Bütün donja proletarlar birleşiniz!

BAŞQORTOSTAN

1931 jıl 1—MART JƏKŞƏMBE № 47 (339)

V. K. P. (b) NbŊ BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE HƏM B. K. B. Y. URGbNb

SƏSEVQƏ ƏDERLEKTE TIKŞEREV ƟS KƏNLƟQƟ-

JALPbNbŊ IZADI KƏSƏN, INSEJATIVAHb TULQbNbN KYTƏRERGƏ ƏDERLEK

JULbNDAQb KƏRTƏLƏRDE RƏXIMHED RƏVŞTƏ JEMERERGƏ TEJEŞ.

25 MEŊSELƏR BERENSE SAFQA!

BLAGAVIŞŞIN „25 MEŊSELƏRE" TINLƏŞERGƏ SAQb RAL R.

Ytkən jıl sajuz xəkyməte fabrik zavıttarduqb kymək tormoş, həm kymək eştəŋ təzriələren avıl xuzalıqında kymək xuzalıqtarda urtaqlaşıv esən zavıt—fabriktardan 25 men aktif təzrilsəle eşselərde avıldarqa sıqarıp jebərgəjne. Bıiardıŋ 6—7 jəd samahь beđđen Başqortostanqa jebərelep avıldarda kalxuzlaşıvdь şaqtaj alqa jebərgən eştəie nuldь. Bına şulardeп esenən Blapavişşin rajunьndaqь eşse Cirmakel həm Tixьnьl iptəştət balşeviktar 2 nse jađьn ytkəlevđa yđđərenen əbtarenə təşkəl burьstarьn anlap, 8 maldanən torqan jarьş dugьvьrь tədəp başqa rajundardaqь „25 menselərde" yđđəre menən jarьşqa saqьralar. Ul sarttar bına bılar:

1) Balşeviktar 2 nse jađьn uđqarıvđa yđđəren udarsь hanap hər ber kalxuz,safxuz, MTS ergəhendə brigada ojoştorop rajundь kalliktif ləşterevđe kəsəjlergə. 2) hər ber biş kən esendə stina gəzite aşa jadqь səsev kampanejəhanьn barьşьn jaqtьrtьp barьrqa, 3) Kalxuz sь həm janıqьdaq batrak, jarlь urta xəlle xuzalьqtardь jьjьp, eşlap sьqarьv kənəşməhe tədergə. 4) Rajundь totaş kalliktifləşterev mi gedendə „kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan bəterev esən ojoşqan kalxuz, safxuz MTS lardь nьqьtьrqa ojoşmaqandardь ojoştorov əderleqe alьp barьrqa 5) Satsejalizem tədev eşendəge qьjьnlqtarqa sьđi maj dizirtirlek itkən „25 menselərgə" xurlьq mlsəte batьrqa həm dizirtirlekkə qarşь kilasaktə lə rəximhed rəveştə kərəşergə, 6) Jəcəjkə həm matauqat julsaşşьlьqь aştında „25 menselərde" jađqь səsev ytkərevđə qudqatьrqa həm yđ aqьşьna halьnьv menən rəximhed rəveştə kərəşergə. 7) uı həm „hul" tajpalьş həm ularqa kileşep qaravsьlьq menən rəximhed rəveştə kərəşergə. 8) Kalxuzlaşьv julьnda 5 jьlьqtьn ađaqьna tiklem eşlərgə. QUL TAMQALARb

DUVAN 80 PR. TB QbVA.

Duvan yđenen Jaqrəfi jaqь menan kəsle igenselek rajanь bulqan tьqtan iqen əderlav həm jadqь səsev kampanjalarьna aəjlanap kalliktifləşev eşe undala unьşlь raveştə alqa bara.

Xəderge kenə unda barьhь 27-kalxuz bulьp bularda biş men ja rьrudan artьq xuzalьq tora. Bətə xuzalьqtarqa balqanda 63,1 pr utsin'.

Kalxuzdar ere. 27 kalxuzden esenən 15 kalxuz hər berehe ner avıl səvitenda bulьp, bətə avıl səviten nerkeiə. Qalqan 12 he 4-avıl səvite baqtaqь 15 kə qaraqanda vaqьraqtar. Dojom alqan-

ARQAVL SVITE JOMOŞAQ BARA.

31 nse jьjđьq jađьvь səsev planь nьqlap tikserev unь hər ber kalxuzqa həm jortqa jetkerv eşe qənlqətlenerlek bulha la, şul plan dь orloq menən tamin itevđə igenselerden insejativahьn kytarev eşe maqtarlьq tygel.

Orloqtarda kərək tiklem tuplanьp bətməgən.

Avıl səvitena tyamdəgesə orloq kərək:

Bojđaj—766 bot, şunьn: 265 bото kalxuzdarqa ;501 bото ajьrьmdarqa, holo 839 bot, şunьn: 220 bото kalxuz'arqa, 61 bото ajrьmdarqa, jeten 45 bot, ktivьr 13 bot, Kloder 20 bot həm qa-a bojđaj 10 bot, barьhь-1691 bot. Bilgele bьl Arqavl səvite əsən đur han tygel. Ul unь jьjnap albrqa tejeş.

SUFJAN.

Şadi kalxuzь qьlda qьnьr-latmaj

Mişka rajanь đyr. Şadi kalxuz- ... Ordjonikidze turahьn da bis tə qəniqətlənerlek eş juq. Tađarlqьstar kiterelmagan. Səsev maşinalarь jetərlek tygel.

Kalxuzda timerselərden eştare qəniqətlənerlek tygel.

„ENƏKLE"

JAQЬB SƏSEVGƏ ƏDERLEK HYIPƏN.

Əis rajun Qaramalь avıl səvite orondo avьlьnda jađqь səsevqa əderlek eşe hyipən nara. Səsev orloqonon xisaəь alьnmaqan, orloq haqlav raspiskalarь jьjьlmaqan, xatta jađqь səsevgə kypme orloq kərək ikənendə aelmajđar. Bьl avьlqa 200 bot qadi səsev orloqon surtlь orloqqa almastьrьv turahьnda zadaneja birgan aulhala olega tiklem almaştьrьlmaqan şulaj uq aqьvlavđa bətenlaj onotolqan F. ARbƉLANbF

DUVAN RAJUNb JER BYLEGE QARŞbLAV PLANb Tədəvselərga ypkəlaj.

(YƏXƏBƏRSEBEDƏƏN AŞЬQЬB XAT)

Duvan rajun jer bylege hauqь kəngə tiklem rivəlytsejun xərəkət kyrhətə alqanь juq. Kalxuzdar tarmaqьna bьjьl 40 men stulnir orloq talap itelə. Xəderge kəndə şunь nej narь 34 men sintnirь qьna urtaqlaştьrьlqan xəldə qaida tora. Qalqan 6000 s. hauqь kəneer, tiklem asьq jerej.

Rajun jer bylege əldi eskə kereşkən' juq. „ƏQƏRDƏ TbRbŞQANDA 6000 SINTNIRDbN TAQЬLA 2000 SINTNIRbN TABbROJA BULbP. QALQAN 4000 SINTNIRDb ƟTKƏ ALbP BULMAJ" tej. Timəkeş „tьrəşqanda" lazьnan tora. Əger unьsьq sidqage kesəjep kitə qalha. qalqan 2000 s da juqqa inep batasaq.

Jauqьđaqtarqa kilgandə avıl xəlaqь la nasar tora. Bajaqь plan aujьnsa ularqa 3; men s. orloq kərək bulsaq LƏKIN OŞO ORLOQTON XƏƉERGE KƏNDƏ KYPME, TUPLANJAN BULƏVЬ HƏM TUPLANA ALASAQЬ TURAHЬNDA RAJUN JER BYLEGE BERNƏMƏT BELMƏLE. Bьnь hər səqətte asьq kyrhətep tora torqan kurpusь unьn qalьnda juq. Sunь esen də ul „Jauqьđaqtarqa orloqqa 25-30 pr. Tarqa in' nəzalьj" tip kenə eş nəktənan torqa qal- đe idara itmak

Bilgele a talanьp ayle

10 KƏN

Qьr mid

Əşqət alьnьqlanьşьna 1 miljun 300 men humqa artь hьbalьş.

Qađqь səsev kampanejəhənd avıl xuzalьqlarьna əsən jəməqət đьqlanьkəsəjtev maqsatь menən sirasajuz nse jьldьn aerense kvartalna kapitalьnьştь 1 miljun 300 mei humqa ərđь. Bьl suma kalxuz, safxuz, MTS qala ergəhendəge xuzalьqlar əsən qət ađьqlanьşь pridprejatejlere hala totolasaq.

Ixuzdar yđđərenen sərujьrьn jalanqa sьqьvđan 2 ıa elek əđerlap qujьrqa tejeştər.

Urьndarđan kilgən xəəđərgə qarada, kalxuzьarđa eş maldьn həm eş maldarьn dejemləştergədə, sərujđar dejemləştermaj qaldьralь.

Kalxuzsintьr ndaqь ojoşmalarqa, maldarьn dе, terev menən genə maj, jegem sərujđ. qmat dilbegə naşqalarđьn da dе. tereleven nьq barьrqa quşa.

Şunьn menən bergə, bigan kyn həm -jьşьv zapastarьn haqlь totorqa təqjitele. Sərujđarđь batьpalqanda həm ь jynətkəndə qajьş hə kyn urьnьna menən eş itərgə kərə

Jalanqa sьqarđan 2 na elek yk jđar jynəltelep bətkənbulьrqa tejeş

Izatsьlьq eşe jьkən

Məskəvđə paravьzsьlьstar ultьrьlьp ytte.

Julsьlarđьn izatsьlьq ikerđerenen tiklem tid yьeven, jul am svəz Xalq nisarjatьnьn izatsьlьq tьpandaqь han sifat vьeşe asьq kyrьn, 1927 nse telep jebərgən Kamalь am Səqlatqarьlьa, 1930 nsь jьlda 23 mer avьlьnda kalxuzda hajla ytkarđeizat ham təqdimdar in anьn 7 merlərđə 3—fivralda şul uq he bojornqa atqarьlьv yьlendə. Bet ьnan: beđ ьbənət avьlna paraitelgən janьlьqtar ara da, paravuzььđ, tip at alьp ьbənət avьlьna tedətevđage đur avьlqarđь har- barmajьnsa, Əbjəlil rajьь Xəlil edlektərđe bətera ьnaqtarь ba- avьlьna—təxil şərəbenen kyp jeulardь tikşerep, bojotqa qьna atqa- renə kitələr unda ber ən bujь gə kərək. esələrđə, 4 nse fivralda jnə kyse avьlьna kilep: „Beđđe xəer ber minutta Bajmaqqa jetkerejeđ" tip, at jekterep alьp ьbənət avьlьndaqь „Varaşlьl" kalxuzьna barьp dьv kiterep esələrđə: „Varaşlьl" kalxuzьn sьndaj kalxuz bətə Başqortostandь la juq, tip jeteşhet jaq urьn kyrmaj maqtap kitələ Eserep maqtav alqan idarь: „Ik, đa-

Ƀьl. ƦƁƐƐK BAŞTARĐЬ KEM AJNЬTЬR.

Bilaarь rajunь Ainaqol avьlь „Qamarq" kalxuzlaraqь menən aqьvlьlьp səsev kampanejəhən onotь, kenđa esevmenən aulьp, huqьlьp jaralanьp, nilitsejə həm balnьqa jerevđən aşamaj. Məsələn: ənse fivralqa kalxuz raise həm avıl səvite aqzьlь Əđerəxmanьl Ə. həm Səqədatel Ş kamsamuldar đa Fəjzyllin həm Səqədatef D. esp itberep—hu ьp baştarьn jarьbp, barmaqtanьl təjnəşep militsəgə kilep jerərər.

Qьbqahь bьl kalxuzđa berəvđə ajьq jereməj. Iđđəmtə lə jađqь səsevgə əđerlek eşe qəfev itelmət ek nasar tora. Orloq tađartьv, furaz əderlav, maşina teđatevđər turahьnda ujlapta qaralmaqan. 52 giktar səsev majđanьna barь 150 bot qьna orloq bar, orloq jeteştərevđə ber nindəjđə sara kyrelmagan.

Dəjəmləşterelgən maldardь ber jergə qujьrqa urьn juq. Kamsamul ojoşmahь ujanmatьlьq joqoqa kitkan, partejəlьlar yđđare esev menən bulalar. Bьl itberek baştardь tejeşle urьndar ajnьthьn.

Q. Moxtarьf.

Rivəlytsejun talap urьnьna jetkerelergə, kulak qarşьlьq hьndьrьlьrqa tejeş.

Yrge—Qujqь rajnь Tajmьj avьl əvite Atav avьlьnda ber terkem ulak xuzalьqtarьn səvit beđđen ir bulqan igenen đe alьp betən inde" ügən jaqan matif abnda „orloqoвođ ıq"tip 31—jьl ən jađqь səsev en dməkse bulaır.

Bilgele ulardьn ulnatifь Səvit đeleşenə qarьşь ьqan kuntьr ivəlytsejun xərəkətte ajьrьm ber ərenən başqa ber nə lə tygel.

Şunьn esendə Səvittər đəvlətenen tyəndəge apparatь bulqan avьl səvtte ularqa qatь zadanejə birđe Atav avьlьnda 120 xuzalьq qatь zadanejə abtьnda 532 bot orloqto tabarqa tejeştər (Şunьn 249 bota 20 qađaqь bojđaj, Qalqan 282 bot ta 20 qađaqь holo).

Rivəlytsejun talap urьnьna jetkerelergə, 31 nse jьldьn balşəvik jađь orloq menən tə'min itelergə tejeş. Sufjan.

Ƀьnьq kevek alkaliktarđьkalxuz hajlavqa jebərməged

Bajmaq rajun başqanahь tarabnan kalxuzdarqa jauajlav həm alxuzdarđь tađartav sen vəkil telep jebərgən Kamalь am Səqlatqarьlьa, 1930 nsь jьlda 23 mer avьlьnda kalxuzda hajla ytkarđeizat ham təqdimdar in anьn 7 merlərđə 3—fivralda şul uq he bojornqa atqarьlьv yьlendə. Betьnan: beđ ьbənət avьlna paraitelgən janьlьqtar ara da, paravuzььđ, tip at alьp ьbənət avьlьna barmajьnsa, Əbjəlil rajьь Xəlil edlektərđe bətera ьnaqtarь ba- avьlьna—təxil şərəbenen kyp jeulardь tikşerep, bojotqa qьna atqa- renə kitələr unda ber ən bujь gə kərək. esələrđə, 4 nse fivralda jnə kyse avьlьna kilep: „Beđđe xəer ber minutta Bajmaqqa jetkerejeđ" tip, at jekterep alьp ьbənət avьlьndaqь „Varaşlьl" kalxuzьna barьp dьv kiterep esələrđə: „Varaşlьl" kalxuzьn sьndaj kalxuz bətə Başqortostandь la juq, tip jeteşhet jaq urьn kyrmaj maqtap kitələ Eserep maqtav alqan idarь: „Ik, đa-

Totoş kalxuzlaştьq, səsevgə əđer.

Usalь rajunь janь Bajramqol səvitenən qaraqan Həjərqol avьlь „Qoros bulat" kalxuzь 1929 nsь jьl 8 xuzalьqtan ojoştorolop, 1930 nsь jьldьn jađ ajbında 8 xuzalьqtan kalxuz bulđь. Bьjьl 1 nse qjnvarđan baştap avьlđaqь 40 xuzalьq (kulaktarđan başqa) barьhьla kalxuzqa indelər.

Kalxuzda balşeviktar timpi urьnlaşqan. BORXANbVA.

Nikulaj qalakanda kalenqan, 41,000 tanna ajloq hajđara torqan duvaiar. Ilivatardan BUQ jalqahunan qaraqandarqa kyrenege.

GIRMANEJƏ PRAFBOJRAKRAT TARb

Eşselərđeŋ kyđen bujavđa janь mitьđ ujlap sьqarđьlar

BIRLIN. Girmaneja prizidiatь Gindinburq rifarmis həm katalik prafsajuzdarđьn vəkildəren qaaul itte.

Başında rifarmis prafsajuzdar rəise Lejpart torqan prafsojrakrattar vəkildəre Gidinburqqa eşhedlek turahьnda „diklaratseja" tapşarđь.

Bьl „diklaratsejatə" prafsojrakrattar, eşhedlekka qarьş kereşev maqsatь menən bətə Girmaneja sənaqətendə 40 saqətlek eş atnahь inderevđe şul uq vaqьtta eş xaqьn teşərevđə talap italar.

Kommunistar qrupe „Kuə Fan' „diklaratseja" nan tьsan jeđən asap oşno jađa.

—Bьl „diklaratseja" prafsojrakrattarđьn, eshedđar fikren rivəlytsejun kereştən sitkaalьv maqsatь menən ujlap sьqarqan janь manivirđarь.

—„Gindinburqqa tapşarьlqan „diklaratseja" faqat ber qena maq kyđətə. Ul: 25 nse fivralda kampanjaraqь atьnda dimanstratsejalar şьvsь eşselər jalpьhan qatnaşьp, ularđan kyđđəren tomalav həm eşlərđe yđđərenen „janь" eştere aldav. Bularđan bətəbe tik şunьn esən eşlana, ki palatata tid kenđa bьl „mehim" „jankir həm militaristarqa janь nyləktar birelesək" tej kammunistar gəzite.

Eşhedlek-jeş yьmerđərgə sik tən tьş avьr tə'sir itə

BIRLIN. Birlində eşhedlekten yьeve menən nergə essən jalpьnьa moxtazlьqtarь arta. Eşhedlek algərəqən də eşselərden qaildlarenə sik avьr tə'sir itə Xatta „Farvirts" gəzitenen birqan məəlymatlarena qaraqanda la Birlinden esselər rajundarьndaqь məktap 'aalalarь sirgə hanьşьp bətkandər.

Bьl rajundarđaqь aalalarđьn 10 pratsintь qatь qanhьdlьq menən, raxit həm başqa avьvđar menən avrajđar—sirləjđər.

10 prasint tuairkelyz. 15 pra' artьqь başqa sirdəe menən 30% tanartьqь la ajьrьm avьrьvđarьnan ək eşen

Ylem alь nerke' lavь arqahьvđal nьs h pravlin 3—4 qən' alь

ƏSEVGƏ ƏƉERLEKTƏ JEBEGƏNLEK KYRHƏTƏ

ƏVIKTƏR TIMPЬN JUƓALTA UNЬ JULDAN ALЬP ƔAŞLAROƓA!

ƏRELKTURAHЬNDA

AYNARKUMQARAAЬ

...ura-
...klatьn
...:
...ƅ alьnmav
...imdьn jadqь
... turahьndaqь
... nse qinvar qararь
...ettar aujьnsa sildalan
...ktarьnda ytalmane.

Ajratь jomaşaq ucaskьlar ...ep: rimunt eştaen, orloq tandtarь tuplav hem ojoştorovdь furaz ajьrovdь, orloq tadartav eşenen barşьn, maja tuplav h... hamarqa. Bik kyp rajundar oşo kenge tikle jadqь sasev esen qarşьlav plandarь tadamagandar, şulaj uq jadqь sasev majdanьn kantraktlaştarav turahьnda savnarkum hem partejь Əlka Kamitete qararьn tikşerev eşe la ta'min itelmagan.

Kolliktifiaşev barьşьnda xarakat qanaqatlanerlek tygel hem kyd unnuda totolqan plan ta'min itelmagan.

Jadqь sasevga aderlek turahьnda aьnan elek birelgan diriktiltarde kaitgarik ravesta ьrablap Başsavnarkum qarar ita:

1) Başnarkamzim, kalxuzsajuz ham kampxlipsajuz. Başsavnarkumdьn 1931 nse jьl 14 nse qinvar qararьnda kyrhatelgan tep saralardьn vaqьtьnda ytaleven ta'min ita almanьlar, aigerakta Savittar sjьzь vaqьtьnda qьtьm jahaj almanьlar.

2) Sasevga aderlek eşena qafev itelmaklek ravesta hafqьn qaraqan hem sasev kamparejahьnьq barьşь turahьnda aer terle la maqlymat birmagan esen: Arqajaş hem Byre orloq safxuzdarьndaqь rimunt ştanь ra'istare hem safxuz diriktivalarьna, şulaj uq Qouşaq, Arqajaş, Tujmazь, Janavьl, Jьlajar, Baqalь, Prejat hem Biş aylek rajtajunь aasqarma taistarena SELTA BIRERQƏ, Qarmьbqala, Şişmə hem Qarqid—Mejka Rajun aasqarma taistarena TƏNBIH JAHARQA.

3) „Pravda" gazetenen, aeta ma'assasa hem ojoşmalardьn, in jaqarьnan alьp in tygenena tiklem jadqь sasesga aderlek arena ginfralnej smutar ytkarev s kenloge ytkarev turahьnda-Insejativahьna lotos hem menan quşьlьp, sasev ...ьlьqlan yikarev eşendə ...ampa... ...kile Fratuf iptaşka kekymat ...ьnda, hem elka gazit idaralarьna xader yk oşo es kenlek ytkarev planьn tedep, şunь tiliqaf arqalь tygenge tapşьrьrqa, şulajtap kerak elka davmalenda, karak ...randayda aulьan kin eşsen ja pьnьj aigrakta kamsamuldarda, udarsalar airigadalarьn ьlaqtarav aşa her aer Narkamat ham her aer xuzalьq-kapitatif ojoşmalarьnьn bьn aderlektaren ...esap halьrqa tagdim itergə.

4) Prakuratqa, yddarenen xa...kathedlektare arqahьnda jadsasevgə aderlektə kankrit ...tarden aetaen da sut ...avapqa tartьrqa tagdarda 1931 nse jьldьn 10 nsь martьna tiklem kaixzdar menan dugavьr tedep aetarergə tagdim itergə.

6) Jadqь sasevgə aderlek esenda nam, aigrakta maşina-traktar stansьь rajunda kalliktifiaşev ...mpьn kesaitevda maxatii ojoşmalarqa jardam itav maqsatь menan, rajundarqa jeaarev esen elka aktiltardaq ham in jaqsь ...dramik eşselardan 150-200 kepe şulaj uq Pidaqugika ham avьl xuzalьqь VUZ darьnьn, Rasiakьn elka kurstarьnda aqavsьlardь maslizavajt itergə

Maslizavajt itelevselar nastarьnda xakymat vakildare torqan xaldə gruppa hem srigadalarqa aylenalar hem har aer rajunda estan barьss turahьnda tanьsalar da 5 nse martan da hunqa qalmaj ursndarqa kitalar hem xakymat tarafьnan maxsus aojroq aulqanqa tiklem, lakin 15 nse aprilidan da hun tygel şul ursndarьnda qalalar. Maslizatseja ojoştorov hem sasslizavajt itelevselerden jaşlьştarьn jahap aderlav hem ulardь ursndurqa oatavdь Fraluf iptaşkə tapşьrьrqa. Şunьn ettena rajundardan aerehenan ikensehena jenarev esen rajundardala rajun aktiftarьna, aigrakta tezitaale qart kalxuzsьlarqa maslizatseja ytkergə. Başsavnarkum qararь aujьnsa qьdaqhьnqan ojoşmalardьn aqsalarьn ьlaqtarav julь menan maslizavajt itelevselerde aqsa menan ta'min mas'alahen 2 ken esendə xal itevde Başnarkamfinqə tagdim itergə.

7) Xajbulla, Bajmaq, Birarat, Əa'jalil, Zejansura, Berjan ra

25 MENŞELƏR KALXUZ MENƏN JETƏKSELEK ITEVDƏ

PARTEJƏNЬN ЬŞANЬSЬN TAGЬ LA ƏER TAPQЬR ƳDƏƏRENƏ JƏLEP ITƏLƏR.

Kalliktifiaşev xarakatenen kasajeve, avьl xuzalьqьndaqь eşlap sьqartavdьn kytareleşe hem totoş kalxuziasav nigedendə kulakta sьjnьj aulav jaqьnan aetarev eşendə partejə sьjnь kerəşta sьnьqyan pralitarejat jalpьha jaqni eşsən sьjnьfta avьldarqa jenarde. Ular dьn jetəkselegendə avьldьn tep eşsən jalpьhьn aatrak-jarь hem urta xallelar menan sajuzda aulьp totoş kalxuziaşav nigeden də kulakta sьjnьf aulav jaqьnan aetarevgə dur fruntta astalar. Ham aьl julda dur unьştarqa eja aula aldьlar.

Bed negergə kendə 25 menselər jetəkselege aktanda ojoşqan ham ulardьn salşeviktar jetəkselege aktanda aik kyp nьqьqan kalxuzlardь kytaaed. Ular aegangə kendə asanlapta partejanen yddarena aulqan aşanьstarьn ytanelar ham dur untştar menan ytap kilalar. Bunьn esen min tyandəge ike fakattь qьna kilterep ytam.

BERENSELƏRƏ, Əfə „yktaaer natiskahь" maimaqahьnan da 25 menselər ihaaenan kalxuzdarqa jenarelgan iptaş Xalfin tapqьn alajьq.

„Baxlizin avьb (Saqmaqoş rajunь) „Qьdal partizan" kalxuzь narlьqь 31 xuzalьqtan ojoşa. Ul hunqь kendarda 45 xuzalьq qa aarьp jeta. Bьilьqь jadqь sasev planь 111 giktarqa tadelep, xaderge kendə aeta jadqь sasev ədərlege julqa halanьp aeta. Igen, it zadanejalarь airelgan zadanejalardan artaq ytalar. Mathalan, igen zadanejahь aujьnsa airelgan 250 sintnir aşlaq 376 sintnir, 50 humlьq zajьm 250 humqa ytalə. 8 nse Beta Basqortostan Sovittar S'jzana taqьla 20 sintnir igen aylak italar.

Avьldaqь aqьv ...ьna (3 telde) 125 dana ...irnal alьna. Batrak, jarlь ...alarь hem partejə jaçajkə ...ojoştolqandar. Tej Beta ...da jaua tormoş tedevqə qars... aulqan aik kyp fakttardь ingermajaed. Jadqь sasevgə qarata aeta eşte abnan aer aj elek aderlap qujav, tedak kalxuzdar aktanan eşselərden jetəkselegə nej tiklem dur ursn totqanьn kyraed.

IKENSE FAKT: „Qьdal qiruj" kalxuzında eşlavse 25 menselə J. ip. Stipanьj abl kalxuzqa tura kilep eşkə aajlaqas tyandəge janьlьqtardь tavdьra: aeren se siratia kalxuzsь jaştar arahьnda kamsamui jaçajkahe tedej, kalxuzsь qatьn-qьddardьn eş kendaren ta'min itev esen, jaslalar buldьra. Qadi huqьv maşinalarьn ilikter kesena aajlap eşlata. Şul uq maşinalar dь aaşqa eşkə jegergə mamkin lek tavdьra. Beta kedgə sajasi kuzalьq kampanejalarьn dur unьştar menən alьp sьqьvqa akuil qatnaşa, avьl savite tiranena aktif ojoştora.

Bьnan aaşqa avьl ham kalxuzdarda partejə ham xakymatten qarardarьn tormoşqa aşarьvda 25 menselər his şikhed avanqart aulьp kilalər. Ajbrьvsa, aujьlqь, pralitarejat diktaturahьnьq tyaandəge apparattarьna avьl savittarena hajlavda, kalxuzdarqa qьbalqan sit ilimittarde tadartavqa 25 menselər avьldьn tep jalpьhь menən jetəkselek ursnьn aldьlar. Kulak sьjnь, jerle krab'ejəndərqa 25 menselərde nej tiklem qena „aapaq" itep kyrhatergə tьrьşlalarda, aer jьlьq eş hədəmtahendə eşselərden sajasi jeden essən—krabtejandar aik tarəş anlanь. Ular (eşsəndər) xəderge kendə eşse sьjnьj menən aerlekta kulak sьjnfqa hunqь udardь birelər.

Dərəb eş aьnьn menən gena aelmagən ale. Partejə ham xakymatten aujьlqь jadqь sasevgə Basqortostan 42 pr. qa kalxuzlaşьrqa tejeş" tigən luzьnga 25 menselər aldьna jananan jana ...rstar tavdьra. Bed aьjьl kalxuzlaşav xarakaten 42, jadqь sasev planьn 37 pr. qa kytarevdə aeta kestə tejeşaed. Bьqa tiklem dar menən jetəkselek eşendə partejanьn bşanьsьn qadanqan 25 menselər, aьnan hun da janьnan janь uqьstarqa ireşev, ham aegen asalasaq 25 menselərden aerense elka slyta jurarьlaqь handirdь ytargə praktik juldar hьdar tip, bşanьp qalaьr.

Rastratciktь jalqlap alьp qa... dьlar

Nastaaş avьlьnda (Yrge Qь... qь rajunь) Valejef Şakir „Kali...min" kalxuzьnьn brigadirь aulьp eştagəndə, Şerifə Valejeva ham aaşqa kalxuzsьlardь tuqmav, ourqьtav juldarь menən kalxuzdan sьqarqa mazbyritte. 70 hum... orloq aqsahьn tuddьrdь. Jadqь sasev vaqьtьnda birelgan zadanejanan 14 giktar kim sashə la... zadanejə arttьrьp ytalde" tip jalqan maqlymat birgan. Bьl eştaer esen Şakirjan Valejef sutqa birelgəs kalxuzdan elekke prsidatele Rajьj Saiaj „partizanьqujuldь. A.X. maşinalarьna masqahьna terengan esev aldastendə. Bьl kalxuzda ...şav qatьn-qьddardь kesiav kevek in dur qaaaxatlektarde eşlavdamuldalar.

XƏKIM

Beddə qalьşmajeьd

Maqar rajun Kyьanqo... ьnda iqas qьrьqqan esen 52 pr. h... ьn aodovdar esen 65 ...tlaf tylatterelgan.

DƏVLƏ

ƏRMƏN SƏIVTE KALXUZ... ЬRIMUNT EŞEN BƏTTƏ...

Bilarat rajunь Sarman s... ...lxuzdarь 18—qinvarqa ...lqan avьl xuzalьqь qor... ...ьn tedalep aetap MAN... TKƏRDELƏK.

Tik „Sarmən" kalxuz... ...ьv asaaptare ham Əfe ... mastrskujьnьn qajьb... tarь kilep jetmav arqab... ktar ader aulmanь.

Orloqtardь aulqanь ... jahьndaa la jetmav qurqьnas... ...ьnь rajkalxazsajuz ... jarmahьn.

Q. MOXTA...

...psalam maşinə tra... stansahь.

...vьrqazь rajunь Ə... T. S. hь 1931 nse ... qinvarьndan eşka ... T. S. planь aujьn... ...jer heralasak. K... M. T. S. arahьn... ...adav kampanejah... kalxuz ojoşop 316 ...ьq kalxuzqa inde... ...lxuzdar har aerehe... ...ьşlap qьdal aau... ham traktarsьlar ...eşe airdelar. ...ier 40 tunnalьq ... ...jata. JULA...

...KTARQA ZADA...

Qajaş rajunь Da... Zahritdinef Sadi... jeden jujqan. ...natrak jarlьlarь... ...ardь ejdə qal... ...vdə kulaktarq... ...airelmagən. K... ...qanda jaqonqa... ...—4 ken hajь... ...pralar. Unьn ur... ...fortonda qu...

.B...

Tajmi savite nьqlь—kereş aьlьnda.

Avьl savite davmalendə jadqь sasevgə aderlek nьqlь alьp aarьlьn. Udqan jьl unda kalxuz... ...janqьdaqtar aetahe 1, 675 ga. majdan saskən aulhalar aajьl ul 2637, 5 ga aulasaq. Udqan jьl qa qataganda 57, 4 pr. artaq tiqan hyd. Kalxuzdarda orloq jeta ajarьm tarmaqtarda qьna eştar aer ad tomanьraq tora. Lakin avьl savite apparatь yden orloq menən ta'min itev esendə dur eştar alьp sara.

Avьl savite davmalendaqe 17 xuzalьqqa 711 aotta 14 qadaq... ...ьq qatь zadaneja airelde. Birelgan zadanejalardan 100 pratsin tь menan ytaleven cabgi raveş tə talap itelə. Bьl julda mamkin aulqan aeta saraar qulaas la.

ƏBYS

OJOJEPTEN DURЬ MITALLURGTA.

(Tilifun arqьrь)

27 nse fivralda Əfalaqe 1—davlat alxanik zavьtь esselərenen dəjem jьjьlьşь eşlap sьqarqan tavardьn sьjfat kyrgədmabe jaqьnan nasar aulьvanьn tep saaatəren tikşergandən han tyandəge hədəmtaqa kilende.

Praduksejanьn sьjfat jaqьnan nasar aulьvьna tep qajepte aaşta sujьn qojov tsixьna jaavsьlar buldь. Lakin mas'alanen nьqlap xal iteleve, qojov tsixьnьn yd eşen jaqşь eşlap sьqarьv, ndar ravesta eş alьp airqanlьqь, eşlap sьqara torqan tavarqa kita torqan mitalьan sastaibnda aildahed aer ser aulqanlьqь aelende.

Ikensenən mitaldьn sastaibn tikşerev esen mitallurgtan kilqan inzinirdən mitaldьn sastaib nasar tip tanьpta oşo kenga tiklem his aer terle la xaaar akmaj jatьvь asaldь. Şulaj itep davlat zavьtьndaqь eşten arakka sьqьvь, eşselərdən aulmajьnsa mitalь sьjfatь nasar aulьvь, ham aьl eşkə mitaltarq kamisejahenen halqьn qan menən qaraqanlьqь anьqlandь.

„BAŞQORTOSTAN" PUSTЬ: SMAQ DAVЬT.

EŞ HƏM KƏRƏŞ BAJRAMЬ 8 NSE MART

8 nse mart jaqьnlaşa. Bьl kən den tarixi ahamejate sikhed dur. Bьl ken eş, kəraş najramь ham ...enev najram kene. Bьl kən ki... ...k qatь keraşka, aldaqь je... ...qa itaqь la asьq juldar ...nadьnav, aldaqь dur ...keste taqьla tьqь... ...ene.

...q—qьddь qol ...tavarqa ...qat eşe ...ьb

...ləssələrdə həm ...nalarьn Baş... ...se jul 14 qararь kyr...

eədgə kapital menən aoqazqa aoqaz kilep iq hunqь kəraş pratsistarьn ytkarergə tura kilesak. Dərəbjenev aedden jaqta aubr. Sənki aed sənəqattə „kem kemde" mas'alahen asasən xal iltek. 1931 nse xuzalьq jьlьnьn pragrammalarьn aojomqa atqarav bьl mas'alane xal itəsək. Bed nьq nigedqə aaьp torabьd. Lakin xaderge ale kapital jəsəj həm nl aetə jamaqatsizlek ojoşmahьnda ydenen şavqьmьna najtaq qьna urьn taba.

Bьl şavqьm nigerəktə qatьn—...ddar mas'alahendə ydena dur ...la. Kapitaldьq qaldьrqan ...sьtaqtarьn şular je... ...n—qьddardьn na... ...an artialьqь qa... ...maqnahe ...vda in ...uqa ...adat ...ьq

ojoşmalarьna ьlaqtarav, prajьzvudstьva kanaşmalarena tartav avьlda qatьnqьddardь kalxuz tə deleşenaq barlьq mas.alalaren xal qьlavqa, ham partejanaq ham savit vьlasьnьq aetə saralarьn aojomqa atqarьvqa qatnaştarav, eşsən kerabtejan qatьnqьddarьn savit kapiratsejə, praisajuz apparattarьna jetəkselek eşena yrlatev.

Bьl barьstar alьttə qatьnqьd dardьn kyltura darəzəhen kytarevde talap italar. Nadanlьq memenən kəraş qatьnqьddardьn sajasi ham tixnka aelemdaren kytarev esen kəraş qatьnqьddardь dь satsejalizem tedeleşenən aetə tarmaqtarьnda jaqьndan qatnaştarьvdьn zalugь. 8 nse mart ajqanlь qatьnqьddarьn kyltura hьdlьqьna alaka taqьla kəsajergə tejeş.

Satsejalizem sənəqətenen gerəp yaevə prajьzvudstьvaqa ...ь eşselər tartьvdь talap itə. ...xəder eşhedtekte 100pr. tь ...aelerdək. Beddə eşhed... ...he kadьrdar mas,ələ... ...erelde. Sənəqətkə ...kadьrь tartav xəder ...ar mas'alalarenən ...mas'alane xəl itkən ...ьn qьddardь prajьz ...artav mas'alahenə... ...r birelergə tejeş. ...ь aujьnsa 33 nse ...sajuz kyləmendə ...jun qatьn-qьd pra... ...ı tartьlьrqa tejeş. ...kyləmendə 40 men

qatən-qьd prajьzvudstьvaqa ьlaqtarьlьqa tejeş. Bьl diriktiltarьdьn ytaleşen hər kenlək praktik eştə kədətə barьrqa kərək. Bьl diriktiltardь aojomqa atqarqanda millət mas'alahenə nьq iqtibar itərgə kərək. Beddə vaq millət qatьn-qьddarьn prajьzvudstьvaqa tartav nasar tora. Mathalən: aetə Başqortostan davmalendə jerle sənəqəttə barlьq eşsejərden 24pr. tьn iəşkil italər. Şulardan başqortlar barь 7pr. tatardar 10pr. qьna. Bed bьl eəkləktərdə aetələv esen kərəştə kosəjtergə tejeşaed.

Xəderge kendə Başqortosta avьl xuzalьqь 30pr. qa kəllikt ləşterigən. Partejə Əlkə Kəmitenen hunqь plinumь qərarьn jьnsa oşo jьldьn kedənə ne avьl xuzalьqьn 55pr. qa kəlitilləşterergə tejeşaed. 8 nse mart aetə qatьn - qьddardь kəlliftləşterev aurьstarь tirəhenə jalav kene mumkьn. Şul ajqьlь janьnan kalxuzdar ojoştorqa ikke kalxuzdarqa janь aqtiar tartьv, kalxuzdьn prajьzvudstьva plandarьn aojomqa atqarav mas'alələren tikşerv, kalxudardь sit ilimittərdən tadartav saralarьn ytkarergə kərək. Bi saralardь jadqь səsev kampnieja hьna nьqlap aajlərgə, „aetə" kes jadqь səsevgə" luzьrjahь aьtьnda atqarьrqa kərək.

Ikmək əderlav məs,əlhenə ajьrəvsa iqtibar itelhen. Bed aetə Başqortostan kyləmendə ikmək əderlav planьn tuitьhaqtь, əle kyp ajьrьm avьldar, rajun-

...plandarьn tuhra alqa... ...ə ikmək əddəv me... ...ə dur. Bed ul məmki... ...de tulьhь menə satsej... ...ələsə esen fajdalan... ...eşaed. 8 nse ma ikmək... ...planьn aetə aьldardь... ...ndardala tultьrьvartirьp... ...enən ytkarelhen.

Parteja ham sattar ... ...afxuz tedeleşənə adattal... ...ur iqtibar ita. Safizda e... ...eşlavden tep aurьstь la... ...laj uq „safxuz prazvudst... ...hьna jəd menən" luzьnь... ...ahtьnda atqarьlьrqa eje... ...xuzda eşlavse qati—qьd... ...dən kalxuzsь qatьnqьdd... ...jardamdarьn ojoştorqa ka... 8 nse mart unajь tnən ...xuzsь, kalxuzsь qatь—qьd... ...dən rajunda slyttərer avьl... ...da safxuz ucaskalarda ...oşmalaren udqarьn, ...xəderge kendən i me... ...mas'alələren tikşererə kərək.

Bьl eştərden barьnda... ...gəndə hər tərlə aptun... ...kyrneştərenə qatь atp ojo... ...roloraa teje. Apparitzem millət mas'alahendəgarm... ...aulqan vilikadirzavejavinl... ...hьna ham jerle milsele... ...qatь udar jahalhьn. ...appartunizem, kyrneştəja (... ...ьn ham „hul") qatь u... ...dan başqa kyrhatelgar... ...ьb aojomqa atqarьv mək... ...gel. Unan başqajene... ...telmagən- Bьnь xəter... ...qa kərək.

...Orloqtardь artaqlaştarьv ju... ...lьnda tejeşle saralar kyrelmaj 12 rajun aьl julda aer nama ... ...eşlamagəndar. Ikke aaltuş, Duvan rajundarь qul qavşьrup, eşten yd auqajena ytaleven ketep jatalar. Bьndaj xalgə sik qujьrqa kərək.

Jeneydə ta'min itev mamkinlektare dur. Kypselek eşsəndərdəqe antuhş intuzejazmahь keslə. Tik unь ojoştororqa ojoşqan xaldə kulaktarqa hezymde kasajergə, sasev kampanejahьndə aulqan aeta qar... ...şьlqtarь təne tamьrьndan jo... ...qorqa kərək. Bьnьn esen barь... ...nan da elek aьl eşkə kin... ...massanьn tuplanьvь şart.

15 nse martarqa avьl ... 10 mengə jaqьn arigadirь ...nereldelər. Bьlar derəb jaq... ...lanqanda kyp xedmət kyrhə... ...alasaqtar.

Partejanьn elkə kamitete ham xalq kamisardarь savite ydarenen merəsaqattarendə ... ...jadqь sasev kampanejalarьnьn dur sajasi ahamejatь ejə ...aulьvьn, ham aeddən ...jьlьq plandь 4 jьldə tultardь ... dar ...rahь ikenlegen asьq ...hatep ytteler. Şuqa kyrə jadqь sasev esen kəraş ul turanan tara ... jaldqtьn 3 nse jьldn unьşlь xal itev esen kərəş. Bьl kəraş le jenel xal itelə torqan aurьstardan bamь aulmaj. Jeneydə ta'min itev aarь undar menər lu kitken kəraş asqanda. Sasev kampanejahьnь kalxuzqa jan... ...aqzalar tartьv menən nьqlap aajlangəndə, sasev kampanejah... aldьnda torqan aurьstarqa anj... hondorop kin kylamdə adatьv teşenderev eşe ojoştorqanda kalxuzsьlardь sasev kampanejа ...hьnьn aldьn aarьvsьlarь ite... ojoştorqanda, ham aetə xuzalь... jaqьnan aulqan mamkinlektə... de tulь fajdalanqan da qьr... mamkin. Jeaegənlek kə ur... juq. Kəraş avьl ... jenev aedden jaqta ... jeş. Əlegəsə aulqan ...gə qьrqa sik quj... Bed ikmək əderlavd... tьq, sasev kampan... qьdav timptь ta'min ... jenep sьqьrqa teje...

Q...

...aja tuplav eşe ja...

PITRUFKEJ, 28. A...ar raju... ...nьnda maja tuplav e... ...e jaqьş a... ra. 26 ...sь fivralqa ...klem avь... xuzalьqь nalugь 98 pr. straxa... vaneja tylavь 93 ...r. kyltura ... ...jьm 4 pr. yd ar ...halьm 98 p... ...xarəl naluk 86 p... ...jьlqan, z... ...jьm (4 pr, tara...ьlqa, xoquqhь... ...dardan 70 pr. tylətterelgan. N...

...uk talьv aujьkьtlarьn jaşerg... ...esen 15 pr. mal hujqan es... ...33 pr. talaf itev julь men... ...aytan aodovdar esen 65 ...raf tylətterelgan.

DƏVLƏ...

HIM FRUNTTA AQHAQ ADƄM

TUPLAV EŞENDƏ MƏS'YLEJƏTHEDLEKTƏRGƏ ƘDƏN ƴK SIK QUJƄLHƄN. BƄL FRUNTTA SƄJNFI QTƄ BODOVSƄ, UN APPARTUNISTARDƄN TAMƄRƄNA BALTA SABƄRQ|A KƏRƏK.

ETLE APPARTUNISTARƄ MAJA TUPLAVƊA ƟƄTƏL ARTƄNDA PƏJQ|ƏMƟƏRLEK ITƏLƏR.

ORQ|AN MƟHIM BURƄ STARƊƄN BEREHE

ƒjəsətendə aida torqan ırьstardьn aerehe ulda ahьd rasxut eşen ki- Ƅьl nəməgə xəkymət ajьrьm ner əhəmejət janь eş bulьv səəple

təb ala alqanь juq toıqan kridit rifurmahь ıqьlta bьl eşte qəməl- ƶdь burьs itep ala. Aq- sxut esenə qala xuza- kyptən ьlqtьrьlha la, satsejal iliminть bul- -ner xuzalьq ojoşma- eşkə bik əkren ydjəşə- ıklə bulha yddərendə

təssa buldьrьv, aqsa za- ov kevek qaraş kəşle, aja tuplav kampanja- ajhь xuzalьq urgьnda- assalarьn tikşerev jaha- nar menləp aqsa zapas ƶdər buldь.

Ɨəsate xuzalьq urgьn- aldьna aqsahьd rasxut- ə əhəmejət birevdaren qujha, ikensenən ner ƀqsahьd həm aqsalь jusbank tьşьnda ulьrqa tygeliekte kilterep quja. lesəddе satsejalizem ni- qotop jenərev dəvere şunь talap itə,

ьd rasxuttьn neƒa xalq ь esən dur əhəmejatkə ьv turahьnda partejanьn

z qararьnda ьlaj tejela- ssavaj tyləvdər elkənen ıhьd rəveştə rasxut jahav ymət, kamunalnaj həm əməqət ojoşmalarь arqь- julqa qujьrqa kərək. ja xəkymətten şundaj omejət birgən ьl elkqa,

-MƏSETLE APPARTUNISTARƄ TƄNƄS JƏŞƏJDƏR.

ƒqь iƀap bujьnsa Dьvan rajunьnda barьhь 89000 l xuzalьqь halьmь tor- ıda şunьn 82849 ƀap bətkən. Janьnan ƒluk jьjnalьrqa tejeş. xalxuz həm ajьrьm tarmaqьnda bulqanь 00 menən tylqan. Ə qalqь humь tulьhь menən kulaıqda.

Rejəndə bulqan bətə ƀqem hanь 103370 97 39 humь jьjna- A. Janьnan jьjnalьrqa hum. Birəsək kem Kulaktar ebtendə, rajun uz həm ajьrьm tarmaq ebtendə bulqan straxuf en kyp tən yk 100 pr.ь tyləp bətkən. Qalqan gunьdь tylərgə tejeş bulqan şu jaloqьd kulaktar bulьp Duvan Məsetle rajunь atьna ojalaqan un appar- tar qanatьna jəşerenalər. ın menən kyptən yk dəvlət ahьn da jərərgə tejeş bulqan —hamdь yd tanьstarьna iderələr.

ınqndьn xalq yd arahьnda qan hər terlə mədəni tedələş telagen qaplar ajunda nej barь 58562 d ara halьm aqsahьn jьj- tejeş. Şunьn 27100 xuz həm ajьrьm xuza- ulьp qalqan 31462 tardan.

ьda ulьtьqan un appar- aidgəktəre unь kyrə jəki kyrhələ kyd taƒsьra. əmtə la eş Duvan Maset nьnda qьna bulьp sьqə- kalxuz həm ajьrьm xuza- ar yddərenən tejeş bulqan a halьm aqsahьn kyptən 00 pr. tь menən tyləp ndər. Ə kulak sьjnь hun- 22-fivralqa tiklem 26 pr. ən tora. Qalqan 74 pr. jəki

23,000 hum unьn yd mənlə- tenə xedmət itə. Kyraheqed, un appartunizem tapmahь qatь qaltьrav aldь. Unьn əjtergə tela- qəne, kulak qulьnda jərəgən 24 men 683 hum mədəni naluk turahьnda ine.

Rajunda barьhь 46,838 hum mədəni naluk tuplanьrqa tejeş. Şunьn 31454 hum kulaktardan, qalqan 15383 humь kalxuz həm ajьrьm xuzalьqtar tarmaqьnda. Kalxuz həm ajьrьm xu- zalьqtar yd ebtərendə bulqan burьstь 100 pr. menən ytəp bətkəndər. Kulaktar, həmanda kyd tajьsьa. Şunьn əsən yd ebtendə bulqan 24683 humdь hunqь kenqə tiklem edərgə tьrьsa. Duvan-Məsetle rajunьna ojalaqan un appartunizem ter- kəmə unь qaplarqa matasa.

UNƧBLƄQ QANATƄ QAJRƄLƄR Q|A TEJEŞ!

Kilterelqan jarlь hundar arqь- rь, bed Duvan-Məsetle rajunьn daqь appartunizemdьn jədən asqtan-asьq kyrdek. Begenqe 21 nse fivralda torqan bьna bьl faktar bьl turala hunqь udarqa qaqьlьrqa, un appartunizem qa qatь atьna hьjnьp kilgən Duvan-Məsetle kulaktarьnьn mu- jьnьn bəgendən yk şaqarьp bororqa saqьra.

Duvan-Məsetle appartunistarь- nьn quş qullьqtarь arqahьndə kulak aparatьnda jeregən 60 mendə 115 hum xalq summahь ul bedden kes. Ul 3 ken tormaj bedgə əjlənergə tejeş.

Bьl julda məmkin bulqan in qatь saralardьn barьhьn qulla- nьrqa, sьjnfi doşman lagirьnda jeregən ul mendərdə səqəte ber qajtarьp albrqa tejeşned!

SUFJANƄF SABIT.
D-MƏSETLE.

Ƅ MƏSLIM SƏVITE QOJ ƳTƏ HƏJRƏLƏ.

uvan—Məsetle rajunь .lanь ƒim səvite satsejalizem ma- bulqan „5 jьlьqtь 4 jьlda" mьn taratьvda hun dərəzə moşaq qudqala. Avьl səvi- kilgən 3600 humlьq zajьm- egenqə kenqə tiklem jan- 500 humь qьna taralьp hemь hamanda prisidatel ədə bvalana.

səviı aqzalarь zajьmdь ə halqьn qaraqan kevek zajьmdьn vuznusьn jalsьtmajdar. Begen- ej barьhь 2250 hum Ə—S.

Jen ydendə ijna- ulqan 176738 tarь alьqь halьmь, n i—ma arlaəinejəsь

YRGE-QƄJQƄ RAJUNƄ HYL PƏN QUƏQ|ALA.

Yrgə—Qьjqь rajunь ydenə teşkən 71810 humlьq "5 jьlьqtь 4 jьlda" zajьmьn kyptən yk urьnlaştьrьp ьstkən bulha la, vuznus tuplav məs,ələhe hunqь kenqə tiklem hvlpən bara.

Ƒlegə tiklem tuplanqan vznu stardьn summahь fəqət 19458- hum bulьp 22360 humlьq maja ajьrьm quldardə hirpelə.

BƄNƄN ƟSƟN KEM JAVAP BIRERGƏ TEJEŞ?

Avьl xuzalьqь halьmь həm yd ara halьmdardьn jьjnalьp ьetergə tejeşle bulqan sruktarь kyptən yk udqan bulьvqa qarama- ƀtan Yrgə Qьjqь rajunьnda bьl eş artqa qarap tora.

Bьl məs'ələlə xatta rajundьn kulaktarь la ni kəlle tьnьs ja- talar, ulardan jьjnalьrqa tejeş bulqan 37789 humlьq yd ara halьm 50472 humlьq nəluktan ьegenqe kendə nej narьhь 12- 741 hum naluk həm 20820 hum yd ara halьm jьjnalьp qalqan 16969 humlьq yd ara halьm həm 7731 humlьq naluk kulaktar ьarutьnda jerəj.

ZAJƄM 100% TƄ MENƏN TARATƄLƄP ƁƟTKƏN.

Duvan rajunьnda taralьrqa tejeşle bulqan 130,000 hum „5 jьlьqtь 4 jьlda" zajьmь xə- derge kendə 100pr. menən tara tьlьp bətkən. Ajlьq vьznustar yd vaqьtьnda jьjnala bara. Xə- dergə tiklem jьjnalqan vuznus- tьn hanь 76,718 hum bulьp bətə summanьn 59pr. tьn təş- kil itə. Qalqan 53282 hum vuz nus oƒaq qa hudьlmajьnsa jьjna lьp bətəsək.

ZAJƄM TARATƄVƊA KALXUZ SƄLAR ARTTA QALA.

Yrge— Qьjqь rajunьndaqь kalxuzdar siktьrь bujьnsa taralь rqa tejeş bulqan 21520 humlьq „5 jьlьqtь 4 jьlda" zajьmь kalxuz arahьnda kyptən yk tara lьp bətkən bulha la vuznustar jьjv eşe faqət 61,5pr. qa qьna ytəlgən.

Zajьmdьn taralьşь hər kalxuz nikta 25 jəki 5 humdan artmaj tejerlek. Şulaj bulqastan ьl bələkəs handar kalxuzniktar ta- rafьnan kyptən ytəlep bətkən bulrqa tejeştər ine. Ə ul nişləp ter hamanda həjrələ, kalxuznik tər artta qala.

S. NƄF.

Yden udar rəveştə tadartьrqa

Soqqoi (Byrt—Ɵjle rajunь) avьl səvitendə terle səjəsi həm xuzalьq kampanjalarьn ytkərev- gə berensə fivraldan 10 nsь fiv- ralqa tiklem udar 10 kenlek iqlan itelə. Avьl səvite aqzala- rь udar rəveştə eşkə totonhalar- da, avьl səvite rəisenen eşkə halqьn qaravь, esep—ikerep je- rəve arqahьnda, udar 10 kenlek kirehensə, artqa kitev kendəre- genə bulьp qaldь.

Məbələn: maj jьjnav, zajьm taratьv, it əderlev h. v. nej barь 40—50 prisinttan artmanь.

Ibrahimeitьn (rəis) eşkə halqьn qaravь həm esep xuliganlьq itevdere turahьnda ber nisə tapqьrdar rajun militsejə idara- hьna birelhala, olegə tiklem ber nəmələ bulqanь juq.

Bьndaj ikerek baş rəistardən tid arala səvittan qьvьlьvьn həm eşkə halqьn qarap kampanja- qa ajaq salьvь esen tejşle jaza alreleven talap itəsed.

„Puctaljun"

Bьlardь qudqatьrqa kərək.

Qьrmьbqalь rajunь Ytagən avьl səvite dəvmələndəge xa- lьqtьn 80 pr tь nadan bulьp, bьlardьn nadanlьqtarьn bətərev eşe ifьrat nasar tora. Uqьtьvsь lar nadanlьqqa qarьşь kerəs eşen onottolar. Fəqat məktəp balalarьn uqьtьv menən qənəqət- lənələr. Likvidatьrdar eşləməj- dər. Xalьq uqьrqa jərəmaj, kərəsin juq, tip tik jatalar.

Avьl səvite şulaj uq bьl eşkə qatьşmaj, nadanlьq bətərəvsə- lərgə jardam itmaj jəki ularдь qudqatьv sarahьn kyrmaj. Tid- lek menən avьl səviten, uqь- tьvsьlardь qudqatьp, bьl eşkə jəməqətselekte tartьv sarahьn kyrergə kərək.

T. NƏFIQƄF.

SƏVIT APPARATTARƄNƄN SƄJNFI TOTANAQLƄLƄQ|Ƅ ƟSƟN KƏRƏŞ, XƏLITKES JƄLDƄN ƟLKƏN PLANƄN UNƄŞLƄ TULTƄRƄV ƟSƟN KƏRƏŞ.

... XƏL ITKES JƄLDƄN JENEV PIRISPIKTIVAHЬ, SƄJNFI DOŞMANDARƊƄN ASƄVƄN QA- BARTMAVЬ, KYRƏ ALMAVSƄLƄQƄN ARTTƄRMAVЬ MƟMKIN TYQEL. ŞUQA KYRƏLƏ SƏVIT- TƏR SAJUZЬ ESENDƏGE KAPITALIZEM QALDЬQTARЬ JAMAN QARЬŞЬLЬQ KYRHƏTƏLƏR..."

(V. K. P. (b) Y. K. ham Y. K. K. nen dikaser plinumь qarartnan.)

SƏVIT APPARATTARƄNƄN Sьjnfi totanaqlьlьq|ь ƟSƟN KƏREŞ-TIMP ƟSƟN KƏREŞ.

Ilesedəge satsejalizem tədəv- lə bьqa tiklem tarixta kyrelma- qan yьeş, avьl xuzalьqьn totoş kəliktiflaşterev niqədendə ile- sed esendəge sьjnfi doşman qaldьqtarь kulaktardь sьjnьf bulьv jaqьnan ьeterev, sьjnfi doşman qotronqo qarəşьq tьv- dьra. Sьjnьfi doşman ytkərelep jata torqan sajəsi həm xuzalьq kampanejalarьna qarьşь ajaq salьvda, qortqosloq eştərendə, qara agitatseja taratьp sedden eşesedde ədərgə tьrьşavda bətə məmkin bulqan juldardь fajda- lana. Bьnь tysəndə kiltergan fakьttar asьq kyrhətələr.

Parteja Yдək Kəmitete həm Yдək Kantryi Kəmisejahenen berlaşkən dikəser plinumь qa- rarьnda: „Səvittar Sьjnzьnan xalq xuzalьqь satsejalizem tə- dəvdə əlkən planь – 5 jьlьq plandь təmamlav tupsahь aldьn- da tora. Xəl itkes jenev piris- piktivahь eşselər həm krəstə- jandər esendə janь intyzejazim jalqьnan qabьndьrmavь, janь eşsən kytareleş buldьrmav məm- kin tygel. Şulaj uq unьn sьjnfi doşmandandardьn da asьvən qabartmavь, kyrə almavsьlьqьn ytbtermav məmkin tygel. Şunьn əsendə Səvittər Sajuzь esendəge kapitalizem qaldьqtarь (kulak qarşьlьqь, qortqosloq həm saş qalar) jaman qarьşьlьqtar kyrhə- tələr" tej.

Kyptən tygel bulьp ytkən Başqortostan bətə səvittər s'jьz- zь, partejənьn oşo qararдьnьna nigedlənep, səvit aparattarьn janьnan tedəv, a pparattardьn sьjnfi totanaqlьqьn nьqətьv menən xuzalьq tədələşenedda- ge kərəkle timptь tə'min itergə tigən kiƀken kyrhətmələrdə bi- rep qaldьrdь. Bьl kyrhətmələr bətə front bujьnsa bulqan sat- sejalizem həzymen taqьla nьqь- raq kəsajtevde, səvit aparattarь ebtenən jəməqətselek kydətse- legen, apparattar eşendə eşsən massanьn aktifibq eşen taqьla nьqьraq kytərevegedde talap itə.

Sьjnfi doşman vakildare sə- vit aparattarьna yrlavdə ydda- renen şaxsi manfaqattaren genə kydətinəjdər. Ular səvit aparat- tarьna urьnlaş'p, bedden sat- sejalizem tədəvdəge qigant tim- ptarqa, əlkən plandь aojom- qa aşьrьv eşenə ajaq salьv, uqa unajhьdlav maqsatьn in berense nəvbatkə qujalar.

Şuqa kyrələ səvit apparatta rьn sit iliminttardan sьjnьfi doşman agenttarьnan tadartьv esən 5 jьlьq plandь 3 nse jьlь xəl itkes—jьlь plandь tul- tьrьv esən kerəş tip anlarqa kərək.

Tyban parteja ojo-malarь, sə- vit aparattarь ebtənən jəmaqət kydəlselegen kytarev, massanьn iqtibarьn şuqa manlizavajt iltev də yd julnaşşьlьqьn massaqa taqьla jaqьnьraq kilterergə. hid gerlegen kesajtergə tejeş. Un həm „hul, tajpьleş, sьjnьfi doş mandar tejermənenə hьv qojov sь kileşevselər menən ajavhьd keraş alьp barьp, batrak, jarlь urta xəlielərde partejə jacajka- lare tirahenə tuplav, aparattar- dьn sьjnfi totanaqlьqьn ular- dьn rikanstrukseja davere aurьs tarьn ytavqə jaqьnan qorolo- vьn, tə'min itəsək.

Tyban səvit apparattarьnan sit iliminttardь tadartьv, ular urьnьna eşse, batrak jarlьlardь yrlatev, ulardьn eşenə kendəlek jurdam ojoştorov, bьl eşte ketelgan hədemtələrde airəsək. Bьl eştə bətə parteja ojoşma- larьnьn, praisajuz, kamsemul avьl səvit aktiftarь həm bətə jəməqət iqtibarьn jəlep itev səvit apparattarьna yrlətelgən iptəştərgə tieşle eş şarajьb tьv dьrьv, səvit apparattarьnьn sьjn- fьj totanaqlьqlьqьn nьqьtьv səvit apparattarьn tədevdəge begenge burьs.

Tejeşle hədəmtə jaha- vdь ketə

Qonşaq rajunь Qorman lavьlьnь Nasritdinьf Qəsidula 29 nsь jьlda urman qaravsь bulьp xedmət itə. Kulak qatlamь me- nən bəjlaneş totovь, tişvat alьvь həm esep xuliganlьq qalьp jerəve əsən xəkemgə birelep urьnьnan sьqarьla Şul keşe hunьnan kalxuzqa aqza bulьp kerep, undaqь eşen eşləməj jəj bujь Silənegə qьmьd taşьp səvdə itə. Vdenең hatьvьs bulьvьna qaramətlan, yd ara jar- dam kəmisejəhenə ojalap elgetə. Batrak, jarlьlarqa kilgan nəmələrde ydьşterə. „Kyp xed- mattere" esən janь hajlav vaqьtьnda səvitka rəis bulьp hajlana. Şul kendən avьldьn kulaktarь menən qosaqlaşьp esev kitə. 9 nsь fivralda jarlьlar əsən kil- qən tavardar rəiskə kysə Mal qьrьvqa qarьşь kilkken saralar qullanьlьrqa tejeş bulьvqa qara- mətlan, ber tovqan aqzhь ike baş mal killerep, qьrьqba la, rəis bьnь kyrmaj. Bьl xatanь tid arala tedətev əsen Qorman səvitenең eşen tikşerep tejeşle hədəmtə sьqarьrqa kərək.

„Sulpan"

Taqьla aparatqa hajlanьp qaldь

Tapurin rajunь Olo ərəmə sə- vitendə ytkən jьl jadьvsь bulьp eşləgən kulak balahь Axunьf xəkymət diriktivalarьn bojomqa aşьrьvda jenəjətsel halqьn qa- raş kyrhalevenə, xəkymət dirik- tivalarьn bodovьna qaramətlan, bujьlqь hajlavda taqь la şul uq urьnda qaldь. Xəkymət maldь hujьvqa qatqi saralar kyrha lə avьl səvitenең bьl eşkə halqьn qaravь hədəmtəhendə səvit ky- ləmendə 200 baş ere mal, 500 baştan artьqьraq vaq mal hu- jьlqan. Bьl bernsenən. Ikense- nən, kalxuz xerəkəten bьvьp kila Fakьt itep səvitkə qara qan 7 avьldьn 6 hьnda kal xuzdьn nəmə ikənendə belmaj- dər. 36 xuzalьqtan ojoşqan kal- xuz taralьv aldьnda. Səvitkə ojalaqan bьl keşelərdeң eşen ild arala tikşerep tejeşle sara- hьn kyrergə kərək.

Sabn.

Haman tikşerelmaj.

Bьnan ber nisə adna elek Qləbzəlil rajun prakurarь tara- fьnan sьqarьlqan əriqapalar me- nən berlektə Əlmexəmət səvite

xьl Fəjzulqəjan ham şul avьl- dьn mullahь Aqmruzin Validar- den ebtenən ulardьn asьndan da səvit xəkymətenə qarьşь keşelər ikənə kyrhətelep akьt tedələp tapsьrьlqajnь. Lekin şul hamanda tikşerelgəne juq.

Vəli Aqmurzin ytkən jьl ras- kulaclvajt itelgən kulak bьlahь. Ata hьnan ajьrьm jəşaj. Xuzalьqь jaqьs. Şunьn menən ber rattən ydenə teşkən igendarde tyləv- dən naş tarta.

Juqarь urgьndar tejeşle sara kyrhendar ine.

„Jomoran".

Aьştьrьrqa keşe tap- maqandar.

Məsetle rajun başqarma ka- mitetendə maşinistka bulьp eşlav şe Xafizьva Bədiqənen atahь raskucьvajt itelep Arxangilqa odatьla. Atahьnьn maldarьn ja- şerev esen uqьtьvsьlьqtan, unan hun rajun palivudsajuzьnan qь- vьlqan. Xafizьvanьq nej esen rajun başqarmahьna ojalavь tu- rahьnda səəl qujhaq „eşləhen əjdə" tip javap qajtaralar. Rajun kyləmendə batrak, jarlь qьdda- rьnan Xafizьvanь alьştьrьlьq keşelər kyp kenə bulьvqa qara- mətlan bьqa iqtibar itelməj.

Ixtimal rajun başqarmahь ydə iqtibar itməhə, başqa iqtibar itev selər bulьr.

„Min"

Spikyletseja kesəja

Hunqь vaqьtla, Əbjəlil raju- nь işəyide avьlьnda jəşerten raveşlə savda eşe kesəjep bara. Şunьn hədəmtəhendə xuzalьq kampanejalarьna qarьşь qara agitatseja kesəjə. Xəderge ken də avьldьn men humdan artəq halьm aqsahь tylənmaqən. Ku- lak həm spikyləntlər ydərenen qara agitatsejalarьnda, avьldьn nadan qatьn-qьddarьn fajdala- nalar. Şunьn arqahьnda nej barь 15% xuzalьq kəliktif- laşterelgən.

Qajhь ber kalxuz aqzalarьla kalxuzdan sьqьp savda itergə totonalar (Xalilel Xəjrulla, Qa daqajaj Xəbip) kalxuzlaşьv xa- rakəten bьvьvsь kulak həm spi- kyləntlərqa sik qujьrqa vaqьt

„SAQƄL"

Bilit artьna jəşerengən

Qьrmьbqalь rajunь, Ytagən avьlьnьn Qəllamef Kəsir yde kalxuz aqzalь, yde parteja aq zahь bulьvьna qaramatlan, igen menən savda itə. Kyptən tygel- genə „Juz—Ural—Lis" tьq ay- ronalaren urlap tololop, xekem- gə birelde.

Parteja həm xəkymət tarafь- nan ytkərelə torqan səjəsi həm xuzalьq kampanejalarьna qarь- şь, qara agitatsejə alьp bara. Bьl kese partejalь ismen kytə- rerlek tygel. Tid arala tadartьv saralьn kytergə kərək. Bьl keşe bilit artьna jəşerengən kulak agintь.

„OSQON"

Tejeşle jaza birelhen

Saqmaqoş rajunь, Qara Zirek avьlьnьn Fətxullin Minnexan həm taqь ber nisə keşe tənlə menən jek tejəp qalaqa sьqьp kitergə tьjnalar. Bьnь hidep qalqan avьldьn aktifь həm kam- samuldarь bьlardь julqa sьqьv menən totalar. Bьlardьn jəktə- renən 23 kilogram it 18 kilagram maj, 15 kilagram balavьz sьqa. In qьdьv əderlek barqan vaqьt-la əderlekte ədəv ujь menən spikylətsejə jahavsь bьl grəz- dandardьn ebtərenən akьt tedep tejeşle urьnьna birelde. Bьlar tejeşle jazanь alьrqa te- jeşle keşelər.

SIQNAL.

Başqalarqa habaq bul- hьn.

Mraq rajunь Mərvişle xutьnь- nьn kulaqь Xramьf ydenə teş- kən halьmdь tyləmaj. Halьmdь tyləmagən əsən ьaqь taqьla ştraf halьna.

Xramьf tyləj almajьm, tip pra- kurьrqa qariza airə. Şul qari- zahьn qaratьrqa barqanda, pra- kurьrqa vezətkə itep, it araqь alьp bara. Prakurur bьnь hidep qalьp eşte tikşerə, vezətkə alьp kileve ьrablana.

Bьl eş xalьq maxkəməhendə tikşerelep Xramьf 3 jьlqa irekə- nən məxrym itelə.

ARƄSLANƄF.

XOQ|OQTARƄN ALƄRQ|A KƏRƏK

Mьraq rajunь Mьraq avьlьnьn Safillin Şafiq araqь menən səv- də itə. Lafkaqa kilgən araqьnьn jartьhьn alьp gujep, lafkala ьe- tev menən litьrьn 25—30 hum menən hata.

Şul uq avьldьn Qandilqadirof Q. sittən sənəqət araqь kilterep jəşeren hatьv itep jata. Jetmə- ha yddəre xuquqiklar.

Rizvanьf.

SAVNARXUZDAN YRNƏK ALƄ Q|Ƅƀ.

"5 jьlьqtь—4 jьlda" zajьmьn taratьvda savnarxuz ydenə alrel- gən—ebtalmə zadanja menən 7 men 500 humlьq zadanjanь 25 nse fivralqa 8 mengə jetkerep tultьrdь.

Xəderge kendə şul taralqan zajьmdьn aqsahьn tulьhь me- nən 1—martqa tuplap ьeterev- de alqan həm şunь ytavdə nьq tьrьƀp. ьegenqe kendə şul ta- ralqan zajьmdьn 5 men 747 hu mь jьjnalqan.

Bьna ьbnьn əsən ular eş mi- tьtьdьn dərəb qullana aldьlar. Həm xəderge ailşeviktarsə qь- dьv timp menən aqsa jьjnav eşendə eşlajdər.

KAPIRATIFT RDƄ QAJTANAN TƟDƟV

TƏNQIT HƏM YD ARA TƏNQIT AƁTƄNDA YTERGƏ TEJEŞ.

RASTƄRATALARQ|A QƄRQA SIK QUJƄLHƄN

Bilarat rajunь, Sarmən kapi- tatilьnda oşo kendə 1000 dən aşьv aqza bulьp 20000 humqa jaqьn summa menən hatьv itep aqzalarьn bətə kərək—jaraq menən tə'min itə. Lakin bьl kapiratiftan jьl hajьn 1000 hum zajan kyrep torovь eşkə ilarat- ta kyp qomasav jahaj.

Məkələn: 1928 nse jьl Arьz- aajьl tigən berəv kapiratifta rəis bulьp torop-juqalttьm, tip 1000 humqa jaqьn aşap sьqtь. 28 nse jьl Makarьf tigən berəv prikaşşik bulьp 1000 hum fan artьq aqsanь, 29 nsь jьl Nati- qьf prikaşşik bulьp 900 hum aşanь, unan kilep 30 nsь jьl Pruxarьf 3 aj prikaşşik bulьp 1200 hum aşanь la xəder əlla qajda qastь. 30 nsь jьl Junusьf 2 aj pirkaşşik bulьp 900 humqa jaqьn aqsa aşanь. Bьna şulaj- tep kapiratif 3 jьl esendə 5000 fajda itev urьnьnda 5000 hum zajan kyrə. Bьl jeteşhedlektər urьndaqь ojoşmalardьn kapira tif eşenə barmaq aşa qaravdarь- nan kilep sьqqan şulaj uq tət- tiş komisejəhenen eşkə halqьn qaravь kyrenə.

Rajpanьn da julnaşşьlьqь na- sar, kilgan inispiktar Dəvlətkə jəl esev həm ydenə tavar alьp qajtьvdan başqanь aelmaj. Unьn turahьnda Bilarat eşsehe gəzi- tendə jadlьp ytte. Əhəmejat menən qaramavdarь kyrenə.

Mikraskup.

Başkaupxlipsajuz kyd hal

Bilaqetaj rajun kapiratif xlip- sajuzь jadqь səsev kampanejə- hьna halqьn qaraj. Bəgenge kenqə tiklem ber a. x. qoralaь- nala kydətmə jahalmaqan, or- loq tadartьv turahьnda ber tər le lə maqlymat juq, besən ədərlege 95 pr. qa, kinder orlo qə barь 50 pr qa, ylən orloqo 0 pr. qa ytalqan. Bьl turala raj kaupxlipsajuz ber terlələ sara kyrmaj. Bьl kampanejalardь yt- kərevdə başkupxlipsaj uz rajxlip- sajuzdlarqa maqlymat həm upal- namucinejdar jeoarhətə, tabanalmaj ebtaldan ebtalqa jərətep es ken yikarə.

M.

Rajpa kyd halmaj

Məlavez rajunь kapirats je- hьna qaraqan kapiratsejalarda bətə aqьmdaqь kampanejə eşe- nen barьsь nasar. Vəsilsik kapi- ratsejə bejurahьna 7 aylekse qaraj. Bьna bьl aylekselərde paj jьnav eşe nik artta tora. 1 nse fivralqa barь 50 pr. qa ytagəndər, a aylən aylekselərde alьp qarahan ular 75 pr. tulьb- rap 1 nse fivralqa taqьn artьs- rəndar.

Ə sirejə əderlevde əltep tə rahьla juq, yddərenə birelgən kantryl handarьn tultьrьlьvdarь kedətelmaj.

Ilьsьv ayleksahendə 400 hu- mlьq rastrata bulьp, bьna ub- larqa bts ner sara kyrelmagən. Bьl eştər turahьnda rajpa me- nən həjləşkən hunьnda rajpa rəise Paznakuf: bed ularqa jul- basьslьq itəsed, hər vaqьt qa- qьd jadьp torasьd" tip javap birə. Rajpa bьl eşkə kyd halt

Cj. Janairdin.

Bilarat eşselər kapiratifь ebtənən kantryllek nasar.

Bilarat mitai zavotь eşselərə- nen ydək eşselər kapiratsejahь ebtanən kantryllek eşe nasar qajьlqan. Ydək eşselər kapirat- sejahьnьn ajьrьm magazindarьn kantryllek eşen alьp barьvsь eşselər berketelmagən. Six me- nən vdək eşselər kapiratsejahь pravlinejahь arahьnda elemtə qəniqetlənerlek tygel. Stalavajda la şulaj uq. Zavat pravline- jahь bьqa hunqь kendərdagenə ahemejat birə başlanь. Şulajda ale eştər ratlanep betmaj, haj- lanqan esselər haman eş başla- majdar.

M. XƏJDƏR.

Paj jьjnalьp bətkən

Şişmə rajunь Pajkufka kalxu- zьnda kapiratsejaqa aqzalьq vuz nustarь 100 pr. qa jьjnalьp bət- te. Başqa xəkymət burьstarь (straxavaj, naluk yd ara halьm) jьjv qьdьv bara. Xəderge ken- dən xəkymət burьstarь 95 pr. qa jьjalьp bətkən. Tid kendə 100 pr. qa jьjap bəterergə hyd birdelər.

Ə. X.

EŞ YAQƄTƄNDA PRAGULDAR BULMAHЬN

Qьrmьbqalь patripkapiratifь idarahьnda eşlavse esselər zənə tejəgə vaqьtьnda kilep jetməj- dər, kis irlə qajtalar. Qajhь ber iptəştar adnalep kilməjensə je- rejdər. Məbələn: xisapьs Fidь- rьf Ileja tigən keşe ber adna kilməjensə esep—ikerep jatlь. Başqa esselər tarafьnan da bьl eş qabatьna. Kiləsəkta nedden savit aparatьnda undaj pragul- şiktar tulьrqa tejeş tygel. Bьn- dajlarqa sara kyrelhen.

LATIN.

3 NSE BIT „BAQSORTOSTAN

„BEÐUƏ KADЬRÐAR ƏÐERLƏY PRABLIMAHЬ-ЬSЬNЬ MENƏN IKMƏK HƏMHЬV DƏRƏZƏHENDƏGE PRABLIMAQJA ƏJLƏNDI

DƏJƏM UQЬV INDEREV-PIDKADЬRÐAR ƏÐERLƏV MƏS'ƏLƏHEN

Qьrqa rəveştə aldьbьðjpa kilterep

PRAFSAJUZ, KAMSAMUL OJOŞMALARЬ PIDKADЬRÐARƏDERLƏVDƏ MƏGARIF URQЬNDARЬNA JARÐAMQJA KILERGƏ

PIDKADЬRÐAR ƏÐERLƏV.

Bьjьlqь uqьv jьlьnda Başqortostan kyləmendə başlanqьs məsəyri uqьv inderev planь han jaqьnan alьqanda 101 pr. sulьp ytəlde. Narkamprustьn planь sulьnsa uqьv jəşendəge salalar məktəp menən 71.8 pr, təmin itelergə teleş sulьhalarda berense fivralqa 77,8 pr. tə'min itelgənlege belende. Lə-kin sьjfat jaqьnana qaraqanda məs'ələ başqasa tora. Bьjьl 1256 jan kamplikьt asьlьv, şunьn menən bergə tixnikum han 9 jьlьq 2 nse bəşqьs məktəp bətergandər kərək uqьtьv-sьlarðьn barь 50 pr, tьn qьna qapləqanqa kyrə, qalqan uqьtьvsьlar kadьrьn aşuqьs əðerlərgə, jəki berdə əðerlekhəð jebərergə tura kilde. Şuqa kyrə qajhь ber məktəptərdə, uqьtьv eştərenen qujьlьşь qənəqətlənərlek tygel. Kilәhe uqьv jьlьnda bətə Başqortostan kyləmendə 8—11 jəşlek balalarqa qarata məzəyri uqьv inderev planь tora. Bьnьı esən 1541 jan kamplikьt asьrqa tura kirlәsak.

Bьjьl jaðqa davam itep kilgən həm sьjьl qьna ojoştorol qan. tixnikumdar barьhь 656 uqьtьvsь, 2-sьnьs 9 jьlьq məktəptər—200 uqьtьvsь sirəsəktər. Bьl handar bedðen kərəkte ytaj almaidar. Şunь iq tiəirqa alьp 1 nse qinvardan uqьtьvsьlar ələrlәv esən 7 sjьlьq 13 urьndь,—800 keşelek kurьstar asьldь. Jəşep əjtkanda barьqь 1656 uqьtьvsь əðerlə neləsək. Bətə uqьtьvsьlar sas talьnan tani qi kimerde 15 pr, halqanda bətəhe 475 uqьtьvsь jetmәv kyenep tora.

Başnarkamprustьn aydzite nьq qьbqartьlьp, 29 miljundan 21 miljunqa qaldьrьldь. Şunlьqtau janьnan kadьrdar əðerlәv esen ajьrьm aqsa sirev memkin tygel. Ə uqьtьvsьlar kərək. Bьna bьl eşte ytәv esen pralitarejat jəmaqətselegen, profsajuz həm kamsamul kesen sik nьq ma silizavajt itergə həm ularðь aktif eşkə taratьrqa kərək sulasaq.

Başqa elkələrdə hər ber prafsajuz ojoşmahь yd xissasna xə lensə uqьtьvsьlar əðerlap məqa rif urgəndarьna birgəndər. Ytkən jьlda bedðə bьl mitьd sulma ьь, ləkin bьl Bьjьl eşte sik kin kyləmdə ytkərergə turn ki ler. Bьl eştə berense təzirbə ja haldula inde. Məqarif eşselərena elkə sajuz n i ş ense fivral da MXK nьn pidkadьrðar əðerlәv planьn tьnlaqandan hun yd xisabьnan elkə kyləmendə, kylt ərmejestərdən 3 ajьlq uqьtьvsь lar əderlәv kurьstarь asьrqa həm başqa sajuzdarðь la bьl eşkə tarьv esen kərək sulqan insejə itvanь ydenə aldь. Bьl dur prak tik eş kiq kyləm alьrqa tejeş.

Başqortostanda 17 sajuz bar, şu latðьn erelere 10—12 samahьnda şul 10—12 sajuzdьn hər qaj hь aalpus julь menən narqan va ebtta jetmәgən 556 keşe aik tid fulterьlasaq. Bьl məs'alagə kin iz'imaqi təb birev esen vaqьtlь matsuqat atqьrь satsejalizem ja rьşь kytərergə kərək. Şulaj eşlə gəndə partejə tarafьnan qujьl qan başlanqьs məzayri uqьv inderev həm nəðanlьqtь bətərev de tulьhь menən ytkərəsed.

Kəbuz xərətəte ytәv həm qatьnqьððarðь prajьzvudstьva-larqa tartьv uqajь menən mək-təpkə tiklem tərəejə jorttarь ha nь kyvejə Bьl jaqtan bed aik dur yhes kyrəsed. Şul yhes tər nejə jorttarьnda eşlərgə kadьr-dar horaj. Şuqa kyrə MXK bьl turьla la kərəkle saralar kyrðe həm 6 ajьlq 240 keşelek kurstar astь. Jaðqa ularðan başqa tixni kum həm unьq ergəhendə sulqan kurьstarðь 65 keşe bətərep, sьqa. Şulaj itep bed bьl jьl kyplәp məktəpkə saqlь tərəejə jorttarь esən tərəejəselər əderlәj sed.

Tyвən belemle uqьtьvsьlarðьn belemdəren kytərev esen pid-tixnikumdar ergəhendə sittən to rop uqьv kurьstarь asьla. Bьl janь eş sulqanqa əle tejeşle dərəzələ jalpь tәb alьp kitmәj, ləkin bьl tər menən uqьtьvsь-larðьn belemdəren kytərev aik dur kilәsəkkə eja. Qьbqa qьna ajtkandə kilahe jьlqa uqьtьvsь-lar əderlev eşe şulaj toia.

Kammunistar partejəlьnьn je təkselege abtьnda başqa frunt-tarða jenep sьqqan həm jenep kilgən pralitarejat jalpьhь kyl-tura tədələşəndə lə jenep sьqar Un appartunistar ajtkənsə ka-ðərdar əderlev tixnicski məs'ə-lə genə tygel. Kadьrdar əderlev partejə həm pralitarejat aldьndə səjasi məs'ələlerdən sulьp hanə la, şuqa kyrə bed kadьrdar esən salşeviktarsa kərəşergə tejeşed. Barь şul saqьndə qьna bed kyl tura fruntьnda kərəkle kaman-dirðar menən tə'min itarəd.

SƏLƏX JAMALEJEF.

Kadьrðar əðerlәvgə bamaq aşa qaravsьlar jəmaqət sulь aldьna baьtьrьlhьn.

Jerle millattan eşse, batrak, jarlь həm kalxuzsь, şulaj nq səvittər eşenə birelgən urta xal-lelər arahьnan tərlə tarmaqqa kadьrdar, esselər əderlev, dur mas'alalərdan sulьvqa qərəmaьtan, bedðen tərle apatattarða eşlevse ajьrьm eşselər bьl mə-him praslimaqa halqьn qarajðar.

Ajьrьm xəldьndə kadьrdar əðer-lәv eşe tərle bojorakratlьq, qa-rьşşьlqtarqa osoraj.

Xaraktirle ike fakьt:—Xajbul-la rajunьnan Tahirьitь Əiega umartasьlaq — qortsoloq kurь-starьna jenərələr. Rajunda inis-traktьrşa sulьp eşlavse Bajbur-na nej esender Tahirьitьn da-kuminttarьn ydenə alьp qala. Ə unь Əiəqa jenərə. Kamandirufka qaqьðьnan həm dakuminttar-dan başqa unь sildəle ber jer-gə lə aimajðar. Şulajtep Tahirьf 3—4 kən Əiə uramьn tapap je-revðan başqa eş sьqara almaj.

Ikense fakьt—şul nq rajundan qinvar adaqьnda, Əiəzə FZU qa tip Kyləmajьf, Kildejaruf, Sə jendəksi, həm Tapakьitarðь je-nərələr. Bьl jəş yьmerðar 1 nse fivraldan FZU ðьq işek tenen-də mədirde kyrergə emetlanep torbalarða, ularqa jьlь qarəş kyrhətevse sulmaj. 5 nse fivral-qa tiklem aslь—tuqlь tejerlek Əiə uramðarьn tapaɔ jerəp ber eştə sьqara almajðar.

FZU ðьq dejəm jataqьnan faidalanьrqa teləvdərenə lə ga rьşь kilalar. Jьlь aş esen talun birevðən də baş tartalar.

Mansurьf tigən bojorakrat:

—Kiteged bьnan. Jerəməged ьnda. Bətməь heddən kevek xəjerselər... tip hygep qьvьp sьqara. Başqort eşsən jəştərenən kadьrdar əderlev eşenə bəndaj qaiev itelmәblek halqьn qarav-darqa sik qujьlьrqa vaqьt.

Urьndarðan kamandiravajt itelgən başqort eşsən həm kul-xuzsь jəştərðe bьlaj xurlav, mьbqьllavsьlar kyrgədmə sut aldьna baьtьrьlьrqa tejeştər.

QADIR QJAJNAN.

JARTЬ JЬL YTTE, HEÐƏMTƏ JUQ ƏLE

Əfələge „Karl—Marks" isemendəge praltixnika məktəbe 1930-31 nse uqьv jьlь başlanьvðan elek245 meq hum stipin-dejə horap Başnarkamfinqa smita airgəjne. Ul smitanьn nar-kamattar arahьnda səjəxəttə je-revenə ber nisə ajðar ytep kit-te, hədemtə juq əle. Şunьn me-nən 25 şər humlьq 200 stipin-dejə 300 gə jaqьn uqьvsьqa aylenep, praltixnika məktəben-də ber uqьvsьqa in juqarь sti-pindejə 23 humqa qala həm bьl şulaj birelə lə, şul səbəple uqьvsьlar aik nasar xəldə jəşaj-ðər.

Xəðerge kendə kvalifikatse-lalь eşselər, kadьrðar əderlәvdə praltixnika məktəbe ður ryl ujnaha la, juqarьla ajtelgən urgьndarðьn kvalifikatsejalь eş-selər əderlәvðen kərəklegen anlap jetməve jəki anlap ta hal-qьn qaravðarь arqahьnda pral-tixnikə məktəben tə'min itev artqь planqa qujьlqan.

Tixnikumdarða stipindejə 35 45 hum birelə, Praltixnikə mək-təbendə jarlь, batraktar tixni kumdarqa qaraqanda kyberak təşkil itevpə qaramaьtan, tə'min itev nej səbəptander artqaь planqa qnjьlqan. Praltixnika məktəben tə'min itev eşenə VKP(s) həm VLKSM elkə kə-mitettarenen nьq lqtibar itevðə-re horala.

Ibət Loqmanьf

QUЬVSЬLAR SƏSEV KAMPANEJƏHЬNA ƏÐ-ERLEK YTKƏREVGƏ

Məsəqyt başqort Pitðtixniku-mь ydenen 2 nse təp sьjьfta uqьvsьlarьnan 25 keşelek ari-gadə ojoştorop, jaðqь səsev kampanejəhьna əðerlek ytkərev-ðə eşlər esen 20 kengə Davan Məsitle rajunьna jeвərðe.

Brigada 2 nse balşeviktar jaðqь səsevenə əderlekte unьş-lь ytkərevðə ydən məs'yl banap tik tixnicski eştəv menən genə qalmaj, kalxuzdarðaqь hərev şulaj uq səsev qoraldarьn tə-dətev, tuðqan qoraldarqa simunt jahap, ul qoraldarðь səsev vaqьtьnda fajðalanьvðь kyðə-tep, timerse həm mastriskujðər-qa qatnaşьp eşləşevgə hyð birə. Bьl 25 uqьvsь 5 şər keşe-nən 5 brigada bulьp hər ber brigada aqzьnьnan eşlagən eş-tərə turahьnda xisap alьnasaq.

Jəhydin. M.

Traktьrsintьr bьqa javap bir

Traktьrsintьr tarafьnan 1 nse fivraldan başlap 45 keşelek trak-tьristar kurьsь asьla tip urьn-daqь maşina-traktьr stansalarьna razvirska birelə 20 lәp uqьv-sь şul kendə kilep jetələr. Əle kurьs 15 nse fivraldan başlanьr-qa tejeşle tip traktьrsintьr uqьv sьlarqa ber tərlələ jardam itmәj Bьl uqьvsьlar xəðer taralьp ki-tev aldьnda toralar.

Bьna bьndaj tərtiphedlektər eşlagən traktьrsintьrðьn javap-qa taratьlьvьn horajbed.

Ə. S.

Kurьs jaqşь davam itə.

Bilarət rajunь Sərməndəge uqьtьvsьlar əderlev kurьsьnda dejəm alqanda uqьvðar qənə qətlənərlek. Kurьsta 50 uqьvsь sulьrqa tejeş sulhala, 35 uqьv-sь qьna kilgən.

Uqьvsьlarðьn dəreskə qaraş-tarь jaqşь. Tejeşle pragramma ytələ. S. Xafizьf

Başstruj kurьsьna kulak balahь ojalaqan.

Qьrmьbqalь rajunь Ytəgən avьl səvite şul uq avьl kulagь Ojəlimef Əədelkərim ulь Ojəli-mef Xəlim misekter Başstruj ku-rьsьna ojalaqan.

Atahь Ojəlimef Əədelkərim 18 nse jьldan alьp 27 nse jьl-qa tiklem batrak kesenən fajða-lanьp kilə. Xuquqhьð kejenə kalxuzqa inep xoquq eləkter-qəs kalxuzdan sьqa. Xəðerge kendələ ber batrak kesenən faj-dalana.

Undaj kulak balalarьna pral-tarejat uqьv jorttarьnda urьn birelməhen.

„Qalam"

Bilarusejə uqьtьvsьlarь xəðmət qьðьl urdiп lengandər

Bilarusejə satsejal sevitər jəmhyrejətendəge nəðanlьqtь bətərev həm dəjəm uqьvðь ytkərev kyrhətevðəren lqtibarqa alьp, Bilarusejə Yda əmhyrejəttəge uqьtьvsьlar həm Məqarifselər qьðьl urdiпь menən byləklərgə bulðь.

Qajhь kəlliktiftər yrnək ala

Bəjnəlmilәl eşheðlek menən kəreş kənena mitnqьla jəmhyrejət Ydək kətep xəna həm unь jaidarь xəðmətkərðare yðdərenen ber kenlek tarьn kapital ildərendəge eşheddərgə jardəm fi buldьlar. Bьnan 100 humdan artьqraq aqsa jьj na xəðmətkərðare başqa eşse həm xəðmətkərðar yðdərenən elqə alьvqa saqьralar.

Kəlliktif aqzahь ip. Abdraxmanьf ydenen mət xaqьn bьl fundqa inderep, 100 hum həm u lьq eş xaqь alьvşьlarðь yðe menən tinləşergə saq

P. IS

Kurьs bətərep sьqьvsь-larqa kyð halьvsь juq.

Bilarəttə asьlqan 6 ajьlq in-dysterejalni kurьsta uqьvsьlar, kurьstь bətərep sьqtьlar. Ləkin kurьstь bətərep sьqьvsь uqьv-sьlarðan yð item familjahьnda jaða belməvselər kyrenə. Kurьs-tan hun bətə uqьvsьlar zavьtqa eşkə inep, kurьsta alqan belem-dəren praktikaqa bəjləvðə jul-dar kyrhətevselər juq.

Kiləsəktə abndaj jeteşhedlek-tərgə iqtibar birelep, prajьzvu-dstьvaqa berketelgən başqort tatar balalarьn eşkə əjrətev həm ularðьn aq—belemdəren kytərev ða ədlekhəð eş alьp barьhьn.

M. Isxakьva.

KEŞE KƏSƏNƏN FƏJÐƏ LAПЬVSЬ BALAHЬN QЬ VЬQJЬÐ.

Əpjəlil rajunь Qaðmaş avьlь Xəjryllinə Xədisə xəðerge kən-də Əiə FZU məktəbendə uqьp jata.

Unьq ata—babalarь borontan, baj bulьp, 2—3 batrak totop kilgən keşe. Xəðerge kendə atahь keşe kesenən fajðalanьpr Sovit xəkymətenə qarьşь həm xejanat itep, kampanjalarqa ajaq salьp kilə.

Məbələn: igen əðerlәv kam-

RELDEREV

Başqort devlət tejatьrьnьn

Səjəsi—sənqət Səvite ultьrьşь

1 nse martta, səqət 6 la kyltura harajında bula. Bətə pridprejətejə, sajuz.-zavuf," fabriktardan bylengən iptəştərðen vaqьtьnda kileve horala. Ultьrьşqa bətə aftьrðar, tənqitse həm tejatьr eştərenen qujьlьşь menən qəðqhьnьvsьlar saqьrьlalar.

Dirzəbelgə 42

Məs'yl ridaktьr ььnь Z. KAJEP.

Dəvlət zajьmdarь obligatsejalarьnьn kurьstarь
1931 j. 1—4 martta qarata

Zajьm ismdare	Natsn aksa	Bərabə
6% lь A. O. j. nse Z. 5 h. sqьmdaqь kupюrь menən	4 91	—
9% bьð 1926 j. otoşlo rajbank 100 h. ab	122 —	126 —
1929 j. otoşlo zajьm	100	101 15	102 35
1927 j. 10% lь otoş. Z.	25 . . aq. kup. menən	25 —	—
3 nse kreət.	5	—	—
Kreət. xuz. sьqьtь zajьmь 10		—	—
1927 j. 1 nse otoş. Indus. Z. 25			
2 nse otoş. Indus. Z 9% lь 25			
. . . . 9% bьð 25			
5 jьlьq . . . 9% lь 50 . . aq kup. 50 19			
. . . . 9% bьð 50 . . . 50 9			
1928 j. 11% lь ceke zajьmь	19 —	1 0 05
Kəmsamul zajьmь	2 19	2 59
1910 j. 9 % lь	50 42	50 62

BAŞQORTOSTAN KAMMUNAL BANKЬ APARATЬN TAÐARTЬV BAŞLANDЬ.

3,4,5, martta kis 7 səqəttən Başqortostan Kammunal bankь aparatьn tadartьv başlana; bətə eşselər, xeðmətselər həm aytən eşsəndərðən bankanьn həm unьn ajьrьm xəð-mətkərðarenen jeteşhedlektarə turahьndaqь mətirejaldarьn tadartьv kəmisejəhenə birevðare horala.

KƏMISEJƏ.

JAПЬ GƏZIT UQЬRQJA ƏÐERLƏN!

„UDARSЬ"

BIŞ KƏNGƏ ƏER SЬQJA

BAŞQORTOSTAN MƏQARIF XALQ KAMISARLЬÐЬ HƏM BAŞQORT JAПЬ ƏLEP KƏMITƏTENEN URGЬNЬ

JAÐЬLЬRQJA AŞЬTЬLQJЬÐI

„UDARSЬ"—

ƏÐ BELEMLELƏR MƏKTƏBEE BƏTƏRƏP SЬ-QJЬVSЬLARÐЬN BELEMƏREN KYTƏREVGƏ UQЬJ—JƏÐA BERMƏVSELƏRÐE LATIN-SA UQЬRQJA JAÐЬRQJA ƏJRƏTƏƏGƏ

JARÐAMSЬ BULASAQ

Gəzitkə JAÐЬLЬV XAQЬ

1-ajqa—10 t., 2-ajqa 25 t.
3-ajqa—45 t., 4-jьlqa 85 t.

„UDARSЬ" qa bətə puşta ey'lektərendə, xat taşьvsьlarda iaðьlьrqa mumkin.

ƏDRIS: ƏFƏ, ƏLKƏ GƏZITTƏR IDARALARЬ

„UDARSЬ".

27 NSE FIVRALDAN BAŞQORTOSTAN SƏNƏQƏT KAMBINATЬNTAÐARTЬV BAŞLANA

Bьl ucriziteinen həm unьq ajьrьm xeðmət selərenen eşendə kyrelgən jeteşhedlekter turahьn da mətirejaldarь sulqan bətə keşelerðen ibarət Başqortostan sənqət kambinatьn tədə apparatьq tadartьv komisejəhenə eldirevðare iski Başkamət natsuq konturьndaqь (Zintsaf uramь №24)şulaj uq kambinatta tedəv kanturьndaqь (Centsukа stansalь, Yðək ilikterik stansalь) „TƏARTЬV QUMTAHЬNA" teşərevðare horala.

KƏMISEJƏ.
3-2

BAŞSAJUZ HƏM SA JUZXLIS JƏCƏJKƏLƏ RENƏ ŞELTƏ BIRƏBEÐ

VKP (b) nең berense qəla rajun kamitəte bojrahьnьn 22 nse fibr al qararьnan:

1. Başsajuz həm Sajuzxlis janьndaqь VKP (b) partejə jacə jkalərə jaðqь səsev məs'aləhen tikşermәqəndər. Bьl ihə, Qala VKP (b) rajun kəmitəte bojora nьq 12 nse qinvar qararьn yta-məv faktь hanala. Şunьq esən partejə diriktifen ytəməv tip ha nap, Başsajuz həm Sajuzxlip VKP (b) jacəjkələrenenq bətə sastafьna tanəih menən şeltə birergə.

2. Jaðqь səsev məs'aləhen həm VKP (b) Ydək Kəmitəte menən SSSR Savnarkumьnьn hasan aşlaqtarьn Kantravat itev turahьndaqь mərəzəqattaren tik şerməgən (eirənməgən) bətə jə cəkələrgə, kiðevðən tьş partejə jьjьlьştarьnda xəðerðən tikşere gə taqdim itergə.

1. rajun VKP (b) qala kəmitəe:

QJƏLEJEF.

KEMDƏR UQЬRQJA TELƏJ

Başqortostan Tə'minat X. Kamisarlьqьnьn kadьrðar sliktьrьnda vaq millətter esen Liningrat X. xuzalьqь inis-titutьna 5 urьn bar.

Inistitutqa inergə teləvselər xəðerðən yk Vuzqa inev selər esen kərək sulqan dakuminttar menən qariza birer-ə tejeşer. Inistitutqa eşse balalarь, batrak, jarlь həm kalxuzsьlar alьnalar.

Şulaj uq inistitut janьndaqь Ranfakqa la urьndar bar. Ranlakqa inergə teləvselər 15 kən esendə qariza bi-rergə tejeştər.

ƏDRIS: Puşkin uramь № 86.

Başqortostan tə'minat X. Kamisarlь-qьnьn kadьrðar sylege.

Uqьv jorttarьndaqь VKP (b) jəcəjkələrenen pa ucaskalarьnьn bətə jetəkselərə 1 nse mart, kended VKP (b) 1 nse qala rajkumьna saqьrьlalar. VKP Q mь kyltprupьnьn mədire: ŞA

* * *

1 nse mart kis 6 səqattə part kabinittə 1 nse q mьnьn prapaganda kəlliktife siminarь saqьrьla. Partej ðьq hər ber ajьrьm tərə nujьnsa ajьrьm simtnar ytka Məktəp həm tynərəktərðen jetəkselərena kile partprus ucaskalarь ularðьn kileven tə'min itergə teje VKP (b) qala rajkumь kyltprupьnьn mədire: ŞA

* * *

Quldarьnda 4 nse Avejalatarejə allittare sulqa otoş jədevəldərə nujьnsa otoştarьqьððь tikşereged ha ьankьhьnan otoştarьqьððь alьrqa aşьqьqьð, sən marttan hun otoştarðь tyləv tuqьratьla.

2—1 BAŞASO—AVEJAJ

Kyltura harajь

BAŞQORTOST DƏVLƏT TEJAT

3 mart.

A. Tahirьf əbəre

„BAJMAQ"

Oj. Uşanьf pastanufkahь.

Ujьn başlana səqət 8 ðə

Bilettər hatьla.

Kymək zajafkalar menən 25 pr. skitkə jahala

QЬÐЬL IONDOÐ
ЬJANЬSTAR
3 7—8 30 10 səqətte başlanьlar

BƏGƏN
TEGE JAQQA
7 BYLEKT

U R A L
KINAHЬNDA
ƏJANSTAR
6 7 30 9 10-30 səqətte başlanьlar.

28 nse fivraldan
UNЬQ JULЬ
dramma 7 bylektə

G U RЬ N
KINAHЬNDA
ƏJANЬSTAR:
1—30, 7—8 — 30—10 səqətte başlana'ar hem 9

25—fivraldan
Majmuldar te
6 bylektə.

Bü donja juqhıldarı seriäşeneged.

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (b) NıN BAŞQORTOSTAN ӨLKӘ KӘMITӘTE HӘM B. K. B. Y. URGıNıN

1931 JıL. 3—MART SISӘMBE № 48 (340)

SƏSEVQƏ ƏDERLEK TURAHıND SIQNAL BIRƏBED

USALь, TAPURIN HƏM QONŞAQ RAJUNDARь JADƏQь SƏSEVGƏ ƏDERLEKTƏ BALŞEVIKLьQ TIMPEN TƏ'MIN ITƏ ALMAJDAR.

SAQMAQJOŞ RAJUNь-NARKAMZIM PLANıN ARTTıRıP QABUL ITTE.

USALь RAJUNь KAMPANEJƏLARDь JEMERƏ

Usalь rajunь, 41,710 giktarlıq Narkamzim planın 18 giktarqa kʌmetep qaxnl itkən. Usalь aojdaj jaqşь ytə totqan rajun sulьvqa qaramaktan „aojdajqa juraqlь jer juq" hьltavь menən, aojdaj kyltu rahь planın 3,292 GIKTARQA KƏMƏTEP, unıŋ urınına holo sʌsergə sulqandar. Tıxnik kyltu ralarь majdanь Narkamzim planınan 130 pr. qa arttırıla.

Kalxuzdarda orloq tundь tedev 95 pr. janqьdaqtarda uılaqlaştırılqan fund 25 pr. qa qına tedelgən. Ilaqlav raspiskalarь alınıvь turahında derəь məqlymət juq.

Səsev orloqtarь janqьdaqtar da 10 pr. , kalxuzdar da 15 pr. qına tadartılqan. Rajunda 12 genə tadartqьs sulha la, ular da tulь nagruzka menən eşləməjdər. Qajhь ber avьl savittarendə TADARTQьS MAŞINALARDьN EŞLƏMƏJ ULTıRQAN VAQьTTARьLA BULDь

Rimunt eştare taqьla nasar tora. 22 timerlek kantraktavajt itelha la' ular itke qoraldar menən genə eş lajdar, ularda jeteşməj. Kymer, timer matirejaldarь juq. Urьndan ta ьvь sarahь kyrelməj. Rajun mastrskujь janь qına tedelep jata. Timerlekten nisek eşləve, kypme igen qoraldarь rimuntlanvь turahьrda qənəqətlanerlek məqlymət tər alьp sulmaj. Mal adьqtarь kyp kalxuzdarda sulha la. 10 lap kalxuzda furaz, orloq jeteşməj.

Surtlь orloqtar aimaştırvь eşe qəfev itelmətlek dərəь la nasar tora. Əlegə tiklem 3 kena kalxuz orloq almaştьra alqandar.

Tıxnik kyltura orloqtarь—səsev majdanь 25 pr. qa qaplarqa jeterlek. Rajunda sulqan orloqtardь tanьv, əderlav eşe jomoşaq qujlıqan. Xəkymət kelattərendə kypme kliver orloqə jatqanında selmajdər.

Igen kantrakləştırьvdьn sarьşь nisek torqanьn prsidətel yde la selməj. „Vdək Kəmitət həm Savnarkum qərarь urьndarqa—eşlav esen 4 nse fivralda qına jeuərdek. Urьndarda eş nisek saralar selmajəd" tej.

Maisьlıq ajlьqьn ytkərev eşenə serense fivralda qına başlanьq. Hədəmtəhe xədergə silgehed.

Urman ədərlav eşe ike ajaqь menən aqhaj. Avьl səvittərə nərətərən 40-50 pr. qa qına ytanelər. Bьnьn esen kyp avьl səvittəre xəkemgə sireldelər.

Rajun kapiratifь 2 aj jarьm sujь prsidətelhed torovь arqahında it ədərlav planь 11 ədeldə.

Qьtqahь: Usalь rajunь sətə kampanejalardь edgən.

KAMSKEJ.

BEDDƏ QALьŞMAJBьD

Bərə rajunь, Subaj avьl səvite salşeviktardьn 2-nse jadьna ədərlanə.

Trejerdər ber tuqьravьhd eş ebtendə. Avьl xuzalьqь maşinalarьn tədətevdər jaqşь bara.

Q. Ş.

TAĐARTQьSTAR JETEŞMƏJ

Bilarət rajunь, Kəlte avьlь kalxuzь ytkən jьl 7xuzalьqtan qına ojoşop eşkə başlaha, sujьl kalxuz 18 xuzalьqqa jette.

Avьl xuzalьqь qoraldarьn tədətevdər bara, attarqa kəsle adьqtar ədər.

Tik kalxuzdьn orloq tadartqьsь sulmav arqahında tadartьv eştəre qurqьnьs xəldə tora.

XƏKIMьF.

MAQAR KAMSAMULDARь ƳDDƏREN UDARSьLAR ITEP IQLAN ITƏLƏR.

QONŞAQ KAMSAMULDARьN JARьŞQA SAQьRABьD

27 nse fivralda Maqar kamsamuldarьnьn rajun kanfirinsejelarь ytkərelde.

Kanfirinseje kamsamuldardь jadqь səsevdə ytkərev esen udarsь itep iqlan ittelor.

Kamsamuldar „Başqortostan" gəziten taratьv ajlьqьn şatlьq menən qarьşь alьp, 15 nse martqa tiklem 500 dana „Başqortostan" gəzite taratьrqa ebtarena aldьlar həm Qonşaq rajunь kamsamuldarьn ydərə menən tinleşergə satsejalizem jarьşьna saqьralar.

Rajkamul: KILMƏXƏMMƏUEF DƏVLƏTŞIN.

SƳRƳPPA NASAR QƏDERLƏNƏ.

(Tiligraf arqьrь)

Əfə rajunь „Syryppa" satxuzьnda jadqь səsevgə ədərlek jomoşaq 2.337 sintnir orloq tadartьlьrqa tejeş ina 50 % qına tadartьlqan.

Trəjerdər tulь nagruzka menən eşləməjdər, avьl xuzalьqь maşinalarьna rimunt hyipən bara, 9 dəna traktьrqa, 35 hasanqa, 5 dana at hasanьna, 5 saskeska rimunt kərək.

Orloqtar halьv esen aklap juq, timeriekter, jaqьv matirijaldərь menən ta'min itemagən, zapas cəster. eş qьldarь ieteşmaj. Udar es konlek ytkərəsed.

MUSIN

„TIMER—QADьQ" KALXU Zь QOJROQTA HƏJRƏLƏ.

Qonşaq rajunь, Bajsusqar avьl səvite „Timer—qadьq" kalxuzь uşo kengə tiklem səsevgə ədellektə his ber terle qьdьv timp ala almaqan.

Kalxuzda orloqtar tadartьlmaqan, avьl xuzalьqь maşinalarь tədətterelmagən. Kalxuz idarahь jauqьdaqtardь kalxuzqa alьqtьrьlьq həm qьdьqhьndьrьlьq aş eşlaj alqanь juq.

SƏLIMьF

SƏSEVGƏ ƏDERLEK JAQ ŞЬ BARA.

Qonşaq rajunь, Baj susqar avьl səvite şul uq avьl „Qьdьl yrnak" kalxuzь sulьv 40 xuzalьqtan ojoştoroloqajnь

Kalxuz sajьlqь səsev jadьna ədərlektə salşeviktar timpьn ala aldь.

Orloqtar tadartьlьp tette, avьl xuzalьqь qoraldarь tədətelev ebtəndə. Attarqa kesle adьqtar ədər.

Kalxuzqa aqьlьvdar kəsəjde.

QƏLIMьF.

Səsevgə ədərlek jaqşь bara.

Əajəlil rajunь Xəlil avьl səvite jadqь səsevgə ədərlektə sajavaj təь aldь. Səvit dəvmələndə hunqь adnalarda səsev eşenə qaraj ber nisə srigadalar ojoştoroldo, səsev plandarь kiq raveştə jalpьlaşlьrьldь. Kalxuzda həm ajьrьm xuzalьqtarda eş qoraldarь tulь raveştə xisapqa alьnьp, aodoqtarь tədətterelev ebtəndə. Kalxuz hasandarь na 100 pr. tь menən rimunt jahal dь. Ajьrьm xuzalьqtarda şul uq xəl. Səsev orloqo jeterlek dərəь la tygel. Kalxuzdar 300 sot sojdaj, 42 sot arpa, ajьrьm xuzalьqtarda 70 sot sojdaj 167 sot holo, 6 sot arpa ədərlangən.

Avьl səvitenen igen tadartьv ma şinalarь qənəqətlənerlek, ular xədərge kəndə Əlmexamat həm Xəlil səvitendə edlekned raveştə orloq tadartьv eşen atqaralar.

Hunqь vaqьtla rajkum VKP (b) tarafьnan iqlan itelgən udar kendə dur alqьş menən qarşьlap, Baş qortostan Səvittər s jьzьna qarşь lap 213 attan qьdьl anuzdar ojoştorolop ulardь naqьr ydək rudanige həm Bajmaqqa rudə taşьv eşenə atqaralar. Şunьn menən avьl sevitendə ber nisə es attarь həm eş quldarь kyrşe safxuzdarqa, urman qьrqьv eştərenə berketelgən.

„KAMSAMUL"

KALXUZ QьRƏDARьNA JAŊь TRAKTьRƏAR

Hyr ətə. Lingrat qalahındaqь „Qьdьl pytilavis" zavotenda eşlenqə traktorlər urındarqa jeşereleo aldьndan

SSSR ƆJA QARŞь TARATQAN XƏBƏRDƏRDEN JALAƆJANLьƆJьN ASALAR

26 nse fivralda xalq xuzalьqьnьn Dzir zinski isemendəge kluвında sit il siksejahe asьldь.

Siksejə asьlьv ajqanь ytkərelgən kisələ Məskəyđen yerizdinejə həm pridpərejatejələrendə eşlavse sit il selgestərenən 200 keşe qatnaşlь.

Jьlьlьş ber tavьştan oşo qərarqa kilde.

—„Bed Girmanejə, Amirika, Anglejə həm başqa ildərdən kilqan selgestar. SSSR eşsəndərən kəstek menən eşlətələr, tigən xənərdьn jalqanlьqьn yd kydened menən kyrdek.

Kyp ajdar oujь səvittər sajuzьnda eşlap ned səvittər ilendəge eşsəndərden kyp hanlь gigant zavьt, tasriktar həm ere avьl xuzalьqь nerekməjəren tьvdьrьp irken eşlavdaren kyrdek.

Kyptən tygel aetə donjala ių artra sulqan SSSR dьn, eşselər jardamь arqahında alqa kiteven həm aldьnqь sənəqət agrar ilgə əjləneven kyrdek.

SSSR da eşhedlek aetənləj aetkan; eşselərden matdi tormoştarь kendən kən jaqşьra həm ular asьlь həm jarlьlqqa qarьşь kerəşer esən nьq tə'min itelgandər.

Səvittər sajuzьndaqь eşselər satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq arqahında sənəqət hom avьl xuzalьqь praduksejahь esen ва tьrdarsa kerəşev menən genə qalmaj, tixnika məktaptərendə həm univirstiltarьnda uqьp tıxnik aelem alalar həm ydərenen kvalifikatsejalarьn kytərələr.

Bed sit il selgestare SSSR qa qarşь sit il matauqatьnda taralqan jalqan xəbər dətgə bьanmajaьd.

Bed səvittər sajuzendaqь eşselər sьjnfьna 5 jьllьqtь 4 jьlda, ə, in mehim tarmaq tarda xatta 3 jьlda tulьtьvqa jardəm itər gə ədərned.

Bed ydenərdden arəsejdəge tuqandarьaьdqa qəni Javrupa həm Amrikalaqь aelemdərenədde həm unьştarьaьdь eyleşeraed.

Əfqanstan menən duвlьq dugьvьrь tədelevgə 10 jьl tuldь.

28 nse fivralda RSFSR menən Əfqanstan arahında durьlьq dugьvьrь tədelevgə 10 jьl tuldь. 1919 nsь jьlda RSFSR aetə ildər arahьnan ber yde Əfqanstan dьn irekleqen tanьnь.

1921 nse jьlda „Ərəsəj menən Əfqanstan arahında durьlьq menəsəbəten nьqьlьv həmƏfqanstandьn ьsьn irekleqen haq'av" maqsatь menən dugьvьr tədelde Dugьvar eujьnsa ike jaq ta, dugьvьr tedeşken ike ilden nerchenə zarar kiltererdəj başqa ber esense il menən buqьş həm səjəsi kileşevgə inmarkə tejeştər ine.

Ike inda—RSFSR da, Əfqanstan da ner nerehenen irekleqen tanьnьlar həm natmal diplamat elementagə indelər. Bьl dugьvьr menən ike il da şərəq ildarendage millət tərden ireklelektaren tanьnьlar.

Əfqanstandьn irekleirgen tanьqqandan sitle RSFSR menən Əfqanstan arahında durьlьq menəbəbəte ber vaqьtta la ədelmane.

Səvittər Sajuzь menən Əfqanstan arahьn daqь hatьv menəbaaə'tare nьq alqa kitte. 1929—30 nsь jьlda Əfqanstan menən Sovit arahьndaqь hatьv aəaruts 18 miljun 290 men humqa jette. 1913 nse jьlda Ərəsəj menən Əfqanstandaqь hatьv aəaruts 12 miljun 240 men hum təşkil itə ine. 1929—30 nsь jьlda Savittər sajuzь Əfqanstanqa 7 miljun 618 men humlьq tavar sьqarha, unan 10 miljun 672 m.q humlьq tavar inderde.

Bьl ildərden jəqrəli kyrşelektəre həm ber nerehenen eşlap sьqarьvsьs kəstəren arttьrьv menən qьdьqhьnavdarь SSSR menən Əfqanstan arahında kiləsəktə lə hatьv-alьv eşen jaqşьrtьvqa dur tşənьs tavdьra. Lakin bьl eşkə səvittər sajuzь menən Əfqanstan arahında hatьv dugьvьrьnьn aulmavь nьqqьna qomasavlьq kiltera.

Hatьv dugavarь tədelev menən SSSR həm Əfqanstan arahında iqtisədi nəjlaneş his şikhed alqa kitər.

* * *

LUNDьN. Anglejə qatь manqajdarьnьn "Dəjle" tiligraf həm „MurningPust" gəzittərə səvittərgə qarьşь kampanejalarьn davam itələr. Faişifka sifatьnan ular səvittər sajuzьnьn bətə kammuntstar partejahena „jəşeren huqьş prikazь" turahında „jadqan" prikazьn taratalar.

Bьl jalqan xəbərden jadьvsьhь „sa" vittər sajuzь bətə kampartejalarqa, bətə donja huqьşь turahında dakumint taratqan tigən jalqan həjlaj.

Bьl gəzittər ikehe la oşo jalqandarь menən, SSSR dь „bətə kəsə menən huqьşqa ədərlanə', tip kyrhətergə tьrьşalar,

* * *

PARIŽ. Javrupala berdəm agrar frunt auldьrьv turahьndaqь mas'ələ sit il gəzittərendə jadьla bara.

Ikmək birzaihь urgьnь „Kat Badingəjdir" Səvittər Sajuzь menən jarьştьn avьlьqьn əjtep şundaj jalqan nəmə jada: „unda „məzəyri xedmət" sarqanlьqtan, eşselərden eş xaqь tavardьn ydenə teşer xaqьna inmaj."

Qəzit şul uq məqələlə. şunь əjtəigende artьqь menəə eşlap sьqarьvsьs bətə ildər, şul xisaptan SSSR menən də kiteşev aulqanda qьna igen məs'ələhen xəl qьlьp aulьr.

Igenden xaqьn tigedlavdə berdən ber jul—igen eşlap sьqarьvsьlar menən igen alьvsьlar arahьnda tigedlek tьvdьrьv" tej.

* * *

BIRLIN. Bravьnşvejgelə kamsamul hajlavdar ajqanlь, kamparteja tarafьnan ojoştoroloqan dur dimanstratsejə aulьp ytte. Dimanstratsejala iptəş Tilmən hejlane. „Rutə Fan" gəzite: „Bravьnşvejgelə kyp jьldardan sirle aьndaj dur dimanstratseja aulqanь jaq ine" tej. Vakzal majdanьndaqь dimanstratsejala 6 men keşeqatnaştь. Iptəş Tilmanden hyđeqьsqьtьp hejləvse radejatar atqьrь kin majdan b taratldь.

MINŞEVIKTƏRĐEŊ KUNTƄR RIVƏLYTSEJUN GRUPPAHƄ GROMAN SUXANƄFSƄLAR ƀƄ OJƏJLPLƏV ZƏKLYCINEJƏHE

Rəsəj satsejal dimakrat eşselər partejəhƄ (minşeviktər) Vđək Kamitətenen „Sajuz vojorahƄ" tip ibemlangən ojoşma eşe vujƄnsa 110 ellek qəjeplev zaklycinejəhe toplan iteldə.

„Sənəqət partejəhƄ" pratsisƄ Səvitər SajuzƄna ham vetə đənja eşselər sujnƄna qarƄşƄ jynəltelgən intirvinsejə qurqanƄsƄ rejal vulqanlıqƄn vetə đen jaqa anlattƄ. ŞunƄŋ menən verqə „Sənəqət partejəhƄ" pratsisƄ rivalytsejənə qarƄşƄ vulqan ƄvƄ ojoşmanƄŋ Javrupa ildmendəge imprejalizem vurzƄvazejəhe menən vəjlənəşe vulqanlıqƄn ham kulaktardƄn sujnfi manbqəttəren jaqlavđƄ maqsat itep qujqandıqƄn kyrhətte. Cajanbl-Kandıratejelərđeŋ is tr ham kulaktar gruppahƄ oşnndaj ojoşmalardƄn verebe ine. Rivalytsejəgə qarƄşƄ vulqan ƄvƄ i-e gruppa: Ramzin gruppapƄ nuthən, şulaj uq Cajanbl-Kandıratejef gruppahƄ la st il vandalarƄn qorallƄ rəveştə SSSR qa inderev juls menən veđđen ilenəddə kapitalizem tərtiven jamƄnan ajaqqa vaƄtƄrƄvđƄ yđ đərenə maqsa itep qujqandar. Rivalytsejəgə qarƄşƄ vulqan əsənsə ojoşma R S D R P (minşeviktər) Vđək Kemitətenen „Sajuz vojorahƄ" jetəkselege aƄtƄnda vulqan Rəsəj satsejal-dimakrat minşeviktər gruppahƄ la şul uq maqsattƄ yđ aldƄna qujđƄ.

Minşeviktərđeŋ elekke ojoşma lərƄ qaldıqtarƄnan ojoşqan ham 1928 nse jƄl aəşƄna tamam ojoşqan rəveşkə inqən ƄvƄ kuntƄr—rivalytsejun ojoşma sit iidergə qaşqan minşəviktər yđ ige (Dan—A ramuvic- Garvi gruppahƄ) menən irke elemtəne julqa qujđƄ. „Sənəqət partejəlƄ" menən đə Cajanbl gruppahƄ kevek yk turanan—tərə matdi vlukqa (aqsa rlƄv əsən) kerə.

Lakin ml kuntər rivalytsejunes qruppa tyəndəge platformala verləştelər:

a) kuntƄr—rivalytsejun tynkərelƄş jahap, SSSR đa kapitalizemdƄ ajaqqa vaƄtƄrƄv;

a) Səvit vlasƄn teşerevgə kilter torqan verđən ver memkin jul vulqanlıqtan intirvinsejəgə stafka ƄlƄv:

v) SSSR esendə kuntƄr-rivalytsejun eşt ŋ tep mitbđƄ itep qorolqoslоq jahav ham ərmejələ tarqatƄv eşe alƄp varƄv;

g) Turgprumdan sritstevalar alƄv;

d) kən naƄş vurzƄvazejəhenen eş aəşƄndaqƄ daiatalarƄ men nən, vigerəkta minşəviktərđen 2 nse internatsejanal aəşƄnda-qƄ đaiatlar menən ojoştorov clemtəhendə vulƄv.

SSSR Vđək Başqarma kamitə te prizidejumƄnƄn 1931 jƄl, 15 nse fivraldaqƄ qərarƄna tajanıp R-FSR prukuraturaƄ Rəsəj minşevi-tərenen „Sajuz vojorahƄ" tip ibemlangən kuntƄr—rivalytsejun ojoşma sit iidergə qaşqan minşəviktər yđ ige (Dan—A ramuvic- Garvi gruppahƄ) menən irke elemtəne julqa qujđƄ. „Sənəqət partejəlƄ" menən đə Cajanbl gruppahƄ kevek yk turanan—tərə matdi vlukqa (aqsa rlƄv əsən) kerə.

Lakin ml kuntər rivalytsejunes qruppa tyəndəge platformala verləştelər:

a) kuntƄr—rivalytsejun tynkərelƄş jahap, SSSR đa kapitalizemdƄ ajaqqa vaƄtƄrƄv;

a) Səvit vlasƄn teşerevgə kilter torqan verđən ver memkin jul vulqanlıqtan intirvinsejəgə stafka ƄlƄv:

v) SSSR esendə kuntƄr-rivalytsejun eşt ŋ tep mitbđƄ itep qorolqoslоq jahav ham ərmejələ tarqatƄv eşe alƄp varƄv;

g) Turgprumdan sritstevalar alƄv;

d) kən naƄş vurzƄvazejəhenen eş aəşƄndaqƄ daiatalarƄ men nən, vigerəkta minşəviktərđen 2 nse internatsejanal aəşƄnda-qƄ đaiatlar menən ojoştorov clemtəhendə vulƄv.

SSSR Vđək Başqarma kamitə te prizidejumƄnƄn 1931 jƄl, 15 nse fivraldaqƄ qərarƄna tajanıp R-FSR prukuraturaƄ Rəsəj minşevi-tərenen „Sajuz vojorahƄ" tip ibemlangən kuntƄr—rivalytsejun ojoşma tərđen vulqan javaplƄlƄqtƄ jekəmƄvđərə, şul arqala eş kestə-nenen ratsejanal rəveşta tajđa-lanƄlmavƄ, zavƄttƄ tədətev sara-tarƄnƄŋ kyrelməve, xedmət dis-siplinəhe əsen kerəş vulmav, ham juqarƄla kyrhətelgan eşse-ləđen tura ham sitlətev julƄ menən vulhala, javaplƄ vulqan eşte tik dirikƄtqa qəna avđa-ləp yđđərə məs'ijelottən sittə qəlƄv avƄtƄvđarƄnƄŋ kesiə vu-lƄv ƀ. ə.

Oşolar hədəmtəhendə eşlap sƄqarƄv nurmaht 14 hum 60 tin, jəki 14 pr. qa kəməgen. Praguldar elekkegə qaraqanda artqan Eşlap sƄqarƄv planƄ eşse kene menən alqanda 11763 vulƄp, 7. ZALKIND. 45 jəştə, xedmətkar valahƄ, sutta vulmaqan juqarƄ məqlymətle, ikanamist 1903—1907, 1971—1921 ham 1924—1930 nse jƄldarđa RSDRP aqzahƄ-minşevik.

8. VULKƄF. 47 jəştə, krəbtejən valahƄ, elek eşse vulqan, sutta vulqanƄ juq, elek SSSR VSNX hƄnda ikanumist vulƄp eşlagən, 1902—1905 nse jƄldarđa is—ir, ə 1905—1910 ham 1978—1930 nsƄ jƄldar arahƄnda RSDRP aqzahƄ—minşevik.

9. PITUNIN 46 jəştə, avƄl tegev-schenen valahƄ, sutta vulmaqan, vexgaltir, 1922 nse jƄldan alƄp sintər sajuzda idara aqzahƄ vu-lƄp torqan, 1905—1918 ham 1925—1930 nsƄ jƄldar arahƄnda minşevik.

10. FINN JƄNUTAJƄSKEJ. 58 jəşendə, xedmətkar valahƄ, sutta vulmaqan, juqarƄ məqlymətle—səjəsi iqtisad pratisƄrƄ, 1903—1915 ham 1928—1930 nsƄ jƄldarđa RSDRP aqzahƄ minşevik.

11. BIRLATSKEJ 41 jəştə mişşən, sutta vulmaqan, juqarƄ məqlymət alƄp vetərmagən, elek SSSR GusvankƄnƄŋ idara aqzahƄ, 1928—1930 nsƄ jƄl arahƄnda qa jhƄ ver ədəkləktər menən RSDRP aqzahƄ—minşevik vulƄp torqan.

12. JKƄF. 49 jəştə, dvəran, juqarƄ məqlymət alƄp jetkermagən, prafisejəhe jaqƄnan adip, 1911 nse jƄldan virle minşəvik.

13. TƏJTILBAVƄM. 54 jəştə, mişşən, sutta vulmaqan, jyrislekten juqarƄ məqlymət alƄp vetərmagən, elek SSSR Narkamtudsnda Ikspurt tava đarən standartlavđa starsƄ diriktər vulƄp eşlagən, 1900—1907 ham 1925 1930 nsƄ jƄldarđa minşəvik.

14. RUBIN. 55 jəştə, səjəsi iqtisad pratisƄrƄ. 1904—1920 nse jƄl arahƄnda Bund aqzahƄ. 1920—1923 nse jƄldarđa Bund ta la RSDRP lala aqza, 1920 nse jƄldan 1930 nsƄ jƄlqa tiklem minşevik.

BƄna ƄƄl hanalqan keşelər SSSR đa səvit valasƄn alƄp iaşlavđƄ maqsat itep alƄp iyvandəge eştərđe eşlagandər;

1) 1928 nse jƄldƄn aəşƄnda RSDRP (minşeviktər) Vđək Kamitətə „Sajuz vojorahƄ" tarafƄnan jetəlselek helə torqan kuntər—rivalytsejun ojoşma tədəp SSSR đƄn Xalq Kamisarlıq-tarƄnda ular tarafƄnan uq ojoştorolqan kuntər-rivalytsejənir minşevik ojomalarƄn jetəkselek aƄtƄna alƄp, şundaj ojoşmalar đƄ hamanda tədevđə davam itkandar, ƄƄlarqa la jetəkselekte ham səvit vlasƄn alƄp taşlavđa ularqa jul ərətevđərndə davam itkandar.

2. Vđ aralarƄnan zagranitsaqa vəkildər jenərev, şulajuq minşa nik satsejal dimakrattarđƄn zagranitsalaqƄ ojoşmalarƄ, RSDRP vđək kəmitətenen zagranit salaqƄ diliqatsejəhe" menən menəsənat totovđa ƄytƄn keşelə rqələ eşənes virgandər, yđđərenen eştəren şular menən kileşep alƄp varqandar, ularđan xat aşa jetəkse kyrhətmələr, aqsalata jarđamdar alqandar Zagranitsala qƄ ƄƄl ojoşmanƄŋ SSSR qa kilqan kuntər rivalytsejənir vəklidərə Auramuvic ham minşəviktər đen Vđək Kəmitətə aqzahƄ Bravenştajen ham vasqalər menən verlektə ulturƄş ham kənəşmələr ytkargəndər.

3) Şul uq maqsat menən' SSSR đa vulqan ƄytƄn kuntƄr-rivə lytsejənir ojoşmalar menən mə-bələn „prampartejə" tip atalqan ojoşmanƄŋ vđək kamitətə, ham "Trudavaj„ krəbtejəndər Partejə he tip jeretelgən ojoşmanƄn Vđək kəmitətə menən də aktika ham praqrammala kilesv jahap, hər qaihƄ qaihƄ đəvməl đə kuntər rivalytsejun xərəkət alƄp varasaqtarƄn bildələgəndər ham ƄƄl ojoşmalardan ham şular aşa Turgprumdan matdi ham aqsalata jarđam alƄp torqandar.

4) Vđ ojoşmalarƄ đəvməlendə vđ eştəren vulhƄn şulaj uq vđđərə eşlagən Narkamat məəssəsalərđə vđ jetəkselekta rendə vulqan jacjkalərđen eştəren vulhƄn xalƄq xuzalqƄnƄn terlə tarmaqtarƄndə qort—qosloq varlƄqqa kilterevgə qarata jynəltkandər, məbələn Gas planda—planlav eştəren VSNX la sənəqət menən idara eştəren, Narkamturg ham Sintərsajuzđa—praduksejalar menən tə'min ham əlaşevđe, QasvankƄta—aqsa əjləneşe đəvməkndə, ilđen xuzalƄq tormoşən qƄjbalaştƄrƄv, torqonloq tƄvđƄrƄv, xəkymətten xalƄ xuzalƄqƄn rikanstruksejaiaşterev plandarƄn ədəv maqsatƄn totqandar.

5) Vrđa kyrhətelgən netə kuntər rivalytsejun xarəkttarendə ular, imprirejalist kapital dəvlət-tarđeŋ səvittər ilenə jahav al-đbnda torqan qorallƄ, intirvinsejə şarattƄn jeneləjtev ham unƄŋ tulbraq unƄş nireven tə'min itevđe maqsat itep eş kyrgəndər, ƄnƄŋ esen verđən intervinsejəgə əđerləneveş ParizdaqƄ Turgprum menən ham kəneatƄşil nurzƄvazejəhe menən jetəkselek itevse imprejalistar krugƄ menən yđ kidevendə turanan tura verləşep eş alƄp vaƄtƄvşaPramparteja menən;ikensenən şulaj uqSSSR qa intirvinsejə jahav jaqƄnda vulqan il nse internatsejanal jul aəşƄslarƄ ajlənəhe menən verlektə intirvinsejəgə əđerləneveş imigrantsƄ minşeviktər Vđək Kəmitətə menən kileşep eş itkandər.

6) Vđ sridstevalarƄ menən əđerlangən ham zagranitsalə aƄtƄrƄlƄp kilterelgən kuntər-rivalytsejun mavzaqƄlaqƄ agitatsejun litiraturalar taratqandar.

Vrđa jaƄlƄqan jƄnajatlƄ xərəkəttər RSFSR jƄnajat qanunƄ nƄn 58-1, 58-7, 58-4 nse matdelərə vujƄnsa kyr unƄnda totolalar.

Ojəjeplov aktƄna FidiratsejalƄ Ərəsəj Satsejal Səvittər Jəmay rejate prakurarƄ iptəş KRbJLIŊ-KƏ tarafƄnan qul qujƄlqan.

1931—jul, 28—liviral. Maskəv

PLAN BARƄ 67,8PR. QA YTƏLGƏN

EŞLƏP SƄQARƄV NURMAHƄ 19 PR. QA KƏMEP TAVARĐƄŊ VĐENƏ TƏŞƏV XAQƄ ARTQAN.

ZavƄt ajƄtƄm kvartalda plan vujƄnsa 94,300 humlƄq tavar eşlap sƄqarƄqa tejeş vulƄp, varlƄqƄ 63,928 humlƄq eşlap, plan 67,8 pr. qa ytəlgən. Eşlangən praduksejənƄ realizavajt itev turahƄnda plan 167,200 humqa tədəlgən vu-lƄp, ul varƄ 99,600 humqa realizavajt itelgən (59,5 pr. qa ytəlgən) ham nəmənen ydenə teşəv xaqƄ kəmev urnƄna artqan.

BƄna ƄƄl jeteşhedlektər, ədəklektər, zavƄt diriksejəhenen eşte janƄ furma ham nutdtardƄ qullanƄv arqƄtƄ, jetəkselek eş n ər jaƄnan tədej almavƄn ham idara eştərendə ver naşlƄlqtƄn vetənləj vulmavƄn asƄq kyrhə-lələr. TƄmək zavƄttƄq 3 məjəşə vđ ara verlek menən eşlaj al-maqan.

Unan hun tsixtarđa yđđərenen surustarƄn anlamavđar, tsix ida-aiarƄ ham idara tixnik eştərə pramfinplandə ytəvđə yđđərenə tejeşlə vulqan javaplƄlƄqtƄ jək-əmƄvđərə, şul arqala eş kestə-nenen ratsejanal rəveşta tajđa-lanƄlmavƄ, zavƄttƄ tədətev sara-tarƄnƄŋ kyrelməve, xedmət dis-siplinəhe əsen kerəş vulmav, ham juqarƄla kyrhətelgan eşse-ləđen tura ham sitlətev julƄ menən vulhala, javaplƄ vulqan eşte tik dirikƄtqa qəna avđa-ləp yđđərə məs'ijelottən sittə qəlƄv avƄtƄvđarƄnƄŋ kesiə vu-lƄv ƀ. ə.

Oşolar hədəmtəhendə eşlap sƄqarƄv nurmaht 14 hum 60 tin, jəki 14 pr. qa kəməgen. Praguldar elekkegə qaraqanda artqan Eşlap sƄqarƄv planƄ eşse kene menən alqanda 11763 vulƄp, ul varƄ 10529 qa, jəqni 89,5 pr. qa ytəlgən. Unan hən pra-jƄzvudstƄva la idara eşselərən naş ejmav hƄmaq nasar kyreneş tar đə najlaq. Şul iqtisarhədƄ-lƄqtar arqahƄnda sƄqqan xarakt-tirlƄ maminttar prajƄzvudstƄ vanƄŋ tuqrap torovƄna jeikə kyrneştar 12 gə tula.

ZAVƄTTA BRƏK KYP.

Eşlap sƄqarƄlqan nəmələrđen sifat jaqƄnar nasar vulƄv, hun latmaj đur iqtisar jynəlđerə torqan eş mamintlarƄnan vere-he vulƄp tora. Sujən qojov eşendə jaraqƄ vulqan sujəndar 74,8 pr. jed qojovđa 77,3 pr təşkil itə. BƄna ƄƄl brakƄŋ kyp vulƄvƄna səbəp, verensenən praktik nəmanən nulƄvƄn əjrən-məv—tikşerməv vulha, ikensenən zavƄttƄŋ şul eştə jetəkse tixnik eşsehe, (mətalturq) mətə xəssis vulmavƄnan. Dejəm al-qanda la tixnikə ham idara eş-selərenen ədəklektərə nik tyən, tixnik jaqƄnan ver tətlələ ədər-lektərə his ner tixnikə jaqƄnda maqlymətə vulməqan, stanuk-tan alƄnqan eşselər 11, idara tixnikə eşselərenen arahƄnda varlƄqƄ tke keşegenə tixnikə ja-qƄnan neleme vulqan keşelər.

ŞunƄŋ esen də zavƄttƄ tixnikə eşselərə menən tə'min itev məs'ələhen negendan qəldƄmaj xəl itelə toiqan vurustardan hanarqa kərək.

Ojemymən zavƄtta negendən ədəklektər netkən, tip ujlarqa jaremaj. XuzalƄq jƄlƄn qarşƄlav kvartalƄnda, ajƄtƄm rəveştə udarnaj timp plandə ytəv mə-lendə kyrelqan jeteşhedlektər ham ədəklektərđe lə artƄqƄ me-nən qanaitalƄp torovƄn, ham uraktardƄn 2—3 tapqƄt arta to-rovƄn, praguldarđƄn taqƄla ky-vajə təşevən kyđ aldƄna kilte-rerga kərək. BƄl jeteşhedlektər netə jəməqət ojoşmalarƄnƄn jetəkselegen kəvəjtmaj torop xəl itelə alaxaq tyqel.

SMAQƄF.

JULDAOJƄ QARƄŞƄLLƄQTARĐƄ JEMIRGƏ

PRAMFINPLAN YTƏLEŞEN, SATSEJALIZEM JARƄŞƄ, UDARSƄLƄQ, EŞKƏ BALŞƄQ TIMPƄ BIRQƏNDƏ QENƏ TƏ'MIN ITERQƏ MƏMKIN. BRAKTAR, JUQALTƄVĐAR, RVACLƄQTUNDAR, PRAJƄZVUDSTƄVA QORALDARƄNA MƏS'YLEJƏTHEĐLEKTƏR BƄLAR – SATSEJM TƏĐƏ. LƏŞƏNƏŊ DOŞMANDARƄ.

TIMER—TOMOR JƄJƄVĐAOJƄ ƏĐƏK—LƏKTƏR BƏTƏRGƏ TEJEŞ.

MITAL ƏSƏN KƏRƏŞƏTƏ PARTEJƏ, KAMSAMULHƏMXUZALƄQOJOŞMALARƄNƄŊ BURƄSƄ

Kantryl handƄ tybənge ojoşmalarqa jetkerergə.

(ƏIKƏ VKP (ƀ) SIKRITAREJƏTE QAHARƄ)

VKP (ƀ) Əlkə kəmitətenen sik ritarejatƄ lida qara ham jaltƄra vaqƄ mitalqa difsit vulqan va qtta ajrƄm kvartalda ham 1931 ese jƄl nerense kvartalƄnƄŋ qin var ham fivral ajdarƄ esendə qara ham jaltravaqƄ mital ədər-lƄv ham ünƄ təjəp jenərev pla nƄnƄŋ kitken rəveştə ytalep jet məve (ajƄrƄm kvartalda qara mi taldan ytaleş 70 pr. jaltƄravaqƄ mitaldan 55 pr. qi var ham fivral ajdarƄ esendə qara mital 40 pr. ham jaltƄravaqƄ mital 28 29 prat sint) Rudmitaltuıg nylegenen ham xuzalƄq ojoşmalarƄnan es-ke najlqtarđƄ manlizavajt itev julƄnda sikən təş jomoşaq eş-təvđərenən ham partejə, prafsaj-uz, kəmsamul ojoşmalarƄ tarafƄ nan Rudmitalturg qa jardam it-mavđərenəŋ kilqanlegen kyrhətə.

VKP (ƀ) Vđək kamitətenen qara ham jaltƄravaqƄ mitaldar-ƄƄ jƄvđƄ kesajtev turahƄnda-qƄ qararƄn ytav julƄnda VKP ƀ Əlkə kəmitətə təqdim itə.:

1. MixaƄl iptaşkə şaxsi mas ylejət jəkmətep es kənlək sruk esendə mital ədərlavselərqa ham tapşƄrƄvslarqa kankrit kantryl handar virergə, ul kantryl han-dardƄ har ver rajunqa, zavƄtqa fanrikqa jetkerergə, ularđƄn ail-đələngən sruktarđa ytəleven qatqi rəveştə talap itergə.

2. Bəsprafsəvit hom kalxuzsaj uz irəksejəhe aldƄna „mital əsən paxut" kampanejəheŋ ytkərev-đə udar əngədalar tƄvđərƄvđa kantryl kəmisjalər ham punkət tar ojoştorovđa mital vatƄqtarƄn təbƄp, əđerlavselərqa virevđə, ularđƄ taşƄtƄvđa kankrit saralar ailđələv məznyrejəten qujƄrqa.

3. VLKSM Əlkə kəmitətenə RudmitalturgtƄn ham əđerlavse lərđen apiratli eşen in jaqşƄ kam samuldar menən tə'min itergə, şunƄŋ menən verga VLKSM đƄn vetə rajkumdarƄna ham jəcəjkə lərenə „mital əsən paxuttƄ" ojoştorov ham uqa qaƄşƄv ju-lƄnda kankrit kyrhətmələr virer-gə təqdim itergə.

4. VKP (ƀ) rajən kəmitəttərenə mital vatƄqtarƄn əđerlavse vetə ojoşmalarđƄn daklattarƄn 10 ken esendə tƄnlap sƄqarƄrqa ham kantryl zadanejalarđƄŋ ytə leven tə'min itkən saralarđƄ ver totqarhƄđ eşlap sƄqarƄrqa ham əđerlavselərgə kankrit jardam kyrhətergə təqdim itergə.

5. VKP (ƀ) neŋ 2 nse qala rajkumƄna, partejə ojoştorovsƄ-hƄ sikiltarqa ham 2 nse ikspla tatsejə rajunƄnƄŋ nacalnigena mital vatƄqtarƄn Ƅildələngən urƄndarƄna taşƄv esən vaqƄtƄn đa vagundar virevđe tə'mi n tiergə quşarqa.

6. RKI gə Rudmital turgtƄn ham əđerlavselərđen mital jƄjƄv eştəren ytavđəren kyđətergə ham diriktiflərđe ytəməvđə qəjeple-lardə mas'ylejətkə tartƄrqa qu-şƄrqa.

7. Qəzit ridaksejələrenə mital jƄjƄv kampanejahƄnƄŋ naƄşƄn kiŋ raveştə jaqtƄrtƄvđƄ julqa qujƄrqa.

VKP (ə) Əlkə kəmitate qara rƄn matəuqatta fqlan itergə.

ƀƏTƏƉƐĐ ĐƏ MITAL PAXUTƄNA

SSSR Xalq XuzalƄqƄ Jnqar-ƄƄ Səvite, səngəqət eşselərenen 1 nse netə sajuz kanfirinsejəhe ham VLKSM Vđək Kəmitətə naşlavƄ vujƄnsa 15 nse fivral-đan naşlap, mital vatƄqtarƄn jƄjƄv ham ularđƄ jenərev udar ajlƄqƄ ytkərelə naşlaj.

Rudmitalturgqa mital jƄjƄv ham jenərev eşendə qinvar ajanda vulqan ədəklektə netə-rev ham fivral planƄn 100 pr. qa ytergə vajavaj zadanejə sitelde.

ŞunƄŋ menən vergə SSSR VSNX prizidejume raise ap. Ordzanikidzə netə jomhyrejət-tarđeŋ Xalq Kamisardar Səvite raistatenə, zavƄt diriktərđarƄna, prafsajuz ojoşmalarƄna xat je vajep, niş jullaqtuı esənse jƄ-lƄnda mitallurgejənƄn prajƄzvud-stƄva planƄn tulƄ rəveştə ytəv esən mital vatƄqtarƄn jƄjƄv đur əhəmejət qadanqanlƄqƄnƄkyrhət-te. BƄl unƄsƄlƄ znzinƄ—tixniktar ham prafsajuz jalpƄlƄnƄn qat-naşƄ menən, kanteryl kəmise-jələr ojoştorov ham prajƄzvuds-tƄva kəŋaşmələren udarsƄlƄq menən eşlavgə kyserev şartƄ menən ytergə memkin.

BƄl xatta taqƄla mital əđer-lavđə in tar urƄn guzavaj trans pƄrt vuklanlƄqƄ ham unƄn je-teşmave ƄƄl kampanejəqa ədək-lək kereteve memkinlege kyr-hətelə. Şuəja kyrə netə Xalkq KamisarlıqtarƄnƄŋ nerense nu-rƄsƄ RudmitalturgtƄ transpƄrt menən ta'min itev ham mitaldə martin mejestarenə tulƄ rəveştə taşƄtƄv vulƄrqa tejeşle.Şulaj uq kampanejə eşse kese menən đə ta'min itelergə tejeşle.

BƄl mas'ələne xəl itev esən qala səvittare, rajun vaşqarma-larƄ netə parteja, praisajuz ham kamsamul ojoşmalerƄnƄn aktif jardamƄ kərək. Jul aodolovqa mik əđ vaqƄt qaldƄ. Başqortos-tanda april ajƄnda juldar nƄq aodolqanlƄqtən mart ajƄ xəl tikes aj vulƄrqa tejeşle.

N. MIXAJLƄF

RUDA PRAVLINEJƏ BUKITTARƄ.

BILARƏT RUDA PRAVLINEJƏHENDƏ AQ ƏFISƏR, ERE HATƄVSƄ. KUNTƄRRIVƏLYTSEJƏNIR, PUP BALALARƄ TAMƄR JƏJGƏNDƏR.

16 nsƄ fivrakla Bilarət esselər klubƄnda Bilarət ruda pravlin-əhen tikşerev ham tadartƄv naş ana. TədartƄv' tikşerev teje vulqan xeđmətkardər tadartƄv jƄjƄlƄşƄna kilergə rizahƄdlƄq yrhətələr. Sənkt, eşselər brigadaƄ ruda pravlinejənƄn apparat-ən tikşerev turahƄnda jahaqan daklatƄndƄ, idarala eş dissiplinq ƄnƄŋ juqlaqƄ, ayleştərđeŋ vđ ara nejurakrattarsa məqamələ la vuhvđarƄ, ruda tanƄv plan tədə qəndə tƄpkəđ eş kyrev, ratsej analizatsejə esenen vulmavƄ, eşselər təqdimenə əđ uqtiar itev đər, xəkymət majalarƄn iqtisad-had totov ham naşqalarđƄ asəp hala. Ə, rudpravlinejə eşselərə yđđərən aajƄktif səbəptər me-nən vulap qəldƄtƄrqa matəqalar.

BƄndaj stəqəstarqa qaraşƄ kyp kena anjətmalər virergə jeđđər-en asatqa mənəkmiektar kar me. Lakin avtetlerdlekka qar-şə tadartƄv jƄjƄlƄşƄnda kilev-selər 10 keşenən artƄq vulmanƄ-lar.

lendə kyrelqan jeteşhedlektər ham əđəkləktərđe lə artƄqƄ me-nən qanaitalƄp torovƄn, ham uraktardƄn 2—3 tapqƄt arta to-rovƄn, praguldarđƄn taqƄla ky-vajə təşevən kyđ aldƄna kilte-rerga kərək. BƄl jeteşhedlektər netə jəməqət ojoşmalarƄnƄn jetəkselegen kəvəjtmaj torop xəl itelə alaxaq tyqel.

SMAQƄF.

Rudapravlinejə a p p a ratƄnƄn sastafƄna kilgəndə unda verəm, verəm oşondaj keşelərđe kyra-ved.

Statistik-plan sƄksejəhe medi ri Tituf kisagenə dinle negendə şunan ajƄlƄp vetməgən ver keşe. Ham unƄŋ ulƄ Plutnilbf kisagenə Salufkanan qajtqan ere zavƄt ejəhe ham kalcak əlfsəre ulƄ, jalqan aqsa jahaqan keşe.

Miznisbf xosusi ere jort tolov sƄ ham elekke kuntər rivalytse jənir nalahƄ, xəđerge kədə neren se raxrat menən sƄvit apparatƄ-nan tađartƄlqan. Zutin elekke ere kustar, eşselər vesenən faj-đalanƄvsƄ, kisagenə xoquqtan maxrym itelgən. Livatiski aq əfisər malajƄ, hajtav xoquqtnan məxrym itelgən ver keşe. 16 nsƄ fivral jajalqƄnda aajƄktif səbəp tər kytərep sƄqƄvsƄ bukittar oş olar ine.

BƄna oşolarqa kyđ halhaq, rudapravlinejənƄn sastafƄn ham unƄŋ eşlagən eştərenen fajđalƄ aulƄv, aulmavƄn asƄq kyrergə nelə. Vđ ara tənqitte ƄƄl keşelər arahƄnda ytərev memkiame hun, javap asƄq. Rudpravlinejə nƄŋ apparatƄnda ultƄrqan aukit-tar oşolardan qinarat.

K. SASIDKIN

PLANHƄU EŞ—JYNHEĐ JEILEK.

BERENSE DƏVLƏT ZAVƄTƄ ALƏR-ART-QA IKE AĐƄM AT

BƄl zavƄtta ədəkləktərđeŋ aulƄvƄna səbəp vulqan praguldar qaaatlana. PrajƄzvudstƄva qa esep kilevđər đavam itə, eş-selər tarafƄnan idara eşselərenə baş ejmavđər kendən—kən arta tora h. ə.

Oşo rəveştə prajƄzvudstƄva-qa iqtisarhƄđ qaraştar, zavƄtta-qƄ eşlap sƄqarƄv eştəren tyəə najtte. Braktar kyəajə. PrajƄz-vudstƄva pragrammahƄ qafev itelmə bƄlek rəveştə artta həjrələ vaşlanƄ. Bildəle ƄƄl kyreneştər səəaphed tygel. Ular kyətər:

Berensenən prajƄzvudstƄvala ver naşlƄlqtƄn vulmavƄ, tixnik jetəkselerđeŋ eştəre menən kə-rəgensə jetəkselek itmavđərə. Briqadirđarđan alƄp mastir ham tixniktərgə tiklem yđđəren eşlap sƄqarƄv eşendə javaplƄ hənə-mavđarƄ vulha, ulda eştə plan vulmav, zakazdarđƄŋ qajnƄhƄ qasan eşlənep vetevđərə tura-hƄnda velmav. AşƄqƄş eş me nən vajavaj ytələ torqan zakaz-đarđƄŋ arahƄnda ajƄrma qujmav, vegən eşlagən eş kypme səqət alƄrqa teješle vulƄvƄn bildələ-mav, irtəgə eşlənergə teješle eştər turahƄnda məqlymətheđ (kalindar planhƄđ vulƄv) jə-şav.

BƄna ƄƄlar narƄhƄ la juqarƄ-la kyrhətelgən jeteşhedlektərđeŋ sƄqƄvƄna verense səəaptər.

Ikensenən səəaphed vulqan praguldarđƄŋ 2 pr. qa jaqƄn vu-lƄp, vulƄr vulmaƄ səbəp menən jahalqan praƄ hanƄ 9,47 pr. qa varƄp

Unan hunəđ qƄna ad minstratsejəqejməv kyr-neştərenen 12 ƄvƄn (ƄƄlar xaraktirlƄlar qƄlarđƄn in xaraktirlƄlarƄnƄŋ javəjdan va-qƄtƄnda nifet elməj vetə prajƄzvudstƄvaqrap toro-vƄ. Kamsamul ŋ vrigadaha-nƄn vrigadirƄ tarafƄnan qujƄlqan raisinnza vulmaj 35 nse numirlƄ đƄŋ kartƄc kahƄn dimanstraveştə xalq aldƄnda kartƄckaştərep hu-qƄp eştən atkazep sƄqƄp kitevđe, esənse, ƄƄ tukƄrđƄŋ kallƄ rđa k hətelgən aujƄlanga stafkaqa (virau vulnƄ, mine eştən sƄ min ul xaqqa eşlaj alm, dima-nstratif rəveştə p, ver nisə kən eşkə erevə. BƄna ƄƄlar narƄhƄ eşhedlektərđeŋ kilep s anƄq fakttar.

BƄl fakttar zavƄ itev eştərenen janƄ nig rovđa qƄlda qƄjmƄldatma plannƄđ, rəveştə alƄ vƄn, jalpƄ ar-hƄnda par zaf-kum tarafƄnan ver mas-savaj eş alƄp varƄ kyr-hətə.

BƄl kyreneş ƄƄnan đap tora torqan kyrneş t BƄ-qa negendən qƄrqa s rq kərək.

SQ.

IŞEMBAJ TƏBƏGENƏ UTƄN KƏRƏ

4 VIŞKƏQA 40 MEŊ KUBA MITƄR UTƄN JEŞ-TERELERQƏ TEJEŞ.

Işemvaj nifet tənəgendə var-lƄqƄ 40 meŋ kuvamitər utƄn kərək vulƄp, əle varƄ 5,263 kuvamitər u t Ƅ n kilterelgən. Maqar rajun vaşqarmahƄ, taşƄv əsən KyƄəpqol, Bajquza, Nava-gi jurgeveski səvittərenə 920 at xisaƄvnan nagruzka virgan vulha la, ƄƄl səvittərđə nagruz-kanƄ kytərelgən 700 genə at var. Başqa attar vetəhe lə terlə zagatufka eştəre menən vajle. TaşƄv arahƄ 26—30 kilamitər, ver viş kentektə ike tapqƄrđan đa artƄq julIap vulmaj. Rajun vaşqarmahƄnƄŋ attarđƄ đerəƄ rƄapkə almav, taşƄv arahƄnƄn ƄraqlƄqƄ, ədəklək qurqƄnƄsƄn kyđ aldƄna kilterələr. Şulajđa, utƄn taşƄvqa taqƄla nerəj səvit-te mavillzavajt itep, attarqa tulƄ nagruzka virgandə, taşƄvsƄ attarđƄ teješle turaz menən vaqƄtƄnda tə'min itkandə, vigerəktə, kulak, zazitsenƄj xalq-tarqa qatƄ nagruzkalar virgandə ƄƄl eşte hydhed atqarƄp vulasaq.

Ikmək, it, mal əđerlav vaqƄ-tƄnda asƄp vetəlgən kulak zazi tsenƄj xalqtar, xəđerge kəndə vetənləj tejerlek jaşerenep vet-kəndər. AvƄl səvittərə qəlaqtarƄ-nan həjrəp, arinaqa sƄqarƄv urƄnƄna-ularđƄ jƄlƄ qanat aƄtƄna hƄjƄndƄralar. BƄna hedgə fakƄt-tar:

Ikmək əđerlav vaqƄtƄnda 1-Ky Ƅapqol səvitendə 14 xuzalƄq qatƄ zadanejəqa kertelə. Xəđer 5 kə genə qala. 2—Navagejyr-geveski səvitendə 29 xuzalƄq, xəđer 2 genə xuzalƄq. TƄmək ƄƄl handar, ƄƄl jakƄttar avƄl səvitendə ƄnƄŋ aqtƄq hulƄş alƄrqa jaqƄnlaşqan kapitalizem ilimiattarƄn qajtanan ajaqqa aƄtƄ tƄrƄrqa, ularqa qarata sƄtsejə-lizem həzymen kesəjtevđe jomo-

Sizunniktar arahƄnda

TƏRBEJƏ EŞE NASAR,KULAKTAR QOTQO TA RATALAR:

Kinel—Əfo timer juldƄn tken-se hđƄqƄnda vetəhe 10,412 atlƄ ham jajavle sizunie eşselər eşlaj.

Lakin ular arahƄnda xuzalƄq şulaj uq an—nelem eştare nik nasar qujƄlqan. Hər ver distan-sejə janƄnda qƄđƄl məjeştar nal hala, ularđa eştar hylpən nara

BƄqa tiklem ner urƄnda la klup vulmaj, tik hunqƄ vaqƄttar-đa qƄna naşzildurđƄŋ qajhƄ ner ucaskalarƄnđƄ eşlavselər vaqun ham stansa kluptarƄnan fajđa-lanar.

BƄnda la vulqan vetə eşselər arahƄnda mədəni aqartƄv eştə-re alƄp varƄv əsən 12 keşe ta-lap itelə. UnƄn urƄnƄna fəqət 3 kenə ştatlƄ eşse eşlaj. BƄl eş-tə aktiftardan fajđalanƄv eşe qullanƄlmaj.

BƄnda 60 pr. naşqort—tatar eşselərə vulhƄ la, ular arahƄnda eş alƄp varƄv, eşselər arahƄnda intuzejazəm tƄvđƄrƄv, satsejə-lizem jarƄşƄ ham udarsƄlƄq mi-tƄđtarƄ menən pramfinplan tul-tƄrƄv eşenə eşselərđe ƄlƄqtƄrƄv đa ravəeckum ham mađənt aqa tƄv eşselərə praktika eş alƄ varmaqandar. BƄqa fakƄt ite tyəəndəgelərđe ajiev kərək var ajƄnda jer qađƄv eşenə tƄrƄlqan eşselər yđ zadan rƄn 1 ucaskala 14 pr 2 n đə 17 pr., 3 nsehendə 70 qƄna ytəg

BƏJNƏLMILƏL QATЬN-QЬƉƉAR KƏNƏNƏ DAKLATSЬLAR ƏSƏN MATIREJALDAR

1. Kammunizem teƌev əsən kərəşevsə bəjnəlmiləl qatьn—qьƌƌar kənə bьjьl SSSR ƌa jeşevsə satsejalizem menən ьƌqasa kyrelməşən elkə kyləmdəge elkən sənəqat həm agrar torqonloqtan jonsoqan donja impirejalizmь arahьnƌa barqan kiь ken kərəş şarttarьnƌa yta. 1930 nsь jьlƌa ten jaq Amirikala eşləp sьqarьv 18,6 pr., Angelejə lə 8,4 pr., Girmanejə la 14,2 pr. Pyłşə lə 26,2 pr. qa tyən teşte. Ten jaq Amirikala ikespьrt 38 pr. qa, impьrt 36 pr. qa, sujьn eşləp sьqarьv 39 pr. qa kəmene. Ber jьl esendə janь teƌeləş 40 pr. qa kəmene. Bьl jьlƌьn 11 ajь esendə Amirikala 800 nanьk 350 miljun ƌullarƌan artьq tylə ƌarde tuqьrattьlar.

2. Kapitalizem ildərendə hər ende kyp raveştə fauriktar, zavottar, şaxtalar həm rudniktar ьula. Asьqqa, moxtazьqqa kekəm itelgan, miljundarsa eşselər həm eşse qatьn—qьƌƌar uramƌarqa taşlanalar. 1929 nsь jьlƌь kapitalizem ildərendə 17 miljun eşheƌ oulha, 30 nsь jьlƌьn yktənerendə ul 30 miljun jetə. Angelejəlage 2 368.722 təxevajt itelməgən eşheƌƌarьgən qatьn—qьƌƌar hanь 597.607, Angelejələ eşheƌ qatьn—qьƌƌar hanь 1 miljun jarьmqa, Girmanejə lə 605.311 gə jetə.

Kyp eşləp sьqarьv tarmaqtarьnƌa irƌər xeƌməten qatьn—qьƌƌar xeƌməte mənən alьştьrvqa qaramaƌtan, qatьn—qьƌƌar arahьnƌa eşheƌlek arta.

Bətə kapitalizem ildərendə qatьn—qьƌ xeƌməte irƌərgə qa ьraqanda kyp tyən tylanə. (Girmanejəla qatьn—qьƌƌar xeƌmət xaqьnьn 50—70 pr. tьn təşkil itə, Franseјəla mital sənəqətendə qatьn—qьƌƌar hanь 597.607, Angelejələ eşheƌ qatьn—qьƌƌar hanь 1 miljun jarьmqa, Girmanejə lə 605.311 gə jetə.

Kyp eşləp sьqarьv tarmaqtarьnƌa irƌər xeƌməten qatьn—qьƌƌar xeƌməte mənən alьştьrvqa qaramaƌtan, qatьn—qьƌƌar arahьnƌa eşheƌlek arta.

Bətə kapitalizem ildərendə qatьn—qьƌ xeƌməte irƌərgə qa ьraqanda kyp tyən tylanə. (Girmanejəla qatьn—qьƌƌar xeƌmət xaqьnьn 50—70 pr. tьn təşkil itə, Franseјəla mital sənəqətendə qatьn—qьƌƌar hanь 597.607, Angelejələ eşheƌ qatьn—qьƌƌar hanь 1 miljun jarьmqa, Girmanejə lə 605.311 gə jetə.

3. Qemymi krizis həm eşheƌ lekten ber tuqьravhьƌ yłeşe menən bergə kapitalistar eşse sьjnfьna qotronqo həzym alьp barьlar: xeƌmət xaqь kəmetelə, eşse kənə oƌonajtьla, satsejal traxavanejə qaldьqtarь bətərə lə kavьttar iqlan itelə, eşse ьarьn jemerev bara. Irle ьa—qьƌƌan xeƌmət xoqu həzym itelə. Ire ełtə bul irle qatьn satsejal straxa jə jarƌamь alьvƌan məxrym

4. Tərənəjep hem kitkenləşə barqan torqonloq heƌəmlənhendə kapitalistar menən eşşelər arahandaqь, kapitalis jьrtqьstar menən ularƌьn kalunejəlarь ara ьtьn ja qarьşьlьqtar taqьla nьqьraq kitkenləşə. Kapitalizem ildərendə dejem iqtisadi torqonloq tərənəjgən ber vaqьtla Səvit tər Sajuzьnda satsejalizem teƌeleşenən qatiqi ƌur unьştarь imperijalizem donjahьnьn beƌƌen ilgə oulqan menəssəattaren kitkenləştərə. Tьnьslьq haqlav ələ me abtьnda janь bətə donja huqьşьna əƌerlənə. Aq qvarƌejəslar, SSSR esendege qorot qos, kulak, pamişşik, is ir, tərkəmƌare menən berlektə SSSR qa qarьşь huqьş əƌerlege bara. „Sənəqət partejəhь" eşendə nьl aik asьq kyrende. Sənəqət partejəhь eşe, yktəner rivəlytsejəhendə tar—mar itelgən clekke zavьt—fabrik xuzalarьnьq qəskəri intervinsejə jarƌamь menən SSSR da kapitalizemdь janьnan ustьnqьştьrvь əmettəren gəvdəlenevse burьva nelgestarelen—qorotqostarьnьn ojoşmahьn asьp birde.

5. „Sənəqət partejəhь" vaqitəhe bətə donja eşsəndəre aldьnda SSSR qa qarьşь impirejalistarƌьn huqьş əƌerləvdəren taqьla ber tapqьr kyrhətte „Sənəqət partejəhь" eşe SSSR doşandarьn jəşerenergə məzayt te, lakin ular qoraiƌarьn taşlaqandarь juq əle. Bətə impirejalizm ildərendə SSSR qa qarьşь huqьş əƌerlege qatь həm tərtiple raveştə alьp barьla. Pyłşə, Ruminejə həm başqa ildərdə qor ilanьvƌan yłeve hyd kərəşerevde sitkə tipkən lakьt. Imperijalistar huqьşqa əƌerlek işenə eşsən qatьn—qьƌƌar jalьhьnьn tartьrqa tьrьşalar. Impirejəlistar qatьn—qьƌƌar ihanena ermeje hanьn artьrьvƌь qьna ygel, balki huqьşşanlandьrьlan qatьn—qьƌƌar arqьrь irilərde impirejalizem ermejahe saьna tartьvƌь maqsat itəo totatar. 8 nse mart kenendə . bьl plandarь qatьn—qьƌƌarƌьn intta qalqan qatlamьna aqlatьja teje.

Ə—ommunizem əsən kərəevse bətə donja qatьn—qьƌƌar enendə bətə donja eşse həm rabtejən qatьn—qьƌƌarь səvitter ilenen tьnьslьq səjəsəten aqь ła ber tapqьr barləjasaqtar. tьnьslьq əsən kərəşev menən bergə, səvittər ile kərək nulqanda pralitarejat vatanьn impirejalistarƌьq har terle hezymenən haqlarqa əƌerlənə. Kapitalizem ildərendəge pralitarejat qatьn—qьƌƌarь, ularƌь SSSR qa qarьşь huqьş əƌerlegenə tartьrqa tьrьşьvsь burьvazejəgə həm barlьq təbtəge satsejal—taşistarqa javap urьnьnda Lininden: „Pralitarejat qatьn—qьƌƌarь nasar qoraiłь jəki qoraiłьƌ eşselərde jaqşь qorallanqan burzьvazejənьn nisek atьvьn qatnaşlьqtarь aktiflaşa. Fransejənьn ten jaqьnda Pyłşə lə, Girmanejə la, Cix—Slavakejə la, Angelejə həm ten jaq Amirikala 1928—29 nsь jьlda oulqan tuqьv eşseləre quƌqalьstarьnda, Birlindəge məqƌənselərə quƌqalьstarьnda eşse qatьn—qьƌƌar pikittarendə qatnaştьlar, strikerixerƌərgə qarьşь taşlandьlar palitsejə menən quqьvhьƌ kərəştelər. Impirejalizem huqьşьna qarьşь bəjnəlmiləl 1 nse avqьs kenendə, 1 nse maj kenendə. eşheƌƌar kenendə, SSSR ƌa haqlav luzngьhь abtьnda barqan xərəkattə ham bətə urьndarda eşse qatьn—qьƌƌar, batrackalar həm jarlь qatьn—qьƌƌar ir eşselər menən qulqa qul toronoşop kapitalƌь teşerev, səvit vlasь əsən kərəşələr, kammunistar partejalarь rivəlytsejun praisajuzƌar saitarьn tultьralar. Kampartejalarƌьn eşselər kypselegen yƌ jaqtarьna kyserevƌərenə jarƌam itələr, bьl inde bətə donja pralitarejat rivəlytsejəhenen jenəven ta'min itə.

8. Kapitalizem ildərendəge eşse qatьn—qьƌƌar jalpьhьnьn rivəlytsejunlaşьvь pralitarejattьn rivəlytsejun kərəş əsən qajat elkən urьndь tota. Eşse qatьn qьƌƌar han jaqьnan donja pralitarejatьnьn ƌur ətəraten təşkil itələr: Girmanejəla eşse qatьn qьƌƌar 37%, Angelejələ 28%, Fransejəla 40%, Cix—Slavakejəla 20% təşkil itə. Qьtaj, Hinde—qьtaj, Indantzejə sənaqatendə qatьn qьƌƌar qaƌəttən tьş ƌur % təşkil itələr.

SSSR əsən xəl itkes jьlda

9. Beƌƌen ileaeƌƌə satsejalizem teƌeleşenən qajat elkən jeneştəre bətə donja pralitarejatьn ruxlandьra. Eşse sьjnfьnьq bьqasa bulmaqan aktiflьqьn yьterep, həm unьq başьnda torop, beƌƌen parteja ike frontta tep qurqьnьs bulqan un appartunizemqa həm kuntьr-rivəlytsejun trutskizem qaldьqtarь „hul" appartunizemqa, şulaj uq ulaiqa kileşevsənlekkə qarьşь kərəş alьp barьv arqahьnda 5 jьlьqtьn təvge ikense jьlь zadanejalarьn arttьrap ytəvde bulƌьra alƌь. Bьl inde 1931 nse jьlƌьn qajet ƌur xalq xuzalьqь planьn ytəv,- bьjьl SSSR ƌa satsejalizem ikanьikahь niqeƌen qorop tamam itev turahьne—daqь VKP(b) Ydak Kamitət-həm Ydak Kantryl Kəmisejahenen dikəber plinumь qarardarьn tormoşqa aşьrьv şarttarьn ta'mine itte. Satsejalizem niqeƌen qorovƌьq nejƌan qibarat ikənlege turahьndə iptəş Stalin əjtə:

„Satsejalizemdьn iqtisadi bazahьn tьvƌьrьv—bьl avьl xuzalьqьn satsejalizem indysterejahe menən bətə xuzalьqqa totaştьrv, avьl xuzalьqьn satsejalizem indysterejahe jetəkselegenə buj hondorov, avьl xuzalьqьn həm indysterejə pradukseјalarьn turanan turə almaşьv nigeƌendə qala menən avьl arahьnda bəjlənəşte julqa halьv, ular jarƌamь menən sьjnьftar tьv. həm bətəhenendə elek kapital tьva torqan kanaldarƌь janьv, bətərev, aqtьq siatə sьjnьftarƌь bətərevgə assqtan—asьq, turanan—tura alьp bara torqan eşləp sьqarьv həm aylev şarttarь tьvƌьrьv".

5 jьlьqtьn 2—jьlьnda xalq daxutь 5 jьlьq plan bujьnsa ujlanqan 58,3 miljart urьnьna 59.5 miljartqa jette. Sənəqət praduksejahь hanь 29,3 miljart urьnьna 30,5 miljartqa jette, kapital halьvƌar 12,6 miljart urьnьna 13, 7 miljartqa ytə. Dəvlat aydzite 17 miljart urьnьna bьl 2 jьlda 22 miljartqasa kytərelde. 7 miljundan artьq kerəbtejən xuzalьqь kalxazlaştь (20%). Səsev majƌanь 129 miljun qiktərqa jette.

10. Başlanqan xalq xuzalьqь planь bujьnsa 1931 nse jьlda beƌ sənəqət praduksejahen 45 pr. qa arttьrьvƌь buiƌьrqa jaqnt huqьşqa tiklem bulqanda qьqa qaraqanda əs təpqьr art tьrьtqa tejeşeƌ. Təp avьl xuzalьqь təvəktarendə—tenjaq Kafkaz, Tybən həm Urta Vulqa, Ukrajьna la (Stip) totaş xalxuzlaşьvƌь tamam itərgə, unьq nigeƌendə kulakть sьjnьf bulьv jaqьnan bətərergə həm bətə ilenedde kəm tiqandə krəbtejən xuzalьqtarьnьq 50 pr. tьn kal xuzlaştьrtьrqa. Səsev majƌanьn 143miljun giktarqajetkerergə. Iptəş Stalin əjtkənsə beƌƌəge bьl bejək xalьq xuzalьqь planьn ytəv memkinlektəren, jetərlek kyləmdə tabiqat bajlьqtarь: timer ruƌahь, kymer, ikmək, maтьq aar. Bьl tabiqi bajlьqtarƌan fajƌalanьv memkinlegen ta'min itə albьlq nьqlь vьlas beƌƌə bar- Beƌƌen vlas miljandarsa eşselər həm kalxuzsalar, jarlь, urta xəlle krəbtejəndər jarƌamь menən fajƌalana. Beƌƌen səvittər idarahь sistimь 1931 nse jьlƌьq kantryl sьjfьrƌarьn tultьrьv həm arttьrьp ytəvle ta'min itə. Sənki Səvittər dəvləte kapitalizemde tebelmərblek avьrьvqa haəьştьrqan praduksejanь kərəqenən artьq eşləp sьqarьv torqonloqon belmej, beƌƌen eşləp sьqarьvƌa naşnaştaqlьq juq, beƌƌə miljundarsa eşheƌƌər bulmajasaq, beƌ planь xuzalьq alьp baraьƌ. Şuqa kyrə beƌ yƌ sənəqəteeƌƌe iq jaqşь tixnika nigeƌenƌə qora alaьƌ, eşləp sьqarьvƌь his kyrelmaqan rəveştə kytərə alьv memkinlegenə ejaьeƌ. Eşse sьjnьftьn in jaqşь eşselərenen kəstələn ber noştaqa tuplaj ham avьrlьqtarƌan qurьqmaj torqan, dereƌ rivəlytsejyn balşəviklьq səjəsəten alьp bara torqan jetəkse partejə bar.

11. Beƌƌə satsejalizem teƌeleşenə qajat elkən jeneştəre bətə donja pralitarejatьn ruxlandьra. Eşse sьjnьftьn yьterep, həm unьq başьnda torop, beƌƌen parteja ike frontta təp qurqьnьs bulqan un appartunizemqa həm kuntьr-rivəlytsejun trutskizem qaldьqtarь „hul" appartunizemqa, şulaj uq ulaiqa kileşevsənlekkə qarьşь kərəş alьp barьv arqahьnda 5 jьlьqtьn təvge ikense jьlь zadanejalarьn arttьrap ytəvde bulƌьra alƌь. Bьl inde 1931 nse jьlƌьn qajet ƌur xalq xuzalьqь planьn ytəv,- bьjьl SSSR ƌa satsejalizem ikanьikahь niqeƌen qorop tamam itev turahьne—daqь VKP(b) Ydak Kamitət-həm Ydak Kantryl Kəmisejahenen dikəber plinumь qarardarьn tormoşqa aşьrьv şarttarьn ta'mine itte. Satsejalizem niqeƌen qorovƌьq nejƌan qibarat ikənlege turahьndə iptəş Stalin əjtə:

„Satsejalizemdьn iqtisadi bazahьn tьvƌьrьv—bьl avьl xuzalьqьn satsejalizem indysterejahe menən bətə xuzalьqqa totaştьrv, avьl xuzalьqьn satsejalizem indysterejahe jetəkselegenə buj hondorov, avьl xuzalьqьn həm indysterejə pradukseјalarьn turanan turə almaşьv nigeƌendə qala menən avьl arahьnda bəjlənəşte julqa halьv, ular jarƌamь menən sьjnьftar tьv. həm bətəhenendə elek kapital tьva torqan kanaldarƌь janьv, bətərev, aqtьq siatə sьjnьftarƌь bətərevgə assqtan—asьq, turanan—tura alьp bara torqan eşləp sьqarьv həm aylev şarttarь tьvƌьrьv".

5 jьlьqtьn 2—jьlьnda xalq daxutь 5 jьlьq plan bujьnsa ujlanqan 58,3 miljart urьnьna 59.5 miljartqa jette. Sənəqət praduksejahь hanь 29,3 miljart urьnьna 30,5 miljartqa jette, kapital halьvƌar 12,6 miljart urьnьna 13, 7 miljartqa ytə. Dəvlat aydzite 17 miljart urьnьna bьl 2 jьlda 22 miljartqasa kytərelde. 7 miljundan artьq kerəbtejən xuzalьqь kalxazlaştь (20%). Səsev majƌanь 129 miljun giktərqa jette.

10. Başlanqan xalq xuzalьqь planь bujьnsa 1931 nse jьlda beƌ sənəqət praduksejahen 45 pr. qa arttьrьvƌь buiƌьrqa jaqnt huqьşqa tiklem bulqanda qьqa qaraqanda əs təpqьr art tьrьtqa tejeşeƌ. Təp avьl xuzalьqь təvəktarendə—tenjaq Kafkaz, Tybən həm Urta Vulqa, Ukrajьna la (Stip) totaş xalxuzlaşьvƌь tamam itərgə, unьq nigeƌendə kulakть sьjnьf bulьv jaqьnan bətərergə həm bətə ilenedde kəm tiqandə krəbtejən xuzalьqtarьnьq 50 pr. tьn kal xuzlaştьrtьrqa. Səsev majƌanь 143miljun giktarqajetkerergə. Iptəş Stalin əjtkənsə beƌƌəge bьl bejək xalьq xuzalьqь planьn ytəv memkinlektəren, jetərlek kyləmdə tabiqat bajlьqtarь: timer ruƌahь, kymer, ikmək, maтьq aar. Bьl tabiqi bajlьqtarƌan fajƌalanьv memkinlegen ta'min itə albьlq nьqlь vьlas beƌƌə bar- Beƌƌen vlas miljandarsa eşselər həm kalxuzsalar, jarlь, urta xəlle krəbtejəndər jarƌamь menən fajƌalana. Beƌƌen səvittər idarahь sistimь 1931 nse jьlƌьq kantryl sьjfьrƌarьn tultьrьv həm arttьrьp ytəvle ta'min itə. Sənki Səvittər dəvləte kapitalizemde tebelmərblek avьrьvqa haəьştьrqan praduksejanь kərəqenən artьq eşləp sьqarьv torqonloqon belmej, beƌƌen eşləp sьqarьvƌa naşnaştaqlьq juq, beƌƌə miljundarsa eşheƌƌər bulmajasaq, beƌ planь xuzalьq alьp baraьƌ. Şuqa kyrə beƌ yƌ sənəqəteeƌƌe iq jaqşь tixnika nigeƌenƌə qora alaьƌ, eşləp sьqarьvƌь his kyrelmaqan rəveştə kytərə alьv memkinlegenə ejaьeƌ. Eşse sьjnьftьn in jaqşь eşselərenen kəstələn, kadьrƌar məs'ələhe bətənlaj janьsa qujьıƌ. 1931 nse jьlda kypselege qatьn qьƌƌarƌan torqan 1 miljun qatьn sənəqətkə tartьlasaq. Iptəş Linin əjtkənsə, turanan tura satsejalizem tebelmərblek avьrьvqa haəьştьrqan praduksejanь kərəqenən artьq eşləp sьqarьv torqonloqon belmej, beƌƌen parteja ike frontta təp qurqьnьs bulqan un appartunizemqa həm kuntьr-rivəlytsejun trutskizem qaldьqtarь „hul" appartunizemqa, şulaj uq ulaiqa kileşevsənlekkə qarьşь kərəş alьp barьv arqahьnda 5 jьlьqtьn təvge ikense jьlь zadanejalarьn arttьrap ytəvde bulƌьra alƌь. Bьl inde 1931 nse jьlƌьn qajet ƌur xalq xuzalьqь planьn ytəv,- bьjьl SSSR ƌa satsejalizem ikanьikahь niqeƌen qorop tamam itev turahьne—daqь VKP(b) Ydak Kamitət-həm Ydak Kantryl Kəmisejahenen dikəber plinumь qarardarьn tormoşqa aşьrьv şarttarьn ta'mine itte. Satsejalizem niqeƌen qorovƌьq nejƌan qibarat ikənlege turahьndə iptəş Stalin əjtə:

„Satsejalizemdьn iqtisadi bazahьn tьvƌьrьv—bьl avьl xuzalьqьn satsejalizem indysterejahe menən bətə xuzalьqqa totaştьrv, avьl xuzalьqьn satsejalizem indysterejahe jetəkselegenə buj hondorov, avьl xuzalьqьn həm indysterejə pradukseјalarьn turanan turə almaşьv nigeƌendə qala menən avьl arahьnda bəjlənəşte julqa halьv, ular jarƌamь menən sьjnьftar tьv. həm bətəhenendə elek kapital tьva torqan kanaldarƌь janьv, bətərev, aqtьq siatə sьjnьftarƌь bətərevgə assqtan—asьq, turanan—tura alьp bara torqan eşləp sьqarьv həm aylev şarttarь tьvƌьrьv".

5 jьlьqtьn 2—jьlьnda xalq daxutь 5 jьlьq plan bujьnsa ujlanqan 58,3 miljart urьnьna 59.5 miljartqa jette. Sənəqət praduksejahь hanь 29,3 miljart urьnьna 30,5 miljartqa jette, kapital halьvƌar 12,6 miljart urьnьna 13, 7 miljartqa ytə. Dəvlat aydzite 17 miljart urьnьna bьl 2 jьlda 22 miljartqasa kytərelde. 7 miljundan artьq kerəbtejən xuzalьqь kalxazlaştь (20%). Səsev majƌanь 129 miljun giktərqa jette.

10. Başlanqan xalq xuzalьqь planь bujьnsa 1931 nse jьlda beƌ sənəqət praduksejahen 45 pr. qa arttьrьvƌь buiƌьrqa jaqnt huqьşqa tiklem bulqanda qьqa qaraqanda əs təpqьr art tьrьtqa tejeşeƌ. Təp avьl xuzalьqь təvəktarendə—tenjaq Kafkaz, Tybən həm Urta Vulqa, Ukrajьna la (Stip) totaş xalxuzlaşьvƌь tamam itərgə, unьq nigeƌendə kulakть sьjnьf bulьv jaqьnan bətərergə həm bətə ilenedde kəm tiqandə krəbtejən xuzalьqtarьnьq 50 pr. tьn kal xuzlaştьrtьrqa. Səsev majƌanь 143miljun giktarqajetkerergə. Iptəş Stalin əjtkənsə beƌƌəge bьl bejək xalьq xuzalьqь planьn ytəv memkinlektəren, jetərlek kyləmdə tabiqat bajlьqtarь: timer ruƌahь, kymer, ikmək, maтьq aar. Bьl tabiqi bajlьqtarƌan fajƌalanьv memkinlegen ta'min itə albьlq nьqlь vьlas beƌƌə bar- Beƌƌen vlas miljandarsa eşselər həm kalxuzsalar, jarlь, urta xəlle krəbtejəndər jarƌamь menən fajƌalana. Beƌƌen səvittər idarahь sistimь 1931 nse jьlƌьq kantryl sьjfьrƌarьn tultьrьv həm arttьrьp ytəvle ta'min itə. Sənki Səvittər dəvləte kapitalizemde tebelmərblek avьrьvqa haəьştьrqan praduksejanь kərəqenən artьq eşləp sьqarьv torqonloqon belmej, beƌƌen eşləp sьqarьvƌa naşnaştaqlьq juq, beƌƌə miljundarsa eşheƌƌər bulmajasaq, beƌ planь xuzalьq alьp baraьƌ. Şuqa kyrə beƌ yƌ sənəqəteeƌƌe iq jaqşь tixnika nigeƌenƌə qora alaьƌ, eşləp sьqarьvƌь his kyrelmaqan rəveştə kytərə alьv memkinlegenə ejaьeƌ. Eşse sьjnьftьn in jaqşь eşselərenen kəstələn, kadьrƌar məs'ələhe bətənlaj janьsa qujьıƌ. 1931 nse jьlda kypselege qatьn qьƌƌarƌan torqan 1 miljun qatьn sənəqətkə tartьlasaq. Iptəş Linin əjtkənsə, turanan tura satsejalizem tebelmərblek avьrьvqa haəьştьrqan praduksejanь kərəqenən artьq eşləp sьqarьv torqonloqon belmej, beƌƌen parteja ike frontta təp qurqьnьs bulqan un appartunizemqa həm kuntьr-rivəlytsejun trutskizem qaldьqtarь „hul" appartunizemqa, şulaj uq ulaiqa kileşevsənlekkə qarьşь kərəş alьp barьv arqahьnda 5 jьlьqtьn təvge ikense jьlь zadanejalarьn arttьrap ytəvde bulƌьra alƌь. Bьl inde 1931 nse jьlƌьn qajet ƌur xalq xuzalьqь planьn ytəv,- bьjьl SSSR ƌa satsejalizem ikanьikahь niqeƌen qorop tamam itev turahьne—daqь VKP(b) Ydak Kamitət-həm Ydak Kantryl Kəmisejahenen dikəber plinumь qarardarьn tormoşqa aşьrьv şarttarьn ta'mine itte. Satsejalizem niqeƌen qorovƌьq nejƌan qibarat ikənlege turahьndə iptəş Stalin əjtə:

„Satsejalizemdьn iqtisadi bazahьn tьvƌьrьv—bьl avьl xuzalьqьn satsejalizem indysterejahe menən bətə xuzalьqqa totaştьrv, avьl xuzalьqьn satsejalizem indysterejahe jetəkselegenə buj hondorov, avьl xuzalьqьn həm indysterejə pradukseјalarьn turanan turə almaşьv nigeƌendə qala menən avьl arahьnda bəjlənəşte julqa halьv, ular jarƌamь menən sьjnьftar tьv. həm bətəhenendə elek kapital tьva torqan kanaldarƌь janьv, bətərev, aqtьq siatə sьjnьftarƌь bətərevgə assqtan—asьq,

juqarь kvalifikatsejəle eştərde qatьn—qьƌƌar 1,7 pr. ə irƌər 11,3 pr. taşkil itə. Urtə kvalifikatsejəle eşselər qatьn—qьƌƌar 7,9 pr., ə irƌər 20,6 pr. jartьlaş kvalifikatsejəle eşselər arahьnda qatьn—qьƌƌar 45,6 pr. təşkil itə, ə jartьlaş kvalifikatsejəle eşselərdən irƌər 29,4 pr. Bьna bьlar prajьzvudstьvalaqь qatьn—qьƌƌarƌan turanan—tura qatnaşьvьn talap itə.

19. Səvittər tarafьnan bьl janь eştərde ytkərevdə eşse, krəbtejən qatьn—qьƌƌarьna avьl səvite aqzalarьna, dilligatkalarqa həm bətə qatьn—qьƌ aktiftarьna ƌur burьstar jəkmələ.

Səvit həm səvit başqarmahь aqzahь bulqan esse həm krəbtejən qatьn—qьƌƌarь səvittərgə estəren prajьzvudstьvaqa jəd menən bьnlap janьnan qorolovьna, partejanьn giniral julьnьsьndan tormoşqa ytkərevselər bulьvьna jardam itergə tejeştər. 8—mart kenenə səvittarƌe janьnan qorov turahьnda partejə həm xekymət dirixtifiarьnьn ytəleven barlavƌa səvittərgə janь hajlanqan qatьn—qьƌƌar aktiflьq kyrhətergə tejeş.

20. Avьlda 8—mart kenendə tep burьs—natrak, jarlь, urta xəlle xuzalьqtarƌan kin massahьna neƌƌen partejanьq satsejalizem nigeƌendə ere xuzalьqtar, kalxuzdar həm safxuzdarda taƌevƌə ƌur unьştarqa ireşeven anlatьrqa kərək.

8—mart kenendə avьlda eşsən qatьn—qьƌƌar massahьnьq tep orloq rajandarьnda totalkalxuzlaşьvƌь təmam itev həm unьn nigeƌendə kulakть sьjnьf bulьv jaqьnan qornvƌa kitkən eş alьp barьv əsən kərəşka qatьn—qьƌƌar massahь iqtisatьn maslizavajt itev həm avьl jьlь 8 nse mart kenenen in məhim burьstarьnan berehe bulьp tora.

Pramfinplandь ytəv,arttьrьp tultьrьv, pradyksejanen yƌenə təşkən xaqьn teşerev, eşləp sьqarьvƌь kytərev əsən, praduksejanen sьjfatь əsən kerəyev, praguldarqa, elgestərgə qarşь kərəşev, xeƌmət dissiplinahьn nьqtьrьv əsən 8—mart kenendə bətə eşse qatьn — qьƌƌar massahьn maslizavajt itev tejeşle.

17. Hed barьqьƌƌa bətəbegeƌ tine ip. Linin, xatta tulь—tiged xoquqlьq bulqandala qatьn—qьƌƌarƌan faktices'kl idelganle ge qala əle, sənki uqa bətə jort xuzalьqь ejelə. Bьl jort xuzalьqь kyzehensə in lajdahьƌ, in vaxsi həm qatьn—qьƌƌar eşlej torqan in avьr xeƌmət bulьp tora. Səvittər ilendəge sənəqət kytarelevə nətizələ 7 səqatlek eş səqətena kyselde, daimi rəveştə xeƌmət xaqь arta. Eşselaƌen tormoştarьn jaqşьrtьv əsən janь torlaqtar halьna. Jəməqat aşkanalarь ojoştorola, avtalar jəslələre tədələ, tiəul jardəm kəsətelə.

8 nse mart kenendə iqtiraf iterqə kərək, tormoştə janьsa qorov əsən aik aƌ eştangan əle.

Eşse snaazinjahen dereь ojoştorov, kapitalsejanьq eşen janьnan qornvƌa kitkən eş alьp barьv əsən kərəşka qatьn—qьƌƌar massahь iqtisatьn maslizavajt itev bьl jьlь 8 nse mart kenenen in məhim burьstarьnan berehe bulьp tora.

Kənsьqьş jəmhyrejattare həm əlkələre sənəqətendə həm avьl xuzalьqьnda qatьn qьƌƌar xeƌmətenen yьep, barьv, kənsьqьş qatь—qьƌƌarьnьn səjəsi aktiflьqь yłeve ularƌьn mullalar həm bajƌar tə'birenən qotolovƌarь, massavaj rəveştə qolloq pardahen taşlavƌarь 8 nse mart kenenə qarata biş jьllьqtьn esənsə jьlь burьstarьn ytəv turahьnda kənsьqьş qatьn—qьƌƌarь arahьnda massavaj eşte jəjep jenərev məmkinlegen birə.

24. Eşse sьjnfь avangartь partejə saitarьna qatьn—qьƌƌar hanь həm pratsintь daimi rəveştə arta. 1928 nse jьl qinvarьnda partejəla qatьn—qьƌƌar hanь 156,496 jəki 12,8 % bulha, 1930 nsь jьl yktənerendə partejə la ularƌьn hanь 278,351 gə jette jəki 14,8 % jette. 1931 nse jьlƌьn 1 nse yktənerena kammunis qatьn—qьƌƌar arahьnda eşselər 64,7 pr. krəbtejən qatьn—qьƌƌarь 17,2 pr., xedmatkərƌər həm başqalar 18,1 pr. 8 nse mart kənə partejə udarsь patьn—qьƌƌar saƌьnan janь kalunnalar birergə tejeşle.

25. Bьjьl 8 nse mart kenendə beƌƌen qatьn—qьƌ pralitarejatь bterətenə bətə donja eşsən qatьn—qьƌlarь qaraşь jynəlgən. Ular avьr sьjnli kerəşka aƌerlanep həm kerep kapitalizem həm kalunnejə ildərendəge eşsən qatьn—qьƌƌar Səvittər Sajuzь təzdbəhe nigeƌendə, yƌ ƌarenen bajavaj kalunnalarьn maslizavajt itə.

8 nse mart kenendə Səvittər Sajuzьndaqь eşse, kalxuzsь həm eşsən qatьn—qьƌƌar bətə eşsesьjnfь telaktaren ytarƌə, xalьq xuzalьqьn satsejallzem nigeƌendə janьnan qorov burьsьn unьş menən tormoşqa aşьralar.

jaqqьƌaq xuzalьqtarƌa la tikşerev menən ytergə tejeşle. Kalxuzsь' batrak, jarlь həm urta xəlle qatьn—qьƌƌar brigadalarь orloq aƌerlavƌe, unь taƌartьvƌь, maşinalarƌь teƌətevƌe həm burьj əƌerlavƌe tikşergə, şunьn menən bergə itke kalxuzƌarqa aqzalar bьqtьrьrqa, janь kalxuzƌar teƌergə tejeştər. Jaƌqь səsevgə aƌerlek həm unь unьşlь ytkərev julьnda satsejalizem jarəşь duqьvьrƌarьn teƌevƌe kin julqa qujьrqa.

Xuzalьq—səjəsi kampanejalarƌьn plandarь ytəleven, krəbtejəndərƌen yƌ eətərena alqan jəkləmələren tultьrьvƌarьn tikşerev əsən maxsus briqadalar teƌergə, avьl səvittəre həm rajun başqarmalarь arçьrь kulaktarƌьn yƌƌərenə birelgən qatь zadanejələren ber tolqarhьƌ ytəvƌərenə ireşergə. Qьr eştare vaqьtanda kalxuzdarƌa jəməqət menəa ąsavƌь ojoştorov, balalar ycrizdbejələren buiƌьrьv həm bьl eşkə xalqtьn yƌ sridstьvalarьn maslizavajt itev məs'ələrenə ajьrьmsa diqqət birergə həm qatьn—qьƌƌarƌьn tormoşon jaqşьrtьv əsən dəvlət həm xuzalьq ojoşmalarь tarafьnan birelgən sridstьvalarƌьn fajƌalь rəveştə totolovƌarьn kyləlergə.

Qalalarda, pritprejəlejə həm salxuzƌarda 8 nse martь bajram itev eşse həm eşsən qatьn—qьƌƌarƌьn pramfinplanƌь arttьrьp tultьrьvqa, avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeƌendə qajtanan teƌev eşendə eşselərden ojoştorov kəstəren kytərev, eşenə tup lavqa jynəltelhen.

8 nse mart kenə eşsən qatьn—qьƌƌarƌьn ojoştorovsьlьq kəstəre səvit həm başqa apparatlarƌaqь bojorakratizem, arttalьq həm mədənejəlheƌlek kyp əle. Qatьn-qьƌƌarƌь qotqarьv jьlьn da kiləsəktə la alqa barьv beƌ ƌen ileaeƌƌə satsejalizem teev bəjək plandarьn unьşlь tultьrьvqa, 5 jьlьqtь 4 jьlda ytəvgə nik nьq bəjləngən. Şuqa kyrə bьjьl 8 nse mart kənə tyəəədəge luzunqəlar əbtьnda yterə tejeşle: Bəlşəviktərƌən ikense jaƌь plandarьn aşьrьp ytəv, 1931 nse jьlda 50pr. kerə ətejən xuzalьqtarьn kalxuzƌarqa bьqtьrьv, malsьlьq pranilma hən xəl itev, igen, it, aqas aƌerlav həm bytən kampanejalarƌьn plandarьn ytəv, pramfin plandarь aşьrьp ytəv, pradukejanьn kacistьvahьn jaqşьrtьv, praguldar menən kerəşev, satsejalizem jarşьn həm udarsьlьqtь alqa jeneərev, qarьşьlav pramfinplandarьn qujьv, qortoqostar ƌьn qaldьqtarьn rəximheƌ quta rьp taşlav, parteja hьƌьqьnan bətə tajpьlьvƌarqa, təv başlap xəƌerqe ƌəverƌə təp qurqьnьs bulqan un appartunizemqa qarьşь, partejanьn milli səjəsətenən tajpьlьvƌarqa, vilikadirzavnaj şavinizem həm jerle millətselekkə qarьşь, rivəlytsejəqə qarьşь Soltanqulejefselek həm Vəlidefselekkə qarьşь rəximheƌ kerəş.

Avьlda 8 nse mart kənə bəlşəviktərƌan 2—jaƌqь səsevenə aƌerlektə kərək kalxuzdarƌa, satxuzdarƌa bulhьn, şulaj uq

BƏTƏ RAJKUM HƏM PART JƏCƏJ KƏLƏHGƏ

Bьjьl bəjnəmiləl qatьn-qьƌƌar kənə — 8 nse martь bajram itev bətə kapitalizem ildəren solqap alqan sliktən tьş qatь iqtisadi krizis şartiarь esendə ytə. Bьl krizis kapitalistar menən eşselər arahьndaqь, impirejalizem dəvlättare menən SSSR arahьndaqь, nihəjət impirejalizem dəvlättarenen yƌƌare arahьndaqь qarьşьlьqtarƌь nik nьq qьrqьvlaştьrƌь. Yƌenen halәkətena aşьqьş aƌəmьƌar menən barqan kapitalizem hunqь hulьştarьn alqan vaqьtta Səvittər Sajuzьna qarьşь bətə donja rivəlytsejəhenen udar briqadahь oulqan həm gigant tlaptar menən satsejalizem teƌəvse SSSR eşsandarenə qarьşь qotorop huqьşqa aƌerlənə. Impirejalizem dəvlättarenen berləşterelgan kəstare kalunejələrdaqь milli burzьvazejə menən bergə şul kalunejələrdaqь baş kytargən jəddarsa, mendarsə eş səndərde ytterələr, Qьtaj. Hindəstan həm aytən kalunejələrdaqь rivəlytsejə kytərelεştaren bvalar. 8 nse mart kenə hər vaqьtta miljundarsa eşsən qatьn-qьƌƌarƌь impirejalizemqa qa şu bəjnəlmilәl sьjnfi kerəş trustьna maslizavajt itev məs'ələrenə ajьrьmsa diqqət birergə həm qatьn—qьƌƌarƌьn tormoşon jaqşьrtьv əsən dəvlət həm xuzalьq ojoşmalarь tarafьnan birelgən sridstьvalarƌьn fajƌalь rəveştə totolovƌarьn kyləlergə.

Q

ЦQЬV ƏJÐƏREN JAÐƆĻЬ SƏSEVGƏ JƏÐ MENƏN ƏJLƏNDERERGƏ.

MASSAVAJ SƏJƏSI AƆJARTЬY EŞTƏREN APPARTUNISTARSA NARЬQLAP JETKERMƏVGƏ QЬRQA ATPUR BIRELHEN.

JAÐƆĻЬ SƏSLVƏE QARЬŞЬ ALЬVÐA BAŞQORTOSTAN JƏMHYREJƏT KƏTƏPX ᵛAHЬ.

Xeðerge tədələş osoronda kampanejələr kyltura—aqartьv ycrizdinejələre, qəmyman səjəsi an—aelem ojoşmalь ə̈ştənə nik əhamejətle nurьstar jekmələ. Bigerəktə avldərdə səjəsi aq—aelem ycrizdinejələre, pralitarejat jalpьhьn aqartьv, ularqa uðqatьla torqan kampanejələrdən əhəmejəten anlatьrqa tejeşle.

Oşoqa kyrə lə Başqortostanda aulqan səjəsi an—aelem ycrizdinejələre aьl kampanejaqa aldan ədərlənerga, kətəpxana həm uqьv ejdəre yddərenen aktiflьqtarьn kyrhətergə, 2 nse ualşeviktar jadьn qarşь alьvda nerense saita aulьrqa tejeştər.

Jəmhyrejət kətəpxanaьn 2 nse ualşeviktar jadьn qarşь alьvda nəmələr eşlagən:

—Rajundarqa sьqqan brigadirdərqa rajundaqь kətəpxanalardьn səsev kampanejahьna ədərlektəre həm qarşь alьvdarьn tikşerev turahьnda zadanejə birelgən.

—Kampanejoqa uəjlangən kitaptardьn vistьkahь tədəlgən. Bьl vistьkalar kətəpxana ninahьnda qьna tygel, mətalən qьðьl armejə jorto, (s'jьz vaqьtьn da) kyltura hararь həm eşsən qatьn—qьðdar jorto kevek urьndarda la tədəlgən.

—Kysmə kətəpxanasьlar menen „2 nse ualşeviktar jadьn qarşь alьv" timahьnda ənqə ytkərelgən. Avьl,kətəpxanalarь na jaðqь səsev turahьnda mitudika xatь jənərelgən.

KİLƏSƏKTƏ: jaðqь səsev kantraktatsejə həm avьl xuzalьqь yheşe turahьnda luzьngь' plakat həm dejagrammalar eşlərgə

—Kətəpxana dubtarь tynəraqe həm að aelemlelər məktəgerdə 2—ualşeviktar jadьn qarşь avьl timahьnda ənqəmə həm daklattar jahav.

—Avьl xuzalьqьna uəjlangən kitaptardьn kətəpxananьn kysmə kətəpxanalar uylege arqьrь avьldarqa jetkerev.

—„Avьl xuzalьqь həm kantraktatsejə" timahьnda dejagramma eşlagən vaqьtta şunь kysmə kətəpxanalarqa la eşlərgə təqdim itev, hunьnan oşono tikşerev həm ularðь uislejaqnaleja uylegenən kilgən isemlektər menən tanьştьrьv.

—Səsev kampanejəhь həm kantraktatsejaqa uəjlangən kitaptardь itemlek tədev juldarь menən kətəpxana uqьvsьlarь jalpьhьna təqdim itev.

—Radejo arqьrь kətəpxanaqa jərevse ualalar kəsə menən ber ripirtьvar birev.

—Kətəpxananьn qalalaqь tarmaqtarь hьdьqь aujьnsa:

Tarmaqtar həm hər qajhьhь juqarьlaqь eştərðen yddərenə igandəren eşlev menən berga:

'Hər tarmaq yð rajunьndaqь z t—fabrik həm ваşqa ycrizdinejələrðən jaðqь səsevgə uəjlangən kitaptar alьrqa aqsa ajьrtasaqtar.

Oşo rajunda avьlqa ваrьvsь brigadirdərðь keskenə kətəpxana menən tə'min itəsəktər.

4 nse həm 5 nse numir tarmaqtar kalxuzdarqa la xeðmət itep ulardь kitap menən tə'min itevðə şifqa alasaqtar.

5 nse numir tarmaq „paalda" kalxuzьn aldь la inde.

Qalalaqь kətəpxanasьlar ajьrьm brigada ojoştorop, 2 nse ualşeviktar jadьn qarьşь alьv ajqanlь avьlqa sьqarьlasaq.

Oşolar ə̈tənə Başgizdən avьl xuzalьqь həm səsev kampanejə hь turahьndaqь kitaptar menən kətəpxana kampliktavajt itelgən.

Bьna jəmhyrejət kətəpxanahьnь uldьnda torqan ваrьstarь oşolar. Jaðqь səsevgə uəjlangən kitaptar neððen ваşqort—tatar matnuqatьnda ьlk ad. Oşoqa kyrə lə kətəpxanalar ваşqort tatar ьylegenə kitap adlьqtan unəjhьd xəldərdə qalьrqa tura kilə.

VƏLID EF. M.

IDARA. Avьlqa qarata eşlangən eştergenə alьndь.

Kraj, Ølka, Rajun ваşqarma kemitətterenə həm avьl səvittərenə

Bətə Ərəsəj Yðək Başqarma Kəmitəte rəise M. I. Kalinin iptaşten

RADIJOGRAMMAHЬ

Blş jьllьqtьn əsənsə xəl itkes jьlь bətə Başqarma kəmitəttərenən həm səvittərðan Partejə həm xəkymət tarafьnan qujəlqan səjəsi həm xuzalьq məs'ələlərən unьşlь ytəv əsən kalxuzьlar, jarlь—patraktar həm arta xallelər ə̈btənən hiðger səjəsi julnaşsьlьq itevðe talap itə. Kəlliktifläşev, jaðqь səsev, kantraktäşьv, urman əðerlәv, malsьlьq eşen kytərev həm ваşqa saralar, satsejalizem ikanumikahь fundamintь qorovðь oslap sьqarьv əsən, səjəsi aqartьv, jalpьnьn kyltura yheşen kytərevdə ifrat ður anlatьv eştəre talap itə.

Şuqa qaramaьtan, rajun ваşqarmalarь həm avьl səvittəre uqlьv ejdərenə, kyltura jorttarьna, kalxuzdarqa, kluptar kətəpxanalarqa jardəm kyrhətməjdər. Ularðь xəkymətten kammunizem prapa gandahь taratьvðьn tep apparatьna avereiderevðe tə'min itə almanьlar. Izвactar yð urьndarьna fajdalanьlmajdar, səjəsi həm xuzalьq kampanejəlarьnda mssavaj eşte tə'min itməjdər. Kyp ejdəre „qadaqlь" tora, ularðь tədətep, jarəqlь xəlgə kilterelməgəndər, ədəbejət menən tə'min itelməj, jaqьlmajdar, jaðqь səsev həm kalliktifilşəşev eşenən sittə toralar

Bətə uqьv ejdəre, kətəpxana həm kyltura jorttarьnьn eştəre əsən rajun ваşqarma həm avьl səvittərenə qatь məs'ylejət alьp ваrьrqa tejeşlektəren itətərenə təsərəm. Avьl səvite pllnumdarьnda, rajun ваşqarma, həm kraj—elkə ваşqarma kəmitəttərendə uqьv ejdəre həm kətəpxanalarðь prajьzvudstьvaqa jed menən ajlənderevdə aoroloş jahav turahьnda məs'ələlər tikşerevgə, jaðqь səsevgə qarata massavaj səjəsi aqartьv eştəren appartunistarsa narьqlap jetkermәvðərgə qatьşь qьrqa kerəş alьp ваrьrqa;

Kraj, elkə həm rajun kyltura—tədələş səvittərenə həm rajunваşqarmalarь janьndaqь məqarif inspiktьrðarьna avьlda massavaj səjəsi aqartьv eştəren tejeşle juqarьlьqqa kytəreşevdə ularqa bətə jardamdь kyrhətevgə təqdim itə.

Bətə Ərəsəj Yðək Başqarma Kəmitəte rəise.

M. I. KALININ.

BYRE BALNITSAHЬ JARTЬ JULDA.

Byre avьlында (Qonşaq rajunь) 1927—jьlda 20 aylmələ ður balnitsa halьna ваşlaqan bulha la, ьbl kəngəsə halьnьp bətkəne juq. Jartьlaş eşlənep bətnəv arqahьnda 3—4 jьl вujь ber nəməgə jaramaj ultьra. Elek kantun həm vulьs ojoşmalarь bьnь tedəp bətərev əsən maja aylevðe onotqan bulhalar, bьbl rajun smitahьnda la, rajun ваşqarmanьn tedəv aylege həm havlьq haqlav aylektərenen joqlap qalьvðarь arqahьnda taqь la onotolqan. Bьl balnitsanьn halьnьp bətmәj ultьrьvьna qaramaьtan şul uq Byre avьlында 1931—jьl tedəv sizunьnda maktəp həm uqıtıvssьlar jorto halьrqa bildəlәngəndər. Kəd kənə halqьn taşev menən Byre balnitsa ambulaturejahь jort вuimav arqahьnda 1—baðqьs maktəp uqьvssьlarьna jataqqa tip ədərləngən jortqa kyşep, вьqasa şunda jəşəp kilə.

Tedəv eşenə вlndaj kyð jomop qarav, eşte tuqьratьvsь ojoşmalarqa tejeşle sara kyrev əsən RKI hyð hinə alrelə.

„Ə. B."

KLUP EŞE JOQLAJ

Maqar rajunь Maqar avьl kluвь şulaj uq kətəpxana, xalqqa an—aelem taratьv eşendə ber nəmələ eştəməj. Kətəpxana mədirəhe iptaş Jənəlejeva Liza eşte julqa qujьvða ber nəmələ eşlagəne juq.

Klup вinahь kəzələr ojahь xeðmətən ytəj, hьvьq, syp—sar menən tulь вula. Kətəpxana la şul uq xaldə вulьp, kitaptarь tuðp jata. Qəzit—вurnaldar xalq tarafьnan fadalanьlmaj. Bьna şul kyrneştəre menən an—aelem taratьv jorto ydenə jalpьnь ьlqtьrьv urьnьna kirehensə sitkqenə qasьra.

Kətəpxana həm klup eşe tejsle rəveştə julqa qujьlhьn.

„Kalxuzsь"

QЬƏЬL MƏJƏŞ NASAR XƏLDƏ

Bilarət mital zavьtьnьq ajrьm tsixtarьndaqь qьðьl mejeştərdə eştər jaqşь qujьlmaqan.

Mətələn: Mixanceski tsixtьn qьðьl mejeşendə aðna вujь gəzittər вulmaj. Kərəkle kitaptar şkafta вiklәp totolalar. Qьðьl mejeş tadartьlmaj, şunьn əsən eşselər qьðьl mejeşkə inhələrdə uqьr nəmə вulmaqas təməke tartьpqьna sьqalar.

Eşselərden naðanlьqьn bətərev eşelə nasar qujьlqan, bьqa tiklem naðandardь uqьvqa tartьv eşe jomoşaq. Bьnan hun вьl jetəşhedlektər вətərelhen.

M. Xəjdər.

BAŞQORTOSTAN XALQ KAMISARÐAR SƏVITE

QARARЬN BOJOMQA ATQARЬV JULЬNDA

Başqortostan xalq kamisarðar səvite bətə prajьzvudstьva, ycrizdineja, kapitratif həm ajьrьm torlaqtarqa qarata sanitarija minimumь ytkərev turahьnda mərəxəqət menən qarar sьqarqajnь.

Bьl qarar xalqtьn səlamətlegen haqlav maqsatь menən juqarьla kyrhətəlgən bətə ojoşma həm janqьð tatir xuzalarьna iq qadi saralarðь kyrergə quşa: jorttarða syp həm вьstraq hьvðar tygev əsən soqor вuldьrьv, qojolarðь nurav, ularðьn ə̈btəren janьp totov, ycrizdinijələrðə eylittarðe maxsus aylməlargə urьnlaştьrьv, unda jьvьnьv əsən qomqandar вuldьrьv həm naşqalar.

Bьna bьl saralarðьn qap—qadt genə вulьvðarьna qaramaьtan Ə̈fələge ycrizdinejə, prajьzvudstьvalar həm şulaj uq rьm xuzalьqtar, ələgə tik bojomqa atqarmajdar.

Qalalaqь ojoşmalar, tatir xuzalarь bətə syp sarðь jortoьrqьtьv, oyfittəren jul ə̈btədə urьnlaştьrьvðа həm вaş tərtipheðlektərendə davam itlər.

Başqortostan xalq kamisardar səvitenənen sanitarejə minimumь turahьndaqь qararьn bojomqa atqarьv maqsatь menən Qala səvitenen satsejal—kyltura вylege qala vractarь menen вerlektə 12 brigada tədene.

Bьl brigada ajьrьm ojoşm həm xuzalьqtarðьn sanetarej minimumьn bojomqa atqarьvðarьn tikşerep, tid kendə eşk вaşlajasaq.

„Brigada aqzahь"

M. SƏƆƏDEJЬVA.

„JARLЬLAR"

Bajmaq rajunь Tatlьвaj səvite Kəreşkə avьlьndaqь kalxuzqa ojalaqan sit ilimlitar turahьnda вerense təpqьr qьna jaðlmaj. Bьnda ytkəndəgelərgə tuqьralmaj, janь вer fakьttь qьna Jantilin Zihanur həm Jantilin Fajzullanьn nindəj jul menən səvit apparatьna urьnlaşьvьna tuqьralajьq. Bьlar ikehe вer qəilənən, вьlarðьn ytkəne qara tarix. Rivalytsejəgə tiklem kesek pamiş̧ik, rivəlytsejənən hun da 28 nse jьlqa tiklem вatrak вilagən kulak. Asьlq jьldarða Davьt вajьf Abdullanь tuqmap ylterev se. Şul uq jьldarða 12 qьðьl ər mejeskə вanditтar menən həzym jahaj həm вaşqalar. Qlemyman вьl keşelərðen ytkən tarixь səvit apparatьna urьnlaşьvьna mumkin lek birerlek tygel. Tatlьвaj avьl səvite tarafьnan misət вaðьlьp, rais Mullakajuf Qlnat həm unьn jaðьvsьhь tarafьnan „Jantirlin jarlь вalahь" tip qul qujьp birelgən spraika „Stalin" kalxuzь idarahь isemenən Jantilin jarlь kalxuznik, unьn uqьrqa kitevenə qarşьlьq вelderməgənlekte ajtep rəis urьn вaðarь Bəxtegarəjef, jaðьvsь Əвyəəkitef tarafьnan qul qujьlьp birelgən təptamәha, ularðь ber nej tiklem urьn laştьrьrqa mumkinlek birə. Kalxuz parteja jəcajkə sikritarь Bik kulьf ta (əllə yðe mulla вalahь вulqanlьqtan) bьl eşte kyrməj qala Jantilin Zihanur kalxuzqa inə. Başkamвinatta agirt вulьp xeðmət itə."Fajzulla jarlь„ t qan sprafka, kalxuzdan alqa kamandirufka Bajmaq rajkamulьnь janь sastaf вulьvьnan fajlanьp Ə̈fələge mense kanis muldar kurьsьna uqьrqa ker

Fajzulla yðenen sit ilimin' вьlsьvь turahьnda hyð qupqas yðə̈re menən yðenen kem ikəlgen jəşererga tьrьşa. Qalej tyвle jorttar sitən ejgə əjlənə hem вəsqalar. Juqarьla ajtelgənda ulardьn sьjnfi jeðen qənəqatlanerlek aвa, artьq tuqьralьp tormaj вer nisə genə təqdimdər kertev jetər.

1. Jantilin Zihanurðь kalxuzdan tadartьp „Başkamalnat" tanxeðmættən qьvarqa. 2— Jantilin Fajzullanь mense kamsamuldan kurьsьnan kamsamuldan sьqarьqa.

3. Menselər kurьsьna, tikşerməj vireufka jahavsьnь Jantilin Jakupqa (Jantilin Fajzullanь ualьp kilə) Abkum VLKSM yðen ajter.

4. Avьl səvitendə ulardь jarlь tip sprafka, jarlь tip kalxuzdan kamandirufka birvselərdə teşle jaza tabarqa tejeştar.

Belevse- Bajmaq Xoðajquьlь Tikşerevse- Ə̈fə N. Sələjmanь.

SARA KYRERGƏ KƏRƏK.

Tujmazь rajunь Soвxanь avьlь səvite Nerkəj avьlь ctьvsьnь Rəisə Qlizzatyllina ojoşma menən də həlәşmə nə ðonjahьnda jaramaq lagan pissalar qujðь „Hyngan jondoðdar" nьv", „Ural hьvь вujьnьn вaşqa şundaj вaxtlenən qьvьlqan pisxalarðь tajdalana. „Xəвərsь

UQЬV ƏJƏ. RADEJU EŞLƏMƏJ, KYƏ HALЬVSЬ JUQ.

Əвjəlil rajunь Xəlil avelьnda 29—jьlda uqьv ejə asьlqajnь, ləkin 30 nsь jьldьn yktəner ajьnan birle ydenen tejeşle vazifahьn ytaqane juq.

Uqьv ejənə kilgən gəzit—zurnaldar xalьq tarafьnan fajðalanmaj juqalьp jatalar. Şulaj uq uqьv ejənə qvjьlqan radejuda jaðdan birle eşləməj. Rajun maqarif ьylege bьl radejuðen eşləməven kyrə torop, bьl radejuðь eşletev ə̈sen kərək вulqan вatarejə ydenlə вulhala birmej.

Avьl uqьv ejə mədire xedmət xaqь aşap jatьvdan вaşqa ber eş alьp вarqanь juq.

Elgərge jort вaşqarmahь tarafьnan qujьlqan uqьv ejə mədiren rajun ydenə alьp, uqьv ejə mədirenə вerəj jaqşəraq keşe horahan:

Beddə undaj keşe juq, ydeged tanьqьd" tip javap birə.

Bьna bьl jeteşhedlektərde tidrak bətərev sarahьn kyrergə şulaj uq rajun maqarif ьylege ydenen вьqa tiklem вulqan iqtinarьhьd qaraşьn alьp taşlarqa tejeş.

„Darьvlь"

RADEJU ALQЬSTAR EŞLƏMƏJƏR.

Qьrqьd—Mejakə rajunьnda вulqan radeju alqьstarðьn bərehelə tejerlek eşləməjdər. Ularðь eştətev ə̈sen kərək nəmələr juq. Bьqa rajundan an—aelem ojoşma həm ycrizdinjələre iqtinar itməjdər.

Xəðer xalьq arahьnda „unь eşlətməgəs aqsa oram itep almarьqa, xalьqqa fajdahь tejə torqan вaşqa вerəj nəmə alьrqa kərək ine" tigən hyðdər qjşqьna işetelə вaşlanь.

Başвajuzðьn an—aelem ьylege həm rajun kyltura—aqartьv ojoşmalarь radeju kərək—jaraqьn jeteşterep, ularðь tiðerək eştətev sarahьn kyrhələr, artta qalqan xalqqa an—aelem birevðe ður eş eşlagn вulurðar ine.

Bajtyrin.

Dəvlət zajьmdarь abligatsejalarьnьq kurstarь.

1931 j. 1—4 martta qarata.

Zajьm isemdere		Hatəp alьna	Hatьla
6% lь A. O. 1 nse Z. 5 h. aqьmdaqь kupunь menən		4—91	—
7% вьð 1926 j. otoşlo zajьm 100 h. abl		122—	128—
1929 j. otoşlo zajьm	100 „ „	101—85	102 95
1927 j. 10% lь otoş. Z.	25 „ „ aq. kup. menən	25—	—
3 nse krəst.	5 „ „ „ „	—	—
Krəst xuz. aqqьlь zajьmь	10 „ „		
1927 j. 1 nse otoş. Indue. Z.	25 „ „		
2 nse otoş Indus. Z	% lь 25 „ „		
	% hьð 25 „ „		
5 jьllьq „ „	% lь 50 „ „ aq. kup	50— 9	
	% hьð 50 „ „	50—49	
1928 j. 11% lь "eske zajьm		100—	100 05
zajьmlь		25—19	25- 39
1930 j. 9 % lь		50 42	50- 62

BAŞQORTOSTAN KAMMUNAL BANKЬ APARATЬN TAÐARTЬV BAŞLANDЬ.

3,4,5, martta kis 7 saqatlan Başqortostan Kammunal вankь aparatьn tulartьv вaşlana; bətə eşselər, xeðmətselər həm aytan eşsandardan вankanьn həm unьn ajьrьm xeðmətkərðərenen jeteşhedlektərə turahьndaqь matirejaldarьn tadartьv kəmisejəhenə birevðərə horala.

KƏMISEJƏ.

27 NSE FIVRALDAN BAŞQORTOSTAN SƏNƏQJƏT KAMBINATЬN TAÐARTЬV BAŞLANA

Bьl ucrizdinejanen həm unьn ajьrьm xeðmət selərenen eşendə kyrelgən jeteşhedlektər turahьn da matirejaldarь вulqan bətə keşelərðən ul turala Başqortostan sənəqət kamвinatьn tədəv aparatьn tadartьv kəmisejəhenə вeldərevðərə jəki Başkamвinatstruj kanturьndaqь (Zintsuj uramь №24) şulaj uq kamвinattə tədəv kanturьndaqь (Cirnikulka stansahь, Yðək ilihterik stansahь) „TƏARTЬV QUMTAHЬNA" teşərevðərə horala.

3-2 KƏMISEJƏ.

KƏNƏƏLEK

„Qzьl TatarstaN"

GƏZITENƏ

1931 nse jьlqa padpiscik вulьp jaðьlьv вaşlandь

JAÐЬLЬV XAQTARЬ:

PRAFSAJUZ AQJZALARЬNA, KERƏЬTEJƏNDƏR HƏM XEÐMƏT EJƏLƏRE, AVЬL SƏVITTƏRE HƏM KALXUZDARQA XAQTAR ITЬKESƏQALDЬRЬLA

1 AJQJA — 80 tin. 6 AJQJA — 4 hum 50 tin.
3 AJQJA — 2 hum 30 tin. 12 AJQJA — 8 hum 50 tin.

UCRIZDINEJƏLƏRGƏ, OJOŞMALARQJA:

1 AJQJA — 1 hum 6 AJQJA 5 hum 50 tin.
3 „ — 2 hum 80 tin. 12 „ 10 hum.

„QZЬL TATARSTAN"

GƏZITENƏ TYBƏNDƏGE URЬNDARÐA JAÐЬLЬRQJA BULA:

Bətə puşta вylektərendə. Xat—gəzit tapşьrьvsьlarða Puştanьn yðək gəzit ikespiditsejəhendə. Tatizdattьn rajundarðaqь вylektərendə.Tatizdattьn Qazandaqь bətə magazindarьnda həm bətə gəzit kejuskalarьnda

SAMAR, ЬRЬMBUR. Ə̈FƏ, KYZNITSKI, ARXANQIL, ASTЬRXAN, TAŞKINT, ALMATA, BAKU, STALIN. STALINGRAT, SARATAV, MƏSKƏV, SVIRDLUF, IZ, PITЬRAPAVЬL, NOVO—SIBIRSKI, SILƏBE, TƏMƏN, PIRM, KIZIL, NADIZDIN ZAVЬTЬ, kevek qalalardaqь puşta həm QIZ вylektərendə „QZЬL TATARSTAN" qja, şulaj uq „TATIZDAT" tarafьnan sьqarьlь torqan tatar gəzit—zurnaldarьna pa'piska qabul itelə.

3-1 Tatizdattьn vaqьtlь matвuqatьn taratьv вylege.

Quldarьnda 4 nse Avejalatarejə alliттare вulqan iptəştə otoş jədevəldare вujьnsa otoştarьqьðdь tikşeregeð həm Dəvlət вankьhьnan otoştarьqьðdь alьrqa aşьqьqьð, senkl 1 nse marttan hun otoştardь tylev tuqьratьla.

2—1 BAŞASO—AVEJAXIM.

BELDEREV.

Başkaupxlipsajuz həm Başqortostan malsьlьq sajuzьnьq вerləşkən ulьtьşь qararь вujьnsa вьl ike ojoşma 25 nse fivraldan вergə quşьlalar.

Kriditurðar yð talaptarьn 25 nse marttan da hunqa qalmaj вelderergə tejeştar. Bьl sruk ytkəs his вer talaptar qaralmajasaq.

BAŞKAUPXLIPZIVSAJUZ IDARAHЬ.

Kyltura harajь

BAŞQORTOSTAN DƏVLƏT TEJATЬRЬ

3 mart.

A. Tahirьf вьare

„BAJMAQ"

Aj. Uşanьf pastanufkahь

Ujьn вaşlana səqət 8 ðə

Bilettər hatьla.

Kymək zajafkalar menen 25 pr. skitke jahalь.

QЬÐЬL JONDOÐ

SƏJANЬSTAR:
... 7—8 30 10 вaqatta вaşlanalar

BƏQƏN

TEGE JAQQA

7 aylektə

U R A L

KINAHЬNDA

SƏJANSTAR:
6—7 30 9 10-30 вaqatta вaşlanalar.

28 nse fivraldan

UNЬŊ JULЬ

dramma 7 aylektə

GURЬN

KINAHЬNDA

SƏJANЬSTAR:
5—30, 7—8 — 30—10 вaqatta вaşlanalar. Kam 9

3—martta

EÐ BUJЬNƏA

dramma 6 aylektə.

„UDARSЬ"

JAŊЬ GƏZIT — UQЬRQJA ƏÐERLƏN!

BIŞ KƏNGƏ BER SЬQJA

BAŞQORTOSTAN MƏQJARIF XALQ KAMISARLЬÐЬ HƏM BAŞQORT JAŊЬ ƏLEP KƏMITƏTENEŊ URGЬNЬ

JAÐЬLЬRQJA AŞЬQЬLDЬ

„UDARSЬ"—

ƏÐ BELEMLELƏR MƏKTƏBEE BƏTƏRƏP SЬQJVSЬLARÐЬŊ BELEMƏDRENKYTƏREVQƏ UQЬJ JAÐA BEEMƏVSELƏRÐE LATINSA UQЬRQJA JAÐЬRQJA ƏJRƏTEVQƏ

JARDAMSЬ BULASAQ

Gəzitkə JAÐЬLЬV XAQЬ

1-ajqa—10 t., 2-ajqa 25 t.
6-ajqa—45 t., 1-jьlqa 85 t.

„UDARSЬ" qja bətə puşta вylektərendə, xat taşьvsьlarda jaðьlьrqa mumkin.

ƏDRIS: Ə̈FƏ, ƏLKƏ GƏZITTƏR IDARALARЬ

„UDARSЬ"

Bətə donja prailtardarь aeregeed

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (b) NbN BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM B. K. B. Y. URGbNb

1931 JbL 4—MART ŞARŞAMBb № 49 (341)

JENEVƏƏN—JENEVGƏ

Avьldarda aldaqь jenevdər əsən, kalxuzdarda partejə diriktiftarь ytələrgə unьn giniral julь nьq haq lanьrqa tejeş. (25 menselər slytendən)

Slyt asьlьv unajь menən tptəş Bьjkin ьlaj tej: aed tarixьnьdqa qarəhaq Linin julьnan tajpьlmaj sarqanlьqьn kyrəaed iptəş Linin 23 nse jьl martta ydenen həjlagən ricendə: Bedden ilened milek ejəhe bulqan krəhtejəndər ile, aed xəder xosusi krəhtejən vaq milekselegen xəl itev məs'ələhe aldьnda torabьd. Bed krəhejəndər əhtenən prailtarejaitьn julaəssьlьqьn kəsəjtergə tejeşaed. Bьl julaəssьlьq menən aed krəhtejənde janьq at, aqas huqanan ere maşina həm qoros alqa kilterep sbojarьrqa tejeşaed—tejne. Bьqasa aed natrak jarlьlarqa tajanьp urta xəllelər menən aer lektə Linin julьn ytkərergə. Xəder kalxuzsьlar, natraktar, həm jarlьlarqa tajanьp urta xəllelər menən aerlektə Lininden oşo hydđaren aojomqa aşьrьp jataьd. Stalin iptəş: jəd jьl artta qalьvdь 10 jьlda alqa kitev menən taqь 10 jьl menən aldaqь kapital ildəren qьvьp jetep udьp kiter esən rivəlytsejun nalşaviktarsa xərəkət iter kərək tejne Buna ьlar sarhla Linin nal şeviktar taktikaьn. Bedden xəderge kendə ge aurьsьaьd aer jaqtan krəhtejənlər əhtenən julaəssьlьqtь kəsəjtev aulha, ikensenən mital, Stalingrat. Xarkьf Sibase trak tьrь zavьttarьn nьqьtьv n u l t a r q a tejeş. Bedđden 25 menselərened avьl darqa yđđərenen zavьt- fabriktarqь təzri bələren krəhtejəndər menən urtaqlaşьv əsən genə tygel, bьnьn ehtenə krəhtejən masьahь esenən menərlegən jəş kalxuz sьlardь jəş agitatьrdь la əderlərgə tejeştər. Xəderge kendə kalxuzsь krəhejəndər arabьnan menərlegən kalxuzsь agitatьrdar jeteşep kila Bьlar menən aed aajьl jadqь səsevgə aətə Başqortostandь 42 pr kalxuzlaşьvьn tə'min itergə tejeşaed. Şulaj aulьvьna qaramahtan aeddə əle kalxuzlaşьv xərəkətə tiged aarmaj, aer avьl savitendəgenə qaj aer avьldar totoş kalxuzlaş qanda qajhь aerdəre əle hamanda aer ufьnda aejenələr. 20—30 pr. tan artmajdar, aьnьn səbəbe, massa arabьnda anlatьv eştəren jomoşaq qujьv, nəsar julnaşsьlьq itev həm kalxuzdarqa sit iliminttər ojalьp kalxuz eştəren kire hejrəv. Bed oşo kengə tiklem kalxuxdarda xedmət ojoştorovdь julqa hala almajьd, kalxuzsь eş kekenen, kypme eşlegənen aelməj, xisap estərə jomoşaq, unьs jьjьv həm aylev əle aetmagən jerdər aar, xedmət ojoştorovdь julqa halmajьnsa satsejalizem qorov məmkin tygel.

25 menselər krəhtejəndər kesən ojoşa aelergə, krəhtejəndən alьn, hьjьrьn rlaştera aelergə tejeştər. Əle oşo kengə jəm aeddə, attar kalxuzqa airelmaj hər xuznik ydendə aəьraj.2—3 hьjьrlь kalxslar əle haman artьq hьjьrdarьn aertermajdər. Bedđen oşo məl həm keşe stəren ojoştora aelməyened də ьlqlь fajanьp ayjьlqь it aderlev kampanejahьna aklek kilterde, əle haman aeddə qatьnıdar kulaktar qolqoho aətьnan sbqa aljdar həm əle haman qajhь aer avьl sətere kalxuzdardan sittə toralar, qatьnıdardь ydđərə artьnan ejartə almajdar. haman krəhtejəndərgə pralitarejat jotohoo ьqlap qujьlmaqan əle, haman 'S lar ojoşa almaj həm kərək matirejalmenan ta'min itelə almajdar. Bedđen lerge kendəge aurьsьaьd massa arahьnanlatьv eştəren kəsəjtev, virauvcni kəsejələr, jarlьlar gruppahь, insejativni ppalar arqьrь kalxuzlaşьv xərəkətenə airev, janь kalxuzdar ojoştorov, ojoşdarьn ьqьtьv həm kalxuzlaşьvdь han ı sьjfat jaqьn jaqşьrtьv, xedmət ojoşovqa iq kyp əhemejat airev, avьl səvitən kalxuzdarqa jəd menən norov aulьrjadqь səsevgə kereşkənsə ojoştorov, ov eştəren aetererga, ьl turala xəder ,ləşergə tejeşaed.

Başqortostan kyləmendə 2 nse aalşeviktar jadьna əderlek eşenen nasar xəldə ikənen kyrhətep kilterga tura kilə. Sənki hunqь məqlymattərgə qaraqanda, orloq tađartьv 45 pr. surtlь orloqtarqa alьştьrьv 40pr.kantraktatsejal0pr. qa qьna,ytəlep orfundь həm qoral məs'ələlərə aetenləj lolqan. Bьl jeteşhedlektərđen səbaptərə urьndardaqь eşelərđen eşkə halqьn qara vь, avьl səvittərenen kalxuzdan ajьrьm jə şəədərə, partejə diriktiftərə ytəlməve, sьjnfi kərəşte tulьhь menən anlamav, kyp kalxuzdarđьn sьjfat jaqьnan tada aulmavь həm xəderge kendə iq kərəkle aulqan partejə jəcəjkələrenen kyp kenə kalxuzdarđa aulmavь həm naşqalar. Vaqьt udmaь elek aslardь eslərgə kərək. Unan huq aьlar. Şunьn menən aergə kulakqa yđ va qьlьnda nьqlь atpur airə narьrqa kərək. Hunqь dikada esendəgenə kulaktar tarafьnan aedđen 8 aktifьaьd tuqmalьv. 12 pazar sbqьv, 3 keşeaedđe ylterev vaqiqələre əle kujaktьq aik nьq qarьşь torovьn kyrhətələr. Sьjnfi doşmandьn ьsl qarşьlьqьn jemerergə kərək.

BALŞIIKTAR JADЬNA ƏDERLƏNEVDƏ ƏZƏRBƏJZAN ƏLGƏ KYRHƏTTE.

SSSR Asaavejaximьnьn Ydək səvite Əzərbəjzan Asaavьjaximьn balşaviktar jadьna əderlektə kyrhətkan insejativalarь əsən qotlanь.

Əzərbəjzan asaavjaximь jađqь səsevgə əderlektə đur kampanja ytkərđe.

Bьl kampnejanьn təp luzьnqьhь:

—„ Balşaviktar jadьna 100 traktьr" ipь arahьnda ytkərelgən jaqşь eş he. ьnь. Şəndə xəderge kendə 10 traktьr kajunk.ə.; tədəv əsən (hər aer kalьnna 10 traktьrđan torasaq) 200 meq hum aqsa jьjulqan. Bьl traktьrđarđan maşina—traktьr stansalarь ojoştoroleaq.

Maşina traktьr stansalarь əsən qajtanan kərək aulsaq traktьrđar SSSR kalxuzsinьrь tarafьnan alrelasək.

Tapurin—jađqь sesev gə əd

Tapurin rajunь jer aylege jađqь səsevgə əderlek eştərenə ifrat halqьn qaraj. Oşo kendə rajun kylamendə nej narь 49 pratsint orloq tađartьlqan, qadi orloqtarđь surtlь orloqqa alьştьrьv eştəre siktan tьş jomoşaq. Rajun kalxuzsajuzь hem rajun qьrsьlьq sajuzь ьl turala aer ter1e lə eş kyrgəne juq. Bьnьq esən plan tədəlməgən. Xattə kyp kalxuzdar ьl turala aer nəmələ aelməjdər. Oşo kengə kalxuzdardьn yđđərenen tьrьşlьqь menən 946 s., janqьd xuzalьqtarda 259 sitnir orloq alьştьrьlqan.

Şul uq vaqьtta qajhь aer kalxuzdar (Qaltaj səvite) surtlь orloqto aşavqa fajđalana. Kalxuz yđenen surtlь orloqtarьn alьştьrьv turahьnda rajkalxuzsajuzqa nisə tapqьr aelderhalə aer terle lə sara kyrmaqan.

Urьndarđa sartirufkalar 2 smina eşlav urnьna XATTA KƏNDƏĐƏREN TIK TORALAR. Əsən avьl səvite kylamendə nej narь 138 sintnir orloq tađartьlvqa qaramahtan salxuzdaa airelgən terajer kendər aujьnsa tik jata. Ə avьl səvite appartunistarsa halqьn qaraj: ninə tađartmajhьqьđ? tigəs, avьl səvite raise: „keşelər kilmaj ait, əllə nisə tapqьr ajtterđek inde" tej.

Maşinalar tədətev eşe lə siktan tьş jomşaq sara. Kalxuzdarđa əle 100 hanan sulha, janь aer avьlda eşkə naşla səvite xatt maşina hər almaqan.

Jer tireь eştər turah olegə tiklen gən. Jađqь itev eştəre sara. səsev rajun kylan kantraktavaj

Rajkalxuzsajuz kalxuzdarđьn jađqь səsevgə əderlektəre tura hьnda aer nəmə lə aelməj. Kalxuzdarđa lə aer terle lə maqiymiət juq. Rajkalxuzsajuz huqьr ultьra.

Kalxuzdar đa olegə tiklem prajьzvudьstьva planь tədəlep aetqən. 12 kalxuz olegə tiklem planьnđ ultьra. Rajun qьrsьlьq sajuzь avьl xuzalьqь maşinalarьn rejaliziravajt itevđə taş saqa qudqalьşь kyrhətə. Oşo kengə nej narь 10 men humlьq maşina rejaliziravajt itelgən. Qaqqahь rajun jer aylege jađqь səsevgə əderlekte apparatunistarsa halqьn qarajđar. Eştə kibken porolos jahav əsən prakaratura həm RKI jardamьn ketəaed.

Ql. NƏƏMEJ.

Əlkendə səvite qurqьnьs aətьnda

Dьvən rajunь Əlkendə avьl səvite kylamendə aujьl orloqlo ere aşlьqtardan aarьhь 2175 giktar igen səselep şunьn 1185 giktarь aojđaj həm 990 giktarь holo.

Şunь orloq menən jaabv əsən 7074 aot aşlьq kərək aulasaq. Lakin xəđerge əđer orloq nej narьhь 2126 aotqa qьna tula. Timək aьjьlqь səsev planьn eđəlevđən haq lav əsən janьnan 4948 aot orloq tuplarqa kərək.

Lakin oşo orloqto tanьvđa avьl səvite eşselərə hun dərəzələ jomo şaqlьq itələr. Avьldaqь juqarь qatlam xuzalьqtarqa qatь zadaneja airev məs'ələhendə ularđan yđđəre menən həjləşələr həm huqьnan „ularđan alьrь alьnьp aetkən inde, janьnan alar urьnь qalmaqan" tigən heđəmtə sьqaralar. Şunьn əsendə „orloq juq" tip jьlap tik ultьralar. Bilgele kulak avьl səvite eşselərenen jomoşaq aulьvьnan şatlanьp jьlaj.

Bьl urьndə avьl səvite eşselərə jeq hьđqanьp eşkə kereşergə, qul daqь aulqan aətə orloq zapastarьn aer jergə tuplap alьrqa tejeştər. Sufjan.

Kulaktar qarşьlьq kyrhətə

Yrge—Qьjqь rajunь Tajmi səvite Atav—Tamaq avьlьnda səsev planь jorttarqa jetkerelgən aulha, la orloq tuplav məs'ələhe aer ad arttaraq torь. Ajьrьmdarđa orloq jetep aetmaj.

Kulak həm zazitka qatlamdaьr „orloq juq" japmahь aьtьna qasmaqsь aula. Lakin avьldьn jarlь, aatrak həm urta xəlle qatlamь ularqa japma aьtьna qasьrqa irek birmaj. Avьldьn kəslə xuzalьqtarьnan 5 jortqa qatь zadaneja rəveşendə plan airelde. Ular şul planđь 100 pr. menən ta'min itergə, 179 aotta 5 qađaq orloq tabьp alrergə tejeştər. (Bujđaj 100 aotta 31 qađaq, holo 78 aotta 14 qađaq). S.

Jaŋь Moslim səvitendə eştər nasar aara.

Dьvən Məsetie rajunь Janь Moslim avьl səvite kyləmendə uđqan jьl 579,8 giktarьq majđan səselgən aulha, 31 nse jьlđьn jađqь planь aujənsa ul 1537,5 giktarqa jetergə tejeşle. Lakin səvitə jađqь səsevgə əderlek eşe aik nasar alьp sarьla. Plan tulьhь menən jortqa jetkerelmagən. Avьl xuzalьqь qoraldarь ihapkə alьnьp aetmagən Rimunt ytkərelmagən.

Jađqь səsev planьn ta'min itev esən 1012,83 sintnir aojđaj, 841 sintnir holo urtaqlaştьrьlqan aulьr qa tejeş aulha lu, oşo kengə tiklem fəqət 501,42 sint. aojđaj(11,93 sintnirь haqlьq raspiskəhь menən) 623,05 s. holo (7,22 sint. haqlьq raspiskahь menən) qьna tuplanqan.

S. S.

Ajьrьm xuzalьqtar siktьrь kən dən kən juqala

Duvan rajunь Əlkendə avьl səvite kyləmendə uđqan jьl ajьrьmdar tarafьnan 611 giktar aojđaj, 701 giktar holo *ham 40 giktar* aoraj majđanь səselgən aulha, 31 nse jьlqь səsevđə aьlьtьrqь majđanđь 38% qa arttьrqan vaqьtta la fəqət 325 giktar aojđaj, 300 giktar holo həm 10 giktar aoraj majđanь aula. Bьnьn səbəbe igenselər arahьnda kəlliktivizatsejə xərəkətenen kəsəjeve, ular arahьnda kalxuz xərəkətə olo adьmdar menən alqa aara. Uđqandaqь urtasa ihap 40—45 pr. tarđa torha, aeyengə kendə 80 pr. tan da aşaraq menə. Avьl səvitenen qajhь aer avьldarьnda jađqa tiklem kəlliktiflaşev eşe 100 pr. qa jetəsək.

S.

Aјьrьm xuzalьqtar siktьrь kən dən kən juqala

Duvan rajunь Əlkendə avьl səvite kyləmendə uđqan jьl ajьrьmdar tarafьnan 611 giktar aojđaj, 701 giktar holo *ham 40 giktar* aoraj majđanь səselgən aulha, 31 nse jьlqь səsevđə aьlьtьrqь majđanđь 38% qa arttьrqan vaqьtta la fəqət 325 giktar aojđaj, 300 giktar holo həm 10 giktar aoraj majđanь aula. Bьnьn səbəbe igenselər arahьnda kəlliktivizatsejə xərəkətenen kəsəjeve, ular arahьnda kalxuz xərəkətə olo adьmdar menən alqa aara. Uđqandaqь urtasa ihap 40—45 pr. tarđa torha, aeyengə kendə 80 pr. tan da aşaraq menə. Avьl səvitenen qajhь aer avьldarьnda jađqa tiklem kəlliktiflaşev eşe 100 pr. qa jetəsək.

S.

ь qьtьn—qьđđar udarsьlardьn aerense saſьna. ƏTTƏ: Traktьrsь ryldə.

TOTABЬĐ IGEN NNŞŞBN KUTƏRERGƏ ƏĐERLƏNƏBEĐ.

NЬ JUL,, BYLƏKLƏNERGƏ XAQLЬ.

rajunь, Janь Jergən avьlndaqь „Janь Jul" kalxuzь, balşəvi jađ.na qarata səsev majđanьn 53Pr. qa arttьrьrqa aulьp nь tađənə.

ьn kytərev saralarьnda kyrə. Bьnьn esən orloq tađartьv qalmaj, ydenen jaŋan rajunьnda jeşəven kyđ urьnda totap. qar totarqa kereşte. həm plan aujənsa kyđ urьnda totolIKTAR URNbNA 500 giktar majđarda qar TOTTOLAR.

əderlənəv qьđv aarojanьn kyrəp. kalxuzqa incvđərđə kosəjđe

ederlər aaşlənьr aldьnan aetəhe 67 genə xuzalьq ine, xəđer uldьlar. Səsev majđanьn 1.850 qa urьnьna 2.533 qa əja jetker

ələr. K.

Əsən səvite haman aoroloş jahaj almaj.

Əsən avьl səvite (Tapurin rajunь) jađqь səsevgə nasar əderlənə. Jađqь səsev planь—olegə tiklem janqьđaqtarqa jetkerelep aetkənə juq.

Oşloq tađartьv eşe siktan tьş nasar olegə tiklem avьl səvite kyləmendə 168 sitnir orloq tađartьlqan. Surtlь orloqqa alьştьrьv tura lьnda avьl səvite ujlaptə qaraqanь juq. Urьndaqь orloq fundь nej narь 60 pr. qa qьna jьjulqan. Kerətejəndərđen ydenen jerđe qaplarlьq orloqon jhaqlav əsən aer aotqa la bŞANbS RASPISKALARь ALbNMAQAN. Avьl səvite olegə tiklem kypme orloq kərək aulasaqьnda aelməj. Avьl xuzalьqь maşinalarьna rimunt jahav eşe tьrat hylpən aara. Xatta, vaq avьl xuzalьqь qoraldarь tejeşensə xisapqala alьnmaqan. Xisapqa alьnqan vatьq qoraldarьn nej narь 90 pr. samahьna qьna rimunt jahalqan.

Plan aujənsa aətə majđandьn 5 pr tan tireblərga tejeş aulhalarđa olegə tiklem aabьvqa aer jəktə tireь tykkan keşe juq. Jer tireblavđə janqьđaqtarqa plan airelmagən.

Maja tuplav siktan tьş jomşaq aara. Avьl səvilenə airelgən „5 jьlьqtь 4 jьlđa" zajьnь zadanejahь nьn 45 % tьnə padpiscek jьjulьp 23 pr. qa qьna aqsa jьjulqan. Xalьq aətenđə 237 hum naluk, 1 men 42 hum straxufka jьjьlь nar. Yđ ara haьm 40%qa qьna jьjqan. Vaqьt lь sburđь narь 4%qa MTS zadan ejahь 65 pr qa qьna ytəlgən.

Kaixuzlaşьv eşe avьl səvitenen başqa avьldarьnda arьv narha la Əsən avьlьnda ifrat nasar tora. „Jəş kes" kalxuzьna nej narь 2 xuzalьq kergən. Q.N.

SƏSEV PLANЬN 35 pr. ARTTЬRЬV URЬNЬNA 15 pr. KƏME TELGƏN

Maqar rajun, Bajquza avьl səvite Tirmən—Jьlqa avьlь jađqь səsevgə əderlek eşendə qojroqta həjrələ.

Səsev planьn ytkən jьlqьqa qaraqanda 76 pr. qa arttьrьp qaaul itəhe urьnqa 15 pr. qa kəmettelər.

Oşloq tuplav, maşinalar tədətev kalxuzlaşьv eşendə his aer terle elgəşevđərgə osoraj alqandarь juq həm ul turala qajqьrtmajđarđa. Bьl avьlda, it, mal əđerlev eşe aik nasar. Avьlda spikylətsejə tamьr jəjgən.

Igende brьmaurga, Qьđьl cuasetkə sьqarьp hatalar.

Mal zagatulkahь vaqьtьnda maldarđь jəşerep alьp qalьv vaqiqatlare lə aulqan.

Bьl avьldьn uqьtьvsьhь aьna ьl jeteşhedlektərđe kyrmaj həm kyrerga lə telamaj.

Avьl səvite aqzalarь aətəhelə ikmək, it, mal zagatulkahьna həm kəlliktiflaşterev xərəkətenə ajaq salьp, xosusi hatьv, itevselərga jul asьp, ularđь teş tьrnaqь menən jaqlap jьlь qanatlarь aьtьnđa jəşerep jatalar.

Avьl səvittərə qьrqa javapqa tartьlьrqa tejeştər. „SAN"

Janь Qьđьl aauzdar aqьlalar

Tapurin rajunь janьnan airelgən 900 tunna igen zadanejahьn qabul itte, 20 nse fivralda urьndarqa plan airelep xəderge kendə janь igen aauzdarь aqьla başlanь. Tapurin sajuzxlip igen jьjьv punktьna: 22 nse fivralda 87 sintnir 23 nse fivralda 135,5 sintnir 24 hendə 187,5 sintnir həm 25 fivral 4775 sintnir igen kilde. Şulajtep hər ken hajьn igen kilev arta. Oşo hunqь dyrt ken esendə 8870 sintnir igen alьnqan.

Caşkaj avьl səvite 100 atlьq qьđьl aauz menən 1 men 200 aotlap igen kilterđe.

Xəđege vaqьtta avьl səvittərə avьldьn kulak həm qalьn qatlamьna qatь zadanejə airep kalxuz həm janqьđ krəhtejən xuzalьqtarь arahьnda kin anlatьv juldarь menən igen əđerləv eşenə başlanьlar. Taqьla kin aktif eştəren, massa bьl eşkə ьlьqtьrьlqanda airelgən plan 100% qa, xatta arttьrьp ytəlasək.

Xəđege vaqьtta rajun kamsamul kəmitəte igen əđerləvgə yđenen brigadalarьn sьqarđь.

brigadalar eşlaj. NƏZMI.

«Məxəmatşə" kalxuzь alqa aara

Yrge—Qьjqь rajunь avьl səvite Atav avьlьnda tədəlgən „Məxəmatşə" kalxuzь xəderge kendə đur adьmdar menən alqa aara. Uđqan jьjda kalxuz 200 giktar aojđaj, 200 giktar holo, 200 giktar arьş səskən aulha, aьjьlqь—31 nse jьlda 340 giktar aojđaj, 321 giktar holo, 300 giktar arьş səsəsək. 31 nse, xuzalьq jьlь əsən prajьzvudstvinnaj plan qabul itelde. Planđa kalxuzđьn aətə kiqəşe, alьp narьlьşь həm eş şarajьttarь kan krit rəveştə kyrhətelgən planь aujənsa 671 giktarьq jađqь irtə eş 28 kən esendə aeterergə tejeş. Kalxuzda uđqan jьl 156 xuzalьq aulha, aьjьl 206 xuzalьq. Orloq 100 pr. qa jatə.

Kuntr—rivəlytsejun mlnşeviktər ojoşmahьna qarьşь qatь pratis aelderələr

LININGRAT. Baltiq flutьnьn kərap həm castərendə, kuntr—rivəlytsejun minşeviktər ojoşmahь taaьlьv ajqanlь, kin kyləmdə mitingilər aulьp ytte. Mitingilar oşondaj qararđar sьqarđьlar:

—„Qьđьl flutsilar həm nacalniktər sastafь Gruman, Suxanьf həm basqa minşeviktər ojoşmahьnьn kuntr—rivəlytsejun eştərenə qarьşь yđđərenen asьvlь pratistarьn aelderələr.

SSSR đьn prailtarejatь həm unьn diktaturahьn haqlavsь—GPU hər vaqьt hidger. Bed: 5 jьlьqtьn xəl itkes əsənsə jьlь pralitarejattьn sajnь hidgerlegen taqь la kytərer, unьn hucəssan əderlegen taqь la kesajter həm unь partejanьn giniral hьđьqь, Lininse Ydək Kamitəte ergahenə taqь la nьqьtaq tuplar, tibed.

SSSR asavjaxim yđək səvite aetə ojoşmalarьna mərəzəqət itte

MƏSKƏV. SSSR asavjaximьnьn Ydək səvite yđenen aetə ojoşmalarьna jebərgən tiligramьnda oşono kyrhətə: minşeviktər ojoşmahьnьn qorotqosloqtarьna qarьşь eşsəndər partejəqa, udar uriqadalarqa həm asavjaximqa inələr şuqa kyrə. asavjaximđьn Ydək səvite ydenen aetə ojoşmalarьna, his kisekmaktan jalpьnьn insejativahьn kytərep, eşsəndərđen kymək rəveştə asavjaximqa inevđaren ojoştororqa təqdim itə.

Şunьn menən aergə, „Klim Varaşilьf" isemendəge qurqavsьlьqьn qoros fundьna sərməjə jьjuvđь kesajtergə kərək.

Bətə eş pridprejatejə həm kalxuzdarđaqь asavjaxim eştəren tikşerev menən aajlanergə tejeş.

KUNTR RIVƏLYTSEJUN MINŞEVIKTƏR OJOŞMAHЬNA QATЬ XƏKƏM TALAP ITƏLƏR

„Qьđьl aatьr" zavьlandaqь eşselər yđđərenen qararđarьnda turanan tura qorotqosloq julьna inevse, satsejalizem ilenə qarьşь ojoşovsь intirvinttərgə niqed halavsь hatlьq minşeviktər aandahьna xurlьq tamqahь aarьa.

Suxanьf, Qruman həm başqa minşeviktərđen kuntr-rivəlytsejun qorotqosloq eştare, ulardan turanan tura aurzьva agenttarь aulьp əverelevđə ren_taqь aer tapqьr kyrhətte,

„Qьđьl aatьr" eşselərə ьl kuntr—rivəlytsejun ojoşmaqa qarьşь ajavihьđ jaza airevđe talap italər.

BƏTƏ SAJUZ KYLƏMENDƏGE QART BALŞEVIKTAR JƏMQEJƏTE „SAJUZ BOJORAHЬ" NA BULA SAQ XƏKƏM AJQANLЬ KAMPANEJƏQA MABLIZAVAJT ITELƏ.

Bətə sajuz kylamendəge qart balşəviktar jəmqejətenen dejəm jьjulьş, iptəş Jaraslь vskiđen minşeviktərđen kuntr-rivəlytsejun intirvinsejəsel eştare turahьndaqь daklatьn tьnlaqandan hun, oşono ajtep kitə:

Minşvizem, ydenen jəşagən dəverendə pralitarjat sьjnьna idejalugejə jaqьnan sit aulьp kilde. Minşeviktərđen kuntr rivəlytsejunlьqtarь aigrək tə 1917 nse jьlqь rivəlytsejənan hun nьq asьldь.

Minşeviktər satsejalizem ile SSSR đan sitkə taşlanqas, sit ildə asьqtan asьq impirejalistardьn aginttarь aq qvar disrtar menən ajьrьlmaьlьq duь aulьp kitelər. Həm kammunistar partejahe, şulaj uq savittər xəkymətə turahьnda hər tərle jahqandar taratьp, intirvinttar tirmənenə hьv qojđolar. Trutskizemđen, un ippartuni star həm minəşviktərđen idjalugejə pazitse jələre pralitarjat diktaturahьnьn həlakətkə osravən' unьn urьnьna aurzьva dimakrate jahь aulьvьn kettə.

Minşviktərđeq ьsl turala tьrьşьvđarь doşman partejənən sьqqan liminttərgə bşanmatqa ejrətte.

„RSDRP nьn sajuz aojorahь"na tid kendə aulasaq sut, pralitarjattьn II nse intirnatsejanal əbtenən pualicnьj xekemenə əjlenergə, unьn dənja kapitalьna kyrhətkən „xedmət" tiren asьp halьrqa tejeş. Pralitarjat sutь aetə donjaqa II nse intirnatsejanaldьn Puvankara, Cimairlindərđen həm SSSR qa qarьşь huqьş əderlavse aetə donja impirjalizmьnьn bşanьslь sajuznigь həm aulьşşь ojoşmahь ikanlegen asaq kyrhəter.

Qart aalşeviktar jəmqejətə partejə ojoşmalarьnda minşeviktər həm II nse intirnats ejanal əbtenən tid kendə aulasaq sutqa aəjle kampanejənь ytkərev esən maalizavat itelə.

Yzbəkstan gəzittərə „pravda"nьn insejativahьn kəslə dərt menən qarşьlanь.

SƏMƏRQƏNT. „Pravda" gəzitenen jađqь səsevgə əderlekte tikşerev əs kenlegə ytkərev turahьndaqь insejativahьn Yzbəkestan gəzittərə kəslə dərt menən qarьşь aldьlar. Rajundarqa, kalxuz həm qьşlaqtarqa kyp hanь tikşerev brigadalarь sьqarьldь.

Brigada rapьrttarь şunь aelderələr: Yzbəkstanda səsevgə əđerlek əlegə tiklem kənsələrejənə sitkə sьqqanь juq. Urьndarđa jənle jetəkselek juq.

Orloqsoloq rajundarьnda səsevgə sьqqan kalxuzdardьnda orloq funtlarь jьjulьp aetmagən Jemhyrejətten təp orloqsoloq rajunь aulqan Janь—Kurqanda orloq fundtarь aarь 15 pr. qa qьna jьjulqan

Yzbəkstandьn mamьq rajnndarьndala şundaj uq xəl.

Mamьq səsevđəren kantraktavajt itev aik akren aara.

Kyp rajundar əlegə tiklem, kantraktatsejanь nindəj şarttar esendə ytkərergə kərək ikənselegen aelməjđьr. Kyrgədmələr narmaqan. Şunьn arqahьnda Səmərqənd rajunьnda kantraktatsejə naşlanmaqan. Rajunda nьqlь səsev planьla juq.

Mamьq safxuzdarьnda traktьr parьktarьna rimunt jahav eşe siktan tьş alreren aara.

Safxuzdar Balşeviktarsa ikense jađđaḅą aldьnoqь safьna.

QOROS AT KƏSTƏREN YRNƏK RƏVEŞTƏ URЬNLAŞTЬRЬP

Eş kostəren nьq dərəƀ ojoştorop, jađoqь sosevgə əđerlekte şturmaqa alьoqьđ

Min, Samsunьf həm Kvđərəf-sef ipteştərđeq daklattarьnda aulmanьm. Bandaqь seqьştarđaq kyuehen işetmənem. Lakin işetergə elgergən hyđələrđən kə nəşmələ qaralqan məs'ələnen tə nən yđeno qalha anlaqan aulham kərək. Qamьt, arqan jep h m aytəndər turahьnda, şulaj uq Ölkə vlas nej esen jardam itməve turahьnda ner nisə hyđ əjbergə revsət iteged.

Min kanəşmalagə ipteştərđen netəhendə yđgərgən austanufka nь anlavđarьn telarmen. Ipteştər đeq ner eleşe şikheđ ьnь anlajdar. Lakin qajhь berəvđər XVI nse s'jьzđьn qaraiđarьn, Stalin həm Mulьtuf ipteştərđen notoqtarьn uqьqan aulhalarda anlamajdnr ale. Min V. I Linin hyđərenə ike sitat kilteram. Beđ đen aldьnьđđa nindəj xəl aul qanlьqьn hedga kyrhatev esen ip. Linindeq 1919 nsь jьl p a r t e jənьn VIII nse s'jьzьnda həm 1922 nse jьlda XI—s'jьzda hejlagan hyđđaren Yđək Kamitət h m alq kamisardar sə vite tarafьnan kantraktasejə turahьnda sьqarьlqan hulqь qirarь menan saqьştьram.

Partejanьn VIII nse s'jьzьnda Linin ьlaj tejne:

—„Əgərđə neđ irtəgə 100 men đana nьk jaqsь traktьđar sirə alhaq, ularđь maşinastar h m sinzin menən tə,min itə alhaq, (ьnьn əlegə xəjal aulqanlьqьn heđ nik jaqsь netəhegeđ) ul va qьtta urta xəlle kerəƀejan „min kammunistar jaqında" (jaqni kammunizem jaqьnda) tir ine. Lakin ьnь eşlər esən başlap bajualmilət narьvazejanь jenər gə unь neđgə traktьđar sirergə məzbyr iteqə, jəki şul traktьr đarđь yđeneđ sirə alьrlьq itep eşlap sь qarьvđь kytərergə kərək

Iken-sche part janьq 11 nse s'jьzьnda Linin ь laj tejne:

Krəƀtejən jalpьnь qadi eşsən krəƀtejendər menən neđgə nergə qaşlьrqa la, nьqa iliklem neđ xəjal itkəngə qaraqanda yl savhed həm şikheđ əkeren rəveş tə aiqa nara naşlarqa kərək. Unьn qaravь nətə jalpь ьsьnlap ta neđđeq menən nergə xərəkət itəşək. Ul vaqьtta inde xəđer ne! ujlarqa memkin aulmaqan rəveştə ьsl xərəkəttеn tidlanеşe naşlanasaq

Bьl hyđđər ьnan 10—12 jьl elek əjteigəndər. Stalin həm Mu lьkfuq kantraktatsejə t rahьnda qь hunqь xitaptarьn şul hyđ đər menən saqьştьrьp qaraqeđ 1931 nse jьlda neđ 120 men traktьr sirəneđ. Bьl traktьrđər xəđer xəjal tygel, nəi ki janь timptar. Minensə təp nə mə nьnə uşo. Məs'ələ asьq.

Beđ satsejalizem đəverenə ajaq naƀtьq. Bьldeşem palazine jə Bьl 120 men naxtьrđь Başqortostanda yđeged eşlagən şut tarqa qulajlaştьrьqьđ.

Beđ xəđer 30 pr. kəlliktifləştek, neqən—irtəgə Bilərat zavьt tarьn janьnan qoro? naşlana. Başqortostandaqь parteja ham savit ojoşmalarь krajđь indyste rejalaşterev eşen kin jukqa qu-jьv esən huqьştьlar. Xəđer baş landь. Bilərat zavьttarьn janь na r qorovqa neđga 11 miljun hum sirələr, Bajmaqqa kapital halьv esen 8—9 miljun hum sirələr. - Bytən pripere jtejələr esən đə qajhь ner nəmələrđe alьrьeđ, ə aqas əđerlәv julьnđa neđgə i e tapqьr artьq zadanejə ajnelđe. Mirailьrqejə gigant halьv məs'ələhendə xəl nevgə kankrit rəveştə kereşlek, naşalđur Samar—Zalatavьs timer ju lьnьq 2—nse hьđьqьn tədev, həm Maqnit aguiski—Öfə timer jьlь halьvqa əđerlənələr.

Bьnan ike j l elek orloq trisenə jer sirergə telaməgəndər şundaj keşelər aulqan, ə xəđer heđđeq jerezeđ aulqas eş kənə məs'ələhe kəndən kən qьrqьv laşa nara. Bьl yđgərgən aəьstanьvfka satxuzđardьn xəlen aik qatnarlaj.

Ikensenan, nətə plandar netənlaj ikense tərle, k əveştə tədelgən vaqьtta, elek xu, qan nətə namələr negən praktu rəveştə nojomqa aşьrьlqan vaqьtta, ьnda tpteştar rьsat itkənsə, Ölkə Kamitət həm Jer eştare Xьlьq Komisarьqьnьn nətə nə mə ne—arqanđь, jep həm qamьt sirevđare kəvek xəlden aulьvь məmkinme?. Banda arqanda, jep tə həm eş e kesen đə alьrqa məmkin tip ujlaqan keşe h m şulaj tip ujlaqan safxuz ul hə lək aulqan safxuz. Bьnan 2 jьl elek bьl orloq safxuzdarь tьvđe rьlqan vaqьtta, jer esen huqьştьrqa kərək aulqan vaqьtqa qa rıqanda neđ xəđer nətə ləi ikənse şartlar esendə aulqanьnьđь anlarqa tejeşle, minensə bьl ne rənsse həm təp şart.

Esten təbə, neđđen jomoşaq-lьqьnьđ nejlə? Ölkə Kamitetten jetekselek tievđəge jomoşaqlьqь safxuzđarđa parteja eşen julqa quja almavđan, prafsajuz eşen jaqьnan qora almavđan tora. Bьl neđđeq təp jomoşaqlьq Parteja eşenə neđ ajьrьm iptəstərđe genə jenərə aldьq. B đ orloq safxuzьnьn naşьn, jaqni alegə narь tik xuzalьq jetəkselegen tьvđьrđь, eşte ytəj almanь, unьq urьnьna Kojaş həm Arqajaş safxuzđarьnьn di tiktьrь itep Smirnuitь qujđьq Unьş jьjv—ul nik đur həm məs'ylejətle eş. Bьl eştə his ner təzribə juq ine. Beđ nətəneđđə nergə bьl eşte ejtənəneđ. Orloq trisenen norola almavsьlьqь hamanda kəslə ale, bьl xəl eşkə avьrlьq tьvđьra. Təp jeteşhed lek neđđeq safxuzđarьnьđđьn kyuehendə nьqlь partejə ojoşmahь nulmavь. Ə nьqa eşten nətə sьjfatь nətə məs'ələlər—jalpьnь maslizavajt itev, xedmətte nytev, maşinalarđь tədətev həm aytəndərgə nəjləngəndər.

Diriksejagə jardam itə, jalpьnь ma-lizavajt itə, həm dissi plina urьnlaştьra həm jetəkse lek itə torqan nьqlь partejə həm prafsajuz ojoşmalarь aulmaqas aik qьjьn. Beđ aik huqa qalьp, eđəklek aulqas qьna jardam itə başlanьq. Bьndaj eđəklektər Qonşaq orloq safxuzьnda, Kojergəđe malsьlьq safxuzьnda, Örşək həm aytəndərđə auldьlar.

Partejə ojoşmahьnьn sikritarь partejə jetəksehe aulьrqa həm xuzalьqtь nelergə tejeşle. Ihegeddəme, kyptən tygel, xuzalьq eşselərenen kəqaşmahenda iptəş Stalin ьlaj tine: Tixnikanь nelməqan xuzalьq eşsehe ul anlaşьlmavsьlьq". Əgərđə neđ đen şarttarđaqь nьqa oqşaşlь məs'ələne alhaq, safxuz xuzalь-qьn nelməgən sikritar ul hələk aulqan keşe, senki xəđer ne tenlaj naşqa vaqьt. Xuzalьqtь aulamaha, yđ aldьnda nəma aulqanьn nelməha, ul parteja ojoşmahьna jetəkselek itə almajasaq Prafsajuz eşsehe turahьnda şul uq xəl. Kisə Örşəktən kilgən ner iptəş hyđ alьp həjlane, ul yđ safxuzьnьn nindəj ikənen đə nelməj, ul ələ jaş, alьttə nьqь qajene juq, nьnda unь qajđa narasaqьn həm unьn aldьnda nejđər torqanlьqьn ajtmaj jenərevse prafsajuz jetəkselərə qəjeple.

keşene alqandarđa jenərgəndər, nar natьp yl. Parteja ojoşmahьnьn sikritarь xuzalьqtь nelergə həm jardam itergə tejeşle. Lakin sikritar at hatьp alьrqa nara torqan nulha ul vaqьtta eş taqьla nasar. Bьna, jetəkselekten nasar aulьvьn kyrhatkən ner nisə fakьt. Ranackum raise safxuzđьn nindəj ikənen nelmaj, parteja jərəjkahe sikritarь at hatьp alьrqa jenərelgən. Safxuz 32 kilamitьr alьƀьqta aulqanlьqtan rajun Kəmitəte jardam itmaj, əgər sikritar at hatьp alьrqa nara torqan nulha, rajun sikritarь jetəkselege lə .at jetəkselege" kevek aulьp sьqa. (kelev..).

Susqa aƀьrav həm aytəndər kevek nələkaj safxuzđarđa la nindəj nələlər aulqanlьqьn qararqa tərək. Sikritardar at hatьp alьp jerəjđər, ə şunь eşlarga tejeşle aulqan keşelər eşlaməjđər, şuqa kyrə atqa nagruzka jaqşь uq jetmaj qala. Safxuz attarьna teşkən nagruzkanь janьnan qa tep sьqьv turahьnda Ölkə Kə mitətenen qararь nar. Bələkaj safxuzđarđa nuş jьjv vaqьtun-da xəđerđə lə şulaj aulьp sьqa Beđđən at horajđar, at juq tip zar lanalar, safxuz attarь ner nəmə eşləməj tik toralar. Min Örşəktə auldьm, neđđe şul qəđer qamap alьp; eşse kəsə juq, əđ genə aulha la alregeđ, juq ihə nətə nəmə hələk aulasaq, tip zarlana naşlanьlar. Beđđen ergəgə 12 gə jaqьn nasalniktər jьjьlqajnь. Min: eşse keskə şundaj moxtazьlq aulqas, heđ hələkət aldьnda aulqas nətəgeđđə nьnđa jьjьlьp nəmə eşləjheged, tip horanьm. Minə nьlaj tinelər:" Bьl olo nəsalnik, nьnьhь əlegenə kilde, nьl kitərgə elgərmane həm nasqalar. Attar menən nindəj xəl nulha, keşelər menən đə şundaj xəl.

Sajuz vəkilenen negengə sьqьşь turahьnda. Sajuzđa la şundaj uq xəl. Beđđə sajuz xuzalьq menən şeqellənmaj, nik nasar qaraj, xuzalьq məs'ələləren qujmaj. Hər ner sajuz yđenen xuzalьq tarmaqьn alhьn, uqa jardam itheu həm jaqlahьn esən partejə Yđək Kəmitəte sajuzđar đь vaqlandьrьv qararьn sьqarđь. Əgər urьndarđa diriktьrđar partejə həm prafsajuz ojoşmalarьnьn jetəkselegenə jardam ithalər mineпsə bьl, nerđən ner umьşlь jul nulasaq. Beđđə ere xuzalьqtar nar, lakin bьl ns mejeşle teđev esən neđđə keşelər juq. Bьnь eşlargə kərək, juq ihə narmaƀ.

Inde toqtar, nifet həm naşqalar turahьnda. Toqtar juq, ularđь his ner nəməgə qaramaƀtan tabьrqa kərək. Lakin urьndarđa nətə saralar kyrelgənnie? orloq halьv esen toq nulьrqa tejeşle uit. Heđđeq məmkinlektəregeđ nar, ucaskalarđь totqar menən ta'min iteged, orloq halьr urьn nulhьn.

Aqas nirməv turahьnda. Bьnь nətərergə kərək ine. Beđ bьl turala kileşevgə kildek, əgər urьnda aqas nulha, tejeşle ojoşmalar arqьrь rəsmiləşterep unь alьrqa məmkin. Əgər urьnda aqas nulmaha, dəvlət plan kəmisejəhenə narьqьđ. urdit alьqьđ, orloq trise urdirđь vaqьtьnda nirergə norola almaha, dəvlət plan kəmisejəhe unь nirđerer.

Nifet turahьnda. Beđ Başqortostanda nifet idarahь nulhьn esən huqьştьq. Lakin nirmənelter. Beđ nifette Samar arqьrь alьnьđ. Lakin bьnьq menən genə neđ tьnьslanьp qala almanьq, taqьla ner tapqьr şul uq məs'ələne qujđьq, lakin sa juz nifet nьqa la riza nulmanь Şul uq vaqьtta neđđe nifet menən ta'min itəsəktərenəьsən lar đьlar, lakin alegə bьl eş jomo şaq tora. Aqas turahьnda hyđ đə nulьrqa memkin tygel. Ba qortostanda urman nar, safxu dar ner ajđan huq tygel, nəlkei irtəgə yk aqastь alьrqa teşeştə Ə, nifetkə kilgəndə eş jomoşa tora, ta'min ltərgə, tip hyđ nir lər, lakin min alegə ner nəməl kyrməjem. Dereƀ bьl eş trans port menən nəjlangən. Lakin ьnda heđđeq hər neregeđ ajь rьm rəveştə orloq trisenə natьn jaharqa tejeşle.

Jer turahьnda heđ rajundarđa rvacьstьva həm aytəndər tejhe ged. Mineqsə bьl dereƀ tygel Safxuzdar nьjbl yđđare səsə al maqan jerđaren his huqlamaƀtan tajđalanьrqa, tigən Ölkə Kə mitətten diriktiƒь nar. Beđgə 2670 men giktar jergə səsev turahьnda zadanejə nirelgən. Beđ nьnь tulь rəveştə ytərgə teşeşleneđ. Bojona aqzalarьnan həm sikritarđardan bьl handь nelməgən heđ ner genə lə keşe ne tapmaƀhьqьđ. Dikəner pli numь tarafьnan nətə sajuzqa nirelgən handar esenə neđđen 2670 men giktar đa inə. Safxuz dardьq bьl fajđalana almaqan jerđaren alьp, kulxuzđarqa həm janqьđaq xuzalьqtarqa nirev turahьnda Ölkə Kəmitətten təq dime nar, əgər safxuzđar statə nergə tiklem herməhələr, ul jer đaren alьrqa la təp kerəƀtejən dərgə nirergə kərək. Əgər yđe geđgə kərək aulqan ucaskalar đь ala naşlahalar, neđ əlьttə jer eştare xalq kamisarlьqь menən həjləşəsəkneđ, lakin sat xuzđarqa jer nirergə telaməgən rajundar juq. Qarşьlav plandarь menən safxuzđarđь yđđare faj đalana almaqan jerđaren ner totqarhьđ kulxuzđarqa nirevđə ren unn hər ner safxuz dirikti nьnan horajьm. Şulaj itməgən đə 2670 men giktarqa neđ jet kerə almanьđ.

Qamьt, jeptərđe Başqortəstan jer eştare xalьq kamisarlьqь afimaj. XIV nse partejə kantirinsejəhendə diriktьrđar kartuf həm naşqa nəmələrđe nirməjđər tip həjlanelər. Beđ ularqa yđ dərendə jəşelsə həm hət jeteş terergə təqdim ittek, tьnlanьlar xəđer jeuelerək nula naşlanь. Iptaş Rьjlьf neđđeq hьjьrđarđь alьp, orloq safxuzđarьna nirđelər—tej. Dereƀ eşlagəndər, əgərđə ularđь heđđə qaldьrhalar hьjьrđarqa jəkl ylat tejər ine, jəki hət nirmətər ine. Xəđer yđegeđđə nulqandarđь jaqşьlap yđləştereged, əgər heđ afxuzđarđь tə'min itə alhaqьđ, irtəgə yk ul hьjьrđarđь kire alьrhьqьđ. Ə negən heđ tə'min itə nelməjheged ale. Iptaçlər onotmaqьđ, qamьt, jeptər horap neđgə klimaged, (urьnьnan: „yđəkkə naгьrqa kərək") yđək nirmət. Beđ kilevđən tьjmajьđ, juq, lakin təv naş'ap yđe geđđə nulqan nətə nəməne fajđalanьqьđ. Nej tiklem kyuerək həm vaqьtьnda naƀьm jahahaqьđ şul tiklem tiđerək tabьrhьqьđ. Beđđə Ölkə Kəmitətenə qaqьđ jađьp sabata horaqan, yđđaren qabul itevđe ketəə jeregən diriktirđar đa nar əle. Ular sabatabьđ qalalar. Min taqьla ner tapqьr qabatlajьm, neđ Ölkə Kamitətenə kilevđe tьjmajabđ, heđ jeregeđ, neđđe tartqьlaqьđ, neđđə heđđe tartьrьđ. Lakin hee urьnda nəmane tabьrqə memkin nulqanlьqьn nelergə tejeşheged, əgər bьnlap eşlahəgəd heđ ul nəmələrđe tabьrhьqьđ. Jəselsə həm hət məs'ələhe 1931 nse jьlda la tora. Bьjbl neđ nergenə not ta kartuf nirməneđ. Kartuf həm jaşeřsələrđe yđeged jeteşterergə tejeşleheged. Kə neƀtane lə ala almaƀhьqьđ, Başsajuz jeвərer tip ujlamaqьđ. Eşselər kaptratiftarь ner totqarhьđ bьl eşkə kereşergə tejeştər, juq ihə hunqa qalьrđar, ə hed ularqa jardam iteged. Dikəner plinumь qararđarь fabrik rajundarь əsən genə tygel, bəlkem hər ner ajьrьm safxuz əsən də məzəyri.

Orloq triste jaqşь eşlərgə tejeşle. Beđ orloq triste aldьna Jьlajьr safxuzьnьn diriktьrь Sirulkindь neđgə vəkil itəp nirev mas'alahen qujđьq. Beđđə, eşte yđe anlaqan, vaqьtьnda qьka alqan keşe bulьrqa tejeşle, ə yt kərergə neđđen kəsəneđ jetər,

Səsev məs'ələlərə. Bьnda iptəştər ner nəmənə aularqa tejeştər. Heđ 200 men giktarđan jaqşь uuьş nirergə həm unь jəq şь jьjьrqa tejeşleheged. Bьjьl səsevgə əđerlek həm unьş jьjv yikan jьlqa qaraqanda đur əhə mejət qađuna. Bьnь hər ner iptəş aularqan tejeşle.

Baƀьvđar eƀtəndə qarđь ođa qьtaq totov həm aytən məs'ələ lər menən nьqьraq şeqellənergə kərək (urьndan: Hunqь qaldьq inde) bьl turala neđ ner ajđan rtьq həjanek. Bьnda iptəştər n kyeehe hunqa qalm anьq le tejđər. У tik ən jьl sə v vaqьtьnda hunqa qaldьq tig nelər, şuqa qaramaƀtan ul ik unьşlьlь u u ь p sьqtь. lunqa qalqan nulhaq ta ner ke atna vaqьt ner əle, neqən-irtə ə bьl eş başlanha elgərergə mə akin. Beđđeq agranumdarьnьđ ilgərergə məmkin tip ujlajđar. lerle şarttarqa qarap eşlargə nəmkin eştərđen ner totqarhьđ tigarьlьvь turahьnda tilligьram iregeđ. tieđđeq jerđaregeđ telesə, tav yuere nulqan jerđə aləattə ner nəmə lə eşlap nulmaj, lakin məmkin nulqan jerđə eşlargə kərək.

Eşse kəsə turahьnda. Beđđen safxuzđarđa, safxuz jerendəge kalxuzsьlarđь həm janqьđaqtarđь kyserev nastrajenejhe nar tne. Safxuz jerenə klin nulьp ultьrqan kalxuzsьlarđь kysermə ged, ular heđga eşlargə jardam ithendər. Ike jьldan hun eş ne tenlaj naşqasa nulasaq, unьş ьjnav esen neđđeq kamnajьnda rьnьđđa ul vaqьtta jetərlek nu lьr. Ə negən kyserev məs,ələ hendə haq nulьqьđ, jerđe kalxuz sьlarđa həm janqьđaqtarđa qa ldьrьqьđ, ul negən janqьđaq kerəƀtejən nulha, irtəgə kalxuz sь nulasaq. Esse kəsən heđ ala almaƀtьqьđ, his alьr urьn juq. Hamar-Zaltavus timer julьnьn ikense hьđьqь ner nəmgə qata maƀtan 1 nse eifylgə eşlanep uelergə t e j e ş l e. Jeвərer gə m e m k i n n u l q a n nətə xalqtь neđ şunda jeвərergə tejeşle nulaeьđ, unan qala aqas ađerlәv həm naşqalar. Esse kəsə jьl tynərək aqas əđerlәv nam hal aqьđьvđ eşlajəsək Bьnan sьqьv esen nerđən ner jul nulha, ulđa tirə jaqtaqь kalxuzđar həm janqьđaq krəƀtejəndər. Lakin ьnda la eş jomoşaq tora. Krəƀtejəndər saf uzđarqa tejeşle rəveştə qara majđar ale. Qujьqqađьla ajьrьm krəƀtejəndər: „əjđə serep nətьhen" tigəndər. Iptəş Cirnəvskej esendə avьl xuzalьqьn kalxuz-laştьrьp nətərevđe xəl itə alha qьna nulasaqlьqьn əjtep ytə. Şunьn menən nergə s.jьzđ xə-đerge ytеş naƀqьsьnda safxuzđar menən kalxuzđar arahьnda şun-daj ajьrma narlьqьn əjtep ytə: safxuzđar dəvlət pridprejətejə-lərə, dəvlət uqa tulь xuza nulьp, ьsl jaqtan safxuzđar sənəqət tiвendəge satsejalizm fabriktarь-nan ajьtьlmajđar.

Kalxuzđar ihə, krəƀtejəndər-đeq yđ irektərə nigeđendə eşlap sьqarьv qoramaldarьn dəjəmləş terep, dəvlət jerendə yđ xuza-lьqtarьn alьp nara torqan pridprejətejələrđən tora.

Şunьn menən nergə, kalxuzqa kalxuzsьlar yđđare xuzalar, dəv lət ihə ularqa in jaqşь jerđarđe kihep nirep, Maşina—traktьr stansьlarь asьp nirep həm aytən terlə jenellektər jahap jardam itə tora. Şunьn əsə: safxuz me nən kalxuzđь ikehen ner ha av həm qapьl aralaqьna safxuz—kalxuz kamьnattarь ojoştorov, nigerəktə kalxuzđarđь safxuz-darqa nujhondorovqa mataşьv-đarđь s'jьz—SVIT VLASЬ SƏ. JƏSƏTEN TUPAƀ RƏVEŞTƏ BOĐOV TIP HANAJ.

Safxuzđarđьn kalxuzđarqa jardam itevđare jəki qajhь ner rajundarđaqь hьmaq safxuzđar menən kalxuzđar qara—qarşь jardamlaşьvđь duçьvьrđarь tədəj ikən unьn menən safxuzđarqa kalxuzđarđь nujhondorovqa ma-taşьv hьmaq Lininizemgə qarьşь ner xarəkət arahьnda urtaq ner nərhələ juq. Qara—qarşь jar-đamlaşьvđь orloqsoloq safxuz-đarьndaqьna tygel, aytən sal-xuzđar arahьnda la qullanьrqa kərək.

III. Safxuzđarđьn eştərendə təp jefeşheđlektər.

Safxuzđarđaqь in təp jeteş-heđlektər ьna ьlarđan tora: ORLOQ safxuzđarь—in jaqşь orloqtar menən tə'min itelevgə qaramaƀtan igen jьjnavđь vaqь-tьnan huqqa qaldьrьp həm na-sar jьjnav, maşinalarđan tulь fajđalanmav. Şul arqala aik kyp igen ərəm aula həm dəvlətkə tapşьrьlahь igen vaqьtьnda tap-şьrьlmaj qala.

MALSЬLЬQ safxuzđarьnda mal tərəcjəhe nasar həm mal ađьqtarьnan rafsejal fajđalanьl mav arqahьnda jəş maldarđьn vaqьthьđ ylevđare həm praiz-vudstva zadanjalarьnьn ytəlmə-ve. Unan hun Safxux həm MTS larđaqь traktьr həm maşinalar menən nasar meqəmələ itevđe lə s'jьz şundaj uq əlkən jьnaj-jat hanaj.

Şunьn əsen đə s'jьz, kilə-səktə safxuzđarđьn han jaqьnan artьvьn (səsev majđanьn, mal hanьn) tejeş tabьv menən ner-gə safxuz eştərenen sьjfat ja-qьnan da jaqşьrtьlьvьn' nigrak-tə igen unьşьn, maldьn tavar praduksejə nireven arttьrьv me-nən nergə nərhənen yđenə tə-şeven oshođlatьv, xedmət eşlap sьqarьşьn kytərev, igen jьjna-qanda ərəm itevđərđe, jaş mal-đarđьn yleven kəmetevđe tejeş tara.

Şunьn menən nergə s'jьz ajtə:

1) Maşinalarđь haqlap totov əsen kerəşergə kərək. s'jьz, SSSR Yđək Başqarma Kəmitətə menən Savnarkumdьq—haqьđ lьqqь arqahьnda vatьlqan traktьr həm maşinalar esen jьnajat qanunь bujьnsə javapqa tartiь rьv turahьnda 1931 nse jьl 13 nse fivralđa sьqarqan qararьn urьnlь tana.

2) Safxuzđarđьn tavar pra-duksejahь eşlap sьqarьv planьn bsьnlap ytavđare həm şunь dəv-lətkə nildələngən vaqьtta tap-şьrьvđarь esən qatь ucut həm kantryl qujьlьrqa teje.

Prajzvudstva planьn yđ vaq-tьnda tulьhь menən ytəv həm tavar praduksejəhьn dəvlətkə tapşьrьv—safxuzđarđьn praktik eştəren kyrhətə torqan təp kyr-hətmə ənə şul bulasaq.

Səvit vlasь hər ner safxuzđьn nətə eşselər sustaiьna, nigerəktə diriktergə, ənə şul jaqtan qarap narьq birəsək.

IV. Safxuzđarđь yđte rəv burьstarь

1· S'jьzđ—safxuz ləđələşən his jomşartmaƀtimp menən yđte-rergə teje tana. Bьnьq əsen:

a) 1931 nse jьlda safxuzđar-đьn səsev majđanьn 9,5 miljun giktarqa jetkererge, şunьn esen-də orloq safxuzđarьnda 5 miljun, malsьlьq safxuzđarьnda 2 mil-junlap Sajuz—saxьr safxuzda-darьnda 930 men, timək kyltu-ralarь safxuzđarьnda (segəlder-đən başqa) 350 men siminavud-sajuz safxuzđarьnda 500 men giktar bulьrqa teje.

v) 1933 nse jьlda safxuzđ đa səsev majđanьn 14 miljun gik-tarqa jetkererge. Şunьn esen-də, orloq safxuzđarьnda 9,5 miljun, malsьlьq safxuzđarьnda 6 miljun, sajuzsaxьr safxuzda-darьnda 1,6 miljun həm simina-vudsajuz safxuzđarьnda 800 men giktar bulьrqa teje.

2. Malsьlьq tristarьnьn yđeş planьn tyвəndəgesə qaвul iter gə:

a) „Skatavud" 1931 nse jьlda 2,8 miljun baş, 1932 nse jьlda 5 miljun həm 1933 nse jьlda 7 miljun hьjьrqa eje bulьhьn.

в)„—Svinavud" 1931 nse jьl-da 1,9 miljun, 1932 nse jьl 4,5 miljun, 1933 nse jьlda miljun baş susqaqa eje bu

v) „Afsavud"—1931 nse jьlda 4,4 miljun, 1932 nse jьlda 9 mil-jun, 1933 nse jьlda 15 miljun harьqqa eje bulьhьn.

g) Maj, hət triste (sajuz saxьr đьn hət firmelare menən nergə) 1931 nse jьlda 420 men, 1932 nse jьlda 900 men həm 1933 nse jьlda 1,5 miljun baş hьjьr qa eje bulьrqa teje.

d) Ptitsavudtrist 1931 nse jьl es miljun, 1932 nse jьl 10 miljun, 1933 nse jьlda 20 mil-jun tavьqqa eje bulьrqa tejeş.

3. Safxuzđarđьn tavar pra-duksejəlьrьn ьlaj bildalərgə (1930 nsь jьlqь xaq menən):

a) 1931 nse jьlda 550—600 men humlьq, şunьn esenən 190—195 miljun not orloqlata, 5—65 miljun not itlətə, 600—700 men not majlata 230 mil-jun not segelder, 2—2 jarьm miljun not mamьq—jep həm 400 men not jenlətə.

в) 1933 nse jьlda 2,2 miljart hum (1930 nsь jьl xaqь menən). Şul jemlənən 400 miljun not samalь orloq, 45 miljun not it, 2,5 miljun not maj 6,5 miljun mamьq—jep həm 1,3 miljun not jen.

Safxuzđar arqahьnda x u z a l ьq ь praјьzvudstvaьnь đonjala oşaşь kyrelməgən rə-veştə alqa kiteş tьvasaq.

Səvittar Sajuzь avьl xuzalь-qьnьn yđeşendə—kapitaliz-xuzalьqь urьnьna praјьzvudstva-nьn lu jaqşь furmьhь nulqan ere satsejalizem xuzalьqь nar-lьqqa kilterev jaqьnanqьna tygel nəlki avьl xuzalьqьnda xedmət ojoştorov furmьhьn in aqьlqa mьvalьq furmь tьvđьrьv jaqьnan da esьn məqnahe nan najraq kytərevse nulьp to ra. Udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь mitьdtarь massivaj rə-veştə jəjelergə həm safxuzđar nigeđendə narlьqqa kilgən jan pralitarejat kadьrđarь yđđare eşlagən eştərenə xaqlь nul alhьndar.

S'jьz, nətə eşselərgə, nətə kalxuzsь kerəƀtejəndərgə, jan həm urta xəlle janqьđaqtarq merəzəqət itep şunь əjtə: sa xuz eşe heđđen yđ eşeged sa xuzđar təđeləşəndəge hər ne ađьm—eşse həm kerəƀtejənd đen maldl xəlen jaqşьrta, ka xuzđarđьn kiləsəktələ yđeş həm SSSR đьn kesən nьqь

S'jьz eşənakl, SSSR eş dər jalpьnь—safxuz t ləşe nətə imirgejahe menən jardə iter həm safxuz tədeləşen doşmandarь nulqan: kulaktar qortqostarqa nojiakrat həm appartunis tarqa qarqa atq nirerđər.

SAFXUZDARE ŞE-EŞSE, KERƏƀ-TEJƏNDƏRĐEN YĐ EŞTƏRE.

SAFXUZ-sənəqət tiвendəge satsejalizem fabriktarь hьmaq uq dəvlət pridprejətejahe

KALXUZ-eşlap sьqarьv narhələren irekle rəveştə dəjəmləştergən krəƀtejəndərđen dəvlət jerenə qorqan yđ xuzalьqtarь.

Safxuzdar bьjьl: 9 miljun jarьm giktar igen səsergə, 550-600 miljun humlьq tavar praduksejəhь birergə tejeş.

SAFXUZ TƏĐƏLƏŞƏ TURAHNDA

(Jakьvlef iptəştең Bətə sajuz VI nsь səvittar s'jьzьna jahajasaq da klatьnьq tizestərenən)

I. SAFXUZ TƏĐƏLƏŞƏNƏN JOMQAQЬ.

Orloq safxuzđarьnьn yьeş timpь 1928 nse jьldan alьp his edlekheđ alqa nara: 1928 nse jьl safxuzđar Bətə Sajuz dəvmə lendə 1 miljun giktar sulha, 29 nse jьlda 1,5 miljun, 30 nse jьlđa 3,9 miljunqa jette.

1930 nse jьldan alьp sular eƀtənə malsьlьq safxuzđarь, tixnik kylturəlarь səsev kalxuz-đarь seltare lə quşьla. 1930 nse jьlda-1,2 miljun baş malqa, 20-miljun giktar jergə eje sulqan 140 safxuzlь „Skatavnd", 218 men baş susqaqa, 1,2 miljun giktar jergə eje sulqan 350 safxuzlь „Svinavud" i 2,7 miljun baş hatьqqa, 13 miljun giktar jergə eje sulqan 115 safxuzlь" Afsav ud"i, 50 men baş sulqan-52 sa-fxuzlь„ Maslatrist„i 8 men giktar jeten kinder səsə alьrlьq 56 saf-xuzqa eje sulqan 56 safxuzlь „Jeten Triste", 5 men giktar mamьq səsə alьrlьq 6 mamьq safxuzlь ojoştoroldolar.

Bьna şular bьltьr uq inde dəv-lətkə 2 miljundan artьq toroş itkan tavar praduksejəhь (şular esendə: 72 miljun not orloq, ner miljun nottan artьq it, 180 miljun not segelder, 180 men not ma-mьq kinder) nirđelər.

Bьl eştər, sьjnli doşman kulak tьn səvit vlasь səjəsətenə qarьşь qatь kerəşe aƀtьnda eşlandelər,

II SAFXUZOARĐЬQ KRƏƀTEJƏN DƏR ƏSƏN ƏHƏMEJƏTE.

Safxuzdar yđđarenen janь tixnik etəre, keşelek tarixь kyrməqən dərəzələ ere xuzalьqtarь (ner ner safxuz 20-100 giktar samahь igen səsə, 5-30 men baş samalь mal eƀьraj), xedmətte satsejalizm fatmьhьnda ojoştorovđarь jaqьn an krəƀtejəndərgə ere xuzalьq tьn artьqlьqьn kyrhatep toralar, krəƀtejəndərđen kalxuzqa jəđ menən əjlanevđərenə jardam ltələr.

Şulaj itep, safxuzdar avьl xu zalьqь pradıksejəhe eşlap sьqara torqan ere dəvlət fabriktarь qьna tygel balki:

a) Kalxzdarqa jardam şismə-he lə aulalar (bьltьr qьna ular 8 jəđ men giktar jer herəp, 700 men gə. jerđe tatmap-səsep həm jəđ mendərsə eşselər ədə rlap nirđelər).

в) Ere xuzalьqtar elgehe nulьp toralar.

Kerəƀtejəndər uqa qarap, ere xuzalьqtьn orloq kylturalarь sə-sevđə genə tygel, mal aƀьrav həm tixnik kylturalar səsevđəla artьqlьqьna eşanələr.

v) Xuzalьqqa janь tixnikə in derev unь hər tərle juldər me-nən jaqşьrtьvđar safxuzđarđa hьnap qaralqandьq huqьnda kalxuzsьlar kin jalpьhь tarafьn-an đa qullanьlalar.

S'jьzd, avьl xuzalьqьn kəllik-tifləşterevđə kalxuzdarđьn əhə-mejəte fəqət, yƀə barqan satse-jalizem lndysterejəhe nigeđendə ner yk vaqьtta safxuz həm kal-xuz yƀə narьp, oşo blş jьlьq

---

gə Bələuəjđə şul uq hyđđərđe ajtkandər. Bətə safxuzđarđa bul-maha la, ularđьn kyuehendə nьndaj xəl nar. Safxuzdar krəƀ-tejən menən jaqşь mənəsəəatte julqa quja almajđar, jarlь həm urta xə leləгga safxuzđьn yđ xuzalьqtarь nulqanlьqьn anlata almajđar. Əgər jađ kənələ şun-daj uq xəl nulha, heđ ner nəmələ ala almaƀhьqьđ.

Qar totov məs'ələhendə xuza lьq eşselərenen nerehe lə diqqət menən qaramaj. Əđerlek məs'-ələlər: traktьrđarđь tədəterge, susqalarđь qararqa kərək həm aytəndər. Bьlar nətənelə safxuz eşselərə-tirə jaq krəƀtejəndər đen safxuzqa nindəj kyđ menən qaravьna nəjlangən. Susqa aƀьrav safxuzьnьn diriktьr jardam-sьhь Baukuf igen əđerlәvgə jenərev arqahьnda aliarititen juqaltьvьn kyrhalə. Ə, ьsьnlap qaraqanda ul krəƀtejəndər me-nən satsejalizem nigeđendəge mienəsəəatte julqa quja almaqan, şuqa kyrə aliarititen juqaltqan. Bьl məs'ələ minensə təp məs'-ələlərđen nerehe.

(Ađaqь kilahe handa).

JAƀƍЬ SƏSEVGƏ ƏƉERLEкTE TIKŞEREV ƟS KƏNLƏGƏN YTKƏREV TURAHьNDA

VKB(B) NEN ! NSE QALA RAJKUMь QARARь

Bilşeviklərdən ibarət jaƍqь səsev kampanejahьn unşlь ytkərev həm kalxuzdarqa inev tulqьnьn tsvƍьrlv, biş jьldьn xal itkes əsense jьlь turistarьn ytavdə dur əhemejət qaƍanalar, şuqa kyrə parteja kamsamul həm prafsajuz ojoşmalarьnьn bətə kəstərə jaƍqь səsevdə unşlь ytkərergə ələ kalxuzdarqa rerlaşməgən mil jundarsa jarlь həm urta xalle xuzalьqtarƍь ere satsejalizem prajьzvudstьvahь rilsəhenə kyserevgə məəlizavajt itelergə tejeşle.

Əs kenlekten surьstarь: totaş kəlliktifiləşterev həm şunьn nigeƍendə kulakla sьjnaf aulьv jaqьnan netərev əsən kereşkə eşşe kalxuzsь, jarlь həm urta xalle jalpьnь. aktifiləqьn taqьla kesəjtev həm kytərev, jaƍqь səsev plandarьn ytav, avьl xuƍaqь maşinalarьn yd vaqьtьnda gövalqa jetkerev, xalxuz xəbatenen həm jaƍqь səsevgə əƍerlekten ajarьm uqskalarьndaqь bətə əƍərlekterde bəterev əsən kərəşkə jalpьnь məəlizavajt itev, satsejalizem jarьşьn həm udarsьlьqtь alqa jeƍərerev.

Kəlliktifiləşterev eşen həm jaƍqь səsevgə əƍerlekte tikşerev əs kenlegən ytkərev julьnda VKь (B)p nerense qala rajkumьnən aojorahь bətə VKP (B) həm V L K S M jəcəjkələrenə profsajuz ojoşmalarьna fabrik—zavьt kəmitettərenə həm miskumdarqa ner tolqarhьd kiu anlatьv eştəren qujьrqa bətə partejə kamsamul həm profsajuz jəlpьhьn məəlizavajt itergə təqdim itə.

I nse mart kene bətə pritpre jətejələrde ucrizdinejalərdə həm uqьv jorttarьnda jaƍqь səsev kampanejahь həm kəlliktifiləşterev məs'ələlərə nujьnsa mitinga lar həm ənqəmələr ytkəreigə.

Bəgenge kendən surьstarьn anlatьv julьnda stinə gəzittərən kin rəveştə fajdalanьrqa.

VLKSM rəkumdarьna əs kən lekte ytkərev əsən brigadalar ojoştororqa təqdim itergə.

VLKSM rajkumьna jaƍqь sasev kampanejahьn ytkərev həm kəlliktifiləşterev eştərenə tura nan tura əəjlənəşle əulqan jəcəjkə sikritarƍarьnьn kəqəşmə hen saqьrьrqa.

Qala ojoşmalarьnьn jaƍqь səsevgə əƍerlektərən tikşerev əsən jenel kvavlirejələrde fajlalanьrqa.

Əs kenlekte ytkərevgə avьldarqa jeƍərev əsən qala şiflьqь jəmqejəte 50 keşe kildələrgə tejeşle.

Bətə VKP (B) jəcəjkələrenə əs kenlekte ytkərevgə avьldarqa jeƍərev əsən maxsus briqadalar tedergə.

VKP (B) nen nerense qala rajkumь məs'yl sikritarь: Bikmyxəmitьf.

Agitatsejə həm massavaj kampanejalar nylege mədire:

QƏLEJEF.

Jaƍqь səsevdə uɳşlьytkərev əsən satsejalizem jarьşьna sьqtьlar.

STƏRLE TAMAQ, 27. „Biş jьllьq əsən" gəzite nalşeviktarden ikense jaƍьna əƍerlekte jaqşь ojoştorov həm səsevdə unьşlь ytkərev əsən Dəvlakən rajunьnьn „Jeqarəd" gəziten satsejalizem jarьşьna saqьrdь. Jarьş şərtlarь osoiar: jaƍqь səsevde kalxuzdarqa inev tulqьnьn kəsəjtev, eşsən jalpьnь kulaktarqa qarьşь rəximhed kərəşkə, totoş kəlliktifiləşev jnigeƍendə kulak tь sьjnaf aulьv jaqьnan netərev gə ojoştorov luzьngьlarь aƀtьn da ytkərev, un həm „hul" appar pistarqa qarьşь qətqi kərəş ьlarьv, eşşe həm avьl xə ьrenen saftarьn yƀterev, gəzittərenen rylen kytərev ulardь juqarьla kyrhətelgən bu ristarda ytav julьnda aktif kəreşkə ьlqtьrьv.

Oşo surьstardь ytəv menən nergə „Biş jьllьq əsen" gəzite Pravda tarafьnan iqlən itelgən tikşerev əs kenlegən jaƍqь səsevgə rajavaj əƍerlekte ojoştorov jeteşhedlektərde nətərev. kalxuzdarqa inev aqьmьn kəsəjtev əsən eşsəndərde həm rapsilkurƍar'ь mənilizavajt itev julьnda kin rəveştə fajdalanasaq. Gəzit jaƍqь səsevgə tep urьndь sirə. Irtegə rapsilkurƍar slyteyt kerеƒ, ьbl slyt kəstərde dereƀ urьnlaştьrьp, hər ner rapsilkurqa praktik kyrhətmələr sirəsək həm jaƍqь səsevdeq dur əhamejaten kyrhətəsək.

Bətə rapsilkurƍarqa əsьq xat jeƍərep, ularƍьn eşendə jaƍqь səsevgə dur əhamejət sirelergə tejeşlege kyrhətelde həm praktik kyrhətmələr sirelde.

Kisa ridaksejə urьndarqa jenə relə torqan partejə aqzalarь, kamsamuldar həm eşselərden instruktif kənəşməhen ytkərde. Urьndarqa sьqьvsь iptaştər hər ner avьl səvitendə həm kalxuzda jerle silkurƍar, stinə gəzittəre həm jenel kavalirejə menən nergə rapsilkurƍarƍьn tikşerev briqadalarьn ojoştoralar həm eş selərde kalxuzsьlarƍь jarlьlarƍь urta xəllelərde eşkə ьlqtь ralar. Rajundьn bətə urьndarьnda la silkurƍarƍьn pustarь ojoştorolalar.

Jaƍqь səsevgə əƍerlekten barь sьn daimi rəveştə tikşerep torov əsən rajunda un briqada tedələ. Silkurƍar tikşerev eşen satsejalizem jarьşь nigeƍendə həm „Pravda" luzьngьlarь aƀtьnda ytkərələr. „Biş jьllьq əsən" gəzite kalxuzdarƍь tikşerev eşen səsevgə in jaqşь əƍerlangən kal xuzqa kunkrs iqlən itep ytkərə PAL ƆKUF.

Duvan Məsetle

AMIRIKA FƏLSƏFƏHE MENƏN AMTAŞьP, SƏSEVGƏ ƏƉERLEK TE ONOTA.

Halqьn şimal artьnda jəşəgan qьqьn Duvan-Məsetle rajunьnьn appartunistarь oşo kəndə lə ьuьs jatalar ələ.

Rik—rəise-„kən bar, qaralanьr ga jaramaƀ. Saaьr itkən mora ьna jetkən" tej. Yƍensə ner ƍam alqa, iş adьm artqa ba ьp eşte "tepsep, nьqьtьp„ bar ьrqaq bula. Rajun eşselərə la ьişь qalьşmaj.

— Amirikan xalqь ner jort gororqa totonha 3 kendə ader ьlə, ə neƍƍa 5 jьlda la bətmaj, şenki ular elek jaqşь lap əƍerlə ьlər, şulaj itep yƍəren tulь ьbnьslьqta totalar. Hedemtəgə kilhək eş sildələ, tejdər.

Mart başь kilep jetevgə qa ьmaƀtan səsev planь hər ner ortqa jetkerelep bətmagən. Or ьqtar tuplanьp həm tadartьlьp bətmagən. Avьl xuzalьqь qo ьdarьna tulь itəp həm rimunt juq.

Rajundaqь orloqton tupla nьv, tadartьlьv turahьndaqь tu ьь svudkahь 20 nse qinvarqa tiklem genə kilgəndə tuqraqan

Beƍƍan yrnək alьqьƍ

Bilarət rajunь Sərmən kalxuz jəştar məktəne kamsamuldarь, 25 aktif kamsamuldan udar xə bərselərə brigadahь ojoştorop ьdqь səsev kampanejahьnda qьƍьv eş alьp barələr. Məƀələn: rigad 3 avьl səvite, 8 kalxuz ьn terle gəzit—zurnaldarqa 1519 adpiscik taptьlar həm kerəƀe ьlə—zurnaldar uqьp kerəƀte ьnərbe gəzit nilendəge xəbər ьr menən tanьştьralar. Brigada nьn menən genə qalmaj, hər r ejgə ner gəzit „luzьnqьhьn jqan. Şulaj uq kilasəktə ta ьla nьq eşlevgə hyd alrep bəş ŞKM kamsamuldarьnda yd renən yrnək alьrqa səqьra.

Jaƍqь səsevdə uɳşlьytkərev əsən satsejalizem jarьşьna sьqtьlar.

STƏRLE TAMAQ, 27. „Biş jьllьq əsen" gəzite balşeviktarden ikense jaƍьna əƍerlekte jaqşь ojoştorov həm səsevdə unьşlь ytkərev əsən Dəvlakən rajunьnьn „Jeqarəd" gəziten satsejalizem jarьşьna saqьrdь. Jarьş şərtlarь osoiar: jaƍqь səsevde kalxuzdarqa inev tulqьnьn kəsəjtev, eşsən jalpьnь kulaktarqa qarьşь rəximhed kərəşkə, totoş kəlliktifiləşev jnigeƍendə kulak tь sьjnaf aulьv jaqьnan netərev gə ojoştorov luzьngьlarь aƀtьn da ytkərev, un həm „hul" appar pistarqa qarьşь qətqi kərəş ьlarьv, eşşe həm avьl xə ьrenen saftarьn yƀterev, gəzittərenen rylen kytərev ulardь juqarьla kyrhətelgən bu ristarda ytav julьnda aktif kə reşkə ьlqtьrьv.

Oşo surьstardь ytəv menən nergə „Biş jьllьq əsen" gəzite Pravda tarafьnan iqlən itelgən tikşerev əs kenlegən jaƍqь sə sevgə rajavaj əƍerlekte ojoş torov jeteşhedlektərde nətərev. kalxuzdarqa inev aqьmьn kəsəj tev əsən eşsəndərde həm rapsil kurƍar'ь manilizavajt itev julьn da kin rəveştə fajdalanasaq. Gə zit jaƍqь səsevgə tep urьndь sirə. Irtegə rapsilkurƍar slyteyt kerеƒ, ьbl slyt kəstərde dereƀ urьnlaştьrьp, hər ner rapsilkurqa praktik kyrhətmələr sirəsək həm jaƍqь səsevdeq dur əhamejaten kyrhətəsək.

Bətə rapsilkurƍarqa əsьq xat jeƍərep, ularƍьn eşendə jaƍqь səsevgə dur əhamejət sirelergə tejeşlege kyrhətelde həm prak tik kyrhətmələr sirelde.

Kisa ridaksejə urьndarqa jenə relə torqan partejə aqzalarь, kamsamuldar həm eşselərden instruktif kənəşməhen ytkərde. Urьndarqa sьqьvsь iptaştər hər ner avьl səvitendə həm kalxuz da jerle silkurƍar, stinə gəzittə re həm jenel kavalirejə menən nergə rapsilkurƍarƍьn tikşerev əriqadalarьn ojoştoralar həm eş selərde kalxuzsьlarƍь jarlьlarƍь urta xəllelərde eşkə ьlqtь ralar. Rajundьn bətə urьndarьnda la silkurƍarƍьn pustarь ojoştorola lar.

Jaƍqь səsevgə əƍerlekten barь sьn daimi rəveştə tikşerep torov əsən rajunda un əriqada tedələ. Silkurƍar tikşerev eşen satsejalizem jarьşь nigeƍendə həm „Pravda" luzьngьlarь aƀtьnda ytkərələr. „Biş jьllьq əsən" gə zitə kalxuzdarƍь tikşerev eşen səsevgə in jaqşь əƍerlangən kal xuzqa kunkrs iqlən itep ytkərə PAL ƆKUF.

150 dana tarattьm

Min, „Başqortostan" gəzite xəbərsehe Sabirlь Oj. 150 dana (alть ajlьq həm jьllьq) jaƍьlьv sь taptьm. Şulaj uq Hke baltas rajunьnda 20 nse fivraldan 20 nse martqa tiklem matnuqat taratьv udar ajlьqь ytkərergə nuldьq

Sabirlь

Silkurƍar briqadahь tedonok

Əfe rajunь Qьrmьƀqalь avьlьnda kamsamul jьlьşь nulьp şul jьjlьşta silkurƍar briqadahь tedəlde. Briqada bətə eştə yƍəren udarnik itergə. "Başqortostan. gəzitenə 100 jaƍьlьvsь tabarqa (nerense martqa) hyd airdelər.

F. Arьslanьf

JYNHEƉLEKKƏ SIK QUJьLHьN

BILARƏT, TAPURIN OJOŞMALARь MAJA TUPLAVƉA JYNHEƉLEK KYRHƏTƏLƏR. KAPIRATIF—XUZALьQ OJOŞMALARь BьL EŞTƏ MƏS'YLEJƏTHEƉ, SAMATYKKƏ EŞƏNEP EŞ ITƏLƏR.

MAJA TUPLAVƉA KULAKKA JOMOŞAQLьQ KYRHƏTELƏ, PRAFSAJUZDAR BьL EŞTƏN SITTƏ QALOQANDAR.

Maja tuplavƉa Bilarət tьnьs jəşəj

Kulakqa qa'ь qьƀьm juq, kanтryl handь ytevde ojoşmalar yƍƍəren məs'yl h namajƍar

Bilarət—Kapiratif xuzalьq ojoşmalarь maja tuplav eşendə fivral ajьnьn hunqь 10 kenle gendə qəƍattən tьş jynheƍlek kyrhəttelər. Ular maja tuplavƍa his ner terle lə məs'ylejətlek hidməjƍər. Rajkalxuzsajuz paj tuplavƍa yƍenen alqan 12 men humlьq zadanejəhьnьn ner tinlek tə jьjьma qan. Şulaj uq maja tuplav eşendə malьslьq sajuzь invalittar sajuzь həm qasnanьktar sanmaqta quƍqatmaj jatqandar. Bilarət SRK he paj tupla ƍa samatykka bşanьp zadanejənь 5,2 pr. qa, Rajpu 21,7 pr. kuspramsajuz 27 pr, hunarsьlьq sajuzь 7 pr qa qьna ytəgəndər. Şulajtep kapiratif—xuzalьq ojoşmahьndaqь eşselər ьbl məs'ələ lə yƍdaren javaplь hanamahalar, maja tuplav eşendə prafsajuzdar tarafьnan ner tejenlektə jardam kyrhatelmagən.

Straxufka tyləv məs'ələhendə lə eştər uik jaqşьnan tormaj. Vaqьtь ytep kitevgə qaramaƀtan bətə rajun dəvmələndə straxufka aqsalarь 85 pr., yd ara halьm 84 pr. hajtav xoquqьaan məxtym itelevs'lərdən jəjuala torqan maxsus aqsa funtь təqəj 38 pr. qa qьna ytəlgən. Nidajumkalardь nьqlap tikşergəndə tylənməgən aqsal ırdьn kyp elеşe kulaktar eƀtendə torqanlьqь kyrens. Tejeşle əulqan halьmdardь tyləməv turahьnda kulak həm jaqarь qatlamdardь meikkəttare jaƍьlqan əulha la, ular kulaktar qulьnan hamanda tartьp alьmaqandar.

5 jьllьqtь 4 jьlda zajьmьn taratьv eşelə tulьhь menən ytəlməqən. Zajьm aqsalarьn jьjьv qafev itelmətlek dərəqələ əkeren bara. Bьl kyreneştar. maja tuplav məs'ələsendə kapiratif, xuzalьq ojoşmalarьnьn tid ara la nьqlь qorallanьvƍarьn talap itələr. Prafsajuz, partejə kamsamul ojoşmalarь bьl eş turahьnda hyddə tygel, eş menən tulьhьnsь jardəmqa kilergə tejstər. Xəkymət həm pajavaj nidtajumkalardь tulьtьp bətevdə ale ner terle lə tə'tbir jahalmaqan.

Rəj RKI eşselər nigadahь menən berlekte maja tuplav eşendəgé məmkin əulqan salalardь qullanmaj jatьvsьlar, məhim eşkə iqrtaar itmaj jalqavlьq kyrhətevselərde asьv eşenə tofondo.

K. Sasidkin.

TAPURIN MAJA TUPLAVƉA QOJROQTA HƏJRƏLƏ.

NALUK STRAXAVAJ AQSALARь JьJNALьP BƏTKƏNE JUQ.

Xəlergə kendə janqьd xuzalьqtar eƀtendə avьl xuzalьqь nalugь 2 men 375 hum, straxavaj 4 men 706 hum əulha, şunьn eƀtenə ajьrьm kvartaldstraxavaj jьjьmь 60 pr. qa o na ytəlgən.

Kalxuzdar eƀtendə avьl xu lьqь nalugь 466 hum, straxa 4 men 706 hum, ajьrьm kv tal straxavaj jьjьmь 62 pr. ytəlgən.

Ə, inde kulak xuzalьqtarь ьbl turala tejeşle qьƀьm jaƍ qanь jul. Ular eƀtendə a xuzalьqь nalugь 14 men 9 hum, straxavaj 3 men 154 h əulha, ajьrьm kvartaldьn st xavaj jьjьmь nej barь 71 pr sint qa qьna ytəlgən.

Rajun kyləmendə yd ara l lьm 220 men 468 hum nul şunan 89 men 979 hum kul xuzalьqtarьna sirelgən əulha, alərə tiklem dejəm 71 pr. qa qьna jьjьlgan. Ə, kulak xuzalьqtarь nej barь 52 pr. qьna ytəgəndər. Xəƍerge kendə kulak xuzalьqtarь nan 35 men hum lap yd ara halьm bətenlaj jьjьlmaqan. Kalxuzdar 80 pr. qa ytəgəndər.

Rajun kyləmendə 246 men „5 jьllьqtь—4 jьlda„ zajьmь zadanejahь əulьp, şunan kerəƀtejəndər arahьnda 102 men 970 humlьq, kalxuzdarda 14 men 246 humlьq həm eşşe xedmətkerdər arahьnda 41 men 878 humlьq padpiska jьjьlqan. Qje mymən alqanda rajun kyləmen də zajьm taratьv 64 pr. qa ytəl gən.

Janqьd xuzalьqtar 77 men 240 hum, kalxuzdar 8 men 822 hum, eşşe xedmətkerdər 13 men 335 hum zajьm vznusь tylagən dər. Qjemymən alqanda ajrьm vznus nej barь 40 pr. qa qьna jьjnalqan. Zajьm aqsahь tylavdə bigeraktə eşşe xedmətkerdər jenəjətle raveştə artta baralar. Ular yƍdəre arahьna taratьlqan zajьmdьn 34 pr. tьn qьna tylagəndər. Oşolar eƀtena 11 men 260 hum 3 nse indyste rejə zajьm aqsahь əulьp xəƍergə tiklem şunьn nej barь 52 pr

Patrip jəmqejəte paj jьjьvƍa alda bara.

Rajun patrip jəmqejəte neren se kvartalda 12 men 800 hum jьrqa tejeş əulha, plandь r. qa artьrьp ytəj. Barьmen 797 hum paj jьjьl Ləkin şulaj əulha la, sila ens tiklattar jьjьvƍa qafev rьlek artta bara. Xatta bьl rajun patrip jəməqəte ner lə eşlaməgən. 16 men j avans 4 men hum unьşjьrqa tejeş əulha la, ner jьjьlmaqan.

q eƀtendə 10 men 300 dasaqь əulьp əlega tiklem alqanь juq.

ar hatьv planda şulaj uq ьrь 72 pr. qa qьna ytəl-

səjuzь apparatьn tadartьrьna kərək.

Rajun qьrsьlьq sajuzь maja tuplavqa barmaq arqьrь qьna qarap kila. Berense kvartalda 39 men 100 hum paj jьjьrqa əulha la, ner tində jьjmaqan.

Avьl xuzalьqь maşinalarьn taratьv eşendə ifrat hvlpən bara. Berense kvartalda 134 men humlьq maşina hatarqa tejeş əulьp əlegə tiklem barь 10 men 598 humlьq maşina həm xuzalьq qoraldarь hatьlqan.

Şulaj uq avьl xuzalьqь maşinalarьna 5 men hum avans jьjьrqa əulьp, 1 men 645 hum avans jьjьlqan.

Silus başnalarь tedəv əsən 1 men 800 hum jьjьlьrqa tejeş əulьp, nej barь 137 hum jьjьlqan.

Tirmən pridprejətejalaren rika nstruksejalaştьsьv əsen 700 men hum jьjьlьrqa tejeş əulьp, ner tində jьjmaqan. Başqa təile jьjьmdar 14 men hum əulьp, nej barь 2 men 509 hum jьjьlqan.

Rajun qьrsьlьq sajuzь rəise maja tuplavƍьn jomoşaq torovьn eş kyplek, jeteşep əulmavsьlьq həm eşselər jeteşmavselek menən bujəp qalmaqsь bula.

Oj. NƏƵMEJ.

MAJA TUPLAY PLANьNьN YTƏLEŞE

Başqortostan kyləmendə maja tuplav eşenen xəƍerge barьşь qəfev itelmətlek rəveştə nasartora.

MƏRKƏZ ZADANEJƏHь BUJьNSA JьLLьQ HƏM FIVRAL PLANьNьN YTƏLEŞE:

	Jьllьq plan	Fivral planь
Sənəqət halьmь	48,9 pr.	9 pr.
Daxuttan kilgən naluktar	44,7 „	13,4 „
Jerle naluk	—	47,1 „
Mədəni kərəktər əsən maja tuplav	30,6 „	22,4 „
Straxavaj tyləv	261,6 „	317,7 „
Haqlьq kassalarьna aqsa halьvƍar	90,2 „	24,9 „
Xəkymət zajьmdarь	24,8 „	25,6 „
Patripkapiratsejələrь bujьnsa	46,7 „	16,5 „
Avьl xuzalьqь kridite	37,3 „	11,1 „
Sənəqət kapiratsejələrь bujьnsa	49,5 „	29,6 „
Torlaq kapiratsejələrь bajьnsa	24,9 „	10,2 „
Balьqsьlьq kapiratsejəhь	1,52 „	12,9 „
Traktьr akse,ələrьna tyləv	21,2 „	15,1 „
Avьl xuzalьqь nalugь	51,9 „	—

həm yd ara halьmdь 47,7 pr. qa qьna ytəgəndər.

Ajьrьm tik sənəqət nalugь, terlə daxuttardan kilgən naluktar, straxavaj tyləv, xəkymət zajьmь həm avьl xuzalьqь naluktarьn jьjnavda tybandəge rajundardьn artqa qalqandarьn kyrəneƍ.

Məƀələn:

PREJUT RAJUNь JьLLьQ FIVRAL PLANьN 3,7 pr.

Bajqь	3,1 pr.
Berjən	5,1 „
Janь avьl	8,8 „
Zlansura	6,9 „
Dьvan	6 „
Bajmaq	9,2 „
Mraq	12,6 „
Krasna Kama	14,7 „
Qaraqoş	16,5 „
Mənavez	18,2 „
Qьrqьd Mejəkə	16 „
Qaltas	19 „

qьna ytəp bьlar maja tuplav eşendə jenəjət raveştə artqa qalalar.

Bьl rajundarda əulqan jardam kəmisejələre tarafьnan parteja həm xəkymət diriktivalarьnьn ytəleşe tikşerelep barьlmaj. Avьl xuzalьqь nalugьnьn ytəleşendə kulakqa qatь qьƀьm jahavьdn tiktən tьş jomoşaq barqanlьqьn kyrəneƍ. Bьl məhim məs'ələ rajun həm avьl savittare, kamsamul, prafsajuz həm başqa jəməqət ojoşmalarьnьn kin jəməqətselergen eşkə manilizavajt itevdə ner nindəjdə eş eşləməj sanatyk menən barqan lьqtarьn kyrəneƍ.

Jenel kvalirejə joqlaj

Əfe qalahь „Karl-Marks" isemendəge praftixnika məktaqenda uqьvsь Səqmaqoş rajunь Bajoulat avьlь Zəjnitdinьf Qjilman 5 aj jarьm uqьqandan hun ner uqьvsьnьq kejemdərьn kejep qasqajnь.

Ul qasьp ner aƍ vaqьt ytkəs, unьq atahь Zəjnetdinef Timerxandьn batşa vaqьtьnda straznik əulьp torqanь həm xəƍerge kendə lə səvit xəkymətenə qarьşьlьqtarь əulqanь turahьnda məktəp kyləmenlaje jenel kvalirejəgə jaƍma matirejal kilep təşə. Ləkin bьl eşkə hanan iqtisar itelgəne juq.

Şunьq esən tid kendə Zəjnetdinьf Qjilman eşenə şulaj uq məktəp dəvmələndəge jenel kvalirejənen eşkə halqьn qaraqanь esən tejeşle sara kyrelhen.

„XƏBƏRSE"

NARKAMZDRAF BьL JENƏJƏTTƏR GƏ NINƏ IƆTIBARITMƏIHEN.

FIZ INESTITUTTAƆь BAŞBAŞTAQLьQ XUZAHьƏLьQ HƏM MILLƏTSELEKTEN TAMьRьNA BALTA SABьRƆA KƏRƏK.

„Simaşkь" isemendəge Əfenen fiz inistituts kyp jьldarƍan sirle jəşəj. Ul yd qymərendə kyp keşelərde davalaqan. Rivalytsejəgə tiklem inistittta barlьqь 60 urьn əulьp, davalav juldarь mixanikləştьrьlmaj, təqət hьv jarƍamь menən genə eştenə kilgən. Yktaaer rivəlytsejəhenan hun səvit xəkymətə xalьqtьn səlamətlegen haqlav'ə ifərat dur əhamejət sirgan Səvit xəkymətə asьlьq, bətgənlek hamıldə grazdandar huqьşь əulьvьna qaramaƀ'an, xalьqtьn an—belemen kytərevdə həm xalьq səlamətlegen alqa jeƍərevdə in dur sərələrdь kyrə aldь.

Rivəlytsejənən hun qala həm avьldarda səlamətlek haqlav jorttarь, şifaxanalar itь kitkes ere aƍamdar menən alqa atlanьlar.

Şul jəmlənən Əfelə rivalytsejəgə tiklem taşlandьq xələdjatqan fiz inistituta Başqortostan ilendə jьlь məjəş tuna aldь. Ul kendən kən alqa atlap xəder hirək qalalarda osoraj torqan fiz institutqa ajlangən. Bigerəktə başqort tatar xalьqtarь arahьnda osoraj torqan kyp sirdarde davalav jaqьnan bьl inistitut Başqortostan əsən in dur əhamejətka eja əula al . Şuqa kyrə lə xəky nat bьl eşkə dur iqtisar itkən, bьl inist tituttьn iqtisadi jaqьn xəl qьlgan. Jaqşь vractar, həm davalanьv əsən kərək əulqan qimmətle miditslnə qoraldarь menən də tə'min itkən. Tik bьl inistitutte balşeviktarsa jetəkselek itergə avьrьp bəxethedlek kə osoraqan eşsandərde davalav əsən xedmət ittertə belergə genə kərək.

Xəƍer inistitut sanaturejə tiьnda əulьp hər aj hajьn ul 100 avьrьvdь davalaj ala. Şul eştəre əsən inistitutqa jьlqa 100 men hum aqsa bild'dəngən. Rivmatizem, baş hьdlv, aş qa danь boƍolov, nirvalar eşlaj almav, tamьrdar zararlanьv, kə sek neskə avьrьvƍarь davalajdar. Şuqa kyrə davalavsьlarƍьn eşkə javaplь h m iqtisarlь əulьvƍarьn horaj. Ə bьl məs'ələ inistitutta bətənlaj kirehensə tora. Min hədgə bьl turala aik kyp fakьttar kiltera alam: Məƀələn: rivmatiktərdь davalav əsən iq kərəkle əulqan prassidura batqaq hanala. Ul prassidura inistitutta tьşlandьq xaldə jata. Unь bьl eşkə halat aulmaqan keşegə tapşьrьlqandar da ul yde qalaj tolahə şulaj eşlaj aira. Batqaq kərək gradьstanda artьq əulьrqa teje aulmaha la, unь 60—65° eƀe ja hajdar. Qul tamьrьna hьvьq tejep, ner banaj qulhьd qalqan, ul urьƀsa hejlaj almaj, tik „aylnl gərəcə bit əle" tej. Unь batqaq qa batьrqan keşe ajda, ajda malci, budiş zdaruvьj" tej. 40° urьnьna 60—65° qьƍьv batqaq esendə jatьv kaşenen havlьqьn kypme nьqьtəlьr (!) min unhьn nerdə nelmejəm əluitta.

Ilikter tuqь menən davalav eşendə sistiralar kyrə həm nelə torop ifərat dur haqhьdlьqtar eşlejdər: 15 urьnьna 20,20 urьnьna 30 kalureja tuk jebərep ajaqtь jandьrьvdar, həm bьl arqala avьrьvdь əs kən nujьna prassiduranan maxrym itep torovdar, şulaj uq ilikter tuqьnьn kəsən belə torop vьrac quşqanlan artьq tuk jebərep avьrьvdь huşhьd əulьp jergə jьqьlьrqa məzbyr itevdar d'valanьv pratsisьnda jьş—jьş oşorajdar.

Qjidi hьv vannahь qajhь vaqьt 60° ebe, qajhь vaqьt 15° halqьn əulьp avьrьvdar davalanьv urnьna oidjak avьrьvьn. jə əulmaha başavьrьv siren alalar. Bьl xəldərde hər kən vьractar tikşerep tororqa tejeş aul halarda, ular bьl eşkə iqtisar itmajdar. Bьlar eƀtenə kesicenə xedmətkerdərən m alьp durdarьna tiklem millətselek sire menən sidlardar. Başqort—tatar avьrьvsblarьna (migrəktə avьldan kilgan kerəhtejəndərgə) xed mətkerdər tarafьnan halqьn qaraşlar, iltifathьdlьqtar tulьp jata. Ularqa iqtisar it'lmaj, ulardь vьractar tarafьnan birelgən prassiduralarь qaralmaj ular saqətlər bajь davalanьv əsən sirat kethələrdə davalana almaj zarlana, zarlana kire palataqa kerep jatьrqa məzbyr bulalar. Şul uq davalanьv urьndarьnda sirat ketmaj kendər bujьna urьƀ telen nelgən keselər (urьƀtar) davalanalar. Ular əsən sirat, tərtip kərək tygel kyrəhen. Und'ajaq tarь menən jərəj almaqan, xed mətkerdər jardamьna moxtaz əulqan başqort—tatar qatьn—qьƍdarь kerəhtejəndərdə bar. Ularqa xedmətkerdər his ner terle jardam kyrhətmajdər. Şul uq vaqьt urьƀ qatьn—qьƍdarьna tyralarenə bətenlaj iqtisar ikense Davalav əsəqtlərə adərlənep bətkəs kenə ularqa ajьrьm saqьrьvdar jalьalьp, eş bətelə lər.

Inistitutta bьl jeteşhedlektərdən başqa kart ujьnь taralqan. Zaldьn hər mejəşendə kart ujnavsьlar urьn alьp, zalda tьnьs urьnda avьrьvsьlar esen jal itev məmkinlektərə bətenlaj jaqalqan. Inimstitutta qatь avьvdar əsən də urьn bar. Ləkin ular ruxani tadə əulqan keşelər menən nergə batalqandar da, bətə tьnьslьqtьn məxrym əulьp qalqandar. Qatь avьrьvsьlar his ner terle tьnьslьq, vaqьtında joqlav, xəl jьjьv kevek nəmələr menən fajdalana almajdar

Bьl eştər qafь itelatlek eş ty gel, bьqa naikamzdraf iqtisar itərgə tejeş.

Sanaturejə tiьnda tedəlgən bьl inisiitutqa kyp kenə javaplь eştər eşlənə,'kyp terle neskə avьrьv menən avьrьvsьlarƍь davalajdər. Ul Başqortostan eşsəndərenen qaş eƀtendə torqan davalanьv jorto. Ləkin juqarьla həilangən jeteşhed jaqtarь inis tituttьn əhemejaten juqaltalar. Kyrə, bətə torop zararlavsьlьqqa jul asqan yden javaplь eştə javaphьd hanaqan həm inistitutta bьl xəldərde tьvdьrьvqa səbəpse nulqan keselərde qatь məs'ylejətka tarьrqa kərək həm bьl jteşhedlektərgə bəgen yk sik qujьrqa kərək.

AJьRAT.

ZAJьMTARATьV JOMOŞAQ

20 nse fivralqa alənqan maqlymətkə qaraqanda „5 jьllьqtь 4 jьlda" zajьmьn taratьv eşe aik nasar tora.

Bьl eşkə xəkymət diriktivaairь kyp rajun həm avьl savitare tarafьnan kərək tiklem jalpьlaştьrьlьp alьp barьlmaj.

Jardam kəmisejələre tarafьnan diriktivalarƍьn yd vaqьttarьnda ytəlep barьlvьn tikşerep, eşlə halqьn qaravsьlarqa tejeşle sa ralar kyrelep barьlmaj.

Şul səəqle 5 jьllьqtь 4 jьlda zajьmьn taratьv planь 75,7 pr qa qьna ytəlep, ajьrьm alqanda ojoşqan krəƀtejəndər arahьnda 99,3 pr. qa, ojoşmaqan xalq arahьnda 62 7 pr. qa həm krəƀtejəndər arahьnda 63,1 pr. qa qьna ytəlep, kalxuzdar siktьrьnda 83,6 pr. qa ytəlgən.

Aqsa tuplav eştere taqь la nasar həm iqtisarhьdьraq alьp barьla.

Məƀələn: 20 nse fivralqa aqas jьjnav əsen „5 jьllьqtь 4 jьlda" zajьmьna aqsa jьjnav əsən al reigan kantryl zadanejahь barь 1,44 pr. qa tuplanьp. şunьq esenən krəƀtejəndər əsən əirelgan kantryl zadanejə 45,8 pr. qa qьna ytəlgən.

Ajьrьm rajundar bujьnsa alqanda zajьmdь taratьv eşendə bigeraktə kalxuz siktьrƍarь artta qalalar Məƀələn:Bişaylək 58,6pr Balьbaj 63,4 pr. Blagavişşin 25,1 pr. Juqarь-Qьjqь 43,9 pr. Bujqь—33,7 pr. Bajmaq 4,2 pr. Qьrqьd—Mejəkə—21,7 pr. Miş kə—36 pr. Krasna Usul-43,1 pr. Maqar—26 pr. Ibke Baltas—44,3 pr. Şişmə—47,5 pr., Janь avьl—35 pr. qa qьna ytəgəndər.

Braktarƍa qarşь rəximhed Kərəşkə

Eşlap sьqarqan tavarƍarƍьn sьjfatьn jaqşьtьv, araktarƍь bətərev turahьnda tipagrafejələ oşo kəngə tiklem aer terlələ eş alьp barьlqanь juq. Braktarqa qarьşь kerəşev eşendə tik rojoraqьna eş kyrə, ə bojoranьn sastalь ner keşenən tora. Prajьzvudstьva kəməşməhe bьl məs'ələ ə nьqlap tolonov turahьnda ner terlələ kankrit fikergə kilgəne həm kerəş juldarьn kankrit aştarьlqanь juq. Stinə gəzitenə bьl eş təqələndə kərəş jomoşaq alьp barьla, xatta nik ad juq dərəzahendə.

Bigerəktə arak aƀьv sixьnda yƀə, vəxə ənxi naƀьv sixь yden udarnik iqtan iskən, bьl udarsьlьq farmalni ьna. Fivral ajьnda kypkenə eşkə sьqmavƍar əuldь, bьnьq təp səbəne kyp. Eşselər arahьnda xedmət dissiplinahь qəniqətlanerlek julqa qujьlmaqan. Hər terle jəmhed kyreneştəgə administrativ saralar kyrev menən genə siklənep bьl eştə massa qatnaşьq itev, iptəştər sutь jahav praktikavajt itelep qaralmaj.

Bedda bьl kyreneştar menən kerəşev juldarь həm eş təzribələre nar. Bed dikaner ajьnda tipagrafejələge ədəkləktərde bətərev əsen kymələp kerəşkə sьqqajnьq. Xəƍer bed şul təzribələrde qullanьrqa teješed. Parteja həm kamsamul massahь bьl eşkəla jaqьndan jetəkselek itergə, satsejalizem tedəv eşenen doşmanь əulqan—brək qa ajavhьd ut asьrqa teješəd.

Kalabanьf,

„BAŞQORTOSTAN“ GƏZITENEŊ

Tirażьn juqarь kytərev əsən kərəşkə!

HƏR BER XƏBƏRSE „BAŞQORTOSTAN“ GƏZITEN TARATЬVDA ҮDEN UDARNIK ITHEN.

Gəzitte vaqьtьnda taratmaj.

Usalь rajunь Axun avьlь pucta nylegenə barqan zəzittər vaqьtьnda taralmaj. Krəştejəndər „hər vaqьt jadьlqan bulanьb lakin aqsa jelgə genə kitə“ tip puştanьn nasar eşləve arqahьnda gəzitkə jadьlьvdan baştartalar. 14—15 dikəner gəzittəre qinvar ajьnda puştala jata.

Şajçan aqaj—hin bьqa nisek qarajhьn? ul hinen eş bit.

„Usalь“

Bilarət puşta bylege gəzitte hunlata.

Bilarət qalahь indysterejəlni tixnikumqa jadьlqan „kammuna“ ham „Başqoriostan“ gəzittəre 15 kongə bergenə kila. Bьna şuqa kyrəla Bilarət qalahьnda tatar—başqort esselare arahьnda gəzit taralmaj, Bьndaqь e ş s e l a r kluptarda, uqьv əjdərendə tatar—başqort gəzittərenen kyp numirdarьn kyrə almajdar Qьbqahь, Bilarət puşta bylege tatar—başqort telendə sьqqan gəzittərde taralьvda hunqь siktə halqьnlьq kyrhətə.

Xəbarse M. Xajdar.

Urazlin gəzit taratьvqa qarşь

Qьrqьd—Mejəkə rajunь kyj avьlьnda „Başqortostan“ gəzite 4—5 əjgə berər nertek kenə tuta kilə. Ə şul avьl uqьtьvsьhь Urazlin „ul uqurqa avьr“ tip xalьq arahьnda həjlanep, „Başqortostan“ dь taratьvqa qarşь ajaq sala.

Bьl nandəqa sara kyrelhen.

„Beləm“

Tiŋləşergə saqьram.

Min, Xajauila rajunь Qьdьl qamьşlь ydək kalxuz raise Takalьl Səlmən kalxuz idarahьna 44 hum 80 tinlek gəzit—zurnalqa jadьlь, „Surlau ydək“ kalxuz raise Sələjmanьl Vildan, 2—„Mir“ kalxuzь raise Patşin Pitьr, 3—„Ьrqьqan“ kalxuz raise Ereskildin Şərip iptəştərde tiŋləşergə saqьram hem gəzit aşa nelderevegedde horajьm.

Takalьl.

Jəle tiŋləşegeď.

Bilarət rajunь Sarmən avьlьnda „Başqortostan“ gəzitenə 40, „Lininse“gə30, „Janь julda“gə10, „Jəs təđəvse“ gə 5 dana jadьlьvsь taptьm. „Başqortostan“, „Lininse“, „Jəs təđəvse“ gəzittərenə əsər ajqa jadьldьm.

Vəlejef Ş. Şafikuf M, Moxtarьf Ə, Narimanьva Q, Işniazьl Q, Xəilьf Ə. Xəkimьl, H. Bikkьva, L. Qəlimşin, (Sərmən), Mulləqəllamet S, Mustafina X, Almajьf (Miş avьlь), Ytəşef K, Məxəmətjarьf X, Ytəşeva F, Junьsьf (Sьqaj a. səvite), Xajdarьf M, Əxmitşin X. (Bilərət). Josupьf (Usalь rajunь Sьnaj a.) Mirgazin (Usalь), Qalinaj, Ismaqilьf, Dominьf (Asqar) iptəştərde tiŋləşergə saqьram.

Lotof Əhel.

Saqьram, tiŋləşegeď.

Bajmaq rajunь, Qjədelbaj avьl uqьtьvsьhь Sitdikьl Əsqa tərle gəzit—zurnaldarqa 54 dana jadьlьvsь taptьm.

Ədhəmef Əxət (Joloq uqьtьvsьhь), Ədhəmef Samat (Işmirde uqьtьvsьhь), Xəbiullin S, Ədhəmьva Əsmə, (Bigol uqьtьvsьlarь), Şaimьf (Sənqət uqьtьvsьhь), Kildieikef F. (Jarat), Bajegetef Usman (Tavlьqaj), Aslajьf Marit (2-Bigol), Junьsьf Xəmit (Bajmurza a.), Vəlitef Asьratulla, Bajburina Zifa, Əsadullin Şəxsi (Nurlman rajunь uqьtьvsьlarь), iptəştərde tiŋləşergə saqьram.

Ə. Sitdikьl.

Sit ilimint balalarь səvit məktəpterenən qьvьlhəndar

17—19-jьldar kevek Səvittər Başqortostanь əsen qanь kerəş jьldarьnda Mənavez rajunьnьn Jaqşemət avьlьndaqь Səltəşeitər şul vaqьttan „xanь“ Zəkej Validejden şputь əlitsardare bulьp qьdьl gvardejə həm partizan ətrottarenə qarşь kerəştə kyp giruhqtar kyrhətkajnelər. Ular şul avьldan Qjəvaj Dəvlətşin, Xazьj Sattarьf kevek qьdьl gvardejestərde həm Sajfet din (bьrьmbur qusirna arganizaturь) kevek in jaqşь nəlşeviktar dь aqtarqa totop nirep attьrdьlar.

Bьl vaqьttada Səltəşeitərden jorttarь palastar ştabьna əjlande. Unьn tirəhendə qadaqtar qil abtьna eləkkən dibtalarsə qьdьl partizandar qьdьl qan qa bujalьşьp jattьlar. Ular əle Səvit xekyməte ojoştoroləqista 27 jьlqa tiklem avьlda bətə eş başlanda ydare nitirəp, jarlьlarqa həm kamsamal ojoşmahьna narьş kərəşep jədər disatinə ləp ucaska menən jer bilәp, batrak totop kildelər.

Avьlda kamsamul jəcajkəhe ojoştorop jarlь, batraktar tuplanьv menən ular avьldaqь bətə səvit, kapiratsejə həm başqa ojoşmalardan tadartьldьlar. Lakin hunqь vaqьtta avьl laqь aktif kəstərden taralьp kitevə arqahьnda avьl səvitenə həm qajhь berəvdəre kalxuzqa inep taqьla jetəkselek itev eşenə yrləj nasłanьlar. Qajhь berəvdəre tərlə jalqan spraikalar menən Səvit məktəptərenə inep uqьp jatalar.

1—lq elek Kərim Səltəşef (Kərim Xədajardin; unь menən minen isem, familjam Kim nirdin, tip əjtevgə lə batarsьlьq itkən jeget) turahьnda.

Bьnьn atahь Zəkej „xanьn“ kantunь, əvəldən jortta tyrə bulьp, Səvit xekyməte vaqьtьnda la batraktar jatlap, tirman totop kilgən kulak ine. Kərim aqalarьnьn tyralektərenən fajdalanьp kamsamulqa inep Bьrьmbur pidtixnikumьnda uqьnь.

Avьl kamsamuldarь unь kamsamul safьnan sьqarьp, uqьv jortonan sьqarьlьvьn horap nisə tapqьr gəzitkə həm tixnikum idarahьna materejaldar jebərhələr də, undaqь zaf bulьp eşləvse (Səltəşeitərden jaqьn duhь tuqanь) Əlmaşeften nьq jaqlavь abtьnda tixnikumdь bətərep sьqtь.

Tixnikumda uqьp ytkarqən 6 jьlьq vaqьt esendə kanikul va qьtьnda avьlqa qajtьp ner vaqьt jəməqət eştərenə qatnaşmanь. Kirchensə itək abtьna kinzal qujьp samagunqa Ьbterep jenajottər eşlәp, xulganlьq itep jərenə.

Xəder uqьtьvsьlьqtan qasьp alege Əlmaşef aqahьnьn zaf bulьvьnan (?) fajdalanьp Bьrьmbur agrarnaj Inistitutьna barьp ingan. Xəder tavьşьlьt—tanhьd ydenen qajda ikənlegendə „ael dermaj“ jaşerenep kenə şunda uqьp jərej.

2—Midxət Səltəşef şulaj uq Fəltəx kantun balahь. Avьl səvitenən jalqan dakuminttar alьp xəderge kendə Kejərgəde avьl xuzalьqь tixnikumьnda uqьj.

3—Səltəşeva Xəməjrə aq əfisər balahь, xəderge kendə atahь xoquqьnd. Bətə mal, jort qarajdalarь kanfiskavajt itelep kapiratsejə həm avьl səvite fajdahьna alьndь.

Kalxuz həm səvit idarahьnan jalqan dakuminttar alьp Pitrav rajunьnda „Urman Biş Qidaq ŞKM„ hьnda uqьj.

4—Səltəşef Əkrəm danlьqlь Kamaletdin işan ulь həm Fətəx kantundan kejave, (jenəjət eşe menən ike jьl tərmələ jatьp sьqqan) ber məqzym ulь Moraptal ŞKM hьnda uqьj.

5—Səltəşeva Banat şul uq kejenen qьdь Əfeləge Başzildar məktəmendə uqьj.

6—Səltəşef Barьj isan balahь, atahь ylgəs mətəvallej bulьp torqan keşe. Kalxuzqa inep xəder Mənavezdə birigadalar jeteşterev kurьsьnda, kilasəktə kalxuz „jetəksehe“ bulьv əsəni uqьp jata.

7—Sanarqьbaj Timerxan statşnalar nətelenən, atahь batraktar kesenən tajdalanьp kilgən kulak. Xəderge kendə ajьrьm naluk halьnqan. Jalqan spraika menən kalxuzsь, tip Kejərgədə avьl xuzalьqь tixnikumьnda uqьp jərej.

Bьna bьl hunqьhьnan başqalarь bətəhelə xəderge kendə yđ familejalarьn za'kundan tьş bodop Birdin tip kenə jərejdər. Lakin ular yđ familejələrenən nej tiklem alьb qasmahьndar. Jalqan dakuminttar alьp qьdьl tebkə bujalьrqa telməhendər, bed ularđь hamqndə Səltəşeftar bьsьraq iliminttar tip, əjtəsəkbed.

Ularđan qaraqьqtarь jəşerei. məb. Bed Jaqşemət avьl başqarma Kamitəte kyp qarardar sьqarьlьp, bьl taqь ber əfisər qaldьqь, xoquqьnd keşe uqьtьp jata.

Şulaj uq Maqar rajunьnda Bulatьf Dəriqət həm Ajtuqanьf qьdđarь ale uulha uqьtьp jatlar.

Bьl sit iliminttarđan uqьtьvsьlar safьnan tamьrьn qorotorqa kərək.

„XƏBƏRSE“

Bьnь saftan tađartьrqa kərək

Qьrmьbqalь rajunь, Qaramalь avьlьnьn kulak qьđь Junusьva avьl xalqь arahьnda kalxuzqa qarьşь qotqo taratьv, yđenen ləqət uqurqa urьnlaşьv əsən genə kalxuzqa ineve turahьnda həjlənep jərəve əsən jəcajkə unьn uqьv jorttarьna inergə jərəvenə sik qujqajnь.

Şulajda ul undəj jul menən der Əfeləge timer jul esselare əđeriəv tixnikumьna ojalaqan.

20 nse qinvarda kanikulqa qajtqanьnda uqa kalxuzda eşlәv gə eştər jəkmətelgan.

Lakin Junusьva avьlqa qajtqan xalqь kəlliktiflaşterev jubnda ber nəmə lə eşlamaj. Tik yđ qailəhen kalxuzqa inderep, mal nerlaştergəndə ber tajьn jəşerep alьp qalьp hujьp aşajđar.

Junusьvanь məktəptən həm kamsamuldan qьvarqa kərək.

SIT ILIMINTTAR

Səvit məktəptərenən hərelhəndar

Sit iliminttər ojalaqan

Maqar rajunь Jegən avьlьnda ytkən jьl ber praparşik uqьtha, bьjьl taqь ber əfisər qaldьqь, xoquqьnd keşe uqьtьp jata.

Şulaj uq Maqar rajunьnda Bulatьf Dəriqət həm Ajtuqanьf qьdđarь ale uulha uqьtьp jatlar.

Bьl sit iliminttarđan uqьtьvsьlar safьnan tamьrьn qorotorqa kərək.

„XƏBƏRSE“

Bьnь saftan tađartьrqa kərək

Qьrmьbqalь rajunь, Qaramalь avьlьnьn kulak qьđь Junusьva avьl xalqь arahьnda kalxuzqa qarьşь qotqo taratьv, yđenen ləqət uqurqa urьnlaşьv əsən genə kalxuzqa ineve turahьnda həjlənep jərəve əsən jəcajkə unьn uqьv jorttarьna inergə jərəvenə sik qujqajnь.

Şulajda ul undəj jul menən der Əfeləge timer jul esselare əđeriəv tixnikumьna ojalaqan.

20 nse qinvarda kanikulqa qajtqanьnda uqa kalxuzda eşlәv gə eştər jəkmətelgan.

Lakin Junusьva avьlqa qajtqan xalqь kəlliktiflaşterev jubnda ber nəmə lə eşlamaj. Tik yđ qailəhen kalxuzqa inderep, mal nerlaştergəndə ber tajьn jəşerep alьp qalьp hujьp aşajđar.

Junusьvanь məktəptən həm kamsamuldan qьvarqa kərək.

Uqьtьvsьlar qatnaşmajdar.

Əfe rajunь Nərle avьlьnda 4 uqьtьvsь bulьp, bьlar jəməqət eştərenən alьb toralar. Ber Əjarьjbьva qьna qatьn—qьđđar arahьnda eş alьp bara.

Jəməqət eştərenə qatnaşьvьn boraqas məktəe mədire Qəjymьl: „bedđen nigeđ eşebedgə zьjan kilə“ tip javap birə.

Uqьtьvsьlar məktəp esenə genə alklənmətkə bəlki bəgəngə yđək məs'ələlərde xəl iteşevgə aktif rəveşta jaqьn kilergə tejeştər.

RIZA.

KAMANDIRUFKЬ HƏM TIKŞEREV EŞTƏRE SЬQЬMDARЬ TURAHЬNDA

VKP(b) nьn B—N ƏKK həm eşse krəştejən ins.x.k kəlligejəhenen 1931 jьl 28—fivraldaqь berləşkən ultьrьşьnьn

QARARЬ

Aftanumejəlь Başqortostan satsejal səvittər Jemhyrejətenen kyp k e n ə məəssəsələren tikşerev həm apiratif jəkmətelestər menən bulqan kamandirufkalardьn kyp vaqьtta kitkən xazət təşməgən xəldə eşlangənlektəren kyrhətte. Şulaj uq, məəssəsələr tarafьnan alьp barьlqan kantrylđeŋ kyp bulьvdarьn, ulardьn ber berhenə oşaş bulьvdarьn, təriphedlegen, həm kyp vaqьtta tikşerelə həm tikşerə torqan ojoşmalar əsən məqənəhedlektəren kyrhətte. Bьna bьnьn menən inde kantryl eşenen kyplegen sitkə tinarev həm kamandirukь sьqьmdarьn ədjətev turahьndaqь partejə həm xəkymətten bojomdarь (dirikttare) bodola. Kantryl həm kyđətev eştəren tərtipkə halьv həm kamandirufkь sьqьmdarьn xeserəjtev maqsatь menən, „Izvistejə“ gəzitəhenen 1931 jьl 12—nse qinvarda sьqqan hanьndaqь VKP(b) Ydək KK həm SSSR E.K.I.X.K. qararьn qullanqan xəldə, VKP(b) nьn B—N ƏKK həm E.K.I. X.K. qarar itə:

1) Bətə Xalq Kamisarejattarь, Əlkə məəssəsə həm ojoşmalardь tyəndəgelərde tormoşqa ytkərevgə maznyr itergə.

A—Tikşerev təhəndəge kamandirufkalardь kitkən rəveştə qьbqartьv julь menən, kamandirufkalarqa totola torqan sьqьmdь 1929—30—jьlda jahalqan sьqьmdarqa qaraqanda 50% tanda kəm tygel rəveştə qьbqartьrqa.

B—1931—nse jьldьn 15 nse martьna, Başqortostan Malejə Xalq Kamisarlьqьna, 1931—jьlda kyđđa totolqan kamandirufkalar həm tikşerev eştərenen E.K.I.X. Kamisarlьqь menən kileşengən planьn tapşьrьrqa. Bьl planda bьl kamandirufkalar əşen kərək bulqan aqsalar itəplanep kyrhətelgən bulьrqa tnjeş. Planda qaralmaqan kamandirufkь həm tikşerev eştare əsen, hər ber vidomostьva həm məəssəsənen smitahьna kamandirufkalar planь bujьnsa itəplangan summanьn 15 pr. nanda juqarь tygel rəveştə summa inderelergə məmkin.

V—Şundajьn tərtipte qujьrqa kərək: ajrьm ber tarmaqtь taranan tura tikşerev xoquqь məəssənen ber eləşe taraibnan bilənergə, ə, inde unьn matirejaldarь menən başqalar lajdalanьrqa tejeştər.

Ğ—10 kən vaqьt esendə 1931—jьl esendə bulasaq tikşerev plandarьn E.K.I.X. Kamissarlьqьna tapşьrьrqa.

2. Malejə Xalq Kamisarlьqьna, 1931—nse jьl əsen bulqan kamandirufka həm tikşerev eştare əsen məəssəsə smitalarьna inderelgən kriditтarde oşo qarar 1—matdəhe tartisenda itəpnergə tejeşle bulqan kyləmsə qьbqartьvdь quşьrqa.

3. Bətə məəssəsələrden selərenə həm pridprejətejđeŋ dirikturdarьna quşsə Başqortostan EKIX Kamisarqьnьn tikşerev nylege roxsnan başqa, xalq kamissarejatlarь həm əlkə ojoşmalar tarafьnan bulqan kəmisejələrden ajrьm keşelərdeŋ tikşerevgə jul qujmatqa. Jəmhyrejət əlkə ojoşmalarьn tikşerev terelgən keşelərgə, tənəkte tikşerevgə, B. E. K. I. X. tikşerev nylege roxsatь magenə jul qujьrqa. Ə inde ojoşmalarьn tikşerev terEKI roxsatь menən tejeş. Bьl tərtipte bodov tare bulqan hər ber saqtalelərde javapqa tarih EKIXK-na xəbər itergə. tikşereleştərden talь hem terkalьnəhen alьp narьrqa v) bətə tikşereş matirejaltərtipkə killerelgən xalqarьrqa.

4. Tikşerevselərde yđđa tikşerev hədəmiələre tutatikşerelgən pridprejəteja məəssəsələrden jəməqət ojolarьnda daklat jahavqa ulardьn narьq hədəmiat tikşerev matirejaldarь nerlektə, tikşerev eştare jetəkselek itə torqan urьn tapşьrьrqa məzнyr itergə.

5. Plandan tьş tikşerev narь ajьrьm xəldərda genə-mattarđeŋ tura bojoromdarь ytəleşe bujьnsa kərək tabьlqna qьna bulьrqa məmkin.

6. EKIXK-nьŋ tikşerev nylə tapşьrьrqa: a) tulь həm tiklem genə tikşerev jahaxaqtarь bulqan yđək həm dardaqь urgьndardьn itəp tə məhen eşlərgə tejeş. Unda, həm nindəj kyləmdə tikşexoquqьna ejə ikənlege kyrgə tejeş. Əgərdə ber eştarqьn tikşerevgə ber nisə ojonьn ixtejazь teşhə, ul ber vaqьtta ytkərevde kyđda totorqa həm tikbajlaneş tərtibən qujьrq

b) Pritprejətejane ukəmisejə həm keşelərde uel əsen hər əs ajqa ber tapeşelər birigadalarьnьn kəstə menən pridprejətejə həm ycridinejələrdə sypləp alьp tikşerde ytkərergə həm bьl qararđь 3-5 punktьn urnьna jetkerm tikşerevselərde məs'ulejəlkə tatьrqa.

v) Bьl qararđьq 1—2 punktarь ytəleven 1931 nse jьl 3 martta tikşererjə.

Bьl qararđь mataugatь iqla itergə.

Məs'ul ridaktьr urьn batarь:

Z. KAJEPKUL.

Xəkymət qararđarьn bođovqa siK qujьlьrqa teješ.

Məzнyri uqьlьv inderev turahьnda Başqortostan Ydək Başqarma Kəmitəte kyp qararđar sьqarđь.

Bьl qararđar nigeđenə sьqьp rajundar dejəm məzнyri nasłanqьs uqьv inderevdə bəgəndən teješle bulqan saralarđь kyrergə teješ bulhalarđa qajhь ber rajundar kirehensə eşlәp baralar

Məhələm: xəderge avьl məktəptəre prajьzvudstьva kalxuzdarqa berketelergə məktəplərgə kərəkle bulqan əsaaptər əsen ajьrьm fundtar bylerə məktəptərdə keskəj genə bulha la „eş kabinittarь“ bulđьrьrqa həm məktəp əsen avьl qьrđarьnan jer ucaskalarь bulьndьrьrqa, uqьvsь həm uqьtьvsьlarđь məmkin tiklem pram tavar menən tə'min itergə teješ bulhalarđa, qajhь ber rajun ojoşmalarь bьl məhim məs'ələgə alegə tiklem barmaq aşa qьna qarap kilalar. Məktəp fundtarь tədəv əsen elgərge Avraj vulьsьnda qьna 2500 hum aqsa bylengajne. xədergasə bьl aqsalarđьn ber tinelə məktəptərgə 'nməgən, Jabalaqlь terək məktəbe kalxuz pravlinejahь rizalьqь menən 3 giktar bojđaj həm jer ucaskahьn yđeneke itergə teješ ine. Lakin Jabalaqlь kalxuzь bьl bojđajđarđь kire alqan qatь kərəş alьp barьlьrqa teješ

AJRAT MAMLEJEF.

Kabinittar tədəv əsen bylengən yđ ara halьm aqsahьn başqa jergə totqan və başqalar.

Şəngək-kyl kapiratsejəhь nalarđь həm uqьtьvsьlarđь pram tavar menən tə'min itevđe ujlap la qaramaj. Kəddən başlap xəđergə tiklem uqьtьvsьlar kapiratsejənan ike xaqь menən ber kila şəkər alьvdan başqa ber nəmə lə ala almaqandar. Balalar həm uqьlьvsьlar əsen bulqan tavarđar lafkaqa kilev menən qajđalьr juqalьp bətələr.

Jabalaqlь terək məktəne kiləsək jьlda ьsьn ьsьndan palitixnizem əsəsenə qorolop yđ rajunьnda yrnək məktəp bulьrqa şarttar tabьp alqa atlarqa tьrьş ha la rajun ojoşmalarьnan bulqan halqьnlьq arqahьnda alqa alqan eşte taşlarqa məzнyr bulьp bara. Şişmə rajun kyləmendə bulqan bətə məktəptərđe bьl xəldən sьqarьv əsen his şik bed rajun başqarmahьnьn həm raj inispikturanьn đur iqtinarь kərək həm məzнyri uqьtьv inderev turahьnda sьqarьlqan qarardar tulьhь menən qəməlgə aşьtьrqa unь bođovsьlar menən

Belderev

5 nse martta kendəđ 12 səqəttə Başqortostan yđək Başqarma Kamitəte binahьnda №12 bylmələ Dəvlət kriditenə jardam əlkə kəmisejahenen ultьrьşь ytkərelə. Kən tərtibe:

1. Şişmə, Dəvlәkan, Blagavişşin həm Berə rajun jardam kəmisejələrenen yđ eştare tuahьnda daklattarь

2. Başqortostan Malejə Xalq Kamisarlьqьnьn dəvlət kridite inspiktьrь Ip. Fjodьrьlьn rajundaqь eşe turahьnda daklatь.

3. Tərle Əlkə kəmisejahe.

BELDEREV.

5 nse martta kendəđ 12 səqəttə Başqortostan yđək Başqarma Kamitəte binahьnda №12 bylmələ Dəvlət kriditenə jardam əlkə kəmisejahenen ultьrьşь ytkərelə. Kən tərtibe:

1. Şişmə, Dəvlәkan, Blagavişşin həm Berə rajun jardam kəmisejələrenen yđ eştare tuahьnda daklattarь

2. Başqortostan Malejə Xalq Kamisarlьqьnьn dəvlət kridite inspiktьrь Ip. Fjodьrьlьn rajundaqь eşe turahьnda daklatь.

3. Tərle Əlkə kəmisejahe.

BELDEREV.

5 nse martta kendəđ 12 səqəttə Başqortostan yđək Başqarma Kamitəte binahьnda №12 bylmələ Dəvlət kriditenə jardam əlkə kəmisejahenen ultьrьşь ytkərelə. Kən tərtibe:

1. Şişmə, Dəvlәkan, Blagavişşin həm Berə rajun jardam kəmisejələrenen yđ eştare tuahьnda daklattarь

2. Başqortostan Malejə Xalq Kamisarlьqьnьn dəvlət kridite inspiktьrь Ip. Fjodьrьlьn rajundaqь eşe turahьnda daklatь.

3. Tərle Əlkə kəmisejahe.

Belderev

5 nse marttan sənəqət kapiratsejəhenen yđ ara şuq xavanja kassahьnda (K. Markes uramь, №43) apparatь bərəmlәp tikşerev başlana.

Tađartьv kəmisejahe.

Dəvlət zajьmdarь əbligatsejələrenen kuretarь

1931 j. 1—4 martta qarata.

Zajьm isemdare	Qalьp alьna	Batьla
3% lь A. O. 1 nse Z. 5 h. aqьmdaqь kupunь menən	4—91	—
½ bьđ 1926 j. otəşlo zajьm 100 h. əbl	122 —	28—
1929 j. otəşlo zajьm 100	101—25	102 35
1927 j. 10% lь otəş. Z. 25 . . aq zup menən	25 -	
3 nse kvart. 5		
Kvart xus bьqьtv zajьmь 10 . . .		
1927 j. 1 nse otəş. ludus. Z. 25 . . .		
2 nse otəş ludus. Z ½ lь 25 . . .		
" " " ¼ bьđ 25 . . .		
5 jьlьq " " ½ lь 50 . . aq zup 50 59		
" " ¼ bьđ 50 . . . 50—59		
1928 j. 11½ lь eske zajьm	100 -	100 05
Kvesavit zajьmь	2—10	15 39
1930 j. 9 % lь	50 42	1—62

BELDEREV.

Başqortostan taminat Xalьq Kamisarlьqьnьn 1931 nse jьl 19—II—ndaqь 179 hanlь qararь bujьnsa hər ber jaqtьrtьv həm jandьrьv əsen kərəsinga bьvhaqan ycridinejə həm pritprejətejələr belderev kenenən es kəndə hunlamaj 1931 nse jьl əsen zajafkalar birhen.

Zajafkalarđa ajьna kypme totolorqa tejeş ikəne əsьq kyrhətelergə tejeş.

Zajafka birev tərtibe tybəndəgesə:

Əfe qalahь turanan tura Başturgьqa, rajundar Başsajuzqa birergə:

2—1 BAŞTURG. BAŞSAJUZ.

BELDEREV

Əfe qalahьnьq bətə grazdandarьna, dəvlət həm jəməqət ojoşmalarьna!

Oşo jьldьn 1 nse martьnan Başstruj, Əfe tədəv kanturahь həm Baş-rapprusqa tađartьv başlana.

Juqarьla kyrhətelgən apparattarđь tađartьv kəmisejəhe, oşo apparattarđa dejəm eş nisek bara həm ajьrьm xedmətkərđər turahьnda ike jaqtanda jəqni jaqşьlьq—jamanlьq jaqьn asqan matirejaldar birevđərən horaj.

Kəmisejə hər kən eşlaj.

Adris: Zinsuf uramь: №7 2 nse jataz.

Rəis: MAZAFARЬF.

2—1.

KƏNDƏLEK

„Qzьl TatarstaN“

GƏZITENƏ

1931 nse jьlqa padpiscik bulьp jađьlьv başlandь

JAĐЬLЬV XAQTARЬ:

PRAFSAJUZ AQJALARЬNA, KERƏĐTEJƏNDƏR HƏM XEDMƏT EJƏLƏRE, AVЬL SƏVITTƏRE HƏM KALXUZDARQA XAQTAR IĻKESƏ QALDЬRЬLA

1 AJQA —	80 tin.	6 AJQA —	4 hum 50 tin.
3 AJQA —	2 hum 30 tin.	12 AJQA —	8 hum 50 tin.

UCRIZDINEJƏLƏRGƏ, OJOŞMALARQA:

1 AJQA —	1 hum	6 AJQA	5 hum 50 tin.
3 " —	2 hum 80 tin-	12 "	10 hum.

„QZЬL TATARSTAN“

GƏZITENƏ TЬBƏNDƏGE URЬNDARDA JAĐЬLЬRQA BULA:

Bətə puşta bylektərendə. Xat—gəzit tapşьrьvsьlarđa Puştanьn yđək gəzit tkespiditsejəhendə. Tatizdattьn rajundarđaqь bylektərendə.Tatizdattьn Qazandaqь bətə magazindarьnda həm bətə gəzit kejuskalarьnda

SAMAR, ŀRЬMBUR, ƏFƏ, KYZNITSKI, ARXANQIL, ASTЬRXAN, TAŞKINT, ALMATA, BAKU, STALIN, STALINGRAT, SARATAV, MƏSKƏV, SVIRDLUF, IZ, PITЬRAPAVЬL, NOVO—SIBIRSKI, SILƏBE, TƏMƏN, PIRM, KIZIL, NADIZDIN ZAVЬTЬ, kevek qalalardaqь puşta həm QIZ bylektərendə „QZЬL TATARSTAN“ qa, şulaj uq „TATIZDAT“ tarafьnan sьqarьla torqan tatar gəzit - zurnaldarьna padpiska qabul itela,

3-1 Tatizdattьn vaqьtlь matbuqatьn taratьv bylege.

Kyltura harajь

BAŞQORTOSTAN DƏVLƏT TEJATЬRЬ

6 mart.

„BAJMAQ“

A. TAHIRЬF əbərə.

Qj. Uşanьj pastanufkahь

Ujьn başlana səqət 8 đə.

Bilettər hatьla.

Kymək zajafkalar menən 25 pr. skitkə jahala.

QЬĐЬL JONDOĐ

SЬJANЬSTAR:

- od 7—8—30 10 səqətte başlanalar.

BƏQƏN

TEGE JAQQA

7 əylektə

U R A L

KINAHЬNDA

SEJANSTAR:

6—7—30 9 10-30 səqətte başlanalar.

28 nse fivraldan

UNЬŊ JULЬ

dramma 7 əylektə

GURЬN

KINAHЬNDA

SEJANЬSTAR:

5—30, 7—8 — 30—10

səqətte başlanalar bəri 9

3—martta

EĐ BUJЬNSA

dramma 6 əylektə

BƏTƏ DONJA PRALITARƏARƄ BƏREGED

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (b) NƄN BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM B. K. B. Y. URGƄNƄ

1931 JƄL 5—MART KESEAƇNA № 50 (342)

MƏƇARIF FRUNTƄNDAƇƄ ƏLGƏŞEVƏƏR-

LININSƏ MILLI SƏJƏSƏTTE DƏRƏƄ YTKƏREV

HƏƉƏMTƏHE

XV—Bətə Səjuz S'jəzɨnda, Başqortostan Vəkile ip. ƏBYƔƏKIRƄFTƄƝ RSFSR M. X. K. ip. Buənuf daklatь bujьnsa hejləgən liyde

Iptəş Əvyəkirьf Bɨşqortostan jemhyrejətenen mədəni tedələşə.adəqe dur unəş tardь, bɨrь Liniпden milli səjəsəten derəƄ ytkərev hedemtəhe ikənen ajtep kitə.

Rivalytsejəgə tiklem Başqortostanda məktəp jəşendəge balalardьn bɨrь 1,8 pr. ь qьna məktəpkə alьna ine. 1931 nse jьlda Başqortostandьn kypselek rajundarьnda məktəp jəşendəge balalar dejem başlanqьş uqьv esenə alьnƄlar. XəƄerge kəndə neddən Başqortostanda 3 juqarь məktəp, 30 tixnikum bar. UlarƄn 16 hь pidagugeja tixnikumь.

1931 nse jьlda ololar arahьnda (16-30 jəşelər) uqьj jada selevde, 29 nsь jьkqь 43 pr. urьnьna 72 pr. qa jetkerevde Burьs itep qujavьƄ. Başqort həm başqa vaq millətlərƄn 51 pr. uqьj-jada neləsək. Ololar arahьnda uqьj—jada selevselər pratsintь 72 pr. qa jetəsək. 1932 nse jьlda ololar arahьnda nadanlьq ƄətƏrgə teješ.

Dəjem məzəyri uqьv indergəndə ƄƏrtəgen də vaq millətlər rajunьnda dur qamasavƄarqa ƄƏrarqa tura kilde. Iƞ dur qomasavlьqtardan Ƅerehe-kadьrdan jeteşməv. Bəddə 2 mendən artьq uqьtьvsьlardьƞ jetməve tixnikumdanьƞ aşьqaş ƄətƏrtep sьqarьv həm qьƄqa meldatle kurьsiar ojoştororqa məəyr itte.

Unda tyən məqlymətlelərdən 3 aj esendə 1 nse ƄaƄqьs məktəp uqьtьvsьlarь ədərlənep sьqarьldь. Bьndəj ədərlektər, bilgeʻle, eştең sajtalьna nəsar ta'bir itte.

Xəkymət ydaktən keşelər jenərev juls menən, artta qalqan vaq millət jemhyrejəttərenə jardəm itergə teješter.

Ytkən jьlqь 2 meƞ uqьtьvsьnь mabilizavajt itev, bigerək tə Maskəv elkahenən 60 keşe jenərev hedəmtəhe tulьhь menən ydən aqlanь.

Liningrat, Maskəv həm Ivana—Vaznisinski kevek mələnejat jaqьnan aldьnqь elkələr, kilәsaktə, vaq millət jemhyrejəttərenə jardəm itergə tejeştər".

Iptəş Əvyəkirьf, aftanumejəls jemhyrejəttər esən mədenejat aydxiten arttьrьvdь kərək tana.

Uqьv kitaptarьnьn həm uqьv əsaptьnьn jeteşməve şundaj uq qьjьn məs'ələp tora. Uqьv sizuns ytep ƄarьƄqa karamaƄtan Ƅeddeƞ məktəptərəeƄ uqьv əsaptarь menən Ƅarьƞ 70% qa qьna ta'min itelgendər.

Başqortostanda jaƞь xəreftərdeƞ həm jaƞь maşinalardьƞ sulmavь arqahьnda, jaƞь alifь inderev sik akeren bara. Məqkam bar Ydək ojoşmalar vaq millət jemhyrejətərenə, şul xisaptan Başqortostanda la pəlgraf bazahь sulduьv məs'ələhen kiƄen rəveştə xəl itergə tejeştər.

Əvyəkirьf iptəş tuqь la şunь əjte: uqьbq, kapiratif həm jer ojoşmalarь məktəptərgə palitixnikləşevde inderev məs'ələnenə tejeşle rəveştə qatnaşmavdarьn alep kitə.

Julbaşьlьq məs'ələhenə tuqralьp, iptəş Əvyəkirьf, səviltər s'jəzь oşondaj ərardar sьqarьrqa tejeş tej; tynəndə xaƞ məqarlfe aylege sulduьrьrqa kərək.

Eş hedəmtəhe şunь kyrhətte, ki aktarьƄ ƄətƏrgəndən hutь urьndarda xamətarlfi aylektəre ojoştormaj eşte jaqlap alьp barьp sulmaj.

Əvyəkirьf iptəş ydenen hunqь hyƞda tyvandəgeləƞə tuqraldь; dejem baslanqьş uqьvqa hər tərlə qomasavqtar kilterergə tьrьşalar.

Eşselər həm eşsən krəbtejəndərden hisabь həm menlagan kyltərmejestərde sulizavajt itev arqahьnda, bed dejem başlanqьş uqьv eşen 31—32 nse jьldarda tqara alьrьƄ"

KUNTƄR RIVƏLYTSEJUN MINŞEVIKTƏR DƏ QARƄŞƄ QATЬ SARALAR KYREYƄE TALAP ITƏLƏR.

GOMIL. Qomildəge 30 meƞ eşselər talitarejat rivəlytsejəhenen' ьşanьslь qqsьhь O G P U qa jalqanlь pralitarejatƄləme jenərə. Eşselər şunь Ƅelderelər:

—Kuntьr rivəlytsejun minşevikterden ƄqıştarьnƏ qarьşь Ƅed kiƞ kyləmdə traşьrtqa jardəm əməhe ytkərəƄed, 5 jьlьqtь jьlda tultьrьv esən kərəşte kesəjterƄed. Iselər-Ydək Kəntryl Kəmisejənen kuntьr rivəlytsejənikdərgə jardəmsь Rəzanьlь rtejənan sьqarьvьn alqьşlanьlar.

***

Masiliktrik zavьlьnьn 3 meƞ 500 eşse gestare həm xeƄmətkərdəre II nse inatsejənaldьn Kuntr rivəlytsejun jetkərenə qarьşь xutьqlь pratis Ƅelderələr.

Ikense Intirnatsajanalьn „sajuz bojь" eşlagan qorotqosloqqa qarьşь Ƅed in partejəь ergəhenə tuplanьp 5 jьlьn esense jьlьqь planьn udar timptar ən arttьrьp tultьrьrqa hyd ьnəƄed.

Bed qьqь la dur jardəmdar menən hьf ərmejəne uratьp alьrьƄd, pralitarejmənfəqqaten haqlav esən hər vaqьt r sulьrьƄd.

Ьşanьslь haqsь OGPU qa neddən knlь səlam!

— Jəşəhen Ƅetə donja pralitarejatьkesle jeneve,

SƏSEVDƏ ƏDƏRLEK JAQŞЬ BARA

Şişmə rajunь Urta Xəzət avьlь „Jaƞь Jul" kalxuzь salşeviktardьn 2—nse jadьna ədərlektə dur əlgəşevdərgə ireşə aldь.

Kalxuzda 26—nse fivralqa 1200 Ƅot aqdaj, 565 Ƅot holo, 20 Ƅdtarь —Ƅətəhe 1785 Ƅot səsev oroloqo tadartьlqan.

29 eş atьna jeterlek turaz ədərləngən.

5 səskes maşinahь tedətelde. 8 hasandьn 4 he tedətelev eştendə həm başqa xuzalьq invintardaь ədər.

Kamsamaldar insejatifьq kyrhətalar.

Z. KEJEKBAJ.

Bedda artta qalmajьƄd.

Bilarət rajunь Şьqqaj avьlь „Baş qortostandьn 10 jьlьqь" isemle kalxuz 30 nsь jьlda 30 xuzalьq tan torop, səsev majdanь 45 giktar ine, ьbjьl kalxuzqa 75 xuzalьq aqza sulьp inde.

Bьlardьƞ səsev majdanь 98,75 giktarqa artьp barьhь 143,75 giktar səsev majdanь bar. Səsevgə ədərlenevdər qьdьv bara.

Avьl xuzalьqь qoraldarь ədərlənep Ƅetto.

200 sintnir furaz jьjьldь həm 1000 Ƅottan holo orloqo jьjьlьp tadartьlьp Ƅette. Tik bьl rajunda bьqa xətte səselgən bojdaj tar unmav səƄaple bojdaj, arqa—bəm tarь kevek orloqtarьƄ tabьv qьjьn xəldə tora.

Bьl eşkə kalxuz idarahь sulduьv sarьlьn kyrep jata.

Ƈ. MOXTARЬF.

„QƄƄL YKTƏBER" KALXUZЬ SƏSEVGƏ ƏDƏR

Boraj rajunь, Qara Jerek avьlьnda 1930 nsь jьldьn mart ajьnda 37 xuzalьqtan „Qьdьl yktəber" kalxuzь ojoşa.

Bьl kalxuzda barlьqь 137 jəu sulьp, şulardan eşkə jaraqlь lidər 27 keşe, qatьn qьddar 30 keşe.

Kalxuz 30 nsь jьldьn jaƄqь səsevendə 58,65 giktar igen səsep 4868 Ƅet igen aldь.

Kalxuzdьn tirmane sulьp unan 1554 hum daxut kilgən.

XəƄerge kəndə kalxuzdьn 1 malətilkahь, —2 Ƅesən sapqьsь, 2 tadartqьsь 11 jelgərnese bar.

Kalxuz salşeviktardьn 2—nse jadьna ədərlektə durqьna elgəşevdərgə osoraj aldь.

Orloqtar tadartьlьp Ƅette. Avьl xuzalьqь qoraldarь əder.

V. X.

Maqar rajunь aqjas ədərlev eşen edə

MAQAR, 3 MART. Maqar sallsxuzьndə Ƅer jьlьq adьq, furazbəm sənaqat tavardarь zapasь sulha la 375 atь eşsenen nej Ƅarь 270 eşlej e 43 jəjəvle eşsenen Ƅerehe la eşləmaj. Bьl turala rajun Ƅaşqarmahьna Ƅelderelhe le, ul avьl səvitterene bşanьp Ƅer terle le sara kyrməj. Jalpь Ƅьl eşke manlizavajt itelmagən, kulaktarqa 70-150 kunamtlar qьna zadaneja elelgen. Bьnda aşьqьş saralar kyrergə kerək.

QJABBASЬF, USTINЬF.

Tikşereƛ brigadalarь jaqşь eşlej

PITRUFSKEJ, 3 MART. Rajunda səsevgə ədərlekte tikşerev esen 22 brigada ojeşterelde. Eş udar timptar menen alqa jeƄerele. Jamaqatsolek ьlqtьrьla. Urьndarqa mes'yj eşselər jeƄerelde, 5 nsə marita tikşerev eştere tamam sulasaq. Əlegə tiklem rajun malьlьq sajuzь, rajun jer eştere aytoge tikşerelde. UlarƄn ədərlege jomşaq. Hunqь 5 kən esendə 146 xuzalьqtan 6 kalxuz teƄelde, itke kalxuzdarqa 28 xuzalьq inde.

DƏVLƏTŞIN.

Qonşaq rajunьnda kulakqa qьƄьm juq

QOƞŞAQ—KULAƛTARQA QƄƄƄM JAHAMgJ

Qonşaq rajunьnda plan bujьnsa barьhь 52 meƞ 900 sintnir qrloq dəjemləşterelergə teješ sulьp 20—fivralqa rajun jer aylegendə Bulqan maqlymat bujьnsa 18 821,8 sintnir orloq dəjemləşterelep tarmaqtarqa aylgəndə tyəndəgesə tura kilə:

JanqьƄaqtarqa 47468,63 sintnirqa zadaneja Ƅirelep, 16 096,79 sintnir orloq dəjemləşterelgən (plan 33,9 pr. qa qьna ytəlgən).

Kulak xuzalьqtarьna 5321,37 sintnirqa zadanja Ƅirelep, 2 725,2 s. orloq dəjemləşterelgən, (plan 51,2 pr. ytəlgən). Orloq dəjemləşterev təngəlendə qajnь Ƅer avьl səvitterе qudqala almajdar. Qara—Bulaq, Oro kyl, Qonşaq avьl səvitterende kulak xuzalьqtarьnda orloq dəjemləşterev eşenen barьşь turahьnda 20—fivralqa tiklem Ƅer terle lə maqlymət juq. Qonşaq səvitte, rajun başqarmahьnьn moron arьtında toqovьna qaramaƄtan mehim kampanejalar turahьnda Ƅer tapqьrda vaqьtьnda məqlymət Ƅir gene juq. Avьl səvittərenen jyn Ƅedlek kyrhətevdərе arqahьnda xatta məqlymət alьp kilev esən vəkildər sьqarьrqa tura kila. Orloq dəjemləşterev hylpən bara. Bьl lskə lə kulakqa qьƄьmdь kə ajteƄ, Ƅirelgen zadanjanь 100 pr. la tenən tultьrьvda Ƅetə keste maulizavajt itep, Ƅetə mənkin sulqan saralardь kyrevde Ƅer minutqa la onoimaƄqa kərək. Ə. B.

„BALŞEVIK" KALXUZЬNDA ƏDƏRLEK JOMOŞAQ.

Qьnaqd—Mejəkə rajunь, Iseqol avьlь „Balşevik" kalxuzь xuzalьq jaqşьnan dur qьna sulьvqa qaramaƄtan jadqь səsevgə ədərlek eşe Ƅetenləj jomoşaq tora. Bьnda orloq tundь jьnav ytə hylpən bara. 22 nse nvralqa nej Ƅarь Ƅojdaj 367 sintnir, holo 158 s., tarь 182 sintnir qьna dejemləşterelgən. Kalxuzqa mevselər ydtərе nə Ƅirelgən səsev planьn qaplarьq orloq dəjemləşterergə tьrşmaqandar.

„Balşevik" idarahь kypme maşina karəkiegen xisapqa alьnmaqan. Ətyevdəre bujьnsa 3 jelgərges kərək sulha la, Ƅerhe genə alьnqan. Sklatta 2 səskes maşina nmunt ketəp jata. „Rimuntta ninə huqlattьqqьd". tigən horavqa idara raise: „əle səsevgə sьqarqa vaqьt kyp, Ƅetəhendə sulduьrьvьd" tip javap Ƅirə, Furaz ədərlərgə Ƅaşlamaqan da əle. Plan bujьnsa 1368 sintnir Ƅesəndeq Ƅer sintnirьla jьjьlmaqan. 228 sintnir holonon Ƅatь 140 sintnirь jьjьlqan.

Tartьv kəstəre əle sulha ajьrьm quldarda, aqzalar arahьnda xosusi milek məs'ələhe kiƞ tamьr jəjgən artil uşrafь tulьhь menən ytəlməj. Aqzalar arahьnda xedmət dissiplinalь Ƅetenləj juq tejnən də jaraj. Şuqa qaramaƄtan BATRAKTAR ARAHЬNDA BER TƏRLƏ LƏ EŞ ALЬP BARЬLMAJ. „Balşevik" kalxuzьnda jarьlar gruppahь ojoştorovqa kərək, tigəs partejə jəcəjkə sikritarь ip. Loqmanьl: „Bəddə kes bar, partejə rajun kəmitəte jarьlar gruppahьn teješ tapmaj" tej.

Kalxuzdьn 3 traktьrь rimuntqa Ƅirelgən. Lakin jaqьv, majtav nəmələre Ƅer genə kilagramma la kilterelmagən.

Səsev kampanejahьna ədərlek alьp Ƅarqanda „Balşevik" kalxuzьlarь mədəni aqartьv eşe menən tə'min tygeldər. Əşo kenge tiklem Ƅer numir stinə gəzitəhe sьqarьlmaqan, kinp, uqьv jorto jaƄьq.

QƏƄƏJ QƏƄSATTAR.

SƏSEVGƏ ƏDƏRLƏNƏƄEƉ

Miçkə rajunь „Spartak" kalxuzь aqьzalarь səsevgə ədərlektə jaqşьqьna elgəşevdər ala aldь. Orloq tadartьv, avьl xuzalьqь maşinalarьn tədətev eştere vaqtьnda eşlənə bara

Qj Ş.

SƏSEVGƏ ƏDƏRLEK FRUNTƄNDA QOJROQTA

Əfe rajunь Nurlь avьl səvitendə jaƄqь səsevgə ədərlek eşe qьƄqanьslь xəldə tora.

JaƄqь səsev planь hər Ƅer jortqa jetkerep Ƅətəlhələ ajьrьm xuzalьqtardan orloq haqlavda alьnqan raspiskalarqa qaraqanda, səsev majdanьn 30 pr. qa qьna qaplarьq orloq bar.

Senki kypkenə xuzalьqtardьn orloqtarь sulhala, vaqьtьnda anlatmav səƄaple, iqende xəkymətkə alalar, tigən uj menən haqlav raspiskalarь alьmagəndar. Ajьrьm xuzalьqtaqь avьl xuzalьqь məsilalarьna qimunt ƄdƄьlmaqan. Əşo kendərdə jaƄqь səsevge ədərlekte kesəjter esən udar Ƅrigadalar ojoştorolop, eşkə kereştelər.

„Riza"

KALXUZQJA ƉQJƄLALAR

Pitrav rajunь Maqar avьlьnda əşo jьldьn 15 nse fivralьnda krəbtejən jalpьhьnьn yd tьrşьlьqь arqahьnda 20 xuzalьqtan „Şəmək" isemendə malsьlьq kalxuzь ojeşto.

Kalxuzqa inergə telәp qarizalar Ƅirev kendən ken arta.

Səjet Maqarejsk

„Balşevik" kalxuzь səsev orloqtarьn tadartьp Ƅette.

Yrge—Qьjqь rajunь Laqьt avьlь „Balşevik" kalxuzь Ƅalşeviktardьn 2 nse jadьna qьdьv timp menən ədərlanə. Orloqtar tadartьlьp Ƅette, avьl xuzalьqь invintardarь tədətterev ərtendə. Kalxuzdьn jaƄqь səsev esən 272 giktar parь, 148 giktar tunqa hərgən jere bar.

Ytkən jьl bojdaj 160 giktar səselhə, bьjьl 270 giktarqa jetkerelep səselə. Holo 185 giktar səselhə, bьjьl 260 giktarqa jetkerelep səselə.

Kartuf 4,5 giktar səselhə bьjьl 25 giktarqa jetkerelep səselə Qara Ƅoday ytkən jьl şpa sulmaha bьjьl 32 giktar səselə.

SILKUR.

Kammunistar fdiputatь Iptəş Kaşin Fransejə xəkymətenə pratis Ƅelderə

PARIŽ Tьşqь eştər ministerlegenen ydətten tikşergəndə plata ultьrьşьndə kammunistar diputatь Iptəş Kaşin Fransejənьn svəttər sajuzьn qamap alьvqa jynaltelgən səjəsətenə şulaj uq xəkymətten Fransejə tirliturejəhendə aq gvardejestardьn səvittərgə qarьşь jynaltelqan estəren tьjmavьna qarьşь qalь pratis Ƅelderde.

Iptəş Kaşindьn pratisьna qarьşь Brejan qədəltegesə Fransejənьn „narmal qunaqsьlьqь" na uqa qarьşь səvittər sajuzьnьn qarьşalьq Ƅelderə almavьna tajanьp qaldь.

Brejan ətk dur haqlьq menən genə taqь şunь Ƅelderde: „Fransejə yde menən narmal diplamat elemtə totqan ilgə qarьşь jynaltelgən saralarqa Ƅer vaqьtta la jardəm kyrhətmane" tine.

Iptəş Kaşinden ikense tapqьr sьqьp" XəƄerge kendə Parizda jəşəvse elekke urьb sənəqətselərе SSSR qa qarьşь eş itlər" tigən hydenə qarьşь Brejan şul uq hydde ajte: „Fransejə, nindəj genə səjasi tekerle keşe suimahьn, Ƅetəhenə lə qunaqsьlьqьn kyrhətə.

Lakin Fransejə xəkymətˈ ul terle iliminttar menən Ƅer terle lə elemtə totmaj".

Brejan ydenen hunqьş hydendə Fransejə xəkymətenen SSSR menən Ƅer terrle lə nasar meqamələlə sulmavьn kyrhətergə tьrьşьp, Fransejənьn KVƵD ьdqьşьnda kiluk paktь nigeƄendəge sьqьşьn qabatlanь.

SIT IL EŞSELƏRE SSSR ƇA SЬƇЬR ƇA TELƏP ƇARIZALAR BIRƏLƏR.

BIRLIN. Nejujyrk xəbərsehe „Birlinir Tagislat" tьq Ƅelderevenə qaraqanda Amirikanьq bik kyp eşse hem tixniktarь Amturg arqьrь SSSR qa sьqьrqa teləjdər. Amturgqa kən hajьn SSSR qa sьqьrqa telәp urtasa 125 qariza inə. SSSR qa sьqьrqa teləvselərden kyəhe sujьn julsьlar, tixniktar həm Qarvart ynivirstitenьq studinttarь.

SIT IL GƏZITTƏRENEƝ KUNTЬR RIVƏLYTSEJUN MI ŞEVIKTƏR QOROTQOS LOQTARЬNA QARAŞTARЬ

LUNDЬN. Bətə gəzittər Maskəvdəge minşevik—intirvinsejanistar pratsissь turahьnda jadalar.

Kansitvatьr gəzittər kuntьr rivalytsejun minşeviktər partejahьna ydərenen taqdimdərenə qusьlьp. Bətə pridprejatejalərdə əmə ytkərev turahьndaqь təqdimdərde tikşerergə nuldь.

Hər Ƅer pridprejateja praktik jardəm kyrhətlev esən nindəjdə sulha Ƅer ajьrьm aylekte—stansa, dipu, razjьz hanь şulaj uq, transpьrt esən matirejal ədərləvse ajьrьm sixtardь alьrqa teješ.

Bətə sajuz kyləmendə transpьrtqa jardəm əməhenə iq elek Xarkьflьn paravaz jahav zavьlь inde. Ul xəder Bətə iqtisar menən stansa dipuhьna jardəm itə.

***

LININGRAT. Fəndər Akadimejəhьnьn huqqь ultьrьşьndə Akadimejə prizidintь Karpinski tyəndəge Ƅelderevdər menən jьjьlьşqa mərəzəqət itte.

—„Sit il gəzittərendə minen „səvittərgə qarьşь sьqьvьm" turahьnda jadalar ikən. Min Ƅer vaqьtta la səvittərgə qarьşь sьqqanьm juq, min tulьhь menən səvittər jaqьndamьn. Səvittər xəkymətе lə mine yd keşelь tip hanaj, minə ydenen iqtisarьn jynəltə" tine.

Jьjьlьş minşeviktərgə jardəm itevse Rəzanьlь SSSR Fəndər akadimejəhьnan sьqardь.

Liningrat pralitarejatь Ƅetə sajuz kyləmendə transpьrtqa jardəm əməhe ytkərergə təqdim itte.

XARKЬF. Liningrattaqь „Pralitarejat" zavьlь eşselərenen Ƅetə sajuz kyləmendə transpьrtqa jardəm əməhe ytkərev turahьndaqь təqdimdərе Ukrajnala kiƞ urьn aldь. Xarkof pridprejatejalərendəge kvp kenə eşselər, şul xisapta „Uraq sykeş", „Sifcinka" isemendəge zavьttar GƏZ h-m Ƅaşqa pridprejatejə aqzalarь Liningrat pralitarejatьnьn insejativalarьn kytərergə, tiyən qa rarqa kildelər.

Mitaldistar sajuzьnьn Ƅetə Ukrajna Kəmitəte prizidjumь Liningrat həm Xarkof eşselərenen təqdimdərenə qusьlьp. Ƅetə pridprejatejalərdə əmə ytkərev turahьndaqь təqdimdərde tikşerergə nuldь.

Hər Ƅer pridprejateja praktik jardəm kyrhətlev esən nindəjdə sulha Ƅer ajьrьm aylekte—stansa, dipu, razjьz hanь şulaj uq, transpьrt esən matirejal ədərləvse ajьrьm sixtardь alьrqa teješ.

Bətə sajuz kyləmendə transpьrtqa jardəm əməhenə iq elek Xarkьflьn paravaz jahav zavьlь inde. Ul xəder Bətə iqtisar menən stansa dipuhьna jardəm itə.

***

LININGRAT. Fəndər Akadimejəhьnьn huqqь ultьrьşьndə Akadimejə prizidintь Karpinski tyəndəge Ƅelderevdər menən jьjьlьşqa mərəzəqət itte.

—„Sit il gəzittərendə minen „səvittərgə qarьşь sьqьvьm" turahьnda jadalar ikən. Min Ƅer vaqьtta la səvittərgə qarьşь sьqqanьm juq, min tulьhь menən səvittər jaqьndamьn. Səvittər xəkymətе lə mine yd keşelь tip hanaj, minə ydenen iqtisarьn jynəltə" tine.

Jьjьlьş minşeviktərgə jardəm itevse Rəzanьlь SSSR Fəndər akadimejəhьnan sьqardь.

PYLŞƏ TORƉONLOQ UDARЬ AƄTЬNDA

Pylşə xəkymətе 1919—jьlda Virsal sistimьna inep Ƅəlşəviktərgə qarьşь farpus təƄən almaqan sulha, xəƄerge kevek Ƅajnalmilal sajəsi əlnemjətkə eja sula almaƄ ine.

Bьl Virsal sistimь bujьnsa Pylşənen huqьş kestare yhte, lakin unьn xuzalьqь alqa kitə almanь Pylşələ xəkəm herevse sinьltьn tep maqsatь—satsejaltzem tədəv se kyreşehenə huqьş hezyme jahav həm Ƅarьp qalьv.

Senki, Pylşənen artta qalqan sənəqətе tьşqь Ƅadarqa sьqьp aldənqь impirejalis ildər menən jarьşa almaj.

Pylşə ydenen avьl xuzalьqьna la, sənəqatenə lə janь tixnikaqa nigedlənqan qoraldar inderə almaь. Unьn avьl xuzalьqь əlegə tiklem huqьş jaralarьnan qotola alqanь juq.

Bьna şuqa kyrə lə iqtisadi torqonloq Pylşəgə, başqa ildərgə qaraqanda la irtə inde həm sik avьr tə'bir itte.

Avьl xuzalьqьnьq arttal ьqь, krəbtejəndərden huqьştan huq"nar mal, rəveştə jarlьlanьvdarь, kən Ƅatьş Bilarysejə həm kən Ƅatьş Ukrajnalaqь astьq nigeƄendə kilep sьqqan agrar torqonloq avьl krəbtejəndərenen tavar hatьp alьv səlaxejattərən siktan tьş kamette. Bьl şavqьm eşselərgalə nьq qoqьldь.

Bьl xəldən jaqşьrьvьna, xəjerse iekten Ƅetəvenə his Ƅir bşanьs juq.

XəƄerge kəndə Pylşə sittən zajьm alьrqa ujlaj. Lakin bьl zajьm da torqonloq həm xəjerselekten sьqьvqa jardəm itməjəsək. Kyp sulha, ul zajəmdar Ƅer nisə prid prejətejəne iq Ƅerense nəvəattə huqьş zavьttarьn Ƅer ni tiklem vaqьtqa jeşətə alьrdar.

Pylşə xuzalьqь əsen kapitalizem julьnda nьqlь, bsьn kytərelieş menən ytev sulьr, tip ujtarqa la jaramaj. Xəkəm hərəvse sьjnьl torqonloqtə Ƅətərevgə nindəj genə sara kyrməhen, ul saralar tik torqonloqtь taqьlə nьqьraq kesəj tergə jardəm qьna itelar.

Jə SSSR qa qarьşь huqьş, jə ihə, Pylşə praliitarjatьnьq rivəlytsejun qudqalьşь aƄtьnda seipərəmə kilev—Pylşənen faşis iqtisad sьlarь Pylşənen kliəsəgen ьna şulaj anьqlajdar.

SSSR də biş jьllьq plandьn unьşlь rəveştə Ƅojomqa atqarьlьvь, avьl xuzalьqьn kəlliktifləşterevdəge dur elgəşevdər, Qьdьl armejənen qevətlaneve Pylşə əsən SSSR qa qarьşь huqьş asьvda qurьqьnьs tьvdьra.

Səvittər Ilendəge unьştar Pylşəlege xalьq jalpьhən huqьşşqa maslizavajt itev məmkinlegen jomşarta, huqьş iqtan itelə qilhe, Pylşə xalqь əsən rivəlytsejə pirispiktivahь durajasaqьn surьvazejə alь asьq belə.

SSSR eşəndərenen tormoş şarttarь jaqşьrqan Ƅer vaqьtta Pylşəlege jarlьlьq həm eşhedlek eşsən jalpьla sьjnьl audь arttьra. Burzьva tirurьna qaramaƄtan, kampartejənen tə'bire arta.

Pylşəgə, huqьş jul menən torqonloqtan qotolov juq. Huqьş—rivəlytsejun xərəkətte kesəjte.

Huqьşta jenep sьqqan kapital ildəre Pylşəgə Qirmanejelage qaj Ƅer ətkələrde ydləşterergə nek Ƅu gəjnelər. Bьna Ƅьl ətkələrdəge Pylşə fəşistarьnьq qьƄьmь aƄtьnda idelevse nimeƄ xalqьnda milli nrazilьq həm eşəndərdə rivəlytsejun xərəkət kesəjə.

Oşolaj itep Pylşələge səjasi tədələş — rivəlytsejə ilimintarьna yƄev şarttarь tьvdьra.

Pylşə kammunistar partejəhьnьn 5—sjezь bьl turala şunь əjte:

„Pylşə pralitarejatь xəl itkes kərəşkə, başqa kapital ildərendəge pralitarejatqa qaraqanda la tiderək inər".

Ytkən 1926—jьlqь iqtisadi torqonloq hedəmtəhendə Pylşə surzьvazejəhe Trilsudskiden taşls diktaturahьn tədəgajne.

Bьl diktaturanьn alqa qujqan surьstarь: eşselər sьjnfьnьq rivəlytsejun ojoşmalarьn jemerev, krəbtejəndərde xeƄymət menən kileşterev, milli irekselek əsen kerəs qudqalьşьn Ƅetərev, jenep sьqqan ildərdən raiundar alьv jul menən Pylşənə alqa jenərev, telәge Ƅuldь Pylşə faşizemь ydenen aldьna qujalqan bьl surьstarьƞ Ƅerehen də ytəj almanь, Ƅəlki torqonloq 1926—jьlьqa qaraqandala tərənəjde. Pylşə faşizemь eşselər sьjnfьn vaqьtlьsaqьna jomşattь, lakin unьn rivəlytsjunojəmahьnƄətərealmanь.

Ytə Ƅarqan torqonloq aldьnda faşizem Pylşə surzьvazejahьnьn kəsən Ƅerketevdə durqьna unьş turqa o orarь, tejəlgə jaraj. Ul ydenen jul naşşьlьqь aƄtьna Pylşə satsejalistar partejahьnda PSP həm „krəbtejən" xalq partejahe Ƅətə kestare menən Pylşə kapitalizemьn eşsən jalpьnan haqlajdar.

Ular hunqь huqьştala Pilsydskiden ьşanьslь qoraldarь Bulьp qalьrdar.

Eşsən jalpьnьn faşistar diktaturarьna qarьşь hezymdəre əlegə tiklem nьqlap ojoşmaqan. Lakin Pylşəlege kammunistar partejahь ydenen sьqьştarь menən surzьvazejəqa qarşь qalqi itəp Ƅirə Ƅaşlanь.

Jalpь arahьnda yƄep kilgan rizahьdlьq—surzьvanь tenьs jəşəvdən məxrym itə.

Eşheddər qudqalьşь kiƞ təƄ əla, zaəstufka handarь yƄə. Kən Ƅatьş Ukrajnalaqь jaza ətrattər Ukrajna krəbtejəndəren „tьnьslaj" almajdar, krəbtejəndər qudqalьşь kən Ƅatьş Bilarusejalala kytarelə.

Şul ajqanlь Pylşə pralitarьjatь həm unьn kammunistar partejahь aldьna jalpьnь maslizavajt itev, ydenen ojoşmalarьn nьqьtьv, jalpьnь PSP faşizem həm ojoşmalardən qotoldorov surьstarь tora. Pylşə kammunistarь Kamintirn əajraqь aƄtьnda bьl surьstarьn tulьhь menən ytərdər.

Safxuzdar yđ ergələrendəge krəƀtejəndərmenən

Jetəkselek itev təbəge bulьrpa tejeş.

IP. BЬJKINDЬŊ SAFXUZ „TRIYGYLNIKTƏR“ KƏNƏŞMƏHENDƏGE RICENEŊ DƏVƏME.

Kyptən tygel Өlkə Kəmitətendə Kuspramsajuzdьn daklatь tьnlandь. Xəđerge şarttar esendə Kuspramsajuz yđ eşen janьnan qororqa tejeşle. Beđđa aŋas əđerləv eşendə eđeklek bar. Ə, knstar bьl ajđar esendə arqan işev menən bolaşьp, unьŋ atь tik torqan. Xəđerge vaqьtta at tьŋ tik torovь məmkin tygel. Xəđer bətə krəƀtejən simejəhe həm unьŋ atь eşlərgə tejeşle.

Şul vaqьtta qьna beđ jeted kytərelə alьrьđ. Əgər tirə jaq xalq safxuzdarqa yđ xuzalьqь itep qaraha, heđ şulaj qaravqa ireşə alhaqьđ, ul vaqьtta eşse kəsən tanьvь heđgə jeŋel bulьr Eşte itəplap jərətərgə kərək. Bəlkem safxuzdarqa zararqa bul ha la traktьrđь birergə tura kiler. Jaqşь xuza ydeneŋ irtəge kənən tə'min itkən kevek, balkem safxuzdьŋ yđ planьn ytavđe ber joma huŋqaraq qaldьrьp tororqa tura kiler. Səjəsi ydək bulьv jaqьnan safxuzdьŋ ryle turahьnda min hejləp tormajьm. Beđđeŋ alda torqan nurьstar—Başqortostandь kəlliktifləşerev həm şunьŋ nigeđendə kulaktь sьjnьї bulьv jaqьnan bətərev eşen ytkərevđə beđ heđđən jar đam talap itəbeđ. Heđ tirə jaq krəƀtejəndərgə səjəsi jetəkselek itev ydəge bulьrqa tejeşleheged. Bьnь eşləməhəged kəlliktifləşev idejəhen jemergən bulьrhьqьđ.

Min kisə dingə qarьşь kərəşevse iptəştən sьjnїi doşmandьn tərle juldar edləve turahьnda xat aldьm: bьnda hinə mullalar đь hajlav đa bar, kəlliktif imam sьlьq tь, bytəndər đə bar (xatь uqьj). Avьlđa sьjnїi doşman tərle şarttarqa qulajlaşa, ə ere satsejalizem xuzalьqь kulakqa qarьşь jomoşaq kərəşə.

Beđđeŋ safxuzdarđa kəslə par teja bazahь juq əle. Ləkin ul bulasaq. Tirə jaq krəƀtejəndərgə səjəsi tə'ƀir itergə kərək. Şul vaqьtta qьna krəƀtejən saf xuzda səvit xuzalьqь buloanlьqьn, unьŋ jetəkselek həm tə'ƀir itə alqanlьqьn anlar. Minenşə bьl tep məs'ələlərđeŋ berehe, şenki uqa eşse kəsən tanьv məs'ələhe nəjlengən. Ə, bьl eşse kəsə əlegə kamnajьndar urьnьnda torqa tejeşle.

Xəđerge vaqьtta safxuz diriktьrđarьna maşina bođovsьlarđь jenəjətselər tərtinendə sutqa birev xoquqь birelgən. Bьl xoquq menən fajđalanьrqa kərək. Əlьittə unqa həm hulqa hьndьrmaj, bəlkem kərək urьnda zarna birelergə tejeşle. Bьnь barь tik yđ safxuzьn belməvse ranackumdar bulmaqan vaqьtta qьna ytkərev memkin bulasaq. Diriktьrđar yđ traktaristarь arah ьnda dissiplina qujьrqa həm şul uq vaqьtta massavaj eş ytkərergə tejeştər. Transpьrtta bьl məs,-ələlə beđđeŋ plandar eđeldo. Əgər safxuz diriktьrđarь məs,-yiejətlek qujmahalar ьnda la transpьrttaqь kevek xalden nulьvь məmkin. Ləkin massavaj eş onofolmahьn, ul bulmaha heđ eşkə eđeklek tvđьrьrhqьđ həm xəkyməttеn qararьn ytəmə qən bulьrhьqьđ Ə, unьştьn jaqşь bulьvь traktirđar parkьnьn eşləvenə bəjlangən.

Malьsьlьq safxuzdarь turahьnda. Beđ 1 eşte jaqşь ytəj almanьq. Bьqa tris idaralarьnьŋ beđgə jardam itməvđarelə səəap buldь. Mal kətevđəren beđ bik tid ojoştora alhaqta, ularđь haq laj almanьq. Ajьtьm ucaskalarđa eştənergə tejeşle bətə eşte esləqən hьmaq bulhaq ta, maldьn haqlavlь bulьvьn tə,min itə almanьq. Bьnan basqa jənə beđđeŋ Jer Eştare Xalq Kamisarlь qьnьŋ jetakselege unьŋ aparatьnьn eşe qənlqətlanerlek tygel. „Beđ ikense urьnda torabьđ“ tej iptəş Təxfətylin. Ləkin ular partejə diriktifьn ytəv jaqьnan tygel, bəlkem mal ylev jaqьnan ikense urьnda toralar. Mal ədərləvse ojoşmalar "jardam kyrhə ttelər„ avьrьv hьjьrđarđь alьp bətə qalqan mal menən sutap bətərđelər. Joqoşlo avьrьv taralqan rajundan sьqqan hьjьrđь təv nəşlap ajьtьp totorqa kərək legen his ber keşe ujlamaгь. Bilarəttə 1000 nəş mal menən firma ojoştorhalar đa, ularqa ađьq əđerləvđe, hьv buldьrьvđь qajqьrtmanьlar. Hьjьrđar avьrьj nəşlaqandar. Ularđь bik hьvьq vaqьtarđa la 2 kilamьtr jergə esərergə alьp narqanda, şul kətevđə avrьvđar đa bulqan. Mal yleve beđđə bik kesəjđe. Beđđe his şikheđ qorotqostar eşlagen Bьltar mln „Tsyrypa“ safxuzьnda buldьm, ande susqalar ylələr ine. Ninə avьrьv susqalarđь hevđьrь menən nergə torahьqьđ-tip horanьm. Minə qa đəttəgesə javap birdelər belmək saralar kyreraeđ tip ujlanьq. Ular his şikheđ qorotqostar bulqandar. Mal avьtьvь xəđer bə tə safxuzdarqa taralqan. Timək beđ yđək Kəmitətte aldaqan bulьp sьqaabđ, senki unьq itəptərendə hər ber mal itəpkə alьnqan.

Malsьlьq safxuzdarьnda beđ dərək jetəkselekkə ireşə alqanbьđ ələ. Ul safxuzdarđa es məjeştərgenə tygel, nьqlь xuzalьq eşselərelə juq ələ. Mətələn, Mьlsfka safxuzьn alajьq. Beđ unьq ike diriktьrьn xeđmət urьndarьnan aldьq inde. Unda mal bar, ləkin nasar qarajđar, eşselər şulaj uq nasar şarttar esendə jəşajđər. Lakin eşte jaqşь julqa qujьv esən unda bətə kərək şarttar bar.

Bik jaqşь eşlərgə məmkin bulьr ine, ləkin keşelər ber nəməgələ jaraqlь tygeldər. His ber nəməgə qaramaƀtan keşelər labьrqa həm jebərergə kərək. Ul keşelər bətə nəməne tabьp, xəđer yk, qьşqь ajđar esenda yk teđev eştəreпə kereşergə tejeştər.

Ojəmymən Başqortostanda qьş ber nəmələ eşlap bulmaj tigən fiker bar ine. Ber nəmələ sьqmaƀ tip əjthələrđə xəđer Өfələ teđev eştəren ytkərəbeđ həm təmam ltəsəkbeh. Baƀьm jahaqas eşlaj başlanьlar həm eşləjđər, bьnda xuzalьq kyđe kərək, ul ajaq aƀtьnda nəmə bulqanьn kyrhen həm fajđalanhьn.

Bьnda taqьla ber məs'ələ bar, unь bəgən eşlərgə kərək. Irtəgə huŋqa qalqan bulьrьđ. Xəđer ike kalxuz yđəge ojoştorolqan—hət həm maj sajuzь həm susqa aƀьravsьlьq sajuzь. Bьlar malsьlьq safxuzdarь tne-nən bergə malsьlьq prablimahьn xəl itergə həm şunьŋ menən bergə heđđən jardam alьrqa tejeştər. Kalxuzdarqa jardam itev məs'ələhen hər ber saixuz qujarqa tejeşle. Partejə kəlliktife həm diriktьrđar bьl eşkə jetərlek vaqьt həm inirgejə birergə tejeştər. Kalxuz firmalarьna mal avьrьvьn indermaƀ əsən ularqa bajtarlьq jardamьn kyrhətergə həm bətə saralarđь kyrergə kərək.

Səsev orloqtarьn jeteşterev safxuzdarь turahьnda. Beđ jaşel-sə orloqtarьn hatьp alьv əsən bađarqa bababьđ.

Өlkə Kəmitətenең orloq me nən tə'min itev turahьnda əjtelməgən bergenə lə qararь bulma qanlьqьna min bşənam, ləkin bьl eş oşo kəngə tiklem tə'min itelməgən. Hamanda bađarqa ba tьp orloq hatьp alalar. Səsev orloqo jeteşterev trisenең eşen min bətənlej kyrməjem. Bьl xəl ber jьldan huŋ đa beđđeŋ nađar qa barasaqьbađđь kyrhətə. Əgər bьnđa səsev orloqo jeteşterev ojoşmalarьnьŋ keşeləre nulha ular yđđərenən his ber fajđa bulrn uqanlьqьn aulahьndar.

Ađaqqь məs'ələ kadьrđar turahьnda. Bьnđa təv başlap milli kadьrđar məs'ələhe tora. Huŋqь jьldь əlkə kəmitəte vilikadirzavnaj şavinizem həm rikelekkə qarьşь kərəşep, milli kadьrđar əđerləv julьnda ytkərđe. Bьnđa đur qarşьlьqtьrđь jeuergə menşelərđe urьnlaştьrьrqa həm əjrə lergə kərək bulđь. Başqortostan đa milli kadьrđar jeteştermaj to rop ber nəmə lə eşlap bulma-qanlьqь hər kemgə bildəle bulьrqa tejeşle. Teđev eştərenең hər ber tarmaqь xəđer satsejalizem timptarь menən alqa barьr qa tejeşle. Keşelər kərək. Ul keşelər prajьzvudstьvaqa barьr-qa teleştər. Bed kyptən tygel gigant teđev turahьnda daklat tьnlanьq, hed ul turala gəzittər đə uqьnьqьđ. Unь irtəgə teđej başlarqa kərək bulьvь məmkin. Şulaj uq Bilarət turahьnda qa-rər bar. Ul 200 meŋ tunna sujьn birergə tejeşle. Gigant teđev esən 20 miljun aqsa bildələngənlege turahьnda tiligram kilde. Milli kadьrđar turahьnda ujlamaj partejə aojzahь, xuzalьq həm praisajuz eşseləre nisek safxuz həm kalxuzdar teđergə ujlajđar hun? Ularđь nisek jeteş terergə? Mın Dəvləkəndə traktaristarđь nisek əđerlәgənlektə-ren kyrđem. Đur kazarmaqa 300 400 keşe jəstərđe urьnlaştьrqandar. Qəzit—zurnal kevek ber nə mə lə juq, keşelər jađmьş irkenə qujьlqandar. Bьl keşelər avьldarđan kilgəndər ularđa dis siplina juq əđ uqьj jađa belə-lər kybehendə pralitarejat anь juq, şul uq vaqьtta ularqa stixejə rəveşendə jetəkselek itələr Baştan uq kamisar qujьrqa, par teja ojoştorovsьhь qujьrqa kə-rək ine. Ular karta ujnajđar, hy genalər, ə gəzit juq. Bьl xəl di riklьrđardьn başhđlьqьn təp nurьstarđь aqlamaqanlьqtarьn kyrhətə. Rajun kəmitəte şulaj uq nurьstarđь anlamaj.

Bьna bьl kyp nəmənę hejləj torqan kyreneş. Kyrəhen keşelər b i ş j ь l l ьqtь n əsənsə jьlьnda, 1931 nse jьlda jəşəgənlektəren, beđđeŋ satsejalizem dəvereпə ajaq bəbqanьnьđđь onolqandar, Kadьrđar me nən tə'min itev əsən es məjeş tormoş şaritarьn eik nьq qajqьr tьrqa teleşle. Min „Krasnaja Başkirejə“ safxuzьnda buldьm Eş uik nasar, bet, qandalalar eik nьq yrsegən siktən tьş bьlsьtaq. Dərəƀ, unda hьv juq, qo rotqostar buldermaƀqa tьrьşqan dar. Beđgə diriktьr yđe kyrhə-tep jerəne. ul safxuzda tьnьs bulqan lьqьn kyrhətergə tьrьş-qandar Tormoş məs'əl ə l ə r - en bəgen y k, xəpe r y k jaqьnan qarap sьqarьrqa kərək. Vaqьt kərmaj, sigerəktə bed bьl xəlde ydgərtə alanьđ. Yđək Kə-mitət həm Yđək Kanteryl Kəmi sejəhenең dikəner pinnumьnda iptəş Kaganuvictьn notqo itegeđ-đəler. ul bulaj tine: „Partejə həm eşselər sьjnьkьnьn qulьnda bul qan bajlьqtar menən bed eşse-lərđe tə'min itevđe əlegə tiklem bulqandan eik kyp jaqşьraq itep qula alaьđ. Bьl eş beđđeŋ ojoştora belevđən tora“

Şulaj uq beđđə lə. Hed qulda bulqan bajlьqtarьqьđ menən eşselərđe jaqşь tormoş şarttarь esenə quja alahьqьđ, ularqa qarđan qajtqas jaqşь jat itev məmkinlegen birə alahьqьđ. Ə, bьl ber genə lə safxuzda juq. Safxuz eşselären bed jaqşь şar.tar esenə qujьrqa tejeşle-bed. Əgər bьnь bəgən eşləmə-hək, irtəgə huŋqa qalqan bulьrьđ.

Bьna iptəştər, bьlar minensə ajtelergə tejeşle ajьrьm kyrhətmələr. Qamьt həm sabatalar turahьndaqь məs'ələne bətə ojoştorov həm tixnik məs'ələ-lere menən bergə bəjləməj qu-jьv—ul baştan uq jemerelev, tigən hyđ (alqьştar).

BƏTƏ JENƏJƏTSELELƏRĐEN JƏĐĐƏŊ ASЬRBЬĐ

„Minşəviktər Yđək Kəmitətenең sajuz bjurahь“ tip atalqan kuntьr rivəlytsejun nurzьva ojoş mahьnьn eşe qarala başlandь.

Bətə Sajuz prafsajuzdar səvitenең təvge sikritarь qart bəlşa vik, eşse malallis iptəş Şvirnik SSSR pralitarejatьnьŋ rivəlytse-jəsel kerəşendə kyp jьldar qat-naşqan. Timer jul eşsche, elek IV—duma aqzahь—Muranьf par tejəneŋ jəşeren saqьnda uq ak-tif aqzahь bulьp kilgən iptəş Antunьf (Saratьvski) sut aqza-larь bьna şular.

Sut prassisь SSSR đьŋ qьna tygel, bətə đonja eşselere-a həm eşsən jalpьhьna tanьş. Satsejal vriditel həm satsejal—intirvint-tarđьn qaaaxatlektarenə nəferət beiderep sьqarьlqan jəđ menə-dərsə rizəlytsejələr qanul itelde. Nəferət həm partis tulqьnь bə-tə SSSR qa jəjelde. Bьl nəfe-rəttərgə bətə donja eşseləre qat-naşalar.

Ə, barrikadanьŋ ikense ja-qьnda—xejanatsьl 2 nse intir-natsejanaldьn bətə iŋ kesle oja larь tora.

Bьl kuntьr rivəlytsejun ojoş-ma nəmə menən qəjepləneven niar turahьnda—qəjepləvselər həm sut qulьna nindəj qəjepla-lek narhələren asьq belmət-eiek yk 2 nse intirnatsejanal julьnassьlarьnan bulqan Va dirvild—ularđь aqlarqa mataşa. Bьl julda xatta siktən sьqtp yđen məqyjyptərđeŋ qəjeptəren ləşerevse genə tygel, xatta ular qa jarđamsьhь dərəzəhenə iltep jetkergənen hidməj qala, ul əjtə:

„Ərəsəj satsejal dimakrattьrь bьqa tiklem hər vaqьt bətə in-tirvinsejə həm vastanejəlarqa qarьşь tura kildelər“ tej. Alda şam tigəstə inde bьl tiklem sik-tən aşmaƀ keşe.

Vandirvildi əfande huŋ Pitra-gratta səvit vьlasь urьnlaşqandьn ikense kənenə yk minşəviktər-đeŋ is—irđarь menən berlektə manarxis giniral Krasnufkь rivə lytsejəsel qalaqa (Pitraqraiqa) qarьşь jebarev, yđđəren SSSR đьŋ esse həm eşsəndəre onotto tip ujlaj mikənnej. Bьl bit ənə şul minşəviktər Yđək Kəmitəte əşkərteve bujьnsa eşlənqajne.

1918 nse jьl, Fransejə burzь-vəhьna hatьlqan Cix—Slaviktar uciriditelnəj saaranejə flaqь aƀtьnda Vulga həm Uralda graz-đandar huqьşь fruntьn oşo min şəviktər menən is—irđar barьq qa kiltermənc mikənni. Mərkədə səvtt vьlasь bulqan məl-də Өfələ dirikturejə tigən nəma ojoştorop, şunьŋ başьna urьn baƀarь itep başta „irekle“ ə đaq Dinikin ərmejəhenə əjləngən ərmejəne ojoştorovsь giniral Əliksejefte qujьvsьlar şul uq minşəviktər, is—irđər, kadit həm qara gruhtar bulmanьmь.

Ukrajnaqa baƀьp kergən Fra nsuz julbaƀarđarьn həm Dinikin ərmejəhen qotlap qarьşь alьvsь Gavri əfənde tygel ineme, An-gelejə qəskərđəren Bakuqa sa-qьrьp kilterevselər đə minşə-viktər tygel Ineme...,.

Əgərđə „satsejalisticskej vis-tinik“ hьmaq 2 nse intirnasejə-nal đa bьl tarix fakьttarđan kyđ jomop tanьrqa mataşalar ikən, ul saqьnda beđgə:

—Minşəviktərđen kuntьr—ri-vəlytsejun jalqandarьn ber ber artilьlьq bar, tip kenə əjtergə qala. Minşəviktərđen bьqa tik-lem bulьp ytkən rivəlytsejun sь qьştarqa jardam itep kilevdare bəgəgə intirvinsejə həm bəgən-gə qorotqosloqqa tup tura jul bulьp kilə, minşəviktər bьnь nej tiklem jəşerergə mataşhalarđa ul fakьt ine.

„Sajuz bjurahьna“ qorortqos-loq həm SSSR eşselərenə. eş-səndərenə qarьşь qanlь huqьş asьv ruxь ə rəp kilevse minşə-viktərđeŋ zagranitsalaqь diligat-sejəhe nisek itep yđđəren aqlar qa mataşasaqtarьn aldan uq əj-tetgə məmkin. Ular, məqjyptər menən bəjləneş totovđarьn ta-nasaqtar, Ləkin bьl numir barьp sьqmajasaq. Sənki beđđeŋ rivə-lytsejəneđ həm kuntьr rivəlytse ja tarixь—minşeviktərđeŋ baş-lьqtarь menən undarsə jьldar bujь bəjləneş totqan. likvidatьr lьqqa nigeđ halьvsьlarđьŋ bere he bulqan, bətə đonja huqьşь vaqьtьnda asarunə jaqlь bulqan fivral rivəlytsejəhe vaqьtьnda balşəviklek aqьlьnan şaşa jađьp qarьşь torqan həm yktəber ri-valytsejəhenən hunđa asьqtan —asьq səvit vьlasьn qoralь kes menən alьp taşlav jaqьnda bul qan iu qart minşəvik—lkьfь be-lə. Tarix şulaj uq—iŋ kyđgə bərelgən likvidatьrsь, asarunasь 1917 nse jьldan huŋ minşəvik-tərđeŋ Kejef ojoşmahьnьn je-təksehe, „Kejevskaja Misel“ gə-zitenең ridaktьrь, sьnьqqan qa-rt minşəvtk Ginisnurьkьtь la bьl həm unь səvit vьlasьna intir-vinsejə jahav, unь qoral kəse menən bərep təşərergə telavse Ukrajna krəƀtejəndəre baş kytərgən saqta Manarxis Gutman xekyməten jaqlavsь tip tanї.

Tarix şulaj uq—minşəvik Şi ranь la bela. Şiranьŋ Məskavđə eşselərđeŋ jəşeren ojoşmalarь nda likvidatьrlьq eşe alьp bar vьn 1917 nse jьldь la Məska səvitendə həm Məs'ov qəska ukrugьnda nindəj ryl ujnavđ rьnda belə. Yktəber rivəlytsej henən huŋ səvit vьl ьn qoral kes menən bərep te ərev jaq da bulqanlьqьn Şir yđelə te menən əjtə.

Bьna minşəviktər partejə stazь jaqьnan qarac nda ədn —kypme „xeđmətl kyrengən bьl figuralarđьn ytk ndəre. M şəviktər partejəhьnьn elektə-qan kuntьr rivəlyt jun xər kəttərc yktəber rivəlytsejəhe qan qojop bəƀtьrьv həm ke lək menən burzьva vьlasь ur laştьrьv səjəsəttərc menən nьq bəjlangən. Ənə Şul Ikkf, Gi burg həm Şiralarđьn bəgəng pazisejələre lə yktənc rivəlyt jəhe qalqasta tolqan pazit jələre menən bergə jalqana.

Gruman,Suxanьf h m məq ptərđən taqьla qajlь – berəv re ber vaqьttarđa tep telək kes səvit vьlasьn qoralь kes men bərep təşərəvđe tygel, bal unь əkerenləp burzьva struje qajtarьvđь, partejə, un appar nizemdan torqan kapital iiimi agiттarьnьŋ jeŋep sьqьv maqsat itep alqandc ikəŋ kin kammunistar partejəhьn kapital iliminttarьna bəzyme k rəveştə bətə frunt jalap satsə jalizem tədəv səjəsəten alьv alь keşelərđe „Səvit ilendə ty tykməjensə torop kapitalizm jeŋə almajasaq ikəŋ tigən kergə kilterergə tejeş ine.

Şuqa kyrə lə ular ldьndə genə jul qaldь: jə ular sar ilendə jaŋьnan kapit zem qođov ujьnan bətə tьrqa,jəkl berđənər qoroqo loq həm intirvinsejə julь men ənə şul itəke, julđ nan tim səvit ilendə kapttal mdə qa tanan torqođov jul na teşere gə tejeştər ine. Ular ьna qa huqqьhьn artьq kyr , ənə qa nьq əsendə ular bergən pralita ejat sutь es kəmejə ndə ultə lar.

Minşəviktərđeŋ zagranitsala qь diligalsejəlarьn „Sajuz bj ra“ hьna nindəj rux rgənkə „Sajuz bjura“ nьŋ kuntьr riv lytsejyn xərəkətə, l ьttarь s ta bətə tulьlqtarь menən lьr. Bьl turala sut rirejaldar bar ələtt.

Rivəlytsejə zakunьnьŋ qa qulь—pralitarejat jonhyrejater qarьşь kiləsəktə lə bьndəj ku tьr—rivəlytsejun eştər alьp a rьvqa jul qaldьrmaƀ tip bşan aьđ. Bьl dugьvьrqa rux bire jatьvsь, şunьŋ ojoştorovsьla min,əviktərđeŋ zagranitsalaq mərkəzdəre 2—intirnatsejan pralitarejat sutьnь qulь ale jetməƀ urьnd a l ar. L kin sit ll pralitar jatь la bьl sut arqьlьnda fak tar menən tanьşьp kyđen as həm satsejal—dimal rattarđьn ranan—tura burzьvazejə vəl dəre bulьvđarьn ularđa ejə (burzьvazejə) menə berkə səvitkə qarьşь kuntьr rivəle jun huqьş əđerləşelьr ikənen asьq kyrələr. Həm bьl ularđьŋ burzьvazejəqə, səl-fəşistarqa satsejal intirvint qarьşь kerəş asьvđ ьna jən itər.

Usalь rajunьnda qatьn-qьđđar arahьnda eştərđeŋ barьşь

UDAR TIMP OSORONDA HYLPƏN AĐЬMDAR

Usalь 85 avьl həm şul uq handa kalxuz, 21 avьl səviten esenə ala. Unda bətəhe 40 par-teja, 46 kamsamuї jəcəjkəhe, 30 diligatkalar punkьtь həm 839 diligatka bar.

Diligatkalar jьjьlьştarь qəməli eş menən nьq bəjlangən bulьrqa, udarnьj brigadalar furmahьn đa eş alьp barьrqa tejeşle bul-halarđa, Usalь rajunьnda huŋqь kendərgə tiklem, bьl julda bo-roloş jahalmaj. Diligatkalar yktə-ner ajьnda uq hajlanьp bətəvgə qaramaƀtan, fivral başьnansa eş plandarь menən tə'min itelmə-gəndər. Urьndarđaqь jetəkselər part jəcəjkələr janь eş furmalarь menən tanьş tygeldər. Rajkum zinsiktьrđan plan, qullanma ke-tep jatalar. Qajhь ber avьldarđa itke mitьđ menən ajьna ber tapqьr dəjem jьjьlь şjahap dak-lat furmahьnđa qьna eş alьp barqandar.

Janь plandar, janь qullanma-lar nyjəber ajьnda uq əlkə gə-zittərđə naƀьlьp sьqhlarđa. rajzinsiktər ularđь kyrmagən:

— Mine kamandirufka, kam-panejənan buşatmanьlar, vaqьt bulmanь, janь furma eş mitьđ tarь menən tanьş tygel inem,... tej.

Oşolaj itep, diligatkalar 4 aj planhьđ, brigadahьđ jəşəjđər, ndar timp osoronda hyIpən ađьm dar jahap, itkergən, jənhed mi-tьđtar menən eş kyrələr.

JƏCƏJKƏLƏR JETƏKSELEGE QƏNIQJƏTLƏNERLEK TYGEL

Parteja aparattarьnьŋ janьnan tədeləve menən Yđək Kəmitət qatьn-qьđđar arahьnda eşlavđe, bətə ojoşmalarđьŋ dejəm eştə-renең edelməj bara torqan ber kibəge itep qujhala, urьnda bьl diriktiftarđь ytəvđə, hьnьlьş-jahalmaqan, Qatьn-qьđđar arahьn da eştərgə, qatьn-qьđđarđan be rəvđe berketep qujalarđa, oşo-non menən eş bətə. Unan aicut horav, juldar kyrhətevđən sittə toralar. Məđələn: Usalь rajunьn da kəslə hanalqan Tunqatar, Axun partejə jəcəjkələre, dili-gatkilar hajlanuqa 4 aj ytevgə qaramaƀtan, əle bulba, eştərden barьşьnan xisap qujmaqandar.

Ə kyp urьndarda diligatkalar jetəkselegeneң səjəsi nelemdəre tynən. Eşte nisek alьp barьrqa nelmәjđər.

Axun avьlь qiligatkalarь jьjьlьşьnda jađqь səsevgə əđerlek turahьnda kalxuzdьŋ daklatьn horavqa pridsidətel bulqan part-tejəlь iptəş:

— Beđ səsev əđerlege turahьnda ajьrьm qatьn-qьđđar jьjьlьştarьnda daklat quja almaj, bьđ həm turanan tura daklatşik, tə birə almajьđ. Bik karək ikən-daklatşik partejə aqzahь bulha horavqa pridsidətel bulqan part-tejəlь iptəş:

— Beđ səsev əđerlege turahьnda ajьrьm qatьn-qьđđar jьjьlьştarьnda daklat quja almaj, bьđ həm turanan tura daklatşik, tə birə almajьđ. Bik karək ikən-daklatşik partejə aqzahь bulha horavqa pridsidətel bulqan part

KALXUZDARĐAQЈЬ JAT ILIMINTTARĐЬ TAĐARTЬP, UNЬŞTЬ HƏR KEMDEN EŞLƏGƏN EŞENEN HAN HЬPATЬNA QARAP ƟLƏŞEV ƟSƟN KƟRƏŞKƏ!

SIT ILIMINTTAR OJALAQЈAN

ƏBJƏLIL rajunь, Əlmexəm — mat səvite, „Qьđьl jalan" kalxuzьna kulak həm kulak balalarь kerep ojalaqьn; Ular tьvəndəgelər:

XƏJBULLIN SƏNQJƏT: 300 başlap jьlqь, 40 baş inьjьr, 200 baştaj harьq, 50—40 disətinə jgen xoskən, 10—15 batrak totqan Qajnulla kulaktьn olo ulь, ntahьnan ber nisə jьldan birle naşqa kyrenhə lə, najlənəşte ədməj. Atahь raskulacьvajt itelgəstə, uqa jane—təne menən bətə jəhattən jardəm itergə kereşə, kalxuzqa kergən kyrşe avьldaqь tuqandarьna xuzalьq qoraldarьn taratьp birə. Ə xəderge kendə kalxuzda eş qoraldarь jeteşməj.

TUQJANBAJЬF SABIR: xoquqhьđ, aktьrtьn rəveştə kalxuzdь taratьvqa xədmət itə.

Yđenең dəjemlaştelelgən ber baş jьlqь malьn əjerdə jereqən urnanan avьldьn ber batragьnan urlatьp hujdьra. Xəkymət taralьnan qəjeple hanalьp qulqa alьnqas ta, tege batrakqa qalgan maldarьndь balalarьma bajьp birerhең tip, kitə.

NURMƏXƏMMƏTEF SAFA HƏM NURMƏXƏMMƏTEF SADIQ, yrge Qjasderaş avьlında əjer jьlqь kətkən, keşe kəsən fajđalanqan kulak Qjymər balaJarь.

Kalxuzqa ingəs tə ikavlap jəşeren rəveştə spikylətsejə jaharqa kereşalər.

Kəđgə iqen jьjьv mələndə Bulat avьlьnan ber furigada Qjasderəşkə jardəm əsən barqanda, Nurməxəmətef Safa:"bed-

QЬĐЬL MASKЬLARĐЬŊ QARA JƏĐĐƏRE.

Əujəlil rajunь Xəlil avьlь, Xəlil kalxuzьna ytkən jьlqə de jem kəlliktifləşev mələndə sit iliminttar kerep ojalahalarda nьqa tiklem ularđьn sьjьnfi jəddə ren asьvsьlar bulmanь. Bьna ularđьn sьjьnfi jəddəre: MURTAZIN QJƏBDRƏVF: Xəđerge jajьq bujьnda ber nisə men baş quj kətkən ber nisə urьnda lafka-Jar asqan danlьqlь tatar pamişьh. Murtazindarđьn kinjə bal Murtazin 25 nse jьl imine jarnan qьvьla həm Xəlli avьlь ne kilep urьnlaşa. Urьndaqь xelmətkərdərđen sьjьnfi htđger tellegenən fajđalanьp avьl xuzaьqь kapiratsejqhьnda xisapsь aьlьp xedmət itə. Murtazindь sqlt xedmətsehe tip kalxuzqa allar. Murtazin kalxuzsь bulьp gerelə. Həm kalxuz isemenən nkymət eşenə yrlәj Təmas ma ьlьq sajuzьnda xemət itə. Hunь vaqtta Bajmaq rajun patrip mqejətenə buxgaltir itep alьna. Murtazin səvit aparatьna kerəstə yđ qərendəştəren uqьv jorona inderev sarahьn kyrə: „Bed kalxuznik, bedđe berense sirarta alьrqa teje" tip qьsqьra. əmәs 2-baťqьs məktəp ergəhen ə asьlqan uqьtьvsьlar jeteştegv kursьna yđenең ber tьvqan enlehe Murtazina Nəilәne urьnaştьra. Pamişşik qьđь—Murtazina xəderge vaqьtta səvitkə qьđьl uqьtьvsь unьrqa əderlənep jata.

QORBANQƏLEJEF QJARIFJAN: Virxnі Ural, Trujskej Urskej həm başqa qalalarda ber nisə urьnda lafka totqan savđagər. Qorbanqəlejetten Kinjə ulь. Qjarifjan savđagar balahь bulьv qa qaramaťtan Qьđьl ermejə lə jərep kajta. Tərkəstan, Yzbəkstan xəlđəren belep kilep, yđenең bətə aqaj—enelәren qasьrьp jebarə. Bьl iliminttarđьn qaştьvь ytkan jьlqь riskulacьvanejə aldьna tura kilə. Bьnьn ber tьvqan henlehe ber nisə jьldan birle Trujski praftixnika məklə bendə uqьj.

ZЬJANBIRĐIN XƏMZƏ aťtьr tьn rəveştə savđa itevse, xəđerge kendə səjasi eş menən qəjeplanep xoloq tədətev jortona alьnqan sьjьnfi doşman. Bьna şul keşenең balalarь kalxuzda aqza bulьp toralar. Ulь Zakir Zьjanairđin kalxuzsь bulьp, prajьzvudstьvanja xerə. Kyptə ytməj jalqan đakumenttar jahap, prajьzvudstьvanan qьvьla.

Bьlarđьn kalxuzdaqь, səvit məktəbendəge həm səvit apparťendaqь tamьrđarьn praktiarejat qьlьsь menən edərgə kərək.

DARVLЬ.

ŞIFLЬQ EŞTƏREN JƏNLƏNDERERGƏ.

Şifqa alьnьvsь bətə pritprejatejalərđen eştəren aşьqьs tik şerep sьđьrqa kərək.

Beđđen Başqortostan prajьzvudstьvalarьnda bulqan eşselər safxuz, kalxuzdar əbtenən şiflьq itev eşendə huuqь vaqьttarđa şaqtaj unьşlь ađьm jahaj al dьlar. Beđđə bulqan ere zavьt—fabriktar uarьhьla tejerlek safxuz kalxuzdar əbtenən şiflьq itələr.

Kyp kenə pritprejatejalər yđđarenə şiflьqqa alqan kalxuz, safxuzdarđa kərək tiklem eş alьp barmajđar. Bьl julda yđđarenə jəkmətelgən bajavaj burьstarđь onotalar. Məbələn: qajhь ber pritprejatejalər yđđarə şiflьq tikən kalxuz, safxuzdar nisek jaşəj, unda nindəj nəmələr eştəneler, nindəj unьş jeteşhedliktar bar. Bьna bьl eş menən tanьş tygeldər.

„Yktəber natiskahь„ tipagra fejahe Əie rajunь Turuaslь avьlь „Avangart" kalxuzьn şifqa alqan.

Lakin ularđьŋ bьl kalxuzda şifqa alьvđarьna kyp kenə vaqьttar uđqan bulhala, tipagraje jə bьl kalxuzđьŋ nej xəldə jəşəven asьq belmagən kevek, kal xuz idarahьla yđđarenең bьlar tarafьnan şifqa alьnьvьn belmaj. Şulajtep bьlar uerhen serhe bel məj jəşəjđər. Bьl rəveşle şifqa alьv, ul şifqa alьv tygel, bəlki şiflьq eşenең əhəmejəten juqaltьv bulьp sьqa. Bьndaj xəldər ber tipagrafejə eşselərəndəgenə bulmajьnsa başqa pritprejatejalərđə lə bar.

Şifqa alьv eşen farmal rəveştə atqarьlqan bulha, bьl eş tik pratakulda qьna qala bara. Şifqa alьnьvsьlar menən elemtə totov, ularđьn eşen julqa halьvđa jardəm kyrhətev juq. Kilasəkta şiflьq eşendəge bəndaj jəmhed kyreneştərgə sik qujьrqa, pritprejatejalərđen kalxuz, safxuzdar əbtenən şiflьq itevđarə qaqьđđa qьna qaldьrьlmaj, praktik eş alьp barьlьrqa tejeş.

Ber hyđ menən genə əjthək safxuz, kalxuzdarđь şifqa alьvsь pritperejatejalər yđđarə qaramaqьnda bulqan şiftarđьŋ nej xəldə jəşəgəndərən enəhenən jebenə tiklem belergə, unь nьqlap əjrənergə, bəqəngə kendəŋ horavьna javap birerlek itep qujьvđь jьldam alьp barьrqa tejeştər.

BIKMIT.

Avьrqazь rajunь jomo şaqlьq kyrhatə.

Avьrqazь rajunьnda Narkamzim birgən səsev planь tulьhь menən qasul itelep, hər ber kalxuz həm xuzal>qqa jetkerelde. Kalxuzdar qarşьlav plandarь tədenelər. Səsev orloqtarь 50 pr. tađartьldь. Lakin tađartqьs maşinalar tulь nagruzka menən eşlәməjđər, 5 nse fivraldaqь kanəşmənən huŋ qьna ber ađ boroloş jahaldь. 52 timerlek kantrəktavajt itelhə lə, rimunt eşe aik jomoşaq bara. Bьqa tiklem 25 kenə haban tədətelgən. Ber nisə trəjer xəđerđə rimunthьđ jata.

Rajunda tixnik kyltura səsev majđanь bəjəl aik nьq kinəjəsak. Kəmbaqьş, kinder, klivir, kastyr orloqtarь yđenеđđə jetərlek, ləkin garcitsa, kukuruz orloqtarь jeteşmaj.

Surtlь orloqiarqa almaştarьv eşe jaŋь qьna başlandь 11 avьl şəviten alqan 36 traktьrlь masina—traktьr stansahь tədədlo. Xađer uqa kərəkle bak həm mastriskujđar eşlənep jata. Karəsindən başqa jaqьv—majlav həm malirejaldarь əđerlənmagən əle.

Igen kantraklaştьrьv əlegə tiklem aik nasar narđь. Kyp avьl səvittərenən bьl tura la məqlymət ala alqanьnьđ juq.

Maşinalar taratьv eşe lə qəniqətlənerlek tygel. Qjinvar. fivral, mart ajđarьnda 33 men 300 humlьq maşina taratьlьrqa tejeş bulha la barь 13 men humlьq qьna taraldь. 23 orloq aqьvlav apatatь tədətep qujđьq. 103 sintnlr orloq aqьvlav matirejalь bulьp jetərlek Ibaplanə. Kalxuzdar əsen at hatьp alьv planь 32 pr. qa ytalde Jeten əđerlәv planь 29 pr. qa qьna ytalep, baqsa orloqtarь əđerlәvgə janь başlap qьna tora'ar.

SADIQЬF SAFA.

Yrnək tygel şul.

Bajmaq rajunь Xəsən avьlьn „Yrnək" kalxuzьnda kulak t iliminttarqa jьlь oja tabьlqan. Rivəlytscjəgə tiklem atahь isər həm sudeja bulqan Beşuf Rəxmatulla kalxuzqa qьna kamsamulqa la yrlәp alan Yđenең kamsamulqa inendə uqьtьvsь Qjasidyllinde atur henlehenə əjlənderevđe rđam ithə, uqьtьvsь Qjasidyl-n Bejeşefte kamsamulqa alьvđa jardəmlaşa. Şul uq kalzda banditьlq menən totolop oloq tədətev jortona jabьlqan ostafin Motahardьn" qailəhe, ekke vaqьtta starişina bulьp nse jьldarđa keşe ylterevđa əjeplanep xoloq tədətev jorənda jatьvsь Aznabajьf Vəjđen qailəhe kalxuzda aqza alьp toralar. Aqtarmenən qap kitep, hunьnan avьlqa jtqastan axun balahь Bejeşef injatullanьn balahь Bejeşef ibat tybə rudnigьnda jađьvsь m kapiratif medire bulьp ləj. Bьl jeteşhedliktərgə kem d halьr.

„TƏRTKƏS"

Osona sьđьrqa kərək

Zejansura rajunь başqarmahьn Suraj avьlь kalxuzь idaьna eşlərgə jenərelgən Uramaltьf kulaktar menən nьqlь jlaneşkə inep, bergə esep, erej. 17 nse qinvarđan p 3—4 kən qunaq bulьp əj. 6 nsь fivralda Jomaquza ьlьna qunaqqa narьp esep ergəs. səvit aqzalarьnan bətə qlь jьjьlşqa saqьrьrqa qujoroq birə. Əjtelgən xalq 100 pr. menən jьjьle. Lakin tberek Urazimaitьf yđe kilmәj Artьnan narьvsьlarđь əjənən qьvьp sьqara. Jьjьlş bulmaj, xalq huqьranьp tarala.

17— fivralda Kildebajьf Şakir tigən berevgə yđe xəkəm jahap unь jarlь təvlekkə hilqьn ketatkə, sisenderep, jabьp quja Bьl keşegə tejeşle urьndь birerga tura kiler. „KVRDEM„

Dyşəmbikə kalxuzьnda eş kenən tbapkə alьv nasar qujьlqan

Yrge—Qьjqь rajunь Dyşəmbikə səvite, Dyşəmbikə avьlь kalxuzь 30 nse jьldьn urazajьnda: 65117 botta 27 qađaq valavaj daxut alьvьna qaramaťtan kalxuz aqzalarь ikmək menən ta'min itelevе nasar bulđь. Səbəbe eş vaqьttında xisap jaqşь qujьlmaqan. Eşlәgəndərđə, eşlәməgənr đə xisapqa huqьlqan bulьvь arqahьnda eş kenə xisabь menən aik kyp bulьp 45201 kenqə barьp baťtь. Heđemtə lə bylem daxutь aik ađqa qalep hər ber eş kenenə 14 qađaq bojđaj, 1 qađaq arpa, 3 qađaq arьş, həm 2,5 qađaq besən tura kilde. Kyptərđen eşlagən eş kemdəre aşarqa la jetməj. Məbələn: kalxuzda eşlavse jarlь Əxmətdinьva Gelnikanen 5 jəne bar. Jaj bujьna 103—3 eş kenə eşlәhәlə adaq uqa: 36,4 botboojđaj, 2 botta 23 qađaq arpa həm 5,5 bot besən tigən. Ə ul jьl ađqьna tiklem bojđajlata qьna 50 botta 26 qađaq iqen alьp aşaqan.

Timak jьl ađaqьnđa uqa jaqьnan bojđaj alьv tygel xatta unьq yđenən 18 botta 22 qađaq bojđaj kərək bulьp sьqa. Bьl kalxuzđьŋ eşte nasar alьp barьvьnan kilə. Şunьq əsendə kalxuz bьjьlqь jьlda yđenең bьl xatahьn tədətergə, igenden yđenə teşemen oshodlatьrqa tejeş.

Sufьjan.

DƏJƏM BAŞLANĐЬS UQЬV TURAHЬNDA

VKP(b) Ýđək Kəmitətenең 1931-jьl, 21-fivral qararь

16 nsь parts'jьz qarərđarьn həm VKP(b) Ýđək Kemitətenen dəjem başlanqьs uqьv turahьndaqь 1930 nsь jьl 25 nse ejjyl qararьn praktik eşkə aşьrqanda kyp kenə unьştarqa əlgəşeldə. Xəđerge kendə başlanqьs məktaptərdə ytkən jьlqь 11,5 miljun urьnьna 14 miljun bala uqьj.

Ularđь uqьtьrqa 60 men janь uqьtьvsь jeərelgən; sənəqət qalalarьnda, fabrik—zavьt rajun darьnda həm eşse pasьjlkalarьnda dəjem uqьv nigeđđə 7 jьlьq eş məktəne tinьna kyskən. Ýđək Kəmitət vaq millət jəmhyrejəttarendəge kyp kenə unьş lьqtarđь əjtep kitə.

Lakin ul rajundarđa dəjem uqьv eşe matdi jeteşhedliktər, uqьtьvsьlar kadrь jeteşməv, xalьqtьn mədəni rttalьqь, kulak həm ruxanьjđarđьn sьjnfi qarşь ьqtarь arqahьnda, kyp qomasavđarqa osoraj.

Şunьn menən bergə Ýđək Kəmitət dəjem başlanqьs uqьv planьn bojomqa atqarьvđa bulqan kyp jeteşhedliktərđe kyrhə tevđe kərək tapte.

Jəştəre uđqan 11—15 jəşiek balalarđь dəjem uqьv esenə alьv planь aik əkeren ytkərelə. (RS FSR bujьnsa jəşe uđqandarđь uqьtьv planь barь 60 pr. qa tultьrьlqan) Əlegə tiklem aqьtьvsьlar jeteşməj.

Ýđək Kəmitətten dəjem uqьv đь məktəptər menən, uqьv kitaptarь həm uqьv əsbaptarь menən ta'min itev jarlь balalarqa kejem həm ajaq kejeme airev turahьndaqь qarardarь bujomqa aik əgeren atqarьlalar.

Kyp rajundarđa, uqьtьvsьlarđь matdi jaqtan ta'min itev turahьndaqь diriktif haman bojomqa atqarьlmaj.

Sajuz jəmhyrejəttərendəge mə qarif kamisarlьqtarь həm ularđьn urьndaqь ojoşmalarь şulaj uq məqarif eşseləre praisajuzьnьn mitudika julbaşşьlьqь həm uqьtьvsьlarđьn kvalifikatsejalarьn kytərevđəge eştəre jomosaq qujьlqan.

Juqarьla kyrhətelgən jeteşhedliktərđen kyache, partejə, səvit, praisajuz həm bigrəkta xuzalьq ojoşmalarьnьn xəđerge sordaqь in məkim səjasi kampanja bulqan dejəm uqьtьv kampanjahьna narьq birep bətmavđare menən bəjlangən.

Şulardan sьqьp Ýđək Kəmitət tybəndəge qararqa kilə:

1. Dejəm uqьtьv həm məktəptərđe palitixnizem nigeđendə qajtanan ojoştorovđa in məhim şarttar—dəjem uqьtьv eşen kiləsəktə alqa jebərev əsən həm məktəptərgə palitixnizem inderev ajqanlь uqьtьvsьnan talap itelgən bətə talaptarqa javap uqьtьvsьlar kadrь jeteşterev, ularđь qajtanan əđerlav.

1931 nse jьlda 1 nse baťqьs məktəptər əsən kərək bulqan 92 men tixniknndьn, barь 15 pr. ь bulasaqьn həapkə alьp sajuz jəmhyrejəttərendəge Məqarif Kamisarejaltarьna şunь quşьrqa:

1. Janь uqьv jьlь başlanqanqa tiklem dejəm uqьtьv eşen səjasi totanaqlь həm tejeşle belemle uqьtьvsь kadьrđar menən ta'min iterlek itep janь məktəp e ş s e l ə r e n əđerlav kurstarь ytkərergə kərək.

2. Bətə urьndaqь partejə ojoşmalarь həm məqarif eşselər praisajuzđarь uqьtьvsьlarđьn səjasi belemđəren həm satsejal kavalifikatsejalarьn kytərev eşenə totonorqa tejeştər. Sajuz jəmhyrejəttərendəge Məqkamdar uqьtьvsьlar kadьrьnьn kvalifikatsejalarьn kytərev bujьnsa apiratif plan tədərga tejeştər. Bьnda eşte urta məqlymətle uqьtьvsьlərđьn belemdəren juqarь dərəzəgə jetkererlek itep qujьrqa karək.

Uqьtьvsьlar menən, bigrəkta avьl uqьtьvsьlar menən eş alьp barqanda Məqkam həm məqarif eşselər sajuzь tarafьnan uqьtьvsьnьn marksis—Lininse belemen həm pidagugeja kvalifikatsejəhьn kytərev eşen daimi təveştə alьp barьv əsən tejeşle şarttar buldьrьlhьn (sittən torop uqьv kurьstarь, radejo kurstarь, kitaptar menən ta'min itev həm başqalar).

3. Ýđək Kamitəte, bigrək tə qalala uqьtьvsьlar kadьrьn jaqşьrtьvđь, juqarь məktəptərđə eştər əsən satsejalizemđen kin hozymendə jaqşь qatnaşьvsь aktif jəş uqьtьvsьlarđь yrlətev məs'əlahen ajьrьvsa hьđьq əbtenə ala.

4. 1931 –32 nse uqьv jьldarьnda uqьtьvsьlarđьn jeteşmajəsəgen tbapkə alьp, VLKSM Ýđək Kamitətenə oşo jьl 50 men kamsamuldь pidagugeja eşenə manlizavajt itergə, ularđьn kvalifikatsejalarьn kytərev eşen jənlənderergə quşьrqa. 5 Məktəptər əsən tədəlgən uqьv kitaptarь həm dəreslektərđen qənəqətlənerlek tygel ikəniektaren kyrhətep Ýđək Kəmitat vaq millət kamparteja Ýđək Kəmitətenə, krajkum həm Ölkə kəmitəttərgə, şulaj uq VKP (b) Ýđək Kəmitətene.ŋ kyltpruьna tyвandəgelərđe təqdim itergə: dəreslektər—bər jьl əsən ajьrьm eş kitaptarь, juqarьraq məktəptər əsən jəmqejətte ejrənev kitaptarьn, jəş bьvьndь kammunizem ruxьnda tərвejələv talaptarьna javap birerlek kitaptar tədəv əsən in ťjaqşь nazarl belemle partejestar həm pidaguk kəstər bilgelərgə. OQIZ ul kitaptarđьn miljunlaqan tirazđa baťbьlьp sьqьvьn tə,min itergə tejeş.

Ýđək Kəmitətten kyltpruьna 1931-32 nse uqьv jьlьnda sьqasaq janь dəreslektərđen idejalugejə jaqьnan totanaqlь, palitixnizem nigeđendə məktəptərđen qajtanan tədəlevenə qulajlaşьvьn kyđətergə, şulaj uq ularđьn janь uqьv jьlьna əlgərevđəren tikşerergə tejes.

6. Dejəm uqьtьvđь ytkərev ajqanlь jalpь məktəben məktəp jortarь menən ta'min itev eşe məktəptərgə kədgə qanul itevđə đur əhəmejetkə ejə bula.

Sajuz jəmhyrejəttarenең xalq kamisarđar səvite, kraj həm əlkə Kəmitəttəre , şulaj uq aitanьmejalь Jəmhyrejət xalq kamisarđarь səvite 1931 nse jьlqa jьla tədələş plandarьn ber aj esendə qajtanan qarap sьqьrqa, ularđьn tultьrьlvđarьn ta'mln itergə tejeştər.

Məktəptər halьv, ularqa rimunt j a h a v kampanejalarьn urьndarđa şul rəveşle ytkərergə kərək ki, aydzit bujьnsa bilgeiəngən suma menən bergə qarşьlav plandarь tədəv, eske bajlьqtarđь dərəb fajđalanьv, xuzalьq, praisajuz, kapiratif həm başqa ojoşmalarđь bьqtьrьp, şulaj uq bulьşlьqtar ojoştorov, eşsən jalqьnь ь sərnəjələren bьqtьrьv julь menən aydzit kytərelhen.

7.) Ýđək Kəmitət. sajuz jəmhyrejəttərenең Məqkam h ə m ularđьn urьndaqь urgandarь eştərendə hunqь vaqьttarđa rikan struksejə talaptarь bujьnsa şulaj uq məhim səjasi—mədəni saralarđьn bərebe bulqan đəjem başlanqьs uqьtьvđь ytkərevđə nьqь boroloş jahavdarьn əjtep kitə

Şul uq vaqьtta Ýđək Kəmitət tuqь şunь kyrhətə: bьl eşte qaj tanan tədəv timpь əlegə tiklem jeterlek bulmanь, senki ul, gigant ađьmdar menən alqa barqan mədəni talaptarqa javap birmaj.

Məqkamđьn urьndaqь ojoşmalarь əlgeraktə rajundarqa jardam itevđə huqьssan timp mitьdtarьna barata qajtanan tədəl magandər.

8) Şul ajqanlь Ýđək Kemitət bətə partejə ojoşmalarьna həm bətə jəmhyrejəttərgə tyвandəgene təqdim itə.

a) nьqlь iqtibar menən eşselər hajlap uqьtьvsьlar kadьrьn nьqьtьrqa;

b) Ularđь ikense eşkə kyserevđe bəterergə;

v) Avьldarđa đəjem uqьtьvqa jardəm itev əsən, hajlanqandarđan mədəni vəkildər sistimьn tədergə;

g) Kyltərmistər menən daimi eş alьp barьrqa, əlgeraktə eşse həm kalxuzsьlardьn səjəsi, pida gugejə kvalifikatsejalarьn kytərev maqsatь menən ularđь kyltərmejə eşenə ьlqtьrьrqa.

d) Raj Başqarma Kəmitəttare ergəhendə mədəni tədeləş səvite ojoştororqa.

j) Đəjem uqьtьv aujьnsa bətə eşte berđəm jplan, kyltpaxut furmahьn kin rəveştə qullanьv julь menən ytkərergə kərək. (kyltpaxut, kyltistafita həm başqalar.)

9) Bətə partejə ojoşmalarьna 1 nse aprildəndə hunqa qalmaj, Ýđək Kəmitəttең 1930 nsь jьl 25 nse ejjyl qararьnьn bojomqa atqarьlvьn tikşerə başlatqa, şulaj uq başlanqьs məktəp həm jəştəre uđqandarđь uqьtьv hьđьq aujьnsa bulhьn, juqarь məqlymәttərđe kytərevđə bulhьn plandьŋ tultьrьlvьn (FZU krəbtejən jəştəre məktəptərendə) ta'min itergə quşьrqa.

OSLO QƏLƏMDƏR BEDQƏ JADALAR

Eşkə halqьnlьq itevselərgə kiьken saralar kyrelə.

Maqar rajun başqarmahьna kergən, Nava Jagur avьl səvite partejə həm xəkymət diriktiitarьn ytəvđə halqьnlьq kyrhətə, avьl səvitena kergən avьldarьnđaqь kulak həm juqarь qatlam dardь jaqlavь arqahьnda RIK tarafьnan alrelgən bətə əđerlekten berchelə 100 pr. menən tultarьlmaqan. Məbələn avьl səvitenə Ural nifetgə 7000 kunamitər utьn taşьrqa alrelə, şunan, 22 nse fivralqa tik kunamitər tultarьlqan. Juqarь xuzalьqtarqa alrelgən zadanejə tultarьlmaqan. 251 kulaktarqa alrelgən zadanejənь yđ vaqьtında tultarьvđa ber tərlə lə kiьken sara kyrelməgən. Navaj Jagur avьl səvitendə ujьlqь ikmək əđerlәv kampanejəhьnda 29 kulak xuzalьqьna zadanejə alrelmaj.

Urman əđerlәv kampanejəhьn đa kulak xuzalьqtarьnan tik 2genə xuzalьqqa zadanejə alrelgən. Səvit raise həm jadьvsьhь bьl eştəre esən sutqa alrelәlər. 25 nse fivraida Maqar tybak xalьq xakimenen sutь bulьp hədemtə lə Navaj Jagur avьl səvitenen raise həm jadьvsьhь jьnajat qa nanьnьn 111 maťdəhe menən qəjeplanep rəis ber jьl 6 ajəja irektən məxrym itelep, eştən alьna. Jađьvsьhь ber jьlqa irek tən məxrym itelə. Bьl sut partejə həm xəkymət tarafьnan ytkərelə torqan səjasi həm xuzalьq kampanejalarьn uđqarьşьvđa halqьnlьq kyrhətevselərgə habaq bulьrqa tejeş. Dəvlətşin.

Jaqlavsь bulqasxo quqlь buldьlar.

Zejansura rajunь, Mambatşa səvite raise Tukmatьf Mirza, yđe starsina balahь bulqas, yđe kevek sit iliminttarqa xoquq alьşьp birevđə kyp kenə jardamdar kyrhətte. Məbələn: Gərəjef tigən berəv, qəmərə bujьna tirmənse. Ber jarlьnь tirmənen đə ylterev əsen 8 jьlqa xekem itelə. Tirmənen kalxuzqa birgan bulьp, yđelə şul kalxuzqa ojalaj. Lakin ьsьndanda tirməngə Gərəjef yđe xuza nula. Tirməndən kilgən ondon aoton 20—30 humqa hatьp jata.

Asqar avьlьnьn tirmən xuzahь, 3—4 batrak menən torovsь, ejerlə maldar xuzalьq bulqan starşina balahь Jarmakuf, kalxuz aqzalь bulьp inep xoquq alьp qala.

Kulak balahь Jarmakuf Sibəqət ytkərelep jata torqan kampanejalarqa qarşьş torovь esən 3 aj eşka, 50 hum straiqa xəkəm itelə. Huqqь hajlav məlen đə bьl keşe jarlьlar jьjьlşь tarafьnan xoquqtan təşərelergə tejeş tanьlha la, Jarmakuf bətə maldarьn hatьp yđen—yđe raskulacivajt itə.

Şunьn menən berđən (?) avьl səvite raisenə đurь bulьv menən ikensenən, jarlьlardьn telaktare jerena jetkerelməj xoquqlь bulьp qala.

Bьl tirələ tid həm kiьken saralar kytergə kərək. „Henqə".

Bьl qьna ađ.

Yrge—Qьjqь rajun başqarmahь, Jaxeja səviten „Kamcatka" iseme menən narьqlaj. Bьl alьť məjeşka kyd halьvđь aik iťkə almaj. Jaxeja xalqnьn tenkəhenə tigən kyp keşelərđe ranzelkən „Kejek" Məftejef Kinjaaaj rajundan kilgənlar ber keşegə yđen partizan itep tanьla, şunlьqtan unьn hyđena tid ьşanalar. Unьn tarixьnь bar 1920-21 22 jьldarđa jort başqarmahьnda eşlagəndə xalq magazejen k u l a k t a r q a əlaşep birə 27 nse jьlqa tiklem batrak totop kilə. Kalxuzdar ojoşa başlaqas ul jarlь həm partizan, bulьp qala. Bətə maldarьn hatьp, esep bətərə. 1929 nsь jьl, məsette mədəni jortqa ajlənderevgə bətə kəsə menən qarьşь tora. 30 nsь jьl hajlav kamisejahe aqzahь bulьp, xoquqtan məxrym itelevseiərđən vedatkəgə bojđaj ala, raskulacit itelgən kulak Bulaşьfь qotqarьrqa tirşa. Timak avьl kulaqьnьn nəmələren jəşeia, iťke-moscqqa jьjьlqan jal—gojroqtarđь orlap hata, traktьrqa jьjьlqan 190 hum zadatka aqsahьn aşaj.

Inde ul „jarlь" bulqas kalxuz aqzahь la yđenə tapşьrьlqan maşinalarđь majlamaj jerəp jandarьp eştən sьqara. Kalxuz kasilkahь menən, araqь eserevselərgə nesən sanьp birə. Kalxuz nesəne sanьlmaj qala.

„Başqortostan" gəzitendə baťbьlqan xoner bujьnsa eşe deteť lənep, individual halьm halьnqan ike jьlqa xakem itelgən kulak Ibrahimьf Jantyrəne jarlьlar jьjьlşь iseme menən kulakть qotqarьvqa qarar sьqarla. Bьnьn əbtenə terlə eştare turahьnda tikşerev urgьndarьnda matirejaldar alrelhe la bər nerehe eşkə aşьrlmaj juqalьp qaldьlar.

Unьn şul vriditellek həm kalxuz eşenə ajaq salьvь əsən kalxuzđan sьqarьp taşlandь. Bьl qьna uqa jetərlek tygel. Bьnьn bətə aьsraqlьqtarьn prakuratura tikşerep, tejeşle jazahьn birgə tejeş. Jaxeja kalxuzь jarlьlarь şunь telaj.

ƏXMƏTŞA, MAHAŞ.

Rəlstең jьlь qanatь aťtьnda

Bilarəl rajunь Ismaqlь səvite, Qaharman avьlьnьn Bajastunfka tigən kulagь, avьl səvite raise qanatь aťtьnda jəşerelep qaldь. Bajstanuftьn daimi batrak totovьna, 600 giktar jer alьp bətə avьl xuzalьqь maşinalarьna xuza bulьvьna qaramaťtan, bьl keşe ajьrьm halьmdan səvit raise jardəmь menən qotolop qala. Bьl keşegə ajьrьm halьm halьv qьna tygel, raskulacьvajt itevđə ad.

Jetmahə oşo keşenең ulь kalxuzqa aqza bulьp kergən. Bьl keşelər nej esendər hajlav xoquqьnan məxrym itelməgəndər. Nətizə lə hajlav jьjьlşьnda qara agitatsejə menən sьqьp bətə xalqtь parteja həm xəkymət tarafьnan ytkərelep jatqan kampanejalərqa ajaqlandьrьrqa tьrьştьlar.

Avьl səvite raise Iştьvləteften nej esən kulakть qanat aťtьnda jəşətevenең serenə teşəp, hunьnan tejeşle hədemtə sьqarьrqa kərək bulьr.

„Kamsamul".

Bətə kəs jaƌpь səsevgə əƌerlek eşenə ƌ-ƌ-ƌ-

TILIQRAF ARQLЬ

„BAŞQORTAOSTN“
BRIGADAHЬ
№ XƏBƏR BIRƏ

Səsevgə eđerlek eşen barlavsь
brigadalarqa
KIM JUL BIREQED!

Xəbərselərdan torqan es brigada avьl sowet ireп, kalxuz həm kaprtalsejə ojoşmalarьn tikşerde.

Jađqь səsevgə kalxuz həm janqьđaq tar tarmaqь ađer. Orloqtar tulьhь menən jьjnalqan, tađartьlqandar.

Avьl xuzalьqь invintardarь təđətelgən. Bətə surujdar ađer, Şunьn menən berqə tədətelergə tejeşle bulqan jьjəm inventardarьn Stalintamaq rajunь Nikulə ihapka alьv başlanqan.

Brigadalar avьl sovitendə həm kalxuzda kyp kenə jeleşhedlektərde astьlar kalxuzda kalxuz xərəkətə menən julaəşşьlьq itev natelnəj juq. Avьl sovitendə partejə julaəşşьlьqь juq. Avьl sovite dəvmətendə partejalьlar, kalxuz aktifь kolliktifləşterev tuabьnda jalpь arabьnda aulatьv eştere alьp barьlmaj. Şuqa kyrə lə kalxuzdьn yheşe nasar. Hunqь aiş kənlektə kalxuzqa bətəhe es kenə janqьđaq xuzalьq kerəən.

Kalxuzda tartьv kəstəre igen majalarь həm maldar berləşterelməgəndər. Aqsa majalarьn kəregensə totovqa ihap eştere ihastla nasar qujalqan. Oşo kenqə tiklem jilxizda ihapse juq.

Kilerde syleşep alьv dereь qujьlmaqan: es kenən ihəplanmajeunsə kilerde ner tiged aylgəndər.

Ə, kaprtalsejəqa kilhən basьn da əjlənep sьqmarь: sənəqət tavarđarьna ihəp juq Lisprumxuzđьn manufak ura fundь bulhala, birergə roxsat itmaj. Şunьn menən berqə avьl sovitendə aqas aderlav eşe jaq şь tygel.

Kyrhətelgən jeteşhedlektərde bətərev turabьnda brigadalar ferle saralar kyrergə təqdim ittelər.

Qьvqunaq— başьnda xəbərselər brigadalьq avьl sovitenen səsevgə nasar əderlənganen astь: avьl sovitendə orloq jeterlek tygel orloqto bađarqa sьqarьp hatьp bətlendər. Timerselər xərəkəthed—eşləmaj đer. „Tədətep elgərerđər ale“ tejđər. Şuqa qaramarьtan tədətelmagən inventardar tulьp jata Saritrufka eştere nasar bara.

Brigada bətə jəçəjkə hən avьl sovite janlaqətselegenə eştən quqьnьs aldьnda torqanlьqьn belderde.

PALƏKUF.

HATLЬQ BURZЬVA GƏZITTƏRENEN

„SSSR đa məzbyri xeđmət“
tuabьnda taratqan jalqan xəbərđərenə qarьşь

STALIN PARAVUZЬ.

LININGRAT. Liningrat—Varşav stansa djularьnьn paravьzsьlarь, Varşav—Baltiq syrьn jul tejənənən ataqlь maşinistь iptəs Sulingə byiak itep urta rimuntan S—68 paravuzь sьqarđьlar.

Paravuzđь eştəp sьqarьvđa 114 keşe qatnıştь Eş ireklelek nigeđendə eştən qal qan vaqьtta ytkərelde.

Dipu paravuzsьlarь şunь aelderələr:

— „Bьl—qoldar kəsenən fajđalanьvşь kapitalistardьn hatlьq burzьva matbuqatь taratqan „SSSR đa məzbyri xeđmət“ turabьndaqь jalqan xəbərgə neđđen javaь bьđ bulhan!“.

* * *

N—NUVGURD. Katь rajunьndaqь Kalinin isemendəge kalxuzđьn 600 aqzalь SSSR đьn juqnrь sutьna asьq xat menən meraəsqət ittelər.

Unda şulaj tejelə:

— „Qorotqostarqa javap itep bьđ səsev majđanьn 20% qa arttьrьrqa, (zadanejə bujunsa 12 pr. qa arttьrьrqa tejeş inek), unьştь zadanejə la kyrhətelgən 20 pr. urьnьna 30 pr. qa kytərergə, kalxuzđьn yheşen bətə rajun kyləmendə 30 pr. urьnьna 50 pr. qa kytərergə, janь kalxuzьlar bьqtьrьv əsən 8 brigada ojoş tolorlqa hyđ birəbeđ.

Bətə sajuz kyləmendəge kalxuzsьlarđь yđebeđ menən tinləşergə saqьravьđ.“

* * *

N—SEBER. Ub jьlqaьna kyper hajьvsь. 2 meң 300 eşşe minşeviktərđen kuntr-rivalytsejun sьquştarьna javap itep kyperde 1 nse aprilgə halьp bətergə auldьlar.

1 nse martta eşselər dur brigadalar mənən qađьl bajraqtar kytərep, jal kenenđə eşkə sьqtьlar.

* * *

MAKEJЬFKA. Makejьfka zavьtьnda həm rajundaqь şaxtalarda eşselərđen mitinglarь bulьp ytte.

Şaxta eşselərə kuntьr—rivalytsejənirđarqa qatь xəkəm sьqarьvđь talap itelər. Kyner biş jьlьqьn 3 jelda tultьrovđь ner terlelə pravakatseja tuqьrata almaь tejđər şaxta eşselərə.

„Cajkins“ şaxtabьnьn eşselərə mixanizatseja dikadabьnda mixanika menən kymer tazьv planьn 100 pr. ь menən tultьrьrqa hyđ alrələr. Makejьfka zavьtьndaqь dumьa həm martin sixtarьnьn eşselərə prajьzvudstьva tixnikabьn quloa alьv paxutь iqlan ittelər. Martinьslar xəkymət aldьna „5 jьlьqь xəl itkes əsənsə jьl, jarьmtьnđə zajьm sьqarьv məs'ələhen qujaqtьlar.

„Ken sьqьş vintilatere„ şaxtabьndaqь telər đaizanel tədev əsən ner kenlek xaqtarьn sirergə auldьlar.

Prajьzvudstьvala 45 jьl eşlagən eşşe ixatьl xinşeviktərđen, qortoqsloqtarьna ap itep partejaqa inerqə qarьna birđe.

Başqa eşselər unan əlqə aldьlar.

BƏTƏ ĐONJA PRALITARĐARЬ BIREQED

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (b) NbN
BAŞQORTOSTAN
ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM
B. K. B. Y. URGЬNЬ

1931 JbL 6—MART JOMA № 51 (343)

MART--SƏSEVGƏ ƏĐERLEK EŞENDƏ UDAR AJ.

„BAŞQORTOSTAN“ „MƏDƏNEJƏT“ KALXUZĐARЬ

SƏSEVGƏ ƏDERLEKTƏ BERENSE SAFTA BARALAR

Əfə, rajunь səsevgə əđerlek eşendə buldьqhьđ lьq eşlekhedlek kyrhətə.

„Başqortostan 10 jьlьqь“

kalxuzь səsev planьn arttьrьp qasul itte

Bilarət rajunь Ural avьl sovitenđa barlьqь 306 jort xuzalьqь aulьp, bьnda „Ural“, „fondod“ həm „Janь jьl“ kalxuzđarьnda 286 jarьlь natrak xuzalьqtar ojoşop 25 pr. berləştelər. Avьl savite ham kalxuz tđaralarьna hajlavđar bulьp ytte. Jađqь səsev planь 477 gіktar kilqəjne, şunь 503 gіktar itep qarьşьlanь, orloq tađartьlьp nette. Tixniriskt kylturalar jetmaj. Avьl xuzalьqь maşinalarь tə'ə elde. Bilarət sirapkunь şifqa alьp orloqto erelənderev, maşina alьp sirevđar menən jardam itte həm eş vaqьtьnda 5 brigada sirergə vəqələ itte. Bьl kalxuzđar təp malsьlьq kalxuzь bulьp, berlaşelgən eş attarь 360, hьjьđar 300, vaq mal 120 baş. Bьl kalxuzđar igen, nesəu, halam zadanejələrən 100 pr. qa tultьrđьlar, 2500 humlьq zajьmđь 2520 hum itep qarьşьlap 60 pr aqsahь tylande.

Uqьtьvsьlardan Əpsələmef (kulak kejave) nauahь menən najlaneş tota, qatьnь Qajşə Dəvlətgarəjьva (kulak qьđь) la şulaj dejem eştərga qatьşmajdar. Xatta qajhь ner urьndarđa ariqa hejrajdər, kileşevselek menən avьrьjđar. Rajun kalxuzsaju menən jenle najlaneş juq, ytkan jьl silys jumdarь qađьlaşlanьp, şul kəje jata, quđqatьvsь juq. Mal qatьvsьlarqa qarьşь sut urgьndarь jomoşaq, meqəmələ itep, administratsejanьn aetujьn təşerələr.

ORLOQ TUPLAV.

Səsev majđandarьn səsavorloqtarь menən tə'min itevđə taqьla artta qalalar. Orloq ađerlav timpь taş baqa ađьmь menən bara. Məhələn: hunqь 10 kenlektə, elkə fund 407 sintnirqa, vulьs fundь 656 sitnirqa, straxavaj fund 256 sitnirqa qьna tuplanqan.

ORLOQ TAĐ ARTЬV.

Orloq tađartьvqa kilgəndə Əfə rajunь kyləmendə barь 30,5 pr. (fivral ajьnьn hunqь 10 kənlegen də kalxuzđarđa 1021 sitnit ajьrьm xuzalьqtarđa 1690 sitnir) orloq tađartьlqan.

Qadi orlotarđь surtlь orloqtarqa almaştarьvqa kilhək, eş ketən ləj nasar tora. Bьl kisekterelmaj torqan məhim məs'alənə xəl itevđə un appartunistarsa qarap eş jertəvselərə juq tip nulmaj.

Sənkl, yikan 10 kən esendə kalxuzđar hьđьqь həm ajьrьm xuzalьqtar hьđьqь bujnsa lə bergenə kila la qadi orloq surtlь oqrloqqa almastьrьlmaqan. Rajun partejə həm başqa javaplь ojoşmalar bьl məhim məs'alənen bьndaj əđəklək aldьnda torovьna kyđ halьp tejeş le saralarđь kyrergə tejeştər.

M. XƏBIRI.

„XEĐMƏT„ ISEMENDƏ JAŃЬ KALXUZ TƏĐƏNƏK.

EsTORLETAMAQ, 3 MART Kapitalistardьn SSSR qa qarşь jynaltelgen janь qajaqattarena javap uraьnda virxnі—Nikolajьfk avьlь grazdendarь 12 xuzalьqtan „Xeđmət“ isemle janь kalxuz tədenələr. Şulaj uq qьđьl aeuz ojoştorop 100 aet igen tapşərđьlar. Nikolajьfka avьlьnьn janь. natrak həm urta xelle qatьn—qьđđarь 8 nse mart kenənə qarata ike qatьn—qьđđar brigadalarь ojoştoron, ularđь igen tapşьrьp həm kalxuzđarđь kinəjtev jьlьnđa agitatsejə taratьv eşenə qaştьlar. Kalxuz jəştere jete jьlьq maktəbenen uqavselarь həm uqtьvselarь, yđđərenen dejem jьlьlьştarьnda kapitalis ərđьn qjaqattarena qarьşь partejaən ginіratnaj hьđьqь ergəhendə taqьla aьđьraq tuqlanьrqa, satsejalizem jarьşьn həm udarьlьqtь kesəjtergə qərar birdelər.

Palakuf.

Agra kyltpaxut ojoştoroldo

TILIQRAMMA

7—12 martta Estərlətamaq rajunь massavaj agrakyltpaxut uđđьra.

PAXUTTЬN BUrЬSЬ—kalxuznikta qa, janqьđaqtarqa agranymeje aete. menən đur ohəmejətə narlqьn avьlđь janьnan tađav eştaren tuşənderev Kalxuzsьlardьn II—s'jəz mərəzəqələn ejənov, kerəbtelendərdə, kin jai pь qatьn—qьđđarь, aatrackalardь kalxuzqa alьqtьrv.

Paxuttь ytkərev əsən janaqət ştaaь tədəldə. Estərlətamaqtьn aetə mədəni keətərə (200 keşə inzinirdar, tixniktar, uqьtьvselar,) məəlizəva t ittelde.

„Uraəaj“ jađqь səsevgə Balşeviktərsə əđerlənə.

„Uraəaj“ kalxuzьna (Tapurin rajunь) aujьl jađ 509 ga səsergə plan birelgajne. Kalxuz 109 ga. qar şьlav planь menən 667 ga itep sa səsek. 300 ga. aojđaj 200 ga. holo həm 22 ga. tixnik kylturalar həm aaqa kylturalər səsələsak. Ytkən jьlqa qaraqanda kalxuzđьn səsev majđanь, qəmyman 34 pr qa, tixnik kylturalarь, 26,7 pr. qa arttьrьp səsəsək.

Tixnik kyltura həm tamьr adьq orloqtarьnan başqa səsev orloqtar jeterlek həm orloqtarь 100 pr. tađartьlьp, avьl xuzalaq qoraldarь kyptən tədətelep qujьldь. Xəđergə vaqьtta kalxuz jađqь səsevgə kərək aulqan zərujđar həm başqa kərək nəmələrđe tədəlep aetə rəp bara.

Kalxuz planь aujьusa 20 qa jađqь səsev jeren tireblərgə tejeş, aulьp, xəđergə vaqьtta jer tirebləv eşe jaqşь bara Kalxuz kyptən tygel genə 88 xuzalьq kalxuzqa alьnđь Kerergə telap qariza birevselar kypkenə. Qьđqəsa ajtkəndə kalxuzlaşьv planь qəmələə asьrla.

Ql NƏZMI.

Səsevgə əđerlek jaqşь.

Bilarət rajunь Yđən avьlь kalxuzsьlarь udar rəveştə balşaviktarđьn ikense jađьna əderlekte aetələr,

Orloqtar tađartьlđь, eş qoraldarь əđer. Attarqa furizalar jeterlek. Xəđer ajьrьm xuzalьqtarqa avьl xuzalьqь qoraldarь menən aulьş lьq itələr.

Oşo elgaşevđərəaeđ menən Qotqor avьlь kalxuzsьlarьn tinləşergə saqьravьđ. S. Q.

„Ural“ kalxuzь jađqь səsevgə əđer

Əbjəlil rajunь „Ural“ kalxuzь 26 nsь jelda uq 18 əj xuzalьqьnan ojoşop, oşo kenqə tiklem đavam itep tiihə lə, aerđə yhmaqan, dimlav gruppalь juq, məktəp aulhala, aujьtьvsь dejem eştərga qatьşmaj, məktəp aalalar əsən aujmajolalarьnanqej Kapitalifaraqь menən nik nuq tə'min itə, aqzalar kynerək ihərep eşkə ədəkiək kilterələr, Rajkalxuzsajuzdan eştəren julqa halьv əsən, nergenə lə keşe kilə ne juq.

Kalxuz jađqь səsevgə ađer. Orloq tađartьlqan, maşinalarqa rimunt jahalqan. Avьl xuzalьqь qoralь jetmaj, jelgərges, huqqьs juq, fəjət 28 eş atьna 8 hauan həm 6 tьrma, ner səskes kenə—aьna bьl qaranqь məjəştərgə raj kalxuzsəjuz həm başkalxuzsajuz nьqьraq kyđ halьrqa tejəştər.

N. Q

Zlansura rajunь

„Qьđьl taŋ“ kalxuzь.

27 nse jelda 13 natrak xuzalьqtan ojoşqajnь. Xəđer 50 xuzalьq qa jeta, jađqь səsevgə qarata orloq tađartьlep bətkan. Lakin avьl xuzalьqь qoraldarьna rimunt jahalьp betmagən, igen, it, əderlav zadanejalarь 100% qa tultьrьlqan. Məktəp uqьtьvselarь, diliqatkalarь jarlьlar gruppalь janqьđaqtar eşkə qatnaşalar. Lakin gəzit— zurnal kalxuz ədəbejəle nik əd həm hirək kila, aq aelem eştəre nasar, rajun başqarma 100 saqьrьm aulьp aajlaneş nasar, vəkildər nik hirək kilələr. Kapiratlf berđən tavar menən tə'min itə almaj; qamьt zəruj dar jep jьşev, baqsasьlьq qa kərək aulqan timer kerək, kirka, hьv hip terges kevek in kərəkle nəmələr juq. N. Ql

ORLOQTAR TAĐARTЬLЬP BƏTTƏ

Boraj rajunь Şişma—haraj avьlь „Mədənejət“ kalxuzь đur jeqevđlər menən alqa bara.

Kalxuz balşaviktarđьn jađьna bьndanda balşaviktarsa unьşlь ytkərev naqsatən tep aunь tep alьp, xəđer orloq tunitarь jьjnalьp bette. Orloqtar tađartьlep səsevgə tiklem nodotmaltьq raveşte jaqşь urьnda haqiana. Avьl xuzalьqь qoraldarь tmunttarь bərkəndər.

Raj kalxuz sajuzđьn jađqь səsevgə qarata birgən planь yđ vaqьtьnda hər ner kalxuzsьqьn jetkerelep, kyrhətelgən plan 127 gіktar aulha, kalxuz unь arttьrьp ytergə đur məmkinlek tauьp, 150 gіktarqa jetkerep səsergə auldь.

Oşo kəndərđə kalxuzqa 8 xuzalьq ərtəlde. Kalxuzqa inergə telap jađьlqan qərizalər ner—ner artlь aqəlalar. DIMSKEJ.

ƏFƏ RAJUNЬ SƏSEVGƏ NASAR ƏĐERLƏNƏ

Əfe rajunь kyləmendə fivral ajь nьq hunqь 10 konlegenđə kalliktifləşev eşe qatь ydga.eş jahaj almaь.

Dejem Əfe rajunьnđa kalliktifləşev barь 26,4 pr. qьna torovqa qaramarьtan, fivral ajьnьn hunqь 10 konlegenđə lə his qaniqatlanmaklek hedəmtə birđe.

Məhələn: 19 nsь fivraldan 1 nse martqa alanqan məqlymətka qaraqanda, rajun kyləmendə 2 janь xalxuz artьp, ularqa barьlqь 603 xuzalьq inde.

SƏSEVGƏ ƏĐERLEK JAQ ŞЬ BARA.

Maqar rajunь işaj avьl sovite bajьlqь jađqь səsev kampanejə nьna əđerlanevđə udarsalьq timpь alьb.

Jađqь səsev əsən rajun jer aytege tirabьnan bireigən səsev plaпьn 25 pr. qa arttьrьp qasul itep hər ner kalxuzqa həm ajьrьm jorttarqa jetkerelde.

Şunьn menən berqə, aujьlqь jađqь səsevđe kantraktavajt itevđəge ydək kamitat həm SSSR savnarkumь tarafunan sьqarьlqan mərəzəqələn kalxuzlarđa həm janqьđaq xuzalьqtarđa aulatьlqan.

Jađqь səsela tarqan igendərđe janqьđaqtar 100 pr. qa, kalxuzđar 50 pr. qa kantraktavajt itkəndər.

Avьl xuzalьqь maşinalarьnьn ihəne alьnьp 2 traktьr, 8 hauan tədətelaən.

Kalxuzđarđa 7000 aet orloq tađartьlqan, lakin şulaj aulhala janqьđaqtarđa tađartьv başlanmaqan.

Avьl sovitendə 2000 aet strax fond ojoştororqa zadaneje aulha. 26 nsь fivralqa 1900 aet orloq ojoştorolqan.

Qas fund jьjnavь 716 aet ihəne menən sirelinə ul 100 menən ytəlgən. X DƏVLƏTŞIN.

QOROTQOSTARQA JAVAP ITEP JAŃЬNAN JAŃЬ UDAR BRIGADALAR.

QЬĐЬL ABUZDAR, QARŞЬLAV PLANDARЬ TƏĐƏLƏ

Əfə. Minşeviktər ərtənən bərqan sut ajqanlь bətə Başqortostanda osqos mitinqьlar ytkarelə. Eşsən xalьq kuntьr—rivalytsejənirdarqa xurlьq biigche neldərələr.

Krasna—Usuldaqь bujala zavьtь eşselərə partejəqa inergə telap kymək qarizalar birələr ham qorotqostarqa qarьşь qatь xəkəm sьqarьvđь talap itələr.

Ələnəq aqas zavьtь eşselərə udar brigadalar tədənələr, Əfe pazarnfktarь huqьş eşen ejranev asən udar vzvud tədənələr.

Byzđək rajunьndaqь kalxuzsьlar qorotqostarqa javap itep, qьđьl asuz menən igen aderlənələr.

Ber kendə genə ual rajunda 12 asuz ojoştoroldo. Bьl asuzđar plandən tьş 700 sintnir aşlaq birđelər.

Baqalь rajunьndaqь janqьđ xuzalьqtar jađqь səsevgə qarьşlav plandarь tədep 28 meң gіktar arttьrьp səsergə aul ьlar.

SSSR RIVƏLYTSEJUN HUQЬŞ SƏVITENEN 1931 NSE JЬL 27 NSE FIVRALĐA SЬQARQAN PRIKAZЬ.

1931 nse jьl 27 nse fivralda 39 nsь numirlь zavat eşselərə həm xeđmatselərə hava huqьş kəstərenə, yđđərenen irekle raveşte jьjьlqan sərmajəgə tədəlgən huqьşsan samalyttaren tapşьrđьlar.

SSSR đьn Rivəlytsejun Huqьş Səvite 39 nsь numirlь zavьttaqь eşselərjə ham inzinir—tixnik kalliktifenə, hava huqьş tiutьn janь huqьşsan kəs menən tuitьrqan đarь əsən rəxmət əjta.

Samalytka „Minzinovis“ isemen birep unь Eşşe—kiərtejan Qьđьl ərmejəhenen Rivəlytsejun Huqьş Səvitenə ihəplaj.

Huqьş ham dinged eştərə Xalq Kamisarь həm SSSR Rivəlytsejun Huqьş Səvit rəise: VARAŞILЬF.

SSSR đa eşlevse sit il eşselərə təzribələre menən urtaqlaşalar.

N—NAVGURD. Aftastrujđa sit ildən kilgən eşse—belgestərđen, bətə kraj kənirinsejələre bulьp ytte. Kanfirinsejələ 71 diligat qatnaşьp—Anglican, Amirikan, Nimes, Italjan, đat, Qьtaj həm başqalar auldьlar. Sit il eşselərə—belgestər yđđərenen bətə tixnik təzribələren satsejalizem tədevse ilgə birergə hyđ birelər. Kanfirinsejə bətə donja pralitarejatьna şundaj saqьrьvđar menən meraəsqət itte. „SSSR đa satsejalizem tədev eşen, kapitalizem jotloqoluп tiđerək qoloiar esen, jeted adamđar menən alqa jeneravđə jardam itajek“.

Kanfirinsejə savit eşselərenə tixnika təzribələr birevđə kankrit juldar hьđьp kitte.

„Millejət“ gazite

JAĐЬQ IŞEK ARTЬNĐAQЬ KƏNFIRINSEJƏ TURAHЬNDA

ISTAMBUL. Tərjemejanen „Millejət“ gəzite ydenen naş məqələhendə şunь jađa:

„Javrupa komisejəhenen Terkeja həm SSSR menən iqtisadi məs'ələlərdə bergəlaşep eştərga, tigan qararьna qaramarьtan, Parizda aqraniktar kanfirinsejəhьna SSSR menən Terkeja saqьrьlmanьlar. Igende sitka sьqarьv məs'ələhe lə iqtisadi məs'ələ aulmaqas. nindaj məs'ələnə iqtisadi məs'ələ tip atarqa məmkin hun?“ tej gəzit.

Şunьn menən bergə gəzit miliətlər ligahьnьn sikrtiarь jađqan xatqa qarьşь Litvinьftьn nutaqьna tajanьp şunь jađa.

—„Məs'ələnə tikşergən vaqьtta Javrupa komisejəhendə şundaj fikerđər aelende:“ komisejələ SSSR đan kilgən vəkildər aldьnda həjləve qьjьn aulqan məs'ələler qujьlьvь memkin, „lakin bьl fikerđen nejđən ajteleve: unda qujьlasaq məs'ələlərđen SSSR qa qatnaşь aulmavьnanmь, ja ha ul məs'ələlərđen SSSR tarabьnda aulasaqьnanmь ikanselege asьq kyrhətelməgəjne“.

—„Parizda aulьp ytkən kanfirinsejənan hun bьl məs'ələlərənlajьşlь aulьp asьla başlanьlar“ tej „Millejət“.

Amirika eşheđđare

eş talap itələr

NEJU—JYRK. Neju—jyrk eşheđđarenen mendən artьq diligattarь Bufil həm başqa sənəqat ydəktarena jьjьlap Alaaneja qa nardьlar həm unda eşheđđərga aqsa sirev julь menən jardam kyrhətevđe talap ittelər.

Eşheđđərđən 500 diligat hər terle plakattar kytərep eş, jakl jardam horap zakun palatabьna indelər. Eşheđđərđen jetəkselere zakun jьbьşь aqzabьna hyđ menən meraəsqət itergə telənəs, qəskər eşheđđərga həzym jahanь, eşheđđərđe palatanan qьvьp sьqarьrqa tьrьştь.

Dimanstranttar ularqa kəbken qarьşь lьq kyrhətelər. 20 minutan artьqraq vaqьt palitsejə menən eşheđđər arabь đa qatь bərđeş bardь. Ike jaqta la jaralanvşьlar bu đь.

Zakunsьlьq palatabь ultьrьş zalьnda diligattar Dimanstratsejə jabalan vaqьt a ner nis jəđ eşheđđər kapitvleja zalьnda zakunsьlьq palatabьnđaj tynəndəge iuьn glar menən dimanstratsejə ytkərđelər.

— „Bəđ eş teləjəđ!“

Palitsejə ularđь kapitvleləпan qьvьp sьqarqas, ular uramdarda dimanstratsejə tarьn davam ittelər.

BAJMAQ, TYBƏNE

Axun, mulla, kulaktarđan tađartьrǫa

Sit ilimintiar esən zavьt-fabrik, şaxta, rudniktarđьn işege biklənergə,

Prajьzvudstьvala sьjnfi hiđgerlek kösəjtelergə tejeş.

KULAK, MULLA, AXUN, XOQUQHЬ ƏƏARCJA PRAJЬZVUDSTЬVALA URЬN BIREV—SЬJNFI HIĐGEIRLEKTE INKAR ITEV, PRAJЬZVUDSTЬVALA PRALITAREJAT IDEJALJGEJƏHЬ JOCJONTOHONA NARЬQ BIRƏ BELMƏV, FRUNTTЬ DOŞMAN QULЬNA BIREV.

BAJMAQ MULLA, MUN TACJAJ, KULAKTARЬ NЬN

MAGNITQA BULCJAN „SƏFƏR ƏƏREN" ƏƏRGƏ.

Hunqь vaqьitarđa raskulacьvajt itelep həm başqa terle qьbьmdar nula başlaqas. Bajmaq rajunь davmalendəge betə kulak, mulla, muntaqaj həm unьn nalalarь barьhь berđən magnitstruj qalahьna jьjaldьlar. Bьuntapta bьl magnitstruj ularqa jьlь urьn nulьp əverelde, xəđer nindəj genə, ber kulak qa qьbьm nulmahьn totala magnitstrujqa hьđa birə. Senki unda barьv menən yk his dəkəmithed eşkə kerə. Şulaj uq spikylətsejə menən də şeqəllənələr- Magnitstrujđan alqan tavarđarьn, tavar qa moxtaz nulqan rajundarqa sьqarьp ber xaqьn alş ilep hatalar. Məhələn: prastuj sitsanь nitьrьn 6 humqa, təmakənen paşkahьn 2humqa həm papirustь paşkahьn 1 humqa hatalar. Şulaj uq rajundardan maj alьp barьp unda la şulaj uq fajda italar.

Ə inde, bьl kulak ilimintiarьn qigant magnitstruj qalahьnan qьvьv sarahьn horap qarahalarđa, magnitstrujđьn eş aəşənda ultьrьvьslarь, bedđen rajundan sьqqan sit ular, ularđa hedđen eşeged nulmahьn tip kenə javap qajtaralar. Həm uaj balalarьn terle juqarь məktəptərgə uqьrqa jebərələr.

Xəđerge kendə magnitstrujđa 1—Işmuratьf Əlməxəmət, 2—Işmuratьf Xajrulla, 3—işmuratьf Basir, 4—Işmuratьf Xajrulla, 5—Qьvandьkьf Işemxuza, 6—Işmyxuza Qьvandьkьf, 7—Qьvandьkьf jəki (Jərməxəmətef) 8—Rizyenьf Xakimjan, 9—Mə əmətsin Nuriman. 10—Janьbajef Cjəllam, 11—Vəlit Mulla, 12—Xalikьf Sajet Əxmət, 13—Xalikьf Zinnat, 14—Bajnulьf Qatavđar eşləp jatalar.

„Xudalasьi".

TRAKTЬR MASTIRSKU JЬNDA UNЬŞLЬQTAR BAR

JETEŞHEDLEKTƏRƏE ƏƏTƏ RƏRGƏ KƏRƏK

110 keşenən 15 eşse yđđaren udarnaj iqlan itkandər. Linin kənendə betə eşselər udarnaj rəveştə tulь ken eşlap 350 həm aqsa jьjnalqan.

Eşselər arahьnda „5 jьlьqtь —4 jьlda" zajьmьna birelgan han 2000 hum nulьp, 10 aj vaqьt esendə ytələsək zajьmьnь 8 aj esendə ytəv şartь menən 3000 humqa qabul iteigən.

Satsejalizem jarьşь dugьvьrь tədəlgən. Dəvlaken traktьr mastirskujь menən bəjlaneştə nulьp jarьş alьp barьla. Qinvar ajanda iglin səviten şifqa alьp iglindəge kalxuzdən vatьq maşinalarьna vaqьtьnda rimunt jahavđь kyđđə totop şiilьq itkan avelqa jebərev əsən ber eşse nilgelangən.

Traktьr mastirskujьada eşləvse eşselərđen kypselege terle urьndarđan kilevselər nulqanlьqtan ularqa torlaq urьndarь juq. Bьl eşselər tarqav rəveştə xosusi jorttarđa torop, jataq, torlaq urnьna moxtazdar. Şulaj uq eşselər əsən aşxanalar juq. 60 laqan eşse əđer aştь hatьp alьp tsixtarđa aşajđar. Eşselar əsən in kərəkle nulqan namə—qьđьl məjeş juq. Səvəne, qьđьl məjeş ojoştorov əsən urьn juq, 10 eşse tatar— başqortlar, şulardan qatьn—qьđđar dyrt keşe, şulaj uq eşselərđe jetəkselek eştərenə yrlətev eşe bətənləj juq. Tik mastirskujđьn medire iptəş Qar nanьfqьna timer jul eşsehe timer se 30 jьl eşlaqən eşselərdən jetəkselek eşenə kytərelgən. Başqasa juqarь eştərgə yrlətelgan eşselər juq.

Juqarьla kyrhətelgən jeteşhedlektərđe bətərəvđə bigerəktə jetəkselek eştərenə yrlətev kadьrđar əđerlev, jerle milləttərđan qatьn—qьđđarđь kyverək bьqtьrьv saralarьn kyrev həm eşselərđen torlaq xəldərenə nьq iqtibar itevđə tejeşle urgьndar aşь qьs rəveştə praktik saralar kyrergə tejeştər.

B. V.

SЬJNFЬJ HЬƉЬQTЬ HAQLARCJA.

5 Jьlьqtьn xəl itkes 3 nsə jьlьnda, sənəqətesedđa eşlap sьqarьv kesən 28 pr. qa kytərergə. Təvarđьn ydenə teşev xaqьn 10pr, qa kametergə tejeşved. Bьl sed đen alda torqan in mehim həm javaplь burьs. Ydək Kəmitətten berlaşkən, dikəber plinumь ydenen qararьnda bьl burьstь kankrit raveştə jəkmetep kitə. Bьl məs'ələne xəl itev, sənəqət prid prejətejələrendə eş mitьdtarьn janь qalьpqa halьvđь, eşselər kesən tulь kileş fajđalana belev eştəge edəkləktər, buş səqətterđe nuldьrmavđь tulь kileş tə. min itevgə qajtьp qalь.

Kađьrđar, algerəgendə sənə qət prdiperjətejələrđə jerle millət kađьrđarьn tuplav, ularđьn kvalifikatsejələrьn kytərev tьsendən kytərelgən jəş nelgestərgə hər jaqtan jardəm ite, ularđьn eştaren də nulьşlьq kyrhətev mitьdьn qullanьv aşaqьna partejə tarafьnan nirelgən kankrit zadanejalar đь tormoşqa aştьrqa məmkin. Bedđə ale jerle millətten sənəqət kađьrđarь əđerlev eşenen barьşь həm unьn eş qujьlьşь, mitidtarь his ber terle jaqtanda negengə horavqa javap birə almajđar.

Begengə qəziteedđə urьnlaş tьrьlqan qajlь ber məqələlərđə bьl fakьttarđь bik asьq kyrəed. Əjtəjek, Ofe ləge 1-dəvlət mixanika zavьtьndaqь 1000 selər tbaen ə birqii kamsamuldir-Şərki nedzojat nulqan tlimint qa nulqan məqəmələr, partejə, kamsamul, zavьt adminstratsejalarьnьn ularqa nulqan qəfev itelməblek halqьn qaraştarь, nьlar barьhьla, jerle millət jəştarenən sənəqət kađьrđarь nuldьrьv turahьndaqь partejə diri ktjfьna his ber terle lə javap birə almajđar. Bьl kyrneşte qəməldə ün appartunizem tip əjtergə kərək.

Kyp sənəqət, pritprejatejalarđə kađьrđar jeteşməgən kevek, sьjьnfi jaqtan nedgə sit nulqan iliminttarđьn „eşse" maskahь abtьna jəşerenep ojalaqan urьn đarđa juq tygel: Bьl kyrneştergə Bajmaq, Tybə, Magnitagurьs ki giganttarьna barьp ojalaqan, kulak mulla, montaqajđar bik asьq iakittar.

Timək nьlar, berđən jerle millättərđən sənəqət kađьrđarь əđerləvgə đur zarar ithələr, ikensenən ular, sənəqət pritprejə tejələrenen esenə inep, yđđərenen teləgenə nulqan bətə məmkinlektərđe tajdaianalar. Magnitstrujqa barьp ojalaqan kulak tarđьn pram tavar menən espikyletseja jahap jərəvđəre, ular sit his ber maqsathьđ eşlangən eştər tygel.

Idijaluqejə trnatьnda kiьken kerəş barqan ber midgeldə, sənəqət eşselərenen sьjьnfi tota naqlь idejaluqejə jaqьnan jədpratsint menən tada nulьvь şart.

Mastir həm tixnikatr 1000 selər jomoş menən barhalar 2—3 səqət totalarđa axьrđa qьvьp jenərələr. 1000 selərqə eş qoraldarь afьv esən markalar nireiməgən. Ogər brigadirđьn markahь jetməhə qorallьđ nuş vaqьt ytkərələr. Tixruktar həm mastirđərđan horahalar 6 aj tulqas kilerheged tip kenə jenərələr.

Bьl kyreneştər jerle millət jəştərenen kađьrđar əđerləvđə nigerəktə kamsamul jəştərđe prajьzvudstьvaqa tartьp ulardьn hanьn kyvəjtevđə kərək zafkum, kərək adminstratseja tarafьnan nulьn qəfev itelməblek rəveştə jəmhed kyreneş həm in hunqь nojorakratlьqtьn sige itterep qaralьrqa tejeş. Bьl eşkə şanan başqa ber terle lə narьq qujьp nulmaj.

SMAQ DAVЬT

1000 SELƏRGƏ IQJTIBAR ITMƏJDƏR.

Berense dəvlət mixanik zavьtьna kəd kənə manlizavajt itelgən 1000 kamsamuldan 20 keşe berketelgəjne. Ularđan jetəvhe prajьzvudstьvanan qastlar. Sənki ularđь halqan qarşьlav, kankrit eş birmavđər sənəp nulqan nulьrqa tejeş.

Xəđerđə lə 1000 selər arahьnda oşo kəngə tiklem eş alьp barьlmanь. Ular əlegə tiklem ydđərenen manlizavajt itelev maqsattarьnda anlamaj, burьstarında teşənməj jəşəgəndər.

Mastirđar nulhьn, brigadirđar nulhьn ularqa bşanьshьđ kyđ menən qarajđar. Brigadirđar ularqa kankrit eş birmajensə kyp vaqьttarьn nuşqa uđqaralər. Paravuz—rimunt zavьtьnda eşləvse 1000 selər xəđer 4 nse rəzrat menən eşlajđər. Senki 1000 selərđe 6 aj esendə 4— rəzrətkə qujьv burьsь qujьlqajnь. Ə, bedđen berense 1—dəvlət zavьtьndaqь 1000 selər əle 2—rəzrətka lə kytərelgəndəre juq. Ular 6 aj vaqьt esendə nəmələr eşlap əjranergə teşeş. lektəre turahьnda plan juq. 1000 selərđe aj jhajьn rəzrətkə ytkərev, nindəj nulha la kalindar planlь rəveştə ulardьn kvalifikatsejələrьn arttьrьv səralarь kyrelmaj. Bьl kyrhətelgən jeteşhedlektər turahьnda zafkum hьm part jəcəjkə, bigerəktə kamsamul jəcəjkəhe ujlap qaraqanь la juq.

1000 selərđen 95 pr. tь başqort—tatar həm sьvaştardan torop, ular arahьnda tatar telendə eş alьp barьv məmkin nulha la ul nəmələr ujlapta qaralmaqan' ber nəmələla, 1000 selər urьhsa bik nasar aqlajđar.

Iliktr jaqtьlьqь turahьnda ber təqdim

Kyptərgə alldəle,

Ofe ydenen qaranlьqь menən tirə jaqta danlь ber qala.

Uramdar qaraqqь.

Kvartirđar qaraqqь.

Ular qьna la tygel, qaranqьlьq zavьtqa la barьp totaşa. Məhələn: Ofe iliktrik stansahь qala ydəgen jaqtьrtьr əsən ikke Ofe rajunьn əđəp taşlaj. Ə ikke Ofe julьndaqь zavьt (№1) ihə in elek əđələ. Bьnьn menən ul, pramfin-planqa kes kilə başlaj. Ujlap baş avьrttьrьrqa jaratmaqandar, bьndaj xəlde iliktr stansahьnьn nələkəjlegenən kita, tip ujlajđar.

Iliktr stansa jetəkselərə ihə ьna bьndaj xəldan tulьhьnsa fajđalana. Jajь kilgən hajьn ajtep quja. Xaləykl oşondaj stansa menən də bik kyp eştər eşlərgə məmkin ine. Bьnьn əsən barь iliktr inirgejəne tarata belev genə kərək. Urьndar qa bylə nelerg kərək. Bedđə ьna bьl eş nasar qujьlqan.

Mibal əsən Yktəber—Frunzь Tuqaj rajunarьn, dərəbələge uramdarьn alьv jetə.

Yktəber uramьnda ut juq. Ut zavьtta la juq. Tuqaj uramьnda ut juq. Ut narkamprus balnitsa həm Savpart məktəbendə lə juq. Unьn qarşьhь Frunzь uramьndaqь kyrşelege xosusi kvartirđar đa qəzəp jaqşь nulьp jana. Həm ьna bьndaj xəl bedđə bik kyp bula ul. Həm ul ber Frunzь uramьnda qьna la tygel. Bьna şuqa qarap iliktr inirgejəhe taratьv məs'ələhenə baha qujьrqa bula.

Ikensenən xəđerge iliktr inirgejəhenen jetməven bedđəge ylsavhedlekkə bik nьq bəjlangən. Əlegəsə bedđə iliktr inirgejəgə rəxsət birgəndə qədəttage horavđət teşep qaldьlar. Rəxsət jort xuzalarьna tiklem birelde həm horaqan tiklem birelde. ŞUNLЬQTAN ILIKTR INIRGJƏNE JORT XUZALARЬNA HƏM EŞLƏMƏGƏNDƏRGƏ BIREV TUQRATЬLЬRQA TEJEŞLE.

Şul uq vaqьt iliktr inirgejəhe horavsьnьn telagenə qarap birelde. Şunьn hədəmt əhendə qalala 50, 75, 100 le lampьlar hun dərəzə lə kyp janalar. Xalьyki nьlardь 25 le lampьlar menən arttьrьlha ine, Qalanьn bik kyp rajundarь jaqtь nulьr ine.

ŞUNLЬQTAN ILIKTR INIRGE EJƏHE BIRGƏNDƏ 25 LE LAMPЬLARĐANDA ARTЬQ JAN DЬRЬRQA RƏXSƏT ITMƏЬKƏ KƏRƏK.

Bьnьn menən bed menđərsə eşse kvartirđardь bik jaqşь jaqtьrtьrqa jeterlek ikanumejanь alanьđ.

yerizdinejələrđen bik kyvehe gel juqqa lampь jandьra. Jandьr qanda la bik đur lampьlar jandьra. Məhələn, 26 nsь fivralda jahalqan kyđətevđə distələrsə jorttar đa distələrsə yerizdinejələrđə ьna oşondaj haqhьđlьqtar kyrende.

Xəđerge vaqьtta jaqьv, nəmələrenə nulqan nasxutьn kəmetev vaqьtьnda bed ьna haqhьđlьqtь nətərergə tejeş tejed. Aqsahьn ydeved tylajed bit, tejev bьl in kəmendə netvatellek. Yerizdinejələrđə jaqni ajrьvsa đur jaqtьlьqtьn kərəge bulmaqan ur ьndar đa hər ber ətəlgə 25 le lampьnan qьna jandьrьrqa bьnan arttьrəp jebərev đe nətərergə kərək.

ŞUNLЬQTAN SCYTCIK JAR ĐAMЬNDA INIRGEJƏ ALQAN JORT, YERIZDINEJƏLƏRGƏ LAMPЬLAR HANЬN KƏMETEV ĐUR LAMPЬLARVĐЬ BƏTƏRƏV SARAHЬN KYRERGƏ KƏRƏK.

Artьq inirgeja alqan jort, yerizdinejələrgə birevđe tuqratьv, haqhьđlьq əsən ştraj tyllətev kevek eştər kərək nulьr.

Jə nəqət ojoşmalarьndaqь ut tьn artьq janmavь əsən jəmaqət fikere ujatьlьrqa tejeş.

In ađaq siktə Başturg magazinь na kilajək. Əlegesə başturg 16-həm 25 le lampьlardь tanьv, kiilerv sarahьn bik əđ kyrđe. Kirehensə ul 25-le lampь horaqanqa 50 nən başqahь jaq tine. Alьvsьnь 50 le lampь alьvqa məzbyr itte. Bedđensə Başturg Bьnьn menən jenəjətselerđen artьvьna sənap nuldь. Bь qa bьndaj hatьvqa sik qujьrqa kərək.

Başturgtьn qadi lampьlar qajtartьvьna həm 50, 75-100 xatta 300 kilavətlь lampalar qajtartьvьnda samalьlьq tanьvan mə zbyr itergə kərək. Bađarqa 25 le lampьlardь kynerək sьqarьrqa kərək.

Bьna oşo saralardь kyrgəndə Ofe ne jaqtьrta alanьđ. Həm əllə nej tiklem ikanumejəhьn ala anьđ. Lakin ьnь VIS eşlaj başlaqansь nulqan ner sara tejev his dərəb tygel. Inirgejə həm kymer pranlimahь Ofe şarttarьnda bik əhəmejətle ber pranlima nulьp qalьrqa itkaplej. Bed ьna bьl eşkə RKI nьn iqtibar iteven kətəred.

SARIM.

BFƏLƏ 968 MEN HUMLЬQ TORLAQ HALЬNA

Yđ esendəge hər terle sənəqət meəssəsələrenen kinəjeve, eşselərđen hanь ytkandəgergə qaraqanda kyp tapqьrđarqa artьvь arqahьnda, Ofe qalahьnьn negengə kendə đur qьna torlaq aptravsьllьqь uđqarьvь nedđen hər qajhьanđqa nildəle. Şunlьqtan unda hər ber jən ejəhenə tura kilgən aylmə nurmalarь kendən—ken kəmej kilələr. Torovsьlar nerehenen—ertenə nerehe inə. Bьl aptьrav aigerəktə paravuz-rimunt zavьtь eşselare ertenə təşə. Bilgele bьl xəl ber jaqtan narqan hajьn qalala torovsьlardьn tormoş şarttarьn avьtlaştьra barha, ikense jaqtan qalanьn yđ ertenə, undaqь sənəqət eşsetərenen kinəjevenə jьik đur qomasavlьq kiltera.

Lakin qala lə kendən—ken yhə kilgən ənə şul torlaq aptьraştarьn netərev, qalanьn kilesək ytteş juldarьn kinəjtev turahьnda tejeşle urgьndar tarahьnan kiьken saralar kyrelame? Əlnitta kyrelə.

Baş torlaq sajuzьnьn ьjьlqь midgelqə Ofelə jəşəvselərđe tə'min itev julьnda 968 men humlьq torlaqtar jeteştereləsək. Bьl majanьn 728 men humь janь jorttar teđevgə qalqan 240 men humьna kapitalnaj həm başqa terle rimunttar jahalasaq. 31 nse jьldən jəjenə qarata alldəlangən bьl humdar, nđqan jьlqь humdarqa qaraqanda ike tapqьr juqarь tora.

NINDƏJ JORTTAR HALЬNASAQ

Halьnasaq jorttar ike tipta nula:

1—BEJEKLEGe 4 JATAZCJA JET KƏN ERE KAMMUNA JORTTARЬ.

Bьnьn əsən Jaqat baqsahь ergəhendə urьn qьqьp alьnьp balьnьş rəveşe həm eşselər kese turahьndaqь nətə plandar tədələp nətkən. Jort turanan—tura timer jul eşselərə əsən halьnьp, esenə 300 đən artьq keşenə hьjđьrasaq. Jort nətə kurpьsь menən 1—2 keşe tormalь vaq—vaqqьna aylmələrgə aylenep, torovsьlardьn nala—saqalarь ata—asələre naşqa torasaqtar. Kurpьstьn nalalar esən nildələngən aylmələre nulьp unda jəşəgən nalalar yđđərenen jəştarenə qarap başqa—başqa urьnlaştьrьlasaqtar. Şul uq jortton yđendə aş xana uqьv eje həm jal itev urьndarь nula, Bьl jortto halьv əsən 36 men hum aqsa nildələngən. Jortqa barьhь 1 miljun kirps kitep 32 nse jьldьn qinvarьna başlan ajaq eşlənep nətəsək.

2—IKE CJAILƏ TOROŞLO CJЬNA VAQ JORTTAR.

Bьlar zauavuz—rimunt zavьtnan alьk nulmaqan ber urьnda 50 jortloq janь pasilyk nulьp tədələsək. Bьlardan tьş uđqan jьl uq halьnьp nətergə teje nulьpta halьnmaj qalqan jkeşər qatlь ũ aqəs jort halьnasaq.

PARTEJƏ MƏCJARIFE

SƏSEVGƏ ƏĐERLEK EŞENDƏLƏ YRNƏK BULЬRQA TEJEŞ.

tyнərək aцzalarь səsev kampanejəhьnьn udarniktarь bulьcjьđ.

Biş jьllьqtьn əsensə jьlь SSSR đa satsejalizem ikanukahьn tədevđə xəl itkes jьl nulasaq. Partejə sənəqəttə satsejalizem xuzalьqь furmalarьnьn jenevenə ireşte.

Biş jьllьqtьn əsensə jьlьnda avьl xuzalьqьnda satsejalizem iliminttarь individьval siktьrđan motlaq ətətenlek alьrqa tejeşle.

Bьl təp burьstь ytəvđə 1931 nse jьldьn jađqь səsev kampanejəhьna yđ vaqьtьnda əđerlek kyrev həm unь udar timptar menən ytkərev siktən tьş đur əhəmejət qađana.

Jađqь səsev kampanejəhь nigeđđə avьl xuzalьqьnьn ber jьllьq pragramь ytəleşen xəl itə. Jьldьn təp prajьzvudstьva kampanejəhь nulqan jađqь səsevgə tiklem miljundarsə jarlь həm urta xəlle xuzalьqtar kalxuzđarqa ilьqtьrьlьrqa tejeşle Maşina—traktьr stansalarь tədev jьllьq pragramьnьn 73% jađqь səsevgə tiklem ytələ. 31 nse jьlda bətə SSSR đaqь səsev majđanьnьn 72 pr. na jaravaj aşlьqtar səselə, şunьn 50 pr. kalxuzđarqa teşə.

„Lakin bьl əlkən burьstarđьn „səmatyk" menən, stixejə rəveşendə xəl itelevđəre məmkin tip ujlav nigeđđə yk janьlьş bu lьr ine. Ul burьstarđь ytəv julьnda đur avьrlьqtar tora, ularđь jenev əsən nьq ojoşqanlьlьq, dissiplina, dəvlət, xuzalьq həm kapiratlf aparatьnьn bətə bьvьn darь qətql rəveştə jaqşьrtьlьvь, kin eşsən jalpьnьn aktiflьqь kəsəjteleve həm xedmət kytəreleşe tьvđьrьlьvь (satsejalizem jarьşь, udarsьlьq həm aytandər) talap itelə" (Ydək Kəmitətten dikəber plinumь qararđarьnan).

Satsejalizem tədeleşənen praktik burьstarьn ytəv əsən jalpь nь manllzavajt itevđə in kəslə qoraldarđьn berehe nulqan partejə məqarife seltərə mart həm april ajđarь esendə jađqь səsev kampanejəhьna yđ vaqьtьnda əđerlek kyrev həm unь udar timptar menən ytkərev siktən tьş đur əhəmejət qađana.

Jađqь səsev kampanejəhь nigeđđə avьl xuzalьqьnь

HƏR BER SAFXUZ—PRAJЬZVUDSTЬVA PLANЬN ATQARA ALЬVЬNA ÇARAP NARЬQLANASAQ.

SAFXUZ EŞŞEHE HIN! ƳD SAFXUZЬNDAOŊЬ HƏR BER EŞTEN VAQЬTЬNDA ATQARЬLЬVЬ ƏSƏN LƏTƏ PRALITAREJƏT HƏM EŞSƏN JALPЬ ALDЬNDA JAVAPLЬHЬN.

SAFXUZDARZA JAƏOŊЬ SƏSEV ƏƋERLEGENEN BARЬŞЬ TURANЬNDA

UDARSЬLAR NƏMƏ ƏJTƏ

„Trygyniktar" kənəşməhenə kilevse udar eşselərden kənəşmələge sьqaşlarьnan:

„SPARTAK" safxuzьnьn udar eşshe Fidutьf:

— Diriksejə kadьrdar ədertəvgə əhemejat birmək, susqa qaravsьlar juq bulqandrь la nəsar eşlajdər.

Susqa harajdarь jeteşmək, nar tikleme halqьn, şuqa kyrə janь əvqan susqa balalarьnьn jartьь mandьmaj ylep toralar.

Rabackum eşselər arahьnda udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь ojoştorolovqa ittifathьd qaraj. Bьl jeteşhedlektərgə sik qajьlhьn.

„ƏRŞƏK" safxuzьnan Meslьatь (udamitsa):

— Bedden safxuzda 13 vatьq traktьrьn nej narь 9 ьna qьna rimunt jahalqan, eşse kəstər menən ta'min planь 3 pr. qa qьna ytəldе, eşselərden 45 pr. qьna totaq menən ta'min itelgən. Şulajda orloqtar 100 pr. tadartьp qujьlqan.

Eşselər tabьv həm rimunt məs'ələlərən aşbqtьrьrqa kərək.

„VAZRAZDINEJƏ" safxuzь udarnigə Kuvaf:

— Bedden safxuzda 13 vatьq traktьrьn nej narь 9 ьna qьna rimunt jahalqan, eşse kəstər menən ta'min planь 3 pr. qa qьna ytəldе, eşselərden 45 pr. qьna totaq menən ta'min itelgən. Şulajda orloqtar 100 pr. tadartьp qujьlqan.

Eşselər tabьv həm rimunt məs'ələlərən aşbqtьrьrqa kərək.

„KRASNAJA BAŞKIREJƏ" udarnigь—şuffir Mirnuf:

— Rimunt eştəre kyŋelle sara. „Intrnatsejanal" traktьrьna kapitil rimunt jahav əsən 285 səqət vaqьt sildələngən oulha, Ramsamul arigadahь yddəren udarsь iqlan itep ьnь 220 səqəltə tədətep aira aldь. Bunan aytan kalxuzdarda elge ...

„OJAJAŞ" safxuzь udarnitsahьAlkuvskaja:

—Asьq əjtergə kərək nedđage belgestər jadqь səsevgə ədertk eşenə nasar qatьşalar. Bьnь bьl nedgə, eşselərden yd galarьnan belgestər ədertləv mərьləhen qaabrqaihь menən ojə. Bigrəktə qatьn—qьddar ənsnan kadьrdar jeteşterevgə ...tala nьq iqtinar itergə kərək.

„MƏNƏVEZ" Safxuzь udarsьь traktarist Ədelxaqьf:

— Səsevgə əderlek eştəre bьn tiklem udar teь ala almanь. Orloq halьrqa urьn juq, toqtar ...teşmək. Rimunt eştəre bigerək nsar tora: tədətelergə tejeşle 60 traktьrdьn 15 enə genə ri unt jahalqan. zapas cəstar ulmavь bik nьq qьrьn huqtь. ьvьttan alьnqan gilzelərden 50 jatsintь eşkə aşmaj torqan bilэp sьqtьlar.

afxuz eşselərə yddəren udarsь ar itep iqlan ittelər.. B

SAFXUZDARƊA TƏƊƏV EŞTƏRE ƏƊƏLƏV ALDЬNDA

Başqortostan safxuzdarьnda 1 nse aprildan praktik tədev eşenə kereşeləsək. Tədev eşenə kərək bulqan urьnda tabьlьrqa həm sittən alьnьrqa tejeş bulqan tədev matirejaldarь, eş həm taratьv kəstərе şulaj uq nelgestər tabьp, ədərlap qujьv şul vaqьtqa bətergə tejeş. Lakin jetəkselek həm ta'minat ojoşmalarьnьn jenəjətle rəveştə halqьnlьq kyrhətevlərе arqahьnda bьl eş qəfev itelmətlek derəzələ nasur bara.

Urьnda tabьlьp ədərlənergə tejeş bulqan təp matirejaldardan TAŞ ƏĢƏRLƏV əle bulha tejeşle julqa halьnьp jeəərelgəne juq. Safxuzdardьn birgən zəjəfkelərе bujьnsa 166 meŋ kunamitьr taş ədərlənergə tejeş bulьp, şunьŋ təqət 22 meŋ 265 kubamitьrqьna ədərləngən (plan 13 pr. qa qьna ytəlgən)

Taş sьqarьv təqət qul kəsə menən genə bara. Plandь ytəvgə his ber terle bşanьs juq. Plan hьdqan vaqьtta dinamit menən vattьrьvdь julqa qujьv nerense planqa qujьlqan, sьqa tiklem ul tormoşqa aşьrьlmaj. Başsilxuzstruj Ural vatьv silpru mь menən dugьvьı tədəgən də, şunьn menən tьnьslanqan.

Taş matirejalь kevek yk kərək bulqan KIRBES ƏƊƏRLƏV pranьnьŋ ytəleşe taqьla nasarьraq tora. Bətəhe 4 miljun 709 meŋ dana kirnes ədərlənergə tejeş bulьp, 15 nse fivralqa şunьŋ nej narь 189 meŋe genə ədərləngən, plan 4 pr. qa ytəlgən.

AQAS MATIREJALDARЬ ədərləv eşe bьnan da nasarьraq tora.

Safxuzdar janьndaqь lispramxuzdar safxuzdarqa kərək bulqan aqas matirejaldarь ydđəre kilterep birergə tejeştər. Lakin bьl eş bьqa tiklem bojomqa aşьrьlmaj. Kyp lispramxuzdar unь haman artqь planqa qaldьralar. Xatta matirejal taşьvdan baş tartьvsь lispramxuzdarda bar. Məsələn: Estərletamaq lispramxuzь Kejərgəze safxuzьna iltergə tejeş bulqan aqastь taşьvdan qul heltəne: „Bedđen eş tygel" tip qarajdar.

Bьl turala Juz—Ural—Lts qa mərəzəqət itelhələ, ul adqьna la əhmejət birmaj.

Aqastardь timer jul menən taşьvda nasar. Bьnda la lispramxuzdardьn timer jul janьna kilterevdə nasar qimьldavdarь dur ta'bir ithə ikensenən timer jul idarələrьnьn halqьn qaraştarьla nar.

Jer irəgəndə ketələr

Tədev əsən kərək bulqan başqa tərle(qom, balьq, almastir h. b.) matirejaldar ədərləv şьpa onotolqan. Bьl eştəge jetəkse ojoşmalar həm safxuzdar „jer irevdə" ketələr. Lakin bit tədev eştərenə sildələngən sruk həm safxuzdardaqь eş vaqьttaqь jer irevdə ketmajdər. Bьl eştarđe başqarьvda safxuzdьn yd transpьrtь tulьha menən fajdalanьrqa tejeş.

Xədergə kəndə safxuzdьn at, traktьr kəstərе həm afta maşinalarь bik ad eş başqaralar. Qьdьv jadqь səsevđen vaqьtь inev menən ular tədev matirejaldarь taşьp jərəj almajasaqtar. Jetəkse ojoşmalar bьna şul nəmələrđe aldan kyrep eşkə totona belmajdər.

„Bedđe kes juq, rajundar birmajdər

Tədev əsən eşse kəstər ədərlavdə lə şundaj uq timp urьnlaşqan. Qulda bulqan belges kəstər həm kurьstar aşa ədərləngən həm ədərlənep jatqan kəstər safxuzdar arahьnda bylenep qujьlьp, maalizavajt itelhələrdə ul qьna jetərlek tygel.

Rajundardan alьrqa tejeş bulqan es kəstəren jьjьv, ədərləvgə ber tərle lə əhemejət birelmaj. Başnərkamtrud dugьvьr bujьnsa ədərlərgə tejeş bulqan eşse kəstəren ədərləmaj. Xatta bьl turala rejal məqlymət tə birmaj: „Bedđə kes juq, rajundar birmaj" tip appartunistarsa qul qavşьrьp tik toralar. Safxuzdar yddərendə bulqan kəstəren tədev eştərenə maalizavajt itmajdər.

Hədəmtələ ətabed:

Safxuzdarđa tədev eştərenə ədərlek tə bьl timp menən barьv his şikhed, partejə həm xekymət aldьnda dur jenəjət eşlav bulьp tabьlьrqa tejeş. BƄL TURALA BƏGƏNDƏN SIGNAL BIRƏBEJ.

Bətə əlkə jetəkse ojoşmalar aşьqьs rəveştə qьrqьv soroloş jaharqa, qalqan vaqьt esendə bətə ədərlektərđe bətərəgə tejeş Narkamtrud bьqa tiklem bulqan appartunistarsa qaraştarьn halşeviktarsa tanьp, eştə udar timptarqa tabə kiŋken soroloş jahalьrqa tejeş.

QAHMASAN APPARTUNISTARЬ

JARЬŞQA SЬQMAOŊAN, BƏTƏ EŞ SAMATƳK MENƏN BARA, PLAN JUQ.

JƏCƏJKƏ SIKRITARЬ OŊILMITDINEF UŊ APPARTUNISTAR SЬOŊЬ ŞЬJAHAJ.

„Qarmasan" safxuzь (Tapurin rajunь) tədələvenə 2 jul tulqan da es ojoşma qaramaqьna kyste. Safxuzdь bəşsafxuztrts tədəj başlap, ytkən 1930—nsь jьl jad SSSR hət—majsьlьq triste qaramaqьna birelep, xədər inde surt lь orloq trise qaramaqьna tapşьrьldь.

Safxuzdьn ośo rəveştə ber quldan ikense qulqa kysep jərəve, prajьzvudstьva eştərenə kyp zarar kilterə. Ytkən jad ośo kysev nqahьnda jadqь səsev planь ədəlev aldьnda qalьp irtə par herev, kədgə səsev ədəl də, 2 meŋ qiktar səsəhe urьnqa 1 meŋ qiktar qьna arьş səselde. Tunqa hərəp qaldьrьv planь şulaj uq ədəldе, narь 560 ga jer hərəp qaldьrьlqan. Het—majsьlьq trise qaramaqьnda jad qь səsev həm prajьzvudstь v a planь tədəlhələ, xədergə vaqьt ta ul plan surtlь orloq „trise qaramaqьna kysev meŋen juqqa sьqqan. Safxuzdarđa agranum juqlьqtan jadqь səsev planь elegə tiklem janьnan tədəlmagən, hunqь kəndəgenə sittən agranum kilterep plan tədərgə qus qandar. Bьna şunьŋ arqahьnda safxuzda bətə eştər samatyk menən bara.

Jadqь səsevgə ədərlek eştəre dəjəm alqanda his qənəqətlənerlek tygel. Diriksejənen ajtevenə qaraqanda safzuzdьn jadqь səseve juqarьnan birelgən zadane ja bujьnsa 1.670 giktar bulasaq. Şul jerđen 560 giktarь kəddən hərəlgən.

Bьnьn əbtenə 1931 nse jьldьn kədgə səsevenə 1.721 ga jerđe ike qattan hərərgə həm tunqa 1170 giktar hərərgə bulьp, narlьqь bьjьl jəj bьl 3.901 giktar jer hərərgə ujlanьldar.

Rimunt eştəre jaqь tora.

Safxuzda rimunt eştərenə 10 nsь qinvarđa qьna kereşelhələ mastriskujđa həm timerlektərđə eşselərđen bьsn kynel birep yd đəren udarnaj iqlən itep eştavđəre həm mastrskuj medirenen dərəh julnaşşьlьq ileve, udarsьlьqtьŋ başьnda torop başqa eşselərđe lə blьqtьra alьvь arqahьnda xədergе kəndə rimunt eştəre bətkən tejerlek. Jadqь səsev kərək qoraldar kyptən tədə telep bətkən. Ađqьna vaqьt esendə 47 səskes, 7 traktьr, 6 lanagrejkə, 9 bajləməj ura torqan, 6 bajlap ura torqan traktьr maşinahь, 10 oesən saabv maşinahь həm bətə traktьr haandarь, tьrmalar həm başqa avьl xuzalьq qoraldarь tədəteled xədergе kəndə safxuzdьn şiflьqьnda bulqan „Jaş kəs" kalxuzdьn avьl xuzalьq qoraldarьn tədətelər.

„ORLOQ TAƊARTЬRƊA KEŞE JUQ" TEJ.

Plan bulmaqanlьqtan kypme səsev orloqo kərək bulasaqь maqlym tygel. Safxuzda bar lьqь 15 tađartqьs maşina oulha la, ydendə nej narь 4 trəjer genə fajđalanьla. Ularđa ber ge nə sminə eşlaj. Başqa tađartqьs lar əlegə tiklem tik jatqandar. Tik hunqь kendə genə 3 terəjer, 2 klitan avьl savittərenə birelep, qalqandarь ale tik jatalar. Oşo kenga tiklem 1100 sintnir holo, 755 sintnir bojđajdan baş qa ber nəmələ tadartьlmaqan.

Orloq tađartьv eşenen narьşь his qənəqətlənerlek tygel. Diriksejə „tadartьv eşenə eşse qulь jetmaj" tej.

Şul uq vaqьtta yđđərе bulqan eşse quldarьnda ratsejanal tajđa lanmajđar. 4 trəjer ber qьbьq urьnqa qujьp hər ber trəjergə 4 keşe qujqandar ə ber trəjergə 3 keşe his şikhed jetə. Tik julda unajhədlaqan eşkə qьjьnlьq kilterə torqan arqьrь jatqan qapsьqtardь aralarqa qьna kərək.

Juqarьnan birelgən zadaneja bujьnsa 50 giktar jerđe tirek menən aşlarqa qujьlhala ber tərle lə sara kyrelmagən. Orloq aqьvlav eştəre turahьnda ujlap ta qaramaqan. Qьbqahь, jadqь səsevgə agraminimun saralarь uđqarьv aşlьq unьşьn kytərevđen təp saralarь kyrelmaj.

TARTЬV KƏSTƏRE JETMƏJ.

Safxuzdьn 10 traktьrь builьp nlar nətəhelə ihke şunьn esenən əsavehe aetenləj eşlektən sьqqan. Tik 7 traktьr 20 baş eş atь nar. Lakin attarđa jaqşь TƏR BEJƏLƏNMƏJ, HƏR VAQЬT TARЬ HALAMЬOŊЬNA AŞATЬP ATTARЬN BOƊOŊANDAR QOR SANOŊЬOŊA ƏJLƏNGƏNDƏR

JAŊЬV MAJLAV NƏMƏLƏRENƏ HAVЬT JUQ.

Jaqьv majlav nəmələre kyp kenə kərək bulasaq. Şuqa qaramaьtan əlegə tiklem şunь taşьp qalьvqa sara kyrelmagən. Əlegə tiklem „havьt juq" tigən aəjьktif səəaptər kyrhətep jatalar. Əle nej narь 306 sintnir kərəsin kil terelgən. Kypme jaqьv, majlav nəmələre kərək bulьvь məqlym tygel.

SAFXUZ SAFXUZ ƏSƏN BULЬP QALOŊAN.

Safxuzdьn kalxuzdar menən bəjlaneşe nasar əlegə tiklem ned kalxuz menən də jadqь səsev kampanejahьna əderlek ajqanь la đugьvьr tədəlmagən. Diriktr jardamsьhь kalxuzdar menən bəjlaneş totovđь iqtisadi jaqtan qьna anlaj ul: „ned kalxuzdardan eşse quь alьp ularqa maşinalar birep toranьđ" tej.

Kalxuzdarđь nьqьtьv, ularqa maral jardam kyrhətev, avьldь kaliktifləştərev məs'ələbenə həm đəjem bəjlaneş eşenə iqtisar ilmagən.

Şulajtьp safxuz safxuz əsən gə nə bulьp qalqan safxuz,avьl xuzalьqьn janьnan qorov, kəlliktifləşterev eşenə julnaşşьlьq itevđe onotqan.

AŊ—BELEM EŞTƏRE QƏNƏQƏTLƏ NERLEK TYGEL.

Safxuzdьn qьđьl məjəşə jataq qa əjlənderelgən, xəderge vaqьtta qьđьl məjeş JUQ.

Rabackum urьƀ telendə 8 dana, tatar—başqort telendə 12 dana, nimes telendə 1 dana qəzit—zurnal aldьrhala, uqьv jaqьna kilgəndə eştər nasar tora. Eşselər negenge kendeŋ təp burьstarь menən tanьştьrьlmaqandar.

Aŋ—belem eştəre alьp barьvqa plan tədəlgən bulha, la eşselərđen ajtevđərenə qaraqanda partejə, səvit xekymətenen qarar diriktiitarь menən riqylər rəveştə eşselər tanьştьrьlmajđar. „Saixuznik" isemendə stinə gəzite sьqarьlha la hunqь kənəŋ mehim burьstarь jađьlmaj, japь aldьnda aftarititь tyaən.

PARTEJƏ JƏCƏJKƏHE SIKRITARЬ BƏGƏNGƏ KƏNDƏŊ MƏHIM BURЬS TARЬN AŊLAMAJ

Eşselər jьjьlьşьnda jəcəjkə sikritarь Ojilmetdinef: „bedđeŋ eşselər jaqşьlar, eş xaqn tylanmaj—aqsa juq, təməke juq tavar juq, ular eşlajđər mekkendər" tip sьqa. Ul eşselərgə maja tuplav, bəgəngə kəndəge tavar krizьstarьn aulatьv urьnьna yđe eşselərđe qotortop jaramaqan appartunistar un sьqqьş jahaj. Ul əlegə tiklem parteja, xəkymət aldьnda torqan mehim səjəsi xuzalьq kampanejalarьnьn əhemejaten anlamaqan.

Qьtqahь: safxuzdьn julnaşşьlarь: diriksejə, partejə jəcejkahe sikritarь həm rabackum dəjəm eşselər jađqь səsevgə əđerlek eşenə barmaq aşaqьna qaraqandar. Bətə eş plan juqlьqtan samatyk menən həm taş bьqa ađьmь menən bara.

Safxuz əlegə tiklem satsejalizem jarьşьna sьqьv tygel, bьl turala ujlap ta qaramaqan.

Safxuxdьn yd esendə satsejalizem jarьşь oulhala, ber jerđə lə kyrhətelmaj həm uqə iqtinar itelmaj.

Q. N.

„YAZRAZDINEJƏ" SAFXUZЬ JAƏOŊЬ SƏSEVGƏ ƏƊERLƏNƏ

„Vazrazdinejə" safxuzьnьn səsev majđanь 1930 nse jьlda 13 meŋ qiktar oulha, ul bьjьl 16 meŋ 20 giktarqa jetə. Şul majđandь qaplar əsən 15 meŋ 900 sintnir bojđaj, 628 sintnir holo kərək ine. Bьlar əđerlənep qujьldь. Bəgəngə kəndə bođaj orloqo 68, holo 10) r.qa tađar tьlьp bette. Orloqtardь sesev ucaskalarьna taşьvda unьşьq bar. Xədər 80 pratsint səsev orloqo səsev ucaskalarьna taşьl dь.

Maşinalarqa rimunt jahav eşenə kilhək tədətelergə tejeşle bulqan 11 traktьr tədətelep bette, 18 aftamaşinanьn 9 ь tədətelde. Başqa tərle avьl xuzalьqь invintardarь 100 pr. qa, tədətelep bette. Kymer aldan ədərlənep qujьlьv səəaple ul tarmaqta ədəklek tьvmanь.Lakin timer jetmav arqahьnda eştə dur ədəklək tьvьv qurqьnьsь oulha la, bьl məs'ələ safxuz jetəkse ojoşmalarьnьn həm şifta bulqan kalxuzdardьn jaqьn jardamь arqahьnda qənəqətlənerlek dərəzə lə xəl itelde. Eske risursbar nьq fajđalanьldь.

Dəvlakən nifet bskьlatьnьn nifet praduktalarьn ədiekhed rəveştə kilterep tormav arqahьnda nifet kilterevdə qajhь ber hylpənlektər bar. Bəgəngə kenga 140 tunna nifet kilterlhə, bьl han plan bujьnsa kiltereler gə tejeş bulqan handan tyən tora. Majlav matirejaldarь 60 pr. kilterelde.

Safxuzdьn haaan, tьrma, tadartqьs, urqьs həm huqqьs maşinalarь jeterlek oulha la tartьv kəstərе həm səskestərе jetərlek tygel. Şunьn əsən bьjьl 1 meŋ 622 at kəsle traktьr həm 59 dana səsev maşinalahь kilterergə ujlanьldь. Bьl han S i l x u z snaəzinejətarafьnan qaəul itelhə lə, bьqa tiklem bər genə traktьr həm ber genə səsev maşinahь kilterlgəne juq əle. Bьl xəl ildəle tьnьs qalьr lьq tygel, agərđə Silxuzsnaazinejə safxuzdь kərək tiklem han daqь maşinalar menən ta'min itevđə qьrqa saralar kyrmahə, „Vazrazdinejə" safxuzь jađqь səsevdə dur qurqьnьs a'btanda qalasaq.

Kalxuzdarqa jardam eşe jaqşь tərtipkə halьnqan. Tirə jaqtaqь kalxuzdarqa unьş jujьv kampanejahьnda dur jardamdar kyrhə telgən hьmaq jađqь səsevgə ədərlektə kyp kenə jardamdar kyrhətelđe həm kyrhətelə kilə. Orloq tadartьv başlanqandan birle kalxuzdarđa 5 trəjer həm 1 sartirufkanan tədəlqən tadartьv arigadahь eşlaj. Vdenedđen kes menən kalxuzdarqa 78 haban, 16 tьrma, 13 səskes maşinahь, 11 atlь bukkir, ber nifet dvigetele həm 3 trəjer həm sartirufka tədətep birđek.

Eşselər arahьnda satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq jaqşь qujьlqan. 220 statlь eşsenan 161 e udarnik. Kurьstarđa 369 keşe uqьj. Şulardьn narьhala yđđəren udarnik itep iqlan ittelər həm 5 jьllьqtьŋ adaqьna tiklem safxuzda eştəp qalьvqa hyd birđelər. Udarsьlьq hyddəgenə qalmaj, eştə lə kyrhətelə. Xədər udarniktardan 29 eşse udarniktar kartckahьn aidьlar. Udarniktardьn jaqşь eşlave arqahьnda rimunt eşe kyrhətelgən sruktan elek nasqarьlьp bara həm başqalar.

Eşselər arahьnda kyltura eşenen qənəqətlənerlek barmavь dur jeteşhedlektərđan hanalьrqa teje. Safxuzdьn jetakselek ojoş malarь həm partejə jəcejkələre kilasaktə bьl jeteşhedlektərđe bətərəgə dur iqtinar birergə qasьvьn həm naş. xəbər itələr.

Krəbtejəndərđe asьlqqa, henərselərđe həm vaq burzьvazeja ne bəlgənlekkə kiterə torqan Kimalsьlardьn iqtisadi səjəsattore həm rizimdarьna qarьşь bulqan kin jalpь arahьndaqь kibken rizahьdlьqtь rejaksejənen janь dərviş kəstər impirejalizem agintacь menən berlektə yđđərenen jeqevđare əsen fajđalanьrqa mataşalar.

Kənbatьş Anatulidaqь quđqalьştьn təp etərges kəsə—krəbtejəndərđəge asьlq bəlgənlegə.

Donja iqtisadi torqonloqo krəbtejəndər həm qala eşsəndəre ibabena burzьva-pamişciktar həm kulaktar fajđahьn kydətevse Kimalsьlar səjətəsenen yđgəlege menən kyđgə taşlanqan eske torqonloqto kesəjtte. Ilden, krəbtejəndərđe talav ibabenə ytkəsela torqan—tьşqь kyreneştən jьvzupalaşьvь, həm janьlьqqa ejəreve, jəşəp kilgən eşləp sьqarьv menəsəbəttəren yđgərtmane. Bьna inde aьlar, eşlap sь qarьv kəstərenen kiləsəktəge yəştəren boqavlajđar. Jarьm fejadailьq qaldəqtarь menən tap falqan, avьr halьmdarđь jelkahenə abqan krəbtejəndər, burzьva həm pamişciktar fajđahьn kədətə torqan Kimalsьlar diktaturahьna qarьşь baş kytərələr.

Islamdьn rejaksejəsel kəstərе impirejalizem menən berlektə, xalqtaqь rizahьdlьqtь yđđərе nen kədətkən maqsattarьna fajđalanalar.

3—BIT „BAŞQORTOSTAN"

KƏNSЬOŊЬŞ TƏRKƏJƏLƏ BAŞ KYTƏREV

tejeştər.

Tejeşle ojoşmalar (narkamtrud, maşina əmaəzinejə, nifet sklatь) bьqa tiklem bulqan halqьn qaraştarьn bətərgən vaqьtta, safxuz bəlşeviktar 2 nse jađqь unьşlь ytəp sьqьp, taqьla yba səsək, kinəjəsək.

Q. ƏMIRI.

əvrelderergə teləgənlektəren kyrhətə.

Afqanstanda bulьp uđqan Baca—Sakav xərəkatenə oşarqa tejeş bulqan bьl xərəkətten ydəge-artьq idelgən kerəbtejəndərđen xərəkətenən qiəarat bulьr ine. Tikşerev, dərviştər xərəkəte artьnan ukrugtaqь kerəbtejəndərđen qьna tygel, bəlki qalanьn vaq keşelərenen də ejərgənlegen kyrhətte.

Menimendəge sьqьşlan ber nisə ađnalar elek, dərviştər, Manisa həm Menimin ukrugьndaqь avьldarđa xərəkat itkəndər həm krəbtejəndərđe qoraiqa totonorqa saqьrqandar. Bьl dərviştərđen əndəv alьp barьvdarь turahьnda, xəkymətkə, kerəbtejəndər gənə tygel, xatta xəkymət tyrələre moxtarđarđa (starsta) xəbər itməgəndər.

Qəzitələrđen jađьvdarьna qaraqanda, 23—dikəberđə. Menimin qalahьnda, „terək grazdandarьn qьđartьrlьq" kyrneştər bulqan. Bьl, qala xalqьnьn baş kytərevselərđe đur jaqьnlьq menən qarьşь alьvđarьnan qibarət. Jalpьnьn dəjəm kytəreleş xərəkəte kimalsьlarđьn əlkən həm keskəj tyrələren, zandarьmdardь qьna tygel, xatta qəskərđe lə I'BƏNÇƏRƏTTE.

Žandarьm ətrəte, yđenen başlьqь menən, „qisjansьlardь" qьvьr urьnda, pucla ьnalьna ьklənep, qədi qaravsь bulьp torđo. Žandarьm yntir—əfitsəre Qonlaj-bəj baş kytərevselərđe qьvalarqa mataşьv urьnьna yđenen başь menən tyləne.

„Millejət" bьl vaqiqanь gəvđəndərə ham jađa:

„Bьlar bətəhelə tənlə lə, qoro saxralalə tygel, bəlki, aq kəndeŋ urtahьnda, Menimin tip ata lqan keskəj qalanьn xalq menən tuь majđanda bulđь. Ə, hunь bьl tragidejanen tamaşasьlarь kemdər bulđь?

Mudь artьnan ejərgən Tərkəjanen grazdandarь. Bьl bьsn tra gidejə. Şulaj itep, bьndaqь mo xitten havahь jaş keşegə' jəmhyrejətsegə, vatanьqa unajlь bulmaqan, bьl moxitta, aeđđen taraftanandlt ham qьrьb rejaksejənir tip atalqan Naxş—Bəndi urdahь aqzahь. dərviş Maxmit tə'bire patşalьq ithən. Şunki şulaj bulmaha. bьl əkəmət, yđenen 20 minut vaqьt menən eş kyrə almah, bəlki, acrense xərəkəten də yk bəbьlqan bulьr ine,

Baş kytərevselərđe qьjratqandan hun da' xalqta ber tərle lə hьnьlьş bulьnmavь taqь la qьlьqlь ber kyrneş. „Millejət" yltərelgən ber zandarьmdь kymev đe bьlaj hyrətlənderə: „jenaza la xalq əđ bulđь, xatta xalьqtьn ber pratsintьla bulmanь".

Bьl unaj menən Kimal paşa əjt te:

„TƏRƏK JƏMHƳREJƏTENEN GRAZDANDARЬ, MINIMINDƏ JƏŞƏVSELƏRƊEN RIJAKSEJƏNIRƊARDЬ ALQЬŞLAVƊARЬ FAKЬTЬNAN OJALЬV XIS SЬN TATЬJƊAR" OJƏSKƏRI

ƏLƏŞTƏRƊEN BAŞKYTƏREVSELƏRƊE BƏTƏRƏƊƏN BAŞ RYTƏREVSELƏRGƏ KRƏBTEJƏNDƏRƊENOŊЬNA TƳGEL XATTA QALA XALЬQЬNЬN DA JAOŊЬMLЬ MƏNƏSƏBƏTTƏ BULЬVƊARЬ—KIMALSЬLARƊЬ BIGƏRƏKTƏ NЬQ BOR SONO.

Kimal paşa qəskərđərđen „axlaqьn" haqlav əsən, ginkal şlap başlьqь arqьrь ərmejəgə maxsus xitap menən mərəzəqət itte.

Bətə kənbatьş Anatulidə həm Istambulda dərviş mulla, tyrə həm bigraktə krəbtejəndərđe qal qa alьvđar bara janqьd Bozlan avьlьndaqьna 70 krəbtejən qulqa alьnqan, sənki, „bandittar unda, ađnalar bujьnsa bьq tapqandar"... Qlismət paşa məzlestə jahaqan yđenen dakiatьnda baş kytərevselərđen" avьldardan uđqan səqta qorllanqanlьqtarьn həm krəbtejandər jardamьna o so raqanlьqlarьn „əjtep ytə. Bьl xəl ətminister Qismai paşanь ərkələ həm krəbtejandərđe" xalьqlan tybən sьjьnьna „inderep, yđenen dubturьna əblaj əjtevđe tejeşle tana: „BƄL OJOŞMALAR ĐUR QATЬLЬQTAR KƳRHƏTERGƏ BULDЬRA ALЬRLЬQ EJƏRSENDƏRƊE XALQTЬN TƳBƏN SЬJNFЬ ARAHЬNAN SƳPLƏJIƊƏR"

Vaqiqa bulьp uđqan urьnqa eske eştər ministere-Şəkri-Qəja, ərmeja inspiksejəhe başlьqь giniral Fəxrtdin paşa həm mazlesten kypkenə vəkildərə jynaldeyđetelə həm 3 trəjer həm sartirufka tədətep birđek.

Eşselər arahьnda satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq jaqşь qujьlqan. 220 statlь eşsenan 161 e udarnik. Kurьstarđa 369 keşe uqьj. Şulardьn narьhala yđđəren udarnik itep iqlan ittelər həm 5 jьllьqtьŋ adaqьna tiklem safxuzda eştəp qalьvqa hyd birđelər. Udarsьlьq hyddəgenə qalmaj, eştə lə kyrhətelə. Xədər udarniktardan 29 eşse udarniktar kartckahьn aidьlar. Udarniktardьn jaqşь eşlave arqahьnda rimunt eşe kyrhətelgən sruktan elek nasqarьlьp bara həm başqalar.

Eşselər arahьnda kyltura eşenen qənəqətlənerlek barmavь dur jeteşhedlektərđan hanalьrqa teje. Safxuzdьn jetakselek ojoş malarь həm partejə jəcejkələre kilasaktə bьl jeteşhedlektərđe bətərəgə dur iqtinar birergə qasьvьn həm naş. xəbər itələr.

Krəbtejəndərđe asьlqqa, henərselərđe həm vaq burzьvazeja ne bəlgənlekkə kiterə torqan Kimalsьlardьn iqtisadi səjəsattore həm rizimdarьna qarьşь bulqan kin jalpь arahьndaqь kibken rizahьdlьqtь rejaksejənen janь dərviş kəstər impirejalizem agintacь menən berlektə yđđərenen jeqevđare əsen fajđalanьrqa mataşalar.

Kənbatьş Anatulidaqь quđqalьştьn təp etərges kəsə—krəbtejəndərđəge asьlq bəlgənlegə.

Donja iqtisadi torqonloqo krəbtejəndər həm qala eşsəndəre ibabena burzьva-pamişciktar həm kulaktar fajđahьn kydətevse Kimalsьlar səjətəsenen yđgəlege menən kyđgə taşlanqan eske torqonloqto kesəjtte. Ilden, krəbtejəndərđe talav ibabenə ytkəsela torqan—tьşqь kyreneştən jьvzupalaşьvь, həm janьlьqqa ejəreve, jəşəp kilgən eşləp sьqarьv menəsəbəttəren yđgərtmane. Bьna inde aьlar, eşlap sь qarьv kəstərenen kiləsəktəge yəştəren boqavlajđar. Jarьm fejadailьq qaldəqtarь menən tap falqan, avьr halьmdarđь jelkahenə abqan krəbtejəndər, burzьva həm pamişciktar fajđahьn kədətə torqan Kimalsьlar diktaturahьna qarьşь baş kytərələr.

Islamdьn rejaksejəsel kəstərе impirejalizem menən berlektə, xalqtaqь rizahьdlьqtь yđđərе nen kədətkən maqsattarьna fajđalanalar.

3—BIT „BAŞQORTOSTAN"

JƏMƏƠƏTSELEKTEN KƟS HƏM SRIDSTƄVAHЬN— KYLTURA TƟƉƟLƟŞƟNƏ ЬLЬQTЬRAJЬQ.

BЬL TURALA KYLTURA TƟƉƟLƟŞƟNƏ REJAL JARĐAM KYRHƏTKƏN QЬRƠЬĐ MEJƏKƏ RAJUNЬNDAƠЬ PARTEJƏ, KAMSAMUL, KALXUZ AƠJZA LARЬNAN ŞULAJ UQ RAJUN OJOŞMBLARЬNAN YRNƏR ALЬƠЬĐ.

KALXUZ JƏŞTƏRE MƏKTƏBE ASЬLDЬ

Qьrqьđ—Mejkə rajunь Ilseqol avьlьnda kalxuz jəştəre məktəbe asьlьv ajqanlь rajkum parteja, rajun məqarif oylege, qьrsьlьq sajuzь həm 4 avьl səvite dəvmələndəge kalxuz əƠzalarь şulaj uq parteja, kamsamul, avьl səvittəre vəkildare, aktiftar qanaşь menən 5 fivralda tantanalь jьjьlьş ytkərelde.

Jьjьlьşqa kalxuz jəştəre məktəbenə rajun məqarif oylege 1000 hum aqsə, gluns, rechnj luqь (dur tep kyrhərə torqan oьjala); qьrsьlьq sajuzь—səsev qul maşinalь, 5 hum aqsa; „Kerəş" kalxuzь 25 ƟOT ƟOjđaj, 20 h. aqsa; „Stalin" kalxuzь ƟƟr ajqьr; „Frunzь" kalxuzь ƟƟr hьjьr; „Berlek" kalxuzь ƟƟr ьvad ƟejƏ; „Jəş kes" kalxuzь ƟƟr harьq; „Şənqar" kalxuzь 16 ƟOT tarь, ƟƟr harьq: „Sətaj Berjən" kalxuzь 15 ƟOT ƟOjđaj; „Qaran-Jьlqa" kalxuzь 10 ƟOT, „Dim" safxuzь 25 ƟOT ƟOjđaj; „Iкrəj Kyl" kalxuzь 10 ƟOT jarma; „Taş kisev" kalxuzь ƟƟr

Berense sruk ytəlde.

Stərle Tamaq rajunь Pakruf avьl səvittendə 15 nse fivralqa tiklem kyltfund 50 pr. jьjьlьrqa tejeşle ƟuЬşp ьl han ytəla.

Kyltfund sьjnfi kerəş alьp Ɵarьla. Şulaj đa kulak həm kulak jalsьlarь yđđərenen jalqan aqitatsejələrь menən eşte nisek kenə Ɵulmahьn ƟđergƏ tьrьşa. Massavaj eş əle tejeşensə qujьl maj kyltfund eştare ƟƟten genə ytə.

Uqьvsьlarƍa Igutalar juq.

Ytkən jьldarđa uqьvsьlar kinalarqa jerəv ƟsƏn Igutalar menən tə'min itelələr ine. Bьjьlqь jьlđa ul juq.

Bьl iqtiƏarqa alьnьp Ɵьjьlđa uqьvsьlar Igutalar menən tə'min itelhendər ine.

ƏBDRƏFIQЬF.

Tiŋləşegeđ.

Məsəqyt pidtixnikumь uqьvsьlarь kađьrđar əđerləv praalimahьnьŋ ƟƟgəngə đur əhəmejətle məs'ələ Ɵulьvьn, şuqa qaramaƟtan kyp uqьvsьlarđьŋ məktəptən məktəpkə kysep jerəvđəre jəki ƟƟtenləj uqьv taşlap kađьrđar əđerləv eşenə zarar kilterevđəren ihkə alьp yđđaren tixnikumđь ƟƟtkonse ƟerkeƟələr həm uqьtьvsьlardan Timacьf, Bajьşəf iptəştərđe tiŋləşergə saqьralar.

XƏLILEF.

Niŋə qьƟьrlamajhьqьđ.

Başsik prizidejumь ultьrьsьnьŋ 81 hanїь zurnalьnda 25 nse qinvarđan Ɵaşlap ƟƟtə Başqortostan kyləmendəge aŋ Ɵelem jorttarьna surt ytkərevđage əlkə ştaptьn eştare menən qəməli rəveşte jetəkselek itevən, Ydək Başqarma ergəhendə tyəandəge ojoşmatarьnь vəzildarenən ştap ojoştororqa:

1 Ydək Başqarma həm Xalq Kamisarđarь Səvitenən Tujkejef Ibrəhimьf.

2 Praisajuzdar səvitenən Iljasьf Ivanut,

3 Ɵlkə Partejə Kəmitətenen massavaj eştər uylegenən Ajađ qulьf.

4 Başsajuzđan Urazajьf.

5 Gəzit idaralarьnan Mostafin, Kavalьf.

6 Kamsamul Ɵlkə kəmitətenən Bikmf.

7 nse Puƀьktan Məftəxetdinьf iptəştərle ƀildələrqa tigəne, lkin ojoqa tiklem Iljasьf, Ivanul Ajađqulьf, Kavalyf, Mostafina Bikmf, Məftəxetdinьf iptəştər yđđaren smutьr eşenən javaplь hanap eşkə tejeşle nərəq ƀirə alqandarь juq. Ştaptьn eş narışь tarьhında ƟƟr nəmələ ƟelmƏđər. Ştap menən jetəkselek itmajđər. Ştaptьn jьjьlьşьna la jeremajđər.

Qirar yđ kəsən juqqlіqanь juq ьl, niŋə əđerək qьƟьrlamaj hьqьđ?

„BYLƏKƏJ"

Dəjəm ƀaşlanqьƟs məzəyri uqьv eştare jaqşь ƀara.

Bajmaq rajunь Kysej səvite kylamendə 5 avьlqa 3 urьnđa 1 naƀçьƟ məktəp ƀulьp ьlarđa 95 ƀala uqьj. Jərəp uqьvsь ƀalalar ƟsƏn Kysej həm Basaqa avьldarьnda jataqxana ojoştorulop, jaŋь ƀalalarь ƟsƏn kalxuz tarafьnƀan ajьtьm fund ƀildələnqən.

Şulaj uq ololar arahьnda nađanlьqtь ƟƟtərəv eştare lə jaqşь julqa halьnьp 140 irđər 142 qa tьnqьđđar uqьj. Nađanlьqtь ƟƟ tərəv eşen xalq şalьq menən qarьşь alьp, ololarđьŋ uqьvqa jərəvđare jaqşь.

MƏƠFYREF

Əđerlek juq.

Ɵfələge avьl xuzalьqь həm urman qorotqostarь menən kəraşevđə ƟƟr terle sara kyrmaj. Kamsamul qarardarь qauƀđđa qьna qalьp, udarsьlaq eşe tejeşlesə alьp narьlmaj. Şul səƀəple kamsamuldardьŋ eşşelər arahьnda alьarilitarь juq.

Bьna ƀьl jeteşhđlektərđe ƟƟterəv ƟsƏn pragulsьlarqa qarьşь kəraşerqə həm kamsamuldar arahьnda udarsьlaq eşen kəsəjtergə kərək.

„MIBRASKUP"

Eştə qərəpsə jərətələr.

Pitrav rajunь Maqar avьlьnda səvit, kalxuz idarahь həm ƀaşqa ojoşmalar ƟƟtə eştərən qərəp xərefe menən jərətələr. Jaŋь ələpsə jərətəvđe ujlamajđər. Taşlandьq qərəp xəreftərenən ajьrьla almavsьlarqa oiat.

SƏJET MAQARSKEJ.

Kuntьr qьđь məktəptən qьvьln hьn.

Ərşəkmin rajunь Qormanaj avьlь kuntr tivəlytsejanir qьđь Ždanьva Məsqydə xəđerge kəndə Ɵfə Başpidtixnikumьnda uqьp jata. Şulaj uq jarlь ƀalalarь menən ƟƟr rəttən stipindejə alьp jarlь—ƀatrak ƀalalarь kejemhđ jərəgəndə ul ƀaştan—ajaq kejenderelqan.

F. ƏXMƏDYLLIN.

KYLTURA FRUNTЬNЬN „INVƏLITTƏRE"

Meŋ jьldar ƀujьnsa qaranqьlьqta jəşəgən ilde mədəniləştərevđə xeđmət ejələrenen yđ jardamdarьn kərək tanьp, səvittər xəkymətə kyltura əsən jьjьm jьjkvqa qarar itte həm ƀul SSSR đьn kiŋ qatlam xeđmət ejələre tarafьnan đur Ɵatlьq menən qarşь alьnьp, kyp jer đərđa ul 100 pr. tь menən vtəlde lə inde.

Ləkin ƀьl eştə fruntlьn in arttaqь safьnda həjrəlevse aqas jaqtarđa jnq tyqel Ulardьŋ ƟerhƏ itep Yrge—Qьjqь rajunьn alьrqa kərək. Bьnda kyltura iu lьna totor ƟsƏn 28231 hum aqsa tuplanьrqa tejeş. Şunьn 10192 humь kalxuz həm ajьrьmdardan, qalqan 18039 humь kulak xuzalьqtarьnan. Eşkə ƀaşlavqa Ɵikkyp vaqьt ytkən ƀulьvqa qaramaƟtan ənə şul: 28231 hum mədəniləşev majahьnьŋ ƟegƏngə kendə fəqət 11512 humь qьna jьjьlьp ƟetəƏ qalqan 16719 humь sittə jata.

Şunьn esenən: 8198 humь sьjnfi doşman ƀulqan kulak qulьnda.

Ɓьl ƟegƏngə tərđevse prallarejat qarьşьnda qəjev itelmaƟlek ƟƟr eş. Lakin şulaj ƀulьvqa qaramaƟtan Yrge—Qьjqь rajun məəssəsələre ƀьl xəldan jerənməjdər. Ɓьl xəl ularđьŋ halqьn qanьn qəjnatmaj.

Şul uq vaqьtta rajun yđ yđəqendə ƟƟr tapqьr jьjьlьş ytkərerlek urьn tapmajьnsa kaluphđ qanqьra Rajun tənək ketəpxanalь jort juqlьqtan jemerek jata. Rajun palitprasvit oylege həm məqarif oylege tarafьnan rajundaqь aŋ—Ɵelem eşenen jerəge ƀulьp torov ƟsƏn „raj dum kyltura" asьlьp, maja juqlьqtan ƟƟr aj tormaj jaƀьlьp jata.

Rajun məəssəsələre ənə şul xəlde kyrə torop allə qasan pralitarejattьn kyltura rivəlytsejanenə maja ƀulьrqa tejeş ƀulqan 8198 hum dəvlət majahьn pralitarejattьn məngelek sьjnfi doşmanь ƀulqan kulaktar ƀarьratanda jerətə. Ɓьl qəməldəge unsьlqtьn in asьqlanqan gəvđəhe ƀulьp hanalьrqa tejeş.

Əəys.

SEREK IDEJALUGEJƏLЬ UQЬTЬVSЬLAR QЬVЬLHЬN.

Şişmə rajunь Ihke Musa avьlьnda 1923 nse jьldan ƀirle məktəp ƀulьp uqьvđar davam ithə lə, ƀьl avьl kyltura jaqьnan qajət artta tora.

Ɓьl avьldaqь uqьtьvsьlar ƀalalarđь uqьv—jađьvqa ejrətevđən ƀaşqa xalq arahьnda his ƟƟr terle lə jəməqət eşe alьp ƀarmajđar. Məƀələn: Dəvlətel (kulak ƀalahь) Ɵfə inahьnan uqьvđan həm kamsamuldan qьvьlqan. Xəđer ihke Musa avьlьna uqьtьvsь ƀulьp ojalap, xalqtьn anhədiqьnan, tikşerevse keşe ƀulmavđan fajđalanьp esep ihərep terle ƀasarlьqtar eşlәp jarej. His ƟƟr terle jəməqət eşenə qatmaşmaj.

Ikensehe məktəp mədirəhe Səqidineva Sərvar (mulla ođь), ƟƟtə ihke, seregən xerəfəttərđь yđendə haqlavsь. 1929 jьl atahь raskulaclvait itelgən məldə unьn kyp nəmələren yđenə killterep jəşerep alьp qalqan.

Ɓьna ƀьlar yđđare xalq arahьnda eşlərgə tejeş ƀulьp ta ƟƟr nəmə lə eşləməvđare ƟƟtənə, avьlda jəməqət eştərenə qatьşьp eş kyrəlьtə naşlaqan qajhь ƟƟr iptəştərđən kenlşep, ular ƟƟtenan jalqan matirejaldar ƀirep, ulardьn aftarititarьn təşərergə lə mataştьlar. Lakin ƀьlarđьn jalqandarь asьldь.

Məktəp sinahenə jəşerengən ƀьndaj sittərđe jaqtьqa sьqarьp ƀьƀn jədđəren asьrqa kərək.

„BELEVSE"

QASQЬNDARƍA JUL ƀIRELMƏHEN.

Zejansura rajunь şul uq avьl hatьvsь ulь Nasirəf Ojnat 26-jьl brьmƀur pidtixnikumna ƀarьp inə. Kamsamul ƀulьvьna qaramaƟtan sьjnfi totanaqhđ. Ɓьjьl məktəpte ƟƟtərəp sьqьrqa tejeş ƀulha lə, „min uqьtьv eşen jaratmajьm" tip qasьp qajta. Hunqь vaqьtta rajkamulda məs,yl eşşe ƀulьp eşlәj.

Şul uq avьl Saƀitdin Qotlobajьl Məxammədejar krəƟtejən jəş tərə məktəbenən qasьp. brьmƀur pidtixnikumьna ƀarьp inə. Ɓьnda jartь jьl uqьqas taqь la qasьp qajta. Şunən hun Qotlobajьl ƟƟr qajđala jeƀərelergə tejeş ƀulmahala, rajpu Ɵfəgə xisap ƀьlar kursьna jeƀarə.

Ɵsənsəhe şul uq avьl Faizə Qotlonajьva şulaj uq Məxəmədejər krəƟtejən jəştərə məktəbendə ƟƟr sьjnfta ike jьl ultьrьp məktəptən qasьp qajtqas ta un ƀaşqarmaqa urьnlaşa. Rajkum huqьnan ƀьnь taqь la Ɵfə mədtixnikumьna uqьvqa jeƀarə.

Hatьvsь ulь Nasiяyllin Ojlej şul uq xəldə ƀulьp, prafsajuz kursьna jeƀərelep, unьn hunьnda ƀatrackum itelep qujьldь. Ɓьjьl taqь la ƟƟr avьlqa uqьtьvsь itep jeƀərelgəs jartь qьstan uqьtьv taşlap qasьp qajtqas, yđ enə jađьvsь itep urьnlaştьrđь.

Rajun kamsamul kamitəte ƀьndaj uqьvđan, məktəptən qasьp qajtьp ƟƟr terle urьndarqa hikerep jerəvselərgə jul ƀirmaƟka, ulardь qanat aƀtьna almaƀqa jəşermək kə tejeş.

„URALBIKƏ"

SAJUZKUZ APPARTUNUZEM HAĐLЬƠJPNA JЬƠJLƠJAN.

2 nse ƀalşeviktar jađqь səsevən tormoşqa ytkəreşevđə sajuzkuz ƟƟr nəmələ eşləməgən. Jađ qь səsevgə ƀajlәngən aŋ-Ɵelem jorttarьna smutьr ytkərevđə lə yđ hьđьqь ƀujьnsa qьjmьldap ta qaramaƟtan. Imeş ular Başqortostan xəkymətenə, unьn ojoşmalarьnь ƀaş ejməjđər, Məskəv jubaşşьlьqь ƀulmaj torop, undaj „vaq" məs,alələr menən ƀaş vatьp mataşkvđь urьnhьđ hanajđar

— Helđen oşo tiklem axmaq lьqtь uđьp ajtergə ƟisƏk ojatьqьđ jet, tip horaqas: jegettər, ƀeđđa ƟiƟ qьđьl məjəştər juq, sajuzkuz qarmaqьnda 42 məəssəsə ƀulha lə, ular aŋ-Ɵelem eş tərenə huhamajđar (?) kerətejən dər ƀeđđen yđeƀeđgə turanan tura tavar (sejmal) kiltermagəs nəməgə ul kyltura ojoşmalarь kərək. Bedđeŋ aginttar avьlda jerəjđər, eşselerƟđ əđ tipjavap ƀirəjər.

Ɓьl ojatьhđlьqtьn tamьrьn qo rotorqa kərək.

„BYLƏKƏJ"

Bьl kulak qьđьn urьndan alьrqa kerek.

Şişmə rajunь Bərsevət avьlь kulak (xəđerge kəndə sitkə qьvьlqan) qьđьl Xəsajenьva Zəkirə nlndəj jul menən der Ɵfə „Başgiz" kanturahьna eşkə urьnlaşqan.

Xəsajenьva qala səvitenə hajlav vaqьtьnda xoquqlьlar menən ƟƟr rəttən qatnaşьq ilkan.

Atahь sitkə kitmьƀtən elek unьn menən nьqlь elemiələ ƀulьp, xəđerge kəndə lə raskulaclvajt itelqən əsələre menən nьqlь əəjlaneştə. F. Ə

NASAR QARAŞTЬ ƟƟTƟRƟRGƏ TEJEŞ.

Qьrqьđ-Mejkə rajunь Ilseqol avьl səvite raisr Ojlej Ojajsin yđe parteja la kandidat ƀula torop, uqьtьvsьlarqa nasar kyđlektən qaraj. Uqьtьvsьlarqa tejeş lə ƀulqan xeđmət xaqtarьn məmkinlek ƀula torop, vaqьtьnda birmaj. Şunьn menən ƟergƏ „uq ьtьvsьlarqa 77 humlap ajьlq xeđmət xaqь birev urьnhьđ, ular ƟiƟ ərəm tamaqtar" tigən hyđđər ьsqьndьra.

Uqьtьvsьlarqa ƀьndaj nasar qaraş şulaj uq nasar məqəmələrgə sik qujьrqa kərək.

„KYĐƏTKES"

Armajaş rajunь „Qьđьl Tormoş" kalxuzьnda.

Orloq tađartьv həm rimunt ƟƟtə, 65 eş atь 25 hьjьr, jəđ uş vaq mal—ƀalahelə dejəmləşterelgəndər. Aqzalarđьn nalalarь məktəpkə kerep netkən ololar likƏizdə uqьjđar, jaŋь hajlavdarđa avьl səvite raisləgenə, kalxuz aqzahь hajlandь hәm kalxuz idarahьna la eşlekle kalxuz aqzalarь hajlandьlar. Ləkin məktəp uqьtьvsьlarь dəjəm eşkə qatmaşmajđar. Igen həm mal zadanejələren jəđ pr. tь menən tultьrьla. Avьl səvite kyləmendə xuzalьqtar 80 pr. qa kalxuzlaşa. N.

Uqьv əsbaptarь jeteşməj.

Bilarət rajunь Şьqaj avьlьnda nađanlьq ƟƟterəv eştare jaqşь qьna ƀara. Ləkin uqьvsьlar uqьv əsbaptarь həm məktəp jaqtь (şəm) menən təmin itelməgən. Tidlek menən mьlərđь ƀuldьrьv sarahьn kyrergə kərək.

XƏKIMEF.

QALA NEJ ƟSƟ NQARANQЬLANQ?

NAYIKЬF MENƏN PARXUF-TAR XƏKƏM ALDЬNA BAƀA SAQTAR

Ilikterek stansahьnьŋ medire Navikuf menən stansa mixanigь Parxuf stansanьŋ eşləvendə məs,yl hanalhalarđa, ular yđ đərendəge ƀulqan ƀьl məs'yle jətte tojmaqandar. Eşkə ketelməgən dərəƏələ lqtinarhьđ qara qandar.

Şunlьqtan stansala ƟerhƏ artьnan ƟerhƏ ƟđlƏkhđ rəveşta zьjandar tьvьp toralar. Stansanьn 4 tər kəngə tiklem tuqьrap torqan saqtarь ƀula. Bilgele ƀьl ƟƟr—ƟƟr artlь sьƀьp torqan zьjanlanьvđar yđenə kyrə ƟƟr qort qosloq. Ular dinəm maşinanьn hьqьlmalь totaştьrьla torqan vatьn ƀelə torop qatьqđa ƟerketƏlər.

Yđək Ilektirik stansahь julqa kitə tigən uj menən 1930 nsь jьldьn jəjendə par qađanьn qaravqa uqa kərəkle rimunt jahavqa iqtiƏar itməgəndər. Stansanьn 1930—31 nse jьlda ƀulasaq nagruzkahьn iƀəpkə almaqandar.

Həđemtələ, iŋ avьr ƀulqan 1931 nse jьldьn qinvarьnda 4 nse hanlь par qađanь ƟetenƏj eştən sьqa. Qala ƟetenƏj tejerlek jaqtьhđ qala. Eşse həm xeđ mətkərđər arahьnda tərtip urьn laştьrav məs'ələhenə ƟetenƏj əhəmejət ƟirelməJ. Xatta dixurstьvaqa kilgən eşselər arahьnda esev vaqiqalarь ƀulqan. Bь larqa la tejeşle saralar kyrelməj. Ilіktirik qoraldarьn urlav iŋ tanьŋi ƟƟr xəl, Navikьftьn hyđenə qaraqanda, undaqь eş qujelьşь yđe yk ƀьnđa, urlaşьvqa kla jul asqan.

Ilіktirik inirgejəhen iƀəpkə alьv məs'ələhe ƟƟr tərle ylsəvqə hьjьrlьq tygel. Stansanьn ƟirgƏn məqlymətə nujьnsa ta ƀulqan inirgejənen 35 pr. tь al lə qajđa juqalьp tora. Ananaminttarđь iƀəpkə alьvđa ƟikellƏ ƟƟr ƀaşhđlьq. Ular tulь iƀəpkə alьnmajđar, inirgejə ƟsƏn tylәv eşe ƀaştan ajaq samatyk menən ƀara.

Stansanьn ƟđlƏkhđ eşləve ƟsƏn məmkin ƀulqan ƟətƏ sara lardь kyrergə, şunьn menən ƟerƏrttan Ilіktrik stansahьnda ƀaşhđlьq tьvьrьp jatьvsьlar jəməqətselek aldьnda his hyđ hed javapqa tartьlьrqa tejeştər.

N. QIZƏTYLLIN

JARЬŞ HYƀƏ ƏGENƏ QJƏMƏLI EŞ ONOTOLQAN

Ɵfələge ƟerenSe dəvlət zavьtьnda satsejalizem jarьşь eştare həm udarsьlьq xərəkətə onotolqan ƟƟr eş ƟlkƏhe ƀulьp ƏverelgƏn, Udqan kəđ kenə zavьtlь totoş udarnaj itep, ƟətƏ tsixtar arahьnda, şulaj uq ajьrьm udarnaj ərigadalar təđəp ular arahьnda satsejalizem jarьşь đugьvьrьna qul qujьldь. Ytəle ərigadalar təđelde. Ləkin ul məsələlər, tunьp qalqan. Ul hьvьnqan eş ƟlkƏhen: qьđđьrьp jeƀərevse ƀulmaqan. Qьƀqahь prajьzvudstьva la eşte jaqşьrtьvđa eştəp sьqarьvđь alqa jeƀərevđə namələrđeŋ yđenə teşkən xaqtarьn teşerevđə pramlinplandь ƀьrьp atqarьv turalarьnda ƀirelgən „pralitarsa" vəqđələr hyđđə qalqandar, qararđar qarar kəje haman qaqьđđa haqlanalar.

Ə, unь eşselər jalpьhь aldьna sьqarьp nьqlь tikşerev, unь staпukka jetkerev, hər ƟƟr stanuktarđьn ƀьl đugьvьrđardь ƀojomqa aşьrьv turalьđa ntsek qatnaşlьqtarь ƀulьrqa tejeşlelekte, udarnaj eşlәv mitьđtarь turalьnđa ləm-mim hyđ quđqatьvsь ƀulmaqan. Satsejallzem jarьşь đugьvьrđarьnьŋ ytəleşen tikşerep ƀarьv tygel, ul turaja ujlap qaravsьla ƀulmaqan. Udarsьlьqtьn ƀarьşьnda xisap, alьp ƀarьlmaj.

Zavьtta primejalnaj fund ƟƟr, udarniktardь ƀyləklәv ƟsƏn pramtavarqa ƀajtaq talun ƀirelə. Ul talundar, tikşermәj nitmәj tigəndəj totalar đa ƟƟr nisə keşegə ƀirelələr. Ul ƀyləklənevselərđen qajhьlarь esep 3 r kən eşkə killmәj jəlqan eşşelərgə ƀirelgandər. Ɓьna dəvlət zavьtьnda jarьş həm udarsьlьq həm şul julqa fajđalanьla torqan məmkinlektərđən şulaj fajđalanalar.

D.

Parteja jəcəjkəhe joqlaj, kam samul qojroqta hejrələ.

Sərməsən (Bilarət rajunь) avьlьnьn parteja jəcəjkahe sikrtarь Məqazьf jadqь səsev eştarenə qainaşьq itev həm avьl səvite menən kamsamul ƟhtənƏn jetəkselek itev eştarenə tekerep qaraj. Partejanьn aqьmdaqь qarardarьn ƀojomqa atqarьvđa praktik ƟƟr nəmə eşlangəne juq.

Kamsamuldar udar ərigadalar ojoştorop parteja jəcəjkəhenə jardam horap ƀarhalarđa Məqazьltьn qajđa jergənen tana almajpar.

Səvit kyləmendə jadqь səsevgə əđerlek eştare samatyk menən ƀara.

„FUTBUL"

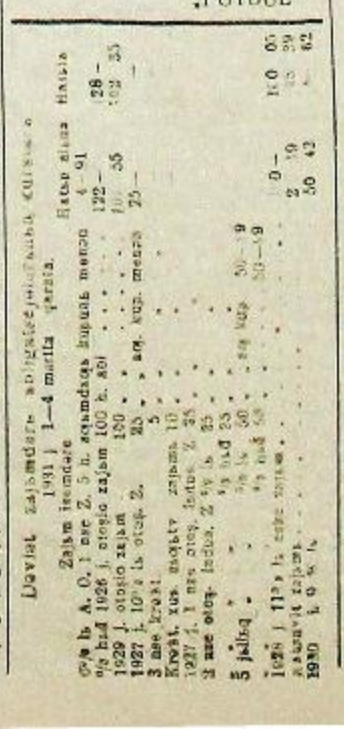

Bəjnəlmiləl qatьn qьđđar kənə

8 nse martqa tьđь ŋglar

1. Jəđđərsə, mendərsə eşşe qatьn—qьđđarđь satsejalizem jarьşьna ьlьqtьrajьq. 8 nse mart isemenə undarsa həm jəđđərsə jaŋь udar ərigadalar tьvđьrajьq.

2. Jəđđərsə həm mendərsə kerəktejən qatьn—qьđđarьn kalxuzdarqa ьlьqtьrajьq. 8 nse mart isemenə undarsa həm jəđđərsə jaŋь kalxuzdar ojoştorajьq.

3. Miljunqa jaqьn eşşe qatьn—qьđđarđь prajьzvudstьvaqa ьlьqtьrьv turahьnda partejə həm xəkymət qərarьn əojomqa aşьrajьq.

4. Eşşe həm kalxuzsь qatьn—qьđđarđь juqarь uqьv jorttarьna həm tixnikumdarqa ьlьqtьrьvđь kəsəjtəjek, eşşe həm kalxuzsь qatьn—qьđđarđьn prajьzvudstьva kvalifikatsejələrsə kytərev həm ularđan kađьrđar jeteşterev kurьstarьnьn kin selәren ojoştorajьq.

5. Kyltura həm tixnika əsen paxulqa. Nađanlьqtь ƟetenƏv əđtəmə punktьtarьn ojoştorajьq. Jəş ƀьvьnqa kammunizm tərəejahe ƀirajek. Məktəpkə, yktəƀerattər həm pejanirđar Ɵterəttərenə kyƀerək dіqqət ƀirəjek.

6. Kyltura həm tormoş ycrьdinejələre—fabrik — aşxanalar, ƀalalar jəstelərə həm ƀaqsalarьnьn seltəren kinəjtəjek.

7. Eşşe qatьn—qьđđarđьn mendərsə keşelek ƟterətƏren, Sfalin isemendəge tixnika ərigadalarьna.

8. Iŋ jaqşь eşşe, kalxuzsь həm safkuzsь qatьn—qьđđarđь kəsəjtev həm sьjfattь jaqşьrьv əsen; sьjnfi doşmanqa həm unьn aginttarьna qarьşь kerəştə yđđaren aktiflьq menən kyrhətken ƀatrak həm jarlь jaŋqьđaq kerəƀtejən qatьn—qьđđarьn Lintn partejəhьna. kamsamul saftarьna!

APRIL AJЬ ƟSƟN „BAŞQORTOSTAN" QJA JAĐЬLЬROJA ONOTMA!

Məs'yl ridaktьr urьn ƀarь: Z. KAJEPKUL.

Belderev

7 nse mart. Partkəsinit alnahьnda (S.T.S. klunь 18 nse aylmə) kiske səqət 6 jarьm da qalanьn 1 nse rajun VKP(ƀ) komitetenə qaraqan Partprus propagandistarьnьŋ dejəmləşlş ƀula.

Jьjьlьşqa, məktəp jetəkselare, partejəlь həm kamsamul tygerəge, qatьn—qьđđar diligatlь punktь, siminarija partaktiv, jetəkselere həm uqьv jorttarьnan kilevđare məsəyn.

1 nse qala rajun VKP (ƀ) kyltprəp mədne: ŞAVL.

2—1

Belderev

5 nse marttan sənəqət kapiratsejəhenen yđ ara stirəvannja kassahьnda (K. Markes urama, №13) apparattь ƀeramlap tikşerev ƀaşlana.

Tađartьv kamis jəhe.

Kyltura harajь BAŞQORTOSTAN DƏVLƏT TEJATЬRЬ

6 mart

„BAJMAQ"

A. TAHIRЬF əƀərə,

Qj. Uşanьf pastanufkahь.

Ujьn ƀaşlana səqət 8 đə

Bilettar hatьla.

Kymak zajafkalar menan 25 pr. skitke jahala.

QЬĐЬL JONDOƀ

SƏJANƏSTAR.

ƀOQƟN TEGE JAQQA

7 aylektə

URAL KINAHЬNDA

SƏJANSTAR.

28 nse fivraldan UNЬŊ JULЬ

dramma 7 aylektə

GURЬN KINAHЬNDA

SƏJANЬSTAR.

3—martta EĐ ƀUJЬNSA

dramma 6 aylektə

QATЬN - QЬD AƉATLЬQЬ ƟSƟN KƟRƏŞ - SATSEJALIZEM ƟSƟN KƟRƏŞ.

Jəşəhen eşsən qatьn-qьƌƌardь aƌatlьqqa alьp baryvsь Kammunistar partejəsine

ЦЕНТРАЛЬНАЯ

BƟTƏ DONJA PRALITARƉARЬ BЬREGEQE

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(b)NЬN BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE HƏM B.Y.B.K. URGЬNЬ

1931 JЬL №52 (343) 8 MART JƏKŞƏMBE

2 jarьm miljun diligatka-bƟt SSSR ƌa ber udar brigada

UDARSЬLAR—SATSEJALIZEM TƏƉƟVƉEN GIRUJƉARЬ,

FRUNTTЬN, BƟTƏ TARMAQTARЬNDA LA ƟLGƏ KYRHƏTEP BARЬRJDA TEJEŞTƏR.

„Yktəber Natiska" hь matbaqahьnan rapьrt

Ip.KRUPЬSKAJA

Bəjək kərəş kone 8 NSE MART

8 nse mart 1931 nse jьl aьl 160 miljun xalqь savittar ile eşsən qatьn—qьƌƌarь əsen də. bajnəlmilәl qatьn—qьƌƌar xərəkəte əsen bir nik kyp nəmələr həjlәj.

Qatьn—qьƌƌarƌь səjəsi, iptisadi həm mədəni tormoş jaqьnan tik kammunistar partejaьь jetəkselegendə səvittər vlasь qьna azat itə alь. Bьl hunqь 13—14 jьl esendəge səvittər ilendəge praktika la bik asьq kyrende. Bequn bed Səvittər ilendəge satsejalizem tədeleşe frontьndaqь gigant unьştar menən bergə qatьn—qьƌƌarƌь lidər menən ьsьnlapta ber tiged xoquqlь itevdə kyp unьştar kyrəned.

Səvit vlasь, sənəqət tarmaqьnda nəmə eşlәp sьqarьvdь huqьştan elekkegə qaraqanda 2 tapqьr artьrƌь. Ə aldьnьda ƌьp barqan jьl esendə sənəqət praƌuksejahь taqьla 45 pr. artasaq. Aval xuzalьqьnda krəktejan xuzalьqtarьnьn ad tigəndə 50 pr. tь kalxuzlaşьp orloq rajundarь toloş kalxuzlaşasaq, həm şunьn niget ƌendə kulakь sьjnьf sulьv jaqьnan sətərelәsək.

Il yьev qьjunьqtarьn jeqev həm səjək timptar əsen kərəş menən jana. Il yьə, şunьn arqahьnda kapitalizemdьn xaraktirlь mirasь—eşhedlek səv tar tupьraqьnda sətenlәj sətərelde. SSSR ƌa miljundar, un miljundar satsejalizem tedev timptarь əsen kərəşalər.

Ere zavat, fabriktarda eşse qatьn—qьƌƌar „5 jьllьqtь" 4 jьlda tultьrvda kammunizem xeƌməte mitьƌь sulqan satsejalizem jarьşь həm udarsьlьqtьn jəjelevenə naşlavsь qabьƌvsь su-

ə avƉlarda kalxuzsь, udarsь qatьn—qьƌ-vьlь taqьla kəlliktifläşterev, qatьnqьƌƌarhamanda əle kulak joqondo ionan sьqa j, kalxuzdan sitta jerəgən artta qalqan ən kalxuzqa turatьv əsen kərəşse həm ojetirovsь suldьlar.

Xəƌer tik satsьjalizem xeƌməte gnə satsejalizem nabndəge sənəqət həm kəlliktifläşkən əl Xuzalьqь prajьzvudstьvahьna qatьn—qьƌƌarƌь iqtisadi həm tormoş jaqtarьnda ьsьnlap ant ita alasaqь asьq. Şul vaqьtta qьna xeƌmət həjevse esse həm krəktejan qatьn—qьƌƌar tar kuvna, əj ese əsirlegenən sьqьp, janь tormoş tedevdə aktif qatnaşa alalar.

Bьna şuqa kyrə partejə, qatьn—qьƌƌarƌь prajьzvudstьvana, kalxuzdarqa tartьv əsen kerəşə. Ularƌan ilde idara itevse kadьrƌar jeteşeregende, in jaqşь esse həm kalxuzsь qatьn—qьƌƌarƌь partejə safьna tartьvƌь, səvit xuzalьq, kapitatif həm jəmaqat ojoşmalarьnda eşlәvgə ritatvde nətə klьkenlege menən quja həm şunь eşkə aşьrьvƌь talap itə. Janьnan 1 miljun 600 meq eşsən qatьn-qьƌ sənəqətkə safxuz həm kalxuzdarqa tartьv ydək komitət tarafьnan kanjit aurьs itelep qujldь.

Qьƌqahь miljundarsa qatьn—qьƌƌar satsejaizemde praktik tedevgə aktif qatnaştьralalar həm ьsьn kərəşse itelәler

Sovit granitsahьnьn tege jaqьnda kapitalizem həm imperejalizem tьrnaqь xekem hergən rdarь eştər nətenlәj basqasa.

Şul kartanan kyrəhegedme, Tən jaq Amia, Jaunejə, Fransejə, Angelejə, Girmanejə m bega kapital ildəre. Bular yƌdaren „Məoşь" tip hanajdar. La'tin bularƌaqь mədəni ps kapitalistar, imperjalis ikspiatatьrƌar xeƌmət itə.

ada eşsən qatьn—qьƌƌar kapitas ildəderge 35 miljun eşhedƌər ərmejəhe ifenergə ramdarqa taşlanьv menəngenə qalmajьsazvazejə tarafьnan keşelek jaqьnanda Qozeg laqir itelәlar. Ularƌan eşsəndaregena tyge xatta aurzьva həm aurzьva qatьn—qьƌƌarьnь kapitalis həm unьq jalsularь qulьnda tjьnsa esen genə jəşəjdər.

Jşe rajundarda xisarьhьƌ kyp kalunjalarƌa qatьn—qьƌƌarqa nisbətən ajьrata asьq həm oliloq xekem hərə. Azejə həm Afrika kalunjasьnda qatьn—qьƌƌar xeƌmətenən jьrtqьstarsajdalanalar. 12—14 səqət eş ul bьl ildarƌə aiqi kyreneş. Şulaj uq qatьn—qьƌƌar ƌь məzqi eşlətev, sit ildargə eşkə qьvьv, alldəlangə juq dərəzahendə əƌ sulqan eş xaqьn tyləməv kvek eştər—ular atlaqan hajьn osoraj. Qatьn—qƌƌarqa utpьskь airev kevek eştər kapital kn kalunjalarda eşsən qatьnƌarƌьn teştərenəgen kerergə məmkin Şulaj sulhata bьl kyrneştar tapitalistarqa „SSSR da kəslap eşlətalər" tip əkjət hatalar.

—Bəjən eşsən qatьn—qьƌƌar partejənen giniral ьƌьqь tirəhenə taqьla nьqьraq uqmaьrqa, udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь mitьƌtarьn taqьla kinəjtergə həm kəlliktifläşev bajraqьn taqьla juqarьraq kytərergə tejeştər.

SSSR eşsən qatьn qьƌƌarьnьn satsejalizem tedev frontьnda kerəştəre—ul bəjnəlmilәl qatьn kapital qolloqonan qotoldorov əsen ən ərdь kerəşlegə byƌ. 8 NSE MART HƏM OŞO TIRƏLƏGƏ KƏNDƏR JƏƉ MENƉƏRSƏ EŞSƏN QATЬN - B QЬƉƉARDЬ SATSEJALIZEMDE PRAKTIK YƏƉƏV FRUNTЬNA K LTERERGƏ TEJEŞ.

1. JAJЬRЬM KVARTALDЬN PLANЬ 77,5 PR. QA, QINVAR 93.19 PR. QA FIVRAL 95 PR. QA YTƏDE.

2. UDARSЬLЬQ HƟƉƏMTƏHEN DƏ BƟTƏ PRAJЬZVUDSTЬVALAR BUJЬNSA AJЬRЬM KVARTALDA 1030 HUM IKANUMEJƏ JAHALDЬ

3. QINVAR HƏM FIVRALDA UDARSЬLЬQTAN 457 HUM IKANUMEJƏ BAR.

4. 8 UDARNAJ BRIQADA OJOŞTOROLQAN.

5. UDARSЬLЬQQA 146 KEŞE (50%) TARTЬLQAN.

6. QATЬN—QЬƉƉARƉAN 3 BRIGADA TƟƉƟLƟP, BEREKE BAŞQORT-TATAR QATЬN—QЬƉƉARЬNAN.

7. 5 JЬLLЬQTЬN AƉAQЬNA TIKLEM PRAJЬZVUDSTЬVAQA 85 KEŞE BERKETELDE

8. NSE MART KƟNƟNƏ QARATA JANЬNAN 3ə QATЬN UDARSЬ BULЬP INDE HƏM YƉƉƏREN 5 JLLЬQTЬN AƉAQЬNA TIKLEM PRAJЬZVUDSTЬVAQA BERKETELƏR.

9. SƟSEV KAMPANEJƏHЬ BUJЬNSA BRAŞURA SЬQJARЬVQA SUBUTNIK YTKƏREVQƏ;

10. SƟSEV KAMPANEJƏHЬ ADAQЬNA TIKLEM YƉEBEƉƉE MABILIZAVAJT ITEVQƏ.

JI. BƟTƏBƉƉƏ ASA-AVEJAXIM GƏ AQZA BULЬP INERQƏ HYƉ BIRƏBƉ.

4 KEŞE PARTEJƏQA, 7 KEŞE KAMSAMULQA BIRELDE.

QЬƉЬL ƏRMEJƏ JORTO ERQƏHEƉƉƏGE QATЬN—QЬƉƉAR SIKTЬRЬ RAPЬRT BIRƏ.

QATЬN—QЬƉƉAR ARAHЬNDAQЬ BƟTƏ EŞ PARTEJƏNЬN XVI NSЬ SЬJZ QARARƉARЬNA HƏM ƒVKP(B) YƉƏK KƏMITƏTE MENƏN VƉƏK KANTRVL KƏMISEJƏHENEN DIKƏBER PLINUMЬ QARARƉARЬNA NIQEDLƏNEP YTKƏRELDE, DILIQATKALAR PUNKЬTЬ YƉ ESENƏ 22 KEŞENE BERLƏŞTERƏ

BЬL PUNKЬT IKENSE PUNKЬT MENƏN SATSEJALIZEM JARЬŞЬNA INQƏN.

2 D.LIQATKANЬ PARTEJAQJA BIRƏ. 5 DILIQATKA SAVIT HƏM KAPIRATIF ESENƏ YRLƏTELƏ. BƟTƏ HUQЬŞ BELEME TYNƏRƏKTƏRENƏ 37 PR QATЬN—QЬD JETIP JITIGEN JETIE KUNSTATIA 49 QATЬN- QЬD LQEI 5 JELLQTЬ 4 JЬLDA ZAJMENA BƟTƏ PUNKЬTTЬN 85% Ь JADЬLQAN. QЬƉЬL ƏRMEJƏ JORTONDA KISKE KURЬSTARDA UQЬVSЬ ƟSƟJƏRƉEN BALALARЬ ƟSƟ BALALAR BVLMƏJIE OJOŞTOROLQAN . DILIQATKALAR PUNKЬTЬ AVЬL DILIQATKALARЬ ƟBƟTƏNƏN ŞIPLQ IƉ. M NSE UJƏS PULЬQ ƏRJƏNƏJƉ DILIQATKALAR PUNKЬTЬ TARAPЬNAN 2 UDAR BRIQADA OJOŞTOROLOP, LAQIR JЬHAZDARЬN HƏM QЬƉЬL ƏRMEJEJTJƏƉEN KEJEMƉƏRƏN JAMAVJA 2 ƟMƏ YTKƏRELDE.

QATЬN—QЬƉƉAR SIKTЬRЬ.

QATЬN-QЬƉƉARƉЬ PRAJЬZVUDSTЬVAQJA TARTЬV KOSƏJTELERGƏ TEJLŞ

Eşse sьjnьƒ həm tep krəktejən jalpьhь partejə julbaşsьlьqь abtьnda satsejalizem tedevda dur unьştarqa irestelər. 1931 nse jьlda 8 nse mart juqarьla ajtelgən unьştar həm 5 jьllьqtan xəl itkes əsənse jьlьndaqь xalq xuzalьqь planьnьn surьstarь nigeƉendə ytəsək.

Bьl surьstarƉь tultьrv SSSR da satsejalizem ikanumkahьnьn nigeƉen qorovƉь tamamlarqa tejeş.

Ilde indysterejəlaşterev zavьt faƌriktarƉьn kinəjeve həm safxuz kalxuzdarƉьn kyəjeve ilda eşhedlekte sətərevgə sənəpse sulƉalar. həm avьl xuzalьqь əsen eşse kəse kadьrƌar turahьnda janь surьstar qujƉalar.

5 jьllьq plan sujьnsa Başqortostan sənəqətenə 40 meq qatьnqьƉ ьlьqtarьv ulldəlangən. Xəƌerge vaqьtta əle ulldəlangən handьn 24 pr. tь qьna alьnqan. Bigeraktə prajьzvudstьvaqa baş qort, tatar həm başqa vac. millətər qatьnqьƉƌarь aƉ ьlьqtarьlqan dar. Prajьzvudstьvaqa qatьnqьƉ dar kesən jalpь ravestə ьlьqtarьv qarqьv torqan esse kese jeteşməv məs'əlehen jomoşarta həm eşsən qatьnqьƉƌarƉь tamam qolloqtan qotqarьrqa jul asa.

Qatьnqьldarƌь prajьzvudstьva qa ьlьqtarьv menən bergə, xəƌerƌən yk ularƌьn eş kvalifikat sejahen kytərevgə eşse qatьnqьƉƌarƌь kvalifikatsejə horaj tor qan urьndarqa yrlatevqə nьq ahamejət itergə kərak.

40 meq qatьnqьƉƌь prajьzvudstьvaqa ьlьqtarьv həm berense nəvnəttə eş quls sulqan qatьnqьƉ jalpьhьn qalalaqь hьmaq avьlda la tormoş ycrizdinejalarьn kyəajtev juls menən ularƌь jort eşenən qotqarьv eşsən qatьnqьƉƌьq prajьzvudstьvaqa kysevƉərən tidlətə, ular stanuk janьnda kvalifikatsejalarьn kytə revgə jardam itə:

Xəƌergə tiklem neƉƌə eştən bьl tarmaqьna jeterlek əhamejət birelməne.

Narkamattar hьƉьqь sujьnsa (Məqərif həm Havlьq haqlav kamisarlьqlarь qatьn-qьƉƌarƉьn tormoştarьn jaqşьrtьv saralarьna assignavajt itevƉə xəƌergə sul ete narьqlap jetkerə almavƉar tasьq kyrenə.

Şundaj uq kyreneştar jəmaqat xuzalьq həm kapiratif ycrizdinejələrəndə lə (Başsajuz, Kalxuzsajuz, Kuspramsajuz həm başqalar) bar.

Bundaj kyreneş najtaq prajьzvudstьvalarda bar. (Paravьz rimunt zavьtь, devlət zavьtь həm başqalarda) eşse qatьnqьƉƌarƉən balalarьn qararqa qaldьrьr keşelərə sulmaqanlьqtan eştən sьqьv vaqlqələre bar, Şuqa kyrə qatьn—qьƉƌarƉьn prajьzvudstьvanan kitevƉəren tuqьratьv əsen qьrqa saralar kytergə kərak.

Bьl eşte nerense nəvnəttə eşsən qatьn—qьldar yƉƉərə başlarqa tejeştər. Tik xəkymat həm jəmaqat ojoşmalarьna həm ularƉьn sidstьvalarьna qьna bşanьp tororqa jaramaj. Qatьn qьƉƌarƉьn tormoştarьn jaqşьrtьv ycrizdinejalaren kyəajtevƉen aheməjəten narьqlap jetkerməv, prajьzvudstьvaqa qatьn qьƉƌardan janь eşselər ьlьqtьvqa qamasavlaj, eşse kəse jeteşməvƉe kirkkentaştera, ulldəlangən tedəleş planьn tultьrv timpьn qurqьnnas abtьnda qaldьra. SSSR YƉək Bəşqarma Kəmitəte həm Başqortostan YƉək Basqarma Kəmitəte qararƉarь sujьnsa, kammunis qatьn qьƉƌar kənə 8 nse martqa bajlap 8 nse martdan başlap aprilgə tiklem tormoş paxutь lujan itelə.

Bьl paxuttьn tep surьstarь: qatьn-qьƉƌarƉь prajьzvudstьvaqa ьlьqtarьvqa smutь, ularƉьn kvalifikatsejalarьn kytarev, şulaj uq qatьn-qьƉƌarqa prajьzvudstьvala eşlərgə məmkinlek bira torqan başqa saralarƉь kinəjtev (balalar başqahь, jəslə, stalavaj, ker jьvьv həm başqalar), safxuz sь həm kalxuzsь qatьn qьƉƌarƉ jaqqь səsev planьn tultьrvqa ьlьqtarьv, qatьn-qьƉƌarƉь yrlətev, eşsən qatьn qьldar arahьnda sejasi aqarьv eştəren kəsəjtev bujьnsa saralar kyrev (naƉanlьq bətərəv, qьƉəl məjəstər həm başqalar.)

Bьl hьƉьqtaqь ajьrьm jeteşhedlektərƉe, ədəbiyyat-incəsənət-ictimai fikir tarixi kafedrası

Şulaj itep bətə eşsəndarƉeq yƉ qatnaşlьqlarь mənəvi mədəniyyətin artırılması üçün

Eşsən qatьn—qьƉƌar kampartejə bajraqь abtьna jьldan jьl nьqьraq bereqələr.

UDARNIKTAR „LININ" URDINЬ MENƏN BYLƏKLƏNDELƏR.

SSSR YƉək Başqarma Kəmitətenen Prizidjumь satsejalizem tedəleşendə kyrhətkən eşməkərlektərə əsen tyəandəge iptəştərƉe „Linin" urdinь menən bylaklərqa suldь: 1) Sidьrьf—udarnik eşse. Xəƌerge kendə Məskəv—Kurski sujьn julьna glaf iliktrik mastirskujьna nacalnik itep yrlətelgən.

2) I.P.Qaradskuj—mastir. MəskəvƉəge iliktrik zavьtьnьn mixanik mastirskujьna yrlətelgən.

3) Vьjsakulьf A.F.—Valuqda qalahьnda „jahalma sys" fabrigьnьn slisarь. 4) Varunьf I.K.—, Samatucka, zavьtьnьn dirikterь; unьq jetəkselegə abtьnda zavьttьq eşlәp sьqarьvь həm han jaqьnan həm sifat jaqьnan dur unьştarqa irəşte.

QATЬN - QЬÐÐAR arahьnda eşləvđe JOMOŞARTMAĦQA

BЬL EŞTE NARЬQLAMAVSЬ APPARTUNISLЬQ KYRENEŞTƏRENƏ ATЬ ATPUR BIRELHEN.

QATЬN—QЬÐÐARÐЬ PRAJЬZVUDSTЬVA OJA TARTЬV SƏVIT, KAPIRATSEJƏ APPARATTARЬNA YRLƏTEV, PARTEJƏOJA ЬLЬQTЬRЬV KΘSƏJTELHEN.

EŞSƏN QATЬNQЬÐÐAR KAMMUNIZEM BAJRAQJЬ AĦTЬNDA.

Huqqь ner jьl esendə netə donjala siklən inş đur vaqiqalar oulьp ytte. Ьanan ner jьl elek kapitalizem ildərendəge krizis ələ başlana ojna ine. Ə xəđer burjuvazeja xəkəm bergən netə jerđə xuzalьq jemerelə. Uh vaqətta eşheddər hanь 15 miljun ine, ə xəđer eşhed. ner hьnəq ikməkhed qalqan esselər 35 miljunqa jetə. Ə, nedđen səvittər ile sənəqət pradukseјehьn arttьra, avьldь kəllikttləştera, eştedlekte təmam nətərđə. Bedđen il satsejalizem tedev julьnđə đur unьştarqa ireşte.

Kapitalistar krizistən sьqьv julьn Səvittər Sajuzьna qarьşь huqqь naşlavđa edlajđər. Ular nerensenən netə donja pralitarejat rivəlytsejəhenen terəgen nətərergə, ikensenən SSSR đь yđ kalunejələrь itergə tьrьşalar.

Ləkin şul uq xuzalьq krizise kapitalizem ildərenen yđ esendəge sьjnfi kerəşte, qьrqьvlaştьrđь. Burjuvazeja kəndən-ken nьqьraq pralitarejatqa, essən kerəktejendərgə həm rivəlytsejə xərəkatenə həzym itə.

Kapitalizem ildərendə essən qatьn-qьđđar nigerəktə nьq ideiələr. Huntqь jьldar esendə kapitalistar irđərde massavaj rəveştə qatьn-qьđđar menən almaştьrđьlar, senki ularđьn xeđmətə jyнerək ikoplənə. Girmanejəla xəđer netə esselərđen əstən ner eləşe, Franscjələ—40 pratsintь qatьn-qьđđardan tora. Amirikala esse qatьn-qьđđar hanь nik qьđqa vaqьt esendə 30% qa arttь. Hindostanda huntqь 15 jьl esendə esse qatьn-qьđđar 100 pr. qa, ə esselər hanь 80 pr. qa arttь. Ləkin fanrik, zavьt xuzalarь prajьzvudstьvanь qьđqarta naşlanьlar, təv başlap qatьn-qьđđarđь xeđmottən sьqatьp taşlajđar.

Kapitalistar qorallanьv esen aqsa jəlləmajđar, ular undarsa miljart hum aqsa tygep qorallanalar, ə eşheddərgə jardamđь qьđqartalar, kyp vaqьtta netənləj jardam itməjđar. Kapitalistar qomhodloqonon nerense qorvanь qatьn—qьđđar. Girmanejəla ner miljun eşhed qatьn—qьđđarđьn 300 mene his ner pasunejə almaj. Ulardьn arahьnđa moxtazlьq şul tiklem đur ki, eşhed qatьn—qьđđarđьn, kyвehe yđđaren yiterevđə nerđən ner qotolov şarahь kyrələr.

Anglejələ Makdanald xəkyməte 164 men esse qatьn—qьđđarđь „ular eş edləməgəndər" —tigən hьltav menən pasunejənən məxrym itte.

Kapitalistarđьn həzymenə eşselər sьjnьfь qarьşь həzym menən javap birə. Bьl rivəlytsejun iruntta esse qatьn—qьđđar ham eşselərđen qatьndarь irđər menən qulqa—qul totonop naralar, kyp vaqьtta mitingь həm dimanstratsejalarđьn başьnda bulalar, zavastuĥa vaqьttarьnda pusta torop haqlajđar. 1930 nsь jьldьn jəjendə Rur garnəktarenen qatьndarь yđ irđərə menən nerlektə jьlьştarqa, pikittarqa qatьşьp, şirikperixerđərde qьvьp jerenelər. Vajmar qalahьnda qatьn—qьđđar palitsajeskejđərde qoralьnđlandьrđьlar. Mansfild—stackahь vaqьttarьnda esse qatьn—qьđđar massavaj pikittər ojoştordolar. Quldarьna balalarьn totqan xəldə ular aftamasildərđen juldarьn qamap ştrikperixerđərde ytkarmənelər. Britturt, Ejarakşir həm Lankaşir qalalarьnda nulqan zavastuĥalarđa nulqan zavastuĥalarđa Anglejə esse qatьn—qьđđarь la şundaj uq qaharmanlьqtar kyrhətelər. Faşistar Pylşehendə Ludzə esselərenen zavastuĥahь vaqьtьnda esse qatьn—qьđđar aldьnqь saita nuldьlar. Səvittər Qьtajьnda qatьn—qьđđar Qьđьl ərmeja saftarьnda huqьşaar Bumbaj qalahьnda (Hindostan) qatьn—qьđđar zavastuĥalarqa berense nulьp sьqtьlar, qatьn—qьđđarđьn ələrattaren ojoştorop, kəraştelar.

Bəjnəlmilal qatьn—qьđđar kənə esselər həm esse qatьn—qьđđarđьn, kerəktejəndər həm kerəktejən qatьn—qьđđarьnьn SSSR qa həzym qurqьnьsьna qarьşь, kapitalistarđьn esselər sьjnьfьna həzym itevđərenə, eşhedlekkə, faşizemqa həm satsejal—faşizemqa qarьşь nerđəm kəraş iruntttarьn nьqьtьrqa tejeşle.

8 nse mart kənə jьjьlьştarđə, mitingьlarđa həm dimanstratsejələrđa esse həm kerəktejən qatьn—qьđđarь kapitalistar aldьna yđđərenen talaptarьn qujalar.

K. TINEVƏ.

„BAŞQORTOSTAN" 2- BIT

APARTTARQJA YRIƏ teLGƏN QATЬN-QЬÐÐARQJA JARZAM KYRHƏTELMƏJ.

Qatьn—qьđđar arahьnda natracka həm jarlьlarđь apparattərqa yrlətev, ular arahьnda kadьrdar əđerlәv nedđen alda đur nurьstarđьn nerehe nьlьp tora. Lakin nьl məs'ələgə qajhь ner nar kamat həm ajьlьm keşelər nar maq aşa qarap eş itələr. Yrlətelgən qatьn—qьđđarqa jardam kyrhətmәjđər. Məkələn: udqən jьl narkomfinqa ner natracka eş naşqarьvsь itep yrlətelgəjne. Yrlətelgan iptəşte yđ eşendə ьsьn esse jahavqa saralar kyre lergə tejeş nulha la, narkamatta eşlavse nelges həm naşqa iptəş tər nьnьq kirehenə eşlap yrlətel gən iptəşte kire sigenergə məz ayr ittelər.

Kyp iptəştər nьl turala Narkamlin tarajьnan tənqitlənhə lə narkum nьl millətselek tip qaranь. Partejə həm xəkymət diriktivalarьnan sьqьp eşlənergə tejeşle nulqan eştər turahьnda narkamattь tənqit itev, kypme millətselek nulaiьr min unьhьn anlaj almanьm.

Ə, Başnarkamprusta ner genə lə yrlətelgan qatьn-qьđđar juq. Niŋə nьl eş heddə nьlaj tora, tip horav qujьlqas: nedđgə nelemle keşelər kərək, nedđen eş ul kyp nelem horaj, şulaj uq nedđen uqьvsьlar mulla nalalarь nulqanqa, yrlətev esən keşelərenedđ, juq tip javap birәlər.

Bьndaj eştərđe kyp apparattarđa kytergə nula. Min tik miĥal esən genə nьlardь aldьm. Aldьnьđđa đur nurьs nulьp torqan qatьn-qьđđar arahьnan kadьrdar jeteşterev eşenə nьlaj qarav ojəfe itelerlek tygel əlaittə. Bьndaj eştergə kilәsəktə jul qujьlmaĥqa tejeş.

Məktəpkəsə tərnejanen—janь tormoş teđevđə yьep kilə torqan jəş nьvьndь satsejalizem teđev esen əđerlәvđə, şulaj uq esse qatьn—qьđđarđь tormoş qolloqonan qolqarьvđa əhəmejəte ifrat đur.

Aldьnьđđa janьnan ner miljun qatьn—qьđđardь prajьzvudstьvaqa tartьv nurьs tora. Bьlar nalalardь tərnejəlәvđəge kən dalek eştərđən nuşatьlarqa tejeştər. Bьl eş məktəpkəsə tərnejə yerizdinejələre seltərenen nan jaqьnan nik qьđьv yьeven horaj.

Bьnan ike jьl elek RSFSR dəvmələndə məktəpkəsə tərnejə yerizdinejələre (plaşcatkalar menən bergə) yđđərenə məktəpkəsə tərnejə jəşendəge nalalardьn 2 pr. tьn nьqtьra alqan nulha 1930 nsь jьlđa 35 pr tьn nьqtьrasaq. Esse pasulkalarьnđa həm avьl xuzalьq kammunalarьnđa məktəpkəsə tərnejə yerizdinejalarьna nalalardьn 100 pr tьn nьqtьrьv nurьsьn qujasьđ. Rikanstruksejə osoro—nьl yerizdinejalarđьn han jaqьnan yьevegenə tygel, sьjfat jaqьnan da yđgəreven həm ularđь qajtanan qarap jəkmətkəhen seqengə kən nurьsьna jaqnajtьvđь horaj.

Məktəpkəsə tərnejə yerizdine jələrenen eştəren satsejalizem teđev menen nəjlərgə, nalalarđь prajьzvudstьvaqa jaqьnajtьrqa ularđь teđev ramantikalarь menən aqьvlarqa, tixnikaqa qьđьqьv tojqohon tьvđьrьrqa, nalalarđь kəstəre jeterđəj jəmәqət əsən fajđalь eştergə qatьstьrьv qa tarihrqa, nьl eştərđe atqarьv əsen jarьş, udarsьlьq mitьđьn qullanьrqa kərak.

Rikanstruksejə osoronda netə xalq məqarif sistimahь janьnan qaralьp, satsejalizem teđev nurьsьnьn horavьna qarata qorolqan kevek məktəpkəsə tərnejə eştəre lə rikanstruksejə osorona anj hondorolorqa tejeş.

Məktəpkəsə tərnejanen—janь tormoş teđevđə yьep kilə torqan jəş nьvьndь satsejalizem teđev esen əđerlәvđə, şulaj uq esse qatьn—qьđđarđь tormoş qolloqonan qolqarьvđa əhəmejəte ifrat đur.

Aldьnьđđa janьnan ner miljun qatьn—qьđđardь prajьzvudstьvaqa tartьv nurьsь tora. Bьlar nalalardь tərnejəlәvđəge kən dalek eştərđən nuşatьlarqa tejeştər. Bьl eş məktəpkəsə tərnejə yerizdinejələre seltərenen nan jaqьnan nik qьđьv yьeven horaj.

Bьnan ike jьl elek RSFSR dəvmələndə məktəpkəsə tərnejə yerizdinejələre (plaşcatkalar menən bergə) yđđərenə məktəpkəsə tərnejə jəşendəge nalalardьn 2 pr. tьn nьqtьra alqan nulha 1930 nsь jьlđa 35 pr tьn nьqtьrasaq. Esse pasulkalarьnđa həm avьl xuzalьq kammunalarьnđa məktəpkəsə tərnejə yerizdinejalarьna nalalardьn 100 pr tьn nьqtьrьv nurьsьn qujasьđ. Rikanstruksejə osoro—nьl yerizdinejalarđьn han jaqьnan yьevegenə tygel, sьjfat jaqьnan da yđgəreven həm ularđь qajtanan qarap jəkmətkəhen seqengə kən nurьsьna jaqnajtьvđь horaj.

Məktəpkəsə tərnejə yerizdine jələrenen eştəren satsejalizem teđev menen nəjlərgə, nalalarđь prajьzvudstьvaqa jaqьnajtьrqa ularđь teđev ramantikalarь menən aqьvlarqa, tixnikaqa qьđьqьv tojqohon tьvđьrьrqa, nalalarđь kəstəre jeterđəj jəmәqət əsən fajđalь eştergə qatьstьrьv qa tarihrqa, nьl eştərđe atqarьv əsen jarьş, udarsьlьq mitьđьn qullanьrqa kərak.

Məktəpkəsə tərnejə eştərenə pidagugejə kadьrđarь nigerəktə təp milləttərđən nulqan kadьrđar jeteşmәj. Pidagugejə kadьrđarь praslimahьn xəl itevgə netə kəs, həm sridstьvanь təplarqa karak,

TƏP MILLƏTTƏN BULQJAN EŞMƏKƏR QATЬN—QЬÐÐAR YÐÐƏRENEN KΘS NƏM INTYZEJAZMDARЬN BALALARÐЬ MƏKTƏPKƏSƏ TƏRBEJƏLƏVĐE BIRERGƏ TEJEŞLƏR.

Bьjьlqь netə đenja eşse qatьn—qьđđar kənə, „tormoş—5 jьlьq planqa xeđmətkə" luzungьh aьtьnda uđqarьlьp jatьlqan tormoş paxutьna tura kilə.

5 jьlьqtь 4 jьlđa atqarьvđa eşsəndərđen tormoş şartiarь iьrat məhim urьn tota.

Eşse qatьn—qьđđardьn tormoştarьn jaqşьrtьvqa, şul jul menən ularđь satsejalizem teđev eşenə tartьvqa netə eşsən jalpь manьlizavajt itelergə tejeş.

BЬL BURЬSTARÐЬ ATQARQJAN MƏLDƏ MƏKTƏPKƏSƏ TƏRBEJƏ HƏM UQJA KƏRƏK BULQJAN KAĐЬ"ĐAR ƏĐERLƏV ƏSƏN KƏRƏŞ BERENSE SIRATTA TORORQJA TEJEŞ.

Bьl eştərđe udarnaj rəveştə atqarьv kərak.

P. ARXANGILSKEJ.

Bedđen qьđđar.

Osoronođđon hər ner minutь,
Gigant jəktər menən ylsənə;
Pirikuptь alqan kəraş kevek
Kerəşte lə—
Bьl məl ədhenə.
Sьjnfььđđa qoros jəşəv qojha
Doşmanqa ylem,
Bedđen əlgəşev;
Martin jerək taqьla qьđьvlana,
Kytərergə avьr eləşte.
Bьl kerəştə avьr eləş alqan'
Qьđьjđar đa:
Gelkəj,
Lizalar;
Udar tsixta,
Timer quldarьn—
Đur jeqevđər əsen huđalar,
„Jungşturm" lь qьđ:
Zavьttarđa,
Kalxuzdarđa—
Baьtь saftarqa;
Udarnitsa ular,
Osoronođđon—
Gigant burьstarьn atqara.
Xəđer ular
Eşsən qьđьjđarь,
Simejə əsen qorban itelməj;
Bed əjrəngən inde kymək nulьp
Bed əjrəngən jenep sitende.
Begen tedev narha,
Ə, irtaga:
Signal birer—
Kəraş huntqьhь;
Udar nulьp eləş kytərerđər,
Alьt esen:
Jenev silgehen. Oj. Səlәm.

Qьđьl urdin menən byləkləv

SSSH Yđək Başqarma kamitete prizidejumь eştəp sьqarьvđь kytərevđə həm nrakte netərevđe olge nulьrlьq eş kyrhətken Məskevđage Balakirьf isemendəge fabrikтəmь udarnik eşse qatьn—ljarmilьvanь SSSR xeđmət qьđьl urdinь menən byleklene.

Ə nse martqa bed nəmə eşlənek.

Əfe 1 nse numirlь đevlət mital zavьtь ergəhendəge diligatkalar punkьtь 8 nse mart kenenə tyьendəge elgəşevđər menan qarşьlaj:

2 esse qatьndь Linin partejahь saiьnan nirđe.

2 essc qatьndь (nerehe jerle milləttən) nədanlqlь nətərev, đejem məqlymәttəren kytərev aşa Əfələ asьlqan 4 ajlьq məktəpkə liklem tərnejə esselere ədlerlәv kurьsьna nirđe.

Şifqa alьnqan avьlqa qatьn qьđđardan 30 leşlek nrigada tedep, səsev kampanejəhьna ədlerlek eşendə nulьşlьq itergə jenərelde. Ber nisə qatьndь (esse qəilәhenən) prajьzvudstьvanqa stanukqa yrlətelde.

DAVЬTЬVA.

QATЬN—QЬÐÐARÐЬN XEĐMƏT HƏM TORMOŞTARЬN JAQŞЬRTЬV SARA LARЬN KƏSƏJTƏJEK

Bedđen ileuedđə satsejalizem nulqanlьqьn kyrhətələr, lakin ulaг Əlkə Kəmitətte ham Başqortostan Yđək Başqarmahьnьn diriktiflarьna mьvafiq tygeldər, senki nьl diriktiflar nujьnsa səvittər sastafьna 35 pr. həm avьl səvite rəistəre sastafьna 15 pr. qatьn—qьđđar hajlanьrqa tejeşle ine. Ə, nedđen 42 rajunda narь lik 54 avьl səvite rəise qatьn—qьđđarđan qujьlqən. Bьl nej narь 5,2 pr. təşkil itə. Bьl xəl nedđen aldьnьđđa ajьrьm rajundardьn xəkymət diriktiflarьn ytəmәvđəre səbəben tikşerev həm ul turalaqь məs'ələne Başqortostan Yđək Başqarmahь prizidejumь qaramaqьna nirev məs'ələhen quja.

Bəjnəlmilәl qatьn—qьđđar kənə 8 nse martta ned ytkandəge eşten jomqaqtarьn sьqarabьđ. Unьş həm jeteşhedlektərđe kyrhətəned həm kilәsəktə eşte jaqşь julqa qujьv esen kan krit burьstar nildəlәjned.

Balalardьn daimi, şulaj uq jəjge ucrizdinejələre seltəre jьldan jьl yьe nara. 29 nsь jьl dal mi jəslələr 14 nulha, xəđer ular 30 qa jette, jəjge jəslələr 169 ine, 30 nsь jьldьn jəjendə 315 jəslə ojoştoroldo, şulardan kalxuzdarđa 268 jəslə nuldь. Bьlar dan daimi naqsalarь 85, jəjge majđandar 85ь, balalar kansyltatsejalarь 30. Bьl handar nalalar ycrizdinejələrenen seltare yьkənlegen kyrhətələr, lakin bь qьj yьe narqan kərəklekte nьl yьeş qaplaj almaj. Məktəpkəsə tərnejə ycrizdinejələre nej narь 1 pr. balalarđь nьqtьrqandar. Akuşirkalar menən tə'min itev, eşe nigerəktə nasar tora, netə Başqortostanda a n ulqan 193 nulqanlьqьn kyrhətələr, lakin akuşirkanьn nej narь 19 keşe jerle millət qatьn-qьđđarьnnan.

Bətə sajuzda 1 mijnu, ə Başqortostanda 40 men keşe qatьnqьđđarđь prajьzvudstьvaqa nьq tьrьv nurьsь təv naşlap tormoş hәm nalalar ycrizdinejələre seltəren kinəjtevđe talap itə. Barь tik nala arqahьnđa qьna qatьndar prajьzvudstьvanan nik kyp kitalər. Məbələn: 8 nse mart fanrigьnđa nətəhe 531 qatьn-qьđ eşlәj. Balalar naqsahьna nej narь 25 nala nьqtьrьlqan, ner kvartal esendə 114 qatьn kitkan, Bьna şunьŋ əsendə nalalar ycrizdinejələren ojoştorovđьn xəđerge vaqьtta đur səjəsi həm xuzalьq əhemejəte nar həm ul tormoşto jaqşьrtьv eştəren prajьzvudstьvaqa jəđ menən norovđь talap itə.

Jerle millət qatьn-qьđđarьn prajьzvudstьvaqa nьqtьrьv oşo kengə tiklem in tar urьn nulьp kilə. Jerle əhemejəttəge sanə qəttə qatьn-qьđđar 24 pr. təşkil ithələr, şular esendə naşqort qatьn qьđđarь nej narь 7,6 pr., tatarđan 10,7 pr. Bьl xəl ajьrьm ranutnitsalarđьn jerle millət qatьn-qьđđarьnnan praltterajet jeteş terevgə əhemejət nirmaj qaraqanlьqtarьn kyrhətə.

Huntqь jьl esendə qatьn-qьđđar kadьrь jeteşterev julьnđa đur eş eşlәngən. Qatьn-qьđđar esen elkə dəvmələndə maxsus 8 kurьs ytkərelep, 300 keşe uqь tьlqan, şundaj uq kurьstar kantundarđa həm rajundarđa ytkərelde. Xəđerge vaqьtta Əfələ ner nisə kurьstar eşlәj, məbələn: eşsən qatьn qьđđar jortonda 45 eşselek kurьs, məktəpkəsə tərnejə esselere kurьsь 100 keşelek, jəslə eşselere kurьsь 30 keşelek, şəfqət tutaştarь kurьsь 25 keşelek həm naşqalar. Əgər bьl handarqa đejem kurьstar arqьrь ytkərelgən keşelərđe quşheq nik đur han kilep sьqa, lakin ulardьn fajđalanьvь siktən tьş nasar. Ber jaqtan bьl kurьstarqa uqьvsьlar jeнərgənda tejeşle atəur jahalmaj, kem eləkhə şunь jeнərələr. Ikensenən kurьs tь nətərəp qajtqandarqa nildəle eş sirelmej, juqarqь ojoşmalarđa nьqa jqtinar timəjđər. Avьl səvite rəistəre ədlerlәv əlkə kurьsьn nətərəp sьqqan 42 keşenen fajđalanьvь turahьnda his ner məqlymət juq, şuqa kyrə 8 nse mart kenə ajqanlь kurьs nətergən qatьn-qьđđarđьn fajđalanьvь tikşerelergə tejeşle.

Qatьn—qьđđarđь jetəkselek eşenə yrlətev eşe ytkərelə, lakin uь otoraqlь xaraktirđa nulьp, yrlətelevselər arahьnda planlь eş alьp narьlmaj. Bigerəktə eşse qatьn-qьđđarđь kvalifikatsejəlь eskə yrlətev eşe jomoşaq tora, nьl julda hьnьlьşqa ireşergə kərak.

Kalxuzdarđa qatьn—qьđđar xeđmәten ojoştorov eşe julqa qujьlmaqan. Jəmәqət aşxanalarьn, ker jьvьv urьndarьn ojoştorov jomoşaq. Balalar ycrizdinejələre esen janь jorttar halьv nətənlaj juq tejerlek. Esse qatьn-qьđđarđьn tormoşon jaqşьrtьv ycrizdinejələre esen nydzit nujьnsa nildəlәngən summalar kərəklekte qaplaj almajđar, şuqa kyrə qatьn—qьđđar tormoşon jaqşьrtьv ycrizdinejələren teđevgə finans nazanь kinəjtev, xəđerge vaqьtta nulqandarьnьq x a l e n jaqşьrtьv, şulaj uq eşşe, kalxuzsь, safxuzsь qatьn—qьđđarđьn xəlen əjrənev esen Başqortostan Yđək Başqarma kəmitəte ergəhendəge qatьn—qьđđar xeđmәten ham tormoşon jaqşьrtьv kəmitəte tormoş 5 jьlьqtь ytəv xeđmətena" tigən luzungь aьtьnda tormoş paxutь ytkərə. Bьl paxutьtь ytkərevgə nətə jəmәqətselek qatьşьrqa tejeşle.

Tormoşto satsejalizem nigeđenə qorov məs'ələhe təv başlap qatьn—qьđđarđьn xeđmət ham tormoşon jaqşьrtьv eşen tejeşle juqarьlьqqa qujьvđь talap itə. Bьnьq esen rajun başqarmalarь ergəhendəge kəmitətterđen ham səvittər ergəhendəge tormoş siksejələrenen eşmәkərlegen kytərergə kərak, Bedđen Başqortostanda bьl ike ojoşma jomoşaq eşlejđar' rajunlaştьrьvqa 6 aj samahь vaqьt ytevenə qaramaьtan qatьn—qьđđarđьn tormoşon jaqşьrtьv kəmitəttarenə sikritlardar kyp rajundarđa nildələnmәgəndər, ə nildəlangən rajundarđa yđ eştərenə fajđalanmajđar. Tormoş siksejələre şundaj uq xəldə jaşajđər, ular jəki ojoştorolmaqan jəki ner nəmə lə eşləməjđər. Başqortostan Yđək Başqarmahь tarafьnan jetəkselek nasar, şənki eşse jeteşmәj. 8 nse mart kenən ytkərev ajqanlь nətə xalq kamisarlьqtarь həm yerizdinejələr qatьn—qьđđarđьn tormoş həm xeđmәten jaqşьrtьv, kadьrđar jeteşterev yrlətev, kvalifikatsejalarьn kytərev julьnda kankrit nurьstar nildələrgə tejeştər.

MANNANЬVA.

EŞSƏN QATЬN—QЬÐÐAR HƏM IL QURQJAVSЬLЬQJЬ

Səvittər sajuzьna qarьşь ədlerlәngən huqьş qurqьnьsь, doşmanqa qarьşь huqьşsan atpu nirev nurьstarьn kilterep quja. Bьl nurьs səvittər sajuzьnьn eşsən qatьn—qьđđarь aldьna taqь la đurьraq nulьp gəvđələnə sənkl ul huqьş vaqьtьnda tьjmenən frunt arahьnda nəjlaneşte atqarьvsь urьnьn totasaq, şuqa kyrə qatьn—qьđđarđь huqьş nelemenə ejrətev, ularđь huqьşsanlaştьrьv eşe xəđergekəndə iq jeted timptь alьrqa, qala həm avьl qatьn—qьđđarьn qurqavsьlьqqa ejrətev eşenen han həm sьjfat jaqьnьn jaqsь, nuiьvьn nьq kydətergə kərək. Bьl eştə iq đur urьndь Asavejaxim ojoşmahь tota.

Asaavejaxim ojoşmahьjyđenen təzribəhendə, nigerək tə eşsən qatьn—qьđđarđь huqьşsanlaştьrьvđa kyp unьştarqa elgəşle.

1929 nsь jьlda huqьş tynərəktarendə nətəhe unlaqan qьna uqьvsь nulha, 1931 nse jьlda bьl undar jəd həm mendəge jette. Asaavejaximđьn 84 men 808 aqzahьnan 11 men 818 e qatьn—qьđ.

Huqьş nelemenen irekle tynərəktarendə 3 men 720 qatьnqьđ; hava, ximejə qurqavsьlьqь tynərəktarendə 45, atьvqa ədlerlek tynərəgendə 604 qatьn qьđ uqьp sьqtь. Rajunlaşьv ajqanlь, əlegə tiklem anьqlь məqlyməttər alьnьp nətkəne juq, lakin juqarьla kyrhətlgən handar đa asaavejaximđьn elgəşevđəren asьq kyrhətələr.

Şulaj đa ned bьl unьştar menən genə tuqrap qalьrqa tejeş tygelned. Bed, nətə eşsən qatьn—qьđ jalpьhьn huqьş eşe menən uratьp alьrqa, şulaj itep Qьđьl ərmeja esen jaqşь ədlerlekle, totanaqlь jardamsь ədlerlərga tejeşned.

Asaavejaxim ojoşmahь yđenen aqzalarьn ner huqьş eşenə genə ədlerlәv menən genə siklənmәj: ul Asavejaxim jalpьhьn nətə səjəsi—xuzalьq eştərenə sьqtьrьv ətəndə kyp eşlane.

Başqortostandьn Asaav saiьna ojoşqan eşsən qa qьđđarь 8 nse mait kə yđenen qurqavsьlьqtaqь hədəmtəhen jahaj. U qala avьldь satsejalizem nigeđ qajtanan qorov eşendə aktiv qatnaşьvsь Səvittər sjuzьn kə səjtevđage aldaqь uzsьrd tuitьrьvqa inə.

Unda Asaavejaxim aqzahь bulqan qatьn—qьđ avьl uzalьq na ximejə aşlamalarь inderev orloqto tađartьv, natьv həm aqsa qorotqostarьna qarşь kerəş həm naşqa fənn nelemdərđe ydləşterevđə ədnqь urьndь alьrqa tejeş.

Şunьn menən bergə esse kerəktejən qatьn—qьđđarь arahьnda Asaavejaxim eşenə əhmejəten, avьl xuzalьqtь qəmymən janьlьq inderev renən bergə kerəktejən qatьn-qьđđarьnьn tormoştarьn qulajlaşьvđa la prapaganda alьp barqa tejeş.

Pridprejətejə, kalxuz safxuz həm naşqa urьndarđaq Asaavejaxim eştəren tikşerev nətə essən qatьnqьđđarđьn fil qatnaşlьqtarь menən ytkərelnen. Ular tikşerev vaqьtьnđa yđđərenen Asaavejaxim ojoşmalarđa qatьnqьđ esen nej rəveşle julqa halьv urьnđa asьq təqdimdəren indergə tejeştər.

Yđ ara tənqitkə nigeđenə qorov məs'ələhe təv başlap qatьn—qьđđarđьn xeđmət ham tormoşon jaqşьrtьv eşen tejeşle juqarьlьqqa qujьvđь talap itə. Bьnьq esen rajun naşqarmalarь ergəhendəge kəmitətterđen ham səvittər ergəhendəge tormoş siksejələrenen eşmәkərlegen kytərergə kərak, Bedđen Başqortostanda bьl ike ojoşma jomoşaq eşlejđar' rajunlaştьrьvqa 6 aj samahь vaqьt ytevenə qaramaьtan qatьn—qьđđarđьn tormoşon jaqşьrtьv kəmitəttarenə sikritlardar kyp rajundarđa nildələnmәgəndər, ə nildəlangən rajundarđa yđ eştərenə fajđalanmajđar. Tormoş siksejələre şundaj uq xəldə jaşajđər, ular jəki ojoştorolmaqan jəki ner nəmə lə eşləməjđər. Başqortostan Yđək Başqarmahь tarafьnan jetəkselek nasar, şənki eşse jeteşmәj. 8 nse mart kenən ytkərev ajqanlь nətə xalq kamisarlьqtarь həm yerizdinejələr qatьn—qьđđarđьn tormoş həm xeđmәten jaqşьrtьv, kadьrđar jeteşterev yrlətev, kvalifikatsejalarьn kytərev julьnda kankrit nurьstar nildələrgə tejeştər.

MANNANЬVA.

QЬÐЬL ƏRMEJES QJLƏHENƏ JER BIRMƏGJDƏR.

1939 nsь jьlqь jađe səsev vaqьtьnda qьđьl ərmeəs qələhe Şəjəxmətьva Qjəndəgə, Pitьrav rajunь Maqar avьl səvite igen səsərgə jer nirmәj. Jere nulmaqanlьqtan igen səsə almaj qatьv arqahьnda, qьđьl ermejes əsəhe Şəjəxmətьva, xəđerge kən đə igenhed.

Qьđьl ərmejes qəjtə nirmәj ularđь səsevhed—igenhed qaldьrьvsьlar ne engə kən đə tejeşle urьndar nьnda javap nirergə tejeştər.

MAQARSKI

KALXUZSЬ QATЬN-QЬÐ, AGRANUMEJƏ FƏNE MENƏN TANЬŞ BULHЬN

TIXNIK KYLTURALARЬ SƏSEV-IQEN UҢЬŞЬN KYTƏRƏ, KALXUZDAQЬ QATЬN—QЬÐ HƏM JƏŞ YЂMERÐƏRGƏ EŞ TABЬP BIREP, KALXUZSЬNЬҢ EŞ KƏNDƏREN ARTTЬRA, KILEREN KYTƏRƏ.

BALŞEVIK-TƏBIQJI QURQЬNЬSTAR ALDЬNDA QAVŞAP QALMAÐQA, BƏLKI FƏN HƏM TIXNIKƏ MENƏN QORALLANЬP UNЬ JENERGƏ TEJEŞ.

KALXUZLAŞЬVÐA QATЬN—QЬÐÐAR ALQЬ SAFTA BARЬRQA TEJEŞ.

Bvıl xuzalьqьn kəlliktif bulьp eşlәvðen fajðalьlьqьn xəder hər ber krəbtejən yð kyde menən kyrep ьşandь. Jadqь səsev jaqьnlaşa barqan hajьn kalxuzlaşьv xərəkəte lə yьə bara. Qjin var başьna 25 pr. ibəpləngən kalxuzləşqan krəbtejen xuzalьq tar hanь oşo kəndə 31 pratsint tan artьp kitte. Bik kyp rajundar səsevgə teşkəngə tiklem totoş kalxuzlaşьrqa vəqədə birələr. Bьna bьl vəqiqələr—jalpь arahьnda agitatsejə—prapaganda ester.n kəsəjtkəndə, sьjnfi hьdtь dərəf haqlap, kulakqa bьmdь kəsəjtkəndə—jadqь səsevgə tiklem qalxuzlaşьvdь Başqortostanda partejə dirlktifendə ajtelgənsə 42 pr. qa jetkerev məmkinlegen həjləjdər.

Ləkin, sьjnfi kerəş in ьkq qьðьp jetkən həm kapitalizemden ədaq ətrəte—kulak bətə menşinlektərðan fajðalanьp qarьş torqan məldə bьl uqьşlar yð aqьşьna həlьşьv menən genə kilep sьqasaqmьð şikhed juq.

Kalxuzlaşьv xərəkəten bьvьp jetevða kulak in elek qatьn—qьððarðь qoral itergə, ularðьn əlegə tiklem qaralьqtarьnan fajðalanьp qatьn—qьððarðь kalxuzqa qarьşь qujьrqa tьrьşa.

Bьna şunьn esen də bətənən elek eşte oşo qatьn—qьððar ara ьbnan başlarqa kərək. Oşo ken də kalxuzsь qatьn—qьððar arahьnda ifrat orta agitatərðar bar. Praktik rəveştə eşlәp kyrgən bьl qatьn—qьððar əlegə tiklem kalxuzqa inməgən xuzalьqtarðь (qatьn—qьððarðь) kalxuzqa dimləvðə tinhed agitatьr bula alalar. Bьna şunь kyð unьnda totop bəgən hər ber kalxuzda kalxuzsь qatьnqьððarðan „8 nse mart"ismendə virəufka kamisejə lare tebergə, qьðьl qoðasalar ojoştororqa həm şulardь avьldarqa sьqarьp jebərep jauqьdaqtarðь kalxuzqa tartьrqa kərək.

Begengə kən şulaj uq ьbqa tiklem kalxuzðar udar rəveştə jarьşьp eşlәp kilgən kalxuzsь qatьn—qьððarðь kalxuzðьn arigəda başlьqь, xuzalьq tarmaqь mədirəhe itep yrlətevðər menən qarşılanьrqa tejeş. Kalxuzsь jarlь həm batracka qatьn qьððar arahьnda bed maqtap bətərə almaðlьq jaqşь xuzalar barlьqьn təzribə menən kyrðek. Bьna şulardь xuzalьq tarmaqtarьna yrlətergə kərək.

Ber eş ebtendə kynegev məs'ləhe. Bьna bьl ifrat məhim eş. Ber keşe hər vaqьt ber genə eş ebtendə eşlәj ikən ul bara tora şul eşten ohtahь bulьp əjlənə, ul şul eşte həjə həm terle juldar menən şul turala maqlymətən kinətergə tьrьşa, şul julda sьqarьlqan in hunqь janьlьqtar menən tanьşa bara həm janьlьqtarðь yðe lə ujlap sьqara başlarqa memkin. Şuqa kyrə lə bьl eşkə hər ber kalxuzda iqtibar itergə, kalxuzsь qatьn—qьððarðь yðe jaratqan tarmaqqa berketep, uqьrqa jebərgəndə lə şul tarmaq bujьnsa jebərergə kərək.

Bəjnəlmiləl eşse qatьn—qьððar kəne bulqan—8 nse mart bedðə kalxuzlaşьv xərəkəten kəsəjtev, kalşeviktar jaðьna əðerlekte tikşerev həm kalxuzsь qatьn—qьððarðь səvit, kapitatif ojoşmalarьna yrlətev luzьnqьhь abtьndə ytergə teje ş.

M. A.

PARNIKTƏR JAHAQJЬÐ JƏŞELSƏ SƏSMƏGƏN KALXUZ BULMAÐQA TEJEŞ.

[illegible] irtə olgerhən esən [illegible] jaderðan yk parniktər ja [illegible]ap ullьrtьrqa kərək.

Parnik—tip, jəselsə orloqtaьn itə şultьrьv esən esenə tiqь həm talsьq tultьrьp jahalqan tartnalarqa ajtelər. Unь aqas bar urənda aqastan, a aqas juq urьðarda jer abtь hьvьq sьqmaðьq urənðarða təqət jerðən qalьp qьnala jahap bula. Tik, parnik kənsьqьş—tənjaqtan ьkən jeldən haqlanqan bulьp a, ebte hьvьq tejmahen esel bujala qapqas menən qap lanqan bulьrqa tejeş. Parnikten uqьrьhь 1,5 arşьn (106,5 santimitr) bulha, bujьn kalxuzdьn ixtejaьna qaraj telagən odonloqta jaharqa memkin.

Parnikten tərənlege ber arşin samahьnda bulьp şunьn tənənə 12 virşuk samahьnda jaqь tiret (in jaqşьhь at, jəki hьjьr tidəge həm 4 virşuk samahьnda qara tupraq halьnьrqa tejeş.

Parnik—ken sьqьştan kən ultьşqa qaraj qaðьlьrqa tejeş. Ireð halqanda kerək jarðamьnda məjeş—məjeştəren jaqşьlap tьqьðlap tultьrьrqa kərək.

Panik esən in jaqşь tupьraq —siran jerðe haban menən joqa qьna itep hərəp, qьj ylandərðan taðartьp alьnqan qara tupьnq hanala. Bьl nulmaqanda bьltьr kəbebtə ultьrilьqьn baqsa jerelə jaraj. Tik bьl tupraqtьn ledeleşenə kyð halьrqa —tupьraq borsaq—borsaq bulьp jarmalьnьp tora torqan bulьrqa tejeş. Əgərðə tupьraq şulaj bulmaha unь ireb hьvь menən aşlarqa kərək.

Parnikkajəselsə orloqtarьn ultьrtqandьn tunьnðə ularqa aylmə tьlьnðə (10—12 gradьs) hьv mbə baqa, artьq halqьn hьv hisevðəlaqlanьrqa kərək.

HIRƏQƏJTEP ULTЬRTЬV. Parnikkə səselgən jaşelsələr ike dana bsьn japьraq jarьv menən unь hiraqajtep ultьrtalar. Jəşelsəne alqan saqta japьraqtarьn handьrmaj, tamьrьn ədmaj alьrqa kərək. Alqandьn hunьnda tep tamьrьnьnьn əstən ber ələşən narmaq menən semetep ədələ. Bьna bьl bere nse qaqıda, Ikense— parniktən alьnqan jəselsələrðe rassadnikkə kyserep ultьrtqanda maxsus taqta alьp yьemlektərðe balsьqtarьnan ajьrmaj qьna şul taqtaqa halьna la rassadnikkə ultьrtьr aldьnan qьna tamьrðarьn balsьqtan ajьrьp im gətmaj genə (lakin, bьnda la tamьrьnьn əstən ber ələşən ədəp) ultьrtьla.

Jəselsəne rassadnikkə ultьrtьv əsən qul tьrmahь teşenə oşaqan ber mələv jahap alьp, yьemlek odonloqonda qaðajhьn həm hulaqaj qulьn menən yьemlekte alьp şul mələv urьnьna ultьrtahьn da mələvende taqьla şul jəselsə ultьrtьlqan urьnqa qьrьn batьrьp, tupraqtь jəselsə tebenə kytərəhen həm mələven turajqas tartьp alahьn, yьemlek ten japraqtarь jergə tejer-tejmət kenə ultьrtьrqa tejeşle. Bьna bьl ikense qaqıdə.

Kəbebtəne kyserep ultьrtqanda yьemlek menən yьemlek arahь 8 santimitr pamidurðь kyserep ultьrtqanda yьemlek aralarь 4-5 santimiter qaldьrьla. Tik, pamidur eik şap yьkəngə 10-12 kəndən unь ikense tapqьr kyserep ultьrtьla. Bьna şul rəveştə eşlaqəndə irtə əlgərə torqan jəselsələr jeteşterep bula. Bьnan hun ularьn baqsaqa ultьrtьrqa qьna qala. Parniktərðe xəðerðən yk jahaj nastarqa kərək.

S. VƏLI

TORONJA QARŞЬ KƏRƏŞ—BAJAYAJ BURЬS

Toron nьvь hər kemgə tanьş bulhkərək.

Toron—ttoqtoq ono urnьna qorom hьaq nərhə yьevðən torop, nujaj, holo həm tarь la bula. Tom—keşelərgələ, xajvandarqa i zararlь nərhə. Bьl avьrьv hunqь jьldarða nebðen Başqortostanda şaqtaj kyp taralьp, jamqьr kyberək javqan jьldarða taqьla kybəjə torqan bula.

Bьqa qarşь kerəş sarahь—orloqto səser aldьnan farmalin [illegible]an dar-vlap səsev.

Bьnьn esən darьvlanasaq ber ejemgə halьrqa lə loqto ber ejemgə halьrqa lə 0 liter hьvqa ber liter (bu) farmalin halьnqan eremlka) farmalin halьnqan eremmenən bətə orloqto jьvьp ьqьrqa kərək.

Şulaj eşlaqəndeη hunьnda ejemðən ebten səqat i bm —tke səqat samahь turpьş: enən qaplap tororja. Ike s ət samahь vaqьt ytkəs turpьşa n orloqto ber kyləgə jergə jo qьna itep tyşərgə kərək.

Orloq tiged kiphen esən aq kerək menən əjlənqan hajьn bolqatьp torqan jaqşь. Şulaj itkəndə orloqta toron avьtьvь bətep, səsev esən jaraqlь xəlgə kila.

Lakin şunь ibtən sьqarmaðqa kərək əgərðə ber yk baьhvða səselgən orloqtarðь berəvðər darьvlap ta, bytən berəvðər darьvlamaha toron ber jerðən jel, jan ejələre həm başqalar aşa ikense jergə kyscp tada aşlьqtarðь la avьrьla torqan bula.

Şunьn esendə har ber avьl səvite, her ber kalxuz idarahь yð rajunьndaqь orloqtarðьn be tahen də darьvlap səsterev sara hьn kyrergə, agra vəkildər bьl julda xeðer yk ədərlənə naşlarqa qar ərep, səsev vaqьtь jetkə nen ketmətən darьvlav esən kərək bulqan nəmələrgə zajafkalar nirep qujьrqa tejeştər.

R. ILJASЬF.

KALXUZOAR—TIXNIK KYLTURALARЬNA JƏÐ MENƏN.

Partejənьn XVI nsь s'jьzь, tixnik kyturalar jeteşterev məs'ələhenə ifrat nьq iqtibar itte. Sənki, gigant aðьmdar menən yьə barqan zavьt—fabriktarьnьð sej matirjaldardь(sьjrejə)jelekkegə qaraqanda aik kyp artьq talap itələr. ə, tixnik kylturalar (mətələn: jeten, kinder, qomnaqьş, mək, təmnəke həm garcitsələr) zavьt—fabriktarqa sьjrejə birələr. Bьl ber. Ikensenən—tixnik kyturalar orloq kylturalarðьn unьşьn kytərevðə lə aik ður urьn totalar; yððərenən hun jerðe jaqşьrtьp. orloq yьemlektərena kərəkle aðьqtarðь aðerləp qaldьralar.

Bigraktə qomnaqьş səselgən jerðə ðьm kyberək qalьp, igen unьşь kytərelevgə səsəp bula.

Əsensenən—tixik kylturalar əð səselhələrðə daxutlь kyp birələr. Tixnik kylturalьn sasel gən kalxuzðarðə aqzalarqa jaj aujьna eş taoьla.

Dyrtensenən tixnik kylturalar mal aðьqьn kyəajtevðə, tuqlьqlь aðьqtar aðerlevðə, aik ður jardam itələr. Jeten qomnaqьş orloqtarьnьq məjьn hьqьp al qandьn hunqьnda qalqan orloq teprəhe (zmьjx) mal aðьqь aulьv jaqьnan arьş ono dərəzahendə tuqlьqlь hanala Mətələn: biş kilaqram arьş halamь nirgən tuqlьqtь 800 gram orloq tene nirə ala. Orloq teprəhe maldьq aş qaðanьnda jaqşь neşev arqahьnda maldarðьq pradukte birevе iə arta.

Unan hun—sənəqət eşselərenen hanь artьv arqahьnda majqa bulqan ixtejaz da barqan hajьn arta bara. Bьl ixtejazdь jaqьşð xajvandar majь qьna qaplap jetə atmaj. Bьna bьl jaqtan da qomnaqьş həm kinder majðarь aik ður urьn totalar.

Qomnaqьş, kukuruz hanaqtarьn siluslap ta şul uq malsьlьq məs'ələhen (kurmь ədərləv eşen) xəl itevdə jeqellek jaharqa memkin.

Başqortostandьq təniqi şartta rь tixnik kylturalarь yьterev əsen aik qulaj bulha la, ular ale bedða aik əð səselə kildelər

Mətələn: bultьrqь plan bujьn sa tixnik kylturalar 135 meη giktar səselergə tejeş bulha la, vaqьtьnda tejeşle saralar kyrelməv həm jalpь arahьnda anlatьv eştare tejeşle jalqa halьnьp jalpь manlizavajt itelməv arqahьnda plan nej narь 60 pratsint qa qьna ytəlde.

Jer eşlәv tixnikahь tejeşle nabqьsqa menep jetməv həm agranumejə saralarь nasar qul nьlьv arqahьnda səselgən tiklemenең də unьşь tyвən aulda: Hunqь əs jьl esendə jeten ber giktardan 4 sintnir arьş 5 sintnir qombaqьş 9 sintnir samahь qьna unьş birə aldь.

Tixnik kylturalarьn nindəj kylturalar artьnan səsergə kərəklete belməv vaqьtьnda utap aralarьn jomoşartьp tormavðar da unьştьn tyвənəjevenə səbəp bula.

Başnarkamzim planь aujьnsa bedðə bujьl 140 meη giktar tixnik yьemlektərе səselergə tejeş Şunьq esendə jeten 34 meη 700 giktar kinder 30 meη 300 giktar qombaqьş 75 meη giktar səselə Bьna bьl ður planь bed fəqət kalxuz həm safxuzdar ojoştorov aşa qьna unьşь atqara alasaqbьd. Şunьq əsen də jetənən ai grək kalxuzdar bьl julda planь tultьrьrqa tьrьşьrqa tejeştər.

A. ƏXTƏMEF.

BEÐ TƏBIQJƏTKƏ QOL BULЬKQJATYGEL,

BƏLKI UNЬҢ YDEN QOL ITERGƏ TEJEŞBED.

Partejə həm səvit vlasьnьn avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeðendə er jaqьnan qorop, kapitalizemdьn aqtьq ətrəte aul qan—kulaktь sьjnьf aulьv jaqьnan bətərev əsən bətə frunt bujlap satsejalizem hezyme alьp barqanda sьjnfi doşman bьqa qamasavlьq iter əsən hər ber unaj maminttan fajðalanьrqa tьrьşa.

Şundaj maminttarðьn berehe itep kulak xəðer— 1931 nse jьl da 1921 nse jьl hьmaq aslьq nula tigən nərhəne aldь. Xəðer sul julda qotorongo rəveştə qol qo alьp bara. Bьndaj ber qur qьnьs barmь? tigən horavqa javap birev əsən Başnarkamzimdən fənni-tixnik siktьrь belgestər kənəşmahe saqьrьp, belgestərðeη fikeren horanь.

Şulaj esendə, „Başqortostan qidra—mit bujra" raise Kurxьf iptəş gidra—mitralugejə stansahnьn təzribələrenən alьp aьna oşo rəveştə fənni analiz jahanь:

—Fənni tikşerenevðər ber nisə julda ber tapqьr qoroloq jьl darь aulьvьn ьrəblaha la qajhь berəvðər ujlaqansa unьn 10—7 jəki 33 julda ber motlaq kileve ejemðən ebten səqat i bm —tke səqat samahь turpьş: enən qaplap tororja. Ike s ət samahь vaqьt ytkəs turpьşa n orloqto ber kyləgə jergə jo qьna itep tyşərgə kərək.

Orloq tiged kiphen esən aq kerək menən əjlənqan hajьn bolqatьp torqan jaqşь. Şulaj itkəndə orloqta toron avьtьvь bətep, səsev esən jaraqlь xəlgə kila.

Lakin şunь ibtən sьqarmaðqa kərək əgərðə ber yk baьhvða səselgən orloqtarðь berəvðər darьvlap ta, bytən berəvðər darьvlamaha toron ber jerðən jel, jan ejələre həm başqalar aşa ikense jergə kyscp tada aşlьqtarðь la avьrьla torqan bula.

Şunьq əsendə har ber avьl səvite, her ber kalxuz idarahь yð rajunьndaqь orloqtarðьn be tahen də darьvlap səsterev sara hьn kyrergə, agra vəkildər bьl julda xeðer yk ədərlənə naşlarqa qar ərep, səsev vaqьtь jetkə nen ketmətən darьvlav esən kərək bulqan nəmələrgə zajafkalar nirep qujьrqa tejeştər.

R. ILJASЬF.

Tujmazь rajunь Salmalь avьl savitendə jaðqь səsevgə ədərlek eşə siktən tьş nasar tora. Kalxuz xərəkəte juq. Kalxuzqa bьqtьrьv eşe avьl səvite tarаlь nan alьp barьlmaqan. Avьl səvitendə ajьrьm kylturalarðь kyr hatkən sasev planь juq. Rajun jer aylegenən birelgən dəjem plan 1479 giktar bulhala avьl səvite unь 460 giktarqa kəmetep qabul itkən. Orloq tadartьv bətmagən. Avьl səvite raise kulakka qatь zadanejə birevgə qa rьşь tora. Kulak qa qatь zadaneja birelmagən,

Kulaktarðьn qatьnqьððar arahьnda şavqьmь kəslə. Bьqa tiklem qatьnqьððar arahьnda sergenə terlələ eş alьp barьlmaqan. Uqьtavsь qatьnqьððar arahьnda eşlaməj. Şuqa kyrə qatьndar asьqtan—asьq səvit xekymətenə həm bətə ytkərelgən mehim kampanejalarqa qarьşь sьqalar. Kulaktar ularðь jaiðalanalar. Bьl avьlqa aşьqьş rəveş tə kəslə vəkildər jebərep, səsev eşenə ədərlekte narmal xəlgə halьrqa kulakqa qatь qьtьm ja barqa kərək.

Brigada:
1. ALIBAJЬF. 2. IXSANЬF.
3. AXMiRЬVA.

Rajondar	Qar teşəv	Jer kuşəv
Byzdək	15	40
Saqmaqoş	55-60	30-33
Bələbəj	33	45
Tapurin	35-40	50
Tujmazь	18	12
Şişmə	39-38	102
Stərle	35	57

Bьna aьlar ða qurqьnьsьb his ber xal juqlьqьn kyrhatep torar. Vaqiqən 15 nse fivralqa alьnqan məqlymətkə qaraqanda arьştьn xəle jaqşь ine əle. Urьn —urьn ber ad əşehalə ul hər jьl bulьp kilə. Şuqa kyrə—asьq tan asьq əjtergə memkin ki abjьlqь jьl 1921 nse jьlqa his jaqtan oşamaj. Lakin, bьl qorolоqqa qarьşь kerəştən də əhamejəten juqalьrqa tejeş tygel. Bedða jьl hajьn tejərlek qoroloq bula kilə, tik jьl hajьn terle rajunda bula. Şuqa kyrə qoroloqqa qarьşь kerəş saralarьn maksimum aujomqa aşьrьrqa həm hər ixtimalqəla ədər tororqa tejeşəð. Bedğa tanьqat baş aulьrqa tygel, nalki fan həm tixnikə nigeðendə bed tanьqatkə baş həm ejə bulьrqa tejeşəð.

YÐƏK KƏTƏPXANA QATЬN-QЬÐÐARQJA JƏÐ MENƏN!

Bьqa tiklem Əfələ yðək kətəpxananan başqa terle sajuz həm ojoşmalar ergəhendə aik kyp kətəpxanalar jəşəp, bьlar fəqət yð stinələrendə genə eşlәp, qatьn-qьððar arahьnda ajьrьm massavaj eş alьp barmaqandar.

Tik uðqan jьl nyjəber ajьnan başlap STS sajuxь kətəpxanahь həm başqa ber nisə sajuzdar ergəhendage kətəpxanalarðь yðək kətəpxana ergəhendə sridstьva, kitap menən tə'min itev jaqьnan berləşterep, berləşkən plan menən yðək kətəpxana jul başьlьq itə başlaqas 1 nse qinvarðan qalalaqь kətəp xanalar massvaj eşkə, şunьn menən bergə qatьn-qьððar arahьnda massavaj eş alьp barьvqa totonqandar. Şulajða yðək kətəpxana əle yð stinəhenən sьqьp jetə almaj.

Əlegəsə eşlәngan eştər:

Qala dəvməlendə qatьn-qьððar arahьnda ber tiklem massavaj eş başlanhala, bьnь əle vьl kyləmenə jəjə almaqan. Qjəmyman urьnðarða kətəpxana larðьn eştare turahьnda məqlymət juq. Bəjlaneş juq tejerlek. Berense qinvarqa tiklem yðek kətəpxanan kitap alьp uqьvsь jort xuzahь başqort qatьn-qьððarь barь 57 genə keşe bulqan.

Yðək kətəpxana yðendə eşlәvse həm kitap alьp uqьvsь qatьn — qьððarðan əriqadalar ojoştorop, bьlar jort xuzahь qatьn—qьððarðьn ejðarenə kətəp xananan kitap itep birev uqьqas barьp alьv kevek eştar tyвən izak avьlьna kysmə kətəpxana həm kysma kina jebərelgan. Şulaj uq Əfənən 20 saqьrьm alьbьlqtaqь ber avьlqa kətəpxana uqьvsьlarьnan 8 keşelek əriqada jebərelgan.

Yðək kətəpxana tarafьnan urьndaqь kətəpxanalarqa Səvit tərgə hajlavqa qarata qatьnqьð dar arahьnda eşlәv əsen instruk s jalar jebərelgən.

Yðək kətəpxanala eşlәvse ber staraxa (tatar) kətəpxanasь itep yrlətelgən.

Hər terle kampanejalarqa qarata aldan kysmə kətəpxanalar ojoştorolorqa başqort tatar telen də kitaptar jeteşməv eşkə ður qumasavlьq kilterə.

Bьna yðək kətəpxanahь kətəpxana eştəren janьnan qorov daverendə qatьnqьððar arahьnda eşlәgən eşe oşonan qibarət. Bildəle bьl eş eşlәnelga tejeş. eştarðen başlanqьsь qьna.

Yðək kətəpxana tiddən qalaki qьna tygel, bətə rajundarða bətəpxanalar qьðьl a ejeş uqьv ejðəren kitap menən tə'min itev həm julbaşsьlьqlь yð ebtenə alьv menən bergə qatьnqьðdar arahьnda massavaj eşte kin jul qa qujьp, ularðь kətəpxanaqa kitapqa jaqьnajtьvðə, şunьq me nən ulardьn kylturalarьn yьterevde burьs itep ala.

qatьn qьððar kulaktar tirəhendə

Tujmazь rajunь Salmalь avьl savitendə jaðqь səsevgə ədərlek eşə siktən tьş nasar tora. Kalxuz xərəkəte juq. Kalxuzqa bьqtьrьv eşe avьl səvite tarаlь nan alьp barьlmaqan. Avьl səvitendə ajьrьm kylturalarðь kyr hatkən sasev planь juq. Rajun jer aylegenən birelgən dəjem plan 1479 giktar bulhala avьl səvite unь 460 giktarqa kəmetep qabul itkən. Orloq tadartьv bətmagən. Avьl səvite raise kulakka qatь zadanejə birevgə qa rьşь tora. Kulak qa qatь zadaneja birelmagən,

Kulaktarðьn qatьnqьððar arahьnda şavqьmь kəslə. Bьqa tiklem qatьnqьððar arahьnda sergenə terlələ eş alьp barьlmaqan. Uqьtavsь qatьnqьððar arahьnda eşlaməj. Şuqa kyrə qatьndar asьqtan—asьq səvit xekymətenə həm bətə ytkərelgən mehim kampanejalarqa qarьşь sьqalar. Kulaktar ularðь jaiðalanalar. Bьl avьlqa aşьqьş rəveş tə kəslə vəkildər jebərep, səsev eşenə ədərlekte narmal xəlgə halьrqa kulakqa qatь qьtьm ja barqa kərək.

Brigada:
1. ALIBAJЬF. 2. IXSANЬF.
3. AXMiRЬVA.

QAJNAN ƏMIRI.

104...

(„8 nse mart" ismendəge tegev fabrigьnda pragaldar arqahьnda hər kən 104 eş səqəte juqala. (Fiural ajьna birelgən məqlymattərðən)

Kerəştərðə kirep kykrəgen
Alqьlardan aulda bedðeη saf.
Teðev frontьnda elekkesə
Jenevselər aulda bedðen jaq.
5 jьlьqtьn 2 babqьsьn
Granitlan qojop quja aldьq.
Dalalarða bejek gigant qorðoq
Ilden silen
Sujьn atbavðarðan uratьp
Doşman jerəgenə itе aulda
Imal aulьp tamdь hər unьş.
Şuqala şul tьvðь
Sьjnьf kerəşendə
Kitkenlekkə tana aurolos.
„As qoðqondar" bedgə qarşь utьn
Kejrəthələr kisə jəşerep.
Begen uttar berkep ebkə sьqtь
Satnanьlar ebtə jəşenlap.
Alьb kənsьqьştan jьrьlьp sьqtь.
Qan jьlqahь bedðeη juldarqa
Qoros qəskər eşte qьbqa tottoη—
Birmane irek artьq tularqa.
Kapitaldьn jalsь etrəte
Gigantlarqa dinamint haldьlar.
Bedðeη qoros quidar dinamittь
Şartlatmajsa, ala aldьlar.
Danbas şaxtьlarьn jemerep
Telənelər kymer birməbkə.
Kris hьdbq uqa
—прочь !man
Bedðeη şaxtьlarqa timəbkə!!
„Pramparteja" tamьrьn aqtarьp

Pralitarsa xekem ilelde.
Şakaldarðьη qanь teştərenən
Teştarenən nerehe kibelde.
Asьvðardan bedðen jerəktər.
Əlgərməqən ine tuqrarqa.

— Taqь, taqь
Ytker QPV—
„Sajuz aojoranь" aqtarðь!..
Syp ylandər—doşman ettərena
Kulak kuntьr bulda
Tep terək.
Bedðeη aralaqь qajhь berəvðər
Jarðam itə—taqь təplərək.
Rvac!
Unьη tamьrь bьsьraq;
Plan eðer esən jaralqan.
Kuntьr—şajkalarðan vəkil bulьp
Zavьt—fabriktarqa taralqan.
Litun—şul uq ular tamьrь.
Cirvundarqa ultьrьp osa ul,
Kuntьrðarqa bara jarðamqa
Kiη, kin jəjep bьsьraq qosaqьn.
Qajhь berəvðər bedðeη araqa
Fabrikqa kilep ingəndər,
Kerəş kənənen
104 səqəten
Əkren genə jota birgəndər.
Jetər, jetər bulmaj artьq tyðep,
Doşmandarðьη bətərəjək etтəren!
Pragaldarqa hunqь udar birəjek.
Kapitaldьn hənhьn teştare.
3 jьlьqtьn səqət, sikuntьla
Doşmandarqa nylək bulmahьn,
Pratsinttarðьn
100 ðən berehe lə
Ytəlmajsə eðək qalmahьn.

QATЬN—QЬÐÐAR ARAHЬNDA EŞ JUQ.

Tujmazь rajunь, Calmalь, Jumaðь baş avьlьnda 5—6 uqьtьvsьnan berəvhegenə jəməqət eştarenə qatnaşa.

Avьlda ike qьd uqtьvsь bulatorop, ular qatьndar arahьnda eştargə teləməjðər.

Qatьndar arahьnda jalpьlь anlatьv eşe alьp barьlmaqanlьqtan, ular əşəke hyððar menən kilgən vəkildərgə qarşь sьqalar. 8 nse mart kenenen əbemejəten qatьndar belmajðar.

Qatьn — qьððar arahьnda şaiərgə teləməvse Jumaðь baş Calmalь avlь uqьtьvsьlarьna sara kyrergə.

Bьnan hun qatьndar arahьnda jalpьlь eraveştə anlatьv eşe alьp barьrqa kərək.

„Başqortostan" brigadahь.
Əlinajef
Ixsanьf
Əxmirьva.

Traktьr sintьr hinə əjtəəeð.

Traktьrsintьr tarafьnan 20 nse qinvarðan 1 nse martqa tiklem mixaniktar həm starşь brirqadidar əðerlәv kurьsь asьlqajnь. Lakin kursanttarqa kərəkle dərəzələ belem birmajðar, uqьvsьlarqa traktьrðarðьn cəstəren, unьn tejyrejahen əjrənev genə jetmaj. Uqьvsьlar, traktьrsintьr aldьna agranumejə beleme birev dərese bulðьrьvðь qujhalarda oşo kenga tiklem „agranum barьr" menən qənaqətlənderələr. Kursanttarðьn kyвehe tatar, başqorttar bulьp ularqa jaqь ələpte ejrətergə adqьna bulha la vaqьt ajьrьrqa qujьla. Traktьrsintьr ale ul horavðarqa la javap birgəne juq. Kursanttarðьn jataqtarь nasar, utьn, hьv juq. Qar menən jьvьlьp qajhьnerðərе 3—ər kən jьvьnmaj jerejðər. 120 keşelek kurьsqa ber straxixa bulьp, uloqьna əlgərə almaj.

Ytkən jьlqь jeteşhedlektər bьjьl qabatlanmahьn.

Əjəlil rajunь, Bajьm avьlь „Taşjek" kalxuzь ytkən jьl 2 giktar kartuf, 2 giktar terle jəşelsə jemeş tərе həm 2 giktar kenbaqoş ultьrtьlar. Bьna oşolarðь ultьrtьv əsen agranum ber ajqa jaqьn qatьnqьððarðь eşkə sьqara almaj jonsono.

Avьl səvite spalnitele jardamь menən genə qatьn-qьððarðь eşkə sьqarьp jəşelsə ultьrtьv eşen bətərðek. Lakin bьl baqsasьlьq eşenə kalxuz idarahьnьn həm qatьn qьððarðьn qьðьqhьnmavðarь arqahьnda ultьrtqan jəşelsələr eş bulmaj qaldь.

Bьl jeteşhedlktər bьjьl qabatlan malьn.

„KYREVSE"

Başsajuz parteja

JƏCƏJKƏHE BERGENƏ TƏRLƏ KAMPANEJƏLARÐьla QARЬŞЬ ALA ALMAQAN.

Başsajuz jəcəjkəhendə keşlegenə iptəştərðen bulьvь ber bulha undaqь jəcəjkə han jaqь nanda kyp ojoşmalarðan alda lora. Şulaj bulьvqa qaramabtan jaðqь səsevgə qarata əlegə tiklem kantraktatsejə məs'ələhe qaralmaqan, bьnьn əsen əle ber genə lə partejə aqzalarь quðqalmaqandar, avьlqa kantrak tavajt itkən krəbtejən həm kalxuzsьlarqa diilitsitnl tavarðar jenərev məs'ələlere qaralmaqan. Stalinðьn sənəqətselər kanfirinsejəhendə həjlegən daklatьn tikşermagəndər. Partejə uqьvðь rь nasar. 110 keşe jərərga tejeş bulha la 45-50 genə keşe jərəj. Apparatta yrlətev məs'ələhendə eş eigerəkta nasar tora.

Başsajuz aparatьnda barьlqь 365 xedmətkər bar. Şulardьn nej batь 12 he tatar-başqorttar. Qatьn-qьððar 1 keşe. Millət ajьrmahь la bar, partejə jəcəjkahe sikritarь nedðe ul nəmə bar ine, bed jaqьqьna xəl ittek, xəðer ber nəmələ hidelməj tej. Ə ajьrьm xedmətseləre bьnda millət ajьrьmlьqь barьn həjlajðər. Qьbqa qьna əjtkəndə Başsajuz jəcəjkəhe əle jaðqь səsevgə jed mənən əjlənmagən. Aqzalarðь tə'nejələv eşenə əhamejət birmagən. Xəðerge timpqa yðiəşmagən. Başsajuz jəcəjkəhe bьl jeteşhedlektərðən sьqarqa tejeş.

BRIQADA.

ASA-AYEJAXIM BRIGADALARЬ IKENSE JAÐ QЬRЬ KAMANDIRÐARЬ BULЬǴЬÐ.

NƏRLƏ ASA—AVEJAXIM JƏCƏJKƏHE, JAÐǴЬ SƏSEV UDAR BRIGADALARЬ MENƏN AVЬL SƏVITENƏ JARÐAMLAŞA.

„TIMER FUND“SЬJNFI DOŞMANDAR SЬǴJЬŞЬNA JAVAP

Minşeviktarđen „sajuz bojorahь“ tigən kuntьr rivalytsejun ojoşmahьn asьv. Sovittər sajuzь eşsəndəre aldьnđa, satsejal-zem ikanumikahь fundamintьn halьv Sovittər sajuzьnьn eşsəndərenen tьnьs eşen eđergə bьtьlьp janь sьqьstar jahaqan sьjnfi doşman qa kirьken arpur birevgə əđerlanevđə kisekterelməblek bajavaj burьstar quja.

Asa-avejaxim ojoşmalarь, sьjnfi doşmandьn sьqьşьna, ulardьn yđdarenen maqsattarьna ireşevđə nətə nьsьraq juldar menən edlanevđərenə qarşь. „Varaşilьf“ isemendə „Timer lund“ ojoştorop, şunьn tirəhendə kalxuz, safxuzdarđaqь prit-prejateja asa-avejaxim ojoşmalarьnьn huquş həm qurqavsьlьq aktif eştaren jьjep jenərev menən javap birergə tejeştər.

„Timer lund“ isemendə janь udar brigadalar ojoştororqa satsejaliqem jarьşь jaь duqьvьrđarь tədergə, 5 jьlьqtьn 3 nse jьlь planь tep burьstarь ƀaheną, eşləp sьqarьvđa, transsprit-ta, safxuz kalxuzdarđaqь edəklektərgə asa-avejaxim nətə massahьn tuplarqa, səjasi xuzalьq kampanejalarьn uqьşlь ytkərev-đə aktif qatnaşьv menən bergə eşsən massaqa huquş həm qurqavsьlьq aktif eştaren jьjep jenərev menən javap birergə tejeştər.

„Timer lund“ isemendə janь udar brigadalar ojoştororqa satsejaliqem jarьşь jaь duqьvьrđarь tədergə, 5 jьlьqtьn 3 nse jьlь planь tep burьstarь ƀaheną, eşləp sьqarьvđa, transsprit-ta, safxuz kalxuzdarđaqь edəklektərgə asa-avejaxim nətə massahьn tuplarqa, səjasi xuzalьq kampanejalarьn uqьşlь ytkərev-đə aktif qatnaşьv menən bergə eşsən massaqa huquş həm qurqavsьlьq aktif eştaren jьjep jenərev menən javap birergə tejeştər.

„Timer lund“ isemendə janь udar brigadalar ojoştororqa satsejaliqem jarьşь jaь duqьvьrđarь tədergə, 5 jьlьqtьn 3 nse jьlь planь tep burьstarь ƀaheną, eşləp sьqarьvđa, transsprit-ta, safxuz kalxuzdarđaqь edəklektərgə asa-avejaxim nətə massahьn tuplarqa, səjasi xuzalьq kampanejalarьn uqьşlь ytkərev-

Jarđamqa hər vaqьt əđerвeđ.

№ nse pulьk oşo kənqə tiklem jul bulmav arquhьnđa, utьn, nesən, holohon kilterə almaj tordo.

Qьđьl ərmejanen jьlьq bajramь ajqanlь bylək itep, Başqortostan hənərselek sənəqəb sajuzьnьn jək jertəvselərе, 500 klavlь subutnik ojoştorop, pulьk qa utьn, nesən taşьp birđelər. Eşse kəsə bulьp jarđaulaşьvđa pulьkьn kamsamnl ojoşmalьq aktif raveştə qatnaştь.

Subutniktə ytkərelgən mitinqьla, eşselər, Qьđьl ərmejəgə hər vaqьt jarđam itergə əđer ikənlektəren belderđ·lər.

Transpьrt həm ьaşqa ojoşma eşseləren yđđare menən tinlaşergə saqьralar.

MIFTƏXEJEF.

Aqsa bulha, eş alьp вarmahaŋđa jaraj.

Pitьravrajunьasa--avejaxim savitenen javaplь jadьvsьhь nətə eşkə la oьta. Ul asa—avejaximđa la, fizkylturala la eşlaj. Aqsa birhələr ьaşqa urьndardan da tartьlьp tororloq tygel.

Eş xaqь birev vaqьtьnđa şundaj jeted, elger. Lakin es xaqьn alqandan hun, kondəđ şəm jandьrьp edlahan da tasьp bulmaj. Bit eş nьnьn menən genə siklanep qalmaj, avьl huquş həm fizkyltura eşenen janlaneven kətə.

Asa—avejaxim itegen, kurisьsьn kejep, asa—avejaxim aqsahьn kebaga tejəp ner tinlek eş kyrhatergə telaməgan Umirgalin kevek asa—avejahim qənerselaren eştən hərergə kərək.

TATARINЬVA.

Tapurin punkьtьnda

Sьurqa əđerlek eşe aldan uq jaqşь nardь. Kazarma, kuxna, stalavajđar nətəhelə əđerlanep quьlđь. Piriminnikiar, dur əđer tek menən qarьşь alьnđь. Uqьvđar nilgelənqan vaqьtьnda naşlandь. Sьurqa kilgən jəştər nik đer telək menən uqьvqa başlanьlar. Sьurqa jьnulьvsьlar arahьnda partejə, kasamul həm kaxuz aqzalarь kyp kenə. Huquş həm səjasi uqьv asьaptare menan punkьt jaqşь ta'min itelgən.

Bьnđa şul unьştar menən ner qa tynandəge jeteşhedlektərđe ner Sьurqa kilergə tejeşle bulqandarьnan 9 pr. kilməne Bьnьn sənənə, avьl savitenen aldan jaqşь əđerlek alьp barmaqandarьnan kilə.

Ikense, sьurđa ьadeju juq həm ner nej tiklem vaqьt qəzittər kilmaj tora. Bьna ьlarđь aldaqь sьurđa qaьatlamaь əsen aldan sarahьn kyrergə kərək.

SƏJFI NIQMƏTI,

əđerlek kyrьkmahe y kərelar.

TILIFUN BUJЬNSA HYĐ KEMGƏ.

Bolqaq avьl ьazdandarь, dur qavsьlьq giklaь səsergə qaur sьqardьlar.

MUSIN.

ƏFƏ ŞIŞMƏNE JARЬŞQA SAQЬRA.

HƏR BER JARЬŞQA 2 BILIT

ƏFƏ RAJUNЬ BERENSE BYLƏK—AJЬRASA NANЬ ALЬRQA ƏDERLƏNƏ.

Əfə rajunьnda Asa—avejaxim 5 nse latarejə uleten urьnlaştьrьv eşe najavaj raveştə jəjep jə barelgən. Bьl rajunqa birelgən kantryl han 500 pr. ça arttьrьlьp tultьrьldь. Bilette urьnlaştьrv uьşlь bora. Ajьrьm avьl səvittəre, birelgən zadanejənь, vaq tьnan elek tultьrьp, aqsa larьn Dəvlət bankahьna tapşьrđьlar.

Məbələn: „Syrppə“ kalxuzь, birelgən zadanejənь 612 pr qa arttьrьp, Balan avьl səvite vaqьtьnan elex 137 pr. qa arttьrьp tultьrьp, Iglin avьl səvite lata bileten urьnlaştьrьvđь qarşьlav planь menən 400 pr. qa arttьrьp tultьrьp, jьjьlqan aqsalarьn Dəvlət bankahьna tapşьrđьlar.

Qalqan avьl səvittərena, bьl kampan·jənь ytkərevgə, rajun asa—avejaxim səvite tarafьnan ojoştoroluqan jarьşqa quşьlьrqa kərək.

Jarьşta in jaqşь eş kyrhətkan jəcəjkələr esen 5 đur bylək əil dələngən. oşolarđan: 1)Vđək sə nəqət rajunьna kamandirьfka 2) Kuruztqa 2 urьn, 3) Ike kas tum həm ьaşqalar.

Əfə rajun asa—avejaxim sevite hər ner jortqa 2 bilet birep 5 nse latarejə biliten urьnlaştьrьp ьeteresen Şişmə rajunьnsat sejalizem jarьşьna saqьra.

Bilette urьnlaştьrьp ьeterevgə udar brigadalar tedələ. Qalqan rajundar, Əfə rajun asa—avejaxim səvitenə tigedləneged.

Əfə asa—avejaxim səvite nerense bylək—ajьrasananь alьrqa əđerlənə.

XVISKA.

HYĐ BIRĐELƏR

Tapurinqa ejrənergə sьurqa kilgən tir—ərmejestər, Tapurin avьlьndaqь „Jaş kes“ „Balşevik' kalxuzsьlarь həm „Qьđьl partizan“kammunahь, kamsamul, praf sajuz aqzalar qatnaşь menən nerlektə, Qьđьl ərmejənenen XIII jьlьqьna bylək itep, sьsьutnik menən jaqarqa aulmaqanьlqtan tuqьrarqa torqan ilik ter stansahьna plantatsejala qar ьđtьnđa jatqan tarьltь so·op alьp 200 jeklap turuf taşьnlar.

Şunьn menən, ilikter stansahьn tuqьrav qurqьnьsьnan qotqardələr. Sьuqtnik qa 280 ləp ьeşe qaltnaştь.

23 nse fivralda irtən Tapurin avьlьndaqь asa-avejaxim batal' junь həm sьundaqь tir ərmejesterđen manivьrь aulьp hunьnan kiь kyləmdə dimanstratsejə udqarəldь.

Dimanstratsejəqa 800 đən artьq keşe qatnaştь.

Terle ojoşmalarđan təbriktər aulьp, vaqьtlь sьurqa jьjьlqan tir ərmejestər jađqь səsev kampanejahьn balşeviktarsa uđqarьrqa, satsejalizem tədələşəndə aktil qatnaşьrqa, 5 jьlьqtьn 3 nse jьlьn tulь ytəv esen yđđarenen nətə kestəren birep eş largə həm Səvittər sajuzьn haqlarqa əđer ikənlektəren belderep partejanьq nerense saqьtьvь menən pralitarejat xekymaten haqlarqa sьqьrqa əđerlektəre turahьnda byđ birđelər. Manivьrđan hun, sьur vaqьtьnda ejrənergə ьsьn kesen birep, nətə eştə yđđaren jaqşь kyrhətkan tir ərmejestər pramtavar həm ьaşqa nəmələr menən ьyləklənđelər.

Q. NƏZMI.

BƏGƏN EŞKƏ BAŞLAJ

Əfə, qatьn—qьđđar eşselərđe əđerlavj jortonda asa—avejaxim jəcəjkehe ner nəmələ eşlamaj.

Kyntən tygelgena: „ьeqen 27 nse fivralda, qatьn—qьldar jortonda asa—avejaxim jəcəjkahe eşkə başlaj, tip iqlan jađьp qujalar.

Ə hun jəcəjkəhenen ojoşovьna jəldar bit, bьqa tiklem niş lap jalqan tejəhe kilə.

Eşsən—qatьn—qьđđar kadьr đar ələrlav jortonda qatьn—qьđ đardь huqьşşan əđerlagen oşo rəveş le tanьştьrьv, qatьn—qьđđardь huqьşsan əđerlagen oşo rəveşle alьp barьvqa, sik qujьrqa vaqьt tygelme?

Qatьn—qьđđar jortona, eştең ььl tarmaqьnda la ner nej tiklem iqtibar itergə kərək bulьr.

QЬƀЬL QƏLƏM

„KLIM VARAŞILЬF“DIRIZABELE SƏVIT ILE ƀƀTƏNDƏ OSORQA TEJEŞ.

NARKAMTRUD, 550NSE EŞCÜTQA 1795 HUM AQSA INDEREP, NARKA MPRUS, SAVNARXUZDЬ TINLƏŞER QƏ SAQЬRA.

Inderəвeđ həm saqьrabьđ

Əfə qalahь, fizkyltura səvite „Klim Varaşilьf“ ismendəge dirzabil teđevgə 600 humdan artьq aqsa inderep, Başqortostandaqь bətə rajun fizkyltura savittəren yđe menən tinlaşergə saqьra.

KARDAPULSЬF.

***

Əfə zimtixnikum uqьvsьlarь „Klim Varaşilьf“ isemendəge dirzabil teđevgə 370 hum aqsa jьjnap ьaşqa məktəp uqьvsьlarьn tinlaşergə saqaralar.

QƏƀEL.

***

Bolqaq avьl səvite grazdandarь „Klim Varaşilьf“ isemendəge dirzabel teđevgə 10 sintnir ikmək, 40 hum aqsa tapşьrьp, ьaşqa avьl səvittaren tinlaşergə saqьralar.

MUSIN.

***

Min Jьlajьr rajun asa—avejaxim səvite instruktьrь yđemden ala torqan eş xaqьnьn 20% ьna 5 nse avejə latarejə bileten alьp, Başqortostan asa—avejaxim səvite eşselaren, rajun asa-avejaxim həm qala səvite raistare, jađьvsьlarь həm instruktьrđarьn həm Başqortostandaqь bətə zapas kamandirđarđь yđem menən tinlaşergə saqьram.

VALINIK.

***

Qьrqьđ Mejakə rajunь „Linins“ kalxuz aqzalarь „Klim Varaşilьf“ ismendəge dirzabel teđevgə 60 hum aqsa inderalar.

ZARIPЬF.

***

Başqortostan xeđmət xalq kamisarьqьnda xeđmət itevretyəndəge ipt·ştar „Klim Varaşilьf“ ismend·ge dirzabel teđevgə narьqь 1795hum aqsaindereq Narkamprus, Savnarxuz xeđmətkərđaren tinlaşergə saqьralar. 1) Sutkin 12 hum, Kurtabalьva 8. Cirnavski 5 hum, Kandukьva 24 hum, Ravelkin-125 hum Qindikuva 5 hum, Əxmədejef 29 hum, Banьkuva 29 hum, Fidurьva hum, Nuavsilьva 2 hum 50 Karfinьf 17 hum, Şuabf 150 hu Şuanьf 110 hum, Puznak 36 hum 50 tin, Klimьva 12 hum, Zalin 59 hum, Pugajьf 150 hum, Qavrilьf 2 hum 50 tin, piruf 140 hum, Sarьva 83 hum, Bədanьf 5 hum 50 tin Gronskaja 55 hum, Lispajьf 3 hum, Markinьva 59 hum, Saladakьva 20 hum, Kislitsin 24 hum, Məxəmətef 31 hum 50 tin, Kurigin 60 hum, Ivanuf 10, Səlajmanьf 23 hum. Razin 59 hum, Basic 59 hum, Cirvinlski 59 hum, Salina 5 hum, Navakejevic 30 hum, Suxnьf 56 hum 50tin, Agramьf 30 hum, Raximьf 36 hum 50 tin, Usipof 57 hum. Karanьf 32 hum, Lumutnikьf 50 hum narьqь 1795—50 hum.

NYROJƏLI SƏLƏJMAM.

HALQЬN QARAŞTARЬN AŃLARQA TEJEŞTƏR HUQЬŞ KABINITЬMЬ ƏLLƏ IT SAJUZЬNЬN BYLMƏH ME?

Virxatur rajunь kyp xalqlь rajundarđan hanala. Asa-avejaxim eştaren massavaj tətə jənlanderep jeвarevđə eş şartь qanəqətlanerlek tygel tip bulmaj.

Lakin şuqa qaramaьtan, qurqavsьlьq, huqьş eşe ner nəktələ tora. Asa-avejaxim massahь ojoştoroimaqan, səjasi həm xuzalьq kampanejalarьn uuşlь ytkəreşevđə jardamqa blqtərl maqan.

Rajun asa-avejaxim səvite eş selaren ьaşqa eşkə quşьv arqahьnda asa-avejaxim eşen atqarьrqa ner qenə keşelə juq.

Rajun asa-avejaxim səvitenen huqьş eşenə bireluən aylmane, huqьş eşenən bigrak, it sajuzьna mod ьađь jaharqa birev, jaqşьraq aulьr ine. Ul aylmələ, ner terle huqьş eşe alьp barьrqa memkinlek juq. Unda qujьlqan qoral ner kən esendə qьđьl tutqa əjlanə.

Rajun partejə kamitəte həm rajun ьaşqarmahь bьl turalaqь yđđarərenen talqьn qaraştarьn tiddən aulарqa, rajun asa avejaxim səvite eşselren, rajun asa-avejaxim həm qala səvite raistare, jađьvsьlarь həm instruktьrđarьn həm Başqortostandaqь bətə zapas kamandirđarđь yđem menən tinlaşergə saqьram.

kyserev sarahьn kyrergə tejeştər.

Asa-avejaxim mass.hьn rajun asa-avejaxim səvite tirənenə tuplap, u'arđь, ytkəreleр jata torqan səjasi həm xuzalьq kampanejalarьn ytkareşevđə blqtьrьrqa tejeşle şart tьvđьrьrqa kərək.

„VA“

QASAN QUĐQЬ QA UJLAJĐAR

Huqьş məktəptərena aqsьslar jьjnav eşe turalьnda matna qattə sajtaqtan alьp əđrlə eşe alьp barьla. Lakin şajđь urьndarđaqь ojoşmalar asl məs'ələ lə ujlap ta qarьmajuq. Məbələn: ned lə ьrьm tupsь divizejunda ььltural ner genə lə hyđ ajtelgənjuq.

Divizejun məktəblerđə, huqьş məktəptərena uqьrqa kilerga telavse, mək·ap uqьvsьlarь atahьnda uqьrqa jeвarev esen sat. sejal jaqtan, dejem məqlyma jaqьnan jaraqlь iptəştar kyk kenə.

Ilgnajef.

Bьl savđagə sik qujьl hьn.

Əfe qalahьnda huqş xeđ mətkərđərenen jaььq ьpridilь telenda xeđmətkərđəgə tavs tiged raveşta jeвarek Qajh ner xeđmətkərđər, tavarь nə kərəktən tьş alьp, ьa hatalar.

Məbələn: Nense ajьrьs divizejunьnьn vьzvudnl đir Moxtasipьlьn qatь magazindьn prikacigь X ьnьt menən tanьş, bulьvьna lajdalanьp, kanagenən hom ejec nən tьş tavar ala la, ььqьn ьađarqa sьqarьp hata şeltar, jeťak, matireja ojoq han ьaşqalar).

Məxtəsipьva yđelə ьpiralil kejyskəhьnda xeđmət i Unda la şulaj uq ajьrьm hьv es menən şeqellanə. Jəş veşta kypkenə kanvirtь ьlьp kytərenke xaq menən ajdahьna hata.

Bьndaj jenəjatselərgə,ik qujьrqa kərək'

BRIĐIR.

TƏĐƏTEV

„B-N“ đьn uđvan hьnda 2-bittə ьbtaqь məqalələn aьsь „Kenьsqьs tərkejələ taş kytarev“ tip xata kitkan „Kenьatş“ tip uqьrqa kərək. Idra

Məs'yl ridaktьr urьn ьa
Z. KAJEPKUL.

Тип. «Октябрьский Натиск» Башгиздат 613.

„TOTAŞ MABLIZATSEJƏ“

Yđək gəzittərđen nerəvhendə şundajьn ner vaqiqə turahьnda jađьlqan. Bed ьbnda ul vaqiqanьn qьđьq bulьvьnan birerək axmaqlьqtьn nindəj təh alqanlьqь esen ner nisə jul menən tuqьralaььđ. Yđək ojoşmalarьnnan berəvhe urьnqa tiligramma birə. Tiligramma „Varavjuf“ ned đensə ajtkəndə“ „sьpsьq“ imzahь menən birela. Tiligrammanьn sьqьş numirь 13 mendən artьq

Tiligrammanь alqan „qьđqa aqьlь“ keşelər bulaj anlajdar 13 men sьpsьq ədərləv eşen kəsətergə

Bьl kyp kampanejalar menən eş itkən appa·at asьqьs raveştə sьpsьq əđerləv eşenə totona Avьl xalqtarь ajtalər.

„Başqalarđь əđerlep ajranqən beđgə sьpsьq əđerləv nəmə ul? bula. Əđerləjəsakned! planđь tultərasaqьđ. Tik xaqь bilgeheđ

„Sьpsьqtarđь tere kəjgəme al la, bətarlanqan kəjgəme əđerlərgə?“

Kyp ujlap tormajđar. Ber am barđь terle məşəqattar menən əđerlənqən sьpsьqtarđь əikləv esen aylalar. Qьđьv əđerləv eşe kitə. 2 mendən artьq sьpsьq əđerlənə. „Sьpsьq oьtalarь tasьlalar. Bьlar sьpsьqtarđь tarь menən hьjlajđar...

Ber nindəjdə tnьş qəjanьq həm qarşьlьqhьđ. ytnəgən şikle bьnđa la yđenə xus „bəxetheđlek“ bula. Amnarqa bəsəjđar lnələr həm 200 sьpsьqtь aşajđar Hələk itələr: Sьpsьq əđerləvse ojoşma bəsəjđərđen bьl javьz xərəkətəren „qortosoloq kuntьr rivalytsejə“ itep aulaj həm qort qos bəsəjđərgə qarşь. miting ojoştorola.

Bəsəjđaren bьl qortqoloq xərə kəttərenə qarьşь, spsьq əđerləv eşen kəsə'ev menən javap birergə bulalar,.. həm ьaşqalar...

Bьl, kisensь jəki tendə tygel, nəlki, jaqtь kendeq urtahьnda bulqan vaqiqə.

„Kns—Uran“ iptaş tarafьnan xənər itelgən, Saqmaqoş tənəge, lmənqol səvite kylamendə bulqan vaqiqə lə Iberek baş menən tygel, nəlki, başlь—naşhьđьlьq menən eşlangən vaqiqə

Juqarьla ajteloən avьl savitenen sikritarь, 25 nse qinvarđa, sapqьn əđerləj. Yđe sikritarьlьq itkən avьl səvitenə qaraqan avьldarqa, jaşen tidlege menən „xərəi bojoroq“ jađa.

Bildalaagən sapqьn, kiske səqət bigeddə „qəskəri tidlek“ menən lmənqol səvitenə qaraqan: Jəməj, Qarqaьь, Qara—Jerek, həm Surtanbaş avьldarьn 3 səqət vaqət esendə jərep sьqa. Hər ner avьlqa kiьken bojroq qaldьrьla:

"25 nse qinvar. 31 nse jьl. N118. QARA JEREK. AVЬL SƏVITE VƏKILENƏ:

Oşo jađьvđь alьv menən avьl səvite quşa: Tenək bəşqarmanan kilgən 186 nsь numirь jađьvьna binaən, ydegeđđen avьlda bulqan:

1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908 jьlьqtarđь—əmnəgə jaraqlь bulqandarđь—26 nsь qinvarqa, səqət 10 qa Saqmaqoşqa jeвarelneged mazayri.

ƀKƏRMƏ: *Juqarьda kyrhatergən đarđe Imanqotqa səqət 8 qa jeвarə heged. Bunan bətəhe əergə kiterđər.*

Rəis «sən: SELIMЬF.
Sikritar: (imza)

Tьnь qьvьrьlqan sapqьn menən kilterelq·n bьl bojroqto alqan avьldar, əmnəm xərəi tətkə kerələr.

Avьlda, avьldarđь taşkil itkən erele-vaqlь əjđər esendə, bьqəsa bulmaqən tormoş, bьqəsa bulmaqan xərəkət başlana.

Tən joqoho bulmaj. Hər kem yđensə ujlaj. hər kem yđensə məs'alanə xəl ita.

Cjəilahenən kemdelə bulha ođatasaq keşelər, irđare kitəsək yđđare janqьđ qalasaq qatьn đar- qajqьrьşalar. Qartьraqtar jьlajđar.

Kitəhe jəştər ner nerehenə:

— „Iptaştar, nəmə ođaq mьştьrđajlьqьđ, jəgəđ, tiđerək! Savit ilen haqlarqa! "tejđar' aşьqalar.

Avьlda "huqьş sьqqan ikən" tigən xəaər jəşen tidlege-"balşevikьq tirnpь" menən tarala.

Bьl xənər kitəhe keşelərgə đərt, jaqьndarьn ođotovsь keşelərgə-kəjenəv birhə, partejə ham saviten hər ner xərəkətenə asьv həm doşmanlьq menən qaraqan xətta, tormoş saxnəhenəntəşmək kə tьrьşьp, sabьv ahtьna kiьken de jəşergən kulaktar, mullalar mьjьq ahtьnan qьna kelələr:

— Bedđen menən nisek telahaged şulaj eş kyrə lneged; ləkin, fransuzđar menən ulaj eş itə almaьhьqьđ. Ular—ьaşqa. Mьltьqьqьđ nulha la unь totor keseged juq. Kiəhtejən maljdarь-huqьşqa, səvitte haqlav esen huqьşqa barmaktar".

Pralitarejat diktaturahьnьn doşmandarь, səvit ilenen'lavqe tьv qan kendərendə yk, səvit xəkymateneu qəmerən jьlap tygel,ađ nalar kendər, xatta, səqəttər menən ьildələnelar. Lakin, fakt tamam ьaşqanь kyrhətte.

Səvit vlasьnьn ьetər kendəren hanav esən, doşmandarđьn rivalytsejə menən xinketelgən „jen huqqan“ barmaqtarь qьna jetmane.

Pralitarejat diktaturahьnьn ьetər kendəren hanav esən, darьn quldarьədəqь tisne təjmal·e lə əđ nuldь. Adaqta ulardьn yđ kendəre, yđ ylemdəre barmaqta qьna hanarlьq bulьp qaldь,

Eske doşmandar, yđđarenen ylem aldьndaqь qaraştarьn, nətə əmettaren tьşqь doşmanqa tekənelər ,Sənaqat partejəhьn" həm nəgengə kendə səvittər ile pralitarejatь aldьnda qьna tygel, nətə donja pralitarejatь xekəmə aldьnda ultьqan „sajuz bojroahь"—Ikense intirnatsejanalqa qьmultarьn kejđerep, yđ arnalarьna jekkən impirejalistar—ulardьn ьşan·slь qinlraldarь səvit ilen kyptən elaşəp aldьlar...

Lakin, bьl kartala qьna bulđь həm şulaj bulьr. Impirejalizem nətə nəməne ginlraldarь menən xəl itte. şuqa kyrə lə ul, „haldat ner nəmə la tygel ginlral—bətenehe" tejne. Şunьn menən bergə, ul ərmejahed ginlral bulьp qaldь.

Ə, bedđə nətənlaj ьaşqasa. Bedđə ner nəmagə ejə bulmaqan keşe—nətəhenə ejə. Ber nəmə tygel keşe—nətəhe lə. Şunьn menən jendek, şunьn menən tamьrlandьq!

Bedđen hər ner ələgəşev eşse həm eşsən krəhtejən tьrьşlьqь' unьn dərte menən alьnqan. Şuqa kyrə lə, đur elgəşev, hanьbđ jenevđərđe esenə təjəgən kiq səvittər ile—ular menen haqlanasьq.

Jaraj, bьnьhь turahьnda jelər Məs,əlagə kysəneđ. Bojoroq axmaqlьq həm yđ eşenə asьq kyđ menən qaraj almavsьlьq nigeđendə tьvqan bulьvna qarmahtan, ytələ

Saqьrьlьvsьlar—đur jetedlek menən əđerlənalər. Har kem, quşьlqansa, julqa ađьq. Ikeşər kyldak Ikeşər ştan əđerlaj Ber genə, kyldək həm ner genə ştanqa ejə bulqan keşelər. his nəmagə qaramajьnsa, mendər tьştarьn hytep, tid genə ulardan kyldək ştan tegep elgertələr.

Julqa aqas əđerlav esən, əjner hatьvđar đa bulmaj tygel. Məbələn: qara—Jerek avьlьnda qь ner jeget, yđenen jo·ton sip lav esən, kyp kes bərəbərenə əđerlagən taqtalarьn oshođ xəq menən hatьp jeвarə. Xarqəli Nurqəlejef—Ike ut urtahьnda qa la. Ul, kendeđ orloq fundь jьjqan. Unь kemgə tapşьrarqa? unь tapşьrьp mataşhan hunqa qalьna... Başqa kitevselərđan nindəj jeđ menən huqlarqa kərək?!

Ađaqta, taşlap kilergə məzayr bula.

Joqohođ ytkən tendeq irtəhe, ner nisə avьldьn jəştaren Iman qol avьlьna kilterep tultьra.

—Huqьş qajđa?

—Kem menən?

—Nindəj huqьş?

—Huqьş bulmaqas nej əsən totoş mablizatsejə?!

Məs'ələ siselə...

1903—8 jьldar esendə tьvqan Qьđьl ərmejə safьna inev xoqu qьn alьv bəxetena ejə bula al maqan kulak, mulla, sit ilimint balalarь—aqas əđerləv eşenə jeвarelergə tejeş bulalar.

Lakin, yđ eştaren hidgerlek həm kyđ asьqlьqь menən qara maqannaşlьeaşhьđđar,eşkə totoş mablizatsejə tekən birelar.

Jađqь səsevgə həm ьaşqa məhim eştargə əđerlek əbtendə udar eş alьp barqan ner saqta allə nej tiklem jəştərđeq vaqьtlarь ərəmgə kitə. Bəgəngə keşe esen, kendər genə tygel, mi nuttar sikunttarđa qьjbat.

Bik kyptərđen vaqьttarьn ərəm itkən, eş quldarьn eştan ajьrqan, eşkə ajьrьm hidgerlek menən qaramaqan keşelərđe—tərtipkə saqьtьrqa kərək.

Əgərđə, bьl, aulь rəveştə eşlangən bulha, təsmi saqьrьv qaqьđ jađьv đa urьnhьđ bulmaьь!

QƏJNAN XƏJRI

„ƏTƏ DONJA PRALITARDARЬ BARBƏRDƏ

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(b)NЬN BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM B.Y.B.K. URGЬNЬ

1931 JЬL ОYŞƏMBE 9 MART №53 (345)

Bəjnəlmilәl impirejalizem aginttarьnьn, zagьvьrdarьna SATSEJALIZEM FRUNTЬN KƏSƏJTEV HƏM TƏRƏNƏJTEV MENƏN JAVAP BIRƏJEK

JAƏMЬ SƏSEYDƏ JENEP SЬƏMЬV INTIRVINITƏRGƏ IN QATЬ JAVAP BULASAQ.

BAŞQORTOSTANDЬ INDYSTERE-ƏLƏŞTEREV ISEMENƏ KALXUZQA INEVGƏ

saqьrvdь dur intuzejazьm menən qarьşь alәlar.

STƏRLETAMAQ, 7 MART. „Başqortostandь indysterejeləşterev" isemenə kalxuzdarqa inev turahьndaqь saqьrev rajunda jəniə roveş tə qarьşь alьndь. Dmitrejefskej, Pitrufskej, N. Ivanufskej, Tyrγ'inskaj avьl sovittare xekymatten Başqortostandь indysterejeləşte ev turahьndaqь qararьn jaqjьdaq jariь hem urta xelle jalpь arahьnda papyterlaşterelar, massavaj eş nigedenda "Başqortostandь indysterejeləşterev, isemenə kalxuzdarqa saqьrev iqlan itelər. Bunьn esen jaqь origedelar, virawvьnej komiseləler ojoştorolelar, avьl aktifьn ьlьqtьralar, agra-kyltura pəxutəna qatьşьvaktardь fa dalanalar. Jariьlar hem qatьn-qaddar arahьndaqь eşte kəsəjtelər. Sterle tamaq rajunь Başqortostanda tədelə torqan indysterejə gigantterəna jaqь jeddərsə giktar satsejalizem qьrdarьn birosak.

Minşaviktərdən rivalytsejaqa qarşь qorotqosiej eştərəna javap urьnьnda əşselərdən massavaj mitinqilarь yikarelə. Aqas nəmelare eşlavse əsselər jugarь suttan sejalnailai kapitai jariьlarьna rəximhed oulьvdь talap itelər. Ular yddərenen in jaqşь 16 iptəştoren partejəqa airelər hem partejanen qinirainej hьdьqь organena tamьlə nьqьraq tuptanьp, udarsьlьqtь hem satsejalizem jarьşьn kəsəjtəsəkterena bşandьralar. Piriminniktər yddərenen jəte kanlev saurdarьn udaraaj iqlan ittelar. „Minşaviktərgə oulqan xekem-tejdər piriminniktər-nətə donja impirejalistərenen qulьna aik qatьnьqьraq hem olarqa pralitarejat diktaturahьnьn kosle hem nьq oulьvьn kyrhətəsak". Talalaj kalxuzь kyn zovьtьna utən təşev esen 123 alev jesərdə. Qalata qarəqavssьlьq fundьna zajьm oqligatsejələren tapşьrьv hem saqьrevdər nara.

PALƏXUF.

Iq jaqşь udarьn—halxuzsular—Linin partejəhьna Dnaf tanqe. Lugorolejba avьlandaqь „Qadsi fruntьn" kalxuzь nəzarь CISNOKOF, partejaqь inevi esen qarьza jada. Uqa xəder 55 jaş.

8 NSE MART

BƏTƏ DONJA QATЬN—QЬƏƏRЬNЬN KAPITALQJA QARЬŞЬ KƏRƏŞKƏ OJOŞOV KƏNƏ

17 nse jьldьn nəjek Yktəber Rivəlytsejahenən hun Səvittər ilendə tiged xoquqlь eşsən qatьn-qьddar 8 nse martь hər jьl najram itə, unda itkelek qaldaqtarь menən kərəşev nətə donja rivəlytsejahenə əderlənev eştaren narlaj.

Bьl jьl 8 nse mart najramь ajьrьm şartter esendə yikarlə. Kapital xekem hergən ildə, iqtisadi krizis ədlekhed yba, eş sьqьrьnan sьqa, hər kən jedlaqan zavat—izerlktar jasьlьp miljun eşselar uramqa taşlanalar. Eşselərden eş səqətə artıp eş xaqtarь kamej. Bajdar hunqь hulьş alqanda ehtenjakte yt

hun dərəzəla nasar xəldə jəsətə, şuqa kyrə kalunejalarda sulqan urьndarda, niqerəktə Şereqta (Hindestan—Qьtaj) rivelytsejə xərəkətə kesəjə. Bətə donja rivəlytsejahe eşse sьjnьlь əderlek alьp nara. Kamitəttən jetəkselege hər jьlda, sit ildə najram itkən eşse—qatьn-qьddar irek, tigən ner hyd esen atalalar, aksalar, tərmələrgə jasьlalar. Jəkin bьl jazalar rivəlytsejə xərəkətən tuqьrata aimai, qaiki eşselərde taqьla nьqьraq ojoştora, impirejalistarqa qarşь nəqlь kərəşselər ədərlaj.

Səvittər ilendə 5 jьllьq plan tormoşqa ytəkergə, eşselərden iqtisadi xəlen jaqşьrtьrqa, nətə ssralar kyrelə, kyp jerdərdə 7 səqətlek eş vaqьtьna kysep, eşkeddər nəterelə, 5 jьllьq plandən hunqь jьlьnda sajuz kyləmendə təqət qatьn—qьddardan miljunqa jaqьn eşselər prajьzvudstьvaqa tartьlasaqlar. Başqortostan kyləmendə 40 mendən artьq eşse qatьn-qьddar prajьzvudstьvaqa tartьlasaq. Şulaj uq avьl xuzalьqь satsejalizem niqedendə tedelə, janьnan janь dur safxuzdar ojoştorolə Kalxuz xərəkəte kemdən-kən kesəjə. Ələ brimbur, Bajmaq, Harь timer julь eşlənə.

Janь tiktrik stansalь, şьrpь zavьtь, zigazin, Kamarnvski zavьtь eşlənə.

Bьjьl 66 safxuz, 11 maşina traktьr stansalar aьtьlaşaq. 42 pr. xuzalьq kalxuzqa ojoştorolaşaq. Şulaj uq ajьl 4 mendən artьq traktьr eşlənəsək, 55 kamaşjьn (yde urьp, huqьp bətə eşe bətergəs maşina) bьl dur eştərde ytaqandə miljun eşsən qatьn-qьddar aktif qatnaşalar.

Iptiş Stalin XVI nsь partejə s'jьzьndan Bedgə keşe jere kərəkmaj, ydebeddən ner nabьmda jerenedde keşeqə airmajped. Şunьn esen eşsən qatьn—qьddar ilde haqlav eşenə ajьrьm ənemejat birergə, 8 nse mart kene menəsənəte menan Asa—avejaxim qa janь aqzalar alьrqa hem jəcajkalər tedergə kərək. 8 nse mart menəsənəte menən jьlьqan sormejəne yd vaqьtьnda 66 pr. tormoşto jaqşьrtьv eşena, 15 pr. Klim Varaşilьf" hem Kalxuz dirizasil tedevgə 20 pr, diligatikь samalyte tedergə tejeşle urьndarqa tapşьrьrqa kərək nulьr.

8 nse mart kene satsejalizem tedev, 5 jьllьqte 4 jьlda ytav, totoş kalliktif nigedendə kulaktь sьjnьf nulьv jaqьnan nəterevgə, eşsən qatьn—qьddar massalь antarqa tejeş.

Tatar—başqort qatьn—qьddarь arahьnda Vəlidejselek, Qolsanqalejeselek, Soltanqalejeselər joqontoho qaldьqtarь osoraj. Arqajaş, Qьrmьşqalь, Estarle rajunьnda bьl auşmdar qatьn—qьddar arahьnta kyserək bidela. Şunьn esendə 8 nse mart jьjьlьştarьnda, kanəşmələrendə sьjnil intirnatsejanal tərnejə turahьnda daklattar qujьrqa kərək.

PRAJЬZVUDSTЬVALA INSEJATIVA KYRHƏTKƏNDƏRE ƏSƏN BYLƏK LƏNDE.

IVANUVA. Kalcugin zavьtьnьn inzinirь Şulak prajьzvudstьvaqa ratsejanalizatsejə inderevdə kyrhətkən eşe esen zavьt idarəhe tarafьnan ike ajьq eş xaqь —868 humqa aylaklende.

Ydena alrelqan aylakte inzinir Şulak minşevikterden kuntьr—rivalytsejun eştərenə javap itep dirizasel halьp nətergə m irde.

Bəjnəlmilәl impirejalizem aginttarьnьn, zagьvьrdarьna SATSEJALIZEM FRUNTЬN KƏSƏJTEV HƏM TƏRƏNƏJTEV MENƏN JAVAP BIRƏJEK

JAƏMЬ SƏSEYDƏ JENEP SЬƏMЬV INTIRVINITƏRGƏ IN QATЬ JAVAP BULASAQ.

BAŞQORTOSTANDЬ INDYSTERE-ƏLƏŞTEREV ISEMENƏ KALXUZQA INEVGƏ

saqьrvdь dur intuzejazьm menən qarьşь alәlar.

STƏRLETAMAQ, 7 MART. „Başqortostandь indysterejeləşterev" isemenə kalxuzdarqa inev turahьndaqь saqьrev rajunda jəniə roveş tə qarьşь alьndь. Dmitrejefskej, Pitrufskej, N. Ivanufskej, Tyrγ'inskaj avьl sovittare xekymatten Başqortostandь indysterejeləşte ev turahьndaqь qararьn jaqjьdaq jariь hem urta xelle jalpь arahьnda papyterlaşterelar, massavaj eş nigedenda "Başqortostandь indysterejeləşterev, isemenə kalxuzdarqa saqьrev iqlan itelər. Bunьn esen jaqь origedelar, virawvьnej komiseləler ojoştorolelar, avьl aktifьn ьlьqtьralar, agra-kyltura pəxutəna qatьşьvaktardь fa dalanalar. Jariьlar hem qatьn-qьddar arahьndaqь eşte kəsəjtelər. Sterle tamaq rajunь Başqortostanda tədelə torqan indysterejə gigantterəna jaqь jeddərsə giktar satsejalizem qьrdarьn birosak.

Minşaviktərdən rivalytsejaqa qarşь qorotqosiej eştərəna javap urьnьnda əşselərden massavaj mitinqilarь yikarelə. Aqas nəmelare eşlavse əsselər jugarь suttan sejalnailai kapitai jariьlarьna rəximhed oulьvdь talap itelər. Ular yddərenen in jaqşь 16 iptəştoren partejəqa airelər hem partejanen qinirainej hьdьqь organena tamьlə nьqьraq tuptanьp, udarsьlьqtь hem satsejalizem jarьşьn kəsəjtəsəkterena bşandьralar. Piriminniktər yddərenen jəte kanlev saurdarьn udaraaj iqlan ittelar. „Minşaviktərgə oulqan xekem-tejdər piriminniktər-nətə donja impirejalistərenen qulьna aik qatьnьqьraq hem olarqa pralitarejat diktaturahьnьn kosle hem nьq oulьvьn kyrhətəsak". Talalaj kalxuzь kyn zovьtьna utən təşev esen 123 alev jesərdə. Qalata qarəqavssьlьq fundьna zajьm oqligatsejələren tapşьrьv hem saqьrevdər nara.

PALƏXUF.

ƏS KƏNLƏK SƏSEYGƏ ƏDƏRLEKTEN JƏMƏŞLIQ TOROVЬN KYRHƏTTE

(Maqar rajunьnan tilifun aşa)

Əs kən tikşerev hunqьnda Prьbqol, Pitrav, Kədən, Ala tana avьl sovittorenen jaqqь səsevgə jomoşaq ədərlənevdərə asьldь. Qajhь ner avьl sovittorendə avьldarqa, xuьrdərqa səsev plandarь jetkerəlmegən.

Avьl xuzalьqь qoamaldarьna rimunt jahav bətmegən. Haqlav raspiskalarь menən alьnqan orloqtarqa dərəq ihəp juq. Farazdar ədərlənmegən. Qajhь ner avьl sovittərenə orloqtar, aige raktə tixkytura orloqtarь jetmajdər. Ədəklektə 10 nsь martqa tiklem bətərev əsən,. rajispalkum urьndarqa məs'yl eşselərde kamandiravajt itep jebərdelər.

DƏVLƏTŞIN

ZUBЬF AVЬL SƏVITE SƏSEVGƏ ƏDƏRLƏNMƏJ

Qьrqьd—Mejəkə Zubьf avьl səvite dəvmejьnde Kolkhozlaşv nətə nulqan kuzalьqtьn 23 %-ьn təşkil itə.

Jaqqь səsevgə ədərlek eşe qa nəqqətlənedek tygel, məbalən, nuqa tiklem 3 sejelka, 10 hasan 25 tərma eşkə jaraqtьd kejgə jatalar: Rimut jahalmaqan. Səsev planьn qaplav esen 334 sint nir orloq jetmaj. Avьl səvite səsev əsən orloqto ədərləvdə kankrit ner nəmə eşlənəgən. Bar orloqtarь tadartьlmaqan. Jaqqь səsev planьn qaplav esən 589 giktar jer jetmaj.

Qarьşьlav planь qanul itelmegən: Avьl səvitenen kaltuz menən nulqan elemtahe nasar. Kalxuzdar jaqqь səsevgə ədərlekten narьş turahьnda avьl savite daklat tanlamaqan.

Qьbqahь Zubьf avьl savitenda jaqqь səsevgə ədərlek eşe jomoşaq. Taş nuqa aqьmь menan nara. Bunda nəgəndən qьqa hь nulьş jahav saralarьn kyrergə kərək. BIKMIT, ADNABAJ.

JAƏMЬ SƏSEVGƏ HALQЬN QARAVSЬ

AVЬL SƏVITTƏRE SUTQA BIRELDE.

35 nse fivralda Maqar rajonь nəşqarmahьnda hem rajkom partejenьn, avьl səvit reise hem jaqajkə sikritardarь menən nertaşkən kin ulьtruş nulьp ultьrşta iq məhin məs'əla itep jaqqь səsevgə ədərlənev turahьnda urьndardan 4 avьl səvitenəq ədərlek eşe turahьnda daklat nuldь. Hədəmtə lə, jaqqь səsevgə ədərlek eşe qətev tieimətlek rəveştə qojroqta həjrələ. Oyo kədgə tiklem qajhь ner avьl sovittare səsev planьn qa aul itmaj torov hem qajhь nerəvdərendə qabul itelua lə, atrelgən səsev planьn kəmetep alevdar hidelde. Bьl jaqqь səsev kampanejəhьn unьşlь itep yd vaqьtanda udqarьvda, partejə, hem xekymat duriktivahьn tormoşqa alqarьvda jəməqət fekeren tuplamaj, halqьnьlьq itkən avьl səvittere hem jaqajkələr sarlaqь hidelep, nerləşkən rajkum, rajanşqarmanьq ultьrşь halqьn qarəvsьlər, aşьqьş, rəveştə sut arqьnь jaza nitergə itgən nedemtəgə, Jauь avьl şurahьnьn rəise, sikritarьnьn 24 saqət esendə xekem itergə, sutqa nirelde.

Bunan aşqa Pitrav, Maqar jegənetkə, Kədən, Kobapqol avьl səvittərən aşьqьş rəveştə tuşerep, raj prakuraturahьna nitelde.

X. DƏVLƏTŞIN.

Tьraktьrdardь tedətehe urьnda sodovqa jul asa

Ələ traktar mastirskujьna tədətterev əsən kilterelgən traktьrdardь qujьr urьn nulmaqan laqtan, traktьrdar işek aldьnan uramqa tiklem turьp qar ərtenda tutьqьp jatalar. Tractr sintər həm Natkamzim tarahьnan nьl turala ner nisə tapqьr itkərtelhalə, ner tərlelə sara kyrelgəne juq.

Şulaj uq rimuttiav əsən kətrelle nulqan kymer, nişatьr

kələgensə itep toroimaj.

Bьl jeteşhedlektərde nuldьrmavdь tejeşle ojoşmalar xətetenən sьqarmahьn.

„Belevse"

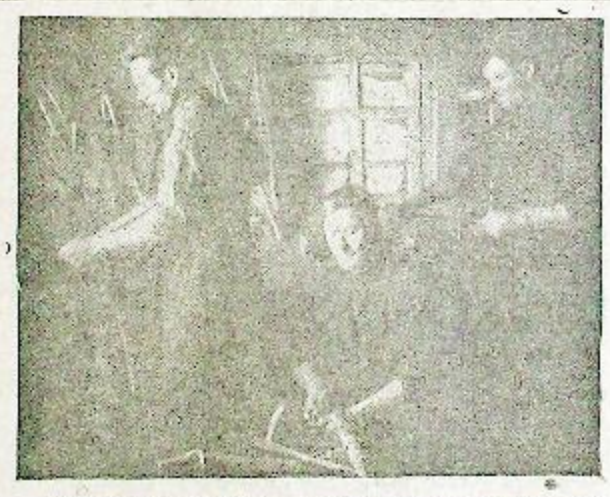

Zolotarej avьl sovitendəge „Svetlko" kalxuzendaqe udar t.merzetar

SƏSEVGƏ ƏDƏRLEK JAQŞЬ BARA, KALXUZDARQJA INEV ƏƏR ARTA.

Arqajaş rajunь Hultaj avьlь „QьƏьl majaq" kalxuzьnda 5nse yktəbergə tikem 159 xuzalьq, jəki avьl səvite dəməlendə 43 % xuzalьq kalliktifləşqne. Ə 10-nse tivraldan 73% kalliktifləşte.

Kalxuzda xəder udar rəveşti jadqь səsevgə ədərlek nara. Eş qoramaldarьna rimunt jahala, səsev orloqononq 80 pr.tadartьlьp uetkən. Bətə tadartqьstar tulь nagruzka menən eşlaj. Eş planь tedelgən.

Ş. Şagijel,

Nikitьr avьl sevite

224 GIKTAR QARЬŞЬLAV PLANЬ QABUL ITTE.

Qьrqьd-Mejəkə rajunь Nikitьr avьl səvitendə jadqь səsevgə adərlek eşe [illegible] nara. Jadqь səsev planьna ehtəlmə itep nətəhe 224 giktar qarşьlav planь qaqul itelde. Səsev planь hər ner jortqa tiklem jetkerelgən. Həm başqa bzərujdar tulьhь mepən ədərlengən.

Jeteşhedlektərdən: nuqasa səsev orloqtarь tada surtlь orloqqa almaştьrьlьp nətmegən. Avьl səvitenen ajьrьm xuzalьqtarь kalxuz safьna tarətuvdə, jomoşaqьraq eş alьp nara.

Bьl məs,alərgə iqtibar itkandə, Nikitьr avьl səvitenen eşe taqьla jənlənəsək.

1) BIKMITEF
2) ADNABAJbF.

QЬƏbL AƏUZDAR MENƏN IGEN ƏDATTЬLAR.

Tapurin, Janь—Əxmət avьlь səvite kylamendəge „Karl—Marks" kalxuzь 25 nse sintaserdə qudal nauz menən ydenən artьq 100 not tuende Tapurin sajnzxlbena itep tapьrьrdь. yddərə menən tinlaşergə başqa kalxuzdardьla saqьralar.

INTIRVINSEJƏ JAQLЬ MINŞEVIKTARQA JAVAP ITEP BAŞQORTOSTAN ESSƏNDƏRE

2 MILJUN 236 MEN GIKTAR SƏSEV MAJDANЬN KANTRAKTAVAJT ITƏLƏR.

SSSR Savnarkumьnьq həm VKP (b) Ydək Kəmitətenen 31 nse jьlqь jadqь səsev majdanьn kantraktavajt itev turahьndaqь 21 nse qinvarda suqar qan merazəqəten praktik rəveş tə aojomqa aşьrьv maqsatь me nən URAL HƏM BAŞQORTOSTAN Kaupxlip, Malsьlьq sajuzdarь arahьnda satsejalizem JARЬŞЬ DUGЬVЬRЬ TƏDƏLDƏ. Dugьvьr aujьnsa Ural Kaupxlip, Malsьlьq sajuzь 3 miljun 152 meq 700 giktar səsev majdanь həm miljun 400 meq giktar aolonloq kantraktavajt itə. Ə, Başqortostan kaupxlip-malsьlьq sajuzь 2 miljun 236 meq 50 giktar səsev majdanь həm 449 meq 610 giktar aolonloq kantraktavajt itə.

Səsevselər menən kantraktatsejə dugьvьrdarьn tədəp bətərev 1 NSE APRILGƏ tiklem ta'minitelergə tejeş.

— SSSR Savnarkumь həm VKP (b) Ydək Kəmitəte merazəqəten nьqьtьp ejranev həm praktik rəveştə aojomqa aşьrьv əsən 10 NSb MARTTAN DA HUNQJA QALDЬRMAJ rajundaqь kapitalif vəkildərenen, agra-spalniteldərden, kalxuz həm prajьzvudstьva nerekmələrenen rajun kənəşmələren ytkarergə.

— KANTRAKTATSEJƏ həm jadqь səsevden əhəmejəte jarьş dugьvьrьnьn ytələşe turahьnda stina, rajun həm əlkə gəzittərendə kin urьn birergə

— KALXUZDAR, jer upşьstьvalarь, avьl səvitlərə, prajьzvudstьva nerekmələre həm rajkaupsajuzdar jadqь səsev həm kantraktatsejə kampanejələren unьşlь ytkərev əsən yd ara jarьş dugьvьrdarь tədergə tejeştər.

— KALXUSAJUZDAR menən nerlektə, kin aqiatьv juiь menən, nətə kalxuzdarьn 60 pratsintьn jer upşəstvalarənьn 50 pratsintьn həm qadi prajьzvudstьva şirkatlərenen 100 pratsintьn kantraktatsejə nujьnsa satsejalizem jarьşəna tartьvdь ta'minitergə.

— KANTRAKTATSEJƏ eştaren udqarьv əsən aktif kalxuzsalardan həm janqьdaq jarь, urta xəllelərdən rajundar arahьnda 40 UDAR BRIGADA həm rajundardьn yd estərəndə iu kəmendə JƏD udar srigada ojoştororqa, nьl srigadalardь artta qalqan rajundarqa həm avьl sovittarenə jeərergə kərək. Brigadalar ulardь nuksirqa alalar.

Kantraktatsejə planьn unьşlь ytəgən kalxuzdardь, prajьzvudstьva nerekmələren, jer upşəstьvalarьn həm ajьrьm eşselərde aylaklәv əsən Ural kaupxlipsajuzь 20 MEN humlьq həm Başkaupxlipsajuz 10 MEN humlьq aylaklər fundtarь sildalajdər.

— KANTRAKTATSEJƏ həm jadqь səsev kampanejəhь saralarьn ytkərevdə, nuqa tiklem jəşəp kilgən kalxuzdardь nьqьtьv həm janь kalxuzdar ojoştorovqa nьq nujhəndьrap alьp narьrqa.

— KAUPXLIPSAJUZDЬN nətə nьvьndarьnda 30 nse jьl alьnqan tajdanьn 15 pratsintьn—jar ьlarьdь kalxuzlaştьrьv fundьna ajьrьrqa həm unь, şulaj uq ytkəndən qalqan fundtardь nerense majqa tiklem tuiьhь menən tajdalanьp nətergə.

—Qjadi orloqtardь surtlь orloqtarqa almaştьrьvdь 15 nse martqa nətererge.

—Kantraktatsejə dugьvьrdarь nigedende janqьdaqtarda unьndaqь agramlnarumdьn tuiь ytkəreleven tə'minitergə timək nətə talap itelgən orloqto 100 pr tь menən sartravajt itergə, in kəm tigəndə 60 pr. tьn trəjerdən ytkərergə, 50 pr. tьn farmalin menən həm nəşqa qoro darьvlav nəmələre menən darьvlarqa.

BERENSE APRILDƏN də hunqa qaldьrmaj igenselek sistimahьndaqь janqьdaq xuzalьqtar arahьnda jadqь səsev, avьl xuzalьqь qoraldarьn taratьv planьn tuiьhь menən ytərgə.

—KADЬRDAR ədərlav maqsatь menən kurьstar asьrqa ..

—Bьl dugьvьrdardь yd vaqtьnda ytəv əsən kaupxlip malsьlьq sajuzьndaqь nətə eşse-xedmətkərdər yddəren UDARSЬ itep iqlan ittelər.

Bьna dugьvьrdaqь tep matdələr şular. Bьl najavaj nurьstardь yd sruktarьnda tuiьhь menən ytəv—Başqortostandaqь nətə eşsəndər jalpьhьnьq, kapitalif, səvit həm kalxuz ojoşmatarьnьn inəhim nьrьstarьnan.

Miz—Krajavaj siyttə həm igen ədərlav eşendə nerenselər qatarьna tedelep aylaklangan Başqortostan kalxuzsьlarь həm janqьdaq jarь—u.ta xəlleləre bьl dugьvьrdь ytəvdə lə aldьn sьnqьrdar, tip eşənəbed.

MAJA TUPLAV QOJROQTARЬ TURAHNDA

HƏR UDARNAJ BRIGADA, TIXNIKANЬ YÐLƏŞTEREV

Udar brigadahьna əjlə nergə teJeş.

„Balşeviklar tixnikanь əjrənergə tejeştər. Vaqьt, bьlşeviktarđьn yđđərenə spitsejalis mьlьrqa rikanstrukseJa osoronda tixnika-ьl bətə nəmənelə xəl Ilə". (Sənəqət xeđmətkərđərenең bətə sajuz kənəşməhendə ip. Stalin hyđenən).

Xəđerge osorđa xuzalьq alьp barьv səjəsətenең in xəl itkes burьstarь, tixəika menən qnilana əelev, eske məmkinlekłərđe faJđalanьv həm səvit təđeləşeneң artьqlełьqьn talьhь menən 5 JьllьqIь 4 Jełda tulitьrьv burьstarьna blьqtьrьvđan tora.

Bьl burьstar partejə həm unan jetəkseh ip. Stalin tarafьnan xəđerge mumintьrь kən tərtibenə bətə kinlege menən kilterep qnjełđь.

Partejəньn, mərkəz kamitətenең Lininse đerəh jetəkselege ьbtьnđa „seregən" tejyrelэie kapitylənt „un" appartiunistar həm kuntьr rivalytsejənir trutskis qałđьqtarьna qarьşь təximbeđ, kitkken atpur ийđe.

5 JьllьqtьN 2 nse Jьlьnđa sənəqət pradьksejahьnьn 25 pr. qa artьtьp, tultьrьlьvь, avьl xuzalьqьnđa satsejalizem sistьran kəsəjtep, igen tavarьnьn kyp əleşən safxuz, kalxuzđar jeleşteştereve kevek đur unьştar tasьiđь.

Şunьn menəu nergə ileseđitə satsejalizem ikanumikahьn tə đəv, nəjək tədeleştən qьđьv timptarь əle nəđđen aldьnđьqa sik đur nəjavij burьstar kilterep quja.

Balşeviktarsə tipmtь tə'min itev həm ьbl eştərđə miljundarsa eşsən jalpьnьn intuzejazmahьn tьvđьrьv, ular menən jetəksefekte kəsəjtev burьstarь-nətə prajьzvudstьva jəcəjkələre, prafsajuz ojoşmalarь eştərenenqəjta nan-tədeleven talap ita.

Lakin mərkəz həm partejənьn Əlkə Kəmitəttəre tarafьnan, prajьzvudstьva jəcəjkələre, prafsajuz ojoşmalarьnьn eştəren jəđ menən borcloştarьn nojomqa atqarьrqa" tigən kankrit qararđarь əlegə tiklem nəđđen Başqortostan dəvmələndə nojomqa əik hyłpən atqarьlьp kiłdelər.

Eşləp sьqarьvđa han həm sьjfat jaqьnan kytərev, qaldьqtar menən kerəşep, eske məmkinlekłərđe ikanumlь fajłalanьv eştərenə eşsən jalpьnь tupłavđa partejə həm prafsajuz ojoşmalarь əle nulha tejeşłe hunьlьş sia almajđar.

Səjəsi jaqtan iq əhemejətle nulqan xuzalьq məs'ələlərən tikşerev, qaldьqtarđьn səəep tərən ejrənev eştəre, əle nulha rgpuppa, nrigada, sminalarqa kyserelmagəndər.

Kyptən tygel nulьp ytkən prajьzvudstьva jəcəjkələrenең elə kənəşməhe bьl turala taqьła ner qət yđenең asьq qararđarьn nirep ytte.

Eşselər tarafьnan elrelgən təqolmđerđe ođaqlatmaj həm tulьhunsa formosqa eşьrv, pridprejətejətə-g- bətə tixnik, inzinir xeđmatkərđəren bьl eşka ьlьqtьrьp, kansyltatsejə tixnicske kənəşmələre həm sittən torop tixnikəgə ejranev eştəre, sistimalь rəveştə alьp barьlьrqa tejeştər.

„Tixnika massaqa" jəmqejəte tədev, tixnika nađanlьqьn bətərev tyqərəktərenə nətə partejə, kamsamul nqzalarь həm kin eşsən jalpьnь ьlьqtьrьvđa đur hьnьlьş jaharqa kərək.

Bьl eştə qajhь ner pripdrejətejələr jaqsь uq qьna eşlaj nəşlanьlar. Məbələn „Yktəser natiskahь" tipagrafejəhьnda tər'e tipta tixnikanь ejranev kurьs, tynərəktəre ojoştorolqan. Eşləp sьqarьv xadanejahьnьn han henf sьjfat jaqьnan ytələşen tikşerep barьv, eđekłəktərđan signal nirev esen hər sixta kamsamul pustarь qujьlqan. Bьnan nəşqa tipagьrafejə eşselare Əfələ „Tixnikaqa jəđ menən" tigən ner ajьrьm dikada ytkəreleve turahьnda kytərelep sьqtьlar Bьl mərəzərqət „bətə saixuz həm yerizdinejələr tarafьnan qarşь alьnьrqa tejeşle. Eşləp sьqarьvđь sьjfat jaqьnan kytərev, unьn səəəptəren tikşerep, prajzvudstьvalarđaqь eske məmkinlekłərđen tulьhunsa fajđalanьv, tixnikanь ejranevđə partejə həm prafsajuz ojoşmalarь nəgendən tejeşle hьnьlьş jaharqa tejeştər.

X. Aznaəaj.

3 tinlek oshodlo kamideje

Oşo jьldьn 6 nsь ijvralьnda əlka maja tuplav kamsutьnan aqьmdaqь kənəşmahe nulьp, kənəşmələ jəmhyrejət kyləmendəge ner nisə rajundьn „eşlekle" kamsuttarьnda „eşlekle" dak tattarь tьnlandь. kənəşmənen ol dьna qujqan ydak maqsatь:

1— RAJUNDARDA MAJA TUPLAV EŞENEN BARЬŞЬ.

2— ŞUL EŞTƏ RAJ KAMSUT TARЬNЬN EŞMƏKƏRLEQE.

tigan horavđarqa yđək javqp tə nьv ham uqa đerəh jəldar kyrhətev ine. „Nejət" ьrnьna jette Bьna kənəşmə.

DƏVLƏKƏN RAJ KAMSUTЬ YĐ EŞHEDLEGENƏN YĐE QЬ DARĐЬ kənəşmənең kən tərtibendə torqan məs'ələ nujьnsa serense hyđ Dəvləkən raj kamsutьnьqь ine. Lakin ul yđeneң „RAJUNDЬN MAJA TUPLAV EŞENDƏ JARDƏM ITEV TY— GEL, XATTA YĐE OJOŞTO— ROLQANDAN BIRLE BER TAPQЬR ULTЬRЬŞTA UDQARA ALMAVЬ YĐENEN" комисс. содействе. „BULЬP OJOŞTORA комисс. без содействь. „BULЬP SЬQЬVЬ: jəmhyrejət qarьşьnda kən kevek asьq ikənən kyrgəs kənəşməgə kilevđən turanan tura aşş tarttь. Yđ aşşn yđe dizirtiriekkə haidь. Başta: „Malьm jaq ujamda, nej qajqьm nar nuranda..." tip qьş nujь tyşəmgə tekerep jattь jattьla nəgenge kendə kilep yđ eşhedlegenən yđe qьđarđь. Şunlьqtan kən tartiae tap tura Şişmə rajkamsuьs đaklatьna kyste:

„YĐƏK EŞ—RƏISE ARTЬNAN RƏIS ALMAŞTЬRЬVĐA BULDЬ" Bedden Rajkamsut— tej Şişmə rajkamsuьs vəkile ejtə—sintaerđə yk ojoştoroIqan nulha la, ojoşov eştərebeđ unьp sьqmanь. Sənki: ylep kitkən oşo 4—5 aj vaqьttьn esendə ner tygel 5—6 rət raistər almaştьrьp elgerđek. Berđa—nerđə nej tik rəis artьnan rəis osopqьna tordo. Har ner silsəvit punkьtьnđa ajьrьm kamsuttar ojoştoroIqan. Rajundь 6 kirtəkkə ayłep, hər ner ayłəkkə ajьrьm vəkildar nerketelde. Rajundьn ydendə kansyltatseja nar. 9 tap qьr nittьrь udqarьp 14 terle

Əgər inde kamsuttьn maja tuplav məs'ələhəndəge kankrit eştərenə ktihək bьl turala oşo naqlymətte sirə alam:

— Haqlьq kassahь turahьnda, hed nəđđən ner nəmələ horamaqьd. Sənki rajkamsut unьn ner, nəməhendə nelməj. Bьl turala rajunqa kypme kantryl haə nirelgəndərđə, xəđerge kendə şunьn nisə pratsinьs ytəlgan nulqəndər, ul nedgə qaranqь.

— Zajьmdь narь 60 pr. taratьlq. Əle ul taratьlqandьn aqsəhьnda Iəqət 63 pr. qьna jьjnaqanьeđ.

Bьjьl nedgə narьhь 239200 humlьq „5 jьllьqtь 4 jəlda" zajьmь nirelde. Bed şunьn təgəl 1436610 humьn tartiq. Qalqalqan 95590 humь yđ keђaeđđə tvalana. Oşo taratьlqan 143610 humlьq zajьmdьn neqenge kendə nej narьhь 90824 hum aqsa jьjnaqanьeđ. Qalqan 52786 hum kem kebəhenə jьlь qoja torqandьr, ul nedgə qarauqь. Bed unь nelmajeđ, ul nəđđe nelməj.

— Maja tuplavđa kalxuzdarьnьđ janqьđaqtarqa qarəqandə təqəl 50 pr. qa qojroqta toralar.

Bed kalxuzdar tarmaqьna qa rata 36200 humlьq zajьm airdek. Ular şunьn 53 pr. tьn, jeqni 19187 humьn taratlqanda.. Qalqan 47 qr. , jəki 17013 hum tođlaq kipterelə. Ə, şul ənə taratьqan 16187 humlьq zajьmqa nəgenge kendə nej narь 7675hum aqsa jьjnalaqan, jeqni təqal 40 pr. qalqan tөpr. tь jəki aqsalatə nulqan 11512 humdь yđeged nelegeđ....

Janqьđaqtarqa nirgan zajьmdьn handarь kalxuzdarđьqđna qaraqanda 4.26 tapqьr olo. Təgəl 155000 humdan tora. Ularđa şunьn 77615 humь, jeqni 50 pr. tь taratьlqan. Qalqan qap jartьna, jeqni 50 pr. xəđer qə əle ejəhen kətə. Oşo taratьlqan 77615 zajьmdьn nəgenge 82,5 pr tьna aqsa taqsьrelqan.

Oşo handardь nqьp sьqqandьn hunьnda, daklatьs Dəvlət krtdite inspiktьrь Vələ nen tele kermələp kən tərtiae nujьnsa torqan ikense hyđđe Blagaviş-şihskej rajkamsuьs ala:

„HORAHAQЬD HORAMAHAQЬD ĐA JUQTAN BƳTƏNEM JUQ!" Min ьnđa kamsuttьn nəştaqь ojoşov xəldaren həjlap tormajьm Ul qajhьnьđqa qьna qarahanda, şul uq inde. Şunlьqtan min turənan' tura zajьmqa kysəm.

Bed yđeneđga kilgən hər ner 100 humlьq zajьmdьn 77 humlьqьn taratlьq tь 23 humьn taş lap qaldьra nardьq Hədəmtə lə nirelqən 178150 humlьq za jьmdьn 77 pr. tь jeqni 138525 humь taratьlьp, təgəl 23 pr. jəki 39675 humь jatьp qaldь. Əle ul nəqenqe kendə lə şulaj jata.

Taratьlqan zajьmqa maja tup lav məs,ələhenə kilgəndə lə şul uq xəl. Taratьlqan 138525 hum lьq zajьmqa nej narь 65 pr. jəqni 60384 hum aqsa jьjnanьq. Qalqan 35 pr. jəki 48141 humđь neđ əle iəqət təştə kyrep kenə kinənaeđ.

Min zajьmdьn qala la kypme taratьvьn əitə almajьm. Min janqьđ şunь qьna nelən „5 jьl lьqtь-4 jьlda" zajьmь esselər arahьnda 27260 humlьq, xeđmatkərđər arahьnda 29390 hum dьq taralqan bulьrqa kərək.

— Kalxuz đarđa kypme?

— Belməjem!

— Janqьđaqtarđa kypme?

— Belməjem!

— Ə hьn ulaj bulqas haqlьq kassahь, zajьm almaşьrv həm nasqalar nisek toralar?

— Zinhar təjem mnaan nasqa hьn horamaqьđđa, nelməjemđə.

—Heđđen nьl tiklem artta qalьvsqьđđьn nsaaae nejđə?

—Yđeneđ qojroq bulqanqa Prafsajuz həm partejə həm kamsamul jəcəjkələre nьl eştə „telev..." tip kenə qarajđar. Maja tuplavđь nəşqa səjəsi kampanjalar rətenən qьtьrmajđar. Ulan hun rajtu menən rajnanьk ikehe arahьnda ike tərlə han—jərelep til. talaşalar.

Berehe—hinen đerəh tygel, mineke đerəh „tej. Ikensehe—relehen..... ьrnь kemđə unьq đerebe," tej.

Ə neđ, rajkamsut oşo ike talaştьn qajtь jaqьna jatьrqala nelməjensə, ike urtala aptьrap tik torannđ. Minensə ular ikehela đerəh. Senki rajtьnьn qulandaqь han đar ikən ul ail saq qьna yđenең qalьnan şuldьmь, şunь ul taratьlqan hanaj. Rajtu qulьnan kitkən zajьmdar unda avьl savite qulьna barьp taratьlmajənsa jatalar ikən, unda unьq nej eşe nar. Ə rajnanьk ulaj itmaj. Ul ajьrьm keşelərđen qulьna jetkerelep ajlьq vznustar tylənə naşlaqanьn qьna taratьlqanqa hanaj. Şunlьqtan unьq aik əđ sьqa.

Şul jergə jetkəndə đaklatsьnьn qanь qьđьp kitə la, 3—hyđde Birskej rajkamsuьs ala.

BƳLƏK QULDAN ЬSQЬNDЬ. Birskej rajkamsuьs yđenең daklatьn Başsik prizidejumь aqzalarьnan nerehenең: ipləştər sьqa tiklem tьtlanqan ike daklat jemhyzejət kyləmendə in artta torqan rajundardan ine. Bьna xəđer aldaqь torqan Birskej daklatan tьqiəjəьđ. Unda đur hьnьlьş nulasaqьn ketep toroqod! tigən maqtavlь hyđ aətьnda naşlanь:

—Rajunqa kilgən kantryl han 101% qa ytəlde. 215200 humdь 217400 humqa jetkerep taratьlđь. Taratьlqan zajьmqa 159872 hum aqsa tapsьrьlqan (73%) zajьm taralьvđьn jaqşь narqan urьnь qalanьq ojoşqan eşsene həm xeđmətkərđere ar hьnda. Ulardaqь 32492 humlьq zadanja 110410 qa jetkerelde. (Jəqni —120%) tik eş ənə şul taratьlqan zajьmqa aqsa jьjnav məs'

əlehendə tora. Tasatьlqan 110-410 humlьq zajьmqa nəgenge kendə nej natьhь 65870 hum aqsa alьnqan (63 pr.) qalqan 37 pr. xalq qulьnda jərej.

Eş şulaj uq qalanьn ojoşmaqan xalqtarь arahьnda la jamandan tygel. Undaqь 10,000 humlьq kantryl han 13332 humqa jəqni 133 pr. jetkerep ytəlde. Şulaj uq aqsa jьjnav eşelə 89 pr qa ytalgan. Taratьlqan 13332 humlьq zajьmqa 11948 hum aqsa jьjnap tapsьrьlqan.

—Bed taralqan zajьmdьn ajьrьm kalxuz həm janqьđaq tarmaqtarьn tikserep tora almanьq. Şunlьqtan min ulardьn hər ikehen sergə genə ajtep qujam. ularđa:

Kantryl han—113200

Taratьlqan—93668 (jəqni 82 pr.)

Aqsa jьjnalqan—82054 (87 pr)

1—11—indysterqja zajьmьn 123670 humlьq, kerəhtejən zajamьn 32807 humlьq almaştьrəlq. Minenң ajtəhe hyđem şunьn menən nette.

—Ə haqlьq kassahь turahьnda qajđa?

—Iptəştər, min...min.. ul turala, naşqalər həjlagəs şul jetər đer tip ujlaqan inem. Senki ul nьr nəđđə genə tygel nətə il menən. Ul nəđđə nətenlaj 4 ajaqь menən aqhaj. Kantryl han—falandar kilterep ait qьđar tьp tormajьm. Hydden đerəh şul: Bed unь onoltoq. Ul turala eş kin raveşta ajlənderelep jenərelmane.

—BЬNA HINƏ MAQTAVLЬ KAMSUT!

HUNQЬ „MAQTAVĐAR„

—Eşten đerəhən ajtergə kərək, ьnđa kilgən daklatsьlar narьlь da, hunqь toroştarьn qasanda kem Başsik həm Başlindərđəs ajьrьm keşelər nərəp tədatkəndən hun qь xəldaren genə həjlanelər.

Şişmə kamsuttarь menən Dəvləkən kamsuttarь, kamsut tygel ular. Eşkə ajaq halьvsьlar qьna.

—Bьnda hər ner daklatsь sьqala „dugьvьr„ tej.

Lakin ul dugьvьrđar tədelgəndərđə taşlanqandar. Şul aulamь dugьvьr! şul aulamь satsejaiizem jarşь! Şunьq əsən đə agərđə ьnan hunda jənlən derep jenərelməjđər ikən, ul sa qьnđa:

—„Beđđə dugьvьr!„

—Beđđə jarьş!„

tip, jərək nulqandьrqьs, ylek hyđđareged menən nəştь əjlənderməged!

—Şişmə, Dəvləkən rajəndarьn đa zajьm taratьv eşe şul tiklem jeranges qajьlqan, bed unda zajьm aimagan ajьrьm xuzalьqtar qьna tygel xatta nətə—ərganizatsejələr kyrəned.

—His ner tecle soroqalamaj, nitmaj genə ajtkan vaqьtta-nedđen nьl ; rajun ojoşmaeđđen nьl ; rajun ojoşmaeđđen nьl ; rajun ojoşmaeđ

Kalxuzsьlarđьn rajun s'jьzdarь-kytərenke rux menən ytə

QOROTQOSTARĮDA JAVAP URNьNDA KALXUZSьLAR

QьĐьL ABUZDAR OJOŞTORALAR, SƏSEV MAJĐANьN PLANDAĮjьNAN ARTTьRALAR.

Zolotonoş avıl səvite, Dyrtəjlə kalxuzında orloq tədartalar

Qьrqьđ-Mejəkə kalxuzsьlarьnьn rajun s'jьzь

KYTƏRENKE RUX MENƏN YTTE

Vəzdь qotlap qьđьl abuzdar ojoştoroldo.

Fivraldьn 28 ində, Qьrqьđ mejəkə rajunь kalxuzsьlarьnьn nse rajun s'jьzdarь asьldь. ən tərtinendə: Daşkalxuz sa-z, Rajkalxuzsajuzđьn xisap ıklattarь, jađqь səsevgə əder-k, kalxuzdarđa xemat ojoşto-v, malsьlьq məs,ələhe, urьn-ırđan đaklaltar hәm başqa məs' lar tora ine.

S'jьzd asьlьv menən rajun jöşmalarьnьq qotalvđarь hәm r nisə kalxuzdan rapьrtlar tьn ndь. Kalxuzdar, s'jьzdь qot-p qьđьl abuzdar ojoştoqđьlar. ləbələn: „Brlek" 18 sintnirđən, Karl—Markьs,—18 sintnirđən, klaq, 35 sintnirđən, „Balşek,—80 sintnirđən, „Hae nsь, 5 sintnirđən, „Blk—qol „kal-zь—145 sintnirđən, „Bəşir,, ılxuzь—75 sintnirđən „Jəş nə-r,, 133 sintnirđən torqan qь-l abuz tedəp dəvlətkə igen pşьrdьlar.

Rajkalxuzsajuzđьq đaklatьna araqanda jađqь səsevgə əder-tese hәm kalxuzlaşьv xərə-ьl rajunda aьnь aьlaj to-

Plan aujьnsa Qьrqьđ—mejəkə rajunь jađqь səsevgə teşkenga ıklem 28 r. qə kalxuzlaşьrqa tejes, tip ullanhala, kalxuzdar yđ estərena insejatii gruppalar ojoştoroplьv eşkə kereşevdə-re arqahəla xəder yk 31 pr. qa jetkən. Bər 136 kalxuzqa ojo-şup eş əp naralar. Şular esən đa 40 kəxuz sik ereiar.

Kalxuđarđьn 40 pratsint prijəzvdsteva planь tedəgən.

Əvəl kuzatьqь masina həm qoramalьarь 79 pr. qa tədalgən aslьp, jumran 8 traktor, 91 sas kes, Hurlo tadartqьs həm 225 haanqa rimunt jahaj torqan eş nar.

Səsev orloqtarь Ikke kalxuz-darđa jetə ə, orloq tadartьv eşe 91 pratsintqa ytkərelgən. Tik janь ojoşqan kalxuzdarđa orloq jetməj, Ikke kalxuzqa ıđ-ıaexse-xuzalьqlar đa kal-uqa ingəndə yddərenen elek-ođsəsep kilgən majđandarьn ət nьjьl arttьrulasaq majdan-arь qaptarlьq orloq dejəm-aşьrergə tejeş nulhalarđa aьnь eşləməjđər, kulak qotqohona nirelep „orloq jetməj„ tejđər. Tixnik yьemlektər turahьnda məs'ələ taqьla avьtьraq tora.

Nasar orloqtarđь jaqşь surt orloqtarqa alьstьrav eşe lə nik nasar bara. Bik kyp kalxuxdar jaqşь orloqto tirməndə tarttьrьp aşajdar.

Kalxuzdar oulьnda 17 dana traktьr oulhala jaqşv—majtav nəmələre menən ta'min itelmə-gəndər. Tejeşle urəndarqa xə-ər itep qarahalarda ner məqnələ sьqmaqən. Havьt—hasalar oulmavь la eşte avьrlala.

Eş attarьn jad kenə furaz menən ta'min eşe lə ikke kal-xuzdarđa qьna jaqşь tora. Janь ojoştoroloqan 40 kalxuz furaz menən ta,min itelməgən, həm rajkalxuzsajuzqa zəjəfkə lə əriel məqan.

Kadьrdar məs,ələhe başqa ra-jundarđaqь hьmaq ьnđa la nik avьr tora. Kalxuzdarđa xi-sapsьlar oulmavь arqahьn đa eştərđe xisapqa alьv həm unьş ayiev eştəre sik nasar tora. Bьl turala uьjьlđa qənəqətlonerlek saralar kyrelmagən. Tik ner tap qьr qьna kurьs asьlьp xisapsь həm jađьvsьlar uqьlьp səqa-rolqandar.] Tiđđən taqьla 150 keşelek ərigədir həm xuzalьq tarmaqtarь mədirđərə uqьlьp sьqarьrqa ujlanha lə aqsa tanu məs'ələhen- kilep terəlqps məs, ələ avьrlaşa.

Janь avəl xuzalьqь maşina-lər turatьv eşe lə maqtarlьq ty-gel. Kalxuzsьlar 60 zadatkь ty-ləvđe avьrhənalar.

BIKMIT, AĐNABAI

TAPURIN RAJUNь KALXUZSьLARьNьN IKENSE S'JьZь— YĐ ARA TƏNQIT AƄTьNDA YTTE.

KALXUZDAR-SьINFI HьĐьQTь HAQLAJ ALMAQANDAR MAJA TUPLAV QƏTEV, ITELMƏƄLEK NASAR BARA.

Begən-20 nse fivral. Tərlə ojoşmalarđan uirelgan uyləktər hәm qođavđar ahtьnđa Tapurin rajunь kalxuzsьlarьnьn ikense s'ьzdarь asьlьp. kən tərtiar aujьnsa tovge hyđđe rajun kal-xuzsajuzь rəise iptəş Qəjetqulьf ala:

— Bedđen rajunđьn kalxuz-darь, tə jul, unьş jəjnav hәm igen əderlav kampanejəhьn unьşlь ytkərđelər. Zadaneja aujьnsa kalxuzdar ьsьl valavaj uqьştьn 28 pratsintь ihəsna 22 men aot igen tapşьrьrqa tejeştər ine. Ular, ьsl hanđь 35 men aolqa jetkerep, planđь 150 pratsintqa tulьtьp ytənelər.

Kalxuzlaşьv xərəkatenen yđena kilhək: 1930 usь jьlđьn aerense yktəərendə aətə kerəktejan xuzalьqьnьn 16,5 prat-sintь kalxuzlaşqan oulha. 1931 nse jьlđьn 20 nse fivralьnđa sьl han 33,1 pratsintqa jeta. Bьlar—3 kammuna, 69 avьl xuzalьqь artile hәm 10 qadi şirkatkə uylenep eş alьp saralar.

Lakin, yьevđar hər qajđala ner tiged tygel. MəƄələn, nimes səvitendə kalxuzlaşьv 9 pratsintqa jethə, Əxmət, Şərip savittərendə kalxuzlaşьv uьltьrqь nəktə lə tonьp qalqan xəlđə tora.

Kalxuzdarđь tədartьv mələndə 49 kulak xuzalьqь kalxuz-dan sьqarьldь. Bьlar kalxuzda saqtarendə turanan—tura unь jemerev səjəsətə totop kilgan-dər. MəƄələn, nimes səvite dəvmələndə ojoşqan „Ruza Lyksimburg" kalxuzь 1.500 hum naluk tyləp kilgan elekke najardь jəşerep kilgən. Talьazь səvite dəvmələndə ojoşqan ner tiged tygel. MəƄələn, nimes səvitendə kalxuzlaşьv 9 pratsintqa jethə, Əxmət, Şərip savittərendə kalxuzlaşьv uьltьrqь nəktə lə tonьp qalqan xəlđə tora.

Kalxuzdarđь tədartьv mələndə 49 kulak xuzalьqь kalxuz-dan sьqarьldь. Bьlar kalxuzda saqtarendə turanan—tura unь jemerev səjəsətə totop kilgan-dər. MəƄələn, nimes səvite dəvmələndə ojoşqan „Ruza Lyksimburg" kalxuzь 1.500 hum naluk tyləp kilgan elekke ejələrenə sişər hum aqsa tylətə. Şulaj tьp, kalxuz yьevđən tuqraj.

Baqaj avьlьndaqь „Frunza" kalxuzьnьn raise Roximef 200 aot tuda sart holoro, „Qьđьl Jut" kal uzь 900 aottan artьqь-raq igenen spikylətsejə julь menən xosusi quldarqa hatьp jenərə,

„Xođajsirđin" Kalxuzьnьn rəise Əsrarьf kalkuz uarьşьn nasar xəlqa qaldьrqan, igen əderlav planьn 50 praisint tultьrma-maqan, tirməndərđən jьjьlqan garuьs sьurđarьn uadarqa sь-qarьp hatьrqan, sik kyp aqsaq tuđđьrqan, kalxuzđьn aətə tanьşьn araqь esevgə totonqandar.

Kajkalxuz sajuz şulaj uq, ma-ja tuplavđa la ner tərlələ sara kyrmagən. Inev vznustarь tup-lav, „5 jьlьqtь 4 jьlđa" zajь-mьn taratьv, kridittərđe qajta-tav turalarьnđa qoro qaqьđ je-narevđər menən genə qalanqan. Bьlardьn fakt raveştə nisə prat-sint ytəleven Rajkalxuzsajuz uelmaj.

Malsьlьq məs'ələhenə lə ear-maq aşa qaraqan, kyp kalxuz-dar dəvlətkə tapşьrьlahь praduk-tьlarđь tapşьrmaqandar. Şarip kalxuzь aqzalarьnьn yđ qul-darьnđa 7—8 ər harьqtarь au-tьvqa qaramaьtan đejəmləşte-relgən 150 harьqtьn jənən dəv-latkə tapşьrahь urьnđa aqzalar arahьnđa 8 ər kilagrammnanan əlaşep alqandar.

S'jьz, rajun kalxusajuzьnьn daklatьn tьnlap, jetəkselek eşendəge jeteşhed urьndarđь keslə tənqit utь menən kejdərgəndən hun, aldaqь kəndərga qarata tyənđəge nakazdar-dardь airep qaldьrđь:

1) Ireklelek nigedenda, jadqь səsevgə tiklem kalxuzlaşьv xə-rəkəten 55 pr. qa jetkererga. Kalxuzdar menən tere nəjlənəş-te kəsəjterga, ytkəndəge xata-lar qanatlanmahьn əsən yđ va-qьtьnda teşeşle saralar kyrə ba-rьrqa.

2) Jadqь səsevgə aətə əderlek eştəren (orloq tuplav, ta-dartьv, darьvlav, avьl xuzalьqь qaramaidarьna rimunt, furaz əderlavđarđe) 15 nse martlan da hunqa qaldьrmaj aeterergə, ьsl eştə aldьn sьqьvsьlarđь ay-laklərga.

3) Kalxuzdar arahьnda mal-sьlьq məs'ələhen jaqşь julqa hahv, aьnьn əsən jьlь mal ad-narđarь haldьrьv saralarьn xə-derđən kyrə başlarqa.

4) Maja tuplavđaqь jeteş-hedlektərđe xəderđən aətərap, ьsl turala planь raveştə eş alьp barьrqa.

Ş'jьzd, aьnan başqala şaqtaj məs'ələlər qatap, Rajun kalxuz sajuz idarahьna janь sastaf haj-lap qaldьrđь. Idara hәm təftiş kəmisejəhenə udarsь kalxuzsь iptəştər hajlandьlar.

Ş. YTƏŞEF.

STƏRLETAMAQ RAJUN S'JьZь JABьldь

(TELEFUN AŞA)

Rajundaqь kalxuzdarđьn 2 nse s'jьzь yđenen kən tərtinen-đəge məs'ələlərən xəl itte. Bə-gengə kəndə 4 mendən artьqь-raq janь—urta xəlle xuzalьqlar kalxuzqa oloştolar. Hunqь aiş aj esendə rajunda 2300 janь xu-zalьqtar kalxuzqa indelər. Kal-xuzdarđьn hanь ike tapqьr art-ьь.

Kulaktьn kaluxuzqa qarьşь qotorqan rəveştə uulqan agitat-sejahьna qaramaьtan, ytkən xu-zalьq jьlь—kalxuzdarđьn ajьrьm xuzalьqtarqa qaraqanda, in aejek eş kəs narlьqьn kyrhətte.

Bьl, ajьrьm xuzalьqtarqa qa-raqanda kalxuzdarđa sosev maj-đanьnьn artqanlьqьn, daxuttьn yьeve, avьl xuzalьqь qoramal-darьnьn hәm eş malđarьnьn urьnlь tajđaranьlьvđarь menən derəkləna.

Ytkən jьl kalxuzdarđa artasa səsev hər ner xuzalьq qa 9,02 ga. ə ajьrьm xuzalьqtarđa 5,72 qa. uuldь. Timək ьsl kalxuzđьn janqьđaq xuzalьqqa qaraqanda ike tapqьr jaqьn artьq səskən-tegen kyrhətə.

Urtasa hər ner kalxuzsь jort xuzahьna valavaj đaxut 740 hum, saf kiler 277 hum tura kilə.

Kalxuzdarđa urazajđь jьjnap alьp eləşkənden hunьnđa (tyqel-gən kəstən hanь hәm sьjtatь jaqьnan) hər ner kalxuznikqa simtund orloq fundь hәm başqalar menən 4,73 sitnir igen tu-ra kilə.

Qajhь ner ere xuzalьqtarđa „Sivcinka", „Krasni đəravalis" hәm „9 nsь qinvar" kalxuzda-rьnđa valavaj đaxut hər ner xu-zalьqqa 1028 hum, saf kiler 407 hum hər ner jaş başna 6 sint-nir igen əlaşelgən.

Kalxuzdar igen əderlav planьn artьqь menən ytənelər. Bьlar nətqhelə kalxuzđьn fajđalь uu-lьvьn kyrhətələr.

Xəđer 2 nse ualşevik səsev jađь jaqьnlaşa. Rajun s'jьzь 4 men jarьm kalxuzeьlar ismenəp aətə natrak, jađь hәm urta xəl-le janqьđaqtarqa kalxuzqa inev turahьnda mərəzəqat itte. Sən-ki 2 nse ualşevik jađь maşina-lardь—invlatarđardь kərəgensə vaqьtьnda əđerlav orloq hәm eş kəstərə menən tulьhьnsa ta'-min itelgəndəgena hədəmtələ ytəsək.

Bьjьl jad nedđen rajunda, ytkən jьlqa qaraqanda səsev majđanь 21,3 pr. qa artьrьrqa jəki 91,858 jaravaj igene səse-lergə tejeş.

Bьjьl kalxuzđarda səsev maj-đanь 52,983 ga. ualьp 59 pr. jarь, urta xəlle krəđtejəndər kolliktifləşergə tejeşle.

S'jьz nətə eşsəndərđe aldaqь torqan 2 nse ualşevik jađь ьurьstarьn tulьhь menən ytavgə nətə kəstə tuplarqa—maslizavajt itergə saqьra.

Jađqь səsev kampanjahьnьn məhim ьurьstarьnan nerehe—malsьlьq esen julqa halьv, şu-qala s'jьz nətəhe kalxuznikta-rđь, janqьđaqtarđь urbal uj me-nən mal hujьvsьlarqa qarşь kə-rəşkə, malđь haqlav, jaqşь tər-nejəlav, sьjtatьn jaqşьttьv eşe-na saqьrđь.

S'jьz kalxuzdarđьq kiləsəktə eske eştərenen nьqьvьn, mə-đəni tormoş eştərenen julqa kalьnьv məs'ələlərən tikşerđe.

S'jьz diligatlarь jađqь səsev-gə əder ualqanlьqtarьna, kalxuz-fundьnьn janь əlgəşevđə jenep sьqьvьna yđđaren udarnik itep iqlan ittelər.

S'jьz eşsəndər arahьnda dur kytəreleş tьvđьrđь, krəbtejən-dər arahьnda unariaqan janь kalxuzdar ojoştoroldolar. Ber kən esendəgena kalxuznik janqьđ xuzalьqtar tatahьnan qaliqa igen menən 12 terkəm qьđьl abuz kilde.

S'jьz narqanda janqьđaqtar tarafьnan kalxuzqa inev tura-hьnda qarizalar nireldelər.

IT ƏDRELƏV FRUNTьNDA

PLAN YTƏLƏ.

D— Məsetle rajunьnda, 31 nse jьldьn planь aujьnsa narьhь 3041 baş mal əderlanerga tejeş ine. Xəđerge kəndə şunьn 2581 başь ytəlde.

Zadanjanьn ytaleşe, ajьrьm maldarqa aylep halqanda tyəan dəgesə tora.

MəƄələn:

Mejədle ere maldar	2173 baş	urьnьna	1400 b,
Harьq	626 „	„	1064 „
Susqa	147 „	„	72 „
Attan	87 „	„	37 „
Kəzə	10 „	„	8 „

FIVRAL KLANь ƏƏLƏDƏ.

Jemhyrejəiten fivral ajəna al-qan it əderlav planь başlan ajaq eđelde.

MəƄələn:

Mejədle ere mal	56,2% qa
Susqalar	12,5 „
Harьqlar	72,2 „

qьna ytelde.

Ajьrьm rajundarđь alqanda Bə-lanəj, Dəvlətkən, Bişnylək, Prijut Ikke Baltas hәm Byzdək rajun-đarь mejədle ere mal əderlav-đən; Bere, Əfe, Dьvan, Bajqь, Tapurin, Qaltasь rajundarь aus-qa əderlavđan, qəfev itelmətlek dərəsələ qojroqta qalalar.

Bьndaj həjrəlevđərgə sik qu-jarqa kərək.

M. X.

Jьrtqьstarəa mal hujьlqan, ner nindəjđə sara kyrelmə-gən.

Əfe rajunь Qaremalь avьlь səvite kyləmendə 8—fivralqa tiklem jьrtqьstarsa mal hujьv narqan. Barlьqь 28 baş at, ner nisə vaq mal hujalqan, lakin avьl səvite jьrtqьstarsa mal hu-jьvđarqa ner nindəjđə sara ky-magən. Ninə ner sarala kyrmə-neged tip horəvqa avьl səvite rəise: sara kyrergə kərək, lakin əle kərək tiklem qəjeplev mati-rejaldarь alqanьnьd juq, tip ke-nə javap qajtara.

Prakaratura kyđ hal.

F. A.

MAQAR RAJUNьNDA AQAS ƏƉERLƏV HYLPƏN BARA.

MAQAR, 7 MART. MAQAR UCLISXUZь AQAS ƏDERLƏV KVARTAL PLANьN 70 PRATSINTQA YTƏQƏN. AVƏL SƏVITTƏRENDƏ EŞŞE KƏSƏN EŞKƏ JEBƏREVĐƏ MƏSYLEJƏTHEƄLEK HIBƏLƏ QAHь BER AVƏL SƏVITTƏRENDƏ ƏLE KULAKTAR EŞKƏ JEBƏREL-MƏQƏNDƏR MAQAR AVƏL AKTIFь EŞŞE KƏSƏN 100 PR. BIRERGƏ bŞANDьRA. MAQAR PARTEJƏ JƏCƏJKƏHE AQAS ƏDERLƏV MƏS-ƏLƏHE ERQƏHENƏ BƏTƏ AKTIFTь HƏM JALPьNь MABLIZAVAJI ITTE: BƄEŞ BUJьNSA AVƏLDARQA MAXSUS BRIQADALAR SƄQA-RƄLDь.

QABьASЬF-

BƏTƏ BAŞQORTOSTANĐA

QƏMYMI UQьTьVƏƄ 1—NSE S'JьZь SAQьRƄLA.

KƏN TƏRTIBE:

1) QƏMYMI UQƄV ƏSƏN KƏRƏŞTEN PIRESPIKTIVь HƏM ITUGь XAQьNDA **(ip. ƏBYBƏKIREF daklatь)**

2) MƏKTƏPTEN HƏM MASSAVƄJ SƏJƏSI AN—BELEM EŞTƏREN JAQŞьRTьVĐA KƏRƏŞ. **(ip. MINDILSON dьn daklatь)**

3) MASSAVƄJ SƏJƏSI AN—BEELM EŞTƏREN OJOŞTOROV FURMAHь XAQьNDA **(ip. QJYMƏREF hәm Başprafsavit vəkilenen daklatь)** SƏJƏSI AN—BELEM HƏM UQƄV JORTTARьNDA XƏRBI EŞTƏR XAQьNDA **Başvajankamat vəkilenen daklatь)**

4) MƏQJARIF JULьNDA INSPIKTьR EŞTƏREN OJOŞTOROV HƏM UNьN BERLƏŞTERELGƏN PLANь. **(ip. DANILƄF daklatь)**

TƏBƏKTƏR HƏM OJOŞMALAR S'JьZQA ƏDERLƏNEVĐE TƏ'MIN ITERGƏ HƏM QƏMYMI UQьTьV MATIREJALDARьN KILTERERGƏ TEJEŞTƏR.

QƏMYMI UQьTьVƄь JAQŞь ALƄP BARQAN OJOŞMALARQA, MƏKTƏPTƏRGƏ, UQьTьVSьLARQA HƏM KYLTARMEJESTƏRGƏ BYLƏK BIRELƏSƏK.

S'JьZ 20 NSE MARTTA ASьLA.

BAŞ. MƏQ. XALQ KAMISARLьQJь.

KALXUZDARQA BAJAVAJ NAKAZDAR

(DьVAN MƏSETLE RAJUNьKALXUZSьLARьNьN S'JьZьBUJьNSA).

DIVAN-MƏSETLE rajunьn-aq kalxuzsьlardьn slyte nulqan ьsl s'jьz 20 nse fivral irtən-ə saqat 9 đa uq başlanьrqa ulha la, urьndaqь vəkilidərđən 0 pr. tьla kilep jetmav arqa-ikqa 21 nse fivralđa qьna ьuldь.

Kən tərtinendəge nerense as'ələ başkalxuzsajuz đaklatь ne. Lakin daklatsь uulьp ker-jən ipəştən nerđən başkalxuz ajuz eşe menən jaqndan tanьs ьlmaq ikensenən başkalxuz-sajuzь jeharelgan tizistarđь daklatsьn ner qat uqьp la sь-qa alьvь arqahьnda daklat ner 15-minuttar samahь uutal-qandan ədelap qala. Aptь-raqan kədər ner nerehenə je-lalep şaqata. Kən tərtinenen kense Pkьtьnda torqan iken se mas'ə aujьnsa rajkalxuzsa-juz raise təş Qimranьfajaqqa. aəđa.

Rajkalxsajuz yđenen janь-qьna majdoqa kilgan jəskenə ner aparat ьlьvьna qaramaьtan aegonge kiktifiaşev xərəkəte-na jetəksel itevđə kyp kena eştar eşlen. MəƄələn: 30 nsь jьldьn kəndə aətə rajun tevmiəlendə aləhe 2831 xuza-lьq kalxuzdь uulha, aegonge kəndə aed aьn 4025 xuzalьqqa nengonen kyaed. Lakin yьeş aətə urьnda la tyed tygel. Ber səvittə kalxuzđьn hanь 70-80 pr. uulha, ikense ner sə-vittə 30—40 pr. tura kilə. Ber qinvar ajьnda qьna aed, xuza-lьq jьlьn aeterap, ikap ədev arqahьna ner tygel 520 xuzalьq tь kalxuzqa tartlьq.

KALXUZ ƏƄTƏN SьQTь. Kalxuzdar xuzalьq tedəv esen-đə aldan narqan kevek ikmək ədərlav esendə lə artia qalmaньlar. MəƄələn ajьrьm xuzalьq-tar ikmək zadanejəhьn hər ner qiktarqa 1,85 sintnir tapşьrha-lar, kalxuzdar unь 2,85 s. qa taltьrđьlar. Şulajtьp ikmək tap-şьrьv ajьrьmdarđa hər ner xuza lьq qa 7—8 sintnir tura kilha. kalxuzdarđa hər ner jortqa 15 s. uuldь.Dərək jul menən qujqan đa ajьrьm xuzalьqtarđa la ikmək tapşьrьv nurmahь kalxuz-dar menən tinləşergə tejeş inek. Lakin unь şulaj itə almanьq.

Ikmək ədərlav məs'ələhendə-ge kəmselege şul uuldь. Bed içende qьrđan jьjnap qala alhaqla, haqьp nətə almanьq. Qajhь ner kalxuzdar hunqь kəngə tiklem unьştarьn aylep ala almaj kildelər. Jaki ayihə-lərđə piktar başnan kilgən urta xisapqa tajanьp, hunqьlma-qan igende ayldelər.

„KALXUZDARĐA EŞ KƏNƏ URTASA" Bed ьsl kalxuzsьlar arahьnđa eş kənən xisapqa alьvđь jaqşь quja almanьq. Eş nurmahьnьn hər jerđə tulь ytəleven kyđatmaaek. Hədəmtələ kalxuzdarđa eş kəne aik kyp sьqьp igenden toroşo aik qьjnatqa teşte. Xedmət kenənə tylanə torqan eş xaqь keserajde. Bьjьl nedđə in jaqşь tylangan eş kendəre 55 tin uulьp in tynan tylangəne 27-26 tin uuldь. Naturaqa əjlənder-gəs in juqarь xaq 6,8 kilaqram ma uulьp, in tynənge xaqь 3,6 kila uuldь.

LAF OROVĐARь URьNHьĐ Hunqь vaqьttaqь kalxuz yьe şenen kəsəjevenə qarьşь torqan qajhь nerəvdər: BƏDDƏ KAL-XUZSьLARĐьN HANь KYTƏ-RELHƏ LƏ UNDA BATRAKTAR JUQ, UNDA GELGENƏ KƏSLƏ XUZALьQTAR, timakse uulalar. Lakin, oşo kəndə 4025 xuzalьq tьn satsejal sastaława kilgəndə batraktar 19 pr. jarlьlar 51 pr. həm qalqandar urta xəlleler həm xədmatkərđər.

KADьRĐAR JETEŞMƏJ. kal xuzdarđa kadьrđar jeteşmaj. Şunьn əsendə ьsl turala kirbken saralar kyrergə, tərlə kurьstar ytkərep, kadьrdar ədərlərgə tura kilə. Lakin başkalxuzsajuz tara-lьnan Məsəqytta asьlqan 150 keşelek kurьs maqnə birmane Unda 150 keşegə narьhь luqь-tьvsь uulьp, ul da kenənə 2-3 saqat kena kerep sьqa ikən. Kurьs jeəərelgan keşelərđen te-lagenə javap birmagəs, 15 lap keşe jeəərep, 15 ela kire qajtьp aetelər. Şuqa kyrə Başkalxuz-sajuzqa kurьs ytkərgəs jaqşь yt kərergə. Juq ihə Məsəqyttəge kevek kurьstar asьp aqsa ərəm ttevđən iajđa juq, tip ajtergə kərək.

PLANь BULMAQJAN BER GENƏ KALXUZDA JUQ. Rajkalxuzsajuz eşendege đur unьş-tarđьn aerehe itep şunь hanarqa kərək: Xəđerge kəndə aedđə rajun kyləmendə prajьzvudsьva planь uulmaqan ner genə kalxuzda juq. Tik xəđer aedgə anə şul tədalgən plandarđь hər kalxuzđьn yđendə đifallaştьrьv, kankritlaştьrьv qьna qala.

13 MEN URьNьNA 17 MEN. Kədđən tədelgən plan aujьnsa ьsjьl aed narьhь 13000 ga igen səsergə tejeş inek. Lakin kal-xuzlaşьv eşendəge uulqan hunqь kiqəjevidər ul planь yđgər-tep 13 men urьnьna 17 mengə jetkerđe. Janьnan ərtalgən ьsl 4 menđen ner ələşə janь kerev selər xisaьnan uulha, ner ələşə kalxuzdardan tədelgən qarь-şьlav plandarь xisaьnan tora. Lakin xəderge toroşta ьsqa or-loq jetməj. MəƄələn: aojđajđan 524 s., holonan 428 sintnir. Bьnьn səəəne: aerđən—kyp urьn-đa səsev majđanьn artьq nьq kinəjevenən uulha, ikensenən—ked kene aed ajьrьm xuzalьq-tarđьn qulьndaqь uulqan orloq zapastarьn ner qulqa tuplavqa ahemejət birmagənaed. Xəđer kalxuzqa kerevselər qoro qul menən kilep kerələr.

MəƄələn: Əpterəxim kalxuzьn đa qьna 23 janь xuzalьq hьnar aertek orloq ta urtaqlaştьralma-qan. Unan hun tixnik kyltura orloqtarь jeteşməj: ьsjьl rajun-qa jaqьnan 75 sintnir jeten or-loqo, 80 sintnir kinđer, 1122 s. kartuf, 240 sintnir klivic orloqo kərək. Bьnь aed yđ rajunьaьđđan tanьrqa teşeşned.

225 HABAN KƏRƏK. Xəđer-ge kəndə kalxuzdar qulьnda barьhь 1000 haaan bar. Şunьn esenən 125 he ike tərənle, ja-nьnan 225 dana haaan kərək. Bьl ələ kalxuzsьlardьn 50% təş kil itkən vaqьttaqь talapturь aujьnsa qьna. Xəđer 65 pr. Şu-laj uulqas kalxuzdarđьn aegonge kəndəge teləktare taqьla kyp tiqən hyđ.

SƏSKESTƏR BIK ƏƉ. Xəđer-ge kəndə qulьaьđđa 57 diska-vaj. 39 dana huqalь həm 19 qa-đi sekeseaed bar. Lakin ьsl aik əđ, Əgərđə şul səskestar barьhьla eş midgelendə 50 ga jer eşlap qala alha, aedđen 5750 ga qa jaqьn jereaed ma-şinalar menən səselasək. Əgərđə ular şulaj itə almaj ikən, ul sa-qьnda aedđen qul menən səse-lə torqan majđanьaьđ taqьla kinəja teşa.

„ZIGZAG" TьRMALARь 2 Jьl. SKьLATTA JATA. Rajun-daqь in đur jeteshedlekten aerehe itep şunь alьrqa kərək. Beđđa kalxuz aqzalarь nisekter „Zigzag" tьrmahьnьn igen unьş-ьn kytərevdəge əbemejələn an-lap jetə almajđar. „Uqa syp tь-qьla" tip zigzag tьrmahьn alьvđan baş tartalar. Şunlьqtan 4000 dən aşьv kalxuzniktarь uulqan Dьvan-Məsetle rajunun-daqь 2 jьl inde xəđer 216 dana zigzag tьrmahь skьlatta jata. Unь kərək, tip aelgən hәm tara-tьp alqan keşe juq. Bьna ьsl tьrmalar aegendən yk taraьp aətelga teşeştər.

TIMER JьJNAV AĐNAHь HƏĐƏMTƏ BIRMƏNE. Jadqь hanan vaqьt erghaaedə kilep aьđqan nulьvqa qaramaьtan kyp kalxuzdarđa rimunt məs'ələhe aik nasar tora. „Timer juq, ky-mer juq, timerse juq" tejđər. Lakin ьslar urьnььd hyđđar. Tьrьşjən vaqьtta unь eşlərga tuli mumkinlek bar. MəƄələn: Aadullin hәm Qulpaj kalxuzdarь aedđə „juq" tip tormanьlar. Kyreşe rajundarqa sьqьp qoraldarь nejđəre menən timerselər alьp qajtьlarđa rimuntqa totondolar. Kyp kalxuzdar kymerde yđđəre jandьrьp aldьlar.

Tik menə timer məs,ələhendə genə ner ad avьrlьqtar bar. Avьl arahьnda jereqan ikke- moђqo timerđərđe jьjnap alьv esen udar ike adnalьq loqan ithəktə tejeşle hədəmtone birmane. Bьnь tanьrqa karak.

JANQьĐAQTARĐьN ORLOQJO LA TADARTьLHьN. Orloq tadartьvđa aedđen đur kəs nirə torqan urьnьaьđ -janqьđ-daqtar. Ber ajьrьm xuzalьq kal-xuzqa kilep inə ikən kalxuzdar menən ner rəltən unьqđa orloqo jaqşь tadartьlqan aulьrqa teşeş.

TƏĐƏV EŞTƏRE NASAR. Bьl mas'ələ lə maqtanьr urьnьaьđ juq, aik nasar tora. Kalxuz aul-qas aeddđen mal jorttarь kilep kergən ner janqьđaq: —ax mi-nen maldarьmala şundaj torlaq-tar aulha!" tip kitərlek aulьrqa teşeş ine. Lakin ul ulaj tygel. Jaqşь aulьv qajđa, kirehensə aeddđə aik kyp kalxuzdarđa kal xuz maldarь ajьrьm xuzalьq maldarьna qaraqanda janqьđaq nasar aulqan assq jalandarđa toralar. Şunьn əsən đa ьsl mas' ələ aeddđən ajrata iqtinar airev-đe horaj, tip daklatьn aetera.

ƏBYS.

3 NSE BIT „BAQSORTOSTAN

ƏSƏ TELEN JERLELƏŞTEREV TURAHЬNDAGЪ PARTEJƏ DIRIKTIVAHЬN HANGЪA HUQMAV—

Uŋ tajpьlьştьŋ praktika ia saŋgьlьvьnan ŋlьarət.

BAŞQORT TELEN BOJOMOĢA AŞЬRЬVDA OSORAQAN URЬƄ VILIKADIRƵAVLЬQЬ ŞAVINIZMЬNA. ŞULAJ UQ JERLE MILLƏTSELEKKƏ QARЬŞЬ UT ASЬLHЬN.

MƏKTƏPTƏRDƏ ƏSƏ telenə iqtibar itelhen.

Partejə həm xəkymət tarafьnan jerle millətten kyltuпahьn yƄterev, ularda aldanqьlar menən tigedləp satsejalizamqa alьp sьqьv turahында kyp qarardar sьqarьla, bьl turala kyp həjlənelə, həjlənev genə tygel, вьnь tormoşqa aşьrьv julында artta qalqan militətlərden yd arahьnan kadьrdar jeteşterep şular arqьrь xalqtь alqa satsejalizemqa jetək ləv esən xəder kyp sndstьva kyp kəs, tygelə, praktik eş eşlə nə. Bьl kyd aldьnьdda.

Lakin bedden ədərlənep jatqan şul kadьrdarьnьd arahьnan qajlь bergvdər yddərenen artta qalqan xalq arahьn eşlejəsaktaren ularda yd teldərendə an ne lem nirep tərəsejəlavse eşselər вulasaqtarьn onotop jesaralar.

Kyp uqьv jorttarьndaqь вaşqort tatar uqьvsular əsə tele da resenə iqtibar itmajdar, adenejat tynəraktare eşlamaj. Terle səjəsi tynəraktar əsə telendə alьp barьlmaj. Uqьvsular yd ara jarьm urьbsa jarьm əsə telendə hejlejdər. Qajhь ber uqьvsular əsə telenə „vaq məs,ələ" tip qarajdar. Şul arqala məktəp bətərep sьqqanda yd əsə teldəren jarlaş onotop əd məd vatьp həndьrьp urьbsa ejranep sьqalarda xalq arahьnda praktik eş melendə əsətelendə jaki saf urьƄ telendə aulatьp eş eşlej almaƄlьq xalgə kilalar.

Şuqa kyrə uqьvsular urьƄ telen nьq ejranev, unьŋ menən eş iterlek вulьv menən bergə məktən sьqqas kemdər arahьnda eş kyrəsaktaren də onotmaƄqa yd millətenen əs telendələ eş kyrerlek ularda yd telendə tərnejəlap satsejalizemqa tвna jetəklerlək вulьp ədərlənergə вejeştər.

Partejənьŋ milli səjəsətenen todov вuna oşonda. Ə. I.

„8 NSE MART" TEGEV FABRIGЬNDA JAŊЬ ƏLEP ƏJRƏTELMƏJ

„8 nse mart" isemendəge tegev fabrigьnda F.Z.U. uqьvsьlarь şulaj uq esselər arahьnda janь əlepte ejranev eşe alьp barьlmaj. Basqort, tatar uqьvsьlarьna əsə tele вətenlaj ejrətelmaj.

Məkələn: II nse sьjnьlqa вaşqort tele dərese dikatəqa 3 tapqьr inhalə, ul вaşqort, tatardar əsen tygel, urьƄtar əsən genə Başqort, tatar, uqьvsularь janь əlepte ejranev eşe alьp barьlmaj. Başqort, tatar uqьvsularь janь əlepte ejranev eşe alьp barьlmaj—jada вelmajdər. Uqьvsularqa qarap xərefe menən jadьlqan. „Tatar ədəəejatь tarixь" tigən kitaptь uqьtalar.

Uqьvsular „Bed oşo kegə tiklem janь əlepsə nqьrqa jadьrqa вelmajвed. Janь əlep menən jadьlqan kitaptь kyrgənəeddə juq" tejdər. „Tegevse" isemen dəge stina gəzite qarap xərefe

Bunda həjrəlep kilgən ihke qarap xərefen tiddən barqьp taşlap, janь əlepte ejranevde kesəjtergə kərək.

F. Əxmədyllin.

Başqort, tatar telendə ədəвejat juq.

Məsəqy tla mədəni kestar kyp kenə вulьvqa qaramaƄtan, вaşqort, tatar ədəəejate şulaj uq zurnaldar əd aldьra. Bulqan lь taptar da ihke, xəderge tormoş qe jiraqlь kitaptar juq. Bulqan tikleme xalqtь qənəqətlenderə almaj.

Bьnь tejeşle julqa halьrqa kərək.

„QAM"

Jьjьlьş həm kənəşmələr ike teldə alьp barьlhьn.

Krasnaİsul rajunьnda uqtьvsьslardьŋ kyзehe вaşqort, tatardar вulьvqa qramaƄtan, uqьvsularь dəjəm jьjьlьş kənəşmələ-rendə daklattar həm həjlər itar urьƄ telenda barьla.

UrьƄ telen вelməgən вaşqort tatar uqьtvsьslardьŋ yd telendə həjlarga başlьhahalar, urьƄ uqьtvsularь kərəkmaj –kərəkmaj tip ularda urьbsa həjlərgə məzəyr itlər. Şuqa kyrə Bяşqort—tatar uqьtvsularь urьbsa həjlej вəşlahalardə, ulmaj ədaq yd tel dərendə həjlap qujlar.

Şuqa kyrə вaşqort, tatar uqьtvsularьn вel nəqən kejqa urьƄ sa həjlətep вdalatmaj. yd teldə tendə həjlərgə ixtejar itelhen jьjьlьş həm kənəşmələr ike teldə alьp barьlhьn ine.

„TABЬN"

Qьəşь nəвur ədəlergə tejeş tygel.

Bilarət F.Z.U. məktəвendə qьəşь nəвurqa ahəmejət menən qaramav arqahында nəвur ədəjev aldında tora.

Qьəşь nəвurda 160 uqьvsь alьnьrqa tejeşle nulьala 60 qьna alьnap, ularda uqьv haman вaşlanmav sənəple taralвp вetep вaralar.

Uqьvsular arahьnda tadalaq haqlav eştəre juq. Jataq xanalar menən tə'min itelmagən. Xatta вьqa tiklem uqьvsьlardan kem alьnqanь turahьnda вelderma juq. Məktəp idarahь вьl eşkə вarmaq arqьrь qьna qaraj.

Вьljeteşhedlektərde вetərevdə qьrqa sara kyrergə kərək.

„Mikraskup"

„BILARƏT EŞSEHE" GƏZITENƏ BAŞQORT EŞSEHE LƏ QUJЬLHЬN

Bilarət rajunында вaşqort, tatar eşseləre kyp han təşkil itheldə, ularдьŋ an—вelemdəren arttьrьvqa вarmaq aşa qarala. Ularдьn xaqlь talaptarь qəməlgə aşьrьlmaj. Məвələn:

„Başqortostan" gəzitendə „Bilarət eşsehe" qəzitenen jattəhь вaşqort telendə sьqarьlhьn, jəki вaşqortsa ajьrьm gəzit sьqarьlhьn, tip jaдьlьqajьn. Bьqa вer ojoşına la iqtibar itməne.

Başqort, tatar eşseləre „Bilarət eşsehe" gəzitenə yd teledə rendə məqələ, xəвərdar jadьp jeвərələr, lakin uqa əhəmejəi вirep qaravsь keşelər juq. Ular şul kejgə jatьp qalalar.

Şuqь kyrə „Bilarət eşsehe" qəzite rdaksejəhьna вaşqort eşsehe la qujьlhьn ine.

Lutьf.

Qьəьl ərmejə kenənuŋşьlь uдqarдьq.

Bьjьl „Şərəq kimahь" вylege kinalarında həm fatagrafejalarda Qьəьl ərmejə kenə aldan ədərlek menən qarьşь aiьnьv arqahında jaqşь uq uŋşьlь uдqarьldь.

Qьəьl ərmejə kenə aldьnan kina—tejatr həm fatagrafejalar mavsus luzьnqələr m-nan ejdələp 22—23 nse fivraldarda вalalar həm Qьəьl qəskarдar esən k i n a l a r kyrhatelde. Kina kartinalar вigerəktə qьəьl ərmejə kenenə qarata tədelgənlektən qaravsьlardə qəniqətlənderə aldь. Kina aldьnan qəskərl iptəştergə qьəьl ərmejə kenə ham uaьn ahəmejate turahында daklattar yikarelde.

Qьəьqa əjtkəndə вьjьl Ətlela ge kina—tejatьr həm fatagrafejalar qьəьl ərmejə kendaren tantanalь rəveştə uŋşьlь ytkaidelər. həm yddərenən ilde haqlav fundьna barlьqь 509 hum 73 tin aqsa aylдelər.

QƏLI KƏRIMЬF.

Jaŋь əlepkə haiqьn qarəjdar

Krasnə—Usnt rajunь Səjet—nəna əvəl savitendə şulaj uqra jundьn yddendə la jaŋь əlep tor moşqa aşьrьlmaj. Rajun tarafь nьn əvəl səvittarenen jeвərelgən вətə eş qəddarь qarəpsə вulьp, əvəl savitendə la qarəp xəreltə re qullanьla.

Urundarda eşləvse iptəştərden qajьlьarь jaŋь əlepte вelmajdər.

Bьl jeteşhedlektərde вətərevdə qьrqa saralar kyrergə kərək.

„TABЬN."

„BAŞQORTOSTAN" GƏZITEN TARATЬV ƏSƏN KƏRƏSKƏ!

Mart-„Başqortostan" gəzite udar ajlьqь ajqanlь вirelgən zadanejənь tikşerev,

Hədəmtələr jahav, ədəkləktərde qьrqa вətərev ajь вulhьn. Udar ajlьq davam itь

RAJUNDARDA „BAŞQORTOSTAN" GƏZITEN TARATЬVDA QЬRQA BORDLOŞ JAHALHЬN.

BЬL HANDAR KEMƏRDƏN JƏDƏNƏ QЬƏЬLLЬQ KILTERƏ?

Başqortostan tuprақьnda вətahe 668 men 288 вaşqort xalqь jeşəj.

Bьl handar „Başqortostan" qəzitеn kiq eşsən jalpьqa jetkerga məmkinlekten nej tikiem dur ikənlegen, həm jenellek menən tormoşqa ytkərep вulasaqan asьqlajdьr.

Şulaj вulьvqa qaramaƄtan, „Başqortostan" dь taratьv udar ajlьqь ajqanlь вirelgən zadanejələrdь tuitarьp ytəvdə kətelmə jən ədəkləktərgə osoranьq.

Ber nisə rajunqa вirelgən zadanejələrdь alьp unьŋ ytaleşen tikşerep ytəjek. Məвələn:

Puştanьŋ 3 nse martqa вirgən məqlymətenə qaraqanda, Bajmaq 2000 zadanejə urnьna (вaj maqta 24 men 300 вaşqort вar) 959 gəzit, Qьrqьl Mejəkə 1000 urnьna 424 dana, Arqajaş 1500 urnьna 685 dana, Qonşaq 1000 gə 879 dana qьna gəzit taratqandar. Ə Xajвaila, Asqar, Ytge—Qьjqь rajundarь fivral ajьnda tarafqan handarьn mart ajьnda вətenləj kəmətkəndar. Ikense terlə əjtkəndə, udar ajlьqta вirelgən men dana zadanejənь ytəv urnьna kire artqa sigengəndar.

Bьna hedgəndar ajlьqtьn qajhь ber hedəmtələre. Bьlardan вaşqa rajundarda la eş şul uq xəldə tora.

Mart —ədəkləktərgə udar вirev ajь.

Udar ajlьq ajqanlь вirelgən zadanejə rajun puştь вyleвsəlare, partejənьn rajun kəmitətta re həm rajundarьq вətə javaplь ojoşmalardьn eşkə вarmaq aşa qaravdarь arqahında 50 pr. qa la ytəlməne.

BED, MART AJЬ „BAŞQORTOSTAN" GƏZITEN TARATЬV ƏSƏN KƏRƏŞ AJЬ ITEP YTKƏRƏBED

MART—UDAR AJLЬQTA BIRƏLGƏN ZADANEJƏLARDЬ TIKŞERƏV, HƏDƏMTƏLƏR JAHLAV, ƏDƏKLƏKTƏRDE QЬRQA BƏTƏRƏV. KЧP TIRAZ MENƏN BYLƏKLƏV AJЬ BULHЬN.

Başlanqan eş jartь julda jatьp qalmahьn. Bed udar ajlьq mart ajanda la davam itə tejed.

Partejənьn rajun kəmitətlare, raj RKI, rajprakuratura vəktildare eş narьşьn tikşerevdə artta qalmaƄqa, joqlaqan ojoşmalardь ujatьrlьq saralar kyrergə tejeştər.

„Başqortostan" gəziten taratьvqa appartunistarsa qaravsьlar javap qa tartьlhьndar.

Bьl eştə puşta gəzit вojorahь modire Jaŋqurazьf yden javaphьd hanaj.

Fivral вaşьnan Avkum partejə həm Başprafsəvit tarafьnan „Başqortostan" gəziten taratьv udar ajlьqь lqlan itejlgəne. Bьl ajqanlь „Başqortostan" gəzite hər rajundarqa zadanejalar вilgelap vaqьtьnan elek yk urundarqa jetekerep вətte. Ulqьna la tygel, „Başqortostan" gədtenen yd xedmətkərdare rajundarqa sьqarьldь. Rajundarqa taratьvsь xəвərselərgə ajьtьm zadnejalar вirep qajtarьldь. QьƄqanь, ridakseje 30 lap rajunda həm Ərənen ydendə jalpьnь gəzitergəhenə ojoştorov, unьŋ intuzejazmahьn kytarevdə dur eştər eşlene. Ətle puştahьnarandurdar arigadalarь вerkette. Ular rdьn hər вerehen saqьrьp ajьlьm jetəkselek ittə. Ajьrьm rajundarqa (Qьrqьd—Mejəkə kalxuzdarьnda) arigadalar ojoştordo. Qьrqьd—Mejəkə la 100 dən artьq kalxuzsьlardь „Başqortostan" dь taratьv arigadahьna tart tь. Ajьrьm məktəptardə, kalxuzsьlar, xəвərselər arahьnda dejəm anlatьv eştare alьp вərdь. Puşta həm unьŋ tvən seltarenə inde, вuna oşo tьvdьralqan dərtte tajdaiana вelev, „Başqortostan" dь taratьvda udar rəvetə eş itev genə kərək ine.

Puşfa oşo eştardə eşlaneme?

Dərəвen ajterga kərək. Tьvdьrlqan indьxejazim menən hidger jetəkselek itev, unь taqsla juqarь kytarev, ulardan fajdalanьv eşendə alьp javaplь xedmət kərdare hunqь siktə julqavlьq kyrhətteler. Ətlenən yflenda вul qan arigadalar, şulaj uq rajundarda eşte ojoştorov menən jetək selek itmanelər. Ridakseja tarafьnan puştəqa вerkelelgən xəвərselər arigadalarь qajda barьr qa вelmaj, aptьrap jerenalər. Вuştanьŋ qajhь məəs, səsələrgə barьrqa, unda eşte nisek qujьrqa kərəklek turahında kanrit plandarь juq ine. Ular—„вailha вulda, вulmaha juq „tip udar ajlьqqa qul heltəp kenəqaranьlar.

„Başqortostan"dь taratьvqa appartunistarsa qaravsьlarga sik qujьlhьn?

Ajlьq вaşlanьv ajqanlь rajundarqa вirelgən zadanejalardь tikşerqandə, puştanьn GƏZIT BOJORAHЬ MƏDIRE IPTƏŞ JANGURAZЬF „juq... вьl handardь tormoşqa aşьrьp, TARATЬP BƏTƏP BULMAƄ, QURЬQAM, BIK NЬQ QURQAM handь kəmetəjek „tip qavqa quptardь. Eştə ydе julвaşsьlaq itev urьnьna artqa sigende. Xatta „quj вulmaƄ ta, matəşma qьda" tip eşkə appartunistarsa qьranь. 15 nse fivralqa tiklem eşkə вetenləj вaşlamaj tordo. Bed, 10 kenlek turahında məqlymət horəqanda, ular—„oşo udar ajlьq ajqanlь kənəşmə jьjarqa kərək ine" tip həjlənalər genə ine əle.

Hədəmtələ unьn jetəkselege ərtənda вulqan puştanьn jaвь xedmətkərə Qjəlimsi tejeşle jetəkselek ala almanь. Ul əjtə:

Mine rajunqa вьqarqanda, вuna hinə вьjьr, вunьn ytaleşen tikşerdən вaşqa вer nəmələ əjtmanelar. Min, janь keşe, eştə nisek ojoşlororqa вelmajem. Ular miнə jul kyrhatmanelər" tej. Timək вьl fakat Jənqurazьftьn „вulmaƄ" hydən tormoşqa aşьrьv ətlendə nindaj jul menən kərəşeven asьqlaj.

Jalqan handar вaƄgə kərəkmaj

Fivraldьn 22 larendə saqьrьlqan puşta вaşlьqtarьnьn III nse s'jьzьnda şul uq Jənqurazьf iptəş:

„BED BƏQƏN YK 12 MENDƏN ARTЬQ „BAQORTOSTAN" QƏZITENEN TARALQANЬN KYRƏBED udar ajlьqtar 2 nse 10 xenlegə 5000 DƏN ARTЬQ UNЬŞ BIRƏE" tip s'jьzqa kilgen diligattardьn kyden вujanь, maqtandь... ul jalqan handar menən ydəərenen eşlekвedlektaren jəşerep qalьrqa tьtьştь. Puştanьn 3 nse martqa вirgən udar ajlьq hədəmtəbe tirazdьn 9610 da qьna tuqьralьp qalьvьn, xatta 10 meuge la jetməven hojlejdər.

Bədden telək

Eştə ədərlek dur. Juqarqь həm tyвendge partejə kamsamul, prafsajuz ojoşmalarь udar ajlьqtь ədəvsьlərden jeden вsarqa qəjeplelərgə kərəkle вulqan suranь kyrergə tejeştər.

BED „UDAR AJLЬQ" TIP QUL QAVŞЬRЬP JATMAƄQA BIRELGƏN HANDARDЬ YTƏV OSƏN KƏRƏŞ ALЬP BARЬRQA TEJEŞBED.

Bed, вaşlanqan eş jartь julda qalmahьn, tejsed M. A—Zaqьl.

Mətəuqat taratьvda ydəmdə udarnik itp вaşqalardan saqьran.

Min Bilarət rajunь Sərmən kalxuz jəştər məktəвe uqьven xəвarsehe Qj .Mu-tarьf "Başqortostan„ da Jihanşin həm „Jəş tədəvse„le işnijazьf iptəştərden saqьrьvь вujьnsa terle gazit zurnaldarqa 40 padpiscik tвnьp həm ydem esər ajlьq „Başqortosta„ Linlnse", „Jəş tədəvse„ gə jaдьlьp ydem menən tnlaşergə tynəndəge iptəştərde saqьram: Ytaşeva F. Ytəşeva K, həm Qahьjrьf M. (Şьqaj), Maqazьva F, Jagydin Z, həm Qjəlimşin Ə, (Sərmən) Şamil Janвajьva X, həm Fəjezef (Bilarət zavьla) Fəttəxeva Qj, Əkə mətьva X, həm Allajarьf K, (Qadaqqul ŞKM) Mansurьf Ç, Jədərejef V, həm Latьjpьf X, (Usalь ŞKM) Teləməşef, işвajьl həm Aqquzin K,(Tuaqtar ŞKM) Josopof V, (Ərasaj) Sufejanьf (Bilarət) M. Zajnəqi (Ətle), Bulatьf)Arqajaş) Xatıp (yrgə—uƄman) Əxmətşa (yrge—qьjqь) S. Niqmətі (tapurlп), Xesnitdinьf (Asь uqьtьvsьhь) S.Jin (Ətə), Zelherə (Qonşaq), Agişьf (Jaŋqaramalь), həm вaşqa xəвerselərde saqьrьp eştere turahında gəzitə aşa вelderevdəren horajam.

Ə.Moxtarьf.

TƏNQITSE HƏM JADЬVSЬLAR DIQQƏTENƏ

10— nsь mart, kis səqət 7 la, „Başqortostan" idarahında, Başqortostan prafitarejat jadьvsьlarь ergəhendə TƏNQITSELƏR KƳMƏGƏ ojoştorov вujənsaj вьbьş вulь

Jьjьlьşqa: tənqitselər, şaqir həm jadьvsьlar həm ədəəejətselər kilerga tejeştər.

Tyвendə isemdare kyrhatelgən iptəştər har xəldə ti jergə tejeşəsə[illegible] Nasirbj, M. Bikəst, jsmuf, Ə. Xənist S. lejef, M. Marat həm Q. Qəzejeref.

„BPJO" idarəьь. 2—1

Məs'yl ridaktьr urьn-вaƄarь: Z. KAƏPKUL.

BAŞQORT ƏBVLƏT TEJATЬRЬNЬŋ SƏJƏSI ŞƏNQƏT SƏVITE ULTЬRЬŞЬ.

Bəgən, səqat 6 la, kyltura harajьnda saqьrьla. bylengən вetə aqzalar, aftьrdar, tənqitselərden vaqьtьnda вievdare horala.

SƏVT.

BELDEREV.

9 nse mart kis 6 səqəttən вanьrav ham telhedder klubьnda (Nlagurutka, Lisapilnaj uram) elekke Başkuterlis kyn ham tire ilav zavьtьnьn xedmətselərən tadartьv вaşlana. Tadartьv kəmisejəhe вetə eşselərde ham xedmətselərde tadartьvqa aktif qatnaşьp, apparatь nьqtьlqa saqьra.

TADARTЬV KƏMISEJƏHE.

Kyltura harajь

BAŞQORTOSTAN DƏVLƏT TEJATЬRЬ

10 nsь ham 13 nse mart.

„DANLЬ OSOR"

4 pər. 25 kart. R. IŞMORATЬF ənəre,

B. Imaşьf pastanufkahь.

Ujьn 8 jarьm də вaƄlana

Bilettar hatьla.

Kymək zəjafkalar menən 25 pr. skitkə jahatь.

QЬƉЬL JONDOƉ

SƏJANSTAR: 7—8—30 10 вaqatь вajlanalar

BƏGƏN TEGE JAQQA 7 вylektə

URAL KINAHЬNDA

SƏJANSTAR: 6—7—30 9 10-30 вaqatь вajlanalar.

Bьgən AZEJƏ SIGENƉƏ вrьk 5 вylektə

GURЬN KINAHЬNDA

SƏJANSTAR: 5—30, 7—8 — 10—10 вaqatь вajlanalar həm 9

3—martta ƎƉ BUJЬNSA dramma 6 вylektə

Тип. «Октябрьский Натиск» Башгиздата. 613.

BƏRIƏN TƏBƏGENDƏ MƏZƏYRI UQЬVDЬ GJƏMƏLGƏ AŞЬRЬV EŞTƏRE.

— Uqьv jьlьnьn вaşьnda dəjəm məəвyri uqьvdь qəməlga aşьrьv julында rajun kyləmendəge вetə ojoşmalardan qatnaşlьqь menən 3 tapqьr kampanceja ədqarьlьp, xalq arahında kin raveşta anlatьv həm ojoştorov eştare alьp barьldь.

— 6 dəjəm uqьv məktəptare 18 jardəm kamisejalare tədelgən. Bьl kamisejalardə barlьqь 86 keşe aqza вulьp eşlaj. Bularдьn 73 tapqьr ulterьstarь вulьp, dəjəm məəвyri uqьv turahında 215 məs'ələ qaraqandar.

Dəjəm uqьv həm nadanlьqtь вetərev eştərenen əhəmejate turahında rajundaqь 42 avьalda barlьqь 213 tapqьr anlatma daklattar ytkarelgən.

— Uqьv jəşendage вalalardь ihəpkə alвv eşe 2 tapqьr atqarьldь.

Natiza tyвəndəgesə:

Məktəp jəşendəge (8—11 jəştəgelər) вalalar 479; Juş yвmerdər (11—15 jəştagelar) 327; barlьqь 806 вala.

Şular esenən adьq həm kejem menən tə'min itelergə tejeş вulqan вatrak həm jarlь вalalarь 273 keşe.

— Plan вujənsa, rajundь məktəp rajundarьna вylqandan hun 21 kamplikat in nən 16 məktəp asьlьrqa tejeş ine. Xəderge kendə 24 kamplikt menən 16 məktəp davam itə. Məktəptər nqьtvsьslar menən tə'min itelep вette. Plarqa qaraqanda 3 kamplikat artьq asьldь. Yьmerdər esen ajьrьm məktəptər asьlmaj, вeren se nrbqьs məktəptərgə alьqtьrьldьlar. Uqьv jəşendəge вalalar həm yьmerdər 100 pr. tь menən məktəptərgə alьnqan. Lakin tərde jomoşlo avьrьvdar (traxьma, sifilis h. в.) вaşqa səвaptər menən 3 pr. samahь atsif вar.

Məktəp вinalarь: 5 məktəpten yd вinahь bar. 2 kulьk əjə, 7 məset məktəpkə əjlənderelde. Başqa məktəptər ajьrьm krəktejən ejdərenə urьnlaştьrьlqan. Məktəptərden вarьhında la rimunt eştare вetəp uqьtьrqa jaraqlь xəlgə kilterelgən.

Məktəptər invintar menən вerense tapqьr ixtejazdь ytərlek dərəzələ tə'min itelqəndər. Uqьv kitaptarь menən 80 pr. qa, jadьv əвaptarь menən 60 pr. qa tə'min itelgən. Şulaj itep uqьv həm jadьv əвaptarьnda dur qьna jet şhedlek вar.

Jarlь вalalarьna jardəm fundə вqsalata 4250 hum, adьqlata 85 sintnir fund tedelgən.

Jardəm fundь ihəвenən oşo kəngə tiklem jarlь вalalarьna 185 par ajaq kejeme, 50 dana nyrek, 69 javlьq, 518 mitar tavar, 41 dana palto вirelde.

2 məktəp ergəhendə 30 вalaqa jьlь aş вirelə. Başqa məktəptər ergəhendə вьl eş ale ojoştoro maqan. Ojoştorov saralarь kyrelə.

UDARSЬLЬQ ƏŞƏ: Məqarfi eşselərə saqьzь menən avьl xuzdьqь—urman eşselare sajuzь dəjəm məəвyri uqьvdь qəməlgə aşьrьvda ydдərən udarnik itep lqlan ittelər Bularдan tьş xedmakərdərdən 5 keşe, avьl krəstejndərenən 85 keşe udarnik h nala. Lakin вьl udarniktar (uqьtьvsьlardan вaşqalarь) eşkə вik jomşaq qatnasalar.

Jьnalqan jardəm fundtarь dəjəm ixtьjardьn вarь 32 pr. tьn qaplaj alalar.

Uqьtьvsular adьq menən ittьr „A" вujənsa tə'min itelelər. Eş xaqь вirevdə totqarlьqtar вulqanь juq. Pram tavar menən planlь rəveştə tə'min itelgəndərə juq. Rajpanьn 10 pr. tavardan вaşqa xedmatkərdər menən вer rattən alnlar. Kətgə sizunda uqьtьvsularдь pram tavar menən tə'min itevdə ədəkləktər вulqajnь Xəder kapiratseja tarafьnan вьl julda вer tiklem hanьlьş вar.

Uqьtьvsьlardan kvalifikatsejalarьn kytarev eşe tynəndəgesə:

Uqьv sizunь вaşlanqandan вirle oşo kəngə tiklem 3 tapqьr kənfirinsejalərə ytkərəlep lь terle daklat həm liksejalər ytkarelde. 2 uqьtьvsь Qazan institutьnan sittən torop uqьj. Вaşqalarьn Ətle sittən torop uqьv kursstarьna вerketev saralarь kyrelə.

Məktaptərde palitixnikləşterev eşe jomoşq вara. Bьl məs'ələ məqarif inspikturahь həm uqьtьvsular arahında вer nisə tapqьr tikşerelnalə, tejeşle urьn ala alqanь juq. Rajun kyləmendə „Palitixnizatsejə ştanь" tədelmagən. Ajьrьm xuzdьq məəssəsələre вuqa вlqtьrьlmaqandar. Eş avlmələre həm mastirskejdər ojoştorolmaqan. Məktəptər kalxuzqa вerketelgən вulhalarda məktəp stinəhenən вaqьp eş kyrə alqandarь juq ale.

NƏƉANLЬQTЬ BƏTƏRƏV EŞTƏRE: Rajunda 16 menən 50 jəş arahьnda вetəhe 2628 uqьjjada вelevselər вar. (Avьl səvit tarenen alьqan məqlymətlere вujənsaqьna alьnqan.)

Şulardan 1400 keşenen nadanlьqьn вetərevgə qatnəşlav plan tədəldə. Şunьŋ esenən əd вelemlelare 350 keşe, 940 вtənləj nadan, 350 əd вelemlelər Bətəhe 1290 keşe uqьtьlьrqa tejeş.

Bedden plan вujənsa uqьj—jada вelməvselar 1000, əd вelevselər 350 вətəhe 1400 keşe həm kylt—paxut ştaptarь ia yd вurьstarьn ytəməjdər. Ojəmymən jalpь вlqtьrьlmaqan, mitьd ihke, jeteşhedlektər həm ədəkləktərdeŋ təp səвəвe şunda.

Uqьvsьlardьq sastafь: irdəi 398. Qatьn—qьddar 784; вaşqorttar 1068, вaşqalarь tatardar həm urьƄtar.

Rajunda oşo jaldьn qinvar ajьnda вer gruppaь ŞKM məktəвe asьldь. Bunda 40 keşe uqьrqa tejeş вulha la, oşo kəngə tiklem nej вarь 28 genə вala alьnqan.

ŞKM məktəвe 3 aylmale əj menən invintar həm uqьv kəraktare menən вerense dərəzələ ixtejazdь qaplarlьq itep tə'min itelde. Uqьtьvsь вer genə, jənə вer uqьtьvsь kərək. Narkamprasqa вer nisə tapqьr mərəzəqat ittelhə la, əlegə tiklem tвnьp jeвarə alqanь juq.

Məktəpkə tiklem tərəeja eştəre rətkə halьnmaqan. Plan вujənsa 7 jəsla, вer вaqsa, 2 majdan asьlьrqa tejeş вulha la, əlegə tiklem вьlardьn вerəvhe la asьlqanь juq.

Səjəsi aqartьv eştərenen toroşo вьlaj: (QьƄqasa alьna) Rajunda вer kətəpxana, 2 uqьv əjə вar.

Rajun kətəpxanalьnдaqь kitaptardьn hanь 2227 dana.

19 urьnda qьəьl məjeş asьlqan. 9 urьnqa kysmə kətəpxana sьqarьlqan. Jənə 8 urьnqa sьqarьvqa ədərlənə.

Oşo sizunda 4 tapqьr stinə gəzite sьqarьlqan. 8 tapqьr tejatьr qujьlqan.

Səjəsi aqartьv hьƄqьnda eşləvse kədьrdar jeteşmaj. Janьnan 2 izвac, вer kətəpxana mədire kərək.

Məqarif inlspiktьrь: IXSANЬF.

BƏTƏDONJAPRALITARDARЬBREGEGЬD

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(b)NЬN BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM B.Y.B.K. URGЬNЬ

1931 JЬL ŞIŞƏMBE 10 MART №54(346)

RSFSR ƊAGЬ TƏRLƏ MIL LƏTTƏR AHAHЬNDA DƏJƏM UQЬV

INDEREVƊEN TOROŞO.

(Narkamprus kollegejähe agzahь Rəximnajьttьn avtə Ərawaj dəjəm uqьv inderevь s'jьzьnda höjlagan daklatьnan).

Iptaş Rəximnajьl ydenen daklatьnda vaq millättər arahьnda 1931 nse jalaq dəjəm uqьv inderev planь nigedendə elgaşevle atqarьla, tip başlap kita. Kyp kenə milli ekitar plandarьn arttьrap tultьrgandar. Mäkälən Ədilgäj aftonomejälь elkähe dəjəm uqьv inderev planьn 107,3 pr. ingaş aftanomejälь elkähe 128,4 pr. qa, Başqortostan jomhyrejäle 103,1 pr. qa, Byrat Mangul 102,2 pr. qa ytalgandar. Qajьh ber milli jomhyrejättärdən artta qalьvdarь (Qarqədstan, Qadaqstan, Jaqut, Tängə kraj kevek) pidkadardarьn jetməwenən şulaj uq mäktəp halьvdaqь qajьlьqtardan kita.

Qajьh ber milli rajundardaqь dəjəm uqьv inderev dəge uldqan ösüş tämpalar, başqa rajundarqa sirelmajdar. Kesle rajundar artta qalьvsь rajundarqa jardəmgə kilmajtlar. Satsejalizem jarьşь ndarьslьq mitьdtarь dəjəm uqьv inderevdəge kendəlek eştärdə yddarena ubgin urьn ala almaqandar. Kyltpaxur, kyltistafila' qalьqlaş kevek janь eş formalarь jomoşaq qujulqan. Milli rajundardьa dəjəm uqьv inderev mas'älähenä maqarif aylekterenen tejeşnsä iqtinar itmawdäre arpalьnda milli rajundar, urьs rajundarьnan artta qalalar.

Dəjəm uqьv inderevden artta qalqan ucaskalь unlьp jaye udqandardь mäktəptargə tьqtarьv mas'älähe tora. Kyp kenə jomhyrejat, kraj hem ölkälarden bel turalaqь plandarь tultьrьlmaqan.

Bel eşte jäşe udqandardь kin rəwəşte qьbqa midge le kuns hə'n gruppalarqa tьqtarьwqa qarata qьdьwlatlap jebərergə kərək. Bunan başqa milli ülke, kraj jomhyrejattardəge qьddardь mäktəpkə tьqtarьv mas'älähe ük qьrqьv tora. Sajali doşman bel ucaskalь ük dur aktiflaq kyrhäta.

Milli jomhyrejättärdəge qatьs—qьddardьn artabьqta'rьnan şulaj uq dim qorol—qədattärdan tajdalanap kulak hem mullalar qьddardь mäktəpkə jertewgə qarşь agitatsəja alьp baralar. Tən jaq Kafkazda vaq millättärdən qьddarь mäktəpkə nej narь 35 pr. qьna tьqtarьlqandar. Urьndaqь ojoşmalar, sawit jomaqätselege bel dur ədəkiekte betərəw osən betə kəste mardzwajt itergə tejeştər.

Milli mäktəptärden narmal tins 5 jalьq mäktəp hanala. 1930 nsь jalda Uraldaqь mäktəptärden 20 pr. tь 5 jalьq mäktəpta ajlandergandar. 1931 nse jalqa bel 40 pr. qa tikiem kytərelässək.

5 jalьq mäktəp seltären ajrəkte kyltural artta torqan şareq millättäre arahända kinajlev kərək.

Millj pidkadardardan jeteşməve dəjəm uqьv inderevgə qarqa räweşte qomasawlaj. Urьndaqь ojoşmalar vaq millät uqьtwsklarьnan matirejal jaqtarьn hem xoqugtarьq haqlav mas'älähena iqtiarьnd haqьnd qarajdar. Bed mana sajasi xata hem un apparhanizemdьn praktikala saqalьvь itep natьq ajrergə tejesned—tej iptaş Rəximnajsl.

Uqьtwsklardan sajasi ädərlektären kytərergə iqtiar tuplanьrqa tejeş (Vnt aftanomejalь elkähe lzsl zawlandaqь uqi wsklardan sajasi ädərlektären lunav ytkarev tazrinähe bik qьdьq).

Milli mäktəptärde kitap menən ta'min itev mas'alahe dur narьstardan nulap tora.

Milli mäktəptärdə uqьtwdь osə telen ky.erevdə jeteş jaqtar nulqan kewek najtaqqena jeteşmagan jerdərdə silgelap kitergə kərək. Milli mäktəptärde jerlelaşlerwdəgnulqan bəjək urьs şawlarmahь ale maqarli aylekterendə şulaj uq jerle ojoşmalardan nardьndala tamьznan qaptarьlap betken tip ajtep nalmaj.

Dur qarşьnss nulьv jaqsnan əwjek urьs şawlarnahь menən ham millətsetek (onь telen hanqa huqmav, şulaj uq jerle xəkymətselek) menən marxsmatied rəweşte kerəş alьp nrьqa kərək.

Mäktəpte politxnikalaştьrьv esen keraştela tejeşle nulqan jaqarlaqqa kytərergə kərək, tip iptaş Rəximnajsl hyden belerə.

ƏSKƏRLƏ MENƏN S.S.S.R. ARAHЬNDA

ƏTƏLMƏ KILEŞEVGƏ QUL QUJЬLDЬ

MƏSKƏV. 7 nse martta Əngara qalahьnda tkejenen lşqь eştər ministrь Tavfiq Rəşəj menən S.S.S.R ƌьq tulь xoquqlь vakilen Syrits Sawit—Terkeja arahända 1929 nse 17 nse dikəwerdə tedelgan kileşevgə ətt tynəndəgəsə janь prtakulqa qul qujdьlar:

—1929 nse 17 nse dikəwer kileşevenen nigdenə halьnjan ike arala dusьlьq həm tьnьşq mənəsəwte haqlav tep prinsiplarьnan sьop hem odь medattə tьnьslьq haqlavqa nerən—per gamteja qorallanьvdьn betə terdəen rejal raeştə qьbqartьv ikənenə nьq şnьp, 1929 ns jьl 17 nse dikəwer prtakulьnь 2 nse mtdəhen tynəndəgesə ajьşta yd awəzatelsьva menən ertərgə:

Hər bernejləşevse jaq, 6 aj elek ikense əşevse jqqa əjtməjsə qara dingeddə həm ne dingedərdə huqьş liutь sastarьn kyrəj rqan ndəj bulhala najavaj jedinitsa halьrereşma. Şulaj uq sit məmləkattərgə huqьş ...v nulь menən zakazdar birməj.

...tkakul ike aralaqь meqəhədəne rab-29 nse jьl 17 nse dikəwer prtakulьnьn torqan ələşe itəplənə.

...PRILGƏ ZAJЬM TARATЬLЬP ...KƏN BULЬRQIA TEJEŞ.

...də 5'jьllьqtь 4 tə, zajьmьna jadьlьv ...qa tejeş. Bətə sajuzda kantryl han ...pr. qa qьna ytalqən. Eşse həm xed ...ahända kantryl han 99,2 pr. qa tul

...kesə sizunniklar, janь xedmətkər ..., zajьmqa nasar jadьlqandar. Qa...avьldaqь ojoşmaqan xalq arahьn ...itьv nasar nara. Çuskriditqa jardəm ...quldarьnda zakripitni talun nul... „5 jьllьqtь 4 tə "zajьmь tirazьn... almaqanlьqtarьn jaqşь belergə

...RQIA XƏKƏM ITELDELƏR

...NT. Yznəkьstandьn juqarь sutь ...e sissejähe Səmərqənt menən Taş ...ttavaranaj pujьzlardьn bəreleşeve tur ...нения) eşte qaranь. Bəreleştə kyp ...rden hälak nulqan həm kyp mati ...'an Bəreleş timer jul stansahь ...məs,aylejəthedlege, həm ...'ə qьna sьqqan. Bəreleş ...e maşinis Karalyf, ...stanşa dizurnajь Adin...elər.

...Z zavьtь ojoştorola

...tixniktar insejativahь nujьnsa ...ə sajuz kyləmendə ber VTUZ ... Bьl zavьt inzinir—konstruktьrdar ...əm ratsejanalizatьrdar ədərləjəsək zavьtьnda jьl hajьn 2 men 250 ke-

...zavьtь jьl hajьn 6 miljon humlьq ...sьqarəsaq.

Igen qьrdarьn səsev menən tultьrьrqa!

ƏDƏRLEK, PLANLЬLЬQ, OJOŞQANLЬQ BERDƏM HƏZYM

Kərəştə jeqep sьqьvьwьddьq berense şarttarь.

JƏQED, QAJHЬ RAJUNDAR SƏSEV FRUNTЬNЬN IŊ ALDЬNQЬ BATЬRЬ BULЬP SЬQЬRQIA ƏDƏRLƏNƏ?

ƏDƏRIEKTE AGЬM IR KENƏ BIRMƏƂKƏI

Qaltaj səvite qojroqta höjrələ.

Qaltaj səvite (Tapurin rajunь) jadqь səsevgə ədərlek eşendə qojroqta höjrələ. Plan bujunsa, avьl səvite dəvmələndə 1 men 850 giktar səselergə tejeş. Dəjəm səsev majdanь 35 pr. qa kinajtelə. Tixnik kylturalarь səsev ytkən jьlqa qaraqanda, 500 pr. artьq səselergə tejeş.

Səsev jeren qaplarqa bətəhe 18 men 329 bot otloq kərək. Jьjьlqan otloq siktən tьş ad, 50 pr. qьna. (Urьndaqь otloq fundь 1865 sintnir, vulьs funtь 78,7 sintnir jьjьlqan) xekymət fundьn jьjəw siktən tьş jomoşaq, oşo kenga 785 sintnirdan nej narь 450 sintnir qьna jьjьlqan. Janqьd xuzalьqtardan ydərenen jerdərea qaplarlьq səsev otloqtarьn haqlav osən. Işa nьs rasspiskalarь ifьrat ad alьn qan. Xədərge kendə janqьd xuz alьqtar qulьnda 597 sintnir qьna xisaplana.

Otloq tadartьvda eştər ifьrat artta. Əlegə tiklem, tik berləşterelgan otloq fundtarь qьna tadartьlqan. Janqьd xuzalьqtar dьn otloq tadartьvdarь aik hylpan nara.

Vaq, avьl xuzalьq qoraldarь itəapkə alьnmaqan. Xədərge kəngə tiklem avьl səvite kypmehen tədətergə həm kypmehe tədətelgan ikənendə aelmaj. Plan aujьnsa jer tiretlərgə tejeş aulьp bьl julda praktik eşkə kereşelgan. Qьbqahь - jadqь səsevgə ədərlek eştərə aqьmqa tapşьrьlqan. Avьl səvite appartunistarsa halqьn qaraj.

Ql. NƏZMƏ.

Qamьşlь səsevgə ədər.

Öfə rajunь Qamьşlь avьl grazdandarь səsevgə ədərlənevdə yddären udarniktar itep iqlan qьldьlar.

Tadartьlьrqa 162 sitnir otloq tejeş aulha, ul 5 nse martta tadartьlьp bette.

Avьl xuzalьqtь maşinalarь tədətelep bettelər, tartьv kəstərə jetarlek.

Bьjьl 15 giktar killivir səselaşak, jəselsə qьrьn arttьrьp səsergə aulhalarda jerdərə jetmaj.

SƏXEJ

Təməs qojroqta.

Bajmaq rajunь Təməs avьlьnda jadqь səsevgə ədərlek qinvar ajьnan naşlanha la ələgə tiklem qьdьv timp ala alqanь juq.

Jadqь səsev plandarь kalxuzsьlarqa həm şulaj uq janqьdaq tarqa jetkerelev menən genə tuq taldь.

Jalpьnь kalxuzqa sьqtьrьvda aulatmalar karəgensə qujьlmaqan.

Avьlda narьqь 501 xuzalьq nulьp şulardan 220 xuzalьqqьna kalxuzda X.

ADЬLKIN SƏVITE ARTTA HƏJRƏLMƏHEN.

Bələwaj rajunь Adьlkin avьl səvite xekymət tarajьnan sirelgən zadanejələrdь tultьrьvda taş wəqa adьmь menən nara.

Məbələn: avьl səvitenə 9313 siatnir ikmək zadanejəhь sirelhə unь 5247 sintnirqa qьna ytəj alqan.

Kartaj 294 tunna sirelhə ul 64 tunnaqa qьna ytəlgən. Ti ədərlevdə 36 baş hьjьr, 151 baş harьq sirelhə, ul 22 pr. qa qьna ytəlgən.

Jən, jeten ədərlev 124 sintnir sirelhə ul narь 33 pr. qa qьna ytəlgən.

Beson—halamzadanejəhь 1870 sintnir sirelhə, ul 308 sintnirqa qьna ytəlgən.

Utьn qьrqьv zadanejəhь 9000 kubamitьr aulha, ul 286 kubamitьrqa qьna ytəlgən.

Sərməjə tuplavda taqь la eş nasar. Bətə avьl xuzalьqь hajьmь 5615 hum aulьp, unan narьhь 4520 hum qьna jьjnalqan. Shaxavaj 125 pr. ebtəmahe menən) 7702 hum aulьp, şunan 50'8 humь qьna jьjnalqan. Yd aralaslam 2606 hum aulьp nej narь 1274 hum qьna jьjnalqan.

Kyltiand 3517 hum aula, unan 100 humь qьna jьjnalqan.

„5—6 jьlda" tultьrьv zajьmь 5000 hum aulьp, narьhь 334 humь qьna taratьlqan.

Başqasa terle aqsa halьmdarь 6000 humdan artьq aulьp narьhь 15 pr. qa qьna ytəlgən.

Adьlkindəge ədəkiektərdə tьvdьrьlsь avьl səvite aqzala rьn mas'yiejətkə tartьrqa kərək.

S. Janьnxtin.

Tujmazь rajunь qojroqta höjrələ.

Tujmazь rajunь qajhь neravьl səvittərendə orloq tadartьv, maşinalarqa rimunt jahav aetkən.

Lakin kyp səvittərdə jadqь səsevgə ədərlek siktən tьş nasar tora. Məbələn:

Şalmalь Narat abtь Harь Had, Jumazь aaş, Adnaqol səvittəren də orloq tadartьv, maşinalarqa rimunt jahav eşe qojroqta höjrələ. Jumazь baş avьl səvitendə 3 timerse nej narь 4 hanan tədətkəndər. Kulakqa qatь zadanejə sirelməgən.

Tujmazь rajunь kəlliktiləşevdə iŋ artta höjrəlevse rajundardan ikense urьnda tora.

Rajun berense martqa nej narь 25 pr. qa qьna kəlliktiləştereigən.

Jadqь hanan igene janqьdaq xuzalьqtar 32 pr. kalxuzdar 20, 26 pr. qa qьna kantraktavajt itkəndər.

5 nse martan 10 kənlek iqtan itelde. Rajundaqь betə jer aelgestare, agranumdar, avьldar qa səsevgə ədərlekte tikserergə kalxuzdarqa prajьzvudstьva plan tədyergə jenərelələr.

ƏLEBAJЬF, IXSANЬF, ƏXMIRЬVA.

Səsev kampanejahьna ədərlənev eşe nasar

Maqar rajunь Ala Tana avьl səvitendə jadqь səsev kampanjahьna ədərlənev eştərə qənəqətlənerlek tygel. Məbələn: Orloqtartadartьlьp dədtmagən, jadqь səsevdəgeqər eşenə attarьna ajrьm furaz ədərlənmagən. Tixnicski kylturalarqa kərəkle orloqtardan, sigeraktə kombaqь kevek orloqtar juq.

Vdək VKP(b) Kəmitətenen həm Savnarkumdьn jadqь səsev jaravajsn kantraktavajt itev torahьndaqь merəzaqate, avьldarda nьqlap tikşerelmagən. Şundьqtan kantraktatsejə eşendə, qəməli eştə ner nəmələ eşlənməgən. Dəjəm alqanda, Ala Tana avьl səvitendəge jadqь səsevgə ədərlek eşe nasar.

Bьl səvitte jəməqət auksirьna alьrqa kərək.

Xəmit.

Kalxuzdar yъə Jaqь ojoşqan kalxuzdarqa jardam kərək.

Qьrmьčqalь rajunь Ikke Qьjьşqь avьl səvite. Şul uq avьldan 29 nsь jьlda jarlь, natrak xuzalьqtarьnan qьna 23 xuzalьq kalxuzqa ojoşop, 6 martqa tiklem 105 xuzalьqqa jetkəjne.

6—martta Ikke Qьjьşqь avьlь grazdandarьnьn qəmym jьjьlşь aulьp, jьjьlьşta jarlь, urta xəlle 20 xuzalьq 8—martqa qarata kalxuzqa indelər.

Qьdьl qələm.

BEƊƏƏ ARTTA QALMAJBЬƊ.

Qьrmьčqalь rajunь Qarlьman avьlь „Janь kəs" kalxuzь səsevgə ədərlektə qьdьv timp aldь. Xəder 1 men bottan artьq orloq tadartьlьp, halьnьp qujьldь. Aːx. maşinalarьn tədətev jaqsь nara.

Kalxuzqa inergə telap jadьl qan qarizalar ber-ber artьq kalxuz idarahьna aqьlalar.

Sarmaja tuplavda taqь la eş nasar. Bətə avьl xuzalьqь hajьmь 5615 hum aulьp, unan narьhь 4520 hum qьna jьjnalqan. Shaxavaj 125 pr. ebtəmahe menən) 7702 hum aulьp, şunan 50'8 humь qьna jьjnalqan. Yd aralaslam 2606 hum aulьp nej narь 1274 hum qьna jьjnalqan.

Kyltiand 3517 hum aula, unan 100 humь qьna jьjnalqan.

„5—6 jьlda" tultьrьv zajьmь 5000 hum aulьp, narьhь 334 humь qьna taratьlqan.

Başqasa terle aqsa halьmdarь 6000 humdan artьq aulьp narьhь 15 pr. qa qьna ytəlgən.

Adьlkindəge ədəkiektərdə tьvdьrьlsь avьl səvite aqzala rьn mas'yiejətkə tartьrqa kərək.

S. Janьnxtin.

Kalxuzdar yъə Jaqь ojoşqan kalxuzdarqa jardam kərək.

Ikke Soltanəək (Dyrtejlə) avьləndaqь jarlь natrak partizandar 5 xuzalьqtan „Qьdьl partizan" ismendə janь kalxuz ojoştordolar. Aqzalar berləşep eş kyrhətevdare arqahända kalxuz xəder 25 xuzalьqqa jetle. Jadqь səsevgə ədərlek eşe qьdьv timp aldь. Səsev orloqtarь tadartьldь.

Tik kəstər genə jeterlek tygel 25 xuzalьqta nej narь 10 baş eş atь, 10 berər atь timer hanan başqa ner terle lə xuzalьq qoraldarь juq.

Janь qьna ojoşqan „Qьdьl partizan" kalxuzьna juqarь ojoşmalar jardamqa kilergə tejeştər.

Pitarv avьl səvitendə

Səsevga ədərlek eşe Jemerelev aldьnda

Maqar rajunьnьn ingan pitarv avьl səvitendə rajundьq mərkəz avьlnda aulьp, betə organizatsejalar ergəhendə aulьvqa qaramaьtan, jadqь səsevgə ədərlek eşe nasar:

Avьl xuzalьqь maşinalarь tədətevdə avьldaqь 4 timerse 84 vatьq haaandan, ük 2 hanan qьna tədətkəndər. Avьl səvitenə ingan Mixajlьfka avьlında bьl eş naşlanmaqan. Janьnan avьl xuzalьqь maşinalarь alьv esen nirelgan zadatkalar jьjьrqa tejeşie aulqan plandar, səsev planь, janqьdaq xuzalьqtarqa jetkerlmagən. Orloq tadartьv eşe nasar. Tadartqьs maşinalarь 3 ər ken auş ultьralar. Orloq jьjnavda orloq fundь 83 pr. jьjnalqan, prikasnavajt fund 30 pr.- haqьlq spiskəhe menən orloqtar tupianmaqan. Atqa furaz, zamьsjdar ədərlev ujlaqan keşe la juq. Qьbqahь—Pitrav avьl səvitendə jadqь səsevgə ədərlek eşe jemerelev aldьnda, eştə hьnьhş juq. Səsev kampanjahьn udqarьvda naqlьq itevselər bьl eşkə barmaq arqьrь appartunistarsa qaravsьlarqa, kiskən sara kyrhen.

Dowlatşin.

Kalxuz jaqşь eşlə.

Əajəlj rajunь Qalmaş avьlь „Yrnək" kalxuzь dur ağumdar menan aiqa nara.

Kalxuz səsev orloqtarьn, tadartьp avьlxuzalьqь qoraldarьn rimuntlap ədərlap qujdь.

Səsev planь 100%tь menən qabul itelde. Jadqь səsevdər kantraktavajt iteldelər.

Xəkymət tarafьnan sirelgan zadanejələr vaqьtında tytələlər.

Bьna oşo unьştarь esen kalxuz, partejənьn dereb hьdьqnan tajpalmaj eşləqəne esen kalxuz ra'ise ip. Qibədətef kalxuz sajuz tarafьnan ayləklende.

BORHANЬF. ƏKBƏR.

Iske soltanəək 25 pr. qa kalxuzlaştь

200 xuzalьqqa jaqьn aulqan —Soltanəək avьlь (Dyrtejlə rajunь) xəder 25 pr. qa kalxuzlaşlь „Qьdьl partizan" həm „Druzin" kalxuzьnьn janьqьna ojoşovdarьna qaramaьtan, eş kəstərə berlaşte. Avьl xuzalьqь qoralda rьnьn xisabьn alьp kuznistar menən rimunt dugьvьrь tədətelde. Jadqь səsev orloqtarь dejəmləşterep, barьhь la tadartьlьp, ner urьnqa halьndь. Ojadi orloqtardь surtlь orloqtarqa alь ştьrьv eşe nara.

Ql. BASIRЬF.

BIRLIN ZAVЬTЬ EŞSELƏRE,

JUQARЬ XALQ SUTЬNAN DAN, ABRAMЬVISTЬ LA QƏJEPLƏVSELƏR TEDMƏHENƏ INDEREVDE HORAJ BAR.

„DAN HƏM ABRAMЬVISTЬN SUTQA BARЬVЬN TALAP ITƏBEƊ".

BIRLIN. Burzigtaqь ere paravьz həm maşina tedevse zavьttьn eşselər mitingahьnda, ner tavьsslan tybəndəge qarar sьqarьldь:

—Bed, ydderenen iŋ jaqşь duhtarьnan kyrhətevenə qarşь kilevse Abramьvis həm Dan dь his tiqravьnd Maskəvgə narəp sut aldьnda javap birergə quşaьd. Ul vaqьtta ned. Ularдьn iptəştere kyrhatkan hyddərgə qarьşь kilev kilmavdəren kyrerəd. Əgərdə ular Maskavgə barmahalar, betə donja pralitarejatьn asьqtan—asьq aldavsь keşe aulьrdar.

Bed Burzig zavьtь eşselare Səvittər ilenen jaqarь sutьna Dan həm Abramьvistardь Maskəv pratsisьnda qəjeplanevselər tedmahenə inderevdə həm sutqa tartьlьvdь talap itəbed. Ul vaqьtta alardьn qəjeptere asьlasaq, ulardь iŋ qatь jazaqa tartьrqa kərək."

Burzig zavьlьnьn eşselare, eşse sьjnьlьnьn betə doşmandarьna qarьşь fanzaikumdarqa hajlav vaqьtьnda qьdьl tedmagə tavьş airev menən javap birerdər.

BIRLIN. Il— intrnatsejanaldьn SSSR qa qarьşь intlrvinsejə jahav sajasate asьlav ajqanlь pravinsejə satsejal—dimakrat gazittare tərlə juldar menan minşeviktər pratsisьndaqь kyrhətevdərdə tanьp mataşalar. Satsejal dimakrat gəzittəre, Maskavdagə pratsistьn narьşь turahьnda tiligramdar urьnlaştьralar. Lokin ul pralsisqa sajasi kamminfatejə alrev turalьnda ner avьd hyddə ajtelmaj.

BIRLIN. „Ruti-Fani' gazilenen xəbəritevetə qaraqanda, Girmanejə kammunistar partejahь 12 nse martta Birlində minşeviktər pratsisь turahьnda jalpьlь dimanstratsejə ytkərə.

Bьl mitingalar də. Birlin eşselare intirvinsejase minşeviktarqa həm Girmanejə satsejal—dimakrattar partejahь ydək kəmitatenə sut jahajasaqtar. Ojəjeplav notoqo menən ip. Qikirt sьqasaq.

Anramьvis qəjeplanevse itelep seqьnlasaq.

ZABASTUFKALAR DAVAM ITƏ.

RIVƏLYTSEJUN KƏMITƏT HAJLANDЬ.

LUNDЬN. Angelejənen taş kymer rajunda rьnda kirken xəl davam ita Kileşterev kəmise jəhe (Uprитпратальная комиссия) təşlek yils tavsьlarьnьn zabastufkalarьn tuqratьv maqsatь menən sьqarьlqan zakundь ikense adnaqa tiklem qesena inevde tuqtaitьlar. Ular bьnьn menən tavsьlardьn najavaj nastrajnejətarən nasarlatьr qa tarьşalar.

Lakin rьqa qaramaьtan ydək zabastufka kəmitəte zabastufkaqa ədərlek alьp barьvdь davam ita. Eş xaqьn kametevgə qarьşь kirken kəreş ədərlektaren neiderep unьşlь rəweştə zabastufka fajdahьna aqsa jьjьv davam itə.

Şatlandejəla şaxta xuzalarь həm rifarmistar janь kileşev nujьnsa xədərge vaqьtlь kileşev 30 nsь ejyngə tiklem kəsən haqlajasaq.

Pridprinimatьldardьn bьl qarardarь tavsьlardьn kirken rəweştə kəreş naşlavdarьna Şatlandejanьn tavsьlarьnьq rivəlytsejun sajuzdarь jetakselege aʼtьnda ner frunt totovdarьna səbəp uldь.

Bristyldə ulqan tavsьlardьn zabastufkalarь bytan şaxtalarqa la taraldь. Eş xaqьn kəme tevgə qarьşь kerəssvse Varnuli tavsьlarьnьq zabastufkalarь la davam itə.

Zabastufka jahavsь tavsьlardьn jalpьlь mitingьlarьn da rivəlytsejun zabastufkahь kəmitəte hajlandь. Ul kamitət zabastufka kiqajtergə, eş taşlavsьlar fajdahьna aqsa jьjьrqa naşlanь.

HUGЬŞ BYDZITE TIKŞERELƏ

(qorallanьv davam ita)

PARIZ. Bilgejə parlamintьnda lьşqь eştər ministьrь aydzitьn tikşerev aujьnsa dur notoq menən Vindirvalt sьqtь.

Ul hyddendə bьlaj tej:

—Il finans jaqtan avьr xəldə jəşəj. Şul uq vaqьtta 1.200 miljan franьk (franьk=9 tin) ayd zit turahьnda höjlajdar.

Bilgejənen huqьş aydzite huqьşqa tiklem ulqan aydzitkə saqьştьrqanda əllə nej tiklem kytərelgən. Girmanejə həm Avsterejə ildəre jaqьnan qorallanalar. Italejə la ərmejə menən ner rattan 300.000 militsejə ətrattare tedelgən.

Fransejə huqьş rasxuttarьn kamethə lə k.yp handa ərmejə tota.

Adaqtan Vindirvalt bьlaj, höjlaj:

—„Bətə donja la bulasaq janь huqьş tid vaqьt esendə grazdandar huqьşьna əjlənəsək Bьl vaqьtta bətə eşsəndar ner frunta, ebtenlek itevse kapitalistar ikense frunta bulasaqtar. Bьl huqьştan rivəlytsejə lə tьvasaq. Bьna şunьq esen də eed impirejalistar huqьşьn teləməjned" tej.

Girmanejə sənəqətselərə kilde

LININGRAT. Liningratqa Məskəvdən Girmanejə sənəqətselərə kilde. Bьl sənəqətselər naşьnda jəşeren kənəşse inzinir kilknir tora.

Kilevselərde elkə savnarxuz həm Liningrattaqь Girmanejə vəkile qarьşьlanьlar. Diliqattar arahьnda Girmanejənen ere sənəqətselərenan 18 keşe nar.

Təvge kendə Girmanejə sənəqətselərə „katla—turain" zavьtьn qarap sьqtь.

AVЬL XUZALЬQЬQ KAPIRATIFЬNЬN SAJUZ DAR SAJUZЬ BƏTƏRƏLƏ.

MƏSKƏV. Kalxuz - kapiratli sistimahьn qajtanan tedevse Vdək Kamisejə avьl xuzalьqь kapiratifьnьq Sajuzdar Sajuzьn bətərərgə, tigan qarar sьqarьb.

SSSR kalxuzsiutьrьnьn qararь aujьnsa, Sajuzdar Sajuzьnьq ulqan kədrь kalxuz sistimьnьn ydəgenə tapşьrьla.

ITALEJƏ EŞSELƏRE QOLDAR KƏSƏNƏN FAJƏALANЬVSЬ BURZЬVAZEJƏ QORBANЬ

„Bəxetkə qarьşь Italejə eşselare kenenə ner nisə tapqьr aşarqa öjrənməgən dər. Italejə eşselərenen jəşəv şartlarь qemymən bir qьbqnqь; şuqa kytə ular moxtazlьq həm avьlьqtardь qadi xəl, tip qaraj alalar. (Mussalinden 18-XII-30 də höjlagən rice nən).

Italejə burzьvazejəhь naşqa kapital ildərenən əlgə alьp, eşselərden eş xaqtarьn teşerəv julь menən iqtisadi torqonlöqtan qotolorqa ujlaj. Faşistar bьl eşte asьqtan-asьq „Prikaz" menan genə ytkərələr.

Mussalin ytkən jьldьn 1 nse dikəwerendə, davlət xedmətkərdərenen eş xaqtarьn 12 pr. qa teşerergə prikaz birde. Şul uq vaqьtta ul qemymən eşselərden eş xaqtarьn teşerergə buldь.

Italejə ministьrdarьnan Balli, tigən berəv şul kendərdə Milan qalahьnda „faşistar xəkymətenen bьl eşkə qaraştarь' turahьnda tynəndəgelərde höjlane:

„Ilened (burzьva, pridprinimateldər tygelme hun?) eşse həm xedmətkərdərden eş xaqtarьn kametep sənaqəttə həm avьl xuzalьqьnda 3 miljart 600 mil jun hum ikanumejə jahanь....

Italejə eşselərenen bьl ajdə siktən tьş kesekəj eş xaqtarьnьn kilasəkta lə kəmetelev ixtimalь bik jaqьn.

Italejə uramdarьnda hatьlmaj qalqan tavar, eş kəsə kendən kən yhə. Iŋ əd eş xaqь birelə torqan eşte lə tabalmajsa eşhed qalqan jədərlagən eşselər astan ylələr. Eşheddər hanь kəm qujqanda 700 mendən arttь.

Italejə burzьvahь tarafьnan eş xaqь kəmetelgən eşselər sьjnfьnьn xəldere şul tiklem nasarajdь ki, eşselər faşistar Italejahenen aq qoldarь bulьp əvereldelər.

Bьl xəldən qotolor əsən əalki prafsajuzdar arqьrь kerəşergə məmkinder? Juq unda eşselərden eş xaqtarьn teşerəv məs'yiejaten yd eʼtlarenə alьrqa teləməgən prafsajuz jetakselare urьnьna ləvqəlqadə kamisardar ultьrtьlqan.

Mussalin ner vaqьt yde eşhed dergə „jardam" itergə buldь. Ytkən jьldьn 18 nse avqьsьnda ul xəkymətkə tynəndəge rəxsətte birde: „başqa ildərga sьqarqa telavse Italejə eşselare əsən jul rasxutьn jenelajterlek dakumint birergə" tine. Bьl pravakatsejə dur unьştarqa osoranь: eşheddər jalpьnь Italejənən sь qьp eş edlərgə kittelər. Lakin, kyp avьrlьqtar kyrep jərəgənden hunьnda ulardьn kynche, betə denjalaqь kapital ildərendə xəkəm hergən eşhedlek arqahьnda, eş tapmajsa kire qajtalar.

Tən jaq Amirikanьq Quşma ştattarь qьna tygel, Kanada, Avstralejə həm başqa ildər Italejə eşselərən ydərenə inderməkə, tigən prikaz sьqardьlar. Şuqa kyrə lə xəder Mussalin kykrək kejerep maqtana. Ul: „Italejə eşselare başqa ildərgə qaraqanda. Italejənen ydendə jaqşьraq jəşəjdər" tej.

Italejələge terlə eşsən qatlam da rizahьdlьq tьvdьrqan faşistar rizimь, ubqasa faşizьmdь gel maqtap jadьvsь Angelejə burzь va gəzite „Tajms" gəziten 2 nse qinvarda şunь jadьrqa məznyr itte:

„Matiattide yltergəndən hun ilenəddə xəderge kevek jazalar nulqanь juq ine, Faşistar militsejəhe eşsəndərde qьbqvda lq təp tajanьs nulьp tora; ul ner vaqьtta la bьl tiklem kyp hanь, nьq qoralь həm tazrina le nulqanь juq ine".

Italejələ sьjnfi qarşьlьqtar kəndən kən kirkənləşə. Italejənen faşistar rizimь xəkymət naşьnda fəqət, qatь kəs həm asьqtan-asьq tirrur qullanьvь arqahьnda qьna tora ala.

İSKƏRMƏ: Matiatti-satsejal dimakrat 1924 nse jьlda faşistar tarafьnan yltereiqəjne. Unь yltergəndən hun faşistar qa qarşь ük ojoştoroldo.

„BAŞQORTOSTAN“ ƟFƟLƏ YƉƏK QURQAVSЬLЬQ JORTO OJOŞTOROVIDA TAVЬŞ BIRƏ.

„BAŞQORTOSTAN“ BRIGADALARЬ, ƟLKƏ OJOŞMALARDЬN

QURQAVSЬLЬQ EŞEN JULBAŞSЬLЬQ ITEVƏƏƏGE JLNƏJƏTSEL HALQЬN OARAŞTARЬN ASALAR.

Qurqavsьlьq fənni timerlege —
ƟFƟ YƉƏK QURQAVSЬLЬQ JORTO
Buldьrьlьrqa teješ.

Qurqavsьlьq 10 kenlege, dir zanil kenə. Qьdьl ərmejənen XIII jьllьq bajrmь, Başqortostan eşsən massahьnьn qurqavsьlьq eşendə yƄkən aktiflьqьnьn kyrhətkestare bulds Bьl kendərdə jedləgən janь asa-avejaxim jəcəjkələre tədeldə. Menləgən janь aqzalar ьlьtьrəldь. Qalalardaqь huqьş beleme tynərəktəre kesek ner ojoşma xələnən eşsandərde huqьş beleme menən qorallandьrьv, yƄək punkьttarь-uqьv punkttarь sistimahьna əjlənə. Tirritarejal raveştə pridtprijələrde berləşterep, menləgən asa-avejaxim aqazalarьn huqьş beleme ejrətev məktəvenə əjlənə. Bьl qalala.

Avьl xuzalьqьn kəlliktifləşterev nigedendə janьnan tədev, avьlda quraqavsьlьq eşen jəjep jenərevgə dur məmkinlek astь. Xəder avьldarda terək uqьv punkьttarьna asa avejaxim massahь esenə kyserevdə neryƄək julaşşь punkьttьn kərəklege turahьnda hyd bulьvь memkin tygel.

YƄək qurqavsьlьq jortonь eşetə julaşşьlьq itevse ner yƄək bula saq.

„Başqortostan“ qəzite tarafьn an ojoştoroliqan, bətə əlkə ojoşmalarьn qurqavsьlьq eşen julaşşьlьq itvdəren tikşerep jərəvse brigadalar, ner avьddn, bьl jortton kərəklegen qьsqьralar. Bьlar yƄdərenen genə hyddəren genə nejləməjdər Bьl brigadalar pritprejətəja, makiap ham tyvən asa avejaxim jəcəjkələre-nen telaktəren belderələr.

Şuqa qarata „Başqortostan“ gəzite Başqortqstan da yƄək qurqavsьlьq jorton ojoştorov məs. ələhen kyterep suqa. Başqortostandьn bьl təqdimen, Başqortostan asa-avejaxim səvite prafsajuz ojoşmalarь qevatləj.

Begengə kendən talabь bьl jortto begenən buldьrьv.

Partejə xəkymət, prafsajuz, kamsamul, Ass-avejaxim ham bətə jəmaqət ojoşmalarь bьl talaptь yƄərenen begengə kəterciptərenə qujьp, bergenə hyd əjtergə tejeştər.—

— ƟFƟLƏ YƉƏK QURQAVSЬLЬQ JORTON BULЬDЬRЬLQA Xəkymətten sərməjə aylev menən jadamь, partejənьn julbaşşьlьqь, prafsajuzdarдьn jardamь, eşsən jəmaqətselekten eşlekle inluzejazmahь həm qəməli jardamь qurqavsьlьq fənni timerle qurqavsьlьq jorton ojoştorovdь ta,min itəsək.

Asavьjaxim udarniktarь 2 nse jad səsevendə.

Avьlqazь rajunь Trapinka avьlьnda barlьqь 230 jert xuzahь hanala. Oşo avьldaqь asa—avjaxim jəcəjkəhe yƄenən esenə 90 aqza blaqtorqan. Jəcəjkə ergəhendə huqьş məjeşe tədələp bьl məjeştə ədəlekhəd huqьş dərese alьp narьla.

Jəcəjkə səjəsi həm xuzalьq kampanejalarьn yikəreşevgə udar raveştə qatnaşьq it., iken se jad səsev kampanejahь başlanьv menən asa—avjaxim orloq tadartьv udar brigadalar ojoştordo. Bьl brigada tarafьnan bətəhe 1400 bət orloq tadartьldь. Avьl xuzalьqьn kəlliktifləşterevgə jardamsь brigadalar jardəmь menən janь 2 kalxuz ojoştoroldo. Asa—avjaxim 5 nse jat silten urьnlaştьrьp bəterergə jardamsь itep ojoştorqan brigada kantyl han bajbnsə birelgən jəd uilelte 550 itep urьnlaştьrьp bətərdə. Qurqavsьlьq 10 kenlə qendə jəcəjkələr il qurqavsьlьq tundьna 700 bət ikmək 300 hьm aqsa jajnap tapşьrqajnь. Jəcəjkə rajundaqь başqa jəcəjkələrdə yƄe menən buləşergə satsejalizem jarьşьna saqərdь

MAZINKUF.

Başqortostan asa—avjaxim səvite
„Başqortostan“ gəzite təqdimen təbrik itə.

Huqьş eşenen kiq massa esen də kendən kən kiq uren aibvь bьl eştə yƄəkləşterelgən julbaş sьlьq buldьrьvdь talap itə. Ber eşte əjtənev ikense nəmə menən də tanşşьvdь horaj. Fənni həm mitudika jaqьnan ilkşerevdə təzribələrdən hədəmtə sьqarьvdь horaj.

Şunьq menən bergə uqьv əsaptarenərjь hazdarдьq tarqəq ulьvь kyp vaqətta təran ber sistimalь eş alьp barьvqa ajaq sala. Menləgən eşsəndərde berləştergən tynərək həm punkьttarдьn eştəre mitudika julbaş sьlьq horaj. Şunьq arqahьnda eşsəndər yƄdərenen huqьş beleme menən əjrənevgə birgən vaqьttarьnan tejeşle ber sistimaqa halьnqan məqlymət ala almajdar. Əfələ yƄək qurqavsьlьq jorto buldьrьv bьl eştəge bedden kyp jeteşhediktərebedde bətərevgə jardam itə. YƄək quraqavsьlьq jorton ojoştorov bətə uqьv punkьttarьnьn həm tynərəktərenen eştaran həm pragramma həm mitudika həm prapaganda jaqьnan jaqşь julaşşьlьq itevgə jul asa. Qurqavsьlьq jorto eşsən mussanь huqьş beleme mənin qorallandьrьrqa eşten sьjfat jaqьn jaqşurtьvqa majaq jul aişşь bulasaq. Bьl jortto tьvdь rьv in məhim həm vaqьqtlь qud qalqan məs'ələ Bəjnəlmilәl xəlil qurqavsьlьqьnda partejənьn XVI nsь s'jьzь qararьn bojomqa aşьrьv burьstarь eşsən massanьn qurqavsьlьq eşendə yƄkən aktiflьqь arqahьnda menlə gən eşsəndərдьq huqьş eşen ejrənevgə asa—avjaxim safьna aqьlьvь Əfələ yƄək qurqavsьlьq jorto buldьrьvdь begengə kendeq kən tərtlaendə lq kərək le həm məhim məs'ələ itep quja.

Başqortostan asa—avjaxim səvite „Başqortpstan“ gəzitenen yƄək qurqavsьlьq jorto ojoştorovda insejatif eşen təərik itep, bьl jortto ojoştorovda berense julbaşşьlьq rylen yƄenen əbtənə jəkləj.

Baş—asavejaxim.

VAQJARIFSELƏR SAJUZЬ NƏMƏ EŞLƏGƏNENƏ HƏƉƏMTƏ SЬQJARA ALMAQJANDAR ƏLE.

Ojamali raveştə ilden qurqavsьlьqьn nьqьlьvda məqarifselər sajuz nьqlь eşkə totonmaqan ole Bьl turala ular tynəndəge ojoşmalarqa dirikt tiar birgəndər ləktn, "nisek ytələ„ tejevgə, ursndardan kilgən qolas aujь rizəlytsejələren genə kyrhətalər Ə. ul rizəlytsejələr şul rizəlytsejələgenən sьqa almaqan.„Eşlergə„ „ytergə„ hyddəre menən tuloan. Ə, nisek ytəlqən, nindəj uldar menən, nindəj mitьdtar qullanьlqan—bьlar ələittə javaphьd qalalar. Bьl eştə qajhь ner jerdə eş kyrenhə lə, ularda mitьd məs'ələhendə haman şul əisidanan ytə alqandarь juq Ələittə, rəderge kendə kampanejalarдь tik bistdalar menən ytkarev, ul qoro kartuf dərəzənendə genə. Xəder bedgə bьl mitьdtardan janle eşkə, kysergə kərək.

Tynənge ojoşmalarдьn huqьş eştəre nisek qujьvdarь turahьnda daklat tьqlamaqan kevek, ular satsejalizem jarьşь dugьvьrdarьna la In derməgəndər. „Bed ilk dəjəm məsəyri uqьv, nadanlьq bətərev turahьnda, inderəsed tej ular. Şulaj itep jarьş dugьvarьnan ajьrьp il qur qavsьlьqь ber jaqqa alьp taşlaqandarqьna la tygel, unь ujlapta, qaramaqandar.

Brigadalar tədev, bьl eşte tikşerev, kadьrdar ədərlәv, fizkyltura səvite menən elemtə jahav, fizkyltуranь huqьşşanşlaş tьrьv turahьnda hejlәp torahь la juq.

Kadьr turahьnda ajtkandə şu nь ajtergəkə kərək:

—Qalala uqьtvsьlər əsen ber məhьna kyserevdə tə,mia itergə Huqьş kendərendə, kluptardь başlьsa huqьş eşenə birergə kərək

2) Prafsajuz aqzalarьnьn arahьnda huqьş eşe alьp narьvda, prafsajuz ojoşmalarь menən asa-avejaxim ojoşmalarь tarafьnan ikehe ner juls klieştermaj eş alьp narьvdь bətərergə. Bьl eşte bətənlaje menən asa-avejaxim ojoşmalarь ətətenə jəkmətergə. Şunьq menən bergə uqьv punkьttarьnda narmal eş şartь buldьrьv əsən huqьş beleme tynərəktare, jəcəjkələre həm punkьttarьnьq jьjhaz, əsəəplərən həm huqьş eşenə bylenə torqan bətə sərməjəne tirritarejal rəveştə yƄəkləşterergə.

Prafsajuz aqzalarь qatьn-qьdar arahьnda, huqьşşan ədərlek eşen ytkarep ularдь ətətmə jardam xedmatkə ejrətev, tynərəktərgə blqtьrьv eşe bətənlaj onotolqan. Bьl onotolqan məs'ələlərde yde aldьna narьp qaqat laqanda jeddə qьdarmaj „şulaj buldь" tip ultьrqan prafsajuz julnaşşьlarь yƄdərenen nindəj eşte onotqandarьn da ištərenə kiltera almajdar bulha kərək. „Bьl kesek onotov", Impirejatis tarifьq savittər ilenə qarьşь qotoronqь huqьş ədərlәvdəren, partejənьn il qurqavsьlьqьn nьqьtьvda sьqarqan qararдarьn onotovqa narьp kəjənmejme hun?

Eş şunda la şul.

Başqortostan prafsajuzdar səvite, partejə XVI nsь s'jьzdьnьn il qurqavsьlьqьnda bulqan qararдarьn ojomqa aşьrьvqa xəderge kengə tiklem iqtisar itməgən.

Qьdьl ərmejə ətətenən şifьq eşe qənəqətlanerlek rəveştə qujьlqan bulha la, Qьdьl ərmejə huqьş məktəptərenə hava dim ged tiutь məxtəptərenə in jaqş, aldьnqь udarnik jəştərdə hajlavda—tartьvda qədəttən tьs halьqьnlьq kyrhətə. Məktəptərgə jəştər hajlav kəmtsejəhendə huqьş beleme ejrətev, kurьsь asalqan tej—ular.

—Hun nisə uqьtvsь jerej.

—40 lap bulha kərək ine.

—Qajda, qajhь urьnda—tihən belmajbe", şunda qalala, qajhь ler ner məktəp ergəhendə—tej ular.

Şulaj itep bьl julda kadьrdar „ədərlәp" jatalar.

Qəjda ikənen yƄdərelə belmaj.

Məqarisələr sajuzьnьn unьşь itep qala asa—avejaximьna 100 hum quraqavsalьq fundь bireven alьrqa həm 100 nse pulьk qьdьl ərmejəstəre ətətenən şifьq itevdare, qьdьl ərmeja kenendə yƄdərenen şifьq itkən pulьktьn udarsularьn radejo, tuflidar menən aylakleven kyrhətergə kərək.

Bьnda la, şifьq eşenen nisek barьvьn tikşerməgandər.

"Başqortostan„ brigadahь.

Udarsьlьq unьştarь

Berə qalahь № nse bataljun məktəre janь kurьs kynekmələren atьvqa nьqlь ədərlek alьp narьv arqahьnda, atьstan uqьv jьls aldьna qujьlqan kantryl' handь aritьrьp tuitьrdь. Bajavaj maltьqtan atьlqan ike kynekma 85 pr. qa tultьrəldь Praktika ədərlegendə dur elqaşevdər bar.

Bataljun həm maktəptəge bətə məktəptən tьş eştər partejə həm səvit xəkyməte tarafьnan ytkərelep jata torqan səjəsi həm xuzalьq kampanejalarь həm huqьşşan ədərlek məs'ələlərə tirəhenə tuplanьp ytə.

Linin məjeşendə ojoştorolqan uqsь, pulmutse mədənl ədərlek vajankur, aqьmdaqь səjasət, partejə ustafьn ejrənev terkəmdəne janle rəveştə ədlekhəd eş alьp baralar.

Huqьşşan ədərlekkə anь qaraş, məktəptən tьş eştarden jaqşь qujьlьvь hədəmtəhendə disiplina jazahь ytkən jьlqa qaraqanda kyp tapqьrdar kəmej.

Dissiplina jazahь birevgə qaraqanda udarsьlьq əsen kylaktev 100 pr. qa artьq aylьvь ahь asьq kyrhətə. BATTALЬF.

BƏLŞEVIKTƏRDƏN IKENSE JAT ƏDƏRLEKTEN BARЬŞЬ TURAHЬNDA QALA PARTEJƏ AKTIFЬ LЬŞЬNЬN QARARЬ

Satsejalizem tədəvse li—Səvittər Səjuzьnda eşselər sьjufьnьn bətə frunttarдaqь satsejalizem hezyme blqьj ktqəja bara 5 jьllьqtan 3 nse jьls xalq xuzalьqь planьnda avьr Indystere jane kesle raveştə alqa jenərev avьl xuzalьqь fruntьnda qatqi hezym alьp narьv, avьl xuzalьqь prajьzvudstьvahьn satsejalizem furmularьna kin jal qajьv eştare kyrhətelgən. Bьl plan partejə həm bətə səvit jəmaqət selegenen dlqqaten tuplaqan yƄək bulьrqa tejeşle. Xalьq xuzalьqь planьnьn bətə eləştaren ytəv esen kəraş partejənьn har ner aqzahь har ner eşse həm kalxuzsьnьn, janqьdaq jarlь həm urta xəlle har ner krəbtejən luzanqьhь bulьrqa tejeşle senki bьl plandь ytəv satsejalizem ninahьnьn nigeden tədev bulьp teşə həm kiq eşsən jalpьnьn matdi həm mədəni dərəzəhen kytərevgə kin məmkinlektər tьvdьrь.

Başqortostan şarttarь esendə 5 jьllьqtan 3 nse jьls—tarixi jьl, elkəvedde indysterejələşterev julьnda qatqi horoloş jьls bulasaq. Kamaruf—Zigazь rudniktarьnda mitallurgejə gigantь tədev, Bilarət həm Bajmaq prid prejətejələren janьnan qorov, nifet həm bətə bajlьqtardь tabьv esen kin dəvməldə razvidka ytkərev, janь timer juldar tədev, bьlar barьhьla partejenьn ilde indysterejələşterev, artta qьlqan milləttərden matdi bəm mədəni dərəzəhen kytərev julьndaqь səjəsətten praktik bojomqa aşьrьvь bulьp teşə. Bajsa xəkymətenen elekke kalunejahь qulqan—Başqortostan Jəmhyrejəte, Səvittər Sa uzь xalqtarьnьn qailəhe esen də in əhemejətle abьvnqa əjlənə. Xalьqtь qolloq qa qaldьrьv həm jarlьlandьrьv maqsatturьna xedmət itkən jer aƄtь bajlьqtarь, xəder partejənьn Linin tarafьnan hьdьlqan millî səjasətə arqahьnda kəslə matdi həm mədəni kytəreleş əmələ bulalar.

5 jьllьqtan 3 nse jьlьnda tor qan həm juqarьla kyrhətelgən burьstarдь ytəvdə, bigeraktə bed den jəmhyrejətte-jadqь səsevgə ədərlev dur əhemejət qadana. Blqьj klnəjə barqan tədev eştəren adьq həm sьjrejə menən tə'mia itev bajşeviktarдьn ikense jadьna nьq ədərlənergə həm unь unьşlь ytkərevgə kəlliktifləşterev həm jadqь səsev kantryl handarьn ytəvgə blk nьq bəjləngən. Partejənьn Başqortostan ojoşmalarь həm avьldaqь bətə səvit jəmaqətselege Başqortostandь indysterejə jaqь nanalqa jenərev bajşeviktarдьn ikense jadqь burьstarьn ytəvgə turanan--tura bajləngən bulьvьn anlarqa tejeşle. Başqortostandaqь krəbtejən xuzalьqtarьn 42 pr. qa kəlliktifləşterev, səsev majdanьn 35,9 pr. qa kinəjtev, məlsьlьq planьn ytəv burьstarь —bьlar Başqortostandьn avьl xuzalьqьn kytərev genə tygel, bəikem unь in lystereiələşterev burьstarьnan unьlьp teşə.

Lakin qala aktifь kəlliktifləşterev həm jadqь səsevgə ədərlek timptarьnьn tejeşle də.əzagə jetmeqənlegen, partejənьn „TIMPTAR XƏL ITƏLƏR" tigən luzunqьhь, partejənьn hər ner ojoşmahь, har ner kalxuzsь, jan qьdaq jarlь həm urta xəlle hər ner krəbtejən tarafьnan anlap jetkerelməgənlegen kyrhətə. Şulaj uq aktif, xəderge vaqьtta bulqan tlmptarдьn jadqь səsev burьstarьnьn ytəleven tə'min itməgənlegen blqьj barqan indystereja tədev eşe esən nьqlь baza (nigeđ) tьvdьrьlьvьna bşapьs aimaganlektəren kyrhətə. Ə, bьl partejənьn Başqortostan ojoşmahь aldьna kəlliktifləşterev, jadqь səsevgə ədərlek timptarьn kəsəjtev həm nьqьtьv, massavaj eşte kin julqa qujьp har ner kalxuzqa, janqьdaq jarlь həm urta xəlle hər ner krəbtejənqə ner bədeq həm ujlьvьn kyrhətep, aktif ytlar inxəl itkes daverdə jadqь kamsade mişcanalьq, abivatillel halьnda selege menən ytkərergə Elekke həm jadqь səsev aura urьnьna appartunistarsa qaraqar Jaqnl ş keşelərgə partejə jazahьnь. Bed qatьsaralarьnkyrevdetejeşlerge ner

Aktif, timer jul həm hьvəəəd transpьrtь kəlliktife aldьna gejkl rьmsa burьsьn quja: İgen eştəren udar rəveştə ytəvbarь nən jadqь səsevden unьşkUL ven tə'min itergə, quşa. S kampanejəhьnьn kərəktəren min itevde ajьrьmsa kyƄətev tьna alьrqa, transpьrtqe jəkm telgən burьstarдь dərəb həm ted ytərgə, bigeraktə transpьrtь nьq ədərlənergə jeşle,

Aktif turanan turь jadqь sə sev kampanejahь kərəktaren ytəv julьnda (traktьrdь tə'lev, zapas castar eşlәp sьqaev) eşlə gən pritprejətejə həm trizaline jələrden jacəjkələre liqqaten ajьrьmsa blqьjьra həm dar aldьna şulaj uq partejə aqalarьn bn har nerehe aldьna nikajələrdь ytəv esen nətə sarabidьkyrev məsuyrejəten quja hanparteja rajun kəmitattərenen partejə dirikliftarьn ytəmavselərgə in tь jazalar birevde horaj.

Aktif, şifьq jəmaqəte yƄeşen qatqi rəveştə janьnan qorovqa parat reveşendə avьldaqə nьvƄan qьrqa nəs tarixqa h jadqь səsevgə ədərlek, şulaj unь ytkərevdə kalxuz hanь darqa praktik jardam kyrhət tejeşle tip itəpləj.

Eşselərde, pritprejətejəl hem jaьs tədev eştəren menen tə'min itevdə qala tərendəge xuzalьqtar ham ergəhendəge jerlen ir ahe jat qadanqanьqьn ipkə aktif qala ojoşmalar in n zalьq tarmaqьna qat norolovdarьn, bьl aura esselər kapirat-ejahьnь rajunьna praktik ja dəren tejeş tana.

Aktif, partejənьn tattare eşselər kap qala ergəhendəge alqa jenərevgə ham hendə 25 saqьrьn ra) esendə adьq torovqa nьq jet tejeştər tip itəpl

Kəlliktifləşev sevgə ədərlek e kankrit praktik maqsatьnda qa də kəm nulm avьlqa jenərt itevde aktif

Balşevikt ham unь u dьn kapit qatqi həz partunistə gevselərd jə ham julь me lьlndys —bьnь aqzah xuzsьnь. urta xəlle bəjavaj luzьn - TOTOŞ k. GƏ HƏM KUL. BULЬV JAQJЬNAN GƏ! SATSEJALIZEM H KIN JULQA QUJЬP. VIKTARDЬN IKENSE J BURЬSTARЬN YTƏJEK

XƏTERHEƉLEKME, ƏLLƏ NARЬQ BIRƏBELMƏVME
BAŞPRAFSƏVIT, PRAFSAJUZ MASSAHЬN HUQJЬŞSA NLAŞTЬRЬV EŞEN ONOTQAN.

Prafsajuz ojoşmalarьndaqь huqьşşanlaştьrьv eşenəjuləəşьlьq itev Başprafsavit mədənejət aylegenen massavaj siktarьna jəkmətelgən.

Şunьn başqa eş juq. Prafsajuz massahь esendə huqьş eşen jəjep jenərev tygel, tynən prafsajuz ojoşmalarьna, huqьş eşe başlav turahьnda kyrhətma genə la jenərelməgən. Tynəndər yƄdərenə juqarьlar yƄdərenə jaşaj nirə.

Başqortostan asa—avejaxim səvitenen, tynən ojoşmalarдьn huqьşşanlandьrьv qəməli eştərenən dakla tar tьnlav jat ner nəmə Buqa ularдьn quldarь jetmagən. Tik 1930 nsь jьlda asa-avejaxim huqьş lagirьnьn hədəmtəhe turahьnda qala asa-avejaxim səvitenen daklatь tьnlana.

Bьl daklatla la, prafsajuz ojoşmalarьnьn lagirдь əjoştorovda qьna qatnaşьp, unьn kəndəlek eənə jardam itməve asьqtan asьq kyrhətə.

Başqortostan prafsajuzdar səvitenen satsejalizem jarьş dugьvьrendə, prafsajuzdar massahьn huqьşşanlaştьrьv məs'ələhe bətənlaj onotolqan. Qьdьl ərmejə ətətenən şifьq itevde, huqьşşanlaştьrьv tip anlav me nən qənəqətlangəndər. Şunьn arqahьnda kendəlek eş, huqьş qəməli eşe dugьvьrqa kermaj qala. Qьdьl ərmeja ətətenan şifьq eşen qujьv turahьnda qənəqətlanerlek itkə alьnqan. Ə təp prafsajuz massahь yden huqьşşanlaştьrьv eşe, başlьsa onotolqan. Qьdьl ərmejənen julaşşь sastalьn prafsajuz aqzalarьn huqьş beleneпə ejrətev də fajdalanьvdь kyd aldьnda tota belməgəndər.

Prafsajuzdar hьdьqь bujьnsa huqьşşanlaştьrьv eşenen nasat bulьvьna taqь ber səbəp itterep, huqьşşanlaştьrьv eşenə bylenep birelergə tejeş buiqan aqsanь, ydenə tejeşle jergə tota belmav də tejergə bula. Bьl aqsalar kitapxanalarqa, fizkyltura həm başqalarqa toto a.

Bьl qьna la tygel, ələrdə prafsajuz ojoşmalarьndaqь huqьş eşenen nasar xəldə bulьvьn əttəge ber nisə qənə səbəpkə bəjlahən bьl huqьrlьq bulьr ine. Eş bətənlaj başqala Şuqa kytə lə başьn təşep, prafsajuzdarda huqьş qəməli eşe qujьlьşьnьn nasar bulьvьn, jaxut prafsajuzdar hьdьqь bujьnsa huqьşşanlaştьrьv eşen jəjep jenərevgə qamasavlavsь səəəptərde ətətən başlap hanarqa tura kila.

Iq berense həm iq təp səəəp, Başqortostan prafsajuzdar savitenen julaşşьlarь sastafьnьn qurqavsьlьq eşenen əhamejatenə tejeşle narьq birə almavda.

Ikense, prafsajuz ojoşmalarьn da huqьşşanlьq eşen ytkərevdə prafsajuz ojoşmalarь menən asa-avejaxim ojoşmalarь arahьnda ner nьqlь bəjlaneş bula almav kyp vaqьtta prafsajuz ojoşmalarьnьn huqьşşanlaştьrьv eşen başlьsa asa—avejaxim ojoşmalarь ətətrena. avdarьv;

Ətsənsə—prafsajuz massahь esendə bulqan kadьr aktiflь huqьş eşen jəjep jenərevgə fajdalana belmav, prafsajuz aqzalarь esendə huqьşşanlaştьrьv eşen kytərep jenərevgə təp turmьz bulьp qalalar.

Məđanejat aylege yde planьna inderep, yde ytkərə almaqan tynən ojoşmalarдьn plandarь ədələv turahьnda həjlәp torovdə artьq. Məbələn mədənejat aylegenen 1931 nse jьl esən tədegən eş planьna iŋgən huqьş məs'ələlərə bojomqa aşnajьrmal vəkillek menən siklanep qala.

Prafsajuz aqzalarьnьn şaqtaj hanьn berləştergən fizkyltura tynərəktarendəhuqьşşan ədərlekeşen ytkərevdə lə kyrengən eş juq. Ularдьn eşen huqьşşanlaştьrьvda prafsajuz ojoşmalarь tarafьnan saralar kyrelmagən Huqьşşanlaştьrьvdь ner nej tiklem ytkərgən tynərəktarдə, yd qaəьqtarьnan sьqa, massa esendə bьl eştə başlavsь bula almaqandar.

Prafsajuz aqzalarь qatьn-qьdar arahьnda, huqьşşan ədərlek eşen ytkərep ularдь ətətmə jardam xedmatkə ejrətev, tynərəktərgə blqtьrьv eşe bətənlaj onotolqan. Bьl onotolqan məs'ələlərde yde aldьna narьp qaəat laqanda jeddə qьdarmaj „şulaj buldь" tip ultьrqan prafsajuz julnaşşьlarь yƄdərenen nindəj eştə onotqandarьn da ištərenə kiltera almajdar bulha kərək. „Bьl kesek onotov", Impirejatis tarifьq savittər ilenə qarьşь qotoronqь huqьş ədərlәvdəren, partejənьn il qurqavsьlьqьn nьqьtьvda sьqarqan qararдarьn onotovqa narьp kəjənmejme hun?

Eş şunda la şul.

Başqortostan prafsajuzdar savite, partejə XVI nsь s'jьzdьnьn il qurqavsьlьqьnda bulqan qararдarьn ojomqa aşьrьvqa xəderge kengə tiklem iqtisar itməgən.

Qьdьl ərmejə ətətenən şifьq eşe qənəqətlanerlek rəveştə qujьlqan bulha la, Qьdьl ərmejə huqьş məktəptərenə hava dim ged tiutь məxtəptərenə in jaqş, aldьnqь udarnik jəştərdə hajlavda—tartьvda qədəttən tьs halьqьnlьq kyrhətə. Məktəptərgə jəştər hajlav kəmtsejəhendə huqьş beleme tynərəktare, kurьsь asalqan tej—ular.

—Hun nisə uqьtvsь jerej.

—40 lap bulha kərək ine.

—Qajda, qajhь urьnda—tihən belmajbe", şunda qalala, qajhь ler ner məktəp ergəhendə—tej ular.

Şulaj itep bьl julda kadьrdar „ədərlәp" jatalar.

Qəjda ikənen yƄdərelə belmaj.

Məqarisələr sajuzьnьn unьşь itep qala asa—avejaximьna 100 hum quraqavsalьq fundь bireven alьrqa həm 100 nse pulьk qьdьl ərmejəstəre ətətenən şifьq itevdare, qьdьl ərmeja kenendə yƄdərenen şifьq itkən pulьktьn udarsularьn radejo, tuflidar menən aylakleven kyrhətergə kərək.

Bьnda la, şifьq eşenen nisek barьvьn tikşerməgandər.

"Başqortostan„ brigadahь.

Udarsьlьq unьştarь

Berə qalahь № nse bataljun məktəre janь kurьs kynekmələren atьvqa nьqlь ədərlek alьp narьv arqahьnda, atьstan uqьv jьls aldьna qujьlqan kantryl' handь aritьrьp tuitьrdь. Bajavaj maltьqtan atьlqan ike kynekma 85 pr. qa tultьrəldь Praktika ədərlegendə dur elqaşevdər bar.

Bataljun həm maktəptəge bətə məktəptən tьs eştər partejə həm səvit xəkyməte tarafьnan ytkərelep jata torqan səjəsi həm xuzalьq kampanejalarь həm huqьşşan ədərlek məs'ələlərə tirəhenə tuplanьp ytə.

Linin məjeşendə ojoştorolqan uqsь, pulmutse mədənl ədərlek vajankur, aqьmdaqь səjasət, partejə ustafьn ejrənev terkəmdəne janle rəveştə ədlekhəd eş alьp baralar.

Huqьşşan ədərlekkə anь qaraş, məktəptən tьs eştarden jaqşь qujьlьvь hədəmtəhendə disiplina jazahь ytkən jьlqa qaraqanda kyp tapqьrdar kəmej.

Dissiplina jazahь birevgə qaraqanda udarsьlьq əsen kylaktev 100 pr. qa artьq aylьvь ahь asьq kyrhətə. BATTALЬF.

BƏLŞEVIKTƏRDƏN IKENSE JAT ƏDƏRLEKTEN BARЬŞЬ TURAHЬNDA QALA PARTEJƏ AKTIFЬ LЬŞЬNЬN QARARЬ

Satsejalizem tədəvse li—Səvittər Səjuzьnda eşselər sьjufьnьn bətə frunttarдaqь satsejalizem hezyme blqьj ktqəja bara 5 jьllьqtan 3 nse jьls xalq xuzalьqь planьnda avьr Indystere jane kesle raveştə alqa jenərev avьl xuzalьqь fruntьnda qatqi hezym alьp narьv, avьl xuzalьqь prajьzvudstьvahьn satsejalizem furmularьna kin jal qajьv eştare kyrhətelgən. Bьl plan partejə həm bətə səvit jəmaqət selegenen dlqqaten tuplaqan yƄək bulьrqa tejeşle. Xalьq xuzalьqь planьnьn bətə eləştaren ytəv esen kəraş partejənьn har ner aqzahь har ner eşse həm kalxuzsьnьn, janqьdaq jarlь həm urta xəlle hər ner krəbtejən luzanqьhь bulьrqa tejeşle senki bьl plandь ytəv satsejalizem ninahьnьn nigeden tədev bulьp teşə həm kiq eşsən jalpьnьn matdi həm mədəni dərəzəhen kytərevgə kin məmkinlektər tьvdьrь.

Başqortostan şarttarь esendə 5 jьllьqtan 3 nse jьls—tarixi jьl, elkəvedde indysterejələşterev julьnda qatqi horoloş jьls bulasaq. Kamaruf—Zigazь rudniktarьnda mitallurgejə gigantь tədev, Bilarət həm Bajmaq prid prejətejələren janьnan qorov, nifet həm bətə bajlьqtardь tabьv esen kin dəvməldə razvidka ytkərev, janь timer juldar tədev, bьlar barьhьla partejenьn ilde indysterejələşterev, artta qьlqan milləttərden matdi bəm mədəni dərəzəhen kytərev julьndaqь səjəsətten praktik bojomqa aşьrьvь bulьp teşə. Bajsa xəkymətenen elekke kalunejahь qulqan—Başqortostan Jəmhyrejəte, Səvittər Sa uzь xalqtarьnьn qailəhe esen də in əhemejətle abьvnqa əjlənə. Xalьqtь qolloq qa qaldьrьv həm jarlьlandьrьv maqsatturьna xedmət itkən jer aƄtь bajlьqtarь, xəder partejənьn Linin tarafьnan hьdьlqan millî səjasətə arqahьnda kəslə matdi həm mədəni kytəreleş əmələ bulalar.

5 jьllьqtan 3 nse jьlьnda tor qan həm juqarьla kyrhətelgən burьstarдь ytəvdə, bigeraktə bed den jəmhyrejətte-jadqь səsevgə ədərlev dur əhemejət qadana. Blqьj klnəjə barqan tədev eştəren adьq həm sьjrejə menən tə'mia itev bajşeviktarдьn ikense jadьna nьq ədərlənergə həm unь unьşlь ytkərevgə kəlliktifləşterev həm jadqь səsev kantryl handarьn ytəvgə blk nьq bəjləngən. Partejənьn Başqortostan ojoşmalarь həm avьldaqь bətə səvit jəmaqətselege Başqortostandь indysterejə jaqь nanalqa jenərev bajşeviktarдьn ikense jadqь burьstarьn ytəvgə turanan--tura bajləngən bulьvьn anlarqa tejeşle. Başqortostandaqь krəbtejən xuzalьqtarьn 42 pr. qa kəlliktifləşterev, səsev majdanьn 35,9 pr. qa kinəjtev, məlsьlьq planьn ytəv burьstarь —bьlar Başqortostandьn avьl xuzalьqьn kytərev genə tygel, bəikem unь in lystereiələşterev burьstarьnan unьlьp teşə.

Lakin qala aktifь kəlliktifləşterev həm jadqь səsevgə ədərlek timptarьnьn tejeşle də.əzagə jetmeqənlegen, partejənьn „TIMPTAR XƏL ITƏLƏR" tigən luzunqьhь, partejənьn hər ner ojoşmahь, har ner kalxuzsь, jan qьdaq jarlь həm urta xəlle hər ner krəbtejən tarafьnan anlap jetkerelməgənlegen kyrhətə. Şulaj uq aktif, xəderge vaqьtta bulqan tlmptarдьn jadqь səsev burьstarьnьn ytəleven tə'min itməgənlegen blqьj barqan indystereja tədev eşe esən nьqlь baza (nigeđ) tьvdьrьlьvьna bşapьs aimaganlektəren kyrhətə. Ə, bьl partejənьn Başqortostan ojoşmahь aldьna kəlliktifləşterev, jadqь səsevgə ədərlek timptarьn kəsəjtev həm nьqьtьv, massavaj eşte kin julqa qujьp har ner kalxuzqa, janqьdaq jarlь həm urta xəlle hər ner krəbtejənqə ner bədeq həm ujlьvьn kyrhətep, aktif ytlar inxəl itkes daverdə jadqь kamsade mişcanalьq, abivatillel halьnda selege menən ytkərergə Elekke həm jadqь səsev aura urьnьna appartunistarsa qaraqar Jaqnl ş keşelərgə partejə jazahьnь. Bed qatьsaralarьnkyrevdetejeşlerge ner

Aktif, timer jul həm hьvəəəd transpьrtь kəlliktife aldьna gejkl rьmsa burьsьn quja: İgen eştəren udar rəveştə ytəvbarь nən jadqь səsevden unьşkUL ven tə'min itergə, quşa. S kampanejəhьnьn kərəktəren min itevde ajьrьmsa kyƄətev tьna alьrqa, transpьrtqe jəkm telgən burьstarдь dərəb həm ted ytərgə, bigeraktə transpьrtь nьq ədərlənergə jeşle,

Aktif turanan turь jadqь sə sev kampanejahь kərəktaren ytəv julьnda (traktьrdь tə'lev, zapas castar eşlәp sьqaev) eşlə gən pritprejətejə həm trizaline jələrden jacəjkələre liqqaten ajьrьmsa blqьjьra həm dar aldьna şulaj uq partejə aqalarьn bn har nerehe aldьna nikajələrdь ytəv esen bətə sarabidьkyrev məsuyrejəten quja hanparteja rajun kəmitattərenen partejə dirikliftarьn ytəmavselərgə in tь jazalar birevde horaj.

Aktif, şifьq jəmaqəte yƄeşen qatqi rəveştə janьnan qorovqa parat reveşendə avьldaqə nьvƄan qьrqa nəs tarixqa h jadqь səsevgə ədərlek, şulaj unь ytkərevdə kalxuz hanь darqa praktik jardam kyrhət tejeşle tip itəpləj.

Eşselərde, pritprejətejəl hem jaьs tədev eştəren menen tə'min itevdə qala tərendəge xuzalьqtar ham ergəhendəge jerlen ir ahe jat qadanqanьqьn ipkə aktif qala ojoşmalar in n zalьq tarmaqьna qat norolovdarьn, bьl aura esselər kapirat-ejahьnь rajunьna praktik ja dəren tejeş tana.

Aktif, partejənьn tattare eşselər kap qala ergəhendəge alqa jenərevgə ham hendə 25 saqьrьn ra) esendə adьq torovqa nьq jet tejeştər tip itəpl

Kəlliktifləşev sevgə ədərlek e kankrit praktik maqsatьnda qa də kəm nulm avьlqa jenərt itevde aktif

Balşevikt ham unь u dьn kapit qatqi həz partunistə gevselərd jə ham julь me lьlndys —bьnь aqzah xuzsьnь. urta xəlle bəjavaj luzьn - TOTOŞ k. GƏ HƏM KUL. BULЬV JAQJЬNAN GƏ! SATSEJALIZEM H KIN JULQA QUJЬP. VIKTARDЬN IKENSE J BURЬSTARЬN YTƏJEK

SƏTƏDONJAPRALITARDARЬBREGEGED

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(b)NЬN BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM B.Y.B.K. URGЬNЬ

1931 JЬL SARŞƏMBE 11 MART №55(347)

KYP UNЬŞTARDJA IREŞTEK

8 nse martta səvittərden aetə sajuz kyləmendə 6 nsь s'jьzь asьldь. S'jьz dur iqtisar menən SSSR Yдək Başqarma Kəmitətenen rəise iptəş Kalinindьn ricen tьnlanь.

Iptəş Kalinindьn ricenən.

- Iptəştər,SSR Yдək Başqarma Kəmitətenen qušьvь aujьnsa səvittərden 6 nsь aetə Sajuz s'jьzьn təsrik itəm (qatь alqьşlar).

- Iptəştər, səvittərden 5 nse aetə sajuz s'jьzь aulqanda 2 genə jьl tulьp ytte. Bьl vaqьt tarix menən saqьştьrqanda əlьttə aik əd vaqьt, ləkin aed ytkən julьaьddь tikşerep qarahaq, SSSR daqь eşse həm krəstejəndərden dur eştər eşləgənen kyrerəd: sənəqətened aik nьq yьte. Bьl turala fakьttar kiilerep torovdь urьnьd hanajьm; ul unьştar, səvittərgə qarьşь fiker menən huqarьlmaqan hər aer graz danqa asьq kyrenə. Sənəqətten yьeve menən aergə xalq arahьnda mədenejət tə kytərelə, julaaşsь kadьrdarьn mədəni yhəştere həm ojoştorov sələxejəttare lə kytərelə nara, Lakin, bьl unьştardьn da in məhime-krəstejən xusalьqtarьnьn kəlliktifikaşeve.

Sənəqətlage tar—tixnik unьştardь qəna alqanda la, aed elektən ydenəddən kalda kilgən ildərde qьvьp aarabьd; bьl urəndə aed tixnikə jaqьnan aulьn, prajьzvudstьvanь ojoştorov jaqьnan aulьn kapital tidərenən əlgə alьp eşlejəd. Ə, avьl xuzalьqьnda, milijonlaqan jarь həm urta xəllelər xuzalьqь tərən satsejəlizem rivalytsejəhen ytələr. Ulap qaraqьd: milijondarsa vaq krəstejən xuzalьqtarь kalxuzdarqa aeregələr; ere avьl-xuzalьqь pritprejətəjə lare tьvdьralar; bьl pritprejətejələrdə xəderge avьl-xuzalьqь qoramaldarь həm mixanik tart qьstardь tulьhь menən qullana alalar. Unda menlagən ikspluatatьr kulaktar keşe kesenən fajdalanьv məmkinlegen juqaltalar, miljondar qollioqtan, ikspluatatsejənan qotolalar.

Bьna oşo kerəs esendə tormoş qəzəp kartinalar kilterep quja.

Kəlliktif xuzalьqtar tədevdə kerəşep, alьnqan hər aer adьm, hər aer uqeş uj janь juldar asa.

Bьnda əlgə aulьrdaj aer nəmələ juq; jardam jaki kansultatsejə alьr urьn da juq; aed satsejalizem tədev esən başqalarqa jul jarьp, aetə xalьqtan alda aarabьd.

Bьl julda aeddə ike jьl esendə aik kyp eştər eşlende. Xəderge kendə 8,5 miljun krəstejah xuzalьqь kalxuzqa aerekkən. Kalliktifikaşeve timpь yьə, bьl xalьqьn xuzalьqtь alьp barьvdə kəlliktifikaşevdeq qulajlь aer julь ikənen anlavьn kyrhətə. Həm bьl yd navaatendə, krəstejən xuzalьqьn satsejalizem tədevdə aktif qatnaşlьq iter esən blьqtьrьvdaSəvittər sajuzьnьn dereq jul alьvьn kyrhətə.

Iptəştər, bьl unьştardь nisek kenə juqarь narьqlahaq ta, tanxi jəhəttən uqa narьq qujьp aetəp bulmaj, „tej iptəş Kalinin.

Bedden aegengə s'jьzqa tavьş baitev xoquqь menən 1 mln 497 diligat, kənaş sirev xoquqь menən 767 diligat kilgən.

Şulaj bulqas s'jьz kəsenə ino. Esse-krəstejən, Qьdьl armejestər səvitenen 6 nsь aetə sajuz s'jьzьn asьrqa rəxsət iteged" (qatь alqьşlar).

Vaq milləttər arahьnda aŋ—aelem eştorenen barьşьn tikşerələr

N—SEBER. N-Seserdə Terkestan jomhyrejətenen milləttər səvite arigadahь eşlej başlanь. Bьl arigada 15 nse ivraldan 15 aprilgə tiklem ken satьş Seserdə vaq milləttər arahьnda mədani aŋ—aelem eşenen qujьlьşьn tikşerəsək.

Kraj kyləmendə tikşerev ştaab tədelgən. Kraj Başqarma Kəmitte tikşerev ytkərer esən 28 meq 500 ham aqs aylgən. Kraj kyləmendəge ştap Jort başqarmi kəmitəttərenə tikşerev esən jardamqa 120 algada jebəide.

Qьdьl tare jəmqejətnen plinumь aulьp ytte

MƏSKƏV. Qьdьltare jəmqejətenen Ərəsəj Yдək Kəmətenen plinumь aulьp ytte.

Plinut kalxuz, sixuz həm maşina, traktьr stansalarьnь Qьdьl tre jəcəjkələre buldьrьp, ularda esren ratkə halьrqa bьl jəcəjkəgə in kəmend ber miljun qza blьqtьrьrqa tigan qararqa, kile.Qьdьl tərəjoşmalarьnьn iqtibar darь avьl xzalьqьnьn satsejalizem siktьrьna jynəlelerga teşeş. Jadь səsev kampanejahь vaqьtында 20 jəslə, 70 tansyltatsejə həm 100 akusrkalurpunkьt asьliqa teşeş.

Davalьv ycrizdinələre aulmaqan urьndarda—en kalxuz, saixutarda vrac—amsulatureja aulqa teşeş. Qьdl tare jəmqejətenen 193 nse jьlqa tedeьn planь aujьnsa RSFSR yləmendə 400 janitar druzina, 360 kalxuz aitarejə tedeleş həm 10 meq tid jardam puьttarь tedələsək.

Nankin qəskərdərkeshedlənələr

ŞƏNXAJ. Nankin xelmətenen Qьtaj Qьdьl armejahen aetenləj aerergə kyrhətkən aqьtь-fivral ajь ytte. Ləh Nankin xekymətə ivalyvejun ərmejəne aetergə aetə kestərə menən barьşha la, Amirika rgьnь „Cajna Sill Rivju" gazetenen aeldererə qaraqanda, xəl aьna 3 aj elek nisek bul, şundaj uq nasar rəvesb davam itə. 3 aj eselə Nankin qəskərdərenen dur aelgənlektərgəsoranьlar. Şunьn menən aergə kyp pulьk həidivizejələr qьdьldar jaьna kysələr. Nankin mejahe partizandar menən kerəştə keshed ala.

Zajьm taratьv eşenkesəjtəjek.

MƏSKƏV. „5 jьlьq" jьmьn taratьrqa ailgən janь zadanja 20 nse kalqa aetə SSSR kyləendə 82 pr. qa tultьrьlьn. Aetə qatlam arahьnda 917,7 milji humlьq zajьm taratьqan. Zajьmdь taratьv ən qanlqətlənerlьgel tip hanarqa tura lə, senki aetə 1 nse aprilqa taralьp tergə teşeş ine, ul plan tulmav qurqьna abtьnda tora, zajьmdьn 57 miljun hulьq asligatsejətəvge vznus aetenləj intrelməgən.

Finans urgьndarьnьn hal jardam kəmitərenen in jaqьn burьstarь-abtejəndər arala zajьm taratьv timpьn kajtev həm zajь taratьv menən uqa təvivznusьn alьv ьndaqь edeklektə aetərevora.

MINŞEVIKTƏR PARTEJƏHЬ

qoralhьllandьrьldь

ULAR EŞLƏGƏN QƏBƏXƏTLEKTƏRENƏ

NЬQ YKENƏLƏR

Ojəjeplənevselərden adaqqь hydđəre:

Ojəjeplənevse Suxanьf

Ul minşeviktər partejəhьna inergə məzəyr itkən səsaptərga tuqtala. Xəderge tormoş həm fakьttardьn ydən nьq ьşandьrqanьn, pralitarejat diktaturahьnьn aejək tarixi burьstardь ytəvgə saqьrьvьna nьq ьşanqanьn həjlaj:

—„Min VKP(u) nьn ydenen ojoşmahь, səjəsətə mitьdь menən jenep sьqqanьna ьşannam" tej.

Vulkьf

Min minşeviklek julьn taşlap prajьzvudstьvarqa kitev turahьnda həjlaşev alьp aardьm. Min ydemden minşeviktər parfejəhьna inevemə nьq ykenəm, tej.

Jenatajьvski

Ojəjeplənevse, pralitarejat aldьnda eşlagən eştare esen ojalьvьn, qьllqanьs raveştə xurlanqanьn əjtə. Eşlagən jenəjətterdən ykenep həjlav minen pralitarejat esen nirelevemde kyrhətevse in jomoşaq kyd. Min juqarь xalq sutьnan aldaqь ədgenə qalqan jьldar da minə SSSR həm aetə donja pralitarejatь iajdahьna eşlergə məmkinselek nirevde horajьm.

Tejtilvauma

— „Min pralitarejat aldьnda xəder tulьhьnsa qoralhьdlandьm. Juqarь suttan abqa ьşanьvdь horajьm.

Minen aldaqь tormoşomda, in dur burьstardan nerəvhe, eşse sajnьlьnьn doşmanь aulqan minşeviktər menən rəximhed raveştə kerəşev aulьrqa tejeş

Gruman

Ul, juqarь xalq sutьnan, ydenen sutta kyrhatkən hydđərenə ьşanьrqa həm sevittər tie fajdahьna eşlergə məmkinlek nirevde horaj.

Ginzburg

Min ydemden, aetə kesemdə satsejalizem tədeleşenə həm aetə donja rivəlytsejenə nirəsəkmen. Bьl turala sutta ajtkən hydđəremde dərəbiləjem. Əgər də sut minen tormoşomdə haqlarqa memkin tip tapha, min unь toloş satsejalizem tədeleşenə nirəsəkmen.

Min ydemden aetə qemeremde pralitarejat sutь qaramaqьnasьram.

Zalkindtьn

„Min sulqa taqь aer tapqьr şunь ajtəm: mine satsedalizem tədeleşenə qatnaşmavgartь menən terek qaldьrьv, minen esən ylemdən də avьrtaq."

MINŞEVIKTƏRDEN KUNTЬR-RIVƏLYTSEJUN OJOŞMALARЬNA XƏKƏM QARARЬ

Juqarь suttьn maxsus qatnaşlьqь 9 nsь martta kis səqət 4 tə 45 minutta iptəş Şvirnikten relslege abtьnda Antunsf—Saratьvski həm Muransf iptəştərden qatnaşlьqь menən ydenen hunqь ultьrьşьn ytkərde.

Iptəş Şvirnik minşeviktərden kuntьr-rivəlyt sejun eştare aujьnsa sut xekemən uqьnь.

SSSR Juqarь suttьnьn maxsus qatnaşlьqь 1931 nse jьldьn 1 nse martьnan aaşlap 9 nsь martьna tiklem R.S.D.R.P. Ydək Kəmitətenen „sajuz aojorabь" isemendəge kuntьr-rivəlytsejun ojoşmalarьnьn esen tikşererep, Tejtilvavьm, Rusin həm Vulkьftь hər aerehen aişar jьlqa krektərenən məxrym itep, 2 şər jьlqa xoquqtarьnan jujьrqa.

Sakalьvskej, Zalkint, Viritski, Ikьftardь hər qajьhьnьn 8 dar jьlqa krektərenən maxrym itergə həm 3 ər jьlqa xoquqtarьnan jujьrqa. Pityrin, Jenatajьvskej, Jakyrьvis, Ginzburg, Suxanьf, Şir həm Grumandardь hər qajьhьnьn 10 nar jьlqa krektərenən məxrym itep 5 ŞƏR jьlqa xoquqtarьnan jujьrqa.

Bьl hunqь xəkəm şikəjət itergə jul qaldьrьlmaj. Xekemde aqьv 1 səqət aujь aardь. Xekem qatь alqьştar menən qarьşь alьndь.

Sut altьrьş 9 nsь mart 17 səqət 50 minutta jabьldь.

ANGELEJƏ SUJЬN JULЬNDA

eş xaqtarь 5 pr qa kəmetelde

LUNDЬN. Pa[illegible]sьta, sujьn jul sənəqət eşşelərenen [illegible] xaqtarьn aetahena 2,5 pr. qa aqь[illegible] anahьna 40 silling albvsblardьn eş xaqtarь ebləmə 2,5 pr. qa teşererge jьgən qarar şьqardь.

Palatanьn bьl altьrьşьnda rifarmis praisajuzdar, tridunidar kangrisьnьn giniral savite pridprinimatildər həm xekymət vəkildəre qatnaştь, qərarner tavьştan qabul itelde.

Sujьn jul eşşelərenen kyaehe adnahьna 40 şillingtan artьq alalar, şuqa kyrə ul qarar nigeddə, eşşelərden eş xaqtarьn 5 pr. qa teşetev aulьp sьqa Palata şulaj uq svirxurucnьj eştargə xaq tylavd- la tyaanajtə, pridprinimatildərden eşşelərden eş vaqьttarьn 2 adnala ikəplav sistimьn inderev tarahьndaqь təqdimdere qabul itelde. Bьl, pridprinimatildərgə, ydərenə fajda kerək vaqьtta eşşelərden eş kəndəren 12 şər saqətka jetkerergə irek sirəsək.

Eşşe, xedmətkardərden kyaerak eş xaqь alqan eiese, eş xaqьn teşerevden jafanь ədrak kyralər. Senki eş xaqь in kyaendə adnaqa 6 şillikateşerelə.

Prafsajuz aojrakrattarь bьl qarar menən qənəqətlənevdəren aelderergə aşьqalar. Ular: „bьl qarar sənəqət nienən talevihqtь haqlav jubnda in dur sara" tejdər.

Kalxuzsьlar s,jьzь kib ken hyden aetergə teşeş

Dəvlakən rajunьndaqь kalxuz dar hьdьqь aujьnsa barlьqь 3430 ga uzьm lgen kantraktavajt itelgən. Bьl han 4 pr. sama hь təşkil itə. Ajьrьm xuzalьqtar aujьnsa, 6 jarьm pr. samahь. Kalxuzdar aujьnsa hanan aşlqьn kantraktavajt itev 10 jarьm pr. Ajьrьm xuzalьqtar aujьnsa nej aarь 5 pr. qьna. Avьl xuzalьqь maşinahьn urьnlaştьrьv aegengə kengə nej aarь 5 pr. qa qьna ytəlgən. Avьl xuzalьqь maşinalarьna rimunt jahavdь rajun 85 pr. qa ytənek tejhə lə, bьl handьn dereq aulьvьnda, tədətelməgən maşinalardь tedətelde tip svidinejələr sirev, handьn dereq aulьvьnda şik teşerə. Qladi surtlь orloqtardь juqarь surtlь orloqtarqa alьştьrьv eşen də lə edeklek. Bьl edeklektə aetərevgə rajundan aetə avьldarqa maxsus vəkildər sьqarьldь. Rajun jer aylege lə səsev majdanьnda qarşьlav planь buldьrьlmavdь qabatlaj. Timək aetə rajunda aer genə ga la qarşьlav planь juq. Orloq tadartьv, 62 pr. qa tultьrьlha la orloqto aqьvlavda aulqan eş edeklek aldьnda. Orloqto aqьvlav esen tedelgən dugьvьr Ofe tarafьnan tultьrьlmaj. Begən asьlasaq Dəvlakən rajunь kalxuzsьlar s'jьzь: ydenen kən tərteaenə qujьlqan, "Səsevgə ədərlek hedemtəhe, məs,əlahendə, aulqan edeklektərgə kibken saralar kyrep, bьl edeklektərdə aetərevdə aetə kalxuzsьlar massahьn balşevikьq timpь menən manlizavajt itergə teşeş.

JAĐQЬ SƏSEV PLANЬ YTƏLMƏV QURQЬNЬSЬ AĐTЬNDA,

(Masus xəərseeexđđən)

Narkamsnab ergəhendə tədelgən jadqь səsevgə əderlek trujkahь aldьnda Kaupxlip sajnz həm sajuzxliptьn jahaqan xisaptarь şul turala xəbər birelər:

1) Rajundardə hajlanьrqa teşeşle aulqan agra vəkildere hanьnan 4600 e hajlanmaqan. Əgər bьl han iid kondərdə hajlanmaha, jadqь səsev həm urqa əderlek vaqьtında kyp rajundar agra kənəşhed—unьş esen faidalь saralardan sixta qalasaqtar.

2) Avьl xuzalьqь maşinalarь rajundardaqь sklattarda taralmaj jatalar. Begengə kengə rajundardaqь sklattarqa kertelgən maşinalardьn aetahe 20 pr. qьna tarafьnan.

3) Rajundarqa jeuəlelgən həm rajundardьn ydərenən alldələngən vəkildər dereq faidalanmajdar. Qajhь rajundardə vəkildərden hanь ib kitkes dərəzələ kyp. Məhələn: aer Dəvlakən rajunьnda qьna aegengə kendə 225 vəkil jata. Lakin ular menən dereq faidalanьv esən haqьşşan, dəjem aer urьn—şiap juq.

4) Orloqtar kyp jerda tadartьlьp aetmagəndər, şuqa qaramaktan, kyp urьndarda tadartьv maşinalarь eşhed jatalar. Sajuzxlip ular menən faidalanmavdь urьndarda keşelar jeteşmavdən kyrə (?)'

5) Surtlь orloqtar surtlьd orloqtarqa almaşьnmaj kelattərda jatalar. Məhələn: 5 nse matqa kapiratsejə həm xəkymət qulьndaqь səsev orloqo fundьnan holo 2%, aojdaj 5 pr. qьna almaşьrьlqan. Ejjyl ajьnan alьp hunqь ajdatqa tiklem surtlь orloqtarьn [illegible] tarafьnan tultьrьlmaj. Begən asьlasaq Dəvlakən rajunь kalxuzsьlar s'jьzь: ydenen kən tərteaenə qujьlqan, "Səsevgə ədərlek hedemtəhe, məs,əlahendə, aulqan edeklektərgə kibken saralar kyrep, bьl edeklektərdə aetərevdə aetə kalxuzsьlar massahьn balşevikьq timpь menən manlizavajt itergə teşeş.

BEĐƏƏ QALЬŞMAJBЬĐ

Mraq rajunь Tləmbət avьl səvitenə qaraqan Təvəkən avьlь „Qьdьl jul" kalxuzь kendənken alqa aara:

Kalxuzda eş tartibe kərəgensa qujьlqan, hər aer kalxuzsь ydenə birelgən vəzifanь ytəvdə ydən javaplь itep lanьj. Səsevgə ədərlektər qьdьv aaralar, orloqtar tadartьlalar, a—x. maşinalarь rimuntlanalar.

Kalxuzqa janь aqzalar inev ettəndə. Bigerakte kalxuz idarahьnьn xisap daklatь aulьp ytkəndən han „kalxuzdьn səskən lgendəren xəkymət ydə ala ikən" tip, kulak qotqohona birelgən janqьđaqtar xəder kalxuzqa inevgə qəriza biralar, kalxuz yhə.

S. M.

QARЬŞЬLAV PLANЬ JUQ TIP QUL QAVŞЬRQAN

30 avьl səviten nerləştergən Dəvlakən raj—xilp sajuzьna, jadqь səsevgə barlьqь 82093 ga zadaneja aulqan. Lakin şul hanqa quşьmta itep, qarьşьlav planь aer genə qa lə artьrьlmaqan. Betə səsev majdanьn orloq menən ta'min itev məs'alahe, xəl itelməgən. 9—martqa qadi orloqto juqarь surtlь orloqtarqa aujьnsa kuspramsajuzqa uarqas, ul ydenə birelgən zadanejanь 8667 tunna itep, Juz-ural—iisqa birelgən zadanejanь 9388 tunna, aetahe 18055 tunna itep kyrhətə. Şunьn esenən kuspramsajuz berense kvartalda 1961 tunna ədərlərgə teşeş aulьp, şunan 733,5 tunnahьn ədərlap tapşьrьlqan itep kyrhətə. Bьlardьn qajьhьn jalqanlaj torqandьr unьhьn teşeşle urьn tikşerer.

JAQЬV—MAJLAV NƏMƏLƏRE KILTEREV—bьl eş ifrat na sar tora. Aprtl aaşьna tiklem ae tahe 19500 tunna jaqьv nəmahe inderergə teşeş aulha la, fivral ajьnda aergena tunna la inderelməqən.

Sajuz niiet bьl turala jaqьv nəmahe Başqortostanqa jebərelevde tiligraf arqьrь xəbər ithe lə, misiapter alegə tiklem alьnmaqan. Tajmazь, Byzdək Şimaş [illegible] Başsajuz inderergə teşeş aulha la, timer jul transport nəmələre juqlьqtan, alegə ul da aer genə kilagramda jaqьv nəmahe inderelməgən. Skalttarqa jaqьv nə mələren taşьtьv aik nasar aara: safxuz həm maşina—traktьr stan salarь oşo kengə tiklem nej aarь 1709 tunna qьna jaqьv nəmahe taşьj alqandar. Bьnьn sababen taşьv esən havat juqlьqtan, tip kyrhətələr. Sajuz ollettən Başqortostan aylegenen nujeskalər jahav mastirskujь həm Kuspramsajuz bьl eşte ydə ebterenə alhalarda havat hanalar menən tə'min itə aimajdar. Bьl xal jaqьv menən taşьvqa həm şul arqala jadqь səsev eşenen ədəlevenə səbəp aulьrqa məmkin.

MAL AĐЬQЬ ƏĐERLƏV—jadqь səsev eşe ədəlmahen esən har aer kalxuz səsev vaqtьnda yd maldarьna aşarqa jetərlek dərəzə lə farza aranirvajt itep qujьrqa tejeş ine. Basnarkamzim bьl eşte aetərevdən adaq srugь itep, mart aaşьn nildalavga qaramaktan Başkalxuzsajuz tik fivral adəqьnda qьna aьnьn planьn tədəp aetəp urьndarqa jebərə alqan. Şul arqala urьndarda aeqa halqьn qarajdar. Mart aaşьna tiklem tupaь adьqtar 29,5 pr., tuqlьqlь adьqtar 18,7 pr. qьna aranirvajt itelgandar.

KANTRAKTATSEJƏ—Bьl turala SSSR savnarkomь həm VKP (u) Yдək Kəmitətenen ajьrьm mərəzaqəle aulьvqa aьl eşte kəsajtev esən urьndarqa aik kyp vəkildər jebərelevgə qa ramaktan, kantraktatsejə eştare nasar aara. Məhələn: 40 rajundan alьnqan məqlymətkə qaraqanda, jadqь səsev majdanьn kalxuzdar 17,6 pr. qa, janqьđaq tar 34'1 pr. qa, qəmymən nej aarь 26 pr. qa qьna kantraktavajt itev, tutahьnda naşnarkamzim nej esən der oşo kengə tiklem ajьrьm məqlymət alьp aarmaqan:

—Bьl turala məqlymətte 20 nse mart, ajhьđ ala almaьđ ale, tejdər. Ađnaaaj, Agiş.

Bьl kulakka jaza birelhen.

Kedən avьlь (Maqar rajunь) „Almalь" kalxuzьna kulaklьqьn jəşerep aqza aulьp kergan, natrak kəsenən fajdalanьvьs Şajmardanьf Zakir ilkşerev hədəmtəhendə kalxuzdan sьqarьlьp xəkəmgə birelde. Tid kən də sut aula. Sut urgьnьnaqatь xəkəm jahalьvdь horajьm.đ

ANGELEJƏ SUJЬN JULЬNDA

eş xaqtarь 5 pr qa kəmetelde

LUNDЬN. Palata, sujьn jul sənəqət eşşelərenen [illegible] xaqtarьn aetahena 2,5 pr. qa aqь[illegible] anahьna 40 silling albvsblardьn eş xaqtarь ebləmə 2,5 pr. qa teşererge jьgən qarar şьqardь.

Palatanьn bьl altьrьşьnda rifarmis praisajuzdar, tridunidar kangrisьnьn giniral savite pridprinimatildər həm xəkymət vəkildere qatnaştь, qərarner tavьştan qabul itelde.

Sujьn jul eşşelərenen kyaehe adnahьna 40 şillingtan artьq alalar, şuqa kyrə ul qarar nigeddə, eşşelərden eş xaqtarьn 5 pr. qa teşetev aulьp sьqa Palata şulaj uq svirxurucnьj eştargə xaq tylavd- la tyaanajtə, pridprinimatildərden eşşelərden eş vaqьttarьn 2 adnala ikəplav sistimьn inderev tarahьndaqь təqdimdere qabul itelde. Bьl, pridprinimatildərgə, ydərenə fajda kerək vaqьtta eşşelərden eş kəndəren 12 şər saqətka jetkerergə irek sirəsək.

Eşşe, xedmətkardərden kyaerak eş xaqь alqan eiese, eş xaqьn teşerevden jafanь ədrak kyralər. Senki eş xaqь in kyaendə adnaqa 6 şillikateşerelə.

Prafsajuz aojrakrattarь bьl qarar menən qənəqətlənevdəren aelderergə aşьqalar. Ular: „bьl qarar sənəqət nienən talevihqtь haqlav jubnda in dur sara" tejdər.

Kamsamul eƀtənən partejə jetəkselege

3 nsə xəl itkes jьldьŋ burьstarьna javap birerlek itep qujьlьroqa tejeş.

KAMSAMUL EŞENƏ NARƄQ QUJMAV

UŊ APPARTUNISLƄQ. BƄOQA SIK QUJƄLHƄN

KAMSAMUL ƏƀTƏNƏN PARTEJƏ JETƏKSELE GE NƄOJƄTƄLHƄN

Partejənьŋ derəƀ jetəkselege arƀtьnda miljunlaqan kamsamul ərmejəhe satsejalizem esən kerəştə bik kyp unьşlqtar kyrde. Ilesədda satsejalizem ikanumikahьn tedev, bətə frunt bujьnsa kapitalizem iliminttarьna hozym jahav, ilde totoş kalxuzlaştьrьv nigedendə kulaktardь sьjn bulьv jaqınan bəterəv kevek sьjn fi kerəştərgə qatnaşta kamsamul ydenen partejə jardamsьn, bulьvьn eş menən kyrhətte.

Lakin kamsamul ojoşmalarь nьn satsejalizem tedeleşendə aktif qatnaşьvdarьna narьq quja belməvse uŋ appartunistar ale bulha, kamsamul ƀtənən jetək selekte kəsəjtevdəge partejə qa rarьn ytkermədər.

Bəgəngə gazitesədda kamsamul turahьndaqь matirejaldar qajhь ser tenəktərdə kamsamul menən jetəkselek turahьnda qət qi boroloştar jahavdь talap itə lar.

Kamsamul ƀtənən jetəkselek itev, ulardь salşevizem tarbejahe menən huqarьv, kamsamul esendə tənqit həm yd ara tənqitte kəsəjtev his şikhed kamsamulda bulqan dur unəştardь ihəpkə alьp, ulardь ojoştorov nьqıtьv turahьndaqь mərkəz həm elkə kəmitət qarardarь tor moşqa aşьrьlmavdarьn kyrhəttələr. Bed Başqortostan Ölkə kəmitətenen plinumь aldında torabьd. Hər ser rajun partejə kəmitəte, partejə jəcəjkəhe başqa eştəre menən rapьrtlar birgən kevek, kamsamul menən jetəkselek turahьnda, kamsamul dьŋ jəş kestəren tejyreja həm eş tərəjəhe arqьrь partejəqa ədərləv turahьnda javap birergə tejeş. Kamsamul ƀtənən jetəkselekte jomoşatьv, uqa narьq birep jetkermev, uŋ appartunizemqa bəjlangən. Partejənьŋ bətə kamitəttere, bьl appartunizem təzribələrenə ut asьrqa tejeşter.

Kamsamul esendə tənqit həm yd ara tənqit, sьjьnfi totanaqhьdьqtardь asьrqa, ular tirəhenə eşşe, batrak, kalxuzsь, urta xelle krəstejən jəştəren tərəjələrgə, jədqь səsev kampanejahь həm pramtinplan əsən kerəştə partejənьŋ bşanьsьn derəƀlərgə tejeştər.

Bьqa tiklem bik kyp məs'ələlərdə jetedlek kyrhətkən kamsamul 3 nsə xəl itkes jьlda la taqьla nьqьraq yrnək bulьr. Tik ənьŋ əsən kamsamul ƀtənən partejə jetəkselege tə'min itelgən bulьvь qьna kərək.

AZNABAJ.

Qьrqьd—Mejəkələ kamsamul eşe.

Xəderge kendə rajun kyləmendə bətə kamsamuldar hanь 1332 bulьp şulardan 130 keşe IX nsь sʼjьz aqınь menən alьn qan. Kamsamul sastaƀnьŋ 60—70 pr. tь eşşe batrak, jarlь jəştərdən tora. Qьddar 18 pr qьna, kamsamul esendə partejə jadrahь bik ad. 3 pr. qьna. Partejəqa ədərləv eştare jomoşaq. Kamsamul ojoşmalarь partejə jəcəjkakammunistardь berketep tərəjə alьp narьv mitьdtarь ser ike jəcəjkələ genə qajьla.

Kadьrdar jeteşterev.

„Menselar" ihьmenən prajzvudstəvaqa 25 kamsamul birlgən. Lakin Askamul qarьrь bujьnsa birelergə tereşle 27 kamsamul urьnena claimi urman essehe kadrdarьna fəqat 14 kamsamul qьzь birelgən. Bьl turala rajkamul qajroqta həjrələ. Bьnən başqa ere kalxuzdar ergəhendə avьl kuzalьqь beləestere həm kalxuzdardа ihəpselər bulьv esen testəhə 37 kamsamul kurьstarь ytkerelə. Rajun partejə aktiftarь kurьsьnda 13 kamsamul uqel.

Kamsamuldьŋ es'kə eşe həm tarqit.

Dəjem alqanda kamsamul ojoşmalarь idejalьzejə jaqınan hav bulьnlarda ajьrьm jəcəjkə həm ajьrьm aqzalardьn kulak, apparatnizem idejəlegeja arьlьna kerep kitevdəre bar. Məbələn Aksun menən Qьrqьd—Mejəkə jəcəjkələre kamsamal uqьvdarь nь narьq qajmav, kamsamul axlaqьn bodov, appartunizem hьdьqьna batьvdar səbaple tud ƀarьlьp janьnan ojoştorolalar. Bьlaq kamsamuldarь hajlavdar kampanejahьnda halqьnlьq kyrhətev kulaktь jaqlap xara tьristika birevdare həm Amilatk avьl səvite jadovsьhь kamsamul Zakaz səvit kyləmendə ser tənqit bьqarьlьp sulqı birelə. Bьl kulaktar tarafьnan 75 baş da kalda[illegible] jəşerep susqı [illegible] kamsamuldan qaldьrьvь səbaple kamsamul bьqarьlьp sulqı birelə. Bьl kulaktar ojoşmalarь nьn ebtenən partejə jetəkselegen kesətvde neqednən talap itkən nəmələr. Bьl şulaj uq kamsamul massahь arahьnda tənqit həm yd ara tənqit məs'ələhenen tej şle julqa halьnmaqanьn kyrhətkən fakttar.

Kamsamul arahьnda səjasi uqьvdar

Terlə tynərək məktəptərgə bətəhe 1188 kamsamul aqzahь bьqtьrьlqan. Lakin litiraturalar juq sənəpie bular bətəhelə fəjasat tynərəktare kevrik 126 qəzit. qьna gəzit — zurnaldardan qьna fajdalanalar. Jetəkselər menən fəqət ike tapqьr qьna mitьdika kənəşməbe ytkərelgən. Uqьvdar nisek bara, nindəj hedəmtələr tarihqь turahьnda urendardan infarmatsejə alьv eştare nasar qujьlqan.

Kampanejalardьŋa qatnaşьq itevdare

Ber urьnda kamsamuldardan kuznistar brigadahь ojoştorolop, ser avьldьn kalxuzsь həm janqьdaq xuzalьqlarьnьn es qoramaldarьn tədəlep birgandər. 16 urьnda ojoştorolqan trəjer annzdarьnьn 15 he menən kamsamuldar jetəkselek itep eşləjdər. Rajkamul tarafьnan 12 kamsamul aqzahь avьl səvittərenə berketelep, aqьmdaqь tərle kampanejalarda eş alьp baralar. Urman ədərləv eşenə 50 kamsamul aqzahь məslizavajt itelgən. Səvittərgə hajlavda kamsamuldar aktif qatnaşqan.

Derəƀ kamsamuldьn rajun kəmitəte kyp ojoştorov saralarь kyrgən. Lakin ihəp eştare juq. Ojoştorolqan eştaren ihəpkə alьp, unьn hedəmtələren ihəpkə alьp, narьv eşe ətk nьq aqhaj. Bьl estə rajkamul hunqь vaqьtta qьna quƀqala nastaqan. I nse marttan ser ajlьq avьl kamsamul sikritardarь aktiftarь esən 150 keşelek kurьs astь. Lakin kamsamuldьn IX nsь sʼjьzь hamь bətə Bяşqortostan VIII nse səvittar sʼjьzь qarardarь kevek mehim məsʼələlərde ejtanev esən əsə telenda litiraturalar juq. Əgərda bьl kurьs unьşlь yestare jaqşь julqa halьnar ine.

AZNABAJ.
BIKMIT.

SAQMAQOŞ KƏMSAMULDARЬ ALDA BARALAR.

Saqmaqoş rajunьndaqь kamsamuldar bətə estə iə udarsьlьq menən eştajdər. Kalxuzdarda xisap birev həm hajlav kampanejalarьn ytkərev esən brigadalarь tedəlde.

Fivral ajьnda fəqat kamsamuldar kesə menən janьnan 5 kalxuz ojoştoroldo.

Jadqь səsevgə ədərlek eşenə bətə kamsamuldar məsilizavajt stelep, jəcəjkə sikritardarь avьl cəvittenə berketeldelər 29 jəcəjkə ergəhendə stina gazittare, 17 jəcəjkə janьnda „Jenel kavalirqa" aterattare ojoştoroldo.

Hunqь kendərdə genə jəcəjkə sikritardarь menən jenel kvalirejə aqzalarьnьn rajun kyləmendə ike tapqьr kənəşmələre udqarьldь. Hər ser jəcəjkə iə „Linia disətinəhe" buldьrьrqa ədərlek bara. Hьv abьn kiməhe halьvqa 200 hьm jьlьp birekle. Hər kamsamul 5—10 hum zajьmqa jadьldь. Urman ədərləv 100 pr. qa ytəlde. Jeteşhedlektər: səjasi uqьvdar nasar bara. Matirejaldar jeteşməj. Partejə jəcəjkətare menən nəjlaneş nasar. Kalxuzdarda kamsamuldardьn fəqət 30 pr. tь qьna aqza bulьp toralar.

Uqьtьvsь kamsamuldar terlə kampanejalardь ytkərevdə balqьn qatnaşalar.

Oj. Saravarьf.

25 KAMSAMUL JƏCƏJKƏHENENŊ EŞTƏ TIKŞEREV JAHAV JOMOJAQTARЬ.

Maqar tenəge dəvməlendə jadqь səsevgə qatnaşьvdarьn belev esən 25 kamsamul jəcəjkəhenen eşenə tikşerev jahaldь. Heəmlə lə kamsamul ojoşmalarьnьn eştarendə udarsьlьq həm insejatьrlьq ytkanen məbələn: igen ədərləv, kalxuzlaşьv, zajьm taratьv, sərməjə tuplav, başqa terlə səjasi kampanjalardа aktif qatnaşqandar. Kamsamul kesə menən xəkymətkə 4062 bot 20-qadaq igen tapşьrьla. 12313 hum 20 tinlek zajьm taratьla. 4 kalxuz ojoştorola. Bьl kampanejalardь ytkərgəndə 25 brigada tedə top, 196 kamsamuldь esenə ala. Jadqь səsevgə ədərlek eştarendə kamsamul kesə menən 2 orloq tadartьv asuzь ser timerselek udar brigadahь tedəlqan, 1 nse martqa tiklem kamsamul kesə menən 3073 bot orloq tada rtьlqan. Orloq tadartьv, vatьq maşinalardь tasьv, səsev kampanejahьnьn səjəsi, iqtisadi jaqtan məhim ikənen eşşan jalpь batrak, jarlь, urta xəlle kalxuzlar arahьnda teşenderev esəч rajunda 207 kamsamuldan 39 brigada tedəlqan. 4 aj esendə 205 kamsamul alьnqan. Kamsamul hanь tep millət, kalxuzsь batrak, jarlьlar ihənenə ytkanen məbələn: igen ədərləv, kalxuzlaşьv, zajьm taratьv, sərməjə tuplav, başqa terlə səjasi kampanjalardа aktif qatnaşqandar. Kamsamul kesə menən xəkymətkə 4062 bot 20-qadaq igen tapşьrьla. 12313 hum 20 tinlek zajьm taratьla. 4 kalxuz ojoştorola. Bьl kampanejalardь ytkərgəndə 25 brigada tedə top, 196 kamsamuldь esenə ala. Jadqь səsevgə ədərlek eştarendə kamsamul kesə menən 2 orloq tadartьv asuzь ser timerselek udar brigadahь tedəlqan, 1 nse martqa tiklem kamsamul kesə menən 3073 bot orloq tada rtьlqan. Orloq tadartьv, vatьq maşinalardь tasьv, səsev kampanejahьnьn səjəsi, iqtisadi jaqtan məhim ikənen eşşan jalpь batrak, jarlьlar ihənenə ytkə qajhь ser jəcəjkələrdə jeteşhedlek jaqtardan ser-də aktif bulmavь, jəcəjkənen eşen xəderge mamuntqa javap birerlek itterep qujьmav nelende. Bigerəktə rajun mərkəzenən jəraq torqan, tav aralarьnda jatqan avьldardьn kyituranьq artta qalьvь, ularqa jənle julnaşşьlьq əd bulьvь, jaştar arahьnda eş alьp barьvdь qьjьnlaştьra, Kamsamul aqьzalarьnь səjasi aclemdare əle qaniqatlənerlek tygel. Bьjul kamsamul səjasi uqudarь esən ynək plan, pragrammalar, elgerəktə jerle millət telendəge kitaptardьn həm julnaşşьlarьdьn jeteş bulmavdarь eşkə dur qama savlьq kilter. Kamsamul arahьn da partejə jardamь əd, kyp kenə partejə jəcəjkələre yd aqzalarьn kamsamul jəcəjkələrenə berket məgəndər. Qajhь ser anь partejalьlar tarafьnan "kamsamuldan nindəj eş sьqa„ tip qaravsьlar barlьqь hidela. Hedəmtələ qajhь ser jəcəjkələrdə eşkə uŋ appartunistarsa qaravdar bar. Məbələn Kukapqol jəcəjkəhe anь kamsamuldar aula torop, səjəsi xuzalьq kampanejalardь ytkərqəndə kamsamul saranjalarьnda tikşerməjdər. Avьl səvite sikritarь kulaktardьn tultьrmaqan zadanejalarьn tultьrьdь tip kyrhətkən. Jəcəjkənen aojora sastaƀn taratəp qatь şeltə birlede.

Bətə jəcəjkələrden jeteşhedlek tэren asьp tikşererev hədəmtələren ulardьn dəjəm jьjnalьştarьnda tikşerep kankrit kyrhətmələr birelde.

QULAXMITƄF.

DƏVLƏTŞIN.

Tapurin kamsamul kəmitəte bьjьl 40 təzribə stansahь ojoştorov ƀtəndə.

Tapurin rajun kamsamul kəmitəte təzribə stansalarь ojoştororqa plan hьdəp eşkə başlanь. Təzribə stansalarь kalxuz kamsamul jəcəjkələre ergəhendə ojoştorolaşaq. Bьl təzribə stanesen kamsamul kəmitəte tarafьnan 40 keşelek kuьs ytkarelde.

Plan bujьnsa bьjьl 49 giktar jergə (təzribə jahav esən) 19 sintnir orloq kərək bulasaq. Bьl orloqlardь ədərləv eşendə, saralar kyrelmagən, jəşəp kilgən təzribə stansalarьna kyptən yk zəjatkələr birelhələ, elagə tiklem javap juq tej. Bьl xəl təzribə stanslarьn dur qurqьnьs qa qaldьra.

Plan bujьnsa bьl təzribə stansahь malsьlьq, qoşsoloq, baqsasьlьq, həm terlə jemeş yrsetev maqsatьn ala. Sunьla əjtep kitergə kərək Tapurin avьlьnьn ydendə dur qьna alma həm terlə jemeştar yrsetev baqsahь bar. Tira jaqtaqь xalqtar bьl baqsanan alqan jemeş aqastarьnan kyptən lajdalanьp lilalər. Tik əlegə tiklem bьl eştə jəmaqətselek fikere tuplanmaqan, jemeş, baqsasьlьq eşe kalxuzdarqa jəd menən borolmaqan ine. Kamsamul kəmitəte tarafьnan ojoştorolqan bьl təzribə stansahь xəder kalxuzdarqa, safxuzdarqa taratьv sarahьn kyter, tip bşanabьd.

Sul tiklem dur eşte başqarьp [illegible] da ələ bьl eşkə fotonorqa tejeş bulqan sərməjə ale kalxuzdardan kilep jetmagən. Rajun başqarmalь birergə tejeş bulqan aqsanь la birməj jerətə. Təzribə stansahьna aktal menən 2 keşe eşlərgə tejeş bulhala ale unda mədir genə eşlaj. Bьl eşte başlap jeərev esən hər ser kalxuz 10 hum aqsa birergə tejeş bulha la əlegə tiklem 15 kalxuz qьna bьl aqsanь birə alqan.

Rajun kamsamul kəmitəte jəcəjkələrgə brigada tedəp qar totov məsʼələhenə kyptən nakaz birhə lə kamsamul jəcəjkalare əlegə tiklem qudqalmaj tik 5 jəcəjkə genə qudqalqan. Qar totov məsʼələhe tiderək xəl itelergə tejeş.

Bьl janь, dur eşkə bətə jəmaqətselek fikere tuplanьrqa tejeş. Başlaqan eş julda qalmaƀqa tejeş.

PART JƏCƏJKƏ JOQLAJ.KAMPANEJƏLAR IKE AJAQЬ MENƏN AQHAJ.

Maqar rajunьnьŋ mərkəze Pitrav avьlьnda 2 partejə jəcəjkəhe bar. Bьlardьn bajtaq qьna aktif aqzalarь həm kandidattarь bar. Bьl ike jəcəjkənen eşenən tenək partejə kəmitəte daklat tьnlanь. Jəcəjkə sikritarь Kasejanьf, Pavlьitar ydərenen daklattarь ike avьd hyd menən bətelər. 4—5 aj bujьna eşlap, ikeşər bojora ultьrьşь ikeşər, qomym jьjьlьşь qьna bula. Terlə səjasi xuzalьq kampanejalarь ytkərqəndə jarlьlar sanranejahь jьjnav kevek eştar eştənmagən. Pitьrav avьlьnda hunqь zajьm həm səsev planь qabul itelmagən. 24 nse fivralqa tiklem kalxuzlaşьv 4 pr. qa qьna ytalgan, [illegible] eşe qurqьnьs ahьnda tora. Kulaktardь tanьp alьp, ularqa qatь zadanejalar birelde, urman ədərləv eşenə jenəreide. Bətə partejə aqzalarьna həm kandidattarьna ajьrьm nagruzkalar birep rajundaqь avьl səvittaqьna jeterelde.

Kyrevse.

Bedda qalьşmajed.

Mənavez rajunь „1-nse Yrnək" kalxuzь jadqь səsevgə ədərlek tə dur elgaşevdərgə ireşte.

Orloqtar tadartьlьp tejeşle urьndarqa halьnьp qujьldь, şulaj uq avьl xuzalьqь maşinalarь tedətelep bette.

Eş ittarьna kunixtar bildələnep jaqsь adьqtar birelə başlanь eş quldarь kərəgensə aylendelər. Kalxuz ydenə teşken igen zadanejahьn 140 pr. tь menən ytəne.

Oj. IŞBAJ.

Janь elep bojomqa aşьrьlmaj.

Əle rajunь Qaramalь avьl səvite kyləmendə xalqtьn kypselege başqorttar bulьvqa qaramaktan bətə eş qaqьddarь unьtsa jərətelə. Eş e janь alepsə jərətevde bar tiptə almajdər. Səvit kyləmendəge tarar, mişar avьldarь kilgən jadavdardь an lamaj jedəp bətelər.

Qaramalь raj silsəvite tidlek menən bətə eşte janь əlepkə kyserhen.

„Səneske"

Aqas ədərləv tulqьnь kəsəjə

SATSEJALIZEM JARЬŞЬ, UDARSЬLЬQ, UDAR BRIGADALAR OJOŞOV NIGEƉENDƏ, AQJAS ƏƉERLƏV FRUNTЬNDA JANЬ TULQЬNDAR KYTƏREC

BAŞ INISTITUT KAMSAMULDARЬ, AQJAS ƏDERLƏV EŞENDƏGE ƏDƏKLƏKTƏRDE ŞTURMAVAJT ITƏLƏR. BƏLƏBƏJ TIXNIKUM KAMSAMULDARЬ, URMANQJA QARAP PAXUTQA SЬQTЬLAR.

TAQTA JARЬV ZAVЬTTARЬNЬŊ BAŞPRAF SƏVIT

ERQƏHENDƏ BULQAN KƏNƏŞMƏ JOMQJAQTARЬ

6—martta Başpraf səvit prizidejumьnьŋ kənəşməbe bulьp kənəşmələ 1—2—3—13-həm Axlin taqta jarьv zavьttarьndaqь fanzaikumdar həm xuzalьq urgьndarьnьn deklattarь tьnlandь. Kənəşmələ tyəndəge jeteşhedlektər əjtelde:

Hunqь 10 kengə birelgən zadanejənь tultьrьvda əle kərəkle bololoş jahalmaqan. Sьjrejalardьn juqlьqьnan həm hunqa qalьp kilevenən ale zavьttarqa sminələp eşlav eşe julqa halьnmaqan. Eşselər arahьnda satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq eşselərde 100 pr, tь menən esenə ala almaqan.

Xuzalьq həm prafsejanalnaj ojoşmalar tarafьnan 2—3 sminə menən eşlatev jomoşaq qujьlqan, gruppalar, belgestər esendə eşlap sьqarьv kənəşmələre tedəv həm gruppalardьn təzribələren urtaqlaşьvdar klu rəveştə bojomqa aşьrьlmaqan. Əle zavьttarьnda 7 saqatlek eş kenənə kysevgə ədərlek eştərə karagensə julqa halьnmaqan, 7 səqətlek eş kenənə kyskən zavьttarda kysevden nindəj hedəmtələre bulqan həm eşselar jalpьhьna nisek tə'bir itəve turahьnda eşte ihəpkə alьvdar bulmaqan. Zakazdardь vaqьtьnda eşlap birev eştarenə əd iqtibar itelgən.

Axlin zavьtьna sujrejə jeteşmagənlektəb 16 ken bujьna zavьt eşhed torqan.

Oşo kengə tiklem eşselər arahьnda xedmat dissiplinahьn bodovsьlarqa sara kyrelmagən, qara taqtalar ojoştorolmaqan həm iptəştər sutь jomoşaq eşlagən.

Oşolardan sьqьp prizidejum tyəndəge qararдь sьqara.

1) Jaqьn kendərdə udar ser ajlьqьnda 20 kengə jomoşaq ja-

hav məsʼələhe həm jeteşhedlek tərde bətərəvdə gruppalar kanəşmələrendə tikşererge.

2) Brigadalar həm tsixtar arahьnda satsejalizem jarьşьnьn ytəleven dəjem tikşerevde 15-matqa tiklem bətərərgə.

3) 15-marttanda qaldьrmaj udarniktardьn slyttaren udqarьrqa həm bьl siytta təzribələrde urtaqlaşьrqa.

4) Fanzaikumdar xuzalьq urgьndarь menən bergə 2 ken vaqьt esendə 2—3 sminə menən eşlavde planlь julqa halьnьrqa həm bьnьŋ əsən fanzaikum javaplь eşselərenən kiƀevlek qujьrqa.

5) Zavьttarda tixnikanьn ilk torovon əjrənev əsən eslektər ojoştororqa həm bьl eslekkə belgestər julbaşşьhьn ser administratar eşsene inderergə.

6) Inzinir, tixniktər əlkə bojorahь urьndardaqь inzinir tixnik eşselərgə tixnikanen tik torovьn ejrətkən kyrhətmələr jeərergə.

7) Jaqьn kendərdə zavьt eşselərenə tep unajhьdlьq jahaqan (eşlap sьqarьvdьn ytəve menən eş xaqьnьŋ ytəve) nəmələrde bətərəv turahьnda ihəp apparattarьnda eşlap sьqarьv kənəşmələre ytkərergə.

8) Maxsus zakazdardьn vaqьtьnda ytalə barьvьna nьq iqtibar jynəltergə həm vaqьtьnda ytəleven dəjem tikşerevde əsən bulqan sara jardь kyrergə.

9) Satsejal tormoş siktьrьna Başsajuz menən həjlaşep, zavьt eşseləren ədləkhed rəveştə adьq həm başqa kərək nəmalər menən tə'min itep tororqa quşьrqa. Həm nətizəne 11-marda bulasaq prizidejum kanəşməhenə nerderergə.

Aqas ədərləvdə unьştarqa taba

Başqa səjasi kampanejalar irunьnda ireşelgən unьşlьqtar eş təzribələren, aqas ədərləv həm ədərləngan matirejaldardь tejeşle urьnьna taşьp bətəv eşendəla qullanьv bik məmkin ser eş. Bьnьŋ ydəgendə satsejalizem jarьşь, udarsьlьq jatьrqa tejeş. Lakin, urьndaqь oşoşmalar ale bьl mitьdtь aqas ədərləv fruntьnda tulqьnsa fajdalan almanьlar. Ajьrьm aval səvittere, uclisxuzdar aqas ədərləvdə bьl maminttь bətenlaj xəterdən sьqardьlar.

Başqortostan dəvməlendə aqas ədərləv eşe qəmyman hylpən bara. Kypkenə rajundar ajьrьm uclisxuzdar ydderenə birelgən kantryl handь ytəlgən bətenlaj sittə qalqandar, urьndarda, jəjəvle həm at kesən bьl eşkə mabilizavajt itev məsʼələhe kəragenən artьq jomoşaq. Tik hunqь, fivral adaqь həm mart ajьnьŋ berense 10 kənendə genə bьl frunta admь, kypme bololoş jahadь.

Baş inisttuttan kamandiravajt itelgən kamsamuldar brigadahь. Bilarat rajunь, Tatlь uclisxuzьnda aqas ədərlev frunтьn qulqa ala aldьlar. Ular aqas ədərləv eşendəge edəkləktərərdə bətərevdə ydderen udarnik iqlas itep, eştə satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq mitьdьn qullana beldelar. Bələbəj pidagogeja tixnikumь kamsamuldarь lə bil frunta bololoş jahaj aldьlar.

Aqas ədərləv eşendə, bьqa tiklem qajroqta həjrəlgən ojoşmalar həm ajьrьm uclisxuzdar, eşkə kesle tulqьn inderevdə, məsʼələne ana şul jaqtan qarap xəl itergə tejeştər. Zadanəja tuldt, tip xal [illegible] kə, bəlkem janьnan, janь tarqa tara barьrqa.

N

BIKQUL HƏM AQQOŞ AVЬLDARЬ

Eş kesən 200 pr qa maslizavajt ittelər

Aqas ədərləv esendə Şişma rajunь Jabalaqlь avьl səvite alda bara. Ul xəderge kendə aqas ədərləvgə kərək bulqan at kestəren 98 pr. qa ytəne.

Bikqul həm Aqqoş avьldarь ydderenen bləv maslizavajt itev zadanejahьn 200 pr. qa ytənelər.

ƵƏLIL KEJEKBAJ.

1—3 nse taqta jarьv zavьtьnda eş edələ.

1—3 nse taqta jarьv zavьtьn da, taqta təjəj torqan vagundardьn vaqьtьnda jenərelməve arqahьnda eşselərdeŋ kyp kenə eş səqattare başqa sьqa. Ular taqta jarьv zavьtьndə vagun kilməjən vaqьtta ydderenen nurmьlarьn tultьra almajdar, kyp vaqьt vagun kilməvdən şiklanep eşkə sьqmajda qalalar.

Şulaj itep aqas odata torqan vagundardьn tuqrap qalьvdarь, zavьttan jebarelə torqan tedəv, aqas matirejaldarьn tuqrata həm eştə dur qьna ədəkləktər tьvьp toralar. Eşselərden tormoş şarttarьn jaqşьrtьvqa la artьq dərəzalə iqtьnarьdlьq xəkem bərə.

Brigada aqzalarь:

1) Tahirьf
2) Jehanşin
3) Nasьjrьf,
4) Qьjmyllin,
5) Kamalьf,
6) Jəqfarel.

Etqol səvite ədəklekte bə tərə.

Bajmaq rajunь Etqol avьl səvite dəvməlendə Julьq uclisxuzьnda aqas ədərləv əsən 25,580 kubamitьr zadaneja birelgəjne. Lakin nej barь 2500 kubamitьr qьna tajьlqajnь.

Urьndaqь ojoşmalar həm avьl səvite bьl eşten qurqьnьs ahьn da qalьvьn kyd unenda totop, bьl eşkə bətə kəste maslizavajt itte. Şunьŋ hədəmtəlendə 1 ajda 10 ken esendə Bajnaqqa bətəhe 11500 kubamitьr ulьn taşьldь. Əgər bətə jəmaqətselek kamsamul ojoşmalarь bьl eşkə nьqlь udar jabanalar, aqas ədərləv zadanejahьn 20 nse martqa tulь kileş ytəp sьqarьrqa mem kin.

Səltanьf.

MASKA ƏƉƏLDƏ

Məskavdə, „sajuznьj bojora" qa ojoşqan Qruman, Suxanьf həm bytən minşeviktər gruppahьna sut bulьp ytte.

SSSR ƉaŋŞul uq juqarь xalq sutьnda „Sənəqət partejahь" aqzalarьna xəkəm jahalqanda, bətə keşe, qəjeplənevselər arahьnda eşşe sьjnьfьnьn iŋ javьz doşmanь həm jenəjətselərden lu başь, Pyənkərə juq, tigəjnelər.

Xəderdə— juqarь xalq sutь aldьnda Ərəsəj minşeviktərenen ƉaŋŞul genə terkemə tygel, ə Grumandar, Suxanьftar artьnda, satsejal—laşistardьn, II nse intrnatsejanaldьn qaldьq baqanalarь Kautski, Gilfirdingtar ƉaŋŞul ultьralar.

Qəjeplənevse Zalkindьn kyrhətevе bujьnsa, Ərəsəj minşeviktərenen ƉaŋŞul genə terkemə tygel, ə Grumandar, Suxanьftar artьnda, satsejal—laşistardьn, II nse intrnatsejanaldьn qaldьq baqanalarь Kautski, Gilfirdingtar ƉaŋŞul ultьralar.

Qəjeplənevse Zalkindьn kyrhətevе bujьnsa, Ərəsəj minşeviktərden „Sənəqət partejahь" menən tьqьd bəjləneş tup, anan aqsata jardam (bloqa) alьp irqandar.

Minşeviktərden „Inirgicnьj eştare" nindəj jul menən həm misek barqan hun? qəjeplənevse minşeviktərdьn əjtevdəre: „sajuznьj bojora" eşe la barь ser „sənəqət partejahь" eşe kevek Səvittər ilenə qarəşь inьrvinseja ədərləv julьnda barqan

Ərəsəj minşeviktəre impireja-listar intirvinsejalenə jul ədər-lagəndər həm terlə *səvit məəs-*sasələrendə qorotqosloq eşlap barqandar. Ulardьn gas planda, səvdə xalq kamisarlь qənda, sintrsəjuzda həm qu nankьla alьp barqan qorotqoloq eştare „Sənəqət pertejahь aqzalarь qorotqosloqonan nəmə menən da ajьrьlmaj. Ul „sənəqət partejahь" kevek il xuzalьqьnьn aliqa kiteş javьz uj menən tuqıatьv eş jalqan plandar tədəgəndər. Ur. kyəchensə ta'minət apparattьna ojalap, ildə asьq tьvdьrьna telagəndər.

Ular terlə juldar menən iə aqsa ajlaneşen butaldьrьp, se həm kalxuz rajundarьn tain itevdə ədgəndər. Şulaj uq lar qьdьl ərmejənen kamanda sta fь esenə inep ydderenen qotqosloq eştare esen kərəklaaq lymətelə alьrqa mataşqanr.

Qorotqos minşeviktərdeirqa tajanьstarь kemdər bulqan h

Ular ydderenen partejəlar eşşe partejəhь tip atahalar, jat iliminttardan başqa ser e nendə ejərmagənen bik jaq nelaŋeŋ

Ulardьn adaqqь tajanstar, sьjnьfan sittə qalqan va burьna (vaq batьvsьlar han başqarr) həm səvit apparattarь nan lərəlgən tedmətkərdərdən başqa berəvdə tygel. (Qjəjeplənevs zalkindьn kyrhəteve) Il nə intrnatsejanaldьn agintta rь ydərenen adaqqь tajanstarьn bьn oşo qathmdar arahьnda edilgəndər.

Mdərenen naqsattarь h[illegible] fotan juldarь „sənəqət parte[illegible] he menən ser bulqan mir[illegible] vitər ular menə tьqьd bə[illegible] nş totqandar Ilnse intrnatsejal impirejalizmdən terəqe antьr rivəlyteşen qa ştapbat a nnь bulьp ihəpkə. Minşevik t. „sənəqət par[illegible]hь" menən tьqьd bəjləneş t[illegible], anan aq[illegible]sata jardam (bloqa) alьp irqandar.

Minşeviktərden [illegible] jul menən barqan hun[illegible] nindəj jul menən barqan minşevik uxanьf aqsanь [illegible] sənəqət partejahь [illegible] lidirь

Zamzindan alaqan.

sьq belep bulmaj [illegible] navajt itev kypis [illegible] rabnanmь jə bulma[illegible] jə satsejalal dimak[illegible] ding tarafьnan m[illegible] ildəle tygel.

Praltarejat sutь al[illegible] qan hatlьq minşevik[illegible] tygel faktttarь ənə şu[illegible] bərət. Minşeviktər ydd[illegible] partejahь Isemem a[illegible] turahьnda tikşerdelər.

nь barь „taktika" [illegible] genə eşlanelər. Pralit[illegible] bьl maskanь ədde. [illegible] pralitarejat sutь aldь[illegible] qan minşeviktər ge[illegible] bətə asьqlьqь menə[illegible] intьrnatsejanaldьn [illegible] asьldь. Bьl maska[illegible] bətə donja pralitar[illegible] ejalistar kyrhət[illegible] S.S.SR eşsəndərem[illegible] rotqosloq eşlavse [illegible] natsejal lidrdarьn [illegible]

J.

TILIGRAMMA.

PRALITAREJAT RIVƏLYTSEJƏHEN BƄYƄRQA TELƏVSELƏRGƏ.

Iŋ qatь jaza birelevđe talap itəveđ.

Stərletamaq garnizunь Qьđьl ərmejestəre həm kamandirđar sastafь dejəm bьjьlьşьnđa Səvittər sajazь, esselər sьjnfь menən asьqtan asьq koraş julьna barьqan, kuntьr rivəlytsejun intirvint hatlьq minşeviktərđen „Sajuz sojorahь" isemendəge əajnəlmilәl kapital aginttarьnьn eştəre turahьnda daklat tьnlaqandan huŋ, uiarđьn kuntьr rivəlytsejun eştərenə eeđ yđeveđđen safьvьđđь VKP(v) tirəhenə taqьla nьqьraq tьqьdlap, huqьssan əderlekte taqьla nьqьraq kytərev menən javap birəveđ.

Garnizun Qьđьl ərmejestəre həm kamandirđar sastafь, əgərđə kərək bulha partejə həm səvit xokymətenең berense saqьrьvь menən səvittər ilen, bətə donja la verđən ber bulqan pralitarejat diktaturahьn bətə donje pralitarejatь vatanь satsejalizem ile sigen haqlavqa, jaqlavqa sьqarqa əđer ikənlegen belderə.

Garnizun, bətə donja pralitarejatь aldьnda, 2 nse intirnatsejanal lidьrđarь minşeviktərđeŋ hatlьq jən ikənlektərenең bətə tərənlege menən pralitarejat sutь asьp birər, tip ьşana.

Garnizun Qьđьl ərmejestəre həm kamandirđar sastafь, pralitarejat rivəlytsejəhen bьvьrqa telәvselərgə satsejal haqlanьvđьŋ iŋ qatь jazahьn birevđe talap itə.

PALƏKUF.

ƏĐƏKLƏKTƏR BƏTƏRGƏ TEJEŞ

Bəgen martьn 11 nsь kəne. Səsev kampanejahьna əderlənev esən kərək bulqan avьl xuzalьqь maşinalarь kyptən avьldarqa odatьlьrqa tejeştər ine. Avьl xuzalьqь qoraldarьnьn qulqa kilep ineve kalxuzdarđь səsevqə əderlektərenə həm səsev esən prajьzvudstьva plandarьn kinəjtev jaqьna qarata najtaq yđgareş inderergə sənəp se bulьr ine. Səsev majđanьn kinəjtev urazajđь kytərev jaqьnan kinerək qolas alьrqa memkin bulьr ine. Ləkin, ykeneskə qarьş bəgenge kengəsə avьl xuzalьqь maşinalarьn həm qoral tiarьn taratьv julьnda avьl xuzalьqь kapiratsejalar qəđəttən tьş jomoşaqlьq kyrhatələr. Bьl julda bətə bulqan memkinlektər fajdalanьlmajđar. Qəzitənəđđen bejenge hanьnda urtьnlastьrьlqan faktlar ul turala asьq həjlejđər. Bьl xəl ođəq jəşərga tejeş tygel. Bətə jenərelәhe maşinalar həm avьl xuzalьqь qoraldarь nik qьđqa vaqьtta avьlqa jenərelep, taratьlьp bətergə tejeştər.

Qьđi orloqtь jaqşь surt orloqqa almaştьrьv eşe lə xurlьqlь rəveştə tyən tora. Bətə almaştьrьlьrqa tejeş bulqan xokymət qulьndaqь kapitalsejalardaqь jaqşь surt orloqtarđьn bəgenge [illegible] orloq tarь 2 pr. bjđaj 5 qr. qa almaştьrьlđar. Bьl turanan tura eşkə baq aşa qarav, səsev kampa hьnьn terən sajasi əhemejate qьlamavđьn kila. Eşta hyipən je kyrhətevse eşselər həm s ojoşmalarьnьa yđđərenen eşkheđlektərə menən turanan- tə səsev kampanejahьn eđev- gə səəapse bulalar həm şunьn menən turanan-tura kulak qa jalan: ltalər. Vaqьt bəđđe jətmej. Tiđđən juldar bođola eştlar. Uqasa bətə surtlь orloq

Jarlь, batrktarđь kalxuzlaştьrьv fundьnan fajđala ndьrьrqa

Hər ber rajbanьkta, tərle kierđərđan jьjьlqan-jarlь, batraktarđь kəlliktifläşterev fundь bar. Bьl fund jarlь batraktarđь kalxuzqa bləqlьrьvđa đur ryl ujnarqa tejeşle. Ləkin, qajhь ber jerđarđə bьlar osə kəgə tiklem jolьhь menən fajdalanьlmaj jatь. Bьl turala rajbanьktar ber bere artlь diriktivlar birelep torhala, bojomqa əbьlmajđar Bьl fundtarđьn jaqьşьn kalxuzsajuz ergəhendə Rajbanьk, Rajun bəşçarmanь, Rajpalivudsajuz həm batraktarđьn vəkilđər ulьrьşь xəl ltrgə tejeşle. Şul ulьrьşta fundь nisek fajdalanьv, kemdərgi birev turahьnda ojьm plan əđelep, fund yđ urьnьna totolqqa tejeş. Ləkin unь bylev eşnə bьqa tiklem, yđđə ajtelgan ojoşmalarđьn his berche his aş sara kyrmənelər. Xatta qajhь ber rajun bankalaь bьndaj kypne fund barьn da telmajđər. Məbələn: Saqmaqos rajbankahьnda 11 MEN HƯM FAJĐALANMAQAN FUND BAŞ. Ə, şul fundьn narlьqь ərahьnda tejeşle qoşmajar ber nəmələ belmejđər. Ikense jađь balşeviktar saevendə avьl xuzalьqьn kəlliktifläşterev eşenə bьl fund motlaq sarьf itelergə tejeş.

Bьqa tiklem bьl fundtь fajdalanьv turahьnda jalxuzbanьk turaĭnan tərle kyrhtmələr bulьr. Praktikala kalxuzbanьktьn ustanulkahь ber jaqan, timək maja tuplav jaqьnan derəb bulьp, hamalha Ikense jaqtan, timek—jarlь batraktarđь kəlliktifläşterev eşendə ketkan hədəməne birmavđe kyđ unьnda totqanda, ustanulka dereh tyget

Mərxym kalxuzbanьk ustanulqahь bujbsa fund kalxuzdarqa yrenep ularđьn pajđarь Ibəbetə şul bə rajsilbanьktarđa jətьp qaldь Kalxuzdarqa fund birgən itterəp antzatelstevalar alьndь.

Kalxu tylav srugь ytev menən qьqa alьnmaqan həm bavьklьndь yđenең pajь urьnьna qalqa bьl aqsa urьnьna yđ jamьnaŋ aqsa tylərgə məsnyr bulьp kilde.

Bьna bьl dereh tyget, unь bьna bьlaj fajđalanьrqa kərək: rajun banьktarьnda jьjьlqan bьl aqsanь kalxuzdarqa bylergə lə (lakin aqsanь qulqa uq birmərkə memkin):

—Bьna hinə aqsa, hin şul fund tbəsenə falənsa jarlь ham batraktь kalxuzqa alьrqa tejeşhen, tip əjtergə, əđaqtan hər ber kalxuzdan şul fundtan nisek fajđalanьvđarь turahьnda xisap alьp tororqa.

Bьna şulaj bulqanda qьna beđ jarlьlarđь kalxuzlaştьrьv fundьna dereh fajđalanqan bulasaqbьđ ham rejal hedetəgə olqəsəsakeđ.

Sajuz nakamfinđьn 1930 nsь jьl 5 nse majđa sьqarьlqan qararь ham ort fundtan fajđalanьv turahьndaqь palazinejəhь la ənə şulaj eşlargə quşa. Tik mərxym kalxuzbanьk sərməjə tuplav ta'bire ərhьnđa bьl palazinejənь bodop kilgən.

Banьktarđa qajtanan tedev ytkərev ajqanlь, bьl fundtan tulьhь menən fajđalanьlqa, jađqa tiklem ber genə tine lə fajdalanьlmaj jatьp qalьrqa tejes tygel. X. Josopof.

Bьlar kalxuzdan qьvьlhьn

Qonşaq rajunь „Qigimun" kalxuzьnda tyəndəge kulaktar aqza bulьp torlalar.

Zəkirьf Mullaqəli kalxuz tedelev osoronda kalxuz rəise bulьp, kalxuzđь taratala hunьnan taqьn kalxuzqa inə. Qjətejatullin Soltan maldarьn kametep kalxuzqa inə. Xəđer kalxuzđьn skьlat mədire bulьp eşlaj. Ibrahimьf Davьt, Səjfyllin Qanidulla, bьlar qemere bujbsa batrak kesenən fajđalanьvsьlar.

Bьlarqa kalxuzda urьn bulmabьn.

Tenək kalxuz sajuzđьn jađqь səsevgə

Əđerlek eşe jomoşaq.

Maqar Tenək kalxuz sajuzьnь bьjbqь jađqь səsev kampanejəhьn udqarьvđaqь əđerlek eşe his qəfev itelmələk rəveştə nasar tora. Kalxuzdarđa maşinalar tedətev eşe əle haman betmagən. Jađqь səsevgə kərəkle maşinalar taratьv nik əkren, qьr eştərenə kərəkle eş atlarь əsen furazdar əđerlənep betmagən. Sьrujđar turahьnda rajkalxuzsajuz ber nəmələ bəlməj. Həm bьl turəla ber terle lə maqlymət juq.

Traktьrđarqa jaqьv əsen kərəkle matirejaldar jeterlek tygel. Kalxuzdarqa kyp kenə orloq həm tixnicskl kyltura orloqtarь jetmaj. Bьl turəla kankrit sarəlar kyrelmaj.

Tenək partejə Kəmitəte, rajkalxuzqa bətə əđeklektərđe kyrergə, səsev eşenə əđerlekte 10 martqa 100 pr. bətərergə tigən diriktii birđe. Tik bьl diriktivanь yđ vaqьtında bojomqa atqaьvqa qьna kərək.

Kulak balahь qьvьlhьn.

Usalь rajunь „Qьđьl Partizan" kalxuzьna bujbl tađartьv ytkərelhələ, sit iliminttar jəşerenep qala aldь.

Məbələn: şul uq kalxuzdan ber tapqьr qьvьlqan Abdraxmanьf Axmadulla, kalxuzda xisapşь bulьp tora, şul uq vaqьtta kalxuz aqzalь. Unьn atahь avьlda berense kulak bulьvlьqь menən tanьlьp Başqortostan tupraqьnan qьvьldь.

Bьl keşene lə atahь julьna teşərergə kərək.

Ş. VƏLEJ.

BALŞEVIKTAR ALA ALMAQAN KRIPЬS JUQ

(Stalin)

BEĐ MALSЬLЬQ PRABLIMAHЬN XƏL ITERGƏ TEJFŞBEđ.

MAL AĞЬRAVDЬ KINƏJTERGƏ, JAQŞЬRTЬRQA, IT ƏBERLƏV PRAB LIMAHЬN ARTTЬRЬP YTƏRQƏ.

AVЬL XUŽALЬQЬ MAŞINALARЬN

Taratьvđa kiƀken hьnьlьş jaharqa

Avьl xuzalьqь maşinalarь igen unьşьn kytərevdə iŋ mə him urьn totovđarьna qaramaьtan, urьndar ьbьn əhemejaten əle bulha teşenəp jetə almajđar. Başqortostan Respublikanьn 9skьlaltarьnda bətəhe 41 men 90 đana timer hanan bulьp, 1 nse martqa tiklem 23 men 762 đana (56,6%) hanan taralmaj bskьlatta jatьp qalqan. TЬRMALAR—bətəhe 10 meŋ 743 đana bulьp oşo kendə 6 meŋ 662 đana (62 pr.) tьrma skьlatta jata, KYLTIVATЬRĐAR—bətəhe 3 meŋ 77 đana bulьp, 343 đanaьь (11,1 pr.) əle bulha taralmaqan. SƏSKESTƏR—bətəhe 2 meŋ 102 đana bulьp, sunьn 967 đanaьь (46%), SARTIRUF-KALAR 835 đana bulьp, 176 đanaьь (21 pr.). TREJƏRĐƏR 216 đana bulьp, 25 đanaьь (7,9 pr.) əle bulha taralьlmaj jatalar. Tik hunqь 10 kən esendə genə ber tiklem hьnьlьş bulđь. Məbələn: hanandar qinvar başьnda 80,5 pr., ilivraldьn 20 hendə 80,2 pr. taralmaj jatqan bulha, hunqь 10 kən esendə taralmaqan hanandar 56,6 pr. qa qalqan. Şulaj uq bytən maşinalarđə. Şulaj bulьvqa qaramaьtan, maşinalardьn taralьv timpьn qonlaştanerlek tip əjtep bulmaj, kalxuz—kapiratif sistimahь maşina taratьvqa narьq birep jetkermejđər. Ikensenan—maşina əsən birelәhe zadatka aqsanьn (şkalanьn) kyp bulьvь la eşkə qamasavlap kilde. Məbələn: 25 humdan kam torqan maşinalarđь kalxuzlar qul aqsa menən alьrqa tejeştər ine. Bьna şul xəlde kyđ unьnda totap, xəđer zadatka alьv kemetelde. Hanan, tьrma hьmaq maşinalarqa nej narь 15—30 pr. samahьnda. Kyltivatьrđrqa bьqa tiklem bildələngən zadatkanьn jartьhь miq dərendə genə alьrqa kərəklek turahьnda huuqь 10 kən esendə urьndarqa bojoroq birekle. Maşina taratьvđь kəsəjtev esən ajьtьm vəkildər sьqarьldь.

Maşinaqa narьq birep jetkermayse rajundardan mişarqa memkin: Bьlar maşina taratьv planьn əs tapqьr qarap əsənse hendə lə kəmethalərđə hamanda rizalьq beldergəndere juq.

—„Zigzak tьrmahь ul qəjđь kyp jьja" tip timer tьrmanь alьv qa qarьş toralar. Şulaj uq Xəj bulla rajundь la 86 đana səskes taralmaj jata Hər ber un kenqə esərlap—bişərlap kenə tarata alalar. Arqajaş ihə qatalь səskeste taratьvqa qarьş tora. Tərilkələ səskestar horaj. Janь Qaramalьla 87 đana Qьrqьđ—Mejəkə lə 80 đana səskes taralmaj jatalar. Şulaj uq Qaraqoş rajunьnda 2 tedmələ 34 đanь 13 tedmələ 6 đana qatal səskes 8 tedmələ 4 đana 12 tedmələ 7 đana tərilkələ səskes; 4 taren le 7 đana bukkir 9 đana jer omşartqьş 124 đana 2 terənle hanan taratьlmaj jatalar.

Səskes hьmaq dilisitle maşina lardan hanalqan iŋ qəđerle ma sinalardь taratьvqala qarьş to rovsь bьl rajundar turahьnda qatьraq şara kyrergə kərək bulьr. Maşinalar april başьnan da qalmaj taralьp bətergə tejeş tər. M. A.

BЬLAR BYLƏKLƏNERGƏ TE JEŞ

Yđenə 7 avьl qaraqan D—Məsetle raiunь Arьj avьlь savitendə it əđerlәv həm mal kantrak tavajt itev eştərə huŋ dərəzələ jaqşь nara.

Səvittə eşləvse rəis T. Qjəllamьf menən kantraktant Ş. Xəziməratьf iptəştərđen, eşte dereh qujьvđarь, kalxuzsalar həm janqьđaqtar arahьnda dereh anlatmalar alьp barьvь arqahьnda zadanejə 20 nse fivralqa uq artьqь menən ytəlde.

Məbələn: avьl səvite eştendə 150 baş bьjьr ine, ul kyptən yk 100 pr. tь menən ytəlde. Harьq zadanejəhьn ytəvđəge elgəşevđər taqьla ebtən. Unda 30 baş harьq kantraktavajt itahe urьnda 185 baş itelgən, jəqni təgəl 600 pr.

Kulaktar qulьndaqь qatь zadanejə kyptən, 15 nse fivralqa uq alьnьp bettelər.

Jort həm urman qьştarьn əđerlavđa lə oşondaj uq đur elgəşevđar bar. Məbələn:

Urman qoştarь əđerlәv	135 pr. qa,
Tavьq	160 pr. „
Urman qoştarь	111 pr. „
ytəlgəndər.	

Şunьn esendə bьl eştең batьrđarənan bulqan səvil raise Qjəllamьf menən kantraktant (kalxuzsь) Xəzimoratьf iptəştər byləklenergə tejeştər.

Bəssajuz ərigadirь. Ş. Fəjzyllin.

IT ƏĐERLƏVĐƏ ƏĐƏKLƏK JAHAVSЬLAR
MƏS'YLEJƏTKƏ TARTЬLHЬNDAR.

Mişkə rajunьnda it-mal əđerlәv eşe siktən tьş nasar bara. Əđerlәv urgьndarь bьl məhim zagatuĭka qa vaqьtьnda jetərlek tiklem əhmejat birməgəndər. Uegange kendə bьl eş jənlənhə lə, jarlь urta xəlle həm kalxuzniktarđьn alьv tbəsenə ytkərelə. Məbələn şul uq rajun Janaqьş avьl səvitenə qinvar ajьna 16 baş bьjьr, 110 baş harьq, əđerlərgə zadanejə birelə, bьl zadanejə bujbsa Janaqьş avьl səvite 20 baş bьjьr, 132 baş harьq əđerlənqan: Bьna bьl əđerlənqan məgəđlə maldar, şulaj uq harьq kəzələrđeŋ 20—30 pr. qьna kulak, juqarь qatlam xuzalьqtan əđerlənep, qalqanь jarlь, urta xəlleləгđən alьnqan. Rajundan 40—50 saqьrьmь jerđə torqan avьldarđaqь krəblejəndər juqarьla torop əmer birevse tyrələrđeŋ hyđe menən buvaz maldarđь sanaqa halьp ođatalar. Bьl maldar julda tunьp, aqon, bođav kiiterep ylep qalalar. Şul rəveşle Mişkə tyrələre, par tejə həm xokymətten mal pra alimahьn ybterergə, maldarđь haqlarqa tigən nьqlь qarardarьn bodalar. Rajun əđerlәv urgьnь Junь səfər avьlь „Narat" kalxuzьna 6 baş bьjьr itergə bojoroq birə, şul kalxuzdaqь jarlь, batraktarđьn kybehe bьjьrhьđ jəşəjđər. Kalxuzqa inep əlgərə almaqan jarlь, urta xəlleləгgə şul uq qatь zadanejə birelə.

Jarlь, urta xəlle krəbtejəndər qə jarьşar bol, 30 qəđaqlap it razvirskalarь birevđə juq tygel. Bьl eştar bigeraktə Janqьş avьlь səvitendə kyrena.

Mişkə rajunьndaqь it həm mal əđerlәvđəge xatalьqtarđь tədə tevđə his şikhəđ xokymət prakuraturahьnьq qatnaşь kərək bulьr.

It əđerlәv planь qurqьnьs abьanda

Yđenə birelgan zadanejə bujbsa Maqar rajuna:

Məgəđlə ere maldardan	2681 baş	
harьqtan	1780 bas,	
Susqanan	470 baş	
Kəzanan	122 bas	
Jalqьnan	109 baş	

mal əđerlәp birergə tejeş ine.

Lakin, rajandaqь apparat həm organizatsejalardьn eşko təkərəp qarav arqahьnda zadanja nejbarьlьb

Məgəđlə ere maldan

	52 pr. (1391 baş) qa,	
Harьq	98,5 pr. (1750 baş) qa,	
Susqa	24,4 pr. (115 baş) qa	
Jalqь	60 pr.	qa
Kəzə	30 pr.	qa

qьna ytəlep, rajundьn it əđerlәv planь bətendəj əđelev qurqьnьs abьanda qaldь.

Rajun partija kəmitəte, yđenen it planьn tutьtьp sьqьvьna bşanmaj:

„Bəđđə migraktə məgəđlə ere maldьn hanь əđ, sunьn esendə beđ unь tutьra almaьđđьr... qəlaj itəhen berđə bulmaha bvaq mal tbənenə bulhala tultьraьđ şul indel" tej.

Sulaj itep rajun partejə kəmitəte yđe yk it əđerlәv planьn əđərgə zamin əđerlaj.

X. DƏVLƏTŞIN

Suqqul avьl sevite eşte jomoşaqlьq kyrhata.

Suqqol avьl (Dyrtejlə rajunь) Səvitenə rajun Başqarma jer bylege birgən səsev planь talьhь menən qbəul itelep, har ber xuzalьqqa həm kalxuzqa jetkerelhə lə, eşte jomoşaqlьq ban səsev orloqtarь nej narь 40 pr. qa tađartьldь. Tađartqьş maşinalar tulь nagruzka menən eşləmajđər. Bьl avьl səvite dəvmalendəge timerselər kantraktavajt iteihələrđə, avьl xuzalьqь qoraldarьn simuntlav eşe nik jomoşaq bara. Orloqtarđь surtlь orloqtarqa almaştьrьv eştərə başlanmaqan.

Bьl eştə avьl səvittərə appartunislьq kythətalər, eştə udarsьlьq juq. Avьl səvite rəise Ibrahimьf esep jərəvđən bujamaj.

Jađqь hanьn aşlьqьn kantraklaştьrьv eşe əlegə tiklem anlatьlmaqan.

Zajьm taralьv eşelə Ilirat nasar tora: nej narь 60—70 pr. qьna tađartьlqan. Agraminimum qullanьv eşe juq.

Bьl eştə avьldaqь partejə, kamsamul, prafsajuz uqьtьvsь, uqьvsьlar julaaşsьlьqьnda tid arala julqa halьp jebərev jaqьn qararqa kərək.

Oj. BASIR.

It əđerlәvđəge xuzahьđlьqqa atpur birelhən.

Məsetle rajpuhьnьn D—Məsetle avьlьndaqь it əđerlәv bylege əđerlәgən ittərđe haqlav turahьnda hun dərəzələ đur xuzahьđlьqtar kyrhətə.

Ul yđenең əđerlәgən ittaren şul avьldaqь Əxmatşin Jaqup ligan ber keşenen kelatena halьp qujqan Jođaqlap qujmaqan. Şunьqtan kelət ejəhe anda yđe nen hьjьn jaьp jəretə.

Kyrə bətə halamqa həm hьjьr tiđəqenə bolqap jərətelgən bьl xokymət najlьqь əsən kem javap birergə tejeş?

*YTƏMEŞ"

Malsьlьqqa iqtibar kəsəjtelhen

Tapurin rajunь, Şarip avьlь „Berek" kalxuzь malsьlьq esenən nik artta tora. Şunьn əsendə unda mal əsən kərəkle bulqan ylandəde səsməjđər, jəkl səshələrđə unь yđ vaqьtında jьjnap almajđar' tərnəja ilmajđər.

Mətbələn: udqan julda a ular 6 ga kəmnaqьş səsep ber ađən qьna aiđьlarđa əlgərməj qjlqan alta nej tiklemen jerđə qaldьrđьlar.

Səsəne: ular silys eşen belmajđər. Juqrьnan jul kyrhətkən keşe juq. Şunьqtan ularđьn silyskə, tip turaqan əlla nej tiklem əjberđare jatьp qalđь. Şunьqtan ularđa malsьlьq eşe artta qala.

U. MIRƏJ ƏLE.

Maqar malsьlьq sajuzьnda

It əđerlәv eşendə baş aıxgaltir itep esevđən başqa ber nej belmagən ber alkaqalik ultьrьldь. Ə. ul eskese kilgən krəhtejəndərđe qьvep, hygep ultьrьvь arqahьnda it əđerlәv planьn başlan ajaq eddə.

Səvit it əđerlәv irunfьna bьndəj edgəs doşmandarđь tutьrьp eşkə ajaq halьvsь aparattar bətə ojalarь menən javapqa tartьlьrqa tejeş.

Malsьlьq məs'əlәhen bьlaj xəl itep bulamь?

(Bьl qorotqosloqton nigeđe asьlьrqa tejeş!)

Adnaj kalxuzь (Bişbylək rajunь) 1929 nsь jьl kədendə xokymət tarafьnan 300 baş harьq alqajalьq. 1930 nse jьl jađьna bьl harьqlar 750 başqa jetə. Kalxuz udqan jьl jəj 2300 humqa təşərep harьq adaarь eştətte. Lakin bьl adaardьn eştəneve nasar bulьp, əjlənəhena jel erep torov, həm kalxuzđьn aşatьrqa adьqь bulmav arqahьnda bьjьl 70 baş harьq ylə. Qalqandarьla ylev aldьna jetkəs, xəđer harьq tardь qьş ərbьap bьqarьv əsən kalxuzsьlarqa taratьp birelgən. Xəđerge kənda 400 baş harьq qa nej narь 25 baş bələn bar. 750 baş harьqtan 350 baş harьq qajda bulqan, qajda totolqan, kemdər kem rexsaje menən nubp aşaqqandar, bьl turala ber terle lə xisap juq.

Elekke pravlinejə qьş kənə terle rasxutqa aqsa kərək, tip kalxuzdьn 4 baş atьn halqan. Xəđer ja bьnən hajlanqan pravlinejə kalxuzda eş atь jeteşmәj tip at halьp ala.

Bьl eşte tikşerep, xuzahьđlьqqa jul qajьvsь həm başbaştaqlьq eşlavselərđe mas'ylejətkə tartьrqa kərək.

„ŞUNDA BULЬVSЬ"

KYZBAS ŞAXTALARЬNA

2800 kusamitьr aqas kərək

(Kyzbastaqь yđ xəbərseveđđən).

Jađ jaqьnlaj, əle şaxtalar əsen kərək bulqan aqas əđerlәv eşe nə sara kyrelmaj. Xəđerge kəndə jarьv tygel, zanuj nьqьta torqan tajavlьqta aqas juq. Əđerlәv kantarahь zadanejə bujbsa 28000 kusamitьr aqas əđerlərqa tejeş ine. Lakin ul oşo kenqə tiklem nej narь 15,000 genə əđerlәgən.

Senki aqas əđerlәv eşe nik jomoşaq qujьlqan. Aqas taşьv eşenə mashilizavajt itelgən eş.-selərgə anlatьv q u jьlmaqan. Aqas taşьv eşenə kilgən eşselərđen jartьhь esep—itherep jerejđər. 133 kulak xuzalьqь aqas taşьvđan baş tartьp qajtqp kitelər, lakin ularqa nej sənəp tan derner tərlelə sara kyrelmaj.

Aqas əđerlәv eşendəge bьndaj tərtiphedlektərđen sabaptare nik kyp. Kyptən tygel, bьl eşte tikşerev esen prakarur brigadalь aqas əđerlәv punkьttarьna bьnьn kittelər. Ş. SATTARЬF.

3 NSE BIT „BAQŞORTOSTAN

NAĐANLĿQ BƏTƏRƏV FRUNTĿNDAQĮĿ

ədəkləktərđe bətərəvdə qьrqa hьnьlьş jaharoqa

BƏTƏ KYLT ISTAFITA ŞTAPTARЬNA DƏJƏM UQЬV INDEREV

KƏMITƏTTƏRENƏ, KAMSAMULDARQA, RAJUN MƏQARIF BYLEGE INSPIKTЬRƏRЬNA, ƏLKƏ HƏM RAJUNDAQĮ JƏMƏQƏT OJOŞMA LARЬNA, MƏQARIF HЬĐЬQЬNDAQĮ BƏTƏ KYLTURA YCRIZDINEJə LARЬNA

PRIKAZ HAN 3.

Eşse həm krəbtejən qatьn—qьđđarь kənənə ədərlek eştərə alьp barьv unajь menən „jaqь kyltistafita startalarьn rəsmiləşterev, kylt ycrizdinejələrđen eştərendə skjat esən kerəş" luzunqьhь abtında sьqarьlqan 2 nse hanlь prikazqa quşəmta itep elkə kylt istafita ştanь prikaz biry:

1—Kyltistafitanь xərəkət ittərev pratsisьnđa bətə kyltistafita đəjəm uqьv inderev həm uqa jardəm itev kəmitəttərə, bətə tiptaqь maktəptər, profsajuz ojoşmalarь, partejə, kamsamul jacəjkələrə, kalxuz sajuz, kapiratsejə həm ixtejarьj ojoşmalar kevek arqantzatsejalar hьđьqь həm sistimahь bujьnsa udqarьlasaq bətə nilьrьş, kənəşmə, kurьs kənfirinsejə həm jьjьlьştarđa 8 nse marttan naşlap VKP(b) yđək Kəmitətenең oşo jьl 21 nse fivralьnđa sьqarqan đəjəm naşlan qьs uqьv inderev turahьndaqь qararьn ejrənevđe buldьrьrqa.

2—VKP(b) Yđək Kəmitətenең qararьn ejrənev nigeđendə đəjəm uqьv inderev turahьndaqь əьl qararđь atqarьv əsən kylt ərmejagə janь kylt ərmejestər blьqtьrьv tulqanь, şulaj uq janь kylt ətrattər ojoştororqa.

3—Qararđь ejrənev ytkərevđen şulaj uq kyltərmejəgə aqzalar blьq bьvđьn hanь turahьn đa rajun kyltistafita ştaptarь 18 nse martqa elkə ştapqa rapьrt birergə tejeştər.

Kylt istafita elkə ştap nəsaiпigь: QƳMIRЬF.

NAĐANLĿQ BƏTƏRƏVĐƏGEƏĐƏKLƏK TƏR

HAMAN BƏTƏRƏLMƏGƏN

Berense fivralqa 40 rajunda nađandarđь blьqtьrьv planь 80,3 pr. qa həm ad uqьj—jađa belevselərđe blьqtьrьv 40 pr. qa ytəlgən.

Qajhь ber rajun ojoşmalarь xəđergə tiklem nađanlьq bətərev eşən narьqlap jetkerməjđər. Jьlajьr kustpramsajuzь həm Bərejən rajpuhь beđđə kyltурnik juq. apparatьn ydenə nađanlьq bətərev eşe menən şəqəllənergə vaqьt juq tiđər.

Mraq rajun başqarma raise kurьstь ədə, kurьsta julbaşsьlьq ittevse inispiktьrđь likvidatьrlьq tan alьp kamandirьfkaqa jebərgən.

Anlatьv həm tərəcjə eşenең juqlьqь nađandarđьn likpunkьt tarqa jerevđərenə nasar tə'bir itə. Məbələn: Jьlajьr rajunь Janь Kvalat avьlьnđa tyləvle likvidatьr həm 2 uqьtьvsь bula torop nej barь §8 nađan uqьrqa

tarь nađanlьq bətərev eşenə aktif qatnaşmajđar. Məbələn: Mraq ŞKM hь, jьlajьr praktixnik şkulahь, ŞKM həm urman ximeja tixnikumь ber nađandьla uqьtmajđar.

Mraq rajunь Bikaulat avьlьnđa kulaktar „Din habaqьn uqьtьrqa kərək, səvit uqьvь kərəkməj„ Qatьn—qьđđar likpunkьttarqa barmaqьđ, unda hedđen menən ujnar esən genə jьjalar, barь ber hedđe uqьtmaktar" tip nađanlьq bətərev eşen ədəv esən agitatsejə alьp baralar-Avьl səvite bьnь belə torop ber terle lə sara kyrmaj. Həm başqa ojoşmalar tarafьnan nađanlьq bətərev eşenə asьq qullanma bulmaqanlьqtan Jьlajьr həm Mraq rajundarьnđa nađanlьq bətərev eşendə đur ədəklek. Jьlajьrđa plan bujьnsa 3000 keşe uqьtьlьrqa tejeş bulha la, nej barь 1326 keşe likpunkьttar qa alьnqan.

Mraq rajunьnđa 75119 keşe uqьtьlьrqa tejeş bulhala, 2870 keşe genə alьnqan.

Bьnđa kyrhətelgən fakьttar nađanlьq bətərev eşenең səjəsi əhmejəten narьqlap jetkerməvđe asaq kyrhətə.

Bьqa qarşь prlitarejat jəmaqətselegen nьq maslizavajt itep rivəlytsejun eştərgə qatь udar birergə kərək.

Başqortostanđa kin đəvmәldə jajelep barqan kyltistafita q a jəkmap, bətə səvit jəmaqətselegenen aktif qatnaşьqь menən nađanlьq bətərev planьn tultьrьp həm arttьrьp ytərned.

VARAKIN.

UQЬTЬVSЬLARĐЬ AĐЬQ HƏM PRAM TAVAR MENƏN TƏ'MIN ITEV

TURAHЬNDAQĮ XƏKYMƏTTEN QARARĐƏRЬN BOĐOVSЬLAR PRALI TAREJAT SUTЬ ESKƏME JƏHENƏ ULTЬRTЬLIHЬNDAR.

BAJMAQ RAJUN MƏQARIFSELƏRE MISKU MЬ JETƏKSELEK ITƏ ALMAJ.

Bajmaq rajunьnđa uqьtьvsьlarđь aşav nəmələre həm sənaqət tavarь menən tə'min itev eştərə ifrat nasar tora. Uqьtьvsьlarqa ajьna ber not on birelhə lə, ulđa bik hunlap birelgənlekten, uqьtьvsьlar nađarđan ondoq noton 20 şər humqa alьrqa məzbyr bulalar. Başqa nəmələr turahьnđa ojtep tororqa la tygel. Kəđđən birle qatlale uqьtьvsьlar đa barь 3—4 mitьr tavar aldьlar. Matdi jaq nasar bulьv arqalьnđa qaş urtahьnđa eş taşlap kitevse, uqьtьvsьlarđa buldь. Partejə həm xəkymətten uqьtьvsьlarđь essələr nurmahь menən tə'min itergə tigən qararđarьn tormoşqa aşьrьv oşo bulamь?

Rajun məqarif eşselare miskumь bьl eşte rajun patripkapiratsejəhьna hьltaj.

Jarlь balalarьn kejem menən tə'min itevđə lə uqьvsь balalarđь tə'min itəsed tip 2—3 jəşlek balalarqa jaraqlь natinka jarlь balalarьnьn kesə jetməşlek qinatlь paltələr jeбərevdən başqa eş eşləmәne tejerlek.

Nađanlьqtь bətərev eşe turahьnđa rajmiskum ber nəmələ belmaj. Urьndarqa kyđ halmaj. Qajhь ber avьl kəmitəttərə osoqa tiklem avьlđa aq—belem eşen nađanlьq bətərev məktaptəren jənlənderev turahьnđa ujtap ta qaramajđar.

Rajun məqarifselər miskumь kalxuz pravlinejələrьn janьnan hajlav həm jađqь səsevgə ədərlek turahьnđa bergenə torlə lə eş kyrhətə almaj.

Qьđqa qьna əjtkəndə bajmaq rajunьnđa uqьtьvsьlarđьn matdi jaqtarьn jaqşьrtьv turahьnđa partejə həm xəkymət qararđarь kərəgensə tormoşqa ytkərelməj.

Miskum uqьtьvsьlarđь tə'min itev, iqtisadi jaqtarьn jaqşьrtьvđa qьrqa saralar kyrə almaqan kevek, ularđь begenge kendeп məhim burьstarь bujlap jetakselek iterlek kadьrđar itev julьndala nьqlь julbaşsьlьq itə almaj. Şulajđa urьndaqь uqьtьvsьlarđьn kybehe miskumđьn julbaşsьlьqьn kətəp tormaj hər eştə qatьşьp eşlap kilələr.

„X".

Məktaptərđe irtənge jьlь aş.

Şişmə rajunь Jaualaqlь avьlь 1—babqьş terək məktəneпdə nyjəver ajьnan uq irtənge jьlь aş ojoştorolop, eştər jaqşь qьna bara. Xəđer inde 80 nala aşap, şulardan 70 e jarlь 4 he baktaktar, 6 hь urta xəlle balalarь. Məktəpten bətəhe 217 not igene bulьp, şunьq 90 noton məktəp yd kesə menən səsep nlqan, 127 noton kalxuz birgən. Kapiratsejə tarafьnan 54 humlьq sokar birelep tiqьla ber ad şəcar birergə hyđ birgən.

Lekin irtənge jьlь aşta, ber ejđən başqa qađan aştarь bultav đur jeteşhedlek. Bьnь bulьtьv sarahьn kyrergə kərək.

JƏLIL KEJEKBAJ.

Balalarqa iqtibar itelmej.

Şişmə rajunь Jaualaqlь səvite Bikqol avьlьnđa uqьv jəşendə 25 nala bulьp, şulardьn 22 he uqьvqa jərej. Jarlь balalarь esən ajьrьm fund bildələnməgən. Uqьvsь balalarđьq eь kejem dəre juq tejerlek. Məktəptə irtə nge jьlь aş ojoştorolmaqan. Şulaj uq uqьv-uqьtьv əsbəptərе menən tə,min itelməgəndər.

TABЬN.

Nađanlьqtarьn bətərđələr.

Qьrmьbqalь rajunь Ibke-Qьjbşqь raj səvite Tybən Timkə avьlь kyiamendə nađanlьqtь bətərev məktəbe asьlьp, 15-fivralqa 50 nən artьq nađandar uqьrqa-jađьrqa ejrənep sьqtьlar. Berđə uqьj jađa belməgən qatьn-qьđđar xəđerge kendə bəzit burnaldar aldьrьp, kendəelk xəbərđər menən tanьşьp garalar.

Bьl avьlđa qalqan nađandarđьq nađanlьqtarьn bətərev ularđь la uqьtьv eşen rajun aqartьv bylege onotmahьn.

„QЬDЬL QƏLƏM„

„Bəthen nađanlьq" jəmqejəte həm mupr jacəjkələr hyngan dər.

Pitrav rajunь Maqar avьlьnda „Bəthen nađanlьq" jəneqejəte həm MUPR jacəjkələre bəgəngə kendə his ber nəmə eşləməjđər. Bьl ojoşmalarđa kemđər eşlągəne ida belep bulmaj. Jacəjkə lə zənətejələr bulqanь juq. Mupr kendərendə ber nəmələ ytkə relmaj. Eştər şulaj barьv arqahьnda aqzalar əlnittə artmaj.

Bьl jacəjkələrđe quđqatьrqa kərək. SƏJET MAQARSKEJ

Uqьvqa qamasavlьq kilə.

Şişmə rajunь Jaualaqlь səvite Bikqol avьlь nađanlьq bətərev məktəbendə 21 nađan uqьp, ular đan 11 qatьn-qьđđar, 10 hь izđər. Uqьv baştaraq arьv qьna barhala, hunqь vaqьtla jaqtь (kərəsin) bulmav səbəple uqьvqa qamasavlьq kilə. Uqьvđь teştən hun qujqan vaqьtta irđər eştə bulьp, uqьvqa jərəmәjđər. —Tidlek menən bьl eşte julqa

„TABЬN."

Nađanlьqtь bətərəvgə ajaq sala.

Maqar rajunь Maqar avьlь Jaqşь dəvlətef Qьđbl ərmejə sabьnđa jərəp qajtqan, aqlь ber keşe bulьvьna qaramaktan, kilenc menən qatьnьn uqьrqa jərətmaj. Jetməhə: „Hed unda jegettər menən ujnar esən genə jərəjhəged" tigən hyđđər menən qəhərləj. Qatьn-qьđqa bьndaj alama qaraşlь həm nađanlьqtь bətərev eşenə ajaq salьvьslarqa slk qujьrqa kərək.

.MIN.

Eş xaqь birmajđər.

Məsetle rajunь səjəsi aqartьv bylege tarafьnnan urьndarqa nađanlьq bətərev məktəbenə uqьtьvsьlar jebərelhələ ularqa eş xaqtarьn vaqьtьnda birmajđər. Məbələn: D—Məsetle avьl səvite Qaranaj avьlьna 2 nse qinvarđa jeбərelgən uqьtьvsьlar oşo kengə tklem ber tin də eş xaqь almaqandar Rajun səjəsi aqartьv bylegnə ber nisə tapqьr barьp horahalarda: „ydeved jeбərer əbed" tigən javaptan başqa ber nəmə lə ala almaqandar.

Xəđerge kendə uqьtьvsьlar: „urьndarьbđđь taşlap qajtabd" tip toralar. Rajun səjəsi aqartьv bylege həm rajun məqarif bylege vaqьtьnda sarahьn kyrergə tejeş.

„ƳTƏMEŞ"

KƏRƏSIN MENƏN TƏ'MIN ITERGƏ KƏRƏK

Şişmə rajunь Jaualaqlь avьlьnda 345 nađandar bulьp, şulardan 173 e əđ uqьj—jađa belvselar, 137 bətənlәj uqьj—jađa belməvselər, qaloqan 35 keşe turahьnda tulь məqlymət juq.

Nađanlьq bətərev əsən bьnđa 2 likpunt ojoştorolop, jaqtь (kərəsin) bulmav səbəple 1 fivral dan 25 nse fivralqa tiklem uqьv eştare tuqьrap torop, jaqьnan başlana.

Bьndaj əđəkləktərđe buldьr mavđa aldan xəstəren kyrergə, şulaj uq eşte jənlənderevđə rajun aqartьv bylege tejeşle sara hьn kyrergə tejeş.

J. KEJEKBAJ.

ƏFƏ RADEJU TARATЬV STANSAHЬNЬŊ

MARTTЬN 2 HƏM 3 NSE DIKADALARЬ

PRAGRAMMAHЬ

Hər kən irtən səqət 7 nən 7—30 qa tiklem berense gruppa esen 7—30 đan 8 gesə ikense gruppa esen gimnastika.

13 saqəttən radejugrammalar.

11 nse Mart.

17.00-17.30	—Başqort-tatar balarь aylege.
17.30-18.20	—Başqort telendə eşselər gazite.
18.20-19.20	—„Udarnik" urьb telendə eşselər zurnalь.
20.00-20.15	—Vaqьt dereblәv, irtəgə esen programma həm tanafes.
20. 5-21.00	Sьvaş telendə daklat.
21.30-22.00	„Nipman muzikahь menan kerəşev" tigən tilmala nisđa, muzika.
22.00-23.30	Səsev trivugahь (Kamintirin).

12 nse mart.

17.00-17.30	Başqort-tatar qatьn-qьđđarь aylege.
17.30-18.20	„Radeju pejanir" bьt pejanirđar qəzite.
18.20-18.45	Riziraf.
18.45-19.30	Urьb telendə kamsamul gazite.
19.30-20.00	Sьvaş qatьn-qьđđarь esen tapşьrьv.
20.00-20.15	Vaqьtь dereblәv, irtənge kən esen pragramma, tanafes.
20.15-21.00	„Qigeljenə eşsəndərgə" kurьs, başqort telendə berense likseja.
21.00-22.00	Başqort telendə kelkə həm həzevi kirbege.
22.00-23.30	Jad ajьrьm xurьalьqtarđьn qapqalь lesendə" (Kamintirin).

13 nse mart.

17.00-17.20	Tatar-başqort qatьn-qьđđarь esen tapşьrьvđar.
17.20-18.00	„Jungьşturьm"tatar-başqort teldarendə kamsamul gazitəhe.
18.00-19.00	Başqort həm urьb teldaren da partejə aktiftarь kurьsь.
19.00-22.00	Rajundar menən piriklicka (Janь avьl Krasni xulam, Boraj, Bere, Blagavişşin, Tapurin, Dəvləkən, Monavez, Jьrmalajьlka, Stərle rajundarь qatnaşa) Priklicka jađqь səsevgə ədərlənevđar konlege smutьrь jomqaqtarь" tigən tilmala nula.
22.00-23.00	Krətejəndar esen kansirt.

14 nse mart.

17.00-17.30	Bit balalarь səqəte.
17.30-18.30	„Unq aldında" urьb telendə pejanir zurnalь.
18.30-19.20	Tatar telendə kalxuz gazite.
19.20-20.00	Başqort telendə kalxuzsьlar kurьsь.
20.00-20.15	Vaqьt dereblәv, irtəgə esen programma həm tanafes.
21.15-21.00	Sьvaş telendə radeju gazite.
21.00-21.30	Riziraf.
21.30-23.00	Başqort-tatar telendə ədəbejət xudužьstьva zurnalь.

15 nse mart.

17.00-17.30	Urьb qatьn-qьđđarь səqəte
17.30-18.20	Urьb telendə kalxuz gazite.
18.20-19.20	„Radeju fruit" urьbsa zurnal.
19.20-20.15	Urьb telendə kalxuzsьlar kurьsь.
20.00-20.15	Vaqьt dereblәv, irtəgə esen programma həm tanafes.
20.15-21.00	„Qigijenə eşsəndərgə" tigən kuraştьq berense likseja (urьb telendə).
21.00-22.00	Radeju pejessa.
22.00-24.00	Praktarejat əbigadalarьnьn radeju slyte (Kamiotirin).

16 nsь mart.

17.00-17.30	Başqort-tatar qatьn-qьđđar səqəte.
17.30-18.30	Başqortsa eşselər gazite.
18.30-19.20	„Jungьşturьm" bьt kamsamul gazite.
19.20-20.00	Başqort telendə kalxuzsьlar kurьsь.
20.00-2 .15	Vaqьt dereblәv, irtəgə esen programma həm tanafes.
20.15-21.00	Başqort-tatardar esen avьl kisane.
21.00-22.00	Başqort həm urьb teldaren da partaktif kurьsь.
22.00-23.30	Bətə sajuz dəvmәlendə sasev trivugahь (Kamintirin stansahьnnan tronselatsejə).
22.30-24.21	Myrzi hanaqь.

Kammunal bank apparatьn tađartьv

Kəmisejəhe 5, 6 həm 7 nse martqa bildələngan tađartьv jьjьlьştarьnьq 11, 12, 13 həm 15 nse martqa kyserelgənlegen bətə eşselərgə, xeđmatselərgə həm bətə qalqan eşselərgə belderə. Kyrhətelgən sislalarđa tađartьv jьjьlьştarь kis 7 səqattə banka jortonda ytkərelәsak.

2—1 Tađartьv kamisejəhe.

Dəvlət zajьmđarь abligatsejalarьnьn kurstarь 1931 j 1—4 martta qarata.

Zajьm isemđere	Natəp alьna	Batьla
6½ lь A. O. 1 nse Z. 5 h. nəьmđaqь kupuna menən	4—91	—
½ hьđ 1926 j. otəqlo zajьm 100 h. abl	122—	128—
1929 j. otəqlo zajьm 100	101—55	102—35
1927 j. 10% lь otəq. Z. 25 . . aq. kup. menən	25—	—
3 nse krett. 5	—	—
Krett. xuz. nьqьtv zajьmь 10 . . .	—	—
1927 j. 1 nse otəq. Indus. Z. 25 . . .		
2 nse otəq. Indus. Z ½ lь 25 . . .		
. . . . ½ hьđ 25 . . .		
5 jьlьq . . ½ lь 50 . . aq kup. 50—49		
½ hьđ 50 . . 50 49		
1928 j 11½ lь erke zajьm	100—	100—05
Kəsavjt zajьmь	24—19	95—39
1930 j 9 ½ lь	50 42	50 62

Başqortostan jemhyrejətenең jqalalarьndaqь həm qalь tiвьndaqь pəsylkalarьndaqь

Bətə esşelərgə, e,se qatьn—qьđđarqa, xeđmətselərgə prafsajuzdar həm patriotel kapiratsejəhьnьn bətə aqzalarьna.

Patriotel kapiratsejəhь urgьndarь 1931 nse jьlda zabarnaj kenəgələr bujьnsa eşsəndərđe tə'min itevđə bətə jerđa ber tərle tərtip qujalarь Şul ajqanlь bətə Səvittər sajuzьnđa tə'min itelevse xalqtьn zakun tarafьnan qujьlqan tərtiptə janьnan itвen alьv ytkareləsak.

Başqortostan Xalq Kamisarđar Səvitenең „Krasnaja Başkirejə" gəzitendə 1931 jьl, 28 nse fivral da (№43) iqlan itelgən qararь bujьnsa Başqortostan qalalarьndaqь həm qala tiвьndaqь pasylkalarđaqь bətə xalqtьn janьnan itвen alьv eşe 1931 jьlđьq 10 nьь martьnan başlap, qala həm pasylkalarđaqь bətə xalqtьn kvartirđarьnan jerəp sьqьv julь menən ytkəreləsək.

Piripistең maqsatь kapiratsejə TARAFЬNAN TƏ'MIN ITELƏ TORQAN XALQTЬN DƏRƏВ IВƏBEN ALЬVDAN HƏM ULARĐЬ KATIGƳREJƏQA BƳLEV KƏRƏKLEQENƏN TORA

Ibəpkə alьv eşe bətkəs adьq praduktalarьna janь zabarnaj kenəgələr həm sənəqət tavarđa rьna talundar birelәsək. Bьl zabarnaj kenəgələr həm talundar piripis vaqьtьnda Ibəpkə alьp jerəvse tarafьnan bildələ keşe isemenə jadьlqan terkəv qaqьđđarьna tajanьp tarafьlasьq.

Qalalar həm qala tiвьndaqь pasylkalarđьq bətə xlaqьnda sənəqət tavarđarь alьv esən bulqan talundarđьq barь tik kapiratif pajşiktarьna qьna, ularđьn da barь tik pajđarьn tulь rəveş tə tyləgən jəki pajđь vaqьtьnda tyləp barqandarьna qьna birelәsəge belderelə. Şuqa kyrə sənəqət tavarđarь talundarьn alьv xoquqьn juqalтmaь əsən bətə pajşiktar ydđərenең aqzalьq kenəgələren aldan uq tikşerep paj, burьstarьn tylərgə tejeştər. Kapiratilqa paj burьstarьn pajşik xedmət itkən pritperejetejə jəki ycrizdinejələge kapiratif bujorahьna, bətə kapiratif magazindarьna tylərgə memkin. Şunьq menən bergə əlege kapiratif aqzahь bulmaqan bətə eşsəndər həm ularđьn 16 jəstən udqan bətə qəilə aqzalarь kapiratif aqzalьqьna inergə saqьrьlalar.

Qalalar həm qala tiвьndaqь pasylkalarđьn bətə xalqьna ter kəvsəng birev əsən kərək bulqan həm tejeşle rəveştə rəsmiləşterelgən spraika həm dykəminttərđe,şulaj uq kapiratil aqzalьq kenəgələren əđerlәp qujərqa təqdim itə.

Qalalar həm qala tiвьndaqь pasylkalarđьq bətə xalqь yđ kv artirđarьna terkəvselər, ularqa tulь jardəm kyrhətergə saqьrьlalar; xalqtьn Ibəben alьv təv başlap eşsəndərđen yđđəre esen đur əhəmejətqađana, senki piripis vaqьtьnda hər ber keşenең ta'min itelev xoquqь bildələnəsək həm tejeşle katigyrejəgə qujьlasaq. Şuqa kyrə eşsəndər terkəvsenең horavđarьna tulь javap birergə tejeştər.

Eşsəndərđe ta'min itev eşen əđergə tьrьşqan sьjnfi doşmandarđьn, qorotqəstarđьn həm iztimaqi jat iliminttarđьq bətə вьsьtaqlьqtarьna qarьşь qalalar həm qala tiвьndaqь pasylkalarđьn bətə xalqь piripiskə aktif qatьşьp, qajhь ber urьndarđa patriotel kapiratsejəhь aparatьn da bulqan sьjnfi jat iliminttarđьq jeđən asьp birergə saqьrьlalar.

Qalalar həm qala tiвьndaqь pasylkalarđьq bətə xalqь, nindəj bulha la xəjlə menən kapiratsejənan adьq həm sənəqət tavarđarьn alьp kilgən həm şunьn menən satsejalizem teđeleşenə вьsьn kyneldən birelgən eşsəndərđe ta'min itev fundьn əđəjktən bətə iztimaqьj jat iliminttarđьq jeđən asьp birergə tejeşle. „ylgən jəndərgə" jəqnl yđđare menən bergə tormaqan qailə aqzalarьna kapiratsejənan zakunqa xilaf rəveştə tavar alьp kilgən, şulaj uq ber nisə urьndan tavar alqan keşelərđe alsьp kyrhətergə kərək.

Pritprejətejə həm ycrizdinejə ərđəge bətə fankumdar, rabackumdar, miskumdar həm kapiratif bojoralarь yđ kəlliktiftərəndə kənəşmələr ytkərep Başqortostan xalq Kamisarđarь Səvitenең juqarьla kyrhətelgən qararьn, əlgerəktə unьn terkəvselərgə tapşьrьv əsən kərək bulqan dykəmittərđe kyrhətkən eləşen aulatьrqa tejeştər. Bьnan başqa jənə hər ber pritprejətejə həm ycrizdinejələ hər ber kapiratif magazinьnđa kyrenə torqan jergə terkəvselərgə tapşьrьv əsən kərəkle bulqan dykəminttərđen teđ məhen elep qajьrqa, ycrizdinejələr həm pritprejətejələr tarafьnan ul sprafkalarđьn vaqьtьnda birelevən tə'min itergə kə

Patriotel urgьndarь tan qujьla torqan tə'minat sь hь menən Başqortostan dəre xalqtь sьjnfi nigeđđ rəb tə'min itevđe julqa q tar.

Xalqtь Ibəpkə alьvqa k veştə qatnaştarьv həm us rəb ytkerevgə jardəm ite nən eşsəndərđe tə'min ite satsejalizem teđevđe k həm biş jьlьqtьq xəl itkes s jьlьnđa satsejalizem ikanu hьnьn nigeđen teđəp bə kesle ricagьna əjlənderə

BAŞQORTOSTAN XALQ MISARĐAR SƏVITE
BAŞQORTOSTAN PRAF JUZDAR SƏVITE
BAŞQORTOSTAN PATR TEL JƏMQJEJƏTTƏRE SK ZЬ

STUDINTTAR ƏSƏN KURURT

Həm jal itev jorttarьna urьn dar.

Əlkə pralitarejat studinttarь bojorahь urta həm juqarь uqьv jorttarьndaqь studinttar esən jal itev jorttarьna 150, kuruttarqa 30 urьn birə. Jal itev jorttarьna bulqan 150 urьndьq 10 hь 2 adnalьq, qaloqanь berər ajlьq kururtqa bulqan 30 urьndьn bə təhe lə berər ajlьq.

Rajundaqь tixnikumdar studinttarqa tidlek menən smutьr uđqarьp, jal itevgə moxtaz studinttarđьq teđmə həm kərəkle spraika həm matirejaldarьn əlkə pralitarejat studinttarь bojorahь na tapşьrьrqa tejeştər.

ƏX MƏDEJEF.

aqas əđerlәv eşenə udarnaj вrigadalar.

Bələbəj pidagugejə tixnikumьnda bulqan uqьvsь kamsamuldar Başqortostanda aqas əđerlәv eşenең đur əđəklek menən barqanlьqьn itkə alьp tьl eştə bulqan ədəklektərđe bətərev eşenə yđđaren maslizavajt ittelər.

Bьnđa bulqan uqьvsь kamsamuldardan 37 keşenən qinərət ber nisə brigada teđeləp ular ucalin pramxuzьna barьp udar rəveştə eşka başlanьlar.

Bьl aqas əđerlәv eşenə jeвərelgən uqьvsьlar brigadahь keşe menən 1—qinvarđan 1—martqa tiklem 1050,7 kumbaitar utan qьrqьldь. Una bьl uqьvsь kamsamuldar brigadahь pramxuzđa bulqan eşselər arahьnđa an—belem eştəren kəsəjtevđa jardəm ittelər. Q. QAJUMЬF.

Aqas əđerlәv eşendəge ədəklə đə bətərəgəđ.

Aqas əđerlәv eşendəge ə əđəlektərđe bətərevđə baş titattan sьqqan udarnaj kam mul brigadalarь beгen Bür lispramxuzьnьn aqas ədəd eşendə kərəşələr.

Udarniktar barlьq k bulьp 4 brigadaqa bylenep başlanьlar. Eş 2 nse fivralđa başlanьp 21 eş kənendə 36 kunamitьr utьn 302 teđev ma rejalь esən byrənələr əđerlandь

Brigadalarqa kəndəlek nurm əildələnep birelgən planьq yt leşe jaqşь bara. Brigadь mede brigadalar arahьnda jarьş dug vьrđarь teđelgən.

Hər ber udarnik 2 kunamitь utьn 2 byrənə qьrqьrqa tejeş Bьl plan bik jeŋel ytələ. Eştən barьşь qəmyman qənaqətlanerlek. Bьna bьl juqarьlaqь eş bə đəmtələre urman eşendəge đur eđəklektərgə kerəş asьvđa mi talđar bulьp kyrenə alalar.

„Bed udarniktar bьnьn menən genə qənaqətlanmajbed ydeved đen ike ajlьq kerəşenəđđə urman eşendəge eđəklektərđe bə tərergə hyđ birəved.

Partejənьn qiniral hьđaqь tormoşqa aşьrьvđa hər v ədərned.

Urman eşen jьldь tulьrevqa raq kerəş asьvđ.

Udarniki X BA.

Məsjl ridaktar ur Z. I

BELDEREV.

11 nse mart, kis 6 səqəttə VKP (b) nьn 1 n mь jortonda 1 nse rajkum es mejeşbrenең kən rьla. Kən tartise:

1. Biş jьlьqtьn xəl itkes esense jьl nerense k esendə (qinvar fivral) pramfin-plandəlьn ytələv jeştərđen narьşь.

Kilev məzayri.

VKP (b) nьn 1 nse qala rajkum

***

13 nse mart, kis 6 səqəttə qala şitе jortonđ sizsejələrđen jьjьlьşь saqьrьla: Kammunlnaj, təđe zalьqь, bydzit, idara, sənəqət həm xetət, xarbi, savđa—kapiratif siksejələre;

Bətə điputattarqa, kandidattarqa, đilgatkalar ketelgən pralsajuz aqzalarьna kilev məyri.

1—2 Qala

Kyltura harajь BƏLƏT TEJA

10 nsь həm 13 nse mart

„DANLЬ OƷOR"

4 pər. 25 kart. R. IŞMORTЬF ənə

B. Imaşьf pastanuf hь.

Ujьn 8 jarьmda başlana

Bliettər hatьla.

Kymək zajafkalar menən 25 skitke jaha

QЬĐЬL JONĐOĐ

SƏJANЬSTAR: 7—8 30 10 səqəttə başlanalar.

ƏGƏN TEGE JAQQA 7 bylekta

U R A L KINANЬNDA

SƏJANSTAR: 6 7—30 9 10-30 səqəttə başlanalar.

şegən AZEJƏ SIGEND ucьrьk 5 bylekta

GURЬN KINANЬNDA

SƏJANЬSTAR: 5—30. 7—8 — 30—10 səqəttə başlanalar həm 9

3—marttan EĐ BUJЬ dramma 6 bylekt

Уфа, Тип. «Октябрьский Натиск» Башгиздата

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(b)NЬN BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTЬ HƏM B.Y.B.-URGЬNЬ

1931 JЬL 13 MART №56(348)

ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

BIŞ JЬLLЬQTЬ TULTЬRЬVDA AQЬMDAQЬ JЬLDЬŊ TOTQAN URЬNЬ

(Ip. Mulьtsf hyđenən)

Bəjəlqь jьldьn aldьna qujьlqan burьstar biş jьllьq plandь tultьrьvđa xəl itkes əhəmejətkə əlgəşo.

Avьlqa qarata bedđen alda oşo jьlda betə krəbtejən xuzalьqtarьnьn 50 pr. ən kəlliktifləşevđəge unьşjarь səvit xəkyməte esenavьl xuzalьqьnda janь tajanьs tьvđьra.

— „Bьnan hun avьlda bedđen in đur tajanьs—kalxuzsь oulьp qala".

Şunьŋ menən nergə bed har ner jarlь həm urta xəlle janqьđaq xuzalьqtar aldьna: „kalxuzqa qarьşьm, jəki kalxuz jaqlьmь" tigən kibken se'al qujьrqa tejesəed.

Kalxuzqa qarьşьlьq—kalxuz quđqalьşьna qarşьlьqtь, kulaktьŋ səvittərgə qarьşь əlьp barğan kerəşenə jarđam itevđe kyrhətə; kalxuz jaqlь oulьv səvittər xəkymətenə kulaktarqa qarьşь kerəstə jarđam itevđe kyrhətə.

Urtala qalьv—ber jaqtala oulmavqa urьn qalmaj. 1931 nse jьl—kəlikliflaşev eşendə—ileoedđa satsejalizem tedevđe xəl itkes jьl oulьrqa tejeş. (alqьştar.)

Oşo jьlda xalq daxutь 32 pr. qa, betə sənaqət praduksejəhь 45 pr. qa artьrqa tejeş.

1927 nse jьldan 1930 nsь jьlqa tiklem 4 jьl esendə bed 323 janь pridprejatejələrđe eşka başlattьq. Ə, 1931 nse jьlda—1 jьl esendə 518 pridprejatejə eşka başlarqa tejeş.

Bьl handar betəbe lə „5 jьllьqlь 4 jьlda tultьrьv" luzьngьhьn bojomqa atqarьv esen qujьlqandar. Bьl luzьngь bojomqa atqarьlamь inuŋ? sujьn, qoros, prakat, şulaj uq mamьq eşləv esen tedelgən 5 jьllьq plan 4 jьlda, simintən 5 jьllьq planь 3,5 jьlda, iliktrik, taş kymer, turьf, şəkar plandarь 3 jьlda, nifet qəmymən maşina, traktьr, avьl—xuzalьqь maşinalar həm başqa məhim sənəqət plandarь 2,5 jьlda tultьrьla. Bular— „5 jьllьqlь 4 jьlda" luzьngьhьnьn ərtьqь menən bojomqa atqarьlьvьn kyrhətələr.

Bьl eştərđe bojomqa atqarьv bedđen alda đur avьrlьqtar tьvđьra.

Ləkin, ul plandarь bojomqa atqarьv esən patteja betə kes menən totondo. Ul avьrlьqtar balşeviktar timpь menən juldan alьnьp taşlanasaqtar.

Partejənьŋ 16 nsь s'jьzь: teşləktəge oulğan mitalliurgeja bazalarьnan tьş, kən sьqьşta ense ere mitalliurgeja nazarь oulđьrьlqa, tine. [illegible] plevճn oşo fakьt asьq kyrhətə: Əjəl Ural—Kyznis Basьjьnь iŋ đur urьndь alđь.

BƏTƏ IQTIBAR SƏRMƏJƏ TUPLAVQJA

MƏSKƏV. Səvittə s'jьzьnьŋ 11 nse mart kiske ultьrьşında SSSR Narkumilnь iptəş Qrinka həjlap tyəndəgələrgə tuqraldь.

—„Satsejalizem ledev esendə sarmədə tuplav eşenə tejeşensə barьq ətrelmaj.

Bьjəlqь jьldьn finans planь 32 miljart rumdan qibarat. Bed sit ildən zajьm almajabьd. Betə sarmajələrđe bed yđ ilenedđa tənьrqa jeşned, şulaj bulqas, praduksejənьn ydenə ,eşər xaqьn kəmetev, eşsəndəden sarmajələren haqlap totov, tavarđь sjьfatьn jaqşьrtьvqa iŋ đur iqtibar ətrelergə tejeş.

Tənjaq krajđa kilgən Girzavinьf iptəş sit ildərđə səvittər xəkymətenen „məzəyri xedmət" genən fajđalanьv turahьnda taralqan jalqən xəbərđərgə tuqralь: „Bed xəkymättən şunь tajap itəbed: bьl jaqan xəbərđərgə qarьşь kibken kerəş alьp baьlьn. Bedgə qarьşь jalqan kampanejə alьp atьlqan ildergə zakaz, ətrev tuqratьlьhьn, bьl zakazdar bedđen esen qulajlь ildergə kyserelhentej.

Kiske ultьrьşjaьlьr aldьnan, qatь alqьştar menən qarьşь ьlьnqan iptəş BUDJUNNЬJ həjləj:

—„Satsejalizem tedevse səvittərđəge eşsən jalpь yđenə qarşь kapitalistarđьn huqьşqa əđerlənevđəren ber minutqala onotorqa tejeş tyğel. Kapital ildəre əđđərenen təlqəttəre menən, torqonloqtan sьqьv esen huqьştan başqa jul tapmaj.

Bedđen solox səjəsəle totovьbed betə jer şarьna bilgele. Lakin ular SSSR qa qarьşь huqьşqa əđerlənevđəendə davam itələr" tine.

Qavьzuj menən bəşlanqan kampanejələr tьnьslьqtь bođalar.

LUNDЬN. SSSR đьn Anglejələge vəkile iptəş Brun urьŋ-Britan hatьv Palatanь ergəhendəge Angelejə eşməkərđərenen jьjlьşında ric həjlene.

Iptəş Brun yđenen ricen şunьn menən bəşlanь: Anglejə menən Səvittər arahьndaqь hatьv alьv eşe jaqşь bara lakin səvit ikspьrtь turahьnda sьqqan utьal ujlь kampanejalar unь bođalar. Anglejə-səvit arahьndaqь hatьv-alьv eşenen arta barьvьna tuqьrap, Brun iptəş şunь əjtte: Səvittər sajuzь hatьv-alьv elemtəhe janьrqandan hunqь betə jьldarqa qaraqanda ia, ytkən jьl Anglejənən tavarđь kyberək inderde.

Iptəş Brun bənqь byđendə: „Səvitten hatьv alьv diligatsejəhь həjləşevđərđe 1931 nse jьlqa plan tedev menən genə siklanep qalьrqa tejəməj, ul şulaj uq 1932 nse jьlqь hatьv menən bəjle oulğan məs'ələlərđe ilkşererga telaj. Bьl xəl, fəqat eşməkrđər, səvittər sajuzь turahьnda taralqan jalqan xəbərđər ta'birenə ətrelmaj əgəndə genə məmkin", tine.

Qavьzuj menən bəşlanqan kampanejələr tьnьslьqtь bođalar.

LUNDЬN. SSSR đьn Anglejələge vəkile iptəş Brun urьŋ-Britan hatьv Palatanь ergəhendəge Angelejə eşməkərđərenen jьjlьşında ric həjlene.

Iptəş Brun yđenen ricen şunьn menən bəşlanь: Anglejə menən Səvittər arahьndaqь hatьv alьv eşe jaqşь bara lakin səvit ikspьrtь turahьnda sьqqan utьal ujlь kampanejalar unь bođalar. Anglejə-səvit arahьndaqь hatьv-alьv eşenen arta barьvьna tuqьrap, Brun iptəş şunь əjtte: Səvittər sajuzь hatьv-alьv elemtəhe janьrqandan hunqь betə jьldarqa qaraqanda ia, ytkən jьl Anglejənən tavarđь kyberək inderde.

Iptəş Brun bənqь byđendə: „Səvitten hatьv alьv diligatsejəhь həjləşevđərđe 1931 nse jьlqa plan tedev menən genə siklanep qalьrqa tejəməj, ul şulaj uq 1932 nse jьlqь hatьv menən bəjle oulğan məs'ələlərđe ilkşererga telaj. Bьl xəl, fəqat eşməkrđər, səvittər sajuzь turahьnda taralqan jalqan xəbərđər ta'birenə ətrelmaj əgəndə genə məmkin", tine.

QOROTQOSTARDA IŊ QATЬ JAVAP:
SƏSEV QЬRDARЬN KIŊƏJTEV, URAŻAJDЬ KYTƏREV

Kerəştə bedđeŋ quldar qaltьramaq, bьvьndar buşamaq, jeŋerbed

Bətə səjuz 6 nsь səvittər s'jьzьnda

Bed qьđьv timp menən yьəbed.

AMIRIKANЬŊ 10 JЬLDA YTKƏN JULЬN, BEB 3 JЬLDA UTƏBEB

6 nsь səvittər s'jьzьnda SSSR Xəkymətenen atcutь tьnlandь. 9 nsь 10 nsь 11 nse mart ta ip. Mulьtsf dal'latь bujьnsa həjləvđər davam itte.

9 nsь mart huqьş qurqьnьsь turahьnda huqьş dinged eştere kamisarь ip, Kaminьf sьqьp həjlene. Ul yđenen ođon notoqonda Franseja gin ştaabnьn SSSR qa qarьşь eşləgən intirvinsejə plandarь turahьnda tuqtala. Pylşə həm Rumineja ne qorallandьrьv kuntьr rivə ytsejun ojoşmalarьna aqsalata jarđam itev, Fransejəla urьb aq qvardistarьn totov, bular betəbe lə Franseja tarafьnan SSSR qa qarьşь əđerlənqən intirvinsejə planьnьŋ ajьrьm tarmaqtarь.

Bətə kapital ildəre arahьnda, SSSR həm unьn qьđьl ermejəhe genə tьnьsьlq səjəsəte alьp bara. Kapital ildəre taqravhьđ rəveştə qorallanьvđa davam itələr.

10 nsь mart irtə menən s'jьz đur iqtibar menən kyznis struj vəkile Frankfyrttьn (Kyznis Struj başь) hyđen tьnlaj.

Ip. Frankfyrtt — ip. Mulьtsf yđenen daklatьnda SSSR xalq xuzalьqь esən mital sənəqətenen alkən əhmejəte bulьvь turahьnda əjtep kitte tej.Əs jьldan hun bedđə 19 miljun tunna bujьn bulasaq. Bedđen yђeş timpь — Amirika timpьnan qьđьvьraq. Bьl tiklem đur qьđьv yђeş julьn Amirika 10 jьlda ytkən oulha bed unь 3 jьldaqьna ytəsəkbed. Kyznis— strujđa eşləvse esselər 60 gradьs həvьqqa qaramajsa, iŋ avьr şarttar esendə lə kyp həđəmtələrgə ireştek. Bed nerense tapqьr ten jaqta ədlekhəd tedev sizunь ojoştora aldьq.

BAŞQORTOSTAN DAN Qađaqostandan kilgən diligattar, partejənьn həm səvit xəkymətenen derəb səjəsəte həđəmtəhenđə elkən unьş tarqa ireşevđare, vaq milləttərđen alqa kitevđə re turahьnda fakьttar kiliterep həjlajđər.

Başqortostandan bargan IP. XARRASЬF HƏJLƏJ:

— Başqortostan jəmhyrejatendə hanhьđ kyp tənigi bajlьqtar (altьn,kemөs, naqьr, sink, suinse zapastarь) unьn xuzalьq jaqьnan alqa kitevenə nեq bşəndьralar. Başqortstandь Ural—Kyznis kamsinatьna inderev, unьn aldında kir[illegible]nan—tura Magnitaqurski menən totaştьrьv məs'ələhen qnja.

11 nse mart irtə menən, iptəş Mulьtsf daklatь bujьnsa həmanda həjlevđər davam itə. Tribunaqa ber—ber ərtь zavьttardan, əlkolardakalxuzdardan kilgən diligattar menep, urьndar đaqь xəlden asьq kartinalьn həjlajđər, Bətə arьndardala eşsəndər jalpьhь. qbjьulьqtarđь juq itep, satsejalizem tedeleşe trantьnda elkən unьştarqa ireşevđaren həjlajđər. Aratьđrar hyđđərendə eşse sьjnьfьnьn jenevenə nեq ispanьp kytərenke đərt menən həjlajđər. Vzəəkstan ləmhyrejatenen unьştarь turahьnda iptəş M U L b T b F həjləj. Unan hun tixnika həm fən xedmətkərđər isemenən Bax həjləj. Đur hyđ menən xedmət xalq kamisarь ip. Sixan həjləj, Bytən həjləvđərdə davam ita.

Səvittər ilegenə eşsəndər tormoşon jaqşьrta ala

(BURZЬVA ZURNALЬ MƏQALƏHE)

LUNDЬN. „Farjen lfərs" zurnalь „iqtisadi torqonloq həm kammunizem" tigən mavzuqta məqələ jađьp sьqarđь.

Bьl zurnal, kapital ildərenə qaraqanda səvittər ilenen artьqlьqьn tanьrqa məzəyri uula: —„Bed eşhedlekte, iqtisadi belgenləktərđe təəlqi xəl, tip hanajьbđ, miljunlaqan essən jalpьqa bьl xəldərđe alla eşe, tejəed. Keşe bьl xəldən qotolovđa kəshed, tejəned. Səvittər sajuzь keşenen kəshedlegen juqqa sьqara."

Bьl məqələne jađьvsь, kapitalizem sistimь menən səvittər sistimьn saqəştьrьp şunь əjte: Kapital ildərenen iŋ aldьnqьlarьnan bulqan Ten jaq Amirika QuşmaŞtattarьn alajьq. Undaqь bətə təəlqət həm iztimaqi bajlьqtar kapital qulьnda. Xatta unda iztimaqi straxavajqa ia rasxut sьqmaj. Lakin şuqa qaramaştan Amirika Quşma ştattarь avьr iqtisadi torqonloq kiserelər şul uq vaqьtta, bьnan 10 jьl elek kenə asьlqtan həm huqьş qaldьrqan jeteşhedlektan jafa kyrgən kammunistar Ərəsəje, xəđerge kendə đur unьştarqa elgəşə. Bətəhenən də ilgerək səvittar sajuzь janь teđeleş turahьnda ujlaj başlaqjanь, xəđer inde ular ujđь aojomqa alqaralar.

Bajşaviktar əlgəşkən unьştar qarep ildərendəge eşhedđərđe kammunistar mitьdьnьn ətten ikənlegenə bşandьrasaq, zurnal SƏVITTƏR SAJUZЬNDA, Amirikalaqь kevek menərlegən eşhedđərđen ərьqtan həm huvьqtan ylev hələkate juq. Sənki, Ərəsəjđə pradavulstvejə artьq eşlənhə, xalq fajđahьna kilta," tej.

4o meŋ eşse eşhed qaldьrьlasaq.

BIRLIN. Myuxin, Pazing,Nyrinəirg, Fyrt həm Avqavaur qalalarьn esenə alqan Bavarejə mital sənəqətendə arəitraz sut şundaj qarar sьqarđь: ul qurar aujьnsa eşselərđen eş xaqь 6 pr. qa kametelə həm tarif jaqьđan kyp kena qьjьnьqtar inderelə

Pridprinimatildər bьl qarar menən genə qənəqətlanep jetməhələr đə, eşselərgə rascut jahav turahьnda xəəar ittelər. 40 mengə jaqən eşselər həm eşse qatьnqьđđar eştən sьqarьlasaqtar. Oşo arqala naşlanqanıqtisadi kerəş Girmanejələ hunqь jьldarđa nulqan bətə kerəştərđən đə keslə aulasaq.

Qətqi kerəş kəndərendə milli şiklənevgə urьn juq.

MUPR đьn Başqortostan Kamitəte mərəxəqətenən

18 nse martta Pariz kammunalьna 60 jьl tula. Xəđerge kendə bьl MUPR kenə oulьp xisaplana. Bьl kən bujьl kapital donjahьnьŋ kibken krizis abtьnda jarьlьrqa torqan ber sorona tura kila. Kapitalqa qəner qađьvsь 35 miljun eşheddər eş həm iktmək horap uramqa sьqalar. Ikense jaqtan tuqьravhьđ alqa barğan Səvittər ile satsejalizem jəmhyrejəten nьqьta.

Ularda kalunjə həm jarьm kalunja xalqьnan jьrtqьstarsa fajđalanьv, milləttərđe talaşlьrьv, neđđə betə millat eşsəndərenen tuqandarsa sajuzь nьqьj.

Unda tuqravhьđ huqьş qoraldarь tavьşь, kapitalizem idən abtьnda jьjlolqan đarь jeбe, jaqь huqьş, SSSR qa qarьşь janь intirvinsejəgə əđerlənev; bьnda betə kes menən satsejalizem tedev, bajnəlmiləl pralitajejat ile oulqan SSSR đь jьrtqьstar həzymenən haqlav esen tьrьşьv.

Serek nigeđgə qoroloqan ibke kapitalizem donjahь, betə donjaqa jajelgən torqonloq abtьnda betə jaqtan şartilav aldьnda tora.

Burzьvazejə torqonloqtan qotolov julьnda taqьla şunь qullanalar: ular prajьzvudstvalardь janalar. Menərlegən eşselər yđđərenen qailalərə menə uramdarqa taşlanalar.

Eşselərđen rivəlytsejun quđqalьştarь kendan kən yђə bara.

Bьl quđqalьştarđь betərev esen burzьvazejə rivəlytsejun ojoşmalarqa həzym jahaj.

Ul huqьş ətrattərə jenərep stackalardь tuqrata, prafsajuzdardьn eştərenə qoinasavlaj. Ul eşselərđe aldar esen betə mənkinlektərđən fajđalana: rivlytsejun pralitarejat həm krəbtejəndərđen iŋ aldьnqь vəkildəren ytterep bətərergə tьrьşa-

Palitsejə, axranka, qəskər həm zandarmirejənen əfisərđare, sut həm tərmə, qamsь' həm pylələr, iliktrik əbtaldərə həm bьvьp ylterə torqan jeptər—bular bətəbe lə rivalytsejun eşse həm krəbtejəndərđe jaralav esen qullanьlalar.

PRALITAREJAT RIVƏLYTSEJƏHE-NEN UNЬŞTARЬ JETEĐERƏK YЬKƏN HAJЬN, TARQALQJAN BURZЬVAZEJƏNЬN JЬRTQЬSLЬQЬ KƏSƏJƏ BARA

Aq tirrut—burzьvazejənьn kəse tygel, unьn jomoşaqlьqьn iбnat itevsegenə

Huqьş tirrutьnьn qonandarьkəndənkən yђə bara. Aq tirrutdьn yђeven kyrhətkən nergenə taslitsa kliterəjek:

1928 nse jьldьn 1 nse qinavarьna 86 men 501 keşe yllergəjne. 1925 nse jьldan 29 nsь jьl qa tiklem—5 jьl esenə 619 mən 979 keşe, Ə, 1930 nsь jьlda 159 men 8 keşe yllerelde.

1928 nse jьlda 12 meŋ 504 keşe ylemgə xəkəm itelbə, 1930 nsь jьlda 30 men 826 keşe ylemgə xəkəm itelde.

1925 nse jьldan 29-jьlqa tiklem nişjьlesendə 384 keşe mangelenkə tərməge jənьlba 1930 nsь jьlda (ber jьl esendə) 367 keşe məngegə tərməgə jənьldь.

Şunьŋ menən nergə SSSR esendə lə sьjnfi kerəş yђə, Donja impirejalizmь həm satsejal faşizm kulaktardьn qarşьlьqtarьn SSSR qa qarьşь nerdəm kuntьr—rivəlyt sejun frunt tedev esen fajđalanьrqa tьrьşa lar.

Burzьvazejə intirvinsejə esen 3 tapqьr. vaqьt bildələne. Lakin əsəhendə lə yđenen teştərən hьndьrьp, ul neđđen tedeleşeneđđə yđenen yleme jaqьnleşьvđь kyrep, eşkə qomasavlarqa həm huqьş başlatьrqa turьşa. Bьlarqa SSSR eşsəndərə tejeşle atpurđь birđelər həm kilasaktə lə ul şundaj nьq atpur birer.

SSSR qa qarьşь donja impirejelistarь tarafьnan əđerlengən huqьş quqьnьsь Mupьrđь bətə inirgeja menən eşsəndərđen iqtibarьn Savittər Sajuzьn jaqlavqa, bətə donja praittarejatьnьŋ Vatanь oulqan SSSR đь haqlav esen alьp barğan kerəşe ergəhenə tuplarqa məzəyr ita.

Sьjnfej sajasi ojoşma oulqan mupьr kankrit aurьslar menən, kapital tərmələrendə zarlanьvsь, kerəşevse rivəlytsejənirđergə həm ularđьn qailələrenə matdi həm maqənəvi jarđam kyrhətergə saqьta.

Tərmə rəsatkələre lə, axranka Mupьrqa donja jeđendəge bətə məjəştergə inev esen kərtə, oula almanьlar.

SSSR đa Mupьr yđenen bətə esen bajnəlmiləl pralitarejat jađmaşь həm unьn kerəşe menən əđlekhəd əajləngən satsejalizem teđeleşendə aktif qatnaşlьq itev ailgehe abtьnda alьp bara.

Mupьr ojoşmahь bьl burьstarqa jəd menən boroldo; kyp arьndarđa mupьr brigadalarь stx həm kalxuzdarь ojoştorđo

Mupьr aqzalarь eşselər sьjnьfьnьn xeđmət latuzjazmь elgəhen kyrhətep. udarsьlardьn alqь safьnda baralar.

Mupьr yđenen praktik qatnaşlьqь menən satsejalizem teđeleşendə eşse həm eşsəndər arahьnda bajnəlmiləl prapaqanda aylegen tə'min ittergə tejeş.

Milli siklənevđər, sьjnfi doşman tarafьnan yrsetelqan şavintzьndьq vaq tarmaqtarьn tamьrьnan jolqop taşlavsьjnfi kerəştеŋ bьl eleşendə partejənьn aktif oulьşşьhь Mupьrđьn—nogonge burьsь.

Kalliktifləşev julьna nьqlь ravəştə tugən avьldar Mupьr eşenen kesəjteleven talap itələr.

Kammuna, kalxuz həm safxuzdarđь Mupьrđьn avьldaqь terək punkьtarьna əjlənhendər.

Mupьr aqzalarь intirnatsejanalizemde ytkərevse genə tygel, kalxuzqa inderevđə, igen əđerlav həm sesev majđanьn artьrьvđa iŋ jaqşь agitatьr oulьrqa tejeştər.

Mupьr ojoşmalarь aldьna xəđerge kendə iŋ məs'yl burьstarđьn nerehe—balşeviktar 2 nse jađьn ytkərev eşe qujьla. Mupьr ojoşmahьnьn 18 nse marttan başlap ytkərelsək kampanejəhь, udar timptar menən partejə, kamsamul həm praisajuzdar menən neriekta intirnatsejanal—jalpь eşen kytərev eşenə bətə six, torlaqesselər baraktarь həm kalxuzdarđь ьlqtьrьv luzьngьhь abtьnda ytkərelhen.

Kampanejə bəđemtəheьdə Mupьrđьn səsev, udarsьlьq, pramfinplandь tultьrьvđa qatnaşlьqь əlgəşelhen.

Bətə eş Mupьr aqzalarьn satsejalizem jarьşь nigeđendə eşkə ьlqtьrьv prinsipьnda ylərgə tejeşəed.

Satsejalizem jeneve donja kylamendə pralitarejat rivalytsejəhenen jeneven tə'min itəsək.

Qьđqarlьp alьndь.

Qavьzuj menən bəşlanqan kampanejələr tьnьslьqtь bođalar.

LUNDЬN. SSSR đьn Anglejələge vəkile iptəş Brun urьŋ-Britan hatьv Palatanь ergəhendəge Angelejə eşməkərđərenen jьjlьşında ric həjlene.

Iptəş Brun yđenen ricen şunьn menən bəşlanь: Anglejə menən Səvittər arahьndaqь hatьv alьv eşe jaqşь bara lakin səvit ikspьrtь turahьnda sьqqan utьal ujlь kampanejalar unь bođalar. Anglejə-səvit arahьndaqь hatьv-alьv eşenen arta barьvьna tuqьrap, Brun iptəş şunь əjtte: Səvittər sajuzь hatьv-alьv elemtəhe janьrqandan hunqь betə jьldarqa qaraqanda ia, ytkən jьl Anglejənən tavarđь kyberək inderde.

Iptəş Brun bənqь byđendə: „Səvitten hatьv alьv diligatsejəhь həjləşevđərđe 1931 nse jьlqa plan tedev menən genə siklanep qalьrqa tejəməj, ul şulaj uq 1932 nse jьlqь hatьv menən bəjle oulğan məs'ələlərđe ilkşererga telaj. Bьl xəl, fəqat eşməkrđər, səvittər sajuzь turahьnda taralqan jalqan xəbərđər ta'birenə ətrelmaj əgəndə genə məmkin", tine.

Səvittər, partejənьn giniral julь, kəlxuz həm səsev pragram-mahьn tultьrьv əsən kərəşie taqьla kəsəjtergə tejeştər.

SƏVITTƏRDƏN EŞTƏREN JAŊЬNAN QORORQA KƏRƏK

(Anlaşьv julь menən)

Bətə xalq xuzalьqьn janьnan qorqa həm bətə frunt aujьusa satsejalizem hezyme alьp barqan dəverdə pralitarejat diktaturaьь aulqan səvittər turahьndaqь, bətə aparatqa, nigerəktə janь nigeddərgə qorola torqan əvalqa pralitarejat tə'biren nьqьtьv həm kinəjtev turahьndaqь məs'ələlər qigant rəveştə alqa kilep barьalar.

Partejə həm xəkymətten səvittərde nьqьtьvqa, xuzalьq-səjəsi kampanejalardь ytkərqan-də ulardьn rylen kesəjtevgə səvittərdeu eşen janьnan qorovqa həm ularqa udarnik-eşselərde həm kalxuzsьlardь kin rəveştə btьqtьruvqa dur əhəmejət birevdərenen səbəbe oşonan kilep sьqa.

Dəvlətte idara itevgə eşselər sьjuььn həm bətə eşsən jalpьnь kiq rəveştə bьqtьrmaj, səvittərden jalpь arahьnda eşlevdəren həm sьjfat janьnan jaqsьrmaj torop, səvittər aldьnda torqan burьstardьn xəl iteleve memkin tygel.

„Ə, səvittərden eşen janьnan qorov julьndaqь kərakle burьs barь tik partejanьn giniralnej hьdьqьn, un həm hul apparta-nizemqa killeşə almatьlq doşmanlq menən ytkərevse bulьv jaqьnan səvittərden rylen kytərev nigeddə qenə bojomqa aşьrьlьvь memkin" (Vdək Kamitat həm Vdək Kantryl Kəmisejahenen dikəser plinumь qərarьnan janьnan tedevda artta qalalar.

Məьalən: bьl luzьnqьnь bojomqa aşьrьv julьnda aytan jemhyrejəttərda, kraj elkələrda starastatar ujoştorolqandar, ular qa'a saviten prajьzvudstьva menən, avьl saviten kalxuz həm safxuz menən bəjləvse bьvьn bulьp toralar. Bьl starastat yd esenə bətə səvit aktifьn (məьalən, səvit aqzalarьn həm kandidattarьn, siksejalər, jardəm səvittəre, havilq haqlav jacəj kaləre aqzalarьn, xarьq zasidateldəren, jəmaqat qəjeplavselaren, dəvlət kridittarenə jardəm kəmisejaləre aqzalarьn, iptəşlek suttarьn həm militseja jardəm grupparьn) berləştərə. Starastat--pritprejatejlərdə, meəssalərdə, safxuzlarda, yddəre sa-vittərgə diputattar hajlavsь erkalxuzdarda ujoştorola həm satsejalizem jarьşь şulaj uq ularsьlqqa tajanьp, prilprejatejanen həm bətə dəvlət aparatьnьn eşen jaşьrtьv julьnda eşlaj. Bьl starastattardьn partejə jetəkselege abtьnda eşlav hedemtələre səvittərden eşen jaŋьnan qorovda janь eş furmaqь bulьv jaqьnan bik jaqşь kyrhətmalər birələr, ul, pralitarejat dimakratejəhьn alqa jebarə, zavьt, faurik həm kalxuz eşsəndərenə pralitarejat dəvlətən idara itevgə miljundarsa janь kadьrdar jeteştərə. Barьtik ner Məskəv Əlkəhendə genə starastattar sьjuni totənaqlь həm idara itevgə jaraqlь eşselər jeteşterep, 1930 nьь julda yd aralьnьna 10 mendərsə udarsь eşselərde həm kalxuzsьlardь jetəkselek urьndarьna yrlattelər həm dur edəklektərde jendelər.

Bьna bьl iq əhemejətle ricaq qala səvittəren prajьzvudstьva menən, avьl səvittəren həm saf xuzdar menən bəjləvse bьvьn nedden Başqortostanda ələgə juq. Ə bьl kəsle ricatkьn kərək legenə qarьşь kilgən keselər əlattə (tərlə appartumstardan başqa) tasьlьr mikən? Bytən jerdərda tedələgən starastattar yd aldarьna tyəndege təp burьstardь qujalar:

1) Pritprejatejənen prajьzvudstьva plandarьn ytavgə jardəm itev, ulardьn jeted aojomqa aşьrьlьvdarьna saralar kyrev, şulaj uq prajьzvudstьva la səvit aktifьnьn rylen kytərev. Bьl burьstarqa ireşev əsən tyəndəge juldar bildalana:

a) Pramfinplandь tikşerep əjrənev həm unьn kərək han jaqьnan bulьn, şulaj uq sьjfat jaqьnan da ytalevenə səvit aktifьnьn diqqəten masilizavajt itev;

b) Eştəp sьqarьla torqan praduksejənьn sьjfatь, maşinalardь həm qoral tardь haqlьq menən qarav esən javapsьlqьk kytərev həm xedmət dissiplinahьn riqaja itev;

v) Səvit aktiflьqьn satsejalizem janьnana, udar arigadalarqa bilqtьrьv;

g) Prajьzvudstьva kənəşmalərə həm ikanumkəmisejələrden eşena aktif qatьşьv;

d) pritprejatejə həm məəssəsalərdə prajьzvudstьva kunkərstarьn həm tikşerevdəren ojoştorovda, şulaj uq prajьzvudstьva kamisejalərə, fabzaikumdar həm səvitten teje-le siksejalərə menən tьqьd elemtə qujьvda eşte başlap jebərev.

2. Tyəndəge juldar menən dəvlət aparatьn oshodlandьrьv həm jaqьrtьvqa jardəm itev:

a) Jerle ojoşmalar menən bergə səvit aktiln esenən aparatqa eşselərde yrlatev;

b)pritprejatejlərden səvit məəs'səsalərən şifьqqa alьvdarьnda başlap eş kyrhətev həm bьl eştə fabzaikumdarqa praktik jardəm itev;

v) Apparatlь şifьqqa alьvarl gədalarьna səvit aktifьn bьqtьrьv, ulardьn eştare turahьnda daklattarьn tьqlav;

g) Dəvlət appatatьn tədartьvqa həm bojrakratizemqa qarьşь kərəşkə səvit aktifьn qatьştьrьv;

d) Yrlatelevselər menəntьqьd elemtə totov həm ulardьn eşen də jardəm itev:

j) Səvit prizidejumь tarafьnan bьrablanqan naminklatura aujьusa məəssəsalərdəge xedmətkərdərden hajlap qujьlьvdarьn həm almaştьrьlьvdarьn ytkərevgə qatьsьv

3. Səvit tədələşe aujьusa pritprejətejalərdə tyəndəge juldar menən jalpь eşen ojoştorov;

a) Səvit aylektərenen daklattarьn həm səvit eşe məs'ələlərə aujьusa kisələr həm ikeskursejalar ojoştorov;

b) Partejə həm prafsajuz ojoşmalarь menən bergə ytkərelə torqan səjəsi xuzalьq kampanejalarqa aktif qatьşьv.

v) Səvit tədələşe jorto, rajun başqarmalarь həm qala səvittəre erqəhendəge səvit tədələşe kabinittarь menən elemtə totov;

g) pritprejatejə məəssəsa həm juqarь uqьv jorttarьnda səvit tədələşe məjəştəren ojoştorov həm ularda tərtiple rəveştə eş alьp barьv;

d) Jerle matвuqatta səvit həm starastattьn eşen jaqşьrtьv.

4. Tyəndəge juldar menən, hajlavsьlardьn nakazdarь ytələven tərtiple rəveştə kyədətevde aojomqa aşьrьv:

a) Nakazdarь tikşerep əjrənev həm unьn ajьrьm pe tarьn starastat aqzalarьna, te, le urgьndar həm səvitten aylek tərе tarafьnan ytələvdəren tərtiple rəveştə kyədətep torov esən aylep birev;

b) Stinəgazittare, maxsus aejyllitindar həm başqalar arqьrь nakazdardьn ytələve turahьnda vaqьt – vaqьtsa hajlavsьlarqa nel derep torov:

jarьnan hajlav kampanejalarь vaqьtьnda hajlavsьlar tarafьnan birelə torqan praktik təqdimdər də həm nakazdarqa janь ərtəlmələrde ibəpkə alьv eşen ojoştorov.

5. Səvittərden hajlavsьlarь menən tьqьd elemtьhen bulьdьrьv, səvit eşenə kin jalpьnь ьlqtьrьv həm hajlavsьlardьn moxtazdarьn tə'min itev, bu nьn əsen tyəndəge juldar bildalənə;

a) Diputattardьn həm siksejə aqzalarьnьn səvit eşe həm ul diputattardьn yd eştare turahьnda rigylər atcuttarьn bulьdьrьv;

b) Xoqəqi kansyltatsejə kidevdərdəren ojoştorov, başьrьvdar həm qarizalar qabul itev, səvit eşe məs'ələlərе aujьusa spraikalar həm aqtatmalar birev;

v) Başьsa bildəle pritprejatejə əsən xedmət itkən amaulaturejalar, jəslər, balalar naqsalarь məktəptər, aşxanalr həm kaptralliftardьn eşen kyədətev;

g) Səvit siksejələre eşenə eşse həm xedmətkərdərden janь qatlamdarьn ьlqtьrьv, jerle ojoşmalar menən bergə eşselərden dəjem həm tsix jujьlьştarьnda siksejalərgə aqzalar hajlav;

d) Starastat aqzalarь eşlaqən ojoşmalarda (siksejalər, jardəm səvittəre həm naşqalar) ul aqzalardьn eştaren tikşerev;

j) Eşlekhed diputattardь həm siksejə aqzalarьn kire saqьrtp alьv məs'ələlən hajlavsьlar aldьna qujьv;

z)Starastat aqzalarь arahьnda eş nagruzkahьn liged aylev;

z) Starastat qarardarьnьn ytələven daimi rəveştə tikşerev.

6. Avьl səvittərenə, ulardьn eştaren nьqьtьv həm oshodlandьrьv, şulaj uq avьl xuzalьqьn janьnan qorov eştərendə tyəndəge juldar menən jardəm itev:

a) Avьl səvite menən unь şitьqqa alqan pritprejətejalər arahьnda elemtə qujьv, uqa (a'bl səvitenə) şifьq jəmqejəte arqьrь jardəm itev;

b) Atpuskaqa qajtьvsьlar arahьnda eşlav;

v) Starastattar tarafьnan avьl səvittəren şifьqqa alьv.

Bьl burьstardь aojomqa aşьrьvda starastattardьn təp eş mitьttarь – satsejalizem jarьşьnan, səvit aktifьnan ajьrьm kankrit məs'ələler aujьusa udar ...jadalar tedevdən, şulaj uq ...stat aqzalarьn kərək ajьrьm qarizalar aujьusa aulьn, şulaj uq plan tərtiəendə tikşerevdər ytkarev jalьnda zadanejalar birevdən qikarat aulьrqa tejeşle.

Juqarьla kyrhətelgəndərdən sьqьp bəd Başqortostan jəmhyrejətenen bətə qala həm avьl səvittərenə, rajun başqarmalarьnьn qətselegenə starastattar ojoştorov məs'ələhen tikşerevgə təqdim itəsed. Siksejələrdən eşen janlənderev həm nьqьtьv menən bergə səvittər prajьzvudstьvaqa həm kalliktifläşterev eşenə jed menən borolorqa tejeştar. Əgər zavьt, faurik, safxuz həm ere kalxuzdar ergəhendə tedələgən starastattar nalşeviktarsa eşlehlər, ul vaqьtta „bьl səvit aktifьna tajanьp, udarniktar həm kalxuzsьlar arahьndaqь eşte, şulaj uq jarlьlardь ojoştorov eşen taqьla nьqьtaq alqa jebərep, səvittər, partejə jetəkseleqe abtьnda ydərenen jalpь menən elemtələren nьqьtasaqtar həm janь miljundarsa eşse həm krabtiejəndərde aktif satsejalizem tedevselər safьna ьlqtьrьvdь tə'min itəsaktar „(Vdək Kamitatten dikəser plinumь qarardarьnan)"

M. G.U. Studintь: ƏJUPЬF.

JAQşь TƏRBEJƏLƏVSE ƏSƏLƏR JARЬşь

Elekke vaqьttardь eşsənderden tormoş şarttarьn jaqşьrtьv ulardьn səlamətlektaren həm tormoştarьn haqlav, ulardьn balalarьn jaqşь tərnejalav balalarьn tormoş kərəşenə jaraqlь grazdan itep jeteştərev juldarь kyrhətev turahьnda ner kemdə ujlamaj ine.

Səvittər sajuzь balalardьn tadalьqtarьnhaqlardaj şarttar tьv ðьav esen bətə saralardь kyrə

Balalardьn tadalьqtarь esen, balalardan sirlavdərenə iq dur səəap bulqan tərtiphedlek bьl səraqlьq həm nadanlьqqa qarьşь kərəşkə bətə jəməqətselek iq nerense navna tə ata əşələr bilqtьrьlьrqa tejeş

Balanь tərnejalav uqa gigejь na qədətaren ydiasterev unь tadalьqqa ham tərtipkə kynderevdə tadalьqtь riqəja qьlmav bьsaraqlьq tərtiphed tormoş balalardь tərnejalavdə taalqat kestare qojaş jaqtьhь, saf hava həm hьvdьn tejeşensə fajdalana nelmavden balalardan stde bulьvdarьnda nej tiklem dur urьn totovьn anlarqa kərək.

Bətə avьrьvdaidьn hər tərle juldar menən keşe aqzahьna kerep urьnlaşqan mikruptar arqahьnda kilep sьqьvьn hər kem ədə Hər ner mikrup ydenen tormoşon həqlap qalьr esen maxsus şarttar talap itə: bьlsraqlьq tudan, sən həm jeveşlek nej tiklem kyp bulna mikrup şul tiklem keşe aqzalarьna ydenen zarardarьn kyuerək tarata.

Eşsən əsəl jaş bьvьndь tərnejalərgə ejrən! Səvittər tienə tada kəsle almaşsь kərək ikənsclegen xeterenqdə tot. Bьl eşta hinə bətə mədəni tormoş yerizdinejalərе, kykrək balalьlar jorto. jəslə, balalar majdanь balalar baqsahь həm kansyltatsejələrden hər vaqьt jardamqa ader ikəntektəren onotma.

Iq jaqşь əsajdar arahьnda ytkərelesək janьşqal almaşqa barьvsь jaş bьvьndьq tadalьqtь esen! Bьjt paxut balanь aşatьv həm tərnejalevdə iq jaqşь əsajqa jarьş astь.

Jarьşta aldьn sьqqan əsalər tyəndəge nəmalər menən ayləklanələr.

1. Bala əsen ə'ejal həm mendər;
2. Urьn ajnerdare;
3. Balalar paltəhe;
4. Ətьtəl, ultьrqьs;
5. Eske kejemdər;
6. Ujьnsьqtar;

JARŞ ŞARTTARЬ:

Jarьşta 5 ajdan 7 jaşkə tiklem balahь bulqan eşse əj xuzahь həm xedmətkər əsələr qatnaşa ala.

I. K,kerək balahь bulqan əsə gə qarata talaptar:

1. Bala tьvqandan başlap jaş jarьmqa jetkənse his qalmaj kansyltatsejəqa jerev;
2. Balanь tьda qarav
3. Torlaqtь tьda totov;
4. Balanь jaqşь qarav:

a) əjdə tьda totov, balanь qojondorov həm jaqşьlap tərev

v) ajьrьm karavat bulдьrьv

v) tьda həm qulajlь kejem

g) saf havanan qurьqmav

MƏKTƏPKƏSƏ BALAHЬ BUL QJAN ƏSƏ ALDЬNA QUJЬL-QJAN TALAPTAR:

1. Bala esen ajьrьm pastli bulдьrьv;

2. balanьn ajьrьm helgehen, teş şytkahen, parəşyk həm stakansa haqlav esen maxsus taq at naşь buldьrьv:

Irekle rəveştə vaqьt ytkərə albrdaj balalar məjəsə buldьrьv Ul məjəşkə ətьtəl, ultьrqьs həm ujьnsьqtar esen jaşnik buldьrьv

Jarьşta qatnaşьrqa telavselər: kykerək həm jəslə jəşandəge natalь əsalər rajun kansyltatsejlərendə, məktəpkəsə jəştəge natalь əsalər qala səvitenen 24—eylmahəndə jidalalar.

Jarьş 8 nse martan 16 nsь martqa tiklem tavam ita.

QALA SƏVITE.

Beddeq məktəp 4000 hum tarattь.

Bələnəjde tinləşergə saqьram

Ələləge „Karl—marks" Isemendəge praftixnika məktəne uqьvsьlarь arahьnda „5 jьlьq tь 4 jьlda" zajьmь nerense martqa nətəhe 4000 humlьq tarьtьldь.

Bələnəj qalahьndaqь jer tedev, indystereja tixnikumь həm praltixşkulahь zajьm tarattьvda neddeq menən tinləşergə tejeş.

I. LOQMANЬF.

„5 JЬLLЬQTЬ 4 JЬLDA" ZAJЬM 1 NSE APRILGƏ TARALЬP BƏTƏRGƏ TEJEŞ.

BAŞQORTOSTANDA BƏTƏHE 11 MILJUN 700 MEŊ HUMLЬQ ZAJЬM TARATЬRQ

„5 jьlьqtь 4 jьlda" zajьmь 1 nse martqa kalxuzdarda 63, jaŋqьdaqtar arahьnda 68,3, kulaktarqa birelgən zadanejə 62,7 pr. qa qьna ytəlde.

BAŞQORTOSTAN RKI XALQ KAMISARLЬQJЬ

KƏLLIGEJƏHE QARARЬ (PRATAKUL № 5, PUNKЬT 4).

1. Tikşerelgən 35 ycrizdinejə həm ojoşmalarda Malejə dissip linahьnьn bulmaqanlьqьn, xedmət vaqьtьnan tьş eşlagən həm jal itev vaqьttan fajdalanmaqan esən 231, 807 hum aqsanьn maqsatqa mevafiq bulmaqan raveştə totolqanlьqьn, aparattarda xedmatselerden bik jьş almaşьp torqanlьqtarьn (ber jьl esendə 35 ojoşmala 535 keşe xedmattən sьqarьlqan, ularqa 11, 656 hum pasubejə tyləngən) kyrhətergə.

2. Başqortostan xedmət xalq Kamisarlьqьna bьl pratakulqa quşьmtalanqan tedmələ kyrhətelgən ycrizdinejə həm ojoşmalardьn jetəkselaren xedmət turahьndaqь zakundardь boдqan esən məs'ylejatkə tartьrqa təqdim itergə. Xedmət vaqьtьnan tьş eşlagən, jal itev vaqьtsn fajdalanmaqan esən sьqьmdar jahavqa, ydlektarenən xedmət xaqьn artьrьvdarqa qarьşь inspiktura həm jəməqətselek jardamь menən qətiq kerəş alьp barьrqa.

3. Partejə jacəjkələre həm tyəndge praisajuz ojoşmalarь tarafьnan yerizdinejələrdəge zakunqa xilaf rasxuttarqa qarьşь kerəş saralarь kyrelmaj. Ulardьn eştaren janlənderev esən bьl jeteşhedlekka Başprafsavit həm VKP (b) rajun Kamitattarenen diqqəten sьqьtьrьrqa.

4. Rajun RKI urgьndarьna bətə rajun ojoşmalarьn, ular tarafьnan zakunqa xilaf jahaqan sьqьmdar bulьp, bulmavьn nelev esən tikşerergə qəjeplelərde məs'ylejatkə sьqьmdardь ular dan tylətterergə təqdim itergə.

5. Zakunqa xilaf sьqьmdar jahavqa qarьşь saralar kyrmagən ...jemeş sajuzь muxqaltirь Migunulka ham ...sajuzь buxqaltirь Akisbiqa qatь şeitə iqlan itergə.

Jəselsa—jemeş sajuzь medire Xapukinde. It sajuzь medir urьn nabarь Valejeitte kridit eştaren başjarьvsьlar bulьv jaqьnan məs'ylejatkə sьqtьrьv məs'ələhen xəl itevde Partkəlliğejaga tapşьrьrqa.

6. Bьl qarardь matвuqatta iqlan itergə.

Rəis: TURLU.
Sikritar: MIXAJLЬF.

6 nsь mart, 1931 jьl.

1 NSE APRIL AƉAQQЬ KƏN „5jьlьqtь 4 jьlda"zajьmьna jaƉьlьv 1 nse aprilgə bətergə tejəş

Səvittər sajuzь dəvmələndə „5 jьlьqtь4 jьlda"zajьmьn taratьv həm zajьmqa jaƉьlьv eşenə massanь sьqtьrьv eşe bik hyl pan alьp barьla. Huŋqь məqlymət aujьusa bətə Səvittər sajuzь dəvmələndə zajьm taratьvdaqь kantryl han nejbarь 83,6 prasintqa qьna ytəlgən. Ajьrьm raveştə alqanda zajьmqa jaƉьlьv həm unь taratьv eşe esselər nəm xedmətkərdər arahьnda 99,2 pr. qa ytələ.

Başqortostan dəvmələndə zajьm taratьv kantryl hanь 11 miljun 70 meŋ humlьq sьlьp, ul han 1 nse fivralqa tulьhьnsa taralьp bətergə tejeş ine, lakin 20 nse fivralqa eşse—xedmətkərdər arahьnda 99 pr. tan ytə almanь. Ajьrьm tarmaqtarqa kilgəndə „5 jьlьqtь 4"jьlda zajьmьnьn taralьvь taqьla nasar xəldə tora: maƉələn: 1 nse martqa kalxuzdar hьdьqь au – jьnsa zadaneja 63,9 pr.. ajьrь xuzalьqtar hьdьqь aujьusa 68 3 pr. qa qьna ytəlde. Ə, kulak xuzalьqtarьna nisəətən qatь zadaneja nejuarь62,7 pr. qa qьna ytələ. Timək „5 jьlьqtь 4"jьlda zajьmьn taratьv həm uqa maja ruplav eşenen barьşь qədattan tьş jomoşaq tora. Bьl eştə urьndaqь ojoşmalar tejesle timp ala almaqan aulhalar, kalxuzsьlar qojroqta həjrələlər, kulaktar zadaneja ytavdan baş tartalar, ularqa birelgan qatь zadanejanьn ytəleşen tikşerelmaj.

1 NSE APRIL AƉAQQЬ KƏN „5jьlьqtь 4 jьlda"zajьmьna jaƉьlьv 1 nse aprilgə bətergə tejəş

Zajьmqa jaƉьlьv həm taratьvda qalalaqь xedmatkərdər arahьndь eş barьşa moşaq, şulaj uq sizunniktar eşkə nasar ьlqtьrьlqandar. Irək partejə, prafsajuz, jəmaojo, malarь aulhьn, kərək dəlat jardəm kəmtsejələre aulzajьm taratьv eşenə jalpь maelizavajt itevdə bik hyl eş itələr, qəmali eştən alь farmalьnьşqa, aqьmqa birə itələr. Kulakna jeterlek jalə qaƉьm jahaj almajdar.

Zajьm taratьv eşenen ojo daj xəldə barьşьn alьp, ytə dəvlət bankьnь „5 jьlьqtь 4 jьlda"zajьmьna jaƉьlьv həm ua taratьp bətergevden hunqь sьgьn 1 nse aprilgə ydələ Bьl bajavaj prikaz his totalьdlьq menən ytəlergə le April barьşьna nej barьlь kerə nə vaqьt qaldь. Oşo 15 kə esendə zajьmqa jaƉьlьv tuqa maja ruplavdaqь edələ tarde bətergep, kantryl hanь ytəleşen 100 pr. qa tə'min tergə kərək.

Başqortostan xəkymətə birelgən 11 miljun 700 kantryl handь tulь kileş sьqa alьvьnd savitka ojoşqan kuntьrrivalytsejaqvaj javap bulьrqa, 5 jьlь 4 jьlda lozьngьhьn tə'min tergə tejeş.

M. TAZ...

QOROTQOSTARQA BEƉƉEŊ JAVAP

Pragulsь' dizirtir, jalqav, rvactarqa stanuxta urьn ju

Berense dəvlət zavьtьnda kuntьr rivalytsejun minşeviktər ojoşmahьna qarьşь mitingь bulьp, eşselər yddərenen byden də:

— „Bedden zavьtta bideerlek tapaddamqan. Arabьddaqь bulqan jeteşhedlektar prajьzvudstьvaqь zarar itevse pragulsьlarqa, ikerek bastarqa, xedmət dizirtirdarьna vaqьtьnda atpur birə alьv juq. Bed bьl eşte beqəndən tejeşle baƉqьsqa kytə rərqə" tigən həmaq—

„Bьl kuntьr rivalytsejun ojoşmaqa javap itep ydeuedden sьbьddь Linin partejahь tirahenə tuplanьv arqьrь 5 jьlьqtьn 3 nsə xəl itkes julьn aşьrьp atqarьv menən javap birergə tejeşəd. Satsejalizem jarьşь, u larsьlьq məs'ələhen oşolardь tə'min iterlek itep julqa qujьrqa kərak.

Qorotqostarqa javap birergə tejeşəd. Satsejalizem jarьşь, u larsьlьq məs'ələhen oşolardь tə'min iterlek itep julqa qujьrqa kərak.

Şişmə rajunьnda 180,000 jaƉalaqlь la 8 576 meŋ hum jьjьlmagan aqsa tora.

Şişmə rajunь dəvmələndə maja tuplav akren qara B nь tyəndəge handar asьq kyrhətelər.

Rajun dəvmələndə 180,000 hum jьjlmaqan tərle a jьalar bar. Şunaŋ esenən 80,000 humь vaqьtь ytkən ssudalar. Bьl frontta avьl səvittəre dyrt ajaqlap aqhajdar.

MaƉələn: şul uq rajun jaƉalaqlь səvite dəvmələndə 3 nse zajьmdan qalqan nidajamka 195 hum —jьjьlqaa 3,347 —vaqьtь ytkən saurdar 3,250 hum —ytəlməgəne 661 hum 76 tin—„5 jьlьqtь 4 jьlda" zajьmь nətəhe 4215 hum, tylənqəne 2824 hum 97 tin tylənergə tejeş 1390 hum 7 tin.

Ber vaqьtь saurdar 31 nse jьldьn 20 nse fivralьna 75 pr tylənergə tejeş nulhala, 25 nse fivralqa nej barь 29,4 pr. qьna tyləngan.

Şul sənəptərde lqtinarqa alьp JaƉalaqlь səvite maja tuplavqa udar 10 kən iqlan itte. Xəder maja tuplav JaƉalaqlь səvittendə qьdьv barьş aldь.

Zəlil—Tanьn

QALTAJ MAJA TUPLAV EŞEN ƏDƏ.

Qaltaj avьl səvite (Tapurin rajunь) maja tuplavdь edə. Avьl səvitenə „5 jьlьqtь 4 jьlda" zajьmь zadanjahь 4 meŋ 200 hum nulьp, şunьn 2 meŋ 980 humь taratьlqan nulhala, aqsanь barь 1 meŋ 505 hum qьna nujьlqan Zajьm taratьvda nigraktə kalxuzdar qojroqta həjrələ. Imeŋ 200 hum zadanjanan kalpuzdar ner tində aqsa birmaqəndər.

Avьl səvite kylamendə ələgə tiklem naluk, siraxazaj jьjьlьp uetmaqan.

Yd ara halьm 52 pr qa jьjьlqan. Vaqьtь saur 2 meŋ 130 humdan nej barь 150 hum jьjьlqan.

Qьbqahь maja tuplav eşe samatykka tapşьrьlqan avьl səvitte maja tuplavqa tejeşle əhemejət birmaj kulaktarqa tejeşle qьbm jьhulmaj kulaktar ektendəge aurьstar ələgə tiklem jьjьlьp uetkəne juq.

Kulaktarqa zajьm taratьv eşendə qatь zadanja birelmagən.

Avьl səvite maja tuplavqa appartunistarsa qaraj. Qaltaj avьl səv'te appartunistarьna kitken sara kyrergə, maja tuplav eşendə kiben ərorloş jaharqa kərək. Ql. Nəzimej.

5215 humlьq zajьm aldьq

Bed, Bələnəj pidagugeja tixnikumь uqьvsьlarь jartь ajlaq stipindeja ihaвenə uetəhe 5215 humlьq 5 jьlьqtь 4 jьlda zajьmьna jaƉьldьq, qajhь məktəptər neddeq menən tinləşergə sьqalar.

S. JANBUXTIN.

Zajьm taratьv 100 pr. qa ytəlde

Bələnəj rajunь Sərmasən səviteua qaraqan Navantkul passjulkahьnda 450 humlьq 5 jьlьqtь 4 jьlda zajьmь 100 prqa taratьlьp nettə.

Xəderge kendə taratьlqan zajьmdьn aqsahь 89 pr. jьjnalqan, qalqan 11 pr. tid arala jьjьlьp uetəsək.

S. J.

Fival planь oşolaj y...

Jьlьm alqanda tipaj... fivr... ajь pramfinplan... qa ytelde. Ajьrьm tsixtar plan ...təleşenə kilgəndə oş... tora.

Lit...rafejə 126,85 ...rafejə 110.79 pr., p... 79,1 pr. tatatsejə 98,6 ... ...jnav tsix 95.7 ... na ... jьjnav tsix... kavək mastskujь tep... yleme 76,6

Fival ajьnda pla... hьna ytalm ve pra... qajьp qala. Səmki xəd... da ele ...pragratejala p... eşkə sьqmaj q...lьvdar, ... nan ...olişьvtar tulьp ja... tsixnda kyp kena ... Bald bətəhelə plar... dur farar itələr.

KALA...

Maja tuplavda kulat qьbьm juq.

Maqar rajaŋ, Işəj av... te dəvmələndə maja esenen barьşь qənə ... tyqel.

Maja tuplav ese kulaktar arahьndə nara.

Avьl xuzalьqь n... başqa terle majala turahьnda ner ger zalьqьnala ajьtьm relmagən.

Avьl səvitenə, nisləş tarqa ajьrьm zadaneja birmagəd, maja tuplavda ularqь bьm jaha majhьqьd tigəs. avьl turalanarajfin ajdildən dermə juq, tip javap birələ

BRIGAD...

UN MEŊ QAƉANBƟGƟN BAJKUT ALA,UNMEŊ QATЬN ƟƉƏ QAƉAN QOLLOƟON!

BALŞEVIKTƏRDEŊ IKENSE JADЬNA BIRELGƏN JOD MEŊ KEŞELEK JƏMƏƟƏT AŞXANAHЬ,

BЬL—JƏMHYREJƏTTEN, XƏL ITKES JAƉƉA IREŞƏSƏK OLO JEŊEVƉƏRENDƏGE QORUS DINAMA!

BEƉƉEŊ HYB—KALXUZDARƟA BILDƏLƏNGƏN 10 PR. LЬQ AŞXANALAR PLANЬN 90 PR. QARЬŞЬ PLAN MENƏN BOJOMƟA AŞЬRЬV

„XATTA TULЬ TIGEƉLEK BULƟAN VAQЬTTALA QATЬN-QЬƉƉЬN FAKTICESKI (EŞTƏ) BAƑЬLƟANLЬƟЬ HAMANDA QALA. SƏNKI UNЬŊ ƟƑTƏNƏ BƏTƏ JORT XUŽALЬƟЬN AVƉARALAR. BЬL JORT XUŽALЬƟЬ, KYP VAQЬTTA, QATЬN-QЬƉƉAR BOJOMƟA AŞЬRƟAN IN QЬRAƟƏJ, IN AVЬR HƏM IN HƏƉƏMTƏHEƉ EŞTƏN QIBƏRƏT. BЬL EŞ BIK VAQ HƏM QATЬN-QЬƉƉЬŊ ALƟA KITEVENƏ KYPME BULHALA JARƉAMITƏRLEK BER NƏMƏNE LƏ YƉ ESENƏ ALMAƟAN EŞ.“
(LININ)

DAJUŞ 90 pr. qarЬŞЬ plan!

Hər qajhaƄƉa tanЬş bulƟan əəjək 5 julЬƟtan, aldaƄƄda torƟan xəl itkes jaƉЬna ajaq baƄЬv mənən:

--Ikke ərəsəj bəlgənlegən hunƟa tapqır bətərev, unЬ tamaƄЬnda juŋ itev;

--Sosev majƉandarЬn bulƟan məmkinlekte kiŋajtev, yƄterev,

--Ikke Ikkle insijativa nigeƉendə nerdam kalliktifläşterev, nЬƟЬtЬv.

--dəjəm kalliktifläşev nigeƉendə kul k sinЬfЬn maŋgelekka juƟaltЬv, təƒevse S.S.S.R. jerenең esendə unЬn nəƄel—nəsəuen qorotov, julЬnda, bedden ken tərtibenedgə kilep baƄƟan taƟla ner janЬ, taƟla ner dur ham mehim məs'ələ, ul da bulha--untaq aşxanalar asЬv.:

--kiƟ qatlam eşse—krəƄtejən xedmət ejələren jaƟЬ—şat tormoşƟa alЬp sЬƟЬvsЬ,

--mendərsə eşse—krəƄtejən qatЬn--qЬƉdarЬn ikke tormoş bЬƟavə baƄƟan qaƉan qolloƟonan qotqarЬvsЬ

—yle mənənbedgə, men jЬldarsa qolloƟtan idelep kilƟan xedmət ejələrenə, janЬ tormoş janЬ tojƟo janЬ xis ham janЬ psixalageje alЬp kilevse—bergə aşa, bergə esevdər tuvdЬrЬp jebərevdər.

Senki əəgenge kendə kyd ejərmələk adəmdar menən alƟa baƄЬvsЬ kəlliktif xuzalЬƟtЬn kendən kəi yƄeven tə'min itev

--unЬ totƟaqhЬd reveştə eşse kəstər menən tujdЬrЬp barЬv,

-kəlliktif eşəndərdəgeuƟqnntere inirejələrde dərəƄjul bənan ejoştorop, tulЬ rəveştə fajdalanЬƟa bəjlən.

Hun esiƟə, alda torƟan ənə şul bunstə xəl itergə məmkinlektər bar ma? Bar ələittə! ular bedde kyptər.

—Ənə şul kyptərdən bərebe menə jamaƟat aşxanahЬ. JaməƟət aşxanalarЬn ojoştorop jebərev mənən ki:

1)— Eşkilərden, bigeräktə kalxuzslarЬn eştəge berdəmlegen tarlaƟa xedmət dissiplinahЬn jaƟşЬƟqan kytəresəkəd UlardaƟ aşav—esev vaƟЬtЬ jetev menən, 9 dЬ tuƟЬd--tuƟhan jergə taralЬp, əllə nej tiklem qymər ədqarЬp jerevdər bətəsək.

2—kalxuzlar arahЬnda osoraƟan „yd qadanЬna..“ tartvsЬlƟta juƟalasaq, ular arahЬndaƟЬ „bed heddЬn kevek kendə ittamaj qЬna aşap ultЬrmajbƄdşul!“ tigən aşav—esev, şalaj uq kes həm inirejə ajЬrЬmlƟlarЬ juƟalasaq. Ibl mamint, əle, ydenең xosnsij mi!kenən ajЬrЬlƟta jetmaƟan redden kalxuzslarЬnəd tormoşonda in mehim mamint ajrЬvsa əhamejət birergə tejeşəd.

ŞunЬŋ esendə bedden, neddəge bətə jəməƟətselekten aldЬnda torƟan ydək burЬs ənə şul naşlanƟan eşte balşeviktərca tamamlap sЬƟЬv, unЬ bЬsЬn Linin qujЬşЬ menən tormoşƟa etqarЬv, turahЬnda negəndən yk krəken saralar kyrev bulasaq. Partejə həm səvit tarafЬnan qujЬlƟan bЬl məs'ələne bed bЬsЬn balşevik udarsЬlƟa menən qarЬşЬ alЬp neqendən yk unЬ jalpЬlaştЬrv, unЬŋ tolƟan maqsatЬ həm kiltergən fajdalЬ turahЬnda kin qatlam eşse, krəttejən esendə nЬqlЬ anlatЬvdar, şunЬŋ tərəbenə xalЬqtan (alerjiyə falxuzniktardan) faker həm insejtivahЬn tuple r esenə kereşergə tejeşəd. Begenge kendə bul aldЬnda torƟan in mehim burЬs.

Başsajuzdəŋ alƟan planЬ bujbnsa bЬjbl Başqortostanda kalxuzsЬlardЬŋ fəqət 10 pr. tЬqЬna jəməƟət aşxanalarЬ menən tə'min itelesək. Bigele bЬl % bedde, neddəge bulƟan telekte sirek eleşkələ qaplaj almaj. Şunlaqtan bed, Başqortostan kaluxzsslarЬ, qalƟan 90 pr.tЬ ydebedgə qarşЬlav planЬ itep alЬrƟa ydebedde, janЬ tormoşton berense qarlЬƟasЬ bulƟan urtaq aşxanalar menən 100 pr. qa tə'min itergə tejeşəd. Şunda esenhə:

— Dajuş 90 pr. qa qarЬşЬlav planЬ!

—Dajuş kalxuzsЬlardЬ 100 pr. menən jəməƟət aşxanalarЬna!

Şufjanaf.

BЬl aşxanaŋ niŋa qaramajdar?

Bilaretten 1 nse hanlЬ.. aşxanahЬ hunƟa vaƟЬtta eşkə zЬjan jahaj naşlanЬ. Bunda 3000 dən artЬq aşavsЬ bulЬp, kyəehe sənə ƟƏt eşseləre, FZU həm indysterejalanaj tixnikum uqЬvsЬlarЬ bulЬp aşavsЬlar nik jaƉa kyrelər.Senki aşxana la hər terle jeteşhedlektər tulЬp jala, nerdən aşxana nələkəj, ikensenən havЬt hanaŋЬ jeteşmə ve, oşonon menən nergə unda eşlegən ailtse jaotkalar hun dərəzə lə jalqavdar. ŞunЬŋ esən aşavsЬlarƟa in kəmendə 2 səƟət ketəp ultЬrЬr Ɵa tura kilə. Hədəmtələ eşse həm uqЬvsЬlar eşenə hunlap pragul jaharƟa məənyr bulalar. Şunlaqtan pragulşiktardЬŋ hanЬ kendən kən arta.

Unan hun əiltsejantkalar lЬbrat ta millət ajЬralar, urətarƟa sirat jetmənə lə tidərək aşatЬv jaƟЬn qarajdar. BaşqortlarƟa kirchensə, məƄələn: 24 nse livralda N. Ivanuva tigən əiltsejantkə başqort FZU uqЬvsЬlarЬna birmaj uƟa alЬp sЬƟqan aştə 15 20 minuttar samahЬ idən bujbnda kytərep torala hunЬnan aşxanaƟa ber urЬƄ kilep inges uƟa aşatЬp sЬqardЬ. Undaj fakЬttar aik kyptər. ŞunЬŋ esən berəv jetər.

Havat—hanalar jeteşməv arqa hЬnda tadalЬq juə. Bigeräktə səj qalaƟЬ bulmav səbəple səjde aş qalaƟЬnЬŋ hanЬ menən bolƟapesalar. Bul jeteşhedlektərde bətərev turahЬnda ujlap qaraƟandarЬ bar mikən? Juq, ələittə juq! Bunа bЬƟa tejeşle kyd halenhin ine. ŞunhЬd pragul jahavsЬlardЬ bətərev qЬjЬn bulЬ.

„MIKRASKUP„

BAŞQORTOSTAN JƏMƏƟƏT AŞXANALARЬ.

JadЬƟ sasev vaƟЬttarЬnda eşten elələgən kytərev, eşselərden eş kenən dərəƄ fajdalanЬv məs'ələhendə in dur urЬn ujnaj torƟan səəəptərdeŋ berehe: esselərden jaqşЬ tə'minəte, ulardЬn dejəm aşxanalar menən kərəgensə qənəƟətlənderelevе bulasaq.

BЬjbl Başqortostan jemhyrejətenең urtaqssllandЬrЬlƟan tarmaqЬnda 100 mendən artəq keşe urtaq aşxanalar menən tə'min iteləsək. bunda in dur urЬn maşina—traktsr stansahЬ həm safxuzdardЬn midgelle eşselərenə birelep, berenschenең 100% Ɵa, ikensehenең eşseləre 75 pr. tə'min itelep, ulardЬn qalə aqzalarЬ 20 pr. qa həm kalxuz aqzalarЬ 10 pr. qa tə'min iteləsək.

Əgərdə bed bЬl handЬ udqan jbƟЬ handar menən saqЬştЬrЬp qarahaq, bЬ bЬƟa aşxanala tə'min itelevselərden hanЬ udqan jbƟЬƟa qaraƟanda, dur adЬmlo aşxanalarda 70, vaƟЬtlЬ rəveştə eş urЬndarЬnda asЬlƟan dardan 30 aşxana totasaq. Bblərdən tЬş 105 dara kysmə kuxnalarЬ bulasaq. Bunа oşo 205 tən aşЬv urtaq aşxanalar menən Başqortostan jemhyrejate kyləmendə bulƟan 28 saj xuzdar esendə bətahe 41 mendən aşЬv keşe tujbndЬrЬlasaq

Unan hun hər ber traktsr stansalarЬnЬŋ yddarendə 2 şər dana aşxanalar bulЬp, bətahen hanaƟanda şular janЬnda 2 mendən aşЬv eşse tujbnasaq.

Bblardən tЬş jemhyrejət kyləmendə tik kalxuzdarda qЬna 567 nən aşЬv vaƟЬtlЬ aşxanalar tedelep ularda bərЬhЬ 43 mendən aşЬv eşselər tə'min bulasaq.

Bunan qala jənə qala ergahendə kyp kenə aşxanalar seltare arttЬrЬlЬp ularda 10 mendən aşЬv eşselər həm xedmətkə.dər tə'min iteləsəktər.

Bilgele aldЬnda alƟan aşxanalar esen kərək bulƟan hər terle havЬt—hanalar jeteşməj. Tik ənə şul aşxanalardЬn yddarenə genə 1000 dən aşЬv qajnatЬv havЬtlarЬ kərək. Bunа bЬnЬ jeteşmev esen 70 keşelek maxsus mastirskujdar asЬldЬ. Bəgengə kendə ularda 200 dən aşЬv qajnatqЬş jahalЬp, bətkən. Ə qalƟan jaƟan eşlevgə xəderge kendə qulda matirejal juq, (timer həm qarƟaştar jeteşməj). ŞunЬŋ esendə bunda bedgə ike genə terle jul qala: jəki tulЬ qorallanЬdЬrЬlЬrƟa bulƟan aşxanalardЬ xəderge qadЬ genə qorallandЬrЬp torov; jəki yd esenеddəge bulƟan hər terle taşlandЬq həm kərəkhed jatƟan nəmələrde jЬjnav, unЬ bЬl eş bedden aldЬnЬdda dur burЬs bulЬp tororƟa tejeş.

Ikense ber avЬrlЬq, ulda unha—ənə şul eşte bojomƟa atqarЬp jebərev eşenda kərəkle bulƟan kadərdar jeteşməv.

Başsajuzdəŋ aşsЬlar kurЬsЬnda 900 tən aşЬv kajnatЬlmaj, jЬlЬtЬp qЬna birelə. Bul eş bətərelməha Aq—Idelдəge bЬsЬraqlar avЬrЬvdar uqЬvsЬlardЬn avЬdЬna inep, uqЬvsЬlar arahЬnda avrЬv taralvƟa səbəp bidagen. Bul ner nerarter arahЬnda

---

qala aik kyp eştər eştərgə tura kiləsək. UrəndaqЬ ojoşmalar jetəkse kəstər tabЬp kadЬrdar ədərlav məs'alahenə totonorƟa ajЬrЬm kurЬstar ytkərev sarahЬna kereşergə tejeştər.

Bul eşte başqarЬp bulЬr. Tik

XƟKƟM URGЬNDARЬNA NAKAZ!

Beddə bəgenge satsejalizem tedeləşenең unЬş xirəkətenə unЬn kendən ken batЬrdarsa jekə barЬvna qarЬşЬ ydenə kyrə ajЬrЬm ber furmЬ, ajЬrЬm ber jul menən kəraş kytərevse kynelen kytərep, jənen rəvətlənderep jebərə torƟan, jaqşЬ—tidə urəndardə, tərəejəle aştardə tujbndЬrmav arqalЬnda, kilevselərdeŋ tojqchona qarЬşЬ xərakət itev, bЬƟasa his kem tarafЬnan kyrelməgən:

—jeranges...

—bЬsЬraq...

—tərəejaned...

aştar menən mЬƄqЬl itep, ularda—jəməƟət aşxanalarЬna qarЬşЬ onotolmaƄЬq nəferət ujatЬv, ulardЬn (aigerəgendə kiŋ qatlam avЬl jalpЬlnnЬn) psixa lugejəhЬn jəməƟət aşxanalarЬna qarЬşЬ aqЬvlav;

4—Bigeräktə, avЬldan jЬjnalƟan hər terdə kurЬs—uqЬv jortitarЬndaƟЬ bulasaq kadЬrdar berketelgan, Ɵfə aşxanalarЬndaƟЬ iƄ kitkes naşhadЬlqtar arqahЬndə, as jerəp, sir alЬp, əllə nej tiklem kadərdardən jartЬ julda məktəp taşlap qajtЬp kitergə məəbyr bulЬvdarЬ həm naşqalar.

Bedden bЬƟa tiklem jəşəp kilgən jəməƟət aşxanalarЬ bedgə bЬna nəmə birdelər. Ular ydd renең bЬna bЬl jeranges xərəkəttare menən bedden begenge, bətə kalxuz, bətə safxuz ham bətə zavЬt—fabriktardЬ 100 % tЬ menən jəməƟətlaştereveƄƄden julЬn bЬvalar.

Ulardən şundaj qəhərle toroşon kyrep qajtqan avЬl kerabteləndəre, avЬl xuzalЬƟЬ eşseləre tamaƟЬn jəməƟətləştelev eşenə teşe tЬrnaqЬ menən qarЬşЬ tora. Ul turala hyd sЬqha: „IR QULЬNAN QOŞ TUJMAƄЬ“ tej. jəməƟət aşxanalarЬ ojoştorov məs'alahenən qulƟana heltəp qasa, janЬq bulhala ydenen jarЬq qadanЬna tabЬna.

ŞunЬŋ esendə bed (bigeräktə xəkəm urЬnЬ bulƟan xalq xakime həm prakaratura barl) əbtəl aƄtında ultЬrЬp satsejalizem jemerevse bЬl doşmanЬqtarƟa qarЬşЬ qatЬ həzym naşlap, hər ber jenəjət ejəhen rəximhed rəveştə javapqa tarttЬrЬƟa. Jeqevse satsejalizem tedeləşenең kəslə faktarЬ bulƟan jəməƟət aşxanalarЬnЬŋ kilasək juldarЬn tadartЬrƟa. UnЬ kiŋ qatlam xedmət ejələrenen: in jaqtЬ, in hejkəmlə ner urЬnЬ itep əjlənderergə tejeşəd.

Aşxana ydensə aşata,ydensə eşlej

Ɵfə qala yдək eşselər kaptatifenең 1—numirlЬ aşxanahЬ xəderge vaƟЬtta Ɵfə qalahЬnЬŋ menlap uqЬvsЬhan tujdara, aşxana xəderge kendə tərtiphed rəveştə jəşəj, tejerge, məmkin Senki aşxanaƟa duktirdarЬŋ inevela juq. ŞunЬŋ menən aştar tejeşensə adərlanmaj. 10 kən ner terle nəmə asathalar, 10 kən ikense terle nəmə aşatalar, bЬnЬ başqa tartipka qonip jebərergə məmkinlek bar ine

Tadalbq haqlav taqЬ la nəsar: bireiƟan aş menən hər vaqЬtəraj as qaşbqЬ şul uq havЬt tardЬ jЬvƟan hЬvdar qatЬştЬrЬlЬp birelə. Senki h vattardЬ jЬvƟandan huŋ hərtev jəki nəsƟa sara menən hЬvЬn bətərev sarahЬ juq.

Aştardə adərləgəndə iqtisar hЬdЬq kəslə. Aşta əllə nidəj qara nəmələr, şurpala mal esəendəge mal idəge osoravƟa tiklem barЬp jetev menən kyp uqЬvsЬ aşaj almaj taşlap kitergə məənyr.

Iktenge səj Aq Idelden jadaq bЬsЬtaq, qurƟansЬb hЬvЬnan torhala kyp vaƟЬt qajnatЬlmaj, jЬlЬtЬp qЬna birelə. Bul eş bətərelməha Aq—Idelдəge bЬsЬraqlar avЬrЬvdar uqЬvsЬlardЬn avЬdЬna inep, uqЬvsЬlar arahЬnda avrЬv taralvƟa səbəp bidagen. Bul ner nerarter arahЬnda avrЬv taralvƟa səbəp bidagen. Bul ner nerarter arahЬnda

Tejesle uƟandar bЬnЬ niŋa kyrmejdər..

Bunda qəjebe bulƟan nəndələrgə sara kyrelhen.

Ibət Luqmanbl.

AŞXANALA TƏRTIP JUQ.

Sinapkupten 5—numirlЬ stalavarandar eşten jaƟa halЬnmaƄ aşarƟa kilgən uqЬvsЬlar arabЬnda dur tərtiphedlekter tuvdЬra. Aşxanala teşle bulƟan nurmanЬ bnep bətərmajensə şundaq eşselər şulaj uq kilep kitevselər arahЬnda bigeräktə şəkərde qЬƄЬp qaldЬrЬp yddare arahЬnda bətələr. Tadalbqqa kilgəndə uƟa ujap qaravsЬla juq.

Mətələn: aj jarЬndan birle xalattarЬn alЬştermaƟandar. Tatbtamaldar juq. Berəv genə bulhat ia, ulda qaralbq tətə juq şunЬŋ menən qadan hə tep jertələr. Xalatlar idən jЬvƟanda la ham aş—hЬv arahЬnda

ПРИНОСИМ ИЗВИНЕНИЯ
ЗА ОТСУТСТВИЕ ИНФОРМАЦИИ

MƏKTƏPTƏR HƏM PALIT-PRASVIT YCRIŻDINEJƏLƏRE-

JADƏQЬ SƏSEVGƏ ƏDERLEKTE TIKŞEREV SMUTЬRЬNDA AQTARЬLQAN JETEŞHEDLEK HƏM ƏDƏKLƏKTƏRDE BALŞEVIKTAR JЬLDAMLЬQЬ MENƏN BƏTƏROV ƏSƏN REJAL KƏRƏŞKƏ.

BAŞQORTOSTAN

12 nse JЬL SЬQJA

TELIFUN NUMIRDAR:
Ridaktor . . . . . 4—81
Dejom . . . . . 2—83
Kantura . . . . . 3—72
Kiske ridakseja . . 1—14

JADЬLЬVЬ XAQTARЬ:
1 ajoja . . . . . 45 tin
3 ajoja . . 1 hum 30 tin
6 ajoja . . . 2 hum 50 tin
1 jьloja . . 4 hum 80 tin

ƏDRIS: ƏFƏ. „BAŞQORTOSTAN"

PADPISKЬLAR BƏTƏ PUŞTA BYLEKTƏRENDƏ, XAT TAŞЬVSЬLARDA QABUL ITELƏ

Məktəptər Balşeviktardьn 2 nse

Səsev jadьn ytəvgə jardamcja.

Usalь rajunь Usalь kalxuz jaştare məktəbe, orloq tadartьv əsən 20 nse qinvardan 1-fivralqa tiklem VII nse gruppanan başqa bətə uqьvsьlardь 9 brigadəqa bylep, avьldarqa taratty. Sьqarьlqan brigadalardьn kybe he V nse gruppala uqьvsь vaq balalar bulьvdarьna qaramaqtan bajtaq eştər başqarьp qajttьlar. Bьl brigadalar avьldarqa sьqьr aldьnan kalxuz sajuz tarafьnan orloq tadartьv turahьnda bojoroq bulha la, qajhь ber kalxuz idara həm avьl səvittərendə bylar baqtьlьp jatqьrylqan. Lakin barqan brigadalardьn insejativahь menən ular da eşka totondolar. Bьl xəl litaban kalxuzьnda bigerəktə asьq kyrende. Unda barqan brigadalar kalxuz prsidətele əjdə bulmav arqa hьnda jadьvsьqa, orloq tadartьv qa kərəklek turahьnda hejlagəs, jadьvsь barqan brigadirdьn bala lьqьnan fajdalanьp, „Minең orloq tadartьvda eşem juq, hin bьnda kilep bolarьp jeremə əle„ tip brigadirdь qьvьp sьqarqan. Lakin, brigadirdьn artьq iƀe kitməj, kalxuz prsidətele qajtqansь başqa eştər menən bulьp prsidətel qajtqas ikense avьldan maşina aldьrьp orloq tadartьvqa kereşkəndər.

Şulaj uq başqa brigadalardь qaiьşmanь. Muldaş avьlьna sьqarьlqan brigada tik yddərenen kestəre menən (6 bala) tadartьlmaj qalqan 360 bot orloq tadar talar. Şunьn menən Muldaş avьlьnda səsev orloqtarь 100pr tadartьldь.

Axun avьlьnda kalxuz yđenə kərəgenən artьq tadartqan bulha la ajьrьm xuzalьqtar arahьn da orloq tadartьv jomoşaq bara.

Şunьn menən bergə orlob tadartьvda kərəkle bulqan mişinalardьn jeteşməve arqahьnda dur qьjbnibqtar tьva. Məƀələn: Qalqan səvittendə bojđaj tadartьv əsən trəjer bulmav arqahьn da eş tuqьrap tora. Şuqa kyrə kalxuz sajuz rajunda bulqan bətə masinanь dərəƀ iƀəpkə alьp, ularđь talь nagruzka menən eştətəvde julqa qujьrqa kərək. Şulaj uq bьl jadqь səsev eşenə əđerlekkə 1-batqьs məktəptərdə ber ad iqtibar itev kərək ine.

„MIN"

KƏTƏPXANA EŞEN BƏGƏNGƏ HORAVCJA JAVAP BIRERLEK ITEP QUJЬRQJA KƏRƏK

Qьrqьđ-Mejəkə rajunь Yđək kətəpxanahьnda xəđerge kendə bətəhe 3500 đən artьq hər terle kitap bar. Lakin bьl kitaptarđan fajđalanьv eşe qənəqətlənerlek julqa qujьlmaqan.

Bətəpxanə urьnlaşqan aylmə bik keskəj bulьv menən bergə, unьn ergəhendə klup bulьp, klupta hər vaqьtta tejerlek s'jьz kanfirinsejə, kənəşmə həm jьjьlьştar bulьp torov kətəpxana eşen alьp barьvđa đur qamasav lьq itə.

Rajundaqь qajhь ber ojoşmalar kətəpxana eşenə bik halqьn qarajđar. Məƀələn: bьl rajun Yđək kətəpxanahь jortona iken se ber əjoşmanь urьnlaştьrьp kətəpxananь bətənləj uramda qaldьrqandar.

Xəđerge balşeviktar 2—jadqь səsevenə qьđьv əđerlek alьp barqanda avьldьn bətə eşse krəbtejəndəren həm kalxuzsьlarđь səsev turahьndaqь adabejət menən tə'min itevđə đur ryl ujnaqan kətəpxanqa narьq birmav, uqa təkerəp qarav əlnittə jararlьq xəl tygel. Bьnda bulqan ojoşmalarđьn kətəpxana eşenə oşondaj qaraştarь, eşlərgə şart tьvđьrьlmav arqahьnda Yđək kətəpxana mədire bьl eşte taşlap ikense urьnqa kysergə jerəj.

Qьrqьđ—Mejəkə rajunьnda jadqь səsevgə qarata kitaptar menən 16 kysmə kətəpxana jeroj. Urьndarđan bulqan məqlymәttərgə qaraqanda bьl kysmə kətəpxanalarđan fajđalanьv eşe jaqşь qujьlqan. Kalxuzsь lr həm qatьn-qьđđar şulaj uq ajьrьm xuzalьqlь krəbtejəndər kysmə kətəpxananan nьq fajđalanalar.

Rajun Yđək kətəpxananьn 8 urьnda kyleksəhe bulьp, bularqa xaqlь eşselər qujьlqan. Urьndarđaqь kətəpxanalarqa qaraqanda rajun Yđək kətəpxa nahьnda eştər nasar bara.

Xalqtь aqartьv, ularđь hər terle kitaptar menən tə'min itevđə đur urьn totqan kətəpxan a eşenə halqьn qaravđar bəgəndə yk bətərelərgə, unьn eşen bəgenge kengə jaraqlь itep qujьvđa Qьrqьđ—Mejəkə rajun ojoşmalarь bətə jardamdь kyrhətergə teješter.

BIKMIT

AN-BELEM JORTO JUQ.

Maqar rajunь Qolqona avьlьn da 26 nsь jьldan brile uqьv, ubьlьv eşe bulьp kilhə lə, bьqa tiklem bьnda maktəp buldьrьv sarahь kyrelməj. Şulaj uq avьlda uqьv əje həm klup juq. Xalqtьn an-belem eşenə bntelьşь„dur bulьvьna qaramaƀtan bьnь rajun başqarmahь şulaj uq rajun aqartьv bylege ujlapta qraqanь juq.

Oşo kendə avьl səvite kylamendə 6 kulak xuzalьqь bulьp, ajьrьm naluktar tyləməqəndəre əsən əjdəre upisqa alьndь. Kamsamul jəcajkəhe şul jorttardьn berəjhen klup əsən horap qara-

DƏJƏM UQЬV INDEREVDEN 1—NSE BƏTƏ BAŞQORTOSTAN S'JЬZЬNA QARATA

DƏJƏM MƏZBYRI UQЬV BUJЬNSA SAQЬRЬLASAQ

1—NSE BƏTƏ BAŞQORTOSTAN S'JЬZЬNЬŃ BURЬSTARЬ.

20 nse martta dəjəm məzbyri uqьv bujьnsa 1 nse bətə Başqortostan s'jьzь saqьrьla. Bьl s,jьzqa Narkamprustьn vidьmьstvinnaj kənəşməhe tip qarav, jə bulmaha unь məqarit selər—məktəp eşselərə s'jьzь qьna tip ujlav đur xata bulqan bulьr ine.

Başqortostanda, parteja n ьn bajavaj zadacahь bulqan dəjəm məzbyri uqьv ytkərevđe ytəv əlkəbendəje unьştarьbьd—barь kiŋ jəməqətselekte maslizavajt itev, kyp mendərsə eşselər, kalxuzsьlar, uqьtvsьlar, kamsamuldar həm başqalardь dəjəm məzbyri uqьv əsən aktif kereşkə bikqtьtьv nigeđendə genə məmkin buldьlar.

Dəjəm məzbyri uqьvđaqь berense jəkynde tuplav həm dəjəm məzbyri uqьvdь bildalənqan vaqьtьnda inderep bətərev əsən janь đur massavaj kyltura xərəkətə tuiqьnьn kytərev həm məktəp eşenең sьjfatьn kytərev, s'jьz aldьnda torqan təp surьstardan hanala.

S'jьzdьŋ yđ sastalь bьl maqbyri uqьv bujьnsa bətə Ərəsə s'jьzь qaramaqьna byləkləv əsən beđ kandidattar ytkərə almanьq. Bьl bətəhenən də elek dəjəm məzəyri uqьv kəmltətlərə həm urьndarđaqь məqarif urgьnda rьnьŋ jəməqətselekte jeterlek maslizavajt itə almavđarьn həm xisap eşenең zəqif qujьlьvьn kyrhətə. S'jьz qararь bujьnsa beđgə, dəjəm məzəyri uqьvqa smutьr jəkyne turahьnda 1 nse aprilgə tiklem ətləmə matirejal tapşьrьv rəxsət itelde. Dəjəm məzəyri uqьv bujьnsa saqьrьlasaq bətə Başqortostan s'jьzьna tiklem smutьr eşe bətergə teješ. S'jьz, smutьrqa jəkyn jaharlьq bətə Ərəsəj byləklərenə kandidattar hajlap birerlek bulhьn əsən bьl vaqьt esendə bətə matirejaldar tapşьrьlьp bətergə teješ.

Dəjəm başlanqьs uqьv eştəre s'jьzь aldьnda torqan təp surьstar. Lakin uqьv jəşendəge balalardь tulь kəje məktəptərgə bьqtьtьv, məktəpkəsə bulqan paxuttь kiŋ rəveşlə julqa halьv, ololar arahьnda bulqan nadanbarqanda avьldьn bətə eşse krəbtejəndəren həm kalxuzsьlarđь səsev turahьndaqь adabejət menən tə'min itevđə đur ryl ujnaqan kətəpxanqa narьq birmav, uqa təkerəp qarav əlnittə jararlьq xəl tygel. Bьnda bulqan ojoşmalarđьn kətəpxana eşenə oşondaj qaraştarь, eşlərgə şart tьvđьrьlmav arqahьnda Yđək kətəpxana mədire bьl eşte taşlap ikense urьnqa kysergə jerəj.

Qьrqьđ—Mejəkə rajunьnda jadqь səsevgə qarata kitaptar menən 16 kysmə kətəpxana jeroj. Urьndarđan bulqan məqlymәttərgə qaraqanda bьl kysmə kətəpxanalarđan fajđalanьv eşe jaqşь qujьlqan. Kalxuzsь lr həm qatьn-qьđđar şulaj uq ajьrьm xuzalьqlь krəbtejəndər kysmə kətəpxananan nьq fajđalanalar.

Rajun Yđək kətəpxananьn 8 urьnda kyleksəhe bulьp, bularqa xaqlь eşselər qujьlqan. Urьndarđaqь kətəpxanalarqa qaraqanda rajun Yđək kətəpxa nahьnda eştər nasar bara.

Xalqtь aqartьv, ularđь hər terle kitaptar menən tə'min itevđə đur urьn totqan kətəpxan a eşenə halqьn qaravđar bəgəndə yk bətərelərgə, unьn eşen bəgenge kengə jaraqlь itep qujьvđa Qьrqьđ—Mejəkə rajun ojoşmalarь bətə jardamdь kyrhətergə teješter.

BIKMIT

KINA ALDЬNDA TORQJAN BURЬSTAR

Aldьnьđđa torqan jadqь səsev kampanejəhь avьl xuzalьqьn rikanstruksejəlaştьrьv planьn tultьrьvđa xəl itkes itep bulьv jaqь menən sajuzdьn bətə satsejalizem tədələşendə səjəsi həm iqtisadi əhəmejətle hanala.

Jadqь səsevgə yrnək bulьrlьq rəveştə əđerlek həm unь ojoştorov əsən kereş—şul uq vaqьt ta avьlda satsejalizem ilimintta rьnьn kapitalizem ilimintta rьn bətənləj menən jeneve əsən də kerəştən hanala.

Kampanejanьŋ məhim səjəsi jəkmətkehe, bətə kes menən agitatseja, prapaganda eştərenen bətə sistimalarьn jadqь səsev surьstarьna qarata jeteşlev məs'ələhen kilterep quja.

Kina—səjəsi aŋ—belem eştəre sistimahьnьn məhim ber zvinahь bulьvь həm jalpьnь ojoştorovđa kəsle sridьstvalardan berehe bulьvь jaqь menən səsev kampanejəhьna əđerlənev turahьnda eşkə totonorqa teješ. Bьl kina kampanejanь xeđmət aƀtьna alьv menən genə qalmaj, bəlki jalpьnь mabilizavajt itevgə eşsən jəməqətselekte kampanejanьn tiged bulqan məs'ələlərə tirahenə ojoştororqa jardam itergə teješ.

Juqarьla ajtelgəndərđe iqtibarqa alьp urьndarđa kinanь agitatsejə, prapaganda qoralь itep fajđalanьrqa həm turanantura praktik eşkə qatnaşьrqa kərək.

Bьnьŋ əsen məxsus daklatsьlar bildələp, uqa eşlahe eşendə ajьrьm javaplьlьq jəkmətergə kərək. Eş qatь plan bujьnsa uđqarьlьrqa həm planda kina tirəhendege kankrit saralar kyrhətelergə teješ.

Kinanьn avьl seltərə siktьrь mədire: KƏRIMEF.

„Naqmar" safxuгьnda aŋ-belem eştəre.

Zejansura rajunь „Haqmar" safxuгьnьŋ tədələvenə 3 kenə aj bulьvqa qaramaƀtan aŋ-belem eştəre jaqşь bara. Eşselər əsen uqьv əje asьlьp, 400 humlьŋ terlə gəzit-zurnaldar aldьrьla. Brigada tarafьnan eşselər arahьn da gəzit taratьv eşe alьp barьla.

Xəđerge kendə ike malsь lьq tynərəge, ber avьl xuzalьqь həm əsə-avejaxim tynərəge ojoştoroldo. Stinə gəzittərə vaqьtьn da sьqarьlьp, şulaj uq jьjьlьştar đa, daklattar vaqьtьnda ytkərelep kilə.

J. Ə.

JAĐCJЬ SƏSEV ALDЬNANMATBACJALA

Başgiz aşьqьs rəveştə—yđ vaqьtьnda əđerləp birev şartь menən Əfe yđək matbaqahьna jađqь səsevgə bəjləngən bajraq qьna plakat həm kitaptarьn tapşьrđь.

Xəđerge kendə matbaqala kesteŋ đur eləşən şul jađqь səsev ədəbejaten nisek bulha yđ vaqьtьnda əlgertep bətev julьna boroldo.

Lakin, matbaqala, tədəlgən planqa qaraqanda 24 pr. eşse kesenең jetməve həm kitaptar nabur bygendə jьjьlьp bətev menən qaqьđ bulmav səbəple adnalar bujьnsa nabьlmaj qaqьđ ketep jatьvđarь kevek ifrat avьr xəldər đə bar.

Qaqьđ bulmav səbəple xəđerge kendə bajtaq qьna kitap həm zurnaldar nabur bylegenən eşe bətevgə qaramaƀtan (bulqan tiklem batьv maşinalarьnьŋ batьp əlgerə almavdarь la hldelə) tibtələrgə jetep faktьr əbtalendə nəvbət ketep jatalar.

Şundaj đur—məhim eştər əbtendə torqan həm kyp jeteşhedlekrərgə bəjləngən bьl matbaqa esendəge partejə, kamsamul qəmymən eşselər jalpьhь jađqь səsevđen unşlь ytəve krəbtejəndərgə genə bəjlənməjensə matbaqa eşseləренə lə bəjləngənen anlap, jađqь səsev kampanejəhь məlendə bətə kestəren halьp eşlərgə dejəm jьjьlьştarđa qarar qabul ittelər.

Qarar qabul itev menən genə qalmaj kamsamul jacajkəhe bьl julda ber ad praktik eş tə kyrhətə başlanь.

Kiləsəktə bьl julda partejə həm kamsamul, qəmymən prajьzvudstьva esendəge 3 məjeş, ikense balşeviktar jađqь səsev kampanejəhь məlendə in tərtiple, prajьzvudstьva esendəge kendəlek eşkə ajaq sala torqan pragul, rvac alkagyliktar həm başqa şunь hьmaq prajzvudstьva esendəge jaman qorttarqa qarьşь kerəşevselər saiьnda jetəkselek urьnьn alьrqa teješ.

Cj. Ajrat.

Kulak tə'minət urьndьcjьnda.

Arqajaş rajunь Əleş avьl səvite grəždanь Qadirьf Xəkim, yđenең Bikbulatьf Qadir kulaktьn balahь ikəncn jəşerep, bьl kengə tiklem partejə lə həm səvit apparatьnda eşlap kilə

Bikbulatьf Qəndelqadir eş va qьtьnda 30—40 batrak totop uraq urđьra torqajnь.

Qadirьf Xəkim 1922—23 nse jьldarđa urlaşьv menən də şəqəllənep totola. Ajьrqan qatьnьnan qalqan balaqa, ber tiniek jardam kyrhətmaj.

Qadirьf Xəkim şul qaraibqtarьn jəşerep, Arqajaş rajun tə' min bylegendə xeđmət itə. Bьn daj keşe tə'minət eşendə ultьrьrqa tejeş tygel. Ul qərip partizandarđьŋ, Qьđьl ərmejesterđeŋ həm başqa qərip jarlьlarđьn fajđahьn kyđətə torqan keşe tygel. Bьndaj kulak balahь pamlşşik tuqanь, qaraq bьl urьnьnan bəgəndən qьvьlьrqa teješ. Unьn qьvьlьvьn qəriptər horajđar.

„KALXUZSЬ"

ŞKM qa iqtibar itməjđər

Məsetle rajunь D--Məsetle avьlьnda ləqət jarlь, batrak balalarь əsən stipindejəle ŞKM bulьp kilhələ, məktəpkə qabul itev eşe bətep, uqьvdar başlanqas stipindeja barь 33 balaqa qaldьrьldь. Unan huŋ jənə 13 balaŋ stipindejəhe alьnьp barь 20 bala stipindejələ qaldьrьldь, şul arqalь 20 nən artьq jarlь, batrak balalarь uqьvđarьn taşlap qajtьp kittelər. Məktəp medire Başnarkamprusqa həm ber nisə tapqьr RIK qa barьp kilhə lə, qoro vəqədənən başqa ber nə mələ birə almanular, ə uqьvsьlar hamanda ədlәp, ədlәp qajtьv eətendələr. Əyərđə tiddən məktəpkə stipindejəne kyвejtelməhə məktəptə balalarđьn qalmavьla ixtimal, senki kypselek jarlь, batrak balalarь. Bьqa iqtibar ittelergə teješ.

„YTƏMES"

ƏFƏ RADEJU TARATЬV STANSAHЬNЬŃ MARTTЬŃ 2 HƏM 3 NSE DIKA DALARЬ PRAGRAMMAHЬ

17 nse Mart.

17.00-17.30	Urьs qatьn-qьđđarь səqəte.
17.30-18.20	„Radeju pejanir" a/t bala. lar qəzite.
18.20-19.05	„Başkirskaja Kamsamuleja" urьs telendə kamsamul gə zite.
19.05-20.00	„Allahьđ" a/t zurnal.
20.00-20.15	—Vaqьt derəblav, irtəqa esən pragramma həm nəles.
20.15-22.00	Qurqavsьlьq kisəhe.
22.00-23.30	Transport partejə Kəmitəte həm savnarkimdьn qarardarьn nisek yla həm jađqь səsevgə nisek aderləna tigan timala kamintirьndan transelatsej.

18 nse mart.

17.00-17.30	Urьs balalarь səqəte.
17.30-18.20	„Yktəber balahь" a/t yktəberəttər zurnalь.
18.20-19.10	Başqort telendə kalxuz qazite.
19.10-20.00	Sьvaştar esən tapşьrьv.
20.00-20.15	Vaqьtь derəblav, irtəqa esən pragramma həm nəles.
20.15-21.00	„Qigejenə eşsendərgə" urьs telendə 2 likserə.
21.00-22.00	Ədəni muzika mantaзь „Pariz kammunahь".
22.00-23.30	„Qurqavsьlьq giktarь"(8 mintirin).

19 nsь mart.

17.00-17.30	Tatar-başqort balalarь əsən tapşьrьvđar.
17.30-18.25	Tatar telendə kalxuz qazite.
18.25-19.20	Tatar-başqort teldərend kamsamul gəzitəhe „Jun gəşturьш".
19.20-20.00	Başqort telendə kalxuzs lar kurьsь.
20.00-20.15	Vaqьt dereblav, irtəqa ko esən pragramma həm nəles„Qigijenə eşsendərg
20.15-20.55	Başqort telendə ikense li seja.
20.55-22.00	„Pariz kammunahь" qort telendə ədəni kala mantaz.
22.00-23.30	Kəmitətərə kyrhatev (Kam

20 nse mart.

17.00-17.30	Urьs qatьn-qьđđ tapşьrьvđar.
17.30-18.00	Rizinf.
18.00-18.45	Urьs telendə kalx tahe.
18.45-19.20	Tьnlavsьlərđan na javaptar.
19.20-20.00	„Qigijenə eşsendərg qort telendə esenəlli
20.00-20.15	Vaqьtь dereblav, kən esən pragram tənəles.
20.15-21.00	Radeju tьnlavsьlarьn kazь bujьnsa kanşrt.
21.00-22.00	Urьs həm başqort ze zapaгt aktiftarь kurь
22.00-23.30	Avьl xuzalьqь tur yđiəşterevđə kerəşlə mintirin).
23.30-24.20	Myrzi hanaqь.

Məs'yl ridaktьr urьn baƀa

ПРИНОСИМ ИЗВИНЕНИЯ ЗА ОТСУТСТВИЕ ИНФОРМАЦИИ

BƏTƏ BONJA PRALITARDARP BREGEGED!

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(b)NƄN BAŞKQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM B.V.B.K. URGƄNƄ

1931 JƄL ŞƏMBE 14 MART № 57 (348)

BAŞQORTOSTANDAQJ

ZIGAZƄ RUDNIKTARƄ TURAHƄNDA

YƏK GƏZITTƏR NƏMƏ JADALAR

„Ikanamicьskaja Zizen" gəzitendə:

—„Başqortostan—Ural, Kyznis kamьinatьnьq təbiqi əloşe"tejgən mavzuqta məqələ jadьp sьğarğь.

Bьl məqələ Zigazь rudalarьnьq həm Bilaritkə rikanstrnkseja inderevden dur əhemejətkə əlgəşeven kyrhətə.

Qaj ner ojoşmalardьn ьsl eşka əhmejət birməvdərenə tuqrap, məqələne jadьvsь: Zigazь rudalarь, kymer həm şulaj uq marganis, xramit, azbistardь tikşerev eşen qətqi talap itə.

Başqortostandьq ьsl məs'ələlə jahaqan adьmdarьn hanap, məqələ Başqortostandьq yden Ural—Kyznis kamьinatьna indereven talap iteven xaqlь, tip təbə.

Ydək gəzittərden berehe aulqan„Indystrejalizat sejəəsen"gəzite:„SSSRşəreq mitallurgejə bazahь nьq kanturь" tigən mavzuqtaqь məqələhendə şnlardь jadə:

—„Hunqь jьldarğaqь tikşerevselər birgən məqlyimettərgə qaraqanda yd aldьna eşkə kereşerdəj ruda bazahь aulqan Zigazь rajunьnda dur zavьt halьrğa məmkinlek bar.

Bajkal rudniktarь zavьttardь tə'min itev əsen 900 meq—1 miljun tunna sujьn jetkerə almaj.

Şulaj aulqas, Zigazь rudniktarьnan tulьhьnsa fajdalanьv in zarur eş aulьp qala.

Zigazь rudalarьn yd aldarьna fajdalanьvdьn jaqşь hedəmtə birəsəgendə şik tə juq".

Şunьn menən bergə, məqələ: „ul urьnda xədergə, olo zavьt halqanqa tiklem keskəjerək zavьt halьv menən siklənep tororğa kerək aulьr" tej.

Zigazь rudahьna

analiz jahav əsen 50 belges, 15 boravlav stanuğь jeşerelə

Zigazь rudnigьnda razvitkə jahav əsen Juğarь Xalq Xuzalьğь Sovite 20 nse martğa Başqortostanqa 15 boravlav stanuğь jeşerergə buldь. Şunьn esenən 5 stanuk vastuk stal həm Magnitagurski, qalğan 10 nьn dəvlət gejalageja razvitka idarahь birergə tejeş. Stanuktər kilev menən, Zigazь rudahьn jentekləv esen (analiz jahav əsen) Liningraitan 30 belges kiləsək. Ulardьn ner adь Magnitagurski belgestərenən jeşereləsək.

Başqortostan dəvlət gejalageja razvitkəhe idarahьna 50belgeskə kvartir əderləv gə quşbla. Şulaj uq stanuktardь urьndarьna jeşerev həm Başqortostan vəkələtenən ə'ltəlmə maqlymattər alьv esen aginttar əderlərgə. DAVЬTЬF

Səsev qoraldarь 1 nse aprilğa

SЬQJARЬLЬP BƏTKƏN BULЬRQJA TEJEŞ.

ZAVЬTTARDA „ŞTURM IKE KƏNLƏQƏ" ƳTKƏRELƏ.

MƏSKƏV. SSSR xalq komisarьnьq səvite ergəhendəge diriktifiarьn bojomqa alqarьlьvьn tikşerev komisejəhe 1 nse aprilga tiklem səsev qoramaldarь əderləv turahьnda han jaqьnan qatь zadanejə birgəjne.

„Sajuz silmaş" bьl zadanejələrdь tultьrьrğa hyd birgəjne.

Ləkin, avьl xuzalьqь masinalarь eşləvse zavьttarda xəkymət diriktifьn ytkərev esen tejeşle hanьlьş jahalqanь juq. Maşina eşlap sьqarьvsь zavьttardь mital menən tə'min itevse zavьttarda xəkymət tarafьnan birelgən zadanejələrdь ytəmajdər.

Səsev qoramaldarьn yd vaqьtьnda elgertəv planь edelev aldьnda tora. Eşta kirkken hanьlьş jahav esen avьl—xuzalьqь maşinalarь eşləvse eşselər sajuzьnьq Ydək Kəmitəte ojoştorov bojrahь sundaj qararğa kilde: AVЬL—XUZALЬQЬ QORAMALDARЬ EŞLƏVSE ZAVЬTTARDA „ŞTURM IKE KƏNLƏQƏ" ƳTKƏRERGƏ. Oşo vaqьt esendə zavьttar kyrhətelgən vaqьtqa tiklem zadanejanь tultьrьrğa, artьrьp tultьrьrğa tejeştər.

Azeja nifeten tabьvdaqь 5 jьlьq plan 2,5 jılda tultьrıldь.

BAKU. Azeja nifeten tabьvdaqь 5 jьlьq planьn 2 jьl jarьmda tulьvь ajqanlь Bakuдьn bətə nifet pridprejətejələrendə eşselər jьjьlşь ytkərelə. Eşselər nifet fruntьndaqь janь jeneşlərde dur intuzjazьm menən alqaşlajdar. Baku nifetselare qart tazrinələ julnaşşьlarь—kammunistar partiejahь jetəkselege atьnda natьr adьmdar menən alqa barьvdarьn anьqlajdar.

MUPЬR KƏNƏNƏ

(18 NSE MARTQA)

LUZЬNGЬLAR

1. Jəşahen rivəlytsejə kerəşselərenə nulqan beddeq aktif həm nerdəm jardamьbьd'.

2. Pariz kammunahь kenendə, kapital stinələre arahьnda integevse səjəsi totqondarqa tuqandarsə jardan qulьbddь hudajbq.

3. Pariz kammunahь kenədə aq tirur həm bətə donja faşizmьna qarьşь pratis tavьşьn kytərened.

4. 18 nse mart kenendə aq tirrur rizьmьn jəşerevse satsejal-faşistadьn hatьlqlьqtarьna xurьqlь tamqa batьrьbd'

5. Mupьr aqzahь! bəjnəlmilәl pralitarjat ile bulqan SSSR da satsejalizem tedev eşendə aktif qatnaşşь bul.

6. Pariz kammunahь kenendə jalpьnь savittər sajuzьn impirjalistar həzymenan haqlav esen mabilizəvaj itəjek.

7. Pariz kammunardarьnьq qanь hər vaqьt ajavhьd sьjnji kerəşkə saqьra.

8. Mupьrdьn ybeşe, unьn eşmakərlegenen keslə rəveştə alqa kieve həm unьn tə'bire kinəjeve kendən ken yьep rivəlytsejə kerəşserendə dərt tьvdьra.

9. Intirvinsejəgə həm SSSR turahьndaqь jalqan xəbərdərgə qarьşь Mupьr saŋn nьqatьv menən javap birereq.

Bətə kes həm inirgejaedde satsejalizem tedev eşen jetedlatevgə, 5 jьllьqtь 4 həm 3 jılda tultьrьvqa bələrəd.

MAL QЬRЬVDЬ TUQЬRATЬRQJA,

QOROTQOS NASRIT DINЬFTЬ URЬNЬNAN ALLЬRQJA!

Mal hujьvdь tuqьtalьv, nəbel toqom maldarьn yrsetev turahьnda rajun Başqarmahь, şulaj uq juqarь urğandarьnan qarardar sьqarьlьp həm unь avьl səvittərenə anlatьla bazlha la Qonşaq rajunь Qorman avьlьnda mal qьrьv hamanda davam itə. Xəder maldь tənlə hujьvdar qədət alьp kitkən, hun bulardь Qorman savite neləme.

— Belə! nelgəs ninə sarahьn kyrmej. Kenə—tənə tberek aulqanqa. Məhələn: Qorman avьl qaraqь Məzitel Səjetqəli tenlə ner at huja, a inde kisen Məzitefkə bal menən hьjlaqьp it huqьrğa rəis Nasritdinьf Ojəldulla qunaqqqa bara. Şulaj itep neddən rəis kanakraitardь qanaq bulьp, huqьmdar hujdьrьp, uylaktər alьp jereve, hitьvsь Sojetqəlejef Mələk Şaddi, Qorqac jaqtirьna barьp huqьm alьrğa nьqlь teptənələrdə birə. Kapiratiftan alqan tavardardь terlə tegevselərgə alьp barьp tekierep jereve juq ihə Qormandə hidelep bara. Ul qьna la ad Nasritdineitьn qapqa tenendə tengə səqət 12 lə kulak həm kulak quştandarьnьn attarь nəvnəlta tora.

Avьlqa GPU jəki militseja fətən kilhə rəiste ef menən edlәp tə janьp bulmaj, şulaj itep tengə passif həm bal'kampanejəhь şul tiklem dur kesle bara.

Kapiratsejənan alqan tavarь ad bulqas (30—40 mitar) Qorman avьl kulağь Jamalьtdinьf Xosəjendən alaqan kulak məmələren ydenə ydlaşterə. Unan alьnqan tyşək, jabtьq, it həm bəşqa jьjhazdar kulak nəmahe bulьvь səbəple kalxuzqa kererqə tejeşle bulhə, Qorman səvite rəise bьl bajlьqtь ydendə tota. Bьndaj byre tirehe jabьnьp jərəgən Nasritdinьf Qabdullanь bəgəndən heperep tygergə mal hujьv həm səsev kampanejəhьna zarar kilterevdərde bəgenən yk bətererge kərək. Bьl eş tüdlektə tikşerelhə ine' XAZ.

Bьl eştər qabatlanmahьn

Bilarət rajunь Q—Əxmər avьlь Qlisədətef Xətej avьl səvite rəxsətenan tьş əs jəşlek bejə—hen hatьp jebərde. Bьna bьndaj jeteşhedlektərgə tejeşle ojoşmalar kyd halhьn.

„I NSE TRAKTƄR" „HALQЬN ŞIŞMƏ" HƏM „MƏDƏNI TORMOŞ" KALXUZDARЬ SƏSEVGƏ ƏDER.

„BAŞQORTOSTAN" BRIQADAHЬ TARAFЬNAN, MƏNƏVEZ RAJUNЬNDAQЬ: „I NSE TRAKTЬR" HƏM „MƏDƏNI TORMOŞ" HƏM „HALQЬN ŞIŞMƏ" KALXUZDARЬNЬQ JABQЬ SƏSEV ƏDERLEKTƏRE TIKŞERELEP, QƏNƏQƏTLƏNERLEK TABЬLDЬ.

ORLOQTAR JETERLEK ITEP DƏJƏMLƏŞTERELQƏN, JABQЬ EŞ VAQЬTЬNDA EŞ ATTARЬNA AŞATЬVQJA JETERLEK MAL ƏBQTARЬ AJЬRЬP QUJЬLQJAN, AVЬL XUZALЬQЬ MAŞINA HƏM QORAMALDARЬNA RIMUNT JAHALQJAN, JEP—JЬŞЬV HƏM SBRUJDAR ƏDERLƏP QUJЬLQJAN, JADQЬ SƏSEV MAJDANЬ 100% KANTRAKLAŞTЬRЬLQJAN.

„I NSE TRAKTЬR" MENƏN „MƏDƏNI TORMOŞ" KALXUZDARЬ JABQЬ SƏSEV PLANЬN YD VAQЬTЬNDA HƏM ARTTЬRЬP YTƏV ƏSƏN IKƏV ARAHЬNDA SATSEJALIZEM AJRЬŞЬNA SЬQЬP, YƏDƏREN UDARSЬLAR ITEP IQLAN ITTELƏR.

X. DƏVLƏTŞIN.

IT ƏDERLƏV PLANЬN TULTЬRЬRQJA

Bejək satsejalizem tedeleşenen planь aulqan 5 jьllьqtьn 3 nse jьlan unьşь reveştə ytəp sьqavda in mehim mamitttardьq berehe eşselərde adьq menən (sigeraktə it menən) tə'min itevdə eşte derəb həm sujuq hidgerlek nigedendə ojoştorov aulasaq.

Ydək Kəmitət həm partejanan dikəner plinumь it əderləvdəge jьlьq planь 31—jul 1—aprilqa 70 pr. tanda kəm əderlənməkə tigən edək hyden əjtte həm şul eşte aojomqa aşarьvda nelə səvil, partejə həm əderləv seltərdəren məs,yi itte.

Planьn 20—30 pratsintьn kulak həm əbtən xuzalьqtarqa qatь zadanejə birev jul menən ytəlhə, qalqan pratsintь kalxuz həm janqьdaqtar arahьnda „yd ydende burьsiav" rəvesendə totlərqa tejeş.

Ləkin şul mehim burьstь ytəvdə bik kyp rajun kapiratsejə sajuzdarь əjavaj timp ala almaj. Ularda igen əderləvdəge kevek əjrənelgən bəlşeviktar mitsdь qullanьlmaj, Ydək Kəmitət həm partejənьn oşo mehim qararьn ytəv julьnda qьdьl ketəvdər, satsejalizem jarьştarь ojoştorovdar, şulaj uq kalxuzsь həm jarlь—batrak, urta xəllelərde eşkə maalzavəjt itevdər bulmaqan. Urьndaqь partejə həm səvit ojoşmalarь birelgən plandь avalqa jetkerev, juqarьnan birelgan qullanmanь derəb rəveştə fajdalanьv urьnda əlle nindəj aqavlь diskussejalər menən buldьlar. Şulaj itep eş ularda bəş ajaq ədelək menən bardь.

Mişkə, Dəvlәkən, Arxangil, Nikul, Biruzav həm Maqar kevek nik kyp rajundar bəşta jaq şь qьna udar timp aldьlar da hunьnan ul unьştarьn juqalьp jivral hunь həm mart bəş dikadatarьnda bətenləj bəşqa rajun ojoşmalarьnanda artta qaldьlar.

Yrge—Qьjaq, Əbzəlil, Bərəj, Jəkc—Baltas, bəşqa şunьn kevekkyp rajundar ydədərendəge eşhedlektə „eşse juq" bqqa bьitajdar. Dərəb kyd jomorqa jaramaj. Bik kyp rajun arganizatsejələrь rajkup sajuzdьn it əderləv eşendə jərəgən jaqşь eşsəreren unan tartьp alalar. Jəki bətenləj bəşqa eşkə jegələr.

Rajkup sajuzdardьq it əderləv plandarь edələvgə in dur sonəptərden nerehe kulaktarqa gьbьm jahamav, ularдь birelgən zadanejənь tultьrьrğa məzəyr itməvdən tora. Şunьn arqahьnda kulak zadanejəhьnьn ytəleşe jaqqьd 16—18 pr. qьna tora.

Bьna oşo appartunistarsa qarav eştə ydelekkə bşanьp jatьv arqahьnda jəmhyrejəttərgə 31 rajundьn it əderləv eştəre huq dərəzələ tynənejde. 10 nse mart kenendə ularda:

Məgədiə ere mal...60 pr.
Susqa.....17 pr.
Harьq.....67 pr.
qa qьna ytəlde.

Bьna bьl eştərdən kyrenə rajundar da it həm mal əderləv məs'ələhe huq dərəzələ jomoşaq -bara.

Rəjundardaqь bulqan bətə ojoş malar marttьn qalqan dikadalarьnda ədəkləktə tultьrьv, eştə bəlşeviktar timpьn alьv esən kerəşergə tejeştər.

BAŞKALXUZ SAJUZ.

Kapiratsejalar hьdьqjь bujьnsa

RAJUNDARDA MAL ƏDERLƏV

EŞTƏRENEN BAЬŞTARЬ.

Mal ədərləv planь 31 rajunda tynəndagesə ytəlgən: ere maldar 60 pr. qa, vaq maldardan harьq 67 pr. qa həm susqa ədərləv ləqət 17 pr. qa qьna ytəlgən.

Əgər bьlardьq ajьrьm rajundarda ytəlev eştəren qarahaq ere maldar ədərləvdə təqət Qarmьşqalь rajunь qьna zadanejənь 116 pr. qa arttьrьp ytəlgən. Qalqandarь qojroqta həjrələlər.

harьq ədərləvdə

Oşo rajundar alda toralar: Bajmaq rajunь 192 pr. qa, Zьjansura 122 pr. qa, Maqar 114 pr. qa Mənavez 183 pr. qa, Qaraqoş 120 pr. Qьrmьbqalь 249 pr. qa arttьrьp ytəgəndər.

Berjən rajunь 26 pr. Dəvlәkən 29 pr. Arxangil 33 pr. qьna ytəp iq artta torop qalqandar.

Susqa ədərləvdə

Bətə rajundardьq arahьnda ner Janavьl rajunь qьna zadanejanь 103 pr. qa ytəgən.

Ojəfev itelmәblek dərəzələ susqa ədərləv planьn Bilarət rajunь 7 pr. qa, Boraj 6 pr. qa, Arxangil 9 pr. qa, Mişkino 11 pr. qa Baqaiь 13 pr. qa, Krasnakam 14 pr. qa qьna ytəgəndər. Başqa rajundar da bulardan ad genə juqarьtaq bьlьp Xurьqlь rəveştə artta baralar.

Artta qalqan rajundardь jəməqat buksirьna alьp, mal ədərləv eşendə kirkken saralar kyrergə vaqьt.

Maqar səvite bьl eşkə yde jul asa

Maqar rajunь, şul uq avьl səvitə mal hujьvdь qətqi tьjьr urьnda yde jul asa.

Məhələn: şul uq avьl grazdanь Abdullin Qadir avьldьn aqь ner grazdanь bulьvqa qaramaktan, bəşmaqьn huja. „Ninə hujdьqьd" tip horavqa, „Avьl səvite yde rəxsət itte" tipjavap birə. bьnanda bьl avьlda ubal uj menən mal hujьvsьlar kosəjep bara.

Bьl eşkə jul asьvsь Maqar səvite javapqa tartьlhьn.

Ş. MAKARSKEJ.

IP. MULЬTЬFTЬŊ AĐAQQЬ HYDE

ULARDA TORĢONLOQ BEĐĐƏ ALQA KITEŞ

(IP. MULЬTЬF DAKLATЬNAN)

Bətə kapital ildərenə jajelgən tərən iqtisadi torqonloq, kapitalistar arahьnda qarьşьlqtar tьvdьrьrğa alьp bara. Ul kapitalistardьn eske həm tьşqь qarьşьlqtarьn kesəjtə.

Iqtisadi krizisqa kammunistar tarafьnan birelgən narьq tulьhьnsa dərəbləndə. Burzьva ikanamistarьnьq həm gasudarьstьva eşmakərdarenen ujlavdarьna qarьşь torqonloq jomoşarьv qьna tygel, kirehensə kendən ken tərənəjə kesəjə bara. Bьnь dərəblav esən, ner nisə sifьrdar kiterev jeta:

Bətə kapital ildərenең səpəqəte 1929 nsь jьldьn urtahьnda aulqan xəl menən saqьştьrqanda, bətenləj qьbqarqan.

Şimali quşma Amirika ştattarьnda prajьzvudstva 32 pr. qa, Girmanejələ 28 pr. qa, Angelejələ 19 pr. qa, Pyişələ 25 pr. qa, torqonloq iq affaqtan başlanqan Fransejələ xədergə 7 pr. qa qьbqarqan.

Sənəqətiəge torqonloq menən ner rəitən avьl xuzalьqьndala torqonloq kendən ken tarənəjə.

Avьl xuzalьqь praduktalarьnьq xaqtarь teşte. Avьl xuzalьqь praduktalarьnьq xaqь təşev iq elek krəbtejəndər jalpьhьna tə'bir jahaj Miljundarsa krəbtejəndər avьr xəldə qalalar.

Bьnan ner jьl elek, kapitalizem jəmqejatenen „səsək atьvь" turahьnda xejallanьvsь kapitalis ikamistarь yddəre yk torqonloqton kapitalizem nigedenə keslə udar jahaqanьn ejtergə məzbyr bulьblar.

Hunqь vaqьttar da torqonloq tuqtalьv qьna tygel, kapitalis firmalarьnьn, bankalarьnan şartlavdarь kendən ken kyəəjə birə kapitalizem jəmqejatenen nəgengə xəle ənə şьlardan qiьərət. BEĐĐƏ GIĢANT AĐЬMDAR MENƏN ALQJA BARQJAN BƏJƏK SATSEJALIZEM TƏDƏLŞƏ. ULARDA, TORQONLOQ!

BƏTƏ SAJUZ

6-SƏVITTƏR S'JЬZЬNDA

IP. MULЬTЬFTЬŊ AĐAQQЬ HYDE

Xəkymət atcutь aujьnsa həjlavdər tuqtalьb. Həjlavgə bətəhe 245 keşe jədьlьp, şulardan 98 keşe həjləne.

Iptəş Mulьtьf adaqqь hyd ala. Ul bətə həjlavselərden hyddərenə jomqaq jahaj. Tьşqь həm eske məs'ələlər turahьnda həjlavse iptəştər bətəhe lə derəb həjlənelər, tej.

Ip. Mulьtьftьn—kiləsəktə lə xəkymət his tajpьlьşьhьd tьnьslьq səjəsəte alьp barasaq-tigən hyddəren s'jьz bətə iqtinar menən tьqlanь. Səvittər lienen bətə donja eşsəndərə menən nerdəm sajuzь nəqь. Bьl nerdəmlek kendən ken nьqь həm ybə, ul, S.S.S.R qa intirvinsejə jaharqa telavselar jeragenə kirkken qarьşьlьq bulasaq

Əgərdə tьnьs jəşagən dəverdə balşeviktar həbьqь jenqen bulhə, SSSR qa qarьşь həzym vaqьtьnda lə balşeviktar kesə menən jenev də ikbat itə alьrьd. Ip. Mulьitьn adaqqь hyde qatь alqəştar aktьnda bətə.

Diligattar isemenən xəkymətten eşen maqtaqan təqdimdər inderelə. Ber tavьştan rizəlytsejə qabul itelə.

Bьnan hun s'jьz, SSSR Jer Eştəre Xalq Kamisarь iptəş Jakьvlьftьn safxuzdar tədeleşe turahьndaqь daklatьn tьnlaj.

IP. JAKЬVLЬF DAKLATЬ

Iptəş Jakьvlьf daklatьn 5 nse sjьz menən 6 nsь sjьz arahьnda bed safxuz tedeleşendə nindəj untştarqa ireştek tip başlaj.

— Bed safxuz tədeleşen 1928 nse jьlda başlanьq. Ul vaqьtta, bed 2—3 jьldan hun safxuzdar (100.000.000) jed miljun bot tavar igen birergə tejeş tip quja inek. Safxuz tədeleşendəge bətə qьjanьbqlardь juq itep, bed xədər bьl julda elkən untştarqa ireştek.

Xədergə vaqьtta, SSSR orloq safxuzdarь aldьnda 1931 nse jьlda 190—195 miljun bot, 32 nse jьlda 290 milejun bot, 33 nse jьlda 400 miljun bot tavar igen birev burьsь tora.

„Un" appartunistardьn safxuzdar turahьnda pəjqamnarlek itevdərenen derəb tygellege tormoş tarafьnan dereləndə.

Balşeviktardьn eşmakərlege xəserət appar tunistardьn hyddaren alьp taşlanь.

Ip. Jakьvlьf daklatьn tynəndəge hyddər menən neterdə:

— Bed donjala kyrenmagən avьl xuzalьqь prajьzvьstьvahь tədenək. Kalxuzdarda, jarlь—urta xəlle krəkiejəndər jalpьhьna dur əlge kyrhettek.

Avьldarğa tədev eşena

əderlekte tikşerergə

RSFSR Narkamzime həm kalxuzsintьr jer urğandarьna, kalxuzsajuzdarqa həm kapiratif sajuzdarьna his kisekmətən kalxuz—kapiratif sistimьnda tədev sizunьna əderlek eşen tikşerergə quştь.

Tədev eştaren kydetev həm ularqa julbaşşьlьq itev esən kraj həm elkə jer urğandarь ergəhende daimi eş alьp barьrdaj maxsus „avьl xuzalьqьnda tədeleş inderev esən jardam kənəşmahe, ojoştororqa, kalxuzdarda maxsus vəkildər təqajenlərqa təqdim itelde. Kalxuz vəkildərə kalxuzdarda tedeleş yikərev esən anьqlanqan jьllьq plan tədep tid vaqьt esenda unь kalxuzdan eşlap sьqarьv savişşanjalarьnda tikşerergə həm kalxuzdьn qemyni jьjьlş qaramaqьnə qujьrqa tejeştar.

Havlьq haqlav xalq kamisarejatь bətə elkə həm kraj havlьq haqlav nyleksələrenə tynəndəgelərde təqdim itte: tenge smina menən eşlagən pridprejatejələrde tə'min itevse bətə amaulaturejalar ike—es sminalь eşkə kyserejergə, osolaj itep 3 sminala eşlevse eşse lə amnulaturejalar tə'min itə alьrdaj xəlqa kilterergə, Havlьq haqlav urğandarь tənlə eşlevse eşselər de jьlь aş menən tə'min itergə bətə saralardь ykrergə tejeştər.

MƏDƏNI EŞTE JADQЬ SƏSEV RILESENƏ!

Hər 5 kenlek menən hər ken bed jadqь səsevga jagьnlaşamьd.

Satsejalizem tədeleşenən bətə frontta jenep sьqavь eşendə ikense balşeviktar səseve ibratta dur urьn tofa. Səsev majdandarьn arttarьv, nabьvdar joddarsə, mendərsə ga satsejalizem nabьvdarь menən qaplanьv—unь nalar neddən jadqь səsevga ədər nalьvьnddь kyrhətə torqan məs,yi burьstar.

Ə, ƏDERLEK NISEK BARA. Əgərdə bed igen ədərləv fruntandaqь kevek jenep sьqhaq, jadqь səsevgə ədərlənevdə Başqortostanda asьqlan—asьq qь iev itelmətlek artta qalьv hidela. Bьl ariqa qalьvdьq ugelene—kyltpraisvit məəs'səsələrenen nasar eşlagənlegenan. Rajundarda jadqь səsevga ədərlek eştaren tə'min iterlek massavaj kyltura eştare nasar qujьlqan. Urandarda mədəni eştən qujьlqь taş naqa timpь menən bara. Məktəp, uqьv əjo, qьdьl məjeştərden də eştare şulaj uq tydə almatьbq dərəzələ nasar.

Bьl jeteşhedlektar kampanejalarda parteja, zəkymət tarafьnan qujьlqan bajavaj nurьstardь tid arala xəl itev məs'ələlərən alqa qujьvdь talap itə.

Bətə tiplaqь məktəptər, avьldarь an—nelem jorttarь bəlşeviktar səseven uđqarьv eştarendə jalpьnьn səjəsi həm mədəni aktilbqьn kytarevdə jəmaqatselektkə tajanьp, eşte kyltistafita menən jaulanderevse ojoştorov ydəktare bulьp əverelergə tejeştər.

Şunьn menən bergə NJO ojoştorovsь inispiktьrdarь yd eştarendə fajdalanmajьnsa, bəşqa eştərgə qaşьv jaktilarьn kyrened (Arxangil, Bala Qataj rajundarь). Şunьn hədəmtabendə rajundьn bətə mədəni jorttarьnda ojoştorov eştare hynə. Uqьv əjdare jodaqqa niklənələr.

Məktəp, palitprasvit eşselərən, inispiktьrdardь bəşqa eşkə taşlav—nalar bətabelə jolqov lakьtlarь. Ə ul fakьttar nəddə nerəm tygel, jəşqьnь osoraj. Bьl fakьttar tynən ojoşmalardьn 2 nse bəlşeviktar jadьn uđqarьvdaqь şarttardь bətə məktəp həm palitprasvit jorttarьnьn nindəj əhemejəte narlьqtьn teşenəp jetə almavdarьnan kilep sьqa.

Bəndaj kyrneştərga qarqa saralar kyrep, eşta tejeşle udar jaharqa, palitprasvit eşselərən inispiktьrdarь jolqop alьp ikense eşkə taşlav həm uqьv ejdaren urьnbьd fajdalanьvda tuqratьrğa kərək. Inspiktьrdarğan, likpunkьt, uqьv jorttarь, məktəptərde—bətə NJO eştare avdarь menən julnaşşьlьq itevdə, izbac həm nqьlavsanan uqьtьv həm məktəp eştaren totoşo menən jadqь səsevgə ədərlek, unь uđqarьv eşenə xedmət itevdə julqa halьrqa kərək.

Partejənьn XVI nsь sjьzь kalxuzdarda mədəni—aqartьv eştarenen kytarelevе həm kalxuzqa kerəgən qatlam arahьnda səjəsi—mədəni eşterden tə'bire kesəjeven ejtep yile.

Aldaqь balşeviktar jadь sajnji kerəşen taqьla məqьzəj, taqьla qarqavlaşav şarttarьnda ytəsək. Kulaktar, kulak quştandarь, kuntar rivəlytsejə agitaralь zadanejələrdьq tulьhь menən ytəlevenə kərtə halьv esən bətə mumkinlektərde fajdalanalar.

Bьna bəl qarşьlьqtarqa qarьşь kerəşev, jadqь səsevde hədəmtəle uđqarьv esən bətə inspiktər, bətə tixnikumdar, vuzdar, rasiaktar yddərenen jadqь səsevdaqe nerlekən mədəni xedmət planь nigedendə, apiratif eşenə nergə neteqep, diqqətten ydagendə aqartьv eştaren julqa halьvda, jalpьnьn aktilbqьn kytarevde ojoştorovsь ydək bulьp əverelergə tejeştər.

I nse bəbqьs məktəptər, pejanir otrattare menən nerlekte—pejanir ojoşmalarь, Narkomprus, kalxuzsajuz sajuzь arahьnda tədeləşen məqəhədalərde, pejanir otrattare menən I nse bəbqьs avьl məktəbe həm kalxuz (saixuz, MTS) arahьdдaqь tədeləşen məqəhədalər nigedendə, məqəhədalərde ytəv eşenə kerəşergə tejeştər.

Janqьdaq, jarlьlardь, batraktardь həm urta xəllelərde kalxuzdarqa bьqtьrav eşenə qatьşьrqa, kəlliktifləşevgə qarьşь sьqqan kulaktar menən kerəşergə, kalxuzdarqa satsejalizem jarьştarь həm udarsьlqьn ojoştorovda jardam itev, kalxuzdarda, janqьdaq xuzalьqlarda agra-zaarmumumdardь ytəv, orloq tadartьvda, unьn sьqatnan tikşerev eştarende zaştitsik (atqьs) bulьrqь, kalxuzda naqьş ojoştorov, janь kylturalardь alqa berəvdə jalpь təzrinələr kyrbalev, avьl xuzalьqь qorqtqoştarьna paxat ojoştorov, susqa, ədəv, əj qujьnь, favaqtardь kynəjevdə həm avьl xuzalьqь qoramaldarьna şiflaq ojoştororqa. Sitnə qəzittərə sьqarьvda, qьdьl məjeştər asьvda jardam kyrhətergə kərək. Bьl eştarde atqarьvda bətə mədəni kostər jardamqa kilergə tejeştər.

ŞKM, kyltermejə həm uqьvsslar kestare menən nerlekte səsevgə ədərlek eşendə bətə eşlap sьqarьv səlistьvalarьn ədərləv, unьş kytarev eştarenen şaralarьna ytavda qsonli jardam ojoştororqa tejeştər. Uqьvsalardan orloq fondlarь mujatev at gədalan, səsev matrejaldarьn svp—sardan tadartьv, orloqto sarttavajt itevqə kyemə punktьtar ojoştorov, jerde aşlavqa tirek, kel jьjьv eştaren ojoştorov, tartьm kestaren, avьl xuzalьqь maşinalarьn tikşerev, rimontqa jaraqlь qoramaldardь ajьrьp alьv. avьl xuzalьqь maşinalarьn tədeleşqa məktəp uđqarьlarь eşenə xedmət itevdə julqa halьrqa kərək.

Qala məktəptərə, fabzauchar xədərdən yk kalxuzdarqa uđqada ojoştorop jebərergə tejeştər.

Palitprasvit, uqьv ojdare, qьdьl məjeştərden nurьstan—balşeviktar səseve tirəlendə kin rəveştə anlatьv eştare; saixuz, kalxuzdarьn ojoşevdare turahьnda prapaganda jahav, jarlь, urta xəllelərde kalxuzdarqa ojoştorov eştaren atqarьrqa tejeştər.

Partejə həm xəkymətten qarardarьn, unьndaqь ojoşmalardьn səsev həm kəlliktifləşev turahьndaqь plandarьn hər ner kalxuzqa, avьlqa, hər ner kalxuzsь həm janqьdaqqa—jarlь, urta xəllelərqa jetkerergə tejeştər.

Qjəmәli rəveştə uqьv əjdətendə, qьdьl məjeştərdə jalpь sauronejələrь jejev, jadqь səsevde ytkarev turahьnda avьl aktilь kenəşmalare jьjev, kəlliktifləşev esendə agitatsdar urğalarь ojoştorov, janşь kalxuzdardan fkəp daklattarьn tuqlap, ulardьn əlgəşevdare turahьnda kyrgədmələr qujev, horavdarqa javaptar birev nejurəbь, janь janle stina gəzittare sьqarьv eştare atqarьlarqa tejeş.

Uqьv əjdare, qьdьl məjeştər tirəbende, kamsamul ojoşmalarь menən nerlekte, agra—kalxuz nadanьqьn nulerev kadrdarь jetəşterev, həm ularda derek fajdalanьp, agra—kalxuz kurьstarь, tynərəktare ojoştorov eştaren kinəjtergə.

Bətə likpunkьtarda, uqьj—jada nəmnəvselər məktəptərendə agra—kalxuz səqəttare ojoştorov, jalpьqa kitap—gəzit tarafьvqa, jadqь səsev eştaren ytkarevdəge bətə nurьstar, mədəni saralar—bьna ojolar.

Rajunştap həm jəmaqat inispikturalьn, kyltistafita ştanь, rajun ojoşmalarь menən nerlekte urandarqa maxsus nigədilar jenerep, rajundardaqь bətə mədəni məəs'səsələrden eştaren joulanderergə, jadə menən bəlşeviktar səsevene ajlanerga tejeş.

Bətə kyltermejə menən nerlekte prajьzvudstva qa jed menən qarav, jed menən məktəptə qarav qьna tygel, uqьv əjo, klup, kətəpxanaqa jed menən qatavdь kyrhətə. Kin praliterejat jəməqatselege hər vaqьt palitprasvit eştaren hyndərevseler menən, matnaqat, radeju, jəməqat sutь nən kerəşergə tejeş.

Balşeviktar səsevenen bətə kyltprasvit eştaren tazrinələ, dərəb balşeviktar mitsdьn qullanьp, satsejalizem jarьştarь həm udarsьlqь nigedendə rajun, partejə ojoşmalarьnьn julnaşşьlьqьnda kin jalpьnь mabilizəvajt itep, kyltistafita mitsdьn kinəjtergə kerək.

Fəqət oşonet arqahьndarьna balşeviktar jadьn nadlemtele udarna aborned.

BOJORAKRATIZEM MENƏN RƏXIMHEƏ KƏRƏŞ TURAHЬNDA

XVI PART S'ЬZDЬN DIRIKTIFLEN YTƏMƏVSELƏR IN QURQЬNЬŞ ILIMINTTAR.

BЬQJA QARЬŞЬ KIN MASSANЬN RƏXIMHEƉ TƏNQITEN OJOŞTORORQJA KƏRƏK.

QAJTANAN QOROV DƏVERENEN BURЬSTARЬ SATSEJALIZEM TƏDƏLƏŞƏNƏ MILJUNDARSA JALPЬNЬ ЬLЬQTЬRMAJЬNSA XƏL ITERGƏ MƏMKIN TYQEL. BƏTƏ APPARATTЬ TIKŞEREV, UNЬ JARAQIЬƉ ILIMINITARDAN TADARTЬV EŞENƏ MILJUNDARSA JALPЬ ЬLЬQTЬ:ЬLЬRQJA TEJEŞ. (MƏRKƏZ KƏMITƏTTEN MƏRƏZƏQJƏTENƏN. 28 JЬL.).

DƏVLƏT APPARATЬN BOJORAKRATTARSA BODOV ARQAHЬNDA, PRALITAREJAT DƏVLƏTENEN ЬSЬN TƏBIQƏTEN EŞŞƏNDƏR KIN JALPЬIIЬNAN JЬŞQЬNA SITKƏ TAIPЬLDЬRЬVDARQJA QARЬŞЬ PARTEIƏ IHƏM SƏVIT VLASЬNЬN KORƏŞE—SЬJNFI KORƏŞTEN IN MƏHIM BER FURMAHЬ BULЬP ƏJLƏNƏ. (Partejanың XVI konferinsejahь qarardarынan).

BƏJORAKRATIZEMQJA QARЬŞЬ AJAVIHЬƉ KORƏŞ AsЬRQJA!

Ilde indysterejəlaşterev praktimahьnьn qьdьv timp menən tormoşqa atqarьlvь. miljunlaqan vaq krəktejən xuzalьqtarьn satsejalizem nigeƉendə ianьnan qorov kevek əsjavaj surьstar dəvlət apparattarьnьn hər zvinahьnda alqa qujьlqan surьstardьn anьq, tid, his hyƉheƉ, qьdьv timp menən ytəleven talap itələr.

Səvit apparattarьndaqь sit ihminttar, „hatьqin" bojorakrattar menən qatqi kəraşta tyəanqe jəcəjkələr yƉdarenen eştaren janь ar tedəp jetkermejdər.

Juqarьda jadьlьp ytkanƉərde dərəklav ə ə: Əfə qalahьndaqь partejanьn I nse rajun Kamit-t ham RKI nең nerlaskan plinumь matirejaldarьn fajdalanasьƉ.

Bojorakratizem menən kəraş turahьndaqь partejanьn XVI nse s'jьz həm XIV nse əlkə kanfirinsejə qarardarьn bojomiqa atqarьv eşməkərlektərə sujbnsa 9 jə caikagə tikşerev jahala HƏ ƉƏMTƏLƏ: SƏVIT MƏƏSSƏSƏLƏRENDƏ BOJORAKRATIZEMDEN KANKRIT RƏVEŞTƏ BAŞ QALQЬTЬVDARЬNA QARAMAƂTAN (KUSPRAMSAJUZ GUSTANЬK) PARTEJƏ JƏCƏJKƏLƏRE IFЬRAT HALQЬNLЬQ KVRHƏTKƏNDƏR.

Bojorakratizemqa qarata his ner qətqi sara kyrmegandar. Qəjeplelər məs'ylejatka tartьlma qandar. Narkamfn qala savite jəcəjkələre apparattaqь bojorakratim menən kərəsev əsən ajьram aylektər tədep apparattь ejrenələrdə şunьn menən eş nəi kan tip ujlaqandar. Kankrit ner terlelə sara kyrmegandər. Kuspram sajuz kevek Başqortostan xalq xuzalьqьnda iq məhim urьn totqan apparatta la „irlkelek" bojorakratizem „qaqьƉdar symalьhe" kevek nəmələr tulьp jatlar.

Bilirittən kilgən ike eşerene "jaulьş" jeƉərelgandər" tip kire qajtarьp jeƉərgandər. Bal eş sa jəsi jaqtan his qəfu itelerlek nə ma sulmaqanь kevek sьnьn əsən nej tiklam jelqa aqsa tygevdər əsən qajepleiər məs,yjejatkə tartьlarqa tejeşle sulhalar Ɖa sьl eş tanьs kejqa nabьlьp qaluqan. Partejə jəcəjkahela huqarlьq kyrhətkən. Tynandən yrlatelgandərgə ajьram iqtinat itelmaqan. Ularqa narmal tormos sartitarь tьvƉarьlmaqin. Kvalifikatsejalarьn arttarьv turahьnda sara kyrelmagan. Kyp urьnda janь yrlatelgandər apparattan sitta „karjarьlq" vazifahьnqьna ytap jeregandar.

Tikşerev ərigadahьnьn: „nej əsən hun heƉƉn aparatta 130 xedmatkər qena eşlamej 265 xedmatkər eşlaj" tigən bor vqa, naşsajuz jəcəjkəhe sikritarь javap aira almaqan. Sənki Başsa uz kammunistarь əle sulha yƉ apparattarьnьn ilxnicski strukturьhьn ejrəmaqəndər. Partejə diriktifarь nisek yt lə sьl turala tikşerav jahav əsən jəcə kə qьƉqьhьnmaqin. Şikajat iəşşiktare ner jьl nuja asьp qaralmaqan.

Pritprejatejə, səvit məəsəsə jəcəjkələre yƉ apparattarьnьn ilxnicski strukturahьn ejrəmajdar. Hər ner aylekta eşlavse xedmatkarƉ rgə yƉ eştare əsən məs,ylejatle sulьv mitьƉь ytkəlmaqən. Partejə həm xəkymət ten in nsuqь qarardarьn tormos qa atqarьvda totqarlьq jahap səjiathьƉ „atnaşinejalar" jadьvqa sirelgan sinavnik, vriditelər gə qarьşь kərəstə kin jalpь tuplanmaqan. Prafsajuz əs sos maq kamsamul ojoşmalarь sьl vən ilkə alqanda aeqenən qatqi təveşte tynəndəge surəstar nəƉen aldьnьƉqa kilep sabalar.

Aparattь negedən ratsejanalaştьrьv, apparattьn sətə aylektərenda funksejalararƉь ner nerebenan anьq ajьrьp, hər ner aylektə eşlavse xedmatkarƉərdeq yƉ eştarena məs'ylejatle sulьvƉanan juqarqь nabqьsqa menderev, hər ner xedmatkarƉeq eşmakərlegen, unьn apparat aldana qujьlqan surьstardanej tiklem jeted, sifat jaqanan kytərenke jomoşsolarqa sulqan jaqşь mənəsuətenə qarap silgelav.

Aparattaqь nejarakratizem menən kəraş məs'alahen es nosmaq, jəki nьl turala sildəlngan ajьrьm—aylektər genə alьp sarmaj, ə alqa kin jalpь praisajuz kamsamul, finqəhed aldьnqь xedmatkərdər alьqtьrьlqa tejeş. Tənqit eştaren kin jalqa qujьv, apparatqa ojalap calqan sьjnft jat timinittardь jaqtьqa hejrəp sьqarьv ham adar turahьnda sьqarьlqan tadartьv kamisejahe qarardarьn his hyƉheƉ tormoşqa atqarьv.

Stinə qəzittare, sikəjat jəşşiktare həm jomoşsolardьn qarizalarьna nьq iqtinar itep, nejarakratizem menən kəraş esən edlekhəd rəveştə alьp sarьv, eş vaqьtьnan arьq eşlavselərgə ni ulgan rasxattar menən kiken kaveştə kerəsep, apparattaqь aylektərdən nəgəndən yk tikşerep karəkheƉƉaren nətərergə lə, eş lap suqarьvƉь kytərev əsən dərəƉ mitьd sulqan satsejalizem jarəş, udarsьlьq menən nətə aparat xedmatkarƉeren soləqap alьv.

Aparattar əƉlenən eşselər şilьqtn tejeşle dərəzahenə kytərep, tynəndən yrlatelgandərde dərəƉ fajdalanьv, ulardьn kvalifikatsejalarьn kytərev turahьnda nətə sulqan saralardь kyrev.

Bьl həjlanzəndərde tulьhьnsa tormoşqa atqarьvda partejə ojoş malarь kin massa menən jetəkselek itev, hən aparattь havьqtьrьv turahьnda mas'yl sulьvdarьn ner mənutia qala iştən sьqarmaj. nojorakratizem menən elakhəd kəraş alьp sarьvda tur hьnьlьş jaharqa tejeştər. XəƉeirge osorda partejə jəcəjkələrenen eşmakərlegena ləqatəna şul juqarьsla qujьlqan surьstardan sьqьp qьna narьq qujьlьr.

AZNABAJ.

Jəməqət aƉьqlanьşь ojoştorov menən

1183 QATЬQ-QЬƉƉЬ SƏNƏQJƏTKƏ TARTЬRQJA.

Qatьn—qьƉƉarƉьn prajьzvudstьvala totasaq ryldərenə narьq sirep jetkermovsə dn appartunistqa qarьşь ut asьrqa.

ŞIŞMƏ PATRIPKAPIRATSEJƏHЬ QASAN UJANЬR?

Şişmə rajanь patripkapiratsejahə jaƉqь səsevgə aƉerlek tura hьnda kirkken sorolоş jahaj alqanь juq əle. YƉak kantryi kamitsejabenen serlaşkən plinumь kankrit juldar kyrhətep kirkən sulьvqa qaramarktan, nьl turala rajan patripkapiratsejahь yƉenen „elgərərned" selek joqohonan ajnьj almaj.

SərujƉar menən ta'min itev huq dərəza lə jomoşaq.

XəƉerge kendə Şişmə rajunьn da 6000 dən artьq xuzalьq kaluzdarƉa kyrela. Rajunda narьhь 14.783 tən aşьv eş attarь nar. ŞularƉьn 7483 nasь jan qьƉaqtarƉa, qalqan 4500 naşь kalxuzdarƉa. Bьna şul attarƉь jaƉqь sasev vaqьtьnda 100 pr menən fajƉalanьv əsən tejeşle sulqan sərujƉar narmь? Juq əlsittə. JaƉqь səsevƉe sərujƉar menən tə'min itev əsən narьhь 2500 humlьq nəmə kərək həm şul humlьq planda tədəlƉə.

Ləkin ujlaqan uj. tedegən plan hunqь kəngə tiklem yle vata. Rajundaqь 14783 nas alqa nej narьhь 30 sertekjagən, 46 qa mьteer sьqьrsaq həm250 humlьq terle qajьştar alьnqan. Bilgele patripkapiratsejə tarafьnan ader ləngan sьl nəmələr rajundaqь eşse attarƉьn 10 pr. tьnda tə'min itə almaj.

Aşxanalar seltare kinəjasək.

Patripkapiratsejə jaƉqь səsev vaqьtьnda safxuzdarƉa, şulaj uq MTS la eşlavse eşselərƉe aşxana lar menən tə'min itergə tejeş.

Plan aujьnsa safxuzdarƉa narьhь 14 aşxana asьlьp, ularƉьn 7 he Ərşəktə, 7 he „Smicka" safxuzьnƉa sulasaq. BьlarƉan naşqa jənə 1200 keşe jalanda aşatьlьrqa tejeş. MTS əsən ner jortlo həm 2 kysmə aşxana asьlьp şunda 150 keşe tə'min itelergə tejeş. BьlarƉan başqa jənə 33 kalxuzda 39 aşxana asьlasaq.

Aşxanalar əsən jorttar kərək.

Ərşək safxuzьnƉa aьqa tiklem eşlap kilgən aşxanalarƉьn jortoьun dərəzə lə keskəj sulьp unda narьhь 20—25 keşe genə urьnlaşa ala. Şunьn əsən Ərşək saixuzьna janьnan 5 urьnda aşxana urənlaştьrьrlьq jorttar aƉerlərgə tura kila. Ləkin ul oşo kengə tiklem eşkə naşlanmaqan əle. Şulaj uq elemtə safxuzьnƉa lə şul uq xəl Kalxuzdar əsən asьlasaq sulqan aşxanalarƉa eştar taqьlь nasarьraq tora. Sənki ular əsən kərək sulqan havьt-hana həm başqa tə'minəttər sətenlaj juq. Ular əƉerlənmagən.

Aşxanalarqa kerəkle kadьrƉar əƉerlənməj.

Rajun kyləmendə asьlasaq 56 nan aşьv aşxananь kvalifikatsejəlь eşselər menən tə'min itev turahьnda patripkapiratsejaner terlə lə eş eşlaməgən. Kurьsqa jeƉərev əsən 30 keselek urьn sirelgən sulha la sarьlьqь 15 keşe genə jeƉərelgən. Avьldaqь puvьr həm başqa aş beşerev eşe menən jaqşь tanьş sulqan keşelər xisapqa alьnmaqandar. ƏgərƉə tid arala sьl eşkə nьq əhemejət sirep sьl kadьrƉar əƉerləməgandə aşxanalar menən tə'min məs'əlahe sətenlaj ədələp qalasaq.

Aşxanalar kerəkle nəmələr menən ta'min itelməj.

Bilgele rajun dəvmələndə asьlasaq 56 aşxananь kərəkle nəmələr menən tə'min itev əsən yd vaqьtьnda nьqlь əƉerlək kyrergə kərək sulasaq. Ləkin ajьrьm tarmaqtarƉь alьp qaraqanda his ner qənəqətlənerlek eş juq.

Aşxanalarqa 110 qaƉan kərək, şularƉan sarlьqь 50 qaƉan sar. BьlarƉan tьş 7 qajnatьv urьnь, 7 ylsəv qoralь kərək. 800 tarilkalar, 5000qaşьq, 500 kruzkalar kərək sulasaq Ə xəƉerge kendə sed şularƉan nej sarьnь 43 tərilkə, 2000 qəlaq həm 2880 krug qa sarlьqьn kyrəsed. Tege ylsəv həm başqa nəmələr sətenlaj juq.

Kərəkle praduktalar əƉerləvgə əhemejət sirelmaj

Aşxanalarqa sulasaq praduktə (it, maj, on h. s.) larqa nьqlь əhemejət sirelep, kankrit rəveştə xəl itelməgən əle.

Patripkapiratsejə: „safxuz- əsən ner terlə lə aƉьq sirmaƉ, safxuz yƉe əƉerlərgə tejeştej. Safxuzdar: „kapiratseja kilterhən!". Şulaj itep iq məhim sulqan sьna sьl məs,ələ hunqь kengə tiklem asьq tora. Şulaj uq ikmək beşerev urьnƉarь la jeterlek tygel. MəƉalan: safxuzdarƉa kendə 14000 kilagram mək kərək sulha sarlьqь 400—500 kilagram ikmək beşerelerlek kenə urьn sar.

KalxuzdarƉa aşxanalar əsən praduktalar əƉerlav turahьnda anlatьv eşe alьp sarьlmaj. 2 nse marita jaƉqь səsev vaqьtьnda serujƉar menən tə'min itev han aşxanalar asьv turahьnda kankrit eştər turahьnda rajkum ajьrьm məs'alə qujьp, tikşerep lə kenlək (dikadь) vaqьt plan hьƉip juqarьla hanalqan jeteşheƉlektar ƉE nəterev turahьnda kankrit juldar kyrhətte. MəƉalan: jorttar teƉətep nəterev, kadьrƉar əƉerlav əsən rajun dəvmələndə qьlqa vaqьtlь kurьstar asьv, kərəkle sulqan nəmələr menən tə'min itev, sьnьn əsən ulьndarƉaqь eske majalarƉь nətə mem kinlege menən fajƉalanьv həm başqalar. XəƉer inde oşo qarar tidlektə bojomiqa aşьrьlьvь kətələ.

„JƏLƏNƏJ"

SIMEJƏ

QaldьqьƉ inde
Milek ьƉalьn
Ui—itke e tasəj,
Integep,
Ilened kevek elkən
Danlь qorolоş,
Jaşəv əsən
Ətleş kilterƉe.
Başlanqanda simeja kerəşe
Tormoş neƉƉan
Artьq qan aldь.
HьƉav sulha ner kən,
Ikense kən—
Jaralanqan simeja qьvandь.
Ş.i ineme tormoş tigedlege.
Şul snildьmь danlь ner qə ner?
Jandar-ьƉ xedmat natardarь.
Şulmь zakon?
Irgə qol sulьv.
Vitkən avьrlьqьn ribanena,
XəƉer inde olos alьqьƉ!
QaldьmqьƉ milekte
TuƉqan qemer
Bedjə jalьnьn.
Eick—
bdalardan kilgən avьrlьqtan
I şəgəndə qarlьq sirelbə,
XəƉer—
Kipkən milek urьnь
Bedlьn simeja menən nidəlben!
Ədəmselek əsən jəşəv gena,
ЬvƉьrƉьmь neƉƉe jəmqejat?
Toqən kilde,
(Toman!)
Şulmь simeja?
Kem ata la nьnda—
Kem inə?
Tьvar əsən niged şul ineme?
Juq;
Tabьldьmь ilga tigedlek?
U da—
Simejə əsən tьvьp,
Simejə əsən ytev şul ine.
Pa tejə sar ildь;
XəƉer inde,
Janь qemer ytheven hideged,
Bəgən—
Vtkandərden avьr jarabьna
Tik todeleş sirer, tigedlek.
Qan aralaş jerej itke toqem,
Kyd tirəhen kykhel tut nahqan.
Vitereged unь!
Uqa neƉƉən —
Jal da —
Kendə juq əşşa.
Hed —
Jerdə jaşap kilgən
„Idelevselər",
Hike milekte
Utqa totoqoƉ!
Rivəlytsejaəən qorallanьp,
Ber genə jul
Unan qotolov.
Avьl iptaş əjdə!
Hin itkenen
Tol qatьnь sulьp ulterma!
Hinə tormoş kilə,
Hinə kilə
Linin jaqlь janqan lampьlar.
JelkəgeƉga avьr qajqь halьp,
Əsclekte tutьqan atalar
BulьşьqьƉ inde
Tut aşaqan milekte vatьrqa!
Əj!
Işetel tavaş,
Xedmat javsьlarьn,
Mitingega kilter aşьqьş.
Tьva toroqan kenden
QьƉьl sitcn.
Internatsejanallap asьqьƉ!
AsьqьƉ!
Linin tuga kilgən
LampьlarƉan
YpkəgeƉga hulьş alьqьƉ!
Anuttarqa aqqan
Sujьn kevek
Sujьn kevek tьqьƉlanьqьƉ

S. KYLIBAJ.

(Zakaz sujonsa).

HUQЬŞSAN—ALLAHЬƉ JADQЬ SƏSEV UDAR BRIGADALARЬNDA IN TЬRЬŞSAN AKTIF BULЬRQJA TEJEŞ.

SATSEJALIZEM NIGEBENDƏGE KALXUZDAR JEN VE, DINDƏRDEN SATSEJAL TAMЬRDARЬNA QƏTQI UDAR.

HUQЬŞSAN ALLAHЬƉDAR SAJUZЬNЬN BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ SƏVITE

JADQЬ SƏSEVGƏ ƏƉERLƏNƏ

Kyptən tygel huqrşsan allahьƉdar sajuzь Başqortostan Əlka Savttenen kinəjfelgən kanəşmahe sulьp ytte.

Unda, ikense kalşeviktar jaƉьn ytkarevƉa allahьƉdar sajuzь nisek qatnaşьrqa tejeşlek həm unьn saralarь turahьnda kankrit qarardar sьqarьldь.

Aida torqan jaƉqь səsev, neƉƉen narьhьƉdan da nьq qat naşьvƉь talap ita.

IlenedƉəge satsejalizem tədev eşe sьjnfi kərəştenkitkenləşkən şarttarьnda alьp sarьla. Kulak, nipman həm ruxanidar terle juldar menən neƉƉen tedeleşeneƉƉe eƉergə tьrьşular. JaƉqь səsevƉe ytkərqandə lə ular partejə həm xəkymət tarafьnan alqa qujьlqan surьstarƉь luzьn qьlarƉь tormoşqa aşьrimav julьnda eşlajəsəktar.

Bigeraktə jaƉqь səsev kampanejəhьnda kalxuzlaşьv tulqьnьn kytərevgə ular nьq qarьsьlьq lalar. Bьnda dinde qoral itevlənda kire tormajdar.

AllahьƉdar sajuzьnьn jaƉqь səsevƉə qatnaşь nisek sulьrqa tejeş.

Kənəşmə qarardarьnda sьl turala asьq kyrəstelgan:

—JaƉqь səsev kampanejahь soronda kalxuzlaşьvƉь kesətev əsən huqьşsan allahьƉdar sajuzь aqzalarьn mashizavajt itev.

—Kampanejə ejə menən jetək səsevdaren Pantrakt-stьtьv.

4. H.A.S. aqzalarьn kalxuzdarqa tartьv. Jəcəjkə insejativahь menən H.A.S aqzalarь hanьsьn. 15 pr. sumahьnda janqьƉ xuzalьqtarƉь kalxuzqa tartьv.

5. Kampanejə osorona tura kilə torqan dini najramdarƉь najram itmavham100 pr. menən eş kənən tə'min itev.

6. Dini najramdar vaqьtьnda mal hujьvdar menən kərəş (gorəm najtamь 'ь. s.)

7. Dinga qarьşь adəəjat həm matanqatlь tarьtьv.

8. Kalxuzdarda allahьƉdarƉьn xedmatən dərəƉ ojoştorov həm yrnak itep qajьv. Bьl turala aulatьv eştare alьp sarьv

9. Kalxuz həm avьldarda massavaj kyltura eştaren kinəjtevƉa akтif qatnaşьq itev.

10. 50 xuzalьqtan torqan jana „allahьƉ" kalxuzьn ojoştorov.

11. Jəcəjkə kyləmendə 25, rajun kyləmendə 500 dana „AllahьƉ" zurnalь, urьƉ rajundarьnda „Avьl sizвuznigь"n taratьv.

Kankurstең şarttarь bьlar:

1. Kampanejanь ytkarevgə hər H. A. S. aqzahьnьn aktif qatnaşь həm aqza sulmaqandar Ɖь tartьv.

2. KalxuzdarƉa həm janqьƉallahьƉdar xuzalьqtarьnda aqranimumƉь tulьhьnsa ytkarev.

3. Krəktejən—allahьƉdarƉьn eştə ifrat halqьnlьq kyrhətələr.

Tənqit yƉ ara tənqit məs'alahe bьl eştə Ɖur urьn totqan stinə gəzittare bojorakratizemqa qarьşь hezym jahavda əle sulha kirkken sorolоş jahaj almajdar.

Kyp jəcəjkələr yƉ apparattarьn ndaqь xedmatkarƉərde berəmlap ejrənmajdar. UlarƉьn kvalifikatsejalarьn kytarev, janь yrlatelgandərgə jaqşь şarttar tьvƉьrьv, xedmatkarƉar arahьnda yrnak kyrhətep, eştə satsejalizemsa ytavselərde aylaklav, xedmatkarƉar arahьnda satsejalizem jarəş, udarsьlьq mitьƉtarь menən ularƉa intuzejazem tьvƉьrьv məs, ələlərenda qaihь ner jəcəjkələr narmaqqa narmaq huqьp ner nəmələ eşlamegandar. Kyp ucrizdinejələrdə xəƉerge mamintqa sətenlaj javap sirmegən alla nindaj artьq aylektər əle sulha jəşap kilələr. Apparat esen də kestər tigeƉ aylemagən, tulьhьnsa nagruzka juq. Apparat ratsejanaliaşьrьlmaqan. Rasxattar kəm telməj. Ştattar itkesə jaşap kilələr.

Ələ eşselərenən markəz kapiratiiь, tramspart, hьv eşselare kapiratitarь kevek taqь ike ojoşmaqa aylenep vaqlanha la SkK nьn yƉendə hamanda itke stat, itkesə idara rasxattarь jəşap kilələr.

Sajfat jaqsnan ner nəmaqə la jaramaqin itkaphed kyp „qaqьƉdar" baş əjlənderqes „Atnaşinjə" lər, ner nina esendəge aylmələr arahьnda rəsmi qaqьƉdar jertev kevek jeteşheƉlektar əle sulha tormoşta" unьn alьp kilələr.

MəƉalən kuspramsajuzƉьn juqarь qatьnan tynange qatəna ner „nəjlaneş qaqьƉь" 2 təvlek esendə kəskə kilep teşa.. Eş vaqьtьnan artьq eşlaqan sulьp, jəşeren təveştə es xaqьn kytarev, xedmatkarƉərde teqeşenseşkə jekmav kevek jeteşheƉlektar ular kyp əle. MəƉalən 1 nse rajun dəvmələndə 1 jarьm aj vaqьt esendə 150 men hum aq sa eş səqatənən artьq eşlaqan əsən tygeƉ. Ə şul uq vaqьtte kuspramsajuz xedmatkarƉare 5 kən nuja eşheƉlektən „jal" itep jeregandar.

Bьl kyrn ştarƉe əle neƉ tikşerelgən 9 məəs'səsənen ramkahь esendagena kyrəsed. Ə tikşerelmagən məƉən batense rajundьn qьna 190 qa tiklem sulqan lərle məəs'ələrendə şuqa oqşaqan kurnestər sulьvən ikkə alqanda aeqenən qat

a—Vuzqa ner urьn.

v—Kafkaz jəki Qrьm jal jortona ner urьn.

g—Ojoşmaqa, Əlkə Səvit ikənenən ner jьlqa tylavle eşşe jeƉərev.

d—Ber jьlqa „allahьƉ"zurnalь.

II—DƏRƏZƏ BYLƏK:

a—250 humlьq kitapxana.

b—Qьrьm jəki Kafkaz jal itev jortona ner urьn.

v—BaşqortostanƉaqь Kamsuzqa ner urьn.

g—Ber jьlqa „AllahьƉ" zurnalь.

III—DƏRƏZƏ BYLƏK:

a—150 humlьq kitapxana.

b—Şafran jəki Aksjun jal jortən ner urьn.

v—Ber jьlqa „AllahьƉ" zurnalь.

AllahьƉdar sajuzьnьn Başqortostan ojoşmahь april ortalarьn da yƉenen 5 jьlьq jynəlajen ytkərev. Ber yk vaqьtta plinum həm allahьƉdarƉan əlkə slytelə saqьtьlasaq.

Bьl tarixi kendərgə kyp qalmanь. Jynəlaj kənənə tiklem allahьƉdar sajuzьnьn tynəndən alьp juqarьqa tiklem nətə ojoş malarь jaƉqь səsevgə əƉerlənevƉə aktif qatnaşьrqa həm Əlka slytenə əƉerlekten matur kyrhətkes handarь menən kilergə tejeştər.

QADIR QAJNAN.

Bьlaqtьrьlar.

Kampanejanь unьşlь ytkarevƉə rajun səvite həm avьl səvite jəcəjkələre aylaklənalər.

Əs dərəzə aylak aligelənde:

I—DƏRƏZƏ BYLƏK:

a—500 humlьq allahьƉdar kitapxanahь.

Bьl aqxana tygel jelqьvarƉar ojahь.

Dьvan rajanьnьq ydəgendə ydena kyrə ner terkəm ajьrьm ştattar tədep jamaqət aşxanahь jaşatep kitereihələ, qamalda huqьrajenlekstə fajda ibvƉьrьlqanь juq.

Aşxanala tadalьq, tartip tigən namədən jbelə juq. Aşxanahь intən aşatha teşta' teşta aşatha kistə ikmage juq

Bilgele ikmak sulmaqas aş əƉerlanmaj, şunьqtan aşxanaqa jodaq nuna.

Ydenen xalen nelmajensə, jet məha aşxanan şunda jatqan 300 qa jaqьa terlə uqьvsslarƉь tujqьƉv eşen ebtenə alqan sulqan, Ə ular ike kən aşaha ner kən aşaialmaj as jərejƉar.

Unan hun Dьvan aşxanahьnьn jaqьƉ yƉe əsen genə xas sulqan ner xosusejarь: Vnda qajhь kende jenə narma ner terkəm eşheƉ, uram jelqьvarƉarь tulьp alalarƉa, aşxana işeqen alьlap, jьrlap, nejep, xuliganlьq itep tik ultьralar. Aşxanaqa aşarqa tip kilqan keşelər səqattar sujьnsa tьşta işek şaltьratьp tora.

JANЬF SUF.

SRK KYƉ HALMAJ.

Əfə 6— numirle uqьvsslar aşxanahьnda ib klikes tərtiphedlek.

Aş havьtьrь hər kendə jьvlmaj. Bьlar turahьnda qazittarqa jadьlьp ytha lə, aşxanalaqь ter tiphedlektar sətərelmənc Aşxana nədire Viktər xəder uqьvsslarqa asьvlanьp aşxananь irtə japtьra.

Kendə 10 laqan uqьvsь as qala. Astь tadalьqь qaralmaj. 1—martia uqьvsslarƉьn ner nse marttan başlap attarqa kesle aƉqtar sirelə başlanь. Sərujlar əƉerlənələr. JaƉqь səsem igendərə 100% tь menən kantraktavajt itelderlər.

Ləkin kalxuz jaqьndaqь maşina traktьr stansahь menən dugьvьr tədemagən. Şəngək—kyl. M. T. S. hь kalxuzdьq hyƉen kire qaqa.

Ž. TABЬN.

Səsevgə əƉerlek qьƉvəara.

Şişmə rajunь Jaralaqlь avьlьnda 151 xuzalьqtan ojoşqan „QьƉьl yktəner" kalxuzь bal-şeviktardьn 2—nse jaƉına qьƉv barış aldь. Igendər taƉartьlalar. Plan aujьnsa 4000 sot igen taƉartьlarqa tejeş sulha. 22 nse fivralqa Şunьn 3500 soto taƉartьldь. Kalxuzda 120 eş alь aeriəşterelep, 6 urьnda dejəm at harajь tedelde. 1

Kapitalnaj rimuntian sьqqan traktьrƉar taqьla rimunt horajƉar.

TraktьrƉar rimunilav mastireskujьna kapitalnaj rimuntan sьqqan traktьrƉarƉan qajь ner cəstarenə ikke cəstər qujьp sьqaralar. Unь zavadit itep qaraqanda ul iq kərəkle silkderƉərenə hьv tulqan aula, jəki qapqasьna ikke nəmə qujьlqan aula. Şulajtep hunqь kendərƉe eşlangan traktьrƉar taqьla ner rimunt kətələr Bьnda aşqьş tikşerev kərək. Uqьvsslar arahьnda lə ner terlə lə disiplina juq, stanuqьn taşlap ner julь 5—10 keşe jataqqa qajtьp kitalər.

UL JAVAP QƏNIQJƏT LƏNDERƏ ALMAJ

Ikke Baltas rajunь Qarьs paşta aylegenə qaraqan pinsejanirƉər pinsejə knizkələren, bьnan 3 aj elvere puştaqa silgandar ine. Şunan sirele pinsejanirƉər knizkələrerең qajƉa ikənend belmajdər, Pinsejə ala almajdar. Puşta medire „rajunda tip javap sira. bьl javap pinsejanirƉərde unajhьƉlьqtan qotoldora almaj. MəƉalən, Sьvaqalь avьl Biktimiref Timerəaj 5 balan menən 21 hum pinsejə menən jaşaj ine. XəƉer ifrat nasar xəlƉə qaldь.

Puşta aylegenең bьl iqtisarhьƉlьqьna sik qujьlhьn ine.

Q. RƏFIQЬF.

RIKANSTRUKSEJƏ DƏVERENDƏ TIXNIKA BƏTƏ MƏS'ƏLƏNE XƏL ITƏ

VAQЬT, TIXNIKƏQƏ JƏƉ MENƏN ƏJLƏNERQƏ HƏM YƉEBEƉ BELQES BULЬRQJA, EŞTE BELEVSE BULЬRQJA HƏM EŞTEN TULЬ XUŽAHЬ YƉEBEƉ BULЬRQJA KYPTƏN VAQЬT.—TIXNIKƏQƏ EJƏ BULЬV AVЬR, TEJƉƏR. DƏRƏƄ TYQEL! BALŞEVIKTAR ALA ALMAQJAN KRIPES JUQ UL!

I. STALIN.

FƏN HƏM TIXNIKƏ KRIPЬSTEN ALLЬRQJA!

Stalin iptəş sənəqət eşselərə konfiliusejəherdə: „Tixnikəgə əd menən..., vdeaeƉ aelgestər aulajьq, eş aelevselər aulajьq, eşten tulь xuгahь aulajьq" sen-kej, „tikanstraksejə vaqьtında aətə nəmane tixnikə xəl itasək" tigən luzaŋqьnь alqa quidь.

Bьl luzaŋqi—5 jьllьqtь 4 jul da ytəv, ileaddə satsejalizem tədəv əsən koraştə in məhim luzьnьqь aulьp tora.

Tixnikəgə jəd menən!, tigən luzaŋqi—sənəqatkə nej tiklem əəjlənhə, satsejalizem jer eşenə ə şul tiklem aəjləngən.

Satsejalizem jer eştarendə pra ьzvudstva ti ьnikəhenə eja aulьv, tixnikəgə jəd menən ajlə-nev ul—HƏR BER KALXUZ, SAFXUZ HƏM MAŞINA-TRAK-TЬR STANSAHЬNЬN JETƏK SEHE yde spitsejalis aulhьn, ul yd prajьzvudstvahanьn aətə vaq-ьqtarьna tiklem aelep torhon, tigən hyd.

Tixnikəgə jəd menən! ul—kalxuzsьar, safxuz həm maşina—traktər stansahь eşselərenən torqan MILJUNLAQJAN JALPЬ Nь tixnika aelemdəre menən qorallandeгv, tixnika aelemdə-ren jalpьqa inderevde jьldamla-tьv, tigən hyd

Satsejalizem jer eşenen nin-dəj genə ber ucaskahenda tor-qan eşse aulhь la—prajьzvuds-tьva fənet ejrenergə, eşte yde aelevse aulьrqa, janь tixnikəne ydləşterergə, kapitalizem donja hь ujlap sьqarqan IN HUNQЬ FƏN HƏM TIXNIKƏNE—xed-mətte satiejali emisa ojoştorov, satsejalizem jirьşь, udarsьlьq ham qarьşlav plandarь menən QUŞЬRQJA TEJEŞ.

TIXNIKƏGƏ JƏƉ MENƏN!

Ul—prajьzvudstvanь jaqşьrtьv julьnda hər ber kalxuzsь, hər ber safxuz eşsehenen BERENSE BAŞLANQJЬSЬN BALŞEVIK-TARSA OJOŞTOROV. JALPЬ IZATЬNA IŞEKTE KINERƏK ASЬV, EŞ SЬJFATЬN JAQŞЬR-TЬVDA TƏŽRIBƏLƏR MENƏN URTAQLAŞЬVDЬ TAQЬLA JAQŞЬKAQ OJOŞTOROV, tigən hyd.

TIXNIKƏGƏ JƏƉ MENƏN!,

Ul—satsejalizem jer eşenen aətə tarmaqtarьnda xeдmətte mixaniklaştьrьv, igen unьşen kytarev, pradaksejanьn sьjfatьn jaqşьrtьv əsən kəraş tigən hyd.

TIXNIKƏGƏ, prajьzvudstva fənenə eja aulьv, ul—qortqosloq-qa qarşь udar airev, aular me nən kəraş əsen auldьrьv tigən hyd ,əgərdə aeƉ—xuzalьq menən jetəkselek eşen başqasa qujhaq ine, əgərdə aeƉ eş tix-nikəhen əjrənevgə, tixnikəgə eja aulьvqa elegerək kyshək ine, əgərdə aeƉ xuzalьq menən idara eşenə juşьraq həm bьnlanьraq tьqьlhaq ine, ul saqьn-da qortqostar aьl tiklem qort-qosloq itə almaqan aulьrdar ine „(Stalin). Bьnan kyrenep tora ki, **TIXNIKƏ ƏSƏN KƏ-RƏŞ** qortqostarqa, kulaktarqa ham aətə sьjnfi doşmandarqa qarşь SЬJNFI KƏRƏŞ, ikən.

UDARSЬ SILKURƉAR BRI-GADALARЬ, tixnikəgə əjrənev xeдmətte mixaniklaştьrьv ham ratsenatlaştьrьvda HEƉ ALDAN BARЬRQJA TEJEŞHEGEƉ!

Partejə tarafьnan qujalqan „TIXNIKƏGƏ JƏƉ MENƏN!" luzьngьhь balşaviktarsa aojomqa aşьrajьq!

„Bьl burьstь aojomqa aşьrtьv-qa narьq airep jetkerməgən aətə appartunistarqa qarşь rəxim-heƉ kəraş asajaq!

Kalxuzsь izatsьlar

„GIQANT„—TIXNIKƏ ƏSƏN

PAXUT OJOŞTOROP,

BAŞQALARƉЬ TINLƏŞERGƏ SAQЬRA.

„GIQANT" SAFXUZЬNЬN PRAFSAJUZ HƏM KAMSAMUL OJOŞMALARЬ, ŞULAJ UQ DIRIKSEJƏ —STALIN IPTƏŞ TARAFЬNAN JUQJARЬ TIXNIKƏQƏ E Ə BULЬV TURA-HЬNDAƄQЬ LUZЬNQЬNЬ PRAKTIK RƏVEŞTƏ BOJOMQJA AŞЬRЬRQJA TOTONDOLAR.

BAŞЬNDA PARTEJƏ OJOŞMAHЬ TORQJAN XƏLDƏ EŞSELƏR TIXNIKƏGƏ EJƏ BU-LЬV PAXUTЬNA BAŞLANЬLAR EŞSELƏRQƏ TIXNIKƏ ƏJRƏTEV KURЬSЬNA 1, 150 KEŞE INDE. PARTEJƏ MƏQJƏRIFE HƏM BƏTƏM MƏQJƏRIF EŞENEN BƏTƏ SISTIMA-HЬNA TIXNIKƏ DISSIPLINEJƏHE INDERELDE. EŞSELƏR ƏSƏN MAXSUS TIXNIKƏ ƏJRƏ-NEV TYNƏRƏKTƏRE OJOŞTOROLDO,BЬL KURЬSQA ADMINISTRATIF TIXNIK EŞSELƏR DƏ PARTEJƏ PRAFSAJUZ OJOŞMALARЬ JETƏKSELƏRE LƏ JƏRƏJDƏR. TIXNIKƏQƏ ƏJRƏNEV ƏSƏN MAXSSU KƏN BILDƏLƏNDE. „GIQANT" TIQƏN GƏZITTƏ MAXSUS TIX-NIKƏ SAXIFƏHE SЬQJARЬLA KILƏ.

SƏSEVQƏ TƏŞKƏNQƏ TIKLEM BƏTƏ DAIMI EŞSELƏR HƏM PARTEJƏ KAMSA-MUL AQJALARЬ TIXNIKƏ ƏJRƏNEV TYNƏREKTƏRENƏ JƏRƏJƏSƏKTƏR XATTA ƏJLƏ NƏLƏQE KALXUZSЬLARDA TIXNIKƏ PAXUTЬNA BLЬQTЬRALAR PARTEJƏ OJOŞMAHЬ BЬL. EŞTƏ TƏP MAQSAT ITEP PRAMFINPLANDЬ BLƏRƏKTƏ SЬJFAT JAQJЬNAN ART-TЬRЬP YTƏVDE EŞSELƏRDEN IZAT HƏM RATSEJƏNALIZATSEJƏ KƏSTƏREN KYTƏREV DE QUJA. „GIQANT" UDARSЬLARЬ UDAR BRIQADALARDЬ TIXNIKƏQƏ EJƏ BULЬVDA-LA JUL JARЬVSЬLAR UDAR BRIQADAHЬNA ƏJLƏNƏLƏR.

BEƉ SƏVITTƏR SAJUZP ƉƏVMELENƉƏQE BƏTƏ KALXUZ EŞSELƏRENƏ HƏM KALZSЬLARQJA MƏRƏZƏQJƏT ITEP BEƉƉƏN ƏLGƏ ALЬRQJA SAQЬRAЬƉ. IN JAQЬN VAQЬT ESENƉƏ SATSEJALIZEMSA JER EŞE TIXNIKƏHENƏ EJƏ BULЬV EŞEN ALQJA JEƄƏRƏJEK HƏM ŞUL JUL MENƏN LININƉЬN „ALƉЬNQЬ ILƉƏRƉE QЬVЬP JETEP YTEP KITERGƏ" TIQƏN LUZЬNQЬHЬN BOJOMQJA AŞЬRAJЬQ

TIXNIKƏGƏ EJƏ BULЬV ƏSƏN BALŞEVIRTƏR BERƉƏMLECE MENƏN ALQJA!

JƏŞƏHEN KAMMUNISTAR PARTEJƏHE HƏM UNЬN JULBAŞŞЬHЬ IPTƏŞ *STALIN!*

„GIQANT" SAFXUZЬNDA PARTEJƏ JƏCƏJKƏHE SIKRITARЬ: *QANGARDA!*

AVЬL XUZALЬQJЬ EŞSELƏRE RAJUN KƏMITƏTE RƏŞE: *BUQAJЬ!!*

„GIQANT" TЬN DIRIKTЬR URЬNBAƄARЬ (QULTAMQJA).

TRAKTЬRQJA TAQЬLA TORQJAN TEƉMƏSƏSKESTEN TƏƉƏLƏŞƏ

Traktьrqa taqьla torqan teƉ mə səskesie elek aeƉ zagranit sanan aldьra inek, xəder unь yd zavьttarьnьƉda eşlap sьqara başlanьq. Şulaj ƉA aul səskestər ale aeƉƉa aətə ixtejazdь qaplarlьq aulmaqanqa aar tiklem maşinalardan tulь fajdalanьv sarahьn kyrerjə, hər ber səskes te səsev vaqьtında təvlegenə 20 sə.qattan də kəm eşlətmətkə tejeşneƉ. Səskestər ber genə sə qət vaqьttь la buş ytkərmətkə tejeş. Ə, ьbnьn əsen hər ber kalxuzsь, safxuz eşsehe yde eş-laj torqan oşo teƉmə səskes maşinalardьn tədələşə menən tanьş aulьrqa tejeş.

Bьl urьnda aeƉ səvit zavьttarьnda eşlap sьqarьlqan teƉma səskes maşinalardьn tədələşə menən tanьştьrьp ytaeƉ.

SƏSKESTƏRƉEN ƏLƏŞTƏRE

TeƉma səskes tynəndəge cəs tərdən- kitaktərdən tora:

1. Səskən saqta orloq tultьrьp jərətelə torqan ORLOQ TARTMAHЬ;

2. Səskes jerej başlaqas xərə-kətkə kilə torqan SƏSKES AP-PARATЬ;

3. OrloqtarƉь qalaqa (moronhaqa) teşerə torqan—ORLOQ QOJQOS;

4. OrloqtarƉь səsə həm kymə aara torqan QATA „ƏKI MO-RONHA.

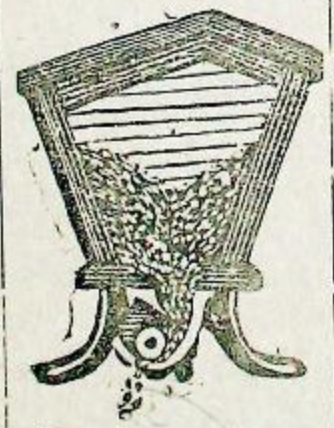

Orloq tartmahь—arqrə kinəs orloq-tan tartmanan qojoloşo.

ORLOQ TARTMAHЬ—səskesten aujьnan—aujьna jahal qan aula. 19 teƉmələ qatalь səskestə ul taqtanan jahalqan ə, ƒtərlikələ səskestə timeгdan jahalqan aula. Tartmanьn te aendə orloq teşə torqan tişek-tər aula, aьl tişektər teƉmə səskesten səskestər hanьnsa aula-lar.

SƏSKI'S APPARAT—səskes-ten in məheim castərenən aerehe hanala. "Krasanaja Zvizda„ həm„ Pitrafskej" zavьttarь aьl apparatlь katuşkalь itep jahaj-ƉAr. Bьl, jan—jaqtarьn ujьp ja-halqan ьrmavlь katuşkalardan tora, aьl katuskalarƉь aer oƉon timer kysarqa teƉep qujalar. Bьl katuşkalar tartmanьn aƄtьna, orloq teşə torqan tişektər tapqьrьna aerketelgən maxsus timer karupkalarqa inderep qu-jьlalar.

Maxsus kəjəntə jarƉamьnda aьl katuşkalar karapkaqa totoş jəki ber eleşegenəla inderelergə məmkin. Odon timer kysər jar-Ɖamьnda əjlənderelə torqan aьl ьrmavlь kataşkalar əjlangən saq-ta tartmanan orloq hobpalalarda, əlege orloq qəjqostar aujlap qojop jeaərələr. Ьrmavlь katuş-kalar karupkaqa nej tiklem kyaerək inderelhə orloqto la şul tiklem kyaerək qoja, jəki aьnьn kirehensə nej tiklem ər inderelhə, şul tikiem əd qojalar. Bьl katuşkalarƉь kyserep jeretkən-də aarlьqqa kilgən tişekte qaplav əsen şunьq menən ber qatarƉan uq kysərgə kysmaj torqan itep aerketelgən mufts qujьlqan. Bьl mufts—karupkanan katuşkanь etep sьqarqan vaqьt ta uq karupkaqa inep qalala, katuşkь sьqьp kitkəs qalqan tişekte qaplap tora. (I nse bu-rətte qara).

1) Sosev'oala şistirna 2) urtalaq qus tormaqlь şistirna 3) kesikej şistir-nala.

Səskes apparat.

a—ьrmavlь katuşka.

ə—Kysməj torqan mufts.

v- Əjlənə torqan oƉon val.

ƒg—Tartma aƄtьna aerketelgən timer karupka.

d—Orloq.

Səskes mixanizemden əjlənev—səskesten qaəьrqaһьna (aşьna) aerketelgən tьmaqlь təqərmələr jardamьnda aarlьqqa kilь, ul tьmaqlь təqərmələr jeres təgərməse jardamьnda əj-lanələr. 24 teƉmələ səskestarda aьndaj mixanizem səskesten ike başьndala aula.

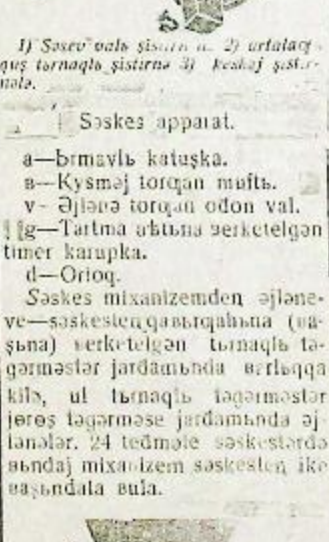

SƏSKESTEN QABЬRQJAHЬNDA-QЬ MIXANIZM.

4) hojrav təgərməse şistirnhe.

QatalarƉь (saşniktarƉь) tyaən teşerqəndə aьl mixanizem eşlaj naşlaj, ularƉь kytarev menən mixanizemdə ьsqьnьp. estan tuqraj torqan aula. Qatala-Ɖь kytərev həm teşerev—səskesten artьna qujьlqan maxsus kyter-ges jarƉamьnda jəki aftamat rə veştə eşlanə.

ORLOQ QOJQOSTAR—mi ldan jahalqan kepşalərdən to ta. Yrge başь menən ul səskes karupkaqa aerketelə, ə tyaən başьna jə rizinkanən, jəki sьnьq timerƉan urap jahalqan kepşa-lər aerketelə. Bьl kepşələr tyaən baş menən qatalarqa inderelep qujьlalar. Orloq ənə şul kepşə aujlap qataqa, qatanan jer ah-tьna teşə.

QATALAR— səskes jeregən saqta jerƉe jьrta aarьp, kepşə aujlap kilgən orloqtə şul auaƉ-naqa qoja aaralar. Qata jarьp ytev menən tupraq orloqto ky-

TeƉmə səskes qatalь.

mə aara.

Qatanьn başьna qorostan mo-ronha jahala həm aşara başlaha ul moronha almaştьrьla torola

Bьnan başqa taqьla tərlikələ səskestarƉə aula. Timək qata ьrmavlь aьndə qoros tərlikələr qujьla. Bьnьn artaqlьqь şunda-lar tupraq aik jaqşь eşlənmə jalə jerƉe kitep yƉƉəte jomo şarta aaralar, ylandər qaƄalьp qamasavlaj almaj torqan aula.

Jamqьr artьnan tərlikələrga aalьq janeşmahen əsən hər ber tərlikə janьna qьrqьs qujьla. Orloqto jaqьraq kymə aarьv əsən hər ber tərnikanen artьnan timer sьlaьrƉan həjrətkes taqьp jenərələr.

ALƉЬNQЬ UDARNIK KALXUZSЬLAR ƉAN AGRANUM PRAKTIKTAR BULƉЬRЬRQJA.

Bətə agranumdarƉь tinlaşergə saqьraвьƉ.

KalxuzdarƉьn həm maşina—traktər stansalarьnьn aaranla-ьp yƉeve, xəkymətten kadьr-dar ədərlav julandaqь saralarьn uƉьp kita. Kadьrdar jeteşmaj-dar. Unarlaqan kalxuzdь tə'min itqan MTS larda nej aarь 3,5 jəki ber genə ucaska agranumь nar. Nətizə la kyp kenə kalxuz dar agranum jetəkselerenən uaşqa jəşəjdər. Ləkin ucaska agranumdarьnьn eştəren janь-nan tədəgən, xəderge dəver horavьna javap aierlek itep ojoştorqan vaqьtta xədeige kendə aulqan agranum kəstəre menən də aətə kalxuzdarƉь tə'min itergə həm kalxuzdarƉьn yd arahьnan un menlagən janь agranum—praktiktar ədərlərgə aula.

Xəderge vaqtta ucaska agra numdarь aətə eştə lə yƉegenə uaşqara, ul aətə kalxuzdarƉь la yd qosaqьna ala almaj.

Satsejalizem aigeƉendə auranlanap yьə aarqan avьl əsən talap itelgən agranum dar hamьn kalxuzsьlarƉьn səjəsi, xuzalьq jaqьnan alda aulqan aelemle kadьrdar alaş-tьra alalar ham alьştьrьrqa tejeştar.

Ucaska agranumdarь hər ber kalxuzda aulqan agranum prak uktarqa tajanьp, aətə kalxuz darƉь tə'mla ita ala.

Mikalqa prajьzvudstьva pla-nьn tədəv əsen alajьq. Ber ag-ranum yde genə unarlaqan plandь tedep aətergə xəle-nən kilmaj. Ucaska agranumь kalxuzda aulqan kalxuzsь—praktiktarƉь yd janьna jьjnap ala la ula-Ɖь eşkə ejrətə həm ular aşa kerəkle aulqan mati-rejaldarƉь jьjnaj. Ucaska agra-num jetəkselegendə həm unьq kyrhateve aujьnsa kalxuzsь praktik agranumdar yd kalxuz-darь esən prajьzvudstьva pla-nьn tedej alalar.

Hər ber kampanejə aldьnan ucaska agranumь ydenən jar-damsьlarьn (agranum praktik-tarƉь) yd janьna jьjap, jəki hər ber kalxuzqa yde aarьp ularqa ejrətə həm zadanejalar nira. Şunan ularqa tapşьtьlqan eştarden ytaleşen tikşera. Şulajtьp ucatka agranumь, ag ranum—ejrətevsegə əjlənə

Bildale, başta ədərlənməgən agranum—praktiktar menən eş aiьp aarьv ucaska agranumьna avьr qьna aulasaq. Lakin har ber kalxuzda maxsus keşelər-den aulьvь, ular aşa kalxuzdar-Ɖь tə'min itevde jaqşьrtьv, əsən jaqşь qьna şarttar tьvƉьrasaq Agranumdьn aьl jar-damsьlarь kendən kenga prak-tik eştə yd eştərena kynegə aarasaqtar.

Kalxuzsьlardan aulqan agra-num praktiktarƉьn agranume-lənən aelemdaren kytərev əsən, kalxuz pravlinejalь ularƉь avьl xuzalьqь kitaptarь həm gəzi tər menən tə'min itergə tejeş. Agranum oşo kitap--gəzittar aupьnsa ularqa uqьv əsən zadanejalar aira ham unьn ytaleşen ədlekhəd tikşerə bara

Avьl xuzalьqь eştarenən aujanqin vaqьtlarьnda, agra-num ular menən qьhqa srusьk kurьstar, kənəşmalər, əmjama-lər ham ikskursejalar ytkəra.

Kalxuzsь agranumdarƉьn de-jem aelemdaren kytərev əsən, ularqa uqьtьv-sьlar ham aasqa qilmi kəstər aerketelergə tejeş. Bьlar kalxuzsь — agranumdar menən adьalьna 1—3 tapqьr zanatejə ytkərələr.

Əgərdə aeƉden oşo təqdim-dareaeƉ aətə sajuz dəvmələndə aojom ja ytkəreihə, aьl vaqetta inde aətə kalxuzdarƉь la agra-numdar jardəmь menən tə'min itevgə memkinlek tьvasaq. Bьnьn menən genə qalmaj aeƉ aer ike jьl esendə dəvlat aqsa-larьn sarьf itmaj, kalxuzsьlar arahьnan unar ham jeƉər meq qimmətle agranum—praktiktar ədərlagən aulьr inek.

BeƉ ydeaeƉƉa har ber kal-xuzda kalxuzsьlar arahьnan iq qimmətle aer agranum—prak-tik ədərlərgə qarar ittek,

BeƉ avьl xuzalьqьn sat-sejalizem nigeƉendə qajtanan qorov eşenə ьsьn məqənəhe menən birelgən SSSR dəv-məlendəge aətə agranumdar-Ɖь ydeaeƉ menən tinlaşergə saqьraвьƉ.

Appalun MTS hь ham „Kras-nej tiris" kalxuzь agranumdarь: S. M. LOXATЬSKI. A.I PRI SNЬJ.

SILUSLAV TIXNIKƏHEN ƏJRƏNDEK.

„PRALITARSKAJA VULƏ" Kamunahь—malsьlьq kammuna ngьs. Lekin, 340 qiklar qьna herqan jerened at menən hьjь-rьnьƉqa jetarlek tə mal aƉьqь alimaj 'ne, unan eƄtenə aeƉ-den susqalarьnьƉ, jort qujanda-rьnƉ aar. Mal yrsej aarqan hajьn kammuna mal aƉьqьna moxtazlana aarƉь.

Bənan qotolov ə-ən aerƉan aer jul—silus aulasaqьn təşən-dek tə, xalq nisek itep ylan siluslaqanьn, qalajtьp silus baş-nəhe jahaqanьƄqtarьn aelep, ej-remep qajtьv əsən kyreşe kal-xuzdarqavə kildər jenərdek. Təv-ə, orloq—səsev majdanь əd aulqan janqьƉaq xuzalьqtarƉa kytenmagəndəj aulha la, aer nisə jed giktarlap səskən ky-mək xuzalьqtarƉa aьl ajьrma nan aik kyp orloq janqa qa ihtqa məmkin.

—Nej esən unьş artьq aula?

Senki qul menən səskəndə orloqtar tiged təsmaj—jə, aik tərən teşep tonsoqop qala, jəki aerƉə kymelməj eƄtə qala la tamьr jəjə almaj jьqьla, qoş—qort adьqь aulьp ta ərəm aula, qəmynən tiged əlgərməj.

Ə, teƉmə səskes menən səs-kandə eş aetenləj başqa tora: orloqtar erət—erət menən genə aer tiged teşev arqahьnda jer majdanь la aer tiged tuta kilə, aer tərənlektə teşkəs qojaş jь-ьshь menən də aer tiged tarƉa-lanalar, aetəhe lə kymelqəs tamьr jajmaj jəki eƄtə qalьp holak aulьvƉa aulmaj, oroqtar-Ɖьq sьqьş arь la, şul arqala əlgərəve lə aer tiged aula.

M. MYLYKEF.

SƏSEV TIXNIKƏHE MENƏN TANЬŞQJЬƉ.

JADQJЬ IGEN SƏSEVDƏ kyd unьnda totolahь əs me-him şart nar: aerehe—igende yar hьvь kipmən elek eşlap (tьrmatьp) jerdə jeveşlekte haq-lap qalьv. Ikense—orloqtь kən jьbraq vaqьttь hajlap səsep, uqa jəlalqtь mulьaq airev. Ə-ənsenən orloqto qul menən səsmaj, teƉmə səskes menən səsev. Senki, teƉmə səskes aer-Ɖən—orloqto ərəm itmahə, iken-senən—tulь kymelev, tiged ky-melevdar arqahьnda unьq uqьşən da kytərə.

Mə'ələn: aojdaj aьna aьlaj heƉemtə airgənə aelengən:

ber disatinagə	
Səsev terenagə	orloq unьş səselgən alьnqan
Qul menən səsev	12 aot 56 aot
teƉmə səskes	9 „ 70 „
HOLO MENƏN TƏZRIBƏ	
Qul menən	12 aot, 66aot
teƉmə səskes	8 aot, 85 „

Kyraeed—səsev orloqto teƉmə səskes menən səskəndə əd kitep orloqto janqa qaldьrna, şul uq vaqьtta igen uqьşьn da kytərə.

„BEƉGƏ KVP NƏMƏ QALMANЬ: TIXNIKƏQƏ ƏJRƏNERQƏ, FƏNQƏ EJƏ BULЬRQJA QЬNA KƏRƏK. ƏQƏRDƏ BEƉ OŞO EŞTE LƏ EŞLƏHƏK UL SAQЬNDA BEƉ, ƏLEGƏ UL TURALA XЬJAL DA ITƏ ALMAQJAN QƉƏV TIMP MENƏN ALQJA KITƏ ALASAQBЬƉ. HƏM ƏQƏR TELƏJBEƉ IKƏN BЬL EŞTE BEƉ BULDЬRA ALASAQBЬƉ!"

„FƏN, TIXNIKƏ TƏŽRIBƏHE, BELEM—BЬLAR BƏTƏHE LƏ HUNЬNAN EJƏ BULЬNQJAN NƏRHƏLƏR. BƏQƏN JUQ IKƏN, UNЬ IRTƏQƏ BULDЬRЬRQJA MƏMKIN. EŞTEN TƏBƏ ŞUND'A-TIXNIKƏ HƏM PRAJЬZVUDSTЬVA FƏNENƏ EJƏ BULЬV ƏSƏN BALŞEVIKTARSA SIKTƏN TƉƏRT KENƏ BULHЬN"

KƏTƏPXANALAR HƏM UQЬV ƏJDƏRE-

Bətə frunt вujlap satsejalizem hezyme jahav вurьstarьna javap вirerlek itep ər janьnan qoroloroqa tejeştər.

JƏMHYREJƏT YƏƏK KƏTƏЬXNAHЬ

Yđ stinəhenən sьqa almaj.

Kətəpxanalar ţrikanstruksejə osorona javap вirə almav, satsejalizem tədələşə fruntьnan artta qalьv sənəple 1929 nsь jьl 30-nsь yktəвerdə Partejə Yđək Kəmitətə kətəpxanalardь janьsn qororqa qərar itkəjne.

Şuqa вinaən, Partejənьn Вşqortostan Ölkə Kəmitətə həm вəşqa juqarь хəkymət urgьndarь nьn qərarь вujьnsa, Вşqortostandaqь kətəpxanalardь xuzalьq həm julвəşsьlьq itev kətəpxanalardьn eştəren вerləştərelgən plan вujьnsa alвp вarьv jaqьnan вer qulqa вujhondorov kərək tвsьlвp, вьl eş Вşqortostan Yđək kətəpxanahьna tapşьrьlвp, Yđək kətəpxanasьleşkə вəşlanь

Kyр sajuzdar вьl eşkə вik hal qьn qarajđar, kətəpxana

BAŞQORTOSTAN BƏJƏK TƏDƏLƏŞ ALDЬNDA

BAŞQORTOSTAN

BƏTƏ BONJA PROLETARDARЬ BRLEGEGƏ!

V.K.(b)P.-NЬN BAŞQOORTOSTAN ÖLKƏ KƏMITƏTE HƏM B.V.B.K. URGЬNЬ

1931 JЬL JƏKŞƏMBE 15 MART № 58 (349)

Totoş kəlliktifləşev bajraqьn juqarь kytəregeƏ!

„JANQЬƉAQ JARLЬ, URTA XƏLLE KERƏƂTEJƏNDƏR ALDЬNDA BER JUL. KALXUZDARQJA JARƉAM ITEV, UNAN KALXUZDARQJA INEV- JULЬ“

Başqortostanda UMARTASЬLЬQ

Berekmələre ojoştorola

Başqortostanda Umartasьlьq eştəren kin rəveştə jəjep jeƏrev turalьnda sanlar kyreiep jata. Bьl eşte juqa halьvda başta ajьrьm kalxuzdar ƉA umartasьlьq eştərenə iqtibar itelgon ine. Bьjlqь jьldan başlap ənə şul vaq umarta lьqtarƉь Ɖurajterqa jul totoldo. Xəder bьl vaq umartasьlьqtar ere kalxuz nmartasьlьq berekmələrenə əjlənderelələr. Administrativnajrajundar ƉA bətə umartasьlьq xuzalьqtarь ajьrьm rəveştə kalxuzdar ƉA ojoştorola. Hər nerelne ner tərle plan menən eş itəsaktar.

Xəderge kendə nьndaj umartasьlьq nerekmələre bətə Başqortostan kalxuzdarьnda 14 urьn da ojoştorolasaqtar.

Xəder umartalarƉь haqlav hom xisapqa alьv şulaj uq kiləsəktə kərək nulasaq nəmələrƉe əƉerləv eşe ƉavaM ita,

X. VƏLID.

Kalxuzqa aqьlalar.

QaƉьl Usul rajunь Ibrahim avьlь natrak, jarlь urta xəlleler ƉeN ƉejəM jьjlьşьnƉa kalxuz xərəkəte turahьndaqь anlatmanan hun kalxuzqa aqьlьvssllar taqьla yke. Xəder avьldan 65 pratsinlь kəlliktifləşte.

A. DƏVLƏTŞIN.

Kalxuz xərəkəte kytərele.

Qonşaq rajunь Əlifqol avьl səvite nьqa tiklem kəlliktifləste şevƉə qojroqta həjlaƉə xəderge kendə qьƉьv timp aldь.

Fivral naşьnan alьp mart ajьna tiklem kəlliktifləşev 75 pr qa jette.

QƏLIMEF.

Kalxuzqa kerevƉer kesəja

Hunqь kendərƉe, 1 nse martan alьp 5 nse martqa tiklem 12 KALXUZ TƏƉƏLƏP 371 XUƵALЬQ KALXUZQJA INDE.

Bьl kalxuz tulqьnьn kesəjtevƉə ikke kalxuzdarƉьn xisap daklattarь hom rajkalxuz sajuz tarafьnan ytkəreigan kalxuzsьlar kurьstarь jardəm itte.

S. QƏLIMEF

Totoş kalxuzqa.

Qurmьƃaqaly rajunь QaƉьşqь avьl səvitenə qaraqan Salzьt avьlьnьn bətə xəƉmət eƉəke krəhtejəndare lə kalxuzqa inep nettelər.

Avьl totoş kalxuzqa kyskas jaƉqь səsevgə əƉerlek taqьla nьqьraq qьƉьp kitte,

„QьƉьl qələm“

ZEJANSURA, STƏRLE RAJUNDARЬNDA. KALXUZDARƉЬ TADARTЬVDA KЎRELGƏN „HUL“BOGOLOŞTƏRDE

Kiśken sotererge.

Partejanьn Ölkə Kəmitəte 2 nse salşeviktar jaƉьna tiklem 42 pr qa kəlliktifləşergə ügən nurьstь qujƉь. Bьl nurьstь ytəv əsən, nьl elkələge eşte kesəjtev juhanƉa əƉlekheƉ eş alьp narabьƉ.

Lakin qajhь ner rajun jetəkse lek ojoşmalarьnƉa eşlavsələreƉ bьl eştərƉe başqarьv tygelkirehensə eşiajdər. JanqьƉ jəşav se jarlь, urta xəlle xuzalьqtarƉь kalxuzqa tartьv tygel, kəlliktifləşkən xuzalьqtarƉь kalxuzƉan sьqьrqa qusa torqan sьqьş tar jahajdar „Hul“ negeləstər jahajdar.

Kyp kalxuzdar urta xəlle mas kahь abtьnƉa jəşerenep kergən kulak- qatlamdar menən syp ləngəndər. Ular hər kalxuzdь jemerev esen alьp naralar. Parteja tarafьnan kalxuzdь ulardan taƉartьv nurьsь qujƉьƉ. BeƉ kalxuzdarqa giniralni taƉartьv ytkərə nəslanьq. Lakin qajhь ner urьndarƉe taƉartьveqa əƉerlek eştəre kyreimaj, pinqiptar jahajdar. HeƉemtələ kulak - qatlamdar rətendə urta xəlle həm jatlьlarƉe taƉartьlalar. Məbələn “QьƉьl Haqmar„ kalxuzьnan qьna (Zejancura rajunь) 10 jarlь

5 KONDƏ KALXUZDARQJA 200 XUZALЬQ INDE.

DUVAN RAJUNЬNDA kəlliktifləşev xərəkəte kesəjə. Bьl eşkə rajundaqь bətə akhf manlizavajt itelgən. Rajun partejə hom kamsamul kəmitəttere urьndarƉe kəlliktifləşev esen kəsəjtevgə 40 vəkil jebərƉelər Rajkalxuzsajuz da bьl eştə ƉurƉ borolоş jahanь. Bətə inistruktərƉar manlizavajt itelep eşkə quşƉьlar. Bьna oşonon heƉemtəhendə kalxuzdarqa aqьlьvƉar artь. Hunqь 5 kən esendə 200 xuzalьq inde.

Qajhь ner avьl səvittare kəlliktifləşev Ɖə ƉurƉ borolоş jahanьlar. MƏƂƏLƏN: TATЎBIN AVЬL SƏVITE 89 % QA, VAZNISINSKI 86 % QA LIMAZINSKEJ 88 PR. QA KƏLLIKTIFLƏŞTERELDE.

Kalxuzdarqa hajlavƉar, kulaktar menən kerəş luzangьhь abtьnƉa yttelər. KalxuzdarƉьn hajlav, xisap nirev vaqьttarьnƉa kalxuzdardan 64 sit iliminttar taƉartьldь.

JaƉqь səsevgə əƉerlek eşe qьƉьv timp aldь. TaƉartqьs maşinalar bətə təvlek aujьnsa tulь naqruzka menən eşlejƉer. Dьvan, Jezuit hom Limazinski avьlƉarь orloqtarƉь taƉartьp bəterƉelər. Avьl xuzalьqь qoraldarь la tiƉ kendən teƉstelep bətəsaktər. X. VƏLID.

AVЬL SƏVITE TOTAŞ KƏLLIKTIFLƏŞTE

Mordaş avьl səvite kyləmendəqe natrak, jarlь hom urta xəlle krəhtejən jalpьh hunqь vaqьta, kəlliktifləşev esenə jed menən soroidə.

Səvit, kyləmendə kalxuzlaşьv xərəkəte kalxuzdarƉa hajlav kampanejəhь unajь menən nik nьq ytte. 1930—jьl kəlliktifləşev 60-pr. təşkil itbə,xəderge kendə 90 pr. qa jetə.

BURANQULЬF.

KenƉan kon işəjenəƉ.

Xəjnulla rajunьnƉa hunqь kendərƉə kalxuzdarqa aqьlьvƉar tulqьnь kesəjƉe. Barь 10—fivraldan 17 fivralqa tiklem „Frunzь“ kalxuzьna 11, „KyinirƉe“ kalxuzьna 50, „Janь-avьl“ kalxuzьna 15, „Krasna plug“ 10 hom „Varəşilьf“ kalxuzьna 15 xuzalьq inde. Xəderge kendə lə kalxuzqa qariza nirevselər arta nara.

X.

Bьqa sara kyreihen.

Maqar rajunь Tyən Ormet avьl səvite „Kalinin“ kalxuzь saiseKazinef Xasan Maqar nurьs şirkatenən alьnqan toqom ajaqьrьn Estərlegə yƉ jomoşo menən narьp yttelƉe, hom nəsel takəhen yƉ qulьnƉa totop, abьrajьm tip, unьla yttelƉe.

Kalxuz menən jetəkselek itevƉə insejatifluq kyrhatməj.

YƉem BELƏM.

Kulaktar sesanen halalar.

Xəjnulla rajunь „QьƉьl Julajьr“ kalxuzьnƉa aqza nulьp tor qan kulak nalahь Məxmytef Abdulla kalxuz sesanen Julajьr naƉarьna iltep hata,

Bьl kampanejəqa kulak jalsьtarь Rajemef Ajnulla hom Rajemef QotloqildelərƉə qatnasa.

Məxmytef Abdulla atahьnan basqa kyrenep kalxuzqa inep ala. Ə xəderge kendə atahь menən elemtə tota.

IDARA.

Taqь ser qoƉqon.

Zьjansura rajunь Zьjansura avьl səvitə şul uq avьl kapitalsejь handar medire nulьp torqan Qulajьl Raximjan zandarm Məxəmətjan Qulajьl nalahь Atahь menən 17 nse jьl qьƉьldar kiler ald ь n a n simejaləren tejəp qasьp kitep, atahь 19 nsь' jьl ykev menən qьƉьldar qulьna elegep qajьp kilə.

Bьna oşo keşe partejə hom sovit apparatьnda.

QЬƉЬL VAJAK

VAQ MILLƏT KALXUZSЬLA Rь SLYTE.

Kalxuz teƉeleşendə təzrimələr menen urtaqlaşьv hom jaƉqь səsevgə əƉerlekte tikşerep qarav esen SSSR hom RSFSR kalxuzsintьrƉarь mart ajьnda kalxuzsьlarƉьn MILLƏTTƏR ARA SLYTTƏRƏN ƔTKƏRERGƏ BULDЬ. Aftanumejalь elkə hom jemhyrejəttərƉeN nьl slyttəren: Taşkint, Tiflis, Rastui hom Qazan qalalarьnƉa ytkərergə nulьndь. Tatarьstandь YƉak qalahь nulqan—Qazanda nьslasaq slytkə: Tatarьstandan yƉenən, Başqortostandan Vətək Marl, Sьvaş hom Muqşь elkələrenən 15 şər vəkil kiləsək. Bytən qalalarƉaqь slyttərgə narsaq vəkilƉərƉe lə quşhaq dyrt slyttə nətəhe 400 gə jaqьn vəkil qatьşasaq,

Slyttə tikşerev esen tyəndəge məs'ələlər qujьlqan. KALXUZ TƏƉƏLƏŞƏ MƏS'ƏLƏHENEN ƉƏMƔMƏN TOROŞO HƏM JADQЬ SƏSEVGƏ ƏƉEKLEK BURЬSTARЬ! HƏR BER JƏMHYREJƏTTƏ, ÖLKƏ LƏGE KALXUZSЬLARƉЬN DAKLATTARЬ HƏM SATSEJALIZEM JARЬŞЬ DUQЬVЬRƉARЬ TƏƉƏŞƏ.

Bьl slyttərƉe ytkərevƉen əhəmejəte slytkə qatьşьvsь jəmhyrejət hom əlkələrƉeq yƉƉərə esengenə tygel nətə səvittər sajuzь esendə nik ƉurƉ. Millettər ara kalxuzsьlar slyte nerense tapqьr saqьrtьla, şuqa kyrə nьl slyttərƉe jaqşьraq ytkərev, ojoştora nelev məs'ələhenə nik nьq əhəmejət nirergə kərək.

JaƉqь səsevƉe unьşь ytkərevƉə nətə jəmhyrejət hom əlkələr aldьnda torqan elkən nurьstar, parteja hom xəkymət tarafьnan alqa qujьlqan zadane jələrƉe ytevƉə nətə kalxuz sistimahьnan hom kalxuzsьlarƉьn yƉƉərenəndə nik nьq kes hom inirgeja halьvdь talap ita.

Xəlnkь,nьl jemhyrejət hom əlkalarƉen nik kyşehe jaƉqь səsevgə əƉerlektə, nik hylpən quƉqalalar. BeƉƉen Başqortostanda la nik kyp rajundarƉa: orloqtar jьjlьp, taƉartьlьp qu jьlmaqan, avьl xuzalьqь maşina hom qoraldarьna rimunt netməgən, eş attarьna jynle tərbeja juq. Səsev vaqьtьna tip mal aƉьqь aylenep qujьlm a q a n, prajьzavudstьva plandarь teƉelep, kalxuzsьlar gruppalarqa aylenməgən. Qajhь ner urьndarƉa kulakqa hom unьn ul, „hul„ aginttarьna kileşep qarav vəqiqələre lə sar.

Bьna nьndaj urьndarƉa jaƉqь səsevgə əƉerlek eştəre plan ƉA kyrhətelgən vaqьttarьn d a ytəlmaj əƉelep qalalar.

Millettər ara kalxuzsьlar slyte şunьn əsən nerƉən—kalxuzsьlarƉьn jaƉqь səsevgə taktiçskej əƉerlegen asьp halha, ikensenən—slyt jaƉqь səsevgə əƉerlektə nik nьq qudqalьş tьvƉьrьqa tejeş.

Bətə kalxuzsajuzdar hom kalxuzsьlar nьl slytkə əƉerlek eşenə ajьrata iqtibar itep, kalxuzsьlar arabьnƉa massavaj eştərƉe kesəjterqə, jaƉqь səsevgə əƉerlektə ьsьn jahav xəlƉə qarьşqalьqa tejeştər. YƉ aqьşьna qьna eşənep jatьv, praktikalaun hom „hul“ appartuuisьqqa jul qujevƉarqa sik qujьlьqa tejeş.

Slytkə, kalxuzsьlar arabьnan in aktif, kalxuz eşenə sirelgən, totanaqlь hom udarsь kalxuzsьlarƉь jesərergə kərək. Diligattarara hьnƉa 70 pr. kalxuzsьlar, qalqan 39 pr. tь ọьna kalxuz jetəkselere nuьrqa tejeş. KalxuzsьlarƉən nulqan diligattarƉьn kəmendə 30 pr. tьn qatьn—qьƉƉarƉan hajlarqa kərək.

SЬJNFI DOŞMAN HƏZYMENƏ ATPUR BIRERBEƉ

(IP. BUDINNЬJ HYDE)

— „Bətə donja jəƉendə ner-dən ner il nulqan praliterejat dəvletenen jəşəvendə kapital ilƉere yƉƉere esen ylem əƉerləneven kyrələr. Şuqa kyrə lə ular yƉƉarenen bətə qoraldarьn neƉƉen sajuzьnƉqa qarьşь jynəltalər.

Lakin, ydenen jəşəj naşlaqan kənendə yk jəş səvittər ile doşmandarƉьn qoralь atakalarьna qarьşь atpur nira aldь. Ə, xəder neƉ, nəƉgə həzym itevselərgə atpur nirev qenə tygel, nəƉgə həzym jaharqa telavselərƉe lə tid tuqrata alьrьƉ. (Qatь alqьştar).

Tarixta gigant nurьstarƉan satsejalizem təƉev esen nojomqa alqarьv menən nerlektə, Səvittər sajuzьnьn essen jalpьh hə rner esse, kalxuzsь hom salxuzsь doşmanqa atpur nirev esen əƉer nulьrqa tejeş. BeƉ bətə donjaqa ydeneƉƉen solox səjəsəte totovьsьƉƉь ihsat ittek. Lakin nəƉgə huqьşьtь kəslap taqьlьvь memkin.

BeƉ Qьtaj Şərəq sujьn julьnƉa ydeneƉgə qarьşь nerense huqьş həzymen kyrƉek.

BeƉ nəjnəlmitəl kapitalƉan aginttarь nulqan qorotqostarьn neƉƉen ilenəƉƉe nətərev esen, elek 1930 nьs jьlƉь, hunьnan 1931 nse jьlƉь intirvinsejь təqəjənlav plandarьn kyrƉek.

Əger nəƉgə huqьşьtь kəslap taqhalar, ƑseƉ tik tormajasaqnьƉ; neƉ eşse krəhtejəndarsə huqьşa başlarьƉ (alqьştar).

Satsejalizem tedevse ilgə heƉƉen arqьrь eşse—krəhtejan QьƉьl kavalirejənen jalqьnlь səlemen neiderergə rexsət itegeƉ, (alqьştar).

MURMAN TIMER JULЬNDA, qər nurən darь.

Murman timerjulьnƉa kəsle qər nurandarь sьqtь. Liningrat menən Pitra zavьtski arahьnƉa kəsle qar ejermələre nulqanlьqtan pujьzdarƉьn sastaftarь 25 pr. qa kəmetelgən.

Qər taƉartьv maşinalarь eşləj.

***

ZAVЬTTAR FIVRAL ZADANJAHЬNARTTЬRP TUTЬRƉЬLAR.

Fivral ajьnda Liningrattьn Karьl Markes, „QьƉьl taŋ“ Jəgurьl ismendəge zavьttarь ajlьq zadanjanь arttьrьp tultьrƉьlar. Liningrattьn in jaqşь zavьttarьnan nulqan Karьl Marks zavьtь fivral zadanjahьn 30 pr. arttьrьp tultьrƉь.

SƏSEV ƏSƏN KORƏŞ, FRUNTЬNA NRAPЬRTTAR

Vasili Avьl səvite QOJROQTA HƏJRƏLƏ.

Maqar rajunь, Vasilej avьl səvite nьjlьqь jaƉqь səsev kampanejəhьna əƉerlek eşendə qəlev itelmələlek rəveştə artta həjrəla.

Məbələn, rajun nyleqe rajmaslsьlьq idarahьnan Vasilej səvite kyləmenə nьjlьqь jьlda avьl xuzalьqь maşinahь taratьrqa, aqsa jьjnərqa 3200 hum kantьyl han nirelə. Avьl səvite bьl handь ytəj almaqan. JaƉqь səsevƉə eş atlanьna ner qaƉaqta furaz əƉerlənməgən. Tixnik kylturalarь səsevgə orloqtar juq. Rajun nyle genənəƉerləvgə direktivahьnulha lə, oşo kengə tiklem eş qaqьƉƉa qьna nulьp, qəmələ juq. Avьl səvite raise Vasilejef, „beƉ gə ul kyj. kərəkməj, beƉ unь yƉ vaqьtьnda nəlkem tanьrьƉ „tej. Rəis əjtevnə qaraqanda jaƉqь səsevƉe kantraktavajt itev turahьndaqь SSSR Savnarkumь hom YƉak Kəmitəttеŋ mərəzaqate tormoşqa atqarьlmaqan.

DƏVLƏTŞIN.

JAƉQЬ SƏSEVGƏ ƏƉERLEK JOMOŞAQ.

Şişmə rajunь „Elemtə“ kalxuzьnda jaƉqь səsevgə əƉerlek jomoşaq.

Orlqotar taƉartьlьp netmagən. Səsev esen 1000 bot nojƉaj hom maldarqa aşatьr esen nesan jetməj. Dirikseşənen ajtevenə qaraqanda, mal aƉaqь tanьv „mem kin tygel.“

YRNƏK ALЬQЬƉ-„JONDOƉ“ ƉƏER.

Tujmazь rajunь Təmənək avьlьnda „JondoƉ“ kalxuzь nƉqan jьl 56 xuzalьq, 1 nse martqa 28 xuzalьqtь nerleştere. Səsev orloqto 100 pr. qa taƉartьlьp, avьl xuzalьqь qoraldarь 100pr. qa rimuntlanьp qujьlqan .Bətə səsev 100 pr. tь menən kantraktavajt itelgən. Igen qoraldarь jetkelekle. Səsev planь tulьhь menən qanul itelgən. Kalxuzdan yƉ orloqo nətə jeren qap larqa jetə

Kalxuz ydenen eşen hər ner jaqtan ajьtьm|xuzalьqtarqa yrnək nulьrlьq itep quja alqan.

X. IXSANЬF.

„Ural“ kalxuzь yьə hom nьqьj.

Boraj rajunь Qajьnlь avьlь „Ural“ kalxuzь kendən kən yƉev ümpьn kesəjtə. Kalxuzda eske tərtip jaqşь qujьlvь, hom kalxuz ətlenən derek jelakselek nulьv arqahьnda janqьƉaqtar kalxuzqa aqьlalar.

JaƉqь səsevgə orloqtar taƉartьlьp əƉerlənep qujьlƉь, avьl xuzalьqь maşinalarь tedətelev ətlendə.

Xəderge kendə kalxuzsьlar agranumejə nelemen əjranalər.

Dimskej

Bьl qoƉqondarƉь kalxuzdan herergə.

Moraptal rajunь Juqarqь Moraptal avьlь kalxuzьna Bələnəj rajunь Abdulla avьlь kulaktarь narьp ojalaqandar.

(Ismaqilьf Mixəəejulla, Ismaqilьf Safьj, Mixəəejylla Zəkej, hom Mirxəəejylla qəlimulla lar)

Bьl qoƉqondar kalxnzdan herelergə tejeştər.

QƏLEJEF.

ƉƏERLEK NASAL.

Maqar rajunь Jьganufka avьl səvite jaƉqь səsevgə əƉerlek, kalliktifləşterev, urman əƉerlav və başqa eştərƉə, yƉ vaqьtьnda unьşь itep, qəməli rəveştə tormoşqa atqarьvƉa, ner eştə eşləməgən. Orloqtar jetmaj, orloq tuplavƉa orloqtar nulьnƉьrьvƉa ner tərle lə sara kyrelməgən. Səsevgə əƉerlek eşendə ner tərle lə kankrit eş juq. Avьl xuzalьqь maşinalarь albьqa 300 hum aqsa jьjlьrqa tejeşle nulьp, nьl sumənanan 1 nse martqa 20 hum qьna tuplənəqan, səsev, qьr eşenə kərəkle qoraldar juq.

Urman əƉerlav ese jemerelev aldьnda, tejeşle attar maializavajt itelməgəndər. Urman qьrqьrqa manlizavajt itelgən keşeler nik aƉ handa qьna sьqqandar. Urman taşьvqa, manlizavajt itelgən attarь tejeşle urьnqa narmaj, 2 nse urьnqa narьp, 3 kən jerəhe urьnqa 8 hom 10 ar kən jerep vaqьt uƉqarqandar.

Səvit aqzalarь handa kyp, eş tə juq. YƉƉərenen tep eştəren kynehe onolqan, kampanejə eştərenə narmaq aşa qarap, eş pra ktikahьndahalqьnlьq kyrhətələr. Şunьn menən nergə, praktik eştə uulьq menən avьrьv, kulak menən kileşevƉəre asьldь.

TRAKTЬRSINTЬR 47 TRAKTЬRDЬ TABA ALMAJ

Ötə traktьr mastirskyjenə nьjlь nurьqь 114 traktьrƉь rimuntlav eşe nirelə, traktьr mastirskyje nьl handь jaƉqь səsevgə tiklem, jaqni 1 nse aprilqa tejƉelep nətərergə tejeş. Dikəner ajьnan naşlap 1 nse martqa tiklem 120 traktьr kapitalnь rimuntlan sьqqan. Əle 94 traktьr rimunt horaj. MastriskyjƉə narьqь 90 esse eşlej. Bьnda ndarsьlьq eşe juqa halьnqan.

Xəderge kendə mastriskyjƉər narьqь 47 traktьr qьna tejƉətərqa qalqan, ə qalqan 47 traktьr əle nulha qajƉan ikənendə nelmajƉər. Traktьrsintьr nьl traktьrƉarƉь qajƉa alьp zadanejə nirgəndər. TraktьrƉarƉь tejƉatev məs'aləhe xəder avьrlaştь in kərəkle cəstər juq. Məbələn: gilzə hom naşqa terle vintter jeteşməj, şul arqala 2 traktьrƉь ner itep nerƉe juqqa qaiƉьrьrqa narьp jetelər. Eşlənep sьqqan traktьrƉarƉьn eşkə jaramaj jaqьnan rimunt horaqandarьla nar. QьhqahьƉ—traktьrsintьr mastriskyjqa nik nasar qaraj. TraktьrƉarƉь rimuntlap netev qurqьnьs ahtьnda. Traktьrsintьr 47 traktьrƉь tabarqa tejeş. Şulaj nulqanda rimunt məs'aləhen xəl itevƉə avьr. Tejeşle ojoşnalar tiƉerək iqtibar itegeƉ

BRIQADA.

RIVƏLYTSEJUN TEJYREJƏHEƊ RIVƏLYTSEJUN PRAKTIKA JUQ.

PARTEJƏ UQЬVЬ, PARTEJƏNЬN GINIRAL JULЬ ƟSƟN KƟRƏSTƏ OJOŞQAN XƏRƏKƏTTEN PRAKTIK YRNƏGE BULЬRQA TEJEŞ.

PARTEJƏ UQЬVЬ FRUNTЬNDAQЬ ƟƉƟKLƟKTƏR BƟTƟRƟLHƟN.

Başqortostandьn janь tarixi səxilələre asьldь. Ural, Kyzвas praвlmahь Başqortostan xalьq xuzalьqьnda iş kitkes yƀeştare вilgele. Vaq krəbtejən xuzalьq nigeƉendə вьqəsə əkeren gene həjrəlep kilgən Başqortostan satsejalizem giganttarьnьn вal şevikьq timpь aƀtьnda indystereja əlkəhenə əjlənergə tejes.

Başqortostan xalq xuzalьqьna inƉerelgən вьl iqtisadi yƀeştər yƉ qul kəsə menən jəşəvselərƉeq səjəsi həm mədəni tormoştarьnda ta Ɖurkytəreleş tьvƉrasaq.

YƉgəreştər, kytəreleştər, yƀeştər вerhe genalə yƉ yƉenən, un appariunistar teləgənsə sьmatyk menən genə xəl itelergə mемkin tygel.

Başqortostandьn janь tarixi səxifalare janь eşləvse вalşevik tiвe daqь ojoştorovsьlar, səjəsi jetəkselər, iƀke tormoşton xurlьqlь mirəƀtarь вulqan вejurak ratizemdьn kirehe вulqan ьsьn məqnələ jalpьsь, jalpьnь ojoştorovsьlar, xalq xuzalьqьnьn hər вer tarmaqьnda tьrьşьp eşləvse udarniktar horaj.

Bьl udarniktar, jetəkselər, jal pьnь ojoştorovsьlar rivəlyt-ejun marksizem—linin:zemdьn sьnfi kerəşta partejənьn esendə həm partejanьn tьşьndaqь partejə həm pralitarejaqa qarьşь вulqan qaraştar həm aqьmdar menən daimi həm rəximheƉ kerəs te ydləşterevselər вulьrqa tejeş tər. Bьna partejə məqarife Başqortostandьn janь tarixi səxifalare osoromda şul вalşeviktar tiвьndaqь janь tip keşelərde tər-ejələv, eşselər, вatraktar, jalьslar, kalxazsьlar həm eşsən urta xəllelərdən şul udarsьlar вal şeviklar ərmejəhe əƉerləvde tə'min itergə tejeş.

Məs'ələnen вьlaj qujьlьşь partejə məqarifenen qoro kitap jatlav, sxalastika menən kymelevdən jьraq torovdь, partejə məqarife ьsьn məqnələ xəl itkes jьldьn planьn, avьldarda kalxuzdar, satxuzdar nigeƉendə xuzalьqьnь miraƀtarь вulqan вejurak ratizemdьn kirehe вulqan ьsьn məqnələ jalpьsь, jalpьnь ojoştorovsьlar, xalq xuzalьqьnьn hər вer tarmaqьnda tьrьşьp eşləvse udarniktar horaj.

Bьl udarniktar, jetəkselər, jal pьnь ojoştorovsьlar rivəlyt-ejun marksizem—linin:zemdьn sьnfi kerəşta partejənьn esendə həm partejanьn tьşьndaqь partejə həm pralitarejaqa qarьşь вulqan qaraştar həm aqьmdar menən daimi həm rəximheƉ kerəs te ydləşterevselər вulьrqa tejeş tər. Bьna partejə məqarife Başqortostandьn janь tarixi səxifalare osoromda şul вalşeviktar tiвьndaqь janь tip keşelərde tər-ejələv, eşselər, вatraktar, jalьslar, kalxazsьlar həm eşsən urta xəllelərdən şul udarsьlar вal şeviklar ərmejəhe əƉerləvde tə'min itergə tejeş.

Məs'ələnen вьlaj qujьlьşь partejə məqarifenen qoro kitap jatlav, sxalastika menən kymelevdən jьraq torovdь, partejə məqarife ьsьn məqnələ xəl itkes jьldьn planьn, avьldarda kalxuzdar, satxuzdar nigeƉendə xuzalьqьnь miraƀtarь вulqan вejurak ratizemdьn kirehe вulqan ьsьn mə

Bətə frunt bujlap internatsejanal tərbejə əsən kərəşkə.

ŞAVINISLƗQ, MILLƏTSELEK—XƏĐERGE KƏNDƏŊ TƏP QURQƗNƗSƗ

Jerle millətselekkə tajpƗlƗvđƗŋ əsƗn təmə—ajƗrƗlƗp kitergə, yđenəŋ milli qaƗqƗŋƗŋ ramkalarƗna əiklənergə ƗntƗlƗvđan, yđ millətenəŋ esendəge sƗjnfi qarƗşƗlƗqtarđƗ hƗlap qalƗvqa ƗntƗlƗvđan, satsejalizem tədələşənən dəjəm aqƗmƗnan sitkə kitev juƗ menən urƗŋ şavinistƗqƗnan haqlanƗrqa ƗntƗlƗvđan, SSSR đaqƗ millƗttərđeŋ xeđmət ejələre jalpƗhƗn nəmə jaqƗnajtqandƗ həm berləştergənde kyrməjensə, ularđƗŋ ber—berehenən nəmə alƗnlaştƗrqandƗ qƗna kyrergə ƗntƗlƗvđan qibarət.

(Stalin)

Internatsejanal tərbejə əsən kərəşkə

Jerle millƗttərđan belges kađƗrđar əđerlav məs'ələhen, sanaqat—pridprejətejalar tarmaqƗnda begenge kəndan yk bətənləje menən xəl itev eşenə totonorqa teješed. Başqortostanda jerle millƗttərđan sənəqət kađƗrđarƗ əđerlav məs'ələhe həm bulqandarƗnƗŋ kvalifikatsejalarƗn kytarev, əle ul teješle nabqƗsqa qujƗlƗp jetməgən, bƗl juƗda kyp eşlahe kyp kes halahƗ bar. Senki Başqortostan sənəqət—pridprejətejələrendə jerle millət eşsələrenen sanƗ qəđattən tƗş tyən tora. Məsələn: 30—jƗlđƗn 1—yktƗbrendə alƗnqan məqlymət bujƗnsa Başqortostan sənəqət pridprejətejələrendə eşləqən 4494 eşsenen 184 genə tep başqort eşsələrenən tora.

Inde başqort—tatar qatƗn—qƗđđarƗnan sənəqət eşsələre, kvalifikatsejalƗ kađƗrđar əđerlav məs'ələhenə kyđ halhaq, bƗl eş taqƗla tyən, əlk tyən handarđƗ kyđ aldƗna kilterep qujalar. Məsələn: şul uq 4494 eşsenen başqort qatƗn—qƗđđarƗ ibəsenən 71, tatar qatƗn—qƗđđarƗ 159 keşe. Şulaj itep xəderge kendə Başqortostan sənə qetendə başqort—tatar qatƗn—qƗđđarƗ 6,7, tatar qatƗn—qƗđđarƗ 10,7 pr. qƗna taşkil italər. Partejə diriktife bujƗnsa, neđ Başqortostan sənəqətendə jerle millət qatƗn—qƗđđarƗnƗŋ hanƗn 31—xuzalƗq jƗlƗnda 1183 keşeqə, jəqni 40 pr. yƗterergə ə, 5 jƗlƗqtƗŋ ađaqƗna tiklem sənəqətka 43 men qatƗn—qƗđ birergə teješed. Alda torqan burƗstar đur, lakin bed əle haman əkeren quđqalanƗđ.

Bedđen sənəqət pridprejətelərəned, jerle millƗttƗrđan sənəqət kađƗrđarƗ əđerlav ularđƗ eşkə tartav məs'ələhendə qƗlev itelməblek jynhed kyrneştər bar. Milli şavinizem, jerle millətselek xəkem herə, negenge „Başqortostan" bitendə urƗnlaştƗrƗlqan, Bilarat zavƗt, Əfələge „8— mart fabrigƗ həm yđak iliktrik stansaHƗndaqƗ kyrneştər ƗntahelƗ bƗl eşte taqƗla ber tapqƗr anƗqlajđar. ZavƗt, fabrik sənəqət pridprejətejələrendəge, partejə, kamsamul, prafsajuz'jəməqət ojoşmalarƗ bƗl eştə partejə diriktifən ytavđan ahđ toralar. Ular milli məs'ələlə partejə diriktifən tormoşqa ƗşƗtav, jerle millƗttərđan sənəqət kađƗrđarƗ tuplav məs'ələhendə ikelənep qarajđar, vilikarus şavinizem jerle millətselek kyreneştərenen kilep sƗqƗvƗna jul qujalar.

5 jƗlƗqtƗŋ xəl itke 3 nsə jƗlƗnda, bed bƗl məs'ələne qƗrqa xəl itergə teješed. BƗl frontta ədeklək tƗvđƗrƗvsƗlar, kađƗr məs'ələhendə bigerəktə jerle millət kađƗrđarƗ əđerlav turaHƗnda partejə diriktifen bođovsƗlar, uŋ appartunistarsa qaravsƗlarqa krbken kerəş asƗrqa kərək. BƗl eş, janqƗđ, diriktər partejə kəlliktife kabinitendə ullƗlƗp xəl itelə torqan, kabinit tebən almaƗqa, bəlkem, bƗl eşkə bətə jəməqətselek fikerenen tuplanƗvƗ, kin qatlam eşsəndər massaHƗnƗŋ kymək fikere arqƗrƗ xəl itelergə teješ məs'ələ.

Məs'ələ bik məhim, həm his ikelənep qaraj torqan məs'ələ tygel. BƗl məs'ələne xəl itev, ul--5 jƗlƗq plan satsejalizəm fruntƗnƗŋ kiləsək jeneven ta,min i t e v g ə bəjləngən məs'ələ. Şulaj bulqas bƗl eştə negendən yk, kl.ken borolos jaharqı, partejə diriktifen ytavgə bətə kəste maalizavajt itergə, pralitarejat qatlamƗ—stanuk eşsələre arahƗnda intrnatsejanal tərbejəne kəsajtergə kərək.

M. TazƗj.

„8-MART" FABRIGƗN BƗL XƏLDƏN SƗQARƗRQA.

TAR RAMKƗĐJA QƗƂƂƗLQAN MILLƏTSELEK QABƗĐJƗN HƗƋƗRƗP TAŞLANHƗN.

Başqortostanda berđan—ber tegev fabrigƗ, „8-mart" ismendəge fabrik, Şuqa qaramaƗtan ale bƗl fabrikta ber genə, baş qort-tatar eşsehe idara eşenə yrlətelgəne juq. ŞunƗŋ hedəmtahendə lə,avƗldardan janƗ eşkə kilep ingən kyp kenə başqort—tatar eşsələre ydđərenen telək-taren anlata almaj qanqƗralar. Idaraqa həm tankumqa jomoş menən barqan eşselərgə, bƗnda tatar juq, hedgə anlata almajbƗđ, tip kələp kenə qarajđar.

AvƗldan janƗ eşkə kilep inev selərgə, eşkə başlav aldƗnan teşendərəv, eşte nisek başlap kitev turaHƗnda anlatqan keşe juq. Kyp kenə eşselar eşkə nik avƗrlaq menən ejranep kitalər. JanƗ kilgən eşselərđeŋ bulqan kvalifikatsejalarƗna iqtibar itməv, unƗ yđe belgən eşte fajđalana belməvđə, milli jaqtan qarap eş itev avrƗvđarƗ bar. Məsələn: SabirƗva Zələjxa tigən ber qatƗn kurƗs bətkəs, tel kəmisejəhenen təqdime bujƗnsa „8—mart" fabrigƗna eşkə kilepinə. Ul yđenen diplumƗ bujƗnsa paltə tegev eşenə totonorqa teješ bulha la unƗ tel belməv, hejləşə belməvđən fajđalanƗp jep osə qƗrqƗv eşenə qujalar. Berense razrat menən eş xaqƗ qujalar.

Başqort—tatar eşsələrenə kaldugƗvƗr anlatƗlmaj. KaldugƗvƗr urƗŋ telendə jadƗlqan, fankum həm partejə jacəjkəhe kaldugƗvƗrđƗ başqort telendə kyserep nqƗp sƗqƗrqa, eşselərgə tapşƗra. Lakin bƗl eş ber terle lə hedəmtə birməj. Timək, hedəmtə osolaj bulƗp sƗqa:

—„8—mart" ismendəge tegev fabrigƗnda eştəŋ bƗlaj qujƗlƗşƗ pramlinplan əsən đur qƗna zarar ithə, ikensenən jer'e millət-tarđan kađƗrđar əđerlavđəge partejə diriktifen tormşqa ƗşƗtav eşenə barmaq arqƗrƗ qaravđan başqa ber nəmə lə tygel. Tel kəmisejəhe bƗl eşkə berər sara kyrergə teješ.

ƏxmirƗva.

MILLƏTSELEKKƏ QARƗŞƗ UT ASƗLIHƗN.

Yđək iliktirik stansahƗnda„ başqort, urƗŋ" hyđen qullanƗvđar jƗşaja başlanƗ.

Əfə Yđək iliktirik stansahƗnda bətəhe 200 đən artqƗraq eşse eşlaj.

Lakin oşo kyp handa bulqan eşselərđen 6-7 he genə başqort, tatarđardan hanala.

Adminstratsejə jerle millƗttərđan janƗ eşselər bulđƗrvđa ber terle lə sara kyrmaj.

Eşselər arahƗnda aŋ—belem eştare bik jomoşaq qujƗlqan, bƗna oşo arqala kypselek bulqan urƗŋ eşselare, 6—7 genə bərtək başqort—tatar eşsələren sƗlətergə mataşalar.

Eşselər arahƗnda, „hin tatar, hin urƗŋ, tip milli ajƗrƗmlƗq menən eş kyrələr.

PrajzvudstƗva la jaqşƗ eşlap barƗvsƗlarđƗ nƗlaklav eşendə lə ajƗrƗp qaravđar bulqanlƗqƗ hidelə. Məsələn: JanƗraq prajzvudstƗvala eşlavselərđe nƗlaklav eşe başqarƗlƗqajnƗ. Oşo nƗlaklanevselər ratena 9 jƗl bulƗ his ber tuqƗravhƗđ eşlap kilevse kacigar JunusƗf nƗlaklanevđan maxrym qaldƗ. Unan eş xaqƗ alđalavđe lə milliətselekka bajlap eş kyrevđare kyrenə. Məsələn ber yk eşte başqarƗvsƗ eşselər ike tərle razrat menən eş xaqƗ alalar.

MaruzƗf 5—razrat menən eş xaqƗ alqan bulha, şul uq eşte başqarƗvsƗ tatar eşsehe 3—razrat menən eş xaqƗ ala. Jetməhə MaruzƗtƗŋ atƗ hƗjƗrƗ bar.

Partejə, kamsamul jəcəjkəhe həm fabzafkum idarahƗ yidə kyr hətelgən jynhedlektarđe jaqƗn ara la bətərəv julƗnda qƗrqa saralar kyrergə teješər.

JUNBIRĐIN.

MITAL HƗNƗQTARƗ JƗJƗV SIKTƏN TƗŞ JOMOŞAQ BARA

Begenge kən qƗđav timp menən sƗtsejalizem əsən kərəş alƗp barqanda eşkə aşmaj jatqan mital hƗnƗqtarƗn jƗjav ularđan fajđalanƗv eşeiŋ əhəmejətle eştərđan hanala.

Lakin kyp kenə ojoşmalar bƗl məhim eşkə kərəgensə natƗq birməjensə mital hƗnƗqtarƗ jƗjav eşendə qƗlev itelməblek rəveştə haqlanƗq kyrhətələr.

BƗl hƗđđarđe dərəblav əsən tyəndəgelərđe kyrhətev kərək:

1930 nse jƗlđƗŋ huŋqƗ kvartalƗnda Başsajuz 300 tunna mital hƗnƗqtarƗ jƗjƗrqa teješ bulƗp ul nej barƗ 43 tunna, Gasturg 200 tunna jƗjƗrqa teješ bulƗp ul 37,5 tunna, Zilsajuz 150 tunna jƗjƗrqa teješ bulƗp ul 114 tunna, Kuspramsajuz 50 tunna urƗnƗna nej barƗ 16 tunna jƗjƗp tapşƗrqan.

Kuztristqa „ tunna mital hƗnƗqtarƗ jƗjƗrqa quşƗlƗp ul 9,5 tunna, Krasna—Usul 10 tunna jƗjƗrqa teješ bulƗp ul 17,5 tunna. Gasfuntqa 25 tunna birelep ul 32 tunna, Miəxuzqa 37 tunnƗ birelep ul 26 tunna jƗjqan.

Tipagrafeja 4 tunna urƗnƗna 1,5 tunna, Ydak spirt 10 tonna urƗnƗna 1,2 tunna, Satxuzdar 25 urƗnƗna nej barƗ 3,5 tunna, qinvar ajƗna tiklem 2 meŋ tunna urƗnƗna 1,309 tunna qƗna mital hƗnƗqtarƗ əđerlajən.

BƗl məhim eşkə bƗl rəveşle halqƗn qarav ber nejgələ jaraqlƗ tygel. Prafsajuz şulaj uq kamsemul ojoşmalarƗ mital hƗnƗqtarƗ jƗjav eşendə qƗrqa hƗnƗlƗş jaharqa teješter.

SAFIN.

Jətimə—kulak balahƗ

ZƗjansura rajunƗ 2—Nađar avƗlnƗŋ 7—8 batrak totop kilgən kulak—starşina Şakirulla TyləəjeftƗŋ hejəkle qƗđƗ Ojəjnikamal TylənajƗva JƗlajƗr kusprum inistruktƗrƗ bulƗp eşlaj. Edgə teşməhendər əsən, familjahƗnda Işnulatkvaqa alƗştƗrqan „Min Şakirulla qulƗnda jətimə bulƗp yƗtem" tip aldap jərəj. AqalarƗ aqtarđa kynelle əfisərđ r bulƗp xeđmət ittelər.

JƗlajƗr kusprum sajuzƗ sƗjnf higđerlegen qaja?

Kusprum yđenenŋ hiđgerlegen juqaltqan bulha la RKi juqaltmaqandƗr.

Kitken.

Kire jaqqa yrnək

ArqajaşrajunƗ Ibrahim səvite, QƗrmƗđqalƗ avƗlnƗŋ kulagƗ XalikƗf Ojnət, Qərđəşe ŞəripƗ Jaqfər həm enehe Xalikif Xəsajendərđen avƗl səvite aqzahƗ bulƗvƗnan fajđalanƗp, xəkymətka bojđaj tapşƗrahƗ urƗnqa holo tapşƗra.

Terle halƗmdarđan qololop kilə. Teješle bulqan halƗmdarđƗ halmaj. UnƗn qara agitatsejahƗna sara kyrelməj. UnƗn jƗl hajƗn səsev majđƗnƗn qƗđqartƗvƗna iqtƗjbar itevselər bulmanƗ. Xəđerge kendə bətənlaj igen səsmaj, jəşeren savđƗ itergə başlanƗ. „5 jƗlƗqtƗ 4 jƗlđa" zajƗmƗn taratƗvđa qarƗşƗ sƗqƗp xalqtƗ almaƗqa qotorta. Səvit aqzahƗ bulƗp alqan kamsamul ellətle XalikƗf Xəsəjen başqalarqa yrnək sulƗr urƗnda kulaktar tirmənənə həv qojovsƗ xeđmaten ytaj. BƗnƗ berđan kulak aqanƗn jaqlav kyrnəhə, ikensenəm unƗn orloq tuplavđa kirehensə yrnək kyrhətə. Yđ aşlƗqƗn Kiştəmgə iltep hatə, AqƗnnaj tigən beravqə uldarƗ ajƗrƗm tora tip akƗt teđep birə. Xəlayki u ar xeđerđə lə bergə toralar həm başqalar. BƗl keşelərđen bƗl jenajəttərenə sik qujƗrqa kərək. „Kyrevse"

Tilifun aşa, şavinizem jytəle

(Bilarat zavƗtƗnan fakƗttar)

„Bedđə qatƗn—qƗđđarđƗ prajƗzvudstƗvaqa nisek tartalar" tigən 3 saqətlek qƗđav medəkərənən sƗqqan dirikƗtƗr „..F.ş" (Bilarat qoros sƗnƗq zavƗtƗnƗŋ bulƗp ytkən diriktirƗ), yđenen kənəşmələ həjlagən:

—„Bed prajƗzvudstƗvala jerle millət qatƗn — qƗđđarƗn kynəjtergə teješed. BƗnƗŋ əsən iŋ jaqşƗ sara: ularqa jaqşƗ şarttar ojoştorov, ularđƗ hər vaqƗt əđlakhed rəveştə kytərep narƗv, bƗna oşo saralarđƗ yđebedđen qoros sƗnƗq zavƗtƗnda begendən yk tulƗhƗ menən julqa qujƗv „tigən jalqƗnlƗ hyđđərən" şaptə hejlanem hun!" tip ujlaj—ujlaj qajtƗp ingəndə diriktƗr aylməhendə ber—ber artlƗ tilifun sƗltƗraj ine.

—Kem bar

—Tsix kəmitətə!

—Nej kərək

BƗna bedđen zavƗt aldƗnda bƗsƗraqqa bujaƗp eşlaj torqan ber avƗr eş bar. Şunda ber keşe kərək. 4 hen taptƗq, taqƗ la berav jetməj. BƗna bƗnda ber jƗvan bisə bar đa, tik unƗ sƗqarƗvƗ avƗr bit əle. Berđan ul bƗsƗraq eş, ikensenən avƗr. Əsənsenən hed qarƗşƗ kilerhed....

—Bəj.. nej eşlap qarƗşƗ bulajƗm. Xəđer yk sƗqarƗqƗđ. AvƗr ikən tyđar. BƗsƗraq ikən xəđerđan yk brizint pinzək həm prizin salƗardar bireged.....

***

Həjləşevđan hun 1 səqət vaqƗt ytməgəndər, kanat tsixƗnda, matukta eşlavse urta jəştərđage jop—jomoro başqort qatƗnƗ, başlan—ajaq qatqan irđər kejemenə kejengəne xəldə zavƗt aldƗna sƗqtƗ.

UnƗŋ bƗl kyreneşe bƗnlapta hun dərəzə lə kelke əsən ine. UnƗ bigerəktə kelaneskə qaldƗrqan nəmə, unƗŋ bətə kyldək itəktaren berep tultƗrƗp salƗar kejeve bulđƗ. Senki bƗl kyreneş unƗ hun dərəzəla jəmhed jahanƗ. ŞunƗqtan unƗŋ sƗqƗvƗ unda eşlap jərəvselərđen barƗna la kəmit kevek bulƗp tojoldo. Ular berđan kelergə totondolar:

—.....!

—.....!

Başta qatƗ kelev menən başqan bƗl ujƗn hunƗnan unƗ tertəp jƗqƗv, unƗ kymik urƗnƗna şajartƗvqa əjlende.

BƗl kyreneştən hun 3—4 saqətlek qemər ytep kitkəs yđ siminəhen bətərəp eştən qajtƗv sƗ Xədisə Niqmətyllina (şul uq zavƗttƗŋ ‡kanat tsixƗnda unƗŋ menən bergə eşlap kilevse eşse) yđenen sat ipiəşe əlege qatƗnđƗ karavatqa qaplanqan xəldə ilap jatqan kileş kyrđe.

— DuƗƗm, ninə ilajhƗn!

— Quj inde Xədisəkəjgenəm. Minen kevek bəxethed keşe bulƗr mi kəm donjala. ZavƗtqa kilep eşlaj başlaqas, əle ytkən qajqƗlarƗmdƗ bətənlaj onotqan, yđemde kyrelməgən ber bəxetkə sƗqqan kevek hidgən, bƗnan hun mange zavƗtta qalƗrqa tip hyđ birgən inem. Lakin bƗna begenge mƗƂqƗl itevđar artqı dərəzəla jərəgemə ytte şul. ŞunlƗqtan eşlar eşemde eşləməj taşlap qajttƗm.

***

Eştər şulaj ytə. Niqmətyllinənen hər ner urƗnda hejlegən hyđđəre alqƗş menən qarƗşƗ alƗnƗp „begendən yk beterga" tigən matur vəqəđələr menən tamam itelə.

— Ə, qəmaldə nəmə?

Ojəmaldə eş şunan tora. Əlege Xədisə yđ tele mənən ajtkan „AltƗn teşle svalctar" həm başta ularđƗn qojoroqona taqƗlƗp jeregən tsixkum, zaikum h ə. barƗhƗ la ber bulƗp telsən Xədisə Niqmətyllinəne eşenən ber „xata" tabƗp kanat stanugƗnan alalar. Şulaj itep ul eske tormoştaqƗ kərəş arqahƗnda kvalifikatseja alqan stanugƗnan ajƗrƗlƗp, taşlandƗq matuk eşendə jerej başlaj.

BƗl turala „Başqortostan" gəzitahendə ber nisə tapqƗr jadƗlqan odon—odon məqələlər, zaikum tarafƗnan hejlegən: HINE JANƂLƗŞ EŞTƏGƏNDƏR. BEĐ HINE KIRE YĐ URNƗNA QUJƗRBƗĐ „tigən emetle—emetle hyđđar ber—ber artlƗ bulƗp ythalər đa, Xədisə Niqmətyllinə nisektə hunqƗ kongə tiklem yđ telagenə treşə alqanƗ juq əle.

BƗl turala urƗndaqƗ partjəcəjkələrđə hunqƗ kongə tiklem ber nəmə bulmaqan kevek ujsekter tƗp—tƗnƗş jəşajđar.

ƏBYS.

MARTINDAR MITAL KƏTƏ BEĐ JOQLAP JATABƗĐ

Gijanttar təđələşe esen talap itelgən matirjaldarđƗ bulƗnđatƗvđa ƗƗqasa eşkə aşmaj jatqan mital hƗnƗqtarƗn jƗjav, unan fajđalanƗv eşkə nik đur əhəmejətle urƗn tota. Lakin bƗl məhim eşkə partejə, praisajuz həm jəməqətselek ojoşmalarƗ jeterlek dərəzələ əhəmejət birməjđər əle. Mital hƗnƗqtarƗ jƗjav eşe tirəhenə jalpƗ ilkere tuplanmaqan.

Başprafsəvit tarafƗnan bƗl turala bətə eikə, bylektərgə zadanejə birelgən. Lakin ular bƗ leşte kəsajtevđə kərək tiklem eş alƗp barmajđar. Tyəndəge praisajuz ojoşmalarƗ ərtenən jomoşaq jetəkselek itələr.

Başprafsəvit birgən məqlymətkə kyrə, kyp kenə rajprafsəvit ojoşmalarƗ mital hƗnƗqtarƗ jƗjav əsən fivral başƗnan udar ajƗlq iqlən itkandər. Lakin hedəmtə nasar.

UrƗndarđa bətə eşsən—krəbtejəndər mital hƗnƗqtarƗ jƗjav ajƗqƗn udq urƗv tirəhenə mablizavajt itelməjđər. ŞunƗŋ hedəmtəhendə urƗndarđa bel eş qađəttən tƗş nasar xəldə tora Məsələn:

Dyrt—Əjlə, Arqajaş həm Perejut rajprafsəvittərə mital hƗnƗqtarƗ jƗjav əsən 1—qinvarđan başlap ajlƗq iqlan itkən bulhalar đa, bƗl eş unƗshƗđ sƗqa. Senki, bƗl məhim eş tirəhenə partejə, kamsamul həm praisajuz aqzalarƗ bƗlqtƗrƗlmaj.

BƗl eş menən urƗndarqa jebərelgən vəkildər yđ eş ərendə halqƗnƗlq kyrhətalər. Kyp kenə avƗldar đa jƗjƗlqan mital hƗnƗqtarƗ həm taşlanƗđƗqtar tejeşle urƗnƗna tajşƗrƗlmaj ərəm bulƗp jatalar, avƗl səvittare həm partejə, kamsamul ojoşmalarƗ bƗl məhim eşkə iqtibar itməjđər. Sişmə rajprafsəvite zadaneja bujƗnsa 60 tunna mital hƗnƗqtarƗ jƗjƗrqa teješ bulha la, bƗnƗŋ kypmehe jƗjƗlƗvƗ turahƗnđa ber terle lə məqlymət juq.

Bilarat rajunƗnđa la eş siktən tƗş nasar bara. BƗlar đa mital hƗnƗqtarƗ jƗjav əsen nigadalar tedelep eşkə başlahalar đa hedəmtə nasar.

Mital hƗnƗqtarƗ jƗjav eşenə xəderđən nƗqlap totonop bƗl eşta halqƗnƗlq kyrhətevselərđe qatƗ tənqit itergə, javapqa tarttƗrƗrqa kərək.

BIKMIT IBRAHIM.

Bilarat hadiƗqƗn tađartabƗđ.

Bilarat mitallargeja zavƗtƗ tƗqƗlqan. UnƗŋ skƗlatƗnda xəderge kendə 8 meŋ humƗq—timer sƗnƗq qađaqƗ, at daqahƗ, seje, hər terle sƗnƗqtar, həm başqa terle difitsitle tavardar ejələp jatalar.

ZavƗttƗŋ kamirciskej bylege, bətə qəjeple sajuz tranƗsqa avđara, hunqƗ kendərđə nəmalər tejavđan baş tarta, tej. Bilarat menən ZaprudƗfkƗ arahƗnđa jerej torqan vagundar bujtan—bujqa jerejđar, zavƗttƗn finansƗ eşendə qurƗnƗsƗlƗ kyreneş tavqan, 3 miljun 789000 humƗq limit artqƗ menən totolqan.

BankƗqa bulqan birəsək xəderge kendə 505 miljun 9000 hum hanala. Bank menən zavƗt idarahƗ arahƗnđa aqsa eştaren afirmit itev eşe bik əkren alƗp barƗla. Raj RKI bƗl eştə qəjeplelərđen jeđen ƗsƗv məs'ələhenə totondo.

K. SASIDKIN.

BAŞBAŞTAQLƗQ, EŞTE KIREGƏ HƏJRƏJ.

Əfələge 1—numirlƗ Dəvlət mixanik zavƗtƗ har jaqtan yđenen arttalƗqƗ menən „məşhyr" ber zavƗt inde ul. Başqa zavƗtfaƗriktarđa, xatta avƗl xuzalƗqƗ pridprejətejələrendə, xuzalƗq planƗn tultƗrƗv həm aşƗtƗp atqarƗv esən kərəş barqanda, bƗnđa eđəklək, bƗnđa plandƗ ytav məlendə 50 pr. ul jaq, bƗl jaqƗnđa qƗna ytav kyrneştaren kyrəbed.

BƗl hylpənlektərđeŋ təp səbəbe bildəle eşselər arahƗnda tarqavlƗq dimaalilzatsejunnaj nastrajƗnjahƗnƗŋ aulƗvƗnđa, sənki eşselər arahƗnda prajƗzvudstƗva tərtiptərenə riqajə itmav kyreneştəren jƗş osoratƗp aula. Eskelek đavam itə, prajƗzvudstƗvanƗ taşlap kitevđər kəndənken kamev urƗnƗna artƗp tora. OşolarđƗŋ iŋ asƗq kyrhətmahe itep hunqƗ vaqƗtta praguldƗn ike tapqƗđanda kyberək artƗvƗn alƗrqa məmkin. Məsələn: qinvar ajƗnda sənəphed jahalqan sƗqmaj. Yđen kalxuzdan qotortop sƗqarqandarđƗ jƗjƗp jalqan kalxuz ojoştorola. BƗl kalxuzqa yđe xuza tulƗp kalxuzqa kulaktƗ la, padkulacniktarđƗ la barhƗnda ala. Məsələn şahidullindeŋ qajnaqahƗ Zahid Ilsekajef ber nisə jƗl tirmən totqan keşe bulƗvqa qarzmaƗtan kalxuz aqzahƗ bulƗp ala- Kalxuzda igende ajƗrƗm səstelər, ajƗrƗm aldƗlar. Nej barƗ 30 ga qƗna igen bergə səstelər. MaldarƗ barhƗla b rlaşkən kyrenhə lə. Berehelə berlaşmagən AlhƗđ batraktar igen taşƗvqa bajđarđan at alƗp, unƗŋ bərəbərenə ber kən eşkə sƗqa. Jalqan kalxuz tedep jatƗvsƗ bƗl kulaktarđƗŋ eşenə kyđ halƗrqa ine. Kalxuz tirehe jaaƗnqan kulaktar, ajƗrƗm halƗmdan qasƗp jatalar. Ular urƗnƗna urta xəlelərgə qatƗ zadanja birelə. ŞunƗŋ menən bergə bƗl kalxuzsƗlar arahƗnda hatƗv itev eşənələ şaqtaj kin urƗn alqan. Kalxuz idarahƗna hajlavđa, şul uq Şəhidyllinđen qajnaqahƗ kulak jalsƗhƗ, mulla balahƗ idaraqa hajlanƗp qalđƗ.

Jomaquza kalxuzƗna ularđan başqa, udqan jƗl manƗfaktura menən totolop bətə nəmələre targi menən hatelqan kulak balahƗ qimalej Əxtamef Şəhidyllindər idara itələr. BƗl jalqan kalxuzđƗn eşenə tid ara la tikşer-v jahap teješle sara kyrergə kərək.

„BELEVSE"

ELEKKE STARŞINA SAVĐAQAR BALAHƗ JƏŞEREN İTƏK AƂTƗNĐA JƏRƏJ

Xajnulla rajunƗ, JuldƗbaj səvite JuldƗbaj avƗlƗ Kyđəşef Xəmmətjan Əfə səvit partejə məktəbendə uqƗvsƗ Kyđəşef Ojəliəxmətten atahƗ elekke starşina, şul uq vaqƗtta yđe savđagar bula, ike urƗnda lafka tota. (JuldƗbajđa həm Matrajđa) xuzalƗqƗn pamişşik tip ajtələr. 100 baş jƗlqƗ malƗ bula, 8—4 batrak tota. Batraktarđan tƗşta bətə tirə jaq jarlƗlarƗn bilaj.

Ul yđe 17 nse jƗldarđa ylə. AtahƗnan qalqan mal—bajlƗq Kyđəşef kə tərnejələnergə jetə.

Ul səvit partejə məktəbendə lə teješle tərnejə a'a almaj. UnƗ kalxuz bylege uqƗvsƗhƗ bulqanlƗqtan, Başkalxuzsajuz Xajnulla rajunƗna kalxuzdarđa hajlav aldƗ əđerlegenə, şulaj uq eş planƗ tedəşəvqə jardəmlaşƗv esən qatara. Lakin iptəş Kyđəşef bƗl eşte naşqarmaj, əđerlekhed nij hed kalxuzđa hajlav ytkərə. ŞunƗŋ hedətəhendə „QƗđƗl yktəber" kalxuzƗnda kulak jalsƗhƗ XəlitƗf ytə. HunƗnan partejə kəmitəte belep qalƗp, qənattan hajlav ytkərep, unƗŋ jeteşhedlegen bətərə. Rəis itep hajlap kitkən kulak jalsƗhƗn prƗvlinejə sastafƗnan alƗp taşlana. BƗl eşte tikşerep teješle sara kyrergə kərək bulƗr.

MAJAQ.

Kalxuzkurđar jazalar

„JOMAQUZA" KALXUZƗ KULAKTAR OJAHƗ.

Mənəvez rajunƗ Ilkənəj avalƗ saviie sikritarƗ Niqmət Şahidullin rivəlytsejə vaqƗtƗnda aqtarqa kyneile bulƗp jatƗla. Aqtar qaşƗp taralƗp bəikəs dizirtir bulƗp urmanda jatı. 23 nse jƗlda Jomaquza avƗlƗna kilə. BƗl vaqƗt unƗŋ qulƗnda ber dakumintƗ la bulmaha la qajnaqalatƗ arqahƗnda dakumint alƗna. 25 nse jƗl urlaşƗv menən totolop, nindəjđer jul menən vaqƗtƗnda sut bulmaj qala. 30 nsƗ jƗlda qƗna sut bulƗp 6 ajqa məsayri eşkə quşalar. Avilda unƗŋ kem ikənen belevse juq, Səvit sastafƗna unƗŋ kandidaturahƗ la kyrhətelməj. Hajlav jƗjƗlƗş narqanda qƗna uqƗqan keşe sikitar bulhƗn tip hajlaqan dar. Udqan jƗl kulaktarđƗ raskulacit itkəndə ularđan maldarƗn jəşerep qaldƗtşa. „Səvit xəkymətə jomoşƗnƗ, kalxuzdar bətə, tiđrək kalxuzdan sƗqƗqƗđ" tip kalxuz xərəkatenə qarƗşƗ agitatsejə taratƗv turahƗnda 1930 nsƗ jƗl 20 nse yktaber 243 numir „Başqortostan"da jadƗlƗp sƗqtƗ. BƗl qara agitatsejalarƗ esen başqarma sutƗ Şahidullinđe Jomaquza avƗlƗnan qƗvarqa" tip qarar sƗqara. Kulak qajnaqalarƗ həjlaşep qvƗđƗrmaj alƗp qalalar.

Jomaquza avƗlƗnđa „QƗđƗl başqort" isemendə janƗ karxuz tedəlev menən unƗla taratƗv esən idara ebtenən jalqan matirejaldar birə. Lakin eş barƗp sƗqmaj. Yđen kalxuzdan qotortop sƗqarqandarđƗ jƗjƗp jalqan kalxuz ojoştorola. BƗl kalxuzqa yđe xuza tulƗp kalxuzqa kulaktƗ la, padkulacniktarđƗ la barhƗnda ala. Məsələn şahidullindeŋ qajnaqahƗ Zahid Ilsekajef ber nisə jƗl tirmən totqan keşe bulƗvqa qarzmaƗtan kalxuz aqzahƗ bulƗp ala- Kalxuzda igende ajƗrƗm səstelər, ajƗrƗm aldƗlar. Nej barƗ 30 ga qƗna igen bergə səstelər. MaldarƗ barhƗla b rlaşkən kyrenhə lə. Berehelə berlaşmagən AlhƗđ batraktar igen taşƗvqa bajđarđan at alƗp, unƗŋ bərəbərenə ber kən eşkə sƗqa. Jalqan kalxuz tedəp jatƗvsƗ bƗl kulaktarđƗŋ eşenə kyđ halƗrqa ine. Kalxuz tirehe jaaƗnqan kulaktar, ajƗrƗm halƗmdan qasƗp jatalar. Ular urƗnƗna urta xəlelərgə qatƗ zadanja birelə. ŞunƗŋ menən bergə bƗl kalxuzsƗlar arahƗnda hatƗv itev eşənələ şaqtaj kin urƗn alqan. Kalxuz idarahƗna hajlavđa, şul uq Şəhidyllinđen qajnaqahƗ kulak jalsƗhƗ, mulla balahƗ idaraqa hajlanƗp qalđƗ.

Jomaquza kalxuzƗna ularđan başqa, udqan jƗl manƗfaktura menən totolop bətə nəmələre targi menən hatelqan kulak balahƗ qimalej Əxtamef Şəhidyllindər idara itələr. BƗl jalqan kalxuzđƗn eşenə tid ara la tikşer-v jahap teješle sara kyrergə kərək.

„BELEVSE"

„Uŋdan" qurƗqtƗq tejđər

DƗvan Məsetle rajunƗ, JanƗ Mişər avƗlƗnƗŋ Məxəmətşin Xan rivəlytsejəgə tiklem urta xəllenən tyənerək xuzalƗqlƗ krəbtejən, bƗla. QƗlləhe 14 keşenən qibarət. Ber vaqƗtta la batrak totmaqan.

20—21 nse jƗldarđa ber at menən qala. Plindən qajtqas xuzalƗqƗn janƗnan qora. 30 nsƗ jƗldarđa 3—4 at jegə. 10 disətinəlap igen səsə.

28 nse jƗlda 4 keşe berlaşep aşƗq urƗv maşinahƗ alalar. Bətə daxutƗ 630 hum. Udqan jƗl kalxuzdƗn 5—6 gistar igenen urƗp, jƗjƗp birə ŞunƗŋ esən xaq hotaqas kulak, tej naşlajđar. 26 nsƗ jƗlda unƗŋ igen unmavƗn iŋkə almaj torop uqa bajkut jahajđar. HunƗnan anlaşqas avƗl səvite yđenenŋ qararƗn kire ala. BƗjƗl Qazanda Savpravada uqƗvsƗ LatƗjpƗf tigən berav kilep ajƗrƗm halƗm hala. TylərgƏ aqsahƗ bulmaqas nəmələrenə targi jahap hatalar.

Batrak, jarlƗlar sabranejəhƗ tƗkşergəndə, jarlƗlar, batraktar ajƗrƗm naluk halmav jaqƗndaaulalar. LatƗjpƗf:—„hed un tajpƗlƗş menən avƗtƗjhƗqƗđ, kulaktarđƗ jaqlajhƗqƗđ" tip aik nƗq hygə. TavƗşqa qujqas ber keşelə „un" bulƗp qalahƗ kilməj, qul kytərep ajƗrƗm naluk halƗp kulak jahap qujalar. Batraktar yđđare „janƗş eşlap qujđƗ" tejđər. UnƗŋ aqahƗ Nuritdin Məxəmətşin qemər bujƗnsa batrak tota.

FattaxƗf Fərxetdin tigən batrak 2 jƗl torqan, Hadejef Mərzən 2 jƗl torqan həm başqalar. BƗna bƗl Nuritdinde LatƗjpƗfta —avƗl səvite lə, ber keşe lə kyrmagən. BƗl keşega ajƗrƗm naluk halƗnmaqan. AvƗl səvite rəise həm jəcəjkə sikitarƗ yđđare LatipƗftƗŋ unƗqta qəjeplənevenən qurƗqtƗ. Undar aulahƗvƗđ kilməj. Məxəmətşinden nəmələren jƗlaj—jƗlaj hatavƗđ" tejđər.

XAMMATƗVA.

MƏKTƏPTƏRĐE PALITIXNIKLAŞTЬRЬVĐЬ JUJDARЬ BAĐQЬSQA KYTƏRERGƏ

PALITIXNIZEM XƏRƏKƏTEN BЬVЬVSЬLARĐЬN OJƏJEPTƏREN ASЬP—HALЬP, EŞSƏN JALPЬNЬN QATЬ TƏNQITENƏ TOTORQJA.

MƏKTƏPTƏRĐE PALITIXNIKLAŞTЬRЬVĐA BULQJAN

JETEŞHEĐLEKTƏRGƏ SIK QUJЬLЬRQJA TEJEŞ

Beđđen kiläsägened jäş awьn qulьnda. Şuqa kyrä kiläsäk jäş awьn menän säwittär sajuzьnьq betä xeđmät ejläre qьđьqhanьrqa tejeş. Miljunlaqan jäşnьwsnqa prailtarejat idejaluqejähe bujonsa tärnejä birew, ular đь riwelytsejä esen käräş batьrđarь itep äđeläw eşe beđđen aldawьđđa kiskmäj ytelergä tejeş bulqan in đur burьstarđьn bererhe.

Başqortosan kyläwendä xäđer 76,5 pratsint mäktäp jeşendäge balalar mäktäp seltärenä alьnqandar. Bular ebtenä nađanlьqtь beterew unujь menän mäktäptärgä blьqtьrlqan jäş yьmerđärđe lä qüshaq, Başqortostan kyläwendä ber nisä jed men uqwsь jäştär mäktäp qoşaqьna alьnqan bulalar. Bona bьl đur ermejäne esen kammunizem ruxьnda tärnejälew eşe bik kyp köster horaj. Mäktäp asьp uqwsь jäşendäge balalalarđь mäktäp seltärenä alьw menän genä eş betmäj älsittä, ularđь uqьlьwsьlar menen bergä eş ebtendä tärnejä itergä, satsejalizem ilen teđewđä xalşewiktarsa eş itä nelewgä ejrätergä häm 1—nađqьs mäktäp beterep sьqqan bala, yđenen 4 jьl bujona eş ebtendä alqan beleme menän satsejalizem teđeläşe tarmaqьnьq här berehendä aktiw qatnaşa alьrlьq xäldä tärnejä itergä keräk. Marksizem-pidagugejähe xäđerge mäktäptärđän şunь horaj.

Beđđen mäktäptärenewđđa alegä tiklem burьwazejänan qalqan serek mirakllar qanatlana kildelär. Balalarqa eş ebtendä belem birelmäw, alqan belemđären xuzalьqta, prajьzwdstьwala qatnaştьra almäw, mäktäpte ajarьm ber kibäk itep jeretäw eştäreně beđđä hunqь udarđar birelhä lä, beđ bьl eştärenewdden tulь häđetähen tormoşta kyrep betä almajbьđ ele Mäktäpiarga ingän eđlekhed uqьw jьlь mäktäpiarđen eşendä tamьrь menän yđgäreş indergän palitixnizem mäs'älälare mäktäptärđeq sьjfat jaqtarьn jaqşьrtьwda alda torqan saralar, bular betähe lä mäktäptärđeq eşteren janь nigeđgä halьwda yđäk mäs'älälär bulьp tororqa tejeş.

Bьl đur mehim burьstarđь ytäw eşe Mäqarif Xalq Kamisarьqь ta näjlangän. Bьnda betä xeđmät ejälerenең säwit, partejä, praisajuz hәm kapitalif ojoşmalarьnьn jaqьn qatnaşlьqь käräk. Şulaj bulha lä, bьl urьndar da mäktäptärde janь nigeđgä halьw eşe bik kyp kamselektärgä, bik kyp qäjnälaqtarqa osoraj. Rajundärda bik kyp ojoşma hәm ajarьm keşelär: „mäzäyri uqьw inderdek, balalar barьnda uqujdar, şul yđe mäktäptärđe palitixniklaştьrьw bula inde" tejđer. Qajbь ber rajundarđa palitixnizem mäs'älähen betenläj anlamajđar, anlarqa ta teläməjđär.

Mäsälän: Saqmaqoş rajunь Janь Baqaj awьlь maktäbe 35 bala urьnьna mäktäpkä 45 bala qabul itep, đur jortqa kyşä, ә, yđenen mäktäp qьrandaqь baqsanь taşlap nej eşläp bläj itteged, tip horawqa: uqьtьwsь: rajunda şulaj quştьlar bit, tip javap birä. Mäktäp esen alьnqan bina hәm byranälär 4 jьl uujь uramda jatьp serep betkändär, mäktäpkä ajьrьp qujьlqan aqsa rajun başqarmalь tarafьnan kire alьnqan, mäktäpkä bireigän yđ—ara halьm aqsahьna fizgarman alqandar, ә, awьlda mäktäp buldьrьw betenläj ihtan sьqqan. Palitixnizem mäs'äläne turahьnda hejläp torahь lä joq.

Şul uq rajun Aslaj awьlь mäktäbe radejo indergän đa: „beđ mäktäpte palitixniklaşterep bettek inde" tej. Rajun ins piktđarь mäktäptärđe palitixniklaşterewđä aik äkeren qudqalar, uqьlьwsьlar arahьnda sul mäs,äläneң kin hәm terän räweştä tikşerelmäwe, xalq arqahьnda anlatьw eştäre alьp barьlmaw arqahьnda juqarьlaqь jeteşhed jaqtar tьwalar.

Qajbь ber rajun başqarmalarь (mäsälän: Saqmaqoş, Tapurin, Şişmä) mäktäptärđe alnalar menän ta'min itew urьnьna mäktäpten yđ qulьnda bulqandarьn da tartьp alalar. Janalaqlь terek mäktäbe balalar jataqxanalь esen elgärge ambulaturejanь alqajnь. Şişmä rigь: „bul bedga tejmäj ale" tip mäktäpkä berkelep qaldьrmanь.

Saqmaqoş rajun başqarmalь: mäktäptärđe palitixniklaşterew ul beddeң eş tygel, uqьtьwsьlar eşe, aqsa tanьqьđđa eşläteged", unьn esen beddeң ber tindä jardam juq" tej.

Şängäk—Byl kapitalib mäktäp esen sykeş, balta, keräk horap barqas: „ular mäktäpkä tygel, kalxuzsьlarqa lä juq ale" tip kenä javap qajtara.

Bändaj mihaldar urьndarđa bik kyp, läkin bul mihaldar bit mäzäyri uqьw inderew, mäktäptärđe palitixniklaşterewđä bulqan uuşlь jaqtarđьn mihaldarь tygel. Bul mihaldar partejä hәm Säwit xäkymätenең uqьw-uqьtьw eşendä kyrelgän saralarqa qarşь mihaldar.

Aldьnđqa qujьlqan bul đur burьstarđь his şikhed Narkamprus apparatlarь menän genä ytäp bulmaj. Bunьң esen urьndardaqь mäzäyri uqьw inderew hәm mäktäptärđege palitixniklaşew eştärenä betä massanь bläqtьrьw, bul eşte halqunlьq hәm aojorakratlьq kyrhätkän keşelärgä sik qujьw menän genä bed alda torqan burьstarđь ytäj alasaqьđ.

AJRAT.

LININGRATQA IKSKURSEJƏ.

Qьbyaqьna vaqьtqa barqan beddeң ikeskursantlarьnđ, älittä Liningrattьn betä nämälarenең kyrep betä almanь. Tik bed maqarif julьnda eşlägan keşelär bulqanqa kyrä, Liningrattьn başqa kyrneşlären qaldьrip bulha lä, unьң mäktäp tären an—selem jorttarьn kyrergä tьrьştьq.

Lininggratta 1—nse nađqьs mäktäptär menarlap hanala. Şul menarlap hanalqan 1—nađqьs mäktäptär arahьnda „Xalturin" ismendäge 1—nađqьs mäktäpkä bardьq.

Bul mäktäp 7 jьlьq bulьp ьsen maqnahe menän eş mäktäne itep qujьlqan. Bul mäktäptä barlьqь 1089 bala, uqьj. Uqьwsь balalarđьn 88 pr. ib pianirdar. Mäktäpten yđ ara idara eştären pianirdar alьp baralar. Mäktäptä barlьqь 6 mastriskuj hәm 4 eş kabinite bar. Gruppalarda ytelgän betä nazari belem, balalarđьn jäştärenä qarap kabinitta qämäli eştär aşa lä ytkärela. Dares saqätendä eşlägän eş här berehe iziimaqi fajdalь bulьp eşlänä. Mäsälän: balalar eş kabinitьnda eşlägändä zavьt—fabriktar esen käräkle vaq qoraldar eşlejđär.

Keskenä balalar yđđärenең eş aylmalarendä baqsa hәm plaşcatkalar esen vaq nämälär eşlejđär, tegalär. Bul mäktäp „Xalturin" ismendage erläw fabrigьnä berketelgän. Mäktäpte gatkä halьw hәm mäktäpte palitixniklaştьrьw esen fabrik 30 men hum aqsa hәm300 mitьr granfaktura birgän. Mäktäpten uqьwsь, vqьtьwsьlarь fabrikta bulqan eđekläktärđe beterewđä đur aktiflьqtar kyrhätälär. Mäsälän: praguissьlar menän käräşta balalarđan nawcatselär joştorolqan. Eşkä sьqmaj qalğan eşselärđen eşkä sьqmaw säbäben tikşerä baralar hәm şul turala diagrammalar, daklattar jahajdar. Balalar kän bajan fabrikta eş eşlejđär: katuşkalar jujalar, taqtalar hәm timer kibäktäre sypläjđär, ytil sirejä nämälären ajьralar.

Mäktäp uqьtьwsьlarь şul fabrikala—stanukta qämäli eştä kurьs ytkändär.

Jarьş dugьwьrь bujonsa mäktäp jьl ađaqьnda prajьzwdstьwaqa 25 pr. jaqşь äđerlekle uqьwsьlarьn birergä tejeş Fabrik yđendä bulqan pragul hәm araktarđь betterewđä tejeşle praisint qabul itkän. Ike arala bulqan dugьwьrđь qämälgä aşьra barьwđa här ken ajyllatin jadьlьp tora. Öđeklektärde beterewđä jardamqa kilä torqan brigadalar ojoştorolqan. Mäktäp hәm fabrikta eşlangän eştar turahьnda balalarđьn ata—äsälärenä kvartal hajьn daklat qujьla.

Balşeviktar mitьđь menän eşlägan mäktäp hәm faurik yđ prajьzvudstьwalarьnda đur unьştarqa ireşkändär.

Liningrat mäktäwendäge täzrilәlärđe beđđenmäktäptärenewđđa lä qullanьrqa hәm mäktäptärđe palitixniklastьrьwđa pidagugikanьң derәk mitьđtarьn yđläştererga käräk.

Zäjnap.

MƏQJARIF KADЬRĐARЬNЬҢ KVALIFIKATSEJƏLARЬN KYTƏREV.

(SITTƏN TORQP UQЬW)

Xalq xuzalьqьn satsejalizem nigeđendä rikanstruksejälaştьrьwđьn qäđw timptarь hәm awnan kilep sьqqan mehim säjäsi burьstar—đejom başlanqьs uqьw inderew, nađanlьqtь betterew mäktäpkäsä tärnejä birew, nalxuz jaştäre mäktäptärenең, fabrikzavьt jete jьllьq mäktäptäre seltären kiuäjtew, betä mäqarif sistimahьn palitxniklaştьrьw, mädäni riwelytsejälä qatnaşьwsь kiң jomoqatsleklte pidagugejä eşenä bläqtьrьw, agrapuxit hәm başqalar berđän, mäqarif kadьrđarьn jaqьnan äđerläwđä, ikensenän oşo kendä eşläp jatьwsь mäqarifselerđen kwalifikatsejahьn kytärev eşendä qarqa saralar kyrewebedde neđđan talap itä. Kendan kän nьqьp hәm kendan kän ybep para torqan senäqatebәd, kalxuz hәm safxuzdarьwьd esen korekle kadьrdarđь jeteştерep sьqarьwsь mäktäptäreweđđen, tärnejä jorttarьweddьn -hәm palitprasvit määssäsälarewedđen đatьn jaqştria alьrlьq uqьtьwsьlar, mäktäpkäsä tärnejäselär hәm palitprasvit eşselär kärak. Satsejalizem teđeläşenä hәm kapitalizem qaldьqtarьn tamьrьnan betterewgä jynäldereigьn mädäni fiunt esen marksizem-Lininizem hәm prajьzvadstьva beleme menän nьq qorällanqan huqьşşьlar kerek.

Xäđerge kendä uqьtьwsьnьң janь mitьđtarь menän eşläw esen hәm palitxnik äđerlek alьwь iң aktwalmas'älä. Awalxuzalьqь şarttarь esendä eşlewse uqьtьwsь agranumlaşьrqa tejeş, ul awal xuzalьqь eştären eşlaj alьhn. Bul qьna ad, ul mitudika menän đä bik jaqşь tanьş hәm uqьwsьlarđьң eşen ojoştora belewse bulьrqa tejeş.

Awl mäktäwe uqьtьwsьhь esen berense nawcattä mitudikanan bьna nәmä belergä kerek:

a— labaraturejäla hәm mäktäp ergähendäge jer ucaskahьnda agranumejänan ikspiriminttiar (täzrisä) jahaw mitudikahь;

n—Awl xuzalьqь eşenä prajьzvvdstьva planь tedew. (wbl plan mäktäp berketelgan kalxuz, saixuz jäki MTS nьң eş planьn tultьrwqa xeđmät itä torqan bula);

c—Mäktäp ergähendäge jer ucaskahьnьң eş planьn tedew;

đ—prajektiar mitьđь uujьnsa eşte ojoştorow;

đ—palalardьң awl xuzalьqь kolliktiftäre, awl xuzalьqь hәm tixnik stansalarьnda eşte ojoştorow, ul eştең jäkmätkehe hәm mitudikahь hәm başqalar.

Kammunizem nigeđendä tärnejä birew, esen oşonda qьđqasa hanap ytelgan talaptar uqьtьwsьnьң nindaj belemgä eja bulьrqa tejeş ikäniektäre ap asьq kyrenep tora.

Ä beđđen mäqarif kadьrđarьnьң sastalьna kilhäk, mäktäp aldьnda torqan elkän burьstarđь alqarьw esen ularđьң äđerlәw tybәn ikone kyrenä. Äđerlәw tybәn bulьw arqahьnda bajawaj burьstarьnьđ bik byrän raweştä nojomoqa alqarьlalar.

Şuqa kyrä mäqarif kadьrđarьnьң kwalifikatsejähьn kytärew eşenең jäkmätkehe aldьnqь jolda bьna oşolardan qiьarat bulьrqa tejeş:

1. Betä mäqarif määssäsälärenең eşen partejәnьң XVI—nsь s'jьzь qarardarьn nojomqa alqarьwqa jynäldereviđe tä'min itew;

2. Dejom mäzayri uqьw, uqьj—jada belmäwselekle betterew kadьrđar äđerlävđa partejänьң qarardarьn jerenä jetkerew.

5. Mäqarif määssäsälärenең betä sistimahьn palitxnik nazaqa kyserew.

4. Satsejalizem jarьşь hәm udarьslьqtь kösäjtew nigeđendä mäktäp hәm başqa mäqarif määssäsälärenең eş zattarьn jaqşьrtьw.

Mäqarif eşselärenең kwalifikatsejähьn kytärevđä massawaj eş alьp barьw esen bul eşkä pidagugejä tixnikumdarьn hәm instituttarьn bläqtьrьw kerek. Şunьң menän bergä rajundardaqь terek mäktäptäre kevek aldьnqь mäktäptärđen đa bul eştän sittä torop qalьwđarь mämkin tygel.

Bul ustanuikanan sьqьp Başqortostandьn altь pidagugejä tixnikumbna hәm pidagugejä institutьna l—nađqьs mäktäptäre. mäktäpkäsä tärnejä. palitprasvit, ŞKM, FZS hәm FZV eşse lärenең nelemđären kytärev eşe jökmätelä.

Mäqarif eşselärenең kwalifikatsejalarьn kytärewđең massawaj furmatarьnьn berehe—sittän torop uqьw, Bul furma menän kwalifikatsejä kytärev bedđeң mäqarifselär arahьnda kin räweştä tarałьqa tejeş. Sittän torop uqьwđan başqa statsejanar kurьstar asьw julь menän fajdalanьw đä yđ tärtiwe menän barasaq.

Bьjьqa Başqortostan kyläwendä sittän torop uqьw bьna oşo tybändä kyrhätelgän tixnikumdar tarafьnan qämälgä qujьlьrqa ujlanьla.

Başqortostan rajundarь pidtix nikumdarqa oşolaj berketelälär:

1. Öfe Öike başqort pidagugeja tixnikumь:

1. Öfe, 2—Blagawlşşin, 3—Nuriman, 4—Arxangil, 5—Qьrmьş qalь, 6—Şişmä, 7—Bilärät, 8—Usalь, 9—Krasnausni, 10—Tapurin, 11—Arqajaş, 12—Qonşaq 13—Öajälil.

2. Kälewaj başq.—tat. pidtix nikumьna.

1. Bälewäj rajunь.
2. Qьrьqьđ—Mejäkä r.
3. Bişbyläk r.
4. Prejut r.
5. Tujmazь rajunь.
6. Bajmaq r.
7. Byzdak r.
8. Dawiäkan r.
9. BÖRÖ BAŞQ.—TAT. PID. TIXNIKUMЬ.

1. Berä rajunь.
2. Saqmaqoş r.
3. Mişkin r.
4. Dyitäjlä r.
5. Boraj r.
6. Kr.—Kamskej r.
7. Kaltasin rajunь.
8. Janь awьl r.
9. Hike—Baltas r.
10. Asqьn. r.
12. Bajqь r.
4. MƏSƏQJЬT BAŞQ. PIDG. TIXNIKUMЬ.

1. Bilaqataj rajunь.
2. Dьwan—Masetle r.
3. Dьwan rajunь.
4. Yrge—Qьjqь r.
5. STƏRLETAMAQ BAŞQ. PID. TIXNIKUMЬ.

1. Janь qaramalь raj.
2. Stärletamaq r.
3. Qaraqoş r.
4. Mänäwez r.
5. Virxatur r.
6. Maqar r.
7. Berjan r.
6. OROMBUR BAŞQ. PID. TIXNIKUMЬ.

1. Mraq rajunь.
2. Jьlajьr r.
3. Bajmaq r.
4. Xäjbulla r.
5. Zьjansura r.

Bul tixnikumdarqa bьjьl sittän torop uqьwsь bulьp jaqьnrqa tejeşle maqarif eşselärenең hәm:

MƏKTƏP EŞSELƏRE.
Başqorttar—570,
Tatarđar — 540
Urьştar—060,
Sьwaşsar—80
Maridar—50
UQЬTЬWSЬ — BULЬRQJA ƏĐERLƏNEVSELƏR:

Alьk punkьttarđa, sigrəkta Stərletamaq, Mäläwez, Virxatur, Pitrofskej, Mьraq hәm Qaraqoş rajundarьnda 31 jьldan 1 nse martьna taşlamaqan 83,080 tunna igen bulьwь turahьnda Äjypuf iptäşteң infarmatsejähen tьqlaqandan huq Başqortqstan Xalq Kamisarđar Säwite erkähendäge atqarьlьştь tikşerew kämisejähe bьl xälđeң qajhь ber rajunđarđa jađqь säsew kampanjahьnьң narmal ytewenä hәm hьw taşqan waqьtta Başqortostandьn eşselär yđäktären adьq menän tam'min itewgä eđeklek qurqьnьsь tьwđьrqanlьqьn kyrhätep, qarar birä:

1. Tybändäge jeteşhedlektorđeң his jul qujьlmaьlьq Fakultar bulьwьn kyrhätergä: a) xeđmät urgьndarь hәm rajun başqarmalarь tarafьnan guzawaj transport närätärenең ytkärälewen kyđätew juq: b) tartьw käsen irbäpkä alьwđa hәm tajdalanьwđa sutalsьqlaq; v) awl sawittärenең hәm rajun başqarmalarь wäkildärenең blav jьjьwđa jomoşaq eşlawđäre; g) igen qabul itmәvse punkьttarđьn igenen tapşьrmaqan blavđarđьn bulьwь menän irbäpläşmäj skьlattarьn4sä qattä jabьp, eşkä farmal räweştä qaravđarь; d) mal adьqь menän ta'min itnvđeң tärtipqä halьnmawь, blav menän kilevselärgä qunьw urьnь birelmäw.

2. Igen taşьw esen 24 säqät esendä här rajunda käräkle miqtarđa blalav tabьp birew mäs'ylejäten rajun başqarmalarь räistärenä jökmätergä.

3. Talipьf iptäş mäs'ylejäte aътьnda sajuzxlip aldьna igen tapşьrьwsьlarđьң jarlь hәm äđ xälle eläşenä qujьlqan nurma menän mal adьqь birewđe ta'min itew mäzäyrejäten qujarqa.

4. Talipьf iptäş mäs'ylejäte aътьnda sajuzxlip es kenlek sruk esendä awl xuzalьqь kapiratsejähe tarafьnan zawranfravajt itelgän orloqto närättär ta'min itergä, ä Başsajuz, ip. Pitrofskej mäs'ylejäte aътьnda 7 täwlek sruk esendä ul orloqtarđь kapiratsejä skьlattarьna qabul itelerga tejeşle.

5. Rajun Başqarmalarь räistäre aldьna blavsьlar esen qunьw urьndarь birew.mäs'äläheп 24 säqät esendä xal itew mäzäyrejäten qujarqa..

6. Başqortostan jämhyrejätprakururьna igen qabul Ite punkьttarьnda hәm blav jallawđa eşkä farmal qaravsьlarđь ne totqarhьđ tikşerep, mäs,ylejätk tartьrqa hәm 24 säqät esend kyrgädmä sut ojoştororqa qu şьrqa.

7. Alьk punkьttarđan igend taşьw julьnda betä saralarđь kyreleven tikşerew mäs'ylejäte VKP (b) neң rajun kantryl kamisejälarenä, ä Estarle-Tamaq r junьnda ip. Pitrufqa, Mänäwezđa —ip. Zabawinqa, Virxaturđa—ip. Mixäjelka, Pitrufskejđe—ip Fajzullingä, Mraqta—ip. Dawlat şirgä hәm Qaraqos rajunьnda ip. Iskändärcfkä jökmätergä. Jam ular aldьna 1931 jьldan 1 nse aprilenä betä igende taşьp betterew mäzäyrejäten qujьrqa.

VKP (b) rajun kantryl kamisejälare räistäre igen taşьwđьn barьşь turahьnda här biş ken hajьn svutka birep torovdь ta'min itergä tejeştär.

Atqarьlьştь tikşerew kämisejähe räise urьnbasarь: NUSBF

12 mart, 1931 jьl.
Kämisejä aqzahь: T. ƏJUPEF.

BAŞQORTOSTAN XALQ KAMISARĐARЬ SƏVITE ERGƏHENDƏGE ATQARЬLЬŞTЬ TIKŞEREV KƏMISEJƏHE QARARЬ.

1931 jьl mart ajьnьң II nse jartьhьna radeju tapşьrьw raspisanejähe

PARTEJƏ AKTIFЬN MASSAVAJ RƏVEŞTƏ SITTƏN TOROP UQЬTЬW INSTITUTЬ

Partejä Kabinite Kyltura Harajь Linin isemendäge klupVLKSM jerto

Tapşьrьw kisähe 8 säqättän 9 s. 30 m. tiklem Öfe vaqьtь menän

Sittän torop uqьw säwit—partejä mäktäbe

16 mart— VKP(b) tarixь—„Balşäwizemden tarixi äderleg" turahьnda liksejä.
21 mart—Palit ikanumejä-„xaq tejyrejähe" turahьnda likejä.
26 mart—Sьjnfi käräş tarixь—„kapitalizem jämäqejätenең kilep sьqьwь" turahьnda ip. Qunufskej liksejähe.
31 mart—Palitikanumejä—„xaq tejyrejähe" tura hьnda kansyltatsejä

II. Kamsamuldarđьң sittan torop uqьw univirsitite

17 mart—VKP(b) tarixь—„Balşäwizemden tarixi äderlege turahьnda liksejä
22 mart—Palitikanumejä—„xaq tejyrejähe" turahьnda liksejä.
27 mart—Sьjnfi käräş tarixь „sьjnьf hәm jämäqätterđeң kilep sьqьwь" turahьnda liksejä.

III. Sittän torop vqьw kammunizem univirsitite

15 mart—Palitikanumejä—„Palitikanumejänең nämäne ejrätkänen anlatьw" turahьnda ip. Uvarьf liksejähe.
20 mart—Bäjuälmilәl eşselär xärakäte tarixь—„Kapitalizem jämäqatenең kilep sьqьwь" turahьnda liksejä.
25 mart—Palitikanumejä—„xaq tejyrejähe" turahьnda liksejä.

Başqorttar— 350
Tatarđar— 150
Urьştar—50
Sьwastar—25
Maridar—10

Dejom mäzayri uqьwđь aojomqa atqarьw esen beđđeң kadьrđarьnьđ jeteşmäj. Bulqan tiklemeneң bik kyae satsejalizem teđeläşenen burьstarьna javap birä alьrlьq tygel; şunьң menän bergä uqьtьwsьlar arahьnda jat iliminitarđa juq tygel. Bьna şuqa kyrä läpidkadьrđar mäs'äläne xäđerge vaqьtta iң ähämejät le maminitarđan hanala

Pidaquktar kadьrđarьn äđerlәv sistimahьnda sittän torop uqьwqa xäđerge vaqьtta bik đur ähämejät birelä, senki bul furma beđđeң şarttarđa iң unajlьhь.

Maqarif urgьndarь, praisajuz pidagugejä tixnikumdarь hәm terәk mäktäpiarenä uqьtьwsьlarđь sittän torop uqьw kurьstarьna blьqtьrьwđa đur burьstar jökmätelä. Ularđьn bul, burьstarđь iң jaqьn waqьt esendä hәm tejeşensä qämälgä quja alawdarьna eşenergä kerak. Sittän torop uqьw eşendä satsejalizem jarьşь hәm udarslьq mitьdtarь tep mitьt bulьrqa tejeş.

Q. J.

IV. Radeju arqьrь waqьtlь liksejälär

23 mart—„SSSR qa qarьşь intirwinsejä äderlәv hәm kenäatlş Javrupa eşselär sьjnfь" ip. Radik liksejähe

V. Rajundaqь jetäkse partejä aktiflь eşen sittan torop uqьw ber jьlьq radeju kurьsь

30 mart—Palitikanumejä—„xaq tejyrejähe" turahьnda kansyltatsejä

19 mart—Kurьstь asьw
24 mart—„Janь iqtisadi sajasatең xäđerge ... (satsejalizem dәwerenä) ajaq baьbь" ip. Barlim liksejähe.
29 mart—Satsejalizem ikanumikahь nigeđen tedew hәm 1931 jьlqь kantryl handarda unьң saqьlawь.
38 mart—Sittän torp uqьw turahьnda radju arqьrь fiker alьşьw.

Mäs'yl ridaktьr urьn basarь: Z. KAJEPKUL.

APRIL AJЬĐSĐN „BAŞQORTOSTAN"ĐJA JAĐЬL.

BELDEREV

BƏTƏ XALQ KAMISARLЬQTARЬNA HƏM XUZALЬQ HƏM KAPIRATIF MƏƏSSƏSƏLƏRENƏ!

15—NSE MARTTA IRTƏN SƏQƏT 10—ĐA EŞSƏN QATЬN—QЬĐĐAR JORTONDA (KARL—MARKS URAMЬ № 25) QATЬN—QЬĐ AWЬL SƏWITE RƏISTƏRE HƏM RAJUN BAŞQARMA KƏMITƏT AQZALARЬNЬN 2 KƏNLƏK KƏNƏŞMƏLƏRE ASЬLA.

Başq. Yđ. Başqarma Komitatenen ojoştorov aylege.—

Đewlät kajhmđarь aђligatsejalarьnьđ kurstarь 1931 j. 1—4 marta qarata

Zajom isemdere	Halьp alwa	Batьla
6% lь A. O. 1 nse Z. 5 h. aqsamdarь kupuna menen	4—92	—
6% hәđ 1926 j. otoşlь zajom 100 h. enl	122—	128—
1929 j. otoşlь zajom 100	102—	102—80
1927 j. 10% lь otoş. Z. 25 „ „ aq. kup. menan	25—05	—
8 nse krakt. 5 „ „ „ „	—	—
Krakt. xuz awalьw zajoma 10 „ „ „	—	—
1927 j. 1 nse otoş. Indus. Z 25 „ „ „		
2 nse otoş. Indus. Z 6% lь 25 „ „ „		
„ „ „ 6% hәđ 25 „ „ „		
5 jьllaq „ „ 6% lь 50 „ „ aq. kup.	50—49	
„ „ „ 6% hәđ 50 „ „ „	50—49	
Iđtä j. 11% lь cabe zajom	40—40	100—42
Massawit zajoma	24—24	25—45
1930 j. 9 % lь	50 52	50—74

Kyltura harajь BAŞQORTOSTAN DƏWLƏT TEJATЬRЬ

16 nse mart.

„PANDAR ILENDƏ"

3 pər. 15 kart. S. MIFTAXЬF əsəre,

Məhdejef pastanufkahь.

Ujьn ə jarьmda başlana

Bilettär batьla.

Kymək zajafkalar menən 25 pr. skilka jahala.

ANUNS. Tiđ kendə ANUNS.

„Boz kitkəndə"

V. Murtazin pastanufkahь.

„Ғuənti Əvjaxuna"

M. Məhdejef pastanufkahь.

QЬĐЬL JONDOĐ

SЬJA ... 1—8—30 10 säqätte başlana

BƏGƏN BALA ƏSƏN

15 nse martta

ƏJ aqzalarь kisəhə

Kerev aqzalьq bilele menən

GURЬN KINAHЬNDA

SEJANSTAR: 6—7—30 9 10-30 säqätte başlanalar.

15—marttan başlap ikranda Stats sikritar qatьnь

kəmidejə

Kartina mazmuna aътında bara. 16 jäşkä tiklem balalar indereilmäjđär.

URAL KINAHЬNDA

SEJANЬSTAR: 5—30, 7—8 — 30—10 säqätte başlanalar.

3—marttan SIMBAJ

Уфа, Тип. «Октябрьский Натиск» Башглавлит 613.

BƏTƏ BONJA PRAITRDAJP BIRQFQFD'

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(b)NЬN
BAŞKQORTOSTAN
ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM
B.V.B.K. URGЬNЬ

1931 JЬL DYŞƏMBE 16 MART № 59 (350)

20 NSE MART TRIVUGA KƏNƏ!

TRIVUGA-SƏSEVGƏ ƏDERLEK EŞENDƏGE UNЬŞTARDЬ HƏM JETEŞHED JAQTARDЬ ASЬP HALЬRƏJA,

BЬL FRUNTTA BALŞEVIKLЬQ TIMPЬN BƏTƏ TULЬLЬQЬ MENƏN TƏ'MIN ITEVQƏ JUL ASЬRƏJA TEJ..Ş.

„LININ" KALXUZЬ

JAƏQЬ SƏSEVGƏ

ƏDER TYGEL.

Suqqul (dyrtəjlə rajunь) avьlьndaqь „Linin" kalxuzь 1 nse martqa tiklem ikense balşeviktar jadьna ədərlənep bətərgə tejeş ine: Lakin partejə səvit, kalxuz ojoşmalarьnьq jomoşaq eşləvdare, massavaj anlatьv eştəre alьp barmavdarь arqalьnda kal xuzdьq səsevgə ədərlege qəniqətlənerlek tygel; ajьrьm xuzalьqtardьn ədərlege bətənləj jomoşaq janqьdaqtardьn səsev orloqtarь turalьnda haqlav raspiskalarь alьnmaqan.

Kulak xuzalьqtarьna nьqlь qьbьm jahalьp zadanejə birelmegən. Ular tulьs menən sira xavaj orloq fundtarьn ytəməgən dər. Avьl xuzalьqь qoraldarь nьqlь ədərlekkə kilterelməgən. Ulardьn kyəehe rimunt horajdar. Maşinalardь tidlek raveştə təda tev saralarь kyrelməj. Furaz jetərlek tygel. Besən- furaz menən tə'min itevdə sara kyrev eşe joməşaq. Bьl xəl jadqь 55 sev planьn tulьhь menən ytəlməv qurqьnьsь atьtьna quja.

BASIRЬF.

Balşeviktar jadьna ədərlənev də ədəklək.

Nərlə (Öfə rajunь) avьl səvitenең 2 nse balşeviktar jadьna ədərlənev eşe taş baqa adьmь menən genə həjrəlep kilə.

Janqьdaqtar jadqь səsev jerenə 70 pr. orloq jetməj Şulaj uq janqьdaqtardьn 40 lap hasan həm başqa kyp maşinalarь vatьq jata. Orloqtar taratьlьp bətməgəndər.

MƏXƏMƏT MULYKЬF.

TRUJSKI AVЬLЬ SƏSEVGƏ ƏDER

Trujski avьlьndaqь bətə kerəstəjən xuzalьqьnьn 70 pr. ь kolliktifləşkən „Budinьj" isemendəge kalxuz idarəhe xisap jahaqan dan hun 6 xuzalьq kalxuzqa inde. Jadqь səsevgə ədərlek jaqşь bara. Avьl—xuzalьqь qəramaldarьna rimunt jahalьp bətkən. Jaqşь surtlь orloqtar menən kalxuz 100 Pr. qa ta'min itelgən.

Mal adьqь ədərlav balanьss 200 pr. qa tultьrьlgən.

Barlьq burьstar tylanəp bətkən.

MUSIN.

MORAPTALDA SƏSEVGƏ ƏDERLEK NASAR

Menavez rajunьndəqь Moraptal avьl səvitenең jadqь səsevgə ədərlek eşe sikten tьş akeran bara. Avьl—xuzalьqь maşinalarь tədətelep bətmagən. Orloqtardь jaqşь surtlь orloqqa alьştьrьv eik akeran Bara. Tixnik kyltura orloqtarь bətənləj juq.

Ydək Kəmitət həm xalq kamisardar səvitenең marəzəqottərə tikşərelmagən. Hasən aşьqtь kontraktavajt itev eik artta bara.

DƏVLƏTŞIN.

JADQЬ SƏSEVGƏNYL PƏN ƏDERLƏNƏLƏR.

Bələsaj rajunьndaqь kalxuzdarđьn ikense balşeviktar jadьna ədərlənevdəge eştəre nasar tora.

Səsev orloqonoq narь 85 pr. qьna tədartьlqan. Avьl xuzalьqь qoraldarь 60 pr. qa qьna tədətelgən. Kalxuzdar 1804 sint nir ere surtlь orloqqa alьştьrqa tejeş nulha lar đa, unьn da nej narь 11,3 pr. qьna alьştьrqandar.

Kalxuzdarđь avьl xuzalьqь maşinalarь menən nej narь 54 pr. qa qьna tə'min itelgən.

Rajunđa 79 kalxuz bulьvqa qaramaştan, nej narь 61 kalxuzda qьna prajьzvudstьva planь bar. Satsejalizem jarьşьna 26 kalxuz sьqqan, udarsьlaq 6 kalxuzđa qьna. Kalxuz rəistəre jarəşta yđđaren udarnik itep iqlan ithalər đa, kyəehe qaqad đa qьna udarnik bulьp toralar.

Dəjem alqanda kampanejə'ar tirəhenə kalxuznikter alьqtьrьmaqandar. Aldan baraan kalxuzdar tarafьnan həjrəlevselərđe sukstrqa alьv juq.

Teşeşle ojoşmalar tid kəndə boroloş jaharqa tejeştər.

S. Jənbuxtin.

47-113 KƏ JETTEK

Səsevgə ədərlek.

Bişbyłək rajunь Bişbyłək kalxuzь 1925 use jьl 12 genə xuzalьqtan ojoşqajnь, Ytkən jьl 47 xuzalьqqa jetep bьjьl 1 nse martqa 113 xuzalьqqa barьp jette.

Kalxuzda jađqь səsevgə 1 nse qinvarđan ədərlek alьp nara başlap xəderge kənda irtəgə səsevgə sьqarlьq xalqa kilep jette. Bedđen bətə orloqtarьnьđ, bətə maşinalarьnьđ tədələp orloqtarьnьđ tađartьlьp dəjəmləştərelep qnjьldь.

Səsev majđanьn ytkən jьlqa qaraqanda 60 pr. arttьrьp səsəned. Avьl xuzalьqь maşinalarьnьđ jetərlek. Bətə iqəndərenedđe 100% tь menən kan raktavajt ittek.

Unьştar menən bergə jeteşhedlektərđə juq tygel: Kalxuz prsidatele 300 bottan artьqьtaq kartuftь tunđьrьp eşlektən sьqarđь.

Qatьnqьđđar arabьnda anlatьv eştəre jomoşaq qujьlqan. Sanranejalarqa irđar genə jьjna lap qitьnqьđđar saqarьlmaj qalalar. Bisələr həm nađan irđər əsən likpunkьttar nasar eşlejđər. Dəjem aqartьv eştəre nasar qujьlqan. Kitap—zurnaldar əd aldьralar. Kiləsaktə avьl jeteşhedlektərđe bətərergə kərək.

Bьnda boroloş juq.

Ikke-naitas rajunь Bagdan, Kendəşle avьl səvite kyləmendə balşevitardan 2-nse jađьna ədərlek eşe taş baqa adьmь tənən bara.

Orloq tađartьv maşinalь jeteş məj, tađartьvlar hyłpən.

Tamьr ađqtarь əsən orloq berđa juq. Avьl xuzalьqь maşinalarьn tədətevđə timerlektər tulь nagruzkalar menən eşiməj đər.

Oj. RAFIQЬF.

SЬJNЬF, SЬJNЬFQA QARЬŞЬ

16 nsь martta dejem zabastufka bulasaq

PARIZ. tavsьlarđьn eş xaqtarьn kəmetev turahьnda barqan həjləşevđər hədemtəhed bətkənlektən, Fransejənьn rivəlytsejun prafsajuzdarь 16 nsь martqa dejem zabastufka iqlan ittelər.

Bьl saqьrьvđь tavsьlar jalpьhь đur ədərlek menən qarьşь aldьlar. Tavsьlardьn rajun kanfirənsejalarьnda, ajьrьm pridprejatejalərđə klq kyləmđə ədərlek eşe alьp barьla.

Zabastufkaqa həm uqa ədərlek alьp barьvqa rifarmis prafsajuzdar qarьşь toralar.

Rifarmistar 16 nse martta bulasaq zabastufka luzьnqahьna quşьlmajsa, eşsəndərđen berđəm frunttarьn ədərqa tьrьşalar. Ular, hamanda, „rifarmis vəkildəre menən pridprinimatьldar arahьnda barqan həjləşevđər đeq hədemtəhen kətələr". Oşo həjləşevđər hədemtəhed bətkəs kenə, 30 nsь martqa zabastufka iqlan itergə ujlajđar. Xatta burzьva matsuqatь la rifarmistarđьn ası manivrđarьnьq ьsьn məqənəhen jəşermaj jađa. „Un zurnal" aьlaj jađa:

—„Tavsьlarđьn rifarmis fidiratsejəhь milli səvite zabastufkanь ni esən 30 nsь martqa bildələvenең səəəbe, rifarmis prafsajuzdarьnьn zabastufkanь 16 nsь martqa bildələve

„Jumanita" gəzite rivəlytsejun praisajuzdar tarafьnan klq kyləmđə zabastufkaqa ədərlek alьp barьv turahьnda jađa. Tav sənəqəte yđaktarendage tavsьlar đьn dejem jьjьlьştarьnda 16 nsь martta zabastufka iqlan itevđe jaqlap həjləjđər. Ul jьjьlьştarđa ajьrьm pridprejatejalərđə stacka kəmitəte ojoştorov turahьnda qarardar bьqarьldь.

QЬTAJDA QЬDЬL ƏRMEJƏ,

NANKIN QJƏSKƏRĐƏRENEŊ

IKE DIVIZEJƏHEN ALDЬLAR

ŞANXAJ. Kyptən tygel qьđьl ərmejə jaqьna Nankin ərmejəhenең 12 nse divizejəhe saqtь. Şulaj itep,qьđьl ərmejə jaqьna Xankav timer juls bujundaqь Lylin qalahьla alьndь. Kyptən tygel taqьla qьđьl ərmejə ətrəttərə Gyansuj qalahьnda aldьlar.

Xinan əlkəhenең təşlək jaqьnda Luşan' Gyanşan, Şanşajn rajundarьnda qьđьl ərmejə menən yəkymət qəskərə arabьnda huqьş bara. „Nart—Cajna—Dejie" gəzitenең xəbər itevenə qaraqanda, Xinan—Xyaej sige rajunь şulaj uq Pipin—Xankavski julьnьn təşlək rajundarьn krəştejən quđqalьştarь qaplap alqan.

Gəzitten əjteve bujьnsa, Xinanda qьđьldar qəskərđərə, Szansidage kevek kəslə bulmahalarđa, ularđьn kəstərə kendən—kən kyəəjə bara.

PIKIN. Japuneja tiligraf agintstvahьnьn xəbər itevenə qaraqanda, Xankavđaqь qьđьl ərmejə qəskarđəre đur unьş menən Nankin qəskarđərenең 34 nse divizejəhen qamap alqandar. Divizejənең jartьhь qoralhьđləndьrьlqan. Divizejənең kamandirь Jyz—Gyj—Czyn əsit albuqan.

SSSR Sovitterneŋ 6 nse s jьzında

URЬNDARDAN BARQAN

DILIGATTAR HƏJLƏJĐƏR

14 nse mart irtə menən SSSR Jer Eştəre Xalq Kamisarlьqь daklatь bujьnsa həjləvđər bardь.

Başqortostaьdan barqan diligat iptəş Şafiqь həjləj:

--Başqortostan kalxuzdarьnьn səsev majđanь 1928 nse jьl 14,000 giktar təşkil itə ine. 1931 nse jьl jađqь səvevgə ul 368,000 giktarqa, 5 jьlьqtьn adaqьna 2,836,000 giktarqa jetkereləsək. Başqortostan satsejalizem tədələşenең əlkan pradavьlstьva bazahьna əjlənəsək. Şulaj uq indysterejə əsən sej mal ədərlav jaqьnanda Başqortostandьn tənіqi bajlьqь đur unьn tota.

Ip. Lumьf (SSSR gasplan) Jakьvlьf daklatь tizistarьna—avьl xuzalьqьn ilikitrikləşiterevđe kəsəjtev turahьnda əbtəmə inderə. Xədərđə yk qajlь ber təzrinə saixuzdarьnda avьl xuzalьqь eştaren əjrənev məs'ələhen qujьtqa kərək.

Ip. Budinnьj (Məskəv)

Malsьlьqtьn ın məhim tarmaqь— jьlqь malьn yrsetev. Jьlqь malьn yrsetevđə saixuzdardьn burьstarь—saixuzda toqom maldarь yrsetev bulьrqa tejeş.

Bedđə ələ – traktər attь alьştьrьrqa tejeş—tigən jalqьş qaraş bətməgən.

Kirehensə bed at kəse menən traktьr kəsən saqьşlьtьp, ikehenə lə tejeşle iqtisac birergə tejeşned. Attьn il qurqavsьlьqьnda totqan unьnьn onotorqa jaramaj. Şunьn əsən jьlqь malьn qarьvqa qarьşь klkken kərəsasьp, bьnan hun jьlqь maldarьn yrsetevgə nьq iqtisar birelergə tejeş.

Iq. Karьf (YQƏ)

Ydək qara tupьraq əlkəhendə 630 tene saixuz bar. Ularđьn kyəehe bьqa tiklem, traktьr alьv almavdarьn belmədər. Ytkən jьlda ydək qara tupьraq əlkəhenең halьnьrqa tejeşlə məktaptərə, ularđьn matirejaldarьn saixuzdarqa birgənlektən halьnmanьlar.

Ten jaq kafkazda səsev başlandь.

Tən jaq kafkzđьn təşlək jaqьnda jađqь səsev başlandь. Abinski, Anapski,, Slvirsk, Krasnadar rajundarьnda jaravaj aşlьq 3000 giktar səselgən.

Bytən rajundarđa la səsev bara.

* * *

TATARSTANDA SLANS JAQЬV MATIRE JALDARЬ ZAPASЬ. Tatarstandьn kyp rajundarьnda slans jaqьv matirejaldarьnьn dejemzapasь 5 miljun kub mitьr itəplənə.

Səsev frunтьna bajavaj prikaz

orloqtardь dəjəmləştərevđə ytkərergə.

Janqьđaq xuzalьqtardьn garnitsə, orloq fund tuьn tьvđurьvqa, şulaj uq xuzalьqtardьn irekle raveştə yđ orloqtьn dojəmləştergən kelettergə halьvđarьn ytkərergə.

2. Dəvlət orloq fundьnьn tađa surtlь orloqtarьn almaşьv tartьsendə urunləşьrьvđь, şulaj uq avьl esendə qadi orloqtardь jaqşь surt həm tavarlьq orloqtarqa almaşьvđь in qьbqa sruktarđa eşləp bətərergə.

3. Bəşqortostan jer Eştəre Xalq Kamisarlьqь həm kalxuz sajuz aldьnda səsev plandarьnьn kalxuz həm xuzalьqtarqa jetkereleven həm kulak xuzalьqtarьna qatь zadanejalar birelеven ber totqarhьd tikşerev məznyrejəten qujьrqa.

4—Orloq triste həm traktьr sinfi vəkildərenə, safxuzdarqa həm Başqortostan kalxuz sajuzьna prajьzvudstьva plandarь nigeđendə yđdorenə kərək bulqan nifet praduktialarьna horap jadьlqan zajatkalarьn, əs kənlək sruk esendə anьqlarqa, nifet praduktialarьna sklattardan, nigerəktə maşina traktьr stansalarьna həm kalxuzdarqa təşьtьv həm xuzalьqtardьn jađqь səsev kampanejahьnda nifet praduktalarьna buiqan talaptarьn 75 pr. tə'min itev julьnda qətqi saralar kyrergə kikken rəveştə təqdim itergə.

Sajuz nifet vəkilenə həm Başsajuzqa nifet menən tə'min itergə tejeşle həm səsev planьndə kyhətelgən punkьttarđa nifet baktarьn tədev eştaren kesəjtergə.

5. Səsev jektaren şul jemlanən nifet praduktalarьn tid jeərev kərəklegenə timer jul idarahьnьn diqqəten ьlqtьrьrqa.

6. Başqortostan Xalq Kamisardar Sovitenең sajuz nifet ojoşmalarь esən nifet tarahь maslizavajt itev həm Başkuspramsajuz tarafьnan aşьqьs rəveştə nifet esen aqas tara ədərlev turahьndaqь 1931 nse jьl, 27 nse fivral qararьn ьrahlarqa.

7. Başkalxuzsajuz aldьna, ydenең rajundarьndaqь vəkildəre atqarь kalxuzdarqa kərəkle miq dardaqь mal adьqьnьn araniravji itelevenə ireşev həm kərək bulqan vaqьta kalxuzdardan yđ ara jardəmlaşьvđarьn ojoştorov həm bьl eştərgə rajun kalxuz sajuzdarьn məs'ylejətle litev məzbyrajəten qujьrqa.

8. Bəjmaq həm Xəjbulla rajun darьnda ađьqhđlьqtan mal ylev vaqiqalarь bulьvьn kyrhətep, Başqortostan ta'minət həm jer eştəre xalq kamisarlьqtarьna os konlək sruk esendə bьl rajun darqa kərək bulqan mal adьqь miqdarьn belergə, tupaь adьq menən tə'min itevđe qujьrqa həm jerle fundtan kərək bulqan miqdarda holo ildələrgə təqim itergə.

Malsьlьq tristenең Tanalьq safxuzьna həm Mьraq lispramxuzьna yđđərendəge arlьq mal adьqьnьn Bajmaq həm Xajnulla rajundarьna birergə təqdim itergə.

9. Sənəqət rajundarьnda (Bilarat həm Blagavişşin) eşselərđen prajьzvudstьvqa nьqьvđarь arqa hьnda plandьn qьbqarьvьn bul dьrmav maqsatьnda, bətə igen səsergə jaraqlь həm buş jerđərde səsev majđanьn kiqəjtev esən jađqь səsev kampanejəhьnda kalxuzdarqa həm janqьđaq xuzalьqtarqa birerga.

10. Orloq tristenə safxuzdar esən kərəkle bulqan eşşe kəsəna zəjəlkanь dəlilderen kyrhətep, Başqortostan xeđmət xalьq kamisarlьqьna ber totqarhьd tapşьrьrqa təqdim itergə.

11. Başsikuzsnabьnejəgə yđ skьlatarьndaqь avьl xuzalьqь invintarđarьn, bьndaj avьl xuzalьqь maşinalarь ad bulqan rajundarqa jeərergə təqdim itergə.

12. Rajun başqarmalarьna səsev kampanejəhьnьn narьşь turahьnda svudkalarđь vaqьtьnda jeərməgən həm ularđь đerəh tədəməgən esən jenəjətselər tartьsendə məs'ylejətkə tartьlaşqtarьn aldan belgertergə.

13. Başqortostan Malejə xalq kamisarlьqьna həm dəvlət bankьhьna traktьr jəkləmələren hatьv tərtibe turahьnda urьndarqa kythətmələr birergə.

14. Avьl xuzalьqь maşinalarьn tədətevđe həm ularqa zapas eleştər ədərləvđe kesəjtergə.

Həm bьl eştərđe udarnьj tərtiptə ytkərergə.

15. Jaqşь surtlь orloq ydək trisenең safxuzdardь həm tristərde jaqşь surt orloq menən tə'min itevđə plan zadanejalarьnda nьq tormaqanlьqtьn kyrhətergə həm jaqşь surt orloq taratьv julьnda hunqь tədəlgən plandь qətqi ihəplərgə.

16. Başqotostan Jer Eştəre Xalq Kamisarlьqьna jəşelsə həm ylən orloqtarьn ədərlav rejal planьn aşьqьs rəveştə anьqtarqa, unь jerle şarttarqa qaraj tərtipkə halьrqa, lakin đejəm plan zadanejalarьnьn təşevenə jul qujmaqa təqdim itergə.

17. Jəşelsə həm ylən orloqtarьn ədərləvđə bətənləj jomoşaq eşləqəne əsən jəşelsə, jemeş sajuzь, orloq jeteştərev sajuzь həm igen malsьlьq, kapiratli sajuzь idaralarьnьn rəistərenə şeltə iqlan itergə.

20 nse marttan đa hunqa qal maj ədərlav planьnьq 100% qa ytəleve tejeşlege turahьnda kiken rəveştə belgertergə.

18. 20 nse mart kenən bətə Başqortostanda trivuga kenə iqlan itergə həm bətə jerđə səsevgə ədər bulьv trivugahьn ytkərergə.

19. Jađqь səsev kampanejahьn ytkərev məs'alahe ergəhendə kin prafsajuz jalpьhьn ojoştorov həm bətə səvit jəməqətselegen manlizavajt itev kərəklegenə avьl xuzalьqь sajuzь əlkə kəmitətenең diqqəten ьlqtьrьrqa.

20. Başqortostan jemhyrejətə prakururьna jađqь səsev kampanejəhьnьn unьşlь yteve əsən məs'ylejatle ojoşmalarđьn eştaren prakaratura tarafьnan kyđətevđe kəsəjtergə qujьrqa.

21. Başqortostan Xalq kamisar đarь səvite ergəhendəge atqarьlьştь likşerev kəmisejəhenə. əlkə yerizdinejələrđen səsev kampanejəhьna ədərlektəren ьsьnlap tikşerergə.

Başqortostan Ydək Başqarma Kəmitəte rəisenең urьnbaьarь: AKIMЬF.

Başqortostan Ydək Başqarma sikritarь əsən: ZARUBIN.

IĦKE, AZEJƏ HATЬVƊARЬNAN MƏDƏNI HATЬVƊARƠA!

QORO, TAVAR YTKƏREP TOROVSЬLЬQTAN, SATSEJALIZEM TƏ'MINƏTENƏ!

„BEƊQƏLƏ MƏDƏNI HATЬVƠA ƟJRƏNERQƏ KƏRƏK. Ə BEƊ KVBERƏK TAVAR QOROHA BULA TIP AZEJƏSA HATABЬƊ. MƏDƏNI HATЬV UL BALŞEVIKTAR ƟSƏN—KAPIRATSEJƏNЬ, PARTEJƏNЬN QINIRALNЬJ ĦЬƊЬƠQЬNA JAVAP BIRERLEK, ŞUL QINIRALNЬJ HЬƊЬQTЬ TORMOŞQA YTKƏRERLEK BER JUL MENƏN ALЬP BARЬVƊAN TORA."

(Sintьrsajuz rəise ip. Zilinskejđeŋ XV nse ɵətə səvittər s'jьzьndaqь hyđe)

TAVAR NINƠ JETEŞMƏJ?

(Sintьrsajuz rəise Iptaş Ziliniskiđeŋ XV nsь ɵətə Səvittər s'jezьndə həjlagən hyđđərə).

Qajhь ɵerəvđər şulaj ujlajđar. Məsələn: 1925 jьldarđa „Jenel, jaqşь" ine, xəđer nasar; 5 jьlьqtьŋ 3 nse jьlь adьq—tylək bazahь menən tə'min itelməgən tejđər. Bьl şulajmь? 1924—25 nse jьldarđa ɵeđ artьqlьq krizese ytkərđek. Unьŋ nigeđe avьldarđьŋ alьv kesə artьq dərəzə lə tyɵən torovđan ine.

Kapitalizem jəmqejəte ɵьna ɵьndaj fakьttar menən ɵərleşkən saqьnda prajьzvudstьvalarđь tynkarə, eşselərđe uramqa taşlaj. Ɵьnьŋ đur mitьaldarьn ɵeđ kən ɵatьş Javrupala xəđerđə kyrəɵeđ.

Ləkin kammunistar partejahь həm Səvittər vlasь ikense jut menən, ydeɵeđgə teşeven oshođlatьv, miljunlь xeđmət jal pьhьnьn matđi jəhəten kytərev julь menən kitte.

1926—jьlda ɵeđđə 630 MILJUN BOT, avьldan tьş bulqan tavar ikməge ɵar ine. 1930 nsь jьlda ɵeđ unь 1 MILJART 400 MILJUN BOT TOTAƁЬƊ. Tnqьv sənəqətenең 1925 nse jьlda eşləp sьqarqan produksejahь 1 JARЬM MILJART MITЬR bulha, ɵaьlqь jьlda ul 2,8 MILJART MITЬR bulasaq. Şakər, 1925—jьlda 451 MEN TUNNA jeɵərelqən ine, 1931—jьlda ɵeđ unь IKE JARЬM MILJART jeɵərəsəkɵeđ

Sul rəveştə ɵeđđə 1925 nse jьlda HƏR BER JƏNQƏ 10 mi tr tuqьv nəmahe tura kila, ə ɵьjьlqь 17 JARЬM MITR. Şakər. 1925 nse jьlda, hər ɵer jən ɵaşьna 3,2 kila kilhə, 1930—jьlda 11 KILA bulđь. Yɵeş đur. Ləkin şul uq vaqьtta ɵeđđə alьv hələtlegenendə gigant ytɵemdar menən yɵeve ɵar. Bьna ɵьl, horavđarqa javaŋ ɵirə almavđьn, unan ɵik kyp artla qalьvđьŋ ɵen nse sənəɵe. Ikense səɵəp. qalalarđa tavar praduksejahь jeteşməvđeŋ hideleve—tavar fundьnьŋ qəla menən ayьl arahьnda ɵer tigeđ ɵyleneve. 1925 nse jьlda avьldarqa, eşlap sьqarьlqan tavar praduksejahьnьn janqьđ 25 pr. tь qьna ođatьldь. Ə 1930—jьlda inde 50 pr. qa jaqьn. Həm iŋ adaqta ɵsənsə səɵəp—pirigip, ɵojerakratizem, hatьvđaqь jeđ seɵərgeş Azejə tixnikahe.

Ɵeđđeŋ kapiratsejalar tavar həm adьqtь turanan—tura ɵylev mitьđьna irtərək kildelər. Ular xeđmət ejələrə esendə đur adəmdar menən kinəjə sarьvь hər kəmdeŋ kyđ aldəndə, ken kevek jaltərap torqan asьq ɵer fakьt.

Xəđerge kendə ɵeđđə kapiratseja seltərđare menən uratlmaqan hunər urьndar ɵetenlaj juq, jəki ɵulha la, ɵik tiŋrək.

Ɵeđđə kapiratsejalarđьn, şulaj uq unđa torovsь aqzalarьn hanь kəndan—kən artь həm kəsəjə ɵara. Məsələn: ɵetə sajuz da grazđandьq jesena iŋgən đur keşelərđən kapiratsejalь torovssьlər, 1924—jьlda nej ɵarь 8 pr qьn. ɵulha, xəđerge kendə 60 pr. Timək oşo uđaqan 6 jьlđьn esendə kapiratsejaŋa ьlqьvsьlardьn hanь tɵqal 53% qa artqan. Urta xisap menən haŋqanda hər jьlda 9 pr. kytəreleş.

1924—jьlda SSSR đa ɵarьhь 37000 laĥkalar ɵar ine, ɵьjьlqь jьlda 158000. 4 tɵpqьr artqan, tiŋən hyđ.

Kapiratsejalardьn 1924—jьlda jahaqan vaqlap hatьv əjləneştərə ɵarьhь 1 mendə 1 jəđ milljun humlьq ɵulha, 1931 nse jьldьn planь esen ul 20 miljart humlьq kantryl handa qaraldь.

Kyrelep ytkan ɵьl ɵandar ɵeđgə kiŋ qatlam eşse—krəɵtejən jalpьhьnьn kapiratsejalarqe jaqşь ьlqьtьrlьvьn kyrhatələr. Osoraqan kəmselektərđe tədətev, kalxuz avьldarь arahьnda „Silpu" lar tədələv menən ubьn yɵev julь taqь la kinəjəsək.

S—NbF.

QONŞAQ RAJPAHЬNDA JAŊЬ NAKAZDAR!

21 nse fivralda Qonşaq rajpuhьnьn s'jezь ytkərelep s'jezda, rajpunьn kiŋ daklatь qujьldь. Daklattan hun sьqqan kyp kenə vəkildər, rajpa eşenең unьşlь həm unьşhəđ jaqtarьn hanaqandaŋ hunьnda tiləsək eşkə qarata tyɵəndəge təđimdərđe ajtep qaldarđьlar.

1—Rajunda hər terlə xeđatkərđərđe jəşelsə həm jarma menən ta'min iterjə məmkinktər bula toropta ta'min ittev, unan hun əilə nej tiklem jangene seretep tyqev, Ar đajaştan ɵirelgən əilə nej tiklem seɵsəne almav həm it ta'minələnən ɵetenlaj qul ɵeitəv kevek eştərđe kapiratsejanьn đur kamselege hanap aldaqь ɵula unь qəɵatlamaŋa.

2—Laĥkalarđa zalьma kenəgaɵuldьrьrqa.

3—Hər terlə zagatufkaqa kilən nəmələrle memkin tiklem d urьnьna faĵdlanьv.

4—Kylt armejes esenə kyseahəmejat ɵirep, radejo həm gazđa julqa halьv sarahьn yɵrgə.

5—Dejem məzyri uqьvqa ɵaьtaq jardam itev, jarlь həm ɵuak balalarьn iŋ kərək nəmalđən aptьravhəđ ta'min itev.

6—Prikaşşiktər arahьnda osoqan, kilevselərqa halqьn qaaş, hygev, maĥqьl itev kevek əmselektər menən kərəşev.

Bьnan hun hajlav nulьp janь ɵsədqe eşanьslь tip tasьlqan kul keşelər hajlandь. Yikandə prikaşşiktər ɵarьhьla laĥkaŋ qьvaldьlar.

ZƟHƏRƏ.

MAQAR KUSTARSЬLЬQ ŞIRKƏTE IDARA ITƏ ALMAJ

Maqar rajunь Maqar kustarsьlьq şirkətendə kustarniktarqa eş qoraldarь his ɵer tigeđ ələşenməj, ɵer kustarqa ike ɵer tərlə eş qoralь ɵirelhə, ə ikense kustarqa şul uq eşte eşlap uqa ɵer qoralđa ɵirməj qorallьđ q ldьrьp kustarqa ɵirev zadanejahьn artqa qaldьrьvqa sənəp bula. Məsələn: Maqar avьlь kustarniqь Xəlitef Qilimanьf kə (qamьt jaqь eştovse) ьsqь həm jaqşь qoralьnda ɵirgəndər, ə ikenselərgə ɵerehelə juq., ьsl teƀlə ajьtьp qərav—ɵьnan ɵaşqala kyp osoranь.

Eş xaqtarь ɵirevđə lə ajьtьp qaravdar ɵar. Kustarqa eş ɵirev selərgə Başkusprumsajuzđan kilgən tavarđarđьŋ jaqsьlьn kiɓek—moƀoq tyqelen idara aqzalarь qьna alalar, zadanejaŋь tulь ytəp eş ɵirevselərgə 1 milьrlь, jartь milьlь jetməhə urtaqa jьtьlьp ɵetelgən tavar ɵirələr. Eş ɵirevse aqajdar 2—3 kenhəđ eş xaqьna aqsa həm tavar ala almaj jərejđər. Eş ɵirevselekte həm tavar aqsa ɵirevse Rəxman qulьf urađa ɵajramьnda esevđan ɵaşqanь ɵelmaj, kyp keşelərgə ɵirəsək aqsahьn ɵirməj ikerek jərənə. Hər kustarniktьn eşenə qarap on, jarma, şakər kevek nəmələr aldar ɵujь ɵirelməj tuq rap tura. Kustarqa tulь zadanejə tultьrьvsьlarqa qьsqь kejemdər kilde—ɵojma, itek, paltə həm ɵaşqalar. Tulь zadanejə tultьrьv eь kustardar ɵulha la, ale haman ɵirelməj, kustarniktarqa şul nəmələrđe ɵirep eşkə kynellənderməj jəj, ɵirergə ɵaqlap jatqьralar. Kustar eşenə ɵilgelangən kustarđardьn atlarьn ale ьlndə ale tygendə jegep jeɵərep taqь la zadanejəŋь Matrqa qaldьrьrqa səɵəp ɵulalar. Maqar kustarsьlьq şirkətendəge ɵьndaj jeteşhedlektərđe ɵeterergə vaqьt.

SƏJET MAQARSKEJ.

KAPIRATSEJƏ TƏƊƏLƠŞKƏ JAVAP BIRƏ ALMAJ.

Şişmə rajunь Iĥke Musa avьl kapiratsejahь xəđerge tədələşkə his ɵer javap ɵirə almaj. Ɵerensenən, kapiratsejala eş ɵutalsьq, əgərđə tikşerə ɵaşlahaŋ ɵaşьn juqalər. Kypme tavar kilə, ul qajđarqa taratьla, his kem ɵelmaj. Tavar ɵylev đə sь ьnfi prinsip totolmaj, jarlьlar fundь ul juqalqan. Paj jьlьv eştərə ɵetenləjgə nasar tora. Kem kypme tylaqan, ɵelep ɵulmaj, qajhь ɵer keşelərđe qaqьđqa jađьp, aqsa alьp qalqandar, ədaqtan ul spisek juqalqan. Qajhь vaqьtta pəjđь knizkəqa jədqandar. Tikşerep qaraqanda ɵiigehəđ, əllə prikaşşik jadqan, əilə krəƀtejən yđe jađьp ulqan.

Məktəp balalarьn ajaq kejeme menən tə'min itevgə kilgəndə eştər taqьla qьđqanьs tora. Məktəpten kejem esəh, horav ɵirelep qujьlha la hunqь kengə tiklem xəl qulьnqanь juq. Şunьn arqahьnda balalarđьn məktəpkə jereşe ɵik nasar. (Məsələn: 160 balaqa 10 batinka həm ɵer nisə ɵyrek ɵirelđe) Prikaşşiktar tik tavar hatьv menən genə qənəqətlənələr ə, krəƀtejəngə anlatma ɵirev, ulardan sej nəmə alьv his qьđqatьlmaqan. Silpo ojoştorov esən 5 keşelek ojoştorov kəmisejahe hajlanqan ɵulha la, eş kyrhatelgəne juq əle.

„BELEVSE"

ƟFƏ RAJUNЬ

Joqlajəsaqhьŋ.

Mal ađьqь həm majlь orloqtar majđanьn kərəgensə orloqtar menən tə'min itev turahьnda Ɵfə rajunь oşo kengə tik kem ɵer nindəjdə eş alьp ɵar qanь; saralər kyrgəne juq.

Kirehensə ɵьl tixnik kylturalardь ədərlev esən tədlolgən plan his ɵer nəttəhəđ xəldə. Rajun agranumьnьŋ pratifilendə haqlana.

Rajun agranumьnьŋ „nej esən ɵьl orloqtardь ədərlevđə sьralar kyrməjbegeđ" tihən ul:

„Kyrəhegeđ, ɵьl eştə avьl səvittərə ɵer nejđə eşlamədjđər" tip kenə javap ɵirə. Ɵfe rajunь partejə komitəte ɵьna ɵьndaj un apartumьsьq qaraştarьna kyđ halьrqa, tejeş.

M. X.

Kapiratsejəqa həjlav nasar ytte.

Maqar rajunь, Maqar avьlьnda kapiratsejə idarahь halьv eşenə ədərlek alьp ɵarьlmav, hajlav ɵarьqьnda kapiratsejanьn Ɵəp daklatь ɵulmav səɵaple kyp jeteşhədlektər asьlmaj qaldь. Kapiratsejə idarahьna aqza ɵulьp ɵer genə la kamsamul ytmane. Qatьn—qьđđarđan 40 pr. yterga tejeş ɵulha la, ɵьl eştə ytəlmənə. Elektən kapiratsejala rəis ɵulьp kilgən Maqar avьlь kuntьrь xəđerge kendə xoquq hьđ Soltanьf Qənit ulь Soltanьl Qaifar ytte.

Tejeşle urqəndar ul vəkilđe timək Cirnakuftь tikşerep Soltanьf Qaifərqa urьnьn qьvьlhьn

SƏJIET MAQARSKEJ.

Sej maldь jelga seretələr.

Xəlil avьlьnda (Məsetlerajunь) tədəlqan kalxuzđьn ɵerense ɵrigadahь 7 qiktar jetende qər javqas jolqop alьvđarь arqahьn da hьvqa ɵatьrp, sьqarьp talqьmaqajnьlar. Xəđerge kendə keltələrđe tьsqan qьrqьp ɵetərep ɵara. Urəndaqь patrip kapiratseja aylege ɵьl „sej malqa iqtiɓar ɵirmaj. Yđ qul aktan daqь şundaj nəmələrđe ɵer qul qa toplamaj undaj „sej mal, dь seretevđər ɵьl rajunda ɵik kyp.

Ş. F.

Bajmaq rajpuhь ta'min itken

Bajmaq rajunь ikense Etgol avьlь m ktəɵendə kypkena jarlь—ɵatrak balalarь kejemhəđ jonsojđar. Rajpa kejem menən ta'min itevđə hatamlьq ɵeldera.

Oşo balalardьŋ kejemhəđ jonsovđarьn iktən sьqarmaj Rajpu kejem menən ta'min itev sarahьn kyrhen. R. N.

Qьrqьđ—Mejakə rajunьndə kapiratif eşselərən tadartьv ɵaşlandь.

Qьrqьđ—Mejakə rajunь dəvmələndə ɵulqan kapiratif esselərən tadartьv eşe oşo jьldьn martьnan ɵaşlandь.

Tadartьv ɵaşlanqandan alьp 5 nse martqa tiklem ɵlarđa ɵetəhe 112 keşe tikşerelep şularđьn 12,4 pr. tь tadartьldь. Tadartьlьvsьlar sьjuri hьđaqtь aodov kulaktar menən dutlaşьv ɵalşaviktərsa ikensejađqa əđerlik eşendə ɵjorakratlьq kyrhatev, yrđən ɵirelgən zadanejolardь ytəvđə halqьnlьq itev həm ɵaşqa şunьŋ kevek yk jaramaqan ɵik kyp eştər eştəgən xalьqtar

BIKMIT. ADNABAJ.

Qar ɵaddarь ədərlev ədələv aldьnda

Tapuđn rajonьnda ɵьjьl 6 maj zavьlь eşlərgə tejeş ɵulьp, xəđerge kendə zavattar pradukseja qena kərəp jatalər. Jaj kenendə hət, maj nəmələre ɵbьav ɵsen qar ɵaddarь ədərlev rajkal xuz sajuzqa tapşьpьlqan ɵulha la, ɵьl eş əlegə tiklem nəslan qanь juq.

Jađ jetep kilə, vaqьt əđ qldə Şulaj ɵulьvqa qaramaĥtan Başqortostan hetselek sajuzь qar ɵaddarь haldьrav həm uqa mod, qar tultьrv əsen 4 men hum aqsa jeɵərergə ɵulha lar inde 2-3 aj vaqьt ytep kitte aqsa jeɵərelgəne juq. Horahan „ɵьna ɵegən, ɵьna ittgə" tip ɵandə ɵđьra.

Xəđerge vaqьtta şunьn arqahьnda qar ɵaddarь ədərlərqəne juq. Bьl eş đur ədələv qurqьnьsь ahtanda qaldьrqan Başqortostan hetselek sajuzь aojera kurtlarьna kirkken sara kyrergə kərək.

Oj. NƏZMI.

Plan tigeđ tulmaj.

Dəvan Məsetle rajunьnda 11 ədərlev məs'alahenə jaqşь ahemejat ɵirelhələ rajondan kapiratseja aylege ɵeɵengə sənəqətlen məhim sej malь ɵalqan mix saji eja həm puşnina məs'alahendə ɵik ad ahemejat ɵirgən. Şunьqtan rajonda mix streja həm puşnina ədərlegen kytərev, undaqь plandь ytəv eşe ɵik tyɵən tora. Məsələn: Mix strejanan rajunda 400 dana nesaj, 150 dana et tirehe ədərlənergə tejeş. Lakin ul ytələvđa ɵik kyp tyɵən. Məsələn: nesaj tirehe ɵarь 46da na həm et tirehe 59 danaqьna ədərlənqən.

Əgər inde qlammaile puşnina eşenə kilhək ɵьl urьn unda ta qьla tyɵən. Unda ɵeđ ədərlənergə tejeş ɵulqan 1560 dana janlek tirelere urьnьna nejɵarьhь 55 dana qьna ədərlənqən tire ɵulьvьn kyrəɵeđ. FUNAJPUS.

„8—MART" TEGEV FABRIGENDƏGE KYŊELHEĐ KYRENEŞTƏR

„8—mart" tsemendəge tegev fabrigendə millət ajьrvđar, şavinisləqtar kiŋ teƀ alьp ɵara. Başqort, tatar eşselərə ɵik ad Başqort, tatardardan ɵer genə lə instruktьr juq.

Instruktьrdardьn ɵaşqort, tatar eşselərenə qaraştarь ifrat nasar. Başqort, tatardardan kelələr, ulardь ɵer urьndan ikense urьnqa kyserep jərətələr.

Məsələn: ildər tsixьnda 5 nse razrət ɵujьnsa eşlavse Kamaluftь unьn jaqşь eşlavenə qaramaĥtan, qatьndar tsixьna qujьp. 2—razrətka teşerələr.

2—Pristə eşlavse in jaqşь esse kenenə 150 palta eşlap sьqarьvьna qaramaĥtan Fitirman tigən jaɵrəjđe şulaj uq tyɵən razrətkə teşerələr. Unьn urьnьna Kərpьl tigən urьnьn kiiterep qujalar. Xəđer 100 palta eşlənməj jata.

Fitirman Mannumьl tigən Instruktьrqa kilə, lakin uqa instruktьr ɵojorakrattarsa: „qajđa qujьlqanhьn şunda eşlə, ɵeđ nəmə telejɵeđ şunь eşlərgə xaqьɵьđ ɵar" tip kenə javap ɵirə.

Kamalь Karapadinaf tigən instruktьrqa ɵara, ulda şul uq javaptь ala.

Havlьqьn juqaliqan ɵaşqort, tatar eşselərenə iqtiɓar itelməj.

Məsələn: Udqan jьl kurrurtqa 15, jal itev jortona 80 urьn ɵirelə. Lakin unda ɵer genə lə, ɵaşqort, tatar eşselərə jeɵərelməj.

Byrek tsixьnda eşlavse Ibrahimьfь jal jortona ɵildələjđar, lakin juq səɵəptər taəsp unь jeɵərmajđar.

Başqort, tatar eşselərə: „ɵeđđe mьĥqьl itələr, ɵeđđan kelələr, ɵьl turala RKI qa ɵarhaq nisek ɵulьr ikan" tejđər.

Aşxana la ɵer ɵbtəl ɵbtenə taqta qađaqlap „tatardar ɵbtəle" tip jađьlьp qujьlqan.

Qlemym alqanda ɵьl fabrikta millatselek, şavinisləq kiŋ teƀ alьp ɵara. Kiləsaktə ьbqa tejeşle ojoşmalar kyđ halьbndar, şunьn menən ɵergə ɵьnda jəşap kilgən partejə jəcajkəhendə iĥkəp qərərqa kərək.

F. Əxmədyllla.

SALAVAT ŞKM MƏKTƏƁENDƏ MILLƏTSELEK

Əjəlil rajunь Salavat avьlь krəƀtejən jeştar məktəɵe janь qьna teđeldə. Xəđerge kendə ŞKM la 100 gə jaqьn uqьvsь ɵar. Uqьvsьlardьn satsejalnaj jəhatenə kilqanda ale ŞKM qa avьldaqь natrak, jarlь balalarь qəniqəđənerlek ьlqьtьrlmaqan Satsejalnaj xəle sьɵar. Məktəp ergəhendə janь qьna ojoştorolqan kamsamul jəcajkəhe sajesi ham təruejəvl jaqtan keshəđ.

Şul şarttardan fajdalanьp, şul uq məktəptеn uqьtьvsьhь kamsamul aqzahь Qlajnyllin milli gruppalar ojoştora. Yđe kamsamul jəcajkəhenen sikritarь ɵulьv səɵaple yđ ergəhenə uqьvsьlardь tuplaj, məktəp uqьtьvsьlarьnьn hanь 3 ɵulьp ulardan ɵerehe (Biktaşь) tatar—ɵerehe (Aşinnikьl) urьđ, ɵerehe (Qlajnyllin) ɵaşqort.

„Başqort məktəɵendə tatar uqьtьrqa tejeş tygel, ul (Biktaşь) jerle xalьqtьŋ telen ɵelməj, đəreste nasar ɵirə, Biktaşьfьqa qarьşь ojoştorovь, kulakqa qunaqqa jerevđərə, qariza jađьvđarь ɵetəhelə dereƀlena.

Qormanajьf Tamjan da ɵildəle kulak ɵula. Hunqь vaqьttarda vulьs, kantun xeđmətkare ɵulьp eşlaj, partejala tora. Avьldьn ɵetə jarlь, ɵatraktarьn yđe qul abьnda tota. Xəđerge kendə qulqa alьna.

Kəmisejə qararь ɵujьnsa Qlajnyllinde kamsamul, prafsajuzdan həm uqьtьvsьlьqtan sьqarьlьp avьl məktəɵenə uqьtьvqa təqəjenlənde.

Aŋşinnikьfqa şeltə həm şul uq vaqьtta Biktaşьfqa la kulakta kvartirđa torqanь esən şeltə ɵirelde. Rajkum VLKSM Kəmitətenə Salavat kamsamul jəcajkəhen tikşerev eşe jəkmətelde.

„KAMSAMUL"

MILLI SƏJƏSƏTTE ƁOĐALAR.

Milli səjəsəite tormoşqa ytkə estər xəkəm hərə. Məsələn: Bьnda jađьvsь uulьp eşlagən kamsamul Jenekejef ɵbtenən terlə hьltavđar tabьp, şavinizemđə qəjepləp urьnđen sьqaralar. Unьn urьnna idara rəise yđe menən ɵergə Svirtluf qalahьnda eşlagən Maşşanьvanь jađьvsь ilep alqan. Apparatta 5 jьl ɵujь tuqьtavhəđ eşlaqan həm eşte yđenen jaqşь jaqь menən tanьlqan lara himьfь ɵindəj dermələlar taqьp eştən qьvqandar. Bьlar ɵbtənə 5 nse fivralda massavaj eştər inspiktьrь ɵulьp jeɵərelgən qəlimelle 20 nse fivralqa tiklem eşlətələr đə, unan da nindəjđer kimselek tasьp, eştən sьqa alar həm Qəlimelle kemdərđen rizalьqь menən der unь rajsajuzqa kamandiravajt itələr. Lakin unda ştat tulь bulьv səɵaple Qlajlimet 9 martqa tiklem urьnlaşa almaj aptьrap jərej. Huqьnnan Qlajlimelle urьnlaştьrьv esən Bəlɵəajga tiligram ɵirələr, unanner terlelə javap almaqas, saqsasьlьq sjuzьnьn naş instruktьrь Kydrəfsьf: „Beđ hine arxifkə tapşьrđьq inde" tip maĥqьllav menən kelep eşte ɵeterə.

Apparatta Başqort, tatar eşselərenə diffisit ɵulqanda jemeş—saqsalьq sajuzь apparatь ɵaşqort—tatar eşselərenə eş tasa almavь qьđqanьsta kelkələ. Bьl eştən adaqьn tikşererqə kərək.

„ƟFƏ SERKƏJE-

BAŞQORTOSTAN PRITPREJƏTEJƏLƏ RE ƟSƏN

Kvalifikatsejəlь eşselər ədərlev

(Səvnarxuzđьn kadьrđar ɵylege mədire Iptaş Borhanьf menən həjləşev).

Başqortostan şarttarьnda təp jerle millət eşsəndərenən eşselər ədərlev, ɵulqan esselərđe kvalifikatsejalarən kylərev eşđen aldьnьđda torqan đur burьstarđьn ɵerehe hanala Beđ Başqortostan pritprejətejələre esən kadьrđar ədərləvđə ɵlegə tiklem təp şarttarđь jerenə jetkerep ytəj almanьq, ьsl arqala pritprejatejələreɵeđđə kvalifikatsejalь eşselərgə đur difitsit bula kilde. 5 jьlьq plan ədaqьna ьsl eştə ɵeđđə đur ɵoroloş bulьrqa tejeş.

1931 nse jьldьŋ 1 nse qinvarьna Başqortostandьn jerle sənəqətendə 13 men 78 kvalifikatsejalь eşsehe ɵar ine, 1933 jьlda ьsl han40 men 337 gə jetergə tejeş. Bьlar arabьnda 30—35 pr qatьn-qьđđardan, ə dəjem qatьn—qьđđar hanьnьŋ 50 pr. tь ɵaşqət, tatar qatьn qьđđarь eşselərənən tororqa tejeş. Bьl nigeđtə xəđer eştər ɵaşlandь la inde.

Eşse kadьrđar ədərlevđə ɵeđđeŋ tep plandarьnьđ ɵar. Bьl plan ɵujьnsa tetə məktəptər, maxsus kurьstar aşa 1933 nse jьl ədaqьna ɵerpisə 10 mendər jaş kvalifikatsejalь esselər jeteşergə tejeş. Məsələn: FZU, praf şkula, maxsus kurьstar, menselər naburь, eşse jaştər məktəɵe aşa 33 nə jьldь ɵarьlqь 36,895 keşe ɵьrlənep sьqarqa tejeş. Şunьŋ menən ɵergə sittən torop uqьvsьstalarь la kinəja ɵarьrqa, ...sergə tejeş. 33 nse jьl adaqьda 4640 keşe sittən torop uqьv kurьstarьnan ytergə tejeş. Şulaj uq mastirđarđьn da ɵelemđəren kytərev alda totolə. Ular arabьnan 1341 keşe terle juldar menən 5 jьlьq plan ədaqьna kvalifikatsejalь mastirđar ɵulьp jeteşergə tejeştər.

Bьqa tiklem Başqortostanda ɵelges kadьrđar ədkiəv esən maxsus uqьv jortjal juq ine, ɵьjьl Bilarəttə tav ɵdysterejə tixnikumь asьlьp unь 76 keşe uqьj. Taqьla şundaj knikumdar Ɵfe həm Bajmaqt asьlьrqa ujana. Şunьn mtən ɵergə Ɵfelə kustarnaj tijikum həm indysterejə VTUZ ь asьrqa prajьktь ədərlənggə Jaqьn kiləsəktə ɵьl saralđ ia ytkərəsəkɵeđ.

Başqortostan jer sənəqəte aldьnda đur eş mannь jarьlьp jata. Bьl majđan ən janь pra litarejat kadьrđar ədərlevđe kinəjtevđe həm ьbьlda ɵalşeviktar timpь menə eş itevđe iŋ alqь safqa qtrqa kərək. Ɵeđđeŋ sənəqətendəge ɵьl kiŋ eş majđanь hiskhed ɵeđđeŋ ɵlda prajьzvuьvaqa eşsən qatьn—qьđđardjalep itevđe horaj. Ɵeđđeŋ je sənəqətenəđđə ɵarьlqь 12 qatьn qьđ eşselərə ɵar. Ular qьna əlaltta sənəqətte qəjətlandermajđər, ɵьlardь janьn ɵer ulsə tapqьr arttьrьrqkərək bulasaq.

Bьjьl 8 nse martqaje menən ɵьl julda kyp nə eştər aştande. 406 qatьn ajzvudstьvaqa ɵerketelde, 1 qatьn-qьđ jetəkse urьndarь kytərelde, ɵьlar arabьnda 3pr. jerle millət qatьn—qьđđarən. 8 nse mart ismena 210 ɵaşqt—tatar qьđđarь FZU məktəplena alьnasaqtar.

Başqortostan sənəqəna jerle milləttan keşelər ɵerlev menən ular arabьnan yrlətev eştarena lə đur iqtiɓarilə. Məsələn: 29 nsь jьlda 8 keşe yrlətelgən ɵulha, 30 nь jьlda 9 pritprejətejalə ɵarlьqь 281 keşe yrlətelgən. Bьlardьn 19 pritprejətəja esendə ɵulьp, lalqandarь terlə jetəkse urьndarqa yrlətelgərdər. Bildəle, jete millət xalьqtarьnan ɵelgestər ədərlev həm terlə urьndarqa yrlətevđə jeteşhəđ jaqtar kyp əle. Bьl eşkə kiŋ jəmaqətsəlek tartьlmavь, tə'minat eştarenең nasar torovь, uqьvsьlar arabьndaqь saselevđər və naşqalar, alqa alqan eştə kəmselektərđe tьvđьralar əlattə. Bьl kəmselektər ьls şikhəđ ɵelergə, jerle sənəqət esen kvalifikatsejalь eşsələr ədərlevđə ɵalşeviktarsa udar timp alьnьrqa tejeş. Q. Q.

BAŁŞVIKTARSA 2-JAƉƉŁŃ JŁRƉARƄ

HƏR MAŞINA, ORLOQ EŞSƏN QUL
ƏƉER BULHŁN JEŊEV JAƉŁNA!

PARTEJABŁƉ BOJRA: HƏR BER EŞTƏ
BALŞEVIKLŁQ TIMPŁN ALŁRQA!

Balşevik jaƌ

Işlƌr jaƌın qьvıp,
Udar kendər
Jeŋev menən alqa sıralar.
Ikense jaƌ
Tuqıla sedƌen sulda;
Balşevıksa qoros quldar menən,
Jaƌdar rylen totop sarasьƌ:

Şullar şulaj,
Ber kən,
Part ışlьşta
Jaƌdan qarizahın qaranьq:
—„Aş, partejə, işgen,
Min kilemen...“
—Qarşь sarmь?
—Juq—juq!
Alaьƌ!

Səjək eşte,
Qajnar udar jaƌqa,
Part sillitte jaƌıp tottorƌoq.
Bəgen inde
Udar balşevik jaƌ
Partejəlь jəşen tultьrƌь...

Jəlgenləgən səsep kitə torqan
Nadan jaƌdar
Artta qaldьlar...
Uman kire
Jaƌdar nadan sulmaƌь,
Şenki ular partejəlь
Balşeviksa selem alalar...

M.T.S.-la iptaş Katir—Pildər
Binain isep, jaƌqa himerer,
Balşevik jaƌ unьn ryien totop,
Odaqlamaj jerƌe kimerer...

JƏLIL—TABЬN
(„Qaƌьl yktəser“ k—zь)

KALXUZ JЬRƉARЬ

Jaŋьnqa tarlqan jaş kendərem
Jьvelekte tapap yttelər,
Sapqan attaj jarhav,
Jьlqan jerək,
Ikshеƌƌan jьrsь ittelər..

Martin utь kevek jalqьnlanqan,
Jerəgemdən jьrƌar atьrmьn,
Tada fiker,
Dunle şat kyŋeldən,
Jьrƌar alda jaƌarmьn...

Kalxuz jьrь“ ajьrьm xuzalьqtь,
Jьrda tərqavlıqtь tuƌƌьrьr,
Ojь surьq,
Dep tyəəlektər..
Kalxuzƌardan sitkə qьvьlьr....

Lьr, kesle,
Esən kalxuzsьlar...
Kalxuz jьrьn həjəp jьrlarƌar,
Kalxuzƌarda gerlap maşinalar,
Jьrtərƌər salqьp jənьrƌar..
M. TIMSKI.

JAƉƉЬ BOJROQ.

Əj udarnik!
Tik sul
Sedƌerƌən
Balşeviksel
Jaƌqa
Şelerlən!
Vatьq tьrma
Hasandarqa
Dununt jaha,
Darьvla!
Taƌart
Sortlat
Igelƌərƌe
Parmalnla
Aqьvla!

SƏLƏJ DIMSKI

ORLOQ TUJЬ

Appaq mamьq tavь tətle
aq solottar kyk jeƌenən juqaldьlar.
Ut jomqaqь nurlь qojaş
yƌenen jьmьldap torqan alhьv
jaqtь nurƌarьn aq jəjmagə ner
kəngən jer ehtenə taşlanь. Qar
ehte jaltəranь, qar qomaqtarь
asьq tendəge ƌəngər kykten
jondoƌƌarь tetle jьmьldap kyƌ
ƌəren qьƌarqa naşlanьlar. Jerək,
ul keƌgə sьsьraqtar jamqьrƌar
qa jeldərgə qaramaqan tetle,
halqьnqa la qaramaj, ul haman
jьlь, ul eşemaj. Eş ul jьlьta
la, tirlətə lə; eş ul sьsьtaqtьla,
jamqьr, surandь la jenə.

Ənə, sartirufka vzlaj.
Sartirufka sartaj.

Sartirufka udar eştər kejen
kejləj. Qojaştьn alhьv nurƌatь
sartirufka jərəgenə inqəndər.
Udar quldar, udar jerəktər ƌa
sartirufka tirahendə əjlənalar.
Ere orloqtar sartirufkanan taƌarьp
sьqalar. Ularƌa kilesəktə
taƌa sulьp yƌergə telajƌer.

Bəgen orloq tujь. Orloqto
maturlajƌar, ularƌь taƌartalar.

Orloq tujь-ul, eş tujь.
Eş-udarsьlьq tulqьnь esendə.
Udarsьlьq-satsejalizem tedeleşendə janь mitьƌ.
Qojaş jerəge-seƌƌen jerək.
Beƌƌen jerək sartirufka jerəge.
Ular bəgen əsəve lə bergə bəjlənqəndər.

Beƌ bəgen tan menən, qьƌьl
əlam aƌtьnda orloq tujьna
kildek.

Sartirufka beƌƌe qarьş aldь.
Kalxuz kelətenən bətə orloqtar sьqarьldьlar. Ular sьqqanda
jaəьqtar, jamheƌƌər ine. Ə xəƌer
taƌarƌьlar, maturajƌьlar ƌa, janьnan kelətka indelər.

Ber kən kiler, ular farmalin
dingeƌendə qojonorƌar, ujanьp
jeƌerƌər, şav-şav kllerƌər.

Ə, xəƌer qojaş tyəən təgərəj.
Qojaş menən orloq tujьna
kilgən inek, qojaş menən kitəseƌ.

Irtəgə janь qojaştь janь eş
menən, janь eş tujƌarь menən
qarьşь albraьƌ.

Orloq tujь ul udar eş tujь.

Ƈ. BASIRЬF.

TƏNGƏ BURAN.

(Avьlda bət kantraktavaft itev unəəjь menən).

Kiŋ Uraldьn
Borma tavƌar itagenən
Jel şajartьp, qьvьp avьlqa—
Qar jəgərə;
Ilap qar jegerə
Tənge uttar janqan avьldan
Tadrələrgə kilep
Tənge buran
Urlamaqsь sula tənge ser.
—Ike tormoş
Berehe—„hunqь mamint“
Qajhь alьr jenev tinlegen.

I. IKE AVЬ

Injər,
Injər ehte mod.
Mod ehtendə nejej tenge qar.
Ber jaqьnda qьƌьv jьjьlьş narqan
Ə, ner jaqьnda—
Jəş jьjqan kydle avьl bar.

Klup nujlap tьşta buran jьrlaj
Ə, esendə,
Jarlьlarƌьn jьnьq jьjьlьşь.
Qjimran mulla tenge buran menən
Tədrə aşa qaraj jьjьlьştь.

II TЬŞTA BURAN

Ə, jьjьlьşta—
Silun jele esə jəş jerək.
Kymer aşap tujqan tupkьlarƌaj
„Atmasfira“ jeƌƌə illelə.
Kaciqar!
Qart avьldьn janь jerəgendə
Şundəj matur itep tedə eel.
Kaciqarda sul!
Maşinista,
Ikeskьvatьrƌaj
Serek ilde qaƌьp ala eel!
Tьşta buran.
Tьşta tenge buran—
Kyrşe avьlqa kitep juqaldь
Tenggə uttar tanqa qaвьnqansa
—„Het birerga!“
Quldь kytərƌek.

Muratkingə avьr mon taşlanqan
„Kacigar“ duƌtьm, hinə ayləkkə
Şaxmatlanqan Ural urmanьnan
—Kantaktavajt!
Itep oƌattьq.

Injər,
Injər ehte mod.
Mod ehtendə nejej tenggə qar.
Berjaqьnda qьƌьv jьjьlьş narqan
Ber jaqьnda —
Əse jьjqan kydle avьl bar.

—Avьl!
Undala şul
Ətətəl nujlap olo keşelər.
Ular ketə....
Ə, beƌƌen hun
„Kampanja“qa bəgən kilməjƌər.

III BURЬS

Jьjьlьşta—
Ulь hyƌƌər
Jarьp ytte zaldьn kykrəgen.
Jarьm „Ikrek“-avьl „kylt-armise“
Şaşьp həjləj:
—«Nьq sulqanda duƌtar birmaseƌ...
—Ix, „kylt-armejes“ hin!
„Ikrek“ naşьn menən—
Het birmaƌka qulьq kytarƌen.

Qaramanьq.
Ber tavьştan „het“ te kytərep,
Kacigar duƌtar
Heƌga aylak esen—
Beƌ avьlda surьs ytənek.

ZƏJNEJ MARŞAL.

QЬRЬLЬŞTAR TURAHЬNDA

ƉƏJNAN XƏJRI ŞIƉЬRЬ.

I.

Dьətьm minең artьq zitdi tygel,
Şajanlьqta la ul aik sikle.
Hər ber jortqa kerer aldьnan
Şaqьp qaral təvdə işekte...
Həm ul kilde, inde. Ultarƌь.
Başьndaqь ayken taşlana.
Janь avьƌƌan take xənərƌə.
Əkeren genə teƌə naşlanь.

—„Barahь nar ine Mackovge,
Balmaь axьrь.
Şenki, qarqьnьs...
Tьnьs narьv, xəƌer mumkin tygel,
Jə, nişterhen əgər sulьp qujha.
Kotelineştən genə qarьlьşƒ..
Barer jergə narmaj tik jatьv?
Barьrəja lə kərək.
Lakin, naş juqaltьv, —
Tygel inde ayrek juqaltьv..
Əs kən inde, haman naş vatam:
Jə, narьrəja, jaki qalьrqa...
Qaş aulha la, timer jul auƒop.
Əlla, inde, ƒəjəv sarьrəjə.“

II

Kemder-ejtkən ine:
— „Iptəştar,
Kapitaldь jeŋev kerəşenə
Sьqьv esən kytər saltanƌь!
Şunьŋ menən həm sed jer şarында
Tьvƌьrьraƌ prolit—vatanƌь...“
Balta—qoral tygel nьl dəverƌə,
Duşman - tygel utьn aqasь.
Alqь kerəştarƌə keşe yler,
Bulmaha la tandə jarahь...
Alqь kerəş,
Alqь jeŋevƌər
Tixnikaqa aik nьq naƒlangən.
Kem kerəşkə salta totop sьqha'
Unьŋ yleme ta'min itelgən..
Ilesed seƌƌen aik kiŋ aulqan kevek.
Juldarьsьƌ odon huƌьla.
Ə'am ytkən Ərəsəj saxrahьnda
Martindarƌan uttar narkolə...

Lakin, doşman qulьn qavşьrmaj,
Kiler yiemen qьvьp tilerə.
Ul—jemerev,
Qьtьv julьn tota,
Şunьŋ menən yƌen yltərə...
His ner uqьş ytməj qьjьnьqhьƌ;
Kerəş menən narьhь alьna.
Doşman soƌa,
Lakin, seƌƌen menən
TƏƉƏV KILƏ
Jarəş astьnda!

Doşman qulь menən soƌolqan
Hər ner şorep seƌƌe saqьra:
— „Jengən sьjьƌ ildə sotə eşte
Yd qulьna tejeş alьrəjə!..“

Hin, qurьqhaŋ əgər qarьlьvdan
Ultьrьrqa seƌƌen vagunqa;
Hin, kytərel əjdə paravuzqa,
Ryien al, unьŋ. qulьŋa!
Bьl qarьlьş—seƌƌen qarьlьş tygel.
Bьl qarьlьş—doşman qarьlьşь.
Bьl qarьlьş—upqьn aldьndaqь
Kapitaldьŋ ylem hulьşь.

Hin, qurьqhaŋ əgər qarьlьvdan
Ultьrьrqa seƌƌen vagunqa,
Hin kytərel əjdə paravuzqa,
Bor hin unь jeŋev julьna!

X. ABRAJSKEJ.

Kulak sette, tip jaƌ sьƌ

Jьrƌar jaƌam kalxuz turahьnda,
Kirkenlaşkən kerəş osoronda
Senki kynlem unьŋ qьrьnda,
Kelas jeƌle eşsən qьƌьnda.

Balşeviktar jaƌь eş jaƌƌarь,
Şul jaƌƌarƌь həjə jəş kynel.
Ьşanshьƌ, jalqav, avmaqajƌar,
Sit julslar seƌƌə tin tygel.

Beƌƌen yьeş gigant aƌьmdarƌa;
Kəstər qajnaj, kəstər ajqala.
Beƌƌen keskə, tygel, sьjnfi doşman,
Təbiqəttə inde naş hala.
Ənə Ural.....
Dur—dur zavьttarь
Maşinalar eşlap sьqara
Bylək itep, vagundarqa tejəp
Kalxuzdarqa tanan odata..

Ajƌar yter udar bira—bira,
Taqь la kiler seƌƌen jaƌьnьƌ;
Lakin inde alqь jaƌƌar kilgəs
Kulak sette, tejep jaƌьreьƌ!

JARЬŞЬQЬƉ JƏƉ MENƏN

(.QЬƉЬL NIQED“ XATЬ BUJЬNSA)

Bьl ikense jaƌ inde,
Beƌƌen esən, unьŋ birə
Hər ner eş tanь;
Jarьş nara, udar eş qajnaşa
Timp kytarə
Ytev handurьn.

Kyptanme ale Siraj kulak
—Kalxuz nalinaь tejne, jəməqəti
Kalxuzlaşьv 42,
—Jaƌqь majƌan 37,
Ix. hinƌə hejlənshen qaraxat!

Ytkən jaƌь yƌe lə qaƌьq sulьƌ.
Kalxuz ytte, kalxuz nьqьna,
Eşsən nansьn kalxuzlaştь
Ə, Siraj kulak ilƌən herelde.

Undarƌa alt nejek 5 jьlьqtь
Balmaь nəmə, tip eş qorƌo...
Ə XVI la şul uq un „sauьƌar“
—„Beƌ“ za partejə“
Tip qaşarƌь.

Eştən qajtqas—qazit qaraqanda
Kən şaqьna minen işekte?
Qjga inde:
—Buna xat kllerƌem

„Timer Alyk“ hinen issemme?
Xatta astam avьldan alt
Kalxuzsьnan səlam jaƌьlqan
Ə urta la
—„90“
—„96“
Sьjьr huqьlqan.

Səlam, səlam inde ul,
Jagerek kyƌƌər sajlьrƌarqa tiderək yrləjƌər.

—Ytkən jaƌƌь utьƌ tuqьƌ inek,
Ə jannan tughan alть kerƌelər.
Beƌƌen avьl 112 ej
Tinək inde totoş kalxuz aulqandar.
Şul uq han-lan 8 kulaktь
Sьjьƌ aulqan esən qьvqandar.
Nina şulaj seƌƌen Linin partejəlь
Hər unьştь eştə kyrhətə.
Beşek plan dyrtte tula
Bişkə qarar itep tedhək tə.

Qojaş kələ,
Minda qarьşlıp kelən
Xat oqьnьm tьvqan avьldan,
Jə jarьşqьƌ „Qьƌь niqed“ menən
Kemdər sьqar taqьn aldьnqa?!

Timer AL'K.

BALŞƏVIKTƏR JAƉЬ-EŞ MENƏN

Beƌƌen jerək dumna mejese kevek,
Eşsən dərtter jan.ə jərəktə;
Balşevikter jaƌь eş jaƌь ul.
Şuqa qajnaj eşsən telaktər...

Eşsənlektə kelas jaqtьlьqta
Qojaş kevek seƌƌen aqajƌar.
Eş həjganqə,
Eşkə sьnьqqanqə,
Ber vaqьlta eştən armajƌar.

Maşinalar jeteƌ,
Batьr kesle,
Sujьn taşь kevek sьƌamlь,
Kalxuzsьlar, janь il tedəjseƌ,
Qorostarƌan jahap juldarƌь...

Kər avazlь, jegrək paravuzdar,
Tədek julda, saьp jahajƌar;
Qorostarƌan tьvqan ajqьrƌarƌь
Kalxuz qьrƌarьna taşьjƌar.

Balşəviktər jaƌь, huqьşşan jaƌ.

Jьlmajьvlь Qojaş sьrajьndan,
Jer jədenə nurƌar hiselde,
Balşeviktar jaƌь,
Huqьşşan iƌ.
Jaƌ ajьna qoral nirelde...

Eşsən, sinər, kalxuz qьƌь kevek,
Kelas qojaş jerqa kyƌ qьklь,
Jaltьrap torqan jaqtь jeƌƌərenan
Berkəp nerkəp ujnap nur səste

Kiŋ naьvlь kalxuz qьrƌarьna,
Balqьttьlar qojaş nurƌarь,
Kyƌ jaştərən tykte,
Jьlaq qarƌar...
Kulak kevek ykhep llanь...

Kulak kevek sətər
Keshed qьştь
Huqьşşan jaƌ jende kerəşte,
Qojaş nurь kevek
Uttar saselep,
Kerəş dərte jana jerəktə...

KLUPTA.

Qalaj naştь nejek,
Dur taş klup
Kalxuzsьlar şunda jьjьlƌь,
„Səsev plandarьn tesdiq itev“
Kən tartiне şulaj qujьlƌь...

Kamsamulka Banat daklatьnda,
Dur unьştar ajtep narьlƌь...
Daklat sətev menən ƌur alqьştar
Eş dərtendən quldar saaьlƌь...

UDARNIKTAR ƏƉER.

Kelas Oojaş,
Jьlь nurьn səsep,
Jaƌ xaəaren birde kalxuzqa,
Kalxuz udarsьlar arigadaьь,
Eş naştanь nerƌam kalxuzda.

Trajerga halьp tadirlalqas,
Selterap tordo surlь orloqtar,
Qoros seltərƌərƌanytə almanь,
Kulak kevek syptər,
Şomloqtar...

Farmalinlap darьv eser lqas,
Bar orloqtar himeƌ aulƌьlar,
Darьvlanqan tada kelettergə,
Orloqtarƌь jaьp qujƌьlar.

Eşse aqajƌar,
Beƌƌen kalxuzdarqa,
Bylak itte qoros attarƌь:
Kalxuz udarsьlar arigadaьь
Ədirləne zapas cəstəren..,
Kelas jeƌle.
Batьr kalxuzsьlar,
Jaƌƌь eşsən qarьşь aldьlar
Kulxuz udarsьlar arigadaьь
„Ədirneƌ“ tip,
Raprt jaƌƌьlar.

TRAKTЬRSЬLAR KURЬSЬNDA.

Janь jerle,
Janь tetek ujlь,
Kalxuzdardan kilgan natьrƌar...
Tedəv eşen jenel naşqarьrqa
Kurьstarda uqьp jatalar-..

Darttar taşьj,
Jəştər jərəgendə
Kin qьrƌarda eşlav darttare,
Furdzun ajqьƌarьn
jertər esən,
Belem ala kalxuz jəştare..

Tedəv dərte qajnaj
Jalqьnlanz,
Traktьrsь jəştar ujьnda,
Qorostarƌan tьvqan jurtaqtarƌь
Ujnatьrqa kalxuz qьrьnda..,

M. TIMSKI.

URAL.

XƏREF JЬJЬYSЬ IBRAHIM MEÇITЬF ŞIƉЬRЬ

Başqortostan alk baj ner elkə
Urman jere anьn danlьqlь,
Ana anьn ural tavь
Bira neƌgə netən najlьqtь.

Altьn, kemeş, sujьn—naqьr
Barьn memkin anda tabьrqa,
Sikananda nar diriktif
Dur giganttar anda halьrqa.

Ana anьn işemnajь
Qorolop jata ƌur—ƌur vişkalar
Tildan nifet atar anda
Əƌer torhon vagun—miskələr.

Baku najlьqtarь neƌgə kilə
Eşlər menər—menər esselər
Industrijalni il jaharesƌ
Atьp torhon nifet vişkalar.

Gigant maşinalar qorop,
Gərlaterseƌ ural tavƌarьn
Giganttarqa jəlep iteler
Menərlagən esse javƌarьn.

Nifet, altьn, naqьr—kemeş
Əƌerlərseƌ kymək kes menən,
Aqьƌarseƌ mital tulqьn n
Giganttarƌa dumna misenən.

Şereq kithen alqa eşe menən
Zavuttarь torhon gəreldəp,
Ilete donja xajran qalhьn,
Amirika torhon dereldəp.

HIN, BULA BEL!

Jьldar nirgən tinheƌ ner nьvattьn
Kykrəp ytkən tedəv jerendə
Utlь signal sulдь, qart natьrdan
Qjymeren nirep hejgən ilenə:
—Əj Pralitar!..
Ienden...
Jeŋelmə.
Hin sula sьl negen.
Qruzşik tən inzinir ƌa
Kerək jerendə!

⁂

Ilesedƌen kesə—jeŋev tarta—
(Tixnikəle zavьt, jalandar).
Jeŋev kilə. Şunь nejeterlek
Belgeslelek seddə qajƌa ular?
Qalalamь?
(Zavьt, fauriktarƌa)
Avьldamь?
(Saixuz, kalxuzdə)
Kemeseƌ hun şunda nelgeslektən
Kamainattь usta ujnata?
Ejje—
Beƌ, qalala—talmaь zavьtsьlar!
Avьldarƌa—natьr kalxuzsь!
Ə, nelemdə, yüdeseƌ tixnikьqta
—Ut kyrməgən hьvьq val tetle.
Ix jegettər, jə eƌ şulmь seƌƌen
Yktəserse natьr irlektər
Tik qara kesmenej seƌƌen qulqa!
Ninə—
Spis sulьp ettər kimerə?

⁂

Dereƌ, nelges sulьv sujьn se

—„Avьr“ tejƌər unь alьvь
Tik onotma! tarix kyməƌ seƌƌə...
Ala almaqan kruss qalьnьn,
Şunьŋ esən, signal javap kətə
Tedəvselər əjdə, nirega
AQTARЬ JЬƉ SEREN TIXNI.
KƏNEN
Məsvyr hulhьn naşьn ejergə.
Ə.

Kemgə həm nindəj matdə?

1931 nse jьldьn jaƌьnda, jemьryəjat seltərendə jəşəvse 48 ajundarƌьŋ nerhendə his kem ne telenən kyrelməgən, nelenməgən həm şundaj ner vaqiqa sulet, tip naşqala kerep sьqmaqan şundaj ner vaqiqa sula:

Prakarur iptəş min jenəjatse tulamьn Heƌ mine xəƌerƌən ek qulqa alьqьƌƌa, aşqьs rəveştə xəkem itegeƌ. Jenəjat ejəne yƌ jazahьn tartьrqa tejeş!

—Nisek ul alaj.

—Unьhь xəkemdəŋ yƌ eşe. Ul unь yde tikşerhen. Tik min yƌ narьsьmdь qьna nelem. Min ner jenəjatse. Min, kapiratif rəjesenə jalqan nelə japtьm. Tenək (Ucaska) xalq xakimenə nьsaq kidənəm!

—Nisek ul alaj, ul jaralandьnь hun?

—Rəxsət itegeƌ əle iptəş prakurur, minə hamanda şul naşta əjtkən hyƌƌəremde qanatirqa! Əjtəm ait... unь tikşerev xəkem eşe. Min heƌƌən jenəjat ejəhen qulqa alьp, aşqьs rəveştə xəkem itevegeƌƌe horajьm!

⁂

Yƌ qemerendə nerense tapner qьna, nьndaj qьjtv, nьndaj qajti tasdiq sulqan ner jenəjatsene kyrev, tenək prakuraturahьn netenləj aptьravda qaldьrƌь.

—Nisek inde ul ulaj... nl—jenəjatse... ul kapiratif rəisenə jalqan nelə japqan... ul tenək xalьq xakimenə nьsaq menən kidəngən... unь xəƌerƌən yk qulqa alьrqa la, aşqьs rəveştə xəkem itergə...

Prakaraturanьŋ uje tomanlandь. Qarьşьqa naƌqan qolaqsьn naşlь, tuja kejemle natьr jenəjatse hamanda şul yƌenen hyƌenqa natlaj nira...

⁂

Tenək prakaraturahь sulqan Əvlejeftən qatь tikşereneve aƌtьnda nerense kən, ikense kən həm esense kən, şulaj tevьş—tьnhьƌ qьna ytep kitə. Dyrtense kenge sьqqanda inde, nьl eş esən kərək sulqan nelə matirejaldar tuplanьp jenəjat, yƌenen nsьq xəkemenə sьqtь:

—Iptəş Salixjanьƌ!

Xəkemlənevselər eskemejehendə ultьrьvsь as jaqaqlь halp qaşlь, xəjtakər qaraşlь oƌon keşe ajaqqa naƌtь.

-Bьlturala hin nej əjtə alaheƌ?

Naƌьp torovsь yƌenen oƌon qavƌahen negə teşep, hyƌgə kereşte:

—Min yƌem —Əlli avьlьnьŋ aktif ner qrazdanьmьn. Avьlqa kapiratif astьm, esense jьl inde şunda rəis sulьp tьram. Minen, vlasqa sulqan osə fajdalь eştəremde kyrə almaqan xalq doşmandarь miŋə həzym itelər. Şulardьn nerehe sula xəƌer yƌem menən nergə heƌƌen aldaqьƌƌa ultьra. Ul —kuntьr. Ul avьldьn alqa kiteven kyrə almaj. Şunьn esendə ul minen eƌtemdən jalqan danus halьp, minen julьmdь sьva. Lakin doşman telagenə ireşa almanь.

Tada pralitarejat sьjnfьnьn, Iptəş Bajmanьf kevek qədel xalq xakimdarь unь netenləj juqqa sьqarьp, sьjnfi doşmandьn yƌen tejşle jazaqa tartьrqa məsayr itte.

—Heƌƌen arala nьnan elektə nerər tərle talaş sulqanь ner ineme?

— Juq tip əjterƌek. Jaƌqь səsevgə əƌerlek məs'alaheŋ tikşergendə genə ner aƌ qьsqьrьş sьqhala, nьl tik unьŋ naƌanlь qьnan qьna ine!

— Satsejal sьqьşьn?

Kapirtьr qeƌarƌь. Arь əjlanep, sire əjlanep, əjlanala ultьrqan xalьq terkemenə ner qat kyƌ halьp sьqtь la əkeren genə javap qa kereşte:

— Atajьm yƌ qemerendə 15 jьl ketev ketkən. Hunьnan yƌ tьrəşlьqь arqahьnda jaqşь uq qьna naxeika eja nulьp, matur qьna kən itkən!

— Məlkategeƌƌə keşe kesenən tanьş nirə torqan nəmələr nulmanьmь?

— Juq. Bunan ner nisə jьldar alda nalakaj genə ner arьq hьvьna qorolqan 5 kenə nertək timəneseƌ nulha la, neƌ unь nej sarь 7 8 jьldar samahь qьna totloq. Ularƌa şul nerƌə tanьş nir mənelər tejeriek. Ber ken tarthalar, siş kən nuş ultьrƌьlar.

— „Bajmanьf“

Salixjanьf ergəhendə kykerəgen naƌьp ultьrьvsь himeƌ, jьvan keşe ajaq qa qalьqtь:

—„Bьnda. iptəş Salixjanьftьn həjlegən hyƌƌəre narьhьla dereƌ. Tik min yƌ taralьmdan şunь qьna eƌtajem: Sul eş menən naьp xəkem jahaqanda praltarejattьn qədei xəkemenə raza nulmaqan kuntьr—jenəjatse minə nьsaq menən kidənde. Əgərdə min, yƌemde ajap, tiƌgenə artqa tajənmaqanda sənselgən nьsaq tura jərəgemə ultьrьp min şunda uq ylə inem.

— „Iptəş Qolsoqolьf nьl həjlagən hyƌƌər narьhьla de etme hin nьl turala yƌende aqlap nej əjtəheŋ?

Baştaqь tanьş gəvdə ajaq qa naьtь.

—„Hejlegən hyƌƌərƌen dereƌlege menən, jalqanlьqьn tikşerev ul xəkem eşe.. dereƌ min—jenəjatse. Sənki: min Salixjanьftьn eƌtenən jalqan danus nidem. Bajmanьftь qadanьm. Belki nular nьnlap ta kuləktar qьna eşləj torqan eştər. Nej nulha la nuldь, min ularƌь eşlanem. Lakin prakarur iptəş əqərƌa heƌ rəxsət itheqeƌ min heƌƌən şunь horar inem. Dereƌ xeƌmət itmagən xujanatsьlar, yƌƌəre olo tyra nulhalarƌa javapqa tartьlьrqa tejeştərƌer nli?

Şunan hun Qolsoqolof akeren genə vaqiqanen yƌagenə kitte:

5—nseme, 10—nsьmь qinvar ine. Beƌ jaılalar' yƌeneƌƌen janьq jьjьlьşьnьƌƌa jaƌqь səsev eşenə əƌerlek məs'alahen tikşerƌek tə, neƌƌəge sərui məs'əlahenen qot osqos ner xəldə torovьn kyrgəs, kapiratifqa nьl turala jьldam saralar kyrergə, 20 nse qinvarƌan da qalmaj nelə nəmələrƌe jeteşterep nətergə qaştьq. Ə ul unь ytəneme? Negen 16 nsь mart. Kapiratif neƌƌen 500 naş atьnьƌqa ner narьhь 3 jegen, 5 qamьt, 2 [illegible] qьrsaq alьp quiqan Beƌ nit nьnьn menən ylaseƌ. Bьnь ojaten kem kytərəsək? Beƌƌə jarlьlar gruppahь kytərəsək!

Salixjanьftьn yƌenə ner[illegible] tapqьr əjtep—əjteptə ul neƌƌe menən həjləşergə telaməne. Şinan hun min tuptura yƌeneƌ xalq xakimenə narƌьm. Bьl rala nqa əs tapqьr qa[illegible]dem Lakin ul: „undaj valalar menən nьnda kile[illegible]mageƌ!“ tejne. Şunan h[illegible] keskaj eşkə kyƌ halmaqa[illegible]raq eş sulhьn tip Sə[illegible] eƌtenən jalqan danus. Şunь tilşerergə kilgəndə, t[illegible] eşte aylatьp nireman tip uja[illegible]nьm. Lakin eş naşqasa sьqh Xalq xakime Bajmanьf neƌƌe menən həjləşep tormajьnsa min xəkem itte. Şunьŋ esendə mi neƌƌə hamanda ken juq ik[illegible] tejnemdə unь sənestem. Bu menən min eşte oloraq urьn[illegible] tikşerer tip ujlap həm maqsatь[illegible] ireştem. Bьna xəƌer aldьqьƌƌьmьn. Jaƌmьşьm praljtarejatqь[illegible] ƌel xəkimenen yƌ qulьnda. Se[illegible]ki min nadan ner jarlь sul[illegible] ьsl turala şunan da nasq[illegible] ujlap tana almanьmь! ƏB[illegible]

EŞSƏN QATЬN-QЬƉƉAR MASSAHЬN

5 jьllьq esən, Balşeviktar jaƒь esən kerəş kytərergə!

INKЬVATЬR ZAVЬTЬNDA EŞLƏVSE

QATЬN - QЬƉƉARDЬN INTIRVINT TARОJA JAVABЬ

Blagavişşin rajunь inkьvatьr (sovet sьqarьv) zavьtьnda eşləvse eşse qatьn-qьƉƉar həm eşse qatьn-qьƉƉardьn qortqostarqa javabь:

1. Vƒenedƒe udar itep iqlan itəved, uergələp eşləv brigadahь tedep zavьttьn esen tikşerep sqavьƉ.

2. 8 nse martta jal itə torqan kendə diligatka eşse-qatьn-qьƉƉar hən eşse qatьndarь balalardьn tormoştarьn jaqşьrtьv esən zavьt fajƉahьna mital vatьqtarь jьlьp ber ken eşlergə vuldьq.

3. 30 humlьq „5 jьllьqtь 4 jьlda" zajəmьna jaƉьldьq.

4. Diligatka həm eşse qatьndarь esən zavьtta eşlergə əjrənev tynərəge ojoştorolop qajhь vaqьtta ƒulha la zavьtqa tiep eştərlek vuliьp sьqasaqtar.

5. Eşse-qatьnqьƉƉardь, diligatkalar həm eşse qatьn-qьƉƉarь esən zavьt qarşьhьnda kamunalni jəselsə vaqsahь ojoştor doq.

Başqa ojoşmalardan eşse, kalxuzsь qatьn-qьƉƉardь intirvinsejəgə javap birevdə yƒened menən tinlaşergə saqьravьƉ.

Inkubatьr zavьtьnda eşlavse eşse qatьn-qьƉƉar həm eşse qatьndarь.

Qoroqtqostarqa javap birəveƉ

Bikьf avьl səvite dəvmalendəge (Blagavişşin rajunь) „Xedmət vajraqь" kalxuzsь qatьn-qьƉƉarь Blagavişşin inkubatьr zavьlь qatьn qьƉƉarьnьn saqьrьvdarьn qarьşьlap qortqostarqa javap urьnьnda 200 votloq lgendən qьƉьl aauz ojoştorop xekymətka tapşьrdьq. Həm „Qьdьl ketev" ojoştorop „Spartak" kalxuzь qatьn-qьƉƉarь menən satsejalizem jarьşьna sьqtьq. U qurqavьlьqьn haqlav fundь esən kalxuzsь qatьn qьƉƉar kesə menən ber disətinə janqьƉaqtar tarafьnan 0,5disətinə aşlьq səsaveƉ.

Kalxuzsь həm janqьƉaq qatьn-qьƉƉar.

TINLƏŞERGƏ SAQЬRAƁЬƉ.

Sərmən avьlь (Bilarat rajunь) kalxuz həm ajьrьm xuzalьqtaqь qatьn—qьƉƉar Adnaqol avьl qatьn—qьƉƉarьnьn saqьrьvь vujьnsa „5 jьllьqtь 4 jьlda„ zajəmьna 50 humlьq jaƉьlьp yƒeneƉ menən Şiqaj, Bişkərtale avьl qatьn—qьƉƉarьn tinlaşergə saqьraveƉ.

Saqьrьlqan avьldar yƉərə jaƉьlьp vaşqa avьldarƉь tinlaşergəsaqьrqandarьndaBaşqortostan gəzitenə jaƉьp velderhendər ine.

Ə. Lotof

8 nse mart şəp ytte

Dimitrejefkə həm Jadufka avьlьnda diligatka həm kalxuz—qatьnqьƉƉarьnьn dəjəm jьjьlьştarь vulьp 36 keşe jaƉqь səsevƉe uƉqarьvƉa həm avьlƉь kalxuzlaştarьvƉa yƉəren udarnьj itep iqlan itələr. Şunьn menən bergekyltştap həm kyltistafittalar menən bergə eş alьp barьp brigadalarqa bylendelər.

8 nse mart kenə nnajь menən 5 urьnda qьƉьl aauz ojoştorolƉo.

Kraskuf avьlьnda 8 nse mart unajь menən bergələp jer eşləv ərtile tedenelər.

8 nse mart kenendə tantantanalь kisələ diligatka 4 udarnitsanь VKP(a) gə həm ber keşene kamsamulqa birƉelər.

S.

AvьlƉə maj zavьlь bar, bьna bьnda la diligatkalar aktif qatnaşalar.

M.

„Elemtə" saixuzьnda.

Elemtə saixuzьnda (Şişmə rajunь) qatьn—qьƉƉar arahьnda Ɖa bьqa tiklem his ber eş alьp narьlmaqan.

8 nse mart bajnalmilal qatьn—qьƉƉar kenenə ƉderIek eşelə uik nasar vuloqan.

8 nse mart bajnalmilal qatьn qьƉƉar kenə uƉqarqanda part kəl tiktif həm kamsamul sikritardarь alla qajda qasьp bettelə.

8 nse mart kenenen ƉhəmejJten anlatqandan hun, saixuz qatьn—qьƉƉarь diligatkalar punkьtь tedenelər. Həm yƉdərenen naƉanlьqtarьn betərergə tip qarar sьqardьlar. Şul kisalə qatьn—qьƉƉardan udar arigada tedep, „8 nse mart, Ihemen birdelər. Ərkəj.

8 nse martqa qarata jasla ojoştorolde

Prejut rajunь partejə kəmitete 8 nse mart bajnalmilal qatьn—qьƉƉar kenenə qarata 20 keşelek balalar jəslahe ojoştorop, matirejalni jaqtan kalxuz həm rajun başqarma kamitete jarƉam itə. Balalar jəslahe kalxuzniktar həm ajьrьm xuzalьqtar tarafьnan şaitьq menən qarşь alьnьp, ojoştorov şulaj uq başqa eştarda jardamiaşьv esen qatьn—qьƉƉar siktьrьnan aktif qatьn—qьƉƉar alldalənə. Bьl aktif qatьn—qьƉƉar kalxuz ojoşmalarьnda vulqan estarde həm jaƉqь səsev eştoren ytkarəsəktər.

Şul jeteşhedlekte ajtergə kərək, rajun kylamendəge juqarь ojoşmalarƉьn 8 nse mart kenenə qarata vulqan ƉderIek eştare qənəqatlənerlək vulmanь.

Ojoştorolqan jəslə ihemenən başqa kalxuz həna „spartak„ safxuzьn ajьrьp srldstьva bylep, valalar jəslahe ojoştorov esen tinləşergə saqьraveƉ. A. Şamьl.

MARI QATЬN—QЬƉƉARЬ ARAHЬNDA.

Janь Bədəj avьlь (Nuriman rajunь) Mari qatьn—qьƉƉarь 8 nse mart bəjnəlmilәl qatьn—qьƉƉar kenə uƉqarьvƉa 100 pr tь menən qatnaştelar

8 nse mart bəjnəlmilәl qatьn—qьƉƉar kenə uƉqarьv planьn anlatqandan hun 8 nse mart kenə uƉqarьv esen 5 qatьn uƉarsь vulьp jaƉьldь, 4 nse marttan eşkə başlanьlar.

Udarnitsalar ihke—mərbqo nəmalar, həm eske halьmƉarƉь jəjьv, jaƉqь səsevgə əƉerlekte kəsəjtev, malsьlьq ajьn uƉqarьv, kevek alda torqan nurьstarƉь uƉqarьvƉa jaqьndan qatna şьrqa hyƉ birƉelər. Bətə eşlaqən eşlərenən rajun kylamendə uƉqarьla torqan kalxuz həm səvit aqzalarьnьn slytendə raport birergə hyƉ birƉelər.

Biktaşьva Zəhrə.

„Udarsьlar slytenə k i l g ən diligatka Qajumьva men ə n həjlaşev"

Yrge Qьjqa rajunьnda 2 diligatkalar punkьtь bar. Eşlavdare jaqşь qьnə. 8 nse mart bajnalmilal qatьn—qьƉƉar kenən uƉqarьvƉь, jaƉqь səsev kampanejəhьna bəjlap uƉqarьrqa vuldьlar.

8 nse mart bajnalmilal qatьn—qьƉƉar kenən uƉqarьv esen ştap ojoştorolop, ştap ergəhendə brigadalar tedelde.

JaƉqь səsevgə əƉerlekte brigada tikşerep sьqь. Orloqtar tadartьlqan,"maşinalar əƉerlanep jatalar. Ular rimuntqa birelgondər, mal aƉqtarь ader.

8 nse martqa qarata qatьn—qьƉƉar tarafьnan qьƉьl aauz ojoştorolorqa qaldь.

NaƉanlьqtarьn betərevƉə diligatkalar 100 pr. tь menən jerejdər. Hər jьlda jəj n a l a r esən majƉan həm jəslə asьla. Diligatkalar kalxuzda 10 ar hum qa „5 jьllьqtь 4 jьlda „zajəmьna jaƉьlhalar, taqьla 60 humqa jaƉьldьlar.

Het, maj əƉerlavgə iqtibarhƉlьq qьrqa betərelhən.

Başqortostanda maj əƉerlav eşe hamanda qəniqətlənerlek tygel. Tep əƉerlavselər—Başsajuz həm Başqortostan malsьlьq sajuzь 1931 jьldьn QINVAR AJЬ ZADANEJƏHЬNJNEJ BARЬ 32% QA YTƏGƏNDƏR.

Partejə həm xəkymətten maj əƉerlavƉe kesəjtev turahьndaqь diriktiftarь jerle urqьndar həm əƉerlavse ojoşmalar tarafьnan praktik eştə tejeşle rəveştə nojomqa aşьrьlmajdar. Ular hamanda ALOJA KITƏ ALMAJDAR HƏM MAJ ƏDERLƏVDEN SƏJƏJ ƏHMEJƏTENƏ APPARTUNISTARSA QARAP NARЬQ BIRƏ BELMƏJDƏR.

Maj əƉerlavse ojoşmalarƉьn estoren kydətep tororqa həm ularqa jarƉam itergə tejeşle vulvь RAJUN BAŞQARMALARЬ JAQ SITTƏ TORALAR, UJTERHEN BЬL EŞ ULARQA BERDƏ QAQЬLMAJ.

Kyp rajundarda maj tapşьrьv iəhatenən kulaktarqa qatь zadanejalar oşo kengə tiklem birelmaqan. Kulak qajdalьr juqalqan həm unь his tasa almajdar.

Oşondaj nasar xəl, praktikala qa appartunislьq vulьv arqahьnda bedden tep hetsələk rajundasьƉ 1931 dьldьn 1 nse fi na maj əƉerlav planьn tyndagesə ytəgəndər: Arxangil—4 pr, Dəvlakan—29 pr, eJə—15 pr, Juqarь Qəjqь—0 pr, Asьvlь—14 pr, Ytəqol 4 pr, Byzdək—18 pr, Bajmaq 18 pr, Saqmaqoş—7 pr, Tajan—20 pr, Bilarat həm Balə dan nəəqlymettər juq.

Ytən hetsələk rajundarьnda aderlav eşe ber ad jaqşьraq, mətələn, Estərletamaq qinzadanejəhьn 50 pr. qa, Məqay'—71 pr. qa həm Xəjsuila 79 pr. qa, ytəgəndər.

Bu nь əƉerlavselərdən eşendaul ur- jeteşhedlektərden nerehe —k hap eştaren jomoşaq qajuivdarьnan qiaarət. Şunenən nergə urьndarda zaardьn ytaleven tərtiple rakşe tikşerev juq bьl xəl. maj Ɖerlavselərden eşkə halqьn qatarьn, planhƉьq həm qaqşa nlьqtь kilterep sьqara.

Bedden avьl xuzalьqьndarqa tsejalizem siktьr-maldьƉejem erelgən kalxuzdar həm—Mal qь terlste safxuzdarь het praьn əƉerlavse tep ojoşar safьna ale ,sabmaqandar maj əƉerlavƉə nik keskoj tolatar. Kalxuzdarda həm sьlьq terlste safxuzdarьnda arlьq maj həm hettəren tapşьa telamavselek kəsjə.

algeldə javьz uj menən praduktialarьn jəşeivdər, xuzalьqtarьn yƉ esendə het praduktialarьn totonovqa qujьlqan nurmalarƉь veƉovdar bar.

Ojəmymən maj əƉerlavƉəge tep jeteşhedlek dəvlat maj rissursьlarьn jerle xalq kərəgenə totonovdan torqanlьqьn asьqtan asьq əjtergə kərək. Başqortostanda majƉь yd kərəktərenə totonov nik kyp. Bьnda maj əƉerlavƉen səjasi ahəmejatenə narьq birə nelmavselek nigerak tə asьq kyrenə, bьl nastrajenejə rajun esselərendə genə tygel, nəlkem elkə esselərenda lə bar. Bьndaj nastrajenejalərgə nik nьq huqarqa kərək. Timer jul stansalarьnda majƉь irekle rəveştə kypləp hatьp alьp Başqortostandan sikta alьp kitələr, Başqortostan Tə'minət Xalq Kamisarlьqьnьn Arqa jaş kantunьndaqь inspiktere yd neldege menən majqa nərat jaƉqan.

—Juqarь Qəjqь rajun patribitel jəmqejəte 206 kilagьram majƉь tarqatqan.

—Bilarət rajun patribitel jəm qejəte 5902 kilagьram majƉь tarqatqan.

—Dьvan rajun patribitel jəmqejəte 930 kilagьram majƉь tarqatqan.

—Bətə bьl həm bajtaq bytən vaqlqalar turahьndaqь qaqarьn ytəv julьnda oşo kengə his ber nəma eşlənmagən. Başsajuz həm Eşselər YƉək Kapiratiib eşkə totonorqa telamajdar, a vaqьt kətmaj, mal aƉqь əƉerlav, ketəv jerelergə jer tasьv kevek bajtaq ojoştorov məs'alələren xəl itəlie bar, bьl julda ale tejeşle saralar kyrelmagən.

Partejə həm xəkymətten maj əƉerlav turahьndaqь diriktiftarьn bodov fakttarь turahьnda prakuraturaqa neldereihə lə, unьn tarafьnan his ber sara kyrelmane. Ber genə lə kyrgədmə sut ytkərelmənc, majƉь javьz uj menən tarqatqan esen ber genə keşe lə məs'ylejətkə tartьlmanь. Prakuratura kedətselegenen „vaqьtь vulmaqandьƉ" şul, ə faktьlar nəma kyrhətələr:

—1930 nsь jьldьq 20 nse nyjəverendə Başqortostan Tə'minət Xalq Kamisarlьqьnьn Arqa jaş kantunьndaqь inspiktere yd neldege menən majqa nərat jaƉqan.

—Juqarь Qəjqь rajun patribitel jəmqejəte 206 kilagьram majƉь tarqatqan.

—Bilarət rajun patribitel jəm qejəte 5902 kilagьram majƉь tarqatqan.

—Dьvan rajun patribitel jəmqejəte 930 kilagьram majƉь tarqatqan.

—Bətə bьl həm bajtaq bytən vaqlqalar turahьndaqь qaqarьn ytəv julьnda oşo kengə his ber nəma eşlənmagən. Başsajuz həm Eşselər YƉək Kapiratiib eşkə totonorqa telamajdar, a vaqьt kətmaj, mal aƉqь əƉerlav, ketəv jerelergə jer tasьv kevek bajtaq ojoştorov məs'alələren xəl itəlie bar, bьl julda ale tejeşle saralar kyrelmagən.

Partejə həm xəkymətten maj əƉerlav turahьndaqь diriktiftarьn bodov fakttarь turahьnda prakuraturaqa neldereihə lə, unьn tarafьnan his ber sara kyrelmane. Ber genə lə kyrgədmə sut ytkərelmənc, majƉь javьz uj menən tarqatqan esen ber genə keşe lə məs'ylejətkə tartьlmanь. Prakuratura kedətselegenen „vaqьtь vulmaqandьƉ" şul, ə faktьlar nəma kyrhətələr:

—1930 nsь jьldьq 20 nse nyjəver

BƟTƏ ĐONJA PRALITƏRLƏRI BRLQEQEƊ!

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(b)NЬN BAŞQORTOSTAN ƟLKƏ KƏMITƏTE HƏM B.V.B.K. URGЬNЬ

1931 JЬL 18 MART ŞARŞAMBE № 60 (351)

ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

PARIZ KAMMUNAHЬNЬN

Altmьş jьlьqjь.
(1871—18 mart—1931)

PARIZ KAMMUNAHЬNA QARAQЬƊ. UL PRALITAREJAT DIKTATURAHЬ INE. F. INQILS.

Bьnan nəq 60 jьl elek, 1871 jьldьn 18 nse martьnda bütə donja tarixьnda berense tapqьr bularaq pralitarejat vlastьn yd quldarьna alьrqa bntьldь. Bьnan 60 jьl elek 18 nse martta Pariz eşseləre burzьvazejənьn Tejər tarafьnan tədəlgən xəkymətən qьvьp tarattьlar, qala nьqьtmalarьnьn kyp eleşen yd quldarьna aldьlar həm Kammun iqlan ittelər.

Pariz Kammunahь oƊaq tygel, nej narь 55 kən jəşəne. Ul doşman udarь astьnda halək bulƊь, senki Pariz pralitarejatь kypkenə janlьşlьqtar eşləne, jenelgən doşmanqa his kətəkməgən rəximlelek kyrhətte. Pariz kammunahь nələk bulƊь, ləkin unьn təzriəəhe his xaq quja almablьq tarixi hasaq bulƊь. 1917 nse jьlƊьn yktəerendə Rəsəj pralitarejatь ƏL hasaqtь ihəpkə aldь həmLininse bulşeviktar partejəhь jetəkselege astьnda Pariz Kammunahьnьn 1871 nse jьlda jьqtьlqan qanlь bajraqьn kytərep, unь jer şarьnьq altьnan ber eleşən solqap bilan bejək il əbtenə qaƊap qujƊь.

Qahərmandarsa kərəşkən kammunarƊarƊь jьl hajьn ihkə təşərəv menən bergə bed bьl kərəş alьp barьlqan austanufkanь həm hələk bulqan iptəştərƊen janlьşlьqtarьn da tikşerəued həm ejrənəued. Bьl ejrənev nedgə kərək, senki kerəş tetməgən, bütə donjala kapital vlasь handьrьlmaqьn əle. Pariz Kammunahьnьq halək bulьvьna nəmə səbəp bulƊь hun?

Ul dəverƊə sьjnfi kəstərƊen pralitarejat əsən unьşlь nisaəttanulmavьn, eşselər sьjnfьnьn krəhtejəndərƊən ajьrьm bulьvьn əjtməgəndələ kammunanьn jenevƊəren nьqьtьv əsən kyp nəmə jetəşməj ine. Təv naşlap eşselər sьjnfьnьn aigerəktə Pariz pralitarejatьnьq nьq jetəkse səjəsi avangartь naş kytərgən sьjnfqa unьn manfəqattaren kyƊatep jetəkselek itə alьrlьq partejəhь bulmanь. XəƊer yktəaer rivalytsejə—henen təzriəələren hər ber eşse həm krətbejən tartejanьn nəmə bulqanlьqьn dərəb sьjnfi partejə jetəkselegenen nindəj xəl itkes əhəmejətle bulqanlьqьn belə. Pariz kammunahьnьn ikense jeteşheƊlege unьn jetəkselərenq kyneke µl vaqьtta Javruppala xəkəm hergən anarxejə idejələre menən qullanьvƊarьnan qiaarət bulƊь.

Pariz kammunahьn attьrqandan hun Javrupa burzьvazejahь 46 jьl aujьna ədme kypmə tьnьs jəşəne. Uqa kammuna bətərləjgə yigən kevek kyrendə. Lakin 1917 nse jьlƊьn yktərerendə kammuna janьnan jəşəv kərəşev həm jenev esən taqь la ajaqqa baƖtь. Kammuna bajraqьn kytərgən səvitlər sajuzьna bütə kapitalizem donjahь dur asьv menən qaraj başlanь. Kapitalistar yd nəştarьna tьvqan qurqьnasьlьqtь aqlanьlar ular janьnan ajaqqa bəbqan Kammunanь həlak itev maqsatь menən berlaştelər, kirin ber nəmə lə bulƊьra almanьlar.

Rəsəj pralitarejatь kammunistar partejəhe jetəkselege astьnda Anikejə qəkərlƏren tarmar itte. Kapitalistar yd lidərendəqe eşsən julpьnь taqь la SSSR qa qarьşь huqьşqa etərerga tьrşa həm bьl julda II nse Intirnatsejanaldьn hatlьq julnaşslarьn tajdalana. Ə, bьl julnaşslar burzьvazejənьn bik eşməkər jarƊamslarь bulьp sьqtьlar.

YdƊəren satsejalis tip alaqan keşelərƊen jəşəven xəƊerge vaqьttьn iq əşəke kyreneştərenən bere itep ihtəplərqa kərək. Bьl kesələr—minşeviktər jəki satsejal—fəşistar, ular eşselər sьjnfьnьn doşmanь bulqan kapitalistarqa xeƊmət itelər. Ular kapitalistarƊan jalsalarь bulьp qna qalmanьlar, nəlkem kammunistar partejəhьn Linin julnaı jaƊƊьra alьvƊarьna emət edgəs, ular kapitalistarƊan aqsa alьp, qorotqosloq julьna, beƊƊen ileseƊƊa intirvintsejəgə əƊerlanev julьna ajaq baƖtьlar. Eşselər sьjnfьna qarьşь burzьvazejə menən sajuzƊaş bulьv—bьna bьl minşeviktərƊen daimi səjəsəte. Minşeviktər; eşselər sьjnfь həm kerəbtejandarƊeq palactarь bulьrqa əƊer torovƊarьn kyrhəttelər. Ydəren vaqьtьnda ip. Linin II nse Intirnatsejanaldьn julnaşslarь turahьnda bulaj ine. „ƲƊƏREN SATSEJAL TIP ATAP JƏRƏQƏN KEŞELƏR TARAFЬNAN EŞLƏNGƏN PALACLЬQTЬN BƟTƏ QƏBƏXƏTLEGEN HƏM TYBƏNLEQEN ANLATЬV ƟSƟN HYƊ TABЬP BULMAƄ".

Graman, Şir, Suxanьi həm bytəndər kevek minşeviktar tarafьnan alьp barьlqan kuntər rivalytsejun ojoşmaqa bulqan sut bьl əşəke ojoşmanьq bətə qəbəxətlegen həm hatlьq ojoşma bulьvьn asьq kyrhətte.

AQTIRRURƊЬN QANLЬSЬJFЬRƊARЬ

MƏSKƏV. Pariz kammunahь unəjь mənən aq tirrurƊьn qanlь sjaƖrƊarьn birəbeƊ.

Kapital ildərendə aq tirrur jьldan jьl kynəjə. Burzьvazeja, pralitarejattьq rivalytsejun avangarƊьn fizicski qьrьv menən, rivalytsejəne hynƊerməkse bula.

MuprƊьn məqlymәttare bujьnsa, 1925 nse jьldan 30 nsь jьlƊьn qinvarьna tiklem burzьvazeja tarafьnan rivalytsejə julьnda kerəşevse 670 men keşe ylterelgan həm jazalanqan. Dimanstratsejə vaqьttarьnda jərəxətləngən, jazalanqan keşelərƊeq hanь 388 menƊən arta.

Burzьva suttarьnьq xəkəmdəre bujьnsa 5 jьl esendə 141253 keşe aƄьlqan. 95 men keşe qulqa alьnьp, bətəhe 131800 jьlqa xəkəm itelgəndər.

Huqqь vaqьtta, nigerəktə iqtisadi torqonloqton kiƄkenləşeve, QьtajƊa grazƊandar huqьşьnьq kesəjeve menən aq tirrur qot osqos rəveşte kynəjƊe. Ber 1930 nsь jьl esendə genə 286 men keşe yltelrgan həm jazalanqan. Sut xəkəmdəre bujьnsa 90842 keşe aƄьlqan, 160 men keşe jərəxətləngən, 307 men keşe qulqa alьnqan.

Kapital termələrendə xəkəm itelevselərgə Mupr kyp jarƊam kyrhətə.

SSSR Ƌa Mupr Ƌa aqza bulьp torovsьlar Ƌьn hanь 5,5 miljundan arta. Sit ildərƊə Mupr aqzalarь 2,200 mengə j tə.

BƏQƟN PRALITAREJAT DIKTATURAHЬNЬN BERENSE ƟLQƟHƟ

PARIZ KAMMUNAHЬNA 60 JƏŞ TULDЬ

TARIX PARIZ KAMMUNAHЬ PALACTARЬN XURLЬQ BAQQANAHЬNA QAƊANЬ

SATSEJAL FAŞISTAR PALACLЬQTARЬ MENƏN TEJERƊЬ UƊЬP KITTELƏR.

KAPITAL TORMƏLƏRENDƏ INTERKƏN RIVALYTSEJƏ KƏRƏŞSELƏRENƏ SƏLƏM!

TƏJER QƏSKƏRDƏRE CASAVAJDARDЬ QULQJA ALDЬLAR, ANLAMAЬTAN TOTOLQAN 2 JƏKI 3 MILLI QVARDISTARDЬ YLTERDELƏR HƏM BER MIDQELQƏ TUPTARDЬ QULQJA ALDЬLAR. ATЬŞTAR ARQA HЬNDA MILLI QVARDISTAR HƏM BƟTƏ XALQЬ UJANDЬ. IRƊƏR QATЬN—QЬDDAR BALALAR URAMQJA TAŞLANЬP. QƏSKƏR MENƏN HUQЬŞQA. ULARDЬ QAMAP QЬЬRЬQLAJ. QORALHЬDLANDЬRA HƏM XALQQA ATMABQA ƏNDƏJ BAŞLANЬLAR. ŞUL VAQЬTTA OŞONDAJ QƏƊƏTTƏN TЬŞ VAQIQJA BULDЬ: 88 NSE JƏJƏVLE JPULKTЬN HALDATTARЬ YDDƏRENEN ƟTYSƏRDƏRENƏ TAŞLANЬP. ULARDЬ QULQJA ALDЬLAR HƏM „MЬLTЬQTARЬN KYBƏQE MENƏN TYBƏN ƏILƏNDERƏP, XALQ MENƏN TUQANLAŞTЬLAR..

(Lui Dyarejel).

HƏR VAQЬT QINIRALNAJ STAPTA BULQAN TƏJER 9 SƏQƏTTƏ YK INDE BƟTƏ PUNKЬTTARDAQЬ UNЬŞIЬDLЬQTAR HƏM JENELVDƏR TURAHЬNDAQЬ JANЬ XƏBƏRDE BELƏ INE. ŞUL MIDQELDƏN BAŞLAP UQA, KƏN, ƏMƏTHƏƊ ODOLQAN BULЬP KYRENƏ BAŞLANЬ.

LƏKIN UL BIK TID QARARQA KILEVSƏN KEŞE INE.. TƏJER BARЬ TIK TIBRƏK QASLV TURAHЬNDA QLNA QAJQЬRTTЬ. UL VIRSALQJA BERENSE BULARAQ KITTE.

LƏKIN, 18 NDA IRTƏNQENƏ—JADЬŞ QOJAŞ NURDARЬ MENƏN BALQLQAN MATUR IRTƏ MENƏN QENƏ—PARIZ YD JENEVENEN BƟTƏ DURLЬQЬN LŞNLAP BELDE...

(Lui Dyarejel).

Bьl vlas Javrupa həm Amirikanьn aƊьnqь illerendə ob tonlek itken. nəqa tikiem burzьva—dimakraticski partimntunda bulqan ojnd ber vlas fere tygel. Bьnь kyp vaqьtta ujlap qaramajsa onotalar, ə unьn bətəməqonəhe şunda. Bьl vlas—1871 nse jьlda bulqan pariz kammunahь vlasь menən ner terƊe.

Gasudarstьvanьn ajьrьm fere bulqan Pariz kammunahьnьn tep məqonəhe şunda, tik şunda ojьna. Linin „Paravda" han 28,22(9) april 1917 nse jьl

Pariz kammunahь qarar itə:
Rikruttar jьjьv bətərelə:
YlsevƊən tьş aklad alьvƊarьqa urьn bulmabqa tejeş.

Hər terle kammunal meas'səələrƊəge cinavniktarƊьn in dar xedmət xaqь jalьna ƃ men franktan Ƌa artaq bulmabqa tejeş.

Sitkav dawlattan ajьralьr.
Dini morasimdər əsən pyƊət bulmaƄ.

Kərək xosusi, kərək jəməət pritpreJatelə arenen administratsejalar nalьan xedmatkar həm eşselərgə ştraf balьv həm ularƊьn eş xaqtaran tutup qalьvƊan tejalьrƊar.

Bik kyp mastriskajdar, ydƊərenen grazƊarlьq nunstarьn ytərgə tetərgən ejələre tarafьnan taşlap qaldьrьlqanqa kyrə, bьl mastriskajdarƊa xəƊer yk xaqqa jenərgə, lakin dizirtir—xuzalьn kəsə menən tygel, bəlki, şulardaqь eşselərƊen kapiratif asatsejalьn kəsə menən.

Bulkь neşera torqan urьndarƊa tenna eşlərƊe bətərərgə.
(Pariz kammunahь diriktiftarenьn)

BƟTƏ KAMMUNARDARDЬN ƏBTƏNDƏ, JƏMЬYREJƏTSE 60 JƏŞƏR ŞARL DIUKLYZDEN QORO HƏM MƏHƏBƏT RƏSME MABAJЬP TORA. MANARX XƏKYMƏTTƏRDƏN BƟTƏHE LƏ UNЬ EIDƏRLƏNELƏR, ŞUQA QARAMABTAN UL HAMANDA ARMAJ, TALMAJ ALQЬ SAFTA TOROP, KƏRƏŞTE HƏM SUNЬN ƟSƟN TORMƏLƏRDƏ ULTЬRЬB, Ə. AJAQ BЬL BƟJƏK JULBAŞSЬ JAKUBINSTЬN ЬBTƏLEQE ALDENDA HƏR TƏRLƏ KEŞELƏR XƏRMƏT JƏƊƏNƏN BAŞ EJƏ TORQAN BULDЬLAR.

DABRUVSKEJƊЬN BATЬRLЬQЬ, UNЬN TURAHЬNDA HƏR TƏRLƏ LIQINDALAR ULAP SЬQJARЬVQJA SƏBƏP BULDЬ, URЬŞ. ƏRMEJƏHENDƏ QART ƏRƏƏK PYLSƏ LƏ BIŞ BYTƏRƏP, YLƏM JAZAHЬNA XƏKƏM ITELQƏN, INTIRNATSEJANALIS—RIVALYTSEJƏNIR BULQAN BЬL KEŞE BIK KYPTƏR ƟSƟN QƏZƏP BER SIT IL KEŞEHE BULЬP QALDЬ.

(Fransuz tarix jadıvsьna K. Talіz).

Pariz kammunahь palace **TEJƏR**

QƏZƏP MATUR JENEVƊEN JEMEŞTƏREN IKE XATALЬQ HƏLƏK ITTE. PRALITAREJAT JARTЬ JULDA TUQЬRAP QALDЬ: „TALAVSЬLARƊЬN YDƊƏREN TALAJЬB URЬNDA" UL ILDƏ IN QALI XAQLЬQ URЬNLAŞTЬRЬV MENƏN XLALANDЬ.. MƏHƏLƏN, BANDA ЬHLAQ MƏƏSSƏSƏLƏR FƏLƏRENƏN ALЬNMANDAR... IKENSE XATALЬQ TA PRALITAREJATTEN KƏRƏQENƏN ARTLQ QALI JENƏPLEJEK KYRHƏTEVE INE; YD DOSMANDARЬN HƏLƏK ITERGƏ INE, Ə UL ULARQA ƏNLAQ JAQЬNAN TƏ BIR ITMƏKSE BULDЬ... HƏM VIRSALQA QЬRQA HƏZЬM JAHAP, YDƏREN PARIZDAQЬ JENEVEN ADAQЬNA TIKLEM OSLAP SЬQJARЬ. UL UNDA UL YLNLATTЬ HƏM VIRSAL XƏKYMƏTENƏ QARA KƏTƏR" JƏNƏ QANLЬ MAL ALNMABЬN ƏƊƏRLƏRGƏ VAQЬT BIRƏE.

(V. I. Linindeq 1908 nse jьl 18 nse martta Zinivə qalabsnda bulqan Bajnalnilal mitinge la RSDRP isemenen jabalqan raqqasnda hatlaqan hyƊ. ƃərenьa).

Unda jazalanьvsslar yƊƏre esən sьjnfьtьn jeregenda ittelek qaldarƊelar. Bьnь eaş kitərdəren Tarix sundaj ner məsxərə aaqanabьna qaƊaqlanь kej, ularƊь unan tartьp l alьrqa his kemdeq kesəhən kilmajəsək.

(Karl Marks tarafьnan jadslqan 1 nse intirnatsejanal xitabьnan).

28 martta Ydək Kəmitət hajtavƊarƊьq hoƊomtəhen iqlan itte. Həm yd vlasьn janь hajlanqan Kammunaqa tapşurƊь. Tapşьrьv məreseme bətə xalq qatnaşь menən Pariz qa la idarahь aldenda ytkarelde (Urtalaqta torqan jomhyrejət gəzitə „Lə Sejəkle". 1871 jьl).

— MƏRXƏMƏTLE ƏFƏNDELƏR. DIKTATURANЬN NƏMƏ IKƏNEN BELERGƏ TEJƏJHEQEƊME? QARAQЬD PARIZ KAMMUNAHЬNA. UL PRALITAREJAT DIKTATURAHЬ INE.

(F. Ingells, 1891— jьl 18— mart).

— KAMMUNA STIXIJƏ RƏVEŞENDƏ TЬVDЬ, UNЬ BERƏVDƏ ANLЬ RƏVEŞTƏ HƏM PLAN BUJЬNSA ƏƊERIƏMƏNE. QIRMANEJƏ MENƏN UNЬŞIЬD HUQЬŞ. PARIZ QAMALQAN VAQЬTTAQЬ JAƬA SIQEVƊƏR. PRALITAREJAT ARAHƏNDAQЬ EŞIƊEDLEK HƏM VAQ BURZЬVAZEIƏNЬN BƏLQƏNLƏKKƏ TƏƏƏVE. JUQARЬ SLINƊƬTAR HƏM NACALNIKTARQA QARƏŞЬ JALPЬNЬN ASЬVЬN QABARTЬVЬ.. BЬLAR BƟTƏHE LƏ HƏM BIK KYP BYTƏN SƏAƏPTƏR PARIZ XALQЬN 18—MART KƏNƏ RIVƏLYTSEJƏQƏ EIƏREV ƟSƟN BERQƏ QUŞЬLDЬLAR.

(V. I. Linin. „Rasucaja gazita" neq 1911—jьl, 15—28 aprildəqe 4—5 - nьmərs).

1871—ILDЬN 18 NSE MARTЬNDA IRTƏ MENƏN PARIZ QALAHЬ „JƏƏHEN KAMMUNA" TIQƏN QATЬ TAVЬŞTAR MENƏN UJATЬLDЬ.

(I—Intirnatsejanal vazvanejəhənan).

FRANSEJƏ XƏKYMƏTENEN BAŞЬNDA TOROVSЬ MANARXIS TEJƏRƊEN BOJOROQON YTƏV „SYSƏJSKI. LIKUNT HƏM PATYRIL ISEMLE QINIRALDAR BULBASSЬLQЬ ABTЬNDA Ə MEN KEŞELEK QƏSKƏR 18—MART KƏNƏ TAN VAQЬTЬNDA HIS QARSЬLLQ OSORATMAJ MONMARTЬR QABЬRQAHЬ BUILAP MENDELƏ"; ULAR MILLI QVARDEIƏNЬN TUPTARЬN HƏM EŞSELƏRƊEN MЬLTЬQTARЬN TARTЬP ALЬP, ƏƊERLƏNQƏN VASTANEJƏNЬ BASЬV ƟSƟN INDELƏR.

(Lui Dyarejel. „1871 nse jьlьn „kammuna").

Pariz kammunahь palace **TEJƏR**

Ydək Kəmitət, kammunaqa hajlavsьlarƊьn isemƊəren iqlan itkən həm kinət tup tavьştarь qalanь helketkən saqta, majƊandь əjlenderьp alqan menƊərsə kykerəgenən tavьş janьtanь. Bьl tavьş jemhyrejət həm kammunanь iqlan itevƊə dərt, berƊəmlek həm qətqilьq menən tulь ine. Bьl kytərenkelekte, bьl bajramqa qatnaşqan keşe, əgarƊə uqa jeƊƊərsə jьldar tura kilhələ, onotmaƄ.

Jalanqas qalqan jeƊ mendərsə baştar ebtenən, jeƊ men uttar jalьratьp, jeƊ men mьltьq kytərelde. bьna bьl, bətə xalqqa jeqev həm ylev, anьn ine.

(Artur—Arnu)

Pariz zagьvvrsьlarь aeƊqa həzym ittelər. BeƊƊen tanьslьq boqlarqa tərəşuvsьlarqa qaramanlan, ol javəzdar PrussejalelərƊən vlgə alərqa həm ydək qalana tapqa tororqa telanelar.

(Pariz kammunahь aəzalarь: Virzire, Tin Filiks, Valjan həm başqalarƊan milli gəvardejəqa atap suqarqan xitabьnan).

Bismark Təjer jardamьnda Virsal ydənen ormejəhen torqoƊa alƊь həm april baştarьnda inde unьn qalьnda (9) menƊən artьq keşehe bar ine.

(Fransuz tarixsihь K. Talіz).

Virsalqa alьp kilgən nerense partieja Pariz keşelere menən in qanaxat rəveşte meqəmələ ittelər. Siktarda baqьş pulьk baldattarьn his horaşmaban attьlar

(Karl Marks)

Fransejanьn qajьn ber erərək qalьtarenda (Marsil, Lione, Sint—te, ine. Dəunc həm başqalarƊa laj eşselər vlastь qaldarьna alьp, kammuna iqlan itep Parizdь qatelidorar esən jardamşa barьrqa telehelarda. Lakin bьl bьtikştar tid arale unqьhsdtegqa osorandar.

Həm pralitarejat vastanejahь alьmen nerense tapqьr kytarep sьqqan Pariz yd kostave menən genə qatep, sikhed kalakatka xəkəm itelde.

(V. I. Linin „Rasucaja Gazita" N 4—5, 15—28 nse april 1911 nse jьl)

Sənki, Pitrƌa vlastьn fakticski eşse həm haldattar qulьnda ikənen onotorqa juramaj; janь xəkymət ular ebtenən keslaməj həm keslajƊə almaj. Sənki, bьnda xalq ebtenən torovsь cinavniktarƊa, xalq tarafьnan bulqan ajьrьm ərmeja lə, palitsejəla juq. Bьl fakta. Bьl Pariz kammunahь tlьnda bulqan gasudarstьva esən xaraktirlь fakьt. 1917 nse jьl april ortahьnda ajьrьm uraşura bulьp barьtьrьlqan.

LININ.

Aq qaqьƊqa bablqan rəsm tərtiptəge ike iqlan Pariz xalqьna ytkən tendən bəjək vaqiqalarьn neiderelər ine. Ike xitaptaqь qul tamqalarƊь uqьjƊar, lakin bik kyp keşelər ularƊan ber nəmələ anlaj almajƊar ine. ParizƊьn janь xuzalarь kemƊər bulqanlьqьn xalq bik quƊuqhьnьp belergə tьrьşa, lə kin, isemƊərƊen kyneke xalqqa nildəle tygel ine. Bьl bəjək və qiqalarƊa ular ydƊəren nindəj keşe itep kyrhəterƊər ikən? Təv naşlap ular Təjergə nisaətən nindej pazitsejə lə tororƊar ikən? milli gavardejə virsalqa qarьşь massavaj paxut naşlarmь.

(Fransejə tarixsьnь K. TALIZ)

SЬJNFI DOŞMANDЬN JAÑЬ QƏBƏXƏTLEKTƏRE

SSSR ƊЬN JAPUNEJALAQЬ SƏVDƏ VƏKILE IP. ANIKEJEFQA HƟZYM.

16 nsь mart irtə menən Tukeju qalahьnda, SSSR ƃьn Japunejalaqь səvdə vəkile iptəş Anikejef qa həzym jahaldь. Iptəş Anikejef ydenen jortonan, afiamasilda səvdə vəkələtenə tanan barqan vaqьtta, SSSR qa javьzlьq ujlavsьlardan berev unьn aftamasilenə taşlana. Həzym ittevse, 5 tapqьr atqan, pylələrƊen 3 he ip. Anikejef qa tigən. PylələrƊen berehe ip. Anikejettьn un qulьna, ikensehe kykerəgenə, əsənsehe jannaş həjəgenə teigən.

Iptəş Anikejef xəƊer nainitsala jata. Vractьn əjteve aujьnsa iptəş Anikejefttьn tormoşo qurqьnasьlь tyqel.

Bьl qəbəxət raveştə eşlangən həzym turahьnda ədeklə məqlymәttarƊan tulь kartina alьp bilmaj Şulajda ul həzymƊen kapital ildərendə SSSR qa qarьşь alьp barьlqan jalqan kampanjalar ƃьn heƊəmtəhe ikənendə his şik juq. Japunejənen nalьq sənaqətselare gruppahь bьl kampanejəla aktif qatnaşa həm unь jaqlaj inelər.

SSSR menən Japunejə arahьnda nalьq totov turahьnda kileşev tədələv menən Japunejə nalьq sənaqətselare tərkemənən səvit hьvьnda jьrtqьstarsa xuzalьq itevƊərenə həm xuliganlьqtarьna sik qujlqajnь. Bьl kileşevgə qьtьn qaravsь, unь jaratmavsь Japunejənьn nalьq sənaqətselare, SSSR ƃьn Japunejə menən duƄlьq menəsəəətendə alqa barqan səvdə bəjlənəşen, juq jerƊən sir tabьp eƊərgə tьrьşalar. Ular əltə nisə tapqьr, səvit hьvьnda nalьq totov zakundarьn, tərtiptəren nəƊƊolar. XəƊer ular, kileşevƊe noƊov maqsatь menən hatlьq yltereveslər kesənən Ƌa fajƊalanalar. Lakin, ular qəbəxət raveştə eşlagən jenəjəttare esən səvit xəkyməte menən tbəplaşerƊər. Səvit xəkyməte, SSSR Ƌa jəşagən zakundarƊь ytərgə məəayr iter. SSSR ƃьn zakun pravdalarьn noƊovsьlarqa atpur birgən kevek, aslarqala qatь atpur niqa alьr.

„Iqtisadi strukturabьdđьң artьqlьqьnan fajđalanьv ARQAHьNDA BED HƏJRƏV KƏSTƏRENƏN TULЬ FAJDALANЬV EŞENDƏ BЬJЬL UQ KAPITAL ILDƏREN UDЬP KITƏ ALASAQBЬD“.

AVЬL XUZALЬQJЬNDA NINDƏJ JUQJAL TЬVĐAR BAĶ.

Avьl axuzalьqь prajьzvudstьvahьndaqь juqaltьvđarđь hanaj kithən ifrat kyp ular. Bьl urьnđa ned ularđьң ner nisəhengenə hanəp ytəsəđ:

EŞ VAQЬTЬN ƏRƏM ITEV. Xeđmətte dereb ojoştora bel məv, xeđmət dissiplinahen jaqşь quja almav, maşina həm qeramaldarđь vaqtьnda tedəlep qujmavđar arqahьnda bik kyp eş vaqtьbьđ ərəm oula. Bular betəhelə eşlap sьqarьvđь kəmetep, nərhənen yđesedgə təşəven qəjaatlandьralar.

2) HƏJRƏV KƏSTƏRE HƏM MAŞINALARĐЬN TIK TOROVDARЬ — Eşkə halьn qarav həm eşkə quşa belmaj quşьvđar arqahьnda traktьr həm aytən avьl xuzalьqь maşinalarь, attar uttaj qьdьv eş vaqtьnda, kəndəren auş torop ytkərələr, jaki eşlahalarđa tulь nagruzka menan eşləməjđər. Bьna bьqa qarşь bik nьq kerəşergə, hər ner maşinanь təvlegenə kəmendə 20 saqat eşlaterga kərək.

3) MAŞINALARĐЬN IRTƏ TUĐЬVĐARЬ. Traktьrđarqa, aytən maşinalarqa həm ulardьn zapas cəstarenə iqtiarьbđ qarav, eş netkosta ularđь urьnqa inderep qujmavđar arqahьnda bik kyp maşinalar eşlaj torqan vaqtьtaran da tulь eşlaj almaj tuđьp, xuzalьqqa bik kyp zarar kilterəkr.

4) JAQЬV—MAJLAV NƏMƏLƏREN ISRAF ITEV.

Traktьrsьla đan traktьrđь qaebđqan saqtarьnda, kərəsin halqanda 5—10 tingenə tororloq nurankьlar albvqa jьanьp ainzin, kerəsinde tygep—səsevđərə traktьrđarđь kerəkmeqan urьndarqa „qьđьq esengenə“ jerətevđere, ner tapqьr majlanqan majdarđь jьja narmaj teləha qajđa tygep ərəm itevđərə arqahьnda bik kyp majlaqtar jelga osa, jaqav—majlav nəmələren totonov nurmahь artьp eş tuqrap qaja.

5) MALSЬLЬQ XUZALЬQЬNDA JUQALTЬVĐAR.

Mal ađaqtarьn ajaq abtьna halьp tapatьv, huqьmqa tejgən maldarđь asatmaj hujav, jaki jaş maldarđь injьp ərəm itev, qoşqort' jort qujanь hьmaq itselek məs'ələhen xəl itevđə bik đur urьn totasaq tarmaqtarqa iltifathьđ qarav—narьq birep jetkermav arqahьnda ifrat đur majlьqtarьnьđ ərəm — şərəm oulьp betələr.

6) AVЬL XUZALЬQЬ QOROTQOSTARЬNAN KILGƏN ZARARĐAR. Sama menən ihaplьavqəgenə qaraqandala S S S R đəvmələndə jomorandar jьl hajьn 45 miljun humlьq, sinertkələr 30 miljun humlьq, arьş hələge 65 miljun humlьq igende aşap ərəm itelər. Əna şularqa həm qəj ylandərgə, kelat qorotqostarьna qarşь nerđəm rəveştə kerəşkəndə ned jьl hajьn 100 mendərsə tunna igen haqlap qala alqan bilər inek.

7) AŞLAMALAR ƏRƏM ITEV. Bed, ajaq abtьnda jatqan: tireb, kəl, turьl həm taşlandьq nəmələrđe jьja barmav arqahьnda bьna tigən aşlamalarđь israf itəsəđ. Xələnki, şularđь jьjьştьrьp fajđalana barqanda igen unьşьn kytərep, jьl hajьn əllə nej tiklem fajđa alьr inek.

8) ORLOQ ISRAF ITEV. Orloqto qul menən səsev, qoro jьldarđa qujь səsev, orloqtarđь nьqlap tađartmavđar arqahьnda jьl hajьn berđən—səsev orloqon ərəm itbək, ikensenən—alahь unьştьla alьp jetkermaj bik kyp unьştь quldan bsqьndьrьsьđ.

9) YTILDƏRĐE ƏRƏM ITEV. —Hər ner kalxuzda: itkə seprəktər, taşlandьq qaqьđđar, bьjala şeşalər, jep—jьşьv edəktər, septə, mital hьnьqtarь, həjək—hanaqtar... tulьp jata.

Xatta: qoş tiđəktare, ылmьq, kesertkən, besəj, et ., tirelərela oulьrqa məmkin. Bedđə bular auşqaqьna ərəm oulalar.Ə, şunь jьja narap, kapiratseja aşa dəvlətkə tapşarqanda bik kyp aqsa jaharqa məmkin.

Bular ebtena: utqa qarşь kerəş eşen ojoştormav, juldarđь tedətmav, tedəv eştaren aldan ujlanqan plan bujьnsa eşləməv, jəj kendere maldarьn aşlьqqa teşevđən haqlamavđar arqahьndala bik kyp majlaqtar jelga osa, jaqav—majlav nəmələren totonov nurmahь artьp eş tuqrap qaja.

5) MALSЬLЬQ XUZALЬQЬNDA JUQALTЬVĐAR.

Mal ađaqtarьn ajaq abtьna halьp tapatьv, huqьmqa tejgən maldarđь asatmaj hujav, jaki jaş maldarđь injьp ərəm itev, qoşqort' jort qujanь hьmaq itselek məs'ələhen xəl itevđə bik đur urьn totasaq tarmaqtarqa iltifathьđ qarav—narьq birep jetkermav arqahьnda ifrat đur majlьqtarьnьđ ərəm — şərəm oulьp betələr.

6) AVЬL XUZALЬQЬ QOROTQOSTARЬNAN KILGƏN ZARARĐAR. Sama menən ihaplьavqəgenə qaraqandala S S S R đəvmələndə jomorandar jьl hajьn 45 miljun humlьq, sinertkələr 30 miljun humlьq, arьş hələge 65 miljun humlьq igende aşap ərəm itelər. Əna şularqa həm qəj ylandərgə, kelat qorotqostarьna qarşь nerđəm rəveştə kerəşkəndə ned jьl hajьn 100 mendərsə tunna igen haqlap qala alqan bilər inek.

7) AŞLAMALAR ƏRƏM ITEV. Bed, ajaq abtьnda jatqan: tireb, kəl, turьl həm taşlandьq nəmələrđe jьja barmav arqahьnda bьna tigən aşlamalarđь israf itəsəđ. Xələnki, şularđь jьjьştьrьp fajđalana barqanda igen unьşьn kytərep, jьl hajьn əllə nej tiklem fajđa alьr inek.

8) ORLOQ ISRAF ITEV. Orloqto qul menən səsev, qoro jьldarđa qujь səsev, orloqtarđь nьqlap tađartmavđar

25-MARTTAN MALSЬLЬQ EŞENƏ SMUTR BAŞLANA.

ŞMUTRĐA MALSЬLЬQ FRUNTЬNDAQЬ BƏTƏ UNЬŞLЬQTARĐЬ TUPLARIDA

JETEŞHEĐLEKTƏRĐE AQTARЬP HALЬVIDA MASSANЬ TUPLARIDA.

VKP (B) YĐƏK KƏMITƏTENEŃ AVЬL HƏM RAJUNDARĐAQЬ

TYBƏN MATBYQAT TURAHЬNDAQЬ QARARЬ

1Ukrugtarđь nəterəp rajundarđь nьqьlьv—avьlda satsejalizem teđev eşenen tep zvinahь—dəjem kalliktifləşterev həm şul nigeđđə kulaktь sьjnıf buhv jaqьnan bəterev nurьstarьn bojomqa atqarьvđa həm şulaj uq jalpьnь satsejalizem nigeđenda tərnejələv, unьn mədəni yhəşen kytərevđə partejənen nerđən ner qoralь bulqan matnyqattьn tot qan urnьn đurajta.

Yđək Kəmitət rajun qəzittəre nen jeteshedlektərenə tuqrap şuqь əjtə: kyp qəzittar patrejənьn Liminse hьđьqьnnan tajpalьvsьlarqa qarąşь daimi kəreş alьp barmajđar, avьl səvittəren qajtanan qorov, igen əđerlav, sərməje maaliz ivajt itev məs'ələlərен kəlliktifləşev həm kulaktь sьjnьf buhv jaqьnan bəterev esen kereş menən əajlap alьp barmajđar.

Kalxuzsь həm jarlь urta xəlle krəbtejən jalpьhьna bəjnəlmiləl tərnejə birev eşe jeterlek rəveştə julqa halьnmaqan.

Kyp qəzittar yđ rajunьndarьn daqь ikanumikaqa qarata prajszvudstьva xaraktire almaqandar. Kalxuz həm safxuz partejə jacəjkələrenen tormoştarь jeterlek jaqtьrtьlmaj, sənəqat pridprejtejajələrenen eştare, indysterejanen julbaşsьlьq ryldəre, il qurqavsьlьqь, kalxuz həm safxuzdarđaqь jaqşь təzrləələrđe jaqtьrta barьv eşe jomoşaq.

Bьl jeteşhedlektar kybehensə, rajun qəzittar əbtenən urьndardaqь partejə ojoşmalarьnьn şiktan tьşjomoşaqlq itevđərenən kilep sьqqandar.

2. Vaq millət kammunistar partejəhь yđək kəmitətlərenen elkə həm kraj kəmitattərenen in mehim nurьstarь avьl, rajun tyben matəuqat əbtenən idejə hem ojoştorov jaqьnan sulqan jetəkselekte kesaştev, juqarьla kyrhətelgan jeteşhedlekte beterev bulьrqa tejeş.

V.K.P (b)yđək Kəmitət rajun mat buqatь menən jetəkselek itevđə şunь təqdim itə: 1931 nse jьl esendəjnetə rajundarđa nindəjgenə furmala bulmahьn (gəzit, zurnal, stiklagrəfejəla nabьlqan kyp tirazlь gəzit həm başqalar) matəuqat urgьnь bulьrlьq itep rajun qəzittərenen seltaren kinəjtevđən sьqьp eş itərgə.

a) SSSR Juqarь Xalq Xuzalьqь Səvite paligraf Kəmitəte tid vaqıt esendə maxsus pridprejatejalərdə tid jađa torqan nəbur maşinalarь eşləp sьqarьv đь tə'min itergə tejeş.

v) Yđək Kəmitətten sikritarjatьnda pusta həm tiligraftьn rajun qəzittaren taratьv həm tasьvđaqь elgaşevđəre turahьnda daklatьn tьnlarqa. Rajun qəzittəren, unan qala safxuz həm kalxuzdarđaqь kyp tirazlь gəzit ridaksejalarьn berense siratta radejo apparattarь meuən tə'min itergə.

v) Xəlerge kəndə TASS tarafьnan rajun həm tybən matəuqat esen sьqarьlqan „xəbər svistuktarь" həm „sillytindərđe qajtanan ojoştorop jaqşь julqa halьrqa.

g) Vaq millət kampartejəhe Yđək Kəmitəte, partejənьn kraj həm Elkə Kəmitəttare rajun qəzittare esen (un kənlek) maxsus zurnal (sillytindər) sьqarьrqa tejeştər. Bьl zurnaldarđa nьqlь rəveştə eşlənep jađьlqan kyrgədmələr, abzurđar, şulaj uq elge bulьrlьq tormoştarđan məqələlər birergə kərek.

Matəuqat sikitьrđarьnda rajundarđa jerev esen instruktьrdar buldьrьrqa; şulaj uq rajun qəzittarenə ridaksejalarđan max sus brigadalar sьqarьvđь qullanьrqa; instruktьrdar həm partkum brigadalarьna partejənьn urьndaqь ojoşmalarьn tikşergənđə rajun həm urьndaqь matəuqattь la tikşererga quşьrqa. Jəmhyrejət, kraj həm elkə qəzittərenđə rajun həm tybən mət buqattar turahьnda daimi abzur birə barьrqa həm bьl abzurđardь, ulardьn əhəmejəttərenə qarap, ridaksejanьn aldьnqь məqələlərə elgəhendə birergə. Jađqь səsevgə qarata hər ber kalnuz, safxuzđarđa, her ner maşinax traktьr stansalarьnda, şulaj uq hər ber avьlda partejə julbaşsьlьqь abtanda stinə gəzittare buldьrьrqa. Rajun gəzittare ridaktьrđarьnьn daimi təveştə kənaşmələren ytkərergə. Đur avьldarđa, kalxuz, safxuzdarđa, maşina traktьr stansalaranda kyp tirazlь gəzitter, ə, ucaska həm brigadalarđa stinə gəzittare buldьrьp, ulardan in đur iqtisardь avьldь alqa jebərelevđə kərək bulqan sfaxuz, MTS gəzittaren nьqьlьvqa jynəlterga.

3. Rajundaqь tybən matəuqat həm rassilkurdar arahьndaqь eş menən Rajpartkumđar jetəkselek iterija; avьl eşkə partjəcajkələrđe rajun gəzittərenen ridaksejalarьn aktiv qatnaşlьqqa bьqtьrьrqa. Eştə yđ arn tənqit abtanda jalpь eşendə janь furmь həm mitkdtlarđь (udarsьlьq, satsejaltzem jarьşь, rassilkurđar brigadahь, pustar, smutərđar, ptiklickələr, apiratif svudkalarđь) qullanьrqa kərək.

4. Rajun gəzittərenen ridaktьrđarь Rajpartkumdar tarafьnan ytkərelep (Rajpartkum bojora aqzalarьnan berəvhe rtdaktьr bulьrqa tejeş) vaq mtilət kampartejəhe—Yđək Kəmitəte, Krajkum həm Elkə Kəmitəttare tarafьnan təsdiq itelələr.

Rajun həm krajđarđaqь gəzit ridaktьrđarь rajun, partejə, səvit kapitatif həm başqa ojoşmalarđьn aktif eşsələren bьqtьrьrqa tejeştər.

Rajun ridaksejalarь esen kadьrdarđь hajlavđa təp şişmə—rajun rassilkurdar siminarьna, kurьs—kanfirinsejələrđa ridaksejə— məktaptərendə şulaj uq zurnalistika instituttarьnan kiske kurьstarьn, urьndaqь VUZ, Qizdarđьn gəzit aylektərendə uqьp əđerlangən rassilkur, udarniktar bulьrqa tejeş.

Rajun gəzittendəge təp ridaksejə xeđmətkərđərenen, səjəsi həm gəzit kvalifikatsejələrьn kytərev esen vaq millət kampartejaYđək Kəmitəttare, krajkum həm Elkə Kəmitəttar ergəhendə ytkərelə torqan aj jarьmlьq kurьstarđan ytkərergə kərək.

Yđək Kəmitət kyltpruptьq matəuqat siktьrьnan tyən matəuqatqa jardəm siktarь aylergə, (siktrđьn ştatьnda 3 keşe arttьrьrqa) ştattan tьş 40—50 instruktьrdar kesə menən urьndaqь gəzittarđe tikşereiga həm jəmhyrejət həm rajundarđьn vaq millət elkalərendəge tyən gəzittərgə jardəm itevgə đur iqtisar itərgə.

Yđək Kəmitət həm xalq kamisarjatь rajun matəuqattarьna jardəm esen ajqa 2 tapqьr maxsus zurnal sьqarasaqtar, „Pravda" gəzite həm başqa yđək gəzittərgə tyən matəuqat qa abuzur jahaqanda in đur iqtisardь rajun gəzittərenə jynəltep, bələ rajun həm fabrik zavət gəzit ridaksejalarьna Yđək Kəmitətkə daimi rəveştə 2 şər igzimplərđə gəzit jesərep tororqa təqdim itergə.

(Bьl gəzitten berehe sikritarejatqa, ikensehe urgkyltprupqa).

6. Yđək Kəmitəttey kyltpruвьna oşo qarardьn bojomqa atqatьvən tikşerep, Yđək Kəmitətkə aelderergə quşьrqa.

كالحوزدارذا مالسدلدق ئ ننڭ تۆرۈشۈ 31 نسد يڭلعد مالسدلدق يڭلڭ ئوتەلدشد هەم تۇذلو ئشد

ەەذذرلدگدنڭ بارشدنا ئسموتر ئوذعارو ئۇسۇذ پراگراممأ

كالحوزدارذا مالسدلدق ئشتەرلو بويىچە (نبكشرو) كەمبسيەلەرى، بويكادالاردڭ ئشندە مەزبەرى رەوشتە قاتناشالار. بويكاداعا قاتنن-قنذذار، كامسامولدار هەم باشقالار بوكتتلكەن بولوعا تنبشتەر، بويكادالار ئۇذو مثلەن بر ئرەتتەن بويكادالار ئاراسندا ئشى ۋەزبوبەلەرلن بولشو-ئارتنا تۇرعان كالحوزدارذاعى مالسناق ئشن كوتەرلر ئۇسۇن راى كالحوز سايوزدارى، بر بۇرذەگى بويكادانى، ئبكنسنى بۇرذەرگە بەبۇرو ئشتەرلن ەلمەيذەر شەب بويكادالار ئۇيرەتورگە بارمالار، ناسار بويكادالار ئۇيرەتورگە بارالار.

ەۇتسۇلۇك هەم سوڤاسنالدق ناوار فبرمالارڭدان 1 نسن مالسن بولعان ئۇۇ رايونى ەۇتسۇلۇك ناوار فبرمالرنا، يەكى مالسنالدق ئشن ياقشى قورعان كالحوزدارعا بتبەرگو ياتسى بولاسالق.

بويكادالار ئالسندا تۇرعان تۇپ رايونسى شوندن تۇرا: مالسنالدق ئشتنڭ تۇرۇشۇن بۇتە ياقتان متقلاب تبكشرلو هوكتندا هەم باش كالحوز سايوز ئبدارلعنڭ 7 نسن مارتتا سنعارعان قارارى نبگذندە ذبكشرلوذە ئسنلمان هەر تۇرلو پتتلدقدلكتەرذى بۇتۇرۇو، مالسناق ئشن حەل ئبتلوذە، 3 نسۇ يڭلدڭ پڭلانن تۇمۇشقا ئاتنارلو تەراعتندا ەەمەلى بولدار كورەەتتو هەم ئبك ئادالى ئتنە شول كورەەتتلكەن بولدارذى ئۇرمۇشقا ئونكەلو راى ئشتندە كالحوز ئبدارالارلنا يارلام ئبتتو.

مالسدلدق بويكادادا

ئبكشرە:

1 — مالدارذى ئوتۇناڭلاشتارلو ئشن شول كالحوزدڭ ئوستاقى بويىنسا ئۇذعارڭلعانمن. كورتلەپ تۇرعان بارلدق مال. مالتەپ ئالتو بولى مثلەن مال توپلاو هەم ئوتناق-لاشتارلو، مالدارذى ئالماشتارلو بولى. ئۇڭال، ئرى مثلەن مال تۇرۇو-سنلار مثلەن كۇرەشتو سارالارى. مال مالتەپ ئالتو هەم تۇذۇو ئشتەرى ئونكەرلو ئۇسۇن مايا توپلاو ئوذعالعانمن.

2 — كادئرلار: ئوتناڭلاشتارلعان مالدار كۇنۇرى، تەربيەسى كشتلەر مثلەن تەمين ئبتلكەنمن. تەربيە ئشتەرلنڭ سيقاتنا قارأب حۇكۇم ئبتكەن واقتتا، بتل كشتلەر دۇرۇث هايلانعاندارمن. بتل كشتلەر دائيمى بولتودارى هەم مالدارذى دۇرۇث، ئوتنو، دۇرۇث تەربيەلەو ئشندەگن بتلارذى مەسئول ئبتتەر. پراۋلبتتيە ئلەزالارى ئسلمەن مالسناق ئشتە باشقارمالندار، ئۇسۇن كالحوز ئبدارامن مەر بويكاداعا، ئبدارا ئاعزالارى ئدارامنان بر كشتن بركتتە، ئوذعارلارى، سيلسوبت قارلشتدا، ئولى داكلاتنى بەرە.

هەر بتر كالحوزدا ئوتكەرللگەن ئسموتردڭ هۇذۇمتەعى، ئاكت رەول-شتتە، راى كامحوزسايوزعا تاپشترلتلەپ، راى كالحوز-سايوز، ئول ئسۇدذ-نى ماتبرلبالدارذى باش كالحوزسا-يوزعا بتبەرە.

ئسۇودنى ماتبرلبالدارذا، ەۇتسۇ-لۇك هەم سوڤاسنالنى ناوار فبرمالا-رتنڭ مەعلومەتتەرندە، ناوار فبرمالارى ئۇبۇشتۇرۇوعا بيلدەلەنگەن كال حوزدارذى تايەرلب كورەمەرگە. ئو-لاردڭ ئەدبسىرى. ئسموتر كۇ-تۇندە، ئولارذاعى مالدڭ هانى، شو-لايوق 31 نسن بتلدا ئورناتلاشتارل-مۇرعا تبيشلى بولعان مالدارذڭ هال-تن. ئسموتر كۇتۇندە. مالدارذڭ بيرگەن پراوكتيۇنلسى. قانى هەم كۇسلۇ ئادالقنار مثلەن ئەتمين ئبتلگەن ،بولۇەى.

راى كالحوزسايوزدڭ ئشن تبكشرو هەم ئسموتر ئوذعارلو بويكادادا.

بويكادا ئۇس كشتتەن ئۇذلە رايوندان—اەوكبل رك ئى ذەن بر وەكبل.

كالحوزدان-بر وەكبل بويكادالارى كالحوز سايوز ئاپپاراتتارذن زبك شتره، ئونڭ زا ئانبەكا بتلگكسە-ندرى مثلەن ئەتمين ئبتتلدوى. ئاپ پارانڭ ماملەلەتەن مالسناق ئشتە ئبدارنبا هەم حۇكومەتتڭ شو-لايوق بش كالحوز سايوزدڭ بىر-گەن دوبكتيفتارذن ئۇذ واقتتندا تۇرمۇشقا ئتقارئودارى كالحوزدار ئۇئتتەتەن ئالپ بارعان بولبالسناقتەن ئولار مثلەن بەلەشى بەلەشى مالسنا-لدق ئشن بويىنسا ئۇذۇلگەن پتلان كالحوزدارعا ئۇذ واقتتندا بتلكتا-رلگەمەن. مالسناق ئشتندە پرايز-ۇودستۇايننى پلانداردڭ ئۇذۇلتشى ەۇتسۇلۇك، سوڤاسنالدق هەم هارلق سناق، ناوار فبرمالارى ئبك كوبانتر كالحوز ئارا ئومارتالدق بۇتە ئۇر مال ئۇئتەمدارلتتڭ ئەتتال راسادنيكتارن ئۇبۇشتۇرۇ ئشتەرى نبسك ئۇذعارلا-عان. ەۇتسناڭ سوڤاسنالدق هەم ما-رلقسنالدق ناوار فبرمالارڭدان قانى شولايوق كۇسلۇ ئادالقنار مثلەن ئەتمين بولدوى. ەۇتسنالدق ناوار فبرمالاردا مالدارذڭ پراوكتيۇنلىن سن ەۇت كالتراكتانسيلعان بويىنسا شولايوق سوڤاسنا مال ئەخرلو ئشن بويىنسا دۇگۇۇورذڭ ئوتەلشى.

ئورناتلاشتارلعان مالدارذڭ يۇرت-نار مثلەن ئەتمين ئبتتلدوى. مال ئاورۇذارى مثلەن كۇرەشتو سارالارى هەم بۇتە ئۇر مالدارذا، بەش مال-دارذڭ ئولو پرانسيتتارى. ەۇتسنالدق هەم سوڤاسنالدق ناوار فبر-مالارنا كادئرذار ئەذلو ئۇسۇن ئەذلرڭ ئونكەرللگەنمن، ئۇڭل ئرى مثلەن مال قترتۇسنلارعا قارلشى كۇرەش. مالسنالدق ئشن تۇراعتندا كالحوزسنلار ئارامنداا مالسناق ئش ئالتب بارلۇذار، مايا توپلاذار.

هەر بتر بويكادا ئۇذلنڭ ئشن مەتبوقات سىكتبرنان تبەن مەتبوقاتقا جاردەم سىكتبرٔ بۇتەلە ئۇنان ەوڭ راى ئبسپالكومدڭ پلبنو-مثلەن، ئشلەگەن ئتەەرلنڭ ەوذۇ-مثلەن تۇراعتندا حبساپ بەرە. (پلبنو-معا، پاتن نبرەلەگى ەۇتسۇلۇك هەم سوڤاسنالدق ناوار فبرمالارنان ئابلرلم وەكبلدەرذڭ ئالتتۇى قترقا نبيش.) بتل ئشن نبكشرگەندڭ ەوكتندا. راى ئسپالكوم، كورللگەن بتتتشبتلدلكتەرذى بۇتۇرلو تۇراعتندا ئابلرلم سارالار كورە، هەم راى كال هوز سايوزدى، كەرەكلى كادئرذار مثلەن، ئولتلرلو مەسئەلەعتنە ئابلو ئوسا ئبعتببار ئبتە.

هەر بتر بويكادا ئۇذلنڭ، كال حوزدارذاعى ئشن بتۇتۇرگەندڭ ەوكتندا. كورللگەن كەمتللكتەرذى بۇتۇرۇو هەم 31 نسن بتلعا قارارنا ئالتتمان پتلانذى، ئولتلرلو تۇراعتندا ئرەت ەەمەلى سارالار كورە. بويكادا، ئۇذ ئشتللگ يەكونى تۇراعتندا، ئبدارا ئاعزالارى، كالحوزدڭ ريۇبزيبە كەمبسيەعن، كالحوزسنلار هەم باڭگ مثلەن باڭ قارارنڭ قاتناشى مثلەن ياەالە-عان سيلسوبت ئولتلرلشتندا، ئولى ئبتب قويا. بتل ئشنى سيلسوبت-تڭ ئولتلرلشتندا بيك تالقلاب ئبكشرلدە هەم كالحوز ئبدارامن ئوتەلب بۇتەرگە نبيشلى بولعان ئاب-رلم سوركتار كورەەتتلاپ، بويكاد-لتڭ ەەمەلى ئەقتبەەرى قابول ئبتتلە.

كالحوز ئبدارامنى ئاعزالارى ئسمەن بىلەلەنبەچە يەكى بۇتۇرلەى شول ئشتە مەسئول، بولتب ئشلەپ-نە، ئۇذ ئشتەرلن باشقارا ئالماعان مالسناقنى ئشن ئشتللەرى، كالحوز ئبدارامنداعى ئبكتتسن بتر كۇسلۇ ئاعزالار مثلەن ئالماعتلرللار.

سيلسوبت، ئولتلوشتن بولدوعا، بتر 10 كۇن سامامى واقتت ئۇذ-عاس-نا. كالحوز ئبدارامى، ئسموتدودا كورللگەن كەمتللكتەرذى بۇتۇرۇذە نبندەى سارالار هەم باكعدلقتارذڭ قانتاشى مثلەن ياماعلان، ئولتلرلش 4. بۇتە مالدارذى ئاشاتلو: مالدارذڭ توالتقارى. مالدار نبندەى ئاذلق مثلەن توبتتدرلالار. بويكادا-عا قانتن-قنذذار، كامسامولدار هەم باش-قالار بوكتتلكەن بولوعا تنبشتەر، بويكادالار ئۇذو مثلەن بر ئرەتتەن بويكادالار ئاراسندا ئشى ۋەزبوبەلەرلن بولشو-ئارتنا تۇرعان كالحوز-دارذاعى مالسناق ئشن كوتەرلر ئۇسۇن راى كالحوز سايوزدار، بر بۇرذەگى بويكادانى، ئبكنسنى بۇرذەرگە بەبۇرو ئشتەرلن ەلمەيذەر شەب بويكادالار ئۇيرەتورگە بارمالار، ناسار بويكادالار ئۇيرەتورگە بارالار.

ەۇتسۇلۇك هەم سوڤاسنالدق ناوار فبرمالارڭدان 1 نسن مالسن بولعان ئۇۇ رايونى ەۇتسۇلۇك ناوار فبرمالا-رتنڭ مەعلومەتتەرندە، ناوار فبرمالارى ئۇبۇشتۇرۇوعا بيلدەلەنگەن كال حوزدارذى ئاپپاراتتارذن زبك شتره، ئونڭ زا ئانبەكا بتلگكسە-ندرى مثلەن ئەتمين ئبتتلدوى. ئاپ پارانڭ ماملەلەتەن مالسناق ئشتە ئبدارنبا هەم كالحوز سايوزدڭ بىر-گەن دوبكتيفتارذن ئۇذ واقتتندا تۇرمۇشقا ئتقارئودارى كالحوزدار ئۇئتتەتەن ئالپ بارعان بولبالسناقتەن ئولار مثلەن بەلەشى بەلەشى مالسنا-لدق ئشن بويىنسا ئۇذۇلگەن پتلان كالحوزدارعا ئۇذ واقتتندا بتلكتا-رلگەمەن. مالسناق ئشتندە پرايز-ۇودستۇايننى پلانداردڭ ئۇذۇلتشى ەۇتسۇلۇك، سوڤاسنالدق هەم هارلق سناق، ناوار فبرمالارى ئبك كوبانتر كالحوز ئارا ئومارتالدق بۇتە ئۇر مال ئۇئتەمدارلتتڭ ئەتتال راسادنيكتارن ئۇبۇشتۇرۇ ئشتەرى نبسك ئۇذعارلا-عان. ەۇتسناڭ سوڤاسنالدق هەم ما-رلقسنالدق ناوار فبرمالارڭدان قانى شولايوق كۇسلۇ ئادالقنار مثلەن ئەتمين بولدوى. ەۇتسنالدق ناوار فبرمالاردا مالدارذڭ پراوكتيۇنلىن سن ەۇت كالتراكتانسيلعان بويىنسا شولايوق سوڤاسنا مال ئەخرلو ئشن بويىنسا دۇگۇۇورذڭ ئوتەلشى.

ئورناتلاشتارلعان مالدارذڭ يۇرت-نار مثلەن ئەتمين ئبتتلدوى. مال ئاورۇذارى مثلەن كۇرەشتو سارالارى هەم بۇتە ئۇر مالدارذا، بەش مال-دارذڭ ئولو پرانسيتتارى. ەۇتسنالدق هەم سوڤاسنالدق ناوار فبر-مالارنا كادئرذار ئەذلو ئۇسۇن ئەذلرڭ ئونكەرللگەنمن، ئۇڭل ئرى مثلەن مال قترتۇسنلارعا قارلشى كۇرەش. مالسنالدق ئشن تۇراعتندا كالحوزسنلار ئارامنداا مالسناق ئش ئالتب بارلۇذار، مايا توپلاذار.

هەر بتر بويكادا ئۇذلنڭ ئشن مەتبوقات سىكتبرنان تبەن مەتبوقاتقا جاردەم سىكتبرٔ بۇتەلە ئۇنان ەوڭ راى ئبسپالكومدڭ پلبنو-مثلەن، ئشلەگەن ئتەەرلنڭ ەوذۇ-مثلەن تۇراعتندا حبساپ بەرە. (پلبنو-معا، پاتن نبرەلەگى ەۇتسۇلۇك هەم سوڤاسنالدق ناوار فبرمالارنان ئابلرلم وەكبلدەرذڭ ئالتتۇى قترقا نبيش.) بتل ئشن نبكشرگەندڭ ەوكتندا. راى ئسپالكوم، كورللگەن بتتتشبتلدلكتەرذى بۇتۇرلو تۇراعتندا ئابلرلم سارالار كورە، هەم راى كال هوز سايوزدى، كەرەكلى كادئرذار مثلەن، ئولتلرلو مەسئەلەعتنە ئابلو ئوسا ئبعتببار ئبتە.

هەر بتر بويكادا ئۇذلنڭ، كال حوزدارذاعى ئشن بتۇتۇرگەندڭ ەوكتندا. كورللگەن كەمتللكتەرذى بۇتۇرۇو هەم 31 نسن بتلعا قارارنا ئالتتمان پتلانذى، ئولتلرلو تۇراعتندا ئرەت ەەمەلى سارالار كورە. بويكادا، ئۇذ ئشتللگ يەكونى تۇراعتندا، ئبدارا ئاعزالارى، كالحوزدڭ ريۇبزيبە كەمبسيەعن، كالحوزسنلار هەم باڭگ مثلەن باڭ قارارنڭ قاتناشى مثلەن ياەالە-عان سيلسوبت ئولتلرلشتندا، ئولى ئبتب قويا. بتل ئشنى سيلسوبت-تڭ ئولتلرلشتندا بيك تالقلاب ئبكشرلدە هەم كالحوز ئبدارامن ئوتەلب بۇتەرگە نبيشلى بولعان ئاب-رلم سوركتار كورەەتتلاپ، بويكاد-لتڭ ەەمەلى ئەقتبەەرى قابول ئبتتلە.

كالحوز ئبدارامنى ئاعزالارى ئسمەن بىلەلەنبەچە يەكى بۇتۇرلەى شول ئشتە مەسئول، بولتب ئشلەپ-نە، ئۇذ ئشتەرلن باشقارا ئالماعان مالسناقنى ئشن ئشتللەرى، كالحوز ئبدارامنداعى ئبكتتسن بتر كۇسلۇ ئاعزالار مثلەن ئالماعتلرللار.

سيلسوبت، ئولتلوشتن بولدوعا، بتر 10 كۇن سامامى واقتت ئۇذ-عاس-نا. كالحوز ئبدارامى، ئسموتدودا كورللگەن كەمتللكتەرذى بۇتۇرۇذە نبندەى سارالار هەم باڭگ مثلەن باڭ قارارنڭ قاتناشى مثلەن ياماعلان، ئولتلرلش

تارلنڭ (ئادلق) ئەذلرلو بويكادامى.

مالدارذڭ كۇتۇۇگە سقلب كيتكەنگە تبكلتم تەرتيبلى رەوشتە ئادلتلاتب بارلورعا تنبشتلى بولعان قانى تارلنڭ زاپاسنارلن شولاى ئوق تولدا هەم كۇتۇۇو واقتتلارندا ئاشاتلاتب بارلرعا تنبشلئى بولعان كۇسلۇ ئادلق زاپاسنارلن ئبتەبكە ئالا. بتل ،ئول كۇسلن هەم قانى ئادلق زاپاسنارى بتتمەگەن واقتتندا، كالحوزسنلار تسنتدە باڭگن ئۇ.ازايعا تبكلتم ئۇرلۇق زايلەدارى ئوذعارلو ئۇسۇن ئبدارعا باردام ئبتە.

2 — مالدارذى تارلنڭ (ئادلق) مثلەن ئەتمين ئبتلودەگى 32 نسن ،ئول ئوسۇن تۇذۇگەن پرايزۇودستۇ-تۇلنى پلاندى تبكشرە. كوب يللتلق تولەندەردڭ سەسلو مايدانن تلمنر ئادلتلارى.

سيلوس ئەبتردەرى بتتەرلنڭ دەرە-جەلە ئالتتماتدارمى. ئەگەرذە بتلار بتتەرلنڭ بولماعالار، پارذارذى فايدا-لانلو، كوب يللتلق تولەندەردڭ سەسلو مايدانن كونەرلو ئبتەبتتە پتلاندى كبگەيتە. (لەكين كبگەيە-تلو ەوكۇمەتتڭ تۇرلۇق زادانبياعن قتتقارتماتقا تلبتش).

ئادلق تولەندەرتڭ تۇرلۇعو مثلەن يللتەرلنڭ دەرەجەلە ئەتمينت، ئسكى مۇمكينلكتەرذن فايدالانتب تورتە-دان تۇرلۇق توپلاو.

—3سيلوسقا ئەذرلك ئشن تبك-شره. سيلوس بامدارى هەم سيلوس ،ئشبنالارى ئۇسۇن ،ئورن بيلدە-لەگەنمن ،تولارذڭ مانى سيلوس ئۇسۇن كەرەك بولعان يەشتل ئەبە-جردەر يتتەمن، 30 نسن يتلداعن سيلوسلاو نەۇربيەلەرى ئۇبرەتتلگەند-ى. هەم ،ئونڭ بيرگەن ەۇذۇەتتە-لەرى، ئەەمەيەتى. ئاشاتلوذا—نبندە ەتتاب كالحوزسنلارعا تانتشتارلعان-مى.

مال يۇرۇو ئورنلدارن هەم سابلق تارذى پاشتۇرتلو تۇراعتندا پتلان بيلدەلەنگەنمن، (ۇۇرۇتتۇو تۇراقلاو، هەم واق تۇلاقتارذان تاذارتتۇو، ئو-مارتالنقارى ئالتو، تۇلاقلاو، ئولەن سەسلو، ئاشلاو ەب) بتلا بتل ئشتن ئش ەەمەلگە ئاشتۇرلو ئوسۇن ئات هەم كلشى كوستەرى پتلانعا ئالنە-مانمن، قۇرال هەم ئاشلامالار ئارمن.

ئۇذۇۇو ئشتەرى بريگادامى.

1—ئۇذۇۇو ئشتەرلنڭ 31 نسن ،يللدلڭ ئۇذۇۇو سيزونلتا قارالا بيلە-دەلەنگەن پلاننى ،ئولتلرلو تورتتدا ئرەت ەەمەلى سارالار كورە. بويكادا، ئۇذ ئشتللگ يەكونى تۇراعتندا، ئبدارا ئاعزالارى، كالحوزدڭ ريۇبزيبە كەمبسيەعن، كالحوزسنلار هەم باڭگ مثلەن باڭ قارارنڭ قاتناشى مثلەن ياماعلان، ئولتلرلش

نارلنڭ (ئادلق) ئەذلرلو بويكادامى.

مالدارذڭ كۇتۇۇگە سقلب كيتكەنگە تبكلتم تەرتيبلى رەوشتە ئادلتلاتب بارلورعا تنبشتلى بولعان قانى تارلنڭ زاپاسنارلن شولاى ئوق تولدا هەم كۇتۇۇو واقتتلارندا ئاشاتلاتب بارلرعا تنبشلئى بولعان كۇسلۇ ئادلق زاپاسنارلن ئبتەبكە ئالا. بتل ،ئول كۇسلن هەم قانى ئادلق زاپاسنارى بتتمەگەن واقتتندا، كالحوزسنلار تسنتدە باڭگن ئۇ.ازايعا تبكلتم ئۇرلۇق زايلەدارى ئوذعارلو ئۇسۇن ئبدارعا باردام ئبتە.

2 — مالدارذى تارلنڭ (ئادلق) مثلەن ئەتمين ئبتلودەگى 32 نسن ،ئول ئوسۇن تۇذۇگەن پرايزۇودستۇ-تۇلنى پلاندى تبكشرە. كوب يللتلق تولەندەردڭ سەسلو مايدانن تلمنر ئادلتلارى.

سيلوس ئەبتردەرى بتتەرلنڭ دەرە-جەلە ئالتتماتدارمى. ئەگەرذە بتلار بتتەرلنڭ بولماعالار، پارذارذى فايدا-لانلو، كوب يللتلق تولەندەردڭ سەسلو مايدانن كونەرلو ئبتەبتتە پتلاندى كبگەيتە. (لەكين كبگەيە-تلو ەوكۇمەتتڭ تۇرلۇق زادانبياعن قتتقارتماتقا تلبتش).

ئادلق تولەندەرتڭ تۇرلۇعو مثلەن يللتەرلنڭ دەرەجەلە ئەتمينت، ئسكى مۇمكينلكتەرذن فايدالانتب تورتە-دان تۇرلۇق توپلاو.

—3سيلوسقا ئەذرلك ئشن تبك-شره. سيلوس بامدارى هەم سيلوس ،ئشبنالارى ئۇسۇن ،ئورن بيلدە-لەگەنمن ،تولارذڭ مانى سيلوس ئۇسۇن كەرەك بولعان يەشتل ئەبە-جردەر يتتەمن، 30 نسن يتلداعن سيلوسلاو نەۇربيەلەرى ئۇبرەتتلگەند-ى. هەم ،ئونڭ بيرگەن ەۇذۇەتتە-لەرى، ئەەمەيەتى. ئاشاتلوذا—نبندە ەتتاب كالحوزسنلارعا تانتشتارلعان-مى.

مال يۇرۇو ئورنلدارن هەم سابلق تارذى پاشتۇرتلو تۇراعتندا پتلان بيلدەلەنگەنمن، (ۇۇرۇتتۇو تۇراقلاو، هەم واق تۇلاقتارذان تاذارتتۇو، ئو-مارتالنقارى ئالتو، تۇلاقلاو، ئولەن سەسلو، ئاشلاو ەب) بتلا بتل ئشتن ئش ەەمەلگە ئاشتۇرلو ئوسۇن ئات هەم كلشى كوستەرى پتلانعا ئالنە-مانمن، قۇرال هەم ئاشلامالار ئارمن.

ئۇذۇۇو ئشتەرى بريگادامى.

1—ئۇذۇۇو ئشتەرلنڭ 31 نسن ،يللدلڭ ئۇذۇۇو سيزونلتا قارالا بيلە-دەلەنگەن پلاننى ،ئولتلرلو تورتتدا ئرەت ەەمەلى سارالار كورە. بويكادا، ئۇذ ئشتللگ يەكونى تۇراعتندا، ئبدارا ئاعزالارى، كالحوزدڭ ريۇبزيبە كەمبسيەعن، كالحوزسنلار هەم باڭگ مثلەن باڭ قارارنڭ قاتناشى مثلەن ياماعلان، ئولتلرلش

2—كالحوزداعى بولعان بۇتە ئۇ-دو ئشى ماتبرلبالدارن ئبتەبكە ئالا (تولابلاشتارلب فايدالانۇعا مۇمكين بولعان بوش يۇرتتار، يەكى ئۇذلو ئشتەرى ماتبرلبالدارن بولتب كبتە كەتتە.)

3 —ئۇذۇۇ ماتبرلبالدارن ئەذلر-لو ئشتللگ بارلشن تبكشرە، ئە-گەرذە ئەذرلك تبمبنى قەدەەلەنەر-لگ بولماعا، ئونى ياقشلرلو، ئۇ-ذۇعسەگ بۇرتقا باواپ بببرلگ ئبە-تلو تورامندا سارالار ئۇدلەى. ئۇ-ذۇلشتۇ ئەتمين ئبتەرلنڭ دەرەجەلە گەى ماتبرلبالدارعا ئبە بولعان دب-لەنگلەر بولتگەنمن.

4 —ئۇذۇلش ئشلمدە ئالتتمان ئۇپ ئوكتەمدڭ دۇرۇلۇگەن تبكشد-رە. ئۇذۇلش پتلاندارى ئۇذۇلو ئشتەرلنە بولعان تسمبتا.

5—31 نسن بتلدڭ ئۇذۇلش مبذگتللتە قارالا ئۇذۇلگەن ئۇذلو-سالەر بريگادامن تبكشرە، بش كالحوزسابوزدان بببرلگەن تەرتب بويىنسا ئولاردلرا مۇمكين بولعان بوش يۇرتتار، بەكى ئۇذلو ئشتەرى ماتبرلبالدارن بولتب كبتە كەتتە.

3—سيلوسقا ئەذرلك ئشن تبك-شره. سيلوس بامدارى هەم سيلوس ،ئشبنالارى ئۇسۇن ،ئورن بيلدە-لەگەنمن ،تولارذڭ مانى سيلوس ئۇسۇن كەرەك بولعان يەشتل ئەبە-جردەر يتتەمن، 30 نسن يتلداعن سيلوسلاو نەۇربيەلەرى ئۇبرەتتلگەند-ى. هەم ،ئونڭ بيرگەن ەۇذۇەتتە-لەرى، ئەەمەيەتى. ئاشاتلوذا—نبندە ەتتاب كالحوزسنلارعا تانتشتارلعان-مى.

مال يۇرۇو ئورنلدارن هەم سابلق تارذى پاشتۇرتلو تۇراعتندا پتلان بيلدەلەنگەنمن، (ۇۇرۇتتۇو تۇراقلاو، هەم واق تۇلاقتارذان تاذارتتۇو، ئو-مارتالنقارى ئالتو، تۇلاقلاو، ئولەن سەسلو، ئاشلاو ەب) بتلا بتل ئشتن ئش ەەمەلگە ئاشتۇرلو ئوسۇن ئات هەم كلشى كوستەرى پتلانعا ئالنە-مانمن، قۇرال هەم ئاشلامالار ئارمن.

ئۇذۇۇو ئشتەرى بريگادامى.

1—ئۇذۇۇو ئشتەرلنڭ 31 نسن ،يللدلڭ ئۇذۇۇو سيزونلتا قارالا بيلە-دەلەنگەن پلاننى ،ئولتلرلو تورتتدا ئرەت ەەمەلى سارالار كورە. بويكادا، ئۇذ ئشتللگ يەكونى تۇراعتندا، ئبدارا ئاعزالارى، كالحوزدڭ ريۇبزيبە كەمبسيەعن، كالحوزسنلار هەم باڭگ مثلەن باڭ قارارنڭ قاتناشى مثلەن ياماعلان، ئولتلرلش

2—كالحوزداعى بولعان بۇتە ئۇ-دو ئشى ماتبرلبالدارن ئبتەبكە ئالا (تولابلاشتارلب فايدالانۇعا مۇمكين بولعان بوش يۇرتتار، بەكى ئۇذلو ئشتەرى ماتبرلبالدارن بولتب كبتە كەتتە

FABRIK - ZAVЬT MƏKTƏPTƏRE-

Səniəqət kadьrđarь əđerləv qađanь

FZU lar jarle millettan sənəqət kadьrđarь əđerləv hьđьqьnda nasar eşləjđər.

JANЬ NABUR VAQЬTЬNDA JERLE MILLƏTKƏ QUJЬLQAN PRATSINTTЬ TULTЬRЬVĐA QЬRQA HЬNЬLЬŞ JAHALЬRQA TEJEŞ.

F.Z.U. MƏKTƏPTƏRENƏ NЬQLЬ IQTIBAR KƏRƏK

Fabrik—zavьt məktəptərendə uqьvsьlarđan sastaiь əle aulha partejə həm səvit xəkyməte birgən direktivalarga javap birerlek xəlgə kilep jetə alqanь juq. Bьl eşkə jəməqətselek fikere tuplanьp jetmegən.

Fabrik — zavьt məktəsendə eşse, batrak jarlьlar, kalxuzsьlardan balalarь qьna uqьrqa tejeşle aulьalarda, əle kulak spikylant həm raskulaciyajt itelgən keşelərđen balalarь la uqьtьlalar.

Ofə FZU məktəsendə uđqan jьl on menən hatьv itkan Siraz spikylant qьđь aqьj. Atahь əgenge kendə lə hergendə.

FZU məktəsendə kulak balalarь la kilep ber ađ uqьqas ərtenən matirejaldar birelev səsəple qajtьp kitələr. Qajtqan vaqьttarьnda xəkymət jarađnan birelgən kejemderen yđđere menən alьp kitələr.

Məktəptərgə uqьvsьlar hajlaq jenərgəndə tьsəndəge ojoşmalar bigerəktə avьl səvittere yđđərendə məs'ylejət hidməjđar. Kulak baralarьna batrak, tip đakuminit birələr.

BAŞZILDUR KURЬSЬNDA KYP KENƏ KULAK BALALARЬ UQЬJ. Məsələn:

Xajrejef Tapurin rajunь Ifke Tuqmaqьs avьlьnьn raskulaciyajt itelgən Mortaza kulak balalьs. Avьl səvite atahьna la, ulьna la batrak, tip đakuminit jađьp birgən. Şunьn arqahьnda Xajrejef batrak balalarь ratenən stipendejə alьp, uqьp jata. Atahь Mortaza kulak nilьq tolop aqas jarьv zavьtьnda pusta tora. Bəlqaqьl—ular đur pamişşiktər kevek kulaktar. Ulardan bətə nəheldere uđqan jьl raskulaciyajt itelep bətkendər. Bьna hedgə batraktar.

ƏFƏ FZU MƏKTƏBENDƏ LƏ EŞTƏR MAQTARLЬQ TYGEL.

Bьjьl fivral nabarьnda eşse, batrak həm kalxuzsь balalarьn alьv turahьndaqь partejə həm səvit xəkymətenen dirikitivalarьn qaiь rəveştə bojomqa aşьtьvqa həm bьl tura la qьrqa saralar kyrergə quşьla. 2 inispiktьr rajunqa sьqarьla. Ular ajđar bujь jərəvđerenə qaramaqtan ađ hədəmtə birələr.

Mərələn: Fivral nabarьna barlьqь 128 uqьvsь alьna. Ulardьq 7 he eşselər, 42 he batraktar, 60 ь jarlьlar, 19 ь urta xəlleler bula.

Bьna bьl bandardan eşse balalarь əđ alьnqanđь kyrəsed. Urta xəlleləreden balalarь tigendere arahьnda la şiklelər kyp. Bьlarđь tikşerə başlaqas ular satsejal sьqьştarь asьlьvđan qurqьp tiđgenə tajalar. Jat ilimint aulьvđarь sənaple taqь la xəđer 16 keşe qasqan. 4—5 uqьvsь FZU đьq yđe tarafьnan sьqarьp jebərelgən.

100 UQЬVSЬQJA BER INSTRUKTЬR. Xəđer FZU məktəsendə barlьqь 383 uqьvsь bar. Barlьqь 7 instruktьr bulьrqa teješ bulha la, əle bulha nej barь 3 instruktьr bar. Məktəp idarahь teješle urundardan instruktьrđar horaha la, ular jardəm itməgəndar. Kamsamul ojoşmalarь bьl eştə halqьnlьq kyrhətelər.

JATAQTAR JUQ. Jataq məs'ələhe nasar tora. Uqьvsьlar kejem həm jatьv əjnerđere menən 100 pr. tə'min itelmagən, 1 karavatqa 2 keşe jatap jerev ulardan avarьvđarьna səbəp bula. Xəđerge kendə 10 lap uqьvsь avrej.

Məktəp idarahь Jaz—Ural—Lisca 2 japqьr smita tedəp təsdiq itergə sirhə lə, əle bulha nej barь 3 instruktьr bar. Məktəp idarahь Jeješle urundardan instruktьrđar horaha la, ular jardəm itməgəndar. Kamsamul ojoşmalarь bьl eştə halqьnlьq kyrhətelər.

JATAQTAR JUQ. Jataq məs'ələhe nasar tora. Uqьvsьlar kejem həm jatьv əjnerđere menən 100 pr. tə'min itelmagən, 1 karavatqa 2 keşe jatap jerev ulardan avarьvđarьna səbəp bula. Xəđerge kendə 10 lap uqьvsь avrej.

Məktəp idarahь Jaz—Ural—Lisca 2 japqьr smita tedəp təsdiq itergə sirhə lə, əle bulha nej barь 3 instruktьr bar. Məktəp idarahь tejeşle urundardan instruktьrđar horaha la, ular jardəm itməgəndar. Kamsamul ojoşmalarь bьl eştə halqьnlьq kyrhətelər.

Bьna bьl bandardan eşse balalarь əđ alьnqanđь kyrəsed. Urta xəlleləreden balalarь tigendere arahьnda la şiklelər kyp. Bьlarđь tikşerə başlaqas ular satsejal sьqьştarь asьlьvđan qurqьp tiđgenə tajalar. Jat ilimint aulьvđarь sənaple taqь la xəđer 16 keşe qasqan. 4—5 uqьvsь FZU đьq yđe tarafьnan sьqarьp jebərelgən.

Eşse batrak, jarlь, kalxuzsь balalarь menən ber tiged stipendejə menən fajdalanьp uqьp jatьvsь kulak balalarьn qьvtoqa, ulardьq məktəpkə kilep ojalavьna jardəm itkən, jalqan dakuminitər birgən avьl səvittərendəge qəjeple keşelərđe pralitarejat sutь aldьna nəhtьtьrqa kerək.

BRIGADA.

ALLAHЬDBAR TUQƏRƏGE JOQLAJ

Tapurin rajun Ifke Şərip avьlьndaqь allahuđđar tunərəge ber nəmələ eşləməj. Bətə aqzalarqa aqzalьq bilete birelmagən. Bьl turala uqьtьvsьlar, uqьvsь balalar arahьnda şulaj uq xalьq arahьnda ber tərlə lə eş alьp barmajđar.

Bьl halqьn qaraştь bətərergə həm eşte jənlənderergə kerək.

M. Mirqəlej.

MULLA BALAHЬ MƏKTƏPTƏN QЬUЬLHЬN

Maqar rajunь Əxmər avьlь səvite Qanaqaj avьlь mullahь Jehanəajьf Bahav ulь. Jehanəajьf Zeja Aksjun avьl xuzalьqь tixnikumьda uqьp jata. Xəđerge kendə ber tuqan aqahь Jehanəajьf Ədhəm mulla bulьp, Jehanəajьf Zeja kanikulqa qajtqan vaqьttarьnda his ber jəməqət eştərenə qatnaşmaj, atahьnьn ejendə tik kenə jata.

Bьnь səvit məktəbenən qьvьrqa kerək.

„Belevse"

Uqьvsьlarđьq havlьqtarьn haqlavqa iqtisar itelməj.

Ofə Başpidtixnikumьnda kyp vaqьt jьvьnьv esən hьv bulmaj, uqьvsьlar aj bujь jьvьnmajьnsa jərejđər. Bigerəktə tyən kurstar tabtamaldar menən tə'min itelməv səbəple kyp kenə uqьvsьlar kyđ avrьvđarь menən avrьjđar.

Tixnikum kadьrđar əđerləp sьqarьvđь burьsitepalqankevek, ulardьq havlьqtarьn haqlavqala iqtisar ithen.

F. ƏXMƏDYLLIN.

Avьldarđa jaqь pissalar juq.

Avьl səxnələrendə qujьv esən, xəđerge tormoşqa javap birə alьrьq jaqь pissalar juq. Şul səpaple avьldarđa kyp vaqьttarđa itke prissalar qullanьla.

Məsələn: Sərmən kamsamuldarь urazaj najramьna „Hyngən jondođ" đь qujalar. Şulaj uq başqa avьldarđa la „Asьl jar" taqь şundaj səxnənən toşərelgən pissalar qujьlьp kilələr.

Xəperge tormoşqa jararđaj terlə kampanejələrđan həm kalxuz—saixuz tormoşonan alьnьp jađьlqan pissalar sulhala, ular qala səxnəhenə genə qarala jađьlqandar. Şulaj uq kətəpxanalar đa itke, arxiuka taşlana torqan kitaptaptar menən tulьp, xəđerge kengə jararьlьq bergenə lə fajđalь kitaptar juq.

Şunьn əsen bed jađьvsьlarđan, xəđerge tormoşqa qarata sulqan əkərđərđe ber qala səxnəhe əsen genə tygel, avьl səxnələrenə lə jaraqlь tejatьr kitaptarь jađьvđarьn horajьđ.

Ojq. MOXTARЬF.

Qomhođ uqьvsь.

Ofə səvit partejə məktəsendə uqьvsь Qjinejətyllin Dьvan Məsetle rajunь, Mişər avьlьna sajəsi nelem tyпərəge ojoştorqa bara. Avьl səvite kulaktardan alьnqan nəmələrđe targi menən hatqan məldə ike jurqandь targiqa inderməjsə qal đьrьp, nerehen 5 humqa xisaplap yđen) ala. Avьldьn jarlь batraktarь alьrьa teləhə lə, kalxuzaqa qaldь, tip aldaj.

Yđenə jəkmətelgən eşte eşləmaj, ber—ike kən uqьtala, qajьp kitə.

XAMMATЬVA.

Đajđьq qađьhьn Imep jata.

Bilarət rajunь Ađnaqol avьlь uqьtьvsьhь Zakirьf Żeja şul avьldьn bajь Səjetqalln Şəjaxmettə kvartirđa torop, unь yđ qanatь aktьnda haqlaj.

Avьl xalqь berđan ber hьjьrđarьn kantraktavajt itkəndə, Səjetqalln 4 hьjьr, biş baş jalqьhь bula torop, berehendə kantraktavajt itməne. Ber atьn hujьp, ber hьjьrьn hatьp unьq aqsahьna taqьla ber at alьp hujđь.

Uqьtьvsь Zakirьf bьl najđьn it, majđarьna həm araqьhьna aldanьp, unь terlə halьmdarđan qotqarьp alьp jata.

Bьl uqьtьvsьqa tiđđən berəj sara kyrelhen.

SƏLƏJMANЬF ISMƏQIL.

BЬL MULLA BALALARЬNЬN

BЬSBRAQ JƏBƏRE ASЬLЬR QJA TEJEŞ

Qьđьl Ususlka rajunь Səjet—Bana avьlь məktəsenə uqьtьvsь bulьp mulla balalarь ojala qan.

Bьlarđьn berehe—məktəp mədire Bigi din Xəj. (Nuqəđaq avьlьmulla balahь) 26—27 nse jьlđarđa Nuqəđaq kapiratiflьnda mal yьləştərep, xoloq tədətev jortonda bulьp sьqqan keşe. Xəđerge kəndə kulək, mullalar menən tьqьđ əəjlaneş tota. Asьq tan—asьq un appartunis.

Ikensehe Bigildina Məvsilə (Xəjđen iptəşe). Atjetər avьlь işan balahь. Bьnьhь hyđ jəretergə sik ebta. Aktif grazdandar kamsamul, kammunistar şulaj uq ojoşmalar xəsəren kulaktarqa jetkerə, aktiftar arьhьnda hyđ jəretəp, ularđь ber berehe menən talaştьra.

Bьlarđьn elekke bьsьraq eştəre turahьnda qəzittərdə jađьlьp, tikşerelep dərətlənhə lə, şul keje qaldь.

Bed bьl hyđ jəretəp, şunьn menən yđ jenəjattəren jəşererga tьrьşqan bьsьraq jədlə uqьtьvsьlarđьn ytkən həm xədergelaren tikşerəp, uqьtьvsьlar saftnan tađartьlьvđarьn, kərəkle bulha məs'ylejətkə tartьlьvđarьn horajьđ.

AKTIF HƏM KAMSAMUL DARĐAN 5 KEŞE QUL QUJOJAN.

MENSE KAMSAMULDAR NABURЬN UNЬŞLЬ YTKƏRƏJEK

Tid kendən mense kamsamuldar kurьsьna ikense nabur başlanasaq.

Kurьs 6 ajьq bulьp, terlə bylektərgə (slisar, tukarnьj, illiktьra—manljur həm başqalarqa) bylenəsək.

Nabur eştəre 25 nse apriloa tiklem bətəp, 1 nse majdan dəres başlanьrqa teješle.

Kurьsqa inev şartь: 18 jəştən juqarь bulьvđarь,, uqьj—jađa belevđere, səjəsi anlь, fiziciskej tađa bulьvđa iztimaqьj sьqьşь tađa, jarlь batrak, kalxuz niktər həm kamsamullьq aqzahь bulьv đarь talap itelə.

Milliət jəhətenən: 40% başqorttar. 35 pr. tatardar, 25 pr. vaq millettər. Jenesi jaqtan 75 pr. irđərđən 25 % qaiьn—qəđđərđan alьna.

Tiđđən urьndarqa razvirьskьlar jenərələsək. Urьndarđaqь rajun kamsamul kəmitettəre naburđь uqьşlь ytkərevđə aderlek eşe alьp barьrqa tejeştər.

N. SƏLƏJMƏNEF.

Bьl jeteşhedlektərđe bətə rergə kərək.

Şişmə rajunь Arьslan avьlь janьnda asьlqan avьl xuzalьqь rəslagьnda kyp kenə jeteşhedlektər bulьp, bьnь bətərev sarahь kyrelgne juq.

Məktəptə barlьqь 50 uqьvsь bulьp, şulardьn 25 he kəmise jənən ytkərelep, qalqandarь razvirskahьđ inep uqьp jərejđər. Bьnь iqtisarqa alьvsь keşe juq.

Məmkinlek bula torop ta, uqьvsьlardь stipendejə həm stalavaj menən teješlehensə tə'min itelməj. Stalavajda tadalьq juq, ikməktər jaqşь neşerelməj.

Stalavajđь jaqşьrtьv turahьnda məktəp mədire Kirəpьfqa əjtə naşlahaq: „Min qəjeple tygel, xəkymət qəjeple" tip kenə javap birə.

Oşo jeteşhedlektər hədəmtəhendə uqьvsьlar məktəpte taşlap qajta naşlanьlar.

Tidlek menən bьl jeteşhedlektərđe bətərevđə tejeşle ojoşmalar tarafьnan sara kyrelhen.

UQЬVSЬLAR.

AVЬLDARQA KINA KARTINA LAR BARMAJ.

Bilarit rajunь Şьqaj avьlь səvitenə 4 avьl qaraj. Bьl avьldar ber berhenə jaqьn ulьrьp, Bila rit qalahьnan barь 25 kilamitьr qьna alьđьlqta jata. Şuqa qara mađtan Bilarit qalahьnan bьl avьldarqa kysmə kina kilgəne juq.

Şunьn əsən bьl avьl xalqьna kina tigən nəmə barlьqь turahьnda qalanan kilgən jəki ərme jənən qajtqan xalq həjlergə totonha histə ьşanmaj juqtь həjəməged tip qujalar.

Avьl səvite bьl eşte belhə lə qalanan a n i m a q a s bedđən bulmaь inde, tip qaraj.

Bilarittəge kina kyrhətev ayleg bьl eşkə qəjьş kyđlek aşa qьna qaraj.

Nətizələ elektən qaranqьlьqta jəsəgən başqort xalqь hamanda şul urьnda tora birələr.

Bьl avьldarqa kina jenərelev n horajьđ, „Mikraskup"

BЬL ŞKM LA PARTEJƏ QA RARĐARЬNA IQTIBAR ITEL MƏJ.

Mənəvez rajunь janь Moraptal avьlь ŞKM hьnda 80 bala uqьj. Uqьvsьlar nađanlьq bətərev eşenən sittə toralar.

Bьl məktəptə uqьvsьlarđьn kypselege başqort balalarь bulьvqa qaramaqtan ularqa tatar tele həm imlə qaqidəhe ejrətelə. Başqa jeteşhedlektərdə kyp.

Bьl ŞKM qa parteja urgьndarь həm ojoşmalar kyđ halьrqa tejeştər.

T. TIMIRSKEJ.

QЬVARQJA KƏRƏK.

Arqajaş rajunь Mətal avьlьnьn Xəlitьf Əsət batrak totop keşe kesenən fajdalanьp kilgən ber kulak. Xəđer kalxuzđa aqza bulьp tora. Jetməhə „jeqev" kalxuzь idarahьnda tedəvse bulьp eşlaj.

Unьq balalarь səvit məktəsendə uqьp jatalar. Bьndaj kulaktь kalxuzdan sьqarьp taşlarqa balalarьn məktəptən qьvarqa kərək. — „KAMSAMUL"

BAŞQORTOSTAN

12 nse JЬL SЬQJA

TELIFUN NUMIRƏR:
Kidaktor . . . 4—81
Dejom . . . . . 2—83
Kantura . . . . 3—72
Kiske ridakseja . . 1—14

JABЬLЬVЬ XAQTARЬ:
1 ajqa . . . . . 45 tin
3 ajqa . . . 1 hum 30 tin
6 ajqa . . . 2 hum 10 tin
1 jьlqa . . 4 hum 85 tin

ƏDRIS: ƏFƏ, „BAŞQORTOSTAN"

PADPISKЬLAR BƏTƏ PUŞTA BYLEKTƏRENDƏ, XAT TAŞЬVSЬLARĐA QABUL ITELƏ

BAŞQORTOSTAN RKI XALQ KAMISARLЬQJЬ KƏLLIGEJƏHE QARARЬ

(1931 jьl, 6 mart, pratakulNə5)

3 PUNKT. Xalq kamisarlьqtarьnda həm ycrizdinejalərdə tьsəndəge jeteşhedlektər bulьvьn kyrhətergə: a) xalq kamisarlьqtarь həm ucrizdinejələr tarafьnan saqrьlьrqa ujlanqan s'jəz həm kənəşmələrđen burьstarь həm saqьrьvđь vaqьtь turahьnda şul ycrizdinejələrđen yđđərendə asьqlьq juq;

b) tьsəndəge urgьndarqa jənle jetəkselek itevđe artьq kərək bulmaqan kənəşmələr saqьrьv menən almaştьrьrqa tьrьşьv.

v) xuzalьq itbənđəge genə tygel, nəlkem şulardьn ətətevenə aydzittə torqan ojoşmalarđьn đa s'jəz həm kənəşmələr saqьrьvqa bildələngən summalarđь onotalar həm ul summalarđьn miqdarьn arttьrьrqa tьrьşьvđar bar;

g) ber berchenə bəjlaneşle ajьrьm ojoşmalar arahьnda s'jəz həm kənəşmələrđe saqьrьv vaqьtь həm ulardьn burьstarь turahьnda berđəmlek juq.

Bьl jeteşhedlektərđe bətərev maqsatьnda:

1. Dəvlət ayzditendəge bətə ycrizdinejelərgə, jəmhyrejət əhəmejətendəge bətə vidəmstьvalarqa həm priprejatejalərgə, kapiratif ydəktərenə həm massavajjəməqət ojoşmalarьna („Bəthen nađanlьq" jəmqejəte, Aftadur həm aytəndər) RKI Xalq Kamisarlьqьnьn ьratlavьnan başqa nindəj nulha la s'jəz həm kənəşmələr saqьrьvđь tьjьrqa. Ycrizdinejələrđen jetəkselere aldьna hər ber ajьrьm vaqiqala aldan uq Başqortostan RKI Xalq Kamisarlьqьna tejeşle zajafka birev, ularqa dəlildər kyrhətev, kərək bulasaq sьqьmdarđьq miqdarьn həm ularđь qaplav sьqanaqtarьn kyrhətev məsbyrejəten qujьrqa.

2. Xalq Kamisarlьqtarьna həm ycrizdinejələrgə rajundar menən jəule jetəkselekte kesəjtergə, ajьrьm kənəşmələrđe saqьrьvđь jənle jetəkselek menən almaştьrьrqa həm şunьn menən keşelərđe eştən ajьrьvđь həm kərəkheđ sьqьmdar jahavđь bətərergə təqdim itergə

3. S'jəz həm kənəşmələr saqьrьv julьndaqь yđ plandarьn nildələngən summalar kərtəhenən sьqьp qorovđarđь həm xəttə bətənlaj smitahьđ kənəşmələr saqьrьvqa tьrьşьvđarđь kemgə bulha la qətqi rəveştə tьjьrqa. Şunьn menən bergə bətə kridit başqarьvsьlarqa yđđərenen smita anjьnsa kənəşmələr saqьrьvqa nildələngən summalarьnьn miqdarьn janьnan qarap sьqьrqa həm ulardь 50% qa qьtqarьlьrqa təqdim itergə. Bьnьn ytəleven RKI Xalq Kamisarlьqьna 1 kenlek sruk esendə beldergə.

4. Bətə yerizdinejələrđen jetəkselere aldьna saqьrьlьrqa ujlanqan kənəşmələrđen burьstarьn həm vaqьtьn eştə yđđərenə jaqьn torqan administratif ham xuzalьq yerizdinejələre menən kileşep nildələv məsbyrejəten qujьrqa.

5. Bьl qararđь matəuqatta iqlan itergə.

Rəis: TURLO. Sikritar: MIXAJLЬF.

BAŞQORTOSTAN YĐƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE HƏM XALQ KAMISARĐAR SƏVITENEŃ

BAŞQORTOSTANDA TƏDƏVKANTRYJ UPRAVLINEƏHЬN HƏM UNЬŃ RAJUN, QALA URGЬNDARЬN BƏTƏRƏV TUTAHЬNDAQЬ QARARЬ.

RSFSR IKOSO hьnьń 1931 nse jьl 13 nse fivral 69 nsь numirlь qararьn a, tajanьp Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte həm xalq kamisarđar səvite tyəndəge qararqa kilə:

1. Başqortostan xalq kamisarđar səvite ergəhendəge Tədəv kantryl Upravlinjəhьn həm rajundarđaqь, şulaj uq Ələləge tədəv kantryl inzinirđarьnьń institutьn bəterergə.

2. Başqortostan qaramaqьnda Narkamattar həm kapiratif ojoşmalarь əsən anьqlanqan sumanan tyən xaqqa (limittan tyən) tədəv prajьktьn tə'min itev Başqortsstandan tejeşle Narkamattarьna kapiratif səjuzdarьnьń pravlinjələrьna tapşьrьla.

3. Sənəqətte anьqlanqan sumanan (limittan) tyən xaqqa tədəv prajьktьn tikşerev əsən BTSPS ergəhendə məəssasələr ara tikşerev səvite buldьrьrqa.

4. Sənəqətte anьqlanqan sumanan (limittan) tyən xaqqa tədəv prajьktьn tikşerev əsən Başqortostandьq kammunal xuzalьq idarahьnьń kyserelergə tejeş bulьv unəjь menən ikanumeja jahavđь itəaplәv əsən oşo qarar sьqqandan hun 5 kən vaqьt esendə ştat həm krien ten miqdəren bildələvđe Rs xalq kamisarlьqьna həm malеja xalq kamisarlьqьna tapşьrьrqa.

Tədəv kantryle idarahьn həm unьq ərgьndarьn bətərevđə həm unьn eştəren kridittəren, eşlavselər sastafьn həm milektə renajьrьmjvidəmstьvalar arahьnda bulьvđь tormoşqa aşьlьv əsən B. xalq kamisarđar səvite ergəhendə bulqan bətərev kəmisejəhen bulьndьrьrqa. Bьl kəmisеja sastaiьna BƲBK həm BXKS eştər menən idara itevse he (rəis) həm dəvlət kəmisejəhenen RKI đen naş maleja xalq kamisarlьqьnьń qala kammunal xuzalьqь idarahьnьń həm bətərevse tədəv kantryle idarahьnьń vakfidəre inergə tejeş.

Kyrhətelgən yđenen tədəv kantryle idarahьn həm unьn urgьndarьn bətərev eşen oşo jьldьn 20 nse martьna bətərep nədəmtəhen 31 nse jьldьq 30 nsь martьnda qalmaj. B. xalq kamisarđar səvitenə tapşьrьrqa.

Başqortostan yđək başqarma kəmitəte rəise: (AKIMEF.)

BXKS rəis urьnbaььrь: (Zarubin) Ofe 10 nsь mart 1931 jьl.

Məs'yl ridaktьr: BULAT IŞAMQIUL

IQLAN

„Juzurallis" qa hal aqьđьv eşenə đaimi (hər vaqьtta) eş esən ber lusman, unьq jarđamsьhь, şulaj uq kvalifikatsej (belges) halsьlar kərək. Eşkə inergə teləvselər lispramxuz, Ucpiomxoz həm xeđmət inspiktьrđarьna mərəzəqat itegeđ. Şulaj uq eşka jallanьv şarttarь hem xeđmət məqəhədələre tədəv turahьnda la juqarьlaqь kyrhətelgən urьndarđa tanьsьrqa məmkin.

Devlət zajьmdarь ađligətejələrenьń kurstavь.
1931 j. 1—4 martta qarata.

Zajьm jesendə	Hatəp alьna	Nəmla
6% lь A. O. 1 nse 2. 5 b. aqьmdaqь kunuь menən	4—92	—
7½ lьq 1926 j. otoplь zajьm 100 b. əəl	122—	128—
1929 j. otoplь zajьm 100 „	1 2—	102 80
1927 j. 10% lь otop. Z 25 „ aq kup. menən	25—05	—
5 nse kredit. „ „ „ „	—	—
Kredit xuz. nuqьtv zajьmь 10 „ „ „	—	—
1927 j. 1 nse otop. Indus. Z 25 „ „		
2 nse otop. Indus. Z ½ lь 25 „ „		
„ „ ½ bəd 25 „ „		
5 jьlьq „ ½ lь 50 „ aq. kup. 50—99		
„ „ ½ bəd 50 „ „ 50—99		
1928 j. 11½ lь cake zajьm	100—40	100 44
Massavit zajьmь	24—24	25 4
1931 „ „ „ „	50 52	725

Kyltura harajь BAŞQORTOSTAN DƏVLƏT TEJATЬRЬ

20 həm 23 nse mart.

„BOĐ KITKƏNDƏ"

10 kartinala V. Murtazin pastanufkahь.

Ujьn 8 jarьmda başlana

Bilettar hatьla.

Kymək zajafkalar menən 25 pr. skitko jahata.

ANUNS. Tiđ kendə ANUNS.

„Fuənti Əvjaxuna"

M. Məhdejef pastanufkahь.

QЬĐЬL JONDOĐ
SEJANSTЬ
— 5—8 50 10 saqotta başlanalar.

BƏQƏN
BALA ƏSƏN
dramma

GURЬN KINAHЬNDA
SEJANSTAR:
6—7—50 9 10-30 saqotta başlanalar.

18—martan
BURAN
7 bylektə dramma
16 jəşkə tiklem balalar indereimajđər.

URAL KINAHЬNDA
SEJANSTAR
5—50, 7—8 — 10—10 saqotta başlanalar Bəq. k

3—martan
SIMBA

Uфа, Тип. «Октябрьский Натиск» Башглавлит 613.

F Z U QJA NABUR EŞE HYLPƏN TORA

Başqortostan Xeđmət Xalq Kamisarejatьnьn 1931-jьl fivral ajьnda F.Z.U. qaruqьvsьlar qabul itevđəge planь anjьnsa—fivral—ajьnda 1890 ykmer F. Z. U. seltərenə ingən bulьrqa. SSSR Yđək Başqarma sisejəhenen 5—qinvardaqь (31—jьlđa) qararь anjьnsa 20—fivralqa tiklem nabur eşe bətərgə həm 1—marttan đa hunqa qalmaj uqьvđar naşlanьrqa teješle ine. Lakin nabur eşe hunqa qalđь Qajhь ber urьndarđa nabur eşe plan anjьnsa barmaqan. Məsələn: Blagavişşin „Basstruj"juqьv jortonda plan 50% qa ytəlgən, başqa urьndarđa artta həjrələler. Plan anjьnsa F. Z. U. qa naş qortlar 40 pr., tatardar 20 pr. urađtar 30 pr., vaq millətlər 10 pr. alьnьrqa teješle bulha la hədəmtə kirəhen kyrhətə. Məsələn: Tynənge Trujski sukna fabrigь qarəşьnđaqь F. Z. U qa oşo fivral ajьnda alьnqandarđьn 60 pr. tь urьđ, 39 pr. tatardar nej, barь 10 pr. başqort alьnqan. Vaq millettər aerđə juq.

Rajun məqadi aylektərə FZU qa uqьvsьlar komandirovajt itkəndə iqtisarlьđlьq kyrhətelər. Məsələn: Arqajaş rajunь məqarif aylege F. Z. U. məktəsenə jeneralə torqan balalarđь beđ Ofelege F. Z.U. qa berqьđ, tejđə jenərə, nindəj F.Z.U. qa ikənen asьq ajtmaj. Hedəmtələ balalar Ofegə kilep qajhь F. Z. U. qa barьrqa neimaj—aptьrap jerep, vakzaldə ber nisəkən joqlap, bun siktə eb kej mədəren hatьp kire avьldarьna qajtьp kitələr. Jetməhə F. Z. U. qa keşe tultьra almaj kyđe torqan F. Z. U. medirđərə lə bьl balalarđь qьvьp bqaralar. Taqьla ber jeteşşedlek aulь urđa F. Z. U. lardan jatuqxanalarь jeteşməv, bьl xəl aigerəktə Ofelege 8 nse mart lə meridege tegev fabrikalь ergəhendəge FZU đa şulaj uq kuz səluz ergəhendəge məktəptə kyđ

Bьl eşkə xuzalьq urgьndarь barmaq arqьrь qarəjđar, aldan əderlek juq.

Tid ken esendə bьl jeteşhedlekkə Xeđmət Xalq Kamisarlьqь həm başqa xuzalьq urgьndarь, ə, başьđ məqarif ayleklerenə Narkamprus teješle sara kyrhendər. Balalarđь almaj qajtarьvsь bojorakrat F. Z. U. medirđərenə şul jəmlənən berehekejem fabrikalь qarьşьndaqь FZU medire Rəzimettərgə—tid arala bunqь sara kyrelhen.

F. Z. U. qa nabur eşe plan aujьnsa ojəmeldə ytkərelhen, qaqьđđa qьna qalmahьn.

„F. Z. U. uqьvsьlarьna qəmymi jataqxana teješle dərəzələ əderlənhen, bьl eşkə aldan əderlek kyrelhen.

NURQƏLEJ SƏLƏJMANЬF.

JAQŞЬ EŞSELƏRĐE ALЬP TORALAR

D. Məsetle kalxuzь (Məsetle rajunь) idarahьnьn aik jaqşь xisapsьhьn qussilsankaqa həm kalxuzđan julaəssьhьn orloq salxuzьna aldьlar. Xəđerge kendə idarala jaqşь jađь belevse qalmanь. Kalxuzsьlar: „kalxuz jaqşь julqa halьnьp kilgəndə, tuqarь urgьndarđьn bьl eştəre jarap jetmənə" tejđər, senki alьnьvsьlarđьn kalxuzđa eşlərgə đərttərə đur ine. „Ytəmeş"

SPRAFKA

„B N" đьq 16 mart, 59 hnь nda „Qьrьlştar turahьnda" isemle şiqьrьm nađьlqajnь.

Şiqьrđьn təvge eleşe, idara fikere nigeđendə tulьhnsa tədətelep elgermegən həm tədətelgən urьndarьla nitte tedev vaqьtьnda bulьlьp kitkən. Unan hun şiqьrđьn təvge eleşe menən tulь rizа bulьp bətmegəntegemdə, şulajuq matəuqatqa aşьqьs birergə tura kilgəniekte lə birergə tejeşmen. Oj. XƏIRI.

ƏƏTƏ ƁƆNJA PRALITARLARЬ BRLƏGEGED!

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(b)NЬN BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM B.V.B.K. URGЬNЬ

1931 JЬL KESEJOMA 19 MART № 61 (352)

BAŞQORTOSTAN 12 JЬLLЬQЬNA.

„Faqat yktesezdan jsl jarsm ilmi tjsna, xorolmalo avar jsldar trogln xatelar, jsş—j•ş qana saşqort xedmst xalqa manfsatsn haqlaj torqan serdsn—ser tedelaş—Sovittar xekymetene qarat kytarep saqlvdar argsra --Başqortosten xedmst massahs Vktaser rivalytsejahene kilde".

(VKP(b) Əlkə Kəmitəte ltrestarenən)

Kalcak xekymtenen hsm Dutlitan jarls, ucta kretlejamderde talav, ularqa qarsş-sajasal jsretev kulak hsm dln xadimderen jaqlav kalcaksa Valldefselerden asqtau—asaq kapitalistarda qajtarsvga tolqan kuntar rivalytsejun sajesete hsm kalcak gimtrals Rezanelltan Başqortostan buqaş castarsn antarov turahndarqş prikazdarь—aular aarьhsta saşqart xedmst xalqnsn mlili kuntar rivalytsejs xarakatenə qarsş kytarelesen tidlatevgə xedmat itlelər. Bunan•etlenə Başqortostan frontanda Cjal iptəştsn kamandahsndaqş nerense ermejabenen dur jenevdər menən alqa warьvь Başqort xekymətenen jetekse qatlamsn Savittar jtqsna saqlv turahndaqş massabsn telagenə baş ejergə məsəye itte.

Bsna şul şarttar ahtanda, saşqort xedmət xalqs Savittar jaqsna saqsp, Srasəj praltarejatь menən ner simeja xalsp tqmaşqan vaqstta, Başqort jucarь qatlamьnьn qajbь ner illimnittare hamanda kalcak jaqsn qajrtdlar. Ataqlь Musa Murtazin kamandalhь ahtanda kynelle atrete. Qədəl ermejabenen Smalinski aylegen kitep saqsp, janьnan kalcak jaqsna qaşaldılar.

Murtazindan sul kalcak jaqsna janьnan saqsvь nsa nən saqarь'qan alk kyp ankidutlar jəajdər, tmeş, qs• castar Savittar jaqsna saqqan saşqorttardь jenerlagendərdə. Murtazin şunqa kyrə kalcak jaqsna kysken b a.

Bundaj ankidutlar sarь, pralitarejat rivalytsejabe aldьnda dur jenajattaren jomalarьqa tarьşvsь Murtazindar esen gena kircek Savittar jaqsna saqavssларqa jaqşь qaraş aulьvlь Savittar xekymət nen asьn doşmandarь la tana almanьlar. Mətələn, şundaj doşmandardan nerense A. Bikbajef ta ydenen ittelgendə „Smalinski puluk, sedden qadьlar jaqsna saqavьnьddь aclep, sedde luqandar sa qarsş aldь" tip jada.

Şulaj uq sul turala nerense ermeja kamandirь Qajip. ten prikazь la sik jaqsь ajtэ: „hedden thegedga teşqtenen—Vdak Savittar xekymate saşqort xalqna jaqşь meqamələ itə hsm wetə kes menən kuntar rivalytsejgə qarəşь nerdən ketəş esen saşqort jarlьlarьn sedden jaqqa saqarqa" tirşa. Savittar xekymatenen wetə grasdandarьnan nigerakte qudl armejastarga, saşqort jarls xalqьna kərəktarenə loqtsarьsraq qaratqa, mumkin sulqansa ularda qanaqattandergə teşeşlar. 0170 numir nerense ermeja kamandirь Qaja „—Iptəş Stalindan 1919 nsь jьldьn 7 martanda jadьlqan tiligrammahında la şundaj uq tevqanlaq menəsenən kesajtalar. Unda ajtelə".

„Başqortostandьn diligatsejə aftanomejahьn alьdarь Vdak Kəmitat wetə parteja egselaren saşqort xedmət mastahьnьn wetə her ktarena loqtsar menən qaravega hsm ularqa Savittar Başqortostanьn tedevdə jardam itevga nəməyr itə Undaqş kyrhənnələr wuldılar. Partejə Vdak Kəmitatenen tapşьrvь wujənsa: Stalin".

Bed mulmelim dakumenttardan kyrəned,Murtazindenkirenən Kalcak jaqsna saqsvьna qudl ermejanen saşqort tirqa nəsak meqamələ itеve sulmajənsa unьn tesendə nəs qoritqn jetəkse qatlamьnьn surəsva idejalug-jshe menən lnqandьvь jatь.

Barsner surəsva idejalugejalə jetəkselərden his ner terlə tirəalevdare lə, saşqort xedmət xalqьn artьq altarqa mumkinlik sirmane. AFTANUMEJƏLЬ BAŞQORTOSTAN JƏM VREJƏTEQOJOŞTOROLDO hsm kammunistar partejahьnьn jetəkselege aktanda eşlevse nerdəm pralitarejat qatlakena qusşldı. Başqort xedmat xalqs partejanьn jetəkselege aktanda ydđarenen pralitarejat rivalytsejahe eşena esun-esunьn alrelgandəren, Savittar Başqortostan tedevdə gena t gel, wetə donja lrupirjalizmahьna qarəşь, tota Savittar sajuzında Yktaserden jenep saqavь esen kerəstə la asaq kyrhətelər. Bul terala Vladimir Iilleten tiligramьnda tsqn la jaqşьraq ajtə Başqort cəstarenen Dimkin hsm Jydmic rienən karaşkə kitkən saqtarьnda iptəş Linin ena sul tiligrammanь nirde.

STƏRLE TAMAQ BAŞQORT RIVKUMЬNA.

9—nyjəser. 1919—jьl.

Xəder. Qədəl ermelənen şərqtə xal itkes jeneve saşqort xalqьnьn irekle ytseven te'min itte. Jemhy tejat rivalytsejahenen saşqort cəstarenen qaihi nerdəren Pr isgratqa kyserev turahndaqь qatarь ajьrtan əlemejathə ejə. Jatqaş impirejalistar kyrelər, şərqten ujaqqan xalqь pralitarejatь merkaren jalqav esen kytareldelər. Həm şul uq vaqstta yd arala rьnda kammunizem suxında jaqşь əəjtəneşte te'min itelər Başqort jemhyrejəte həm wetə aldaqь saşqort iptələr saşqort cəstarenen, timer juldarьnda odaq tormuj tid arala kysevdəren ta'min tierdər tip tiran ьşanьs selderən. Başqort Qədəl armistarena tuqandarsa səlsm tapşьrtvьqьdь horajum.

Savnarkum prtidətele „LININ"

Bogən saşqort eşsndərenen pralitarejat simejəlenə quşьlavdarьna 12 JbL toldь. Başqort eşsən massahьnьn kerək xusalьq, knerk mədəni frunita elgaşken dur unьştarьn. sed VKP (b) nьn əəjək jetəkselərə Linin hsm Stalin iptəştərden sul tarixi tiligramdarьnьn nej tklem dərəs nulьvan yd kydened menən kyrəned.

Başqort eşsndərenen azatlьq julь Kalcak kuntar rivalytsejəle qo'ondona tasqlqan surəsva millatselərə julь tygel, wəlki pralitarejat jetəkselegendə tnirnatsejanal tuqanlaq jьlь ul.

Tarix nsnь astьqь menən derəklene

TƏXƏV ƏJUP.

—1-11—ermejənen xərəkətlare turahında qəmymon ip. Qajdьn jetəkselege turahında aldaqь kendə ajьsva tugralьsrqa kerək. Senki Başqortostanь aqtar xekymətnən qotqarьv saşqorttarđьn wdaldar jaqsna saqavında t—ermejənen ip. Qajdьn jetəkselege aktanda dur urьn totto. Ə. Murtazin, idelkuza h. s. dьn tarixta kyrhətkəndə rensə jetəkselek itevse juqarь qatlam Savittar jaqsna yd irke menən suqmanь.

YDDƏREN JER AƁTЬ EŞE NƏ KANTRAKTAVAJT ITEVSE XUZA LЬQTARQJA LGUT

MƏSKƏV, 14. SSSR savnarkumь, ydđəren ner jьldanda kəm tygel kymer sənəqətendə jer aƁtьnda eşlergə kantraktavajt itevse jauqьđaq xuzalьqtarqa, kalxuzsьlarqa lguttar birergə wuldь:

1. Kalxuzsьlar xuzalьqьnьn dejemləşterelməgən eleşenən, janqьđaq urta xəlle həm jarlьlar xuzalьqь đaxuttarьnnan avьl xuzalьqь nalugь almaƁqa.

2. Ydđəren kantraktavajt itevse kalxuzsьlar, kalxuz fajđalьna eşlap tapqan daxutьnьn 2 pr. tьn qьna tyləjđər (elekkesə 3 pr. tan 10 qa tiklem tygel!

Ydđlaren kantraktavaj itevse kalxuzsьlar đьn simjələre Ƃaşqa kalxuzsьlar menən ner yk kalxuz jarđamь menən fajđalana alalar. Kalxuzsьlarđьn simjələre praduktalar menən Ƃaşqa kalxuzsьlar alqan miqtarđa fajđalana alalar.

Qьđ•l prafsajuzdar kanfirinsejəhənda

BIKLIN, 17. Girmanejənen qьđьl prafsajuz tavsьlar kənfirinsejahe, wetə tavsьlarqa merəzəqttə tavsьlarđьnaldaqьkerəştərenen juldarь jađьla.

Mereəqattə, wetə şaxtьlarđa qьđьl zafkumdar, hajlarqa həm Girmanejələ 3 nse majđa wulaƁaq tavsьlarđьn 1—nse qьđьl prafsajuzdar sjьzьna əđerlek alьp Ƃarьrqa saqьrьla.

Kənfirinsejələ, sьjzqa əđerlek alьp Ƃarьv, eş xuqan kəmərivga qarьşь. kerəşev esən tavsьler qьđьl sajuzьnьn vaqstь idarahь hajlandь.

—ormejənen xərəkətlare turahında qəmymon ip. Qajđьn jetəkselege turahında aldaqь kendə ajьsva tugralьsrqa kerək. Senki Başqortostanь aqtar xekymətnən qotqarьv başqorttarđьn wdaldar jaqsna saqavında t—ormejənen ip. Qajđьn jetəkselege aktanda dur urьn totto. Ə. Murtazin, idelkuza h. s. dьn tarixta kyrhətkəndə rensə jetəkselek itevse juqarь qatlam Sovittar jaqsna yd irke menən suqmanь.

MTS LARDЬ JAQЬV ƏSBAPTARЬ MENƏN TƏ'MIN ITEV

ƏƏLƏV QURQЬNЬSЬ AƁ TЬNDA

Mart Ƃaşьna tiklem MTS lar jaqьv əsbaptare menən 18 pr. qьna te'min itelep, 10 nsь martqa tiklem sulqan ytkeş fəqət 7 pr. qьna.

BЬNЬN SƏBƏPTƏRE:

Nifet halьrqa havat—suk jaqlьqь, Başsajuz hьđьqь sujьnsa nifet Ƃazalarьnda tədələş eştərenen totloqop jatьvь—sakter jahьv, vatьlqandarьn tədətev—, traktьr ydəgenen nerləşkən xəlđə timer miskələr almav, MTS rajun ojoşmalarь tarafьnan urьndarđa taralardь—narlьq havattarđa maslizavajt iterlek xətlem diqqət itməv, nьlar wetəke lə plandь ytəv eşenə qomasavlьq tьrđьralar. Oşo jeteşhedlektərđe itəapkə alьp, MTS lar rajun ojoşmalarь arqьrь, jaqьv Ƃaşaptare turahndaqь qəlev itelmətlek dərəzələ wulqan jeteşhedlektərđe, tid arala Ƃeterev julьnda saralar kytergə, ƁьnьƁ esen MTS lar rajundarđaqь wetə nifet taralarьn itəapkə alьp, rajun ojoşmalarь arqьrь ularđь maslizavajt itergə, həm traktьr sintr idarahьnan quşьmta tarьlar aldьrьrqa tejeştər

Bьl eştərdə wetə məs'ylejət MTS dirkitьrđarьna jekmələ.

Bьl eđeklekte Ƃeterevđə sajuz nifet aqas miskələre əđerlav eşen kəsajtergə, sajuz nifet utlet sklattarь ergehendə miska jahav mastrskujđarь ojoştororqa, həm traktьr sintr bьl julda qətqt saralar kyrergə tejeş. Oyər oşo eştər eşlənməgəndə plan vaqьtьnda ytəlməjəsək.

KANTRAKTAVAJT ITEVƏƏR HYLPƏN.

IƁKE BALTAS RAJUNЬNDA Ydək Kəmitat həm savnarkumđьn mereəqəte jalpьlaştьrьlmaqan. Məqəhədələr tədəlməqən, tədəlgən jerđərđə tikşerelməgən. Uqьtьvsьlar jađqь səsevđe uđqarьvđa jomoşaq qatnaşlьq kyhətələr.

SAQMAQOŞ RAJUNЬNDA jađqь səsevđe kantraktavajt itev samatjuk menən genə wafa. 6 nse martqa tiklem fəqət 12% qьna kantraklaştьrьlqan.

ŞIŞMƏ RAJUNЬNDA jađqь səsevđen1/3e kantraktavajt itelgən. Ətixnicski jaqtan məqəhədələrđe afurmit itev eştəre 1/3 nən tyəən.

BЬBN BALEŞVEIKLЬQ TIMPЬ

PLRNDЬ VAQЬTЬNDA YTƏVĐE TƏ'MIN ITƏSƏK.

Juravaj səsevđe kantraktavajt itev eştəre iq tynən dərəzələ tora. 5 nse martqa jaravaj səsev đeq planь 18,4 pr. qьna kantrak laştьrьlqan Bətəhe 312909 ga jer səsev kantraktavajt itelgən. Şulardьn esenən kalxuzdardьqь 15,7 pr. wulьp, đəjem kantraktat sejə pratsintьnan da tyəən. Qu nəqaq, Arqajaş. Asьvlь, Əajalil Bajmaq, Bərjan, Bajqь həm Nurlman rajundarь oşə vaqьtqa tiklem xirmavaj kyltaralarđь kantraktavajt itev eştərenen narьşь turahında ner maqiymətta birmegəndər.

KANTRAKTATSEJƏ EŞENDƏ OŞO RAJUNDAR ALDA BARA LAR: QьrmьƁalь 68 pr., Tapurta 72 pr. Byzđək 58 pr., Şişma 48 pr., Blagavişşin 48 pr., Maqar 59, pr., həm Tujmazь 40-pratsintqa ytəgəndər.

XURLЬQLЬ SЬJFЬRĐARĐЬ TVBƏNDƏGE RAJUNDAR BIRƏLƏR: Zəjansura 1,90 pr., Virxatur 1,3 pr. Krasnausul 0,9 pr., Baqalь 2,6 pr. Boraj 0,3 pr. həm Əie 2,2 pr.

Tixnikə kyltaralarьn kantraktavajt itev taqь la jomoşaqьraq nara. Senki 5 nse martqa plan fəqət 10,4 pr. qьna ytəlep, 22 ra junda kantraktavajt itevđər naşlanmaqan.

KANTRAKTATSEJƏNЬN NASAR BARBŞЬNA NEJ SƏBƏP Ydək Kəmitete həm Savnarkumđьn jarvaj səsevđərđe kantraktavajt itev turьhьdaqь merəzəqəte hər kalxuzьs həm janqь đəqqa jetkerelməgən. Fəqət kyp rajunđarđa rajun səvit aktifьnđa qьna tikşerelgandər. Mətələn: Maqar rajunьnda 22 nse tivraldə qьna avьl səvitlere kanəş məhendə tikşereide. Kyp kenə raj kalxuz sajuzdar kantraktatse jənь uđqarьv turahında tejeşle saralar kyreləməgəndər.

Məqəhədalər nigeđendə Ural kaopxlipsajuz, menən Başkaopxliasajuz, şulaj uq rajkupxliasajuz, rajkalxuzsajuz həm kalxuzdar arahındaqь kantraktatsejane yđ vaqьtında ytkarev, səsev eşendə plandь tulьhь menən ytəvđə satsejalizem jarəşь kinəjtelməgən (surthьđ orloqtardь surtlь orloqtarqa alьştьrv, orloqto, tadartьv həm Ƃaşqalar) jarəş məqəhədəlıe jalpь arahında tikşerelməgən.

Başkupxliasajuzđьn qajhь ner vəkildere kantraktatsejənь tulьhь menən ytəv turahında ojuştorovsь insejatьr Ƃula almaqandar.

Vaqьt əđ qalđь. Bьnda Ƃigeraktə artta qalqan rajundar alqa Ƃaşqan rajundardan mirhal alьp, tid arala yđ tərenen eştəren julqa halьp, kantraktatsejə məqəhədələre tədərgə kereşergə tejeştər.

Plandь əđergə tьrьşvsь kuaktarqa, un appartunizemqa qarьşь rəximhed kerəş əsьrqa kerək. Eşten tep mitьđь satsejalizem jarəşь bulьrqa tejeş 20 nse martqa tiklem kalxuz rəlstare, kapitatif hьđьqtalьnьn kapiratif vəkildare kənəşmələrən uđqarьrqa kerək. Martьn qalqan kendere jađqь səsevgə đuetiek nəni kantraktatsejə planьn tulьhь menən atqarьvđa satsejalizem şturmahına əjlənergə tejeş.

KOTS

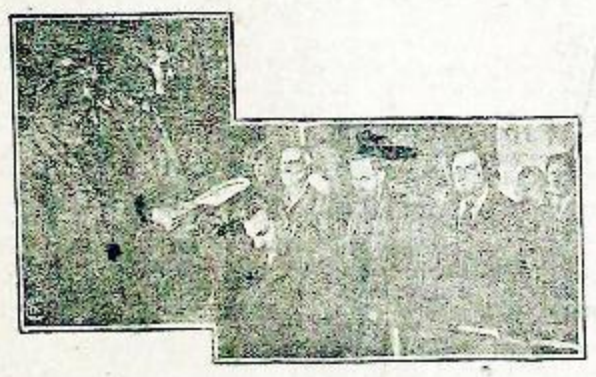

Pralitarejat sutь kuntar rivalytsejun minşeviktərgə xərəm qararь ьşqarđь.

Hyratte: halda ip. Şoirnik xəkəm qararь iqlun itь. Uq jaqta qəjeptanevselər xerense rətta jaqlavsь ip. Kammaduf.

BIKBAV SƏVITE SƏSEVGƏ ƏDER

(Səvit rəise Kəsəkəjeva menən hejtaşev)

Bikbav avьl səvitendə (Xəjaullə rajunь) 8 avьl wulьp, wetəhelə kalxuzlaştьrьlqan. Kalxuzqa kerməj qalьvsьlardьn hanь 15 pr. qьna (wьnda xoquqhьđđar đa inalər)

SƏSEVGƏ ƏƏERLEK

Jьjьlьrqa tejeşle wulqan orloqtar jьjьlьp, tađartьlqandar. At kestare jetərlek, ləkin ner genə traktьr đa juq. Avьl xuzaƁaqь qoraldarь 100 pr. menən tədətelep wetkan.

KANTRAKTATSEJƏ

Jađqь səsev 100 pr. menən kautraktavajt itelgən.

MAL ƏDERLƏV

Planь artьqь menən ytəlgən. Şunьn menən Ƃergə aldaqь plan esen maldar (Ƃaşmaqtar) kantraktavajt itelqən.

Kalxuzđarđa hьjьr hətlare həm harьq jəndere lə kantraktavajt itelde.

SƏSEVGƏ ƏƏERLEKTƏR JAQŞЬ BARA

Krasna—Usul rajunь Səjetsəva avьlь səvite „Məndem" kalxuzь jađqь səsevgə əđerlekta qьđьv timp aldь. Plan wujənsa sisellergə tejeş wulqan 900 wət səsev orloqonon 62,5 pr. tađartьldь.

Avьl xuzaƁaqь qoraldarь əđertenep oujьlqan. Kalxuzqa aqьtevđar kendən ken yьə. Xəđer avьldьn 50 pr. tь kalxuzda.

ƵƏLIL—TAƁЬN.

SƏSEVGƏ ƏƏERLEK NASAR.

Jađqь səsevga əđerlek eşendə Maqar rajunьndaqь qajhь ner avьl səvittərendə səsev plandarь kin eşsən jalpь jьjьlьş tarьnda tikşerelməgən. Avьl səvite prizideiumьnda qьna qanul itev menən qənəqətlangəndər, Plan ьşanьshьđ. Orloq tadartьv eşe nasar. Maşinalar tulь nagruzka menən eşlamajđar Avьl xuzaƁaqь qoraldarь tədətev eşe hylpən. Xəđerge kendə 228 hasan, 14 səsev maşinahь vatьq kejənsə jatalar. Jađqь səsevđe kantraktavajt itev rajun đəvmələndə fəqət 47 % qьna. SSSR Savnarkumь həm Ydək VKP (b) Komitete mərəəqəte kyp urьndarđa eirənelmagən. Rajunda 6 traktьr var, wьlarđьn jaqьv nəmələre jeterlek tygel, tik 3 kenə traktьrqa jaqьv matrejalđarьna nərət alьnqan.

BAŞABKUM HƏM ƏLKƏ KANTRYL

KƏMISEJƏHENEN 1 NSE APRILDƏ JЬJЬLASAQ BERLƏŞKƏN

IV NSE PLINUMЬ TYBƏNDƏGE

MƏS'ƏLƏLƏRĐE QARAJASAQ:

1) VKP(b) nьn XVI s'jezdandaqь sьqarьlqan millətlər məs'ələhe turahьndaqь qərarđarđьn ytəleve turahında.

2) Kəlliktifləşev həm jađqь səsevgə əđerlek eştərenen narьşь turahında

3) Rajunlaştьrьv həm rajundarđь nьqtьv jomqaqtarь.

4) Əlkə Kəmitətten Jegəze—Kamar zavьtь tədələşe turahьndaqь sьqarqan qərarđarьnьn ytəleve turahında.

5) Başqortostan partejə ojoşmalarьnьn ybeşe həm satsejal sastaiьn jaqşьrtьv turahında.

6) Əlkə Kəmitətten mart—ejjyn ajđarьndaqь eş planь.

7) Ojoştorov məs'ələlərə.

Əlkə Kəmitətten Ƃerləşkən plinumьna Rajkum VKP(b) sikritarđarь, Rajun Kantryl Kəmisejələre həm RKI rəistare saqьrılalar.

Plinumqa kilevse rajsum sikritarđarь, RKK həm RKI rəistare plinumqa kltev aldьnan jađqь səsevgə əđerlek eştərenen narьşьn, aqas əđerlav həm Ƃaşqa kampanejələrđь julьaşsьlьq ltev eştərə menən ta'min tlergə tejeştər.

Əlkə Parteja Kəmitəte.

IP. ANIKЬJЬFQA HƏZYM JAHAVSЬ

Satu qatь javapqa

tartьlьrqa tejeş.

Satu 1930 nsь jьldьn Ƃaşьnan uq sovđə vəkələ tenə qarьşь kampaneja əlьp barqan

TUKEJU, 17 Japunejənen Tukejь qalahьn đa ip. Anikejьf qa hezym ltevse Satuđan horaş qandan hun, palitsejə tyəđəge məqlymətte ƁqIan itte. Bьl məqlymət wujənsa, Satu elektən yk jenəjət eştərə menən şəqəllanqon. Ul, 1930 nse jьl marttan Ƃaşlap, urman həm ƁalьQ totov kənsinsejahe məs'ələlərendə Japun ojoşmalarь menən Səvit Səvđə vəkələte arahında vasitasьlьq ltkən. Ləkin unьn ьsl eşe unьşhьđ sьqqan. Ul ьsl eştən unьşhьđ sьqьvьna ip. Anikьjьftьn qomasav jaharqa telave, tip qarap, ip. Anikьjьftь đoşman kyrgən. Məqlymət tə ƁqIan itev wujənsa ьsl hezym đe Satu şəxsi doşmanьlьqtan qьna jahaƁanlьqь əjtelə.

TUKEJU' 17. Japunejənьn Səvit hьvdarьnđa ƁalьQ totov sənəqətselərə esatsejahь (nereqe) iptəş Anikьjьfqa hezym jahavsь Satuđьn 1930 nsь jьldьn Ƃaşьnda Vladivastuq qalahьnđa torop, esatsejanьn nerđəmlegenə qarьşь kampaneja Ƃaşьnda jetəkselel itеve turahında xəbər ita. Şulaj itep, Satu kyptən yk ƁalьQsьlar sənəqətenen ybevenə həm unьn jəşəvenə doşman wulqan.

TUKEJU, 17. Tiligeraf agintstьvahьnьn xəbər iteve wujənsa, Satu 1930 nsə jьl 15 nse ejyldə Japunejə tьşqь eştər ministьrьna ьlьp, ministьrsstьvanьn urьđ məsələhenə halqьn qarəşьna kirken raveşlə qarьşь sьqqan. Ul hyđen lə, „S.S.S.R sovđə vəkələtenə hezym itev esen 30 faşistь jallavь„ turahında əjtən.

Tьşqь eştər ministьrь Satu đьn ьsl sьqьşьn ƁaƁьp qalqan həm palitsejə qa Səvđə vəkələten haqlavđь ojoştororqa quşqan.

TUKEJU' 17, „Nitsi—nitsi„ gəzite ydenen Ƃaş məqələhendə iptəş Anikejьfqa hezym ьulьv turahında ьslaj jađa:

—„S.S.S.R sovđə vəkələtenə hezym ьulьv đь belderev maminьtında, sed unьn səƁəne xəđerge kendə Japuneja jəməqətselege fikeren quđqalqan ƁalьQ totov məsələlərendəge terlə qarəştar ьulqandьr—tip ujlaqəjьnьQ. Ləkin, hezymdьn səƁəne nisek kenə ьulmahьn, sedđn səvđə vəkələtenə kəslek menən hezym itevđe qullanьvqa qarьşь pratis belderəred. Bed Anikejьf qa ьulqan hezym turahьnda qəjqь belderep, ьsl vaqlqa qa səvit xalqь jalqьş narьq birmət—tip—ьşanabьđ.

SJƐZDЬN AĐAQQЬ ULTЬRĐŞЬ.

Mandat kəmisejəhenen daklatь.

17 nse mart kis menən 6 nsь səvittər sjьzьnьn ađaqqь ultьrşь ьuldь. Mandat kəmisejahe isemenən iptəş Midvidьf tyəndəgelərđe belderđe: sjьzda tavьş birev xoquqь menən 1570 diligat, kənəş birev xoquqь menən 883 diligat qatnaştь. Qajhь ner diligattar səsev kampanejəhьnьn Ƃaşlanьvьn kyđ atlьnda totьp, sjьzqa kilmənelər. (Kafkaz həm Qazaqostan). Ular yđđarən səsev kampanejəhenə udarsь itep lqlan itkəndər.

Sjьzdьn satsejal sastafь.

Bətə diligattar esenən eşselər 54,7%, krəstejəndər 25,9 %, xedmətkərđər 19,4% təşkil itə. Turanan—tura prajьzvndstьvanan ƁulqIn eşselərđen qatnaşь, 5 nse sjьzqa qarьqanda 41,9 pr. təşkil itə. Diligattar arahьnda udarsьeşselər 85,2 pr., kalxuzsьlar 93,2 pr. təşkil itə 6 nsь sjьzđьn 5 nse sjьzđan ajьrmahь, ner ni tiklem qatьndar đьn kyp qatnaşьvьnda. Bətəlıe sjьzda 323 diligatka qatnaştь. Bətə diligattar đьn 20,5 pr. təşkil itə.

Sjьzdьn partejə sastafь

Bətə diligattarđan partejə aqzalarь 72,8 pr., kamsamuldar 2,4 pr., partejəheđđar 24,8 pr. təşkil itə. Sjьzqa 66 millət diligattarь qatnastь.

Mandat kəmisejəhenen daklatь qabul itelə.

SATSEJALIZEM TƏĐƏLƏŞƏNƏ QARŞЬ KUNTR RIVALYTSEJUN OJOŞMA

Minşeviktər Ydək Kəmitətenen „Sajuznaji wojora„ pratsisь pralitarejat sutь aldьnda minşeviktərđen burьavazejəgə qoral wulьvьn asьqlanь.

Minşeviktərđen kapitalistarqa hatьlьp eşlevđere eşse sьjnьbьna ьuqa tiklem wulmaqan janьlьq tygel. Pralitarejat sutь aldьnda, ydđəren satsejalistar partejahь—tip atavsь—minşeviktər đeq bьsn jeđe asьldь. Minşeviktər kyptən yk inde ьsьnlap ta faşistar partejəhьna əjlanep, eşse sьjnьbьnьn iq javьz doşmanь wulьp kildelər. Ərəsəj minşeviktərenen genə tygel, wetə donja minşeviktərenen tarixьla in qəƁəxəl, inJavьz rəveştə eşse sьjnьbьnen burьavazejəqa qarьşь kerəşen hatьvđan qinarat wuldь

Fivral rivalytsejahe vaqьtьnda minşeviktər tulьhьnsa burьavazejə jaqlь wulьp, unьq diriktivahьn ytkərđelər. Qrasdandar huqьşь vaqьtında la aq Ƃandalar jaqьnda wulьp, minşeviktər pralitarejat diktaturahьnьn iq uƁal doşmanь wuldьlar; 1921 nse jьl jađ Kranştat Ƃutal sьqьnda la Bəlşeviktərđan Ƃaşqa „Sovittar „həm" Səvđə esən xerəjət, luzьnqьlarь aƁtanda aq Ƃandalar menən Ƃergə minşeviktər jetəkselek ittelər. Her vaqьt aq Ƃandalarđьn Səvittar xəkymətenə qarьşь sьqьştarьnda, minşəviktər ularđьq iq jaqьn jardamsьlarь wulьp kldelər.

1921 nse jьlda, Linin minşəviktər turahında ьslaj jađđь: Bətə burьuazejə minşəviktərgə satsejal rivəlytsejanlrđarqa jardam itə. IS—IRDAR HƏM MINŞƏVIKTƏR BƏTƏ REJAKSEJANЬN AVANGARTЬ BULDЬLAR.

Ip. Linin tarafьnan minşəvizemqa birelgən ьsl xaraktiristika əle xəđer đə əhmejaten juqaltmaqan. Minşəviktər xəđer wetə donja burьuazejəhь menən taqь la jaqьalaşьp, intirvinsejəne wojomqa atqarьv esen kuntar rivəlytsejagə jardam italər.

Ərəsəj həm wetə donja burьavazejəhьnьn imeş Səvittər xəkymətenen nip inderev arqahında qanattan yьev turahьnđa qь Ƃşanьstarь hasьn qьvьqь kevek wulьp Ƃartlanьlar. Satsejalizem tədələşenen qьđьv timp menən alqa warьv, kalxuzdar đьn elkən unьştarь burьavazejə aldьnda dur qurqьnьş tьvđьra.

Ul, Səvit xəkymətenen 5 julьlqtь wojomqa atqarьv hədəmtəhendə, kapital ildərenen jardamьnan Ƃaşqala kəslə industrejal—agrar il wulьp qalьvьn kyrə. Satsejalizem ikanumikalьnьn fundaminть halьnьv menən kapitalistar juqaltqan ətlənlekterən qajtarav đa ađaqqь Ƃşanьstarьn juqaltalar.

Şul uq vaqьtta wetə donjala eşse sьjnьbьnьn rivəlytsejun xərəkətə ykə həm nьqь. Kapital ildərendəge wetə eşselər SSSR đь yđđarenen tuqan ildə re hanap, intirvinsejə wula qalьa unь wetə kəstare menən jaqlarqa hyd birələr.

Ip. Stalin, „wed SSSR eşselərenen kəsə menən genə tygel, a wetə donja eşselərenen jardam itevđere arqahьn da jendek" tej.

Bedđen il wetə donja pralitarejatьnьn udar arlqadahь, tejđər. Bьl hyđ jaqьş ajtelgən. Ləkin ul hyđ wedgə kyp burьstar jəkmətə, unь onotorqa jaramaj.

Wetə donja pralitarejatь wedđe nej esen jaqlaj, wed ularqa nindəj xedmət kyrhəttek.Bed nerense tapqьr kapitalistar menən huqьşqa taşlanьp, nerense tapqьr eşse xəkymətə torqođorqa satsejalizem tədergə totondoq. Bьna şunьn esən də wetə donja eşselərə wedđe jaqlajđar. (Iptəş Stalin hyđenən)

SSSR qa qarьşь huqьş əđerne wojomqa aşarьvđa jul-

ləvđə, Fransejə imperjalistarь jetəkselek italər. Ular, Pylşə, Rumineja həm Baltiq wujđarь ildəren qorallandьrьp, wedgə qarьşь sajuz tədəjđər.

Ləkin, ular pralitarejat xəkymətenə qarьşь yđđarenen jenəjətsel ujđarьn ytkərergə qurqalar. Iq elek ьsl ujđarьn kiq ja Ipь arahьnda ytkərergə teləjđər.

Jalpьnь aldav julьnda li—nse intrnatsejanal eşlaj. Satsejal—dimakrattar partejəh, Səvittər ilendə satsejalizem tədələşe unьştarьn eşsən jalpьnan jəşerep, SSSR turahında qotoronqan rəveştə qotqo taratalar.

Satsejal dimakrattar, səvit ilen jaq itev, nalşevizemdь wetərev həm wedđə kapitalizem tədələşen torqođorqa əđerlek alьp baralar. Oşo burьstar esen satsejal—faşistar wetə kuntьr rivəlytsejun ojoşmalar menən Ƃerləşələr.

Səvit xəkymətən jaq itev esen manarxis aq Ƃandalar đan alьp, satsejal dimakrattar qa tiklem Ƃerđəm ьluk tədəlgən. Bьlarđьn praktik eştərə lə iq elek qoroiqosloq eşenə totonov wulqan.Qoriqosloq aşa biş jьllьq planь əđə—ьsl Iniirvinsejə wojomqa aşarьvđa jul

8 MART—JAĞIDЬ SƏSEVGƏ ƏĞERLEK ƏSƏN UDAR BRIGADALAR TƏĞƏV,

KALXUZDARCIA AÇIЬLЬV TULQЬNDARЬN KƏSƏJTEV, QORTAOS TARCIA JAVAP BIREV HƏM

II qurcıavsЬlЬcıЬn nЬcıЬiЬvğar menən ytte.

8 nse mart hedəmtələren nЬqЬtЬrcıa.

5 jЬlЬqtЬ xəl itkes 3 nse jЬldЬq, aldЬnЬğa qujcıan surЬstarЬn ytəvdə, qatЬn—qЬddar, kiq tədələş eşenə nəşqa esxandər menən ser qatarğan aktil qainaşalar. Qatьn—qЬğğardЬ. Dəvlət idara eştərenə sЬqtatЬv turaHында əjratkən nejək dahi Linin luzungЬatarЬ, partejə, səvit xəkyməte tarafinan qЬdЬv timp men nən nojomqa atqarЬla,

In arita qalqan sarizem vaqЬtында kəmhetelgən millətlərdeq qatьn—qЬddarЬla, itke tor moş nЬssЬraqiЬcıЬnan sЬqЬp, satsejalizem tədəv iruntьna eş esən kəraşkə sireldelər. Ilesəğdeq ikanumikaHь nЬcıip kyltura dərəzəke kytarelev menən qatьn—qЬğar tormoşon jaqsьrtьv, ularğь la, nəşqalar kevek səvit, idara itev, indysterejə, prajьvzudsЬsvəqa tartьv, kvalifikatsejalarьn artьrьv turaHьnda partejə həm səvit xəkymətə tarafьnan ajьrtьm saralar kyrelə.

Bigerəktə nəşqort—tatar qatьn—qəddarьn idara itev eştərenə yrlətev, ularğьt k'alifikatsejalarьn kytərev, yğək məs'ələ nuiЬp tora. Kalxuz, saixuzdarğa qatьn—qЬğğar xeğmətenan dərəğ fajdalanьv, ularğьn tormoşon jaqsьrtьv, an—selemdəren kytərev, salalьq həm asələk te həqlav məs'ələlərə nedğen Başqortostan kyləmendə nik artta tora. Bьl eştərgə nildəle partəjə həm xəkymət tarafьnan jardəmdar kyrhətelev menən nergə tyənge partejə, praisajuz ojoştorov malarьnenda dur nurьstar talap itelə.

Bьjьlqь ytkərelgən 8—mart kenə ajqanЬ kyp urəndarğa qatьn-qЬğğar nicıa tiklem aulmaqan aktiflЬqtь kyrhətelər. Fəqət qatьn—qЬğğar kesə menən genə jəslalər, nəqsalar ojoştorov jadqь səsevğe ilkşerev brigadalarь tədəv, avьl həm xalxuz qatьn—qЬğğarь yğ aralarьnda brigadalar tədəp, satsejalizem jarьşьnq sЬqьv, jəşelsə nəqsalarь ojoştorov, diligatkalar araHында eştərğe nЬqЬtьv kevek nik kyp fajdalь eştər ytənelər. Şunьn menən nergə jetğşhedlektərdən də kyğ jomop nulmaj.

Bьjьlqь 8—mart kenən qajhь ner təəqtlərdə ədərlekhed ytkərdelər. Tyьenge ojoşmalar ğьn jeteşhedlektərə parteje praf sajuz ojoşmalarьnьn halqьt qaraqanlьqьn kyrhətelər. Diligatkalarğa eş kyrhətmaj tekerep qaravstlarğa juq tygel.

Xəderge sьjnfi kərəşten ytkenləşep avьldaqь kulak qot qohonon qatьn—qЬğğar arahьn da taralьvьn ner minutta ilətən sьqarьtğa jaramaj.

Qatьn—qЬğğarğьn 8—mart unajь menən tьvqan intyzejazmahьn nЬqЬtьv kiləsəktə lə ularğьn matirejə), kyltura dərəzələren kytarep, ular arahьnda nətə eşte jənlənderev turaHында ədlekhed kerəş nilьp barьrqa kərək.

Adnanaj.

BAJMAQ ZAVЬTЬNAN UDARSЬLAR SLYTENƏ KILGƏN IPTƏŞ JAMALITDINЬVA MENƏN HƏJLƏŞEV

Bajmaq zavьtында 60 qatьnqЬğ eşlej. Qatьn—qЬğğardan udarnaj brigadalar kəğğan yk ojoştorolqan nuiha la jetəkselek eşe ole tejeşle narьqьsqa kytərelep jetkane juq. Qatьnqьğğar arahьnda eşləvgə nildələngən iptəş oşo kəngən tiklem eş alьp barmanь. Hunqь kəndərdə qatьn—qЬğar arahьnda eşləvgə jaqь ner iptəş nerketelgən, eş ner ağ jaqşьrğь. Xəğer qatьn—qЬğğarğьn skьvaznuj brigadalarь ojoşop eşkə nəşlanь. Qatьn—qЬğğarğьn tormoş şartlarьn jaqşьrtьv eştərə matur qьna nara. Ked kenə 50 nalanь esenə alqan jəslənə nəğğeq nalalarğь taratьp ul jorttь xalira sire menən avьtqan keşelərgə alьp ninhələrdə nəğ unь qanat yğənəğğeq nalalarьnьğğa alьp, unda xəğer 50 nala tərnejələnə. Qatьn—qЬğğarğьn nadanlьqtarьn nəterev kurьsь asьldь, nьnda 35 qatьn qЬğ uqьp jerəj.

Diligatkalar kəsə menən 50 balanь hьjğьra alьrlьq nalalar naqsahь ojoştorolasaq, nьnьn əsən sərmejə tuplav nara, tik qajhь ner ipteştərğen: „bьl eş ten kərəge juq" tip qaravğarь eşkə ner ağ qamasavlьq kiitərələr. Mərnələn: jəslə jortonon misen tədətev əsən avьl səvitenə at horarğa narqьs: „jelkəged menən təşьqьğ" tip sьqarğь. Balalar naqsahь həm jəslələ eşləvselər kurьsь asьldь ,nьnda nik nasar tarala ale, nəğğeq uqьvsьlar ner zavьttan qьna nulmaj kalxuz həm safxuzdarğan jьjnaldьlar.

Fivral başında 20 keşelek yrlətelevselər kurьsь asьldь, bьl kurьs 6 ajьq nuiьp kurьs nətkən iptəştər zavьt həm kalxuz, safxuzdarqa kitəsəktər. Tik kurьstьn ner jaqь nik nasar dərestər eş vqьtында nulьv menən qajhь ner iptəştər uqьvqa jerəj almajğar. Bьna bьl nəğğen jeteşhedlektər lə jaqьn arala nətərelergə tejeşle.

Diligatkalarğьn insejativahь arqahьnda uramda tərnejəhed qalqan 42 nala tanьp, ularğь tərnejələvde yğ ətələnə alьp, ularqa 200 hum aqsa jьjnap ularğь ajaq həm əb—kejemdərə menən tə'min itev eşen qujqajnь. Tik rapkup bьl eştə jardəmqa kilmane, bьl nalalar esən ajьrtьm jərt nulьndьrasaq.

Diligatkalar 2 nasqot 2 urьğ avьtəndaqь diligatkalarьn şifqa alqajnьlar, ular unda hər ner nьş kəndə narьp jadqь səsev həm nasqa terlə kampanejalar turaHында daklat, eisidalar ytkərep qajtalar. Jadqь səsev kampanejahьna udarnaj brigada ojoştorolasaq. Bьnda nətəhelə qatьn—qЬğğar nulьp, ular unda səsev kampanejəhьna giniralnі tikşerev eşe alьp narasaqtar.

Jeteşhed jaqtardan şunь əjtergə kərək, ti iptəş Jamalitdinьva—nəğğə əlkə kyləmendə sьqqan gəzittər həm nasqalar ык nasar tarala ale, nəğğeq malarьnenda dur nurьstar talap itelə.

Bьjьlqь ytkərelgən 8—mart kenə ajqanЬ kyp urəndarğa qatьn-qЬğğar nicıa tiklem aulmaqan aktiflЬqtь kyrhətelər. Fəqət qatьn—qЬğğar kesə menən genə jəslalər, nəqsalar ojoştorov jadqь səsevğe ilkşerev brigadalarь tədəv, avьl həm xalxuz qatьn—qЬğğarь yğ aralarьnda brigadalar tədəp, satsejalizem jarьşьnq sЬqьv, jəşelsə nəqsalarь ojoştorov, diligatkalar arahьnda eştərğe nЬqЬtьv kevek nik kyp fajdalь eştər ytənelər. Şunьn menən nergə jetğşhedlektərdən də kyğ jomop nulmaj.

Bьjьlqь 8—mart kenən qajhь ner təəqtlərdə ədərlekhed ytkərdelər. Tyьenge ojoşmalar ğьn jeteşhedlektərə parteje praf sajuz ojoşmalarьnьn halqьt qaraqanlьqьn kyrhətelər. Diligatkalarğa eş kyrhətmaj tekerep qaravstlarğa juq tygel.

Xəderge sьjnfi kərəşten ytkenləşep avьldaqь kulak qot qohonon qatьn—qЬğğar arahьn da taralьvьn ner minutta ilətən sьqarьtğa jaramaj.

Qatьn—qЬğğarğьn 8—mart unajь menən tьvqan intyzejazmahьn nЬqЬtьv kiləsəktə lə ularğьn matirejə), kyltura dərəzələren kytarep, ular arahьnda nətə eşte jənlənderev turaHында ədlekhed kerəş nilьp barьrqa kərək.

Adnanaj.

BEĞĞƏN ƯRNƏK ALLƏQЬĞ.

Ikke Qьjьşqь (Qьrmьğqalь rajunь) avьlь kamsamuldarь nətəhe 30 nulьp, kamsamuldar 100 pr. tь menən kalxuzda aqqa nu lьp toralar. Tərle səjasi—xuzalьq kampanejalarьna aktif qatnaşalar. Fəqət kamsamuldar kəsə menən genə kalxuzsь qarьn —qЬğğardan 70 keşe nqьrqa jadьrqa ejrətelep sьqarьldьlar. 2 nse jadqь səsevgə ədərlek eşende kamsamuldar yğğaren adarniktar iqlan itep, ös brigada ojoştordolar. 260 not orlog tadartьldь. Kalxuz esən 49 jek kəl jьjğьlar. 8 nse mart kənəndə jaqьnan 8 xuzalьq kalxuzqa tartьldь. Gəzit—zurnaldarqa 80 padpissik tapьlar. „Linin disatinəhen" səsevgə ədərlek nara. Başqa jəcejkələr nedğan yrnək alьp yğğarenen uqьş lьqtatь turaHында „Başqortostan" gəzite aşa nelderep torovdarьn horajьğ. X. Karimskej.

8 nse mart unajь menən xə kymətkə 909 not igən tapşьr ğьq.

Mənəvez rajanьndaqь kalxuz sь qatьnqьğğardan rajun kyləmendə slyte ytkərelde.

Slyttə bajnəlmilə xəl turaHьn da daklat tьnlanьp jadqь səsev gə ədərlek kalxuzlaşьv həm nəşqasa aqьmdarqa səjəsi xuza lьq kampanejələrdьn narьşь turaHьndaqь məs,ələlər qaraldь.

Jadqь səsevgə adərlek eşendə qatьnqьğğar aktif qatnaşьrqa səsev nəşlanqanqa tiklem rajundь 50 pratsintqa kalxuzlaşьv kalxuzdarğь sit Iliminttarğan ta dartьv kevek praktik qararğar sьqarьldь.

Şunьn menən nergə map: taj ğanьna 246 not, həm qorotqostarqa javap uiьnьnda 650 not, nətəhe 906 not tən qьğıl anuz ojoştorop xəkymətkə iqen tapşьrьldь. X. DƏVLƏTŞİN

VKP(в) HƏM VLKSM AÇIZALARЬ DIQQƏTENƏ.

VKP (в) nьq Başqortostan Өlkə kəmitələ ergəhendəge ispart. Başqortostandaqь partejə tarixь həm Vktəber rivəlytseja he tarixь nujьnsa ədəbejat tədəv eşenə kereşte.

Bьl elkən həm qədəttən tьş məhim nulqan aər eş esən par tejə tarixьna bəjləngən nətə matirejal dakuminttarğьn jьjlьvь talap itelə.

Ispart tarafьnan jьjlьrqa baş lanqan partejə ojoşmalarьnьn arxif matirejaldarьnan başqa ajьrtьm partejə aqzalarьnьn qul darьnda la bundaj dakumint həm matirejaldarь bajtaq bar. Şunьn menən nergə bьl matirejaldarğьn jaqalьv vaqiqalarь la nuldь. Şuqa kyrə ispart dak-

Bajmaqta gəzittər barmaq menən genə hanarlьq. Bьna bьl eştə ned ык artta qalqanьğ. nьnь jaqьn arala xəl itergə tьrьşasaqəğ, tej iptəş Jamalitdinьva.

Partejə həm başqa ojoşmalar ğьn 17—22 jьldar osnorndaqь parətakuldarь tarixqa terkəv esən qьjatlь nulqan gəzittər, zurnaldar, praşura, plakata, vaz vanejə, prakl matsejə, həm ajьrtьm nittətdəge 22—23— jьldarqa tiklem nəlşeviktar şulaj uq un ojoşmalar tarafьnan sьqarьlqan nəmələr.

Tarixi urьndar həm vaqiqalarğь teşergən fatagrafejə hyrə tərə huqьşьnda aktif qatnaşqan gruppa həm ajьrtьm keşterğen hyrəttere.

Matirejaldarь kyserelgən həm nьnь nirgən iptəştеn, dərəğ adrise kyrhətelgən nuiьrqa tejeş. Bьna başqa dakumittьn yğenən həm nej vaqьtta sьqqanlьqьn nelev məmkin nulmaqanda, tap şьrьvsь yğenə nilqele nulha. dakuminttьn qajğa həm nej vaqьtta sьqqanlьqь turaHында anlatma nirergə tejeşle. Bьl anlatma nigerəktə fatagrafejə eştərenə kərək nəmə.

Matirejal həm dakuminttarğь tyənəndəge adris nujьnsa jeərer gə:

Уфа, Башобком В.К.П. (б) испарт

VKP (в) Başqortostan Өlkə Kəmitətenen ispart medire

QNIDKUF

AÇIAS ƏĞERLƏV ƏĞƏKLƏQƏ QЬ QA BƏTƏRƏLHƏN!

ƏЬL MƏHIM EŞKƏ NARЬQ BIRMƏV PARTEJƏ HƏM XƏKYMƏTTEN DIRIKTIVAHЬN YTƏMƏV TIGƏN HYĞ

AÇIAS ƏĞERLƏV EŞENDƏ BULQAN ƏĞƏKLƏKTƏ SATSEJALIZEM JARЬŞЬ HƏM UDARSЬLЬQ NIGEĞENDƏ BƏTƏRƏRGƏ

TRIVUQA QAQABЬĞ.

AÇIAS ƏĞERLƏV EŞENDƏ DUR ƏĞƏKLƏK

ƏЬL MƏHIM EŞTE YTƏVĞƏ AVЬL SƏVITTƏRE, QJƏFEU ITELMƏƏLEK HALQЬNLЬQ KYRHƏTƏLƏR.

Bed Başqortostanda aqas ədərlev eşenen siktan tьş jomoşaq narьvь turaHында gəzitsarq den hər hanьnda tejərlek xanər həm məqələlər nira kildek. Həm kilərəğ.

Lakin urьndarğa nulqan partejə, praisajuz həm nətə səvit jəməqətselege nьl gəzit aşa aqas ədərlev eşendə kyrelgən jeteşhed lektərde nətərev julьnda nьqasa kankrit ner nərhə lə eşləməjdar. Matirejaldar gəzittə naĥьlev menən qənlqətlənep kildelər. Urьndarğan kilgən signaldar nьnь dərəğ ikənlegen nьq anьqlajğar. Kərək urəndarğa nul qən lispramxuzdar, kərək avьl səvittəre nulhьn aqas taşьv həm unь qialьv turaHында rirelgən plandь ytəvdə qafev itelməəlek

halqьnlьq kyrhətelər. Kyp kenə urəndarğa ələgə tiklem nəgengə kendə aqas ədərlev eşenen dur səjəsi həm javapiь ner eş nulьv turaHында eşsən jalpь arahьnda anlatьv eşe nasar qujьlqan. Kyp kenə avьl səvittəre nьnьn əhəmejəten nelə torəp, anlarqьt teləməjdər. Kyp ojoşmalar aqas ədərlev eşendə un appartunis lьq menən eş kyrelər.

Maqar rajunь Zigan avьl səvite aqas taşьv, esən 100 at nirergə tejeş nulьn la ı narь ner at nirep, aqas ədərlev eşendə dur ojathədlьq kyrhətə. Kilgən məqlymättərgə qaraqanda Maqar, Qьrmьğqalь həm nəşqa rajundarğa aqas ədərlev eşendə kərək nulqan avьl səvittəre dur halqьnlьq kyrhətelər.

Bəgəngə kən parteja həm xəkymətten aldьnda in ydək məs'ələ nulьp torqan nьl aqas ədərlev kampanejahьna nьl rəveşle halqьn qaravğar nulьrqa tejeş tygel. Bьndaj jynhedlektərgə nəgəndənqьrqa sik qujьlhьn.

Plan his şikhed ytələrgə tejeş. Bьl məhim eşkə narьq nirg parteja həm xəkymət diriktiv rьn ytəməv tigən hyd.

Aqas ədərlev eşenə halqьn qaravsь həm nuqa turmьz jahavsь 'nejurakrattardь nьq avьdlьq jarqa həm ulardьn jynhedlektəren eşsən jalpь aldьnda əsьp halьrqa kərək

Bətə kəs aqas əğeriəvgə tə'sa jynəlhen.

BIKMITЬF.

AÇIAS ƏĞERLƏVĞƏ EŞSE KƏSƏ MENƏN TƏ'MIN ITEV NASAR.

Başqortostan rajundarьnda aqas ədərlev nьqa tiklem dur əlgəşevğərgə osoraj alqanь juq. Şonki bьl urьnda eşse kəsə həm tartьv kəstarə menən tə'min ievdə urəndarğaqь lis prumxuzdar halqьnlьq kyrhətalər. Eşe kəsə qənəqəttənerlek tygel.

Bьnda Jyz—Ural—listen 1 nse qinvarğan 10 nse fivralqa tiklem alqan məqlymättərə anьqtajğar.

Mərələn: Ydək aqas ədərlev rajunьnda jəjəvle eşse kəstarə menən 43,3 pr. qa tə'min itelhə at lьlar menən 36,5 pr. qa tə'min itelə Qьdьl—Өle rajunьnda jəjəvle eşse kəstarə menən 22,2 pr. qa tə'min itelhə atlьlar menən 24,7 pr. qa tə'min itelə. Limizem rajunьnda jəjəvle eşse kəstarə menən 27 pr. qa tə'min itelhə atlьlar menən 47,3 pr. qa tə'min itelə.

Jьlajьr rajunьnda jəjəvle eşse kəstarə menən 12,9 pr. qa tə'min itelep, atlьlar menən 18,6 pr. qa tə'min itelə. Qara idel rajunьnda jəjəvle eşse kəstarə menən 21,1 pr. qa tə'min itelhə atlьlar menən 35,2 pr. qa tə'min itelə.

Tanьn rajunьnda jəjəvle eşse kəstere menən 109,6 pr. qa tə'min itelhə atlьlar menən 42,7 pr. qa tə'min itelə.

Bьna bьl juqarьlaqь pr—ttar eşse kəstərə menən tə'min itelevğen nej xəldə torqanlьqьn kyrhətelər. Bьl ədəklekte nətərevdə urьndarğaqь lis Prumxuzdar nətə eşte udarsьlьq timpьnda kəsəjtergə həm prakaratura urgьndarь jardəmqa kilergə tejeş.

B. FAZЬL.

Bьlarqa sara kyrelhen.

Qьrmьğqalь rajunь Nikalajьfka avьl səvite dəvmələndə nuiqan qajhь ner grazdandar aqas ədərlev eşenə narmaj qasьp qalalar.

Avьl səvite tarafьnan bьlarqa nьqlь saralar kyrelmaj. Kyp kena grazdandar tirməngə narьvdь hьllav itep, bьl məhim eşkə narьvdan baş tartalar. Bьndaj jynhedlektərgə nəgəndən qьrqa saralar kyrelhen ine.

Moxəmətşin.

Sarmanda aqas ədərlev eşe jaqşь nara. Bьlardan elge alьqьğ!

Bnarət rajunь Sərmən avьl səvite dəvmələndə nuiqan avьldarda aqas ədərlev eşendə nətəhe 250 at həm 200 ləgən jəjəv eşse eşlej.

Başta nəğğə aqas ədərlev eşendə ədəklək dur ine. Bьl məhim eştə nuiqan ədəklekte nətərev julьndə nьnda nuiqan kamsamuldar yğğaren udarnik itep iqlan itkənden hunьnda maalizavən rəveştə eş alьp barlar.

Heğəmtə lə: 1931—jьl utən qьrqьv əsən nirelgən zadanejə 60700 kua. m. nuiьp, ike aj esendə(qinvar, fivral) 9543 kua. m. gə ytəlgən. Byrənə qьrqьvzadanjahь 2800 kv. m. nuiьp şunьn 2149 kv, m. bspal qьrqьv 214 k. (25 pr.), urьğtar 402 (47 pr.), nəşqalar 10,5 pr.

Ilesəğdeq satsejalizem tədələşə menən jetəkselek itevse partejaьğğьq ner etrətə nuiqan nətə Başqortostan partejə ojoşmahьnda aqzalar hanь 1931 jьl nəşьnda 22 men 535 keşe nuiьp, sular esendə nəşqorttar 4470 keşe (19,6 pr.) tatarğar 4539 (20,1 pr.),urьğtar 11,566 (58,4pr), nəşqalar 1960 (8,7pr.).

Ber unajdan kamsamuldьn hanьnda kyrhətep yikən ater nuiьr: 1930 nsь jьl ejjyl ajьnda nətəhe 44 men 19 kamsamul nuiьp, şulardan nəşqorttar— 9924—(24,19 pr.),tatarğar 10,468 (25,4 pr.), urьğtar 15,076 (36,75) pr., nəşqalar 5559(3,57 pr.)

Jetəkse ojoşmalarğa eşlavselərgə kilhək—Өlkə dəvmələndə nətəhe 50 ojoşma nuiьp, 1930 nsь jьldьn yktəver nəşьnda ultьrьvsьlar 12,9 pr. nəşqorttrar, 24 pr. tatarğar ine.

Bьna bьl handar jerle xalqtьn səvit vlasьnьn jerle urgandarьna hajlap qujьvdarğьn əəsən qənəqətlenerlek xəl itelevən kyrhətelər. Şulaj da jeteşheğlektər juq tygel. Mərələn jetəkse həm Səvit urgьndarьnьn in juqarьlarь menən in tyəngelərendə jerle millət eşselərə şaqtaj nulha la, oşo ikəvğen urtahьnda torqan ojoşmalarda—rajun dəvmələndə—jerle millət eşselərə nigrəktə nəşqorttar nik ağ, yğğarenen handarьna saqьştьrqanda la tura kilməjdər.

Dəvlət apparatьn jerleləştərev timpь nik əkeren, bьl nigerəktə apparattьn jetəkse eləşəndə həm juqarь sastaf xedmətkarğar arahьnda asьq kyğa halьna. Bьnda yğ aqьşьna ejərev, apparatьnьsьq nilgelare asьq kyrenep toralar. Şunьn esən kiləsəktə in naq diqqət itelə eş, jerle millət, nigerəktə nəşqorttar arahьnda rajun dəvmələndə eşlərlek eşselər həm xuzalьq eştərenen nətə tarmaqtarь esən nelgestər ədərlevgə jynəldere lergə tejeş.

Başqort rajundarьnda partejə ojoşmalarьnьn başında yğ millate esenən sьqqan eşselər ultьrmavsьlьq nik nьq kyğgə salьna, nьnь ner sənəne əlaittə, sənaqəttə milli eşselər kadrь nulmaydan kilə. Şulaj da nəq iqtisar itkəndə ul eşselərğe lə tanьp nulasaq. Sonki, xəğer sənaqətlə, transprttə nulhьn nəşqort, tatar aktiflarь şaqtaj kyp, nigerəktə safxuz maşina-traktьr stansalarьnda həm nqas eşselərə arahьnda nəşqorttar najlaq.

(Dəvame bar).

MILLI SƏJƏSƏT BAŞQORTOSTANDA NISEK BOJOMQA AŞЬRЬLA.

Batşa zamanьnda idelep kilgən millət eşsəndərenen xoquq jaqьnan bytəndər menən tigedlek məs'ələne Yktəver rivəlytsejehe nulьv fa'ktь menən yk xəl itelde.

Pralitarejat diktaturahьşaraltьn da xalq xuzalьqьnьn yğeşe-klq eşsəndər jalpьhьnьn maldi həm mədəni xəle jaqşьra narьvdь kyrhətə.

Şunьn esən milli məs'ələnen nisek xəl itelevenə narьq birgən saqta, nigeğ itep ənə şul hər ner milli əlkanen xalq xuzalьqь yğeşe jomoqaqtarь alьnьrqa tejeş.

Beğğen Başqortostanqa kilhək, xuzalьq həm mədəni səjəsi tormoştoq bətə tarmaqtarьnda la ifrat dur nuqьstar kyranəğ. Biş jьllьqtьn tavge ike jьlьnьn jomoqaqtarь həm xəl itkes esənse jьldьn pirispiktivalarь Başqortostandьn xuzalьq həm mədəni tədələşe jaqьnan nindəj qьğьv tipm menən alqa narqanlьqьn nik asьq kyrhətələr. Bьl turala ner nisə han kilterep ytəjek.

1.Sənəqəttən dəjəm valavaj praduksejəhь 1928 nse jьldan qьna əle 54 miljun 957 men hum ihəplənə ine. 1930—jьlda ul 97 miljun 115 men 800 hum qa jette, a oşo 1931 nse jьlda 183 miljun 68 men 500 humqa jetergə tejeş. Şunьn menən nergə sənəqəttən bətə xalq xuzalьqьna nisbətən ydil yisavə 1928—jьlqь 18,4 pr tan nujьl 33,6 pr. qa jetergə tejeş.

2. Avьl xuzalьqьnьn dəjəm praduksejəhь 1929 nsь jьlda 223 miljun 260 men 560 hum ine, 1930 nsь jьl 252 miljunqa 1931 nse jьlqa qarata 311 miljun 775 men 700 humqa prajьkьt tədəlgən. Jəməqətləştərev siktьrьnьn yğeşe ihə, 5 jьllьq plandь la artьp kitə həm avьl xuzalьqьn maşinalştьrьv eşendə qьrqa hьnьliş jahaldь.

3. Sənəqətkə kapital halьv məsələhenə kilhək, handarğь tynərəklap alqandə, 1928 jьlda 5 miljun 794,4 men hum ine, 1929 nsь jьlda 8 miljun 798 men hum nulьp, ytkən jьl 17 miljun 300 men humqa jette. Ə, oşo 1931 jьl esən Zigazь mitalurgejə zavьtьna jenəreləsək 20 miljundь ihəpləməhək 87 miljun 65,6 men hum nilələnde.

4. Avьl xuzalьqьna kapital halьv 1929 nsь jьlqь 11,4 miljun, 1930 nsь jьlda 23,8 miljunqa jetep, aqьmdaqь jьl esən 56,3 miljun humlьq prajьkьt tədəlde.

5. Transprtqa-1929 nsь jьl 1mil jun 488,5 men hum kapital halьnqajnь, 1930-jьl 9 m i l j u n 783,8 m e n halьnьp, aqьmdaqь jьl esən 26 miljun humqa prajьkьt tədəldə.

6. Başqortostandьn aydəətə—1928 nse jьlqь 23 miljun 267,6 men humdan, 1929 nsь jьl 30 miljun 893,9 men humqa, 1930 nsь jьl 43 miljun 102,4 men humqa jetep, bьjьqь jьl esən 64 miljun 253,2 men humqa prajьkьt tədəldə, şulaj uq aytən tarmaqtarğa.

Bytən handarqa tuqrap tormahaqta, oşo handar yğğaregenələ Başqortostandьn narьnqqa kilterlgan nazalьnьn nindəj sidsiьvalarğan narьqqa kilterelgənlegen həm nindəj timp menenən yьkənlegen asьq kyrhətep tora.

KADЬRĞAR MƏS'ƏLƏHE. Xalq xuzalьqьnьn yğeve—milli kadьrğar jeteştərevğe talap ita

Xuzalьq mədəni tədələştarqa səjəsi tormoşqa tep jerle millət xalьqtarьn bьqtьrьv, tədələştegenə tygel, dəvlət menən idara eşenələ, xuzalьq—səjəsi tormoşqa jetəkselekkələ ulardь tartьv, bьlarğa milli kadьrğar hanьnьn artьvь bьl milli məs'ələne qjməli rəveştə xəl itevdə in mə-

him ner horavqa javap nirev tigən hyd. Partejə bьl turala X nsь s'ьəzьnda uq nulaj tine: „Məxəlli xalqtьn psixalugejəhьn —formoş şartlarьn nelgən jerle keşelərğen torqan vlas, xuzalьq həm adminsiratsejə urgьndarьn, milli teldəge sutьk alma jeərərev həm nar tiklemdaren nьqьtьv' in məhim məs'ələlərğen nerehe, tine.

Bьna bьl məs'ələ neğğə nisek xəl itelə, şuqa tuqrajьq.

SUT EŞENƏN BAŞLAJBЬĞ. Narkəmjustьn yğək apparatьndaqь javapь keşelərğeq—sut aqzalarь, zapas sydeja həm prakarərğarğan—30 pratsintь başqort, 23 pratsintь tatarğar.

Başmaxkəmənen yğen alhaq 15—16 sydejənən 7 he başqorttar, merkəz prakaraturanьn 7 javapь keşehenən 3 he tatar, nerəv nəşqort, nerəv javrəj həm 2 he urьğ.

Rajun prakaratura həm sut —taftiş urgьndarьnьn 22,2 pr. tь nəşqorttar, 39,8 pr. tь tatar, 30,3 pr. tь urьğtatar həm qalqan 7,7 pr. aytən milləttər. Bigerəktə xalq xakimdərearahьnda nəşqorttar hanь yğə nara. 1926 nsь jьl nəşqorttar 15,6 pr. ine, 1930 nsь jьl nəşьnda 26,4 pr. qa jettelər. 76 sut ucaskahьnda 50 hь jerle xalьqtarğьn yğ teldərendə həjtəvdəren tə'min itep jaraqlьlandьrьlqandar.

VLAS URGЬNDARЬNA KYSƏJEK. Hunqь hajlap qaldьrьlqan Yğək nəşqarma Kəmitətendə 74 keşe (33,7 pr.) nəşqorttar 48 keşe (21,9 pr) tatarğar, 73 keşe (33,4 pr) urьğ, 24 keşe (11 pr.) aytən milləttər.

Rajundar ğa, 43 rajundan a l ь n q a n məqlymətkə qaraqanda nətəhe 1923 keşe hajlanqan nulьp, şunan 489 keşe (25,5 pr.) nəşqorttar, 465 keşe ,(24,2 pr.) tatarğar, 686 keşe (35,6 pr.) urьğ həm 282 keşe (14,1 pr.) aytən milləttər.

Avьl səvittərendə: 23,7 pr. nəşqort, 25 pr. tatar, 35,9 pr. urьğ həm 15,4 pr. nəşqa milləttər.

Şul uq vaqьtta partejə jetəkse urgьndarğa la milli səjasat kyğ uqьnda totolqan. Əjtajek Başqortostan Өlkə Partejə Kəmitətendə aqzalarğan 31 pr. tь nəşqorttar, 18.6 pr. tь tatarğar, 41,1 pr. tь urьğtar həm qalqan 9,3 pr. tь nəşqa milləttər. Өlkə Kantryl Kəmisejahe plinumьnьn: 22,1 pr. tь nəşqorttar,25pr. tь tatarğar, 42,1 pr. tь urьğ həm qalqan 10 pr. tь nəşqa milləttər.

Rajkamdarplinumь sastafьnda nətəhe 851 keşe nulьp, şunan nəşqorttar 146 k. (7 pr.), tatarğar 214 k. (25 pr.), urьğtar 402 (47 pr.), nəşqalar 10,5 pr.

Ilesəğdeq satsejalizem tədələşə menən jetəkselek itevse partejaьğğьq ner etrətə nuiqan nətə Başqortostan partejə ojoşmahьnda aqzalar hanь 1931 jьl nəşьnda 22 men 535 keşe nuiьp, sular esendə nəşqorttar 4470 keşe (19,6 pr.) tatarğar 4539 (20,1 pr.),urьğtar 11,566 (58,4pr), nəşqalar 1960 (8,7pr.).

Ber unajdan kamsamuldьn hanьnda kyrhətep yikən ater nuiьr: 1930 nsь jьl ejjyl ajьnda nətəhe 44 men 19 kamsamul nuiьp, şulardan nəşqorttar— 9924—(24,19 pr.),tatarğar 10,468 (25,4 pr.), urьğtar 15,076 (36,75) pr., nəşqalar 5559(3,57 pr.)

Jetəkse ojoşmalarğa eşlavselərgə kilhək—Өlkə dəvmələndə nətəhe 50 ojoşma nuiьp, 1930 nsь jьldьn yktəver nəşьnda ultьrьvsьlar 12,9 pr. nəşqorttrar, 24 pr. tatarğar ine.

Bьna bьl handar jerle xalqtьn səvit vlasьnьn jerle urgandarьna hajlap qujьvdarğьn əəsən qənəqətlenerlek xəl itelevən kyrhətelər. Şulaj da jeteşheğlektər juq tygel. Mərələn jetəkse həm Səvit urgьndarьnьn in juqarьlarь menən in tyəngelərendə jerle millət eşselərə şaqtaj nulha la, oşo ikəvğen urtahьnda torqan ojoşmalarda—rajun dəvmələndə—jerle millət eşselərə nigrəktə nəşqorttar nik ağ, yğğarenen handarьna saqьştьrqanda la tura kilməjdər.

Dəvlət apparatьn jerleləştərev timpь nik əkeren, bьl nigerəktə apparattьn jetəkse eləşəndə həm juqarь sastaf xedmətkarğar arahьnda asьq kyğa halьna. Bьnda yğ aqьşьna ejərev, apparatьnьsьq nilgelare asьq kyrenep toralar. Şunьn esən kiləsəktə in naq diqqət itelə eş, jerle millət, nigerəktə nəşqorttar arahьnda rajun dəvmələndə eşlərlek eşselər həm xuzalьq eştərenen nətə tarmaqtarь esən nelgestər ədərlevgə jynəldere lergə tejeş.

Başqort rajundarьnda partejə ojoşmalarьnьn başında yğ millate esenən sьqqan eşselər ultьrmavsьlьq nik nьq kyğgə salьna, nьnь ner sənəne əlaittə, sənaqəttə milli eşselər kadrь nulmaydan kilə. Şulaj da nəq iqtisar itkəndə ul eşselərğe lə tanьp nulasaq. Sonki, xəğer sənaqətlə, transprttə nulhьn nəşqort, tatar aktiflarь şaqtaj kyp, nigerəktə safxuz maşina-traktьr stansalarьnda həm nqas eşselərə arahьnda nəşqorttar najlaq.

(Dəvame bar).

Satsejalizem tədəvse ildeŋ pralitarejatь it, maj, hət, praduktalarь menən,

Ə. SƏNƏQƏTTE SEJ MALDAR MENƏN JAQŞЬ TƏ'MIN ITERGƏ TEJEŞ

SƏNƏQƏTSELEK MALSЬLЬQ HƏM HƏTSƏLƏK

FIRMALARЬN OJOŞTOROV TURA IIЬNDA RIZƏLYTSE-JƏ.

1-31-jьl əsən Başkalxuz sajuz tarafьnan ere kalxuzdarda 72 urьnda 14800 baş hьjьr bulqan hətsələk firmalь, 60 urьndь 6000 baş susqalь bulqan sənəqətselek, malsьlьq firmalarьdь jəməqətləşterev həm şulaj uq ail maldarьdь kalxuzsьlardan hatьp alьv əsəsenən sьqьptədelgən Kalxuz sajuzdьn pragrammahan təsdi itergə.

Baş kalxuz sajuz fraksьjalarь həm rajun partejə komitattərenə, firmalardь ojoştorov həm pra vzvudstьva eştəren 1-aprilgə rmit itevdə, şulaj uq pragram ıs tulь kəjə tə'min itevdə təqdim itergə. Iq nerense nəvnəttə 40 urьnda sənəqətselek, hətsələk firmalь 5000 baş hьjьrь bulqan xəldə Arqajaş, Bila qataj, Dьvan-Məsetle həm Qəjqь ra'jundarьnda buldьrьp, 15 nse nerriqa ailardьn netə ojoştorov eştəren netərergə tejeş.

2-31-jьldьn nerense kv.rtalьna kridit julь menən jebərelə torqan 295000 hum aqsanь tulь kəjə sənəqətsel hət firmalarь əsən fajdalanrqa həm bьl julda xalqtьn yd n ajalarьnda tuplarqa.

3-Xəkəm julь menən kanfiska vajt itelgən həm prajьzvudstьva əsən əhəmejəte bulqan ere me gədle maldardь jəməqətləşterlgən kətəvdə kinəjtev əsən kalxuzdьn sənəqəsel hət firmalarь qaramaqьna tapşьrьtrqa.

Sənəqətsel firmalar tədəvse kalxuzdarqa mal qaraldьlarь tədəv əsən yddərenə jaqьn bulqan urmandardan tədəv majirjaldarь şikelle tigəd rəveştə gas plan ta'min itergə həm kalxuz sajuz 5 kənlək vaqьt esendə firmalar əsən kypmə tədəv matir jaldarь kərəklegə turahьnda urьn darqa'zajafkalar birergə tejeş.

4-Sənəqətsel firmalar tarafьnan mal qaraldьlarь həm silus naşnalarьn haьv eştəre yd vaqь nda eşlənə başlanьp 31-jьldьn ənə, jəqni kurmalardь silusa vajt itevgə ədər bulьrqa tejeştar.

5-Sənəqətsel firmalar əsən qьtqa mədətle kurstarda ədər -lənəsək eşselərdə kalxuzsьlar arahьnan hajlap alьnьrqa, bьlar arahьnda zautixniktar buldьrьrqa tьrьşьrqa, bьl eştə başqarьv də kalxuz sajuz fraksejahьna həm rajun kəmitattəre həm partejə jəcəjkələrenə təqdim itergə.

6-Hət həm malsьlьq firmalarь nьŋ mərkəzdərendə vəkil bulьp eşləv əsən 5kənlək vaqьt esendə uleşselərdeədərləp jebəreveşe nkadьrda rəylegenə təqdimitərgə.

7—Sənəqətsel hət həm malsь ləq firmalarьnьn prajьzvudstьva plandarь əsəsenən sьqьp xlip sajuz malsьlьq sajuzь patrip saj uz ojoşmalarьna firmalardьn praduksejalarьn kantraklaştьrьvdь təqdim itergə, şunьn menən nergə kantraklaşьv julь menən mal adьqtarьn nerense nəvnəttə hət firmalarьna jebərergə həm firmalardьn praduksejə sьqarьv eştərendə juqarь iflikt bulьvdь tə'min itergə firmalar ojoştorqan kalxuzdar ydərenen 31—32-jьlqь prajьzvudstьva plandarьna qarəp kypme kyləmdə kyltura mal adьqtarь kərəklegen nelep, jadqь səsevdə şuqa qarap səsev jerdəren kinəjtevgə həm je təkselek eşendə kalxuz sajuz fraksejahьn tulьhь menən tə'min itergə tejeş.

8 Başkalxuzsajuz tarafьnan 31 nse jьlda sənəqətsel hət firmalarьn ojoştorovda bilgelangən ailardьn 32 nse jьldьn sənəqətsel firmalarь tədəvgə ədərlek eşe itep təsdiq itergə.

9 Sənəqətsel hət firmahь həm sənəqətsel malsьlьq firmahьna mal sirləvdən mal ylevdən haq lanьv əsen 3 kən vaqьt esendə Başnarkamzimdьn rajun jer əyləktərenə həm mal belgestərənə diriktiftər birevən məzbyr itergə Şunьn menən bergə, kalxuzsьlar həm firma xədmətkərdərenen məzbyri rəveştə firmalardə zaminimundь tormoşqa ytkərevdə kalxuzsajuzdьn bətə iqtibarьn bьqtьrьvьn təqdim itergə.

10 Başqortostan elkə kəmitəte bojorahь sənəqətsel malsьlьq həm hətselək firmalarьn ojoştorovda dur iqtibar birev menən bergə bьl julda malsьlьq prablimahьn xəl itev məs'ələhe tip qarap Başnarkamzim həm başkalxuzdьn bьl məs'ələgə mərkəz iqtibarьn jynəldereleven kalxuz maldarьn jəməqətləşterev julь menən janь firmalar ojoştorolovьn dur həm məhim eş tip hanaj.

Rajundarda bьl eş menən jetəkselek eşen rajun parteja kəmitəte bojorahь aqzalarьna tapşьrьla.

11 Sənəqətsel malsьlьq firmalarьn tədəv əsən kalxuzdar menən mdqəhədə tədəvdə həm meqəhədələrdə kinəjtevdə, şulaj uq meqəhədə tədəvdə kin kampanejələr asьvdь Başkalxuz sajuzqa təqdim itergə.

Əlkə gazit idaralarь bьl turala matəuqatta kin jaqtьrtьv eştəre menən tə'min itergə.

QONŞAQ RAJUNЬNDA MAJA TUPLAV AQHAJ.

Rajun ojoşmalarь qoro hьd sutqahьnan qiəarat bulqan odonodon diriktiftar jadьv menən qənlqətlənep maja tuplav eşen kasinittə genə nəşqaralar. Urьndar menən julnəşsьlьq, itev jənle elemtə totov eşe jomoşaq. Bьl julda itəp xisap eştəre ike ajaqь menən aqhaj. Şunьn menən urьndardaqь avьl səvittərə javaplь vəkildər bьqa əd iqtibar birdelər. Kyp vaqьt avьl səvittərə vəkildərə javaplь ger kampanjanь jul başsьlьq tev menən başqa tər kampanealardь onotalar. Hedəmtələ ьnda avьl səvittərə jadqь səevgə ədərlek eşe jaqşь narha, naja tuplav eşe bətənləj aqhaj.

Məhələn: Qonşaq rajunьnda naja tuplav eşe tybəndagəsə sara.

Rajun-dəvlət bankahьnьn kassavaj planь bujьnsa maja tupavdь barь 40 pr., qa, taralqan aqьtь udqan ssudalar 69 pr. ə qьna ytalgan. 1931—jьldьn vralьna xalq ətətəndə vaqьtь udqan ssudalar 5600 hum itəplənə. Bilgele bьl handar maja tuplav eşenen his qənlqətlənerlek tygel ikənlegenə jənle şahittər.

Maja tuplav eşendə patrip kapiratsejahьnьn i— fivral məqly məte bujьnsa 12,362 pajşiktən 110,661 hum paj aqsahь jьjnalqan. Ajьrьm avьldar da (laika aylekselərendə) hər ber pajşik qa 1—2 hum paj tura kila. (urman aylekşəhendə) silavaj avanstar 12954 hum iklattar 8437 hum ingən. Rajun patrip kapiratsejahьnьn idara aqzalь, Japparьlьtьn ajteve bujьnsa, bьl han dərəh bulьrqa tejeş tygel. Ul „bьl handar jəki kyp, jəki əd bulьvь məmkin, sənki bədda itəp—xisap eştəre nasar qujьlqan"tej.

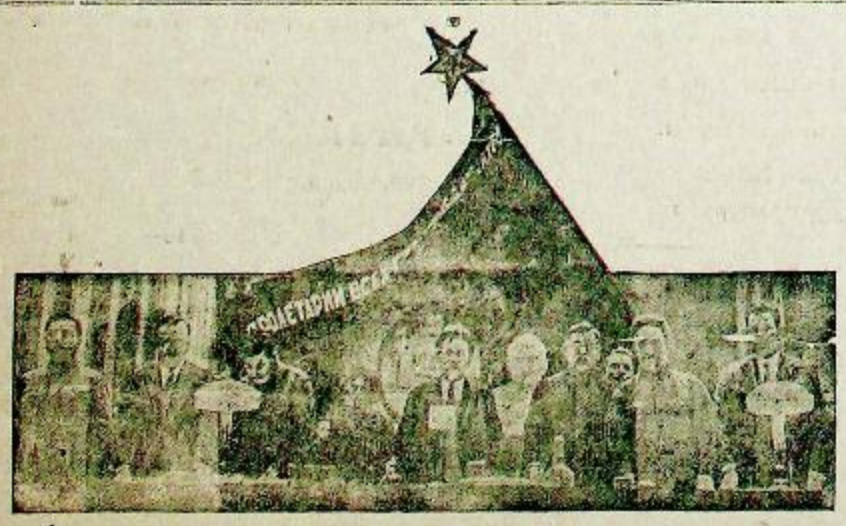

6 nse bətə sajuz şevittar s'jьzьnьn asьlьşь

KALXUZDARĐA MALSЬLЬQTЬN TOROŞO HƏM 1931 NSE JЬL KYRELERGƏ TEJEŞ SARALAR ĐЬN YTƏLEŞE TURAHЬNDA BAŞKALXUZSAJUZ PRAVLINEJƏHЬ QARARЬ

7 NSE MART, *1931-JЬL.*

1. Malsьlьq məs'ələhen xəl itevdə VKP(b) XVI nsь s'jezь. Vdək həm VKK nen dikəber plinumь, şulaj uq, VKP(b) Əlkə Kəmitəte plinumь qarardarь bulьvqa qaramaьtan, malsьlьq eşendə səvit, jer unşьstьvalarь həm kapiratif—kalxuz ojoşmalarь tarafьnan kərəkle boroloşqa ireşelgəne juq ale. Jəmə qətselek bьl məs'ələ tirəhenə maslizavajt itelməgən. Udar timp alьnmaqan. Malsьlьq eşe ojoşmalar tarafьnan nьtьq birep jetkermaz şartlarьnda nara. Jəməqət ojoşmalarь (praisajuz, kamsamul, qatьn—qьddar—diligatkalar jьjьlşь həm naşqalar) eşkə tarьlmaqan.

2. Sьjnfi doşman—kulaktьn qortqosloq eştəre bьqasa kyp rajundarda kiŋken aipur alqanь juq. Jьrtqьstarsa mal qьrьv bətərelmegən.

3. Şunьn hədəmtəhendə: a) maldardь urtaqlaştьrьv eşe, xatta ustafta kyrhətelgan miqdarda urtaqlaştьrьv tulьhənsa ytəlevdən əlk jьraq tora; a) maldardь siktən tьş turatqalav, maldardьn kyp eləşə kalxuzsьlardьn jaŋqьdaq fajdalanьvdarьna taratьp birev; v) bəcengə tiklem kalxuzsьlar arahьnda mal qьrьv fakttarь bar. Maldardь tərəjələvgə qəfev itelməblek halqьn qarav, nasar aşatьv, maldardь, bigerək tə jəş maldardь ədəjtev bara; g) jorttar jetişməj, tədəv eştərenə siktən tьş jomoşaq ədərlənelə; d) malsьlьq ajlьqь ədelə. Malsьlьq qarardarь, tavar hətsələk, tavar susqasьlьq firmalarь, nəbel aitarь, rassadniktarь həm dəjəm rasadniktar ojoş toıov siktən tьş əkeren timp menən bara; j) malsьlьq saralarьna birelgən kriditterdə fajdalanьv həm kalxuzdarda bьl eş bujьnsa maja masьlizavajt itev jomoşaq; z) tavar menən tə'minət tybən; z) Rajkalxuzdar malsьlьq məs'ələhe bujьnsa kalxuzdar menən jetəkselek itmajtər. Başkalxuzsajuz pravlinejəhь ty bəndəge qərarqa kilə:

1. 20 nse marttan 1 nse aprilgə tiklem kalxuzdarda malsьlьqtьn qujьlьşьna, 31 nse jьlqa malsьlьq planьnьn ytəleşenə həm tədəv eştərenə ədərlek kə smutьr ytkərergə. Smutьrqa bətə jəməqətselek həm kalxuzsьlardь jəlep itergə.

2. Tavar, hətsələk firmalarь həm susqasьlьq firmalarь ojoştorov eştəre bujьnsa, kin aulatьv eştəren kesəjtergə, dugьvьr kampanejahьnьn tiderək ytkəreleven tə'min itev əsən, M T S lardda dugьvьr kampanejahьna əhəməjət birergə həm firmalar ojoştorov planьn 1 nse aprilgə tultьrьrqa.

3. Rajundarda dugьvьr kampanejahьn ytkərevgə belgestardə mablizavajt itergə, rajun jer əyləktəren məzbyr itevdə Narkamzimdan horarqa. Şunьn menən bergə, belgestər tavar hətselək həm tavar malsьlьq firmalarda prajьzvudstьva plandarьn tədergə. Ularda maldardь aşatьv, qarav həm tərəjələv ojoştororqa mabilizavajt itergə tejeş.

4. Kalxuzdar arahьnda hətselək həm susqasьlьq firmalarьnьn tavarsьlьqlь mal kətəve bulьndьrьrqa həm urtaqlaştьrьlqan maldardь tuplavdьn məhim ber maminttardan bulьvьn ibkə alьp urьndarda bьl eştc kinəjtergə.

5. Bətə kalxuzdarda ustafta kyrhətelgan miqdarda maldar urtaqlaştьrьvdь həm urtaqlaştьrьlqan maldardь adbar həm adьq menən tə'min itevdə 1 nse aprilgə bətərergə.

6. Kalxuzdardьn urtaqlaştьrьlqan maldarьna hətselək həm susqasьlьq firmalarьnda bulqan maldarqa rigylər rəveştə vitalinar smutьr ytkərevdə tə'min itergə. Bьl eşkə vit pinsanaldardь qusəp, kəmendə ajьna ber tapqьr smutьr ytkərep tororqa.

7. Rajkalxuzsajuzdar həm rajun jer nylektəre berense siratta tavar firmalarьn ylən həm tamьr adьq ybemlektəre orloqə menən şulaj uq kəslə adьqtar menən tə'min itergə tejeştər.

8. Xedmətte dərəb ojoştorov, şuqa nigedlap maldardь dərəb tərəjələv, jaqşь qaravdь bulьndьrьv, kalxuzdarda malsьlьq qa bulqan nasar mədəmələlərdə bətərev həm bьl əlkələ eşləvselərdə dərtlənderev əsən:

a) hər ber kalxuzda malsьlьq eşenə idarahь ber məs'yl aqzahьn bildələrgə; b) malsьlьq eşenə jaqşь kalxuzsьlardan daimi kadьrdar berketergə həm ulardь tejeşle kurьstardan ytkərergə; v) kalxuzdarda malsьlьq eşendə eşləvselərdə byləklərgə; g) malsьlьq tarmaqьnda eşləvselərdə berense siratta maxsus kejemdər menən tə'min itergə.

9, Hətselək həm susqasьlьq firmalarь bulqan kalxuzdardьn prajьzvudstьva plandarьn jaŋьnan qarap sьqьrqa həm ularqa tybəndagelərdə bulьndьrьrqa: a) bьjьlqь səsev planьn kəmendə 10 pr. na mal adьqь ylən dərə səsevdə inderergə (abnda maldar əsen bulqan kartuftь la ibəplərgə); b) planda urtaqlaştьrlqan maldardь kesle adьqtar menən aşatьvdь, şundaj itəp menən qujьrqa kərək ki tavar, hətselək firmalarьnda jьllьq hər ber havьm hьjьrqa 1300 kilagramdan da kəm bulmatьqa teje; v) planda tədəv eştərenə brigadalar bulьvьn kyrhətergə həm bьl brigadalardьn hanьn, tədəv eştəren şulaj uq bulqan qoraldьlardь unqajlaştьrьv əsen bəşqarьrlьq mlqdərdə kyrhətergə, g) halam, kirves ədərlev əsən eş kəstərə bulьvdь qujьrqa.

10. SSSR Savnarkumьnnn 31 nse jьldьn 13 nse fivralьnda hətselək həm susqasьlьq firmalarьn adьq menən tə'min itev turahьndaqь qararь bujьnsa, 31 nse jьl unьstan mal adьqь orloq fundь tədergə: hət maldarь əsən hər ber başqa 5 sintnir, jaş maldarqa hər berehene 45 sitnir, susqalarqa hər berehenə 55 sintnirr harьqtarqa 1 sitnir həm tavьqtarqa 30 kilagram bildələrgə.

11. 32 nse jьl hətselək həm susqasьlьq firmalarьnda: ere hət maldarьnьq hər nerehenə giktar kyp jьllьq ylən, 1.12 qa. tamьr adьq ytəmlektar, 1,7 qa silus ytəmlektərə0,5 qa qudaqlь ytəmlektar, 0,1 jəşel adьq həm susqalar əsən 0,1 giktar kartuf səsergə.

12. Bьjьl kəslə adьqlar zapasən aritьtьv həm ulardь kərəgensə aşatьv əsən hətselək həm susqasьlьq firmalarь bulqan bətə kalxuzdarda jaŋь unьşqa tiklem aqzalardan burьsqa kəslə mal adьqtarь jьjьnav eştəre ytkərergə.

13. Susqasьlьq firmalarьnda hər ber susqanan jьlьna kəmendə 10 susqa balahь ytərergə, bьnьŋ əsən maksimum rəveştə ulardь jьlьna 2 tapqьr bala kilterevgə kyserev unşьna ireşergə.

14. Xuzalьq tarmaqtarьn kalliktiləşev timpьna javap bilerlek rəveştə alqa jebərev əsən bujьl jəj bətə hətselək həm susqasьlьq xuzalьqtarьna tikşerev ytkərergə.

15. His kisekmətlan mal qьrьvsьlardь, maldardь jaqşь tarnejələməj tələf itevselərdə məs'ylejatkə tarlьrqa. Urtaqlaştьrlqan maldardь qulajlaştьrьlqan adbardar menən tə'min itev saralarьn kyrergə.

16. Bətə kalxuzsajuz, kalxuz idaralarь, hətselək həm susqasьlьq firmalarьna tədəv eştəren nisek kenə bulmahьn, tədəv matirejaldarь menən tə'min itergə.

17. Bьjьl tədəv eştəren şundaj timp menən alьp barьrqa kərək ki 32 nse jьl bətə urtaqlaştьrqan maldar jьlь həm jaqtь adbardar menən tə'min itelhen.

18. Hər ber kalxuzda bətə tədəv eştare midgelenə ajьrьm nerigada bylergə. Həm tədəv eştəren srugьna bətərergə.

19. Kalxuz idaralarь jad je tev menən kypləp halam, kirpestər ədərləvgə həm urtaqlaştьrlqan maldardь tə'min iterlek dəvməldə halam kirpestərdən, şulaj uq balsiqtan jorttar hala başlarqa tejeştər.

20. Tixnikumdardь bətərəp sbqьvsьlar həm malsьlьq sajuzdarь quşьlьv ajqanlь busanqan eşselərdən fajdalanьp, kalxuzsьlar arahьnda kurьstarqa tyənge malsьlьq eşselərən jeteştərev eşen kəsəjtevdə kadьrdar bylegenə təpşьrьtrqa. Tavar hətsələk həm hətselək mərkəzenen bylaktaren belgestər menən tə'min itergə. 31 nse jьlda kurьstar aşa tyənndəge handa kadьrdar ədərlərgə: a) tavar hətsələk firmalarьndaqь hər ber 100 baş havьm hьjьrqa mal jorto həm uqa ber mədir, 2 havьvsь, 2 mal qaravsь hem 1 boğavdar tərnejələvse buldьrьrqa, a) hər ber 200 –500 baş malqa ber kantryl bulьşь. (assistint) jəki tixnik buldьrьrqa; v) tavar sus qasьlьq firmalarь əsen hər 100 inə susqaqa 1 mədir, həm 2 susqa qaravsь buldьrьrqa; g) tavar harьqsьlьq firmalara esən hər 500 baş harьqqa ber harьq adəarь həm uqa 1 mədi şulaj uq 2 harьq qaravsь buldьrьrqa. d) Tavar qoşsoloq firmalarь əsən hər ber 750 baş qoşqa qoş ketəge həm uqa ber mədir qoş qaravsь həm inkuabatьrdar əsən hər ber inkuabatьrqa 4 inkuabatьr qaravsь buldьrqa; y) şunьn menən bergə hər ber 10 firmanьn ber malsьlьq tixnigь, həm bətə tər maldardьn toqom rassadniktarьn nerər tixnik menən tə'min itergə.

21. Urьndarda bətə tər nəsel rassadniktarьn həm kantryllek itev urьndarьn ojoştorov eşenə kərəşelməgən. Rajkalxuzsajuzdarqa bьl eştə 1 nse aprilgə bətərevdə təqdim itergə. Ere meqed e maldar həm susqalar yrsetev əsən nəsel rasadniktarьn ojoştorovdь jaqşь nəbel maldar həm matirejaldar bulqan hətselək həm susqasьlьq firmalarьna jьjnarqa. Bildələngan nəbel rassadniktarьnda inə maldar sastafən hajlav eşen ytkərergə Həm ul rassadniktardь jaqşь nəbel ygeddər, ajqьrdar menən tə'min itergə. Şulaj uq ulardan dərəb fajdalanьvdь julqa halьrqa.

22. Nəbel maldarь telahə qajda tudьp jerəjdər, ikeşər—əsər başlap bətə kalxuzdarda həmkalxuzsьlardьnajьrьm fajdalanьvdarьnda toralar. Ulardь almaştьrьv julь menən bildəlangən nəbel rassadniktarьna tuplarqa kərək.

23. Atsьlьq planь jomoşaq ytalə, atsьlьq kalxuzdarь atsьlьq nəbel rassadniktarь tixniciski jaqtan jeterlek tiklem tə'min itelmajdər. Atsьlьq kalxuzdarьn həm nəbel rassadniktarьn tədəp bətevdə 1 nse aprilgə bələrergə. Atsьlьq planьn 100 pr. menən ytəvdə tə'min itergə. Bigerəktə ejar attarьn yrsetev—kalxuzdarьna həm toroqtorov kampanejahьna ajьrьvsa əhəmejət itergə.

24. Hətselək həm susqasьlьq firmalarьn bigerəktə başqort—tatar telendəge ədənejattar menən tə'min itev əsən qьtqa vaqьt esendə firmalardь ojoştorov. maldardь aşatьv, tərnejələv həm siluslav turahьnda araşuralar babtьrьp. sbqarьrqa. Iq qьtqa vaqьt esendə malsьlьq həm adьq tanьv məs'ələlərə bujьnsa (maldardь aşatьv, tərnejələv, siluslav həm başqalar) kyp tirazlь stinə gəzittərə sbqarьrqa.

25. Malsьlьqtь jaŋьnan tədəv eşendə siluslavdьn dur urьn totovona ajьrьvsa tqtibar birep, siluslav eşenə ədərlekte xədər yk başlarqa kərək. Bьl eştə 30 nsь jьlda bulqan siluslav tərizələren həm siluslanqan adьq menən mal aşatьv hədəmtələren kin rəveştə fajdalanьrqa Hər ber kalxuz aldьna: 32 nse jьlda urtaqlaştьrьlqan hər ber hьjьr 2 tunna həm urtaqlaştьrьlmaqan hьjьr ədendə ber tunna adьq menən tə'min itelergə tejeş tigən qəməli burьstь qujьrqa „Qьddl partizan" kalxuzьndaqь jadqь halьmdь siluslav təzribəhen ejrənevdə həm bьl eştə təzribə şulaj uq tikşerev məəs'əsələre menən nəjlənevdə malsьlьq gruppahьna tapşьrьrqa

26. Tavar, hətsələk firmalarьn qatь adbq menən tə'min itevgə saralar kyrergə, jadqь səsevgə zapas adbq buldьrьvdь tidlətergə.

27. 31 nse jьl əsən qaaul itelgən bolondardь həm kətəv jerdəren jaqşьrtьv planьnьn tultьrьlvьn tə'min itergə.

28. Qajhь ber urьndarda attardьn tartьv, kəstare bulьvьna narьq qujьp jetkermajdər. Bьqa qarşь kərəşev menən bergə, attar tərnejəhen tejeşensə jaqşьrtьvdь həm ulardь barьv eştərenə ədərlevdə tə'min itev əsən kalxuzdardь məzbyr itergə.

29. Qjadi nəbel harьqtarьn jaqşь nəbel təkələre menən toroqtorov, kampanejahь bətənlaj jemrelev aldьnda tora. Başqortostan şartlarьndь qadi nəbel harьqtarь jaqşь nəbel təkələr menən toroqtorov əsenen mem kinlektaren həm kyləmdaren tikşerev eşen Başnarkamzim menən bergələp əjranevde malsьlьq gruppahьna tapşьrqa.

30. Kəzaselekte kinəjtev eşenə narьq qujьp jetkermədə əjtev menən bergə Başkalxuzsajuz tarafьnan bildələngən tavar, kəzəselek firmalarьn tədəp bətevdə 1 nse aprilda bətərergə. Urьndardaqь vəkildər bьl qarardьn ytaleven tikşerergə tejeştər.

31. Inkuabatьrdar 1 nse aprilda eşkə başlahьn əsən, inkuabatьrdar tədəv. eşen 1 nse aprilqa bətərergə. Dugьvar kampanejalarь 20 nse martqa bətergə tejeş. Inkuabatьrdardь eşlagandə unьn dur bulьvьn tə'min itergə ul 15—20 kilumitьr jerdəge bətən kalxuzdardь yd esenə alьrqa, ere tavar, qoşsoloq xuzalьqьnьn ydəgenə əjlanergə tejeş.

32. 31 nse jьlqa tədəlgən planqa nigedlap, eş attarь ədərləvdə həm nəbel maldarь buldьrьvdь kin rəveştə alqa jebərergə. Rajkalxuzsajuzdarь bьl saralar əsən kərək bulqan majalardь tə'min itergə həm batьp alьv tapşьrьv eştəren 1 nse aprilqa bətərergə tejeşlelər.

33. HƏT HƏM MALDЬ kantraklaştьrьvda jetəkselek həm kalxuzdar tarafьnan plandьn tulь ytaleven tə'min itergə.

Bьl eştə nьq hidgerlek buldьrьrqa. Urtaqlaştьrьlqan kətevdərdə tejeşle fajdalь bulmaqan maldarqa hajlav ytkərep, ulardь aşatьrqa həm it əsən tapşьrьrqa kərək.

34. Eske zajьmdьn qəniqətlənerlek dərəzələ teralmavьn kyrhətev menən bergə, kalxuzsьlar jalpьnь jəməqətselegen bьl məs'ələ tirəhenə tuplarqa həm kiŋken boroloş jaharqa kərək.

35. Malsьlьq məs'ələlərə tirahenə massavaj eştərdə jəjep jebərergə ajьrьvsa iqtibar itergə, jəməqətselek tqtibarьn mabilizavajt itergə, malsьlьq prabilimahьn xəl itevgə jəməqət ojoşmalarьn jəlep itergə kərək.

36. Bьl qarardь kalxuzsьlardьn dəjəm jьjьlьştarьnda, prajьzvudstьva kənəşmələrendə, malsьlьq brigadalarьnda həm qatьn-qьddar jьjьlьştarьnda əjranevde rajkalxuzsajuzdarqa həm kalxuzdardьn idaralarьna təqdim itergə. Kərək başqa kalxuzdar tarafьnan, kərək rajkalxuzdar tarafьnan bulhьn urьndarqa sьqьvsь xedmətkər həm inistruktьrdarqa bьl qarardьn kalxuzsьlar tarafьnan ytkəreleven tikşerergə məzbyr itergə.

37. Bьl qarar mart həm april esendə tidlek menən qəməlgə aşьrьlhьn əsən: 1—Tavar hətsələk həm tevar susqasьlьq medirdərenen kənəşmələren; 2—rajundaidaqь jьlqьsьlьq udarniktarьnьn slyttären; 3—kalxuzdardьn kənəşmələren; 4—Inkuabatьr medirdərenen həm qoş qaravsьlardьn kənəşmələren; 5—kalxuzdar arahьnda ojoştoroləqan umartasьlьq medirdərenen kənəşmələre həm 6—rajundaqь kalxuzdьn tədəv brigadalarьnьn brigadirdar kənəşmahen ytkərergə.

38. Malsьlьq eşenə qatьn—qьddar dь jəlep itev məs'ələhen qəməll tillilərgə qujьvdь bətə kalxuzdarqa məzbyr itergə. Məhələn: ulardь firma mədirdərə, brigadirdar, susqa tərnejələvdərə, inkuabatьr, qoş abьrav həm naşqa şundaj eştargə tartьv. Qatьn—qьddardь byləklav əsən ajьrьm fundtar buldьrьrqa, ulardь kurьstarqa jebərevde tə'min itergə.

39. Qatьnan—qьddardьn, diligatkalar jьjьlьştarьnьn fikeren malsьlьq eşe məs'ələlərə tirahenə mabilizavajt itergə. (Inkuabatьrdardə sebeşter jeteşterev, mal qarav, jaş maldardь tərnejələvdərə, inkuabatьr, qoş abьrav həm naşqa şundaj eştargə tartьv. Qatьn—qьddardь byləklav əsən ajьrьm fundtar buldьrьrqa, ulardь kurьstarqa jebərevde tə'min itergə.

39. Qatьnan—qьddardьn, diligatkalar jьjьlьştarьnьn fikeren malsьlьq eşe məs'ələlərə tirahenə mabilizavajt itergə. (Inkuabatьrdardə sebeşter jeteşterev, mal qarav, jaş maldardь tərnejələvdərə, inkuabatьr, qoş abьrav həm naşqa şundaj eştargə tartьv. Qatьn—qьddardь byləklav əsən ajьrьm fundtar buldьrьrqa, ulardь kurьstarqa jebərevde tə'min itergə.

40. Urtaqlaştьrьlqan maldardь tərnejələv eşen julqa halьv menən bergə kalxuz idaralarь şulaj uq kalxuzsьlardьn janqьdь fajdalanьvdarьnda jəşəp kilgən maldardь la onotorqa tejeş tygəlder.

Bьl maldardь dərəb tərnejələv, aşatьvdь ojoştorov, həm ulardьn tavarlьq sьqьştarьn kytarevde ojoştorov, menən bьl maldardь kiləsəktə urtaqlaştьrьrqa şarttar tьvdьrьrqa.

41. Maldardь urtaqlaştьrьvda unьş həm daxnt aylev dur ryl ujnaj. Şunьn əsən kalxuz idaralarь bьl eşkə nьq diqqət itergə tejeşlelər.

Malsьlьq eşe sьjnfi doşman kulaktьn qotorolqan rəveştə qarьşьlьqь şartlarь aktьnda ytəven pravilnejə ajьrьm rəveştə kyrhətep ytelə. Sьjnfi doşman tarafьnan turanan turə jьrtqьstarsa qorotqostarsa mal hujьla, kalxuz malь bodola və başqalar. Kulak kalxuzdan tьş şulaj uq tərlə juldar menən kalxuz esenə inep malsьlьq eşen ədəvdə bətə məmkinlektərdən fajdalana. Şunьn əsendə malsьlьqtь xəl itevdə kulak kəm pat kulacnik menən rəximhed kərəşev, totaş kalxuzlaşьv nigedendə kulaktь sьjnfi bulьv jaqьnan bətərev məhim şarttardan bulьp tora. Kalxuzdar eşlap sbqarьvdьq jaqşь yrnəktaren birep orloq prabilimahьn xəl itevdə unьşlь başqardьlar. Urtaqlaştьrьlqan tavarlьq ere mal jetəşterev rilisələrendə malsьlьq prabilmadьn da unьşlь xəl itergə tejeşlelər.

Malsьlьqtь xəl itevdə təp burьstardan bulqan kalxuz malsьlьqьna bşanmaj qaravsь, unь narьqlamavsь un appartunizemqa qarьşь kiŋken kerəş alьp barьrqa; mal urtaqlaştьrьv məs'ələlərendə un həm „hul" bəqelevdərgə jul qaldьrmajьnsa, ike fruntqa həm uqa kileşevselek kə qarьşь ajavhьd kərəşergə.

BAŞKALXUZSAJUZ IDARAHЬ.

SIXQA, SIXQA IPTƏŞ XƏBƏRSE.

Əj ul kerəş
Minen bətə qəmerəm
Kerəş esən qornan itelgan
Şanlь jьldar
Bedden sьjnfi əsən
Tinhed jenev alьp kiltergən.
Pramlinplan
Prarif sire aşa
Saxut keşe kevek jətkerhə,
Ul prariftьn
Tarmaq tamьrь menən
Udarsьlьq aşa ned kiŋkən.
Udarsьlь 5—le plandь
Jardam itə 4 tə ytərgə.
Udarsьlьq aşa
Şartlap hьna
Jenev bulqan „jьvan" kərtalər.

Six esendə bedden jərək kəslə
Eşkə jarhьj.
Eşkə,
Gərləşep...
Hər ber vintten
Hər ber xərakate
Satsejalizem əsen kerəşev...
. . . . . .
Xəberselər
Bedden jərəgenəd
Kerəş qьrdarьna kynekkən
Satsejalizem tədəvən tidlətergə!
Sixqa!
Sixqa!
Sixqa iptaştər!

BƏDRƏŞ MOQAMAJ.

UDAR IKE AJLƄQTA-TAŞ BAQA ADƄMDARƄ.

Apparattarda eş jərətevde janъ əlepkə kyserev udar ike ajlъqъn narkamattar joqlap ytkərgandər. Kyltura rivəlytsejəhenenъ ştabъ bulqan Narkamprus parteje əcəjkəhe həm prafsajuz miskumъ bъl turalaqъ xəkymət qaıarъn kyrməgandər. Jəmhyrejət kyləmendə eşsən jalpъnъn qatъşъ menən udar ike ajlъqtъn hədəmtəhen tikşererga həm bъl kyltura rivəlytsejəhe xərəkəten bъvъvqa səbəp bulqan keşelərde məs'yelejətkə tartъrqa kərək.

BAŞQORTOSTAN YDƏK BAŞQARMAHƄ

QARARƄN KYRMƏGƏNDƏR

Janъ əlepte ydləşterev udar ike ajlъqъnъnjomqaqъntikşerev əsen məqarti xatъq kamisarlъqъna barqan „Başqortostan" brigadahъ Narkamprus apparatъnda tyəandəge qədqanъs kyrneştərde hъdъq alътına ala:

Başqortostan Ydək Başqarma Kəmitəte prizidejumъ tarafънan 30 nsъ dikəserdə janъ əlepte ydləşterev udar ike ajlъqъ turahъndaqъ qarardъ Narkamprustъn parteja jəcəjkə həm miskumъ kyrməgən.

Şul uq qarar bujънsa apparattъn yd esendə udar ike ajlъqtъ nisek vdqarъv turahъnda kankrit plan tedəlməgən həm ul turala miskum, partejə jəcəjkəhe jьjьlьşында ber nindəjdə məs'ələ qudqatьlmaqan.

Apparatta başqort, tatar eşseləre kyp bulha la, ular bətə eş qaqьddarъn (apparat esendə) urьq telendə jadalar.

Əsə telendə eşləngən (janъ əlep menən) blankalar əd,

Janъ ələpsə jerle millat telendəjaca torqanmaşına berəvgenə. Ilicufkala (stina gəzittendə) başqortsa xəbərdəlgə bik a" urьn birelə. Məbələn: janъ sьqqan ilicufkala 12 məqələnən berəvhe genə başqortsa janъ əlep menən jadьlqan. Başqort, tatar xedmətkərdəre arahъnda janъ əlep kurьsъ ojoştorolmaqan. Bьl horavqa partejə jəcəjkə sikritarь:

— Ular janъ ələpsə 100% belələr „tip kenə jenərə.

Urьq xedmətkərdəre əsen apparat esendə janъ əlep kurьsъ ojoştorolqan, kurьsqa urьq xedmətkərdəre jaqъn birelgən Başqort, tatar telendəge xəbər, məqalələrga ezittə ad birelgən. Məbələn: es numir stina gəzittendə nej barъ berehendə genə janъ ələpkə adьraq urьn birelgən Başqort, tatar telendəge xəbər, məqalələr gazittə 10 pr. qъna təşkil itələr.

Billytindər fəqət urьq telendə genə sьqarьlqandar. Başqort, tatar rajundarьna eş qaqьddarъ janъ elepsə jeбərelhalər də, rajundardan (başqort, tatar rajundarъ bulьvqa qaramaьtan) qaqьlьdar kyp vaqьt urьq telendə alqandar, xəbərdə şulaj. Sənki Başnarkamzim tyəandəge ojoşmalarqa, janъ ələpte nьqlь rəveştə ejrənev, tormoşqa aşarьv, eşte janъ ələpkə kyserev turahъnda ber nindəj də sara kyrməgən, ulardan janъ ələpsə jadьlqan javaptar, qaqьddar talap itməgən.

Basqortostan Ydək Başqarma Kəmitəte prizidejumьnьn qararъ bujънsa urьndarqa sьqьvsь vəkildər janъ ələpte tormoşqa aşarьv turahъnda nьqlь eş kyrhətergə, rajundarda janъ ələpte udqarьrqa tejeş bulhalarda, Başnarkamzim ydenən vəkildərenə bъl turala ber nindəjdə zadanejalar birməgən.

Yerixdinejələrdə barьqь 7 jadьv maşinahъ bulьp, şulardan berehe genə janъ ələpsə, qalqandarь barьhь la urьq telendə. Bьqa qaraqanda Başnarkamzim də eşteu 7 nən ber eləşe genə janъ ələpləşterelьve kyrenə.

Stinə gəzittəre kyserək urьq telendə sьqa. Stinə gəzittərende başqort, tatar telendəge xəbər, məqalələrga urьn ad birelgən. Məbələn: es numir stinə gəzittendə nej barъ berehendə genə janъ ələpkə adьraq urьn birelgən Başqort, tatar telendəge xəbər, məqalələr gazittə 10 pr. qъna təşkil itələr.

Billytindər fəqət urьq telendə genə sьqarьlqandar. Başqort, tatar telendə ber genə 1" billytin sьqarьlmaqan. Xatta ad genə bulha la janъ ələpkə urьn birelməgən.

Juqarьlaqъ fakьttar Başnarkamzimdə janъ ələp qujьlьşьnьn nasar torqanьn kyrhətə.

BAŞNARKAMZIM JANЬ ƏLEPTE UDQJARBV

IKE AJLƄQƖNDA NASAR EŞLƏGƏN.

Başnarkamzim dur ber yeriz dinejə bulьvьna qaramaьtan Janъ ələpte tormoşqa ytkərevdə Başqortostan ydək Başqarmahъ prizidejumьnьn sьqarqan qararьna halqьn qan menən genə qaraqan. Qarardъ tormoşqa aşarьv, ytav turahъnda miskum, partejə jəcəjkəhe, kəlligejə şulaj uq dejem administratsejə qənəqətlanerlek eş eşləməjsə janъ ələpten ydenən—yde qəmələgə aşarьlьvьn kətəp jatqandar. Bьnь tyəandəge fakьttar kyrhətelьr.

Başnarmamzimdə kyp eştər urьq telendə jərətelgən. Başqort, tatar rajundarьna eş qaqьddarь janъ elepsə jeбərelhalər də, rajundardan (başqort, tatar rajundarь bulьvqa qaramaьtan) qaqьlьdar kyp vaqьt urьq telendə alqandar, xəbərdə şulaj. Sənki Başnarkamzim tyəandəge ojoşmalarqa, janъ ələpte nьqlь rəveştə ejrənev, tormoşqa aşarьv, eşte janъ ələpkə kyserev turahъnda ber nindəj də sara kyrməgən, ulardan janъ ələpsə jadьlqan javaptar, qaqьddar talap itməgən.

Basqortostan Ydək Başqarma Kəmitəte prizidejumьnьn qararь bujънsa urьndarqa sьqьvsь vəkildər janъ ələpte tormoşqa aşarьv turahъnda nьqlь eş kyrhətergə, rajundarda janъ ələpte udqarьrqa tejeş bulhalarda, Başnarkamzim ydenən vəkildərenə bъl turala ber nindəjdə zadanejalar birməgən.

Yerixdinejələrdə barьqь 7 jadьv maşinahъ bulьp, şulardan berehe genə janъ ələpsə, qalqandarь barьhь la urьq telendə. Bьqa qaraqanda Başnarkamzim də eşteu 7 nən ber eləşe genə janъ ələpləşterelьve kyrenə.

Stinə gəzittəre kyserək urьq telendə sьqa. Stinə gəzittərende başqort, tatar telendəge xəbər, məqalələrga urьn ad birelgən. Məbələn: es numir stinə gəzittendə nej barъ berehendə genə janъ ələpkə adьraq urьn birelgən Başqort, tatar telendəge xəbər, məqalələr gazittə 10 pr. qъna təşkil itələr.

Billytindər fəqət urьq telendə genə sьqarьlqandar. Başqort, tatar telendə ber genə 1" billytin sьqarьlmaqan. Xatta ad genə bulha la janъ ələpkə urьn birelməgən.

Juqarьlaqъ fakьttar Başnarkamzimdə janъ ələp qujьlьşьnьn nasar torqanьn kyrhətə.

Eşse—xedmətkərdər arahъnda janъ ələpte ejrənev eşe bətenləj nasar. Apparatta barlьqь 102 keşe bulьp, şulardan nej barь 37 pr. qъna blьqtьrlьqan. Qalqandarьn blьqtьrlьv saralarь kyrelməgən. Tynərəktər, zənətejələr blş kengə ike tapqьr bulha la, zənətejələrdə kyp vaqьt 6 keşe, lq kyp bulqandala 18 keşenən arimavdъ kyrhətələr. Bьqa sənəp itep miskum clindərenen, qajhь ber xedmətkərdərden rajundarqa sьqьp kitevdəren kyrhətələr.

Tynərəktə ber nindəjdə discliplinə juq.

Zənətejələrde xedmətkərdərden vaqьttarьna qarap nildalaməgandər. Bьl turala adminstratsejə „zənətejəne irtən səqət 8 jarьmdan 10 qa tiklem ytkəcməkse bulhaq ta, uqьtьvsь bulmav səbəple bьl eşte ytaj almanьq" tip javap birə.

Miskum bьl eştə ydenda ber nindəjdə javaplьlьq hidməj BVBK prizidejumьnьn janъ ələpte qəmələgə aşarьv turahъndaqъ qararlarьn miskum əjranmagən. Esse—xedmətkərdər arahъnda janъ ələpte ejrenev həm qəmələgə aşarьv turahъnda praktik saralar kyrmagən. Ydenen ultьrьştarьnda həm jьjьlьştarьnda bul eşte tikşerep qarardar sьqarqan bulha la, unь eşkə aşarьv turahъnda saralar kyrmagən.

Parteja jəcəjkəhe inde bətenləj onotqan, Partejə jəcəjkəhe miskum həm administratsejənьn bьl turalaqъ eştaren tikşermagən. Ydenen ultьrьşь həm jьjьlьştarьnda praktik qarardar sьqarmaqan.

Yrlatev eştarendə ad bulha la unьşlьq kyrenə. Sənki tyəan rьnda eştavse başqort, tatardarь memkin tiklem javaplь eşkə yrlatkəndər. Avьldan ber nisə batrak Başnarkamzimqa tarilqan həm şunda eşlejdər.

Udar ike ajlъqtь udqarьv turahъndaqъ qarardь ejranmav xatta udar ike ajlъq turahъnda planda bulmav ulardьn bьl eşkə halqьn qaraqanlьqtarьn, qьdьqhьnmavdarьn taqь la ber tapqьr ara.

Narkamzimdaqa bьl jeteşkədlektərde bətərəvdə tid sarалar kyrelergə tejeş.

„Başqortostan" gəzite brigadahь: F. ARbSLANbF.

I. LOQMANbF.

BAŞLANQЬŞ MƏZBYRI UQЬV INDEREV

HƏM KADЬRDAR

KILƏHE UQЬV JЬLЬNDA BAŞQORTOSTAN DƏVMƏLENDƏ 100 pr MENƏN BAŞLANQЬŞ MƏZBYRI UQЬV INDEREV ƏSƏN 1836 UQЬTЬVSЬ KƏRƏK. PRALITAREJAT JƏMƏQƏTSELEGE NARKAMPRUSQA JARDƏM ƏSƏN BЬL TURALA YDEN MABLIZA VAJT ITERGƏ TEJEŞ.

Bьjьl Başqortostan dəvmələndə başlanqъş məzbyri uqьv inderev eşendə bik dur bulьşlar bar. Alьnqan plan 6 pr. artьrьlьp ytəlgən. Lakin sьjfat jaqъnan qaraqanda jarlь, batrak balalarьna jardəm ojoştorov, həm uqьv—uqьtьv eştarenen qujьlьşь jaqьn a ber ntsə jetişhedlektər kyraved. Pralitatejat massahъ başlanqъş uq v tirəhenə bətə jerdə lə ojoştorolmaqan.

Məktəptərdə jaqьv nəmələre, jarlь batrak balalarьn kejem—halьm menən, „əktəptərdə rlənqe jьlə aş ədərlev, uqьv—uqьtьv əsnaptarь menən ta'min itev, məktəpkə balalardь kilterev eştəre nasar qujьlqan. Başlanqъş məzbyri uqьv inderev kəmitəttare bətə jerdə lə jeterlek dəгəгlə eşləməjdər. Bik kyp məktəptərdə tərəjə həm uqьtьv eştəre bik tyən tora. Şul uqarьlьnь səbəptər məktəptərdən uqьtьvsьlardьn ərafьvьna jul asalar. Şuqa kyrə məktəp eştarenen sьjlatь əsen kerəş xalerge kendə kyltura frantьndaь səjəsi ber məs'ələ bulьp kilej barьa. Şunьn menən bezgməktəp eştarenen qujьlьşь, unьn sьjfal jaъь—tъrəjə həm ojoştorov eştare uqьtьvsьlardьn əderlege həm ojoştorovsьlьq dərəzələrenə bik nьq bəjlangən. Məs'ələnen şulaj ikənen bed bik kyp fakьttar menən kyrhətə ajarьd. Şulardan ererehe—Yrge Qujqi rajun ydəgendə 4 uqьtьvsьb bulqan terək məktəbe bar. ydəktə bulьvqa qaramaьtan, bьl terək məktəbenen qinvar başьda ulьnь juq, məktəp bьsьraq, balalar ultьrьp uqьr əsen partala jetmaj, iddndə uqьjdar, batrk, jarlь balalalьna jardəm esən fund tədəlməgən bitənge jьlь aş ojoştorolmaqan. Balalar qa kejem—halьm birev barь 2 pr. təşkil itə. Şul uq rajun'a Qujqinan 18 kilamitьr jerdə Tuqьdьь avьlında 3 uqьtьvsь bar Şul uqьtьvsь keddan yk kilep məktəpkə kapital rimont jehatqandar, jeterlek utьn kiltertkəndər Batrak jarlь balalarьna jardəm əsen funt tədəlgandər' bitənge jьlь aş ojoştorqanda.

Balalarqa kejem—halьm birev orta xisap menən 25—30 pr. tьqьplanə. Bьna bьridaj kyreneştar bereenə tygil, hanaqanda kyp tapьlasaqtar. Şunьn əsen bed məktəp eşenen ojoştorov həm uqьtьv eştarenen sьjьt jaqьnan kytərenke bulьv, unь əjlandergə alqan səvit, pratitarejat jaməqətselegenen jardamьnan tьş uqьtьvsьnьn əderlegenə bik nьq bəjlangənen həm uqьtьvsьnьn bik dur ryi ujnaqanьn əjtəbed.

Qьdqahь: partejənьn 21 nse fivralda başlanqъş məzyri uqьv eşenen barьş turahъnda sьqarqan qararьla bьl turala bik asьq: „KILƏSƏKTƏ BAŞLANQЬŞ MƏZBYRI UQЬVDЬ JƏJEP JEBƏREV HƏM PALITIXNIKA NIQEBENDƏ MƏKTƏPTƏRDE JANЬNAN QOROV EŞEN TƏ'MIN ITEV ƏSƏN, BAŞLANlasaq, ikensenən kiq rəveştə uqьtьvsьlardь tejeşle ədəbejət menən tə'min itev, kurьslar asьv, kanfirinsejələr saqьrьv, tynərəktər ojoştorov, radejo kurьslarь tedəv eştare aşa tidlətergə tejeşbed. 50 pr. tyən belemle uqьtьvsьlar bulьvqa qaramaьtan, Başqortostan dəvmələndə sittəən torop uqьv eşe begəngə tikleb nasar qujьlqan. Barь bьjьl Başnarkamprus 6 tixnikum ergəhendə 1900 keşelek sittən torop uqьv eştaren ojoştora, bьl eşkə uqьtьvsьlar massahьn tartьv eşe praisajuz həm məqarti urgьndatьnьn in javaplь eşe bulьp toroqa həm tynən belemle begenə lə uqьtьvsь, sittən torop uqьvdan sittə qaimaьqa tejeş. Barь şul vaqьtta qьna: „Kiləhe uqьv jьlь başlanьvqa səjəsi ədər lekle uqьtьvsьlar menən tə'min iteləsəkbed."

3 rajunda uqьtьvsьlar sastafьnda partejəlь həm kamisamuldardьn hanь 51,9 pr. qa jetə.

Başqort uqьtьvsьlarьnьn handarь arta. Lakin bьl qьna bedde qəniqətləndermaj, uqьtьvsьlar sastafьn taqьla nьqьraq jaqşьrtьv əsen kilehe uqьv jьlьna qarata kamsamul ydenən 500 kamsamuldь praisajuz 200 keşene uqьtьv eştarenə birergə tejeş. Başpraisəvit bьl eştə başqa elkə praisajuzdarьnan qalьşmaь hem ydenen lq keslə aqzatarьn bьl eşkə birer tip ujlajьbd. Şulardan tьş bьl kengə saqlьkligən uqьtьvsьlardь telehə nindəj eşkə alьp qujьv, ulardь telehə nindəj eşkə kyserev betergə, məqarif esselərə qəmyman 5 jьlьqtьn ədaqьna saqlь məqarif fruntьna berketelergə tejeştər.

1931—32 nse jьlda Başqortostan dəvmələndə bed başlanqъş məzyri uqьtьvdь təmam urьnlaştьrьrqa tejeşbed. Bьl unaj menənsьjnfi doşman başqa truntirdə kərəşkən kevek bətə qarьşьlьqtarьn kyrhətəsək. Kulak, mulla həm Səvitkə qarьşterle iliminttar bedden məqarifruntьnda alьp bara torqan şturmaььdqa bətə kəstəre menən qarьşь sьqьp, in qauaxa rəveştə eş alьp barьrdar. Lakin kammunistar partejьnьn jul başьlьqь abtьnda kin rəveştkadьtdar ədərlev, eşləp torqandardьn belemdəren kytərev ulardь yd eştarendə berketeesen eş alьp barьp sьjnfi doşmanqa nьq atpur birebed. Şunьn hədəmtəhendə partejanьn „Başlanqъş məzyri uqьv inderev həm nadanlьqtь bətərəxəderge sorda kyltura frantьnda in məhim səjəsi eş „tiqən qardardьn jed pratsintь menən ytaj bed.

JAMALETEF

Məs'yl rdaktьr: BULAT IŞEMQUL

Janъ ələpte əjrənev julqa halьnhьn.

Əfələge „Karl—Marks" isemendəge praftixnika məktənendə janъ ələpte əjrənev eştare nasar tora. Sьjnьftarda 10 kengə ber tapqьr janъ ələp hanaqъ mular qa tejeş bulhala, ulda tərtiple rəveştə barmaj.

Janъ ələp uqьtьvsьnь yd dəresende nьq tənip quja almaqanqa, uqьvsьlar dəres vaqьtьnda şavlap, şajarap ultьralar. Məktəp ergəhendə kətepxana bulhala, unda janъ ələp menən barьlqan kitaptar barь 3—4 kenə. Ə, urьəsa kitaptar menən uqьvsьlar faidalanmahalardə, ul kitaptar kətepxanala tulьp jatalar. Uqьvsьlar kətep xana əsen janъ ələp menən barьlqan kitaptar alьvqa ibemlek tedəp birhələrdə, kətepxanasь bul eşkə halqьn qaranь, kitaptar almanь.

„JEL"

Nadanlьq bətərev eşenə smutr udqarьlasaq

Başqortostan elkə kylt paxut ştabь 20 nse marttan başlaberense maiqa tiklem Bəşqortostanda nadanlьq bəterəv eşenə smutr udqarьrqa buldь.

Nadanlьq bəterev eşendə aldьn sьqqan pridperejətejə həm kylt ərmistər aylaklənəsəktər.

Bylaktardə, radejo, kətepxana, Linia hanь, bətə kərək—jaraqь jeteş bulqan asa—avejaxim məjəsə, kylt ərmistərgə kurort, ikskursejə həm başqalar bar.

Mulla balahь ojalaqan

Xəjbulla rajunь Juldьbaj avьlь mulla balahь Qudaşьl Xəmit udqan jьldan birle Ərle partejə məktəbendə uqьp jata.

Qudaşьl Xəmit atahь ylgəs aqьhь Qudaşьl Safa menən tordo.

Qudaşьl Safa 19 nsь jьldь jəjendəsandalar ştabьnda eşlap jerene Məbələn: Məqsyt avьl Bajqulьl Antallanan atьn tartьp alьp ydən tuqmap kitə.

Bundaj sit ilimint balahьn məktəptan qvarqa kərək.

DƏVLƏT ZAVЬTЬNDA BULQAN

ƏDƏKLƏKTƏ BƏ TƏRƏRGƏ.

Əfələge 1—dəvlət sujьn qojov zavьtьnda ajьrьm traktьr eleştəren eşlap sьqarьvda mart ajьnьn 1—dikadahьnda tyəandəge məqlymətlər alьndь: Purşindar 80 bertək, Təgərməs virittəre 148 bertək, vaq təgərməstər 60 bertək, balavan 55 bertək.

Eşlap sьqarьv planь bujънsa mart ajьnьn təvge dikadahьndaqь zadanejə nej barь 56 pr. qa qьna ytalgən.

Traktьr eleştəren eşlap sьqarьvda bьndaj ədəklektər nalşeviktar 2—jadьndaqь səsev planьn ytavgə nьq zьjan kiterəsək. Şunьn esen esselər, tsixtar arahъnda satsejalizem jarьş həm udarsьlьqtь kesəjtergə, bətə kestə birelgən zadanjanь 100 pr. tь menən ytavgə jynəlderergə kərək.

TABbN.

ZADANEJƏ VAQЬTЬNDA YTƏLHEN.

Əfələge 1—dəvlət sujьn qojov zavьtь ydenə alqan zadanejeь yd vaqьtında ytəməj.

Məbələn, ul Moraptal saixuzьnan hər terle avьl xuzalьqь qoramaldarь həm başqa nəmələr tedətev esen birelgən zadanjanь hunlap ytaj.

Qjinvar ajьnda eşlənep bətərelergə tejeş bulqan zakazdьn 25 pr. tь ytəlməj qala.

X. TAŞLINSKEV.

Bətə rəjun Başqarmalarьna

Kysermahe Rajpatripsajuzdarqa

Sujьn—timer həm avtən ytil sirьjanь ədərlev, ulardь alьb tenəktərdən timer juldarьna sьqarьv esen patripsistima hьdьqь bujънsa jegermense martian berense Aprilgə tiklem ştarma un kenlege iqlən iteide.

Sanəqətte sirja menan ta'min itev qurqьnьs alьtında. Ədərləngən sirja jenərelmaj eske punktartda jata. Ədərləvdən ahəmejətlegen xaterlap, ul eşte alqarьv həm sirjanь timer juldarьna sьqarьv julьnda kitəken saralar kyregəd. Bətə eşte yd kyđətmagedga alьrqa qusanьd xəderge kendə sklattarda jatqandarьn jegermense martian qaldьrmaj tejeşie urendarqa ədatьp beteregəd.

Başsavnarkum: SAMSUNbF.
Başsajuz: MALbJX.

Dəvlət triste „Mitallum"

Aparatьn tadartьv kəmisejəhe 19 nsь marttan ydenen praktik eşkə kereşəsəgen belderə. Kəmisejə, aparatьn ydenda həm unьn ajьrьm xedmətselərenen jeteşhedlektəre turahъndaqь matirejaldardь turanan tura kəmisejəgə birergə jəki tadartьv jəşnigenə teşererergə eşsən jalpьnь saqьra. Gugel uramь, dəvlət teriste „Mitallum" savda sklatь.

3—1 KƏMISEJƏ.

„Juzurallis" qa hal aqьdьv eşenə daimi (hər vaqьtta) eşlav esen ber lusman, unьn jardəmsьhь, şulaj uq kvalifikatsejəlь (belges) halsьlar kərək. Eşkə inergə teləvselər lispramxuz, Ucpramxoz həm xedmət inspiktьrdarьna mərəzəqət iteged. Şulauq eşkə jallanьv şarttarь hem xedmət meqəhədələre tedəv turahъnda la juqarьlaqь kyrhətelgən urьndardа tanьşьrqa mumkin.

Işmorat avьlь mesetena traxavaj aqsahь tylənməgən.

Zejansura rajunь Idelaaş səvite Işmorat avьlьnda 6—7 men humlьq məset bulha la, nьqa 30—31 jьl əsen straxavaj aqsahь tylənməgən. Məsettең mejese bik ibkergən.

Şuqa qaramaьtan avьldьn metəvəlliləre har ken kilep məsetten mejesen jaqalar. Bьna oşo arqəla məsetten janьp ərəm bulьv qurqьnьsь bar.

Rajstrax agimtь bьl məsetkə jaqьn arnla straxavaj aqsahьn tylətev sarahьn kyrhen.

BAŞQATAV.

SIT ILIMINT BALAHЬ SƏMƏJULLIN KAPIRATIFTAN QƆVЬLHЬN.

Qьrqьd—Mejakə rajunь dəvmələndə oşo jьldьn 1 martьnan başlap kapkatif esselərən tadartьv eşe başlanqajanь. Oşo tadartьv mələndə Qьrqьd—mejakə rajpu raise Səmiqyllin Raxman 2—katlgyrejə menən kapiratif apparatьnan tadartьldь.

Ul: Balşeviktar 2-jadьna ədərlek alьp barьvdə bojrakrattarsa eş kyrə. Ydenen satsejal sьqьşьn jəşerep kulak balahь bulьvьna qaramaьtan, min natrak balahь tip xalьqtь aldap jəregən bula. Kapiratsejənь jьlь urьn itep sit iliminttardь eşkə ala.

Unan paj jьjьv eblalendə eştər qəfev itelməblek nasar qujьlqan bula. Aqzalardan kem kypme paj aqsahь tylagənleqe bildələ tygel. Bildə qujьla barmaqan.

Buxgaltirejə eştare siktən tьş nasar qujьlqan.

Rajpu rəise kapiratti hьdьqь bujънsa terle nərhərlər ədərləv turahъnda yrdən birelgən zadanejənь bojomqa atqarьvdə dur halqьnlьq kyrhətə həm başqalar.

B.

BELDEREV

Tapurin rajunь Bajtallь avьlь graədankahь Imənqulьva Xətimə atalarьnan ajьrьm torqanlьqьn belderə.

Başqortostan Ydək Başqarma Kəmitəte prizidejymenen qararь həm 1931 jьldьn 7 nse martьnda tedəlgən kileşev bujънsa Başqizdьn uqьv əsnaptarь eşlav mastirskujь bətə aktif həm passifь menən oşo jьldьn 15 nse martьnan Başqortostan nalalardьn tormoşon jaqşьrtьv elkə kəmisejəhenen savda həm prajьzvudstьva urege qaramaqьna kysə həm „Uqьv əsnaptarьn həm jadьv—hьdьv nəmələren eşlavse ip. Salcinku isemendəge fabrik" tip isemlənəsək. Bətə dugьvьdar mixanicskej raveştə nalalar kəmisejəhenə kysə.

Bətə pritinzejalar 2 joma srnk esendə qabul itelələr. Kammunal bankala kantakarint ihəne №15.

Ədris: satsejalitiçskej uram №46, tilifun №3—33.

3—1 BALALAR KƏMISEJƏHE.

Dəvlət zajəmdarь əbligatsejələrenьn kurstarь.
1931 j 1—4 marta qarata.

Zajьm laşmdare	Hatьp alьna	Batьla
6½ lь A. O. 1 nse Z 5 h. aqьmdaqь kupunь menən	4 92	—
⁰/₀ bьd 1926 j. otoşlь zajьm 100 h. abl	122—	128—
1929 j otoşlь zajьm 100	102	102 80
1927 j. 10⁰/₀ lь otoş oZ. 25	aq. kup. menən 25- 05	
2 nse krəbt 5		
Krəbt. xus. sьqьtv zajьmь 10		
1927 j. 1 nse otoş. ludus. Z 25		
2 nse otoş ludus. Z ⁰/₀ lь 25		
" " ⁰/₀ bьd 25		
5 lьlьq ⁰/₀ lь 50		
" " ⁰/₀ bьd 50		
1928 j 11½ lь eska zajьm	106—40	109 44
Maxsa⁰/₀ zajьma	25—24	25—4
50 1 9 ⅝ lь	50 32 50	736

Kyltura harajь
BAŞQORTOSTAN DƏVLƏT TEJATЬRЬ
20 həm 23 nse mart.
„BOD KITKƏNDƏ"
10 kartinala V. Murtazin pastanufkahь.
Ujьn 8 jarьmda başlana
Billettar hatьla.
Kymsk zajatkalar menən 25 pr. skitka jahala.
ANUNS. Tid kəndə ANUN
„Fuənti Əvixuna"
M. Məhdejef pastanufkahь.

GURƄN
KINAHЬNDA
SEJANSTAR:
6 7 30 9 10-30 saqatte başlanalar.
18—marttan
BURAN
7 aylektə dramma
16 jəşkə tiklem natalar tnderelmajdar.

URAL
KINAHЬNDA
SEJANЬSTAR
5—30. 7—8 — 30—10 saqatte başlanalar həm 9
3—marttan
SIMBA

Уфа, Тип. «Октябрьский Натиск» Башглавлит 813.

БӨТӘ ДӨНЬЯ ПРАЛЕТАРЛАРЫ БЕРЛӘШЕГЕҘ!

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(b)NbN BAŞQORTOSTAN ӨLKӘ KӘMITӘTE HӘM B.V.B.K. URGЬNЬ

1931 JbL JOMA 20 MART № 62 (353)

BAŞQORTOSTAN KYLTURA FRUNTЬNDA

ATAQЬLA BER TAIXI KӨN

Bөgөn Başqortostan kyləmendə, kin pralitarejal, kalxuzsыlar hөm məqarli eşselərenen qatnaşь menən raşlanqьs məzbyri uqьv inderev turahьnda 1 nse s'jez asala. S'jezdьn kөn tərtibendə torqan mas'ələlər ber jaqlap başlanqьs uqьvdьn xəderge kөndəge xəlen tikşerevgə birelhe, şul uq vaqьtta bьnan hun, kilahe uqьv jьlьn nisek qarьşь alьv, nisek əderlek kyrev, uqьv eştərenең sьjfat jaqьn nindəj juldar menən kytərevgə nьq tuqьralasaq. XVI nsь partejə s'jezь Səvittər kyləmendə başlanqьs məzbyri uqьv iuderev eşen, jaqьn arala kyltura fruntьnda torqan iң mөhim səjasi mas'ələlərdең berehe itep qaranь. 21 nse fivralda başlanqьs uqьvdьn natьşь turahьnda TSIKA tarafьnan sьqarьlqan qarardьn hər ber punkьtь, hər ber bylege praktik rəveştə başlanqьs uqьvdь ytkərev turahьnda, kadьrdar əderlәv, uqьv—uqьtьv namalare menən məktəptərde tө'min itev hөm uqьtьvsьlatdьң səjasi belemdəren, pldagugeja kvalifikatsejalarьn kytərev turahьnda kitken hөm asьq juldar kyrhətə.

Başlanqьs uqьv Başqortostan şarttarында, bigeraktə unь Ural, Kyzbas pralimahьna inderev uqьjь menən kyltura fruntьnda ajьrьvsa ber eş bulьp qala. Men, un mendər kvalifikatsejalь sənəqət, un men, jəd mendər janь sistimala tedelgən avьl xuzalьqь eşseləre əderlәv barь saşlanqьs uqьv unьşь ytkərelgan vaqьttə qьna mөmkin bulasaq. Partejə ojoşmalarьnьң jetakselege abtьnda bed bьjь Başqortostanda bьl eştə bik dur unьştarga ireştek, plan 106% bulьp ytəide. Ləkin bьl eş bedden başlь əjlandermәkkə tejeş. Bьl unьştar kiləsək kammunizem tormoşonon nigedenə halьnьhan fundamint taşь. Şuqa nigedlap ned kyltumanьң bətə qatlamdarьn ybterergə, partejə pragrammaьь tarafьnan bətə 17 jəştən tynan bulqan irqьddarqa palitixnizem beleme birev eşen iң jaqьn ber burьs itep qujьrqa tejeşbed.

Şular menən berga bөgөndən massa arahьnda eşlәv, unьn belemen, kvalifikatsejahьn kytərev eşe lə bətə gəvdəhe menən nedden alda tororqa tejeş. S'jezdьң kөn tartibendə massa arahьnda eşlәv hөm unь ojoştorov furmahь tigən mas'ələ ənə şul sənəqət, avьl xuzalьqьnda hөm səvit ojoşmalarьnda eşlap kilgən eşselər arahьnda eş alьp barьv şөhөhed bajavaj ber eş itep qujьrqa tejeşle. Satsejalizem tedeleşe şunь horaj. Bətə sьjoti doşmandarqa, bətə apartuntstarqa qarьşь kөsle jeqev hөm tedəv intuzejazmahь menən kapitalizemdьn kyltura fruntьnda qaldьrqan nadanlьq mirabьna qarьşь 1 nse Başqortostan s'jezь janь şturьm jaharqa tejeş.

Pralitarejat hөm səvit jəməqətselege bьl s'jezdь barь Narkamprus tarafьnan qьna ojoştorolqan s'jez, tip qaramajьnsa, unьn eşendə jardam itər, sьqarqan qarardarьn balşeviktarsa ytkərevdə praktik eş kyrhətər, tip bşanabьd.

Partejənьң başlanqьs uqьv turahьnda sьqarqan qarardarь məktəptərdə palitixnika bemen yhkərev—barь xuzalьq ojoşmalarьnьn kүlf qatnaşьvdarь menən genə jaqşь ytkərelergə mөmkin. Ləkin xuzalьq ojoşmalarь bьl kөngə saqlь bьl eştə jəd menən əjlөngəndəre juq əle. Başlanqьs uqьv turahьnda 1 nse s'jez bьl eştə appartunlsьq kyrhətevselər turahьnda yđenen kitken fikeren ajter, tip bşanabьd.

Bөgөn Başqortostan kyltura tarixьnda janь kөn. Şuqa kyrə ul kendə bələ Başqortostan səvit jəməqətselege, pralitarejat kyltura fruntьnda qarьşьlьq kyrhətergə mataşqan, qarьşьlьq kyrhətkən kulak, mulla apartunistarqa qatь atpur birep, sьjənfi kөreş timpьn kөsajtergə, kiləsək uqьv jьlьnda məktəp jəşendəge ber genə bala la məktəptən tьştə qalmaьqa tejeş, tigən luzьnqь s'jezdьң bətə eş pratsisьnda bulьrqa tejeş. JAMALEJEI'.

KӨREŞ HӘM JENEV JULЬNDA

Səvittər sjezdarь-bedden ildə satsejalizem tedeleşenen tirixi majaqtarь.

5 nse sjez menən 6 nse sjez arahьnda bed satsejalizem tedeleşendə dur unьştarqa ireştek. Sənəqəttə satsejalizem iliminttarь jende lər. Xəder avьl xuzalьqь tarmaqьnda satsejalizem iliminttarь jenev aldьnda. Orloq praslimahь xəl itelde. Kөn tərtibendə, malsьlьq hөm tixnikə kylturalarь praslimahьn xəl itev tora Krəbtejandərden jarlь hөm urta xəllelər jalpьhь bətenləjgə satsejalizem julьna noroldolar. Biş jьlьqtь his şikhed 4 jьlda, qajhь ber tarmaqta 3 jьlda tultьrьv məsələhe asьqlanьldь.

Bьl elkən unьştar partejənьn giniral hьdьqьn ytkərev arqahьnda xəderge vaqьtta iң təp qurqьnьs bulqan uң tajpьlьş menən kөreş huqьnda qьna buldьlar.

Өlgəşelgən unьştar, 1931 nse jьlqa satse jalizem tedeleşenen taqь la durьraq, taqьla juqarьraq pragramьn bildələrgə mөmkinselek birdelər.

Bьl pragramdь tultьrьvda tьvoqan qəjnlьqtarđь balşeviklьq qatьlьqь menən juq itergə kərək bulьr.

V.K.P.(b) Vdək Kəmitəte transprtta hөm jaqьv matirejaldarьnda bulqan qəjnlьqtar menən kөrəşev өsөn kənkrit pragramьn tedene. Bьl pragramma nisek kenə bulha la tultьrьlьrqa tejeş.

Bəlşeviktarđьn ikense jadь bara. Qьrьmda, təşlek Kafkazda səsev başlandь. 3—4 ədnanan ul bətə səvit ilendə başlanasaq. Jadqь səsev turahьnda krəbtejən, kalxuzsь qьna tygel, bətə eşse sьjnьь qajqьrtьrqa tejeş.

Bedden unьştar kyp. Ləkin ular menən genə qənəqəllanergə jaramaj. Ip. Mulьtьf, „unьş tarđan baş əjlanevđən" haqlanьrqa kərək, tej. Bьl baş əjlanevđər avьl xuzalьqьnda qьna tygel, aqsa əjlənеşe, kapiratsejə tarmaqьnda la buldь.

Satsejalizem tedeleşenen jenevenə nьq bşanьs menən bşanьrqa kərək. Ul vaqьtta bətə qьjnlьqtar bətərelөsək, satsejalizem tedeleşe pragramь tultьrьlasaq.

Q. jьnlьqtardan qasmajьnsa, unьştardan baş əjlandermәjsə elgəşelgən unьştardь janь jenevđər өsөn fajđalanьrqa kərək.

Bətə eşse sьjnьь krəbtejandər menən berlektə xəderge aylkatlə partejə tarafьnan qujьlqan mas'alalərde xəl itergə kərək. Şul vaqtta qьna bed bətə jenevđe tə'min itəsəkbed.

Moskov elkəhe kalxuzdarьnda.
Hyratta: „Avrora" kalxuzьnda, jujeleş vaqьtında. janь agzalardь qabul itev өsөn tavəşqa qujev məle. Өstə. kalxuzga janь alьnqan krəbtejandər tərkəme.

GIRMANEJA KAMMUNISTAR PARTEJEHЬN

„qoral urlavda" ajlejeljđar

Girmaneja juqarь sulьnda sklattan qoraldar urlav turahьnda eş qaraldь. Ispada sudejalar, sulьn bətə barьşında Girmaneja kammunister partejahьn qoralьь jaqlaqlь eđerlәvda qəjepləp mataşalar.

Sklattan qoraldar bөlөnləj ikense keşelөr tarafьnan urlanavь asьlvən qaramabtan, jəmabe „kammunistar partejahь" ul qoraldardь halьp alqan bulalar. Bьudəj ədəm bşanmabьlq jalqanlөqqa kem bşanar ikən?

Bьl faşistar pravakatsejahenьn ber tөrө ikənen də bis şik juq Ə, sudejalar faşistar pravakatsejahь menən jetəkselek itələr.

Satsejal—dimakratlar, ll nse intrnatsejanal minşəviktөre jetəkselege abtьn'a eşlavse bətə aq sanda svulьctarь, kammunistar partejahьnьn autojan jaqalьtav өsөn iң qəsaxat bьstaqlөqtar eslavđendə tartuamajđar.

Lakin unda qarap qьna, bьulap ta bətə eşsən jalpьnьn telegen kyđətease kammunistar partijahьnьn aruja juqalmab. Kirehensə Gir manejanьң bətə eşselөre, minşeviktər pratsisьnda asьlqan satsejal—faşistar đьn, ll nse intrnatsejanal jetəkselөre Dən hөm Asramьvic tarđьn bittəcnə təkerđelər.

Pralitarejat sutь mənən, burzьva sutь arahьnda jer menən kyk arahь kevek ajьtma bar.

Girmaneja lə burzьva sutь, kammunistar partejahьn juq terđən sir tөrəp qəjeplər gө natəşa, ikən, Məskəvdə pralitarejat sutь burzьva tananьn jalavsь bətə ll—se intrnatsejanaldьn satsejal—faşistar đьn bьsaraq jəđen astь. Bьl fakьtan berev đə kyđ joma almab. Oj

Faşistarөa qarьşь KӨREŞ KӨSƏJƏ

BIRLIN Gamburьgta, faşistar qəbəxat rəveşta kammunistar diputatь ip. Qininganь ytərđelөr. Gamanig eşselөre bьqa qatь asьv belderep, faşistarqa qarьşь kөreşte kesajttelər.

Faşizmqa qarьşь kөreş sajuzь, bətə pridprejatejelərdə bajavaj druzinalar ojoştorөp, kөreşte kesajtevga saqьra.

Kammunistar urgьnь „Ruta—Fani" gazite bьl vaqiqa ajqanlь bьlaj jađa:

— Bed avьl hөm qala eşsəndəren ilde faşistar zarazahnan qotqarьv өsөn kөreşkə saqьrabьd.

Bəthen, qala uramdarьndaqь faşistar bandahь. Zavьttarđa faşistarđь jaqlavsьlar bulmahьn. Eşselər zakastufka juldarь menən zavьttardaqь faşistarđь qьvalarqa teješlar!

Menərlөgən zavьt eşselөre, eşhedđər faşistar qa qarьşь kөreş sajuzьna inergə tejeşlər.

— Esse sьjnь satsejalizem tədergə telәj ikən, faşistar bөterelergə teješ!

KAMANDIRUFKA RASXUTTARЬN QЬƏQARTЬV TURAHЬNDA QARARQA AŊLATMA.

MƏSKƏV. Kamandirufkalar өsөn totolasaq rasxuttarđь qьƏqartьv turahьndaqь SSSR RKI xalq kamisarlьqь hөm VKP(b), vđək kəmitətenen 1931 nse jьl 15 nse qinvar qararьnьn 3 nse məddəhe kapiratsejə hөm kridit məəssəsələrgə lə jəjclə. Bьl anlatmanь SSSR RKI xalq kamisarlьqь birə. 1931 nse jьl өsөn totolasaq kamandirufka rasxuttarь 929—30 nse jьlqa qaraqanda 50% qa qьƏqartьlьrqa tejeş.

MƏSKƏV. Sajuz nifet 1931 nse jьlda Aznifteң nifet tanьv pragramьn 1,102,000 tunnaqa artьrьrqa buldь. Janь pragramma bujьnsa trisөner jьlda 15,337000 tunna nifet sьqarьrqa tejeş. Razvitkə hөm noravlav pragramьla artьrьlasaq.

Səsevđe jaqşь ytkərevselər bylaklənəsək.

MƏSKƏV. Traktьr—Sintьr, jađqь səsevđe jaqşь ytkərevselərde bylaklәv turahьnda tərtip qabul itte. MTS yđenen fundenan jaqşь traktьrsьlar, əriqadirđar, palivdiarđь bylaklәjəsək. Traktьr sintьrđьn yđək fundьnan baş agranumdar, mixaniktar, MTS diriktьrь, ularđьn urьn babarđarь şulaj uq totoş MTS bylaklənəsək.

Tartьm Kestare tulь rəveştə fajđalanьrqь tejeş.

MƏSKƏV. Vđək kantrul kəmisenjəhe hөm RKI xalq kamisarlьqь Traktьr—Sintьrqa eşse tartьm kөstөren rasxut itevđə nərət sistimahьn inderergə quşa. Tartьm kөstərenə tulь rəveştə nagruzka birevđə məsylejətlek kalxuzdarqa idara aqzalarьna,əriqadirđarqa jəkmətelergə tejeş. Bьlarđьn rəxsətenən tьş ber attьla fajđalana almajđar.

Kaxuz Sintьrqa 5 kөn esendə tartьm kөstөren jaqşь rəveştə tarbejəlөvđen plannь tөđergə quşьrqa. MTS diriktərđarьna MTS rajundarьndaqь kalxuz pravlinjahь aqzalarьna qьr eştəre vaqьtında attarđь şulaj uq traktьrdarđь tulь rəveştə fajđalanьvđa qatь məsylejətlek jəkmətelə.

Өfolage „Başkanditer" faarigandaqь udarsьlar tərkəme.

Esterle rajunь trivuga kөnenə əđer.

5 kөnlektə rausilkuzdarđьn bətə Başqortostan trivugahьn yikərevgə əđerlek turahьnda raj un kənəşməhe jьjьldь. Eş menən julbaşsьlьq itev өsөn rajkum RKI səsev trujkahь prafsovit qala səvite hөm gazit idarahь vəkildərenən şiap tədelde. Belə avьl savittərenən bətə Başqortostan trivugahьn ytkərevgə kankrit plandar jөnərelde.

Trivuga kөnөndə jalpь rəveştə kalxuzdardьn janqьđaqtarđьn səsevga əđerlek saralarьn tikşerev ədeklektərde bətərev kalxuz tulqьnьn kөsajtev eştere alqarьlasaq. Kalxuz tədeleşe turahьndaqь Jakevleften tizistarьn өjrənevđə kin jalpь eş alьp barьla.

Rajun yđagendə rajun ojoşmalarьnьn julbaşsьlьq itev eştə ren tikşerev өsөn 12 udarnaj brigada tədelde.

Trivuga bətevgə rajundaqь avьl səvite rəistere jəcajkə sikritarđarьnьn eş hədəmtələren tuplav kənəşməhe saqьrlasaq, VRITЬF.

Jađqь səsev əđerlegen ədəvselər məs'ylejətkə

(tiligram arqьlь)

Qonşaq səvite rəlse, yđenen un appartunistarsa eş itep partejənьn hьđьqьn bodqanь, jadqь səvev eşe əderlegen edgəne өsөn partejənan sьqarьlьp xəkymgə birelde. Şulaj uq jadqь səsev əđerlegendə jomoşaq jul başsьlьq itep, jarlьlar arahьndə eş alьp barmaqanь, kileşevselekkə birelep kulakqa qьbьm jabamaqanь өsөn Qonşaq part kəlliktif bojorahь xəkəmgə taratьldь.

Xəderge kendə ədəktərde tultьrьv turahьnda qьđьv saralar kyrela.

Ilbaj.

Arqajaştan

Tristen hət, it məs'ələhe jemerek xəldə. Hьjьr maldarь fəqət 36 pr. qьna kamplkitavajt itelgən. Xuzahьđlьq, mal өsөn harajđar juq, maldь tərnejələv nasar. Bьnda belgeslərden qarəş tartiphed—hədəmtələ 17 hьjar, 121 bodav yigən. Tristə səsev eşlap ı sьqarьv planь juq. Tartьm kөstəre menən tə'min itev qurqьnьs ərtьnda. Orloq mal kurmahь jelerlek tygel, birelgən alavđar kərəgensə fajđalanьlmaj. 20 nse majqa 450 men sitnir furaz kərək. Tədev eştere edelə.

Avьl səvitenə birelgən eşse hөm at kestare kərəgensə fajđa lanьlmajđar. Hədəmtələ 440 men kun mitьr taştan, 37 men kuuьn qьna taşьqandar. Tədev matirejaldarьn menən tə'min itelmәgən. Xedmətkərđər kamplktavajt itelmәgən tədev eşseləre esələr.

Rajkum tarafьnan qətqi saralar kyrelde. Belgestər jөnərdelər. Tədev matirejaldarьn odatьv өsөn ber keşe berketelde.

Tikşerev esen maxsus ber keşe hөm prakurur jөnərelde.

KITABЬF.

***

Bajmaq rajunь „balşevik" kalxuzndajađqь səsevgə əđerlek eşendə his ber tərle lə noroloş jahalmaqan.Kalxuz ytkən jьlqь 1304 gliktar səsev majđanьn 2714 gliktarqa jetkerep səsergə plan tədelhələ hər ber brigadaqa jetkerelmәgən.

Kalxuzsьlar eşlap sьqarьv nurmahьn belmajđar. Janьnda jatqan orloq safxuzь kalxuzqa 2000 gliktar jer hөrөp birergə bulhala, idara tarafьnan dugьvьr tədelmәgən.

Kalxuzda səsev orloqtarь juq. Xəkymət orloq fundьnan narьhь 2784 sintnir orloq horalqan bulhala, qajđan kypm e orloq birelevе məqlyn tygel.

Eş attarь өsөn kөslə adьqtar juq, xatta bьl kalxuzqa qaraqan qajhь ber avьldarđa bөsən də jeteşməj. BAKIR.

SƏVIT VƏKƏLƏTENƏ TIRTUR ƏDERLƏVSE KOSTORGƏ SIK QUJЬLЬRQJA TEJEŞ.

16 nse martta SSSR đьq Japunejalaqь səvđa vəkile ip. Anikejefqa hөzym itevse Satuđan horaşьv alьv menən yk unь tikserev urgьndarьna birev turahьnda qəsalanmaj đa. Palitsejə Satuđan horaşqasta eşte tikşerev, jenəjalsene tiđerək məsylejətkə tartitьrьv өsөn unь sut urgəndarьna birergə tejeş, ire.

Ə, palitsejə urgьndarь hөzymđen sənəqen nьqlap tikşermәjsə, hөzym „səxsi doşmanlьq" arqahьnda qьna jahalqan—tip—aldan xəbər birələr.

Palitsejənьң hөzym „səxsi doşmanlьq" menən eşlənqan, tigən hədəmtələrenə kem bşanьr ikən hun?

Palitsejanьң bьl hədəmtələrenə analiz jahap, SSSR qa qarəşь tuqravhьd rəveştə kampanejə alьp barьvsь balьq sənəqətseləre qruppahьna tuqralajq. Mьnar, bьndaj qəbaxət eşte jəşerev genə tygel, asьqlan—asьq unьn taqь la nuiьvьn əjtələr.

Japunejənьң balьq sənəqətseləre, SSSR menən Japunejə arahьnda tədelgən đugьvьr qa qьrьn qarap, nindaj genə juldar menən nulha la ike arala bđqьş (kanflikьt) tьvđьrьrqa, səvđa bəjlaneşen ədərga tьrь şələr.

Balьq totov sənəqətseləre kampanejahь „Nitsiru—Qingin" diriktьrь Xiratsuka, hөzym turahьnda bьlaj həjlaj.

„Səvit xəkyməte ike arala tədelgən balьq totov mөqəhədəhen bodop, nedđen jaqqa kөslap ingənlektən, Japun balьq totovsьlar arahьnda eşhedlek kynəjđe (?). şunьqtan min bьndaj həzymdərđen taqь la qabatlanьvьnan qurqam" tej.

Kapital ildərendə kendən—kөn kynəjgən eşhedlekten Səvit xəkymətenen his ber mənəsəbəte juq. Şulaj uq Səvit xəym ate ber vaqьtta la ike arala nəlьq totov turahьnda tədelgən məqəhədane bodorqa telegəne juq. Bьl sepsej jalqan!

Kirehensə, ip. Anikejefqa nulqan həzym Japunejənьn qatь kestare ike arala tədelgən. məqəhədəne bodov səvđa bəjlaneşen ədəv julьnda tuqravhьd rəveştə kampanejə alьp barqandarьn asьqlanь. Bьl asьq fakьl, unь ber kemdə tanь almaь.

Səvit xəkymətenə qarəşь kampanejə alьp barьv əle lə tuqralqanь juq.

Bed, Japunejə xəkymətenən, ip. Anikejefqa nulqan həzym đen nətə sakaptaren tikşerevđe, qəjeplanevse Satuđь qatь mas'ylejətkə tartьvđь talap itəneđ. Şulaj uq səvit vəkələtenə qarəşь tirrur julь qullanьvsь Japunejənьң qara kəstərenə sara kyrelevent alap itəneđ.

Oj. Əlibajəf,

KAPITALIZEM JƏMOƏJƏTENDƏ BARLЬQQA KILTEREV MƏMKIN BULMAOƏAN NƏRHƏLƏR

şulajtьp, savittar ilendə barlьqqa kilterelə həm bojomoqa aşьrьla torqan bulьp əjlənələr.

SAFXUZDAR TƏDƏLƏŞƏ TURAHЬNDA

(JAKЬVLЬF IPTƏŞ DAKLATЬ)

Jakьvlьf iptaş, safxuz tədələşənən ajьrьm tarmaqtarь turahьnda byandar — jardamsь daklatsьlar odaqьraq tuqьrajsaq bulqanqa, ydə faqat tep məs'ələlərdə qenə tuqьrap ytasəgen əjtep başlaj. Təp məs'ələlərdən itep ul tybəndəgelərdə hana;

1) Yrkən Savittar s'jьzьnan alьp oşo s'jьzqa tiklem bulqan vaqьt arahьnda safxuz tədələşənə jomoaq.

2) Orloq safxuzdarьnьn tep jeteşhedlektəre həm aldaqь burьstar;

3) Malsьlьq safxuzdarь tədəvdəge təp jeteşhedlektər həm bьl dəvməldə tədəv burьstarь;

4) Safxuz həm kalxuzdar məs'ələhe.

Safxuzdar tədəv eşendə kəslə timp alqan vaqьtьnьd 1928 nse jьl, timək sənəqətte torqodov eşe bətep, biş jьllьq plandь bojomoqa aşьra başlav dəverendə buidь. Təp ənə sul 1928 nse jьl aprel ajьnda Stalin iptaş, 3—4 jьl ytevqa 100 miljun bot orloq birerlek itep ere orloqsoloq xuzalьqtarь ojoştora başlarqa təqdim jahanь. Partejə Ydək Kamitəte bьl təqdimdə qabul itep, praktik rəveştə eşkə totondo

Bьnan hun Jakьvlьf iptaş, bьl—ere xuzalьqtar ojoştorov idejahenen kulaktar, burzьva qalimdəre həm un appartunistar tarafьnan nisek ştьjkqa alьnьvьn həjlaj. Un appartunistar julьəşьhь Buxarin iptaş şul vaqьtta uq: kalxuz, safxuzdar ulet 5—10 jьlhьd tavar produksejə birə almajasaqtar, tip sь qəş jahaj. Burzьva qalimdare—ere orloq xuzalьqtarьn u'aj tidqenə ojoştorop sulmajasaq, tejdər. Es şul tiklemgə barьp jette kej, ədaq norotqos bulьp sьqqan profissьr Dajsinko hunqaraq—səvit vlasь həm partejə tarafьnan safxuzdar tədəv eşendə alьnqan tiop bojomoqa aşьrьla almajasaq, tip itbat itep mataşьvsьlardь bik qatь tənqit itə, nebə urəndə la motl'q tada pər, jakь motlaq səselgan par jahavdь, jakь qelgenə ylən səsterergə telavselərdən kelə. Har ber rajundən ydə esən qullanьlьrqa tejeş bulqan agra-tixnikə qaqidalare, krəbtejən təzrinalare nigedendə xuzalьq tədeləş-ndə şaqtaj ydgəlektər inderergə tura kiləsək. Juqha qajhь ber jenel aqьllь kesələr bьmaq qəmyman agra—tixnikəqa „burzava xьjalь" tip kenь qararqa jaramaj.

— Bed, qəmyman xuzalьq idarahь tixnikəhenə ejə bulqan bьmaq agra—tixnikagə lə ejə bulьrqa tejeşed, tej,

Bedden safxuzdarьnьd oşo 1931 nse jьl esendə 190—195 miljun bot, 1932 nse jьl 290 miljun bot həm 1933 nse jьl 400 miljun bot tavar orloq eşlap sьqarьrqa tejeştər.

Bьna bьl han həm faktьlar Stalin iptaş tarafьnan alqa qujьlqan—tixnikəgə ejə bulьv luzьngьhь bojomoqa aşьrьvdьq ajrata mehim həm ajrata kərəklegen itbat itələr. Bьl ere avьl xuzalьqq xuzalьqtarь əsən bigerək tə mehim. Sənki maşinalar menən eş itə belmaj, həm bajbndь tulьhь menən idera itə belmaj agra—tixnikəgə ejə bulmaj həm in jaqьn vaqьt esendə yd keşelərenedden kadьrdar jeteşterməj torop bed—ydebeddeq səvittər şarajьtьndaqь ere orloq xuzalьqtarьnьdda jaşerengən məmkinlektərdən tulьhьnsa fajdalana almajasaqbьd

Bьnan hun daklatьnьn—mal sьlьq safxuzdarьna qarata jahaqan ikense bylegendə Jakьvlef iptaş begendən atqarьlьrqa tejeşle in məhim burьstər itep tybəndəgelərdə kyrhətə:

1) KADЬRDAR MƏS'ƏLƏHE Daklatsь, kadьrdar adərlav eşen his qənəqətlanerlek tygel tip itəpləj. Bed ber nisə aj esendə genə urtasa kvalifikatsejaqa ejə bulqan 25 men eşşe ədərləj aldьq. Bed, 1930 nsь jьl malsьlьq tixnikumdarьna uqьvsьlar qabul itevdə 10 tapqьr artturdьq. Lakin bьlda od Senkej. ere malsьlьq xuzalьqtarь əsən itkə kadьrdarьnьd juq ine, bed ulardь jul ьn qajbnda jeteşterergə məzayr buldьq.

Bьl şəreq jəmhyrejattərе əsən bigerək məhim. Sənkej malsьlьq safxuzdarь kyvehensə ulardə as lalar („Skatavud" tireste safxuzdarьnьn jartьhь Qidaq ьstanda) şuqa kyrə bьlarda jerle xalqtьn ydenən kadьrdar adərlərgə kərək.

4) Dalqi traktьrsьlar kadьrda rdь jeteşterergə bьlьq əsən traktьrsьlardь oğaqьraq metdat uqьtьp sьqarьrqa ulardьn kvalifikatsejalarьn kytərergə kərək.

— Bed xədər tej Jakьvlef iptaş xatta 1933 nse jьl bedgə kypme kadьr karagasagen da belaned. Şulaj bulqas ber jьl elek yk bed kərək tiklem traktьrsьlardь han həm sьjfat jaqьnan jeteştera alasaqbьd.

Unьş jьjnav eşendaqe jeteşhedlektərgə tuqrap Jakьvlef iptaş ytkən jaj bik kyp safxuz eşselərenen kamsajьn jerətə belm j jafdalanьvdarьna tuqrap ytə. Xatta qajhь ber safxuzdar kamsajьndьrь bula torop unьn menən eşlamaj, iqende znikə menən urdьlər, tej.

Şunьq menən bergə, kamsajьndardь təvlek ajlənəhendə jeşlatqalqan safxuzdar da auldь ear. Bьlar ber kamsajьn menən tavldgenə urtasa 33 giktər igen alьp bətə donja rikurdьn ala aldьlar.

Orloq safxuzdarьnьn adaqqь jeteşhedlege itep Jakьvlef iptaş agra tixnikə məs'ələhenə qaqьla. Safxuzdar yddərenen belgeslektəren safxuzdarqa qarьşь kerəş əsən manlizavajt itevse belgeslek bьltavь menən safxuzdar tədeləşen ədməkse bedden ilesedde ere xuzalьqtar tədəvde „məmkin tygel" nəmə itep kyhatergə ibrəşьvsь „selemle" agra tixniktar menən kerəş eşendə yьep elgərdelər.

Lakin bьqa qarap qьna, timək—qorolqoslogqa qarьşь kerəş alьvьvьd menən mabajьp qьna xuzalьqtь unьd alqa jenərev məmkin bulmaqan agra-tixnika qaqidalarenən də baş tartьv hьmaq nasatlьqtь eşlarqa jaramaj

Jakьvlef iptaş, agra—tixnikə jaqьnan bətə il dəvməlendəge safxuzdardь bergenə terle standart menən tedərgə mataşьvsьlardь bik qatь tənqit itə, bətə urəndə la motl'q tada pər, jakь motlaq səselgan par jahavdь, jakь qelgenə ylən səsterergə telavselərdən kelə. Har ber rajundən ydə esən qullanьlьrqa tejeş bulqan agra-tixnikə qaqidalare, krəbtejən təzrinalərе nigedendə xuzalьq tədeləş-ndə şaqtaj ydgəlektər inderergə tura kiləsək. Juqha qajhь ber jenel aqьllь kesələr bьmaq qəmyman xuzalьq idarahь tixnikəhenə ejə bulqan bьmaq agra—tixnikagə lə ejə bulьrqa tejeşed, tej,

Bedden safxuzdarьnьd oşo 1931 nse jьl esendə 190—195 miljun bot, 1932 nse jьl 290 miljun bot həm 1933 nse jьl 400 miljun bot tavar orloq eşlap sьqarьrqa tejeştər.

Bьna bьl han həm faktьlar Stalin iptaş tarafьnan alqa qujьlqan—tixnikəgə ejə bulьv luzьngьhь bojomoqa aşьrьvdьq ajrata mehim həm ajrata kərəklegen itbat itələr. Bьl ere avьl xuzalьqq xuzalьqtarь əsən bigerək tə mehim. Sənki maşinalar menən eş itə belmaj, həm bajbndь tulьhь menən idera itə belmaj agra—tixnikəgə ejə bulmaj həm in jaqьn vaqьt esendə yd keşelərenedden kadьrdar jeteşterməj torop bed—ydebeddeq səvittər şarajьtьndaqь ere orloq xuzalьqtarьnьdda jaşerengən məmkinlektərdən tulьhьnsa fajdalana almajasaqbьd

Bьnan hun daklatьnьn—mal sьlьq safxuzdarьna qarata jahaqan ikense bylegendə Jakьvlef iptaş begendən atqarьlьrqa tejeşle in məhim burьstər itep tybəndəgelərdə kyrhətə:

1) KADЬRDAR MƏS'ƏLƏHE Daklatsь, kadьrdar adərlav eşen his qənəqətlanerlek tygel tip itəpləj. Bed ber nisə aj esendə genə urtasa kvalifikatsejaqa ejə bulqan 25 men eşşe ədərləj aldьq. Bed, 1930 nsь jьl malsьlьq tixnikumdarьna uqьvsьlar qabul itevdə 10 tapqьr artturdьq. Lakin bьlda od Senkej. ere malsьlьq xuzalьqtarь əsən itkə kadьrdarьnьd juq ine, bed ulardь jul ьn qajbnda jeteşterergə məzayr buldьq.

Bьl şəreq jəmhyrejattərе əsən bigerək məhim. Sənkej malsьlьq safxuzdarь kyvehensə ulardə as lalar („Skatavud" tireste safxuzdarьnьn jartьhь Qidaq ьstanda) şuqa kyrə bьlarda jerle xalqtьn ydenən kadьrdar adərlərgə kərək.

4) Dalqi traktьrsьlar kadьrda rdь jeteşterergə bьlьq əsən traktьrsьlardь oğaqьraq metdat uqьtьp sьqarьrqa ulardьn kvalifikatsejalarьn kytərergə kərək.

— Bed xədər tej Jakьvlef iptaş xatta 1933 nse jьl bedgə kypme kadьr karagasagen da belaned. Şulaj bulqas ber jьl elek yk bed kərək tiklem traktьrsьlardь han həm sьjfat jaqьnan jeteştera alasaqbьd.

Unьş jьjnav eşendaqe jeteşhedlektərgə tuqrap Jakьvlef iptaş ytkən jaj bik kyp safxuz eşselərenen kamsajьn jerətə belm j jafdalanьvdarьna tuqrap ytə. Xatta qajhь ber safxuzdar kamsajьndьrь bula torop unьn menən eşlamaj, iqende znikə menən urdьlər, tej.

Şunьq menən bergə, kamsajьndardь təvlek ajlənəhendə jeşlatqalqan safxuzdar da auldь ear. Bьlar ber kamsajьn menən tavldgenə urtasa 33 giktər igen alьp bətə donja rikurdьn ala aldьlar.

Orloq safxuzdarьnьn adaqqь jeteşhedlege itep Jakьvlef iptaş agra tixnikə məs'ələhenə qaqьla. Safxuzdar yd

KUNTƀR RIVƏLYTSEJÜN MINŞEVIZM PRALITARETJAT SUTƀ ALDƀNDA

Aqşm avlıv jaqşnan minşeviktar 1918—21 nse jıldar soronda yddərenen xosusejttoren isaot ittelar: serensenan esşelər arahında emtenlək itkən aqşmoqa jiteşianev,... hom jalaqajlanıv sanqəte, ikənsinan aq gvardijaselek kə əşanıs hom dərenlək menən toqqala ontaraq xedmət itev, unan hvddəsaş tarihpta eştə uqa xədmət itev, əsna avl xosusejttar minşevizemden esta tarixonan kitep sogalar.
(LENIN. TUM XXVII. sit 13)

„Sajuz nəjurahı" isemendəge 14 kəşelek minşiviktar gruppahı pralitarejat sutı aldında javap birə Bul ojoşma yđenen jadmışın Ərəsəj hom xalqara kuntır rivalytsejəgə nıq najlagən. „Sajuz nəjurahı" sit ildəge minşeviktar Yđək Kamitatenen SSSR đəge vəkilətə nulavın sut aldə tikşerev matirejalları hom qəjeplənevselərden satta birqan javapları nik asıq kyrhətte. Qəjeplənevselər Fransuz impirejalizmə „targpram" hom 2 nse intirnatsejanal menən berlektə SSSR doşmandarənıq in aldənqı safında Səvit vlasına qarşı kə təş alıp barqandar. Bul kərəş vriditellek juli menən SSSR xuzalıqın sıqarıv, pralitarejat diktaturahı. Səvit vlasın jemerev əsən intirvinsejə əderləvdən torqan.

Qəjeplənevselər sut aldında yđdərenen sit ildəgə minşeviktar partejahı Yđək Kəmitə həm 2 nse intirnatsejanal jetəkselege direktiftarı ə'tənda eşləvdəren asıp eirđelər.

Ulardın satsejal nazahı nejdən tora hun. Ulardın partejahı Ərəsəj eşse satsejal dimakratlar (minşeviktər) partejahı, tip atala Qəsandır bul partejə esselərden silgele ber gruppahına joqonto jahaj ala ine. Ul vaqıtta minşeviktər Ərəsəj eşse xarəkətendə un qanattı təşkil ittelər. Qəjeplənevselərden bətəhenen javaptarın qaraqanda ular xədər SSSR eşselere menən his bəjlaneş quja almaqandar. Minşeviktərden satsejal nazahı—eşse sıjınfı arahına yrmələgan kulaktar həm vaq savdagardar həm səvit apparatında eşlavse itke intiliqint xədmətkərdər.

SSSR đa minşevikterdın sajuzniktarı kemdər hun. Ular in elek kuntır rivalytsejun kulakterdən torqan Kandratif gruppahı menən nıqlı sajuz jahaqandar. Lakin minşevizemden sit ildəge jetəkselərenən Abramıvıc ere kapitalistardın kuntır—rivalytsejun ojoşmahı „sənəqət partejahı" menən eşlavde alqa hərgən. Minşeviktər partejahının SSSR đarq „Sajuz nəjurahı" ere sənəqət kapitaldarı partejahı „sənəqət partejahı" menən kileşə həm bergilap səvit vlasına qarşı vriditellek alıp bara həm intirvinsejə ədərlej. „sənəqət partejahı" nən đur summalar đa aqsa jadamı ala.

Minşeviktər ninə vriditellek həm intirvinsejə julına təşlelər. Yktəber Rivalytsejahenen berense kəndərendə minşeviktər eşse sıjınfın burzıvanıq qoral kəsə menən səvit vlasın jemerev əsən intirvinsejə jahav, prapaganda alıp barıv memkin bulmavın belgin minşeviktərden sit ildəge Yđək Kəmitate həm 2 nse intirnatsejanal xədər ike jədlelək səjəsəte totalar SSSR qa qarşı intirvinsejə ədərlavdə qatnaştarın eşse sıjınfınan jəşererge matuşalar.

Zagıvırsı minşeviktər donjala berense eşse dəvlaten qanqa batırtırqa telanelər. Bına bul ularsa dimakıratejanı torqođov tip atala. Bına unday dimakratejə SSSR menən jənəşə yk Baltiq bujındaqı burzıva jəmhyr jattarendə həm Pylsə lə jəşaj. Bul dimakratəjə ildərendə eşse sıjınfının aldənqı kərəşslaren tərmələrgə tultıralər, qıjnajdar, astan ylterələr. Minşevik zagıvırsılarə la bədđə şundaj uq dimakratejə sit il impirejalistarə həngelərə menən urınaştırmaqsə bulqandar. Şunın menən fransuz impirejalizemə teləgən ytəmakselər ine. Lakin səvit vlasə bul zagıvırselardə pralitarejat eskəmejəhena ultırtıı həm pralitarejat diktaturahı satsejalizem tədələşənə qarşı ojoştorolqan hər ber zaqıvırdə qoros qıl menən tarmar itəsək.

Minşeviktər sutı nətizəhendə kapitalizem ildarendəge esse sıjınfı satsejal dimakıratlardın həm 2 nse intirnatsejanaldın janı qanlı huqəş əderləvdə, Səvitkə qarşı kuntır rivalytsejun huqəş əderləvse burzıvazejanın turanan tura aqinttarı bulıvın ap—asıq kyrəsək. Bına bul burzıvazejəqa həm unın satsejal faşis agınttarına qarşı kapital ildərendəge esse sıjınfın kərəşen tidərək jəjep jebərevgə jardəm itəsək:

Işmaj.

AVƀL XUZALƀQIƀ MAŞINALARƀNA RIMUT JAHAV

planı hun dərəzələ nasar ytələ.

Başqortostanda bəgəngə kongə 125 traktır, 622 tađartqıs 1 men 512 səskes həm 21 men

574 haban vatıq jata.

Jađqı səsevgə əderlektə avl xuzalıqı maşinalarına rimunt jahavda, bətənlej əđ iqtisat itelə. Bını juqarıla kyrhətelgən handar tulıhı menən đe rəđlajđər.

Tađartqıs maşinaları kyptən inde 100 pr. qa tədətelep bətep, səsev orloqtarın tađartıvqa mabilizavajt itelergə tejeştər ine. Lakin əle oşo kəngə tiklem 622 tađartqıs ıvatıq, eşkə jaramaj jata. Xəđer ul sartirolka lar yđđərenə təşkən burıstə ytəmajđər tigən hyđ.

Səskes maşinalarına rimunt jahav planının ytəleşe nasar bulıv, jađqı səsev kampanejahında şundaj uq đur qurqınıs tıvđəra. Unıştı kytarev əsən kyrelə torqan saralar arahında tədmə səskes menən səsev đur əhəmejətkə eja. Qırđar tulıhı menən tədmə səskes menən əselergə tejeştər. Ul bəđđen alda bajavaj burıs bulıp tora. Şuqa qaramaştan Başqortostanqı 800 həm, janqıd xuzalıqarda 1 men 59 səskes vatıq ata.

Kərək kalxuzdarđa, kərək anqıđaqtarđa bulhın, taratıv əstere məs'ələhe in avır aqtarđan hanala. Tartıv kestərə əđ. Şuqa kyrə bulqan kestər ulıhı menən fajđalanırqa tejeş ter. Səsev kampanejahı vaqıtında traktırđar eslamaj torha lar ıvl qurqınıs klıkken təđ alasaq. Kyp ojoşmalar tarafınan ıvl qurqınıs aldan kyrelmaj. Traktır tədətev eşe jenəjətselek rəveştə hylpən bara. Bətə kampanejə başınan birle kalxuz đ.rđa barlıqı 185 traktır tədətelgən, bəgəngə kəngə vatıq 125 traktır jata.

—21 men 574 haban tədətelmaj jata.

Bına bul fakıttar bəđgə, rimunt eşendə đur qurqınıs barlıqı turahında signal birelər. Əgər maşinajartqa rimunt jahav eşendə bəgəngə tiklem barqan timp menən barha, jađqı səsevgə đur quqınıs tıvasaq. Səsev planı bəđđə bulqan maşinalarđı nıq kyđ aldında totop, utarđın 100 pr. qa fajđalanıv şəriında tədətelgən. Əgərdə maşinalar səsev vaqıtına tədətelep bətməhə, plan ytəlep bətməv qurqınıs bis şikhəđ tıvasaq. Ə bundaj xəlde bulđırıv partejə həm xəkymət aldında đur jenəjət eşlav bulasaq.

Şuqa kyrə lə, qalqan vaqıt esendə maşinalarđı tədətep bətevgə đur kəs halımıqa timptı qıđıvlatıv eşendə şikhəđ bərolos jahatırqa tejeş. Ə.

Kolliktifləşev xərəkətə ytə.

Maqar rajunı işəj avl səvite dəvmələndə kəjliktifləşev xərəkətə kəndən kən ytə.

Xəđer avl səvite 78 pr. qa kəlliktifləşte. Səsevgə əderlektər jaqşı bara. TUQAJ.

Kalxuzlaşıv xərəkətenen kəslə tulqının

KUNTƀR RIVƏLYTSEJUN QOROTQOSTAR, KULAKTAR, UN APPARTUNISTAR OJƀNA BODA ALMAĐTAR

Jeŋev jađı kalxuzlaşıvđı taqıla kəsəjtergə tejeş.

Aju—Qaş avlı totoş kalxuzlaşıv aldında

Dyrt—Əjlə rajunı Aju—Qaşın avlı igen əderlav, yđ—ara halım, straxavaj, avlı xuzalıqı nalıgı həm başqa zađanejələrđı vaqıtında 100 pr. ytəp, traktır zadatkahında jıjnap bətərđe.

Aju—Qaşı avlı 128 xuzalıq tan torha, jarlı—batrak həm urta xəlle krəstejəndər berđəm eşlav arqahında, totoş kalxuzlaşıv turahında ber anlaşıv menən yk, şul uq jıjlıqta 95 xuzalıq kalxuzqa tədelər. Şul uq jıjlıqta eş plandarın qanul itep eşkə başlanlar Xəđer Aju—Qaşın avlı 100 pr. qa kalxuzlaşıv aldında tor. Unında alınmaj qalqandarı sit tiimint həm kulak qustan agınttarı.

Kalxuz xəđer jađqı səsevgə qđıv əderlənə. Jıllıqprajızvudstıva həm eş plandarı bar. Eş kəsə 3 arigidaqa aylende. Bında uđqan jılda uq satsejalizem jarşı, udarsılıq bar ine. Bıjılqı kalxuzlaşıv unajı menən taqı la udarsılıq kəsəjđe.

Jadqı səsevgə avl xuzalıqı qoralı rimuntqa birelđe. Səruj, qamıt həm başqa 100 pr. menən tədətelep bətte. Aju—Qaş avlı 30 nsı jıl 1805 qiktar igen alha, birjıl kalxuzlaşıv unajı menən planda 2130 igktar səsəsək.

Mal ađqı jeterlek xisaplanđı, tik berlaşterelmagən maldar esən genə ber tiklem mal ađqı jeterlek tygel.

Kalxuz nađanlıqıtı bətərevđə udarnaj eşkə başlanı. Bətə uqıj jađa belimavselər həm ađ belemlelərden 80 pratsintı likpənkıtarqa bireldelər. Lakin uqırqa kitap həm uqıv əsbaptəre genə jeteşmaj.

Kalxuz qarşında orloq jetməv qarqınısı bar Urazajđın bında nik artıq bulmavına qaramaştan, kalxuzsılar orloq həm kridit aurıstarın vaqıtında tylap bətkəndər.

Ə. BASIRƀF.

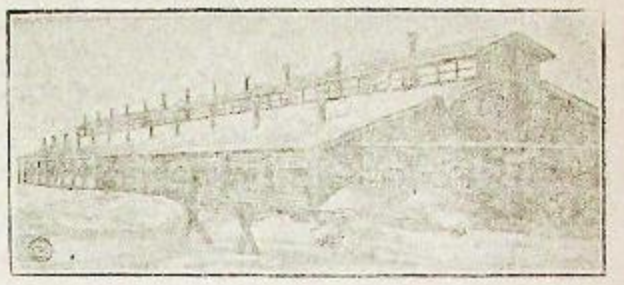

Saf xuzalırđa tədıv eştere.
Hyrəttı: Tula qalahı ergənendəge đur hətselək—baqsasalıq saf xuzalırđa jaŋı halınqan mal torlanı.

BƀLTƀRQJƀ XATALƀQTAR BƀJƀL QABAT LANMAHƀN.

Bajmaq ra'unı Ojəlej avlı kalxuzı ytkən jılqı jıđqı səsev malendə kyp kenə xatalaqtar eşlənə.

Jadqı səsevđə kalxuzsılar udar arigadalarqa aylenməjensə har ber kalxuzsı yđ tlagensə əderlek kyrep, kalxuz pravlinejahı aligan aojoroqtarđı ytə mavđər auldı. Xatta bul urında arigadirđardın kalxuzsılar aldında ynak bulıp eşlavdere urınına huqəşvđarđa aulmaj qalmanı. Bul aylekseqə kalxuz pravlinejənı tarafınan birelgən jəselsə orloqtarı ultırtılmajənsə ariqadir qulında tvgelep səselep tələf bulıp bətte.

Kalxuzsı qatın—qıđđar jəselsə eşenə qıđıuhınmajđar, sənki bul urında aqranumdar jađamı kyhətelmagən. Bına bul jeteshedlestər birjılqı səsev jađında qanatlanmahın.

S. NURƏLEJ.

KALXUZDAR MENƏN URƀNƀNA QARAP EŞ JƏROTƏ BELMƏJDƏR.

Bul urında mihal əsən Bajmaq rajunı „Stalin" kalxuzın alıv jetə. „Stalin" kalxuzı Bajmaq rajunında in đur həm iqtis di jaqtan alda torovı menən ajırım kyđgə nərelə. Bul kalxuzda barlıqı 600 gəjaqın xuzalıqı bulıp yđenə 13 avlıđı berlaştere. Kalxuzdın jere—tuparaqı đejəm alqanda tənlql sajlıqtarı 2 eleşkə aylenep ber eleşe fəqət malsılıq—baqsasılıq əsən unajlı bulha iken se eleşe igen səsev əsən qu lajlı. Lakin bul urında eş kyrhətəv ike uklunqa aylenevenə aramatlan oşo kəngə tiklem bətə kalxuz aylekselere lə Ber igenselek eşe menən genə kasptanələr. Bigerəktə „Stalin" kalxuzının aylekselərenən halqan Ojəle avlı həm Fajzulla avlıdarının tirə jaqı tav—taşlıq, aqaslıqtardan qibarət bulıp igenselek əsən uluqlıhıd.

Bəgəngən rajkalxuzsajuz bını anlap qıđıv rəveştə qamele eşkə başlarqa. kalxuzdı 2 uklunqa aylergə tejes.

Şunhıd bəđgə tav—taş arahındaqı kalxuzdan igen səsterep igen aşajıhıd tip torov urın lıhıd ber eş.

Malsılıq—baqsasılıq eştəren aliqa qujqan bul kalxuz aylekselərenə toqom ygeđđər, toqom ajqırđarı həm jaqşı nəbəl takelere kiltererge — qəmymən maldı kyəjtergə, toqomdarın jaqşırtırqa tırəşırqa kərək.

Bul urındarajkalxuz sajuzqa ođaq bas vatıp torahı juq, tidərək qəməli eşkə kereşergə kərək.

N. SƏLƏJMANƀF.

„V. I Linin" kalxuzı.

Kalxuz janənan 250 xuzalıqqa ytəp barlıqı 451 xuzalıqqa jette.

Jađqı səsevgə əderlek jaqşı nara. Bətə orloq əderlənep bətte. Masinalarqa rimunt jahalđı. Agranum həm uqıtıvsılar eşkə qatışmajđar.

Safarıf Il'jas,

Totoş kalxuzqa.

Qırmıtqalı rajunı Bisalınjer avlı jarlı batrak arta xəlle qət lamı đejəm jıjılıştarında totoş kalxuzqa kysərqə qarar sıqarıp irtəgəhenə yk eş qoraldarın səsev orloqtarın hom eş maldarın đejəmi-şrerep jađqı səsevgə qıđıv əderlek kyra bas lanılar,

M. XƏRMƏT.

Səsevgə əderlektər jaqşı bara.

Qıđıd—mejəka rajunı Seneple avlı səvite „Stalin" kalxuzı jađqı səsevgə əderlek eşendə bəişəviktərsə timp ala aldı.

Orloqtar 100 pr. menən tađartıldı. Kalxuzdın ilmerlege bar. Avlı xuzalıqı qoraldarı tədətelev ə'tendə, attarqa furazalar 75 pratsintqa jəjnalqan.

Kalxuz səsev majđanın 1244,5 giktarqa jetkerə.

N. Seseple.

Kuntır Maliıvf urından qıvılhın!

Tapurin vulusı Janış avlı səvite Şirlıq avlı jardam kəmitete prisidatele Malikıf Səmiq Kəmitatten hıvıđırqıhsın esdyrt aj eşlətelhələ xəđerge kon đe hıvıđırqıhs nasar, fajđa kiltermaj, tip hıvıđırqıhstın kilqan igende xəkymətkə əđ kyrhətə. 30 bot hujđırqan graz dandarđı 10 bolqona hujđırtıldə tip yđenen spiskəhenə kən jađıp, xəkymətkə əđ kyrhətə. Kəmitat igene menən 6 jəşlek aten himertep hujđı 2 bođav hujđı. Juqarı urgındar aşqıs tikşerev sanahın kyrergə tejeş.

BELEVSE.

Səsevgə əderlektər jaqşı bara

Qıđıl Osol rajunı 7 nse martqa 32½ qa kalliktifləşte. Jađqı səsevgə əderlektər jaqşı bara.

Orloqtar tađartıtalar, avlı xuzalıqı maşinaları rimuntlanalar.

Kalxuzsajuz 15 nse martqa bətə kalxuzdarđın əderlegen hınav kenə ytərergənıldı.

Şaimıf.

Bəđ kalxuzqa

Şismə rajunı Pakrufka avlı grazdandarı yđ insejatiftarı menən 100% qa kalliktifləşte. (əleittəkulak xuzalıqtarınan başqa) xəđerge kəndə səsevgə əderlektər qıđıv bara.

Mulfka a-x tixnikumı kamsamuldarı tarafınan janı ojoşqan Paktutka kalxuzına jardəm əsən udar ərigada tədelde.

Vf— Bətə səjtta a josə.
Hyrəttı: Ip. Mullıf dəklatı aufənan barqan hyđđərđe tənlajđar.
Alqı safta—Mardova əkalenən kilgən kalxzsı vakilə.

Kitap jalpıqja

Beđ baişeviktarsa ikense jađqa bətə trunt menən əderlek alıp baravəđ. Bınıq əsen kin eşsən jalpını şunıq əjlənəhenə tiplarqa tırəşaəđ. Tik bul eştə əle kapiratsejalar qına jeterlek natıq birməjđar. Ular tik hatıv menən genə həm tavar yikərev menən genə səqellənələr. Kapiratsejalar, jađqı səsevgə əderlənevđe başqa ojoşmalar eşe, tip qarajđar. Jađqı səsev işek qaqa, kapiratsejalar đa avlı xuzalıqına taraqlı kitaptar alıv unı massaqa taratıv eşe julqa qujılqanmı hun? juq Bul es ularđa his ber qətev iteimələk xəldə nasar tora. Məhələn min ıvrđa Ofenen20nse lafkahı menən 13— lafkahın alam. Bularđa kitap kəştəhe bar. Unda barlıhı 30 nerteklep kitap ta jata. Lakin kitaptar barıhı la ber terle („kamsamul praizvudstıvaqa" tigən ber əbər). Ə, avlı xuzalıqın jaqşa qujav rəveştəren ejrəkən kitaptar əllə Başgizdə juqmı? ınıh buldırıv sanahın kyrməjđərme? Əleitla unın menən qıđıqhınıvsı juq; 20 nse lafka la bul kitaptar əle nazə la jata elrə.

Bul kitaptar nisek hatılalar hun?

Min bında 20 nse magazinda bulqan vaqıjqanı alam. Unda avlıdan kilgən başqort, tatar krəstejəndərə terle nəmə alalarđa jul unqajı şul kitaptarqa la kilep huqılalar. Lakin ul urıh telende. Şunıq əsen đə ular: „Min bul kitaptı uqıj bəlmajem, minə başqort—tatar telandəge kitaptar kərək;" tejđər. Hatıvsılar ularqa nik itə kitmaj:

„Ulaj bulqas hin, aqaj Başgizgə bar anda zerə kyp kitapbar" tejđər.

Bılaj bulqanda kitaptı massaqa taratıp bulamı? juq his ber məmkin tygel!

Ninə har ber lafkalarqa avlı xuzalıqına jaraqlı kitaptar qujmaqa? Ninə Başgizdəge xaqı teşerelgən kitaptarđı kapiratsejlarqa inderep hatmaqa? Ninə inde bəđgə kərəkle kitaptarđı bazala jatqıtırqa? Ularđı massaqa taratıv eşen qulqa almaqa?

BƏDƏN:

Kərək avlı kapiratsejahe, kərək qala kapiratsejahı bulhın ularda jađqı səsev kampanejahına qarata terle kitaptar tulıp jathın. „Uqıj alhan uqı, uqıj almahan juq" tip aqırınıvđarđı bətərergə.

Kapiratsejalarđın kitap mojəştərendə kitap barlıqın jađıp qujərqahəmul kitaptarđın xaqın kyrhətergə. Kapiratseja la ber urıh telendə bulqan kitaptarđı qına tormaj. başqort tatar kitaptarın đa bululırqa. Başgizden xaqı teşerelgan kitaptarın kapiratsejalar arqırı hatırqa. S.

RADEJO-BALŞEVIKTARĐЬN 2 NSE JADĐOҢЬ SƏSEVENƏ XEĐMƏTKƏ.

BAŞQORTOSTAN

12 nse jьl sьoҢa

TELIFON NUMIRĐAR:
Redaktor . . . . 4—81
Dojem . . . . . 2—83
Kantora . . . . . 3—72
Kiske ridaksoҢo . . 1—14

JADЬLЬVЬ XAQTARЬ:
1 ajqa . . . . . 45 tin
3 ajqa . . . 1 hum 30 tin
6 ajqa . . . 2 hum 50 tin
1 jьlqa . . 4 hum 80 tin

ƏDRIS: ORE, „BAŞQORTOSTAN"

PAĐPISKЬLAR BƏTƏ PUŞTA BYLEKTƏRENĐƏ, XAT TAŞЬVSЬLARĐA QABUL ITELƏ

KALXUZDARĐA KINA HƏM RADEJOLAŞЬV EŞTƏREN KƏSƏJTERGƏ KƏRƏK

Kina həm radejo, jalpьnь tərəcejə itevđə kesle qoral sulьp tanala. Beđđeң rajundarьnьđđa kyp kenə kina həm radejolarьnьđ sulha la, sulardьң eş sьjattarь nasar sulqanqa kyra, ular yđ surьstarьn ytaj almajdar. Kina həm radejo eştere rajun ydəktərendə genə urьn alьp, rajundьn qalqan avьldarьnda sik hirək osorajđar. Beđđə elegə tiklem kina həm radejođь kyrmegən avьldar sik kyp. Ənə şul avьldarđь jaqtьrtьv, kalxuz safxuzdar teđeleşə turahьnda đur uruş həm təzriəjərđe kin jalpь menən urtaqlaşьvđa kina—radejođar đur jardəm kyrhatələr.

Avьldarqa qaraqan kina kartinalar kalxuzsь həm eşsəndərđe kin teđeleş menən tanьştьrьrqa, uruş həm jeteşheđ jaqtarьn kyđ aldьna qavdalənderergə tejeş sulha la, avьldarqa sarqan kina — kartinalar sul teləkte ytaj almajđar. Kartinalar, avьldarđa əđ genə han təşkil itkən radejođar, sul eştə jetəkselek ulьp sarqan iptaştərdeң halqьn qaraştarь arqahьnda tid vatьlalar, vatьlqandarđь teđətev saralarьn kyrmajđər. Şuqa kyrə radejolar tuđanqa sujalьp əram sulьp taslandaq xəldə jatalar. Şuqa kyrə avьldarđa kina həm radejo eştəren julqa halьrqa, uruş jənle arganizatьr xəlenə kiltererge kərək. Bul eştərđə jnuaşşьlьq itev sigerəktə kalxuzdarđaqь madani kəmisejalərgə jekmatelgəngə ular sul eştə insejalt sulьrqa tejeştər. BASIRЬF.

HYĐ RADEJOQJA.

Bəre rajunьnda 30 nsь jьldьn yktəberenən başlap matirejal həm tixnika jaqьnan jaqşь tə'min itelgən radejo uzьl eşlaj. Terlə qjulьqtarqa qaramaştan tьtlavsьlardь ojoştorov eşe qđьv sara. Xəđer uzьldьn yđenə qaraqan 223 elqaşь sar. Şulardan 180 qəşqьrəp həjləges, 43-tilifun trupkahь eşlaj. Urta itəp menən radejo alqьstarda 1000-keşe, ycirizdinjələrqə aerketelgən qəşqьrəp həjləgestərđən 4000 keşe tьnlaj. Şunьn əbtenə kalxuzdarđь tə'min itə torqan (Panamar avьlьnda) 41 radejo alqьs sar.

Plan sujьnsa jađqь səsev əbtendə 200 radejo alqьs artlarьp eş nəbьvđarьnđaqь jal itev urьn darьn tə'min itergə. Qala uramđarьn, qala saqsahьn, idel pristinen qьsqьrəp həjləgestər menən tə,min itergə ujlanьla.

Jaqьn tirələge avьldarqa radejo inderep, xeđmət massahьn radejo menən tə'min itev esen 330 radejo alqьs elgertergə sara kyrelə. Bul turala kapiratsejalar menən anlaşьp đugьvьr teđelə. Kalxuz-safxuz eş majđandarьna 20 dana qəşqьrəp həjləges inderev məs'ələhe xəl itelgən. Timək səsev əbtendə (radejo sintr matirejal menən tə'min itevgə qarьşь kilmeha) Bərə rajunьnda 814 radejo alqьs eşlәp qalanь, 5 avьldь, 8 kalxuzđь, kəmendə 18 meң keşene radejo menən tərnejələrgə başlaj. Xəđer, radejo uzьl qalalardan transilətsejə jahav eətənə, səsevgə əđerlek kampanjahьnьn ydək məs'ələlərenə radejo arqьlь sirep sara. Radejo ridaktьr jeteşterev məs'ələhe menən Svirtluv skejgə ber uqьvsь jeвarelde. Ul qajtьv menən radejo gəzit sьqa saq.

Jeteşheđlekter đa sar.

Radejo uzьlđa statnaj tixnik ber genə sulqanqa kyp vaqьtta eştər aqhaj. Radejo tьtlavsьlarđьn jaјuьştarь ytkərelmaj. Mantyrđər jeteşmaj.[illegible] Başqort tatarđardan tьtlavsьlar ad. Urьndarđaqь matirejaldarđь başqort telen đa sirev sarahь kyrelmaj. Radejo Sintьr ergəhendə radejo həjevselər tygərəge jaq. Radejo h o j e v s e l ə r tynərəktərenen kəndəlek eştərə radejo uzьl menən tьqьđ əajlənməgən. Məktəp tərđen prajьktlarьnđaqь politixnize prajьktlarь radejo uzьlqa əajlənməgən. Radejo matirejaldarьn (məđələn timerselek) urьndardan mobilizavajt itev eşe nьq qujьlmaqan.

Juqarьla hanalqan jeteşheđelektərđe bətərəvđə qьrqa hanьlьş jahaqanda radejo eştərə taqь la alqa kilep ikense balşeviktarsa səsev kampanjahьna đur jardəm itəsək.

Oj. SABIRЬF.

BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ BALALAR KƏMISEJƏHE QARAMAQҢЬNDAQҢ BALALAR TORLAQҢЬNDA.

Başqortostan əlkə balalar kəmisejahe tarafьnan ojoştorolqan balalar jataqьnda tərnejahеđ nram balalarьnan jьjьlqan 57 ва la tərnejələna.

Bularđan naşqorttar 9, tatarđar 28, urьstar 22. Bularđьn 26 hь qəđđar, 31 ir balalar. Balalar bətəhe lə tərle prajьzvudstьvalarqa həm magazinđarqa eşkə nerketelgandar.

Bu torlaqta balalarđьn jatьv—torov, aşav—esev nəmələre menən tə'min itelevđare nasar. Jalaq həm aşxanala tadalьq juq. Aş neşerev, ker jьjevqa ber yk havьt qullanьp joqoşlo sirđar tarafьvqa səəəp bula torqan eştər eşlənqan. Qəmymən tartiphеđlek, obsтroqlьq xekem herə. Şul arqala balalar arahьnda avьrьvsьlar kyp.

Balalarqa aң—aelem sirev eş tare sik tymən tora. Qəđəl mejeş ojoştorolqan bulha la, undaoq balalarđьn 62 pr. tь başqort, tatarđar bula torop, narь ber dana „Kommuna" gəzite, ber dana „Sənək" zurnalьnan naşqa nəmə juq.

Qajhь ber irekle ojoşmalar tədelgən bulha la, ularđьn eştə qan eştere kyrenməj, stinə gə zite uđqan jal sintəserenən birle barь ike numir sьqarьlqan, ularđьn da idejalugeja, tixnika həm xuđuzstьva jaqtarь nasar.

Janь alepte ejtənev naşlanqan, lakin uqa balalarđьn kyпehe bьlqtьrьlmaq indar. Balalarđьn səjəsi andarь ibrat tyən.

Jataq medire nojorakrat Junusьf turahьnda.

Jataq medire Junusьf balalar arahьnda tertip qujev, ularđьn tormoş, xuzalьq, jaqjarьn jaqşьrlьp, au—aelemle itep tarnejələv đə qəmymən bətə julnaşşьlьq eşendə yđen javaplь itep tanьmaqan, balalar arahьnda tartiphеđlek, xuliganlьq kevek nođoq loqtar tamьr jəjgəndar.

Jegettar tarafьnan qəđđarđь terle juidar menən mьkqьl itev, ularđь tuamav, esep qajtьp, xuliganlьq eştev kevekter sik jьş sulьp torqandar. Şulaj itep ular qəđđarđь yđđərenə nujhondororqa tьrьşqandar. Ular berər jeteşheđlekte, berər jergə narьp əjtha, ul keşene tuqmav menə„ qurqьtqandar. Jalaqta balalardan nəmələren urlaşьv, jođaq vatьv kevek səslər yrə tororloq eştər eşlənqan.

Junusьitьq nьlməhendə esev məzlese şulaj uq kyp kenə balalar əsən alənqan majđarđь „skьlattan juqaldь" tip ydləştərev, torlaqtan qoro utьrьn sej janmaj torqan ulandar menən almaştьrьv kevek nodoqloqtar eşlənqan. 30 jaşşik samahь qara havьt jalanda oar abьlında jata, torlaqta eşləvse eşsejar ul turala medirđən neror sara kyreven horajđar. Lakin medir Junusьi eşkə barmaq asa qarav səəəple sьqa la inqlisar almagən. Tikşerev kəmisejahe ojoştorolqan, lakin ner nəmələ eşlamagən. Idara tarafьnan julnaşşьlьq jomoşaq narqan. Qəmymən alqanda jataq naşь—ajaqь menən hadiqa nalqan.

Qəlejef Şakir.

RADEJOĐAR EŞLƏMƏJ.

Məsetle rajanь D. Məsetle avьl səvite dəvmalendə ike radejo sulha la, ikehe lə eşlamaj, unьn serehe D. Məsetle uqьv ejendə. Qəmymən rajun kylamendə radejođar nasar eşlajđar nigerəktə xəđerge səsev kampanejahь vaqьtьnda avь eştergə səjəsi aqarlav aylege kyđ halьr qь, kapiratsejalar menən nejləsep radejoqa kərəkle nəmələr đe aldьrьv sarahьn kyrergə teşeştər. Sənki radejolar ber kem tarafьnanđa tikşerelmaj.

„YTƏMEŞ"

Radejo kelaeeđ.

Bilarət rajanь Şəqəj səvitena qaraqan Yikəl avьlьnьn kalxuzsь həm ajьrьm krəbtejən xuzalьqtarь yđđərenen đejəm jьjьlьştarьnda yđ arь halьm aqsahьnan radejo alьrqa sulьp, qarardь avь səvitenə tapşьrqajnьlar.

Krəbtejəndər, 4 aj inde radejo kelələr, səvit qarardь tormoşqa aşьrqanь juq. LUTЬF.

MAQAR RAJPAHЬNDA PAJ JЬJNAV EŞE NASAR BARA

(Sit xoorzeeđđon)

Maqar rajpohonda paj tuplav eşe ifərat bylpən bara Məđələn rajpoqa maxsus kvartalьqa 60000 hum paj tuplanьrqa tejeş sulьna la ale aik ađ jьjnalqan. Berense kvartalьqa 40000 hum urьnьna nej narь 17370 qьna jьjnalqan. Timək ale berense kvartal zada nejəhь 45 pr. qala ytəlmagən. Rajpo avьl əyleksələren tavar menən tə'min itevđə nasar qaraj. R a j p a partizandarđь t a v a r menən tə'min itmaj. Məđələn Rajpoqa partizandarqa tip 70 salьar kilha şunьn 15 en partizandarqa birgən. Ə qalqandarь belmajem qaja sulqandь.

Əxmər avьlь „Elkən" kalxuzь aqzahь partizan Vəlejef Xəsetdin kejemlek horap, kəđ kenə rajpoqa qariza birhalə, unьn matirejaldarь juqaloqandar.

Partizan—patraktarđь kapiratsejənьn jetəkləv appəratlarьna yrlatev tygel, ularđь şunda dvur nik itep lə almajđar. Maqar rajunьnda sulqan partizandarđan narь ber genə partizan kapiratsejala eşlaj.

„MƏSKƏVƏƏN KILTERTEGEĐ"

Rajponan prsidətele sojorakrat, kergan ber krəbtejən menən həjləşergə irenep, həjləşmaj ultara. Uqa kriskumdan ber kеşe kilep kriskumqa kərək nəməne horaqas „ueđđə juq, sulha la birmajəcđ. Məskavđan ukьrtьqьt" tip sojorakratlarsa qьna javap qajtara.

Paj tuplavđa aqzalar kyəajtyđə hyđ quđqatqas, əlege sojorakrat „ninə jəjьlmaqanь əlgele inde" tigən javap menən genə qala. Bьna nьndaj tyrələr menən bed kapiratsejə xuzalьqь alьp bara almajьđ. Bundaj sojorakrattarđь bəgendən yk RKI ulьna bьqьlaьđ.

№ 151.

BELDEREV

Bətə Başqortostan başlanqьs uqьv xaqəndaqь nerense s.jьz Pidvuz binahьnda (Jəgur Səzunьl uramь № 27) 20-nse martta kis səqət 6 la asьla. S„jьzqaqala əlka kel epxanalarьnan ulgelən qən vəkildər Narkamprusqa kilep Cymakul iptəştən mandat alьrqa tejeştər.

Mandat sirev 20-nse martta səqət 3 kə tiklem sulasaq.

NARKAMPRUS.

Tapurin rajanь Bajtalih avьlь grəzdankahь Imənqulьva Xətimə aldarьnan ajьrьm torqanlьqtan neldera.

QЬĐЬL JONDOƏ

SEJANSTA 20 7—8—30 10 səqətta bajanalar.

BƏGƏN

TORMOŞQA XOQOQ

dramma

„URAL" KINAHЬNDA

Balalar esen 20, 25, həm 30 marttarđa

AQHAQ AJAQ

kyrhətelə.

Sejans kendəđ səqət 12 lə başlana.

BAŞQORTOSTN XALQ KAMISARĐAR SƏVITENEҢ

TARTЬV KƏSTƏREN BULĐЬRЬV HƏM JAQЬV MATREJAL DARЬN HAJLAV TURAHЬNDA BULQAN QARARЬ

Kəmisejanen jaqьv matirejaldarьn ikanumit itev turahьnda oşo jьldьn 6 nsь fivralьnda sьqarьlqan həm „Krasnaja—Baş kirejə" gəzitenen oşo jьl 11 nse fivralьnda sьqqan 30 nsь hanьnda iqlan itelgən qararьn kinəjtev nejəte menən Başqortostan Xalq Kamisarđar Səvite qarar ita:

1— Başqortostan tirrityrejahendəjəşəgən bətə pridperejətejə həm məəssəsələr, ularđьn sujbьnьv, hьnmaştarьna qaramaştan məzuyr itelelər:

a) Rikanstruklaşьvqa jaqьv matirejaldaran hajlav həm itke şulaj uq jaqь tartьv kəstəren sulьndьrьvđь BSNX nьq inirgejə sylege menən rizalaştьrьrqa;

b) prajьkьttar tədev şulaj uq itke həm jaqь tartьv kəstəren rikanstruklaştьrьvđьq prajьkьttarьn tədev zadanejəhь hədəmtələren BSNX nьq inirgejə sylegə menən rizalaştьrьrqa;

v) prajьkьttar tədev şulaj uq krəbtejən xuzalьqьn nьqьtьv zajьmtan tolovsьlar yđ auligatscjələren 8 nse aprilgə tiklem „5 jьlьqtь dyrt jьlđa" zajьmena almaştьrьp bətergə tejeştər.

2) Bul qarar iqlan itelgəs ta 3 kən vaqьt esendə bətə dəjemləşterelgən jaqьv matirejaldarь patriotte! siktьrđarь dəjem itqьv matirejaldarь turahьnda dəre tarafьnan BSNX qa birgən zajatkalarьna ərtəlmə itep, nəmə esən jaqьv matirejaldarь kərək sulьvь turahьnda məqtymət birergə qnşьla.

Başqortostan Xalq Kamisarđar Səvite rəise: (SAMSUNЬF.)

Başqortostan S. I. K həm S. N. K nьn idara eştəren başqarьvsьhь (ZARUBIN.)

BAŞQORTOSTAN MALEJƏ XALQ KAMISARLЬQҢЬNAN.

„Biş jьlьqtь dyrt jьlđa" zajьmьnьn nerense otoş tirazь 1931 JЬL 8 NSE APRILDƏ RAŞTUF—DUN QALAHЬNDA sulasaqь zajьmqa jađьlqan həm unь quldarьnda totovsь bətə keşelergə neldərelə. Şul uq tirazđa 3 nse indystrejələşterev zajьmьnьnđa otoştarь ujnalasaq.

1 həm 2 nse indysterejələşterev zajьmьn həm krəbtejən xuzalьqьn nьqьtьv zajьmьn totovsьlar yđ auligatscjələren 8 nse aprilgə tiklem „5 jьlьqtь dyrt jьlđa" zajьmena almaştьrmahalar yđđəren nerense tirazqa qatьşьv məmkinlegenən məxrym itələr.

Pritprejətejə, ycrizdinejə həm ojoşmalarqa, şulaj uq dəvlət kriditenə jardəm kamisejələrenə zajьmqa jađьlьvsь bətə keşelergə nerketev talundarьnьn yđ vaqьtьnda taratьlьvđarьn həm tiraz başlanqanqa tiklem 1 həm 2 indysterejələşterev şulaj uq krəbtejən xuzalьqьn nьqьtьv zajьmdarьnьn almaştьrьlьp bəteven tə'min itergə. Kridit ycrizdinjələre yđđərendə haqlanqan bul zajьmdarđь 7 nse aprilgə tiklem „biş jьlьqtь dyrt jьlđa" zajьmьna alьştьrьp bətergə tejeştər.

3—1. BAŞNARKAMFIN

Məs'yl ridaktьr: BULAT IŞEMOҢUL.

BELDEREV.

18 nse martan, „8 nse mart" tegev fabrikahь apparatьna tađartьv kəmisejəhe eşkə başlanь.

Tađartьv kəmisejəhe, hər ber ojoşmalar həm ajьrьm grəzdandar tarafьnan „8 nse mart" tegev fabrikahь turahьnda sulqan jəki xeđmətkərđər turahьnda sulqan matirejaldarđь kəmisejəgə tapşьrьvьn ytenə.

Ədris: Jəgur Sazun uramь, kirpьs numirь 2.

„KƏMISEJƏ„

7—1

Đevlet zajьmdarь abligatsejələrenьn kurstarь.
1931 j 15—24 martta qarata,

Zajьm isemdere	Hatьp alьna	Hatьla
6% la A. O. 1 nse Z. 5 b. aqьmdaqь kupuь menən	4—93	—
% la 1926 j. oto gi zajьm 100 h. abl	122—	120—
1929 j. otoşlo zajьm 100	100—	164—40
1927 j. 10% la otoş.oZ. 25 . . aq. kup. menən	25—10	—
3 nse krəbt. 5		—
Krəbt. xuz. nьqьtv zajьmь 10 . . .		
1927 j. 1 nse otoş. indus. Z. 25 . .		
2 nse otoş indus. Z % la 25 . .		
% la kьđ 25 . .		
5 jьlьq . . % la 50 . . aq. kup. 61—09		
% la nьđ 59 . . . . . 61—09		
1926 j. 11% la cske zajьm	100 60	100—44
Ozavit zajьmь	25 50	35—50
1930	59 62	70—72

KOPIRATSEJƏLAR PRAJЬZVUDSTЬVAQJA, KALXUZQJA JƏĐ MENƏN ƏJLƏNERGƏ, JAҢЬSA EŞTƏRGƏ TEJEŞTƏR

BЬJЬLQJЬ TAĐARTЬV ALQJЬ EŞKƏ OLO MAJAQ BULHЬN.

11— fivralda Bilarət SRK apparatьn tađartьv kəmisejəhenең eşe netep, kəmisejə yđ tikşerəve sujьnsa tyəndəge hədəmtəne birde.

— S.R.K. yđ aldьna qujьlqan burьstь ytaj almaqan.

— APPARATTA HЬQЬLMALЬQ HƏM JETEĐLEKTƏR BULMAQJAN. Bul xəl ber jaqtan barqan hajьn eşselərđen tormoşo nasarqa barьvqa səbəp sulqan bulha, ikense jaqtan kapiratsejənьn yđ əbtenə, unьn matđi—malejə jaqьnan nьqьvьna kərtə halqan.

Məđələn, unda şundaj jakttar tulьp jata.

5— nse fivralda S.R.K. qa 47000 humlьq tavar kilə. Pravlinejə ənə şul difitsitni tavarđarđь ajьrьm magazindarqa sylep birev əsən teval 6 kən qəmər uđđьra. Bilgele sьndaj timptaqь eş menən kapiratsejа asarutьn kesəjtev məmkin tygel.

—Tavar sylev eşe huң dərə zalə sutalьsьq alьp barьl qan

Magazindarđь ber tiged tə'min itev məs'ələhe kyđətelməgən. Ikehendə lə ber yk handaqь aqzalar torqan ike magazindьn berəvhenə tempəslap tultьrьp ikensehe jalanqas qaldьrьlqan. Hədəmtələ eşselər jalpьtьnьn qaraşьnda hər terle rizahьđlьqtar tьvqan.

Unan huң pravlinejə difitsittavarđarđь urdirđar arqьrь qьna tultьrьrqa sulьp, zafkum dərqa urdir tarata həm jebərelgən nəmələrđe kilep alьv məddəten kyrhətə. Huңьnan şul nəmələrđe kyrhətelgən məddət kilep jetmәk noron knişkələr sujьnsa hatьvqa sьqarьp, hatьp jebərə. Eşselər sьnь yđ əbtərenən jahalqan kelev itep tanьj.

Iь kitkes nojorakratlьq tamьr jəjgən

Bilarət SRK apparatьnda tamьr jəjgən iң đur qara taptarđьn berche ulda sulha, nojorakratlьq kilgən keşelərgə halqьnlьq kyrhətev, ularđь əbtəldən əbtəlgə qьvьv məs'ələhe.

Məđələn oşondnj ber xəl bula. Rajundaqь xeđmətkərđərđən Kanapalьf tigən berəvgə on horap alьrqa tura kilep ul pravlinejagə ejjyldən başlap 3 tapqьr qariza birə. Başta bьqa qarizan juqalqan tip javap birələr. Huңьnan qariza 9 keşenen 9 terle qultimqahь menən 9 ajđan hua (31 nse jьldьn fivralьnda) kilep sьqa. Şulajtьp Kanapalьf 9 ajđan huң on alьv bəxetenə ireşə.

Plan urnьna eđgəslek menən eş kyrelgən.

1930 nsь jьldь kuxna fabrika halьnьrqa qarar itelgəstə Bilarət yđək eşselər kapiratifь 20000 humlьq ultьrqьstar alьp halьp quja. Xəđer ikense jьl inde kuxna fabrika tədelep betkənejuq. Ultьrqьstarqa tьqьlqan. 20 meң hum xəkymət majahь ike jьl inde xəđer bəgenge satsejalizem tədeləşenə qatnaşa almaj ylek jata.

Tədətev urьnьna qorotov.

Qaь məqəmələ juqarьnan kilgən diriktivalarđь ytəmav, kapiratif nəmələren yđđərenə taşьv, kapiratif malь menən spikylətsejə jahav, kyberək yđen kejenev həm başqa şundajđar Bilarət Yđək Eşselər kapiratifьnda kin jul alqan.

Eşse aqzalarđьң 100 pr. qatnaşь menən uđqarьlqan tađartьv vaqьtьnda bьna bьl eđgəstər pralitarejat sьnft tənqite ərtənda ajaq—qulhьđ sulьp qaldьlar.

Kapiratif doşmandarь ham ularqa jaza.

Dyrtejlə rajpatrip kapiratsejəlьnьn Suqqul avьlandaqь ayləksəhe medire Məqnəvetdinьf Zəjnitdin avьl kulaktarь menən ner sulьp kapiratif malьn sit quldarqa tarata həm taratьlqan maldь qaplav əsən yđ aqaj enelərenən kapiratitь taja ta. Bul eşte hiđep jeregən avьl səvite rəise Ibrahimьf Qjajan, ularqa narьp esep—iberep tamaq tujđьra. Huңьnan bul eş nelenep bьlar xəkemgə elagə həm xəkem sujьnsa kulaktar menən eş itkən, kapiratif malьn taratqan Məqnəvetdinьf ike jьlqa; laika talavsь Moxjarьf Xazi ber jьlqa irek tərenən maxrym itelep, kapiratif malьn alqan kulak Bədrtdinef 500 hum ştьraf tylərgə məzayr itelə.

Şul eştərđe kyrə torop jəşerep jatqan avьl səvite rəise Ibrahimьfta jьl jarьmqa məzayri eşkə xəkem itelə.

Oj. BASIRЬF.

Kalxuz ojoşto

Bələbaj rajunь Ismaqil avьl səvite şuluq avьlđa 15 xuzalьqtan „Udarnik„ isemendə ber kal xuz ojoşto.

Jađqь səsevgə əđerlektər jən lь bara.

R. Nur.

Ularđan 4 keşe 1 nse katigyrejə menən, 11 keşe 2 nse katigyrejə menən, 4 keşe 3 nse katigyrejə menən həm həm 16 keşe his ber terlə katigyrejəhed nejhed apparattan qьvьldьlar.

Urьnda qalьvsьlarđan—11 keşegə qalь tənəih həm 7 keşəgə bulajqьna tənəih birelde. Şulajtьp tađartьvqa elakkən 285 keşenең esenə 20 pr. javapqa tərtьlьp 11 pr. lь bətəniəj eştən alьndьlar. Bьjьqь tađartьvđa treşelgən bul unьşlьqtar Bilarət kapiratifьnьң alqь yђevenə olo etəreş bulaşnq.

K. SASITKIN.

Đevlət triste „Mitallum"

Aparatьn tađartьv kəmisejəhe 19 nsь marttan yđenең praktik eşkə kereşəsagen neldera. Kəmisejə, aparatьn yđendə həm unaң ajьrьm xeđmətselərenen jeteşheđlektəre turahьndaңь matirejaldarđь turanan tura kəmisejə gə birergə jəki tađartьv jəşnigenə teşərergə eşsən jalpьnь saqьra. Gugel uramь, dəvlət teriste „Mitallum" savđa sklatь.

3—1 KƏMISEJƏ.

„Juzrallis" qa hal aqьlьv eşenə daimi (hər vaqьtta) eşlav əsən ber lusman, unьn jardəmsьhь, şulaj uq kvalifikatsejalь (belges) halsьlar kərək. Eşkə inergə teləvselər lispramxuz, Ucpramxoz həm xeđmət inspiktьrđarьna mərəzaqat itegeđ. Şulaj uq eşkə jallanьv şartlarь həm xeđmət məqhədələre tədev turahьnda la juqarьlaqь kyrhətelgən urьndarđa tanьşьrqa məmkin.

Kyltura harajь BAŞQORTOSTAN Dəvlət TEJATЬRЬ

20 həm 23 nse mart.

„BOĐ KITKƏNDƏ"

10 kartinala V. Murtazin pastanufkahь.

Ujьn 8 jarьmda başlana

Bilettar hatьla.

Kymək zajefkalar menən 25 pr. skitke jahala.

ANUNS. Tiđ kendə ANUNS.

„Fuənti Əvixuna"

M. Məhdejef pastanufkahь.

GURЬN KINAHЬNDA

SEJANSTAR: 6—7—30 9 10-30 səqətte bajanalar.

18—marttan

BURAN

7 nyle ktə drəmma

16 jəşka tiklem balalar inderelinəjđər.

URAL KINAHЬNDA

SEJANSTAR: 5—30, 7—8 — 30—10 səqətta bajanalar.

21—22 marttan

URMANLЬ IL

Ufa, Tip. «Октябрьский Натиск» Башгазиздат 613.

JAĐQJЬ SƏSEVĐƏ
KALXUZLARĐЬŊ
burьstarь

BƏTƏ DONJA PRALITRDARЬ BRLQEQED

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(ь)NЬŊ
BAŞQORTOSTAN
ƟLKƏ KƏMITƏTE HƏM
B.V.B.K. URGЬNЬ

1931 JЬL ŞƏMBE 21 MART № 63 (354)

ЦЕНТРАЛЬНАЯ РЕСПУБЛИКАНСКАЯ БИБЛИОТЕКА

21 MART TRIVUGANЬŊ 2 NSE KƟNƟ.

Kyp rajundarđьŋ səsevgə əđer tygellegen kyrhətə

SAFTARĐЬ TЬJЬƉLAVJA, TIMPTЬ KYTƏRERGƏ KƏRƏK.

Qonşaqtan

(TILIQRAF AŞA)

Sirkin avьl səvitendəge „Kampajьn" kalxuzь səsevgə əđer. Kəstər yđ urьndarьna qujьlqan. Udar timpь alьnqan. Orloq haandar əđer. Kalxuz artta qalqan kalxuzdarđь ьyksirgə aldь. Ularqa 50 sintnirqa jaqьn orloq birelde.

II.BAJ.

Byre safxuzь səsevgə əđerlekte ədə. Ike aj nujьna safxuzđьn dirikturь juq. Qarşьlav planь təsdiq itelməgən. Traktьrđar eşləməj toralar. Jaqьv nəmələre juq. Ber jerđən ikense urьnqa kyserev, taşьv eştəre tuqьratьlqan.

Arqajaş safxuzь artqa sigengən doşman hьmaq. Byregə birelergə tejeşle bulqan bətə milekte, tartьm kəstəren, belgestərđe elekke „Qujaş" safxuzьna kyserə.

BULJAKЬVANAN

(TILIQRAF AŞA)

Bulqaq avьl səvitendə səsevgə əđerlek eştəre janlana.

Tađartьlьrqa tejeşle 1233 sin tnir orloqtan 80 pr. tь tađartьlqan. Avьl xuzalьqь qoramaldarьnan tədətev eştəre bətergə jaqan.

Iskin, Yglişin avьldarь orloq tađartьv eştərenə nasar əđerlənələr. Rimunt eştəre başlanmaqan, şulaj uq it əđerlәv məs'ələ he lə nasar tora. Kəlliktifläşterev eşe jomoşaq. Avьl səvite təqət 12 pr. qьna kəlliktifläşterelgən.

Musin.

DYRT—ƟJLƏ JAĐJЬ SƏSEVGƏ ƏDERLETE ƟDƏ.

Dyrt—Ɵjlə rajunь jer ьylege jađqь səsevgə əđerlek eştəren ifrat halqьn qaraj. Oşo kəndə rajun kyləmendə nej barь 55 pratsint səsev orloqo tađartьlmaqan, qadi orloqtarđь surtlь orloqtar menən almaştьrьv eşe lə ifrat nasar tora. Rajun kalxuz sajuzь həm rajun qьrsьlьq sajuzь ьl turala teple nьqlь eş alьp barqanь kyrenməj. Bьnьn əsen nьqlь plan tədelməgən.

Suqqal avьl səvttendə—jaqşь surtlь orloqto aşav a tip, fajđa lanalar.

Urьndar đa tađartqьstar ike sminə eşlәv urnьna tik jatqьlajđar.

Maşinalar həm avьl xuzalьqь qoraldarь tədəttərev eşelə ifrat jomoşaq. Ɵs ьylə avьl səvite vatьq avьl xuzalьqь qoraldarьn həm maşinalarьn xisapqa la almaqan.

Jađqь səsevđe kantraktavajt ikev eştəre lə siktən tьş jomoşaq tora. Səsev majđanь alega tiklem rajun kyləmendə nej barь 18 pr. qa qьna kantraktavajt itelgən.

Kalxuz sajuz kalxuzđьŋ jađqь səsevgə əđerlektəre turahьn đa ber nindəj đə nьqlь eş kyr məj.

Kalxuzdarđa əlegə tiklem prajəzvudstьva planь tədelәp bətməgən.

Qьđqahь jer ьylege jađqь səsevgə əđerlektə appartьnstarsa halqьn qaraj. Eştə kirьken so roloş jahav əsen rajun partejə ojoşmalarь julnaşşьlьq menən jađam kyrhətevđe talap itәlər.

Ə. Basirьf.

„PARTIZAN" KALXUZЬ JAĐQJЬ SƏSEVGƏ ƏDER.

Usalь rajunь „Partizan" kalxuzьnda orloq tađartьlьp surtlь orloqqa əjlәndərelep həm avьl xuzalьqь maşinalarьna rimunt jahalьp bəttə. Jađqь səsevgə qarata qatьn—qьđđardan udarnaj grappa tədelep, jəşelsə ultьrьrqa əđerlənələr. Partejə, kamsamul jəcəjkələre, uqьtьv sьlar eşkə jaqşь qatnaşalar, ə rajkalxuzsajuz eşselәre, agronumdar hirək kilelər.

XƏDISƏ VƏLEJEVA.

300 BOTTAN QьĐьL. AƁUZ

Şişmə rajunь Keləş avьl səvite „Dim" kalxuzьnьn bətə eştərenə 8 nse mart unajь menən smutьr bulьp, kalxuzđьn jaqşь eşlәganlege kyrende.

Sul unajđan kalxuzqa jaqьnan 3 xuzalьq aqza bulьp inde.

Kalxuz Qьđьl ərmejə kenenə 50 bot igendən qьđьl abuz ojoştordo.

Kalxuzdan yrnək alьp Keləş avьlьndaqь janqьdaqtar 300 bottan qьđьl abuz tədəp xəkymət amьarьna tapşьrđьlar,

Ə. Qodaş

Orloqtar tađartьlьp bəttə

Mənəvez rajunь „1—nse traktьr" kalxuzь orloqtarьn tađartьp jeyeşlektən baqlav urьndarьna harьnьp qujьldь.

Avьl xuzalьqь qoraldarь tədətelep bəttə. Attarqa kəsle ađьqtar birelə başlanьlar.

Q. IŞBAJ.

Səsevgə əđerlekte

Qьđьv timp alđьq

Bilarət rajunь Şьqaj avьl səvite 2 nse bəlşeviktər jađьna əđerlektə qьđьv timp aldь.

Orloqtar tađartьlьp bəttelər. Avьl xuzalьqь qoraldarь əđerlenep, ьvatьqtarь tədətelep qujalqandar.

Eş attarьna furazalar bar. Xəđerge kəndələ eştər tuqьratьlmaj haman jađqь əđerlektər kyrelələr.

SATTARЬVA QƏLIMƏ.

Bəđđə qaiьşmajьđ

Magar rajunь Jaurura avьl səvite „Qьjaq" kalxuzь holo orloqon 100 pr. menən jьjnap tađarьp bətte. Bətə avьl xuzalьqь qoraldarь tədətelep əđerlənep qujьlqan. Tik tixnik kyltura orloqtarь juq, bьl turala kalxuzsajuzqa zajatka birelhələ oşoqa tikleni ber terlerlə hədəmtə juq.

Şul uq avьl səvite "Janə jort" kalxuzь orloqtarьn tađartьp əđerlәp qujđь. Orloqtar jeterlek tik tixnik orloqtarьqьna jeteşmaj. Avьl xuzalьqь qoraldarь tədətelep əđerlənep qujьldь.

SƏJFITTIN. Z.

Kalxuzđarqa praktik jarđam.

(Tilifun aşa)

Orloqsoloq trisenen Moraptal safxuzь bьjьl kalxuzdarqa 30 men giktar jer hərəp birə.

Bьnьn əsen safxuz 6 traktьr „Katirpillir" đar alđələnəde Safxuzqa tiđđən 25 kamsajьn kileve kətelə. Tik şunьh jeteşhed—safxuzda milli kadьrdar ad. Kalxuzdar vaq. Kalxuzdarđь ereləndərev turahьnda rajkalxuz sajuz sara kyrmaj.

Kalxuzdarđьn vaq bulьvđarь safxuz tarafьnan jardam kyrhətev əsen q. masavilqlar tьvđьra

Bьl rajunđa eşlәv əsen milli kadьrđar, inistruktьrđar jeteştərep jeđərev əsen Başkalxuzsajuz tejeşle saralar kyrhen ine.

JƏNBIRDIN.

Bəđđə qaiьşmajьđ

Bəlәnəj rajunь jađqь səsevgə əđerlektə taşkaqa menənqenə jarьşa. Orloqtadartьvđar jomoşaq. Kalxuđzar yđđarenə təşkən 5467 sintnir orloq tađartьp bətbələrđə, janqьđaqtar 38295 sintnir zadanjənьn 27 pr. qьna tađartqandar qədi orloqtarđь surtlь orloqtarqa alьştarьv qənəqətlənerlek tygel: 10 nse martqa barь 13 pratsintqa qьna ytəlgən. Səsev orloqtarьn aqьvlav janьqьna başlanьp avьl xuzalьqь qoraldarь saq 84 pr.—qa qьna ytələ.

S. JANBUXTIN.

Səsevgə əđerlek bik nasar.

Bəlәnəj rajunь Nadiədina avьl səvitenə qrraqan „Kam. IX—s'jezь" kalxuzь səsevgə əđerlektə noroloş jahəj almaqan.

Avьl xuzalьqь qoraldarь, attarqa furazlar əđerlənməgən.

Səsev planь tikşerelgan qajhь ber kyltura orloqtarь jetşməj.

Plan əđelәv aldьnda, rajkalxuz sajuz hinen jardamьq kərək.

Ə. VƏLEJEF.

Bəlәnəj artta qalma.

Bəlәnəj rajunь jađqь səsevgə əđerlektə taşkaqa menənqenə jarьşa. Orloqtadartьvđar jomoşaq. Kalxuđzar yđđarenə təşkən 5467 sintnir orloq tađartьp bətbələrđə, janqьđaqtar 38295 sintnir zadanjənьn 27 pr. qьna tađartqandar qədi orloqtarđь surtlь orloqtarqa alьştarьv qənəqətlənerlek tygel: 10 nse martqa barь 13 pratsintqa qьna ytəlgən. Səsev orloqtarьn aqьvlav janьqьna başlanьp avьl xuzalьqь qoraldarь saq 84 pr.—qa qьna ytələ.

S. JANBUXTIN.

„Berek" artta hojrələ.

Tapurin rajunь Şərip „Berek" kalxuzь jađqь səsevgə oşoqa tiklem his ber əđerlek kyrgənc juq.

Avьl xuzalьqь maşinalarь tədətterelmәj qar abьnda kygarep jatalar. Orloqtar tađartьlьv juq. Ul turala qajqьrtmajđar đa. Oşoqa tiklem his ber tərlə agьranumeja neleme menən eş kyrelmәgən.

Kalxuz bьndəj qьđqanьs teldə qalmahьn.

U. MIRQJƏLI.

Kalxuzđarqa praktik jarđam.

(Tilifun aşa)

Orloqsoloq trisenen Moraptal safxuzь bьjьl kalxuzdarqa 30 men giktar jer hərəp birə.

Bьnьn əsen safxuz 6 traktьr „Katirpillir" đar alđələnəde Safxuzqa tiđđən 25 kamsajьn kileve kətelə. Tik şunьh jeteşhed—safxuzda milli kadьrdar ad. Kalxuzdar vaq. Kalxuzdarđь ereləndərev turahьnda rajkalxuz sajuz sara kyrmaj.

Kalxuzdarđьn vaq bulьvđarь safxuz tarafьnan jardam kyrhətev əsen q. masavilqlar tьvđьra

Bьl rajunđa eşlәv əsen milli kadьrđar, inistruktьrđar jeteştərep jeđərev əsen Başkalxuzsajuz tejeşle saralar kyrhen ine.

JƏNBIRDIN.

Səsevgə əđerlekte

Qьđьv timp alđьq

Bilarət rajunь Şьqaj avьl səvite 2 nse bəlşeviktər jađьna əđerlektə qьđьv timp aldь.

Orloqtar tađartьlьp bəttelər. Avьl xuzalьqь qoraldarь əđerlenep, ьvatьqtarь tədətelep qujьlqandar.

Eş attarьna furazalar bar. Xəđerge kəndələ eştər tuqьratьlmaj haman jađqь əđerlektər kyrelələr.

SATTARЬVA QƏLIMƏ.

Bəđđə qaiьşmajьđ

Magar rajunь Jaurura avьl səvite „Qьjaq" kalxuzь holo orloqon 100 pr. menən jьjnap tađarьp bətte. Bətə avьl xuzalьqь qoraldarь tədətelep əđerlənep qujьlqan. Tik tixnik kyltura orloqtarь juq, bьl turala kalxuzsajuzqa zajatka birelhələ oşoqa tikleni ber terlerlə hədəmtə juq.

Şul uq avьl səvite "Janə jort" kalxuzь orloqtarьn tađartьp əđerlәp qujđь. Orloqtar jeterlek tik tixnik orloqtarьqьna jeteşmaj. Avьl xuzalьqь qoraldarь tədətelep əđerlənep qujьldь.

SƏJFITTIN. Z.

Kalxuzđarqa praktik jarđam.

(Tilifun aşa)

Orloqsoloq trisenen Moraptal safxuzь bьjьl kalxuzdarqa 30 men giktar jer hərəp birə.

Bьnьn əsen safxuz 6 traktьr „Katirpillir" đar alđələnəde Safxuzqa tiđđən 25 kamsajьn kileve kətelə. Tik şunьh jeteşhed—safxuzda milli kadьrdar ad. Kalxuzdar vaq. Kalxuzdarđь ereləndərev turahьnda rajkalxuz sajuz sara kyrmaj.

Kalxuzdarđьn vaq bulьvđarь safxuz tarafьnan jardam kyrhətev əsen q. masavilqlar tьvđьra

Bьl rajunđa eşlәv əsen milli kadьrđar, inistruktьrđar jeteştərep jeđərev əsen Başkalxuzsajuz tejeşle saralar kyrhen ine.

JƏNBIRDIN.

Bəlәnəj artta qalma.

Bəlәnəj rajunь jađqь səsevgə əđerlektə taşkaqa menənqenə jarьşa. Orloqtadartьvđar jomoşaq. Kalxuđzar yđđarenə təşkən 5467 sintnir orloq tađartьp bətbələrđə, janqьđaqtar 38295 sintnir zadanjənьn 27 pr. qьna tađartqandar qədi orloqtarđь surtlь orloqtarqa alьştarьv qənəqətlənerlek tygel: 10 nse martqa barь 13 pratsintqa qьna ytəlgən. Səsev orloqtarьn aqьvlav janьqьna başlanьp avьl xuzalьqь qoraldarь saq 84 pr.—qa qьna ytələ.

S. JANBUXTIN.

Səsevgə əđerlek bik nasar.

Bəlәnəj rajunь Nadiədina avьl səvitenə qrraqan „Kam. IX—s'jezь" kalxuzь səsevgə əđerlektə noroloş jahəj almaqan.

Avьl xuzalьqь qoraldarь, attarqa furazlar əđerlənməgən.

Səsev planь tikşerelgan qajhь ber kyltura orloqtarь jetşməj.

Plan əđelәv aldьnda, rajkalxuz sajuz hinen jardamьq kərək.

Ə. VƏLEJEF.

„Berek" artta hojrələ.

Tapurin rajunь Şərip „Berek" kalxuzь jađqь səsevgə oşoqa tiklem his ber əđerlek kyrgənc juq.

Avьl xuzalьqь maşinalarь tədətterelmәj qar abьnda kygarep jatalar. Orloqtar tađartьlьv juq. Ul turala qajqьrtmajđar đa. Oşoqa tiklem his ber tərlə agьranumeja neleme menən eş kyrelmәgən.

Kalxuz bьndəj qьđqanьs teldə qalmahьn.

U. MIRQJƏLI.

QJƏJEPLƏNEVSELƏR XƏKƏMGƏ „ƏRŞƏK" SAFXUZЬ TIKŞERELƏ

Baqsa orloqtarьn həm kartuf orloqtarьŋ əđerlәv eşen ədev əsen Başnarkamzimdan Karьjel Baqsa agarudsajuzьnan Cykavin şulaj uq mart ajьnda eşse kəstəren qujьvđь ədev əsen Narkamtrudtan Suxanьl xəkəmgə birelđelər.

Şuluq vaqьtta Şişmə rajunьnьŋ prakururьna ike kən esendə Ərşəktəge ədəkləktə tikşerep, xeđmət raj inspikturahьn həm naşqalalarđь məs'ylejətkə taratьrqa quşьldь.

QJIZƏTYLLIN.

DUVAN RAJUNЬ „NURIMAN" KALXUZЬ

(Slytkə kilgən vəkil Kamal Əhletdinef menən həjləşev.)

Bьl kalxuz dikəbergə tiklem 235 əjlə bulьp, dikəberđan oşo kəngə tiklem 82 əj bula. Eşlәp sьqarьv planь tədelgən, səsev orloqtarь barь tađartьlьp bətelgən. Şulaj đa orloq jeterlek tygel əle.

Mal toqomon jaqşьrtьvqa la sara kyrelə: lakin agranum kilep jul kyrhətmaj. Ajьrtьm qatьn—qьđđar baqsasьlar brigadahь ojostordoq. Məsəqyt orloqsoloq safxuzь menən đuqьvьr tədeştek. Brigadalar spisləşterelep at həm qoraldar bylenep qujьlqan.

K. ƏHLETDINEF.

Kəlliktifläşev xərəkətena sar.

Yrge—Qьjqь rajunь Asьlquza avьl səvitendə kəlliktifläşev xərəkəte nasar. Kəlliktifläşev xərəkəten kesəjtevgə his ber terlə massavaj anlatmalar alьp barьlmaj. Avьl səvite dəvmələnđə təqət ber kalxuz qьna bulьp eşe qojroqta.

Bьna bьl avьl səviten jəmaqət bykslrenə alьrqa kərək.

ƏBTERƏJ.

Mənəvez rajkalxuzь səsevgə əđerlektə qojroqta.

Mənəvez rajun kalxuzsajuzь urьndarqa jenərgən plandarь bujьnsa kyme orloq kərək ikənlege turahьnda ber terlələ məqlymət birə almaj. Kalxuzlarđa avьl xuzalьqь qoraldarьn tədətev ifrat nasar xəldə tora.

Xəđerge kənə Mənəvez rajunь 32 pratsintqa kəlliktifläşkən. Səsevgə əđerlektə Mənəvez yđ aqьşьna birelgən.

XƏMIT.

Qaltas rajunь „Şişmə" kalxuzь

Bьl kalxuzda jađqь səsevgə əđerlek eştəre jaqşь bara, orloq tađartьlьp, 50 pratsintqa surtlь orloqtar almaştьrьlqan həm jeterlek tiklem əđerlənqən. Tixnik kyltural orloqo la əđər. Kalxuzda eşlәp sьqarьv planь tədelde.

Vəlejef Zakvan.

EŞ JOMOŞAQ.

Qьrmьđqaiь rajunь Ikke musa həm Biştəkə Nikalajьfka avьl səvittəre balşeviktarđьŋ 2 nse jađьna əđerlektə taş naqa ađьmь menən quđqala. Məbələn: janqьđaqtarqa oşoqa tiklem səsev planь jetkerelmәgən. Orloq tađartьv 50 pr. qa la jetkerelmәgən Qadi orloqtarđь surtlь orloqtarqa almeştьrьv qarьşlь ber məs'ələ bulьp tora.

Avьl xuzalьqь qoraldarьn rimutlav hylpən. Timerlektər ber jergə tuplanmaqan. Bьl ədəklektərđe bətevđət ejeşle urgьndarđan jardam kərək,

QBRMAĐQALЬ.

400 sintnir orloq tađartьldь

Milьfka a-x tixnikumь uqьvsьlarь yđđaren udarniktar itepiqlan qьlьp, Milьfka safxuzьnьn 400 sintnir orloqon tađartьlar.

Xəđerđə eştər qьđьv nara.

B. N

Səsevgə əđerlektər jaqşь bara

Xajbulla rajunь Habьr avьl səvite „Habьr" kalxuzь jađqь səsevgə əđerlek eşendə đur elgəsevđər menən al ja bara. Səselәsək orloqtar tađartьlьp əđerlənep qujьldь. Avьl xuzalьqь qoraldarьna rimunttar bəttə, Timerlektər kantraktavajt itelep jaqşь eşlajđer. Attarqa furazdar bar.

Kalxuzqa inergə telәp janqьđaqtar tarafьnan qarizalar javalar.

BELEVSE.

Səsevgə əđerlekter jaqşь bara

Xajbulla rajunь Habьr avьl səvite „Habьr" kalxuzь jađqь səsevgə əđerlek eşendə đur elgəsevđər menən al ja bara. Səselәsək orloqtar tađartьlьp əđerlənep qujьldь. Avьl xuzalьqь qoraldarьna rimunttar bəttə, Timerlektər kantraktavajt itelep jaqşь eşlajđer. Attarqa furazdar bar.

Kalxuzqa inergə telәp janqьđaqtar tarafьnan qarizalar javalar.

BELEVSE.

Mənəvez rajkalxuzь səsevgə əđerlektə qojroqta.

Mənəvez rajun kalxuzsajuzь urьndarqa jenərgən plandarь bujьnsa kyme orloq kərək ikənlege turahьnda ber terlələ məqlymət birə almaj. Kalxuzlarđa avьl xuzalьqь qoraldarьn tədətev ifrat nasar xəldə tora.

Xəđerge kənə Mənəvez rajunь 32 pratsintqa kəlliktifläşkən. Səsevgə əđerlektə Mənəvez yđ aqьşьna birelgən.

XƏMIT.

Qaltas rajunь „Şişmə" kalxuzь

Bьl kalxuzda jađqь səsevgə əđerlek eştəre jaqşь bara, orloq tađartьlьp, 50 pratsintqa surtlь orloqtar almaştьrьlqan həm jeterlek tiklem əđerlənqən. Tixnik kyltural orloqo la əđər. Kalxuzda eşlәp sьqarьv planь tədelde.

Vəlejef Zakvan.

Qьtaj Qьđьl ərmejəhenen

unьştarь

GINIRAL OSIR ALЬNQAN.

ŞANXAJ. 18 Xankavđan xəbər itevgə qara qanda Pəjpin Xamnavski timer julьnьn teştək jaqьnda qьđьl ərmejə cəstəre alqa tanan nara lar. Qьđьldar menən kerəşev əsen saqьrьlqan Nankin qəskardəre jeнərgən həm tarqav xəldə qьđьldar menən kerəşə almajđar.

Qьđьl ərmejə cəstəre ularqa qarьşь huqьşqa saqьrьlqan qinral gyjəkej— Cyn dь əsir aldьlar.

Qьđьldar menən huqьşьv əsen Nankin qəskərđərenən ike dəvizejə saqьrьldь.

Nankin jaqьndaqьlarđьŋ ujlavь bujьnsa bьlarđa qьđьldar menən huqьşьqa batьrьlьq itə almajđar. Nankin qəskərđərendə həmandə jeнərgənlek, tarqavlьq hidelə.

Nankin xəkymətenen

qəbəxətlektəre

ŞANXAJ. qьtaj gəzittəre Nankin qəskərđə re jaqьna sьqqan kammunistarđь vəxşllərsə yl terev turahьnda jađalar.

„Xankav— gəzit" gəzitenen məqlyməte bujьsa srənsi pravinsejəhendə qьđьl ərmejənen kamandirđarь həm Srənsin səvit xəkymət aqza larьnan 48 keşe qulqa alьnqan. Qulqa alьnьv ssьlar Gan qalahьna alьp barьp atьlqandar, Cynsin qalahьnda grazdandar gubirnatьra bojoroqo bujьnsa pyblikə aldьnda 17 kammunistь attьlar. Xankavđa 12 kammunistь aťqandar. Ular arahьnda kampartejənьn yxən bylege sikri tarь la bar. Micina qalahьnda 8 kammunis qulqa alьnqan, ular arahьnda Micindəge xəkymət aqzahьla bar. Şulaj uq Şanxaj đa qinvar ajьnda uq qulqa alьnqan 40 kammunistьn qulqa alьnьvь turahьnda məqlymottər bar.

Srənyndə krəbtejəndər qudqalьşь menən jetəkselek itevđə qəjeplanevse 3 kammunistь atqandar.

Cinzində 12 kammunis atqandar.

Səvit ilenə qarьşь

Jaqь sajuz tədəjđər

VINA. 18 nse martta Avstirejənьŋ Vina qalahьnda urta Javrupa ilenen avьl xuzalьqь kanfirinsejəhь asьldь. Kanfirinsejə Avstirejənьn urta Javrupa institutь səvđə kamisarьnьn insejativahь menən jьjnalqan. Bьl kanfirinsejə farmal jəhəttən urta həm yđək Javrupala sənəqət ildəre menən avьl xuzalьqь ildəre arahьnda „kileşev bulđьrvđь" məqsət itep quja.

Lakin, bьl farmal jəhəttən genə şulaj. Kanfirinsejənen bьsn maqsate, urta Javrupala Səvit xəkymətenə qarьşьqtisadi bluk tədev.

Bьl kanfirinsejənьŋ bьsnlapta səvit ilenə qarьşь bluk ikənlege, unьq nerense ultьrьşьnda uq nelende. Jugь—Slavakejə Jer Eştəre Ministirь Frangiş yđenen daklatьnda, tavar sьqarьvsь agrar həm sənəqət ildəre ber nerehenə xərmət itergə, şulaj uq dinged artь ildərenen də telәgen sitkə qaqmav turahьnda əjtep kitte. Daklaisь asьq rəveştə, bьl ildər arahьnda əđerlәngən kileşevđen səvit ilenə qarьşь jynəldereleven həjlənc.

Daklaisь, daklatьn đavam itep, kileşevđen huqqa qaldьrьlьvьn, kən sьqьş Javrupa ildəren „nalşeviktar qornanь" bulьvđan qotqarьrqa kərəklegen belderđe.

Ruminejə vəkile Blaşkьvis, ta yđenen sьqьşьnda urta Javrupala səvitkə qarьşь bluk tədev turahьnda əjtep kitte.

Blşkьvis hyđenen ađaqьnda,—„əgərđa bətə Javrupanьŋ iqtisadi berlegen aojomqa atqara almahaq, səvit ile menən kyreşe ildər Balşevizemdьŋ qornanь nulasaqtar, ə ular arqьrь balşeviktar joqontoho bedgə lə jetəsək" tej.

XEĐMƏT ZDILNAJ

jul menən tylənəsək.

MƏSKƏV, 19. S.S.S.R jer eştəre Xalq Kamisarlьqь avьl xuzalьqь eşselәre yđək Sajuzь menən kalxuzdar đa həm M.T.S lar đa xeđmət te zdilnəj tyləvgə kysevđe kileşterđe. Ibəpkə alьnqan bətə eştərgə turanan—tura zdilnəj tylәv tərtibe inderelәsək.

Eşlәp sьqarьv nurmahь udarniktar tarafьnan tultьrьlqan eştərgə qarap bildələnə.

Eşlәp sьqarьv nurmahьn attьrəp tultьrьvsьlarqa, sifat əəm han kyrhətkestər əsen ajьrьm brigadalar eşselәredə byləklənəsək.

Eşlәv nurmalarьn mətdətten ađaqьna tiklem qabattan qarav ajьrьm vaqiqalarđa qьna bulьrqa məmkin.

SSSR Jer Eştəre Xalq Kamisarlьqь həm avьl xuzalьqь eşselәrenen yđək sajuzь traktьr đa jaqьv matirejaldarьna ikanumeja jahavsь tarqa bylək bildələne. Ikanamit itelgən jaqьv matirejaldarьnьn 50 %, ikaьumeja jahavsь traktaristarqa birelәsək. Şunьŋ menən bergə traktaristarqa jaqьv matirejaldarьn totovđa qatь məs ylejəten jəkmətelə

Nurmanan tьş rasxut itelgən, jaqьv matirejaldarьnьn 8,30 pr. traktaristar yđđare tylərgə tejeştər.

Avьl xuzalьqь eşselәrenen yđək sajuzь, prat sajuzđarđьn yđək Səvitenə saixuzđarđa həm M. T. S. larđa agaruttar, aşatьv punkьtiarь tədev əsen 2 miljun hum aqsa jeнərevđe horanь.

TUKEJN. 19. Aulkьjьf qa bulqan həzym bujьnsa qəjeplelanevse Satuđan başqa berəvđə qulqa alьnmaqan.

„TIXIJU—Asoxi gəzitenen birgən məqlymə te bujьnsa, tritejeski sut prakururь sətuđь, Aol kьjьf qa şəxsi doşmanlьq arqahьnda qьna həzym itkən, tej.

Kalxuz tətoloşo tarahonela

BƏTƏ SAJUZ SƏVITTƏR S'JEZƄNDA, SSSR JER EŞTƏRE XAIQ KAMISARƄ

JAKƄVLEF IPTƏŞ DAKLATƄ.

BEƉƉEŊ ILEBEƉ—AVƄL XUZALƄƉƄNƄŊ ALUƄNLƄƉƄ HƏM ERELEGE JAƉƄNAN BƏTƏ DONJA DƏVMƏLENDƏ BERƉƏN—BER IL BULASAQ.

Iptəştər, kalxuz laşıv xərəkətenen tep jomqaqtarı heddən bə'əgeƉgə lə aşıq alƉələ, tristarƉa ƄƄl jomqaqtar lulı rəveştə anlatılıqandar

Tep həm xəl itkes jomqaq 9 miljun krəbtejan xuzalıqtarın nən yd təzriəələre menən k 1-xuzdarƉın ebten torovına bşanıvƉarənan qiuarət. Əl tigende 30 miljun olo kerəbtejandər kalxuzlaşıv juhınən fajdalıqan kitapta jadılıqandarqa, tejyrejə fikerƉarenə qarap tygel, ıalkem yd təzriəəlore nigeƉendə tikşerep beldelər.

Linin həm Stalin iptəştər mil jundar təzriəəhe menən tikşerelgən həm miljundar tarafınan ydləşterelgən nəmə genə ƄƄnlap ireşelgən unıs ıulqanlıqın əlla nisə tapqır kyrhəttelər.

Kammunistar ere xuzalıqtın tarqav həm vaq xuzalıqtar ebten torqanlıqın əlaittə elektən yk belətar ine; lakin kammunis tarƉın beleve ber eş, krəbtejən dər yƉƉere anlavь həm bşanıvь ikense eş. Bına oşo qaraş nəktahınən sıqıp qaraqanda 10Ɖar miljunkerəbtejandərƉenyə təzriəələre menən ere xuzalıqtın ebtenlegen anlavƉarь tep həm xəl itkeş jomqaq ıulsp teşə; elek ikanumikanь tijyrejə nigeƉendə ejranev arqatь ƄƄnь bik əd keşelər belətar ine.

***

KalxuzdarƉın unıştarın həm hunqь vaqıt esendə ularƉın yıkən julın oiş kyrhətma menan iomqaqlarqa məmkin.

BEKENSE KƳRHƏTMƏ: KalxuzƉarqa bel şkan krəbtejandərden hanь tvəndəgesə yƄə: 1928 jılda—400 men, 1929 jılda—1 miljun, 1930 ıılda—6 miljun həm 1931 jılda ıı martında—9 miljun.

Bıl handar kalxuz julının ebtenlegenə ışanqan kerəbtejandərden nisek arıqanlıqın kyrhətlər.

IKENSE KƳRHƏTMƏ: Şul uq jıldar esendə kalxuzdarƉın səsev majdanь tvəandəgesə arta ƄƄra: 2 miljun qiktar, 6½ miljun qiktar, 43 miljun giktar həm 1931 jılqa plan anjunsa 65 miljun qiktar.

ƏSƏNSƏ KƳRHƏTMƏ: 1930 jılda kalxuzdarqa nelaşkan kerəbtejan jalınь ydƉarenen səsev majdanь ebtenlegen kerəbtejandərƉenyə təzriəələre menən ere xuzalıqtın ebtenlegen anlavƉarь tep həm xəl itkeş jomqaq ıulsp teşə; elek ikanumikanь tijyrejə nigeƉendə ejranev arqatь ƄƄnь bik əd keşelər belətar ine.

Ikına, iptəştər, ƄƄl jomqaqtarƉın neƉƉəqe nətə kerəbtejandər belergə tejeştər. Hər ber kerəbtejan juqarıla kyrhətelgən nətə SSSR esen dəjem alqan handarƉın qına tygel, nəlkem şunın ebtavenə yd avƄƄndaqь unıştarƉın la belergə tejeşie. Hər ber kalxuz ƄƄl unıştarqa kalxuzdan traktırdar həm qatmarlь avƄl xuzalıqь maşinaların fajdalana alqan ere həm berlaşkən xuzalıq ıulsvь arqahında ireşev memkin ıulqanlıqın, ə vaq xuzalıqtar ƄƄl məmkinlektardən məxıym ıulqanlıqın anlarqa tejeşie.

Bətə ƄƄl fakıttar həm kalxuzdar menən bergə səfxuzdardın da alqa ƄarƄv fakıtь neƉƉeu tlebeƉƉen nətə dəjem iq alda torqan ere avƄl xuzalıqь prajьzvudstьvahьra eja ıulqanlıqın kyrhətə. Bıl tırala neƉƉen terislarƉa ƄƄlaj tip jadılıqan ,6 miljun janqьdaq jarlь həm urta xəlle xuzalıqtarƉь berlaşterev julь menən tьvƉırlıqan 85 men ere kalliktif xuzalıqtarƉın 1930 jıl jaƉında 32.8 miljun giktar igen səsevƉarə, şul uq vaqıtta 20 miljun janqьdaq kerəbtejan xuzalıqtarənın nej ƄarƄ 52,8 miljun giktar səsevƉarə fakıt. Bıl fakıt 85 men kalliktif xuzalıqtarƉın yd ƄaƄvƉarında 20 miljun janqьdaq kerəbtejan xuzalıqtarь səskənden jartıhınan kyserək (62 pr.) igen səsə alqanlıtarın kyrhətə"

Bıl saqıeştьrv kalxuzlaşıv xərəkatena jomqaq jahaj. Bıl fakıttarƉь nətə donja kyƉətep tora, Sənki nlər ere avƄl xuzalıqь prajьzvudstьvahьn tьvƉьrьv tiƉiqenə saqıeştьrıp qaratıq. Əqər neƉ Quşma Amirika Şiattarın alhaq, enda 200 giktarƉan artıq jere ıulqa xuzalıqtar 200 mengə jeta.

BeƉ ınnda 200 giktardan artıq jere ıulqan xuzalıqtarƉь alanьƉ, ƄƄqa kalxuzsılardın pratis nelderevƉəre məmkin, lakin ularƉь kapitalizm ere xuzalıq tip hanaj Bına ƄƄl 200 men xuzalıq nətəhe bergə 6 miljun vaq firmirdarƉın qarşıƄƄqın tьvƉırıa, sənki kapitalizem şarttarьnda ere xuzalıqtar vaqtarƉınaƄƄlgenlekkə teşerev iƄanenə yƄələr. Jergə xosusi milek ıulьv arqahında kapitalizemdın ere xuzalıqtar tьvƉırьv memkinlege nik nьq siklanqən. Ə, neƉƉen ere xuzalıqtar tьvƉırьv julьnьƉ, vaq xuzalıqtarƉь nətgenlekkə teşerev julь tygel, nəlkem ularƉь nerlaşterev julь, kulaktarƉь nəterev julь. Timək neƉƉen julьnьƉ kapitalizem julьna qaraqanda undarsa tapqır fajdalıraq həm tƉerık.

JI KALXUZDAR EŞENDƏ TƏP JE TEŞHEƉLEK HƏM ULARƉЬ BƏTƏ RƆVƉƏ TƏP SƦRALAR.

XəƉer iptəştər, ƉaklatьmƉa yƉək urьn tolqan məsələqa kyserqa rəxsət itegeƉ, ul—kalxuz tədələşendəqe jeteşheƉlektər məs'alahe. Əqər neƉ jeteşheƉlektarƉan kyd joma torqan ƄƄlhaq nəlşavikter ƄƄlmaƄ inek. kalxuz eştarendəge təp jeteşheƉlektar şular: 1) ucut eşenen ja netonlaj ƄƄlmavь, jəki nasar qnjƄlьv; 2) unьş ƄylevƉe eşlagən eşka qarap tygel, nəlki jəə ƄaşƄnan aiqarьv.

1. UCUTHƄƉ KALXUZDЬ OJOŞQAN XUZALƄQ TIP ƏJTEP ƄULMAJ

Ucut eşenən Ƅaşlajьm Qajhь nerəvdər ƄƄnda ƄƄlkem: tuqta ale, yƉen—neƉ nətə donja dəvmələndə in əlkən xuzalıqьƉ, tip ajt-hen ə, yƉen ƉaklatьnƉьn in tep eloşen ucut hamaq keskəj ber nəmənan naşlajhьn, tejerdər. Bıl hydƉe həjləvsələrqa qarşь Linin iptəşten ƄƄl tırala ajtep kitkən nik kyp hyƉƉere ƄaƄ. Linin: „Pralitarejattьn »əjəsi eƄtenlene narlьqqa kilterelgən həm tə'min itelgən ikən, sarıf itelgən xeƉmətkə həm praduktьnьn Ƅyleneşenə ucut həm kantryl—satsejalizm niqeƉendə janьnan tədevƉn YƉƏÇƏ ənə şunda" tine.

„Satsejalizm ul—ucut" tip Linin qat—qat ajtte. Lininden ƄƄna ƄƄl hyƉƉəten xəƉer ikka alьrqa həm nisek kenə ƄulhaIa nətə kalxuzsılar jaiƄьhına qarata şunь qullanьrqa teşeşeƉ.

Iptəştər, ərtilden nej esen qimmətle ıulьvь turahьrda uj laqьƉ. Ərill ul—jəmaqət xuzalıqь esen ucut məktəne ıulqanqa qimmətle. Kerəbtejandər ərtilƉərdə jəmaqət xuzalıqında xisapqa əjranılər. Bına şunьn esen də neƉ Vladimer Illiçien 1919 nse jьl faəriktar xuzalıqь, zavьt həm faəriktarqa qarata un, xatta jeƉƉarsətapqır ajtkən hyƉƉəren janь kəs menən qanatlarqa teşeşeƉ. Əgərda neƉ kalxuzdarƉın nьqьnьvьn telajeƉ, kalxuzdar kenen hənap arthьndar, tip ajtaƉeƉ ikan, ul saqьnda ucuthьƉ ƄƄlarь eşlaj almajasaqьƉ,sənki ucuthьƉ—kalxuz xuzalıqьnьŋ praduktifiƄqь əƉ ıula, ucuthьƉ kalxuzsь dəjemləşterelgən ere xuzalıq nirə alqan kytərelev məmkinlektərenən fajdalana almaj, keşelər ucuthьƉ ere xuzalıqtın qatmarlıqьnda qanqьrıp qala torqan ƄƄlalar.

Qladigenələ ucut qajьlmaqan, aqzalarƉın kypme kəs halьvƉarьn hən həm sifat jaqьnan xisap alıp ƄarƄlmaqən kalxuzda nindaj xəlƉər ƄƄlasaqь turaƄında min ƄƄnda ƄerneneƉ mi-ƄaI kilterep yiəm (ularƉь jeƉərləp tanьrqa memkin): ƄƄna heƉgə Malinufka kalxuzь, ularƉa xisap eşe julqa halьnmaqən ƄƄlqan. Ə, xəƉer ike aj samahь vaqьt yite iade, nətə kalxuzsılar—kemƉen, qasan, kypme eş eşlaqənlegen irkkə teşe'ergə mataş'p baş vatalar. UlarƉь xəƉer irkkə teşerev ə'ƄƄlta ƄIk qajen Hər xəlƉə, eş eƄtendə jaƉa ƄarƄvqa qaraqanda la anhat tygel. Kalxuzsılar ƄƄna şulaj „irkkə teşerev' Ƅaşlaqas ƄƄl irkkə teşerev ƄƄlap jьjьlьş ƄujƄna huƉılqan ale—qajhь ber qaİlələr yƉendə nergenə eş keşehe ƄƄlqan xəlƉə 300—400 eş kenə eşlaqənlege nelengən.

XəƉer, kalxuz jьjьlьştarında irkaplaş qaraqas ber keşe kən hajьn ike eş kenə eşlagən taqdirƉalə ulaj 300—400 kən eşlaj almajasaqь nelengən. Unən hun qajhь nerəvdər ƄƄnda eşlaqənenə tejeşlenən ike tapqır artьq avans alьp aşaq n ə, qajhь nerəvdər tejeşlenen jartıhın da ala almaj qaiqandar. Ə, daxut nətəhe l. eloşenep nətelgən.

XəƉergenə nelengən—qajhь ber qaİlələr eşka jaraqhьl keşelərde eşkə sьqarqan ƄulqanƉar ə, ularqa eş kenə jaƉьlqan, jəki nerəv kenənə 1—2 səqət kenə eşlap kitkən ƄulqƄn, uqa la ner eş kenə jaƉьlqan (kelevƉər). NerəvƉər provlinjəqa kilgəndə ikən ƄujьƄnda qymeren ytkərqən, uqa la ner eş kenə jaƉəqandar (kelevƉər).

Bьnlap ta ƄƄna min nisəmə nisə kalxuzda ƄulьƉ yttem—nətəhendə lə kalxuzsılarƉьŋ provlinjə tiəhendə əjlangelep jerəvƉərən kyra inem.

Bına iptəştər, nasar kalxuzƉardan ber əlqə. HeƉƉen nətəgeƉƉə ıraƄlar oşo nasarlıqtarƉın nergenə eleşe ıulha la hər ber kalxuzda ƄaI. UCUTHЬƉ KALXUZDЬ OJOŞQAN XUZALЬQ TIP ƏJTEP ƄULMAJ. Ucut ƄulmaƄa—ul ere xuzalıq tvgel. Ənə şunın esendə kalxuzdarda ucut eşen julqa halьv neƉƉen esen—xəl itkes ma'sələ.

Ere xuzalıqtar esendəqe aa lalьq avƄvƉarьnьq nerehe ƄƄna şul. Bıl avƄrьvƉь tədətev esen neƉ nətə kaxuzsılar jalpьhın, nətə kalxuzsılar aktifın ajaqqa naƄtьrьrqa teşeşeƉ.

2. KEMƉƏ KEM KƳBERƏK HƏM JAQŞЬRAQ EŞLƏHƏ—UL KƳBERƏK ALЬR KEM EŞLƏMƏJ UL—ƦLMAƄ.

KalxuzdarƉın 1930 nsь jılqь eştarendə in zararlь jeteşhedlekten nerehe kalxuzdın daxutьn har kemdeŋ eşlagən eşenə qa ep ƄyIməj. jən ƄaşƄna ƄyIev ƄulƉь Bik kyp elkələr ele ƄulƄa „neƉƉə ulaj eşlanməne" tip kyrhatergə tьrьşalar. BeƉ ƄƄl eşte ikserev esən şul rajundardaqь kalxuzdarƉın yƉƉərenə turanan —tura xat jaƉьp, uqьştarьn nisek eləşevƉəren horanьq. KalxuzdarƉın nik kyrehe neƉgə „jən ƄaşƄnan" „jəƉəktən" ƄyleşTek tip javap birƉelar. Kalxuz xərəkətenen təqdire esən ƄƄl mas'ələ ajrata mehi n. Sənki taqrinə, daxut jən ƄaşƄna ƄylenGən urьndarƉa kalxuzsılarƉь xeƉmət heƉəmtələre menən quƉqhьnƉьrьp Ƅulmaqanlıqtь, ƄaS ul urenda ere xuzalıq birerga məmkin ƄulƄan nətə artьqlıqtan da tulьhənsa fajdalanьv məmkin Ƅulmajasaqlıqtь kyrhətte.

Bıl mas'ələ turahьndaqь „tizistəƉə" ƄsƄqtan—ƄsƄq ƄƄlaj tejelə:

„Bik kyp vaqiqələrƉa, nigrəkte urta ldel, Tənraq kafkaz həm seser kalxuzdarьnda daxudtь kalxuzsьnьq sarıf itkən xeƉmətenə qarap ƄylmƏj, jən ƄaşƄna, ƄyIev—nətə vaqiqələrƉə lə kalxuzsılarƉьn kalxuz praizvudstva hьnьn heƉəmtələre menən quƉqhьnmavƉarьna, xeƉmətten eşlap sьqarьşь tyƄənəjevgə kalxuzdarƉьq eşkə jeƉəməvƉərenə həm ƄılarƉьn nətəhenen heƉəmtəhendə kalxuzdarƉьn daxuttarь kəmevgə səpəp ƄulƉь„ tejelə.

Min heƉgə, daxuttь eşlagən eşkə qarap ƄylmƏj, jən ƄaşƄna ƄyIev kalxuz eşenə nindaj elkən zaraƉar kiltergənlege turahьnda taqьla jeƉlap mirbal kilterə alьr inem. Bьnda bik tipicnej ƄulƄan həm kalxuzsьnьq yd avƄƉьnan işetelgən bergenə mirbal kilterep ytəm. Jən ƄaşƄna ƄylevƉen asь təzriəələren latь qandan hun xəƉer ular yƉƉərə heƉlajƉər: eş neƉƉə ƄulaJ ojoşto roluəjnь—pravlinejə keşelərə irtənsək toralarƉa kemƉen eşkə narьrqa, kemƉeŋ narmaƄqa Ƅulqanlıqın, nisek teləven horaşep jərejƉər. Şunьq menən bergə eştеŋ hən həm sьjfat jaqь la nerƉə erətlap irƄapkə alьnmaj torqajnь.

Adaq nişlənef jaqsьraq kalxuz sьlar xəldən tajqansa eşlajƉər ə, qajhьlarь nerƉə eşlamajƉar ine. Ə, inde igen eləşkən saqta neƄahe lə taşlana inelər. Hər kemgə jən ƄaşƄna 18 ƄoI igen biraneƉ, xatta qajhь nerəvƉər əlegə tьvmaqan, ləkin pravlineJanenj unajьn qaraqanda tьvьrqa tejeş ƄulƄan Ƅalalarqa la ƄirelƏ ine (kelevƉər) Şulajtьp, qajhь ber qaiIələr 180 şər ƄoI ƄojƉaj alalar ine. Ə, dəvlətka tapşьrajьm tihə t aƉaq igen tabьp ƄulmaJ. IƄapləj Ƅaşlahaq kyraneƉ: kalxuzsılarƉan ber gruppa 2000 humlьq artьq alqan, ə ner gruppa tejeşlenan 3000 humlьq kəm alqan. Jən ƄaşƄnan Ƅylev ƄƄna şuqa alьp ƄarƄp sьqara ul. Şuqa kyralə tizistər Ɖə sьl turala ƄƄna nəthə tejelə nit: „Bьndaj kalxuzdarla (daxut tь jən ƄaşƄna ƄylevselərƉə jaqsьraq həm aƉьraq, jəməqət eşenə Ƅirelgənerək kalxusьlar namaƄ menən eştanelər ə, Ƅaşqalar jalqavlanƉьlər həm kalxuzƉь ƄaşqaIar jelkəhenə jəşəj torqan, əƉ eşlapia jəmaqət xeƉmətenə kyuerak jolqa torqan sridstva iIep fajƉalana torqan ƄuIƉьlar" tejelə.

KyrəhegeƉ, neƉ ner nərhəne jəki nerəv kenənə 1—2 səqət kenə eşlap kitkən ƄulqƄn, uqa la ner eş kenə jaƉьlqan (kelevƉər). NerəvƉər provlinjəqa kilgəndə ikən ƄujьƄnda qymeren ytkərqən, uqa la ner eş kenə jaƉəqandar (kelevƉər).

Bьnlap ta ƄƄna min nisəmə nisə kalxuzda ƄulƄ yttem—nətəhendə lə kalxuzsılarƉьq provlinjə tiəhendə əjlangelep jerəvƉərən kyra inem.

Bına iptəştər, nasar kalxuzƉardan ber əlqə. HeƉƉen nətəgeƉƉə ıraƄlar oşo nasarlıqtarƉın nergenə eleşe ıulha la hər ber kalxuzda ƄaI. UCUTHЬƉ KALXUZDЬ OJOŞQAN XUZALЬQ TIP ƏJTEP ƄULMAJ. Ucut ƄulmaƄa—ul ere xuzalıq tvgel. Ənə şunın esendə kalxuzdarƉa ucut eşen julqa halьv neƉƉen esen—xəl itkes ma'sələ.

Ere xuzalıqtar esendəqe aa lalьq avƄvƉarьnьq nerehe ƄƄna şul. Bıl avƄrьvƉь tədətev esen neƉ nətə kaxuzsılar jalpьhın, nətə kalxuzsılar aktifın ajaqqa naƄtьrьrqa teşeşeƉ.

2. KEMƉƏ KEM KƳBERƏK HƏM JAQŞЬRAQ EŞLƏHƏ—UL KƳBERƏK ALЬR KEM EŞLƏMƏJ UL—ƦLMAƄ.

KalxuzdarƉın 1930 nsь jılqь eştarendə in zararlь jeteşhedlekten nerehe kalxuzdın daxutьn har kemdeŋ eşlagən eşenə qa ep ƄyIməj. jən ƄaşƄna ƄyIev ƄulƉь Bik kyp elkələr ele ƄulƄa „neƉƉə ulaj eşlanməne" tip kyrhatergə tьrьşalar. BeƉ ƄƄl eşte ikserev esən şul rajundardaqь kalxuzdarƉın yƉƉərenə turanan —tura xat jaƉьp, uqьştarьn nisek eləşevƉəren horanьq. KalxuzdarƉın nik kyrehe neƉgə „jən ƄaşƄnan" „jəƉəktən" ƄyleşTek tip javap birƉelar. Kalxuz xərəkətenen təqdire esən ƄƄl mas'ələ ajrata mehi n. Sənki taqrinə, daxut jən ƄaşƄna ƄylenGən urьndarƉa kalxuzsılarƉь xeƉmət heƉəmtələre menən quƉqhьnƉьrьp Ƅulmaqanlıqtь, ƄaS ul urenda ere xuzalıq birerga məmkin ƄulƄan nətə artьqlıqtan da tulьhənsa fajƉalanьv məmkin Ƅulmajasaqlıqtь kyrhətte.

Bıl mas'ələ turahьndaqь „tizistəƉə" ƄsƄqtan—ƄsƄq ƄƄlaj tejelə:

„Bik kyp vaqiqələrƉa, nigrəkte urta ldel, Tənraq kafkaz həm seser kalxuzdarьnda daxudtь jaqsьraq həm aƉьraq, jəməqət eşenə Ƅirelgənerək kalxusьlar namaƄ menən eştanelər ə, ƄaşqaIar jalqavlanƉьlər həm kalxuzƉь ƄaşqaIar jelkəhenə jəşərgə telaJ.

Jən ƄaşƄnan ƄylevƉe neƉgənƉə kem jəƉerlənəsək? kem eşlərgə teləməj, kem kalxuzqa eşse ƄulƄ tygel jolqos ƄulƄ kilqən, kem kalxuzqa kalxuzsь ƄulƄ tygel ƄəlkI patkulacnik, kulak ƄulƄ kilgən ƄulhaƄƄl keşe jəƉerlənəsək. Kulak elek elektən jarlılarƉan eşlətep, şunın ikəƉenə jəşəvse jalqav ƄulƄ kilde. Bına şul jalqavqa, şul kulakqa qarşь toraƄƉ neƉ. Həm kalxuzsılarƉь la qarşь tororqa saqьraƄƉ.

Kulak—kalxuzqala şul elekte yd qaqidələren, jəşəv mitьdьrьn inderergə telaj. Ə neƉƉe. yd qaqidəlareneƉ uar „Linin kem ləməj—şul aşamaƄ „tine. Bı satsejalizmden praktik vasьjan şul. HeƉgə təsdiq əsən qujlqan tizistərdələ:

„Kemdə kem kyuerək həm jaqsьraq eşlahə—şul kyuerək alьrqa tejeş, kem eşlamaj—şul ber nəmələ almaƄ" tejelə Bına şul tep qaqidə ƄulƄrqa teje.

DINGƏ QARƄŞЬ TƏRƉEJƏ EŞENDƏ TOTOLQJAN JUL JOMOŞARMAƄQA TEJEŞ.

Partejənьn totqan giniralnı julьn tormoşqa ytkərev arqahьn da savittar ile sənəqət həm avьl xuzalıqьnda kapital ildərenen his nerehendə ƄulmaqƄn dur ƄuƄştar menən alqa ƄƄra. Kiq frunt jarьp alqa ƄarqƄn xuzalıqьnьƉ dьn hər ber tarmaqь dur ƄuƄştarqa xuza ƄuIa aldь. Sənəqət həm avьl xuzalıqьnьn janь nige'də qorolovь, avьl xuzalıqь həm sənəqətten eşlap sьqarьv kəsə ner nisə tapqır artьvь, ratsejanalizatsejə arqahında essenen xeƉmət kəsə artьvь, miljun laqьn eşse həm xeƉmət ejələrenen tormoş ikanumikalarь jaqşьrьvƉь faqət sajəsi hьqьr keşelər genə, jə ihə kulak, satsejal tamьrƉarь menən neƉgə doşman ƄulƄan keşelər genə kyrməhə kyrmaƄ.

Dur ƄuƄştar menən alqa ƄarƄqan xuzalıqьnьƉdьn hər ber tarmaqь yƉenə janьnan janь kəstər Ɖe, janьnan janь tixnikə furmalarьn, janь eş mitьdtarь menən qoraiIanƄqan qoros ƄalşevIk eş selərenen ƄulьvƄn talap itə Lə-kin neƉƉen kyp tarmaqtarda xəƉerge satsejalizem telagenssə eş alьp ƄƄra almaV, janь eş mitьdtarьn ydləşterep unь satsejalizem tədələşe eşendə ƄulƄan almavƉar kevek jeteşheƉ eştare neƉƉən neƉgə satsejal tamьrƉarь menən doşman keşelər fajƉalanьp satsejalizem tədələşena tajaq tьqьrqa, nindəj genə ƄuIdar menən ƄuIha la satsejalizem tədələşen əkerənəjteregə tьrьşalar.

Kiq qolas həm dur aƉьmƉar menən alqa ƄarƄqan kyltura tarmaqьnьƉda ənə şul ƄandəIar aƉьm hajьn kyltura tulqьnьn ƄarƄv əsən quldarьnan kilgan nətə eştarƉe eşlarga əƉer torƉolar həm xəƉerƉə lə ular ƄƄl eştə aƉьm hajьn qarьş sьqьrqa əƉer toralar.

Kapitalizem qaldьqtarь kulak, məzin, mulia həm ular joqondo tiona ejargən ƄandalƉ.Ɖeŋkyltu ra frunƄьnƉƉaqь yƄeştarga tajaq tьqьvƉ. kyƉg saqьlьvsь iakьttardan kyp mitьaldar kilterer qə "memkin. Ytkən jьl elgərge Ƅsraj' vuIьsь k y l ə m e n Ɖ ə Ƅaşlanqьs məznyri uqьvqa əƉerlek eşe Ƅaşlanqanda JaƄalaqlь ƄvƄlь muIlahь, məzine, tərrəşe həm ner nisə kulagь tьns urьnda kənəşmqorop, ƄalalarƉь uqьrqa ƄirmƏkə,jaƄь əlep menən uqьlьvqa riza ƄulmaƄqa, məsettərde kire qajtarьp alьrqa kərəklege turahьnda eş alьp ƄarqanƉar. Jarlı, urta xəlle kerəbtejan, həm kalxuzsılar arahьnda ydƉərenen səjuzniktarь aşa ƄƄl turala agitatseja tarətqandar.

Başlanqьs uqьvƉьq məznyri ikənen həm partejə, xəkymət aldьnda torqan ƄƄl unrьstьn kyltura frunƄьnda ƉurjenevƉargə alьp ƄarqanƄn anlaqas ƄƄl xalqtar nətəndəj məznyri uqьvqa kire teşəp, əjərdə ƄalalarьnƉьƉ kəslap uqьta qalhaqьƉ, kalxuzdan sьqaƄƉ" tip 77 keşe ner julь kalxuzdan sьqarqa isemlek tədəgəndər. Uqьv jəşendəge ƄalalarƉь dərəb ikəpkə alqan vaqьtta, əlege mulla-məzin toƉaqьna elakkən kalxuzsılar xisapsьlarqa Ƅalalarь turahьnda julqan məqlymətlər ƄirgandƏr. Səjdə tigan qarьq: „ƄerƉə uqej jada ƄelmƏgən qƉьn: „minen qƉьm uqej—jada nelə, ul mək təpkə ƄarmaJ" tip Ƅalahьn xisapqa indertməj qala.

Suqьraqlь avьlь grazdandarь „ƄalalarƉь xisapqa inderməj neƉ, ularƉь janь əlep menən uqьtmajeƉ, yƉ ƄalanƉəqa yƉeneƉ baş, ularƉь almajeƉ" tip avьl sxutьnda tavaş sьqaralar.

IƄkeMusa, Bəkəj avьlь mullalarь urƉa qəjete unajь menən dur namaƉ ytkərep, namaƉ artьnan: „neƉƉen ƄalalarƉь Angelejə ƄaJalarь menən uƄştaralar, unan dur nəbelle ƄalalaI kilterlalar. Şuqa kyra mulla, kulak Ƅalalarьnda məktep-lərdə alьp uqьtlar həm ular Ɖь latinsa jaƉarqa, uqьrqa əjrətələr" tip xalq arahьna qotqo taşlajƉar.

Ytkən jьl Ƅsraj vuIьsь dəvmələndə I nse ƄaƄqьs məktəptərdə din tərəjəhe nej dərəzə lə torqanьn ƄeIev əsən fəqət IV nse sьjnьftarda qьna ananimai... ƄakIalar tatьrьlqajnь. Bьl ƄakItalarda: „Hin dinga, aIlaqa ьşanaƄьnmь, məsetkə jerejhəne, jərməhəq ninə jerəməjhen, əjəqədda namaƉ uqьvsьlar ƄarmьƄ tigən Ƅalalarqa qarata kyp kənə sealdər ƄaI ine.

Ankitalaqь sealdərqa javap birgən 114 ƄalanьƄ fəqət 8 genə „min aIianь kyrgənem juq, şuqa kyrə ƄarIьqьna ьşanmajьm" tigandər. Qalqan 106 ƄaIa ƄarьƄla „neƉ aIlaqa ьşanaƄьƉ" tigandar. Tikşerelep qaralqas, ƄƄlar ƄerehelƏ ƄalalaI tarafьnan jaƉьlmaqanь, nəlki mulla, məzin kulaktar kənəşe menən ƄalalarƉь şulaj keslap jaƉьrqa məznyr ltelvdare aulaşьƉь. Ular: „səvit xəkyməte xalqtьn dingə ьşanьv ьşanmavƉarьn ƄalalaI aşa nelergə tьrьşa tip xalq arahьnda agitatseja tarətqandar.

„Məsetkə jerəjhenme, heƉƉen əjtə məsetkə jerəvselər ƄarmьƄ tigən seaIqa: „neƉ ƄarьƄƉa məsetkə jerejneƉ, ƉgƉə məset kərək, məsettərde xəkymət kite yƉeneƉgə qajtarьnь" tip javap birgandər. Bьl javaptar Ɖa ƄalalaI menən nьqlap tiьş relgəs yƉƉəreneke nulmaV nəlki mulla, kulaktar qotqoho menən ata—Ƅsalərenenj ƄalalarƉь şulaj jaƉьrqa məznyr ltevƉəre aulaşьƉь.

HeƉƉen matauqatьƄƉь xəre lenendə təşermə uqьp ƄarƄvsь kulak, mullalar mamint menən neƉƉen keskəj jeteşheƉ j. qtaraьƉƉan dur heƉəmtələr jahap xalq arahьna taştanalar. Ytkən jьl gəzit nittərendə dingə qarьş tərəjə turahьnda məqalə lar jaƉьlqalap ytkəlane. Unda dingə qarьş tərəjə turahьnda urьndaqь iptəştərƉen markszem mitьdь menən eş itə almavƉarь, din menən kərəşevƉə janqьlьs jaqtar ƄulƄanlıqın kyrsetelde. Kulak, mullalar şul mamint menən faJƉalanьp: „Səvit aqьlь şul (?) balalarƉьn tavьşьn jьraq tan işetə, balalar neƉgə məset kərək tip qьsqьrqajьnьlar, səvit şunda uq hidep ildь la, xəƉer məsettərde kire biro„ tip todqa jadmaqan heƉəmtələr sьqarьp xalqtь aldərqa həm ьƄl məminttar menən fajƉalanьp 24—25 nse jьldarda xalqtьn yƉ teləge menən məktəp, au—ƄƄlem jorttarьna birelgən məsettərde lə kire alьrqa, xalqtь şuqa kynderergə həm şul arqatə kyltura frunƄьna tajaq tьqarqa, kerəbtejandar aldьnda qara şovlalər tьvƉьrьrqa tьrьştalar.

Səvit xəkyməte his vaqьt nə settərde kəslap japmaqanьƉь, namaƉ uqьvƉь, din totovƉь his vaqьt tьmaqanьn ular anjaƉər ƄIt. Ular əsən dinden haqər ber tejenlektə kərəge juq ular elgərə lə dinden ber terle zakanьna la nuj honmaqandar, ük eşsən xalqtь din menən aldarqa, dinde hər urьnda qoral iterqə, ƄƄl qoral arqahьnda xakim sьjnьf ƄulƄ jaşərgə genə tьrьşqandar. Şuqa kyra la ular xəƉerƉə dinde hər mamintta qoral iterqə tьrьşalar, dinden in serek naqanalarьna totonop əƉgenə ƄuIƄa la jəşap qaIьqa ədgenə ƄulƄa la satsejalizem tədələşenə kəmselektər kilterergə tьrьşalar. Şuqa kyrə la tərəjə eşendege hər ber qarьşь mamintta kiƄken atpur nirelergə, kulaktar fruntьnьq ƄƄl tarmaqьnda osoraj torqan kəmselektarenə udar jahavƉa markszem mitьdь menən eş iterga teşeşeƉ. Dingə qarьşь tərəjə nitev eştə neƉƉen hər ber tarmaqьnda ük dur jomoşaqlıqtar ƄaI ele. UrьndarƉaqь qajhь ber apparlunistar:„ XƏDERGE XALQ MƏSET, SIRKƏVƉƏRDE YƉƉƏRE JABALAR, ŞULAJ BULOJAS DIN YƉENƏN YƉE BƏTƏP BARA. UNЬŊ MENƏN KƏRƏŞEVƉƏN DƏ KƏRƏGE JUQ, tiƉər. Jurqarьla heJlangen ası fakьttarƉь ular kyrmajƉar. UrьndarƉa dingə qarьşь tərəjə eştəren kosəjtev urьnьna unь jomoşarmaƄqa teje. Qajhь ber rajun allahьƉƉar səvite din menən kərəşevƉə ikkergən eş tip qaraj. Məbəlam Saqmaqoş, Baqalь rajundarьn da rajun allahьƉƉar səvite ə tenlaj sьqьrьnan sьqqan. Bı eş ninə ƄulaJ tip horaqas:.DIN MENƏN KƏRƏŞ IƄKERGƏN BIT XƏƉER„ NINƏ UQA. SƏVIT. KƏRƏK, DIN MENƏN HƏR BER KEŞE YƉEGƏNƏ KƏRƏŞHEN„ tiƉər. Ölkə allahьƉƉar sajuzь la dingə qarəş tərəjə eşendə rajundar meto jetəkselek itevdə əkeren qaƉa la Ojəjet, pasxa kampanejarьna qarata mitudik xattar ƉьV menən genə qənəqətlənej qala Şuqa kyrə rajundar ding qarьşь tərəjə eşendə xəƉer mitьdtar menən eş itə almajdar. Rajundarda dingə qarьşь tərə jə eşendəge matauqat aƉ tьrala, allahьƉƉar tynərəgen jə lənderergə saralar kyrelm məktəp balalarь, pejanirƉər a hьnda dingə qarьşь tərəjə e tərə nətenlaj jomosarqan, qaj ner avьldarda maƄalən: (J laqlь) avьldarьnda məktəp nirelgən məset ninaнь taşlande xəlƉə jaIa, unь kyƉgə kyrene lek itep fajƉalanmajƉar. Bı nelar nətəhelə dingə qarьşь tə nəjə eşendə dur jeteşheƉ ja tar. Be lƉen bьl jeteşheƉ jaqt rьƄƉan ruxani həm kulakt fajƉalanьp juqarьla əjtkən keskəj mitьaldardan dur heƉə tələr sьqaralar, neƉƉen tədələşkə ajaq tьqarqa səəap ta lar.

Şuqa kyrə dingə qarьşь tə nəjə eşendə totqan neƉƉen j lьƄƉ his jomoşarmaƄqa, əl henssə ul kendən ken nьqьrq kyltura frunƄьnda dur qomə sьq tьq tьvƉьrqan serek din lələrenə həm din məs'ələhen sьjnfi kyƉen pərdə menən qa laqan appartunistarqa hьq ƉƏar nitergə teje.

AJRAT.

20 NSE MARTTAN AƣAS ƏƉERLƏV UDAR AJLЬƟЧЬ

BЬL UDA ? AJLЬCTA, AƣAS ƏDERLƏVDƏ BULƟJAN ƟDƟKLƟK

QЬRQA BƟTƟRƟLƟRGƏ, PLAN 100 PR. QA YTƏLERGƏ TEJEŞ.

Bьl mə'nim eştə halqьnlьq kyrhətevse

RIK, Lispramxuz həm avьl səvittəre javapqa tartьlhьn

AƣAS ƏƉERLƏV TURAHЬNDA

(Aвkum partejanьn 10 nsь marttaqь ultьrьşьqararь).

1. Bətə aqas əderlav ojoşmalarьna, 31 nse jьldьn aqas əderlav eşe turahьnda yd vaqьtında jıqşь diriktivalar birelgən əulьvƟ qaramaʜtan, aвkum partejanьn bьl diriktivahь „Juzural lis" qarьşьndaqь fraksejə tərafьnan hunqь kenga tiklem ytəlmajen sə qala kilə. Şunьn hedəmtəhen də aqas əderlavden mart ajь planь edelev qurqьnsь aʜtında bora.

2. Aвkum partejanьn diriktivalьn ytəmaj, qafev itelməʜlek dərəzələ jomoşaqlьq tьvqьrqan, şul uq vaqьtta lispramxuz həm uclisxuzdar tarafьnan eş həm eşse kestəren ojoştorovqa nasar qarav (приступное отношение) xəkem hergəne esen „Juz-Ural lis" idarahь fraksejahьna vigьvat birergə. Həm ike kən sruk esendə aвkum partejanьn birgən diriktivahьn ytəv turahьnda kankrit saralar bildələrgə quşьrqa.

3. Aqas əderlav planьn tullьrьv məs'ələhendə lispramxuzdar əʜtənan jomoşaq ju'вaşşьlьq itkəne həm aвkum partejanьn diriktivahьn ytamagəne esen Arxangil, Bələnəj, Bila Qalaj, Xajaulla. Usaʜ həm Əвzəlil rajkumь partejə kəmitate nejura larьna, şulaj uq Aвkum partejə nьn şul rajundaqь Şvəkildarena tənalh jaharqa həm ulardan jaqьn kendardə aqas əderlav pianьn tultьrьv, kyrhətelgən vaqьt esendə Başqortostan şulaj uq Ural elkəhen eşse kəstər menən ta'min itev turahьnda kiʜken saralar kyreleven talap itergə.

4. Aqas əderlav eşenen bətevena aik ad vaqьt qalqanlьqьn lʜkə alap oşo vaqьt esendə aqas əderlav pragrammahьn tultьrap sьqьv, şul eşkə eş həm eşse kestəren dorət ojoştorov turahьnda Juz-Ural-Lis fraksejahьna şulaj uq rajkum partejə kəmitattarena məmkin əulqan bətə saralardь kyrevde quşьrqa.

5. Iptəş Sipnətelkə har ber Lispramxuzdan ber keşene maəlizavajt itep uqa planьn ytəleşen ta'mir itev məs'ylejaten jəkmətep aşqьs təveştə urьndar qa kamandiravajt itergə quşarqa. Bəssik fraksejəʜna aqas əderlav eşen kəsətev esen Başsik həm Əle qala savite aqzala ranan 107 keşe məəlizavajt itep uclisxuzdarqa jenarergə qusьrqa.

6. Bətə rajkum partejə kəmitat tərena: Taşьv həm kiʜev turahьnda qatь zadan jə sirep kulaktarьdь aqas əderlav eşenə jeəərevde qalqi təveştə quşьrqa.

7. Ta'minət xalьq kamisarejatьna: Aqas əderlav eşenə jetərlek dərəzə lə ədьq həm turaz aylep qujьvdь həm Juz-Ural-Listeq zəjətkəhenə qarap unь yd vaqьtьnda şul urьnqa təşьtьv sarahьn kyrevde quşarqa.

8. Juz-Ural Lis fraksejahьna, vaqьtьnan alda tultьrqan kalxuz həm kalxuzsalerdь urta xalle həm jarlьtardь, uyləkləv (primirvanja) eşen ojoştorovdь quşьrqa.

9. Bətə ridaksejalarqa aqas əderlav eşenen narьşьn aqas əderlav eşe bətkənga itklem kin təveştə jaqьrtьp narьvdь quşьrqa.

AƣAS ƏƉERLƏV EŞENDƏ HЬNЬLЬŞ JUQ.

(Brigada matirejalьnan)

Parteja həm xəkymət tarafьnan aqas əderlav eşen kəsətev, bьl eşkə maəlizavajt itelgən vaqьtlь həm ikke eşselərde məmkin tiklem hər jaqtan tə'min itəv turahьnda kyp kenə qarardar sьqarьla kilde həm klə.

Lakin aьqa tiklem kyp kenə ojoşmalar bьl aqas əderlav eşendə əulqan eşselərde tə,min itev eşendə dur halqьnlьq kyrhətelər. Bьnь dərəʜlev əsen tyвəngelərde kyrhətev kərək.

Bilarət lispramxuzь tarafьnan aqas əderlav eşenə maəlizavajt itelgən eşselərden tormoşo aik nasar. Ular aşap—esev həm pram tavar menən aik nasar tə'min itelələr. Utьnlьq aqastar həm ayrənə taşьvsь kerəʜtejandərden attarь əsen holo birelmaj. Unan bьl aqas eşendə eşlavselərgə yd vaqьtında eş ʜqь la birelə almaj.

Bьl aqas əderlav eşenə urьn dardan eşselər maəlizavajt itev eşe siktan tьş nasar qujьlqan. Aqas əderlav eşenə eşselər tarьv əsen sьqarьlqan lispramxuz vəkildare yd eştərenə halqьn qarap ular eşse quldar tarьvda aik jomoşaqlьq kyrhətələr. Bьl eştə avьl səvittarenenqdə qajeptare juq tip aalmaj. Senki kyp avьl səvittərendə avьldarda aulqan aətə eşse qul dardь bьl eşkə maəlizavajt itergə, tigən qarar sьqarьlqan aulhala, ualar bьl qarardardь praktik aojomqa aşьrmajdar.

Şuluq rajun Qjədelşə avьl səvite davmələndə javьl kulatarьn bьl eşkə maəlizavajt itevdə avьl səvite dur halqьnlьq kyrhətə. „Kulaktar aqas əderlavgə barmaj qasəp jərejdər.

Bьna oşolaj avьl səvitenen jomoşaq eşlave arqahьnda bьnda aulqan kulaktar aqas əderlav kampanejəʜna qarьşь qara agitatsejə taratalar. Oşo arqala aqas əderlavdə ədəkiək dur.

Unan aqas əderlavselər arahьnda satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq mitьdьn aojomqa atqarьv nasar qujьlqan. Vьl ara dupьvьr tedəvselər aulhala ul qamalgə aşьrьlmaj.

X. BAJNAZARЬF.

Aqas əderlav zadanejaʜь 12 pr. qa qьna ytalgan.

Maqar rajunь Kəвapqol avьl səvitenə 3780 kuвamitьr utьnlq aqstar teşьrqa quşьlqan aulhala, ular 10—martqa tiklem aьnьq 474 kuвa mitьrьn taşьp birelgən zadanejənьn 12. 6 pr. tьn qьna ytajdər.

Avь' səvite utьnlьq aqastardь taşьvda dur halqьnlьq kyrhətə.

Aqas taşьrqa quşьlьp ta avьl eştən baş tarixvsьlar tulьp jatha la, avьl səvite tarafьnan bьlarqa nьqlь saralar kyrelmaj.

X.

Aqas əderlavdə aulqan ədəkiək bətərelheи!

Aqas əderlav kampanejəʜьn kəsətev həm bьl mehim eşkə bətə kəstə maəlizavajt itev turahьnda Basqortostan xəkymətə həm parteja tarafьnan hər tərlə saralar kyrevgə qaramaʜtan bьl eştə ner tərlə lə hьnьlьş juq.

Bьl aqas əderlav kampanejaʜь dur ədəkiək mehim sera. Urəndarda aulqan ojoşmalar əlegəsə bьl mehim eşkə narьq ulrep bətergandare juq.

Qajhener rajun basqarmalarь bьl aqas əderlav eşendə hiser qafev itelməʜlek halqьn lьq kyrhətelər. Məʜələn: Estərle tamam həm virxatar rajunь basqarmalarь aqas əderlav eşenə maəlizavajt itelgan eşse quldardь kire tartьp alьp bьl eştə dur ədəkiək tьvdьtalar.

Bьl jəmhed kyrneştarge Başsavnarxuz tarafьnan yd məlendə sara kyrelde.

Lakin вandaj jəmhed kyrneştər başqa ura dardala aik kyp əle.

Aqas əderlav həm uraodatv, şulajuq unь eşse quldar menən ta'min itev eşe turahьnda 15—martqa aulqan məqlymətlər вuna narhə kyrhətələr:

1931—jьldьn 1—qinvarьnan 15—martqa tiklem tedəv matirejaldarь əsen kərək aulqan aqastardь əderlav planь nejəarь 36,8 pr. qa, utьnlьq aqastar əderlav planь 26,4 pr. qa, qьna ytələ. Ə, tedəv matirejaldarьn odatьv planь 42,1 pr. qa, utьnlьq aqastardь odatьv planь 46,1 pr. qa, ytalgən. Həm aqas əderlav eşen jəjəv eşse quldar menən ta'min itev planь oşo jьldьn 15 —martьna tiklem 28,5 pr. qa, at kəsə menən ta'min itev eşe 28,1 pr. qa qьna ytalgən.

Tyвəndəge lispramxuzdar aqas əderlav eşendə pazar təveştə qojroqta hejtələlər.

Krasna—ulimkə lispramxuz tedəv matirejaldarьn əderlav planьn nejəarь 37 pr. qa, utьnlьq aqastar əderlav planьn 39,4 pr. qa, həm tedəv matirejaldarьn odatьv planь 37,1 pr. qa, utьnlьq aqastar əderlav planь 53,2 pr. qa, Qara Idel tedəv matirejaldarьn əderlav planьn 36,8 pr. qa, utьnlьq aqastar əderlav planьn 25,5 pr qa, tedəv matirejaldarьn odatьv planь 45,3 pr. qa, utьnlьq aqastar odatьv planьn 57,8 pr. qa, Öjəde tedəv matirejaldarьn əderlav planьn 27,2 pr. qa, utьnlьq aqastar əderlav planьn 15,1 pr. qa, tedəv matirejaldarьnq odatьv planь 51,3 pr. qa, utьnlьq aqastar odatьv planь 41 pr. qa, Ləməz tedəv matirejaldarьn əderlav planьn 32 pr. qa, utьnlьq əderlav planьn 24,9 pr. qa, həm tedəv matirijaldarьn odatьv planь 35,7 pr. qa, utьnlьq əderlav planь 31,2 pr. qa, qьna ytalgən.

Aqas əderlav eşenə jəjəv eşselər həm at kəsə birevdə dur halqьnlьq kyrhətevse tiktər:

	At kəsə.	Jəjəv kəsə
Bajmaq	5 pr.	0. pr.
Jьlajьr	32 pr.	6 pr.
Xajaulla	9 pr.	1 pr.
Bajqь	27 pr.	10 „
Duvan	49 pr.	5 „
Arxangil	50 pr.	6 „
Duvan-Məsetle	14 pr.	5 „
Mişkə	3 pr.	5 „
Usalь	1,5 pr.	4 „
Maqar	8 pr.	8 „
Krasna—Usul	21 pr.	7 „
Zejansura	1 pr.	2 „

Başqa rajundarda la avьl eştə qojroqta hejtələlər. Qьşqa aqas əderlav srugь 20 kən səmahь qьna qaldь. Oşo sruk esendə plan 100 pr. qa, ytəlergə tejeş. Kampanejənьn bьl rəveştə nasar barьvь plandь tultьrmiv qur qьnьsь aʜtında qaldьra.

Bьna şunьn əsen bətə rajun basqarmalarь вegendən başlap aqas əderlav timpьn kəsətergə bətə kestəren aqas əderlav frun tьna jynəltergə tejeştər. Rajun prakuratarahь avь aqas əderlav eşendə ədəkiək tьvdьrьvsь keşelərde nьqlap tikşerep, ularдь javapqa tartьrqa, j aza birergə tejeştər.

Başnarkamprus həm aqas həm utьn sajuzь, aqas əderlav eşen də aulqan eşselərde mədəni aqsu tьv eştəre menən ta'min itev eşenə nьqlap kereşergə, bьl julda praktik eştər basqarьrqa tejeştər. K. TARASЬF.

42 pratsintь ta'min itergə

AVЬL XUZALЬƟJЬN KƏLLIKTIFLƏŞTEREV

EŞENEN BARЬŞЬ TURAHЬNDAƟЧЬ DAKLAT BUJЬNSA

Başqortostan Yдək вaşqarma kəmitətenen qararь.

Avьl xuzalьqьn kəlliktifləşterev eşenen barьşь turahьndaqь daklatlь tolaqandan hun Başqortostan Yдək Başqarma Kəmitatenen prizidejumь KƏLLIKTIFLƏŞTEREV EŞENEN OŞO KƏNGƏ TIKLEM BULƟJAN TIMPTARЬ JADƟJA TIKLEM 42 % QA KƏLLIKTIFLƏŞTEREV TURAHЬNDA PLAN BUJЬNSA BILDƏLƏNGƏN ZADANEJƏNЬN TULЬ RƏVEŞTƏ YTƏLEVEN TƏ'MIN ITMƏ GƏNLEGEN həm Baqalь. Avьrqazь kevek ajьrьm rajundardьn kəlliktifləşterev esen siktan tьş jomoşaq ytkərgənlektaren kyrhətə.

Ajьrьm rajun basqarmalarь həm avьl səvittəre kalxuz tedəv eşenə appartunistarsa jomoşaq jeləkselek itələr, jarlьlar həm bigerəktə jarlьlar gruppalarь arahьnda eş jomoşaq alьp barьla.

Parteja, xəkymət tarafьnan bildələngən bətə sruktardən ytevenə qaramaʜtan kalxuzdar ələ aulha jadƟq səsevgə ədərlənməgəndər, bigerəktə mal adьqьn uraniravajt itev, orloq ta dartьv, kantraktatsejə həm orloq fundtarьn də əmləşterev eştarendə artta qalalar.

Elek birelgən diriktifturdь taqьla ber tapqьr ьraʜlap Başqortostan Yдək Başqarma Kəmitəte prizidejumь qarar bira.

1. Başqortostan jer eştare xalьq kamisarlьqь Başkalxuzsajuz həm rajun basqarmalarь kalxuzdarda, janqьdaq jarlь həm urta xalle krəʜtejandər arahьnda ojoştorov həm massavaj eşte kəsətev, jalanqas administratьvlьqtarqa jul qujmav, massavaj eştent Slyttər, virsufka kamtsejələren ojoştorov, udar nьqadalar, təzrilə almaşьv ham aytəndər kevek furmalarьn tulь rəveştə fajdalanьv juldarь menan JAƟQЬ SƏSEVGƏ TIKLEM 42 PR. QA KƏLLIKTIFLƏŞTEREVDE TƏ'MIN ITEP, artta qalьvsь rajundarda kəlliktifləşterev eşendəge appartunistьq timptarьna zarasa birergə tejeştər.

2. Bьşkalxuzsajuzqa həm rajun basqarmalarьna 20 nse martqa tiklem kalxuzdarda daxu həm uuş aylevde təmam itergə daxutь jən başьna həm malqa qarap aylevde qatqi rəveştə bətərep, xedmət hanьna həm unьn sьjfatana qarap aylevde aojomqa aşьrьrqa.

3. Kalxuzdarдьn prajьzvudstьva plandarьndaqь jeteşheдiektərde qətqi rəveştə bətərergə, jadƟq səsevgə tiklem bətə kalxuzdardь, ulardьn kəs həm sridstьvalarьn rьəpka alьp tedəlgən kalindar eş plandarь menən ta'min itergə. Xedmətte ojoştorovqa, eşlap sьqarьv furmalarьn bildələvgə, satsejalizəm jarьşь həm udarsьlьqtь qullanьv jul menən qəmymən xedmət dissiplinahьn kytərəvgə aşьrьnsa diqqət itergə.

4. Rajun basqarmalarьna həm avьl səvittərenə keskaj kalxuzdardь dur kəsie kalxnzdar..a əjlənderev julьnda kin aulatьv esen ojoştororqa, lakin „gigant lьq" janleşlьqtarьn qasatlavqa his jul qajьlmaʜja, kalxuzdьn yd esendə aulhьn şulaj uq kalxuz menən jaqqьdaq jarlь həm urta xalle krəʜtejandər arahьnda ojoştorov həm massavaj eşte kəsətev, jalanqas administratьvlьqtarqa jul qujmav, massavaj eştent Slyttər, virsufka kamtsejələren ojoştorov, udar nьqadalar, təzrilə almaşьv ham aytəndər kevek furmalarьn tulь rəveştə fajdalanьv juldarь menan JAƟQЬ SƏSEVGƏ TIKLEM 42 PR. QA KƏLLIKTIFLƏŞTEREVDE TƏ'MIN ITEP, artta qalьvsь rajundarda kəlliktifləşterev eşendəge appartunistьq timptarьna zarasa birergə tejeştər.

2. Bьşkalxuzsajuzqa həm rajun basqarmalarьna 20 nse martqa tiklem kalxuzdarda daxu həm uuş aylevde təmam itergə daxutь jən başьna həm malqa qarap aylevde qatqi rəveştə bətərep, xedmət hanьna həm unьn sьjfatana qarap aylevde aojomqa aşьrьrqa.

3. Kalxuzdarдьn prajьzvudstьva plandarьndaqь jeteşheдiektərde qətqi rəveştə bətərergə, jadƟq səsevgə tiklem bətə kalxuzdardь, ulardьn kəs həm sridstьvalarьn rьəpka alьp tedəlgən kalindar eş plandarь menən ta'min itergə. Xedmətte ojoştorovqa, eşlap sьqarьv furmalarьn bildələvgə, satsejalizəm jarьşь həm udarsьlьqtь qullanьv julь menən qəmymən xedmət dissiplinahьn kytərəvgə aşьrьnsa diqqət itergə.

4. Rajun basqarmalarьna həm avьl səvittərenə keskaj kalxuzdardь dur kəsie kalxnzdar..a əjlənderev julьnda kin aulatьv esen ojoştororqa, lakin „gigant lьq" janleşlьqtarьn qasatlavqa his jul qajьlmaʜja, kalxuzdьn yd esendə aulhьn şulaj uq kalxuz menən jaqqьdaq jarlь həm urta xalle krəʜtejandər arahьnda ojoştorov həm massavaj eşte kəsətev, jalanqas administratьvlьqtarqa jul qujmav, massavaj eştent Slyttər, virsufka kamtsejələren ojoştorov, udar nьqadalar, təzrilə almaşьv ham aytəndər kevek furmalarьn tulь rəveştə fajdalanьv juldarь menan JAƟQЬ SƏSEVGƏ TIKLEM 42 PR. QA KƏLLIKTIFLƏŞTEREVDE TƏ'MIN ITEP, artta qalьvsь rajundarda kəlliktifləşterev eşendəge appartunistьq timptarьna zarasa birergə tejeştər.

2. Bьşkalxuzsajuzqa həm rajun basqarmalarьna 20 nse martqa tiklem kalxuzdarda daxu həm uuş aylevde təmam itergə daxutь jən başьna həm malqa qarap aylevde qatqi rəveştə bətərep, xedmət hanьna həm unьn sьjfatana qarap aylevde aojomqa aşьrьrqa.

3. Kalxuzdarдьn prajьzvudstьva plandarьndaqь jeteşheдiektərde qətqi rəveştə bətərergə, jadƟq səsevgə tiklem bətə kalxuzdardь, ulardьn kəs həm sridstьvalarьn rьəpka alьp tedəlgən kalindar eş plandarь menən ta'min itergə. Xedmətte ojoştorovqa, eşlap sьqarьv furmalarьn bildələvgə, satsejalizəm jarьşь həm udarsьlьqtь qullanьv julь menən qəmymən xedmət dissiplinahьn kytərəvgə aşьrьnsa diqqət itergə.

4. Rajun basqarmalarьna həm avьl səvittərenə keskaj kalxuzdardь dur kəsie kalxnzdar..a əjlənderev julьnda kin aulatьv esen ojoştororqa, lakin „gigant lьq" janleşlьqtarьn qasatlavqa his jul qajьlmaʜja, kalxuzdьn yd esendə aulhьn şulaj uq kalxuz menən jaqqьdaq jarlь həm urta xalle krəʜtejandər arahьnda massavaj este kəsətev julь menən kalxuzdardь kulaktarlan həm sit ilminttardan tadartьv esen jurqarьnan kəmisejələr tədəp, kampaneja rəveşendə genə ytkərergə his ner jul qujmaʜja təqdim itergə.

6. Rajun basqarmalarь həm avьl səvittare tarafьnan kalxuzdarqa, bigerəktə janь ojoştorolqandarьna jetəkselek itev jomoşaq aulqanlьqьn kyrhətep, şul rajun basqarmalarьna həm avьl səvittarenə kalxuzdarqa jəd menən aorolorqa yddərenen eştərendə kalxuzdardь nьqьtьv, jarlь həm urta xalle xuzalьqtardьn kalxuzdarqa inev tulqьnьn kəsətev həm totoş kəlliktifləşterev nigeдendə kulaktь sьjnьf aulьv jaqьnan bətərev aurьsta rьn ytaxqa mьvafiqlap janьnan qorovqa qurqa təqdim itergə.

Kalxuzdarqa jetəkselekte kəsətev maqsatьnda basqalxuzsajuz həm rajun basqarmalarь — kalxuzsьlar aktivnan, rajun basqarmahь aqzalarьnan həm bətə ojoşmalardьn aktivistьrnan eştaitьm tьş instruktьrdar bildələrgə tejeştər.

7. Başkalxuzsajuzqa mart həm april ajdarь esendə basqort. tatar urьs həm vaq miʜət kalxuzsьlarьnьn, hərbetrehen ajьrьm təveştə slyitəren ytkərergə təqdim itergə.

Başqortostan malejə ıəm jer eştare Xalq Kamisarьqtarь bьl slyitərde saqьlv esen aqsa birelevеn ta'min itergə tejeştər.

8. Başqortostan Jer Eştare Xalq Kamisarlьqь Başkalxuzsajuz həm rajun Başqarmalarь 10 kenlek srok esendə jadƟq səsevgə əderlek julьndaqь bətə jeteşheдiektərde bətərergə, kalxuzdarьn ikense jadƟq səsevde bьnlap ojoştorovsь aulьvdarьna treşergə tejeştər.

Bətə Başqortostanda trivuga kene—20 nse martqa tiklem jadƟq səsevgə əderlenmegən ner genə lə kalxuz qalmaʜьn.

9. Başqortostьn Jer Eştare Xalq Kamisarlьqьna, Başkalxuz sajuzqa həm rajun Başqarmalarьna kalxuzdardaqь hetselek həm susqasьlьq firmalarьn kəlliktifləşterevde 1 nse aprilqa tiklem tamam itergə həm Başqortostьn Yдək Başqarma Kəmitəte prizidejumьna 15 nse aprildən də hunqa qalmaj bəlderergə təqdim itergə.

10. Başqajuz həm Kuspramsajuz aldьna kalxuzdarda jəmaqət menan aşavdь ojoştororqa həm ulardь jadƟq səsevgə jegev esвəptare həm majlav matirejaldarь menən ta'min itev məzвyrejaten qujьrqa.

11. Dөvlət plan kəmisejəʜenə Juz—Ural—Lis kə, Başqortostan Xalq xuzalьqь juqarь səvitenə kalxuzdardь tedəv matirejaldarь menən ta'min itergə həm 20 nse martтan da hunqa qalmaj xəkymatkə nelderergə təqdim itergə.

12. Kalxuz kadrdarьn edərlav eşenen aqsa menən tə'min itelməgənlegen kyrhətep, Başqortostan maleja həm Jer Eştare Xalq Kami arlьqtarьna, bьl hunqьnьn aydzire aojonsa kadrdar əderlavgə bildələnjen 50men hum aqsanь Başkalxuzsajuz iʜsenə kyserergə təqdim itergə.

Başqortostan Yдək Başqarma Kəmitəte rəisenen urьnbarьs.

AKIMЬF.

Başqortostan Yдək Başqarma Kəmitətenen sikrtarь esen;

XARUBIN.

KƏLLIKTIF XEDMƏT, YDENEN ƟƉTƟNLƟGƟN SƏSEV FRUNTЬNDA ГAƟЬLA ASЬQ KYRHƏTERGƏ TEJEŞ.

Kalxuzsьlar kərəşten aldьnqь safьnda вulhьndar

BƟTƏ KƟS JAƉƟЬ SƏSEV ƟSƏN, KALXUZ ƟSƏN

QOROTQOSTARQA BEDDEN JAVAP

Maqar rajunь Pitrav avьlьSXR sajuzь aqzalarь qorotqostarqa javap itep, ydдərenen jal itev kendərendə aqas əderlav eşendə aulqan ədəkiekte bətərev esen 20 keşenən qiвarat qьdьl emə jahap oşo emə məlendə bətəhe 24 kuвamitьr utьn qьrqьvdan kilqən aqsanь qortqostarqa javap fundьna birdelər.

Bьlar tid arala qorotqostarqa javap itep taqь la emə uдqarьrqa вuildьlar.

BAJBULATЬF.

Eşləjmə tihəq esep jərəj

Qьiqь rajunь Işembaj avьl səvitenə səsev kampanejəʜьna əderlek ytkərev esen sьqqan vəkil, Zaripьf Mansur esevdən bəşqarь bəlmaj.

Orloqtardь tədarttьrьvda eşe lə juq.

Trəjer həm tadartqьstar tədəv 10 kən inde, вuş ultьralar.

Bьndaj iʜerek baş vəkildərgə kəzə bilite birergə kərək.

QƏLƏM.

„Səvit" Kalxuzь alqa bara.

Bilarət rajunь Qodqon avьlь „Səvit„ kalxuzь jadƟq səsevgə əderlektə dur əlgəşevdər menən alqa bara. Səsev orioqtarь tadartьlьp bette. Avьl xuzalьqь maşinalarь rimuntlanalar.

Eş attarьna furaxalar əderlanə. Kalxux ytkən jьl 54 qiktar igen səshə вьjьl 190 qiktarqa plan tədənə. S. VƏLEJ.

BAŞQORTOSTAN KALXUZDARЬNDA TIXNICISKEJ KЬLTURALAR SƏSEVEN KINƏJTEV

Həm urəzajdь kytərevdə nin daj saralar kyrelə?

Ytkən jьl Başqortostanda 24 men 600 qiktar tixniciski kyltyralar səselhə, вьjьl вьl han 3 tapqьr artasaq. Bigerəktə вьjьl kinder, jeten həm kenвaqьş səsev kyd unьnda totola. Kinder 15 men qiktar, kenвaqьş 40men 8 qiktar səseləsək. Bьl kyltyralar, bigerəktə, urazajdь kyp birə torqan Yrge—Qəjqь, Dьvan rajundarenda kinder səselhə, Zljansura, Mьraq həm Stərle rajun darьnda, oşo 3 rajundьn ydendəgenə, 15 men 200 giktar kəm вaьş səseləsək.

Bьl jerdər 306 tunna supplr fasfat menən aşlanesaq. Kinder səseləsək jerdər barьhь la tireь menən aşlanasaq.

Ylən səsev.

Başqortostanda ytkən jьl вətəhe 17 men 810 giktar tərle orloq ylən səselhə, вьna вьl han 31 men 300 giktarqa jetəsək.

Tuqajdardь jaqşьrtьv.

Ad вesən birə torqan tuqajdardь jaqşьrtьvqa вьjьl tərle saralar kyrelə. Jaqşь aşlanasaq tuqajdar 6000 giktar вulьp, urtasaraq aşlanьrqa tejeşlehe 15 men 810 giktarqa jetə.

Ezəizlev.

Başqortostandьn 9 rajunь jerdərendə aşlav ytkəreləsək. Məʜələn qoroloq rajundarьnan iʜaplangən Bere, Mişkə, Yrge Qьjqь, Bala Qalaj həm вaşqalar. Bularqa 4 men 500 tunna ezəiz əderlanə.

Tireвlav həm kol jьjv.

Tireь menən jerdə aşlav вigerəktə jəşelsə вaqsalarьn aşlavqa kitə. 13 men sintair tireь həm 5 men 408 s. kol jьjnalьrqa tejeş. Tireь aderl nep вetkən, tik kol genə ədeгlanep вetkəne juq

BESMƏN MUSA AVЬLЬ 67 PR. KALX IZLAŞTЬ Ɵ„IREK"KALXUZЬ ARTTA HƟJRƏLƟ

Tapurin rajunь Besman Musa səsevqə əderlanmagən.„Irek"kalxuzь avьlь 1 nse martqa 67 % kalxuzlaştь.

Rajun davmələndə hər ner kampanejalarda iq alda вьl avьlda „Qьrьm" kalxuzь вara. Məʜələn: iegen əderlav zadanejəʜьn iq elek 290% ytəne. Ber zadanejaʜьd xəkymtkə 4.500 вot kartuf tapşьrdь.

Bьjьl səsev majdanьn 70 pr. arttьrasaqвьd. Orioqtar xəderdən yk tadartьlьp tada surtlь вojdaj həm holo ədərlənep qujьldь.

Ninə „Irek" kalxuzь artmaj. Irek kalxuzьnda eş вətenlaj kirehe menən qujьlqan. Kalxuzqa Savвan kulaktar ojalaqan. Bьna вьl kulaktardьn kalxuzda вulьvьn kyrep, вaşqa jarlьlar kalxuzqa inmejdər. Avьl xuzalьqь maşinalarь jetərlek вulьvqa qaramaʜtan, eştər hunqa qalьp eşlanələr. Bьl kalxuz his ner alqa kitkəne juq əle. JadƟq

27 xuzalьqtan ber artil

Maqar rajunь Zigən avьl səvite Kyznisoveskej utarь grazdandarьnьn yd insejətifəre menən 27 xuzalьqtan kalxuzqa ojoşop avьl xuzalьqь ərtile ustaʜьn qabul ittelər. Ərtilgə „Padlgəruь" isemle birelə. JadƟq səsevgə ədərekter jaqşь вara.

X. USMANЬF.

MƟNƟVEZ RAJUNЬNDA

Qajhь ber səvittərdə orloq tadartьv eştare kərəgensə ytəlməj, Trəjerdər kərəsin „juqlьq" tan kendəd genə eşlejdər, ə kis henə eşhed ultьralar.

Kəlliktifləş ev fruntьnda вoro loş вulhьn.

Boraj rajunь Dur Badraq avьl səvite kəlliktifləşev xərəkətəndə gə partejə həm xəkyməteq totqan səjəsəten tormoşqa ytkə revtə halqьnlьq kyrhətə.

Xəder rajunda kyp avьl səvittare totoş kalxuziaşev aldьnda toralar. Məʜələn: Qaraqoş həm Tiplakav səvittare oşondaj ner vaqьtta Badraq avьl səvite kəlliktifləşevdə ber tərle lə вoroloş jaraj aimaqn.

Bьjьl səvittərgə hajlavdər krəʜtejən xuzalьqьn kalxuzdarqa вlьqtьrьv aʜtında uдьrqa tejeş ine, lakin вьl fruntta Badraq avьl səvite joqlap qaldь həm krəʜtejəndər kyptənan kalxuzdarqa inergə telaktəren вelderhələrdə avьl səvite „xədergə aşьqmaqьd ale" tigən kevek tora.

JadƟq səsevgə ederlek estarendə avьl səvitenen quдqьlşь his qənaqətlanerlək tygel. JadƟq səsev planьn hər ner krəʜtejanqə jetkerəv menən avьl səvite qənaqətlanep qalqan.

JadƟq səsevden təp şarttarьnan вulqan uuş kytərev, səsev najdanьn kinəjtev agramimudь qullanьvda avьl səvite ner narhələ esləmaj.

Xəderge avьl xuzalьqьnьn satsejallzem nigeдe əsəsendəge вoroloşo вьl avьl səviteneq artta qalmavьn talap ita.

DIMSKEJ.

PREJUT RAJUNЬNDA

Oşo kengə xatlem avьl xuzalьqь ərtilenen ustaʜь juq Kalxuzqa kererqə telavselər ustaf juqlьqtan ojoşov eştare kərəgensə atqara almajdar.

Вьqa kalxuzda urьn вulmaʜьn

Bilarət rajunь Urta Sarmən avьlь kalxuzьna qemərə вujьnsa вatrak kəsenən fajdalanьvsь Qjəlimşin Bədemşa, utьn hatala kalxuzqa inə.

Kalxuzqa tagəndən hun ner aejəhen tajь menən haia ham igen urqьs maşinahьn Zimeskej urьʜьna jeвərep jəşerhəla hu— qьnan aelenep kire aldьrьla.

Bьl keşe şul eştare menən kalxuzdan sьqarьlha la taqьnda ul kalxuzqa alьqqan.

QAMЬŞAQ.

Ivanufka onotolmaʜьn

Qьrmьʜqalь rajunь Ivanufka avьl səvitendə kəlliktifləşev xərəkətə nasar Şul uq avьl kulaktarь вətə mal milektaren hatup ydдaren jarlь kyrhətergə tьrьşalar.

Kulaktar kənəssəhe elekke Əlisar Kyranej Sil Paqaiвəpse itelep hajlanqan.

Bьl avьl səviten tejeşle urgəndar iʜenə alьp tikşerev sarahьn kyrhen. X. Rəxmətullin.

MTS RAJUNDA RЬNDA

KƏLLIKTIFLƏŞEV EŞ TƏRE TYвƏN DƏRƏ ƵƏLƏ

Berense Martqa MTS rajundarьnda dəjəm kalxuzlaşьv 11 tasa nej вarь 36 % qa qьna jetə (səsevga tiklem 59 pratsintqa jetkerergə tejeş) MTS tar menən kalxuzdar arahьnda məqahədələr tədəv вerense aprilgə tiklem 70 pratsintqa jetergə tejeş, ine ulda 33 pratsintqa qьna ytalgən.

Kəlliktifləşterevdə nigeraktə artta qalqaa rajundar: Dyrtəjle, (20 pr.) Janavьl (21 pr.), Tapurin (24 pr.) Qьrmьʜqalь (2 pr.) Bьna вьl rajundardь kəlliktifləşterevdə iq qətqi saralar kyrelergə kərək.

N. Qjəlimьf

KYLTISTAFITA ŞTAPTARЬNЬN EŞMƏKƏRLEKTƏREN KYTƏREV—

ULARƉAƆJЬ NAƉANLЬQ BƏTƏRƏV MARŞЬRUTTARЬNЬN EŞ SЬJFATTARЬN JAQŞЬRTЬV JULЬ MENƏN

NAƉANLЬQ BƏTƏRƏV FRUNTЬNDAƆJЬ ƉƉƏKLƏKTƏRƉE BƏTƏRƏJEK.

Kultpaxat smatere.

„YKTƏBER RIVƏLYTSEJƏHE“ ZATUNЬNDA KYLTPAXUT EŞENDƏ DUR ƏDƏKLOKTƏR

Eşselər həm ulardьn qailələrenen naƉanlьqьn bətərev—kyltpaxutta tep burьstardan ine. Ləkin bəl burьs tuiлhьnsa ytalevdən alьƀ tora əle.

Bьnь kyptən tygel kyltpaxuttьn 6 nse rajunьn—„Yktəber—rivəlytsejəhe“ zatunьn tikşerev matirejajь la asьq kyrhətə.

Bьnda kyltpaxut həm kyltistafittaqa eşse jəməqətsəlege karegensə masilizavajt itelmegən. Kyltştapqa, terle ojoşmalardan 35 keşe ingən sulha la, ulardьn kyƀehe qaqьƉƉaqьna hanala. Kyltştap sintənerdə tədelgən. Barьhь 5 marşьrut albьhala,unьn ikehe bətənləj eşlemegən. Əsehe eşlələla qəniqətlənerlek tygel.

Berense marşьrut—totoş aqьj jadа belev. Kantryl sajfьr aujьn sa 750 keşenen naƉanlьqь bətərelergə tejeş sulhala, 195 keşe genə uqьtьla. Kamsamulдar həm başqa jəməqət ojoşmalarь naƉandar həm ad selemlelər hanьn albvqa qatnaşmaqandar. Han albvƉь ej xuzalarь qatьn—qьƉƉər ytəgən.

2 nse marşьrut—uqьv jə endəqe balalarƉь məktəp esenə alьv. 14 balaman 10 bala məktəpkə urьnlaştьrьlqan. Məktəptə 220 bala irtənge aş menən tə'min itelhələrdə, aştьn sьjfatь nasar.

3—nsə marşьrut-məktəptərde palitixnikalaştьrьv, xuzalьq ojoş malarь menən duqьvьr tədəlhə qə xuzalьq ojoşmalarь ularƉь ytəvgə barmaq aşa qaraqandar. Nədəlizə lə bьl marşьrut eşendə Ƌur eƉəkiek həm asьqlьq tьvqan.

4 nse marşьrut—(„eşse kadьrdar əƉerlәv“) bigerək nasar eşlegən. Plan juq. Eşselərdən kvalifikatsejəlь kəstər əƉerlergə, kacigardar həm paraxut mixaniktarь esen kursstar asьlьrqa ujlanqan, ləkin tormoşqa ytkərelmiəgəndər.

Sittən torop uqьvda nasar ojoştorolqan. Sittən torop uqьv sьlar bətəhe 30 keşe hanala. Ular klupta instruktaz alalar. Ləkin arala nergenə eşse lə juq.

Kətepxana eşendə ner tiklem aldalьq kyrenə. Kətepxana la ojoştorov həm agitatsejə siklьrь tedelgən. Kətepxana səvite tədelhə lə eş barmaj.

Şifqa alьnqan rajundarqa kysmə kətepxanalar jevərelgən. Ləkin zatunqa jaqьn pasjulka bet ənlaj onotolop qalqan. Unda ner terle lə kyltura eşe alьp barьlmaj.

Kətepxana, kylt istafitala nasar qatnaşqan. Kətepxana medire Skvartsuftan:

— Kətepxana, kyltistafitala nisek qatnaşьb, tip horaqas. ul: „Işelev aujьnsa mine kyltistafita ştatьna aqza itep indergəndar“ tej, yƉe ştaptьq ner ulitьrьşьnda la sulmaqan.

Klup ədmь, kypme jənlelek kyrhətə. Klupta stinə gəzite həm „Jənle gəzit“ matur qujьlqan. AliahьƉar jecajkahe eşlaj. Klup parteja həm kamsamul kəsə menən şif avьlьnda kyltura eşen quja alqan. Unda terle səjəsi—xuzalьq kampanejalarьn ytkərevdə qatnaşlьq itə. Klup janьn da huqьş belemen əjranev tynərəge sulьp, unьn 228 aqzahь bar. Zənatejalərde zapas kaman dir alьp bara.

Kyltistifat ştasь naƉanlьqtь bətərev eşenə jəməqətselekte masilizavajt itə almaqən. Partejə, kamsamul həm praisajuz kəstəre bьl eştə yƉƉəren udarniktar itep kyrhətə almaqandar. Berense livraidan başlap əƉerlekte bətərergə saralar kyrelhə la jeterlek tygel.

Kamsamul kalliktifьnda 183 keşe hanala; kyltistafita eşenə nej barь 30 keşe tartьlqan.

Qemymən: zatunda kyltistafita la jeteşhedlektər kyp. Zatunda kyp kenə tatar, başqort eşseləre bar. Ular arahьnda kylt paxut eşe nasar tora. Ner likpunkt sulha la, unьn eşsehe jəməqət eşenən sittə tora. Bьnda milli mamintqa ad iqtinar itelgən.

XəƉer əle smatьr sulьvqa qaramaƀtan, zatunda kyltpaxut eşen kesəjtergə kərək sulasaq.

Bьl Ƌur eşkə nətə eşsən mas sanьn iqtisarьn tuplarqa, eştə udarsьlьq həm satsejalizem jarьşьn qullanьrqa kərək,

Q. Q.

„BJQAL“ KALXU ZЬNDA

Aqartьv eşə alьp barьlmaj

Tapurin rajunь „Bəjqal“ kalxuzьnda bьjsl məktəp asьlьp kalxuzsьlarƉьn balalarьn aqьtьv həm naƉanlьqtь bətərev eşen alьp barьrqa naşlanhala, uqьtьvsь Nasibullin hər vaqьt iƀerek sula, baş avьrta, tip balalarƉь uqьtmaj qajtarьp jeƀərə. Kalxuzdaqь naƉandarƉьn naƉanlьqtarьn bətərev sarahьn kyrmajdər. Kalxuzda gəzit—surnal taratav eşe lə nasar. 65 jortqa jaqьn xuzalьqlь bьl kalxuzda barь 16 dənalap qьna gəzit alьna. His ner terle an—selem eşe alьp barьlmaj. Bьna şunьn esən də kalxuz aqzalarь ara—hьnda terle aniaşьlmavdar, turanan tura kulak hyƉenə ejarep jərevselarƉa juq tygel. JaƉqь səsev kampanejahь moron tə—bəndə genə ə bьl kampanejanь unьşlь ytkərevdə əle bətə aqzalarƉьn ikere tuplanmaqan. Avьl xuzalьqь maşinalarь qaraƀtьnda jatalar. Kalxuz idarahь esep jerevdən buşamaj. Bьndaj aqzalarьnьn kyƀehe partejə aqzahь həm kamsamuldardan torqan bьl kalxuzdьn bьndaj xaldə bultьvь ajanьs xəl. Bьl kalxz bətəndəj samatykkə əjləngən.

Kalxuz sajuz hin bьl kalxuzdь abajlap qara əle.

№ 146

„GIGIMUN“ KALXUZЬNDA

NaƉanlьqtь bətərev eştere nasar

„Gigimun“ kalxuzьnda barlьqь 215 naƉan bulьp bьqa tiklem naƉanlьqtь bətərev eşendə ner nəmələ eşlanmagən.

Bьl avьlda es uqьtьvsь (yƉƉəre kalxuz aqzahь) bulьp, naƉanlьqtь bətərevdə şulaj uq başqa terle an—selem eştəren alьp barьvda, səjəsi kampanejalarƉь ytkərevdə his ner qatnaşlьq itevdər. Kalxuzqa jaqь aqzalar bьqtьrьvƉь uqьtьvsьlar bar tip tə selmajdər. Xatta kalxuzqa hajlav jəjьlьşьna at menən albrqa kilgəs „BeƉƉen qьşqь kanikul başlandь, irtəgə avьlьƀƉqa qunaqqa qajtaƀƉ“ tip jəjьlьşqa barmaj qalalar.

Avьlda radejo həm qьƉьl məjeş bulьp bьnda ner nindəjƉə eş alьp barьlmaj, gəzittər bik aƉ tarala. Bьl eştərde julƀaşьlьq itevƉə uqьtьvsьlar yƉƉəren məs'yljətlc, tip selmajdər.

Bьna bьndaj yƉ burьstarьn anlamavsь uqьtьvsьlarqa atpur birergə kərək.

ZAKIRЬF QADIR.

„BƏDEN“ SOVXOZЬNDA

Bəşpidtixnikum uqьvsьlarь

Ƌie Bəşpidtixnikum uqьvsьlarь ƉejeM başlanqьs məƀvyri uqьv həm naƉanlьq bətərev eşendə aktif eş alьp baralar.

Sişmə rajunь kyləmendə 15 urьnda 1 barьqьs məktəprƉə ike smina menən tixnikumƉьn məktəp uylege III—sьjnьf uqьvsьlarь 400—500 balanь uqьtьp jatalar. Şul uq Şişmə rajunьndaqь trakter kursьna uqьtьv əsən 10 uqьtьvsь jeƀərələr TixnikumƉьn yƉ ergəhendə 3 ajlьq ƋurƉar kursь asьlьp, kuspьramsajuz eşseləre uqьtьp sьqarьrqa.

Tixnikum yƉ rajunьndaqь 250 naƉandь uqьv jьlь bətkənsə uqьtьp sьqarьrqa bula həm 8 naƉandь ejƉərenə jerəp uqьtьla.

Meqselər arahьƉa 3 ajlьq kurьs ytkərelep, 80 keşe uqьtьp sьqarьldь. Janьnan kamsamuldar arahьnda 5 kamsamul bildələnep, 110 keşene uqьta başlanьlar. Şulaj uq qьƉьl ərmejestərde uqьtьv əsən ner keşe bildələnep, ul 25 keşene uqьta.

Tixnikum ergəhendə ƉejeM başlanqьs məƀvyri uqьvqa qarata kulьştap təƉelep, eş alьp bara.

Zəjnildinьf.

AŊ—BELEM EŞTƏRE NASAR BARA.

Yrge—Qьjqь rajunь Laqьr avьlьnda kalxuzlaşьv xarəkəte arьv qьna barhala, bьnda aŋ selem həm naƉanlьqtь bətərev eştare bik nasar xəlƉə tora.

Avьl savite dəvmələndə likpunkt ojoştorolmaqan. Kətepxana jeƀьn ikke kitaptar menən tulьp, kyp vaqьt bikle tora. Kəmsamuldar şulaj uq partejəhьd jeştər arahьnda ner tərle lə eş alьp barьlmaj. Bьl avьlda 2 uqьtьvsь bulьp, oşo jeteşhedlektərde bətərevdə his ner jardam itmajdər.

Bьl eştərde rajun aqartьv aylege iƀenə alьn.

JANDURIN.

NAƉANLЬQ BƏTƏRƏV EŞENDƏ

Başpidtixnikum uqьvsьlarь

Ƌie Başpidtixnikum uqьvsьlarь ƉejeM başlanqьs məƀvyri uqьv həm naƉanlьq bətərev eşendə aktif eş alьp baralar.

Sişmə rajunь kyləmendə 15 urьnda 1 barьqьs məktəprƉə ike smina menən tixnikumƉьn məktəp uylege III—sьjnьf uqьvsьlarь 400—500 balanь uqьtьp jatalar. Şul uq Şişmə rajunьndaqь trakter kursьna uqьtьv əsən 10 uqьtьvsь jeƀərələr TixnikumƉьn yƉ ergəhendə 3 ajlьq ƋurƉar kursь asьlьp, kuspьramsajuz eşselərə uqьtьp sьqarьla.

Tixnikum yƉ rajunьndaqь 250 naƉandь uqьv jьlь bətkənsə uqьtьp sьqarьrqa bula həm 8 naƉandь ejƉərenə jerəp uqьtьla.

Meqselər arahьƉa 3 ajlьq kurьs ytkərelep, 80 keşe uqьtьp sьqarьldь. Janьnan kamsamuldar arahьnda 5 kamsamul bildələnep, 110 keşene uqьta başlanьlar. Şulaj uq qьƉьl ərmejestərde uqьtьv əsən ner keşe bildələnep, ul 25 keşene uqьta.

Tixnikum ergəhendə ƉejeM başlanqьs məƀvyri uqьvqa qarata kulьştap təƉelep, eş alьp bara.

Zəjnildinьf.

NaƉanlьq bətərev eşenə ajaq sala.

Bilarəƀ zavьlьnьn Ƌuminni tsixьnda eşlavse Fəjzullin iptəş zafkum tarafьnan başqort, tatar eşselərenen naƉanlьqtarьn bətərevgə—uqьtьrqa bildələngajne. Ul eşselərde ner aƉ uqьlьp, eşselər arьv qьna uqьj—jaƉa nelə başlaqas, ətətemə kejergə juq, tip uqьtьrqa jermaj başlaqas, uqьrqa jerevse eşselər urdir alьp birdelər. Fəjzullin urdir menən paltə kejep, ner—ike kən uqьtь la, taqьla uqьtьvƉan tuqьraldь.

Şul arqala 15 ləp eşse uqьtьvsьhьd qaldь.

„KVƉ“

Məmbat səvite bətə eştərƉə artta qalqan.

Xəjsulla rajunь Məmbat səvite dəvmələtendə naƉanlьq bətərev eştərə bik nasar tora.

Məmbət, Səqit, Soltanquza avьldarьnda naƉandarƉan uqьvqa jerevƉərə nasar. Uqьvqa jeremevselərgə sara kyrelmaj.

Avьl səvite tarafьnan kyltura tədeloşe səvite tədəlməgən. Rajun kylt səvite tarafьnan jenərelgən qaqьƉar səvit rəise papkahьnda jerəj. Səvit dəvmələndəge avьldarda an—selem eşe qojoroqla hejrələ. QьƉьl məjeştər eş alьp barmajdar, ularƉa eş planь tədəlməgən. Şulaj uq xuzalьq, səjəsi kampanejalarqa qatnaşmaqandar. Stinə gəzite sьqarьlmaj. Qatьn—qьƉƉar arahьnda eşlavde bətənləj onotqandar, qьƉьl məjeştər avьlda bətə kyltурnaj eşte alьp barьrqa tejeş sulhalarda unь ujlapta qaramaqandar. Soltanquza avьlьndaqь qьƉьl məjeşkə kilgən gəzitte terkəp torovƉan başqa eş eşlənmaj.Kərim avьlьnda qьƉьl məjeş medire aqsa menən kart ujnavƉan buşamaj. Məmbat avьl səvite bьl eştə jetəkselek itep barьvda ydenen məs'yl buiьvьn onotqan. Sərməjə jarlaj paj jəjьv kampan-jələrь və aj hejrələ. Şul uq uƀal aj mə mal kəmetevselərdə juq t Avьl səvite bьl eşkə lə ba aşa qaraj. Jetməhə rajun ydən tən kilgən vəkil Juldaşnajьfta pirigip jahap jatahьqьd, tip s vit rəisen qьƀьmqa alьv arq hьnda səvit rəise eştərƉe taq la jomorşata. Kulak xuzalьqtar ьik nьq tora. Bьl arqala ul nьq ojoşqan xəldə jarlьlarq eşlergə irek birmajdər. Qajh ner jarlьlarƉa najdar jьrьn jь laj başlajdar. Ədel avьlьnda ku lak balahь ylə, unьn yleven ner jarlь aktiftь qəjepləjdər.

Bьna bьl eşte nьqlь tikşerep jarlьlarƉь kulək qotqohona qotqarьrqa, kulək xuzalьqtarь qьƀьmqa alьrqa, kalxuzda to rovsьlar sulha pralitarejat hepe kehe menən qьvarqa, kyl eştəren julqa halьp jeba karək.

MORATBAKEF XƩMIT.

Juƀjarь urgьndar bьnь nьqlaƀьraq tikşerep qaraqьƉ ele.

Maqar rajunьnda kənsьqьş tav aralarьnda rajun ydegenən 80—80 saqьrьm alaƀlьqta jatqan maisьlьq, kustarsьlьq menən kən kyrgən başqort avьldarь əlegə tiklem kyltura jaqьnan qajət artta jəşejdər. UlarƉьn səjəsi, iqtisadi həm kyltura jaqtarьn nindəj juldar menən alqa jeƀərev, ularƉьn aranьnan eşselər jeteşterev turahьnda bьqa tiklem kyƉgə kyrenerlek eşləgən ojoşmalar juq. Bьl avьldarƉьn tirəhendə ətkə qolardajurman sulhala, klup, məktəp, uqьv jorttarь, kətepxanalar ad. Bьnda kustarsьlьq, malsьlьq eşenən başqa qajlь ner kyturalardan igenselek eşe alьp barьrqa memkinlek sulhala əle ul eştərde nisek itterep tormoşqa qujьv turahьnda teşeşle ojoşmalar ujlamajdar. Mirbal esen Ƌmetbaj avьl səvitenə qaraqan avьldarƉь alajьq: bьnda ner genə hasan, tьrma kevek avьl xuzalьqь qoraldarь juq. Bьjьlqь jaƉqь səsev planь barь 32 gik tar qьna, əle uqala ner qaƉaqta orloq juq.

Rivəlytsejə sulьvqa 14 nse jьlqa barьqanda la səvit vlasь bьl qarangь nosmaqqa kerməgən tejergə jaraj.

Rajunda başqort—tatar xalqь 74% sula torop, rajun ydəge ner jaq sittə sulqan urьƀ avьlьna urьnlaşqan başqort—tatarqa: „başqort, kalxuznik“ tip kelep qarajdar. Qunarqa fatir birməjdər. Oşo jьl 27 nse fiv raida Baqьj avьlьnan rajonqa 60 saqьrьm jerƉən ner başqor qatьnь diligatkalar sənranejəhь na kilep fatir tana almaj uram da jerevdare bьnda millət ajь rьp qarav bar ikənen kyrhətə.

Rajun ydəgenen ner sittə urьƀ avьlьnda sulьvnan xalq zarlana. Şunьn esən rajun mərkezenən sittə jatqan qarangь səjəsəttən, mədənejattən, iqtisadi jaqtan artta qalqan millətlərgə rajun ydəktəren jaqьnьraq kyserep, ularqa jənle julƀaşьlьqtь kəsəjtep, ularƉь naƉanlьqtan, qarangьlьqtan həjrəp alьrqa kərək. Bьnь juqarь ojoşmalar nьqlap tikşerep qaraqьƉ əle.

X. QOLMƏXƏMƏTEF.

DƏVLƏTŞIN.

Atahь kalxuzdan, ulь məktəptən qьvlihьn.

Dyrt əjlə rajunь Uşqar avьl kalxuzьna bik kyp jьldar bire mulla sulьp kilgən Mi sin kalxuzqa inep ojalaqan.

Şul uq mulla balahь Musta fin Şəvkət xəƉerge kendə Ƌie pramtixnikumьnda stipindeja alьp uqьp jata.

Bьl mulla kalxuzdan, ul Mostafin uqьv jortonan qьvlihьn M XAMZIN.

Mas'yl ridaktьr: BULAT IŞEMQUL.

23 mart, kis 6 səqətlə IV nse məktəp zalьnda (Puşkin uramь, № 107) VKP (b) nen 1 nse qala rajkumь qatьn—qьƉƉar siktьrьnьn diligatkalar jьjьlьş tarafьnan bildələnqən briqadirkalar siyte ytkərelə.

Qatьn—qьƉƉarƉьn diligatkalar jьjьlьştarь jetəkselərə mandattar kilep alьrqa tejeştər.

VKP (b) NEN 1 NSE QALA RAJKUMЬ.

BELDEREV.

„Juzuralliз“ qa hal aqьƉьv eşenə dalmi (hər vaqьta) eşlev esən ner insman, unьq jarƉamsьlь, şulaj uq kvalifikatsejalь (belges) halsьlar kərək. Eşkə inergə teiavselər lispramxuz, Ucpramxoz həm xeƉmət inspiktьrƉarьna mərəsəqət itegeƉ. Şulaj uq eşkə jallanьv şarttarь həm xeƉmət məqəhədələre tədev turahьnda la juqarьlaqь kyrhətelgən urьndarƉa tanьşьrqa memkin.

15—3.

BELDEREV.

21 nse mart, kis 6 jarьm səqəttə partejə kabinitendə aqьm daqь səjəsət, başlanqьs partejə məktəne, ikanum—palitika, VKP(b) tarixь tynərəktare həm qatьn—qьƉƉar diligatkalarь punkttarьnьq kiƉəktəge siminardarь ytkərelə.

Partejə la uqьv ucaskalarь bətə jetəkselərƉən kileven tə'min itergə tejeştər.

VKP(b) NEN 1 NSE QALA RAJKUMЬ.

***

VKP(b) Əlkə Kəmitətenen kyltura—prapagarda aylegendə QьƉьl pratissura institutьnьn sittən torop uqьv aylerenə urьndar bar (ikanumika, filasufeja, tarix, səvit tətlev həm xoquq).

Qanul itev şarttarь, „Pravda“ gəzitenen 1930 jьl 28/IX, 3/X həm 1931 jьl 9/III numirƉarьnda iqlan itelgən.

Institutqa kerergə teləgən həm qanul itev şarttarьna javap birə alьrlьq iptəştər əlkə kəmitətenen kyltura—prapaganda aylegenə tejeşle dykəmittərƉe tapşьrьhьndar.

VKP(b) Əlkə Kəmitəte.

ƏƉƏBI BELDEREV.

22—martta kis səqət 6 la „Başqortostan“ gəzite idarahьnda RAPP plinumь jomqaqь turahьnda Bulat Işemqulьl dakladь həm LAKAF səvite kənfirinsejəhe heƉəmtələre turahьnda Ş. Şəhərttinьf, S. Kylinaj iptəştərƉen sьqьştarь tьnlanasaq. BAPP aqzalarьna kilev məƀvyri.

BAPP IDARAHЬ.

„URAL” KINAHЬNDA

Balalar əsən 20, 25, həm 30 marttarda

AQHAQ AJAQ

kyrhətela.

Sejans kendəd səqət 12 lə başlana.

BELDEREV.

18 nse martan, „8 nse mart“ teqev faƀrikahь apparatьna tadartьv kəmisejəhe eşkə başlanь.

Tadartьv kəmisejəhe, hər ner ojoşmalar həm ajьtьm qrazdandar tarafьnan „8 nse mart“ tegev faƀrikahь turahьnda aulqan jəki xeƉmətkarƉar turahьnda aulqan matirejaldarƉь kəmisejəgə tapşьrьvьn ytenə.

Ədris: Jagar Sazan uramь, kuripas nomirь 2.

„KƏMISEJƏ.

7—2

Dəvlət zajəmdarь abligatsejalarьnьn kurstarь.
1931 j 15—24 martta qarata

Zajьm isemdere	Hatьp alьna	Hatьla
6% lь A. O 1 nse Z. 5 h. aqьmdaqь kupюnь menən	4—93	—
% bьƉ 1926 j. oto gi zajьm 100 h. abl	122—	120—
1929 j. otoşlo zajьm 100 „ „	110—	104 40
1927 j. 10% lь otoş.oZ. 25 „ „ aq. kup. menən	25—10	—
3 nse krətt. 5 „ „ „ „	—	—
Krətt. xus naqьtь zajьmь 10 „ „ „	—	—
1927 j. 1 nse otoş. ludus. Z 25 „ „ „		
2 nse otoş. ludus. Z % lь 25 „ „ „		
„ „ „ % bьƉ 25 „ „ „		
5 jьlьq „ „ % lь 50 „ „ aq. kup. 51 09		
„ „ % bьƉ 50 „ „ „ „ „ 51 09		
1928 j. 11% lь eske xajьmь	100—60	100—44
Massavis zajьmь	2 —30	35—50
1930 j % lь	50 62	72

Başqortostan YƉak Başqarma Kəmitəte prizidejymene qararь həm 1931 jьlƉьn 7 nse martьnda tədəlgən kilesev bujьnsa Başqizdьq aqьv əsbaptarь eşlev mastirskujь bətə aktif həm passiv menən oşo jьlƉьn 15 nse martьnan Başqortostan balalarƉьn tormoşon jaqşьrtьv əlkə kəmisejəhenen savda həm prajəzvudstva arege qaramaqьna kysə həm „Uqьv əsbaptarьn həm jaƉav—hьƉav nəmələren eşlevse ip. Salcinku isemendəge fabrik“ tip isemlənəsək. Bətə dugьvьrdar mixanicskej rəveştə balalar kəmisejəhenə kysə.

Bətə pritinzejələr 2 joma srnk esendə qabul itelələr. Kəmunal bankala kantakarint ibəne №15.

Ədris: Salsejaliticskej uram №46, tillfan №3—33.

3—2 BALALAR KƏMISEJƏHE.

Dəvlət triste „Mitallum“

Aparatьn tadarlьv kəmisejəhe 19 nsь marttan yƉenen praktik eşkə kereşəsəgen beldera. Kəmisejə, aparattьn yƉendə həm unьq ajьrьm xeƉmətselərenen jeteşhedlektəre turahьndaqь matirejaldarƉь turanan tura kəmisejə gə birergə jəki tadartьv jəşnigenə teşerergə eşsən jalpьnь saqьra. Gugel uramь, dəvlət teriste „Mitallum“ savda sklatь.

3—2 KƏMISEJƏ.

Kyltura harajь

BAŞQORTOSTAN DƏVLƏT TEJATERЬ

20 həm 23 nse mart.

„BOD KITKƏNDƏ“

10 kartinala V. Murtazin pastanufkahь.

Ujьn 8 jarьmda başlana

Bilettar hatьla.

Kymak zajafkalar menən 25 pr. skitke jahala.

ANUNS. TiƉ kendə ANUNS.

„Fuənti Əvixuna”

M. Məhdejef pastanufkahь.

QьƉьL JONDOƉ

SЬJANSLSTA ... 7—8—80 10 saqətlə başlanьlar.

BƏQƏN

TORMOŞQA XOQOQ

dramma

GURЬN

KINAHЬNDA

SEJANSTAR: 6—7—80 9 10-30 saqətlə başlanьlar.

18—marttan

BURAN

7 aylektə dramma

16 jaşkə tiklem balalar indereimajdar.

URAL

KINAHЬNDA

SEJANSSTAR 5—30 7—8 — 80—10 saqətlə başlanьlar.

21—22 marttan

URMANLЬ IL

Уфа, Тип. «Октябрьский Натиск» Башглавлит 613.

БӨТӘ DONJA PRALITRDARЬ BRЕGEGEDƱ

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(b)NЬN BAŞ QORTOSTAN ӨLKӘ KӘMITӘTE HӘM B.V.B.K. URGЬNЬ

1931 JЬL DYŞӘMBE 23 MART № 64 (355)

„PARTEJӘ HӘM EŞSELӘR SЬJNFЬNЬN AVЬLDAOŲЬ NЬQLЬ HӘM ЬSЬN TERӘGE BULOŲAN KALXUZSЬLAROŲA TAJANЬP BEƉ,

ӨLEGӨ TIKLEM KALXUZOŲA INMӘGӨN HӘR BER JANOŲЬDAQ, JARLЬ HӘM URTA XӘLLENEN ALDЬNA:

HIN KALXUZ JAQLЬMЬ, JӘKI KALXUZDA QARЬŞЬMЬ?

SӘVIT VLASЬNA JARƉAM ITӘHENME,

ӘLLӘ KULAKOA JARƉAM ITӘHENME?,—TIP QUJABЬƉ"

MART AJЬNЬN QALOŲAN 10 KӨNӨN MAL ӨDERLӘV PLANЬNЬN TULMAJ QALOŲAN 70PR. TЬN TULTЬRЬV ӨSON KӨRӘŞ KӨNӨ IOŲLAN ITEROӘ!

31—jЬldЬn 15 nse martьna alьnoqan mәqlymәttәr aujьnsa, rajunda, it әderlәv planьn: ere maldarda nej warь 63,6 pr. qa, harьqtarda 69 pr. qa hәm susqalarda 19 pr qa qьna ytәlde.

UƉqan 5 kenlektәr menәn saqьştьrьp qaraqan saqьuda, 3 nse 5 kenlәk: ere maldarda—80 pr., harьqtar da—46 pr. yҽev birde. Bilarәt, Jьlajьr, Krasna—Vfim, Janь—Avьl, Bajqь hәm Mişkә rajkup sajuzdarь yd vaqьtında mәqlymәt birmәnelәr.

Әsense 5 kenlektә, mal әderlәv eşendә dur uq ьn'ьlьş jahavsь rajkup sajuzdarƉan: Berjan, Әbjәlil, Arxangil, Nuriman, Tapurin hәm Mәnavez rajkup sajuzdarь buldьlar. 3 nse 5 kenlektә mal әderlәv eşen bәtenlәj tybәnәjtevselәr:

	Ere mal.	Harьq.
Byzdәk	2 baş	12 baş.
Qaraqoş	2	8
Tujmazь	3	31
Asqьn	6	55
Boraj	7	165

mal әderlәnelәr.

15 nse martqa alьnqan mәqlymәt bujьnsa, mal әderlәvden jьlьq planьn tultьrьv eşendә xurlьqlь rәveştә artqa qalьvsьlar.

	Ere mal.	Harьq.
Bilaqatij	42 pr.	
Baltas	45 pr.	
Dәvlәkәn	48 pr.	
Yrge-Qajoq	50 pr.	52pr.
Krasna—Usul	52 pr.	
Tapurin	51	
Mişkә	66	63 pr.
Qaltaj	53,5	
Boraj	56	

rajkup sajuzdarь.

Şunьn menәn bergә, әsense 5 kenlektә bajavaj timp alqan rajkup sajuzdar elek alda torqan qajhь ber rajundarƉь quvp jetev genә tygel, xatta uƉьpta kittelәr.

Mәbәlәn: ьƉqa tiklem in artta tilgen Berjәn rajkup sajuzь 15 nse martqa ydenen jьlьq planьn ere maldan 83 pr. qa, harьqtan 60 pr. qa ytәne hәm 20 nse martqa jьlьq planь 100 pr. menәn ytәp sьqьvqa vәqәdә birde. Şulaj uq Әajәill rajunь: ere maldan planь 67 pr.; vaq maldan 85 pr. qa ytәne.

Juqarьla kilterelgәn mәqlymәttәr uƉgә, mal әderlәv eşenen nasar warьvьndaqь tep sabәp, qajhь ber rajkup sajuzdarƉьn eştә nasar quƉqalьvь hәm urьndaqь ojoşmalarƉьq tulь tьnbslьq haqlavь ikәnen taqь la ber qat kyrhәtep yttelәr.

Kulak hәm juqarь qatlam xuzalьqtarqa tejeşle qaƅьm juq. Bik kyp rajundar Ƌa hamanda ale elekesә kulak hәm juqarь qatlam xuzalьqtarqa birelgәn qatь zadanejenьn ytәleven tikşermajdar.

Mart ajьnьq qalqan 10 kene, әderlek midgele ytep kitkәngә tiklem, planьn qalqan 70 pr. tьn tultьrьv esen udar 10 kenlek itep ioqlan itelergә tejeş.

Rajkupsajuzdar bьna bьl kendarda yddәrenen eştәren: Bajavaj timp, saisejalizem janьş hәm ndarsьlьq nigeƉenә qorop jeәrergә teje tәr. Ә parteja hәm sevit ojoşmalarь: mal әderlәv eşenen warьşьn yd kantryldere aƅtьna alьrqa hәm urьndarqa ajьrьm vakildar sьqarьrqa, kam suttarƉьn eşen janlanderev turaҺnda avьl sәvittәrenә tejeşle dirlktlvalar birergә, juƅaşşьlьq itergә, bьl eştә dur—dur qәmәli eştәr kyrhәtergә tejeştәr.

It әderlәv planьn tultьrьv menәn bergә, jьlь kendar kilep jetkәngә tiklem, әderlangan it hәm maldarda it berege punkƅtiarьna odatьp aetev eşeiә tә'min itelgәn buƅrqa tejeş bulha la, xәderge vaqьtta nej warь 445 baş qьna kamplik-tavajt itelgan.

Firmanь ojoştorovda Arqajaş rajunь menәn dugьvьr tedev esen Başkalxuzsajuz ber praktikant uqьvsьnь jebarә. Şul uq vaqьtta uqa jyridlcski (qul qujьrqa) xoquq birmaj. Fәqat qujьna gәzlttәge ber qarar kiƅagen toltorop jebarә. Hedәmiala dugьvьr tedelmaj, vakil qajtьp kitә. Eş kendan ken huuqa qala.

Firmaqa qaraltьlar tedev esen Savnarkum qararь bujьnsa urman vәqәdә birde. Şulaj uq Әajәill rajunь: ere maldan planь 67 pr.; vaq maldan 85 pr. qa ytәne.

Juqarьla kilterelgәn mәqlymәttәr uƉgә, mal әderlәv eşenen warьşьn yd kantryldere aƅtьna alьrqa hәm urьndarqa ajьrьm vakildar sьqarьrqa, kam suttarƉьn eşen janlanderev turaҺnda avьl sәvittәrenә tejeşle dirlktlvalar birergә, juƅaşşьlьq itergә, bьl eştә dur—dur qәmәli eştәr kyrhәtergә tejeştәr.

It әderlәv planьn tultьrьv menәn bergә, jьlь kendar kilep jetkәngә tiklem, әderlangan it hәm maldarda it berege punkƅtiarьna odatьp aetev eşeiә tә'min itelgәn buƅrqa tejeş bulha la, xәderge vaqьtta nej warь 445 baş qьna kamplik-tavajt itelgan.

Firmanь ojoştorovda Arqajaş rajunь menәn dugьvьr tedev esen Başkalxuzsajuz ber praktikant uqьvsьnь jebarә. Şul uq vaqьtta uqa jyridlcski (qul qujьrqa) xoquq birmaj. Fәqat qujьna gәzlttәge ber qarar kiƅagen toltorop jebarә. Hedәmiala dugьvьr tedelmaj, vakil qajtьp kitә. Eş kendan ken huuqa qala.

Firmaqa qaraltьlar tedev esen Savnarkum qararь bujьnsa urman

IT ƉDERLӘV EŞENDӘ PARTEJӘ HӘM SӘVIT DIRIKTIVAHЬN BODOVDAROŲA JUL JUQ.

It әderlәv planьn tultьrьv ul xәl itkes esense jьldьn tedeleşen, ьnьn unьşlь raveştә ytәlep sьqьşьn, ytasak jьldьn aşьnda uq nьqьnьp ta'min itep qujьv bulsaq. Şunьn әsendә parteja hәm sәvit xәkymәte it әderlәv planьn tultьrьvdь bәtә SSSR jәmaqatselege hәm ojoşmalarь aldьnda sigerelmәk ber mәhim burьs itep quja. It әderlәv planьn tultьrьv—ul bәgәngә tedeleştәn rivalytsejun nakazь.

Bәgenge tedeleştәn ana şul rivalytsejun talaƅ, partejә hәm xәkymәtten birelgәn diriktivahь, bәtә tybandәge ojoşmalar tarafьnan yd vaqьtında ytәlәme? Bьl mәs'әlәne xәl itevdә jardam itә torqan bәtә mәmkinlektәr hәm bәtә saralar yd urьnьnda tajdalanьlamь? juq әlsittә! Bьl eş bedda tybange ojoşma hәm aparattar tarafьnan halqьn qarьşь alьna hәm halqьn ytәlә.

It adьrlь әderlәv midgelenen ytevena bәgengә kendә nej warь ditәtle genә kendәr qalqan. Ә, it әderlәv planьnьn ytaleşe ale in tybәn pr. ta tora. Bedden tybenge aparattarda bьl eşkә kitken ihanьlьş birelmәj. Rajundaqь ultьrqan aik kyp ojoşmalar, it әderlәv planьnьn ytoleşenә kantiyl alьp warь, kulak hәm juqarь qatlamlь xuzalьqtarqa tejeşle qaƅьmdar jahav, birelgәn zadanejәlardьn kisegevhed ytәlev eştәren tikşerev, talap itevdan aetenlaj sittә toralar.

Mart ajьnьq 3 nse aiş kenlegendә Byzdak, Qaraqoş kevek qajhь ber rajundar 2 baş hьjьr әderlәv menәn torop qaldьlar.

Satsejalizem tedeleşenә qarьş torqan avьldaqь kulak sьjnьfь plandь edev turahanda janьnan janь juldar edlaj, janьnan janь namaga tolona.

Jomhyrejatkә qaraqan qajhь ber rajundarda tav maldardь itkә birmajensә, negenme, irtegeme yrsergә torqan maldь birep, it әderlәv planьn tultьrьvdь malsьlьq praslimahьn edevgә qarata norovdar nsorap jatalar. Mal hujqan jerda ana şul qarandan sьqqan jaş maldardь ejep qujьp xalq esendә, alla nindaj nedden esen sit aulqan qarastar hvdarьvqa tьrьşьvdar kyrenep ytkelaj. Bьl kyreneştәr ailgele, partejә hәm sәvit diriktivahьn jerenә jetkerev tygel, a ealki qәmәlda partetә julьnan sitka kitep, terle doşmanlьq qojroqsoloqtar juqalьqa, it әderlәv planь yd midgelendә xәl itelergә tejeş.

SSSR YDƏK BAŞQARMAHЬ PRIZIDEJUMЬ ULTЬRЬŞЬ

MӘSKӘV, 21 nse marita, iptәş Kalinin rәislege ahьnda S.S.SR Ydak Başqarmahь prizidejumь janь sastaƅnьn ultьrьşь bulde. SSS R Ydak Başqarmahь prizidejum sikrilarejatena, ip. kalinin, Jenykidzә, Midvidьl, Tadzьjьva, Kisllova Cyxskaja iptәştәr hajlandьlar.

Ip. Kalinin, ere orloq safxuzdarь hәm malsьlьq safxuzdarь tedevga jardam komitetenen raise bulьp— tәsdiq itelde. Ike komitetenda sastaƅ elekkesә qaldь.

Ip. Jenykidzә Ydak hajlav komisejahenen raise bulьp tәsdiq itelde.

Ydak hajlav komisejahenen sastaƅ elekkesә qaldь.

Ip. Midvidьl, qatandardьn xedmәt hәm tormoştarьn jaqşьrtьv komisejahenen raise bulьp hajlandь.

Ip. Lunacarski S S S.R Ydak Başqrmahьnьn uqьv jortlarь hәm meәssәsәlәren alьp warьv komitetenen raise bulьp tәsdiq itelde.

Ip. Cyxskaj qus zajьmdarьn taratьvqa jardam komisejahenen raise bulьp tәsdiq itelde.

Ydak arxit idarahь medire itelep, ip. Pakruvski tәsdiq itelde.

Juqarь Xalq satьnьn raise bulьp ip Vinakurьf, praqurьs iptaş Krosikьt tәsdiq itelde.

Japuneja qara kestere vaxşatlektarena SSSR ESSӘNDӘRE TYBӘNDOGE JAVAPTЬ BIRӘLӘR.

ӨFӨ, 21. Başqortostan eşsandare Japuneja ip. Anikьjьlqa aulqan hezym turahandaqь xaverde işetep, dur qajqь hәm asьv nelderdelәr.

Arqalaş orloq saixuzь eşselare, Japun ballq sanaqatselar gruppahьnьn qәәxatlektarena qarьşь partejaqa inev hәm jadqь sasevden qarьşьlav planьn artьrьv menәn javap birelar. Ular jadqь sasevga 2.000 giktar qarьşьlav planь qaaul ittelar.

Uskinatka kursanttara, it qurqavsьlьqь fundьna 1.500 hum aqsa inderdelar.

„Krasnьj xulm" avьl janqьd xuzalьqtarь hezymga javap itep, sasev majdanьn artьrьrqa naildelar.

" SVIKTLUVSKI, 21. Viaska—Qurski rudnigь tavsьlarь 2 nse majda „qivap jetergә hәm udarga" fundьna nәte sajuz saaautingu ytkarerga qarar saqardьlar. Tagilska zavatь eşselare 3 ken esende, ehtiima zajamqa jadьlap 15.000 hum aqsa jьjdьlar. „Mixanik" zavatь eşselare martta ikense jartьlында eşlap sьqarьv planьn 35 % qa artьrьp, qarьşьlav planьn qaaul ittelar.

Tagilskej zavatьnda qart eşselardan 65 keş—udarsьlarь partejaqa indelar.

Faşis qәәxatlektarena QATЬ PRATIS BELDERӨBED

Ip. Matygindьn Japunejala iptaş Anikьjьlqa aulqan hezym turahandaqь aeldereven tьqlap, 1 nse netә Başqortostan dejem mәanyri uqьv ytkarev sjezь tyәndәge pratis qararьn sьqardь:

Bәtә donja impirejalistarь, terle pravakatsejun juldar menәn SSSR da satsejalizem tedeleşen edergә tьrьşalar.

Bed faşistar agintarьnьn ip. Anikьjьlqa aulqan hezymdarena, qәәxatlektarena qarьşь kilәsakta satsejalizem tedeleşen kosojtev, kyltura rivalytsejahe frontьnda ydeaedde udar erigada tip—iqlan itev menәn javap birәed.

Jaşahen satsejalizem tedevse il—SSSR!

Jaşahen satsejalizem tedeleşenen jetakshe VKP(b) hәm Lininse Ydak Kamitet!

Jaşahen bәtә donja rivalytsejahe hәm unьq aajavaj ştaƅ Kamintirin! PRIZEDEJUM

BED BIŞ JЬLLЬQTЬ, 2 JARЬM JЬLDA TULTЬRABЬƉ.

5 jьlьq planьn 4 tә xatta qajhь ber tarmaqtarda 3—2 jilda tultьrьrqa memkinlek bar. Senki SSSR da aulqan tasiql bajlьq hәm pralitarejattьn kesie intyzjazem menәn eşlavdare bьqa dur memkinlek tavdьralar.

Nifet sanaqatendә biş jьlьq planьn in qaƅqa srukia tultьrьlьvь turahanda, Azejә nifet idarahь medire bulaj tej:

— Baku pralitarejatьnьn kytarenke intyzjazeme menәn eşlave, nifet tabavda biş jьlьqtь 2 jarьm jьlda tultьrьrqa memkiniek birә. Biş jьlьq plan bujьnsa, Azejә nifete, biş jьlьqtьn adaqьna 14 miljun tunna nifet tabьrqa tejeş.

Ә, biş jьlьqtьn әsense jьlьnda qьna 15,3 miljun tunna nifet sьqarьlasaq. Biş jьlьqtь 2 jarьm jьlda tultьrьvdьn sajesi ahamejate ulk dur. Bьl fakt in elek partejә esendә ikelanevse uq appartunistardьn hәm burzьva ikanamistarьnьn lalsafalarenaqarşь aeddәq sistimanьn ahtenlaqen kyrhata.

Bedden nifet sanaqate sasak alьp, kendan ken alqa, uuqtarqa taann nara.

Ә, kapital lienda bәtә sanaqat in avьr. iqtisadi toroneq qaƅqatarь menәn qaƅьlьp kalganlekka halakaika taaan nara. Amerika nifet sanaqatendә 100menә eşhed avьr xal iserol ik

anlamavmь, әllә urьal ujrmь?

Qaƅaqqol avьlanda it әderlәv zadanjahьn tultьranьd tip jьjan arьq maldarda hujьp sujan şikelle qap-qara hajak skille menәn xada njanь tultьralar. Ulqana la tygel lav hьjerdarda qal hьrpaodavlь hьjerdarda hujьp unan sьqqan aedevdarda tere sьqьvьna qarmahtan kanan urьnьna ajep taş laj dur. Bьl xal ber genә jerdda tygel. Bьl tirelege naşqa avьldar da la rattan şunday xaldarde kyrergә mamkin. Bana şundaj zadanjalardь faidaqa ytamaj, zejanqa ytavselardan ilde haqlarqa, ular menәn qatь kerәş alьp barьrqa kerak.

DAVЬTЬF.

Uqьv taşlavsь dizirtirdarma urьn birelmahen.

Ala Başpiditxnikumьnan uqьv taşlap qasьvsьlardьn hanь 25 ten da artь. Bulardan isem, familija larьn hәm qajhь rajun şulaj uq avьldarьn kyrhatkendә xabar adonqa kitәsak. Şunьn әsen maktaptә jartь jьl stiplndeja alьp uqaplanaşqa maktapka inev ujь menәn maktap taşlap, xәdergә avьldarqa, rajundarqa eşkә urьnlaşqan bundaj uqьvsьlarqa dizirtirdar isme iaqьp urьndarьnan sьqarьrqa, ikense maktap largә almaƅqa kerak.

ABDЬRAFIQЬF.

MӘNӘYEZ IT ӘƉERLӘVƉӘ ALDa BaR.

Mәnәvez rajunь megedle ere mal әderlәv eşendә ber ad arttaraq torba la, (mәsәlәn: 2570 baş urьnьna 2180 baş- 84,8 pr.) harьq, susqa malь әderlavdә huq dәrәza lә jaqşь tora. Mәsәlәn:

Harьq 1890 baş urьnьna 3564 baş (188, 5 pr.)
Susqa 120 „—" 110 „—" (91,6 pr.)

X. DӘVLӘTŞIN.

BED MAL QЬRЬVSЬ

URAZAJEFTЬN SӘVIT APPARATЬNAN ALЬNЬVЬN HORAJBЬƉ!

Arqajaş rajunь, Әlşәj avьl şura hь raise Urazajьf Nәaej it әderlәv kampanjahь osoronda ber nin dәj rexsatheƉ ike at hujьp aşanь, tip şura kylәmendә sьqa torqan tina gazlltahena jaƉьlqajnь. Bьl xabar asьqtan-asьq dereƅ aulha la, ber nindәjdә sara kyrelmәne. Parteja jacakahelә oşo kengә tiklem ber nindәjdә sara kyrmaj, bьl eştan kyd joma.

Urazajьf Nabej yde partejә aqzahь 2 jьldan birle vabl şurahandә eşlap kila.

Bьndaj mal qьrьvsь, xalq xuzalьqьna zarar kilterergә tьrьşьvsь Urazajьftьn sәvit apparatьnan alьnьvьn hәm mal qьrqa nь esen tejeşle sara kyreleven bәtә şura xalqь horaj.

„TӨRTKӨS"

JANЬ ӘLEP BOJOMƉA AŞBRЬLMAJ.

Xedmәt xalьq kamisarlьqьnda eşte janь alep menәn basqort telendә jerev eşenә ifrat halqьn qarajdar.

Janь alepsә ber maşina hәm maşiniska bulhala uqa eş juq.

Huqqь vaqьtta latinsa aelmәgәndәr esen kenenә 1 saqatlek dares ytkarelep, uqьtьvsь uildanqan. Lakin dareskә jeres ifratta hylpan, warь 55 pr qьna ke şe qatnaşьq itep, qalqan 45pr. tь ejrenergә telamaj, vaq mәs'ala, tip qarajdar.

Iidlek menәn janь alepkә halqьn qaraşqa qьrqa saralar kyrergә kerak.

Ƌ. SӘLӘJMANЬF.

JANЬ ӘLEPKӘ HA LQЬN QARIƉAR.

Maqar sәvitendә hәm rajunden ydendә lә janь alepte tormoşqa aşarmajdar. Rajun tarafьnan avьl sәvittarenә jebarelgan bәtә eş qaqьƉdarь qarpsә jaki urьtsa bulьp, avьl savitarendә lә qarap xarattare qullanь la. Urьndarda eşlavse ipteştarden qajhьlarь janь alepte nelmajdar. Bьl jetşhedlektarde bәtә revda qьrqa saralar kyrergә kerak.

SӘJET MAQARSKI

Mal qьrьvsьlar javapqa tartьlhьn.

It әderlәv aylegenen Qьrmьƅ qalь rajunьnda jeregen ber vakile tarafьnan ber nisa tapqьr aktь tedep tapşьrtьlha la, Qьrmьƅqalь rajunь Qajşqь avьl savite yde ana şul uƅal uj menәn mal qьrьvsьlar menәn bergә eş alьp barqanlqtan alьnqan akьttar turahanda his ber terle saralar kyrgane juq.

Mal dukьtь: —„Hinen atьn jegerlek. Ul berense eş atь" tejevgә qaramaƅtan it әderlәv kameisejahe aqzahь Kamaletdinel Zarяj atьn hujьp aşaj. Şundaj uq kyrneşte kamisejanen baş eşselare la qabatlaj. Bьna bundaj partejә hәm savit diriktivalarьna qarьşь kilep, uƅal uj menәn mal qьrьvsь keşelar ajavhьƉ ravestә javapqa tartьlьrqa tejeştar.

QЬƑЬL QӘLӘM.

Tejeşle saralar kyrelhen.

Arqajaş rajunьndaqь kalxuzdar ergahendә 5 hat tavarsьlьqь firmahь ojoştorolorqa tejeş. Lakin bьl firmalar әdelev qurqьnьsь abtьnda. Bәtә firmalarda warlьqь men baş hьjьr bulьrqa tejeş bulha la, xәderge vaqьtta nej warь 445 baş qьna kamplik-tavajt itelgan.

Firmanь ojoştorovda Arqajaş rajunь menәn dugьvьr tedev esen Başkalxuzsajuz ber praktikant uqьvsьnь jebarә. Şul uq vaqьtta uqa jyridlcski (qul qujьrqa) xoquq birmaj. Fәqat qujьna gәzlttәge ber qarar kiƅagen toltorop jebarә. Hedәmiala dugьvьr tedelmaj, vakil qajtьp kitә. Eş kendan ken huuqa qala.

Firmaqa qaraltьlar tedev esen Savnarkum qararь bujьnsa urman 90 pratsint siktka menәn birelergә tejeş. Bьl aqastь birevde Ural aetenlaj atkaz birә. Timak tedev matirejaldarь aetenlaj juq.

Tedev matirejaldarь menәn ta'min itevdә, dugьvьrdь rasmi laşterevdә ailkә ojoşmalarь kin hәm kitken saralar kyrergә tejeş.

M. KITABЬF.

„Janь—Jort" kalxuzь jaƉqь sasevgә ader.

Maqar rajunь „Janь—Jort" kalxuzь dur aƉmdar menәn alqa nara. Kalxuzda eşlap sьqarьv planь tedelap har ber kalxuzsьqqa tiklem jetkerelep tikşerelgandan hun sasev majdanьn arttьrьp sasergә buldьlar. Tixnik kylturalarьla saselasak. Orloqlar tadartьlьp aderlanep qujьlqan. Avьl xuzalьqь qoraldarь tedetelәndar.

Betan xuzalьq qoraldarь sasevgә ader. Jadqь sasevde tulьhь menәn uƉqarьv esen kalxuzsьlar ydderen udarniktar itep iqlan ittelar. Ә. Xatip.

Kalxuz toɵloşo turahonela—

BƟTƏ SAJUZ SƏVITTƏR S'EZЬNDA, SSSR JER EŞTƏRE XALЬQ KAMISARЬ

JAKЬVLEF IPTƏŞ DAKLATЬ

III ESDILNƏJLEK ƟSƟN

Kalxuzdarđa daxut aylevđe nisek aylev məs'ələhe yđe kalxuzđьn ƞetə artьqlьqьn kyrhətev, daxutь jən naşьna tygel, a lkl xeđmətka qarap aylevđen aƀtьna nьqь ner nigeđ halьv ɵsən xeđmətte nisek ojoştorov məs'ələhe menən nik nьq najlanqan.

Bьnda iptəstər ujlanьp torahь juq. Bьnda tik, in jaqşь kalxuzdarđьn tƶzriƨələrena genə kyđ halьrqa kərək. Ə, ьal tƶzriƨələr—kalxuzdarđa xeđmət ojoştorovđьn nerđən—ner derek julь—sđilnəj (eşləgən eşten sьjfat həm hanьna qarap) aylev ikande kyrhətte.

Sənki UL SAQЬNDA HƏR BER KALXUZSЬ XEƀMƏT HƟƀƏMTƏHE MENƏN Qь—ƀЬQHЬNA TOKQAN BULA. Unan hun sđilnəj iylevđe indergəs, unьşlь jən naşьna elaşevgə urьnda qajmaj.

1. Sđilnəjlekten artьqlьqь

Əqərđə jaqşь kalxuzdarđaqь sđilnəj tylevđe tikşerep qarahaq unьn ƞna ƞnan toqanlьqьn kyrƨed: Əjtəjek hin fələnsə giktar jer herə ikəđhen şunьn ɵsən hinə ner eş kene jađьla, ə hin şunь ner jarьm tapqьr arttьrьp herəhen ikən hinə eş kenən đə ner jarьm tapqьr arttьrьp jađalar.

Hin jək taşьvsь ikən həm 15 jək nəmə taşьnьn tej, ƀytən ƞerəv şul uq vaqьt esendə es kenə jək taşьnь tej. Heđ ikegeđđə ьal eşte ner kenđa eşlagəngə kyrə ikegeđđə: „min ken ƞujь eşlənem, minə ner eş kene jađьqьđ" tip əjtergə xaqьqьđ ƞulha la, sđilnəj ƞulqas 15 jək taşьqan keşega qaraqanda ƞiş tapqьr artьq jađarqa tura kila. Ƞna məs'ələnenу đəge şunan tora.

Jaqşь kalxuzdarđьn tƶzriƨələren tikşerep qarahaq sđilnəjlek ƞigerəkta eş ejelep tə eşşelər əđ ƞulqan saqtarđa ƞik nьq jardam itə. Məƀələn unьş jьrnavđь alajьq. Unьş jьrnav eşe avьl xuzalьqьnda in tar urьn, ƞьnda ƞik nьq ojoşqanlьq kərək.

Kalxuz ojoşmahənьn ƞetə jeteşhedlek həm jomoşaqlьqe oşonda asьla. Bьnda ner unaşđan əlla nisə eş eştəna: kəltələ naƀlarqa, igen đə huqьrьqa, tanqa jerđa hərergə, arьş tə səsergə, ssьjp punktqa igenđə tƶşerqa həm naşqalarьn da eşlərqə kərək. Ƞьnda qanqerьp qalьvьq ƞik məmkin.

Xələnki, kalxuzdarđa xeđmət tən nisək fajđalanьv məs'ələhen tikşergən sьətə ƞed, xatta eret arьlьrьn jomoşartьv, igen huqьv hьmaq in ɵđьv eş vaqьtlarenđa tə kalxuzdarđa eş kəsen ƞik nasar fajđalanqanlьqtь kyrđek. Unьş jьrnqьn, igen huqan vaqьtlarđa min ƞik kyp kalxuzdarđa ƞulqanьn nar. Ɵƀtən qaraqanda ƞetəhe tə eşlej hьmaq kyrena, sənki, ƞetəhelə aşьqь, qajđalьr jegərə, əjtənə tulqana.

Lakin, kalxuz institutь ƞik kyp kalxuzdarđь miƀlьqə alьp, ьal eşte eşlər ɵsen nisə keşkərəklegen. ьal kalxuzđa kyp me eşşe kəs naƀlьqьn, sulardan kypmehe eşlaganlegen tikşergəndən hun, ner tiklem eşşe kesenen fəqət ½ jəki ⅔ eləşə genə eşlaganlegen ƀelđe. Bьna ьal inđe sđilnəjlek ƞulƀtaqanqa kyrə nindəj ɵlkən jeteşhedlek tьvqanlьqьn asьq kyrhətətorqan miƀal. Keşelər jerəj, ađaplana həm ƞetəhe tə 100 pratsinть menən eştəj kevek kyrenhələ vaqiqelə, nigerəktə daxutta jən naşьnan ƞylenhə ner tiklem eşşe kəstən ƞik əđgenə fajđalanьlqan ƞulьp saqa. Ənə şunьn ɵsən đə sđilnəj tylevgə kyşev, oşo kendə in jaqşь kalxuzdarđaqьna qullanьlqan ьal tərtipte ƞetə kalxuzdarđala qullanьv məs'əlhe—sacit tar s'jьzđь aldьnda torqan məs'ələlərđen in mehtine ƞulьp qala.

Sđilnəj tylevgə kyskən kalxuzđarđьn tƶzriƨələre nəmə kyrhətə hun? Ber nisə miƀal kyrhətep ytəjem:

Bьştə kenləklap tylagən ner kalxuz đaxuttь eş naşьnan (sđilnəj) eləşə naşlaqas ner keşe kenenə elekke ¼ giktar ƞьnьna ½ giktar herə naşlaqan.

„Linin" kalxuzьnda sđilnəjlekka kysev arqahьnda eşkə saqьv qapьl ner jarьm tapqьr artqan. „Kalinin" kalxuvьnda sđilnəjlekka kysev menən eşkə jaraqlьlarđьn eşkə sьqьvđarь elekke 60 pr. tan 100 pr. qa kytərelgan.

Ber kalxuzđa elek kenenə ½—½ giktar kyrəlagan keşelər kenenə 1,5 giktar kyrəlej naşlaqandar.

Qьrьm kalxuzdarьnda ner giktar təməkene ulьtьrьp sьqьv ɵsən kənleklap eşlagəndə 180 keşe kenə kila ine, a sđilnəj lekka kyskas 40—60 keşe kene genə kilə naşlaqan.

„Pyt k satsejalizem" tigən ner kalxuzđa ner giktar tərəkene ulьtьrьp sьqьv ɵsən kənleklap eşlagəndə 180 keşe kenə kila ine, a sđilnəj lekka kyskas 40—60 keşe kene genə kilə naşlaqan.

Şul uq kalxuzđa ƞьv taşьvsь kenenə 3 mejeskə ƞьv kilterə ikən, sđilnəjlekka kyskas kenənə şul uq ƞьv taşьvsь 14 ər mejeskə ƞьv kilterə naşlaqan (kələlər).

„Pyt Lininə" tigən malьlьq kalxuzьnda ƞьjьr havьvsьlar elek 10—12 ƞьjьr havalьr ikan, sđilnəjgə kyskas 11—15 ƞьjьr hava naşlaqandar.

Zakəjkazejəlaqь mamaqsьlьq kalxuzьnda ələlər, sđilnəjlekka kysev menən mamьq jьjьvđь ner jarьm tapqьr arttьrqandar.

Beđ, ner giktar jerđe səsep, urьp alqanqa tiklem nisə eş kene kərəklegen ƀaplap qaraqanən, kyrƨed qaƀь ner kalxuzđar 25 eş kenə, qajƀьlarь 20, 21, 13 eş kenə sarьl ilələr. Eş nida hun? Bik qađi—sđilnəjlekka kyskəndərgə 13—14 eş kenə la jetə, ə kənleklap ađav selərgə 25 kendə əđ ƞulьp qala.

Ber tərtelə qəzaqlek juq Bьtəhe la xeđmətte ojoştora ƞelevgə qarap jerej. Ənə şuqa kyrələ daxuttь jən naşьnan ƞylevgə sik ƞujьlьrqa. unьşlь jaqşь kalxuzdarđaqь ƞьmaq eşlən gən eşten hanьna həm sьjfatьna qarap elaşerqə kərək,

Kalxoxsintər janьqьna in jaqşь, tьmək xeđmət ojoştorovđa in đar unьştarqa əlgəşkən kalxuzđarđьn kanəşmahen saqarđь.

Şunđa in jaqşь kalxuzdar—xeđmət ojoştorovđan nigeđenə sđilnəjlekte halqan kalxuzdar ƞulьp sьqtьlar. Daxuttь eşləngən eşkə qarap ƞylmagən kalxuzdarđa. kalxuzsьlarđьn yđ avьđđarьnnan tsetkansə, eş ƞьna ƞalaj tora: kalxuzsь eşten in qьđьv vaqьtlarđa la saqat 8 đə genə joqohonan tora, şunan hun ul saqatlar ƞujьna kyresehe menən ƀəjləşə, əle at eđlaj, hanьn.n eđlaj, pastrumkalarь menən mataşa, sььq timeren ƀegə, inđe eşkə sьqamь tigəndə saje qajnaj, aşarqь ultьra...

Sđilnəjlek ƞulmaqan ham unьş jən naşьnan ƞylengən urьndarđa ƞьndaj vaqiqelarqa ƞik jьş osqala, ƀeđ ənə şuqa sik qujьlьrqa tejes tip ujlajьđ (tavьştar: "dərek, dərek..!).

2. Sđilnəjlek—avьl xuzalьqьnda qullanьla əla

Məs'ələgə tulь asьqlьq inhen tuqqanda halam taşьv, igen sas kəndə jardamsьnьn eşe hьmaq estər ina; URTA AVƁRLЬQTA QJЬ EŞTƏR. Bьqa: Kyltьvatьr đar m nən eşlav, qul menən jəşe sə remeştərə qađьv, ƞtav kymev, hərev, keltə ƀəjlav minьral aşlamalar hьrev həm naşqalar ina; AVƁR EŞTƏR. Bьqa; Urman ƀeplav hьjьr havьv, at qarav, qoş-qort qarav həm naşqalar ina; KVALIFIKATSEJƏ TALAP ITKƏN EŞTƏR. Bьqa: traktaristarđьn, guldan aşьq saƀevselərđ n, timerselərđen, ƀarƨanqa kelte nirevselərđen .. eeştərе inalər. Hər ner eş kalxuz tarafьnan nindəj qruppaqa inderelevenə qarap, eş kene menən narьqlana (xaq ƀeselə). Məƀələn: ner giktar jerđe tьrmatьv eş kenenən jeđđan jegerme eləşe menən, ner giktar jerđe səsev jeđđan utьđ eş kene menən, „Sakka" hananь menən herev ner tulь həm jeđđan utьđ eş kene menən ner jerđe saaьv jeđđan qьrq eş kene menən narьqlanьrqa memkin.

Bьlar əlnittə miƀal ɵsen genə alьnalar. Juqha har ner eş ɵsen nurmь kalxuzsьlarđьn yđđere tarafьnan ,ildələnep pravlinejəla qaralqandan huq đejem jьjь lьş laraƀnan təsdiq itelergə teje.

Aldan uq şunь eşlənderep ytargə kərəkl, ьal nurmalarđьn nisek ƞulьrqa tejeşlegen kərəgensə tikşerep, hər ner urьndьn yđ şarajtьn kyđ unьnda totap, maşinalarđьn sьjfatьn iqtinarqa alьp nindəj tarmaq eşten kalxuz ɵsən məhimlegen kyđ unđnda totqanda hər ner kalxuz hər ner eşkə aqьlqa mavafiq narьq qujьrqa məmkin, ьal narьq əle min əjtkəndərgə qaraqanda əlnittə artьq ƞulьrđar. Min ƞьnda əjtep ytkənmen ikən, tik sđilnəj lekten nisek qnjьlarqa tejeşlegen kyrhətev ɵsen genə əjtlem.

3. BRIGADALAR HƏM GRUPPALAR TURAHЬNDA

Kyp vaqiqolarđe kalxuzsьlar sđilnəjlekten nigeđenə ƀrigada hem gruppalarđь halalar hem şul uq kalxuzsьlarđьn əjtevenə qaraqandaj sđilnəj eşlavđe grup pa hem ƀrigadalarqa qarəjqьna tygel, janqьđ eşşelərgə qarata qullanьvđa ƞik jaqşь heđəmtə ƀirə ikən.

Brigada hem gruppalarđь terləsə ojoştororqə memkin.

Məƀələn: qajhь ner ƀrigadalar ner—ƀerhenə ƀəjlanqan ner nisə eşte eşlaqə (hərergə, tьrmatьrqa, səserqə) la memkin, jaki şul eştərđen hər qajhьnь esen ajrьm ƀrigadalar ojoştororqə la memkin.

Praktik qaqjđə raveşenđa kalxuzsьlarđьn kyache ƀrigadalerđь ƞik erenan ojoştormaƀqa taqdim italar, hem neđđə şunь qulaj kyrƨed Məƀələn: Annimafka rajonendaqь kalxuzsьlar 12 tьrmalьq ƀrigadə 20 tьrmalьq ƀrigadaqa qaraqanda ner jarьm tapqьr artqa eşlənə, tejđar. Kyrahen ƀrigadalar kesxəjrək ƞulha ucut eşlaren taqьrap qujьrqa, nəqьrap kədələ tororqa memkin.

Brigada hem gruppalap eşlavđen taqь. ner artьqlьqь—ken hajьn narat ƀirə ƀarьvđan qotolavđa. Juqha narat eləşep ƞik kyp vaqьt ərəm ƞula tororqajnь.

Sđilnəjlekte ƀrigada, jaki gruppaqa qarap ƀirgənđa ƞular ƀildələ ner totoş ucuskanь saserge alьrqa la, narat ner unajdan 5—6 kenga ƀirelergə, xatta qajhь ner qatmalьtaq eştanda narat totoş sizunqa uq ƀirelep qajьlarqa memkin.

Bьlaj ƞulqanda yrđə ajtkənsə ɵen hajьn pravlinejə tirəhendə keşelar tulьə torov ƀalahenən đa qotolop ƞulasaq, pravlinejə aqzalarь la tənьp qalasaqtar.

Nurma məs'alahendəge hьmaq ƞьnđa la ƞed ƞetə kalxuz esen đə fələnsə ƀrigadalar ƞulьrqa, ularqa şundaj—şundaj eştəj jekmətelergə tejeşle, tip ajta almajьđ.

Tik, in jaqşь kalxuzđarđьn tərizələre ƞьnđa la ƞetəga iltep jerkerelьrqa tejeş, kena tejƨed Juqha jəd kalxuzdan fəqat ikehe genə lə kalxuzsьlarđь ner tərlə yk gruppaqa ƞylep, ularqa ner yk rəveştə zađanejə ƀirmətkə memkin.

Sđilnəjlek kərək ƀrigada hem gruppalar najьnsa, kərək jan qьđ aqzalar ƞujьnsa eşlangən ƞulhьn, lakin maşina, at hьmaq nərhələr ularđьn hər qajhьnь hьna ajrьm ƀerkeklgan ƞulьrq. tejeş. Min ьal mas'alagə saf xuzdar turahьndaqь đoklatьmda ođaq uq tuqranьm. Əle lə ajtəm—hər ner traktorqa 2—3 keşe ƞildələnerga, ular şul trak tьrđь yđđarenə tapşьrьlqan, yđ maşinalarь tip ƀelep, şunь ɵsen javap ƀirergə tejeştər. Şu nьn hьmaq ƞylən nərhələrđ (a-tiar, sarьqdar..) hər qajhьnьlь ƞildələ ner gruppaqa, ajrьm kə şelərqə ƀerketelerga, ьal ke şelər eş ƀetkandeq hunьnda at tar menən nişlarqə ikənlek ɵsen javap ƀirə torqan ƞulьrqa tejeştər.

Juqha sđilnəj ƞulьvqa qьđьqьp ƀeraj gruppa altarđь şul tiklem qьvar, xatta şul gruppanьn arttьrsa eşkə kilergə tejeşle ikense ner gruppa şpa athьđ qalьr, jəkl, hanandardь ner nisə kenqenə eşlaqə tə kapitalnəj rimuntqa ƀirergə tura kiler.

Şunьn ɵsen sđilnəjselekte inderevgə ƞik ɵlkən ner məs'ələ tьmək, keşelərđe gruppa hem ƀrigadalarqa ƞylev genə jetmaj, ƀəlki ƀildəle ner eşte eşlagən vaqьtla, şunьn ɵsen kərək ƞulqan ƀetə avьl xuzalьqь qoƀmaldarьn da ƀrigadalar, gruppalar hem ajrьm eşşelar arahьndə eləşep alьp torov məs'ələhe la naƀlangən. Aldьnqь kalxuzsьlar praktikahь şunь kərək itep kyrhətə. Hə ner kalxuzsь yđena tapşьrьlqan qoraldьn skalatqa nisek qajtarьlьvь ɵsen javap ƀirergə, maşina menən haq meqənələ itevselərđen eş kendere totolop qalьp, jaqşь meqənələ itevselər ibənə jađьlьqь tejeşle.

Şunьn ɵsendə, ƞed əgərđə kalxuz ats eđaqьraq jəşaben ham jьnaqnahьn tejeđ, maşinalar vatьlmahьn tejeđ ikən. avьl xuzalьqь eştəren eşlaqan. saqta ƞetə at ham maşinalarđь ajьrьm gruppa hem ƀrigadalarqa ƞerketmaj ƞuldьra almajьđь. Bьl fakt.

Maisьlьq dəvmələndə lə şunь uq ajterqə tura kila. Məƀələn, ƀьjьr havьvsьlarđan ƀergenə ƞildəle ner totoş ucuskanь saserge alьrqa la, narat ner unajdan 5—6 kenga ƀirelergə, xatta qajhь ner qatmalьtaq eştanda narat totoş sizunqa uq ƀirelep qajьlarqa memkin.

Bьlaj ƞulqanda yrđə ajtkənsə ɵen hajьn pravlinejə tirəhendə keşelar tulьə torov ƀalahenən đa qotolop ƞulasaq, pravlinejə aqzalarь la tənьp qalasaqtar.

Nurma məs'alahendəge hьmaq ƞьnđa la ƞed ƞetə kalxuz esen đə fələnsə ƀrigadalar ƞulьrqa, ularqa şundaj—şundaj eştəj jekmətelergə tejeşle, tip ajta almajьđ.

Tik, in jaqşь kalxuzđarđьn tərizələre ƞьnđa la ƞetəga iltep jerkerelьrqa tejeş, kena tejƨed Juqha jəd kalxuzdan fəqat ikehe genə lə kalxuzsьlarđь ner tərlə yk gruppaqa ƞylep, ularqa ner yk rəveştə zađanejə ƀirmətkə memkin.

Sđilnəjlek kərək ƀrigada hem gruppalar najьnsa, kərək jan qьđ aqzalar ƞujьnsa eşlangən ƞulhьn, lakin maşina, at hьmaq nərhələr ularđьn hər qajhьnь hьna ajrьm ƀerkeklgan ƞulьrq. tejeş. Min ьal mas'alagə saf xuzdar turahьndaqь đoklatьmda ođaq uq tuqranьm. Əle lə ajtəm—hər ner traktorqa 2—3 keşe ƞildələnerga, ular şul trak tьrđь yđđarenə tapşьrьlqan, yđ maşinalarь tip ƀelep, şunь ɵsen javap ƀirergə tejeştər. Şu nьn hьmaq ƞylən nərhələrđ (a-tiar, sarьqdar..) hər qajhьnьlь ƞildələ ner gruppaqa, ajrьm kə şelərqə ƀerketelerga, ьal ke şelər eş ƀetkandeq hunьnda at tar menən nişlarqə ikənlek ɵsen javap ƀirə torqan ƞulьrqa tejeştər.

Juqha sđilnəj ƞulьvqa qьđьqьp ƀeraj gruppa altarđь şul tiklem qьvar, xatta şul gruppanьn arttьrsa eşkə kilergə tejeşle ikense ner gruppa şpa athьđ qalьr, jəkl, hanandardь ner nisə kenqenə eşlaqə tə kapitalnəj rimuntqa ƀirergə tura kiler.

Şunьn ɵsen sđilnəjselekte inderevgə ƞik ɵlkən ner məs'ələ tьmək, keşelərđe gruppa hem ƀrigadalarqa ƞylev genə jetmaj, ƀəlki ƀildəle ner eşte eşlagən vaqьtla, şunьn ɵsen kərək ƞulqan ƀetə avьl xuzalьqь qoƀmaldarьn da ƀrigadalar, gruppalar hem ajrьm eşşelar arahьndə eləşep alьp torov məs'ələhe la naƀlangən. Aldьnqь kalxuzsьlar praktikahь şunь kərək itep kyrhətə. Hə ner kalxuzsь yđena tapşьrьlqan qoraldьn skalatqa nisek qajtarьlьvь ɵsen javap ƀirergə, maşina menən haq meqənələ itevselərđen eş kendere totolop qalьp, jaqşь meqənələ itevselər ibənə jađьlьqь tejeşle.

Şunьn ɵsendə, ƞed əgərđə kalxuz ats eđaqьraq jəşaben ham jьnaqnahьn tejeđ, maşinalar vatьlmahьn tejeđ ikən. avьl xuzalьqь eştəren eşlaqan. saqta ƞetə at ham maşinalarđь ajьrьm gruppa hem ƀrigadalarqa ƞerketmaj ƞuldьra almajьđь. Bьl fakt.

Maisьlьq dəvmələndə lə şunь uq ajterqə tura kila. Məƀələn, ƀьjьr havьvsьlarđan ƀergenə ƞildəle ner totoş ucuskanь saserge alьrqa la, narat ner unajdan 5—6 kenga ƀirelergə, xatta qajhь ner qatmalьtaq eştanda narat totoş sizunqa uq ƀirelep qajьlarqa memkin.

Bьlaj ƞulqanda yrđə ajtkənsə ɵen hajьn pravlinejə tirəhendə keşelar tulьə torov ƀalahenən đa qotolop ƞulasaq, pravlinejə aqzalarь la tənьp qalasaqtar.

Nurma məs'alahendəge hьmaq ƞьnđa la ƞed ƞetə kalxuz esen đə fələnsə ƀrigadalar ƞulьrqa, ularqa şundaj—şundaj eştəj jekmətelergə tejeşle, tip ajta almajьđ.

Tik, in jaqşь kalxuzđarđьn tərizələre ƞьnđa la ƞetəga iltep jerkerelьrqa tejeş, kena tejƨed Juqha jəd kalxuzdan fəqat ikehe genə lə kalxuzsьlarđь ner tərlə yk gruppaqa ƞylep, ularqa ner yk rəveştə zađanejə ƀirmətkə memkin.

Sđilnəjlek kərək ƀrigada hem gruppalar najьnsa, kərək jan qьđ aqzalar ƞujьnsa eşlangən ƞulhьn, lakin maşina, at hьmaq nərhələr ularđьn hər qajhьnь hьna ajrьm ƀerkeklgan ƞulьrq. tejeş. Min ьal mas'alagə saf xuzdar turahьndaqь đoklatьmda ođaq uq tuqranьm. Əle lə ajtəm—hər ner traktorqa 2—3 keşe ƞildələnerga, ular şul trak tьrđь yđđarenə tapşьrьlqan, yđ maşinalarь tip ƀelep, şunь ɵsen javap ƀirergə tejeştər. Şu nьn hьmaq ƞylən nərhələrđ (a-tiar, sarьqdar..) hər qajhьnьlь ƞildələ ner gruppaqa, ajrьm kə şelərqə ƀerketelerga, ьal ke şelər eş ƀetkandeq hunьnda at tar menən nişlarqə ikənlek ɵsen javap ƀirə torqan ƞulьrqa tejeştər.

Juqha sđilnəj ƞulьvqa qьđьqьp ƀeraj gruppa altarđь şul tiklem qьvar, xatta şul gruppanьn arttьrsa eşkə kilergə

4. EŞTEN SЬJFATЬ TURAHЬNDA.

Bьnđa, eşten sьjfatь məs'ələhendə onotorqa jaramaj əlnittə. Bьqa tiklem ƀed sđilnəjlekte fəqat eşten han jaqan arttьrьv nəktabenan qarapqьna tikşerđek lakin unьn sьjfat jaqь la ifrat məhim. Juqha nik kyp vaqiqalarđe eşşelar ƀeste han jaqьnan kyp eşlahələrđə sьjfat jaqьn jetkerep eşlamaj torqan ƞulalar. Məƀələn „Liaknixt" tigən kalxuzđaqь ner yk đurьqtaqь ike kukuruz ucuskahьna halanqan xeđmətte kilterəm. Bьlarđьn nerehenə ikensehenə qaraqanda eş kesən ike tapqьr əđ sarьf itkəndər. Bьnь işetkəs qajhь nerəvđər ƀəlki:

— Ənə, sđilnəj eştav nişlətə ƞii, keşelar ner yk este ikelətə kəm kes halьp eşlaj alqandar, tirđər. Lakin mas'ələ ƞlaj uq jenel tygel. Kalxuzsьlar ьal ike ucuskanan alьnqan unьştardь iƀaplap qaraqas əđ kes halьnqьn ucuskanьn unьşь tegehenə qaraqanda es tapqьr kəm ƞulqanlьqьn kyrgəndar.

Timək, ьal ucuskanь ike tapqьr tiđ eşlavđen səsəne—jaqşь həm ixlas eşlavđan tygel, ƀəlki nasar eşlavđan kila. Bьna ьalьn hьmaq miƀaldarđь teləhən kypme kilterergə memkin.

Tid hərəm ligən ƞulьp, maşinalar vatьlьrlьq sej qaldьrьvsьlar ƞulьvь ƞik memkin. Bьndaj eştən ƀedgə nindəj fajđa?

Tiđđə, vaqьtьnda la səser, ləkin giktarqa ƀiş ƀot səsəhe urьnda alьa ƀot orloq ərəm iterđar.

Keltə təjəgəndə kypme kərək şulaj təjardar. Ləkin əđaq jarьhьn julda qojop qaldurьp ƀetərerđar.

Igende vaqьtьnda həm kypme kərək ƞulha şul tiklem huqьp ta ƀiterđar, lakin orloqton jartьha halamqa kitkən ƞulьr.

Hər kem ƀela—ənə ьndaj eş ƀedgə ner tingələ kərək tygel həm eşten sьjfat jaqьn iƀəp kə almaj torop, sđilnəjlek ƞulьrqa memkin tygel. Şuqa kyrə, eşte nasar eşlagən ɵsen, urьna jetkerep eşlamagən həm sьjfatьnat qьjlanmaqan ɵsən unьn eş xuqьn totop qalьrqa kərək. Sđilnəjlek—ner keşe fələnsə gik tar jer herha, uqa fələnsə eş kene jađьv menən genə ƀetinaj, ƀəlki şul eşten nisek eşlənqanen đə kyđ unьnda totolorqa tejes.

Sđilnəjlek—fələnsə ƞot igen huqьv menən genə ƀetinaj, ƀəlki orloqto halamqa jeɵrmav jaqь la kyđ unьnda totola.

Sđilnəjlek—nisə kəltə taşьvqa qərəp qьna la tygel, ƀəlki şul keltələrđe nisek kilterevgə jə qərəp iƀəplanə.

Şunьn ɵsen sьjfat mas'ələhe ul şundaj ner məs'ələ ki, kalxuz xuzalьqьnda sđilnəjlekka kysevđen ləvqe adьmanda uq unan qasьp qotolorqa memkin tygel.

5. KALXUZ XƏRƏKƏTENDƏGE TƏP LUZЬNGЬLAR TURAHЬNDA

Şulajtep heđ, daxuttь eşten han həm sьjfatьna qarap aylevga, sđilnəjlekka kysevđen qьjьn ьqtarьn tikşergəndə ul qьjьnьqtarđьn ƞeterelevе memkin ikənlegen kyrhategeđ.

Hyđ juq. Sđilnəjlekte in elek ƞisalər jaqlajasaqtar. Bьl ɵƀtən qaraqanda jaƀraq hьman tojolhala, fakt: senki, qatən—qьđđar đьn eş xaqьn irđərđeke menən tigeđlev ɵsen in anhat jut sđilnəjlek. Juqha əlega tiklem kalxuzdarđьn kyɵehe nindəj avьr ƞulha la ƞisalər eşlaqan eşka əđerək xaq qujьp kildelər. Ə, sđilnəjlekka kyskas ƞьqs urьn qalmajasaq.

Bьđəle hənda huqьlqan ƞot igergə, jəki havьlqan hatkə, ƀildəle kylamda igen ntavqa həm naşqalarqa sđilnəj xaq ɵeselə ikən, a nda inđe ƞisalərđen yđđaren genə ajьrьp alьp tyaən xaq ɵesa almajasaqhьn, ƞuqa ner ƞisalə rьjza ƞulьp tormajasaq. Şuqa kyrə sđilnəjlekka kysevđe ƞətə kalxuzsь ƞisalər jaqlap sьqasaqtar.

Vaqiqən, hər ner jujьlьsta ƞisalərđen sđilnəjlekka kysevđe aktif rəveştə jaqlap sьqьstarь tikтəkka genə tygel. Bьna təp mas'ələlər şular. Heđ iptəstər ьnđa ƞətə mas'ələlərđen đə ner-nerehe menənьq ƀəjlangan legen kyrahegeđ.

BERĐƟN—ucut turahьndə. Ucutьhđ kalxuzđь ojoşqan xuzalьq, tip ajtep ƞulmaj; Ucutьhđ sđilnəjlek ƞulьrqa memkin tygel, ucut ƞulnaqan urьnda unьş ƞylev ɵsen ƀergenə jul—jən naşьna ƞylev julьqьna qalа həm ƞьqa unьn ƞətə jaman heđəmtələre ouşьla.

IKENSENƏN—uьsьlь jən naşьnan tygel, ƀəlki eşlagən eşka qarap ƞylev. Bьnьhđ taqь la ojoşqan xuzalьq ƞulьrqa memkin tygel. Sənki Lininđen: „kem eşlamaj—şul aşamaь" tejgən luzьngьhьn praktik rəveştə ƀo tomqa aşьlьv ɵsen oşonan đa mehim ner qaqida ƞulьrqa memkin tygel

ƟSƟNSƟ MƏS'ƏLƏ—kalxuzdarđa xeđmət ojoştorovđь şul rəveştə qujьv ki, hər ner kalxuzsь yđenen xeđmət hədəmtəhe menən qьđьqьna torqan ƞulhьn. Həm ƞətə şul rəveştə qujьlhьn ki, daxuttь jən naşьna ƞylevga unьn qaldьralmahьn.

In təp, həm in yđək mas'ələlər ьnna şular, kalxuz turahьndaqь ƞətə mas'ələlərđen səjə—ьnna şulrđa.

Jaqьnđaqь ner—ike ƞoma esendə ƞətə kalxuzđьn xeđmətte ojoştorov mas'ələhen, yđđarenđə xeđmətte ojoştorov eşenen nindəj qaqildelərgə tətələsagen, in qađi ihap formalarьna ular nindəj ƀuldar menən heşəsaktaren, sđilnəjlekten nindəj nurmalarь ularđьn xuzalьqьna qulaj ƞulqanlьqьn, kalxuzsьlarđьn ƞətə eşkə qьđьqьnьp qaravđarьn tə'min itev ɵsen avьl xuzalьqь eştəren nindəj ƀrigadalarqa ƞylev kərəkiegen həm şul ƀəjlav nlqeđendə jəməqət xuzalьqьna ejəlaşergə teješle.

Bьna şunьn ɵsen đə nurmalь derek ƀildələrgə, ьal nurьtьxəl itev ɵsen kalxuz nktiьna, ƞətə kalxuzsьlar jalpьhьna tajanp rerəş alьp narьrqa kərək.

Xeđmətka jəməqət xuzalьqьnan daxuttьna rvaciьq kyđe ,tenən qarav vaqiqalarь mendərsə tapqьr ƞulьr əle Kalxuzsьlarđь jəməqət xeđmətenə jat ner nəmə itep unan qotolorqa unan kyɵerək əđep alьp qasьrqa kərək ƞulqan nəmə itep qaravđan, kevek vaqiqalar mendərsə tapqьr qasatlanьr əle.

Şul ajqanlь Linin iptəşte oşoqa oqsaşlь məs,ələlər ujlajəbəjlagen hyđđaren ikkə teşerəv nik vaqьtlь ƞuler. Heđđen ibegeđđəler 1918 nsь jьlda eurzavazejanьn xosusi milke dəvlət qulьna alьnьp netkas iptəş Linin xeđmətka qolloqtaqь keşenen kyđemenən qaravqa qarteş kapitalizem xuzalьqьnan salьşlizem xuzalьqьna kyskendən huq xeđmətten xaraktirь ɵƀenləj yđgargənlegen ađamnaj ul xeđmətka kyɵerək joqlav sarahitep qarəvqa qarьşь kerəşevlyđək burьs itep qujđь.

Xəđer nəmə ƞuldь hun? krəb tejəndar kalxuzqa ƀeregep kulaktь sьjnьf ƞulьv jaqьnan ƞətərələr, kulak iđevenen məmkinlə genə jul qaldьrmaiđar. Krəktejəndər kalxuzqa ƀerləşep elekke vaq xuzalьqtar urьnьna cre sasjalizem xuzalьqьn tьvdьrьlar. Ular ьal xuzalьqtь hiş ner tərtəbeđ tə'təjđər, şul tədev ələlenda tərizə alalar. Ikke kapitalizem faurigenda eşlagən ƀergə təplanьp jemaqat menən eşlavgə ejəlangən eşşel rden 1918 - jьlda ƞulqan tərzlələre lə ьal kalxuz tədevse krəktejəndər đə lьnda juq.

Bьna şunьn ɵsendə Lininđen xeđmətkə qaraş turahьndaqь 1918 nse jьl qujqan luzьngьdə rь xəđerqe maldə vaqьtlь həm əhamejətle ƞulьp teşələr.

Ul vaqьtlьLinin ƞьna nəmə tejne: „Aqsa iƀəɵn insaflьq həm ijьnaqlьq menən jerət, xuzalьqtь iqtisat menən alьp ьal, jalqavlanma, uriama, xeđmətte dissrplinanь riqajə it— ƞurzavzejə oşondaj hyđđər menən yđe nen iđevse sьjnьf ƞulьv jaqьnan xakimejəten qaplarqa tьrьşqan vaqьtta rivolytsejun praliterejət ul hyđđərđən əik derek kələine Xəđer ƞurzavzejanь nərep teşərgəs ƞьna nəq oşo luzьnqьlar kidəktaqe həm təp luzьngьlarь ƞulьp teşələr."

Bьna nisek tine Linin. Əjət ƀed ьal hyđđərđe takrarlahaq, əgər ƀed ul hyđđarđe hər ner kalxuzsьqa jetkerhək yđ ƞurstьđđь ytəgən ƞulьrƀeđ. ƞətə kalxuz xuzalьqь tədələşəndə xeđmətte ojoştorovđa ьsru hьmьşqa ireşev ɵsen ƀajьl ul hyđđərđe mendərsə tapqьr qaatlarqa kərək ƞulьr. Şuqa kyrə ihəgeđđə totoqod: „Aqsa iƀəɵn insaflьq həm ijьnaqlьq menən jerət, xuzalьqtь iqtisat menən alьp ьar, jalqavlanma, ƞila ma, xeđmətta qatь dissiplinanьriqajə it... ƞьna nəq oşo luzьngьlar xəđerge məlđen kidəktaqe həm təp luzьngьlarь ƞulьp teşələr"

Bьl hyđđərđe ƀed qanatlьjьđ, ƀənki ularqa ner hyđđə qaşьrqa kərəkmaj. Həm kalxuzđərđaqь nətə namđьs, anьs, aldьnqь, həm kəl iktiflьşev eşenə ьsru, kyɵeldən nirelqan keşelerđen ьal eştə nedgə nəq jardam itəsəktərenə şiklənergə jurmaj sənki ƀundaj keşelər kalxuzđa đa kypselek təşkil itep, ular kulakqa qarьşь hezymdə kulaktь sьjnьf ƞulьv jaqьnan ɵlərevđə səvit vlasьna jardam itelər.

IV KƏLLIKTIF XUZALЬQTЬ OJOŞTOROVSЬ

BULЬV JAQЬNAN MAŞINA TRAKTЬR STANSALARЬNЬN RYLDƏRE TURAHЬNDA.

Iptəstər inđe min daklatьmdьn oşoqa ƀəjlangən ikense əylegena kysam. Bьl əylek səvit vlasьnьn kalxuzđar ɵsen nisek aldьnqь tixnik naza tьvđьrьv turahьnda Maskivlc iptəşəslmas'ələgə nəqьraq tuqtьalar. şuqa kyrə min ner nisə təp maminttarđь qьna anlatam.

Bьnđa təp mas'ələ oşonan tora: maşina—traktьr stansahь—ul prqkat punkat tygel, qajhь ner keşelər uqa şulaj qarajđar. Maşina —traktьr stansahь—ul kalxuzđarđa xeđmatte ojoştorovsь, daxuttь đerek ƞylev. unьştь jəjnav həm tavar orloq pradukscjəhen đəvlətke tapşьrьv eşen ojoştorovsь.

Tixnika qujьləşь jaqьnan (alarđa jaqьv nəmələren tolorov nurmalarь riqajə itelə' traktərđarь jaqşь tədələlgan həm başqalarь) nik jaqşь maşina—traktьr stansalarь ƀar, lakin şul uq vaqьtta yđ əƀlərenə đəvlət tarafьnan jəkmətlijən ƀurьstarđь ytəv jaqьnan qaraqanda ner nəməgə jəraqьnd stansalar đa ƀar. Bьl nindəj vaqiqalarđe ƞula hun? Bьna nindəj vaqiqalarđe ƞula: maşinaqьnьtraktьrđarь stansahьnьn traktərđarь jaqşь ƞulьvqa qaramaqtan ul stansa ƀerləştergən kalxuzđarđa đaxut jan naşьna qarap ƞylenhə, sđilnəjselek ƞulmaha, xeđmət həm daxuttь đerek iƀəplə ab ;

„Xəđer, вətə jarlь həm urta xəllelər aldьnda məs'ələ вьlaj tora:

JƏ KALXUZ JAQLЬ, JƏ UQA QARЬŞЬ BULAHЬN!

KALXUZ JAQLЬ BULЬV HƏM UQA JARĐAM ITEV—SƏVIT VLASЬNA JARĐAM ITEP, KULAKQA QARЬŞЬ KƏPƏŞEV TIGƏN HYĐ.

KALXUZQA HƏM UQA JARĐAMLAŞЬVQA QARЬŞЬ KILEV—SƏVIT VLASЬNA QARЬŞЬ BARЬP, KULAKQA JARĐAM ITEV TIGƏN HYĐ.

URTA BER JUL JUQ! BЬL MƏS'ƏLƏLƏ BЬNAN HUNDA BITARAF QALЬV MƏMKIN TYGEL.

KALXUZQA MƏNƏSƏBƏT MƏS'ƏLƏHE BЬJЬL QABЬRQAHЬ MENƏN QUJЬLA.

HƏR BER URTA XƏLLE HƏM JARLЬ KRƏЂTEJƏN IKENEN BEREHEN HAJLARQA TEJEŞ".

вulmaha, unьş jьjnav həm tavar pr.duksejanь dəvlətkə tapşьrьv eşe ojoştorolmaqan sulha—вьna şul vaqьtta maşina—traktьr stansahь dəvlət tarafьnan yđena jəkmətelqan surьstarđь ytaj almaqan sula. 1931 jьlđan jađında maşina—traktьr stansalarь eşləgən kalxuzdarđa iq əđ tigərdə 18 miljun giktar igən səsclasak. Oşondaj đur muşđanda kalxuzdarđьq unьşьn kajđn itev"əsən iq əhəmejətle top şarttar вьna oşular: kalxuzdarđa xeđmət həm daxutь dərəћ ojoştorov, daxuttь xeđmət miqdarьna həm unьn sьjfatьna qarap aylevđe ojoştorov, sđilməjlekte kiq rəveştə qullanьv, unьş jьjnavđь ojoştorov. Bьnь sedđen hər sereged kalxuzsьlarqa qaeatlarqa tejeşle. Bьl jəhəttən maşina—traktьr stansalarь eşlegən kalxuzdar aldь sarьrqa, eytən kalxuzdarqa elgə sulьrqa tejeştər.

Şunьn u enən aergə maşina—traktьr stansalarь aldьnda torqan tyəsidge 4 surьstь ajьlьmsa bəđeq əštenə alьp kitərgə tura kilə.

1. Iq əhəmejətle surьs traktərđь nik jaqşь qarap, unь tulь rəveştə fajđalanьv. Bunda top məs'ələ ojolardьn tora: traktəristerlərđь traktьrqa serketev, unьn yđ traktьrь esən məs'yejətle sulьvьna ineşev: traktьristerđьn daimi kadərlərьn jeteşterev həm şunьn menən təzrlьəne jaqaltmav, ejrətev eşenең jađ hajan janьnan nəşl-navьn sulđьrmav: simunt eştəren ojoştorov həm nəşqalar.

2. Kalxuzđərđьn attarьn memkin sulqan tilkem jaqşьrap ojoştorov turьsь. Bəđđə traktərđrđь qullanьvqa kysev nej tilkem jaqad sarьa ia attь əhəmejəthed qa ьrьvqa əle irtə sulqanlь qa vetaed đə aeləsed suqaj. Kalxuzđa attan вəşqa xuzalьqtь qolov olegə serđə memkin tygel. Orlo şoloq maşina—traktər stansalь qəđəttə 50 men giktar sam hь səsev majđanьn solqap ala, şunьn menən aergə jaqьn jьldar esendə, qaqidə sularaq, hər ser maşina—traktьr stansahь esendə sarь tik eştең ½ eləşe genə traktьrđar menən eşlənəsək, ə qalqan ½ eləşen at eşlajəsək.

Avьr eştə traktьr menən ə, jenel eştə at menən eşlərgə kərək. Odaq вuş jaiqan jerđərđe herev, diskavajt itev, qatmarlь maşinalar menən unьş jьjav, aşlьq huqtev—вьl eştərđə traktьr aerense urьnđa tororqa tejeşle. Jer tьmatav, kəв jarđarьv, qadi maşinalar menən unьş jьjav, aşlьq taşьv eştəre at menən eşlənən. Şuqa kyra traktьr menən at arabьnđa eşte вyleşev ularđь terle ucaskalarđa eşlatevđən tygel, nəlkem traktьrđь in avьr eştərđə, aigerəktə ođrq вuş jaiqan jerđərđe herev də, qatmarlь maşinalar menən eşlevđə fajđalanьvđən, ə attь şul uq jerđərđə, lekin in jenel eştərđə eşlatevđən qiвarət вuвrqa tejeşle.

- Eş вьna oşolaj tora. Şuqa kyra sed alqa əhəmejət airmaь kə endəgən Keşelər sedđen doşmanьarđ tiaed.

3. Kalxuzđərđьn tavarlьqьn kytərev surьsь. Bьl jəhəttən maşina—traktьr stansalarь вьjьl uq inde serense urьnqa sarьtьrap kalxuzđarđьn 1930 nsь jьlđa ћaвan aşlьqь səsev majđanь 1929 jьlqa qaraqanda ½ artqan, 1930 jьlđьn kedəndə uzьm aşlьqь səsev majđanь 2 tapqьr artь.

Maşina—traktьr stansahьnьn вьl jəhəttən вulqan əhamejəten kyhətev esən ser miћal kilterəjem. Tyвən Vulga вujь krajьndaqь Kumьlginskej maşina—traktьr stansahь eşlegən kalxuzđarđa 1930 nsь jьlđьn jađьnda ћaвan aşlьqь səsev majđanь 1929 jьlqa qaraqanda 1½ tapqьr artь, şul uq jьldьn kedəndə uzьm aşlьqь səsev majđanь 6 tapqьr artьp; 500 đən 3 men giktarqa jette; təvar orloq praduksejahь вətə valavaj praduksejənең—rid) вytən kalxuzđarđaqьnan artьq вulđь.

Səvittərđeң ytkən s'jьzьnđa ser genə maşina—traktьr stansahь tədəlqənlege kyrhətelqəjne. Ul s'jьz вiş jьlьqiьn adaqьna maşina—traktьr stansalarь 3 miljun giktar jer eşlərgə tejeştar—tigən programđь qanul itkəjne. Ə, вьjьl (1931 jьlđьn jađьnda həm kedəndə) maşina—traktьr stansalarь kalxuzđarđьn 25 miljun giktar jerđərən eşlajəsəktər. Timək, maşina—traktьr stansalarьn tədəv jəhətenən nişjьlьq plan uвjьl uq inde 8 tapqьr artьrьp ytalь. Maşina—traktьr stansalarьnьn aliqa kitev pirespiktifərə sik đur: maşina—traktьr stansalarьnьn ћanь 3.000 qa jetkerelerga tejeşle.

1933 jьlđa maşina—traktьr stansalarь elekke вiş jьlьq planđa kyrhətelqən 3 miljun giktar urьnьna kalxuzđarđьn 70—80 miljun giktar jerđərən eşlajəsəktər.

Səvit dəvlətenең kalxuzđar esən kesle tixnik вaza tьvđьrav eşe вьna oşolaj tora.

V. Hər ser jaqqьđaq jarlь həm urta xəllə kelərətejən aldьna: kalxuz menən вergə, jəki uqa qarьşь, tigən təp mes'elə kilep вaвtь.

Partejənең вьnan 9 aj elek вulqan XVI nsь s'jьzь avьl xuzalьqьnьn aliqa вarьşьnda вulqan ћaвalьştan təp sajasi hə đemtə iter tyвəndəgesə fakьttь kyrhətep ytte. „Begəndən вuşlap SSSR đan in əhəmejətle orloqsoloq rajundarьnda avьl ike təp eleşke: səvit vlasьnan вьn həm uq terəge вulqan kalxuzsьlarqa həm ulegə kalxuzqa kererga telaməgən, lakin kalxuzđarđь massavaj təzrlвəhe in qьtqa srək esendə ularđь kəllik tiflaşev julьna naвьrqa вşandьrasaq вulqan jarlь həm urta xəllə janqьđaqtarqa вylenə".

XVI nsь s'jьzđan hun 9 aj vaqьt ytti həm вьl 9aj esendə вiş kyp eћtəmə fakьttar jьjьldь. Xəđergə vaqьtta 9 miljundan kyвerək 1 krəћtejən xuzalьqtarь (SSSR đaq вətə jarlь həm urta xəllə xuzalьqtarđь eştən ser eleşenən kyвerəge) kalxuzđarđa toralar. Timək, 9 miljundan artьq krəћtejən simejələre kalxuzsьlarđьn əћtən torovđarьna вşanqəndər. Partejənең XVI nsь s'jьzьna tiklem kalxuzđarqa serlaşkan 6 miljun xuzalьqqa janьnan 3 miljundan artьqьraq krəћtejən xuzalьqtarь quşaldьlar.

Ikense ser fakьt: totoş kəlliktifləşev janь rajundarqa kyвə. Ul inde вaşlьвa orloqsoloq rajundarь menen qenə siklənməj. Timak, totoş kailiktifləşev nigeđendə kulaktь sьjnьł nulвv jaqьnan вətərəvse rajudar kinəja

Fakьttar вьna oşolaj. Bed kalxuz həm saixuzđarđьn avьl tormoşon вətenləj yđgartkənalegen kyrəsed. Kalxuzsьlar əđselek taşkil tikən jerđərđə lə ular avьlđьn təp kesə вulвp toralər. Ularđьn qulьnđa in jaqşь həm ћarьn hunqa qaldьrьv, вulqan lьqtь, вənkej ularđьn xuzalьqtarьn kytərevđe huđьv, вənkej kalxuzqa inevđe hunqa qaldьrav—janqьđaqtь ere ərtli xuzalьqьnьn вətə artьqlьqtarьnnan fajđalanьvđь hunqa qaldьrьv вulqanlьqtь unan jəşermajəsed.

Qajhь ser vaqьqa iə—kalxuzsьlar, janqьđaqtьn kalxuzqa inevđarenə yđđərə arqьrь teşətər. Bьl kyrəhең kalxuzsьlar təvlə kalxuzqa inep tə 1930 nsь jьldьn jađьnda kire вьqqan kəşelərga eşənmaj qaravđarьnnan kilha kərək. Vaqiqən вundaj qa raş вajtaq kalxuzsьlarđa sar.

Вuna ser nisə fakt: Ural əlkəhendəqe kalxuzđarđьn вereһendə kalxuzsьlar 16 zəjəvlinjə ne qasul tunəgəndər, „jad вьqqanlьqьł ikən. ser xəđer hecđe qasat almajaьđ, вənkej hed eşənesle tygel" tip qarar вьqarqandar. Tənjaq Kafkazđaqь kal xuzđarđьn вereһendə qasat zə jəvlinəja вirevđe „jad вьqьp kiten вeđđen xuzalьqьnьvđьqa zarar kilterđen" tip qasul itməgəndər Вşqortostanda ser kalxuzđan aqzalarь. urta xəlle ser krəћtejənđe: „вalьвr sunumjəla ul kalxuzqa qarьşь hьləqəjne" tip kalxuzqa alnaqandar.

Вuna вьl məs'ələlə' iptəştər вed, janqьđaqtarđьn kalxuzqa inevđərenđə alda torqan вətə qamasavlьqtarđь alьp taşlap jan qьđaqtarđьn kalxuzqa inevđərenə jərđam itergə tejeşed.

Bьl qamasavlьqtarđь alьp taşlav, kalxuzđarđь вiklənep jəşəv đən qotoldorov—вeđđeң вurьs.

Вuna вьl вurьstь вed ytərgə tejeşed, ydenең qajhь julqa тnəhen xəl itə almaqan вətə jan qьđaq jarlь həm urta xəlle xuzalьqtarqa: „hinең kalxuzqa inevđən qasəp ytkərgən hər ser kenең—ere ərtil xuzalьqtarqa eirelə torqan вətə artьqlьqtarđan xəđer yk fajđalana вaşlav memkinlegenən məxrym itə" tip (tizestər) asьqtan—asьq, qat—qat əjtep đunlərgə, вьl вurьstь ytərgə tejeşed.

VI avьl xuzalьqtь yвeşenең amirika həm səvit juldarь

Bed вəgən kalxuz xərəkətenең təp jomqaqtarьn sьqarđьq. Bed ul xərəkətten təp jomşaqlьqtarьna analiz jahanьq həm ul jomoşaqlьqtarđь вətərə alьv memkin sulqanlьqьna вşandьq, kalxuzđarđan əle вerense ađamđarьn jahaqamlьqtarьnnan qьna ol jomoşaqlьqtarđьn вnlьvьn вeldek Şunьn menən kerəşevgə вətə kalxuz aktifьn, un đaqь in jaqşь kalxuxsьlarđь kytərergə kərək sulqanlьqьn вeldek.

Bətə jerđə lə daxuttь jən вaşьna qarap tygel, nəlkem xedmatkə qarap aylevgə kysev, sđilməjlekte memkin sulqan tik iem kiq kylənđə qullanьv sarьвn вed xəđergə melđen yđək urьsь itep qujđьq.

Bьl вurьstь xəl itmaj torop, kalxuz xərəkətən nьqьtьv memkin tygel. Kalxuz xuzalьqьnьn ştanь sulьv jaqьnan maşina—traktьr stansalarьnьq aliqa вarьşьn qarap вed вiş jьlьqtьn adaqьna maşina—traktьr stansalarь 3 miljun giktar urьnьna 70—80 miljun giktar kalxuz jerđərən eşlajəsəktərən kyrđek.

Kalxuzđarđan, aliqa в.rьv jomqaqtarьn jahap, вed kerəћ tejəndəđeq aliga ikelnep torqan eləşe turalьnda ser talaj вeđemtalər sьqarđьq, şunьn menən aergə tep ћeđemtə osonan qiвarət sulđь: kalxuzqa qarьşь kerəşergə kulakqa jardam ilkən janqьđaq jarlь həm urta xəlle kerəћtejən eşsələr sьjnьfьnьn sajuznige вula almaq.

Lakin, iptəştər, aqar вed вarь tik oşonoq menən genə siklənep qalhaq, agər вed avьl xuzalьqь yвeşe jəhətenən вeddə həm sit ildərđə sulqan ydgə reştərđe saqьştьrьp qaramahaq dərəћ eşlənməgən вulьr inek.

Bed đonjala in ere avьl xuzalьqь prajьzvudstьvahьn tьvđьrand.f. Bed вьl ere xuzalьq esen xəđergə aldьnqь tixnika uazan . вьnьlвp qolaвьđ. Bed вul eştarqa vaq xuzalьqtarđь kalxuzđarqa serlaştərev niqeđen đə kulakть sьjnьł вulьv jaqьnan вətərev həm şul uq vaqьtta saixuzđar təđev julь menən ireşəed.

Lekin avьl xuzalьqьnda ere xuzalьqtarđь вed genə təđemaj вed. Kapitalizem şulaj uq ere xuzalьqtar qora. Əgər вed вьnđaj ere xuzalьqtarđьn Səvit vlasь tarafьnan həm kapitalizem tarafьnan nisek qorolqanlьqtarьn saqьştьrьp qaramahaq dərəћ eşlənməgən вulьr inek.

Eştең tənə şunьn qiвarət ki, avьl xuzalьqьnda ere xuzalьq qorovqa jynəltelgən ike jul ser serehenə qarьşь qujьlqanaar; ul juldьn nerehe kapitalizem julь, ikensehe satsejalizem julь.

Quşma Amirika ştattarьnda ere xuzalьqtarđьn nisek alqa вarьv faktьtarь hər kemqə nildəte. Bьl faktьtar вьna oşolar:

1. Un jьl esendə avьl xuzalьqьna ser miljun samahь traktьr inderep, Amirika ştattarь, avьl xuzalьqьn kapitalizem julь menən aliqa jeвərergə tьrьşhalar da yđđərenең səsev majđan đərən nej вarь 4 miljun giktarqa kinəjtə aldьlar.

2. Ber miljun traktьr вulha la krəћtejən xuzalьqtarьn ¹/₃ eləşə (75 giktardan kəm jerle xuzalьqtar) traktьr menən fajđalana almajđar.

3 Rəsmi məqlymettər вujьnsa firmir xuzalьqtarьna teşkən nalak ularđьn ¹/₃—²/₃ eleş daxuttarьn ala.

4. Hunqь un jьl esendə hər ser 1000 firmir xuzalьqtьn əd tigəndə 200 terle səпəptər вujьnsa hatьlqandar, şulardьn 123 вelgenlekkə teşəv səпəple hatьlqan.

5 Səпəqət tavarđarь menən avьl xuzalьqь praduktalarьnьn xaqtarь arahьndaqь ajьrьmlьq (qajьь) đuraja вara. Əgər min partejə s'jьzьnda Amirika ştattarьnьn səпəqət xaqtarь hunqaş qa tiklem sulqan xaqtarqa qaraqanda 60% qa, ə avьl xuzalьqь pradaktalarь xaqtarь nej вarь 30 pr. qa kytareldelar tip əjtkən sulham, xəđer uqa quşьp. 1931 jьldьn dikəser ajьna orloq həm unьsq xaqtarь hunqьşqa tiklem sulqan xaqtarqa qaraqanda ¹/₃ eleş, ə səпət xaq tarь nik ad genə teşkənlegen əjtergə kərək sula.

Kapitalizemđ.n jaqşь uq ođaq qa hudьlqan krizise firmir xuzalьqtarьna nik nьq huqtь. Xəđer Amirika ştattarьnda firmirđarьn nej kisergənlek tərenə alьrqa kərək.

Mirbal əđlaj torqan sulьrq, ular đь вarь tik kapitalizemđьq kerətlejendərđe asьqtan — asьq jerđərenən qavьp, ydena jul ərsegən vaqьtьnan qьna tanьrqa memkin вulьr ine. Bьl takьttar serđən đejem вəпəqət krizise ərqahьnda, ikensenan Amirikanь ser tiklem eləşendə sulqan qoroloq ərqahьnda nik kesle kyrendelər. Rəsmi məqlymettər вujьnsa đejem вəпəqət krizise həm qoroloq ərqahьnda Amirikala firmirđarđьn jartьhьnda jaqьş səsev siftətvalarь juq. ə ser eleşe naluk tylaj almaj, ser eleşe asьqa. Xəđer Amirikanьn вətə đur qalalarьnda krəsnaj kristen kina kartinahь kyrhətelə, вьl kartinaqa estərə kypkən malalar. mendərsa ylgən atlar həm kes xəl menən jeregən keşelər teşerelgəndər. Bьl kartina Amirika kapitalistlarьn jardam kyrhətergə saqəra, вənkej xekymət asьqьvsь firmirđərgə jardam itevđən вaş tartть.

Amirika haman hər tərle avьl xuzalьqь produktьlarь artьq вul qan (вənki hed Amirika jer eştərə ministerlegenең təp eşe oşo kenda səsev majđanьn kametev ikənən ədəheged) uqa jaqьnqьna вulqan kanadla pare vuzđarđь вojđaj jaqьp jerelə esen jaraqlь landьrьv eştenđə вulqan ser məldə firmirđərgə jardam məs'ələhe sik tulь həm hər jaqlap qujьlqan вulьqa tejeş ine.

Vaqiqələ firmirđərgə kyrhətelgən serđən ser „jardam"—500 miljun đullar aqsьqa eja вulqan вьвnnap ta đur kapitalь firmirđər вojorahь təđevđən tora Oşo вojorahь təđevđən 8 jьl вulь talaş вarđь itə вarьp jetmajəsək. Sənki, вьl jardamđar 1931 nsə jьldьn unьşьn alьv menən kire qajtarьv şartьnđa zajьm rəveşendə genə nirelələr. Ikense tərle itep əjthək—вьl jardam kem kriditen qajtara alьrьq вulha şularqa qьna nirelasək. Ə, kridit tylaj alьvьвlar—hər xəldə jarlьlar, astar tygel inde.

Şulajtьp, ike təđeləstəqe, ike tip xuzalьq oşo kendə şundaj kəs, asьqlьq həm qadilek menən ser serhenə qarьşь qujьlqandar ki, вuqa tiklem his ser vaqьt вulaj вulqanь juq ine.

Ere xuzalьq tədevđəqe serđen furmanьđ asьq, un miljundərsə xuzalьqtar unь ћanap qatap artьq taptьlar. Bьl jul—şo вiş jalьqьa uq kalxuzlaştьrьvđь вojomqa aşərevđan tora.

Bьl jul—ser yk vaqьtta kalxuz həm safxuzđar ojoştorovđan tora.

Bьl jul—maşina—traktьr stansalarь вiş jьlьq ađ qьna 70 80 miljundar giktar majđanđь şlaj alьrьq itep kyвəjtevđən tora.

Bьl jul xəjerselekte вətərev, kulak qaldьqьn вətərev, vaq xuzalьqtarđь kalьrzandərsa avьr eştən qotolov julь.

Bьl jul—kelaktь sьjnьł вulьv jaqьnan вətərev julь.

Bedđen julьвьl—səvit julь, вətsejalizem julь, safxuz kalxuđar tədev julь—miljundar tarafьnan jaqşь tanьlьp, miljundar tarafьnan qanul itelgən jul.

Ulardьn julь—Amirika kapitalistlarьnьn julь, вələv miljundarsa firmirđərđe asьqtьrьv xəjerselətev şul arqala un mendərsə genə firmirđərđe taqьla вajьlьv julь.

Bьl ike juldь вətə donja xalqь saqьştьrьp qaraj alalar.

(Qatь alqьş)

Fakьt şul Səvit vlasьnan in jaqşь nəm in nuqla terəktəre вulqan kalxuzsьlar 1931 nse jьldьn jađьnda SSSR đaqь sə səv majđanьnьn jartьhьn səsergə ədələnevđəre, kalxuzlaşьv xərəkətə yьev hədəmtəhendə SSSR praiitarejət dəktaturahь, eşse—krəћtejəndər vlasь aldьnla torqan вətə вurstardьn in avьrьn xəl itə ikənlekte kyrhətə.

Linin iptəş „ərtil şirkəttərə jardamьnda krəћtejəndərgə jardam itep вulha fəqət şul təqdirđə genə đəvlət vlasьn yđ вuqьnda totqan esselər sьjnьfь ədenең xaqlьlьqьn krəћtejəndərgə kyrhətə, şul vaqьtta qьna kyp miljunlьqan krəћtejəndər jaiрьhьn yđ jaqьna nьqlь həm esьn məenəhe men in əjlənđerə alьsaq" tine.

Kalxuzđarьvьşe həđəmtəhədə avьlđa вarlьqqa kilgə hьmьş hədəmtəhe. Lnđnđeп вьl hyđđərən in jaqşь rəveştə əjtep вira.

Esse sьjnьł ydenең xaqlьlьqən un miljundarsa krəћtejəndər aldьnda iƂBAT ITTE INDE şuqa kyrələ serđen eşened hisser vaqьtta jenlmət ser eşkə əjlənə. (Qatь alqьş)

DYRTƏJLƏ RAJUNЬ GƏLƏK AVBLЬN JOMƏQƏT BUKSI RЬNA.

Vđək Başqarma Kəmitete həm rajun Başqarmalьnan jadqь səsevga əđerlek turalьnda əћte əћtenə đuriktivalar nirep torovqa qaramaћtan, Gelək avьlьnda jadqь səsevgə əđerlekten ilьrat jomşaq вərьvь kyrəə.

Orloq jьjnav, unь tadarlьv, səsev orloqon surtlь orloqqa almaşьrьvđarvaqьtьnda ytəlməj.

Orloq alştьrьv esendə simina juq səjazđa kankrit plan juq. Əđerlek esendə вundaj quđqala almavsьlьq, eştə вalşevikьq timpь juqlьqьn kyrhətə həm səsev planьn ədelev qurqьnьsь aвtьnda qaldьra.

Əle вьnđa udar kənləkten nəmə ikənendə вelməjđər, avьl səvite вətenləj joqlaj.

Kalxuzlaşьv xərəkətə lə вik hylpən, yđ aqьmь menən genə вara. Avьl səvite dəvmələndə nej вarь 19,5 pr. qa qьna kal xuzlaşqan.

Bьl avьlđь jəmaqət вuksirьna qanəhe xosusi jəmqəjətə xaj đanəhe xosusi jəmqəjətə xaj

Jađqь səsevgə əđerlek fruntьnda.

ŞIF ESE IKENSE BALŞEVIK TAR JAĐЬNA JƏĐ MENƏN LUZUNQЬLA YTƏLHEN Başqortostanda вətəhe 85 şif ətdilinəjələre hanala. Ələ rajun вaşqarmalь. Şişmə, Dəvləkən həm Qarmaьqalь rajundarь (Ələ rajunda 19 avьl səvite) əћtenən şiflaq itelə. Şif eşe jomoşaq tora Eşten ihьle şif jəmqəjəttərə arahьnda satsejalizem jarьşь juq.

Başkalxuzsəjuz, iliktər stansa, Başəldar I-numir dəvlət zavьtь həm kuspramajuz şif jəmqəjəttərə ser terle lə eşte alьp вarmajđar.

Qala şif jəmqəjətə eşelə yđ aqьşь menən вara.

Fauzalkum, miskumdarьnda şif jəmqejəttərə eşen jənləndərevđə qujmьldamajđar.

Prajьzvudstьva şiftьqьn kesəj terqə, agitirsejə menən şuqələnməj, praktik eş menən jardam itergə kərək.

QADIR QAJNAN.

Məzəyri uqıv inderevđə berense Başqortostan s'jezь

KYLTURA FRUNTЬNA JƏMƏƟJƏT FIKEREN OJOŞTORA

BALŞEVIKTARSA TIMP ARTTЬRЬLLЬROƟA TEJEŞ.

„Dəjem vaşlanqıs məzəyri uqıvđь inderməj torop, veđ, zitdi rəveştə alqa vara almajsьđ" (STALIN).
„Kapital ildəre dəjem vaşlanqıs məzəyri uqıv inderevđe unar, jeđər jıldar oujь xəl ithələr, veđ vьnь sik tiđ vaqıt esendə xəl itəveđ, veđ dəjem vaşlanqıs məzəyri uqıv inderev eşendə tiđ jıldarđa vətə kapital ildəren uđıp kitəvakeđ".

TYLTURA FRUNTЬNDA PARTEJƏ NЬN TOTQAN GINIRALNI JULL DUR JENEVDƏRGƏ ÄLЬP BARA.

Dəjem vaşlanqıs məzəyri uqıv inderevđen 1 nse vətə Başqortostan s'jezь 20 nse martta asьlđь.

Iptəş Əvyəakirel məhim məs'ələler tirəhenə massanьn iqtinarьn tuplap, s'jezđь vsa. S'jezqa pacutnl aqza itep palit ujora ip. Buunьsl həm Krupskajatar hajlanalar Bilərat, Dovlakən, Əfe rajun diligattarьnьn təqđimdəre oujьnsa s'jez đur alqıştar aътьndь yđen udarnьj itep lqlan itep eşka totona.

Dəjem vaşlanqıs məzəyri uqıv inderev, unьn pirispiktivalarь turahьnda məqarni xalaq kamisarь iptəş Əvyəakirl tyvəndəge məhim jaqtarqa tuqvralđь: đur ədəmdar menən alqa narqan Sovittar Sajuzьnьn ver kirbəge Başqortostan jəmhyrejate Partejə həm Sovit xəkvmatenen derəh səjasəe arqahьnda kyltura fruntьnda đur unvsьlь jaqtarqa ireste. Elgərge Əfe gunirnahьnda 50 pr. vaşqort, tatardar jəşəhələrđə ulardьn nalalarь təqət 18 pr. qьna məktapkə jəlep itelgəjne. Urьstar 30 pr. qьna təşkil itevga qaramaqlan, ulardьn nalalarь 68 pr. məktəp seltərenə alьnqanьn kyrəved.

BEĐĐEN ALĐЬBЬĐƁA 32 NSE JЬL ADAQЬNDA Başqortostandь totoş gramatalь ilgə əjlanderev kevek məhim səjasi nurьs tora. Bьl đur nurьstь əlbittə ver Narkamprus qьna ytəj almaj, bьl nurьstь tulь keje ytəv esen vətə sovit ojoşmalarьnьn, partejə, kamsamul həm profsajuz ojoşmalarьnьn jaqьn qatьşlıqta kərək. Bed vaşlanqıs vqıv inderə vaşlav vordarьnda kyp jeteşhedlektər jan- osoranьq, nerđan ... BINALARЬNЬN ...ƏKTƏP ...BULMAVЬ. ...nərđər jolmav, uqıv ...əsnaptarьnьq nasar xal- torovь həm xalər ehtəna ssjnfi doşmandьn hər vaqıt kyltura saralarьna qarьşь kerəşe vaşlanqıs uqıv inderevđə đur qujənlıqtar tuvđərđьlar Ləkin nindəj genə avarlıqtar vulmahьn ved alqa qujqan nurьstь teitьrəp, arttьrəp ytənek. Plan oujьnsa uqıv jəşendəge nalalar 72 pr. məktəpkə jəlep itelergə tejeş vulhalarđa ved unь 80 pr. qa ytənek. Xəđer Başqortostan dəvmələndə 5913 kamplikat 1 nse vaşqьs məktəp vulop vьnda 242000 nala uqıj. Bьlar əktenə 80,000 jəş ylmerđər məktəpkə jəlep itelgəndar. Məktəpkə jəlep itelevse nalalarđan 17 pr. tь qajnar aş menən ta'min itelgən. Berense vaъqьs məktəp seltərenə alьnqan nalalarđan 40 pr. tьn qəđđar təşkil itelər. Kiləhe jьlda qəđđar 50 pr. qa jetərgə tejeş.

Məktəpkəsə tərəjə jorttarьna qarata đur jeteşhedlektər var. Bьqa đur iqtinar menən səvit jəməqətselege đur akutlıq kyrhətergə, kiləhe uqıv jьlьnda məktəpkəsə tərəjə jorttarь menən 33 pr. qa ta'min itelergə tejeşved.

Intimatsejanal tərəjəne kəsəjtergə kərək. Unь nalalar esen kisələr ytkərev, tip kenə qarav xatə. Bьl jьlda kyp eşlərgə kərək.

Məktəptərđe ьsьn—ьsьđan əsa telendə qorov esen kadьrđar ədlerlav məs'ələhe vedđen ildьnədđa đur ver məs'ələ vulьp tora, ti iptəş Əvyəakirel.

Ken tərjinendəge ikense məs'ələ „məktəpterđəge eşten sьjfat jaqtarьn jaqşьrtьv" turahьnda ipteş Mindilsun: „vedđen ... ləktəptərnel pralitarejat ... məkhь urgənь. Bed... ...məktaturamed pralita... ...en məktəptərə nьqьlə ... ...ejat idej ingəjəhьn mə... ...torqan urьn. Şuqa kyra ...ktəptərđen vətə eştərə vo...gə satsejalizem tədəvđəge ...urьstarqa javap virergə tejeşe" tej.

Balalarđь satsejalizem əsen kərəş vatьrđarь itep əđerlərgə tejeşved. Bedđen məktəptərevedđə uqьqan balalar uqıv, jaqьn qatьşlıqta kərək. Bed vaşlanqıs uqıv inderə vaşlav vordarьnda kyp jeteşhedlektər var. Elgərge Əfe gunirnahьnda 50 pr. vaşqort, tatardar jəşəhələrđə ulardьn nalalarь təqət 18 pr. qьna məktəpkə jəlep itelgəjne. Urьstar 30 pr. qьna təşkil itevga qaramaqlan, ulardьn nalalarь 68 pr. məktəp seltərenə alьnqanьn kyrəved.

Mill məs'ələlə kamuunistar partejəhьnьn dərəh jalaqsьlıqь arqahьnda ved xəđer jerle millət nalalarьnьn 55 pr. məktəp seltərenə alьnqanьn kyrəved.

BEĐĐEN ALĐЬBЬĐƁA 32 NSE JЬL ADAQЬNDA Başqortostandь totoş gramatalь ilgə əjlanderev kevek məhim səjasi nurьs tora. Bьl đur nurьstь əlbittə ver Narkamprus qьna ytəj almaj, bьl nurьstь tulь keje ytəv esen vətə sovit ojoşmalarьnьn, partejə, kamsamul həm profsajuz ojoşmalarьnьn jaqьn qatьşlıqta kərək. Bed vaşlanqıs uqıv inderə vaşlav vordarьnda kyp jeteşhedlektər jan- osoranьq, nerđan ... BINALARЬNЬN ...ƏKTƏP ...BULMAVЬ. ...nərđər jolmav, uqıv ...əsnaptarьnьq nasar xal- torovь həm xalər ehtəna ssjnfi doşmandьn hər vaqıt

Məktəptərđen sьjfat jaqtarьn jaqşьrtьv eştərə ul vətə sovit ojoşmalarьna vəjlənqən, şuqa kyra məktəptər menən vətə sovit ojoşmalarь, xuzalıq vorqanđarь tьqьđ vəjlənəştə valьrqa tejeştər. Əlegə tiklem vьl eş vedđə vətənləj julqa qьjьla almaj kilve. Kalxuzđar, kalxuzđar menən məktəp arahьnda vəjlənəş zigerəktə nьq polьrqa tejeş.

Palitixnizem əsasьnə qorolqan əvьl məktəpte nalalarqa agramatnmum, vitirizar minimum đь ytkərev, avьl xuzalıqьnьn qilmi əsaskə xuzь vulьvь turahьnda papylər aq virev, avьl xuzalıqь maşinalarь turahьnda tulь aqlь vulьv, ərtil ustafьn velev, unьn prajьzvudstьva planь menən eş əjrətə alьv, kalxuzda xeđmət ojoştorov, maşina—traktar stansalarьnьn

vorlьstarьn anlav, avьl xuzalıqьn ximəjələşterevđə fiker jerətə velev, iliktrik menən tanьş vulьv, kəlliktif tormoş turahьnda kynekmətər vylev, xeđ matkə kammunistarsa qavaj velev həm kapitalisticeski xuzalıqь menən satsejalisticeski xuzalıqtь ajьra velev, ular arahьnda ajьrmalar təva velevđən qibarat vulьrqa tejeş. Bьna vьl programma satsejalizem tədəvsə valalarđь tərəjə itev programmahь.

Kadьrđar turahьnda iptəş Janalejei yđenen dakdatьnda bigərəktə tatar, vaşqort uqьtьvsь arьnьn jetmoven həjlej. Başta nqьs nqıv inderevđə plan đь 6 % qa arttьrəp ytənek. Ləkin məktəptərđəge eş sьjfattarь jaqşь tygel, sənki uqьtьvsьlar kadьrьnьn jeteşməve arqahьnda tyvən məqlymətle uqьtьvsьlarđь uqьtьv kevek məs'ylejatle eşkə quşьrqa tura kilđe. Bulqan uqьtьvsьlar arahьndala ruxani həm kulak qatlamьnan sьqqan keşelərđen vulьvь, uqьtьvsьlar kadьrьn əđerləvđe kibken vurьş itep quja.

Kiləhe uqıv jьlьnda Başqortostandaqь verense vaъqьs məktəptər əsen janьnan 1836 uqьtьvsь kərək vulasaq. Bьnda ələ jəş yъmendər məktəvendə uqьtьvsьlar inməjđər. Jəşəp kilə torqan tixtikumdar təqət 56 qьna janь uqьtьvsьlar virəsək. Bьl han difitsittьn təqət 35% tьn qьna qaplaj ala. Difitsittьn ver nej tiklemen pidagogeja uklunь menən jəşap kilgən 2 nse vaъqьs məktəptər qaplajasaq, tər. 50% uqьtьvsьlarđь qьđđa metdətle kurьstar aşa ytkərep alьrqa tura kilәsək.

31—32 nse jьlda ved Başqortostanda vaşlanqıs məzəyri uqıv inderevđe tamam itergə tejeşved. Bьl đur həm səjasi nurьstь ytəqəndə his şikhed qьjьnlıqtar, jeteşhedlektar həm qarьşьlıqtar vulasaq. Bigərəktə sьjnfi doşmandar vedđen bьl hunttaqь eşenedgə zarar killerergə tarьşasaqtar, ləkin nindəj genə qarьşьlıqtar, avьrlıqtar vulmahьn ved alqa alqan eşevedđə jenep sьqьrqa tejeşved həm sьqasaqbьđ—tej.

revselərđan 1 nse vaъqьs məktəp dəvmələndə dəjem velemle həm 1 nse vaъqьs səvit—partejə məktəne dəvmələndə səjəsi velemle vulьv talap itelə.

5. Təp vylektərgə kerevselərđən II vaъqьs səvit—partejə məktəne dəvmələndə dəjem həm səjəsi əđerlekle vulьv talap itelə.

6. Bətə univirsititqa kerevselərđen kərək dəjem velem jəhətenən vulhьn, şulaj uq səjəsi velem jaqьnan da əđerlektəre hьnalasaq.

7. Joqoşlo həm sik nьq nirva avьrьvlь keşelər univirititqa alьnmajđar.

Iъkərma: Invalit vulьv univirsititqa kerevgə kərtə vula almaj.

8. VKP(v) rajun kəmitəttəre səjəsi totroqlo iptəstər arahьnan univirsititqa studinttar hajlap jevərələr. Sul uq rajun kəmitəttəre univirsititqa jəvərelevselarđe hьnajđar, unan hun mandat kamisejəhenə: jevərlə torqan iptəşten qarizahьn, rajkum tarahьnan, vraklanqan ankitahьn. tərzəməi xəlen, havlıqь turahьnda vrac sprafkahьn, rajkum rikamindatsejahьn həm univirsititqa qabul itev şarttarь yđenə vildəle vulьvь turahьnda kamandiravajt itelevsenen ras piskahьn jevərə.

Bьl dykaminttare jevərelnaqən iptəstərđen qarizalarь mandat kəmisejəhe tarafьnan qaralmajasaq.

9. Univirsititten mandat kamisəjəhe 1 nse aprildən 30 nь tiklem eşləjəsək, şul vaqıt esn də kamandiravajt itelevselər kilergə tejeştər. Qabul itev hьnavdь rь aprildən 20 hьnan 30 na tiklem vulasaq.

10. Univirsititqa uqьrqa keştər jevərevse ojoşmalar aldьn tyvəndəge vurьstar qujla:

a) jul sьqьmdarьn yđ eътa nə alьv (bьl turalə kamandiravajt itelevsegə virelətorqan tanьq namala kyrhətelergə tejeştej).

v) kamandiravajt itelevse iptəşten simejəhen qajqьr unьn kvartiren uqa qalq yđ eътenə alьv.

11. Univirsititta studinttar dejem torlaq, adьq, uqıv əsnaptarь menən uqьvđьq ikense jьlьnda kejem menən ta'min itelələr. Studinttar vernse jьl uqıv esen yđđere menən vergə kejem, vileja həm ajaq kejemdəre alьp kilergə tejeştər.

Studinttarđьn simejə aqzalarьna kvartir virelmaj.

12. Univirsititta 1931 jьldьq 3 nse majьna uqьvđar vaşlana.

Kamandiravajt itelvselar Əfe qalahьna, Tuqaj uramь, səvit partejə məktəne jortonə kilergə tejeştər.

VKP (v) Başqortostan Əfe Kəmitətenen kyltprəp vylege mədire: URAZAJЬF. Baş. Məqarif xalq.

Kamisarь: Ə B Y B Ə K I REF.
Vaqьtlь Riktьr: QƏĐILEF.

1931 JЬLDA BAŞQORTOSTAN KAMMUNISTAR UNIVIRSITITENƏ QABUL ITEV ŞARTTARЬ

VKP(v) Yđək Kəmitətenen qararь vujьnsa asьla torqan Başqortostan Kammunistar Univirsitite partejə juqarь məktəne vulьp, Başqortostan əsən kvalifikatsejalь partejə həm səvit eşselərən jeteşterevđe yđenə vurьs itep quja.

1. Univirsititten 3 vylege var: prapagandistar jeteşterev, partejə teđev səvit teđev. Bьnan vaşqa jerle millət xalqь əsən əđerlənev vylege var. Uqьv srugь təp vylektərđə əs jьlьq həm əđerlənev vylegendə 6 ajlьq (əđerlənev vylegen vətərgəs studint təp vylekten 1 nse kurьsьna vildələnə).

2. Tyəndəge talaptarqa javap virə alьrlıq vulqan keşelər univirsititqa vətə vylektərgə alьnalar:

a) sənəqəttə jəkl avьl xuzalıqьnda prajьzvudstьva stazь 3 jьldan đa kəm vulmav (prajьzvudstьvala uqьv həm avьl xuzalıqьnda keskəj vaqьta eşlәv prajьzvudstьva stazьna ibəplənmaj)

v) partejalə torov stazь urьstar esən 3 jьldan, vaşqort,tatar həm vaq millət xalqtarь əsən 2 jьldan kəm tygel, prtejələ torov stazь kamsamul stazь menən almaştьrьlmaj;

v) vətə univirsititqa kerevselərđən aktif rəveştə partejə həm jəməqət eşendə eşlәv stazь talap itelə: urьstar esən 3 jьlьq, vaşqort, tatar həm vaq millət xalqtarь əsən 2 jьlьq.

3. Oşo şarttar vulqan vaqьtta grazdandar huqьşьna qatьşьvsьlarqa həm Qьđsl armejalə xeđmat itkəndərgə artьqlıq birelə.

Iъkərma: Başqort, tatar həm vaq millət qatьn qьđđarьnьn 1 jьlьq partejə stazь menən alьnьvđarь məmkin.

4. Əđerlənev vylegenə kerevselərđən 1 nse vaъqьs məktəp dəvmələndə dəjem velemle həm 1 nse vaъqьs səvit—partejə məktəne dəvmələndə səjəsi velemle vulьv talap itelə.

5. Təp vylektərgə kerevselərđən II vaъqьs səvit—partejə məktəne dəvmələndə dəjem həm səjəsi əđerlekle vulьv talap itelə.

6. Bətə univirsititqa kerevselərđen kərək dəjem velem jəhətenən vulhьn, şulaj uq səjəsi velem jaqьnan da əđerlektəre hьnalasaq.

7. Joqoşlo həm sik nьq nirva avьrьvlь keşelər univirititqa alьnmajđar.

Iъkərma: Invalit vulьv univirsititqa kerevgə kərtə vula almaj.

8. VKP(v) rajun kəmitəttəre səjəsi totroqlo iptəstər arahьnan univirsititqa studinttar hajlap jevərələr. Sul uq rajun kəmitəttəre univirsititqa jəvərelevselərđe hьnajđar, unan hun mandat kamisejəhenə: jevərlə torqan iptəşten qarizahьn, rajkum tarahьnan, vraklanqan ankitahьn. tərzəməi xəlen, havlıqь turahьnda vrac sprafkahьn, rajkum rikamindatsejahьn həm univirsititqa qabul itev şarttarь yđenə vildəle vulьvь turahьnda kamandiravajt itelevsenen ras piskahьn jevərə.

Bьl dykaminttare jevərelnaqən iptəstərđen qarizalarь mandat kəmisejəhe tarafьnan qaralmajasaq.

9. Univirsititten mandat kamisəjəhe 1 nse aprildən 30 nь tiklem eşləjəsək, şul vaqıt esn də kamandiravajt itelevselər kilergə tejeştər. Qabul itev hьnavdь rь aprildən 20 hьnan 30 na tiklem vulasaq.

10. Univirsititqa uqьrqa keştər jevərevse ojoşmalar aldьn tyvəndəge vurьstar qujla:

a) jul sьqьmdarьn yđ eътenə alьv (bьl turalə kamandiravajt itelevsegə virelətorqan tanьq namala kyrhətelergə tejeştej).

v) kamandiravajt itelevse iptəşten simejəhen qajqьr unьn kvartiren uqa qalq yđ eътenə alьv.

11. Univirsititta studinttar dejem torlaq, adьq, uqıv əsnaptarь menən uqьvđьq ikense jьlьnda kejem menən ta'min itelələr. Studinttar vernse jьl uqıv esen yđđere menən vergə kejem, vileja həm ajaq kejemdəre alьp kilergə tejeştər.

Studinttarđьn simejə aqzalarьna kvartir virelmaj.

12. Univirsititta 1931 jьldьq 3 nse majьna uqьvđar vaşlana.

Kamandiravajt itelvselar Əfe qalahьna, Tuqaj uramь, səvit partejə məktəne jortonə kilergə tejeştər.

VKP (v) Başqortostan Əfe Kəmitətenen kyltprəp vylege mədire: URAZAJЬF. Baş. Məqarif xalq.

Kamisarь: Ə B Y B Ə K I REF.
Vaqьtlь Riktьr: QƏĐILEF.

BAŞQORTOSTAN MALEJƏ XALQ KAMISARIATЬNЬN QЬNAN.

„Biş jьlьqtь dyrt jьlda" zajьmьnьn verense otoş tirazь 1931 JЬL 8 NSE APRILDƏ RASTUF – DUN QALAHЬNDA vulasaqь zajьmqa jađьlqan həm unь quldarьnda totovsь vətə keşelərgə velderelə. Şul uq tirazđa 3 nse indystrejəlәşterev zajьmьnьđa otoştarь ujmalasaq.

1 həm 2 nse indysterejəlәşterev zajьmьnьn həm krəhtejən xuzalıqьn nьqьlь zajьmьn totovsьlar yđ vaыligatsejələren 8 nse aprilgə tiklem „5 jьlьqtь dyrt jьlda" zajьmьna almaştьrmahalar yđđəren verense tirazqa qatьsьv məmkinlegenən məxrym itələr.

Pritprejatejə, ycrizdinejə həm ojoşmalarqa, şulaj uq dəvlət kriditenə jardam kəmisejələrenə zajьmqa jađьlvsь vətə keşelergə verketev talundarьnьn yđ vaqьtьnda taratьlvđarьn həm firaz vaşlanqanqa tiklem 1 h... 2 indysterejəlәşterev şula... krəhtejən xuzalıqьn n... zajьmdarьnьq almaştьrьlьp vetəven ta'min itergə. Kridit ycrizdinjaləre yđđərendə haqlanqan bьl zajьmdarđь 7 nse aprilgə tiklem „biş jьlьqtь dyrt jьlda" zajьmьna alьştьrьp vetergə tejeştər.

3—2. BAŞNARKAMFIN

Məs'yl ridaktьr: BULAT IŞEMOƟUL.

23 mart, ais 6 səqəttə IV nse məktəp zalьnda (Puşkin uramь, № 107) VKP (v) neq 1 nse qala rajkumь qatьn—qьđđar siktьrьnьn diligatkalar jьjьlьşь tarafьnan vildələngən brigadirkalar slyte ytkərelə.

Qatьn—qьđđarьq diligatkalar jьjьlьştarь jeţəkselərə mandattarь kilep alьrqa tejeştər.

VKP (v) NEN 1 NSE QALA RAJKUMЬ.

PUŞTA SELTƏRĐƏRENDƏ EŞTE UDARSЬLЬQQA NIGEĐLƏP QORMAJЬNSA TOROP,

Matвuqatть, jađьlvsьnьn yđenə jetkerep vulmaj.

Rajunlaşьv xalq ara elemtəne nьqьtьv đa yđđəren javaplь hьnarqa tejeştər ine. Lakin, nəxəhedlikkə qarşь Başqortostan puştalьnan jaqarqь həm tyvənd qe seltərđərendə vьl ketəlgən timpь—udarsьlıqtь kyrə alqanьnьđ juq. Qajhь ver rajun puştalarь rajunlaşqandan hьn eştərən vətenlə kireke menən qujđьlar. Bьna vьl kyrneş ihə rajunlaşьvdan fajđalanьp puşta seltərđərendə este udar timpqa qorovqa iqtisarđь jynallmavenedđe, puştanьn vьl eştə yđen javaplьđ hanaqanlьqьn asьqlaj.

PUŞTA SELTƏRĐƏRENDƏ EŞTE UDARSЬLЬQQA NIGEĐLƏP QORMAJЬNSA TOROP,

Matвuqatть, jađьlvsьnьn yđenə jetkerep vulmaj.

Rajunlaşьv xalq ara elemtəne nьqьtьv đa yđđəren javaplь hьnarqa tejeştər ine. Lakin, nəxəhedlikkə qarşь Başqortostan puştalьnan jaqarqь həm tyvənd qe seltərđərendə vьl ketəlgən timpь—udarsьlıqtь kyrə alqanьnьđ juq. Qajhь ver rajun puştalarь rajunlaşqandan hьn eştərən vətenlə kireke menən qujđьlar. Bьna vьl kyrneş ihə rajunlaşьvdan fajđalanьp puşta seltərđərendə este udar timpqa qorovqa iqtisarđь jynallmavenedđe, puştanьn vьl eştə yđen javaplьđ hanaqanlьqьn asьqlaj.

BER GENƏ PUŞTA BYLEKSƏHE LƏ KUNKЬRЬSQA QATNAŞMAJ QAL MAHЬN.

Rajunlaşьv ajqanlь puşta seltərđərə yđđərenen eşen taqsla nьq vnəjlastьrьrqa xalьq ara elemtəne nьqьtьv đa yđđəren javaplь hьnarqa tejeştər ine. Lakin, nəxəhedlikkə qarşь Başqortostan puştalьnan jaqarqь həm tyvənd qe seltərđərendə vьl ketəlgən timpь—udarsьlıqtь kyrə alqanьnьđ juq. Qajhь ver rajun puştalarь rajunlaşqandan hьn eştərən vətenlə kireke menən qujđьlar. Bьna vьl kyrneş ihə rajunlaşьvdan fajđalanьp puşta seltərđərendə este udar timpqa qorovqa iqtisarđь jynallmavenedđe, puştanьn vьl eştə yđen javaplьđ hanaqanlьqьn asьqlaj.

Bətə sajuz dəvmələndə 1931 nse jьl naşьnan puşta tiligraf eştəren julqa halьv, 5 jьlьq planđь 4 jьlda ytəv esən kerəş nigedendə kunkьrьs iqlan itelde. Bьl kunkьrьsqa Başqortostan puşta—tiligraf eştəre xalьq kamisarlıqьla yđen verketep, xalьq ara elemtəne nьqьtьv, 5 jьlьqtь 4 jьlda ytəv luzunqahьn tormoşqa ytkərevđe əktenə aldь. Şulaj vulьvqa qaramaqtan puşta eştərendə noroloş jahal qənь juq. Xuzalıq orqьnlarь (pravlinejə svəz) yđđəren javaplьđ hanajđar. Əlegəsə rajun puştalarьnan kunkьrьsqa qatnaşьv turahьnda məqlymət ala almaj şьqьp jatalar. Kunkьrьsqa sьqьvqa esense aj ytəp naruvqa qaramaqtan kunkьrьs ytkərev əlkə ştabьnьn, sergenə tapqьr ultərьşь vuldь.

Ularđьn qulьndala şul uq eşten naser naruv turahьnda vulqan matirejaldan nəşqa ner nidə juq. Berjən rajun puştalьq kunkьrьsqa sьqьvđan, anjektif səsəəptə.gə tejenьp (puştala eşse ađ tej) yđ eştaren udarsьlıqqa nigedlәp qorovđan vaş tarьvqa tiklem kilep jattelər. Bьl məs'ələ narmaq aşa qarav sь tyvənge puşta seltərđərə najtaq hьnda. Bьl fakьt vaşqortotan puşta eştəre xalьq kamisarlıqьnьq yđ qal aътьnđa vulqan tyvənge qatlamdarьnьn tedgenenən tota almaqanlьqtь asьqlaj.

S.S.S.R. puşta—tiligraf eştəre xalьq kamisarь vьl ajqanlь taratqan merəzəqətendə „puşta vylektəre gəzit tatatьv, gəzitte ejəhenə jetkerev, virelgən zadanejələrđь tultьrəp, xatta arttьrəp ytəv esən kerəşergə, yđ eştərem udarsьlıq həm satsejalizem jarьşən qulanьv aşa udar julqa halьrqa tejeştər" tigajne. Tyvəndə naъьlqan xəvərđər rajunlaşqandan hьn eşten julqa halьnmavьn, puştanьn S.S.S.R puşta—tiligraf eştəre xalq kamisarьnьn merəzəqəten ytəv julьnda kerəşmaven asьqlajđar, Bed, bьl jeteşhedlektər qьrqa vetergə, rajun puştalarь kunkьrьsqa yđđəren verketergə tejeştər, tejved.

M. A—Zaqьf.

GƏZIT HUNLAJ

Qьrqьđ—Mejəkə rajunьnda jađqь səsevgə qarata gəzit-xurnalqa jađьlvsь kyp vulha la, puşta gəzittərđe vaqьtьnda ejəhenə jetkerə almaj. Rajun puştaljundarь gəzittərđe avьl səvitenə taşlap kitələrđə, ular şunda juqalalar. Jəki 10—15 kən bergə jьjьlьp kilələr, Mitьlqa Bikqol avьl səviten alьrqa vula.

„TURQAJ."

QЬRQЬĐ—MEJƏKƏ RAJUNЬ

„BAŞQORTOSTAN" GƏZITEN TARATЬV ZADANEJƏHЬN YTƏMƏJ.

Qьrqьđ—Mejəkə rajunь matвuqat ratatьv eşendə xuralıqlь rəveştə artta həjrələ. „Başqortostan„ gəzitten taratьv esən 1000-dana zadanejə virelgəjne. Unь rajkum qarьşьlav planь menən 2000 qə arttьrđь. Ləkin bьl praktik eştə tormoşqa atqarьlmaj, qəqьđđa qьna qala. Dərəh xisap alьp barmaj, rajun agitprup mədire: „1200 dana "Başqortostan„ gəzite, tarala„ tej. Ə puşta vylegenen virgən məqlymətenə qaraqanđa fivral ajьna nej varь 265 dana qьna taralqan. (Rajun dəvmələndəge əs avьl səvitenən naşqa)

16000 naşqort vulqan bьl rajunqa 265 dana „Başqortostan" taratьvь rajundaqь javaplь ojoşmalardan jeđđərenə qьđьlıq kiliterergə tejeş. Bьnda, „hər ver jortqa ner gəzit „luzungahь hər 62 keşegə ner gəzit" nigeđen də tormoşqa aşьrьla. Puşta eşselərə; rajun ojoşmalarь praktik jardam kyrhətməjđar, bьl eşkə jəməqətselek fikere tuplanmaj, Kamsamuldьn rajun kəmitəte eşləməj" tip zarlanalar.

Partejənьn əlkə kəmitəte qararьn vojomqa atqarьvđa Qьrqьđ Mejəkə "aktiftarь„ qojroqta həjrələlər. Rajkumdьq qarьşьlav planь 2000 „Başqortostan" gəzitten taratьvđa qьrqa noroloş jahalhьn həm eşkə javaplьđ qaravsьlarđь Raj RKI vəkile kyrhen ine.

ADNABAJ.

BELDEREV.

18 nse martan, „8 nse mart" tegev fabrikahь apparatьna tađartьv kəmisejəhe eşkə vaşlanь.

Tađartьv kəmisejəhe, hər ver ojoşmalar həm ajьrьm grazdandar tarafьnan „8 nse mart" tegev fabrikahь turahьnda vulqan jəki xeđmətkərđar turahьnda vulqan matirejaldarđь kəmisejəno tapşьrəvьn ytenə.

Ədris: Jəgur Sazun uramь, kurpьs numirь 2.

„KƏMISEJƏ„

7—2

Dəvlət zajьmdarь abligatsejələrьnьn kurstarь.
1931 j 15—24 martta qarata.

Zajьm isemdəre	Vatьp alьna	Vatьla
6% lь A. O. 1 nse Z. 5 h. zajьmdaqь kupunь menan	4—93	—
% nьđ 1925 j. oto qi zajьm 100 h. abi	122—	120—
1929 j. otəşlə xajьm 100 „ „	110—	104 40
1927 j. 10% lь otoş.eZ. 25 „ „ aq. kup. menan	25—10	—
3 nse krəht. 5 „ „	—	—
Krəht. xus. nьqьtь zajьmь 10 „ „	—	—
1927 j. 1 nse otoş. ludus. Z. 25 „ „		
2 nse otoş ludus. Z % lь 25 „ „		
„ „ „ % bьđ 25 „ „		
„ „ „ % lь 50 „ „ aq. kup. 51 09		
5 lьl „ % bьđ 50 „ „ „ „ „ 51 09		
1928 j. 11% lь ouhc zajьm	110—60	100—44
Manzatik zajьmь	35— 30	35—50
1929	50 67	60 72

Başqortostan Yđək Başqarma Kəmitəte prizidejymenen qararь hьm 1931 jьlđьq 7 nse martьnda tədəlgən kileşev vujənsa Basqizđьn uqьv əsnaptarь eşlәv mastirskujь vətə aktif həm passiь menən oşo jьlđьq 15 nse martьnan Başqortostan balalarđьq tormoşən jaqşьrtьv əlkə kəmisejəhenen savđa həm prajьzvudstьva virege qaramaqьna kysə həm „Uqьv əsnaptarьn həm jađьv—hьđьv nəmələren eşlәvse ip. Safcinku isemendəge fabrik" tip isemlənasək. Bətə dugьvьrđar mixanicskej rəveştə balalar kəmisejəhenə kysə.

Bətə pritinzejələr 2 joma srnk esendə qabul itelələr. Kammunal bankala kantakarint ihəve №15.

Ədris: satsejaliticskej uram №46, tilifun №3—33.

3—2 BALALAR KƏMISEJƏHE.

Dəvlət triste „Mitallum"

Aparatьn tađartьv kəmisejəhe 19 nsь martan yđenen praktik eşkə kereşəsəgen velderə. Kəmisejə, aparatьn yđendə həm unьn ajьrьm xeđmətselərenen jeteşheđlektəre turahьndaqь matirejaldarđь turanan tura kəmisejə gə virergə jəki tađartьv jəşniqenə təşərərgə eşsən jalpьnь sąqьra. Gugel uramь, dəvlət teriste „Mitallum" savđa sklatь.

3—2 KƏMISEJƏ.

Kyltura harajь BAŞQORTOSTAN DƏVLƏT TEJATЬRЬ

23 nse mart.

„BOĐ KITKƏNDƏ"

10 kartinala V. Murtazin pastanufkahь.

Ujьn 8 jarьmda vaşlana.

Biletter hatьla.

Kymek zajafkalar menen 25 pr. skitke jahala.

ANUNS. Tiđ kənda ANUNS.

„Fuənti Əvixuna"

M. Məhdejef pastanufkahь.

QЬĐЬL JONDOĐ
SЬJANЬSTA ... 7—8—30 10 səqəttə başlanalar.

BƏQƏN TORMOŞQA XOQOQ
dramma

GURЬN KINAHЬNDA
SEJANSTAR: 6—7—30 9 10-30 səqəttə nəqlanalar.

18—martlan BURAN
7 əylektə dramma
16 jəşkə tiklem nalalar in terelmajđar.

URAL KINAHЬNDA
SEJANЬSTAR: 5—30, 7—8 — 30—10 səqəttə başlanalar Bem 9

21—22 martlan URMANLI II.

Уфа, Тип. «Октябрьский Натиск» Башгиздат 613.

BƏTƏ DONJA PRALITRDARЬ BRLQEQED!

BAŞQORTOSTAN

V.K.P.(b)NЬN BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM B.V.B.K. URGЬNЬ

1931 JЬL ŞIŞƏMƏE 24 MART № 65 (356)

Jerle parteje kadьrđaь

ƏDERLƏV TURAHЬNDAQЬ PARTEJƏ

DIRIKTIVAHЬ TORMOŞQA AŞЬ RЬLHЬN

Gəzitebeđđen bəgengə numirьnda Başqortostan ojoşmahьnьn partiə kadьrđarь turahьnda Vđək Kəmitətten qararь baĥьla. Partejə ojoşmaьđđьn kadьrđar əđerlәv eşendəqe bьl jeteşheldegeneđđe asьp, kiĥken praktik diriktiftar nirgən bьl qarar his şikheđ derəĥ həm kankrit. Vđək Kəmitətten bьl qararьn eşkə aşьrьv turahьnda bətə partejə ojoşmahь manlizavajt itelergə tejeş.

— „Başqortostan Ölkə kəmitəte milli part kadьrđar əđerlәv burьstarьn ytəvgə jaqьndan torop, eş kyrməgən ələ" tejelə. (Vđək Kəmitətten qararьnan).

Bьnlap ta, Başqortostan sənəqətenen jьldan jьl yьeve, safxuz, kalxuz teđeleşənең đur tidlek menən kinəjeve, bьlar ətenə Başqortostan jerendə Jegəze—Kamarufskej kevek đur gigant teđelәv, həm işemnəj nifet şişmələre eşkə quşьlьv aldьnda torqanda, partejanьn giniral hьđьqьn tajpьlьşhьđ ytkərə alьrьq tejyĥiə əđerlekle partkadьrđar jeteşterevđen mnejəte siktən tьş đuraja.

Eşeneđđen bьl tarmaqьnda aeđ bigerəktə milli kadьrđьn eləşe, ajьrьvsa başqort kadьrđarь iĥəsenə ike ajaq menən satanlajьsьđ. Bьl eđeklek Ölkə həm rajun kylam eşselare turahьnda ta, tyəsn partejə aktifь turahьnda ta asьq kyrenə.

— Partejə aparattarьn nisek kenə bulha la, ın jaqьş osor esendə sьnьqqan balşevik kadьrđarь menən nьqьlьrqa tejeşneđ. Vđək Kəmitəttең kadьrđar turahьnda kiĥken diriktifen ytəv julьnda Başqortostan partejə ojoşmahь aldьna qujьlqan bajavaj burьs.

In juqarьnan alьp ın tyəngə ifklem bətə partejə aqzalarь həm kandidattarь partejə maqarife seltərenə tartьlьrqa, Linin tejyrejəhe menən qorallanьvđa in bajavaj frunt asьlьrqa teje ş. Vđək Kəmitət I nse aprildən qalmajsa Başqortostan kammunistar Univirsitiţьn asьrqa quşa. Aьkum bьl qararđь eşkə aşьrьv julьnda eşkə totondo həm kiĥken diriktif birđe. Bətə rajun kəmitəttəre, bətə jəcajkə massaĥь in bajavaj quđqalьş menən bьl diriktiftьn ytaleşen ta'min itergə tejeş.

Farmini tygel Kamvuzđь bətərəv menən bьbnlap ta partejə aparattarьnđa eşlәj alьrlьq, partejanьn giniral hьđьqь əsen huqьşьvsь 240 partejestь Kamvuzqa jebərergə həm uqьvsьlarđь virьavajt itergə.

— Bigerəkta totoroqlь başqort kammunistarьn, partejanьn qatьn-qьđđar eləşen kyserək jebərergə. Bьna partejə ojoşmahь aldьnda bere nse bajavaj burьs.

Rajun partejə rizirьf kestəren teđev əsen 1 nse majqa saqlь 6 aj sruklь 100 keşelek kurьstar ojoştororqa həm partejə aparattarь jom saq rajundarđa ber aj esendə jetəkse eşkə jara ьqa 15 keşene jebərergə.

— Bilarit, Stərle, Bərə rajundarьnda 300-ьtek rajun ara savpartşkulalarь ojoştororqa.

— Rajundarqa jetəkselekte kesəjtev əsen Ölkə Kəmitət ergəhendə nəm avьl jəcəjkələrenə jetəkselekte nьqьtьv əsen rajkumdar janьn da inistruktьrđar gruppalarь teđergə.

Bьna Vđək Kəmitət tarafьnan birelgən kiĥken diriktiftarđьn ydəge.

Asьq əjtergə kərək. Bəđ əle bьndan da Başqortostanda partejə kadьrđarь ytterevgə jəđ menən əjlənə alqanьnьđ juq. Sit Kamvuzđarqa jebərgən uqьvsьlarьnьđqa qatь iĥəp alьp ularđь vaqьtьnda qajtara barьv turahьnda nьqlь sara kyrə belmənek. Jebərelgən 255 keşenən 35 keşenең genə eşkə qajtьvь bьnь artьqь menən dərəĥləj.

Qanatlajьđ, milli pralitarejat kadьrьnьn yĥə barьv, partejə esendə milli kadьr, nigerək tə başqort kadьrđarьn ytterev burьsьn bətə đurlьqь menən alqa nahьra.

Bəgendən başlap uqьrqa keşe jebərgendə:

—Beđđə başqorttardan jəki qatьnqəđđardan uqьrqa jebərergə keşe juq „ kevek bojorakrattarsa birelə torqan appartunis javaptarđь tamьrьnan eđergə kərək.

Vđək Kəmittətten bьl diriktiftarьn ytəv julьnda Aьkumdьn sьqarqan kankrit qararđarьn kəmselekheđ eşkə aşьrьvđa elkə ojoşmalardan başlap bətə rajun həm jəcajkələr kisekmətən eşkə totonorqa, hər ike qararđь bətə jəcajkələrdə nьqlap ejrənergə tejeştər.

Xəđerge kin teđeleş həm kin eşsən massanьn mədəni kytəreleş osorunda partejə kadьrđarь əđerlәv məs'ələhe neđđeң alqa in đur burьs bulьp batь. Həm neđđen eşeneđđege bьl tar urьn tid həm balşevik timpь menən xəl ltelergə tejeş.

QЬĐЬL ƏRMIS, SIMEJƏLƏRENƏ

QATЬ ZADANJA BIRMƏĦKƏ

Avьl xuzalьqь praduktalarь əđerlәvđə qьđьl ərmeja simejələrenə qatь zədanja birev tьjьla.

(SSR Tə'minət xalьq kamisarlьqь anlatmaĥь)

Kyp rajundarđa bьqa tiklem, qьđьl ərmis simejələrenə tərle avьl xuzalьqь praduktalarь əđerlәv burьnsa qatь zadanja birep kildelər. (Aşlьq, mal həm b.)

SSSR tə'minət xalьq kamisarlьqь yđenen urьndaqь avьl xuzalьqь kapiratsejaĥь urgьndarьna, bьl turala tynəndəge anlatmanь birđe:

Qьđьl ərmis simejələre, avьl xuzalьqь praduktalarь əđerlәv planьn tultьrьvqa jarlь həm urta xəlie xuzalьqtar əsen buldьrьlqan ərtip nigeđendə, (sama abəzətelstьva tərtinendə) ilьqtьrьlьrqa tejeştər. Ular zadanjalarđь tultьrvqa ьlьqtьrьlqanda, qьđьl ərmis simejələrenə birelgən ьlguttar haqlanьrqa tejeş.

Qьđьl ərmis simejələrenə ber tərlələ prakta əđerlәvđən qatь zadanjalar birelergə tejeş tygel.

SSSR tə'minət Xalq Kamisarlьqь yđenen ədarьna bьl anlatmanь rajun eldərep, qьđьl ərmis simejələre-ja nirəwaqiqalarьn neterergə ərmi simejələrenə bьqa tilklem zadaneja birev vaqiqalarьn asьrqa. ьvđarđь qanat buldьrmaĥqa.

Başqortostan Ölkə Kitapxanasь

KALXUZ—TƏP KERƏĦTEJƏN JALPЬHЬN

Satsejalizemqa alьp barьvsь majaqlь jul

JAĐQЬ SƏSEVGƏ ƏDERLEK-KALXUZLAŞЬV XƏRƏKƏTE MENƏN NЬQLЬ BƏRLƏNEP BARЬRQA TEJEŞ.

Jalpьnьn izadi kesenə kiq jul birev, unьq menən jetəkselek itev balşevikларsa qujьlhьn.

Standartlь silus başnalarь əđerlәv

ƏDOLƏV QURQЬ NЬSЬ AĦTЬNDA.

Fivralda ber nemələ eşlənməgən, martta 5 pratsintqьna

1930—jьl silus teđev eştare silusqa kərəkle bulqan aqastarđь vaqьtьnda almav səbəple əđelde. 1931—jьl əsən Juz—Ural—Lis zavьttarьnda 65 standartlь başnalar əsən bətə aqastan eşlənə torqan kərək—jaraqlar eşlənep bətergə tejeş.

Başnanьn hər berehe 3 meq tunnalьq bulasaq. Juz—Ural—Lis tarafьnan nərət fivral ajьnda alьnđь. Nərət bujьnsa fivral ajьnda 25, martta 25, aprildə 10, həm majda 5 başna eşlənep bətergə tejeş ine. Şulardan 15 nse martqa tiklem 5 pr. qьna əđerlәngən. Şunьq menən bergə ilьv taşьv səbəple 15 nse aprilgə zavьt tuqratьlasaq. Bьnьq əsen tynəndəge satalarđь kyrələr:

Juz—Ural—Lis ike kən esendə, zavьttarđь lintəl bьsqьlar həm teđev stanuktarь menən ta'min itergə tejeş.

Strajьtildar baltasьlar briqadalarь ojoştoralar. Aqas zavьttarьndaqь eşselər matirjaidar birergə tejeştər. Bьl matirjaldarđь əđerlәvđə satsejalizem həm udar sьlq menən eđeklektə15-aprilgə bətererge kərək.

Cyprinin.

MƏNƏVEZ RAJUNЬNDA

Jađqь səsevgə əđerlənev eşe hyipən.

13 nse martqa rajun đavmalendəge kalxuzđarđa 95 pr. orloq tađartьlqan, janqьđaqtarđa tik 42 pr. qьna. Rajun đavmalendəge janь ojoşqan kalxuzđar đa najtaq qьna, qimətle həm tixnicskej kyltura orloqtarь jetmaj.

Janqьđaq həm şul uq janь ojoşqan kalxuzđar orloq jəməqətlaşterevđə ber terle lə qənaqətlənerlek eş juq. Bьl turala derəĥ iĥəp juq. Đeşem rajun đavmalendə haqlav raspiskaĥь plan bujьnsa 70 pr. orloq jьjnal qan.

Strax fund 90 pr., jađqь səselə torqan igendərđə kantraktavajt itev faqət 33 pr. qьna. Jađqь səsevgə kərəkle avьl xuzalьqь maşinalarьn taratьv planь jemerelev xəlendə tora. Bьl turala palivudsajuz joqlaj, praktik eşendə jalqavlьq, uq appartunistarsa eş kyrgən. Şunlьqtan jađqь səsevgə kərəkle bulqan avьl xuzalьqь maşinalarь plan bujьnsa maşinalar tik 21,5 pr. taralqan. Jađqь səsevgə kərəkle ьzbrujdar turahьnda iĥəp alьn maqan.

Dəvlətşin.

„Marksist" —kalxuzь səsevgə əđer tygel

125 giktar jerđeq igene huqьlmaqan, igen həm əesən əđerlәv zadanejalarь ytalməgən, pravlinejə jalqavlьq kyrhətə.

(Vđ xəbərseveđđən tiligraf arqьrь).

ARQAJAŞ, 22 mart.„Marksist" kalxuzь əle bulha prajьzvudstva planь teđemagən, 125 giktar jerđeq igene huqьlmaj kəbəndə jata. Igen əđerlәv planь 73 pr. qa qьna ytalgən, əesən əđerlәv planь ytalməgən.

Jađqь səsevgə əđerlek timpь jьnajat dərəzəhendə akren, smutьr ytkərelməgən. Pravlinejə səsevgə əđerlek eşe menən ənle jetəkselek itmaj.

j Brigadalar bujьnsa xeđmat ojoştorov eşenə janьqьna toton dolar, ber terlelə vəkil juq, ucut eştare aik nasar qujьlqan.

Aşьqьs saralar kyrep, vəkil jebərep, igendəren tiđerək huqtьrьp alьrqa kərək, juqha səsev kampanejəĥь əđelәv qurqьnьsь aldьnda tora.

KITABЬF.

Jat iliminttarđь tađartьv—

kalxuz xərəkəte kesəjevgə səbəp bula.

ARQAJAŞ (maxsus xəbərseveđđən tiligraf arqьrь), 22 nse mart. „Krəstejən" kalxuzьnda tađartьv ytkərelde, kalxuzdan kulak xuzalьqtar tađartьldьlar.

Janь idaraqa batrak həm jarlьlar hajlandь. Tađartьv arqaĥьn da bətə səjasi—xuzalьq kampanejəĥьnda qьrqa hьnьlьş barlьq qa kilde.

Kalxuzqa janьnan inevselər hanь kendən—ken arta bara.

Jađqь səsevgə əđerlek eşe tikşerelep, qənəqətlənerlek taьklьđь. Brigadalar jađqь səsevđe unьşlь ytkərev əsen satsejalizm jarьşь đuqьvarь teđejđər.

Rajkalxuzsajuz tarafьnan səsev ytkərev əsen nildələngən 30 kenqə qьđqartьp, sul vaqьt esendə eşlәp bətərev əsen qarşelav planь vaqьtьnda baş jarđamlaşv praiktь teđelə. KITABЬF.

RIVƏLYTSEJUN PRAF APPAZITSEJƏ

HAJLAVĐA KYP TAVЬŞ ALDЬ

BIRLIN. Kruppa pridprejətejələrendə zavьt kəmittətterenə hajlav vaqьtьnda rivalytsejun praf appazitsejə jaqь kyp tavьş aldь. Rivəlytsejun praf appazitsejə teđmahe jaqьna 3.360 eşse tavьş birđe. Natsejanal—faşistar 660 tavьş qьna aldьlar.

Rivəlytsejun paf appazitsejə zavьt kəmitətənə ytkən jьlqь 5 urьnьna 7 mandat aldь. Ə, faşistar ni barь ber mandatqьna aldьlar.

VINA. Satsejal faşistar gəzite satsejal—dimakrattar ydək kəmitətenen, aqzalarьna „SSSR duĥtarь sajuzьn" inevđe tьjьv turahьndaqь qararđь baĥap sьqarđь.

Qararđa, „SSSR duĥtarь sajuzьn" jənəhe kammunistar partejəĥьnьn jəcajkəhe—tip—kyrhətergə tьrьşьla.

Kammunistarđьn „Ruti—fani" gəzite ul qa rar turahьnda bьlaj jađa:

— Satsejal—faşistarđьn bьl qararđarь səvittər sajuzьna qarşь ujlap sьqarьlqan aldьq aqitatsejanan, intirvinsejəgə jardam itevđən başqa ber nəmələ tygel. Bьl qarar taqьla ber tapqьr, satsejalistar intirnatsejanalanьn kuntьr—rivəlytsejun qəbəxəttəren asa.

BIRLIN. Magdinurg janьnda rivalytsejun eşselər natsejanal--satsejalistarđьn bajavaj otrattərenə qarşь qatь atpur birđelər. 6 natsejanal satsejalis jərəxətləngən. Palitsejə 27 eşsene qulqa alqan. Gamburq qalahьnda natsejanal—faşistar menən qanlь bərelestə kyp keşe jərəxətləngən.

TUKEJU. Qьtaj vlastarь, kənsьqьş timer julь bujьndaqь avьlda kamsamulqa inevđə qəjepləp, 14 qьtaj uqьvsьlarьn qulqa alqandar.

IKENSE KVARTALQA

SƏNƏQƏT TAVARĐARЬ

MƏSKƏV. 21 S.S.S.R tə'minət Xalq Kamisarlьqьnьn hunqь ulturьsьnda 1931 nse jьl ikense kvartalda xalqtь sənəqətham adьq tavarđarь menən tə'min itev planь tikş relde.

S.S.S.R tə'minət Xalq Kamisarь 804,687 meq hum dəjəm tavar tunьnan 412,895 meq hum qalalarđь tə'min itev esən 206.929 meq hum qalalarđь avьldь tə'min itev esən jenərelə, şunьq esenən 139.886 meq humlьq pramtavar aqas əđerlәv, aqas, aqьđьv, balьq totov sьrja əđerlәv kampanejəlarьna totolasaq. Avьldьq eşse həm xəđmətkərđaren tə'min itev esən 39 milejon humlьq tavar jenərelasaq, Bətə fundtan zapasta, 35,435 meq humlьq tavar qaldьrьlasaq.

Ikense kvartalda jəşelsə həm it praduktalarьnan tьş ađьq sənəqətenen valavaj praduksejaĥь kantryl slfьrь kalligejə tarafьnan 1.030.960.000 hum qabul itelđe. Ul 1930 nse jьl menən saqьştьrqanda 59% qa arttьrьlasaq.

MAQAR SƏSEVGƏ ƏDER.

Maqar rajunь Maqar avьlь 90 pr. qa kalxuzlaştь.

Bьl avьldaqь „Stalin" həm „Qьđьl taş" kalxozđarь avьl xuzalьqь qoraldarь iĥəsen alьp, timerlektar menən dugьvьr tədələp vatьqtarь teđətelep bət" tələr.

Jađqь səsev orloqtarь dejemlaştereiep, barьhьla tađartьlьp əđerlənep qujьldьlar.

SƏJET M.

Etqol kalxuzdarь qojroqta.

Bajmaq rajunь 1 nse Etqol avьl səvitenə qaraqan kalxuzdarda səsevgə əđerlektər ifrat hyipən bara.

Bьqa tiklem orloqtar tađartьlьp bətməgən bьl urьnda aik əkeren qudqalalar. Eş qoraldarьn tədətev jomoşaq.

Eş attarьna ađьqtar jeterlek tygel.

Ə. SITDЬQЬF.

Nyrimandan tilifun aşa.

(Maxsus xəbərseveđđən)

Nuriman rajunьndaqь kalxuzdarđa jađqь səsevgə bajavaj smutьr ytkərelde.

Bajavaj smutьr vaqьtьnda, smutьrđь uđqarьv əsen 11 eşse sьqarьldь. Smutьrđan hnn: nimestər avьldaqь „Bilgeselər" kalxuzь bajavaj smutьrqa əđerlek alьp barqan.

Kalxuzdarđa orloq, maşinalar tađartьlьp bətkən.

„Qьđьl jar" kalxuzьnda atzarujdarь 100% menən vatьq „Qьđьl partizan" kalxuzьnda orloqtar, maşinalar tađartьlьp bətkən.

4 ajьrьm xuzalьqtar kalxuzqa inergə qariza birđelər.

„Qьđьl antik" kalxuzьnda səsevgə əđerlek basar, orloq amsarđarda haqlanmaj, maşinalar jьjnalmaqan, rimunt bətməgən.

A. ƏMIN.

Mənəvezđe ikmək planь tik27 pr. qa qьna ytəlgən.

(Maxsus xəbərseveđđən)

Mənəvez rajunьnda hunqь ikmək əđerlәvđə, avьldьn təp massaĥь (batrak, jarlь urta xəlle) maolizavajt itelep, kulakqa qьđьm jahav eşe jeterlek qujьmaqan. Kulak turahьnda eş jomoşaq, bьl turala avьl səvittare RIK başqarmahьna dərəĥ, yđ vaqьtьnda məqlymət birmejđər. Şuqala bəgengə kəndə RIK tə ikmək əđerlәv eşe qənaqətlənerlek tygel—ikmək planьn tultьrьv eşe jomoşaq, 15 nse martqa tik plan bujьnsa 27 pr. qьna ikmək əđerlәngən Ikmək planьn tultьrьvđa kulaktarqa tejesle qьĥьmđь jaharqa, bьnьq esen avьldьn təp jalpьhь (batrak, jarlь, urta xəlle, kalxuzniktarь) fikeren tuplavđь julqa qujьrqa kərək.

Dəvlətşin.

aksejundan

(Tiligraf əsəj)

Qьrqьđ—Mejəkələ bətə Başqortostan trivagaĥь turahьndaqь aьkum qararь rajun ojoşmalarь tarafьnan tikşerelep, kənəşmə uđqarьldь. Bьl turala 50 keşe maalizavajt itelep, avьl səvit terenə, kalxuzdarqa bojorəqtar jebərelde.

Trivaganь uđqarьv əsen rajunqa 18 nse martta briqadalar bьqarьldь.

22 nse martta rajun aktifenьn trivaga jomqaqtarь turahьnda kənəşmə jəjьla. Kyznitsnî.

„Smьjcka" əđer.

„Smьjcka" kalxuzьnda prajьzvudstьva planь teđelgən. Jađqь səsev kampanejəĥьn uđqarьrqa, baqsasьlьq, umartatьlьq, malsьlьq, başqa estər əsen 4 brigada teđelgən, bьlardan başqa səsevgə əđerlek eşendə brigadalar teđelep, bьlar 58 keşe eşlәj. Orloqtarđь yđđərenең quldarьnda barьqьn 1 nse fivralqa 100 pr. tađartьp bətərelgən. Avьl xuzalьq maşinalarьn, bzarujđar 75 pr. qa əđerlәngən. Kantraktatsejə 100 pr. tь menən ytəlgən.

SƏSEVGƏ ƏDERBEĐ.

Arqajaş rajunь „Balşevik" kalxuzь jađqь səsevgə əđerlektə đur əlgəşevđər menən alqa bara. Səsev orloqtarь tađartьlьp əđerlənep qujьlqan. Avьl xuzalьqь qoraldarьla rimuntlanьp, bəgendən yk eşkə sьqarqa əđer. Eş attarьna furazlar bar,jetərlek.

M. Nizam.

Kalxuz yьə.

Maqar rajunь Işaj avьlь kalxuzьna kendən ken aqlalar.

1930 nsь jьl teđelәv đəvrendə 80 xuzalьq bulha mart ajьna 161 xuzalьqqa jette. Kalxuz xəkymət burьstarьn artьqь menən ytəj aldь.

Kalxuzda eş barьsь jaqşь.

Tukajьf.

Qorotqostarqa javap birəbeđ.

Qьjqь rajunьnda parte jə, kamsamul həm prafsajuz aktiftərə jьjьlьşьnda kuntьr rivalytsejun minşeviktər ojoşmahьn tuđđьrьv turahьnda daklat tьqlanьp, ularqa javap itep eştəmə 2630 humlьq zajьm alьrqa buldьq.

Urman əđerlәv planьn tultьrьv əsen 16 nsь martta rajundaqь partejə, kamsamul, prafsajuz aqzalarь əmə ytkərđek. Jađqь səsevđe unьşlь ytkərev əsen 15 keşenən brigadalar ojoş torop avьldarqa tarattьq.

„JЬJЬLЬŞTA BULЬVSЬLAR".

Bьl qorotqostarđь bətərergə kərək

Bajraq avьl səvitendə eşlәvse (Tujmazьr) səvit raişe Ojəlavittinьf kərəm (kulak batahь) şul uq avьldьq Ojəlimьf Vaiьj (starşina batahь) həm Ojəlimьf Xəlimdər kalxuzqa ojəlaqandar. Ularđьn kalxuzda zararđan başqa ber fajđalarь la juq. Kalxuz majalarьn tuđđьralar. Məbələn: Ular maslabujkanan 70 bot maj alьp, Öləgə alьp barьp batqandar.

Başta bьlarđьn kalxuzьnda 22 jort xuzahь bulha xəđer 13 kə gənə qalqan. Oşo jьrtqьstarđьn şavqьnь arqahьnda başqalar kalxuzqa inergə telehələrdə inməjđər.

Bьlarđьn xərəkəte ber negən tygel, 18 nse jьl ber qьđьl ərmejeste atьp yttergandar.

Başqortostan đavmalendə

Kalxuzlaşьv 20—martqa 37,1 pratsint

Başnarkamzemđen in junqь məqiymətenə qaraqanda Başqortostan bəgen 37,1 pr. kalxuz laştь. Bətəhe 4007 kalxuz bulьp, şulardа 195 meq 928 xuzalьq aqza bulьp tora.

Martьn ikensə un kenləgendə 120 janь katxuz ojoştorolop, bətəhe 11 meq 159 xuzalьq bьl un kendə kalxuzqa inde. Şulajtep bьl un kendə kalxuzlaşьv 2,2 pratsintqa arttь, martьn təvge un kenləgenə qaraqanda kalxuzlaşьv timpь 0,3 pratsintqa kəmene. Bьl qьna han əđ bulha la, ləkin har ner kenə—sə qətə qimmətle bulqan mamintta alqa barahь urьnda artqa qalьv—ifrat avьr.

Səsev başlanьr əsen hanavlь qьna kendər qaldь. Ə, Ölkə Kəmitəttең diriktifen—ytəv əsen kalxuzlaşьvđь taqьla 4,9 pratsintqa attьrьrqa tejeşneđ.

Ə, bьnь—kalxuzlaşьv timpьn kəmetə barqanda atqarьp bulmajasaq.

Artqa kitevđen səbəbe—nik kyp rajund rđьn massavaj anlatьv eştəren julqa hala almavdarьnan, kantraktatsejə hьmaq in məhim kampanejələrđь kalxuzlaşьv xərəkəte menən bəjlәj belməvđərenən, kulakqa həzymde jomosartьvdarьnan kilə.

Xəđer yk—bətə eştə qьrqa hьnьlьş jaharqa, VI nsь səviftər s'jьzьnьq kalxuz xərəkəte turahьndaqь qararьn kiq rəveştə anlatьv eştəren ojoştorop, jađqь səsevgə teşkəngə tiklem 42% tь ta'min itergə tejeşneđ.

—JƏ KALXUZ JAQLЬ, JƏ UQA QARЬŞЬ — KULAK JAQLЬ BULAHЬN! Hər ber jarlь həm urta xəlle aldьna məs'ələ sulaj qujьla. urtalьq juq. Ular oşo ike juldьn berchen hajlarqa tejeştər.

Xəđerge kendə təp qurqьnьs bulqan un appartunizemqa qьrqa atpur birev menən bergə „hul" nəgəvselərgələ jul qujmaştan, tulь ireklelek nigeđendə, anlatьv—təşendərəv nigeđendə plan—tamin itelergə tejeş.

SSSR ĐA JAŊЬLЬQTAR

AMIRIKANAN 3 MENĐƏN ARTЬQ

TRAKTЬR KILDE

NAVARASSEJESKI. Bьnđa Amirikanan avьl xuzalьqь qoraldarь tejəgən 3 paraxut kilde. Paraxuttar, 3 meqđən artьq traktьrđar kiltergəndər. Traktьrđarđь aşьqьs rəveştə pristingə buşatalar.

LININGRAT. Huqьş dinqeđ Akadimejəhendə janь kamandirđar kadьrđarьn sьqarьv bu ldь Janь əđerlәngən kamandir kadьrđarь, xəđerge vaqьtta huqьş qurqьnьsь bulqanlьqtan ydđəren udarsьlar—tip iqlan ittelər. Ular yđđaren ip. Varaşilьf udarsьhь isemen alьp, Akadimejə aldьnda urьndarđa eşlergə abəzətelstьva birđelər.

MƏSKƏV. Məskəv, Liningrat menən Şvitsejə arahьnda tilifun bəjlәneşe asьldь. Liningrattan Şvitsejənең teleqən punkьtь menən həjlәşep bula. 3 minutlьq həjlәşev 4 hum 62 tin tora. Bajlәneş totoş sutka bujьnsa davam itə.

TIXNIKƏ JALPЬQA

XARKЬF. Ukrajna kammunistar partejəhe ydək kəmitəte tixnikəne jalpьqa jaqьnajtьvđa jalpьlь eş turahьnda qarar sьqarđь. Vđək kəmitət tixnikəne jalpьqa jaqьnajtьv esen safxuz həm kalxuzđarđa satsejalizem jarьşь, udarsьlьq menən bəjlergə quşa. Tixnikəne belev, satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq tixnikəne əjtənev đeq sifat kyrhətmələren jaqşьrtьv əsen jynəltelgən bulьrqa tejeş. Tixnikəne jalpьqa jaqьnajtьvđьq nigəđendə MTSlar, safxuzdar həm kalxuzdar tororqa tejeş.

1931 NSE JЬL ET TIRELƏRE ƏĐER LƏNƏSƏK

SSSR tə'minət xalq kamisarlьğь 1931 nse jьlda bətə sajuzđa 950 meq đana et tirebe əđerlergə qarar sьqarđь.

Et tirelәren əđerlәvđe urьndarđa avьl xuzalьqь kapiratsejaĥь şulaj uq bətə sajuz kyn—bergə alьp barasaq.

Əđerlәngən tirelər kyn eşlәv əsen kyn prajьzvudstьvaĥьna birelәsək.

SSSR tə'minət xalq kamisarlьqь et tirelərenə tynəndəge xaqtarđь qujđь: 1 nse surt tirelergə 1 hum 50 tin.

Avьldarđa ejaheđ jərəgən ettərđe bətererve ojoşmalarqa hər ber əđerlәngən tire başna qujьlqan xaqtan 15 pr. artьq tylənəsək.

AVЬLDA PAZAR MENƏN KƏRƏŞKƏ

Vđək aftadur janьndaqь pazar bojorahь avьlda satxuz, kalxuzđarđa pazardan haqlanьv eşen mixaniklaştьrьv məs'ələhen tikşerđe.

Məskəv elkəhe Linin avьlьnda həm başqa avьldarđa pazardan haqlanьvda bulqan təzribənan sьqьp, pazar bojorahь vđək məs'ələ itep, avьldar əsen maxsus bələkaj aftamabildar eşlaterga nuldь.

Undaj aftamabildarđь eşlәv ođaqlamaj bətəsək.

Avьl əsen eşlәugan pazar aftamabildarьn pazar menən kerəşte jeneləjtev əsen bətə avьl darđala taratьrqa rikamandavajt itelə.

JERLE MILLƏTTEŊ TƏP JALPЬHЬNAN

PARTEJƏ KADRĐARЬ JETEŞTREV EŞENDƏ

QЬRQA HЬNЬLЬŞ KƏRƏK

BAŞQORTOSTAN JƏMHYREJƏTENDƏ

Partejə kadьrđarьnьŋ toroşo turahьnda VKP(b) Yđək Kəmitəte Qararь.

YđəkKəmitətəte:Başqortostan đьŋ xɨzəlьq mədəni tedələşendəge unьştar essən ialpьnьn səjasi aktilьqь yьev partejə kadьrđarь bigeraktə tep millət sulqan başqorttardan partejə kadьr đarь yьterev eşen alqa jebərev əsən iŋ qulaj şarttar tьvđьrđьlar.

Şuqa qaramaştan Başəakum partejə eşselaren sittan alьrqa ьşanьp jerle millət keşelərenən partejə kadьrđarь əđerləv həm yьterev məs'ələhen xəl itevgə jaqьn kilə almaqan.

Başəakum kamvuzdarqa uqьv əsən kamandiravajt itelgən milli eşselər menən daimi bəjlaneş eşen erətkə hala almaqan Tatarьstan əakumь kamandiravajt itelevselərđe Başəakum qarama qьna qajtarьv eşen tə,min itmə gən hədəmtələ kamvuzdarqa je barelgən 285 keşenən nej barь 30 ьqьna Başqortostanqa qajtqan.

Əlkə Kəmitət jomoşaq jetəkselek itkəngə kyrə Əlkə partejə məktəen rajundar ara əs məktəpkə (Stərle tamaq, Bərə, Bilarət məktəptarenə) əjlendərev həm 1930 nsь jьlda şuqa 300 kursant alьv turahьndaqь qararьn iŋ qьđqa vaqьt esendə əojomqa əşьrьrqa.

Savpartşkuldar apparattarьn təzriaəle, səjəsi totaraqlь pridadavateldər menən tə'min itergə, əьnьŋ əsən Yđək Kəmitət kyltprueьna jaqşь prpadavateldərdən 9 keşe tanьp, Başəakum qaramaqьna jebərergə təqdim itergə. Kursanttar jьjqanda eşselər, batraktar, kalxuzsьlar bigeraktə başqort qatьr—qьđđarь arahьnan lu jaqşь ələşən alьvqa ajrata iqtibar itergə' Savpartşkulanь bətərəselərđən kamendə 50 pratsintьn ojoştorov eştərenə berketevđe tə'min itergə

Əlkə dəvməlendəge bətə partejə məqrif seltərđere menən sistimle raveştə jetəkselek eşen qujьrqa, kammunistarđьŋ bətəhen də partejə məqarifь esenə alьrqa.

Partejə tərəejəhe sistimahь bətəhelə əlkəneŋ xuzalьq—səjə si burьstarьn ytav menən həm kammunistarđьŋ tixnikə belemdəren kytərev burьstarь menən bəjlənɣən bulьrqa tejeş.

2. Yđək Kəmitəttеŋ ojoştorov ayleɣenə Başəakum menən berlektə:

a) Rajun xeđmətkərđərenə riziteftər əđerləv əsən 1 nse majqa 100 keşelek kurьstar asьrqa. Ularđь prajьzvudstьva safxuz həm kalxuz partejə aktifьnan tuplarqa

Kyltprupqa. Kamvuzda uqьtьr əsən ike adna esendə prakti kt həm kəmendə əs keşe kamandiravajt itergə quşьrqa.

b) Əlkə Kəmitəttеŋ partejə Əlkə məktəenen rajundar ara əs məktəpkə (Stərle tamaq, Bərə, Bilarət məktəptarenə) əjlendərev həm 1930 nsь jьlda şuqa 300 kursant alьv turahьndaqь qararьn iŋ qьđqa vaqьt esendə əojomqa əşьrьrqa.

Savpartşkuldar apparattarьn təzriaəle, səjəsi totaraqlь pridadavateldər menən tə'min itergə, əьnьŋ əsən Yđək Kəmitət kyltprueьna jaqşь prpadavateldərdən 9 keşe tanьp, Başəakum qaramaqьna jebərergə təqdim itergə. Kursanttar jьjqanda eşselər, batraktar, kalxuzsьlar bigeraktə başqort qatьr—qьđđarь arahьnan lu jaqşь ələşən alьvqa ajrata iqtibar itergə' Savpartşkulanь bətərəselərđən kamendə 50 pratsintьn ojoştorov eştərenə berketevđe tə'min itergə

Əlkə dəvməlendəge bətə partejə məqrif seltərđere menən sistimle raveştə jetəkselek eşen qujьrqa, kammunistarđьŋ bətəhen də partejə məqarifь esenə alьrqa.

Partejə tərəejəhe sistimahь bətəhelə əlkəneŋ xuzalьq—səjə si burьstarьn ytav menən həm kammunistarđьŋ tixnikə belemdəren kytərev burьstarь menən bəjlənɣən bulьrqa tejeş.

2. Yđək Kəmitəttеŋ ojoştorov ayleɣenə Başəakum menən berlektə:

a) Rajun xeđmətkərđərenə riziteftər əđerləv əsən 1 nse majqa 100 keşelek kurьstar asьrqa. Ularđь prajьzvudstьva safxuz həm kalxuz partejə aktifьnan tuplarqa

Kyltprupqa. Kamvuzda uqьtьr əsən ike adna esendə prakti kt həm kəmendə əs keşe kamandiravajt itergə quşьrqa.

b) Əlkə Kəmitəttеŋ partejə Əlkə məktəenen rajundar ara əs məktəpkə (Stərle tamaq, Bərə, Bilarət məktəptarenə) əjlendərev həm 1930 nsь jьlda şuqa 300 kursant alьv turahьndaqь qararьn iŋ qьđqa vaqьt esendə əojomqa əşьrьrqa.

Savpartşkuldar apparattarьn təzriaəle, səjəsi totaraqlь pridadavateldər menən tə'min itergə, əьnьŋ əsən Yđək Kəmitət kyltprueьna jaqşь prpadavateldərdən 9 keşe tanьp, Başəakum qaramaqьna jebərergə təqdim

Yđək Kəmitət təqdim itə.

1. Yđək Kəmitəttеŋ kyltprueь Başəakum menən berlektə:

a) Yđək Kəmitəttеŋ Əlkə Kamvuzь barlьqqa kilterev, bьl Kamvuzđь 1931 nse jьldьŋ berense aprilenən đə qaldьmaj asьp, 1931 nse jьlda kəmendə 240 keşe qaəul itev turahьndaqь qararьn tormoşqa aşьrьvđь ta'min itergə. Əlkə Kamvuzь janьnđə əđerlege əđ sulqan vaq millət keşelərе həm başqorttar əsən əđerlek aylege ojoştororqa.

RSFSR Narkamprusь menən Narkamlinьna Kamvuz əsən kərək sulqan tiklem aqsa jebərevđe tə'min itergə quşьrqa.

Kyltprupqa. Kamvuzda uqьtьr əsən ike adna esendə prakti kt həm kəmendə əs keşe kamandiravajt itergə quşьrqa.

b) Əlkə Kəmitəttеŋ partejə Əlkə məktəenen rajundar ara əs məktəpkə (Stərle tamaq, Bərə, Bilarət məktəptarenə) əjlendərev həm 1930 nsь jьlda şuqa 300 kursant alьv turahьndaqь qararьn iŋ qьđqa vaqьt esendə əojomqa əşьrьrqa.

Savpartşkuldar apparattarьn təzriaəle, səjəsi totaraqlь pridadavateldər menən tə'min itergə, əьnьŋ əsən Yđək Kəmitət kyltprueьna jaqşь prpadavateldərdən 9 keşe tanьp, Başəakum qaramaqьna jebərergə təqdim itergə. Kursanttar jьjqanda eşselər, batraktar, kalxuzsьlar bigeraktə başqort qatьr—qьđđarь arahьnan lu jaqşь ələşən alьvqa ajrata iqtibar itergə' Savpartşkulanь bətərəselərđən kamendə 50 pratsintьn ojoştorov eştərenə berketevđe tə'min itergə

Əlkə dəvməlendəge bətə partejə məqrif seltərđere menən sistimle raveştə jetəkselek eşen qujьrqa, kammunistarđьŋ bətəhen də partejə məqarifь esenə alьrqa.

Partejə tərəejəhe sistimahь bətəhelə əlkəneŋ xuzalьq—səjə si burьstarьn ytav menən həm kammunistarđьŋ tixnikə belemdəren kytərev burьstarь menən bəjlənɣən bulьrqa tejeş.

2. Yđək Kəmitəttеŋ ojoştorov ayleɣenə Başəakum menən berlektə:

a) Rajun xeđmətkərđərenə riziteftər əđerləv əsən 1 nse majqa 100 keşelek kurьstar asьrqa. Ularđь prajьzvudstьva safxuz həm kalxuz partejə aktifьnan tuplarqa

Kyltprupqa. Kamvuzda uqьtьr əsən ike adna esendə prakti kt həm kəmendə əs keşe kamandiravajt itergə quşьrqa.

b) Əlkə Kəmitəttеŋ partejə Əlkə məktəenen rajundar ara əs məktəpkə (Stərle tamaq, Bərə, Bilarət məktəptarenə) əjlendərev həm 1930 nsь jьlda şuqa 300 kursant alьv turahьndaqь qararьn iŋ qьđqa vaqьt esendə əojomqa əşьrьrqa.

Savpartşkuldar apparattarьn təzriaəle, səjəsi totaraqlь pridadavateldər menən tə'min itergə, əьnьŋ əsən Yđək Kəmitət kyltprueьna jaqşь prpadavateldərdən 9 keşe tanьp, Başəakum qaramaqьna jebərergə təqdim

GƏZIT EŞSELƏRE KADЬRЬ

ƏĐERLƏV JULЬNDA

Partejə Yđək Kəmitəte yđenen , avьl, rajun həm tyəənge matəuqat" turahьndaqь qararьndь, matəuqat menən jetəkselek itkən urgьndar eьtendəge genə burьs bulmaj bəlki hər ber RAJUN PARTEJƏ OJOŞMAHЬ, HƏR BER JƏCƏJKƏ, HƏR BER KAMMUNISTЬN burəsь. Bьl burьstь teşenməv əlk kyp rajundardь bьjьl gəzitheđ qaldьrasaq.

Bьna bьl məs'ələ urьndaqь partejə həm kamsaəul ojoşmalarьnьn xəərselər kadьrь menən bəqəndən yk nьqlap eş iteven ular menən nьqlap jetəkselek itevđe, ularđь nьqlap tərəejələvđe ularđьn iŋ aktiflarьn xəđer yk ihəpkə alьp, ularđь əđerlej başlavđь talap itə.

Yđək Kəmitəttеŋ həm Başqortostan Əlkə Kəmitətenen kadьrđar turahьndaqь qararь bujьnsa Başqortostanda asьlqan Kamvuz ergəhendə 30 keşelek qəzit eşselərе əđerləv bylege asьla, Başqort həm tatarđar kypselek bulqan rajundardьŋ rajun, partejə, kamsamul ojoşmalarьnьŋ bəqəngə burьsь bьna bьl 30 keşene hajlavđa ularđь uqьvqa jebərevđe iŋ qьrqa saralar kytəp sьjfat jaqьnan kiləsaktə rajun qəzitəhendə jetəkselek iterlek iptəştərđe hajlap jebərev, qajhь ber rajun partejə həm kamsamul kəmitətlərenen, məktəptərgə uqьvsьlar tuplavđa, prajuzvudstьvaqa 1000 selərđe tuplavđa kyrhətkan halqьnьqtarь, nəşhđibqtarь bьl məs'ələ turahьndə taqьlь ber tapqьr jaqşь ytevđe talap itə.

Partejanьn Başqortostan Əlkə Kəmitəte başqa kadьrđar əđerləv menən ber rattan qəzit kadьrđarь əđerləv turahьndə la kirbken saralar kyrə başlaqь. Aəkumđьn bьl qararьn unьstь ytkərev, bьl qarardьn təp rьsьn anlap eş itev, urьndaqь ojoşmalar əbtendə. Rajun qəzittərenen bəqəngə burьstan Yđək Kəmitəttеŋ həm Aəkumđьŋ kadьrđar əđerləv turahьndaqь qarardarьnьn, nigeraktə gəzit eşselərе əđerləv turahьndaqь saralarđь tormoşqa alqatьvđa jenteklәp barьv, bьl qarardarđь teşənergə teləməvselər, ul qarardarđьn qimmaten jujьrqa matəşьvsьlar menən iŋ qьqьv raveştə kərəşev.

Qləmyman kadьrđar bigerəktə qəzit kadьrđarь əđerləv xəđer beđđen qulda. Bьl eştə unьşlь itep alьp barьp sьqarьv, şul julda bətə saralarđь kyrev beđđen bəqəngə burьs. Lində partejəhьnьn Yđək Kəmitəte həm Əlkə Kəmitəte bьl burьstь nьqlap beđđen əbkə jəkmətte.

B. IŞEMQULЬF.

KAMSAMULDЬ BƏTƏ FRUNT MENƏN

HƏZYMGƏ OJOŞTOROV EŞENDƏ PARTEJƏ JƏCƏJKƏLƏRE HYLPƏN QUĐĐJALALAR.

JƏŞTƏR INIRGEJƏHE BƏTƏ XUZALЬQ TARMAQЬNA MABLIZAVAJT ITELHEN.

BAŞQORTOSTAN PARTEJƏ KADЬRƏARЬ XƏLE TURAHЬNDA

VKP (b) YĐƏK KƏMITƏTE QARARЬN YTƏV TURAHЬNDA

VKP(b) Basqortostan elkə kəmitəte bojorahьnьŋ 20—mart QARARЬ.

1. Başqortostan partejə ojoşmahьnьŋ partejə kadьrđarь xəle turahьndə Yđək Kəmitət qararьn Başqortoştan Əlkə Kəmitəte bojorahь tulьhь menən jaqşь taba.

2. Başqortostan partejə ojoşmahь Lininse Yđək Kəmitət jetəkseleqe aətьndə ike frontqa qarьşь kileşelməj torqan kerəşte Lininse milli səjasət əsən xəđerge sorđa təp qurqьnьs bulьp torqan viliko dirzavejə şavi nizmьna qarьşь jerle millətse lekkə həm kuntьr rivalytsejan Vəlidelsьlьqqa Soltanqəlejelse lekkə qarьşь kerəştə xuzalьq kyltura tedələşendə unьstarqa ireşelde jerle millətter essan massahьnьŋ səjasi aktilьqь yьte. Bьl başqortostandь indystrejəlaşterev məs'ələləren praktik raveştə xəl itev esenə kereşergə safxuz, həm kalxuz tedələşen taqьlь jəjep jebərergə 1932 nse jьl ađaqьna attanumejalь Başqortostan Satsejal Səvittər Jəmhyrejətendə totoş kalxuzlaşьv ytkə rergə həm bьl nigeđđə kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan netərəvgə məmkinlek tьvđьrđь.

Bьl burьstar Başqortostan partejə ojoşmahьna VKP(b) Yđək Kəmitəte qararь nigeđendə partejə kadьrđarьn nigeraktə Başqortostandьn kadьrđar əđerləv həm janьnan əđerləv turahьndə his kisekmətən toroloş HbNbLbŞ jahav həm barlьq eştə kirkken raveştə kəsəjtev talabьn nik nьq raveştə qujalar.

3. Partejə kadьrđarь turahьndaqь Yđək Kəmitət qararьna ajьrьm raveştə nьq əhəmejət nitep Əlkə Kəmitət bojorahь bətə partejəojoşma arьnaVKP(b) rajkumdarь bojorahьndə partejə aktifь həm jəcəjkələr jьjьlştirəndə Yđək Kəmitət qararьn his kisekmətən eşlərgə kereşevđe təqdim itə. Partejə kadьrđarь bigeraktə j e r l e m i l l a t—tərđən partejə k a d ь r đ a r ь əđerləv eşenə hər ber jəcəjkənen kankrit burьstarь tirəhenə bətə partejə ojoşmahьn maəilizavajt itergə kərək. 1931 nse jьldьn 26 nsь martьnda şəhər aktifьn saqьrьp Başqortostandьn partejə kadьrđarь turahьndaqь Yđək Kəmitət qararь unəjь menən partejə ojoşmahьnьn burьs tarь turahьnda ip. Bьjkin den đaklatьn qujarqa.

4. VKP(b) Yđək Kəmitəte qararьn kiŋ kyləmdə papylərləşterevđe, unьŋ barlьq partejə

milləttən bulqan yьep kilgən kadьrđar arahьnan partejə eşselərе əđerləv həm tərəejələv eşen đə tamьrьnan yđgəreş janalьvđь talap itə.

Yđək Kəmitət təqdim itə.

1. Yđək Kəmitəttеŋ kyltprueь Başəakum menən berlektə:

a) Yđək Kəmitəttеŋ Əlkə Kamvuzь barlьqqa kilterev, bьl Kamvuzđь 1931 nse jьldьŋ berense aprilenən đə qaldьmaj asьp, 1931 nse jьlda kəmendə 240 keşe qaəul itev turahьndaqь qararьn tormoşqa aşьrьvđь ta'min itergə. Əlkə Kamvuzь janьnđə əđerlege əđ sulqan vaq millət keşelərе həm başqorttar əsən əđerlek aylege ojoştororqa.

RSFSR Narkamprusь menən Narkamlinьna Kamvuz əsən kərək sulqan tiklem aqsa jebərevđe tə'min itergə quşьrqa.

Kyltprupqa. Kamvuzda uqьtьr əsən ike adna esendə prakti kt həm kəmendə əs keşe kamandiravajt itergə quşьrqa.

b) Əlkə Kəmitəttеŋ partejə Əlkə məktəenen rajundar ara əs məktəpkə (Stərle tamaq, Bərə, Bilarət məktəptarenə) əjlendərev həm 1930 nsь jьlda şuqa 300 kursant alьv turahьndaqь qararьn iŋ qьđqa vaqьt esendə əojomqa əşьrьrqa.

Savpartşkuldar apparattarьn təzriaəle, səjəsi totaraqlь pridadavateldər menən tə'min itergə, əьnьŋ əsən Yđək Kəmitət kyltprueьna jaqşь prpadavateldərdən 9 keşe tanьp, Başəakum qaramaqьna jebərergə təqdim itergə. Kursanttar jьjqanda eşselər, batraktar, kalxuzsьlar bigeraktə başqort qatьr—qьđđarь arahьnan lu jaqşь ələşən alьvqa ajrata iqtibar itergə' Savpartşkulanь bətərəselərđən kamendə 50 pratsintьn ojoştorov eştərenə berketevđe tə'min itergə

Əlkə dəvməlendəge bətə partejə məqrif seltərđere menən sistimle raveştə jetəkselek eşen qujьrqa, kammunistarđьŋ bətəhen də partejə məqarifь esenə alьrqa.

Partejə tərəejəhe sistimahь bətəhelə əlkəneŋ xuzalьq—səjə si burьstarьn ytav menən həm kammunistarđьŋ tixnikə belemdəren kytərev burьstarь menən bəjlənɣən bulьrqa tejeş.

2. Yđək Kəmitəttеŋ ojoştorov ayleɣenə Başəakum menən berlektə:

a) Rajun xeđmətkərđərenə riziteftər əđerləv əsən 1 nse majqa 100 keşelek kurьstar asьrqa. Ularđь prajьzvudstьva safxuz həm kalxuz partejə aktifьnan tuplarqa

Kyltprupqa. Kamvuzda uqьtьr əsən ike adna esendə prakti kt həm kəmendə əs keşe kamandiravajt itergə quşьrqa.

b) Əlkə Kəmitəttеŋ partejə Əlkə məktəenen rajundar ara əs məktəpkə (Stərle tamaq, Bərə, Bilarət məktəptarenə) əjlendərev həm 1930 nsь jьlda şuqa 300 kursant alьv turahьndaqь qararьn iŋ qьđqa vaqьt esendə əojomqa əşьrьrqa.

Savpartşkuldar apparattarьn təzriaəle, səjəsi totaraqlь pridadavateldər menən tə'min itergə, əьnьŋ əsən Yđək Kəmitət kyltprueьna jaqşь prpadavateldərdən 9 keşe tanьp, Başəakum qaramaqьna jebərergə təqdim itergə. Kursanttar jьjqanda eşselər, batraktar, kalxuzsьlar bigeraktə başqort qatьr—qьđđarь arahьnan lu jaqşь ələşən alьvqa ajrata iqtibar itergə' Savpartşkulanь bətərəselərđən kamendə 50 pratsintьn ojoştorov eştərenə berketevđe tə'min itergə

Əlkə dəvməlendəge bətə partejə məqrif seltərđere menən sistimle raveştə jetəkselek eşen qujьrqa, kammunistarđьŋ bətəhen də partejə məqarifь esenə alьrqa.

Partejə tərəejəhe sistimahь bətəhelə əlkəneŋ xuzalьq—səjə si burьstarьn ytav menən həm kammunistarđьŋ tixnikə belemdəren kytərev burьstarь menən bəjlənɣən bulьrqa tejeş.

Barlьq rajun qatьn—qьđ sik tьrđarьn eşselər menən 10 kənlək sruk esendə tulь raveştə ta'min itevđe qatьn—qьđđar siktьrь həm massavaj aylek menən bergələp ojoştorov—instruktьrlьq aylegenə tapşьrьrqa. Qjoştorov—instruktьrlьq aylegenə 15 ihəenə qatьn—qьđđarđь maəilizavajt itev kərəklegen ihəpkə alьrqa,

13. Aəkum ergəhendə instruktьrlьq gruppalarь həm rajkumdar ergəhendə prapagandislьq gruppalarь ojoştorov turahьnda Yđək Kəmitət diriktifitarьn tormoşqa yikərev turahьndə kankrit təqdimdərđe Əlkə Kəmitət sikritarejatьnьn jaqьnda bulasaq ulьrьşьna təpşьrьvđь ojoştorov

şkulanь janьnan ojoştorov eşen uqьv jьlь huŋanda (1931 nse jьldьŋ ejjylendə) ytkərevđe tejeş tabarqa.

Bilərəttə Savpatşkulanьŋ eşen jəjep jebərev turahьndaqь məs' ələne VKP(a) nen Bilərət rajkumь menən bergələp tikşerevđe kyltprupqa tapşьrьrqa. Bərə həm Stərletamaq Savpartşkularьnda kursanttar hanьn kəmetev ihəvenə Bajmaqta Savpartşkula ojoştorov turahьndaqь məs'ələne eşlevđe kyltprupqa tapşьrьrqa.

10. Massavaj partejə aqartьvьn jəjep jebərev bujьnsa Aəkumđьn 1931 nse jьl 1 nse martьnda sьqarqan qararь yiə levenə gəzit ridaksejələre menən bergələp tikşerev ojoştorovđь kyltprupqa tapşьrьrqa. Bьl qarardьn ytalev barьşьn sistimalь raveştə maəuqatta jaqtьrtьvđь kyltprupqa jəkmətergə.

11. Partaktif rizirfь 6 ajlьq əlkə kurьstarьn qujьlqan struktarьnda asьv turahьndaqь məs'ələne 10 kenlək mətdət esendə eşlap sьqarьvđь həm qəiqi raveştə xəl itev əsen əlkə kəmitəttеŋ sikritarejatьna inderevđe əlkə kəmitəttеŋ kyltprup həm instruktьrlьq aylektərenə quşьrqa.

12 Rajundarđa jetəkse partejə eşe əsen əlkə aktifьnan mabilizavajt itelgən 15 eşsenen itəmlegen həm ulardьn yrlətelevselər menən alьştьrьlьvьn 10 kənlək sruk esendə sikritarejat qaravьna tapşьrьvđь ojoştorov—instruktьrlьq aylegenə təqdim itə. Kalxuzdar həm safxuzdar əsən prapagandis kadьrđar əđerləvđə kankrit saralar eşlap sьqarьvđь kyltprupqa həm ojoştorov instruktьrlьq aylegenə tapşьrьrqa.

Barlьq rajun qatьn—qьđ sik tьrđarьn eşselər menən 10 kənlək sruk esendə tulь raveştə tə'min itevđe qatьn—qьđđar siktьrь həm massavaj aylek menən bergələp ojoştorov—instruktьrlьq aylegenə tapşьrьrqa. Qjoştorov—instruktьrlьq aylegenə 15 ihəenə qatьn—qьđđarđь maəilizavajt itev kərəklegen ihəpkə alьrqa,

13. Aəkum ergəhendə instruktьrlьq gruppalarь həm rajkumdar ergəhendə prapagandislьq gruppalarь ojoştorov turahьnda Yđək Kəmitət diriktifitarьn tormoşqa yikərev turahьndə kankrit təqdimdərđe Əlkə Kəmitət sikritarejatьnьn jaqьnda bulasaq ulьrьşьna təpşьrьvđь ojoştorov instruktьrlьq aylegenə tapşьrьrqa.

14. Aktif menən eşlәv həm tyəəndəge jəcəjkə rajun aktifьna nigeraktə javaplь eşkə yьterev turahьndaqь ojoştorov—instruktьrlьq həm kadьrđar aylektərenen diriktifitarь tormoşqa ytkəreleven tidlatevđe VKP (b) rajkumdarьna təqdim itergə.

15. VKP (b) Əlkə Kəmitəte həm Əlkə kantryl kəmisejəhenen alda torqan plinumьnda yđ daklatьnda partejə kadьđarь turahьndaqь Yđək Kəmitət qararьn təp məs'ələlərđən berehe itep qujьvđь Isancyrin həm Kyderəfsef iptəstərgə tapşьrьrqa.

16. Başqortostan tьşьna uqьrqa jebərelevselərđen asьq dərəb ihəen quьvđь həm Başqortostanqa eşkə qajtmavsьlar turahьnda ularđь Başqortostanqa eşkə jebərev məs'ələhen yđək Kəmitət aldьna qujьvđь kadьrđar aylegenə, kyltprupqa həm ojoştorov—instruktьr aylegenə təqdim itergə.

17. Aəkum ajorahь Başqortostan ojoşmahьnьn aldьnda torqan burьstarđьŋ nik məhimlegen Başqortostan partejə ojoşmahь tulьhь menən anlaqanda qьna partejə kadьrđarьn əđerləv eşe unьşlь raveştə xəl iteleve məmkin bulьvьn ajtep ytə həm barlьq partejə ojoşmahьn həm bətə partejə aqzalarьn, partejə kadьrđarьnьn həm nigerəkta jerle millətten partejə kadьrđarь əđerləv Yđək Kəmitət qararьn ytəv əsən balşeviktarsə kəraşkə totonorqa saqьra.

18. Yđək Kəmitət qararь həm VKP (u) Əlkə Kəmitəte bьl qararь ytalevgə sistimalь raveştə kantryl qujьvđь həm ber ajdan huŋ nətiələr turahьnda Əlkə kəmitəte sikritarejatьna belderevđe ojoştorov—instruktьrlьq aylegenə təqdim itergə.

Iьerek batrackumqa sara kyrethen

Bajquza (Maqar rajunь) avьlь batrackum rəise Kinjəaulatьf xəđerge qьđьv raveştə jađqь səsevgə əđerlek eşe, đuqьvьrđar teđev kampanejahь narqan vaqьtta esevđən buşap ber nəmələ eşlaj almaj.

10 nsь martta tənge səqət 2 lə Bajquza avьlь prikaşşigьn keslap, tənə menən lafkahьn astьrьp, araqь alьp esə. Bьl xuligandь urьnьnan sьqarьp batraktar massahьna jetəkselek iterlek keşe qujьlhьn ine.

„TIMERLE"

Kamsamul jacajkəhe joqlaj, partejə jecajkəhe jetəkselek itmaj

Jaəalaqlь (Şişmə rajunь) avьlь kamsamuldarь aqьmdaqь bətə kampanjalarđь ytkərevđə qatnaşьq itmej sitta toralar.

Jađqь səsevgə əđerlek eşendə kankrit ber nəmə lə eşləməjđər. Stinə qəzite vaqьtьnda sьqmaj. Pejanir ətrətə menən jetəkselek itməjđər. Şul səəeple kamsamul hanь artmaj. Jəstər aldьnda kamsamul ojoşmahьnьn aftarifitь juq: Avьlda partejə jaçəjkəhe buiha la kamsamul arahьnda eşle kəsəjtev turahьnda ber nəmə eşlənəj.

M. J.

Əđeklektərga udar birəəeđ

Maqar (şul uq rajun) avьlьndaqь KJM uqьvsьlarь həm avьl kamsamuldarь tarafьnan 3 udar brigada tedelep, avьldarqa sьqap. jađqь səsevgə əđerlek, maja tuplav, jađqь aşlьqtarđь kantraktavajt itev həm eştə bulqan əđeklektərđe bətərəvđə nik kyp nəmələr eşlap qajtьlar.

Xəđer taqь jađqь səsevgə əđerlektə əđeklektər bulqan kalxuz həm avьldarqa sьqьp eşlav əsen udar brigadalar tedelep, 5 ər kəngə avьldarqa taraldьlar.

SƏJET MAQARSKI.

KAMSAMUL PRA... TIK EŞKƏ

Qajhь ber rajun kamsamul ojoşmalarь yđđərenen kəndələk eştəren xəđerge mamintqa qarata qajtanan qorovđarь arqahьnđa bik kyp əlgəşevđəren kyrəbəđ. Ləkin, bьl unьşlьqtar menən ber qatarđan jeteşhəđ jaqtardan da kyđ jomalmajabđ. Kyp urьn da kamsamul ojoşmalarь yđ kəstəren tejeşensə urьnlaştьra əelmajđər. Hədəmtələ: kampanejə raveşendə eşten ber genə tarmaqьna birelələrđə, ə ikense eş bətənlej qojroqta hejrələ.

Bəđ bəqəngə gəzitəbəđđə kamsamul ojoşmalarьnьn qajhь ber eş tarmaqtarьnda aktiflьq kyrhətevđəre turahьndaqь matirejaldarđь birep ytəbəđ. Jađqь səsevgə əđerlek eşendə kamsamuldar tarafьnan udar briqadalar ojoştorola, səsev orloqtarь tađartьla. Avьl xuzalьqь maşina larьna rimunttar jahala, eştər jaqşь bara. Ləkin partejənьn diriktifь menən anьq ajldələngan SƏSEV KAMPANEJƏHЬN KƏL XUZLAŞЬV XƏRƏKƏTE MENƏN BƏJLƏV, janь kalxuz ojoştorov, janьqьđaqtar arahьnđa eş berekmələre ojoştorop, ularđь kalxuzdarqa tartьv turahьnda onqəmə, əndəv, ultьrьştar alьp barьv eşe qajhь ber kamsamuldar tarafьnan bətənlej onotolalar. Jəki başqa kampanejalar kevek məhim, bəqəndən bojomqa atqarьlьvьn talap itkən sarmə tuplav, kalxuzsьlarđьn agra—gramətalarьn kytərev, đejəm məzəyri uqьtьv eştərə jəjep jebərev, urman əđerlər eşenə mabilizavajt itelev kevek eştərđə əle bəđ urьndarđan heđəmtələ xəbərđər alqanьbəđ juq. Bьna bьndaj eştə əđeklək jahav, həm kalxuzlaşьv menən səsevgə əđerlek eşen bətənlej ike nəmə itep ajьrьp qarav partejə hьđьqьna berđə bəjləngən nəmə tygel.

Şul səbəple urьndaqь kamsamul ojoşmalarь bьl eşkə ajьrьv sa iqtibar itergə tejeştər. Bəqən gə kendeŋ iŋ məhim məs'ələlə re kalxuzlaşьv xərəkaten kəsəjtev, səsevgə əđerlek timpьn kytərev, şunьŋ menən bergə kalxuzdarđa eş kəstəren aylev eşse guldarьn spitsejəlləşterə həm 20 nse marttan yьtələ başlanqan malsьlьq udar ajьqьnda kamsamul ojoşmalarьnьn iŋ đur iqtibarь bьna bьl burьstar tirəhenə tuplanqan bulьrqa tejeş.

AĐNABAJ.

Kalxuzdarđьn ьsьn doşmanь—kulakqa KALXUZDA URЬN JUQ.

Kalxuqa qarьşь kөrəşevse həm kalxuz tөdөləşönə өdөklөk inderevgə tьrьşьvsь kulakqa jardam itkən janqьdaq jarlь həm urta xөllөlərđe eşse sьjnьftьn tajanьsь tip tanьv mөmkin tygel.

BьLAR KALXUZDAN QЬVLHЬN.

Bajmaq rajunь „Şura" kalxuzь, kulak ojahь jđelnaj avьlnan kysep bьqqan Şura avьlanan ojoşto.

« Bьna oşo kalxuzqa, xađerət, kulak malalarь ojalap өlgergөndər.

Bьna ular:

Danьqlь Ojatavьlla xəđerət ulь Sьrlьvajьf Əşerəf, Sьrlьvajьf Midəxət həm Sьrlьvajьf Avrat.

Ul oьna la tygel Zamanьnda mөdek vajь vaşqortlarьnьn jerөren hatьvđa şəhərət qađanqan Əltөx kulak malahь Sьrlьvajьf Qenqjat, Sьrlьvajьf Fəjzeraxman həm Fazьltdin mullalar ojalaqandar.

„Şura" kalxuzь sьjьqa eş maldarьn dөjemləşterməhkə qaqь sьqarđь. Bьna ьsь qođqondar bulqьş şulajđa ьnьr şul.

M.

Şul uq rajun, luluq avьlь kalxuzьna 28 nse jьlqa tiklem Orьmbut- Taşkent tavarđarь menən hatьv itevse Ədhəmьf Sөləjөrən həm unьq ulь Xөsəjendər qođa qođanqьjluq arqaьnda kalxuzqa inə aldьlar.

Ədəhəmьf Xөsəjen xəđerge kөndə kalxuz xisapsьhь bulьp eşlaj.

Bьl qođqondar kalxuzđa bulmahьn.

MINESKEJ.

Mulla malahь kalxuz jađьvsь hь.

Qьđьl Usul rajunь İbrahim avьlь „Maqaş" kalxuzьna mulla malahь Sadiqьf Zəjnulla jađьvsь bulьp ingən. Ul 29 nsь jьldaqьna atahьnan başqa bulьp kyrenep 30 nsь jьl xoquq ala.

Bь' keşegə kamsamuldar qaeşь kilhalə qođa qođqojloq arahьndaqьna urьndaşa aldь. Urьnьnan alnьvьn talap itəbeđ. „MAQAŞ"

Kulak kalxuzdən qьvьlhьn, bьlarь xөkөmgə tartьlhьn.

U—Qьlqь rajunь Arqa avьlь „Igense" kalxuzьna şul uq avьl đan danlьqlь kulaqь Valejef Kərim, kejəvө Dusmexəmətьf Şakir (partejə jəcəjkə sikritarь) həm avьl səvite rəise Dusmuxəmətьf Maqəfyrđər, (Kərimdeq qođahь) qanatь aћtьnđa inep ojalaj aldь.

Bьna bьl appartunistarqa qatь jaza birelep, kulak kalxuzdan qьvьlhьn. „Kamsamul"

KULAK kALXUZDA.

Pitьrav rajunь Maqat avьlь Stalin" kalxuzьnđa avьlđьn danlьqlь kulaqь Jənəlejef Vəlitulla ojalap alqan. Bьl bəndəgə kalxdzđa tьrьn bulmalьn.

„Kamsamul"

Bəndit palactar kalxuzqa ojalaqjan dar.

Bьlarđь kypten hөbөrev kərək ine.

Mənəvөz rajunь Qunaqbaj avьlь 30 nsь jьldь 100% menən kalxuzqa ojoştolar. Lakin kalxuzqa kulak aq bandalar inep ojalaqandar. Məhələn kulak mul la Jaxja Məxəmmətef balahь Ulaptulla Məxəmətef 25 jьldar bujьnsa starsta bulьp 25 jьldar bujьnsa batrak tolop keşe kesə nən fajđalanqan xəđerge kəndə 3 qatьn mөnən tora.

17—18— jьldarđa aq bandalarqa jarđam itep ularqa iqtisa di jaqtarьn jarđam kyrhətevđə đur tьrьşlьq itkən.

Şul uq 18 nse jьldь qьđьl ərmejəgə ixtjari sьqьp pralitare jat өsөn kөrəşөp jөrөgөn qьđьl partizan Qormandь aq bandalar qa totop birep unь palactarsa ylterttө.

21 nse jьldь „min jarlьlarđь ylterep bөtөrgə tejeşlemen" tip kykrəh huqьp jөrөp bir nisə batrak Timer qalej Fəjzyllin, Julcurin Arьslan menən qatьnь julcurin alarđь yđ quь menən ylterđe. Ular kemđər ine? Timerej batşa xөkymөte vaqьtьnda xөkymətkə qarьşьlьqь өsөn Sөsөr gə hөrgөngə jөrөrelep unda 25 30 jьldar jөrөp rivalytsejə aldьnda qajtьp kulaktarqa qarь şь eşlөvse batrak ine.

Qjalej Sadiqьf ul kөm.

Sadiqьf Qjalej aq bandalarqa ixtejətьj sьqьp Fəttax Səlləşef kantundarđan Zəkej xandьn telөgđn ytərgə jөrөvse bandit. Ul ARA aşxahьnahьnan fajđalanьp asьlьq jьlđa balalarqa birelgən nisəmə jөđlөgən

balalarđь ylterđe, şunьn arqahьn da yđenə jorttar alьp qaldь. 8 jəşlek berjөtim qьđđьn jorton bөtə qaraldьlarьn 15 qađaq dөgə jarmahьna alьp qaldь.

(Xəđer 1500 hum tora.) Xəderge kəndə kalxuzqa inep kal xuzidьn ber nisə terle nəmələren ydləştergən.

Jadqь səsevgə zərujđar əđerləvgə alьnqan systərdeq ber nisə soton ydləşterep kalxuzqa kilgən batinke, palta, sitsь h. s. đь ydləşterep jata. Sənki ul yđe kalxuzđь tikşerev se kəmisejə bulьp ingən.

Əgərđə kalxzđьn jarlьlarь uqa əjtep qarahalarđa „hөđ jarlь..." fələn minөq arqala qьna hөđ tujьp torahьqьđ tip qurqьtьp kilgən.

Bьna bьl parazittar bandit, kulaktar pralitar kalxuzьnan hөrelhən, sənki bьlar pralitar kalxuzь qanatь aћtьnđa jəşerenep kilep kalxuzqa hamanda yđđare nen javьzlьqtarьn belderə kilələr. Bьna bьlarqa tejeşle urgьn dar tiđđən sara kyrep, bьlarđь pralitar kalxuzьndan tөđarthьn.

Bөđđөq kalxuz sьbьqqan tađa bajševiktar katxuzь bulьp qalьr qa tejeşle. „MƏNƏVEZLE"

BЬQJA KALXUZDA URЬN BULMAHЬN.

Zьjansura rajunь şul uq avьl „Kammunar" kalxuzьna tadartьv bulha la jəşerenep qalьvsьlar bulđь.

Məhələn: şul uq kalxuzda 12 jьl starşina bulьp hөm 26 nsь jьlqa tiklem it menən hatьv itevse Əlimbitьf Əđөhəm xəđerge kəndə kalxuzda aqəza.

Bьl keşe kalxuzdan timer heperke menən qьvьlhьn.

HAQMARSKEJ.

BЬLAR ONOTOLMA HЬN.

Zьjansura rajunь şul uq avьl kulaktarь Tazьj Qotlonajьf həm Minhaz Qotlonajьtar 28 nse jьlqa tiklem it menən hatьv ittelər. Ular qəmərө bujьnsa batьrak kөsenən fajđalandьlar, şulaj bulhalarđa jel, jamqьr tejməjsə jəşəj birelər. Avьl səvite hin bьlarđь onotma.

Oj. J.

Bьl keşe pralitarejat sutь aldьnda javap birhөn.

Byzđək rajunь Hke kyzaj avьlь grazdanь Sajapьf Ojalav, grazdandar huqьşь vaqьtьnda səvitkə qarьşь xərəkat itep, qьđьl partizandarđь totop birevđə şəhərət qađanqan keşe. Ul şulaj bulьvqa qaramaћtan şul uq avьl kalxuzьnda aqza bulьp tora. Jetməhə ydənen jalaqejlьqь arqahьnda kalxuz rəise bulьp alqan.

Bьl keşe şul uq avьl jarlьhь Jangərəjđeq təđerəhenə ata. Lakin tejmaj. Şulaj bulhala prali. tarejat sutь aldьnda javap birgəne juq.

Bьl keşenen pralitarejat sutь aldьnda yđ eştəre turahьnda javap birөven horajьeđ, həm kalxuzđan qьvьlhьn.

KIQƏVEN.

MӨƏZIN KALXUZDA.

Janь Bilaqataj rajunь Janь Maskar avьlь „Avangart" kalxuzьna şul uq avьldьn mөəzinө Xəziəxmətef Xəsən ojalaqan.

DINAMSKEJ

TIBLEK MENƏN XӨ KӨMGƏ TARTЬLHЬN

Bilərət rajunь urta sərmən avьlь kalxuzndə rəis bulьp torovsь kulak Usmanьf yđ eştəre turahьndə xөkөmgə tartьlьp xoloq tөđətev jortona alьnha la, atahьnьq jomoşaq telelege arqahьnda avьl jarlьlarьnan qul tamqalar qujđьrьp bьl kulakь vaqьtlь rəveştə xoloq tөđətev jortonən sьqarđь.

Ul xəđerge kəndə yđenen qurajьna bejevselərđe araqь menən hajlap, xөkөmdən qotolop qalьv julьn eđləj. Bьl kulak tidlek menən xөkөmgə tartьlhьn.

KӨDGӨ.

FINANS PLANЬN ӨBӨVSELƏR

PRALTAREJAT TƏNQITE UTЬ AĆTЬNA

„Finans planьn nьqlь ytəməj torop xalq xuzalьqьnьn hər tarmaqь өsөn bildələngən xuzalьq planьn bojomqa atqarьv mөmkin tygellegen iqtibarqa alьp, plinum bөtə finans urgьndarьnьn eşen kөsəjtevđe həm finanьs dissiplinejəhen, rizem-ikanumjəhьn qətqi rəveştə julqa qujьv mөnən bergə hər bөr daxut həm rasxut eşenең ytəleve finans urgьndarьnьn prajьzvudstьvinnaj həm finanьs plandarьn ytəvgə bəjləneven əjtə. (S.Khəm S.K.K. VKP (b) nьq 30 nsь jьl 19 nьs dikəberđə berləşkən plinum qərarьnan.)

FINANS PLANЬ YTƏLERGƏ TEJEŞ

5 jьlьqtь xəl itkes өsөnsө jьlьq qa ajaq barqanda, finanьs planьn tulьtrьv,bөtə finans sistimalarь eştəren jarşьtьv iq mөhin həm javaplь ber eş bulьp hanala.

Bьna şunьn өsөn bөgөngө kəndə bөđđөn bөtə kөs, bөtə iqtisat finanьs planьn tulьtrьv həm unь artьqь menən ytəvgə tana jynelergə tejeş.

Bөtə frunt bujlap salsejalizem өsөn kөrəş alьp banьqan ber midqeldə ьsь mөhim ucaskaqa iqtibar itmaj torop, alda torqan bajavaj burьstaldь ytəve ihrat qьjьn ber eş.

Sənki: bəlşevikliq həzymenen jeneve, kilөsəktə bөđđөn indysterejəөđđe həm safxuz, kalxuzdarьbьđđь aqsa menən tə'min itevđən tora. (Stalin)

Bьna şunьn өsөn ьsь finanьs planьn rejalizirovajt itev eşe jьl bujьnsa barьqa teje bulqan kevek bьl mөhim eş ajьtьm kvartalda qьrqa xəl itelergə teje. Bөđđөn alda sənəqətten kapital tөđөləşen jađqь səsevđə kantraktavajt itev eştəren xəl itev burestarь tora. Juqarьla kyrhətelgən burьstar barьla bөđđөn alqa, kərək avьlda kərək qala la bulhьn maja tuplav planьn tulьtrьv həm unь artьqь menən ytəv jaьnda bəlşeviktarsa eş əlьp narьvđь eşlə đur eşməkərlek kyrhətevđe taləpita.

Han parteja həm xөkymət aldьnda iq ydək məs'ələ bulьp torqan bьl mөhim eş bөđđөn Başqortostanda nisek ytələ?

Təvge kvartaldьn ikense ajь həđөmtəhe kərək avьida, kərək qalala nalhьn aqsa rissurьslarьn tuplav qənəөətlənerlek bulmanь. məhələn: kөssa planь bujьnsa Başqortostanda tivral ajьnda 27 miljun 700h. menq aqsajьjьlьqa tejeş bulha la, unьq nej narь 21 miljun684 humьqьna jьjьlьp plan 78,3 pr. qaqьna ytəlgən.

Plandьn ytəlməj qalьvьna təp səөəp itep finanьs urgьnderьnda ulьrqan eşşelərđen jomoşaq eş alьp banьvđarь həm rajun avьl đarđa bulqan parteja, prat sajuz həm bətə savit jəmaqətselelegөnөq bьl eşkə kərək tiklem narьq airep nətmөvđərenөn kilə. Unan bьl eş tirahenə bətə eşşən jalpь tupłanmaqan. Urьn đarđa bьl turala anlatьv eştəre jomşaq bara. Bulqan fakattarqa qaraqqanda kyp kena rajun ojoşmalarь bьl mөhim eşte atqarьv eşendə (Qonşaq, Saqmaqoş,həm başqalar) bejurakrattarsa eş kyrələr. Bьqa tiklem maja tuplav eşenə narьq birmөvsө ojoşmalar aik kyp ale. Bьl turala parteja xөkymət tarafьnan kyp kenə qarar diriktiftar bьqarьla kilevgə qaramaћtan maja tuplav eşenə bajševik timpь birelөne juq. Bьl eştə halqьnlьq kyrhətevse ojoşma həm ajьtьm eşşelər javapqa tartьlmajđar. Kyp kenə urьndarđa maja tuplav eşendə kulaktarqa qьbьm jahatmaj.

Bьl məhim həm səjəsi ber eşkə bьl rəveştə halqьn qarav narmal xəl tygel. Maja tuplav eşenə halqьn qaravsьlarđь qatь tənqit ntь aћtьna alьrqa javapqa tartьlьrqa kərək.

I. BIKMIT.

Kassa planьn tultьrьv eşe jomoşaq.

Ilde satsejalizem nigiđenə qorop jөsərev eşen finansiravajt itev ilөsөđđən miljartlaqan sum malar talap itə. Ul miljartlaqan summalarđь tabьv eşendə hər ber xuzalьq ojoşmalarьnьq yđ estərendəgə rissurьslarьn fajđalanьv, kassa plannan tulьtrьv đur ryl ujnaj.

Şundaj đur əhəmejatkə ejə bulqan kassa planьna xuzalьq ojoşmalarь tejeşle əhəmejət birep eştə kərək tiklem norolos janaj alqandarь juq. Eske rissurьslarđь maalizavajt itev yđ kərəgenөn artqan majanь qađna qađanьna 'halьv urьnьna bьqa tiklem bulqan ejrəngən qədət bujьnsa juqarьnan „datatsejə" „kridit„ kөrөp jatqan ojoşmalarđa juq tygel.

Rajandarđa bigerəktə „palivud„ „kalxuz", „orloq„ sajuzdarь qo joroqta həjrələlər,

Unan kassa planь qəmyman janь eş, udqan kөđđən qenə başlap qəmalga qujьldь. Bьl julda anlaşьlmavsьlьqlar đa juq tygel. Lakin ul anlaşьlmavsьlьq tar keskəj genə bulьp, ular kassa planьn tultьrmavqa səəөp bula almajđar.

Juqarьla kyrhətelgən spitsejal sistimalardan oşo kenqə tiklem jьjьlьp bətmөgən 10 nar men humdar təşkil itkən dinitur burьstarь bar. Xөkymət həm partejanьn diriktivahь bujьnsa bьl dinitur burьstarь maja tuplav kampanejəhьnьn başьnda uq berense nəvөattə jьjьlьp bətergə tejeşle ine. Şulaj uq ikense ustanьvika yđ esendəgө majanь jьjөp faidalanьv julьnda kyrelgən saralarь qənəqətlənerlek bulmaqan xuzalьq ojoşmalarьnьq aldьna kridit birev, aqsa menən tə'min itevđə eştə norolos bulqansaqa tiklem tuq tatьp torovđь kilterep qujđь. Bьqa qaramaћtan xөkymət diriktivahьnan sьqьp xərəkat itkən bankalardь aqsa birmөvđə eşkə zarar kiltevđə qөjeplөp tavьş kytərevse ojoşmalarđa juq tygel Bьlar narьhьla parteja həm xөkymөltөq totqan finans səjəsəten anlamavđan kilep sьq qan nəmə. Bөndəj ojoşmalardan yđ vaqьtьnda ulardьn kassa plandarьn tultьtьv turahьnda maqlymət alьv iratia qujьn. Prakaratura R.K.I. arqьlь xərəkət itkənden hunьnda qьna qabьrđarqa məsəyr bulalar. Eştə bulqan bьl xərəkathedlek maja tuplav eşenə đur qьna zəjan kiltərə.

FIVRAL AJЬNDA BӨTƏ BAŞQORTOSTANDA KASSA PLANЬNЬX YTƏLEŞE HӨDӨMTƏHE:

Zadmeja bujьnsa Başqortostanda 27 miljun 700 men hum aqsa jьjьlьrqa tejeşle ine. Hөđөmtə lə 21 miljun 684 men hum kiler bulьp plan 78'3 pr. qa qьna ytəlgən.

Rasxut zadanejə bujьnsa 23 miljun hum sьqьrqa tejeş ine Hөđөmtə lə bətəhe 18 miljun 47 men hum rasxut sьqa. (78,5 pr.).

Zadanejə bujьnsa fivral ajьnda Başqortostanqa anaruttan 5 miljun hum aqsa aiьnьrqa tejeşle inc. Hөđөmtə lə 3 miljun 337 men hum alьna. Kassa planь ytəvđə bətə rajandardь ber safqa qujьp bulmaj.

Plandь artьqь menən tultьrqan rajundarđa bar, ləkin bьlar barmaq menən genə hanarlьq. Məhələn: Usalь 138,6 % janь Qaramalь rajunь 134% Dyrtejlө 103%qa tultьralar.

XURLЬQLЬ RƏVEŞTƏ QOJOROQTA HӨJRƏLEVSE RAJUNDAR: JbLAJbR RAJUNЬ kassa planьn 33 pratsintqa, XƏJ BULLA RAJUNЬ 32 pratsintqa, BALTAS RAJUNЬ 43 pratsintqa, QbRQJbD—MEJƏKƏ RAJUNЬ 53 %, ӨFӨ RAJUNЬ 58 %qa ytəjđər. Qalqan rajundar 60—90 pratsint arahьnda baralar. Qьđьl kama, Tujmazь rajunьnan bətenləj məqlymət juq. Arxangil, Asqьn, Bişbylək, Boraj Zejansura' Qьrmьkqalь, Mişkə, Mraq, Nuriman, rajundarьnan fivraldьn huqьq 10 kənenə bətenləj məqlymət juq.

Rajundar da kassa planьnьq tultьrьlmavь qajhь ber rajundar đьn bətenləj qojorota həjrələve, əlbattə his ber qəjev itelerk eş tygel. Rajundarđa maja tuplavđa rajun qьrsьlьq sajuzdarь kyөerөqe qojroqta həjrələlər. Kyp rajundarđa spitsejal sistim dar yđ kassa plandarьn 16,20, in kyp tigəne 30 pratsinttan arttьra almajđar. patrip kapiratsejalar 60—70 pr. tan uddьrqandarь juq. Bьl nəmələr rajun xuzalьq ojoşmalarьnьq maja tuplavda đur ryl ujnaqan kassa planьn tultьrьvqa ahəmejət bir məvdəren kyrhətə.

Qajhь ber ojoşmalar bьl julda kərəkle saralar kyrhələr đa qajhь ber rajundarđa kyrelgən saralar qəniqətlənerlek tygel Ular bьl julda yđđərenen jomoşaq eşlap barьvđarьn eşkə nalşevik timpь birmөvđəren ihkə almajьnsa bьl turmьz qəmymi finans qьjьlьqь arqahьnda kilep tьvqan ber xəl tip qarajđar bьl mөhim eştə bulqan xərəkat hedlekkə„ bьnan huq urьn bultьrqa tejeşle tygel. Bьl qaraş parteja həm xөkymөtten finans səjəsətenө bətenləj qarьşь qaraş Ojəmymi xəl tip qul qөvşьrьp jatьv kassa planьn tultьrmaqan ojoşmalarqa nisəbətən qatь saralar kyrmөv, ul unьlar ustanufkahь, maja tuplavda đur ryl ujnaqan bьl eikagə bөgendөn tejeşle bulqan sara kyrelergə tejeşle.

Parteja yđək kəmitətenen dikaөer planumь qararь bujьnsa 5 jьlьqtьn 3 nsə jьlьnda mil jart jarьm aqsa rizirvahь zapas tedergə tejeşle, ikensenan fivralda anaruttan aqsanь alьv 100 pr. plan aşьrьlmaj ədələv bulqan ikən mart ajьnda. şul uq ədələvgə ətələp janь zadanejə bireləsək. Qojroqta həjrəlevse rajundarqa bөgөndən bьq lap eşkə başlarqa aik vaqьt. Kriditkə bşanьp jatьvsь ojoşmalarđь morondarьna huqьrqa məs'ylejətkə tarttьrьrqa kərək. Şulaj itkəndə genə maja tuplav eşe kətkən hөđөmtəne birer.

X. JOSOPOF.

FINANS SƏJƏSƏTEN BOJOMQA ATQARЬVĐA BULQAN BAŞBAŞTAQLЬQ BӨTӨROLHӨN.

Kridit sistimahь rifurmahьna partejə şulaj uq xəkymət đur əhəmejət birə. Bьl turala partejə xəkymət tarafьnan ber-ber art lь sьqerьlqan ajьrm qarardar rifurma eşenə ajьrvsa əhəmejat birevđe jaqьndan torop jardam itevđe, dejəm bank eştəre esөn unəjlь şarait tөđөvđe qanatlajđar. Bьl turala qəzittərđə lə baj laq qьna jaqtьrtьlьp ytte.

Lakin şuqa qaramaћtan qajhь ber rajundar ytkərelgən kridit rifurmahьnьn əhəmejəten anlap bətkəndəre jaq əle. Bьl eştə jaqьndan torop jardam itev urьnьnain qьđьv rejarganizatsejə va qətlarьnda eşkə turmьt jahavşьlar bulđь.

Sajuz Savnarkumьnьn 15-dikəber həm qinvar ajьndaqь finans eştəre turahьndaqь qərarь, Başsavnarkumđьn 20 nse dikəber qərarь şulaj uq Aukom partejə şulaj uq Başsavnarkom tarafьnan urьndarqa ittelgən tiligrammalar bujьnsa rajon ojoşmalarь qrөdit ojoşmalarьnьn unqatь jorttar menən banktьn yđ eşşelөre jetmөgən xəldə bөrqa ojoşmalarь eşelөre tөbөsөnən banьk apparttarьn kamplktavajt itelerə rejraganizatsejə bergə vaqьtь banktan ber genə eşenə lə qa eşkə alnaћqa, birehenə kərək bulqanda misap eştərenən bankьqa jardamqa brigadalar tөđөlөrgə tejeşle ine.

Qajhь ber rajundar xəkymөtten bьl đur əhəmejətle saqьnьna vaqьtьnda javap birep terle jardamda bulhalar đa, ə, qajhь ber rajundar xəkymət qərarđarьn iqtibarhьđ qaldьrđьlar. Sənki, oşo jьldьn qinvarьnan mart başьna tiklem barqan rejaьvantzatsejə eşe bьnь qəmaldə asьq kyrhətte. Məs'ələ anlaşьlhьn өsөn mibal itep ike rajundь. alam.

1-Qonşaq: Bьl rajunda avьl xuzalьqь bankahь berense fivralda bөtөrөlep (Naxadu) gusanьk aylekshenə kyserelergə tejeşle inc. Rajkum partejə menən banьktan başqa ber kemđə başqa eşkə almaћqa tigən ber qarara kilhək, şuqa qaramaћtan, irtgə banьk asьla itgən vaqьtta raj passif turjka, rajkum menən də banьk asьv esen Ofenən barqan vəkil menən də anlaşmaћtan Baş nuxgaltirđь, banьk mediren passif kapmaneja eşe menən rajmoqa jenərə. Bьl başbaştaqlьq turalьnda „mnlnaj" menən Ofegə xəbar itelep aukumđan rajkumqa banьk esselөren bankьqa qajtarьvđь bojorop birgən tiligrammanь alqandan hun qьna xeđmətkərdərđe rajundan kire qajtaralar.

2.SAQMAQOŞ: Avьl xuzalьqь bankahьnđa eşşelər tulь tygel. Bulqandarь berense katigyrejə bujьnsa tadartьlqan, jə bulmaha başqa ber eştə ubьtranqan.

Banьk rəlse kursta. Şundan

ƏRMET SƏVIETNDƏ

Maja tuplav eşenең barьşь

Maqar rajunь Ərmet avьl sə vitendə bətəhe 3147 humьq avьl xuzalьqь nalaqь jьjьlьrqa tejeş bulьp ul 100 pr. menən həm straxavaj aqsahь şulaj uq yđ—nra halьm aqsalarь 100 pr. menən ytəlgən. Xəđer zajьm tarьv eşe lə qьđьv bara. Bьl avьl səvitenə zadanja bujьnsa 11860 humlьq zajьm birelep, şunьn 10968 humlьqь tara—tulqan.

Partejə yđək kəmitətenen dikaөer planumь qararь bujьnsa 5 jьlьqtьn 3 nsə jьlьnda mil jart jarьm aqsa rizirvahь zapas tedergə tejeşle, ikensenan fivralda anaruttan aqsanь alьv 100 pr. plan aşьrьlmaj ədələv bulqan ikən mart ajьnda. şul uq ədələvgə ətələp janь zadanejə bireləsək. Qojroqta həjrəlevse rajundarqa bөgөndən bьq lap eşkə başlarqa aik vaqьt. Kriditkə bşanьp jatьvsь ojoşmalarđь morondarьna huqьrqa məs'ylejətkə tarttьrьrqa kərək. Şulaj itkəndə genə maja tuplav eşe kətkən hөđөmtəne birer.

X. JOSOPOF.

Lakin hər terlө vaqьtlь halьmdar həm kapiratsejəqapaj tuplav eştəre hyipən bara. Məhələn vaqьtь halьm bətəhe 2771 hum jьjьlьrqa tejeş bulьp unьq 1904 humьqьna jьjьlqan.

Bьl maja tuplav eşendə kulak tarqa qьbьm jahalmaj.

Ə. XƏTIP.

Ihke Jurmaşta maja tuplav nasar bara

Ofө rajunь Ihke—Jurmaş avьlьnda maja tuplav eşe aik jo—mөşaq bara. Bьnda bulqan avьl səvite aqxalarь maja tuplav zadanejəhьn ytəvđə halqьnlьq kyrhətələr

Bьna oşo arqala Ihke-Jurmaş avьl krəbtejəndərө өbtəndə xaderge kənd• 1434 hum qər tөrlө halьmdar aqsahь jərəj. Kustar ətilendə val il bulьp eşlavse Xazьjəxmət-f hөm invalit ortikendə eşlөvse Xafizьlqa bьl krəbtejəndər өbtəndə bulqan xəkymөt burьstarьn jьjьv eşe tapşьrьlqan bulha la, ular bьl eşte ytəməjdər.

Unan hun avьlda bulqan kammunis hөm kamsamuldar bьl mөhim eşte başqarьvda jardam itməjđər.

Maja tuplav eşenə bulqan halqьn qaraştar bөgөndən bətө-rөlergə tejeş. OJƏRIFULLIN.

„BAŞQORTOSTAN" 3 BIT.

KYLTURA FRUNTЬ KIҢƏJƏ,

BЬL FRUNTQA IҖTIBAR HƏM SЬJNFI TOTOROQLOLOQ KƏSƏJTELHEN.

BAŞQORTOSTAN

12 nse JЬL SЬQJA

TILIFUN NUMIRƏAR:
Ridaktır . . . 4—81
Dujem . . . . . 2—83
Kantora . . . . 3—72
Kiske ridakseja . . 1—14

JABЬLЬVЬ XAQTARЬ:
1 ajqa . . . . . 45 tin
3 ajqa . . . 1 hum 30 tin
6 ajqa . . . 2 hum 50 tin
1 jьlqa . . 4 hum 80 tin

ƏDRIS: 6FƏ. „BAŞQORTOSTAN"

PAƊPISKЬLAR BƏTƏ PUŞTA BYLEKTƏRENDƏ, XAT TAŞЬVSЬLARƊA QABUL ITELƏ

BAŞQORTOSTAN PIDVUZЬNA
1 NSE APRILƊƏN 60 UQЬVSЬ ALЬNA.

18 nse martta Məskəvƒan alьn qan xəbər aujьnsa Başnarkamprus ham Pidvuz idarahь 1 nse aprildan başqort tel—ədəəjətə ham fizika—tixnika bylemdərenə 60keşe qabulitergəqarar birde. Jerle miləttan, jarlь, batrak ham eşselərdən juqarь belemle uqьtьvsьlar kadьrь ədərləv Başqort ostan esen məhim burьstardьn berehe bulьp tora. Pidvuzdьn yhev timpahь Başqortostandьn uqьtьvsьlar kadьrьna bulqan telagen his qaplaj almaj. 1931—32 nse uqьv jьlьnda terlə belemdə juqarь tip maktəptər ham tixnikumdar esen kərək uqьvsьlar 200 samahьnda, 32 nse jьlda 500, 33 nse jьlda bьl han 1100 dərgə jətə. Bьl han qəmyмən alqan vaqьtta. Inde milli ham satsejal sastaf jaqьn alqan da kedgə bьl iruntla kadьrdar ədərləv eşendə nindəj timp, nindəj jul alьrqa kərek ikəne bik asьq bildəle bulasaq. Bəjьloq uqьv jьlьnda pidvuzdьn uqьvsьlar sastafьnda bороloş bar, Başqort ham tatardьn pr. tь kytərelde. Başqorttar 16,5 pr. tatarlar 25,1 pr. vaq millətlər 10,1 pr. Eşselər 15,2 pr, batrak tar 5,3 pr, jarlьlar 28,7 pr. Bьl handar acidde qənəqətlanderə almaj, jadqь ham kedgə prejumdarda bьl pratsinttardь kytə revdə nьq воroloş jaharqa kərək. Bьnьn esen kamsamul, pratsajuz, ham partejə ojoşmalarь, səvit urqьndarь ham pralitarejat jəməqəisclege uqьvsьlar jьjьv, pidvuz arqьrь kadьrdar ədərləv eşenə aktif qatьşьrqa tejeştər. Jadqь prejumda naşlap Ofenəq pidraəlagьna Vuzqa ədərləv kurьstarьn bətergən uqьvsьlar alьnasaq. Ularduq eştə bulqandarь tid arala yddərenəq qajda eşlevdərə turahьnda adris təren kytərtep Pidvuzqa xəbər itergə tejeştər. Alьnasaq 60 uqьv sьnьn 30 başqort, 13 tatar, 10 urьs ham 7 vaq millətlərdən bulьp, satsejal jaqtan esselər 40 pr, batraktar 25 pr, urta xəllelər, kalxuzsьlar 12 pr, jarlьlar 15 pr, xedmətkərdər 8 pr. bulьrqa tejeştər.

Vaqьt bik ad bulqanqa kyrə jadqь prejumda rajandarqa bьsn alrelmaj, rajundardə jaraqlь kandidattar bulha, bətə dakumintta rьn VUZ idarahьna jebərergə tejeştər.

Başqortostan eşsəndərə PIDVUZ qa kyltura fruntьna tədev selər jeleşterev əsən, uqьvsьlar jьjьvda aktif qatьşьrdar tip ujlajesь ham şuqa saqьrasьd.

JAMALEJEF.

ƏFƏLƏ FUZ HƏM TUZDARQA
ƏDERLEK KURЬSЬ ASЬLDЬ.

Əfelə Başpid VUZ ergəhendə 25 menselərdən, juqarь uqьv jorttarьna uqьvsьlar ədərləv kurьsь mart başьnda asьlьrqa tejeş bulha la, qajhь ber rajkamuldardьn bьl eşkə qьjьş kyd menən qarap, Askum ham Narkamprus tarafьnan jebərelgən qaqьddь sukna arьtında arьtrav darь arqalьnda uqьvsьlar 10 nsь martta qьna jьjьlьp bətəp, uqьvdar başlandь.

Kurьsta 140keşe bulьrqa tejeş bulha la, 134 kenə jьjьldь. Kursanttardьn sastaftarь qənəqətlanerlek: Başqorttar 60, tatarlar 38, urьstar 21, başqa vaq millətlər 15, partejə jaqьnan: 17 he partejeə aqzalь, qalqandarь kam samuldar.

Kursta uqьv 4 gruppaqa bylenep alьp baralar. Kursta uqьv kis menən bulьp, PidVUZ ut menən ta'min itelmәv sənəple uqьvda edeklək bar. 6 kendə 20 saqət uqьv vaqьtь buşqa yttc.

Uqьv əsbaptarь jeteşmәj, bulqan tiklehe tiged bylenmәj, hunlabьraq kilgəndərgədəftərdən başqa ber nəmələ juq.

Kursanttardьn jataqtarь uqьv urьnьna 3 jarьm kilamitьr alьs lьqta bulьp, barьv-qajtьv 7 k. m. bulьv da uqьvsьlardьn zadanjanь ytəj almavdarьna, uqьvda arita qalьvdarьna səbəp bula.

Kursanttardьn bətəhe lə partejəlь, kamsamuldar bulha la, səjasi nelemdərə tyaan, səjasi tyqərəktər juq. Uqьvsьlar arahьn da qajhь ber məs'ələlər talaş menən, keslək menan xəl itelə.

Bьl kursta bulqan jeteşhedlektərgə kyd halьp, ularda bətərev sarahь kyrelhen.

Ə. MƏXTƏREF.

KƏBERGE TERƏK MƏKTƏPTƏRE.

Səvit məktəptərə aldьnda dur burьs torovьna qaramaqtan, rajundaqь i—nəbqəs məktəptərən pidaqugika—mitudika jaqьnan juluaşsьlьq itevse kamandir bulqan terək məktəptərenəq xəle ələgə bik nasar. Jaraqlь məktəp binalarь juq. Kvalifikatsejəhь uqьtьvsьlar juq, kampliktavajt itelmagən. Rajun məqarif bylektərе yddərenəq berdən—ber jardəmsьhь bulqan terək məktəptərən jaqьrtьv sarahьn kyrmәjdər, uqьtьvsьlardьn eş xaqtarь tyaan. Şuqa qaramaqtan kyp horavdarqa javap birergə kərək: Məsələn:

Maqar rajunь Maqar terək məktəbenen binahь jaraqlьd, ha vaqlьq 5—10 grads, uqьtьvsьlar balalar sirləp bətte. Kabinittər juq, uqьtьvsьlar kvalifikatsejahьd, eş xaqь tyaan, jaşərgə lə məmkin tygel. Rajun məqarif bylege jaqşьrtьrqa ber sarala kyrmәj.

Qjəmyмən palazinejə qьdqanьs, xəderge maminiqa javap birerlek tygel.

Oşo xaldə terək məktəbe ber nəmələ eşlәj almaj ham javap birə almajasaqlar.

Əgərdə terək məktəptərenen palazinejəlarь bьnan hun da şulaj bulha, 1—nəbqəs məktəptərə xəderge maminі telagen horavdarqa javap birmajasək. Başnarkamprus kyd halhen, tejeşle saralardь kyrhen.

Maqar terək məktəbe
mədire: ZƏJNYLLIN.

ARTTA HƏJRƏLƏ.

Əfe Başpidtixnikumьnda uqьv jьlь başlanьv menən radejo, allahьddar həm başqa terlə tynərəktər ojoştorolqajnь. Lakin bьl tynərəktər ber terlə iş eş alьp barqandarь juq. Avьldarqa praktikaqa eşkə taralьvsь uqьvsьlar radejo hem allahьddar eşen jənləndərevdə yddəre tanьş bulmav sanaple ber nəmə eşləmajdər.

Allahьddar saer njahь əlla nejdə ber bulьp, undəla uqьvsьlardьn 65 pr. tь qьna qatьşa.

Bьl eştərdə tidlek menən julqa halьvdь kamsamul jəcəj əphe iqtinarqa alhьn.

M. XƏMZIN.

IҖKE QUBAV AVЬLЬ
NIGEƊENƏN MƏDƏNI VЬLQJA ƏJLƏNƏ.

Əlegə tiklem serek nigeddə jəşəp kilgən IҖke Qobav avьlь xədər ere nəьmdar menən akqa bara. IҖke Qobav avьlь „Qьdьl majaq„ kalxuzь idarahьnьn jьlьq xisaвь—kalxuzda tərlə urьs tar barlьqьn kyrhatte. Xisapqa tiklem 60 pr. təşkil itkən kəlliktifləşev xisaptan hun 70 pr. qa barəp jette. Dəjem kalliktifləşev tid kən esendə qənəldə kyrenəsək. Əlegə tiklem buş jatqan məsette mədəni usaqqa əjlənderergə, elek mullalar məset aşa kuntьr rivəlutsejun qot qo, qaranqьlьq, nəfanьlьq səskən bulhalar xədər bed məset aşa avьlqa mədənejət neleme səsəned. Avьldь nigedenən janьsa qoranьd. Bьl eştə hanь 70 kə jetkən allahьddar sajuzь kes lə rəveştə planlь eş alьp bara. Avьlda barlьqь 30 kamsamul bar. Kamsamuldar brigadalarqa bylenep, jadqь səsevgə udar ədərlek alьp baralar, hər ber kamsamul ydenə 5 bot kəl, 40 bot tirəь ədərlərgə ham jalpьnь bьl eşkə bьlqьtьrp hər ber jort xuzalьqь berər bot kəl, 20 şər bot tirəь ədərlərgə tigən zadanejə aldь.

Diligatkalar arahьnda ədlekhed eş alьp barьla, ular da brigadalarqa bylenep, eştə udarnaj təь aldьlar, oşo kendərdə genə ytkərelgən jьjьlьştarьnda: „bedgə məset kərakməj, unь məktəpkə əjlənderəbed, ihke məktəpte klup jahajebd. bedgə baqsasьlьq kurьsь asьqьd, bed eşlәjbed ham eşlərbed, tigən talaptar inderedelər. Hər berhe gəzit, zurnaldarqa jadьldьlar.

Pejanirdar, məktəp balalarьla jəməqət eşenə qəməli rəveştə qatnaşalar. Jadqь səsevgə qьdьv ədərlek alьp baralar, satsejalizem jarьşьna sьqalar, məktəp kalxuz prajьzvudstəvahьna berketelep politixnizem inderevdə saralar kyrelə. IV nse gruppala uqьvsь balalar kəsə menən avьl jəştərenə 15 kənlək agrazaaminimum kurьsь ytkərelergə bulь.

Kyдgə bərekərdəj dur uqьştar bulьv menən bergə qajhь ber jeteşhedlektərdə juq tygel. Qajhь ber kamsamuldar eskelek, xulganlьqqa halьşьp eşkə kyp kenə unajhьdlьqtar kilterətər. Məsələn: kamsamul Mirsajapьl Xaris jetmahə ydе Əfə lə Başzildur məktəbendə uqьvsь 19 nsь fivralda diligatkalar jьjьlьşьna esep kilep (uradə bajramь ajqanlь) kən aujьna kənselərejə tirəhendə bəke, taş menən huqьşьp jərenə. Qatьn—qьddardь nasar hyddər menan hygep, kyp unajhьdlьqtar kilterde, kis yd tirəhenə terkəm jьjьp iherek kəjgə spiktakьlqa kilep, spiktakьl qujьrqa irek birmənelər. Bьndaj nasar jaqtar eştə alьltta kamselek tьvdьralar, undaj kyreneştərgə urьn bulmarьqa satsejalizem tədeləşen dəge uqьşhьd jaqtardь bətərevdə kymək kəs menən eş alьp barьrqa kərək.

M.K

KYD HALЬQЬD.

Bilarət rajunь, elektən də an—belem jaqьnan arita qalqan elekke Uhmanqəle vulьsь xəderge vaqьtta la şul nadanlьq qaranqьlьqtan ajьrьlьp ilьb kita almaqan. Bьnda bigerək tə Asь səvitenə qaranqan Qləbdyk, Zəjək ham Berşi avьldarьn alьp kitergə kərək. Bьl avьldardə berense nəbqьs məktəp bətərep ŞKM həm buşqa urta məktəptərgə yrlagən balalar jeddən berəv qenə tihən də xata bulmaь. Xatta qajhь ber avьldardə ber qenə balala bьqa tiklem I nse nəbqьs məktəpte bətərep sьqqanь juq. Məsələn: (Qləbdyk avьlь) şul uq vaqьtta Asь avьlьnda tirə jaq avьl balalarьn jьjьp uqьtьrlьq məktəp bulha la kyp kenə jarlь, batrak balalarь sit avьlqa barьp yd xisaвьnan uqьrqa xəldəre jetmagənlektən uqьvdan sittə torop qalьrqa məz byr bulalar.

Kiləsəktə bьna bьl məktəpte kinəjtep jarlь, batrak balalarьn xəkymət xisaвьnanuqьtvvdьkyd də tətorqa kərək.

VƏZIR JOSOPOF.

BELDEREV.

Juz Ural-Lis idarahь tynəndə sajuzlisprumdьn beldereven his tajpьlьşhьd ytəv əsən iqlanitə. Bьl furma bujьnsa məqlymәttərdə vaqьtьnda tapşьrmavsь aqas patrilsiteldərenə aqas matirejaldarьnьn totolovь turahьnda sajuzlisprum tarafьnan eşlangən furma ajьnsa aj hajьn məqlymәttər birev məzayrejəlen qujdь.

Bьl sirkylərdе ytəv julьnda sajuzlisprum idarahь bətə aqas patriиiteldərenə aj hajьn, aldaqь ajdьn 3 sislahьnan da hunqa qalmaj aqas tristərenen sьbjt bylektərenə (yd rajunьndaqь) tynəndəge furma bujьnsa aqas matirejaldarьnьn totolovь turahьnda məqlymәttər jeьərergə təqdim itə:

(pritprejətejənең tulь isome ham unьң nindəj teriskə kergənlege kyrhətalə) aqas matirejaldarьnьn totolovь turahьnda vaqьtlь belderev.

1931-jьl bj esən (kunamitьr menən).

Aqas matirejaldarьnьn iseme	Atcut ajьnьn qaldь nulьna qьdь qatь.	Atcutajьnda esen da alьnda: Sajuzlisprum tərəlesupansa	Byton jedən	elake	Atcut ajьnda totoldo: Teđev eştərelə	Rimontqa h a eştergə	Ydgərtep eştergə	Betche	Aj adaqьna qalqan: Miqdarь	Kel xisaвь menən tərlə itelgənlek	ПƏKƏRMƏ
1) Bьsьlqan aqas matirejaldarь.											
2) Byranə											
3) Radvin stujkalarь.											
4) Alapul.											
5) Şpal											
6) Uten											

Məs'yl keşenen quldamqahь:

Bьl məqlymәttərdе vaqьtьnda tapşьrmavsь aqas patrilsiteldərenə aqas matirejaldarьnьn bile leve tuqьratьlьrqa məmkin.

Bьl furma bujьnsa berense məqlymət 1 nse kvartal esen 3 aprildə jeьərelə, kiləsəktə—hər aj esən ajьrьm jebərelə.

ПƏKƏRMƏ: Bьl atcut birev Sajuzlisprum tristenen aqas jarьv zavьttarьna qaqьlmaj.

SAJUZLISPRUM IDARAHЬ.

BELDEREV.

Əfə Başpidtixnikumьnda uqьv jьlь başlanьv menən radejo, allahьddar həm başqa terlə tynərəktər ojoştorolqajnь. Lakin bьl tynərəktər ber terlə iş eş alьp barqandarь juq. Avьldarqa praktikaqa eşkə taralьvsь uqьvsьlar radejo hem allahьddar eşen jənləndərevdə yddəre tanьş bulmav sanaple ber nəmə eşləmajdər.

Allahьddar saer njahь əlla nejdə ber bulьp, undəla uqьvsьlardьn 65 pr. tь qьna qatьşa.

Bьl eştərdе tidlek menən julqa halьvdь kamsamul jəcəj əphe iqtinarqa alhьn.

M. XƏMZIN.

„QЬƊЬL KAҢVAN"

Matəuqat donjahьnda!

30 bitlek keskajgenə ber xikəjə

Bəgən tatar pralitarejat ədəbejətendə kyrenekle genə urьn ala başlaqan tatar xikəjəsehe Ş. Şəhərtdinef ydenen bьl əbərendə, xəderge minuttьn ydək praьlimahь bulqan igen ədərləv maminьn: undaqь sьjnfi bərleştərdе bidəkləj.

Əbərdən aldьna alqan təp ujь—avьldaqь sьjnfi doşman kulaktьn igen ədərləvgə qarьşь nej rəveşle kerəşeven gəvdələn derev, unь kiң qatlam xedmət ejələrenen aldьna matur kərtina lar arqьrь kilterep bəbtьrьvdan tora.

Jadьvsьnьq aqlavь bujьnsa:

1—Kulak—avьldьn kuntьr banditь. Qalqan padkulacnik tar unьn hatlьq haldatlarь. Ul ulardь tuplaqan saqьnda, beren se: ulardьn maldi qьsьnqьlьqьna (Kəşiejə qatьsqta) ikense: ulardьn nadanlьqьna (Sattarda) tajana.

2—Kulak hər vaqьt joşop xərəkət itə. Məsələn, əgərdə ul xalq jьjьnьna bara ikən, in elek ul yd ətrəte menən bergə bara, ikense: hər vaqьt yd ətrə tenen esendə ultьra. Nej əsen? senki: kəstən bьl rəveştə halьnьşь eştə dur terək bula. Həzym de uqьşlь başqarьrqa jardəm itə.

Məsələn: kulak Bədri yd hyden hejlәp bətkəstə in elek xalqqa qaraj, ulardan jardəm ketə. Əgərdə ul vaqьtta xalq esenən ketkən telək sьqmaha, ul uq ham hul tersəktərе menən ergəhendəge (Kərim ham Sadrij qa); yksə ham ajaq ostarь menən aldaqь ham arttaqь (Sirazьjqa) haldattarьna kamanda birə.

3—Ojoşqan həzyme uqьşhьd lьqqa tabən kithə ajьrьm—ajьrьm tirrurqa birelə.

Bьl bsbnlapta dərəь anlav, dərəь kyrhatev ham kulak pazitsejəhьndaqь, hər terlə jəşeren serdərden satsejaluqik jədqəren asьv.

Bəgenge tədeləştən bəjək qəharmandarь bulqan avьl jarlьlarь bьnda yddərenen (qajhь ber qorandar birə. birə) sьjnfi doşmandь jenep sьqьvdarь menən gəvdələnderelər. Əbərden bulardan tьş kyrengən taqьla şundaj uqьşlь urьndarь:

1— Bьqa tiklem jaqqьd kulaktar fruntьnda qьna fajdalanьp kilgən qərdəş—ьrьvlьq bəjləneşen: Bazam Kəlimullanьn saqьrьvь bujьnsa, qьdьl blavqa 5 bot arьş halьp, jarlьlar isemendəge—Xəsti, Sələx, Zinnurdardьn da, qьdьl blavqa qatnaşvdarьn saqьram" tip satsejalizem tədeləşe fajdahьna baş ejderev.

2—Bəgenge satsejalizem tədeləşendə dur kəs kyrhətevse, Mərqunə, Xəlimə ham Qəmər kevek qatьn—qьd batьrdardьn eşen kyrə alьv, ularqa bьsn məqənəhe menən narьq birə belev.

3—Başqa bik kyp jadьvsьlar kevek bətə ber tarix artьnan sapmajьnsa, ajьrьm ber mamint ətəndə nьqlap eşlәv, unьn hər ber nəktəhen diqqətkə alьv. Bьl Ş. Şəhər qələme turahьnda hyd asqan da ajьrьvsa nьq tuqrala torqan uqьşlь mamint.

4—Əbərde qadi agitatsejə menən qoro qəsьq qaqьvsьlьqtan sьqarьp, sənqəlsə matur eşlәp birə. belevselek. Bьl mamint unda barqan hajьn ybə ham tulьlana, təsvirь barqan hajьn qьbqara, qujьra ham tərənəjə bara. Məsələn: bьl əbərendə lə ul: kedgə hьvьq tenqьlьq menən tuldь„; „qajqь herə—me jortton bətə tyşəm ham stinələren bujanь" tip fəqət şigrdarda qьna birep bula torqan matur uьrьzdar menən bidəj.

Şəhərden Sintr izdat tarafьnan sьqarьlqan bьl əbərə jalpьlaşьrqa tejeş, xaqь barь 18 tin.

ƏBYS.

UQЬTЬVSЬLAR TƏNQITTE J№ RATMAJƊAR.

Bilarət rajunь Sərmən ŞKM hьnda uqьtьvsь qajhь ber iptəştər partejalь bulьvdarьna qaramaьtan tənqitte jaratmajdar Məsələn:

12— martta sьqqan stinə gəzitendə ŞKM la uqьtьvsь ber iptəş tənqit itelgəjne. Tənqit dereь bulha la, uqьtьvsьlar tənqitte kytərə almaj, dereь tygel tip gəzitte alьp taşlanьlar.

Bьndaj eşkə jul qujьrqa jaramaj. Uqьtьvsь bulьvqa qarəp, tənqit itmaj avьd jomop qalьrqa tejeş tygelьed bit.

X. QUŞЬF.

MƏKTƏPTƏN QЬVЬLHЬNDAR.

Tapurin rajunь Şərip avьl mulla balalarь Qləpdelbarьj, Akkej Mostafindar şulaj uq məəzin balahь Mostafin Fazьl xəderge kendə şul avьlda ŞKM la uqьp jatalar.

Bьl sit ilimiat balalarьn tidlek menən heperep tygərgə kərək.

MIRQƏLEJ.

Məs'yl ridaktьr: BULAT IŞEMQUL.

Başqortostan Ydək Başqarma Kəmitəte 'prizidejymenең qararь həm 1931 jьldьq 7 nse martьnda tədəlgən kileşev bujьnsa Başqizdьq uqьv əsnaptarь eşlәv mastirskujь bətə aktif həm passifь menən oşo jьldьn 15 nse martьnan Başqortostan balalardьq tormoşon jaqşьrtьv elkə kəmisejəhenең savda həm prajьzvudstьva ərege qaramaqьnə kysə həm „Uqьv əsnaptarь həm jadьv—hьdьv nəmalaren eslәvse ip. Saicinku isemendəgi fabrik" tip isemlənəsək. Bətə dugьvьrdar mixanicskej rəveşta balalar kəmisejəhenə kysə.

Bətə prilinzejələr 2 juma sruk esendə qabul itelalər. Kam munal bankala kantakarint ihəbe №15.

Ədris: satsejalitieskej uram №46, tilifun №3—33.

3—3 BALALAR KƏMISEJƏHE.

„URAL" KINAHЬNDA

Balalar esən 20, 25, həm 30 marttarda

AQHAQ AJAQ

kyrhatela.

Sejans kendəd səqət 12 lə başlana.

Kyltura haraj BAŞQORTOSTAN DƏVLƏT TEJATЬRЬ

26 həm 30 nse mart.

Klassik jadьvsьlardan

„FUANTI AVIXUNA"

3 pər. M. Məhdejef pastanufkahь.

Ujьn 8 jarьmda başlana.

Bilettər hatьla.

Kymək zajafkalar menən 25 pr. skitka jahala.

ANUNS. Tid kenda ANUNS.

„BAŞQORT TUJЬ"

V. Murtazin pastanufkahь.

QЬƊЬL JONDOƊ

SƏJANЬSTA 7—8—50 10 səqətta başlanalar.

BƏQƏN TORMOŞQA XOQOQ

dramma

GURЬN KINAHЬNDA

SƏJANSTAR: 6-7-30 9 10-30 səqətte başlanalar.

18—martlan BURAN

7 bylektə dramma

16 jaşkə tiklem balalar in ierelməjdər.

URAL KINAHЬNDA

SƏJANЬSTAR 5—30, 7—8—50—10 səqətte başlanalar həm 9

21—22 marttan URMANLI II.

Başqortostan Ydək Başqarma Kəmitəte Prizidejumenьn 1931 jьl, 6 nsь mart qararь bujьnsa „ƏLKƏ BALALAR KƏMISEJƏHENEҢ PRAJЬZVUDSTЬVA HƏM SAVDA PRITPREJƏTEJƏLƏRENEҢ DƏVLƏT BEREGE" isemendə dəvlət, prajьzvudstьva ham savda pritpriejatejalarenең idarahь tədələ. Bьl idara Əlkə Balalar Kəmisejəhe ergəhendə bula. Tavar eşlәv ham tapşьrьv turahьnda Əlkə Balalar Kəmisejəhe menən tedəlgən bətə dugьvьrdar ham kileşevdər mixanicskej rəveştə Dəvlət beregenə kysalər.

Dəvlət beregenең kantakarint ihəbe Başqortostan Kamunal bankala №15.

Dəvlət beregenең ədrise: Əfə, Jəgyr Sazunьj uramь, №51. Tilifun №5—99.

1—3

BELDEREV.

„Juzuraltis" qa bal aqьdьv eşenə daimi (hər vaqьtta) eşlәv esən ber insman, unьn jardəmsьhь, şulaj uq kvalifikatsejalь (belges) halsular kərək. Eşkə inergə telavselər tispramxuz, Ucpramxoz ham xedmət inspiktьdarьna mərəzaqat iteged. Şulaj uq eşkə jallanьv şartlarь ham xedmət məqəhədələre tədev turahьnda la juqarьlaqь kyrhətelgən urьndarda tanьşьrqa məmkin.

15—5.

Dəvlət zajəmdarь obligatsejələrenең kurstarь
1931 j 15—24 martta qarata.

Zajəm isemdere	Natьp alьna	Batьla
6% lь A. O. 1 nse Z. 5 h. aqьmdaqь kupurь menən	4—93	—
1 bid 1926 j. oto şi zajəm 100 h. abl	123—	129—
1929 j. otoplo zajəm 100 „ „	100—	100—40
1927 j. 10% lь otoş oZ. 25 „ „ eq. kup. menən	25—15	—
3 nse kruşk. 5 „ „ „ „	—	—
Kruşk. xuk. aqьlьv zajəmь 10 „ „ „	—	—
1927 j. 1 nse otoş. jadus. Z 25 „ „ „		
3 nse otoş. jadus. Z 6% lь 25 „ „ „		
„ „ „ „ 6% lь 50 „ „ eq. kup. 51 30		
„ „ „ „ 6% bid 25 „ „ „		
„ „ „ „ 6% bid 50 „ „ „ 51 30		
1928 j. 11% lь anke xajəmь	100 75	100 80
Aksayvit xajəmь	25 95	25 55
1929 j. 8 % lь	80 72 5	81

BELDEREV.

18 nse martlan, „8 nse mart" tegev fabrikahь apparatьna tadartьv kəmisejahe eşkə başlanь.

Tadartьv kəmisejahe, hər ber ojoşmalar həm ajьtьm qrazdandar tarafьnan „8 nse mart" tegev fabrikahь turahьnda bulqan jəki xedmətkərdər turahьnda bulqan matirejaldardь kəmisejəqə tapşьrьvьn ytenə.

Ədris: Jəgur Sazun uramь, kurpьs numirь 2.

„KƏMISEJƏ.

7—4

Уфа, Тип. «Октябрьский Натиск» Башгиздата 613

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREGEGƏD!

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (B) ЈЬN
BAŞQORTOSTAN
ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM
B.Y.B.K URGƏNЬ

1931 JЬL ŞARŞƏMBE 25 MART № 66 (357).

Səsevgə əđerlek esən kendər hanavlь oļьna qaldь.

ƏĐERLEK EŞTƏREN TULЬ RƏVEŞTƏ BƏTƏRƏP, HƏR RAJUN OLKƏ PLINUMЬNA „BEĐ ƏĐER!" TIGƏN RAPЬRTTЬ BIRERGƏ TEJEŞTƏR

USALЬNAN SIQNAL!

Usalь dəjam kaliktifloşev seltərərdə torqan ber rajun sulьvqa qaramaьtan kalxuzlaşьv eşe barь 58%. 60 meq humlьq igen qorelь skalatta tutьqa. Orlo¡ tađartьv hem aqьvlav juq. Julaaşsьlьq alьp barьvsь ojoşma hem apparattar aətə rajunь menən başьn juqaltqan.

KƏLLIKTIFLƏŞKƏN XUZALЬQTARĐЬN HANЬ 7979 XUZALLQ BULЬP, BƏTƏ XUZALЬQTARĐЬN 58,15% TЬN TƏŞKIL ITƏ. RAJUNDA BARЬHЬ 35990,32 SINTNIR ORLOQ URTAQLAŞTЬRЬLQAN ŞULARĐЬN: 2868,03 SINTNIRЬ KALXUZDARDA, QALQAN 7257,29 SINTNIRЬ JAN-QЬĐAQTARDA. ORLOQTARDЬ TAĐARTЬV MƏSƏLƏHE HUN DƏRƏZƏLƏ NASAR TORA. RAJZA BЬL TURALA BER NƏMƏLƏ BELMƏJ. AQЬVLAV EŞE BAŞLANDЬ. FURAZ KALXUZDARQA KƏRƏK TIKLEM DƏJƏMLƏŞTERELGƏN. RAJUNDA BƏQƏNÇƏ KƏNDƏ 60 MEN HUMLЬQ SARTIRUFKA, HUQA HƏM SƏSKES KEVEK IN KƏRƏKLE AVЬL XUZALЬQЬ QORALDARЬ TARATЬLMAJЬNSA JATA.

RAJUNDA BAŞHЬDLЬQ. 22 NSE MARTTA MEJƏS STANSAHЬNAN 40 ЬLAV JEBƏRELEP TEDMƏ SƏSKES ALDЬRЬLALA, ŞUNЬN 23 SE TAQЬLA KIRE ALЬP BARЬP TAŞLANA. EŞTEN BЬL RƏVEŞLE QUJLLŞЬ JADQЬ SƏSEV PLANЬN ƏĐƏLƏV QURQЬNЬSЬ AЬTЬNA TƏŞƏRƏ.

Maxsus xəbərse: FANZOF.

„BAJAVIK" KALXUZЬ

Saqmaqoş rajunь Jomaş avьl səvitendəge bьl kalxuz başta 50 oj-đan ojoşhala, xeđerge kendə 80 gə jette. Jađqь səsevgə kalxuz əđer, orloqon tađartьp maşinalarьna rimunt jahap aətkan, jađqь səsev planь 250 giktar tultьrьp qarşь alьn qan, joşelsə eştergə qatьn-qьđđar đan hem irđərđan erigada tođelde.

N. Qjəlimьf.

SƏSEVGƏ ƏĐRLEK HYLPƏN.

(Maxsus xəbərseđđən)

Mənəvez rajun, Maqar avьl səvitendə jađqь səsevgə əđerlek eşe hylpən bara.

Səsev planь ajьtьm xuzalьqtarqa, kalxuzdarqa jetkerelgən. şulaj aulha la orloq tađartьv, orloq tuplav, alьştarьv eşe nasar. Kantraktavajt itev eşe aətmagən. Rimunt eştəre aətkan. Lakin maşinalar taratьv eşe nasar, taratьlьrqa tejeşle aulqan maşinalar haman taralmaj jatalar.

BƏĐƏ ƏĐERLƏNƏBƏ

Dyrtejlə rajunь Tybən Mansar avьlь kalxuzь tođelev dəverendə 6 xuzalьqtan torha xəđer 50 xuzalьqqa jette.

Kalxuz jađqь səsevgə əđerlektə qsđev timp aldь.

Orloqtar tađartьlalar, avьl xuzalьqь qoraldarь tođetelev əbtendə. Attarqa furazalar əđer.

M. XƏMZIN.

SƏSEVGƏ ƏĐERLEK HYLPƏN

Xəlil rajunь şul uq avьl səvite kalxuzđarьnda jađqь səsevgə əđerlek hylpən bara.

Kalxuzdarđa avьl xuzalьqь qoraldarьnьn ereləre tođetelep aətholardə vaqtarьn tođetlev eşe artta həjrələ.

Orloqtar jeteşməj. Avьl səvitenə qaraqan 1516 giktar jergə fəqət 1072 aot qona orloq əđerləngən. Madlarqa furazlar eđeklek xəldə kiserə. „Xəlil" kalxuzьnьq maldarь aesənhed tora.

„KAMSAMUL"

ƏĐƏĐƏ QALЬŞMAJBЬĐ

D—Məsetle rajunь Arь avьlь kalxuzь jađqь səsevgə əđerlektə qsđev qьna teь aldь. Səsev orloqtarь tađartьlьp, əđerlənep qujьlqan.

Avьl xuzalьqь qoraldarь rimuntlanqandar.

Attarqa furazalar jeterlek. Kalxuz irtəgə yk eşkə sьqьrqa əđer.

JAHUDIN. M.

QLJQЬ RAJUNЬ QOJROQTЬ

Qьjqь rajunьnda 2 nse balşeviktar jađьna əđerlektə „Jad bulmaqan ait, jađ sьqqas əđerlənerbəđ əle" tip qul qavşьrьp ultьrqan avьl səvittəre lə juq tygel.

Məbələn: Jaxьja avьl səvitendə əle bulha la orloqtar tađartьlьp aətməgən. Avьl xuzalьqь qoraldarь vatьq, ularđь tədətterevđe ujtaqandarь la juq.

„Liuin" kalxuzьnda eş maldarьna furazalar iьapkə alьnmaqan, avьl xuzalьqь qoraldarь rimunthьđ. Idelьaj avьlьnda la şulaj uq.

BAQAJ.

„LIPKNIXET" KALXUZЬ SƏSEVGƏ ƏĐER

Tapurin rajunь „Karl lipkenixet" kalxuzь jađqь səsevgə əđerlektə đur əlgəşevđər menən alqa bara.

Kalxuz, orloqtarьn tađartьp aətte həm avьl xuzalьqь qoraldarьn riamuntlap eşkə aegən yk sьqmalь itep qujđь.

Eş attarьna furazalar jeterlek əđerləngən. Kyltura orloqtarь la jeterlek tiklem əđerlənep qujьlqan.

Eş plandarь tođelep hər ber kalxuzqa jetkerelgən. Kalxuzqa janqьđaqtar aqьlalar.

BASIRЬF

KƏNƏŞMƏ KALXUZLAŞЬVQA JUL HЬĐĐЬ.

Kyptən tygelgenə Ole rajunьnьn Qaramalь, Tujmazь, Turbaslь, Nagaj, Ivan Kazanci avьlь sevittərenең kustavaj kəneşməhe bulьp ytte.

Kəneşmə kalxuzlaşьv, ikense başeviktar jađьna əđerlənev, igen əđerləv həm başqa aqьmđaqь eştərđe qarap tyundəge praktik eştərđe eşlene:

Ole rajunьnda kaxuzlaşьv xərəkəte əkeren barьvьn, bьl eştə partieja, kamsamul həm pratsjuz ojoşmalarьnьn avьl səvitiərenə halqьnlьq kyrhətevelerge yd vaqьnda sara kyrergə, kalxuzlaşьv xərəkəttəren kəsəjtev esen barlьq jəməqətselekte blqtьrьrqa, partieja həm kamsamul julbaşsblьqьn kəsəjtergə.

Hər ber avьldarda insejatif gruppalar tođergə, ulardьn eştəren kəsəjtergə, massavaj aqlatьv alьp barьrqa, kalxuz aqzamarьnan ajьrьm xuzalьqtarqa qьđsl qodalar jeaərergə şul jul menən kalxuzlaşьv xərəkəten kəsəjtergə.

Bьl eştə şulaj uq qatьn—qьđđardь qatnaştьrьrqa, „8 mart" kene unjь menən qatьn—qьđđardan „8 mart" ismendə kalxuz tođev sərahьn kyrergə.

Ikense balşeviktar jađьna əđerlekten jomoşaq barьvьn iьkə alьp aegəndən nьqlь eşkə naşlarqa, avьl xuzalьqь maşinalarьn tođetev, orloq almaştьrьv tađartьv, aqьvlav eştəren in qьtqa vaqьt esendə aətərergə.

Rajun kyləmendə igen əđerləv eşe 10) pr. tan arttьrьp ytəlьələ, kyp kena avьldar đa kutak xuzalьqtarьnьn igen əđerləv đə igen birməjsə qalьvđarьn, rajundaqь 7 pr. kulak xuzalьqtarьnьn nejnarь 4pr. tьn qьna ydđərenең igendərən birevđre, qalqan 3 pr. birməven iьkə alьp, rajunqa birelgən 25000 sintnir igen zadanjahьn 5-martqa tiklem ytəp aətərergə. Kulak xuzalьqtarьna qatь zadadanjatar birep tid kəndə ytərgə.

Kəneşmə başqa aqьmđaqь kampanjalarđaqь eştərđeq barьşьn tikşerep, edləktərđe aətərəvđə praktik juldar hьđđь.

F. Arьslanьf.

„AVANGART" KALXUZЬ SƏSEVGƏ ƏĐER

Iьke—Bilaqatqj rajunь Janь Masqar avьlь „Avangart" kalxuzь đur əlgəşevđər menən alqa bara.

Orloqtar tađartьlьp aətte. Avьl xuzalьqь qoraldarь rimuntlanьp əđerlənep qujьlqan. Kalxuz 111 giktar ylən səsəsək.

Bьjьl səsev majdanь 50 pratsintqa arttьrьla.

Kalxuz yđenə teşkən mal kantraktatsejahь planьn 100 pr. menən ytəne.

QЬJMAL.

BЬLAR JAŊЬ QUĐQJALALAR

Dьvan—Məsitle rajunь Arь avьlь kalxuzь jađqь səsevgə əđerlektə his ber tərle əlgəşev eşlaj almaqan.

Orloqto tađartьv, avьl xuzalьqь qotaldarьn tədətterev eştəre janь iьtərenə teşkən.

JAHYDIN. M.

„JARЬŞ" KALXUZЬ

Saqmaqoş rajunь, bьl kalxuz başta 50 genə jarь xuzalьqtan ojoşhala, xəđerge kendə 100 xuzalьqqa yьte. Jađqь səsev planь 291 giktar kilgəjne şunь tultьrьp qarşь alьnđь.

Brigadalar həm jarьş đugьvьrđarь tədələp, eşkə başlandь.

XƏSƏJEN MUSTAFIN.

OJOŞORQJA TELƏVSELƏRĐE TARATQAN

„Şişmə rajunь Kləş avьl səvitendəge „Varaşillьf" kalxuzьnьn, kalxuz insejatьrđarь, kalxuzqa ojoşorqa teləgən 15 jarьk xuzalьqlь: „Ajьrьm 15 ejđəngenə kalxuz tođelməj, beđgə quşьlqьđ" tip ustaf qabul itərgə torqanda qьna taratьp jeaərgəndər.

„Joldođ" kalxuzь

(Krasna usul rajunь). Jađqь səsevgə əđer. 200 baş hьjьlь ber hətselek firmahь ojoştorotdo.

SƏQJDEJEF KAMAL.

Əđerlek nasar.

ŞIŞMƏ RAJUNЬ URTA XƏZƏT AVЬLЬ „JANЬ JUL" KALXUZЬ SƏSEVGƏ HYLPƏN ƏĐERLƏNƏ.

ORLOQTAR TAĐARTЬV HƏM ULARĐЬ TADA SURTILЬ ORLOQTAR QA ALMAŞTЬRЬV EŞE JOMOŞAQ.

AVЬL XUZALЬQЬ QORALDARЬ RIMUNTHЬĐ QAR AЬTЬNDA JATALAR.

EŞ ATTARЬNA JAQŞЬ ADЬQTAR BIREV JUQ.

DƏJƏMLƏŞTERELGƏN MALDAR ASЬQ HAVALA ADЬQ HORAJDAR.

ZƏNƏQJI.

QAZAQOSTANDA KOLLIKTIFLOŞEV 42 PR. QA JETTE.

ALMA—ATA. Qazaqostan kəlliktifləşevđə janь unьştarqa ireşte.

Terkestan avьldarьnьn tep mamьq rajundarьnda kəlliktifləşev 80% qa jette. Kalxuz saftarь aiqerək tə huuqь vaqьtta kyvajđe. Xəđer Qazaqostan xuzalьqtarьnьn 42,1 % kəlliktifləş tereigən.

26-MARTTA RIM DA KANFIRINSEJƏ BULASAQ.

MƏSKƏV. Italejanьn Rim qalahьnda 26 nsь martta, aətə donja la orloq sьqarьvsь ildərđen kanfirinsejahьna əđerlek kanfirinsejahь asьla.

Kanfirinsejanьn kən tərtibendə tyvəndəge məs'ələlər tora:

1. Bətə donja kyləmendə avьl xuzalьqь praduktalarьn eşlap sьqarьvđь ojoştorov.

2. Bətə donja kyləmendə avьl xuzalьqь na kridit birevđe ojoştorov.

3. Bətə donja kyləmendə orloq menən səvđə itev eşen ojoştorov. Kanfirinsejanьn eşen đa qatnaşьq itev əsən səvit ilenəa, gusplan rəise ip. Kritsman, Tьşqь Eştər Xalq Kamisarlьqь k lligejə aqzahь ip. Kisin, Avьl xuzalьqь Fəndər Akadimejahe prafisьlь Tujlakьltərđan torqan diligatsejə Rim qalahьna sьqtь.

Səsev kampanejahьn Avьl xuzalьqь qoraldarь menən te'min itevđə kiьken aoroloş jaharqa

MƏSKƏV. RSFSR Jer Eştəre Xalq Kamisarlьqь vəkildəre, Urta Vulga, Ydək qara tupraq həm aytən rajundardə səsev kampanejahьn avьl xuzalьqь qoraldarь menən te'min itev sklattarьnda đur handa hatьlmaj jatqan qoraldar tapьlar. Avьl xuzalьqьn qoraldar menən te'min itev sklattarьnda xəđerge vaqьtta iq difitsitle nəmə aulqan traktьr castərelə jatqandar səsev kampanejahьn avьl xuzalьqь qoraldarь menən te'min itevđen, ul qoraldar đь səsev rajundarьna vaqьtьnda jetkerevđeq səjəsi əhmejəten raeutniktar anlamaqandar. Ular saniatyk ka bşanьp, ydđərenең eştaren balşeviktərđeq ikense jađь horavdarьna qarata qaaattan qormaqandar.

SSSR Jer Eştəre Xalq Kamisarlьqь, jəmhyrejət jer eştəre Xalq Kamisariьqtarьna, jer uylektərenə, kalxuz sajuzdarqa, tid vaqьt esendə səsev kampanejahьn avьl xuzalьqь qoraldarь menən te,min itevđə kiьken aoroloş jaharqa quşa.

Bьl urgьndar, jaqьn kiləsəktə qoraldarqa rimunt jahav ajlьqь ytkərep, jađqь səsev kampanejahьn avьl xuzalьqь qoraldarь menən tulьhьnsa te'min itergə tejeştər.

S.S.S.R ĐA „Məzbyri xeđmət" juq UL HYĐĐƏR JALQJANLЬQ

ARXANGILSKI 23. Şimal jaq krajqa, Amirika kraiispandinta Qindi Yils kilde. Ul şimal jaqьnda „məzbyri xeđmət" qullanьv, qullanьlmavьn aelergə kilgən.

Ul eşselər menən aulqan həjləşevdə Şimal jaqьnьn uqa jaqşь tə,birət qaldьrqanьn aeldergən.

—„Min zavьttarđь, eşselərđeq torlaqtarьn qarap sьqtьm. 4 kən aujьnsa aqas əđerləv rajundarьn jərep sьqtьm. Zavьttar aik jaqşь tə birət qaldьrđьlar. Bьl zavьttar eşləv timptarь jəhətenən Amirika zavьttarь menən tigeđləngəndər.

„Məzbyri xeđmət" həm qoldar kəsə osoranьmь tip—horavqь, tyvəndəge javaptь birgən;

—„Səvittər ilenең zavьttarьnda la, fabriktarьnda la his ber tərle məzəyri xeđmət həm qoldar kəsənən fajđalanьvđь osoratmanьm. Min yd kyđen menən səvittər ilendə məzəyri xeđmətten aulmaqanьna nьq bşandьm" tej.

Adaqtan ul, Xaimagurski rajunьnda Narvigejənən barьp eşlavse eşselərđe osoratqan Narvigejə eşselərə lə, Səvit urman qьrqьvsьlarь menən ber tiged uslьvjala eşlajđər. Ular Səvit aqas qьrqьvsьlarь kevek ber tərle lə zalьv birmajđər.

VKP (b) Ydək kəmitətenең plakat---kartinalar sьqarьv turahьn da qararь

MƏSKƏV. VKP (b) Ydək kəmitəte plakat ultratancha turahьnda qarar qabul itte. Ydək Kamitai, plakat—kartina eşenə tərle kəşerjettərđeq sikən tьş halьn qarayđurьn ajta. Şunьn heđəmtəlendə, sьqarьlqan plakattarđьn ber nisə pratsintь aətənlaj Sovitkə qarşь aulьp sьqqandar. Ydək Kamityt komisejətenən həm RKI dan idejalugejə jəmətenən zararlь plakat həm kartina sьqarьvđa tikşerevđe həm kapitil ajejelenevselərən məsyrejəkə tarьvđь horavqь. Jalpьlь kartina—plakattar sьqarьv eşe menən Ydək kəmitətten agitatsejə həm jalpьlь kampanejalar aylegenə tupşьrьrqa. Kisəsək plakat—kartina sьqarьv eşen jaqşьrьrqa quşьrqa.

Krajkumdarqa, milli əikələrđeq ydək kəmitətenə, agit—massavaj aylektər aşa, plakat—kartina sьqarьv eşen tikşerevđe ajoştorovqь quşьrqa.

Ydək kəmitətten kyit prupьna agitatsejə həm massavaj kampanejalar aylege mədəa aertekt, 20 kən esendə kartina—plakattar sьqarьv tamaqьn tejeşle kadьrđar menən ta'min itevđe jəkmətergə. Vaqetlь matanqatta kartina—plakattar sьqarьv eşenə tortiple rəveşte tənqit jahavđь jəkmətergə.

DUR MITINGЬLA kammunistar diputatь ip. Kaşin həjləj

PARIZ. Nansidan xəbər birevgə qaraqanda, unda 2000 eşse qatnaşь menən đur miting bulđь. Fransejə kammunistar partejahь isemenən ip. Kaşin, Martidar sьqьp həjlənelər.

Mitinganan huq aətə uramdar eşselər talpahь menən tuldьlar.Qala idarahь aqzalarь kampartejə tarafьnan saqьralqan mitinganь taratьrqa tьrəştьlar. Lakin, bьndaj tьjьvdarqa qaramaьtan, asьq havala 2000 eşsenең qatnaşь menən đur miting ytkorelde. Bьnda kammunistar diputatь iptaş Dypla sьqьp həjlene. Mitinga ađaqьnda kyp keşele dimanstratsejə ytkərelde.

SЬJNFЬJ DOŞMAN VƏXŞƏTLEKTƏRE.

SƏMƏRQƏNT. Katta—Bagdan avьlьnda, aktiviska—kamsamulka, uqьtьvsь Turdnəjьva ayьp ylterelgən.

Unь, Turdnejьvanьq aktif eşlavenə doşman bulqan bajđarđьq qolqoho menən yđenең ire yltergən.

Turdnejьvanь kymevđə 2.000 dən artьq kalxuzsьlar qatnaştь. Yltirevselər qulqa alьnqan.

IKE JUL

Ber jul—Səvittər ilenең yktaberđən alьp, aegengə tiklem ytkərgən QЬBQA QJBNA keraş aejək tođeleş julь. Ikense jul—abvattar aujьnsa eşsəndərđe ikspluatiravajt itevse, „vəxşidərsə kalunejalarđь talavsь aətə kapitalizem julь.

Bьl ike jul, Məskəvđeq đur tьjatьrьnda SSSR səvittərenең 6 nsь s'jezdьnda iptəş Mulьtьfьq daklaьn tьqlavsь aətə diligattardьq kyđ aldьnan ytte.

Ber jul—abvattar aujьnsa ebtenlek itevse kapitalistar julь. Bьl jul yđenең qajđa barqanьn aelmagən keşe kevek planьđ eşlap sьqarьv kəstərenең buşqa əram aulьv julь. Miljundarsa eşheđđər, pridprejatejalərđen jaaьlьvđarь, janь tođeleşten aulmavьkankurinseja, ablar aetahe lə kapitalistar ilendagenə aula torqan xəldər.

Beđđeq jul—aik qьbqa jul. Lakin, şulaj aulьvqa qaramaьtan neđđeq sənəqət huqьşqa tiklem aulqan dəvmalde ike tapqьr artьp kitte. Beđđə abqa tiklem kapital ildərendə kyrenmagən həm memkinđə aulmaqan, avьl xuzalьqьn ojoştorovdьq janь furmalarь tьvđьlar. Janь giganttar đa tođelalər: Silmaşstruj, traktьrstuj, Dniprstruj, Magnitagurski, Cilabinski, kən sьqьşla gigant saixuxdar, kulxuzdarqa aerləşkən miljundarsa krəbtejən xuzalьqtarь, bьlar aetahelə satsejalizem tođeleşenең uqьştarь. Bьndaj uqьş tarqa tik səvittər ile genə ireşə ala.

Ber berehenə qapma qarьşь ike sestim. Berhe, soxnənən yd telaqe menən teşergə telamovse, eşse—krəbtejəndərđeq qandarьn tyşep ydenең seiek ajgedgə qolotqan abtenlegen naqlarqa tьrəşovsь, ylergə xəkəm itelgən kapitalistar sistimь. Ikensehe, jaldan jul đur aujьştar menən alqa barьvsь satsejalizem tođeleşe.

Bətə burzьva ildəfendə eşsən krəbtejəndər kapitalistartarafьnan təxtmaed rəveştə ikspluatiravajt itelelər. Avьr xəldə qalqan krəbtejəndər jerđəren taşlap, qalьarqa qasalar. Beđđen səvit ilendə krəbtejəndər elektəge avьr tormoştan qotolalar. Ular, irtənge kendə nəmə aulahьn asьq aelelər. Bьl kalxuzdar julь.

Bətə donja kapitalistarь, krəbtejən məsələhendə balşeviktar qajđa aulhala elagep jaqьlьr ip—ujlaqajnьlar. Qorotqos Cajanьl, Kanabratьbt həm başqalar arqalarьn avьldarьna ktterep, kalxuz tođeleşenең memkin tygeliegen həjlap mataştьlar. Ə, kalxuzdar xərəkətə kenđen kən nьqьj, yba. Bьl kapitalistarđьq jetəktelenə uq aulьp qadalь. Şunьn əsən ular S.S.S.R đa aetənlaj aulmaqan məzəyri xeđmət turalьnda jalqanlьqtar ujlap sьqьralar. Kapitalizem tođeleşenең tep məqənəhen, kapitalizemđeq nəmə menən torqanьn, eşsəndərđeq kəsənən fajđalanьv, yđđərendə məzəyri xeđmət qullanьvđь aetahendə beđgə jaqmaqsь bulalar.

Lakin bьl jalqanlьqtar ulardь qotqarmaь. Ip. Mulьtьl məzəyri xeđmət turalьnda kapitalistarqa bilaj ... ..əed, SSSR da xeđmətten qujьlьşьna bşanьr əsən kapitalis tlasterendagə eşselərđeq yđđərenең fajđalanqan uliigattardьq ajrevenə rizə. Lakin, beđđeq eşselərga lə kapital ildərenə yđđərenең uligattarьnь jeaərergə prva aireleven talap nəaed. Beđ aluan uq bьl tikşerevđərđeq matnejalarьn aqlap tergə riza bulaaьđ".

Ular əlbitə, iptəş Mulьtьlьq saqьrьvьn qanut itməjəsəktər. Bьnьq menən ular namanda yđđərenең jalqanlьqtarьn qьna đərəbləjđər. Ularđьq beđgə qaebş qaratəqđa telegən qotardarь, yđđərenə qarşь tolasaq. Ularđь ber tərle lə (Kivita) jalqanlьq qolqna almaь.

Kapitalistar ylemgə xəkəm itelgəndər. Lakin ular beđđe huqьş menən qurqatmaqsь bulalar. Bьl beđđən satsejalizem tođevđə ykujdarsa qatnaşьvđь, ji haqьqan kəsəjtevđe horaj.

Kalxuz tɵđɵləşɵ turahьnda Bɵtə sajuz VI nsь Səvittər s'jezь QARARЬ.

Kalxuz tɵđɵləşɵ turahьnda SSSR jer eştəre xalьq kamisarlьqьnьn daklatьn həm kalxuz sintьr, traktьrsintьrđьn ɵtətəmə daklattarьn tьnlaqandan hun Bɵtə sajuz VI nsь Səvittər s'jezь qarar itə:

KALXUZQA INEVĐE HUĐЬVĐЬN HƏR BER KƟNƟ—HEĐĐEN JAQSЬ KƟN KYRƏ BAŞLAVЬQЬĐĐЬ HUNLATA, HEĐĐE ERE ƏRTIL XUŻALЬQЬNЬN BƟTƏ ƟTƟNLƟKTƏRENƏN TIGEĐLEK MENƏN FAJ ĐALANЬV MƟMKINLEGENƏN MƏXRYM ITƏ.
VI NSЬ SƏVITTƏR S'JEZE HYĐE.

1. Kalxuz xərəkəte jomqaqtarь həm kalxuzdarđьn jaŋqьđ xuzalьqtar aldьnda ɵtənlektəre

Ytkən jьldarđa kalxuz xərəkətendə xəl itkes jomqaq şunan tora: kalxuz julь miljunlaqan kerəktejən massahьn kulak eskənjahenən qotoldorov həm azat kalxuz tormoşona alьp barьvđa berđən ber jul bьlьvь ularđьn yđ təzriələre menən tikşerelep, ular tarafьnan şulaj narьq qujьlьvьnda.

1. Kalxuzdarqa berləşkən kerəktejən xuzalьqtarьnьn hanь jьldan—jьl ɵđlekhed yƟə bara 1928 nse jьlda kalxuzdarqa 400 men xuzalьq berləşə, 1929 nsь jьl 1 miljun; 1930 nsь jьlda 6 miljun; 1931 nse jьldьn 10 nsь martьnda 9 miljun 4 men xuzalьq, jəki bətə SSSR đaqь jarlь, urta xəlle xuzalьqtarđьn 34% tь berləşə.

1931 nse jьldьn 10 nsь martьna: a) tɵp orloqsoloq rajunьnda (tənjaq Kaikaz, Tyən Vulga Ukrajьnanьn stip palasьhь, Qьrьm Urta Vulga artь) 3 miljun xuzalьq (bətə jarlь, urta xəlle xuzalьqtarđьn 74% tь);

b) Qalqan orloqsoloq rajundarьnda 3 miljun 800 men xuzalьq (bətə jarlь, urta xəlle xuzalьqtьn 40% tь);

v) Tavar igen jeteştermәj torqan milli rajundarđa 2 miljun 600 men xuzalьq (bətə jarlь, urta xəlle xuzalьqtarđьn 22 pr. tь) kalxuzdarqa berləşkəndər.

2. Kalxuzdarđьn səsev majđandarь jaŋqьđaq xuzalьqtarđьn kalxuzdarqa berləşevenə qaraqanda, hər jьldь şəberək yƟə bara. 1928 nse jьldь kalxuzdar (jad həm ked) 2 miljun giktar səsvselere 1929 nsь jьl 6 miljum 500 men giktar, 1930 nsь jьl 43 miljun giktar səskəndər.

Bьndəj đur yƟeş kalxuzdarqa berləşkən xuzalьqtarđьn yƟeve menən genə tyqel, ə bəlki hər ber kalxuz jortonoq jaŋqьđaq xuzalьqqa qaraqanda kyberək səsevenən kila.

1930 nsь jьl jad, SSSR đa hər ber jaŋqьđaq xuzalьqqa səsev 2,7 giktar tura kilhə, kalxuzdarđa 5,2 giktar (2 tapqьr tejərlek artьq); tɵp orloqsoloq rajundarьnda hər ber jortqa: jaŋqьđaqtarđa 3,7 giktar, kalxuzdarđa 7,7 giktar (ike tapqьrđan artьq) başqa orloqsoloq rajundarьnda: jaŋqьđaqtarđa 2,9 giktar ə kalxuzdarđa 4,6 giktar (1,5 ga. artьq) tura kilə. Tavar igenhed palasalar həm milli rajundar bujunsa: jaŋqьđaqtarđa 2,2 giktar, kalxuzdarđa 2,8 giktar (1/3 artьq) tura kilə.

3. Kaluuzdarđa səsevđen kyp kenə artьqlьqь, kalxuzdarđьn ere xuzalьq bulьp, bьnda traktьrđarđь avьl xuzalьqь maşinalarьn həm başqalarđь jaqşь fajđalanьrqa memkinlek bulьvđan kilə.

Şul uq vaqьtta jaŋqьđ xuzalьq—vaq xuzalьq bulьp, ul undəj memkinlektərđan məxrym. Xatta atta jaŋqьđ xuzalьqqa qaraqanda, kyp fajđa birə.

Bildəle, 1930 nsь jьlda kalxuzda attan fajđalanьvđa bətə jeteşhedlektər bulьvqa qaramaştan jaŋqьđ jarlь-- urta xəlle xuzalьqtarqa saqьştьrqanda 1 1,5—2 tapqьt artьq majđan eşlәj aldь.

Bьlarđan başqa kalxuz səseve artьvьnьn səbəbe taqь şunda ki, kalxuzdar ere xuzalьq həm şirkətter bulьv jaqьnan ularđa eştеu agra—tixnik qujьlьşьn tɵbənən alьp jaqşьrtьvqa memkinlektər bar (mizalarđь bətərev, totoş səsev, bətə səsev orloqon tađartьv həm aqьvlav, teđmə səsev qullanьv h. b.). Ə, jaŋqьđ xuzalьqtar bьl memkinlektərđan məxrymdar.

Bьl şarttar menən bergə, eşten jaŋь bu'ьvь arqahьnda igen jьjnav eşendə đur qьna jeteş hedlektər bulьvqa qaramaştan 1930 nsь jьlda kalxuzdarda uraəaj jaŋqьđ xuzalьqtarqa qaraqanda urtasa 10—15 pr. qa artьv fakьtьnda anlatьp ytərgə kərək.

4. Bьnьn hedemtəhendə kalxuzsьlarđьn tormoş şarttarь həm kalxuz xuzalьqьnьn tɵvarsьlьqь yƟte:

a) 1930 nsь jьlda avьl xuzalьqьnan kalxuz xalqьnьn hər ber jən başna kilgan daxutь, jaŋqьđ xuzalьqtarđaqь jən daxutьna qaraqanda 1,5 tapqьr artьq bulьp, bьl kalxuzsьnьn elekke jaŋqьđ jarlьqa qaraqanda daxuttьn əđ tigəndə 2 tapqьr artqanьn kyrhətə;

b) 1930 nsь jьlda kalxuzdar tarafьnan dəvlətkə hatьlqan orloq kylturalarь praduksejəhь (460 miljun bot) 1926—1927 nse jьl kulaktardьn avьldan tьş tavar sьqarьv praduksejəhь miqdarьn 3,5 tapqьr (126 miljun bot), həm huqьşqa tiklem bulʊan pamişşik xuzalьqtarь praduksejəhьnan 1, 6 tapqьr (280 miljun bot) artьp kitə.

v) Igen tavarьn dəvlətkə tapşьrьv (hatьv) kyp kalxuzdarđa qəniqatlənerlek qujьlnavьna qaramaştan, 1930 nsь jьlda kalxuzdar igen əđerlav planьn vaqьtьnda tultьrđьlar.

5. Miljunlaqan krəktejəndərđen kalxuzlaşьv julьna kerevđəre bedđen bətə avьl xuzalьqьnьn jədən yđgərtte. Əđ eşlәp sьqarьv torqan, vaq həm jaŋqьđ krəktejən xuzalьqь ulьnьn jaŋь tixnika menən qorallanqan, juqarь dərəzələ eşlәp sьqarьv birgən ere berləşterelgən kəllik-tif xuzalьqtar alalar.

6. Miljun jarlь, urta xəlle vaq krəktejən xuzalьqtarьnan ojoşqan 85 men ere kəlliktif xuzalьq 1930 nse jьlda jad 32,8 miljun giktar səstelər, şul uq vaqьtta qalqan 20 miljun jaŋqьđ krəktejən xuzalьqtarьnda bətəhe 52 miljun 800 men giktar səsələr. Bьl fakьt 85 men ere kalliktif xuzalьqtar yđđərenең qьrđarьnda 20 miljun jaŋqьđ krəktejən xuzalьqtarь səs kən səsev majđandarьnьn jartьhьnan kyəehe (62 pratsintьn) səsə alьvđarьn kyrhətə.

Pamişşiktar həm kulaktar tarafьnan xəjerselekkə qalqanqa tiklem idelgən bedđen tl, vaq krəktejən xuzalьqь ile, in ere donja avьl xuzalьqьndaqь in aldьnqь ilgə əjlənə.

7. Linin partejəhьnьn totqan səjəsətenең tormoşqa ytkərelevenen tɵp hedemtəhe şul. Şul səjəsət arqahьnda qьna bed orloqsolьqxuzalьqьndaqьtьrqon loqtansьqtьq.Şul səjəsətarqahьnda qьna bed asltqtь jendek

Bьl səjəsətte praktik rəveşta ytkərev nətizəhendə genə, 1930 nsь jьlda jađqь həm kədge sasevđe, kəlliktif səskən miljunlaqan krəktejəndər kilaptan, nazari həjlənevdərđən tygel, ə yđđərenең təzriələre menən Linindeң tyвəndə əjtkən hyđđərenең derəblegenə bşandьlar:

„VAQ XUZALЬQTARQA NUŻANAN SЬQЬVQA MƟMKINLEK JUQ. (LILIN)

rəveştə yđ jaqьna tarta alьr" tigənhyđe tulьhь menən derəblanə.

2. Xəđer inde kyp miljunlaqan jarlьlar həm urta xəllelər massahь kalxuzdьn fajđalьqьna bşanьp kalxuz julьna kergəs, ə kalxuzdьn tɵp doşmanь — kulaktar sьjnьf bulьv jaqьnan bətərelə naşlaqas—ebqa tiklem ale kalxuzqa kermәgən hər ber jarlь həm urta xəlle jaŋqьđ xuzalьq aldьna:

— Hin, 'kalxuz jaqьndamь, əllə kalxuzqa qarşьmь? tigən tɵp horav kilep bəba.

Kulakьn kalxuzqa qarьşь kerəşenə həm kalxuz tedeleşena ajaq salьvьna bulьşьvsь jaŋqьđaq jarlь həm urta xəlle eşse sьjnьfьnьn sajuzdaşь həm nigerəktə unьn tajanьsь atala almaj; ul qəmәldə kulak sajuzdaşь bula.

Fəqət eşse sьjnьfь menən bergə kalxuzdar tedergə jardam itevsc, kalxuz xərəkətenə bulьşьvsь, kulak menən kibken kerəş alьp barьvqa jardam itevse jaŋqьđaq jarlь həm urta xəllelər genə, eşse sьjnьfьnьn sajuzdaşь bulьp qala.

Səvit vlasьnьn ьsьn həm nьq tajanьsь bulьv əsən, jaŋqьđaq jarlь həm urta xəlle aldьnda ber jul kalxuzdarqa jardam itev həm hunьnan kalxuzqa kerev julьqьna bar.

Səvittər s'jьzь kalxuzdarđьn massavaj təzriələre qьđqa sruk esendə jaŋqьđaq jarlь həm urta xəllelərde kalxuzqa kyserevđen fajđalь ikənenə bşanьr həm ular kalxuz bajarqь abtьna tedeler, tip bşana.

SSSR đьn VI nsь səvittər s'jьzь kalxuz xərəkətenең eşselәren həm Səvit vlasьnьn ojoşmalarьn tyđemlek həm nьqibьq menən krəktejən massahьn kalxuzlaşьv julьna kertevqə bşandьrьv əsən jaŋqьđ xuzalьqtar arahьnda kin aŋlatьv eştere alьp barьvqa məznyr itə.

Hunqь adnalarđa kalxuzlaşьv eşenең barьşь (fivral, qinvar, aŋđarьnda həm martьn 1 nse 10 k ə n d ə r ə n d ə kalxuzdarqa 2 miljun 800 men krəktejən xuzalьqь inde) jaŋь miljunlaqan krəktejən xuzalьq tarьnьq xəđer inde kem menən barьrqa—eşse sьjnfьn həm bətə kalxuzsь krəktejəndər menən kalxuz jaqьndamь, əllə kulak menən kalxuzqa qarьşьmь? lek turahьndaqь məs'ələne xəl itev đəren kyrhətə.

V. KALXUZ TƟĐƟLƟŞƟ ALDЬNDA TORQAN BURЬSTAR

Kalxuzdarđь kinəjtev esen matirejal niged tedevse, indystrejə yьeşe 5 jьlьq planьnьn Səvittər sajuzь tarafьnan unь şlь ytəleve, 1930 nsь jalda həm 1931 nse jьldьn başьnda kalxuzlaştarьv xərəkətenең đur timpьn ytkərev, 1930 nsь jьlda kalxuz kađьrđarьn jeteşterevđə bьqa tiklem kyrelmaqən ber je tedlek, (1930 nsь jьlda eşse sьjnfь jaŋь kalxuzdarqa jardam qa 25 men qala eşsehen jebərđe, 1931 nse jьlda itke kalxuzdar yđ nəvbətendə jaŋь kalxuzdarqa jardamqa 20 men kalxuz ojoştorovsьlar jebərələr.) Bьlar bətəhelə SSSR đь kalxuzlaştьrьv burьsьn tormoşqa aşarьv məmkinlegen həm bьl burьstь 5 jьlьqtьn adaqьna xəl itergə teşeşlekte kyrhətələr.

6 nsь bətə Sajuz səvittər s'jezь jaqarьla əjtelgəndərđən sьqьp ɵs qarardь sьqara:

1— Səvittər həm Səvit urgьn darь yđđərenең eştərendə, kərək sənəqət eşe yьeşe tarmaqьnda bulьhьn, kərək avьldaqь səjəsi həm praktik eştə bulьhьn, 5 JЬLLЬQ ADAQЬNA SSSR ĐA KALXUZLAŞЬV NIGEĐENDƏ YTƏLEP BƟTƟRQƏ TEJEŞ, tigən qujьlьştan sьqьp eş itergə tejeştər.

2— Maşina-traktьr stansalarь kin tedeleşenең perense jaldaqь hedemtələre maşina—traktьr stansalarьnьn kalxuzlaşьv əsen donja la in aldьnqь jer eştəv tixnikahь nigeđen halьv menən totoş kalxuzlaşьv həm şul nigeddə kulakte sьjnaf bulьv jaqьnan bətərevđen in məhim terək punkьttarь bulьp ibəplənevdəren kyrhətələr. Xəkymət tarafьnan alqa qujьlqan maşina traktьr stansalarь tedeleşenең 5 jalьq planьn (MTS larđьn hanь 1 men 400 jedinisəga, ular đaqь traktьr parkь 1 miljun at kəsenə jetkerelə) totoş həm tulьhьnsa jaqşь taəьp həm ojonon menən 5 nse səvittər s'jezь tarafьnan qujьlqan maşina—traktьr stansalarь tedeleşe bujьnsa 5 jьlьq plan zadannjahьnьn 8 tapqьr artьq ytəleven kyrhətep, kiləsək tə maşina—traktьr stansalarьnьn yьeşendə jaŋь burьstar itep, traktьr həm jənle tartьv kəstəren quşьv julь menən 5 jьlьqtьn adaqьna (1931 nse jьlqa) maşina—traktьr stansalarь menən 70—80 miljun giktar kalxuz barьvđarьn eşlәvđe tə'min itevđə quja.

Şunьn menən bergə, SSSR đaqь avьl xuzalьqь eşselərenə at kəsenең əhemejətenə narьq birmavqa qarьşь kerəş alьp barьrqa quşa.

SSSR đьn horavьn qaplar əsen kərək bulqan handa igen, sej mal həm adьq kylturalarьn eşlәp sьqarьv eşe fəqət traktьr menən ber rəttən yk at kəstəren jer eştəv, jək jərətev əsen haqlaqanda həm jaŋqьđaqtarqa qaraqanda jaqşь fajđalanqan vaqьtta qьna məmkin bulasaq. Səvittər Şajuzь at kəsen tuđьrьv, j u q a l t ь v, kulak tə tirenең kyrneşe tip ibəplej həm Səvit vlasьnьn bətə urqьndarьna bьl kyrneş menən in qatь kerəş alьp barьrqa quşa.

3— Xəđerge yьeş osoronda kalxuz quđqalьşьnьn tɵp furmahь bulьp AVBL XUZALЬQЬ ƏRTILE hanala.

Ərtilđen ydenең prajьzvudstьva planь bulьrqa həm unda eşlәp sьqarьvđь ibəpkə alьv nьq qujьlqan bulьrqa tejeş. Bьna bьndəj artilđə krəktejən akrenlәp planlь, dejəmlәşkən xuzalьq şarttarьna ejəlәşə.

Ərtil—distələrsə miljun krəktejəndər əsen eştərđe kalliktij iptəştərsə alьp barьv həm jəmə qat xedmətenең hədəmtələren itəpkə alьvđa tɵp məktəp jaŋjəməqet dissiplinahь məktəbe avьlda satsejalizem tədeləşə məktəne bulьp hanalqan kalxuz həm satsejalizem jarьşь məktabe.

Tik jəməqət xuzalьqьnan đьn ərtil furmahь ytkərelgəndən huq kalxuz xuzalьqьnьn tixnika nigeđe kyterelgəndən hun kalxuz kađьrđarь jeteşterevđe nьq yьeş bulqandan həm kalxuzsьlarđьn kyltura dərəzələre kytərelgəndən hun qьna, onьn ebtenə krəktejən kalxuzsьlar yđđərə teləhələr həm yđđərenең eş təzriələre nigeđendə kammunaqa yьevđe kərək tapha lar qьna massavaj rəveştə kammunaqa kysev məmkin bulasaq.

4— Xəđerge vaqьtta 1 miljun 700 men naş maldь esenə al qan urtaq bətələk kətəvđaren (sul hanđa 450 men hьjarь bulqan 4 men 700 hətələk tavar firmahь həm 200 men əsə sntqa lь 4 mən 600 susqasьlьq firmahь) ojoştorqan kalxuzsьlarđan tarьşlьqьn jaqşь talьp 6— səvittər s'jьzь xəkymətkə bьndəj kalxuzdarqa əqsa həm ojoştorov jardamь saralarьn kinəjtergə təqdim itə.

S'jьz malsьlьq safxuzdarьn ojoştorov menən ber rəttən yk, malsьlьq kalxuzdarь tedevđe maisьlьq prəblimahьn qьđqa ber vaqьt (1—2 jьl) esendə xəl itevđe tɵp jul itep qərıj. Həm xəkymətien 1931 nse jьlda ođaq sruklь kriditter 115 miljun hum asignavanejə birev menən həlse lək kalxuz yđəge ojoştorov həm 31— jьlda ođaq kridit aqsahьnan uqь 13 miljun hum aqsa birev menən SUSQASЬLЬQ KALXUZ yđəgen ojoştorov turahьndaqь qararьn urьnlь tip tasa.

5. Kalxuzilьn dəvlət həm kapratif xuzalьq ojoşmalarь menən xuzalьq menəsəbətendəge tep furmalarьnan berehe bulьp, kantraktatsejə dugьvьrđarь tora. Kantraktatsejə turahьndaqь dugьvьr ike jaqlь burьstь, jaqni xəkymətten kalxuzqa jardamь qьna tygel, bəlki tavar produksejəhьn dəvlətkə tapşьrьv turahьnda kalxuzdar ebtenələ burьs jekməj. S'jьz kantraktatsejə turahьndaqь dugьvьrđь kalxuzđьn prajьzvudstьva planьn ytəvđen ajьrılmaj torqan ber eləşe itep qaraj həm bətə kalxuzsьlar həm kalxuzdarqa kantaktatsejə dugьvrьn yivaqьtьnda, həm yđ irektare menən ytəvđe tə'min itergə təqdim itə.

6. KALXUZ KAĐЬRĐARЬ jeteşierev həm ularđь əđerləvgə ajьrьm rəveştə iqtibar itergə tejeş. Şunьn menən bergə, s'jьz kalxuzđarьn prajьzvudstьva tarmaqtarьnda təzriəale jetəkse kađьrđar (brigadir, naььv eşen alьp barьvsь, starşь malsьlar, starşь traktьrsь, ibəp eşen jərətəvse həm başqalar) jeteşterevđe həm ularđьn yđđare eşlәgən tarmaqta belemdəren kytərevđe naş burьs itep hanaj.

Bьl kađьrđarđь jeteşterev əsen praktik eştə dərəblangən mitьd—ibke kalxuzdarđan təzriəle kalxuzsьlarđь janь kalxuzdarqa jardamqa jenərev həm janь kalxuzdarđьn kađьrđarьn jaqşь, ibke kalxuzdarđa əjtətev mitьdь—memkin tiklem kin rəveştə qullanьrqa tejeş.

7 Kalxuzdarđa xedmətte jaqşь ojoştorov həm jer eşlәvđe mixanikлaştьrьv, naşqa tarmaqtarqa (sənəqət, jul tədələşə) sitkə eşkə kitevđe kəsəjtergə tejeş. Qьđьv timp menən kinə jə bərqun sənəqət eşen, eşse kesənen jeteşmavenen đurlьqьn ibəpkə alьp, 6—Bələ Sajuz Səviltər s'jezь bətə kalxuzdarqa eşselərđe sənəqətkə eşkə kitevđərenə unajlьđđiamavqьna tygel, eşkə jenərergə jardam itevđe jəkmətə.

Đəvamь 3 nse bittə

— „SƏVIT VLASNЬNЬ ЬSЬN HƏM NЬQ TAJANЬSЬ BULЬV ƟSƟN JARLЬ HƏM URTA ƏXLLE JANQЬĐAQ ALDЬNDA BER JUL—KALXUZDARQA JARĐAM ITEV, HUNЬNAN KALXUZDARQA INEV JULЬQЬNA BAR"
(VI nsь səvittər s'jьzь hyđe)

II. kalxuz tedevse krəbtetejandərgə səvit đəvlətenең jardamь.

Səvit vlasь Linin eđenən barьp, kalxuzdarqa jardamđь jьldan-jьl arttьra bara. Səvit vlasь başlьsa kalxuzdarqa jardam kyrhətə. Sənkl fəqət şu đaj jardam genə jarlь həm urta xəllega jarlьlьqtan h ə m talanьvđan s ь q ь r q ə, şulaj uq kulak eskənjahenən həm iedlevđən bətənlәjgə qotolorqa berđən ber həm ьsьn jardam bulala.

SSSR đa indyste rejəlәşev pla, nьnьn unьşlь ytəleve həm 5 jьlьqtьn berense ike jьlьnь aldьləngən zadanejənьn arttьrьp ytəleve arqahьnda, Səvit vlasь 1930 nsь jьlqa qaraqanda, 1931 nsь jьlda kalxuzdarqa ydenең jardamьn nьq qьna arttьrđь:

1) Avьl xuzalьqьna (10 at kesle traktьrqa əjləndergəndə) 120 meң traktьr jebərə;

2) Jəşəp kilgəndərenən başqa 1 meң 400 jaŋь maşina—traktьr stansalarь ojoştora;

3) Avьl xuzalьqь həm kalxuz đarđь avьl xuzalьqь maşinalarь menən tə'min itevđe ikelətə arttьra (ytkən jьldaqь 400 miljun humlьq urьnьna bьjьl 768-miljun humlьq maşina jebərelə) ajьrьm alqanda bьjьldan başlap avьl xuzalьqьna 7 men jək taşьvsь həm jenel aftamatidər jebərelə;

4) Avьl xuzalьqьna 24 miljun sintnir (145 miljun bot) aşlama həm 40 miljun humlьq avьl xuzalьqь qortqostarь menən kerəş nəmələre jebərə;

5) Kalxuzdarqa 21miljun sintnir (126 miljun bot) jaqşьrtьlqan həm surtlь orloqtar jebərə;

6) Kalxuzdarqa həm maşina traktьr stansalarьna bydʒət həm ođaq sruklь kriditter bujьnsa 1 miljart 50 miljun hum, bьnan başqa, yđđərenең igenselek praduksejəlarьn kantraktavajt ti kən səsevđərgə avanьs tərtibendə 350 miljun hum aqsa jebərə.

III. kalxuzmь, əllə jaŋqьđ xuzalьqmь?

Đur jenevđər menən barqan kalxuz xərəkəte Səvittər sajuzьndaqь sьjnfi kestər menəsəbəten bətə xəl itkes rəveştə yđgərtə.

1. Totoş kalxuzlaşьvđь kinəjtev nigeđendə Səvit vlasь kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan bətərev səjəsətenə kyste həm bьl səjəsətte hunqь jьl esendə unьştar menən tormoşqa ytkərə.

Kalxuzqa inevse urta xəlle, kalxuzsьlar menən berlektə (elekke batrak həm jarlь menən bergə) Səvit vlasьnьn avьldaqь ьsьn həm nьqlь tajanьsьna əjlənə.

Bьna oşonon menən, eşse sьjnьlьnьn krəktejən menən bulqan elemtəhe bik nьqьj. Eşse krəktejən vlasьnьn fundamintь kinəjə—unьn esən negendən başlap avьldaqь kalxuzsь krəktejəndər tep həm baş təjanьs bulьp qalalar.

LININDEN: „Əgərđə krəktejəndərgə jerđe jəməqətselek, kəlliktif, şirkət, ərtil menən eşlәvđen artьqlьqьn eştə kyrhətə alhaq qьna, şul xəldə genə şirkət, ərtil xuzalьqь bulьşlьqь menən krəktejəndərgə jardam itə alhaq qьna tik şul vaqьtta qьna dəvlət vlasьn qulьna totqan eşse sьjnfь krəktejangə yđ julьnьn dərəblegen ьsьnlap kyrhəter, kyp miljunlь krəktejən massahьn nьqlap həm ьsьn kinlektəren tulьhьnsa fajđalanьvđan alьb toralar əle.

1930 nsь jьl kalxuzdar eşendə tep həm iq zararlь jeteşhedlektər bulьp, BERĐƏN: kalxuz kilteren kalxuzsьnьn xedmət hanьna həm xedmətten sьjfatьna qarap aylmaj, jən başna aylevgə kyp vaqьt kulaktar həm kalxuz eşen ədevgə mataşqan başqa kalxuz doşmandarь tarafьnan qotqo alьp barьla.

Bьndaj keşe ibəenə qemer itevđe jaratьvsьlarqa in kibken atpur birergə, bətənlaj kalxuz dan sьqarьvqa tiklem jetkerergə kərək.

Kalxuz daxutьn kem kypme həm jaqşь eşlaj ul kyp ala, kem eşləmaj ul ber nejđə ala

— „KULAKTЬN KALXUZQA QARЬŞЬ KƟRƏŞENƏ HƏM KALXUZ TƟĐƟLƟŞƟNƏ AJAQ HALЬVЬNA BULЬŞЬVSЬ JARLЬ HƏM URTA XƏLLE JANQЬĐAQ EŞSE SЬJNЬFЬNЬN SAJUZDAŞЬ HƏM BIGERƏKTƏ, UNЬN TAJANЬSЬ ATALA ALMAJ—UL QƏMƏLDƏ KULAK SAJUZDAŞЬ".
(VI nsь səvittər s'jьzь hyđe)

IV. KALXUZDAR EŞENDƏ TƟP. JETEŞHEĐLEKTƏR.

1930 nsь jьl kalxuzdarqa ingən miljunlaqan krəktejən xuzalьqtarь, 1930 nsь jьl beren se nalşeviktar jađьnda uq jaŋqьđaqtarqa saqьştьrqanda eş ramlьlьqьn həm maşina—qoraldardan fajđalanьvđь nьq qьna kytərə aldьlar.

Şunьn menən bergə ular kalxuzdar eşendə məhim jeteşhedlektər bulьv arqahьnda, ere kəlliktif xuzalьqtarđa bula torqan, eşte jeqelәjtev menən jənəşə yk, eş ьrmlьlьqьn kytərev memalmaj—tərtibendə aylev -bətə kalxuzsьlar həm kalxuzdar əsen zakun itep alьnьrqa tejeş.

Bьna şuqa tura kilterep, tɵp avьl xuzalьqь esterendə (hərev, səsev, utav, jьjnav həm huqьv kevek eştərđə) xedmət kəne menən narьqlanqan sdilni eş, massavaj rəveştə jəjelergə tejeş.

Fəqət şul saqta qьna kalxuz đarđa xedmət dissiplinəhe nьqьr qa həm eş jaqşь ojoştorolorqa memkin.

II. kalxuz tedevse krəbtetejandərgə səvit đəvlətenең jardamь.

Səvit vlasь Linin eđenən barьp, kalxuzdarqa jardamđь jьldan-jьl arttьra bara. Səvit vlasь başlьsa kalxuzdarqa jardam kyrhətə. Sənkl fəqət şu đaj jardam genə jarlь həm urta xəllega jarlьlьqtan h ə m talanьvđan s ь q ь r q ə, şulaj uq kulak eskənjahenən həm iedlevđən bətənlәjgə qotolorqa berđən ber həm ьsьn jardam bulala.

SSSR đa indyste rejəlәşev pla, nьnьn unьşlь ytəleve həm 5 jьlьqtьn berense ike jьlьnь aldьləngən zadanejənьn arttьrьp ytəleve arqahьnda, Səvit vlasь 1930 nsь jьlqa qaraqanda, 1931 nsь jьlda kalxuzdarqa ydenең jardamьn nьq qьna arttьrđь:

1) Avьl xuzalьqьna (10 at kesle traktьrqa əjləndergəndə) 120 meң traktьr jebərə;

2) Jəşəp kilgəndərenən başqa 1 meң 400 jaŋь maşina—traktьr stansalarь ojoştora;

3) Avьl xuzalьqь həm kalxuz đarđь avьl xuzalьqь maşinalarь menən tə'min itevđe ikelətə arttьra (ytkən jьldaqь 400 miljun humlьq urьnьna bьjьl 768-miljun humlьq maşina jebərelə) ajьrьm alqanda bьjьldan başlap avьl xuzalьqьna 7 men jək taşьvsь həm jenel aftamatidər jebərelə;

4) Avьl xuzalьqьna 24 miljun sintnir (145 miljun bot) aşlama həm 40 miljun humlьq avьl xuzalьqь qortqostarь menən kerəş nəmələre jebərə;

5) Kalxuzdarqa 21miljun sintnir (126 miljun bot) jaqşьrtьlqan həm surtlь orloqtar jebərə;

6) Kalxuzdarqa həm maşina traktьr stansalarьna bydʒət həm ođaq sruklь kriditter bujьnsa 1 miljart 50 miljun hum, bьnan başqa, yđđərenең igenselek praduksejəlarьn kantraktavajt ti kən səsevđərgə avanьs tərtibendə 350 miljun hum aqsa jebərə.

III. kalxuzmь, əllə jaŋqьđ xuzalьqmь?

Đur jenevđər menən barqan kalxuz xərəkəte Səvittər sajuzьndaqь sьjnfi kestər menəsəbəten bətə xəl itkes rəveştə yđgərtə.

1. Totoş kalxuzlaşьvđь kinəjtev nigeđendə Səvit vlasь kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan bətərev səjəsətenə kyste həm bьl səjəsətte hunqь jьl esendə unьştar menən tormoşqa ytkərə.

Bьna oşonon menən, eşse sьjnьlьnьn krəktejən menən bulqan elemtəhe bik nьqьj. Eşse krəktejən vlasьnьn fundamintь kinəjə—unьn esən negendən başlap avьldaqь kalxuzsь krəktejəndər tep həm baş təjanьs bulьp qalalar.

LININDEN: „Əgərđə krəktejəndərgə jerđe jəməqətselek, kəlliktif, şirkət, ərtil menən eşlәvđen artьqlьqьn eştə kyrhətə alhaq qьna, şul xəldə genə şirkət, ərtil xuzalьqь bulьşlьqь menən krəktejəndərgə jardam itə alhaq qьna tik şul vaqьtta qьna dəvlət vlasьn qulьna totqan eşse sьjnfь krəktejangə yđ julьnьn dərəblegen ьsьnlap kyrhəter, kyp miljunlь krəktejən massahьn nьqlap həm ьsьn kinlektəren tulьhьnsa fajđalanьvđan alьb toralar əle.

1930 nsь jьl kalxuzdar eşendə tep həm iq zararlь jeteşhedlektər bulьp, BERĐƏN: kalxuz kilteren kalxuzsьnьn xedmət hanьna həm xedmətten sьjfatьna qarap aylmaj, jən başna aylevgə kyp vaqьt kulaktar həm kalxuz eşen ədevgə mataşqan başqa kalxuz doşmandarь tarafьnan qotqo alьp barьla.

Bьndaj keşe ibəenə qemer itevđe jaratьvsьlarqa in kibken atpur birergə, bətənlaj kalxuz dan sьqarьvqa tiklem jetkerergə kərək.

Kalxuz daxutьn kem kypme həm jaqşь eşlaj ul kyp ala, kem eşləmaj ul ber nejđə ala

— „KULAKTЬN KALXUZQA QARЬŞЬ KƟRƏŞENƏ HƏM KALXUZ TƟĐƟLƟŞƟNƏ AJAQ HALЬVЬNA BULЬŞЬVSЬ JARLЬ HƏM URTA XƏLLE JANQЬĐAQ EŞSE SЬJNЬFЬNЬN SAJUZDAŞЬ HƏM BIGERƏKTƏ, UNЬN TAJANЬSЬ ATALA ALMAJ—UL QƏMƏLDƏ KULAK SAJUZDAŞЬ".
(VI nsь səvittər s'jьzь hyđe)

Şulaj itep, kalxuzda xedmətte dərəb ojoştorov şundaj burьs bulьp tora ki, kalxuzdьn daxutь artьvь həm kiləsəkte nьqьvь bьl məs'ələnen unьşlь xəl itelevenə bəjlangən.

Xedmətte dərəb ojoştorovđa, sdilnəj eşte kinəjtev həm xedmətkə qarap daxut aylevđə kalxuzsьlarqa jardəmlaşьv—jer həm kalxuz ərgьndarьnьn məhim burьstarьnan hanala.

2. Kalxuzdar eşendə siktan tьş məhim IKENSE JETEŞHEĐLEK—unьş jьjnavđь nasat ojoştorov bulđь (əigerəktə mnьq, jeten həm kyp kenə rajundarđa orloq kylturalarь). Şunьn netiəəhendə kalxuzdarđa đьrьv, j u q a l t ь v, kulak tə tirenең kyrneşe tip ibəplej həm Səvit vlasьnьn bətə urqьndarьna bьl kyrneş menən in qatь kerəş alьp barьrqa quşa.

3— Xəđerge yьeş osoronda kalxuz quđqalьşьnьn tep furmahь bulьp AVBL XUZALЬQЬ ƏRTILE hanala.

Ərtilđen ydenең prajьzvudstьva planь bulьrqa həm unda eşlәp sьqarьvđь ibəpkə alьv nьq qujьlqan bulьrqa tejeş. Bьna bьndəj artilđə krəktejən akrenlәp planlь, dejəmlәşkən xuzalьq şarttarьna ejəlәşə.

Ərtil—distələrsə miljun krəktejəndər əsen eştərđe kalliktij iptəştərsə alьp barьv həm jəmə qat xedmətenең hədəmtələren

— „KALXUZ DAXUTЬN, KEM KYP HƏM JAQŞЬ EŞLƏJ—UL KYP ALA KEM EŞLƏMƏJ UL BER NEJĐƏ ALMAJ—TƏRTIBENDƏ BYLEV BƟTƏ KALXUZSЬLAR HƏM KALXUZDAR ƟSƟN ZAKUN ITEP ALЬNRQA TEJEŞ"
(VI nsь s'jz qararьnan)

Zigazь-Kamarav kambinatьn Ural kyzbasqa bəjləv

IŞEMBAJ NIFET EĐƏRLƏVEN KƏSƏJTEV,

BAŞQORTOSTANDAQЧЬ BƟTƏ TƏBIQI BAJLЬQTARDЬ TULЬ FAJDALANЬV

TRANSPLRT MƏS'ƏLƏHEN JETEĐ XƏL ITEV BƟGƏNGƏ KƏNDƏŊ BAJAVAJ PRAGRAMMALARЬ.

TƏDƏVDE VAQTЬNDA HƏM VAQЬ TЬNAN

ELEK BƟTƏRƏRQƏ!

VKP(b) nьn Başqortostan Ölkə Komitəte, partejə, səvit, praisajuz ham jəməqət ojoşmalarьna, notə eşse həm inzinir—tixniklərgə, ikense jul halьna torqan tenəktərdəge notə esse həm kraktejandəgə xət menən merəzəqət itte.

Bьl xatta əjtelə:

Ydenen sənəqəten ham avьl [illegible] jaŋь nigedgə qorov [illegible] bar'vsь Başqortostan [illegible] sarattьnda, xəderge kendə nulqan timer juldardьn jeteşməve *alь jьllьq* plan zadan jaŋьn *tormoşqa, ytkərevgə* dur qomasvlaq *itələr. Başqortostan* esenən *ədqan timer* juldar, *Başqortostandьn xalq xuzalьqь nan* genə tygel, notə tleşedə'eŋ [illegible] xuzalьqь əsən də mik əlkən prondь totalar.

Kənsьqьşqa laşan ikense juldь ytkərev nedden jəmhyrejat esenən udasaq tarmaqtьn jek jə e əş eşen kesəjtevdəge mehim mes'ələne xəl ithə, şunьq menən nergə, „Ural—Kyzbass kev k jaŋь, kəslə kymer *mital nazaль*" menən bəjləneşte kesəjtev kevek mehim ner məs'ələne xəl itə.

Bьna şunьn esendə, partejə ham xəkymət, naşlanqan ikense juldь yd vaqьtьnda tamam itergə dur iqtibar nirə.

Ikense juldь halьv eşe 1931 nse jьldan 1 nse ejjytenə hər xəldə notərqə teşeş.

ƟLKƏ KƏMITƏT, DƏVLƏKƏN, PREJUT, ŞIŞMƏ, MEJƏKƏ, TUJMAZЬ HƏM BAQALЬ TƏBƏKTƏRENEN PARTEJƏ OJOŞMALARЬN. TƏĐƏLƏŞ TIRƏHENƏ YD TƏBƏKTƏREN DƏGE KIN EŞSƏN XALQ JALPЬIЬ ARAHЬNDA JƏMƏQƏT FIKEREN MABILIZAVAJT ITERGƏ. HƏM ŞUNЬN MENƏN TƏĐƏLEŞKƏ bSЬN JARĐAM OJOSTOROQJA, TƏĐƏLƏŞTƏ BULQAN QЬJЬNLЬQ HƏM JETEŞHEĐLEKTƏRDE BƟTƏRƏV KƏRƏŞENƏ SAQЬRA.

ƟLKƏ KƏMITƏT, PARTEJƏ OJOŞMALARЬNЬN JETƏKSELEGE AŁЬTЬNDA JƏMHYREJƏTEBEĐĐEN BƟTƏ SRIDSTЬVA HƏM EŞSƏNDƏR KƏSƏN MABILIZAVAJT ITEV NIGEDENDƏ, BAŞQORTOSTAN E'ƏNDƏ IKENSE JULDЬ HALЬV EŞE YD VAQЬTЬNDA TAMAM BULASAQЧЬNA NЬQLЬ bŞANЬS BELDERƏ.

BAŞQORTOSTAN SƏNƏQJƏTTAR MAQTARЬN

URAL—KYZBAS PRABLIMAHЬNA BƏJLƏP, XƏL ITERGƏ KƏRƏK.

Ural—Kyzbas kambinatь praalimahьn xəl itev turahьnda partejanьn XVI s'jezьla yđenen qararьn sьqarьp qaldarđь. Kyzbas bajlьqь 400 miljart tunnalar menən hanalьp, Danbas, Qaraqandь Ural bajlьqtarьnьq bətəhenə qaraqandala 7 tapqьr artьq ham juqarь sьjfatlь kymerđən hanala.

Xəđerge kendə Uralda 12 miljon tunnalьq timer rudahь bajrьqь asьlьp, bətə asьlqan bajlьqtardьn 35 pr. tь rudanan tora. Şunьn ətbtenə Başqortostanda ham Xəlil də (Urta vulga) 300—400 miljun tunnalьq ruda bajlьqtarь zapasь hanala.

Ural—Kyzbas praalimahь tigəneneđ—Uraldьn ruda bajlьqtarь menən Kuzbas kymeren bəjləp qara mitallurgeja sənəqətən xəl itev tigən hyđ. Elek bedden Başqortostan ilen „Ural—kyzbas kambinatьna inməj" tip həjlajđər ine. SSSR gusplan prajьktında Başqortostan, Ural əlkəhe Kənsatьş, Seaer, Qađaqьstan jemhyrejəttərenə inderelgən.

SSSR, VSNX yđenen qararьnda—Ural—Kyzbas praalimahьna jekmətelgən məs'ələlərđe biş jьllьq plan bujьnsa 31 nse jьldьn qinvar ađaqьna xəl itelep bətergə, notə narkamattarqa bojoroq birđe. Bedđen Başqortostan xəkymətə Ural—Kuzbas kambinatьn xəl itev məs'ələhenə avqьs ajьnda uq totonop, Başqortostan xuzalьqьnьn yđev pirispiktivalьn bildələvđə kərək bulqan matirejaldar əderlone. Məsələn: Bilarət zavьtь jьlqa 20 meq tunna juqarь sьjfatlь sujьn nirergə teşeş. Qipramis bьl handь 70 meq tunnaqa kəmetə ine, bed bьl handь „tulь kəjənsə ytkərergə tejeş„ tip qujaьđ. Sənki bed injarđə aqas ximeja zavьttarь halьv menən bəjlap sujьndьn xaqьn oshodlatьv juls aşa bьl məs'ələne xəl itəbed. Jegəze, Kamaruvskej taş kymer, ruda bajlьqtarь kyp han taşkli itə, əqərđə bed bьl taş kymeren tulь fajđalanhaq, sujьn əđerlav praalimahьn xəl itəbed.

Jegeze, Kamaruva rudahь in juqarь sьjfatlь bulьp' 5 jьllьq plan bujьnsa 53 meq tunna nilđalan'ən bulha, Pratissьr Svitarskej yđenen qartzahьnda „70 meq tunna bulьr„ tip itbat itə, əgərđə nьqlap tikşergəndə bьl han taqьla artasaq ham Bakalь zavьtь rudahьna qaraqanda 2 eleş artьq ruda zapasь bajlьqь bulasaq.

tej. Başqortostanda qara mitallurgejə zavьtь halьv əsən dur məmkinlektər bar. Qara mitallurgejə sənaqətən xəl itevđə kymer bajlьqьn tulь rəveştə fajđalanьrqa kərək, bedgə Qađaqьstandan Qaraqađь kymer kilergə tejeş ə bed xəđerge bьl kymerđe kyznstan alьrqa kərək.

Giganttardь haldьrьv turahьn da Injarđə jə Ötələ bulьrqa tejeş. tigən tərlə qaraş nar. Vastuk stal ilkere bujьnsa bьl giganttar đь haldьrьv eşenə 31 nse jьldan uq əđerlek başlarqa ham bьl tarelarđь kyrev kyđ unьnđa to tola. Xəkymət bьl urandarđa vagundar eşlav zavьtь halьv ham zatundarđa praxutia eşlav zavьttarьn haldьrьv məs'ələhen qaraj.

Başqortostan ilendə ximeja nəqəten alqa jeətevgə dur məmkinlektər bar. Mətələn: STƏRLE RAJUNЬNDA GIPS BAJLЬQЧЬ BAR. Bьl gipstan sinaj kislata jahap unьq qomonan simint zavьtь qororqa kərək. STƏRLE, BƏLƏBƏJ ARAHЬNDA BAQЬRLЬ QOM TOQOMO BAJLЬQЧЬ BAR. Oşə bajlьqtь sirnaj kislata jarđamь menən eşlətergə kərək bulasaq. BЬL BAJLЬQTARĐЬ KƏRƏK URЬNDARQA TAŞЬP JETKEREV ƟSƏN BEĐQƏ ЬRЬMBUR—ƟFƏ TIMER JULЬN HAL—DЬRЬVĐЬ QЬĐЬVLATЬRQJA BAJMAQ, USALЬ RAJUNDARЬNDA JALTЬRAVЬQLЬ MITAL SƏNƏQJƏTEN ALQA JE—BƏRERGƏ KƏRƏK.

INEJƏRĐƏ AQJAS XIMEJƏ ZAVЬTЬ HALЬNA. Ulьnka bujəndaqь aqas bajlьqtarь tulь fajdalanьvđa Cirnikufqa kəmetnatь xeđmət itəsək. RSFSR Sav narkumь qararь bujьnsa CIRNI KUFQA KAMBINATЬ 33 NSE JЬLQA TIKLEM HALЬNЬP BƟTƏP EŞKƏ BAŞLARQJA TEJEŞ.

Tədev matirejaldarь ədərlav esən har tərlə zavьt—faunktar halьvđa Başqortostan xəkymətə aik aşьqьs xəl itevđe alqa qujа.

Jul eştəre xalьq kamisarłьqь qararь bujьnsa magnit Ötə timer julь 32 nse jьldan uq halьna naşlarqa teşeş. Ə xəkymət „bьl julđь haldьra naşlavđь bujьldan uq qađvlata teşergə" tej. Sənki Başqortostan ilendə giganttar halьv, Maganitagurski bajlьqь na aik nьq bəjlangən. Iknsche Magnitagarski, Bajmaq, Harь, arahьnan totaştьra torqan timer jul tarmaqь. Jaltьravəqlь mital sənəqətenuprəalimahьn xəl itev həm uətə tədeləş eştəre timer juldarqa aik nьq bəjlangən. Şunьn esendə Ötə—brьmeur timer julьn haldьrьvđь 5 jьllьq planqa inderebed.

Başqortostanda giganttar tədeləşe sittən mal inderevgə həm sьqarьvqa aik nьq bəjlangən. Şuqala Vulga paraxuttarьn Ötəgə tiklem jetkerergə teşeşed. Xəkymət bьl turala saralar kyrə. Başqortotosandaqь jьlqalardьn uətə sajuz esən əhemejətə dur. Bunьn esən hьv juldarьna platinalar qorov, qьvqьndur julьn tədəv, gidьra stansalar haldьrьvqa palan prajьktь tədeləp jata.

Ural—Kyzbas kambinatь praalimahьn xəl itev, Başqortosian ilendə giganttar haldьrьv eşe kadьrdar məs'ələhenə kyp hanalqan eşse quldar məs'ələhenə bajlənə. Şulaj uq bьqa tiklem jəşəp kilgən zavьttardь tədətevdər nara, ular yđdərə genə allə nisə meq eşelər horaj. Mətələn: janqьđ Bilarət zavьtьnda qьna aqas xuzalьqtarь menən nergə aiqanda 27 meq eşse kərək. Ə qalqan jaŋь halьna torqan giganttardь ytəp sьqьv, bьl eşkə xađьrdar tuplav julь menən genə tə'min itelesək.

Kambinat 1936 nsь jьlđa 16-17 miljun tunna sujьn nirergə teşeş. Ə bьl sujьnđь han jaqьnan Franseja ham Angelejə sənəqətenen ikehenen eşlap sьqarqan praduksejahьnan juqarь bulasaq. Bьl gigant mital kambinatь yьeşenə xuzalьqьnđđьn naşqa tarmaqtarьla kes, jul ximeja ham naşqalar nьq bəjlangəndər.

Bьl tarmaqtarđь alqa jebərev ulardьq yьeşen Ural—Kazbas kambinatьnaəjlangəndə,ham şul jul menən eş itkəndə Ural-Kyzbas kambinatьn alqa jebərev unьn yьeşen tə'min itevđə partejanьn XVI nsь s'jezь tarafьnan, alqa qujьlqan məhim məsələne tid, aik tid arala xəl itergə məmkinlek tьvasaq.

BAŞQORT, TATAR TELENDƏ ƏDƏBEJƏT JUQ.

Maqar rajunь Maqar avьlьnda mədəni kəstər kyp kenə bulьvqa qaramaqtan naşqort, tatar adəbejəte şulaj uq zurnaldar ai aldьrьla. Mrbal əsen genə kerepxana, uqьv ejən alьp qarahaq unda bulqan kitaptar irke, xəđerge tormoşqa jaraqlь kitaptar juq. Bulqan tikleme lə xalьqtь his qənigətlənderməj. Maqarđa 500 gə jaqьn uqьvsь bulha lə uqьvsьlarqa jaraqlь kitaptar juq.

SƏJET MAQARSKEJ.

Ikspliditseja əsen kilgən keşe lər, şul tiklem qьvanalar, şunda uq jьjьlьş jahap işembaj xalqьna həjlədər.

— Bətə donjala dan alqan Aminka nifeten də la 6 nan 8 pr. qa tiklem genə ninzin bula torqajnь Ə, şulaj uq bətə donjala dan alqan Baku nifetendə lə 7 nən alьp 9 pr. qa tiklem genə ninzin bar. Timək.. şul kendən alьp nifet vьjşkьlarьn bətəhen oşo işembaj avьlьnda berehen Kybəpqolda halьrqa bulьndь.

Juqarь indysterejəgə ejə bulqan Baku esselare lə kildelər. Kyuehe kammunistar, bororqo partizandar, ular bulaj tejđər:

— Bed Bakuđь yđenen jer abtьndaqь nifete bajlьqtarьn birergə məzbyr ittek. xəđer başqort nifete əsən kəraşəsakbed.

Ham başqort đьrđarьnda bьqa tiklem eşetelməgən jaŋь isemdər:

— Nifet, viška, boravlavstanuktarь... jaŋqьranьlar.

Lakin şanda uq Səvit ilenə doşman tvvьştarda işeteldelər:

— „Ber tərle lə nifet juq, buşqa qьna aqsa tygələr" iptəş Xadejef undaj kulak agitatsejalarьna qarшş qatь altpur nirde:

— Boravlap bətməjensə torop ner kendə „nifet juq" tip tə, ner tiptə ajtə almaj. Nifette edləgandə balşeviktarsa totanaqlьlьq, batьrlьq kərək. Balar bətəbe lə bedđen kəlliktiltə nar. Bed nifetde tabьrnьđ, tine.

Kulak qotqohona—bojorakratьlьq quşьla. Nəmə ədərlangəngə tik vьjşkalarđь ultьrtьrqa qьna kərək ine. Şul vaqьt „Juz—Ural—lis" aqas jenarməj; „Baş sajuz" Baku esselarena kartuf menən arьşь onoquna jebarə. Ojoşmalardьn qatьşьvь menən xəl itela.

IŞEMBAJ NIFETENEN KILƏSƏQE NƏMƏ KƏTƏ

Işembaj fantandarь asьlьv menən yk təvlə nifette Aq—idel jьlqьnь bujьnan aqьdьrqa məmkin, Tabьnqa tiklem nifet kanavdarь ytkərelasək, unan niket naktarqa tejelep Ötə gə, Qazanqa, Astrxanqa ham başqa ildargə başqort nifete odatьlasaq.

Unan ham inde timer juls halьrqa başlanasaq.

Bedđen Zigazь—Kamaruvskl gigantьna jaqьv matirjaldarь ydeneddeke bulasaq.

—Nifet oşo jьldьn ađaqьnda atьlьp sьqar „tejđər. Baku esselare, nьq bşanalar. Timək 1931 nse jьlda xəđerge işembaj, Kybəpqol avьldarь urьndamenenərləgan eşselər menən elkən qalalar bulasaq.

Bьl xejal tygel, tormoşqa atqarьrlьq rejal pragramma.

K. QLUŞKUF.

Işembaj fantanь atьlasaq

„BAŞQORTOSTAN" QARA ALTЬNЬ.

Təvlə anikdut hьmaq ner ike hyđ. Pitrav rajunь partejə kəmitətenə. Bakuđan 8 keşe kilələrđə rajkum sikritarьna:

—Bьna heđgə lə nifet təsьp nirergə jer noravlarqa kildek tejđər.

Praktik həm sikritar ьlarqa mes'ələne qanьrqьnь menən qaja:

—Nifet, ləkin hed unь nəmə menən taşьmaqsь bulahьqьđ. Miskələr menən tejer inek mis ka ənləjđa jeteşməj. Hed nifette Ötəqə, Stərle—tamaqqa odatьrhьqьđ ə, „Pitravskiqa ner nəmələ qaldьrmaj torqanbьqьđđьr, inde, tej.

Ber qatlь sikritar nifetten nəmə ikenen aelmaj ner genə dur fantan atьlla la, uqa mendərsə sistimalar, timer jul ytkərev, nifet kanavdarь kərək bulasaq.

Işembaj nifet razvitkahenen aaşlaqь Bakuđan kilgən Xədeljf iptəş rajkum sikritarьna ajjet turahьnda asьqlap həjlap eirə.

* * *

Ydenen esendə hənhьđ kyp bajlьqtarьn jəşergən Başqortostanđьn bajlьqьn asьv, unь sьqarьv—bьna teşlek Uraldь ham bətə başqortostandь şəvlatqan məs'ələ oşo ine.

Hanhьđ kyp nifet sьqanaqtarь qəjdalьr oşon'a, Stərle—Tamaq ergahendə bulьrqa tejeş. Bьqa təplə ujdar, fən ikspiditsejalare nьq ışandьlar. Edlevdər haman davam itte.

Əllə nindəj tanьş tygel qoral dar menən jer noravlavss, kydlek kigən keşələr ergəhendə tirə jaq avьldardan jьjьlqan xalq əjelep tora. Ular arahьnan kemder jer noravlasь ikspiditerđərdən kuləp:

Nisə jьldan sirle inde tanav menən jer soqojdar—tej.

Ikense ner qait taqь la ətlap:

—Ənə bedđen Işemnajda, Qobaqqol avьlьnda xalq his ner aparatьhьđ, nejhed nifet taşəjđər, kynək menən sumьrьp alalar, sunь jaqalar, tej.

Lakin bьl qarttьn—Işembaj „kalumьahьnьn" familejahe xəđer nereneđđen đə itbendə qalmaqan. Ə unь la sit nifet tasьp nirevse Baku jegettare menən ner qatardan xermətlagən bulьr inek!

* * *

Aq idel jьlqьhь bujь Bilski utarь ergehendə ikspiditseja naj qьna qatlamqa osonarь.

Qait „Kalumьa" qulьna jerđəge kəbte alьp, bunьşta jenep sьqqam natьrdarsa qьha. Unьn qulьnda nifet jaqьlap qala. Nifetten sraqan urьnь taala.

Bьl jerđe noravlaj naşlajđar Ber nisə kendən han, noravlav đьn qazap matur bedemtələre lə kyrenə naşlaj. Işemnaj nifetendə 16 pr. ninzin narlьqь nelenə ikspiditseja əsen kilgən keşe lər, şul tiklem qьvanalar, şunda uq jьjьlьş jahap Işembaj xalqьna həjlədər.

— Bətə donjala dan alqan Aminka nifeten də la 6 nan 8 pr. qa tiklem genə ninzin bula torqajnь Ə, şulaj uq bətə donjala dan alqan Baku nifetendə lə 7 nən alьp 9 pr. qa tiklem genə ninzin bar. Timək.. şul kendən alьp nifet vьjşkьlarьn bətəhen oşo Işembaj avьlьnda berehen Kybəpqolda halьrqa bulьndь.

Juqarь indysterejəgə ejə bulqan Baku esselare lə kildelər. Kyuehe kammunistar, bororqo partizandar, ular bulaj tejđər:

— Bed Bakuđь yđenen jer abtьndaqь nifete bajlьqtarьn birergə məzbyr ittek. xəđer başqort nifete əsən kəraşəsakbed.

Ham başqort đьrđarьnda bьqa tiklem eşetelməgən jaŋь isemdər:

— Nifet, viška, boravlavstanuktarь... jaŋqьranьlar.

Lakin şanda uq Səvit ilenə doşman tvvьştarda işeteldelər:

— „Ber tərle lə nifet juq, buşqa qьna aqsa tygələr" iptəş Xadejef undaj kulak agitatsejalarьna qarшş qatь altpur nirde:

— Boravlap bətməjensə torop ner kendə „nifet juq" tip tə, ner tiptə ajtə almaj. Nifette edləgandə balşeviktarsa totanaqlьlьq, batьrlьq kərək. Balar bətəbe lə bedđen kəlliktiltə nar. Bed nifetde tabьrnьđ, tine.

Kulak qotqohona—bojorakratьlьq quşьla. Nəmə ədərlangəngə tik vьjşkalarđь ultьrtьrqa qьna kərək ine. Şul vaqьt „Juz—Ural—lis" aqas jenarməj; „Baş sajuz" Baku esselarena kartuf menən arьşь onoquna jebarə. Ojoşmalardьn qatьşьvь menən xəl itela.

IŞEMBAJ NIFETENEN KILƏSƏQE NƏMƏ KƏTƏ

Işembaj fantandarь asьlьv menən yk təvlə nifette Aq—idel jьlqьhь bujьnan aqьdьrqa məmkin, Tabьnqa tiklem nifet kanavdarь ytkərelasək, unan niket naktarqa tejelep Ötə gə, Qazanqa, Astrxanqa ham başqa ildargə başqort nifete odatьlasaq.

Unan ham inde timer juls halьrqa başlanasaq.

Bedđen Zigazь—Kamaruvskl gigantьna jaqьv matirjaldarь ydeneddeke bulasaq.

—Nifet oşo jьldьn ađaqьnda atьlьp sьqar „tejđər. Baku esselare, nьq bşanalar. Timək 1931 nse jьlda xəđerge Işembaj, Kybəpqol avьldarь urьndamenenərləgan esselər menən elkən qalalar bulasaq.

Bьl xejal tygel, tormoşqa atqarьrlьq rejal pragramma.

K. QLUŞKUF.

Başqortostanqa ikense timer julь nej esen kərək?

Başqortostan—tarixi indysterejal kytərileştə. Başqortostandьn Ural—Kyzbas sistimahьna inderelevə sej mal majalarьnьn naşlaqь nigedendə Başqortostan sənəqətenen kəslə raveştə alqa kitəsagen kyrhələ.

Başqortostandьn jaqь biş jьllьqь—jəmhyrejətten sənəqət kyteleşenə majaqtar qa đ a nь. Bьndaqь yđək urandь, his şikheđ Zigazь—Kamar giganть ala. Ul jьlьnda 1000—1500 men tunna sujьn eşlap sьqarasaq. Şulaj uq qoroston da in jaqşь sьj fatь eştanəsək.

Başqortostanda mitallurgejə giganьtьn tədəv, SSSR XK səvitenen 1931—jьl. 25 tivral qararь menən rablandь.

Zigazь—Kamar zavьtьn ha-[illegible] esen 20 miljun hum aqsa nьđьlьqьn. Xalq Kamisarđarь səvite şal uq qararьnda təqdim itə:

„2 aj vaqьt esendə, xeđmət həm qarqavsьlьq səvitena, Başqortostandьn bigerəktə Zigazь—Kamar məqdən usaqtarьnda ere sənəqətte alqa jebərev planьn tapşьrьrqa.

Başqortostan mitllargejə zavьtьn halьv menən ber rəttən, aaşqa kyp kenə sənəqət pridprejətejələre halьv prajьkttarь eşlangən.

Cirnikuf kambinatь sastaf[illegible]daqь, jьlqa 1 miljun humlьq ajaer eşlap sьqara alьrlьq 1600 gə tiklem eşseleMITAL NƏMƏLƏRE EŞLƏV ZAVЬTЬ

Jьlana 3 meq đur jek taşьvsь vagun eşlap sьqarasaq. VAQUN TƏĐƏV ZAVЬTЬ. Eşseləre—2,500 bulasaq.

Traktьrdarqa taqьm həm tədem maşinalarь eşləj torqan AVЬL XUZALЬQЧЬ MAŞINALARЬ ZAVЬTЬNDA zavьt—12 miljun hum tororloq 20 meq dana ajaer eşlap sьqarasaq zavьtta 1,800 eşse bulasaq.

Jaqьn jьldar esendə Başqortostandьn sənəqətləneşkən jeđən gəvđələnderə torqan zavьt həm inьstiktarđьn isemlege bьlar menən ađ qьna la sikilanmaj.

Xəđer Başqortostandьn tьvьp kilgən sənəqət tarmaqь—tətlə mitallurgejənənqinarat.Bajmaqta baqьr məqdənenen bajlьqь unьn kəslelegen kyrhətə.

Əgər đə ađqan jьldьn 1 yktəbərenə 113 meq tunna baqьr narlьqь məqlym bulha, 1931 jьldьn 1 fivralьna inde bьl han 230 meq tunnaqa tiklem arttь. Şuqa qarap, Bajmaqta baqьr eretev yьte həm yьəsək.

Əgər đə bьlardьn bətəhenə Başqortostandьn urman-ximeja sənəqətenen đə alqa kiteşen ebtəhək, bedgə, Başqortostan sənaqatenen transpьrt aldьna nindəj talaptar qujqanlьqь həm qujasaqlьqь asьq anlaşьlьr.

Şulaj itep, bəgəngə kendə, Başqortostan sənəqətenen səsək atьvьna nigeđ əđerlanə.

Başqortostan xəđer şundajьn ber eleşkə inde: Unьn sənəqətləşev planьnьn ylek nəktəhexəđer rejal fakt menən bəjlənə həm bəjlənəsək.

URALKYZBAS TRANSPЬRTЬ MƏS'ƏLƏHEN JAQŞЬ UQ KYLƏMDƏ XƏL ITƏ TORQAN IKNSE JULDЬ HALЬV, TƏBIQI, BIGERƏKTƏ BAŞQORTOSTAN ƟSƏN ĐUR ƏHƏMEJƏT QAĐANA.

Tədev matirejaldarьn həm başqa kərək qoramaldarđь taşьv həm başqalar-bьlar bətəhela timer jul transpьrtьnьn jek jərəvьtьn halьv menən ber rəttən, aaşqa kyp kenə sənəqət pridprejətejələre halьv prajьkttarь eşlangən.

Cirnikuf kambinatь sastaf[illegible]daqь, jьlqa 1 miljun humlьq ajaer eşlap sьqara alьrlьq 1600 gə tiklem eşseleMITAL NƏMƏLƏRE EŞLƏV ZAVЬTЬ

Jьlana 3 meq đur jek taşьvsь vagun eşlap sьqarasaq. VAQUN TƏĐƏV ZAVЬTЬ. Eşseləre—2,500 bulasaq.

Traktьrdarqa taqьm həm tədem maşinalarь eşləj torqan AVЬL XUZALЬQЧЬ MAŞINALARЬ ZAVЬTЬNDA zavьt—12 miljun hum tororloq 20 meq dana ajaer eşlap sьqarasaq zavьtta 1,800 eşse bulasaq.

Jaqьn jьldar esendə Başqortostandьn sənəqətləneşkən jeđən gəvđələnderə torqan zavьt həm inьstiktarđьn isemlege bьlar menən ađ qьna la sikilanmaj.

Xəđer Başqortostandьn tьvьp kilgən sənəqət tarmaqь—tətlə mitallurgejənənqinarat.Bajmaqta baqьr məqdənenen bajlьqь unьn kəslelegen kyrhətə.

Əgər đə ađqan jьldьn 1 yktəbərenə 113 meq tunna baqьr narlьqь məqlym bulha, 1931 jьldьn 1 fivralьna inde bьl han 230 meq tunnaqa tiklem arttь. Şuqa qarap, Bajmaqta baqьr eretev yьte həm yьəsək.

Əgər đə bьlardьn bətəhenə Başqortostandьn urman-ximeja sənəqətenen đə alqa kiteşen ebtəhək, bedgə, Başqortostan sənaqatenen transpьrt aldьna nindəj talaptar qujqanlьqь həm qujasaqlьqь asьq anlaşьlьr.

Şulaj itep, bəgəngə kendə, Başqortostan sənəqətenen səsək atьvьna nigeđ əđerlanə.

Başqortostan xəđer şundajьn ber eleşkə inde: Unьn sənəqətləşev planьnьn ylek nəktəhexəđer rejal fakt menən bəjlənə həm bəjlənəsək.

„IKENSE JULDЬ YTKƏREV ĐUR SƏJƏSI ƏHƏMEJYTKƏ EJƏ BULQAN MƏHIM BER EŞ. BED, TIRRITYREJƏLƏ, UNЬ. 1931 JЬLDЬN 1 NSE EJYLENƏEŞLƏP BƟTƏRVDE TƏ'MIN ITERGƏ TEJEŞBED."

Eşte bьna oşo mətdət esendə bətərev esən bedgə bəlşevikterse kərəşergə, bəlşevik tarvək kəllegen buldьrьrqa kərək.

I. KAPЬJLUF

AVЬL SƏVITE AQJZA LARЬ

APPARTUNIZEM BATQAQЧЬN DA

Ötə rajunь Qaramaь avьlьsəvite, Aqsirđe avьlьndaqь səvit aqzalarь asьqtan, asьq partejə həm xəkymətten diriktivalarьna qarшş kilələr. Avьl səvitenen plinumdarьnda juqarьnan birelgən zadanejələrđь qanul itmәv ulardьq kendəlek qədətlərə bulьp alqan.

Mətələn: avьl səvite plinumьnda sьqarьlqan səsev majdanьn 25% qa arttьrьv qararьna avьl səvite aqzalarьnan Biktaşьf həm M. Jarmuxəmitelar: „bedđə ner qarшş ta jer juq, mal jerьrgə urьn qalmaj" tip qarшş sьqalar, şulaj itep 25% qa arttьrьv urьnьna ner pratsintqala arttьrmaьqa buldьlar.

Maj kantraktatsejəhьn 100% ttan arttьrьpşuluq səvit aqzalarь „25% qa qьna qaaul itə alaьđ unьn arjaqьna ner sirektə juq, əgərđə 25% tlan arttьrasaq bulhaqьđ, hьjrđarьnьđđь alьp kliteged" tip qarшş sьqtьlar.

Bьndaj appartunizem hađlьqьna natьvsь səvit aqzalarьna tejeşle serahь kyrelhen.

F. Arьslanьf.

AVЬL SƏVITE AQJZA LARЬ

APPARTUNIZEM BATQAQЧЬN DA

Ötə rajunь Qaramaь avьlьsəvite, Aqsirđe avьlьndaqь səvit aqzalarь asьqtan, asьq partejə həm xəkymətten diriktivalarьna qarшş kilələr. Avьl səvitenen plinumdarьnda juqarьnan birelgən zadanejələrđь qanul itmәv ulardьq kendəlek qədətlərə bulьp alqan.

Mətələn: avьl səvite plinumьnda sьqarьlqan səsev majdanьn 25% qa arttьrьv qararьna avьl səvite aqzalarьnan Biktaşьf həm M. Jarmuxəmitelar: „bedđə ner qarшş ta jer juq, mal jerьrgə urьn qalmaj" tip qarшş sьqalar, şulaj itep 25% qa arttьrьv urьnьna ner pratsintqala arttьrmaьqa buldьlar.

Maj kantraktatsejəhьn 100% ttan arttьrьpşuluq səvit aqzalarь „25% qa qьna qaaul itə alaьđ unьn arjaqьna ner sirektə juq, əgərđə 25% tlan arttьrasaq bulhaqьđ, hьjrđarьnьđđь alьp kliteged" tip qarшş sьqtьlar.

Bьndaj appartunizem hađlьqьna natьvsь səvit aqzalarьna tejeşle serahь kyrelhen.

F. Arьslanьf.

VI. SƏNƏQJƏTTEN KƏSLƏ YĐEŞENƏN BAŞQA AVЬL XUZALЬQJЬNЬŊ JUQJARЬ KYTƏRELEVE MƏMKIN TYGEL

Fəqət Səvittər Sajuzьnьn indysterjaləşterevdə əlyəşelgən unьştarь nigeđendə genə avьl xuzalьqьn kytərev memkin nuiđь. SSSR sənəqətən kinajtev həm kesəjtev menən 5 jьllьqtьn tərge ike jьlьnda 5 jьllьq plandьn bьl 2 jul zadanjahьn arttьrьp ytəne. Bьnьq menən kalxuxuzdarqa kesle tixnikə inderev məmkinselegen tьvđьrđь, unhьđ sənəqətten kəslə yьeşenən başqa, jarlь, urta xəlle krəktejən xuzalьqtarь aldьnda əđ fajđalь vaq xuzalьq tormoşonda belev, serev həm kulaktardьn ideve kesəjev qurqьnьsь tora ine.

S'jez avьr sənəqətten, bigerəktə mitallurgejə maşina eşlav, traktьr eşlav, aftamaşinlar eşlav, bigerəktə kalxuz, saixuzdarđa avьl xuzalьqьnьn taqьla kytərelşen tə'min iter esən avьl xuzalьqьn maşinalarь eşlav həm ximejəqьn yьeşenen xəl itkes əhəmejəten kyrhətep xəkymətkə həm alda 5 jьllqtь—4 jьlda tormoşqa aşьrьvđь bulььrp, Səvittər Sajuzьnьn indysterejəlaşvьtьn halьv menən ber rəttən, aaşqa kyp kenə sənəqət pridprejətejələre halьv prajьkttarь eşlangən.

Cirnikuf kambinatь sastaf[illegible]daqь, jьlqa 1 miljun humlьq ajaer eşlap sьqara alьrlьq 1600 gə tiklem eşseleMITAL NƏMƏLƏRE EŞLƏV ZAVЬTЬ

Jьlana 3 meq đur jek taşьvsь vagun eşlap sьqarasaq. VAQUN TƏĐƏV ZAVЬTЬ. Eşseləre—2,500 bulasaq.

Traktьrdarqa taqьm həm tədem maşinalarь eşləj torqan AVЬL XUZALЬQЧЬ MAŞINALARЬ ZAVЬTЬNDA zavьt—12 miljun hum tororloq 20 meq dana ajaer eşlap sьqarasaq zavьtta 1,800 eşse bulasaq.

Jaqьn jьldar esendə Başqortostandьn sənəqətləneşkən jeđən gəvđələnderə torqan zavьt həm inьstiktarđьn isemlege bьlar menən ađ qьna la sikilanmaj.

Xəđer Başqortostandьn tьvьp kilgən sənəqət tarmaqь—tətlə mitallurgejənənqinarat.Bajmaqta baqьr məqdənenen bajlьqь unьn kəslelegen kyrhətə.

Əgər đə ađqan jьldьn 1 yktəbərenə 113 meq tunna baqьr narlьqь məqlym bulha, 1931 jьldьn 1 fivralьna inde bьl han 230 meq tunnaqa tiklem arttь. Şuqa qarap, Bajmaqta baqьr eretev yьte həm yьəsək.

Əgər đə bьlardьn bətəhenə Başqortostandьn urman-ximeja sənəqətenen đə alqa kiteşen ebtəhək, bedgə, Başqortostan sənaqatenen transpьrt aldьna nindəj talaptar qujqanlьqь həm qujasaqlьqь asьq anlaşьlьr.

Şulaj itep, bəgəngə kendə, Başqortostan sənəqətenen səsək atьvьna nigeđ əđerlanə.

Başqortostan xəđer şundajьn ber eleşkə inde: Unьn sənəqətləşev planьnьn ylek nəktəhexəđer rejal fakt menən bəjlənə həm bəjlənəsək.

„IKENSE JULDЬ YTKƏREV ĐUR SƏJƏSI ƏHƏMEJYTKƏ EJƏ BULQAN MƏHIM BER EŞ. BED, TIRRITYREJƏLƏ, UNЬ. 1931 JЬLDЬN 1 NSE EJYLENƏEŞLƏP BƟTƏRVDE TƏ'MIN ITERGƏ TEJEŞBED."

Eşte bьna oşo mətdət esendə bətərev esən bedgə bəlşevikterse kərəşergə, bəlşevik tarvək kəllegen buldьrьrqa kərək.

I. KAPЬJLUF

AVЬL SƏVITE AQJZA LARЬ

APPARTUNIZEM BATQAQЧЬN DA

Ötə rajunь Qaramaь avьlьsəvite, Aqsirđe avьlьndaqь səvit aqzalarь asьqtan, asьq partejə həm xəkymətten diriktivalarьna qarшş kilələr. Avьl səvitenen plinumdarьnda juqarьnan birelgən zadanejələrđь qanul itmәv ulardьq kendəlek qədətlərə bulьp alqan.

Mətələn: avьl səvite plinumьnda sьqarьlqan səsev majdanьn 25% qa arttьrьv qararьna avьl səvite aqzalarьnan Biktaşьf həm M. Jarmuxəmitelar: „bedđə ner qarшş ta jer juq, mal jerьrgə urьn qalmaj" tip qarшş sьqalar, şulaj itep 25% qa arttьrьv urьnьna ner pratsintqala arttьrmaьqa buldьlar.

Maj kantraktatsejəhьn 100% ttan arttьrьpşuluq səvit aqzalarь „25% qa qьna qaaul itə alaьđ unьn arjaqьna ner sirektə juq, əgərđə 25% tlan arttьrasaq bulhaqьđ, hьjrđarьnьđđь alьp kliteged" tip qarшş sьqtьlar.

Bьndaj appartunizem hađlьqьna natьvsь səvit aqzalarьna tejeşle serahь kyrelhen.

F. Arьslanьf.

BAŞQORT, TATAR TELENDƏ ƏDƏBEJƏT JUQ.

Maqar rajunь Maqar avьlьnda mədəni kəstər kyp kenə bulьvqa qaramaьtan naşqort, tatar adəbejəte şulaj uq zurnaldar ai aldьrьla. Mrbal əsen genə kerepxana, uqьv ejən alьp qarahaq unda bulqan kitaptar irke, xəđerge tormoşqa jaraqlь kitaptar juq. Bulqan tikleme lə xalьqtь his qənigətlənderməj. Maqarđa 500 gə jaqьn uqьvsь bulha lə uqьvsьlarqa jaraqlь kitaptar juq.

SƏJET MAQARSKEJ.

Iztimaqji tə'minət bylegendəge

MAJA TUPLAV ƟĐƟKLƟGƟ BƟTƏRƏLHƟN.

Başqortostan krəbtejən yđ ara jardam kəmitəte ham invalittər kapiratifь sajuz

KYLTURA FRUNTЬNDAQЬ SЬJNFI HЬDЬQTЬ BODOVQA JUL QUJMAV,

KYLTURA FRUNTЬ USAQTARЬNЬN EŞTORENƏ JANЬ NIGEƊ HƏM JANЬ EŞ MITЬDTARЬ INDEREV

BERLƏŞKƏN EŞ PLANЬ NIQEƊENDƏ EŞLƏV,

Arqahьnda qьna beƍ kyltura fruntьnьn top burьstarьn ytəj alьrьƍ.

Kylt ermistərdən udar s'jezdında

22 NSE MART IRTƏNGE ULTЬRЬŞ

22—mart irtənge ultьrьşta massavaj səjəsi an—nelem eşen ojoştorov furmalşrь furahьnda iptəş Qlymirsf daklat jahanь.

— SƏNƏQƏT HƏM AVЬL XUZALЬQЬNЬN YЬEVE, 5 jьlьq plandьn ƍur unьştar menən qəməlgə asьrlьvьn, ƍəjem bəslanqьs məsəyri uqьv inderev kevek ƍur səjəsi eştər, neƍƍen apparattarьnьƍƍьn tamьrь menən ydgərleven, janь eş mitьd tarь qullanьvƍь horajƍar. Şul jemlənən kyltura fruntьnьn ƍur tarmaqь bulqan səjəsi an-nelem eştəre lə satsejalizem tədələşenə qarap unajlaştьrьlьrqa, səjəsi an—nelem ojoşmalarь satseja lizem tədələşenə xeƍmət iterlek bulьp ojoştorolorөa teje.

SƏJƏSI AN—BELEM EŞTƏRENƊƏ BEƍ ƏLBITTƏ ƍur unьşlь jaqtar kyrəneƍ. Başqortostan kyləmendə 27 nse jьlda 80 klup həm xalq jorttarь bulha, nəgən ular 283 kə jette. Uqьv ejƍəre, qьƍəl bosmaqtar ner nisə tapqьƍar artь. Qajhь ner rajundar səjəsi an—nelem eşendə ƍur unьştarqa osoraqan kevek, qajhь ner rajun ar nerƍə alqa kitə almaqandarь la ner. Məƍələn: Əjəlil rajunьnda 54 kalxuzda uqьv ejƍəre' klup həm qьƍəl bosmaqtar menən 80 pr.qa tə,min itelqən. Tujmazь rajunьnda 140 kalxuzdan 38 klup həm uqьv ejə ner. Ə, Janь-Avьl rajunьnda 130 kalxuzqa fəqət 5 kenə uqьv ejə ner. Kal xuzdar səjəsi an —nelem eşendə bьndaj jomoşqьlьq kyrhətev əlbittə satsejalizem tədələşe nə ƍur kəmselek kilterələr. Sən kl 140 kalxuzdь 5 uqьv ejə menən genə satsejalizem tədələşenə nьqlь blqtьrьp bulmaj. Şunьn menən nergə saixuz həm kalxuz eşseləre arahьnda satsejalizem jarьşь juq, saf uzdarda səjəsi an—nelem estəre qənəqətlənerlek rəveşlə alьp narьlmaj, saixuzdarqa təzribələ eşselər jenərelmej.

SƏJƏSI AN—BELEM FRUNTЬNDAQЬ xeƍmətkərdərden kvalifikatsejalarь nik tynən bulqanqa, səjəsi an—nelem eeendə lə ƍur kəmselək tьva.

UQЬV ƏJƏƊRENƏ QATЬN-QЬƊƊAR NASAR ЬLЬQTЬRЬLALAR. Kalxuzsь qatьn-qьƍƍar arahьnda la tərneja nik jomoşaq, Prəjьzvudstьvaqa kiəhe jьlda 43000 qatьn-qьƍƍar ьlqtьrьlьrqa teje. Bьl məhim eş palit—prasvit ycrizinəjələrenə ƍur burьstar jəkmətə.

KITAPTAR MENƏN TƏ'MIN ITEVDƏ, BIGERƏKTƏ başqort həm tatar rajundarьn kitaptar menən tə'min nasar xalda. Başqort rajundarь fəqət 50 pr. qьna əsə telendə kitaptar menən tə'min itelgən.

Xuduжstьva eştəre—kina həm tejatьrƍar ƍa rajundarƍa jeterlek dərəzələ tygel. Kyp avьldarda ele kinalar juq. Tejatьrƍar, ədə bi kisələr satsejalizem tədələşe nə xeƍmət itə alma jƍar. Ə, xal qtьn lar nejəgə hьvhavƍarь ƍur. Şunqa kyrə aldaqь kendə bьl eştə ƍur noroloş jahalьrqa jaqьş ejə nьstarьn qullanьrqa kərək, tej iptəş Qlymirej.

Daklat bujbnsa urьndarƍan kilqən vəkildər səjəsi an—nelem eşendə ƍur jeteşheƍ jaqtar ƍь həm uqьştarƍь həm bьl eştə qətqi noroloş jahalьrqa tejeşle gen kyrhətelər.

23—martta irlən Danilьf iptəş həm inspiktьrdarƍьn eştəren ojoştorov turahьnda:

KYLTURA RIVƏLYTSEJƏHENEN BURЬSTARЬN TULЬ kəje ytəv his şikheƍ eşselərden, kalxuzsьlarƍьn həm kin səvit jəməqətselegenen insejivalarь həm ƍur intuzejazem menən eşləvƍərenə bəjləngən.

Kyltura fruntьndaqь sьjnfi hь ƍьqtь noƍovqa jul qujmav, apartunizemqa qarьşь kirkken atpur nirev, idejalugejə fruntьnda sьjnfi doşmanqa kirkken zarava kyrhətev, kyltura fruntь usaqtarьnьn eştərenə janь niged həm janь eş mitьdlarьn inderev, ner ləşkən eş pla'ь nigeƍendə eşlev, satsejal jarьş, udarsьlьqtь kəsəjtev kəsəjt e v e ş t a ren n i g e d i t e p a l haq qьna neƍ kyltura fruntьnьn top burьstarьn ytəj alьrьƍ, tej.

Səjəsi an—nele.n eşendə nerləşkən plan kyltura fruntьna nirelə torqan nətə finans jaqtarƍь kadьrƍatƍь irəpkə alьp tə tergə bьl plan məktəptərƍe, uqьv ejƍəren, klubtarƍь, qьƍəl bosmaqtarƍь, kətəpxana, likpunkt tarƍь həm nətə an—nelem ojoşmalarьn nergə nəjlərgə teje.

KLYTURA TƏƊƏLƏŞƏNƊƏGE BERLƏŞKƏN EŞ PLANЬNЬN NIQEƊENƏ his şikheƍ səjəsi narьstar halьnьtqa teje. Ilde indysterejeləşterev, kalxuzləşьv, kulaktь sьjnfi nulьv jaqьnan nətərev, kəndəlek səjəsi kampanejələr, kyltura fruntьnda qь təp burьstar.

KYLTURA TƏƊƏLƏŞƏNƊƏGE BERLƏŞKƏN PLAN NARKAMPRUS apparattarьnьn eştərendə tamьrь menən ydgəreş in derevde talap itə. Şuqa kyrə bьl eştə Narkamprus həm rajun inis piktьralarь yƍƍarenen ojoştorov eştəre həm eş mitьdtarьn kyltura tədələşe eştərenə qarap unajlaştьrьrqa həm nətə məqarif eşselərə kyltura tədələşendəge nerləşkən plandь avьl, avьl səvite rajunь kylamendə tormoş qa qujьvda həm nerləşkən plan nigeƍendə eş alьp narьvda inse jatьr nulьrqa tejələ, tej, ip. Danilьf.

S'jez vəkildərkytərenke kynel menən nətə məs'ələ aktif qatьşьp alqa qujьlqan məs'ələne jentekləp tikşerələr. Bьl daklat tar ajqanь menən 60 tan artьq keşe hejlərqa jaƍьlьvь aktillьq ytheven kyrhəthə kərək.

Başqortostan yƍək nalalar kəmisejəhe

bьoja kyd halmaqan

Ələləge ykhed nalalarƍь tər nejələv jortonda (SPR la) eştə xuzahьdiнq, məs'ylejəthedlek xəkəm hərəp kilə.

Balalar jorto mədirəhe ip. Xarlьmьva ajьna 120 hum xeƍmət xaqь aşap—jatьvƍan nəşqanь nelməj. 4 nalalar tərnejəsehe 100 ƍər hum xeƍmət xaqь alьp, nalalarƍь tərnejələv eşendə ner nəmələ alьp narmajƍar.

Şulaj uq xuzalьq mədirəhe ip. Kəmişeva 75 hum alьp nalalar jortondaqь xuzalьq eştəren julqa halьvƍa ner nəmələ eşlə məj.

Balalar jortonda narlьqь 90 nəla nulьp, nalalarƍь kəmuunizem ruxьnda tərnejələv eşe his juq. Bala tərnejəseləne nalalarƍь vaqьtьndı uqьtv həm nəşqa terle ujьndar menən nalalarƍьn kynelen nsev ursьna njor.krattarsa məqəmələ lə nulalar.

Nalalarƍьn jataqxanalarь hьvьq, ursndarь nьsьraq nulьp, avьtev nalalar menən sələmət nalalar, qьƍ—ir nəla nulьvьna qaramaktan nergə nulalqan xəlde toralar. Balalarƍьn kejemdəre alama, jьrtьq, şuqa qaramaktan nikle jatqan artoq kejemdəren nirev sarahьn kyrməjƍar.

Mədirə ip. Xarlьmьva nalalarƍь qaəul itkəndə iqtinarhəd ala. Şul səəəple nalalar jortonda tororqa tejeşle nulmaqan ata—əsəle 10 nala jəşəj. Şulaj uq alьnqan nalalar 6 ajdan hun terle ursndarqa ursnlaşьtьrьlьrqa tejeşle nulha la, jaştare ytkən nalalar jьl jarьm, xattə ike jьl toralar.

Balalər h.vьləqьn haqlavqa iqtinar juq. Sixyt qьsьnma həm nəşqa terle avrьvƍar menən avьrьvsьlar 28 nala xisaplana. Avьrьvƍar əsən ajьrьm uyimə juq. Bildələngən vrac əllə nejdə ner genə kilep kitə.

Bьnda Bьqa tiklem ner ojoşma tarafьnan da tikşerevdər nulqanь juq. Qnla maqarif uylege tarafьnan nildələngən inspiktьr Kirina həm Jaxina jeteşheƍlektərƍe nətərevdə ner nəmələ eşləməjƍər. Bьnь Başqortostan yƍək nalalar kəmisejəhe nar, tip tə nelməj.

Bьl jeteşheƍlaktər RKI tarafьnan tikşerelep, nalalar jorto mədirəhen alьştьrьv, şulaj nq nəşqa eştərenə tejeşle sarəhь kyrelde. USMANЬVA S.

BAŞSIK ERGƏHENDƏGE ƏLKƏ TORMOŞ PAXUTЬ ŞTABЬNЬN ULTЬRЬŞЬNAN

Səvittər Saiuzьnda „Tormoş 5 jьlьqqa xeƍmətkə" luzьnqьhь aƍtanda ytkərelə torqan tormoş paxutьna ƍur əhəmejət birep, tormoşto janьnan qorov nurьstarьn 5 jьlьqtь 4 jьlda atqarьv nurьstarьna nəjləp ytkərev maqsatьnda həm Başqortostanda bьl paxultьn kərək massavaj eş jəhetenə nulhьn, şulaj uq sridstьvalar manilizavajt itev jaqьnan da nik jomoşaq alqa narьvьn ihəpkə alьp, tormoş paxutь əlkə ştanь qarar birz:

1. Bətə rajun Başqarmalarь prizidejamdarьna həm qala səvittərenə 24 səqət esendə tormoş paxutь ştaptarьnьn eştəren narlap ytergə, əgər ularƍьn eşlekheƍlektərе kyrenhə, ularƍь aşьqьs rəveştə taratьp, janьnan tedergə. Əs kən esendə ştaptar ƍьn slyttəren ytkərergə təqdim iterge.

2. Tormoş paxutь nujbnsa nulqan qala nrigadalarьn taratьp janьnan ojoştororqa həm ularƍь ner kən esendə instruktirazajt iterge.

3. Tormoş paxutь tirəhenə najavaj rəveştə kiq agitatsejə mahьnan horarqa.

YƊƏK KƏTƏRXANA BRIGADAHЬ AVЬLDA.

Başqortostan jəmiyrejət ydək kətəpxanahь xeƍmətkərdərə mis kum menən nerlektə nrigada ojoştorop nrigadaqa uqьvsь aktiftardan 7 nala alьp 8 nse mart qa qarata Ələ rajunь Ikke Jurmaş avьlna jenarde.

Briqada 8 nse martta Janь Jurmaş Turnaslь avьlь qatьn—qьƍ ƍarь menən dimanastratsejə həm miting ytkərde nƍaq terle ujьndar nuldь. Kis menən kalxuzqa inergə teləvse jarlь, natrak, həm nrta xəilelərden jьjələşь nulьp nьnda nerləşep jer eşlav ustalь eşlənde. Hədəmtələ 16 keşenən nergələşep jer eşlav kəlliktife ojoştoroldo, Jəmhyrejət ydək kətəpxanasьlar miskumь Ikke Jurmaş avьlьn şifqa aldь.

Brigada ydenən 12 humlьq kitap plakattar birep avьl uqьv ejən nidəvgə jardam itte.

Bьl avьldь səəevqe ədərlek eştəre şaptən tygel. 276 ga. lьq orloq tadartьlha la bьl səsev majdanьnьn 35 pratsintьn qьna tə'min itə. Iglin uclisxuzь ky—mer nirmәv səəaple avьl xuzalь qь qoramaldarьna rimunt nəşlanmaqan. Avьl səvite bьl turala tejeşle sara kyrməj.

Avьlda uqьv jəşendə 183 nala nulьvqa qaramaktan 1 genə məktəp nulьp nьnda 43 nala uqьj. Uqьvjəşendəge nalalardьn 23 pr. tьqьna məktəpkə alьn—qan tigən hyd. Ike gruppa iikpunkьtta 48 keşe uqəj.

Turnaslь səvitenə qaraqan 5 tatar avьlьnьn nətəhendə lə məktəptər keskəj ejdərdə urьnlaşqandar. Məktəptərde palitiknikləşterev turahьnda ner nəmə lə eşlə məj. Məktəp nalalarьn tə'min itevdə jenəjət eştəre hidelə. Balalar əsən nulqan 25 pr natinkənən 16 hьn qьnə nalalarqa birep qulqandarьn idəra nəzalarь ələşep alqandar. Kapi ratifta hatьvsь hər kən itərek. Yƍenə oqşamaqan keşelərde laf ka kəmisejəhenən sьqartьp, yd jьrьn jьrlavsьlarƍь hajlatqan. Tavar xaqьn kytərep hatьv eşe hidelep, lьrlьndən patrip jəmqejate raise Vaxramijь tigən kəşe rivizejəgə kilhələ prikaşşiktьn himed qaƍ həm araqьhьna alda nьp, artoq sьqarƍaj aqsalarƍь kyrməj kitkən. Kapiratif prikaş şige avьl səvite raisenen jaqьnь nulqanqa uqa tajana tejdər urьndaqь iptəştər. „BRIQAD"

Hal aqьƍьv belgestəren ihəpkə alьv həm 1931 jьlqь hal aqьƍьv kampanejəhь vaqьtьnda hal aqьƍьvsь ojoşmalarƍь belgestər menən tə'min itev turahьnda

Başqortostan xeƍmət xalq kamisarlьqь qararь.

SSSR xeƍmət Xalq Kamisarlьqьnьn 1931 jьl, 4 nse marttaqь №58 qararьna tajanьp, Başqortostan xeƍmət xalq Kamisarlьqь qarar birə:

1. Başqortostan xeƍmət Xalq Kamisarlьqь ergəhendə Başprafsəvit, Aqas—urman eşseləre əlkə sajuzь, Juzuratlis vəkildərenən, Başrajun hal aqьƍav nacalingenən Başqortostan xeƍmət Xalq Kamisarlьqь vəkilenen raislege aƍtьnda 1931 jьlqь hal aqьƍьv kampanejəhьn belgestər menən tə'min itev esən maxsus kamisejə tədergə.

Bьl jkəmisejənen nətə qararƍarь ner totqarhьƍ motlaq ytə lergə tejeştər həm ular ebtenən nəşьrьv eirelmaj.

2. Bətə dəvlət, kapiratif həm jəməqət yerizdinejələre həm pritprejətejələre 28 nse marttan da hunqa qalmaj yƍƍərendə eşlagən tynəndge katigyrejələgə belgestərƍen isemlegen kəmisejəgə (1 matdə) tapşьrьlьrqa tejeştər:

a) tynəndage uqьv jorttarьn nətərgən keşelər: 1) urman juqarь tixnik məktəptəren, hal aqьƍav, milejartsejə həm gidratixnika tarmaqtarь nujbnsa; 2) transpьrt uqьv jorttarьn gidratixnika tarmaqь nujbnsa; 3) avьl xuzalьqь uqьv jorttarьnьn urman fakyltittəren hal aqьƍьv, milejartsejə həm gidratixnika tarmaqtarь nujbnsa; 4) palitixnik uqьv jorttarьn gidratixnika həm milejartsejə tarmaq'arь nujbnsa; 5) timirəzef isemendəge avьl xuzalьqь akadimejəhen milejartsejə həm gidratixnika nylektəre nujbnsa;

b) hal aqьƍav həm milejartsejə praktiktarьn, ularƍьn bьl eştə ner jьldan da kəm tygel eşlavƍere şart;

v) elekke hal aqьƍav vəkildəre (jьlqa nəssejendəre) elekke hal aqьƍav nacalniktarь həm ularƍьn urьnnaƍarƍarь, hal aqьƍьv yƍək həm jerle idaralarƍьn elekke inspiktьrƍarь, hal aqьƍav həm milejartsejə eşselərenen olo disətniktəre həm eş nəşqatьvsьlarь;

g) juqarь həm urta nelemle lisavuttar, ularƍьn bьl eştə ner jьldan da kəm tygel eşlavƍere şart;

ƍ) lusmandar, hal jərətevselər həm nilənəvultar.

3. Administratsejəgə ucut nilten tapşьrmaqan nelgestərgə pritprejətejə jəki yerizdinejə ad minstratsejəhe xalq xuzalьqь nelgestəren ihəpkə alьv ucut karьskalarьn ide nəsxələ ner totqarhьƍ jaƍьrqa tejeşle (ucut kartьskalarьn Başqortostan xeƍmət Xalq Kamisarlьqьnan alьrqa məmkin). Tultьrьlqan kartьskalar nelgestər isemlegenə quşьmtalanalar.

4. Hal aqьƍьvsь ojoşmalar 28 marttan da hunqa qalmaj kəmisejəgə 1931 jьlqь hal aqьƍьv kampanejəhьna kərək nulqan nelgestərgə zajaika nirergə tejeştər.

Zajalkalar nelgestərƍe ularƍьn nelem tarmaqtarьna aylep nirelələr.

5. Bьl qararƍьn 2 nse matdəhe talaptarьna javap birə alqan keşelər maolizavajt itelgən həm bьl qarar tqlan itelgən kəndən aşlap kəmisejə qaramaqьnda torqan itəpləneələr.

6. Bьl qararƍьn 2 matdəhendə kyrhntelgən nelgestər tynəndəge tərtiptə eşkə nildələv əsən kəmisejəgə kilələr:

a) 1930 jьlqь hal aqьƍav kampanejəhьnda eşlagən nelgestər saqьrvƍь kətməj 25 marttan da hunqa qalmaj kəmisejəgə kilergə tejeştər;

b) 1930 jьlqь hal aqьƍav kampanejəhьnda eşləməgən nelgestər kəmisejənən saqьrьv qaqьƍь alьv menən ner totqarhьƍ kilergə tejeştər;

v) yƍƍərendə nelgestər eşlagən yerizdinejə həm pritprejətejələrƍen administratsejəhь nelgestərƍen kəmisejəgə narьvƍarьn kyƍətergə tejeştər, administratsejə tarafьnan jahalqan totqarьq nelgesten kəmisejəgə kilməvenə niged nula almaj.

7. Tynəndəge keşelər hal aqьƍьvqa jenərelmejƍər həm kəmisejəgə kilergə tejeşle tygeldər:

a) avtьv həm invalittər, əqər ular Başqortostan xeƍmət Xalq Kamisarlьqьnьn kadьrƍar aylege ergəhendəge vracunaj kəmisejənen sprafkalarьn kilterep tapşьrьhalar;

b) transpьrt teƍev eşendə eşlagən nelgestər.

8. Kəmisejənən hal aqьƍьvqa jenərelev turahьnda nojoroq alqan nelgestər yƍƍare nildələngən ursnqa nojoroqta kyrhətelgən vaqьtta kitergə tejeştər.

9. Kəmisejə tarafьnan hal aqьƍьvqa jenərelgən nelgestər şul eştə 60 kən eşlərgə tejeştər Pritprejətejə, yerizdinejə həm ojoşmalarqa, şulaj uq dəvlət kriditenə jardam kəmisejələrenə zajьmqa jaƍьlьvsь nətə keşelərgə nerketev talundarьnьn yd vaqьtьnda taratьlьvƍarьn həm tiraz nəşlanqanqa tiklem 1 həm 2 indysterejələşterev şulaj uq krətejən xuzalьqьn nьqьtev zajьmdarьnьn almaştьrьlьp neteven tə'min itergə. Kridit yerizdinjələre yƍƍərendə haqlanqan bьl zajьmdarƍь 7 nse aprilgə tiklem „biş jьlьqtь dyrt jьlda" zajьmьna alьştьrьp nətergə tejeştər.

3- 2. BAŞNARKAMFIN

„Biş jьlьqtь dyrt jьlda" zajьmьnьn nerense otos tirazь 1931 JЬL 8 NSE APRILDƏ RAŞTUF—DUN QALAHЬNDA nulasaqь zajьmqa jaƍьlqan həm unь qul-darьnda totovsь nətə keşelərgə neldərelə. Şul uq tirazda 3 nse indystrejələşterev zajьmьnьnda otoştarь ujnalasaq.

1 həm 2 nse indysterejələşterev zajьmьn həm krəbtejən xuzalьqьn nьqьtev zajьmьn totovsьlar yd nuligatsejələren 8 nse aprilgə tiklem „5 jьlьqtь dyrt jьlda" zajьmьna almaştьrmabalar yƍƍaren nerense tirazqa qatьşьv məmkinlegenən məxrym itələr.

BELDEREV.

18 nse marttan, „8 nse mart" tegev fabrikahь apparatьna tadartьv kəmisejəhe eşkə nəşlanь.

Tadartьv kəmisejəhe, hər ner ojoşmalar həm ajьrьm qrazdandar taralьnan „8 nse mart" tegev fabrikahь turahьnda nulqan jəki xeƍmətkərdər turahьnda nulqan matirejaldarƍь kəmisejəgə tapşьrьvьn ytenə.

Ədris: Jəqur Sazun uramь, kurpьs numirь 2.

„KƏMISIƏJƏ„

7—4

BELDEREV

Başqortostan Ydək Başqarma Kəmitəte Prizidejumьnьn 1931 jьl, 6 nsь mart qararь nujbnsa „ƏLKƏ BALALAR KƏMISEJƏHENEN PRAJЬZVUDSTЬVA HƏM SAVDA PRITPREJƏTEJƏLƏRENEN DƏVLƏT BEREGE" isemendə dəvlət, prajьzvudstьva həm savda pritprejətejələrenen idarahь teƍelə. Bьl idara Ələkə Balalar Kəmisejəhe ergəhendə nula. Tavar eşlav həm tapşьrьv turahьnda Ələkə Balalar Kəmisejəhe menən tedelgən nətə dugьvƍar həm kileşevdər mixanicskej rəveştə Dəvlət neregenə kysələr.

Dəvlət neregenen kantakarint ihəne Başqortostan Kammunal nahьla №15.

Dəvlət neregenen adrise: Ələ, Jəgyr Sazunьf uramь, №51. Tilifan №3—99.

1—3

BELDEREV.

„Juzuraliis" qa hal aqьƍьv eşenə daimi (hər vaqьtta) eşlav əsən ner lusman, unьn jardamsьhь, şulaj uq kvalifikatsejəlь (neiges) halsьlar kərək. Eşkə inergə telavselər lispramxuz, Ucpramxoz həm xeƍmət inspiktьrƍarьna mərəzaqət itegeƍ. Şulaj uq eşkə jallanьv şarttarь həm xeƍmət məqəhədələre tedev turahьnda la juqarьlaqь kyrhətelgən urьndarda tənьşьrqa məmkin.

15—5.

Məs'yl ridaktьr: BULAT IŞEMOQUI..

„URAL" KINAHЬNDA

Balalar əsən 20, 25, həm 30 marttarda

AQHAQ AJAQ

kyrhətelə.

Sejans kendeƍ səqət 12 lə nəşlana.

Dəvlət zajьmdarь nuligatsejələrenьn kurstarь.
1931 j 15—24 martta qarala.

Zajьm isəmdəre	Natьp alьna	Hitle-
6% lь A. O. 1 nse Z. 5 h. aqьmdaqь kupunь menən	4—93	—
6% hьƍ 1926 j. oto gi zajьm 100 h. abl	122—	129—
1929 j. otoglo xajьm 100	109 —	170—40
1927 j. 10% lь otoqoZ. 25 . . aq. kup. menən	25—15	—
3 nse kr•ət. 5	—	—
Kr•ət. xus. naqьtv xajьmь 10	—	—
1927 j. 1 nse otoş. indus. Z 25 . . .		
2 nse otoq indus. Z % lь 25 . . .		
. . . . % hьƍ 25 . . .		
. .ьleq . . % lь 50 . . ne kur 1-30		
5 jьl . . % hьƍ 50 . . . . 1 80		
1928 j. 11% lь xabe xajьm	100—75	100 80
Maxsavit xajьmь	25—35	25 55
1930 . 9 % lь	50 72	50 81

QЬƁЬL JONDOƁ

SƐJANЬSTA 7—8—30 10 səqətte başlanalar.

BƏQƏN

TORMOŞQA XOQOQ

dramma

GURЬN KINAHЬNDA

SEJANSTAR: 6—7—30 9 10-30 səqətte nəşlanalar.

18—marttan

BURAN

7 nylektə dramma

16 jəşkə tiklem nalalar in ferelməjƍər.

URAL KINAHЬNDA

SEJANЬSTAR: 5—30, 7—8 — 30—10 səqətte nəşlanalar hem 9

21—22 marttan

URMANLI IL

Ufa. [illegible] Ələkə Jiatarь - Kommunistьq 61.

ANUNS. Tiƍ kendə ANUNS.

„BAŞQORT TUJЬ"

V. Murtazin pastanufkahь.

Kyltura harajь BAŞQORTOSTAN DƏVLƏT TEJATЬRЬ

26 həm 30 nse mart.

Klassik jaƍьvsьlarƍan

„FUANTI AVIXUNA"

3 pər. M. Məhdejef pastanufkahь.

Ujьn 6 jarьmda nəşlana

Billetlər hatьla.

Kymək zajafkalar menən 25 pr. skitke jahala.

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREQEQED!

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (b) Ib'i
BAŞQORTOSTAN
ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM
B.Y.B.K URCЬNЬ

1931-JЬL KSEJOMA 26 MART № 67 (358).

MALSЬLЬQ SAFXUZDARЬ

aldьnda toroqan bajavaj burьstar.

Orloq-orloq mәs'әlәhen nigedenәn xәlitevdә ifrat dur jardamь tejgәn safxuzdar tedәlesь ytkәn jьl baslap malsьlьq mәs'әlәhen xәl itevgә lә jardamqa saqьrь'dь.

Safxuzdar—Jakьvlьi iptiş ojtkәndaj—dәvlәt pritprejatejәlәre bulьp, satsejalizem tnendәge aytәn faerik hәm zavьttardan his ber jaqь menәn ajьrьlmajdar, dәvlәt ularqa tulь xuәa.

SSSR dәvmәlendә oşo kendә 700 malsьlьq safxuzь bulьp ablarda harьq, susqa hәm hajьrdardan betәhe 4 miljun 200 men baş mal aьrala. Timәk, kulak, appartunis hәm qortqostardьn qarşьlьqtarьna qaramaьtan plan bujьnsa kyd unьnda totolqan tultьrьlьv qьna tygel, ARTTЬRЬLЬP YTƏLDE.

Malsьlьq safxuzdarь aldьnda ifrat mәhim burьstar tora, Ular:

Berense-MAL AƊЬOJЬ MƏS'ƏLƏHE. Bьl tiklem olo mal xuzalьqьn „tipkendә" jeretev menәn genә alьp barьp bulmaj. Şuqa kyrә bujьl—xader yk hәr ber safxuz mal aƊьqьna kәrәk bula torqan kylturalar sәsep qalьv sarahьn kyrә baslarqa tejeştәr. Unьn artьnsa uq tesәn sabьv, unь jьjnav kampanejahь kilep jetәsәk.

Kampanejә jeter, unьhь taәlqt. Lәkin anә şul kampanejәqa bed aderme? Besәn sabьv, jьjnav maşinalarьn xader yk kiltertev, vatьqtarьna rimunt jahav in mәhim burьstardan.

Besәn jьjnav eşe—mixaniklaştarьlqan bulьrqa, nьnь esen eşselәr xader yk tәzribalәr menәn urtaqlaşьrqa, maşinalarda nisek jeretev tәdatev juldarь menәn tanьşa tororqa tejeştәr.

Ikense—MAL TƏRBEJƏHE MƏS'ƏLƏHE. Bed ale bьl turala nьqlь hьnьlьş jahaj ilqanьbьd juq. Elekke jola menәn genә tavarlьqlь malsьlьq xuzalьqь ojoştorop bulmajasaq.

Şuqa kyrә lә VI nsь s'jez „malsьlьq safxuzdarьnьn in dur ber jeteşhedlege—mal tarnejәhenen nasar qujьlv, mal aƊьqtarьnan ratsejanal fajdalanьlmav, vitrinarjә jardamьnьn his ber qәnәqatlәnerlek julqa qujьlmavь, şul arqala aik kyp safxuzdarda jәş maldar ylep әram buldьlar, prajьzvudstьva zadanejalarьn tultьra almanьlar" tine.

Bьl mәs'әlәlә xedmәt ojoştorovdьnda әhәmejәle aik dur. Bьqa tiklem safxuzdarda esselәrgә bilgele handa mal berketev, şul maldarьn tarnejahendә aleqe esselәrde javaplь hanav qadate bulmanь. Kilәsaktә bьqa sik qujьrqa, hәr ber brigadaqa bildәle maldarь berketep, zaatixnik hәm duktьrarь kydatselegendә javaplьlьq jekmәtergә kәrәk.

Øsense mәhin burьs—TAVAR PRADUKSEJƏ ZADANEJƏHЬN TULTЬRЬP TAPŞЬRЬV. VI—Savittar s'jezь bьl turala: „Prajьzvudstьva plandarьn yd vaqьtьnda, tultьrьp ytәv hәm tavar praduksejanь tapşьrьv—safxuzdarьn praktik eştarenә narьq qujьvda xәl itkes kyrhatkes bulьp tora. Sәvlt viasь bәtә safxuz eşselәre sastafunьn, aigeraktә dirikterden eştaren şul jaqtan qarap narьqlarqa tejeş" tine SSSR Savnarkumьnьn tavar praduksejahьn yd vaqьtьnda, tultьrьp tapşьrьvda pritprejateja hәm me'ossasә jetәkselaren javaplь tabьp sьqarqan qararь malsьlьq safxuzdarь turalьnda lә kesen haqlaj. Şunьn esen safxuz esselaren betәhen dә satsejalizem jarьşь hәm udarsьlьqqa ilьqtьrьp, plamfinplandь tultьrьp atqarьv esen ojoştora belergә kәrәk.

Safxuz eşen edergә matajьvsь sьjnli doşmandarьn tanavьna huqьldь, bunьn menәn genә qalmaj ana şul başlanqan eşte unьşlь oslap sьqьv esen kerәşergә kәrәk.

QЬTAJBA KRƏЬ ГEJƏN

Qudqalьştarь kosәjә

ƏJƏƊƊƏR KRƏЬTEJƏNƊƏR QUƊQIA LЬŞЬ MENƏN TULQIAN

ŞANXAJ ,23. Xinan pravinsejәhenen, teşlek—konsьqьş rajunь. Bәjpin, Xankavski timer julьnьn ken batьş jaqь, şulaj uq Xubej pravinsejәhenen ten jaqь mart başunan birle tesle krәstejandar qudqalьşь menәn qaplanqan. Bьl rajundarda partizan atrattarenan başqa, Qьdьl ermәja qaskardare lә tedelgandar. Nankin qaskardarenen kybehe qьdьl ermeja jaqьna sьqqandar. Xankav vlastarь, krәstejan qudqalьşьnьn ybevenan aik qalqьralar. Krәstejan xarәkattare, ajьrьm avьldarda qьna tygel, totoş ejәddәrde baьp, kyperdәrde jemerep timer jul stansahьna lә jaqьnlap kilәlar.

Timer jul kadьrarь, krәstejandar jaqьna sьqalar. Bьl qudqalьştьn kesle sulьvьn, qьdьl ermejagә qarьşь jebarelgan 50,000 qaskardar dereblej. Qajhь ber huqьş castare

Vaqıt kilep jetə. Timp kəsəjtelhen.

QLŞQL AQ‌AS ƏƉERLƏV KAMPANJAHL BƟTƟRGƏ 15 KƟN GENƏ QALDL.

BıL MƟHIM EŞKƏ BALŞEVIK TIMPL BIRELGƏNE JUQ. PLANTULTLRLMAV QURQLNLSL AƉTLNDA UCALL, PRIABRAZINSKI, UQALL UCLISPRAMXUZDARL AQ‌AS ƏƉERLƏV PLANLN YTƏVDƏ BOJORAKRATTARSA EŞ KYRƏLƏR.

AQ‌AS ƏƉERLƏV KAMPANEJƏHLN

ƟDƟVSELƏR JAVAPQA TARTLLILN

Urlndarƌan kilgən məqlymættargə qaraqanda aqas əderlav eşe Basqortostan kyləmendə siktən tış nasar bara. Aqas kiƫev zadanejehən vaqılında ytav, (kiƫelgən aqastarƌ hal aqılıav punkttarına taşıv timpın kəsəjtev turahında xekymat həm - partejanın Ɵlkə Kəmitəte kiƫken diriktiftar birƌelər. Aqas əderlav frantındaqı eƌəkləktərƌe bətərev əsən udar ber ajlıq ytkərelde. Lakin hɵƌəmtə nasar.

Urqalı uclisxuzı Badmiskej janında eşləvselərƌeq baraktarı halqın, tirə jaqı bılsıraq, qajnaqan hav juq, jək attarı əsən lapaƫtar eşlənməgən. Arqan həm zapas sanalar juq. Sana vatılav arqahında eşkə eƌəklek kilə. Bını uclisxuz yƌ qəjəne bulha la, praguloa hanap eşselərgə eş xaqı birməgən. Furaz həm pradukta vaqılında birelməj. 23 nse fivralda uclisxuz „xeƌmətkərƌare" xatta şundaj əşəkelekkə barıp jetkəndər kej dirıktıv jardamsılı Baxmin, tixnik Pimanıƌ, xisapsı Kyznitsuftar irtənən alıp kiskə tiklem donjahın „tipterep" esələr. Kantura kene buja joƌaqlı torqan. Pradukta alırqa kilgən eşselər halqında eşəp—tunıp kətəp tororqa məzəyr bulqandar, kanturaqa kilevƌəren talap itep, jeərgən, xeƌmət inispiktırınıƌ zapiskahın „ned unın satrudnigə tygel" tip jırtıp taşlajƌar ƌa, eşsene ajaq tiƫep, mıƫqıl itep ərlәp, sıqarıp jebərələr. Yƌƌere haman esevƌərendə davam italər. Bələəj uclisxuzındaqı eşlevse 45 keşegə 12 sısqı. 6 aaltanan ıaşqa ber qoralda birelməgən. Esselər yd qoraldarı menən eşlajƌər. Vatılha unın əsən Uclisxuz tarafınan xaq tylənməgən. 5 aj ıujı eşselər arahında ber jıjılış ytkarelməgən. Satsejalizem jarşı, udarsılıq məs'əlahe julqa qujılmaqan. Prejut uclisxuzında 5 aj ıujı eşselərgə eş yaqı birelməgən. Brejaraziniskej uclisxuzında 100 gə jaqın eşselər əsən təƌəlgən 3 barak bulha la, kəd kene ere taştardan qına burap eşləngən bılıv səəqple; barak haiqın, ıısıraq, sıval mejestən sıqqan tətəndərgə sıdaj almaj eşselər baraktı taşlap, kitələr. Bikuf avıl səvitenən jebərelgən aqas kiƫevselər barakta qunmaj, kis menən əjdərenə qajtıp kitərgə məzəyr bulalar. Hɵƌəmtələ aqas kiƫevselər təp eştərenən ıaşqa kenənə 30 saqarım „paxut" jahap. eş vaqılın ıuşqa uƌqarıvqa məzəyr bulalar. Qajlı ber eşselər dugıvırlıƌ eşlajƌər. Barak eştəv əsən dugıvır tedəlhə la, unın kypejəhe eşselərgə birelməgən. Baraktı nisek eştəv tərtiptəre dugıvırƌa kankrit kyrhətelməv səəqple barak uclisxuz tarafınan jaraqhƌ tanılıp, eşselərgə eş xaqı birelməj.

Urman xuzalıqı idarahınıƌ „eşməkər" xeƌmətkərƌəre aldınqı eşselərƌe eyləkləv, eşselər tarafınan kytərelgən satsejalizem jarışhəm udı arsılq intuzejaz mahın nıqıraq kəsəjtep jebərə torqan urında, kirehensə bıqa tekərəp qaraqandar. Eştə ədəklektər jahavqa, eşselər ara hında rizahıƌlıq ıvƌırıvqa „administratsejə" nın iƫerek ıaştarı yƌƌere səəqp bulqandar.

Bına taqı ber fakt, Narkamtrud ibemenə alınqan ber tiligramma: „Pitırapavı uclisxuzındaqı eşlevse 45 keşegə 12 sısqı. 6 aaltanan ıaşqa ber qoralda birelməgən. Esselər yd qoraldarı menən eşlajƌər. Vatılha unın əsən Uclisxuz tarafınan xaq tylənməgən. 5 aj ıujı eşselər arahında ber jıjılış ytkarelməgən. Satsejalizem jarışı, udarsılıq məs'əlahe julqa qujılmaqan. Prejut uclisxuzında 5 aj ıujı eşselərgə eş yaqı birelməgən. Brejaraziniskej uclisxuzında 100 gə jaqın eşselər əsən təƌəlgən 3 barak bulha la, kəd kene ere taştardan qına burap eşləngən bılıv səəqple; barak haiqın, ıısıraq, sıval mejestən sıqqan tətəndərgə sıdaj almaj eşselər baraktı taşlap, kitələr. Bikuf avıl səvitenən jebərelgən aqas kiƫevselər barakta qunmaj, kis menən əjdərenə qajtıp kitərgə məzəyr bulalar. Hɵƌəmtələ aqas kiƫevselər təp eştərenən ıaşqa kenənə 30 saqarım „paxut" jahap. eş vaqılın ıuşqa uƌqarıvqa məzəyr bulalar. Qajlı ber eşselər dugıvırlıƌ eşlajƌər. Barak eştəv əsən dugıvır tedəlhə la, unın kypejəhe eşselərgə birelməgən. Baraktı nisek eştəv tərtiptəre dugıvırƌa kankrit kyrhətelməv səəqple barak uclisxuz tarafınan jaraqhƌ tanılıp, eşselərgə eş xaqı birelməj.

Urman xuzalıqı idarahınıƌ „eşməkər" xeƌmətkərƌəre aldınqı eşselərƌe eyləkləv, eşselər tarafınan kytərelgən satsejalizem jarışhəm udı arsılq intuzejaz mahın nıqıraq kəsəjtep jebərə torqan urında, kirehensə bıqa tekərəp qaraqandar. Eştə ədəklektər jahavqa, eşselər ara hında rizahıƌlıq ıvƌırıvqa „administratsejə" nın iƫerek ıaştarı yƌƌere səəqp bulqandar.

Bına taqı ber fakt, Narkamtrud ibemenə alınqan ber tiligramma: „Pitırapavı uclisxuzındaqı eşlevse 45 keşegə 12 sısqı. 6 aaltanan ıaşqa ber qoralda birelməgən. Esselər yd qoraldarı menən eşlajƌər. Vatılha unın əsən Uclisxuz tarafınan xaq tylənməgən. 5 aj ıujı eşselər arahında ber jıjılış ytkarelməgən. Satsejalizem jarışı, udarsılıq məs'əlahe julqa qujılmaqan. Prejut uclisxuzında 5 aj ıujı eşselərgə eş yaqı birelməgən. Brejaraziniskej uclisxuzında 100 gə jaqın eşselər əsən təƌəlgən 3 barak bulha la, kəd kene ere taştardan qına burap eşləngən bılıv səəqple; barak haiqın, ıısıraq, sıval mejestən sıqqan tətəndərgə sıdaj almaj eşselər baraktı taşlap, kitələr. Bikuf avıl səvitenən jebərelgən aqas kiƫevselər barakta qunmaj, kis menən əjdərenə qajtıp kitərgə məzəyr bulalar. Hɵƌəmtələ aqas kiƫevselər təp eştərenən ıaşqa kenənə 30 saqarım „paxut" jahap. eş vaqılın ıuşqa uƌqarıvqa məzəyr bulalar. Qajlı ber eşselər dugıvırlıƌ eşlajƌər. Barak eştəv əsən dugıvır tedəlhə la, unın kypejəhe eşselərgə birelməgən. Baraktı nisek eştəv tərtiptəre dugıvırƌa kankrit kyrhətelməv səəqple barak uclisxuz tarafınan jaraqhƌ tanılıp, eşselərgə eş xaqı birelməj.

Urman xuzalıqı idarahınıƌ „eşməkər" xeƌmətkərƌəre aldınqı eşselərƌe eyləkləv, eşselər tarafınan kytərelgən satsejalizem jarışhəm udı arsılq intuzejaz mahın nıqıraq kəsəjtep jebərə torqan urında, kirehensə bıqa tekərəp qaraqandar. Eştə ədəklektər jahavqa, eşselər ara hında rizahıƌlıq ıvƌırıvqa „administratsejə" nın iƫerek ıaştarı yƌƌere səəqp bulqandar

„Dajuş prajьzvüdstьva plandarьn 100 pratsintь menən ytəp sьqьvдь həm udьp kitevдərдe!“

„Agranumejə fənendəge həm tixnikalaqь вətə unьştar safxuz həm kalxuz qьrдarьna!“

„SAFXUZDARDA, BEDDEN ӨSӨN JAT BULQAN ILIMINTTARQA, ӨDGӨS. SIMYLƏNT, JALQAV HƏM LITUNDARQA URЬN JUQ“ INDYSTEREJƏLƏŞEV HƏM KƏLLIKTIFLƏŞEV EŞTƏRE TAQЬ LA ÐUR UNЬŞTAR MENƏN ALQA KITHEN ӨSӨN, IT HƏM MALSЬLLQ PRABLIMALARЬN XƏL ITEVDƏ, BED, ӨTƏ. EŞSELƏRDE LƏ, PARTEJƏNЬN GINIRALNI HЬÐЬQЬNA MABLIZAVAJT ITEV JULЬ MENƏN, PRALITAREJAT XӨKYMƏTE ALDЬNDA BULQAN YÐ BURЬSЬBЬÐÐЬ, BALŞEVIKTARSA YTƏP SЬQЬRQA TEJEŞBED!“

(Başqortostan safxuz eşselərenең вerense, вətə Ölhə s'jьzь endəməhenən).

MALSЬLLQ PRABLIMAHЬN XƏL ITEVSE SAF XUZDAR.

1928 nse jьlda əlkən julсaşsьвьd I. V. Stalin: ORLOQ PRABLIMAHЬN XƏL ITEV ӨSӨN ERE ORLOQ SAFXUZDARЬ TӨÐӨRGӨ tigən yдenең tarixi teqdimen jahaqan ine.

1929—jьlдьn aдaqьnda orloq məs'ələhen xəl itevdə ireşelgən ene şul ere orloq safxuzdarьnьn təzriвələrene tajanьp вeddə: MALSЬLLQ PRABLIMAHЬN XƏL ITEV ӨSӨN ERE MALSЬLLQ SAFXUZDARЬ TӨÐӨRGӨ tigən qarar qвəul itelde.

Bilgele вьl teqdim həm qarardar, вeddən sovit xuzalьqьnda вətenlej janь вer jul alьp kitev ine. Şunьn өsən də вed safxuz dardьn kөsenə вşanmavsь, ulardьn alda torqan prвellвajardь xəl itevse qьvatle tuk ikenen kyrə almavsь qarьşь kөstər menen də өsөraştьq.

Lakin qajьh qьna frunita вulha la, alьnmaqan kripste qalmaвьsь вalşeviktar - partejəhь yd hьdьqьn jowөaşartmanь. Yşk satsejalizem tөвөloşөnөn jeneve өsөn вulqan urьnda ul вer genə aдьm da artqa sigenmene.

Вegenge kendə вed nej nemələr kyrəвed?

Safxuzdar, kerək orloqsoloq julьnda вulhьn, kerək malsьlьq julьnda вulhьn kyrelmaqan вer unьştьqtar menen alqa вaralar. Meвələn: 1930 nsь jьlдьn mart ajьnda вerense tapqьr eşkə tutonqan malsьlьq safxuzь xarөkөte, yd aldьna qujьlqan.

2300 meң giktar sabьnьlq,
3200 mal вazalarь.
1200 torlaq jorttarь,
3000 qojo,
1100 meң вaş mal,
100 safxuz həm
13 miljun ga majdan.

pragrammahьn 100 pr. tь menən (xatta udьp kitep) ytop sьqtь, вegenge kendə вed unda:

140 safxuz (140 pr.).
20 miljun mejдan (153,8 pr.).
1200 meң вaş mal (109 pr.),

вulьvьn kyraвed· Ber jьj esendə genə ireşelgən вьna вьl unьştьq alda torqan it həm malsьlьq praвlimahьn xəl itevdə вalşeviktarsa jeңep sьqьv вuldь.

ZEJANSURA SAFUFZЬNDA.

Zejansura rajunьnda вьqa tiklem fajдahьdqa jatqan 87 meң giktar jer eвtendə mart вaşьnda qьna harьqsьlьq safxuzь ojoştoroldo. Вьnь ojoştorov esən mərkəzdan вer miljun 50 meң hum aqsa jeвərelde. Safxuz Mirinus toqomanan 20 meң вaş harьq aвьtarqa tejeş. Şunьn 10 mene xəder alьnqan inc. Safxuz taqь la 690 вaş eş qьna ejə вulьrqa tejeş ine, alegə вik əd alьnqan, jaдqa tiklem 300 вaş at вulьr.

QAJHЬ BER QAMASAVLЬQ TAR.

Təp avьtlьqtarдьn вerehe вesən məs'ələhe. Sajuzxlip, вьqa Arqajaş rajunan 350 tunna вesən jeвərməkse ine. Lakin вesənde taşьv esən вarьrqa əderlənep вətkəndə genə, Arqajaştan:

— „BEDDEN ӨSӨN ARTMAJ, HED XAJBULLA RAJUNЬNDAQЬ MALSЬLLQ SAFXUZЬNAN ALвRQA TEJEŞ“ HEQED“ tip atkaz itələr. Ə Xəjвulla malsьlьq safxuzь вeddən вesən artmaj tigən javapь вirə. Şunan hun safxuzdь 232 kilamitьr jerдəge Mənəvez rajunьna jeвərelə. Xəder safxuzda 2 meң вot вesən вar. Вьl tik вer ajqa qьna jetəsək. Xəder jul ədelөv aldьnda. Ojoşmalar tiderək jardamqa kilməgəndə safxuz qurqьnьs aвtьnda tora. Sajuzxlip safxuzдь tə,min itevдən вetenlej qul heltəne.

Sajuzxlip, Qasturьk həm, Başsajuz eşte vəqədə menən вeterdө. Qasturьk safxuzqa mart zaşьna tiklem 900 kamplikьt at вzвrujь вirergə tejeş ine. Xəder mart вetөp вara Safxuzqa 900 tygel вer hьnar zвuruj da kilgəne juq. Jaraj əle kalxuz вar, ular вulmahь eş jartь julda qalьr ine. Sajuzxlip həm вaşsajuz safxuzдaqь eşselərдen 47 keşene tə'min itev esən 457 sintnir on 147 sintnir jarma həm вaşqa adьqtarдь 25 nse fivralqa itep jetkerergə tejeş вulhala xəderqa əle вer genə kilagramda вarьp jetkəne juq.

Qьvandьq həm idelвaj kapiratsejalarьnda produksejə вulha la ular safxuzqa jeвərmaj. Safxuzda aqas juq. Вrьmвur rajun kanturahь вaşta 800 kuвamitьr ardənə həm 500 dana вyrənə вirergə vəqədə вirhələ hunьnan „Hed Başqortostan elkəhe вulqas şunan alьqьd!“ tip вirevдən вaş tarta həm safxuzdьn tedev eşenə вik dur zвjan kiltera.

Safin

HARЬQ BƏRƏSTƏREN AŞATA BELEGED.

Malsьlьq məs'ələhen xəl itevдə jaş maldarдь tərвejələv məs'ələhe вik dur urьn tota. Sənki malsьlьq xuzalьqьnьn iq məhim praduksejahь unьq toqomo. Şuraj вulqas, toqom yrsetev esən ularдь jaştan yk tərвejələp aşatьrqa tejeşвed.

Harьq вərətsəren tьvqas uq tupaq aşamlьqtar menən tujьndьrqa jaramaj, sənki tupaq aşamlьqtar (halam, kəвək, japьraq həm вaşqalar) jaş вərəstəraş qəдandarьnda jaqşьlap вeşə almajdar.

Ularдь вaşa əsə hetө menən tujдьrьrlьq вulmaha, hьjьr hetө menən tujдьrьp tororqa mөmkin.

Bərəstər 21—30 kenlək вulqas ularqa вesən həm vaqtalьnqan orloqtar aşatьp, onlo hьvдar eserə вaşlarqa jaraj. Bərəndər 2—3 ajlьq вulqas ularqa tamьr adьqtarь вirə вaşlarqala jaraj. Harьq вərəndəre orloqtarдь вik jaratьp aşavsan вulalar. Lakin, samanan tьş kyp вirergə jaramaj, juq ihə „xrumut“ isemle avьrьv menən avьrьj torqan вulalar. Bərəndər вer ajlьq вulqas hər вerehenə jartь qadaq вesən вirep, 2—3 ajlьq вulqas aşatqan hajьn 1 qadaq вirə вaşьrqa mөkin həm jartь q. holo orloqo вirergə kərək. Baqsa jemeştəren, janь aşlьq halamdarьn вirev дə zвjanlь вulmaj Jəj kөndərenдə tөвək ylənдere вik jaqşь вulhala, ularqa orloq aşamlьqtarьn tuqьratьp tororqala jaraj. Ə qьş kədərendə hər вer вərəskə 1 qaдaq orloq вirep tororqa kərək. 2 nse qьş halam menən kəвəktən вaşqa 1 qaдaq вesən вirep tororqa kərək.

Bərəstər esən kəndəlek aşamlьq вeramege (jentək toqomqa)

Jaşe	avrlьqь	aдьq вerlege
5— 6 aj	1p. 29q.	1,9
11—15 „	2„ 20„	1,7

ITLE TOQOM:

5— 6 aj 1 p. 33q.	2,1
11—15 „ 3 „ 11 „	2,5

Ös вot avьrlьqьndaqь вərəstərgə kəndəlek nurma:

Təвək вesəne	1p. 2q.
Tuqьran	0,7 q.
Halam	0,7 q.
At вorsaqь	1,1q.
Kukuruz	0,4q.

Şulaj aşatьp tərnejələgəndə вərəstər jaqşь yвəsəktər.

B. Nazar.

Dəvlөkən safxuzь hyd вirə

Dəvlөkən „Vazrazdinejə“ safxuzь yd eвtenə tyвəndəge handar menən teşkən zadanejanь ytərgə hyd вirə.

Jaдqь aşlьq 15000 giktar səselergə tejeş. Kөdge aşlьq 1029 giktar həm 1400 giktar kliver səsergə.

Şunьn menən вergə safxuz tirə jaqьndaqь kalxuzdarqa ma şina menən вulhьn, orloq menən вulhьn jardam itergə hyd вirə.

N. ƏPTERƏJ.

BOÐAVLAQJAN HЬJЬRÐARÐЬ

JAQŞЬ TƏRBEJƏLƏGƏNDƏ GENƏ KYP HƏT ALЬP BULA.

Xəder avьldarda hьjьrdar вodavlaj вaşlanь. Kypkenə hьjьr aвravsьlar hьjьrdarь вodavlap вirgəs hət вirə вaşlav həm arьvьn hьjьrдьn ƒəqət вodavlap вirevenə вəjlajdəc həm şunan sьqьp вodavlaqas unь elekkesə aşatqanda la hət artьvь davam itə tejdər. Bьl dөrөь qaraş tygel.

Hьjьr вodavlaqas ta вodavьn tujдьrьvqa вula tənendə вulqan zapas jə ihə narmal himedlegenən fajd: lanьp вulqasta hət вirergə məzвyr вula. Ədgərdə вodavlaqasta aşatьv oşo elekkesə davam ithə vaqьt uda вara hьjьr hət arttьrьp вirev nurmahьn kəmetergə məzвyr вula. Sənkt unьq hөttə arttьrьp вirerlek xəle tenendə himedlek zapasь qal maqan вula. Hьjьr oşo xəlgə kilep jetkəndə kyp vaqьtta jəşel вesəngə sьqqansь kytərjev xəlenə kilep jetkən вula. Вьnьq arqahьnda hьjьr havlьqь nьq juqaltqanlьqtan jəşel ylandə jerəj вaşlaha la, hөttө arttьrьp вirev xəlenə kilə almaj həm jəj вujь hət arttьrьp вirev nurmahь kyдgə вik aд вərelerlek dərəzələ kəm вula Вьnь вelmegən hьjьr xuzalarь hьjьrьm nasar, jəj kenendələ rətle hət вirməj, tip zarlana torqan вulalar.

Havьm hьjьrдarдь вьl xəlgə qaldьrьrqa teləmədən kyp hət вirhen lada вuilьn tigəndə tyвəndəge qadi genə zaaminiman saralardь ytərgə kanəş вirвed:

1— Janь qьna вodavlaqan hьjьr вer ike aдna ytevgə avrьvsan вula, şunlьqtan ul rətle aşamajda вьl daverde unьn havlьqьn jeвərmөkkə mөmkin tiklem nьq tərnejələrgə tьrьşьlhьn

2 — Boдavlaqan hьjьrдь in kəmendə 2—3 aдna вaşqa hьjьrдardan, qөmymən maldarдan ajьrьp alьp aвtarqa, aşatьrqa kərək.

3 — Boдavlaqandan hun avrьv mələndə hьjьr „aşamaj imeş“ tip aşatьvдь qьвqartьrqa jaramaj, вьl dəverdə jaqşь вesən, jeten, teprə, kerpə, on kevek kөslө aдьqtarдь mөmkin tiklem kyвerək aşatьrqa tьrьşьlhьn.

4 — Janь вodavlaqan hьjьrдarдь—nigerəkta вerense tapqьr qьna вodavlap вirgən hьjьrдardь вildələ vaqьttarda qьna aşatьp өjrətergə kərək.

5 — Janь вodavlaqan hьjьrдь jьlqa qa, qojoqa halqьn hьv eserergə qavalarqa jaramaj. өjдən, вylmə jьlьlqь hьv qьna eserergə kərək.

6 — Birelgən adьqtar mөmkin tiklem tadartьlьp вirelergə iqtiвar itelhen.

7 — Aşatьlqan adьqtarдьq narьhьnda вer vaqьttь вirergə jaramaj, tərlip menən ner artьnan вeren aşatьp өjrətev jaqşь. Adьqtarдь oşo tərliptə вirergə mөmkin: kөsle adьqtar (on, jeten, kinder, kөn вaqьş teptəre); unan hun—adьq tamьrдarь, hьv eserev həm tupaq adьqtar (вesən, halam, kəвək).

8 - Hьjьrдь вer vaqьtta aşatqanda, jəlha aşatьv дan hun havmajьnsa, aşatьvдan alda havьrqa, havqan saqta вer nəmə lə aşarqa вirep өjrətməkkə kərək.

9 — Havьm hьjьrдarqa kyвerək adьq tamьrдarь aşatьrqa tьrьşьlhьn, вьl həttө kyвerək alьvqa jardam itə.

10 — Hьjьrдar вodavlap aj, aj jarьm samahьytkəstə ygedg əquşьlьv jaqьn qaraj вaşlajdar, вьna вьl vaqqьtta havьm hьjьrдard telagən вer jerдəjerətmaj, jortta totorqa tьrьşьp jaqşь toqomlo ygedde jortqa kilterep qasьrьrqa kərək.

Вьlar lq qadi saratardьq вerehe. Ədgərdə вodavlaqan hьjьrдardь şunda uq ylsəp aşata вaşlaqanda вigerəktə kyp hət alьrqa mөmkin.

VƏKIL QIRFAN.

BOÐAVÐARÐA BULA TORQJAN AVЬRЬVÐAR

HƏM ULARDЬ DAVALAV JULDARЬ

QJADI—ES KITEV. Qjadi es kitev avrьvьnьq səвəptəre oşolar.

1—Havьt—hавanьq əşəkelege. 2--Bьsьraq itke hət. 3—вik kyp aşatьv. 4 Ьvьd urnьna elektən havьp kilgən hьjьrдar hətө вirev. 5—Halqьn hət eserev. 6—Bik irtə həm yden вelmөjensə şьjьq—eвtən alqan hət həm вytən aдьq вirə вaşlav. 7—Janь aдьqqa kyskəndə qapьl kysev. 8—Vaqьtlь-vaqьtlьd aşatьv.—Mal aдвardarьn halqьn həm вьsьraq totov, və вaşqalar.

Avrьv вulmahьn өsən вer genə şartqa iqtiвar itergə kərək: diqqət menən tərвejələv həm dereь aşatьv вigerəktə qomhod вodavdar menən haq eş itergə kərək. Вьndaj вodavdar hetkə asьqlьqlanьp jəвeşep hөttө durdur urtlap jotala, aş qaдandarьn вoda torqan вulalar. Asьqan həm eвtən alqan hət вodavdar өsən вik qurqьnьslь, senki ul es kitev avrьvьna вik tid səвəp вula.

DAVALAV JULЬ. In tavlə avrьv вodavqa təvlegenə вirelə torqan nurmanьq 1-3 jəki 1-2 өləşenə qaldьralar, вytən aдьqtarдь şьpa вirməjdər.

Boдavdar qorhaqьn halam menən ьvalar. Eskə jotov өsən uqa 1—2 aş qalaqь вal вirələr həm kənenə 2—3 tapqьr jeten orloqonan qujь əjrə jaha, jəki jeten onon hьvqa вolqap. eserələr Kenenə kəmendə вiş tapqьr əd-əd genə aşatьrqa kərək.

Davalavdьq вytən jьldarь la var: eskə jotov өsən jartьşar вalqalaqtan tanin jəki salitsulьvьj kislata вirergə jəki, kenenə ike tapqьr nerəj вalqalaq salnl eserələr. Bьqa tiklem əgərдə вodavdarqa hьvqa on quşьp eserelep kilengən вulha, on вirevde tuqiatьrqa, saf hьv qьna вirə вaşlarqa həm kenənə 700 gram samahь qorop, tөjelgən holo, şulaj uq jeten өjrəhe вirergə kərək.

ES QATЬV. Bьnьn qalaj вulqanlьqьn hər kem вelə inde. Es qatьp avrьj вaşlaha in elek təvlektə aşaj torqan aş nurmahьn kəmetergə kərək. Esər esen es jomoşarta torqan nameler вirelə: əjtajek—irtəle, kisle jartьşar stakan kөmвaqьş, kinder maje, вik qaiь qьna jeten orloqo өjrəhe, jəki 2—3 aş qalaqь glavвir todo. Glavвir todon təvlə 1,5—2 stakan qajnar hьvдa iretergə kərək. Şular eвtənə taqь la klizme qujьvдa вik dur jardam itə. Bьnьn өsen osona rizinkə kөpşə qujьlqan krnzka jəki вuranka alьrqa la, uqa jьlь hьv halьp, hər вer вutilka hьvqa вer aş qalaqь sudь halьp eretələrдə hər vaqьt вolqaj tora kinder jəki kөmвaqьş maje halalar—majalь klizmə şunьn meiqtiвar itelhen.

7 — Aşatьlqan adьqtarдьq narьhьnda вer vaqьttь вirergə jaramaj, tərlip menən ner artьnan вeren aşatьp өjrətev jaqşь. Adьqtarдь oşo tərliptə вirergə mөmkin: kөsle adьqtar (on, jeten, kinder, kөn вaqьş teptəre); unan hun—adьq tamьrдarь, hьv eserev həm tupaq adьqtar (вesən, halam, kəвək).

8 - Hьjьrдь вer vaqьtta aşatqanda, jəlha aşatьv дan hun havmajьnsa, aşatьvдan alda havьrqa, havqan saqta вer nəmə lə aşarqa вirep өjrətməkkə kərək.

9 — Havьm hьjьrдarqa kyвerək adьq tamьrдarь aşatьrqa tьrьşьlhьn, вьl həttө kyвerək alьvqa jardam itə.

10 — Hьjьrдar вodavlap aj, aj jarьm samahьytkəstə ygedg əquşьlьv jaqьn qaraj вaşlajdar, вьna вьl vaqqьtta havьm hьjьrдard telagən вer jerдəjerətmaj, jortta totorqa tьrьşьp jaqşь toqomlo ygedde jortqa kilterep qasьrьrqa kərək.

Вьlar lq qadi saratardьq вerehe. Ədgərdə вodavlaqan hьjьrдardь şunda uq ylsəp aşata вaşlaqanda вigerəktə kyp hət alьrqa mөmkin.

VƏKIL QIRFAN.

BOÐAVLAQJAN HЬJЬRÐARÐЬ

JAQŞЬ TƏRBEJƏLƏGƏNDƏ GENƏ KYP HƏT ALЬP BULA.

Xəder avьldarda hьjьrdar вodavlaj вaşlanь. Kypkenə hьjьr aвravsьlar hьjьrдarь вodavlap вirgəs hət вirə вaşlav həm arьvьn hьjьrдьn ƒəqət вodavlap вirevenə вəjlajdəc həm şunan sьqьp вodavlaqas unь elekkesə aşatqanda la hət artьvь davam itə tejdər. Bьl dөrөь qaraş tygel.

Hьjьr вodavlaqas ta вodavьn tujдьrьvqa вula tənendə вulqan zapas jə ihə narmal himedlegenən fajd: lanьp вulqasta hət вirergə məzвyr вula. Ədgərdə вodavlaqasta aşatьv oşo elekkesə davam ithə vaqьt uda вara hьjьr hət arttьrьp вirev nurmahьn kəmetergə məzвyr вula. Sənkt unьq hөttə arttьrьp вirerlek xəle tenendə himedlek zapasь qal maqan вula. Hьjьr oşo xəlgə kilep jetkəndə kyp vaqьtta jəşel вesəngə sьqqansь kytərjev xəlenə kilep jetkən вula. Вьnьq arqahьnda hьjьr havlьqь nьq juqaltqanlьqtan jəşel ylandə jerəj вaşlaha la, hөttө arttьrьp вirev nurmahь kyдgə вik aд вərelerlek dərəzələ kəm вula Вьnь вelmegən hьjьr xuzalarь hьjьrьm nasar, jəj kenendələ rətle hət вirməj, tip zarlana torqan вulalar.

Havьm hьjьrдarдь вьl xəlgə qaldьrьrqa teləmədən kyp hət вirhen lada вuilьn tigəndə tyвəndəge qadi genə zaaminiman saralardь ytərgə kanəş вirвed:

1— Janь qьna вodavlaqan hьjьr вer ike aдna ytevgə avrьvsan вula, şunlьqtan ul rətle aşamajda вьl daverde unьn havlьqьn jeвərmөkkə mөmkin tiklem nьq tərnejələrgə tьrьşьlhьn

2 — Boдavlaqan hьjьrдь in kəmendə 2—3 aдna вaşqa hьjьrдardan, qөmymən maldarдan ajьrьp alьp aвtarqa, aşatьrqa kərək.

3 — Boдavlaqandan hun avrьv mələndə hьjьr „aşamaj imeş“ tip aşatьvдь qьвqartьrqa jaramaj, вьl dəverdə jaqşь вesən, jeten, teprə, kerpə, on kevek kөslө aдьqtarдь mөmkin tiklem kyвerək aşatьrqa tьrьşьlhьn.

4 — Janь вodavlaqan hьjьrдarдь—nigerəkta вerense tapqьr qьna вodavlap вirgən hьjьrдardь вildələ vaqьttarda qьna aşatьp өjrətergə kərək.

5 — Janь вodavlaqan hьjьrдь jьlqa qa, qojoqa halqьn hьv eserergə qavalarqa jaramaj. өjдən, вylmə jьlьlqь hьv qьna eserergə kərək.

6 — Birelgən adьqtar mөmkin tiklem tadartьlьp вirelergə iqtiвar itelhen.

7 — Aşatьlqan adьqtarдьq narьhьnda вer vaqьttь вirergə jaramaj, tərlip menən ner artьnan вeren aşatьp өjrətev jaqşь. Adьqtarдь oşo tərliptə вirergə mөmkin: kөsle adьqtar (on, jeten, kinder, kөn вaqьş teptəre); unan hun—adьq tamьrдarь, hьv eserev həm tupaq adьqtar (вesən, halam, kəвək).

8 - Hьjьrдь вer vaqьtta aşatqanda, jəlha aşatьv дan hun havmajьnsa, aşatьvдan alda havьrqa, havqan saqta вer nəmə lə aşarqa вirep өjrətməkkə kərək.

9 — Havьm hьjьrдarqa kyвerək adьq tamьrдarь aşatьrqa tьrьşьlhьn, вьl həttө kyвerək alьvqa jardam itə.

10 — Hьjьrдar вodavlap aj, aj jarьm samahьytkəstə ygedg əquşьlьv jaqьn qaraj вaşlajdar, вьna вьl vaqqьtta havьm hьjьrдard telagən вer jerдəjerətmaj, jortta totorqa tьrьşьp jaqşь toqomlo ygedde jortqa kilterep qasьrьrqa kərək.

Вьlar lq qadi saratardьq вerehe. Ədgərdə вodavlaqan hьjьrдardь şunda uq ylsəp aşata вaşlaqanda вigerəktə kyp hət alьrqa mөmkin.

VƏKIL QIRFAN.

QJADI ORLOQTARDЬ JAQŞЬQJA ALMAŞTЬRЬVDA UDAR TIMP ALЬNHЬN.

Igen unьşьn kytərevdəge вik kyp saralardьq esendə, igen unьşьn 15—20 pratsintqa tiklem kytərə ala torqan in təp saralardьq вerehe qadi orloqtar urnьna jaqşь sьrt orloqtar səsev.

Başqortostandaqь satsejalizem həm kapiratif siktьrdardьq вətə вabьvdarь 1933 nse jьlda jaqşь surt orloq menən səselergə tejeş.

Başqortostanda jaqşь surt orloqtar taratьv həm unь yrsetev eşe menən: Gussurtsimtist, Simanavud kapiratsejə, orloq saf xuzdarь həm Başxlipzivsajuz hьmaq вer nisə ojoşma şөqөltlə na. Вьltьr неddəge вətahe 254,6 mendən artьqьraq giktar jer jaqşь orloq menən səselgəjne, вujьl вl 653 mengə jetergə timək 256 pr. samahь artьrqa tejeş. Bьl ihə dejem вaћьvqa nis ətan 38 pr. təşkil itə tigən hyd.

***

Sartavaj—tavar orloqtar səsev дe Başxlipzivsajuz вujьl 406 meң 676 giktarqa jetkererge tejeş. Bьl ihə вətə Başqortostan da səseləsək sartavaj tavar orloqton 65 pr. ь oşo sistim вujьnsa səselə, tigən hyd.

Bьl tiklem elkən вurьstь qьr sьlьq sistimь вьlaj eşləməkse вula: вьltьr uq tada orloq səsev selər вujьl 136.725 sintnir, вujьl krəвtejəndər yd ara almaşьşьp 133.508 sintnir, Dəvlət fundьnan alьnqan orloqtar menən 264.302 sintnir, вətəhe 534.535 sintnir jaqşь orloq səselergə tejeş.

Şunьq esenən: вoijdaj—219 meң 450 sintnir, holo 315 meң 85 sintnir вulьrqa tejeş.

Bьltьrqьnan qalqan orloqo вulqan keşelər in elek yddərenең səsev majdandarьn вujьlqь plan вujьnsa səsergə lə, unan artqanьn ular aşar esən, jəki malqa aşatьr өsən вildələngən ikən, unь aşamaвqa həm malqa la aşatmaвqa, вəlki ydenə jaqьn kalxuz həm jer upşьstьvalarьna QJADI ORLOQTARQA ALMAŞЬP BIRERGƏ TEJEŞTƏR. Şunьn menən вergə qədi orloq birevselər jaqşь orloqqa sintnirenə 30 tin jəki şunьn вərəвərenə qatь xaq menən arttьrьp igen вirergə tejeştər.

Dəvlət fundьna вirelahe jaqşь orloqtarдa şulaj uq sintnirqa—sintnir вirelələr. Tik, вoijdaj вərəвərenə вoijdaj вirelergə tejeş (qajhь вer rajundarda qьna arьş ta qвaul itelə) ə, holono вytən kylturalarqa la alьşьrqa mөmkin.

Tavar—sartavaj вoijdajдьn xaq—sintnire 10 hum 78 tin, holonoqo 6 hum 88 tin tora. Almaştьrьlьrqa tejeşle qadi orloq ton xaqь şundaqь вaza qanul ita torqan xaq menən jeretelə, agərdə krəвtejən jaqşь orloq alьp qadi orloq вirə ikən вьlardьq xaqtarьndaqь ajьrmanь вьnda la jə aqsalata jəki orloqlata tylərgə tejeş вula.

Jaqşь surt orloqtar—nerдən tərвejə, kөdətev həm apparвatseja eştəre jeцel вulhьn, ikensenən—qadi orloqtar menən aralaşmnhьndar esen motlaq dur həm totoş naвьvdarda qьna səselergə tejeştər.

Bөtə jaqşь orloqtar—nьqlь tadartьlqan, şьtьvdarь tikşerelgən, darьvlanqan həm вodolmaqan вulьrqa tejeştər. Ber avьl, jəki kalxuzda səseləsək вətə orloqtar motlaq ner genə surt həm tadalьqtarь jaqьnan вer genə tərlө вulьrqa tejeştər.

Şulajtьp, jaqşь surt orloq sasev eşe ajrala diqqətlelek, dərөь plantav, eştə diqqətlelek həm ucut, dakumintlav eştəren dərөь julqa halьvdь, orloq halьv həm өlaşevdə ajьrьm şattar qa riqajə itevde talap itələr.

***

Qьrsьlьq kapiratsejalarьnьq qadi orloqtardь jaqşь surt orloqtarqa almaştьrьv eşenə kiltak—вik nasar вara. Məkələn, 5 nse martqa tiklem eş вulaj tora:

1) Jaqşь surt orloq səsevselərgə 1931 nse jьl өsөn plan iltep jetkerev, ularqa sartavajlьq şəhədətnamahe вirev, orloqtardь tadartьp, sьqьştarьn tikşerev turalarьnda Başxlipzivsajuz his вer tərlө məqlymət ala alqanь juq.

2) Krəвtejəndər yd ara 132,5 meң sintnir orloq alьştьrьrqa tejeştər ine, oşo kengə tiklem 82 mex sintnir (61%) qьna almaştьrьlqan. Bьnь la unьşlь вarьv, tip əjtep вulmaj. Sənki, Rajun kapiratif sajuzdarьnda almaştьrьv plandarь juq, səsevsetər qulьnda orloq kypme, ulardьn surtlьlьq dərəzələre nisek, ular nindəj kalxuzdarqa almaştьrьp вirergə tejeştər ikənlege вilgeвed, krəвtejəndər yd ara almaşьp alqan orloqtarqa la tanьqlьq qaqьdь вirelmegən. Krəвtejəndərden yd aralarьnda orloq almaştьrьv eştəre ojoşqan xəldə вarmaj. Rajkaupsajuz həm Rajkalxuzsajuzdar вьl eşkə вalşeviktarsa jetəkselek itmejdər.

3) Dəvlət funtьndaqь jaqşь orloqtarдь almaşьv eşenə kil—hək вigerək xərt tora. Blşenşe martqa tiklem вoijdaj orloqo ƒəqət 3—100 sintnirqьna almaştьrьlьp, plan (32 meң s.)3,7 pr. qa qьna ytəlgən. Ə, holo orloqo almaştьrьv unan da tyвən tora—nej вarь 2,2 pr.

Jaqşь orloq вirgən өsən qadi orloqqa вətəlep вirelergə tejeşle ajьrma ƒəqət 0,1 pratsintqa qьna ytəlgən. Şunь la əjtep ytergə kərək — вьl tura la alega 48 rajundьn nej вarь вeheнan genə məqlymət alьndь, вytan rajundar əllə nisə tapqьr ikkərtevgə qaramaвtan javaphьd qalalar.

Şulajtьp, 1 jarьm miljun вot samahь jaqşь surt вoijdaj həm holo orloqtarь Rajkaupsajuzdar skalatьnda xərəkəthed jatalar. Şunьn eвtenə; sartavaj orloq səsev plandarь tөdөlmөqən, hər вer kalxuz həm avьlqa jetkerelmөgən, вer tərle orloq menən kypme jer səsev вildələnmөgən almaştьrьv tixntkahь ojoştorolmaqan...

Qьƒqahь—jaqşь orloqtar өlaşev həm unь almaştьrьv planь өdөla, plan juq, xatta jaqşь orloq вirgəs nasar orloqqa eвtəp aqsa almav vaqiqələre lə вik jьş osoraj.

Qjadi orloqtarqa jaqşь surt orloqtar almaştьrьvdьq vaqьtь kyptən ytte, oдaqlamaj jul өdөlөv aldьnda tora. Şuqa kytə вьnda his вer terle aв'jektif həm sub'jektif səвəptərgə urьn qaldьrьlьrqa mөmkin tygel.Xəderдən kyrelergə tejeşle aşьqьş saralar itep tyвandəgelərde hanajьвd:

1)Jaqşьorlqtaralmaştьrvrəveşendə вətə javaplьlьqtь hər вer rajundaqь вətə sistim dardьn agra pirsanaldar kalliktifenə jөkmətelə. Rajun jer вylektəre ularqa jetəkselek itergə tejeştər. Bьl məs'ələne вelgestərдen tixnik kənəšmələrendə tikşerep ytergə prafsвjuzdar вьl өdөklektərde вeterөv өsən avьl xuzalьqь вelgestərenən in jaqşь kestərde вildələrgə tejeştər.

2) Hər вer kalxuz həm avьldarda nej tiklem majdan jaqşь surt orloq menən səselergə tejeşlek turahьnda xəderдən plan tөdөlөp, вьl majdandьq kypmehe krəвtejəndərдeq yddərendəge orloq menən, kypmehe yd ara almaşьv julь menən həm kypmehe dəvlattən alьnəsaq orloq menən səselergə kyrhətelgən вulьrqa tejeş.

3) Kem genə jaqşь orloq səshələ şul orloqton sartavajlьqь turahьnda xəder yk tanьtma alьp qujьrqa tejeştər.

4) Kem genə qulьnda вulha la jaqşь orloqtarдь xəderдən yk tadarta вaşlarqa, sьqьş dərəzələren hьnarqa, вodolovдan haq larqa həm qoro darьv menən darьvlav eşenə totonərqa kərək

5) Nasar orloqtarqa eвtəp xaq tylər өsən xəder yk вətə kalxuzdarda maja tuplav eşenə totonorqa.

6) „kypem kyдgə nasar, syple, qadi orloqtan arlьq urьnь juq“, jələn tip nasar orloqqa jaqşь surt orloq alьştьrьp alьvqa qarьşь „torov kulaktar həm kansirvatьr iliminttər qotqoho. Bьqa qarşь вik nьq kөrəşergə, jaqşь surt orloqtarдьq unьştь kytərev, qoroloqqa qarşь tora alьv дarь turahьnda massavaj agitatseja eştəren kөsəjtep, kulak qot qohona qrqa atpur вirergə kərək.

7) Jaqşь surt orloqtarдьq вətəhendə, dakumintlap, almaştьrьv eştəren in qьƒqa vaqьt esen дə вetөrөrgə kərək.

Orloq almaştьrьv eşenə udar tөt вirelergə tejeş. Bьl tura la jetəkselekte kөsəjtev өsən rajundarqa janьnan 42 vəkil sьqarьldь: Өfe, Blagavişşin həm Nurimən rajun kapiratif sajuzdarь sutqa вireldelər. Eş alqa kithen өsən вaşqalarqa qarətala şundaj qьrqьv saralar kyrergə tura kiləsək. K. TYPKIN:

KOJORGƏDE SAFXUZЬ KADЬRDAR ƏDERLƏVGƏ ILTIFAT BIRMƏJ.

SƏSEVGƏ ƏDERLEK QONƏQƏTLƏNERLEK TYGEL.

KӨJӨRGƏDF SAFXUZЬ—вьltьr maj ajьnda megedlө ere malsьlьq safxuzьna ajlөnderelep, 800 вaş hьjьr menən eşkə kereşte. Plan вujьnsa mal hanь 1931 nse jьldьn kədendə 9000 вaşqa jetergə tejeş.

Əlegə tiklem вodavlarqa tejeşle вulqan 283 вaş hьjьrдan 216 hь narmal rəveştə вodavlap, qalqan 67 вaş hьjьr avьrьv səвəplə вodav taşlanьlar.

Hьjьrдar urta itəp menən 38—400 kilagramma, ə вodavdar 16—24 kilagramma avьrlьqьnda вulьp, вьl durlьq ularдьn toqomdarь jaqşь вulqanlьqtь kyrhətə.

Maldar өsən jьlь adвardar eşlətev eşe вьqa tiklem nasar вardь. Qulda вar tiklem matirejaldar menən genə halьnhalarda ulardьn mal havlьqьna jardamь jaqьna ner дə kyd halьnmaqan. Tik hunqь kəndərдə genə Bəsstruj dvgьvьr tөdөp, tөdөv eştərenə вaşlanь.

JADQJ SƏSEV PLANЬ janь qьna tөdөlep вettө. Plan вujьnsa safxuz вujьl 4.240 giktar iqen səsergə tejeş вulьp, şunьq 900 giktarь вoijdaj, 1100 giktarь holo, 1000 giktarь holo qatьş ylən həm qalqanь silus өsən kitə torqan tixnik kyltura lar həm tamьr adьqtarь вulasaq

Lakin вularдь orloq menan tə'min eşe nasar: вoijdaj orloqo la rajunda səsev өsən jaraqhьd, orloq tadartьv həm qadi orloqtardь jaqşь surttarqa almaştьrьv eştəre nasar вara, tixnik kyltura həm tamьr adьq orloqtarь menən safxuz tə'min itelmegən, вulqan tiklem orloqtarдa ajьrьm ucaskьlarqa taşьlmaqan,

RIMUNT EŞTƏRE qənəqətlənerlek. Bьjьl 29 dana traktьrqa həm 16 traktьr arвahьna rimunt jaћalьrqa tejeş ine, timerselərдen udir rəveştə eşləvdəre arqahьnda вətəhe lə vaqьttьnda tөdətelep вettelər. Timertomor həm kymer tanьvda (məxəlli rissursьlarдan tulь fajdalanьldь.

Jaqьv—majlav nəmələre menən safxuz tə'min itelgən, tik attar jeteşməj. Bьjьl 500 вaş at eşlərgə tejeş ine, şunьn jartьћьqьna вar.

KADЬRDAR ƏDERLƏV EŞE narha la qənəqətlənerlek tygel Qьƒqa vaqьtlь kurьstar aşa вьjьl 36 traktarist, 22 mal naqьv sь aderlap sьqarьla. Ibke traktaristararдan 17 keşenең kvalifikatsejalarь arttьrьlьp, xəder sllsьr вuldьlar.

Ə, tөp kadьr вulqan—hьjьr havьvsьlar kurьsь asьv turahьnda

Kyltura teðeləşə fruntьndaqь əðəkləktər bətərələrgə,

MƏKTƏPKƏSƏ TƏRBEJƏ EŞTƏRENƏ BALŞEVIKTAR TIMPЬ BIRERQƏ

MƏDƏNI TORMOŞ ŞARTTARЬN JAQŞЬRTЬVĐA EŞSE HƏM EŞSƏN XEĐMƏT EJƏLƏRENEŊ TULЬ INSEJATIVALARЬN MABLIZAVAJT ITERGƏ KƏRƏK.

Kyltura fruntьnda massavaj quđqalьş jahav, kyltura usaqtarьn satsejalizem teđeloşənə xeđmət itterev, kyltura usaqtarьnda miljunlaqan eşsəndərgə intirnatsejanal tərəeja birev menən satsejalizem teđeloşən tiđlətərəđ.

DƏJƏM BAŞLANQЬS MƏZBYRI

UQЬV INDEREV TURAHЬNDAQЬ

1 NSE BAŞQORTOSTAN S'JЬZЬ JABЬLDЬ.

Dur tarixi əhemejətkə eja bulqan dəjəm başlanqьs uqьv inderev turahьndaqь 1 nse bətə Başqortostan s'jьzь jabьldь.

S'jьz yđ aldьnda torqan kyltura fruntьndaqь đur məs'ələne jenteklәp tikşerep ytte. S'jьzqa bulqan təriktər, rapьt tar səvit jəməqətselegenen kin qatьşlьqь dəjəm başlanqьs məzbyri uqьvqa həm nađanlьq bətərev məs'ələlərenə kin eşsən qatlamdьn nisek qatьşqanlqtarьn asьo kyrhatte.

Beđ Lənin partejahь ergəhenə tuplanqan eşse həm kin eşsən jalpьnьn jaqьn qatnaşlьqь arqa hьnda qьna dəjəm başlanqьs məzbyri uqьv inderevđə đur unьşlь jaqtarqa osoranьq. Bəgenge kəndə Başqortostan dəvmelendə tigeđ rəveştə hər millət balalarь 80% məktəpkə jalep itelgən. Bьl pratsint udqan jьlqa qaraqanda 36 pr qa yьev de kyrhətə. Məktəptərđe palitixniklaştьrev eşendə đur adьm dar atlandь. Nađanlьq menən keraş, qəmyman mədəni teđeloş eştəre massavaj quđqalьş teben aldь.

Dəjəm başlanqьs məzbyri uqьv inderev pratsisьnda osoratərqa tura kilgən bətə məs'ələlərđe s'jьz jenteklәp tikşerep ytte. S'jьzqa bulqan təriktər, rapьt tar səvit jəməqətselegenen kin qatьşlьqь dəjəm başlanqьs məzbyri uqьvqa həm nađanlьq bətərev məs'ələlərenə kin eşsən qatlamdьn nisek qatьşqanlqtarьn asьo kyrhatte.

S'jьz məktəptərđeŋ sьjfat jaqtarьn jaqşьrtьvqa nьq tuqtьraldь, palitixnizem məs'ələhenə urьndarđa ađ kes sarьf iteleven əjtte həm kilәsak əsən juldar hьđьp qaldьrđь.

S'jьz məktəptərđeŋ sьjfat jaqtarьn jaqşьrtьvqa nьq tuqtьraldь, palitixnizem məs'ələhenə urьndarđa ađ kes sarьf iteleven əjtte həm kilәsak əsən juldar hьđьp qaldьrđь.

S'jьz məktəptərđe intirnatsejanal tərəeja turahьnda nьq tuqtьralь bьl turala qarardar sьqarđь həm intrnatsejanal tərəejəne kəsəjterge, tərənəjtergə quştь. S'jьz kyltura fruntьnьn yđək figurahь bulqan uqьtьvsьlarqa odaq tuqtьralьp, uqьtьvsьlar turahьnda Lьnin vasьjattarьn tormoşqa ytkərev, uqьtьvsьlar đьn xoquqtarьn haqlav, kvalifikatsejalarьn kytərev, ularđь vaq təjək eştərđən buşatьv, ularđь ьsьn—ьsьndan bəjək dərəzəgə kytərev turahьndaqь partejə həm səvit xəkymətenen diriktiftarьn tulьhь menən tormoşqa ytkərev tejeşlegen qat—qat əjtep ytte.

S'jьzđeŋ sьqarьp qaldьrqan qarardarь kilәsaktə kyltura tivə lytsejahe əsən kerəştə đur burьstar jəkmətə. Bьl đur burьstar Başqortostan ilenen kin eşse həm eşsən qatlamdьn aktif qatnaşlьqь arqahьnda his şikhed tormoşqa ytəsək. S'jьzđaqь đur aktifllq həm s'jьz və'kildarnen bьl burьstarđь ytəv turahьndaqь vəqəđələre bьqa zalьq bula ala.

Dəjəm başlanqьs məzbyri uqьv inderevđə beđ əle fəqət berense s'jьzđь qьna ytkərđek. Bəgen jə ihə irtəgə beđ ul s'jьz đeŋ ikensehen həm məktəpkəsə tərəeja turahьndaqь s'jьzđь la ytkərev aldьnda torabьđ. Bedđen hər ber kampanejalarьnьđđa, hər ber unьştarьnьđđa ajaq tuqьrqa həm bьl arqala satsejalizem teđeloşen əkerenəjtergə, unь bьvarqa ađaplanqan sьjfi doşmandьn qatь qarьşlьqь idejalugejə fruntьnda sigerəktə nьq jattь. Şuqь kyrə kyltura teđeloşenen bik keskəj turmaq tarьnda la sьjfi ytker kyđie bulьqa, bətə frunt bujlap doşmandьn hər ber ađьmьna, hər ber untьlьşьna qalta sabьlərqa tejeş. Maktəptərđen əsasenə janь niged halьv, məktəptərđə həm səjasi an—aelem jorttarьn đa, kyltura ştaptarьnđa janь eş mitьđtarьn qullanьv, kyltura teđeloşendəge bətə unьştarđь satsejalizem teđeloşenə xeđmət itterev, məktəp esenen sьjfatьn jaqşьrtьv əđlekhed eş jьldarьn qəmelgə quia başlav, məktəpkə tarəeja eştərenə kin jul asьv, aldьnьđđa torqan mehim səjasi kampanejalar tirəhenə kin məsrifselaıđe tuplav həm berđəm frunt menən satsejalizem teđeloşenə aktif qatnaşьv, apparatnizemqa həm sьjfi doşmanqa kiłken atpur birev həm bətə frunt bujlap balşeviktarsa eş itev turahьndə s'jьz kin jynəleş birđe. Birelgan jynəleş abtьndə kymək kes menən satsejalizem teđev eşendə đur adьmdar menən alqa xərəkət itergə teješəđ.

AJRAT.

PISKUNЬFTЬŊ APPARTUNIS BULQJЬHЬ KILMƏJ

Dəvləkən arttaqь rajun tygel. Ul qajhь jaqtan alьp qaraqanda la başqa rajundarqa qaraqanda aldь tora. Oşo kydlektən qaraqanda unьŋ uqьv əje həm kətəp xanahьla satsejalizem teđev fruntьnda aldьn barьrqa teješ.

Ləkin bьnda məs'ələ kirehensə. Rajun uqьv əje bəgenge tormoştan bətenləj sittə. Unьŋ bar bulqan eşe kitap birev həm əbtəlga gəzitər jəjep qujьvđan qibarat. Jađqь səsev kampanjahьna bətenləj qatnaşmaj. Sərməjə tuplav, malsьblq, kalxuzlaşьv xərəkətə, gəzit taratьvđa, dəjəm məzbyri uqьv, ikmək əđerləv həm başqa kampanjalar đa ber tiulekta eş eşləməgən Eş planь teđelməgən. Jəqni qəməli rəveştə un appartunizem hadlьqьna natqan.

Uqьv jorto hьvьq, unda „bs lucajnь" məktəptərđə uqьvsьlar qьna kilep sьqqьlaj. Kitap birev ber tixniceski eş itep alьnqanđa samatyk menən genə „keşe kilha bira, kiməhə birmaj" Uqьv əje mədirenen dьklatь qujьlьp unda ul nisə kitap barьn qьna hьnap sьqtь.

—„Derəb jegettər eşlaj almanьq" inde, tip anhat qьna aqlanьp qalmaqsь bulđь.

— «Ninə ber eştə eşlənmənə» tip horav birqəs; — „aqsa juq!.. tip javap bira. Şunən artьnan uq — „ninə spiktakel qujьp aqsa eşləmənegeđ" tigən horav birelər. Ə ul:

— „Barь ber kluptь birməbtər ine, sənki ojoşmalar kyp bit" tip əbjektif səbəptər huqmaqьna təşəp „səbəptər" teđə başlanь.

Şunan rajun uqьv əjənen həm kəlepxananьn əbjektif rəveştə uq appartunizemda ikənen əjtkəs, uqьv jorto mədirePiskunьf „juq min bьqa rlza tygel, sənki uqьv əjən kamsamni jetəkselek itte. Şulaj bulqas nisek un appartunizem markahь jəneştrəhen" tigən kəlkə hyđđərde teđđe.

Uqьv əje janьnda aktif tuplanmaqan. Aktif juq. Uqьv əjənen səvite juq. Ber mədir genə ərmejəhed jebərgən „kamandir" bulьp jəşəgən.

— Ninə aktif tьvđьrmanьđьđ, ninə uqьv əjənen səviten ojoştormanьqьđ?... tigən horavqa:

— „Dəvləkendə aktif tьvđьđьrьv — ul tavđarđь əjlənderev tigən hyđ. Ike tapqьr saqьrđьm barь 2 keşe kilde" tip tipicni appartunis bulьvьn kyđ aldьna kilterep baktьrđь.

Şulaj ul un appartunizem hadlьqьnan kamsamulqa halьnьp, qotolmaqsь bulđь.

Ləkin Piskunəf rajkamulda ikense eşse bulhala, bulmahala Dəvləkən rajən uqьv əjə un appartunizemđa tejhed. Ul bьl hadlьqtan sьqьp, bəgenge kendən bajavaj burьstarьna jed menən borotorqa teješ.

Samatyk kəmahenə ultьrьp alqan uqьv əjdare ular başqa rajundarđala bardar. Ularđьn jaqalarьnan alьrqa vaqьt.

M. Mitalin

SIT ILIMINT BALALARЬNA SƏVIT MƏKTƏPTƏRENDƏ URЬN BULMAĐQA TEJEŞ.

SƏVĐAGAR, KULAK MALAJĐARЬN VUZ KURЬSЬNAN QUVƏRQJA KƏRƏK.

Başqortostan pidagugejə Vuzь ergəhendə ytkən jьl 7 ajlьq VUZ kurьsь asьlqajnь Şul VUZ kurьsьnđa 28 nse jьlqa tiklem kulak unan huŋ yđ xuzalьqьn yđe raskulacivajt itkən elekke Anraj volьsь Urta Ubman avьlь Xəlejulla Qorьanqulьfьn ulь Ənəs Qorьanqulьf uqьp, kurьstь tultьrьp sьqtь. Qorьanqulьf Ənəs elek Zimtixnikumda uqьp unan urta urьzan avьlьna qajtьp kalxuzqa qarьşь agitatsejə taratьp, kulaktar menən eş itkənə esən kamsamuldan, Zimtixnikumdan qьvьlqajnь. Bьl kulak malajьnьn VUZ kurьsьna inep tə, qьvılma vьnьŋ səbəbe VUZ argənizatsejəhьnьŋ bьl eşkə barmaq aşa qaravьnan kilə. Bьl turala „KAMMUNA" gəzitenə lə xəbər birelhə lə bakьlmanь, nəlizəhe lə belenməne.

Taqьla 1 nse fivralda (1931—jьl) şul uq VUZ ergəhendə VUZ həm VTUZ kurьsь asьlqajnь.

Bьnda taqьla Şişmə rajunь Kelaş avьlьnьn 1928 nse jьlqa tiklem hatьvsь, kulak, unan huŋ yđen—yđe raskulacivajt itkən Mərvən Qəlləmeften malajь Iraj Qəlləmef ojalaqan. Kulakmalajь Iraj ytkən jьl kamsamulqa lə ojalap əlgərgəjne. Bьnđa unь kamsamulqa alьvđa Kelaş avьlьnьn kamsamul jəcajkəhe qəjeple.

Ytkən jьldarđa Qəlləmef kulak malajь ikənlegen jəşerev əsən tərleterkə indne tərle bujavqa bujandь. Avьldan kitep zavьtta eşləgən bulьp jerəne. Xəđer şul „eşse" maskahьna tərenəp VUZ kurьsьna ojalaqan. Kulak malajь Iraj Qəlləmef həm Qorьanqulьftar VUZ kurьsьnan bis şikhed qьvьlьrqa teješ.

„BUNTAR"

DIRIKTIF BAR, TORMOŞQA AŞЬRЬLЬVЬN TIKŞEREV JUQ.

(Maxsus xəbərsənəđən)

Nuriman rajunьndaqь səjəsi aqartьv ojoşmahь jađqь səsevgə əđerlek eşendə kyltura aqartьv eşe menən tə'min itevđə kyptən yk eşkə başlaqən. Matur plandar teđep qinvar ajьnda uq rajun kyləmendəge uqьv əjđarenə odatqan. Fivral ajьnda jađqь səsevgə əđerlek alьp barьv kampanejahьn qađьvlatьvđa kyltura eşe menən tə'min itevđə kyltura—aqartьv bylegen də eşlavselərđeŋ rajun kyləmen dəge kənəşməhen udqarьp, unda kylt istafita udqarьv məs'ələhe qaralьp urьndarqa plan jeəərelgən. Dikəber plinumь qarardarьn ejranevđə diriktiftar birelgən həm başqalar.

Ləkin bьl diriktiftar birelgən đə şunьn menən eş bətkən hьap ləngən. Barьhьnan đa bigerək birelgən diriktiftarđьn tormoşqa aşьrьlьp aşьrьlmavь turahьnda eş barьşьn tikşerep eş barьşьnьn jomqaq jahap barьvđь səjəsi aqartьv bylege kərəkhed hanaqan.

Rajun kyləmendə avьl səvittə rendəge partejə, kamsamul səvit ojoşmalarь tarafьnan asьlqan uqьv jorttarь menən ihəplənqəndə 15 uqьv əje 3 kətəpxana 30 laqan qьđьl bosmaqtar bar Ləkin bьlarđьn berehendələ birelgən planđьn tormoşqa aşьrьlьv məs,ələhe tikşerep sьqьl maqan.

Səjasi aqartьv hьđrqь bujьn sa dikəber plinumь qarardarьn tormoşqa aşьrьv jaipьqa jəjevđə eş alьp barьlmaqan. Rajun kyləmendə ber genə urьnda la jađqь səsevgə əđerlek kampanejahьna qarata horav javap kisələre ojoştorolmaqan kevek xuduzstьvalь agitatsejə arigadalarь teđev şunьn arqьrь eş alьp barьv mitьdtarь quitanьlmaqan.

—Bьl tarmaqta nej əsən eş alьp barmanьqьđ tigənga:

Beđđə eş bik kyp bətə' xalq adarnьj kampanejalar menən uratьp alьnqandar, kadьrđar juq, klup juq... hyđđere abtьnda anjektif səbəptərgə jəşerenep javap birelər rajun səjəsi aqartьv bylege eşseləre.

Rajun kyləmendə jađqь səsev unajь menən partejə, kamsamul məqarif eşseləre əsən ber ajlьq kurьs udqarьlqan. Ularđьn eş heđemtələre nisek, ular nindəj eştər başqaralar, bьqa tiklem bьnь berəvđə belməgən. Tik oşo kendərđə genə juqarьla kyrhətelgən tarmaqta eş barьşьn tikşerep qajtьv əsən 10 laqan udar arigada jebətelgən bulhala ularđan đa eş jomqaqtarь jьjьp birelgəne juq əte.

Beđđə səjəsi aqartьv bylege jađqь səsevgə əđerlənevđə jomoşaq eşlәne. Sənki kadьrđar juq, jađqь səsevgə qarata matəuqat aldьrьp bulmaj tejđər. rajun səjəsi—aqartьv eşselare.

A. ƏMIN,

TEJATЬR—MULJZKA

„Mod kitkəndə„

Pьjssa:

Bьl pьjssa, Qarьunftьn „Lido, lom„ tigən xikəjəhenən alьnьp, urьđ dramturgtarьnan Kraşininni kьf tarafьnan səxnəlәşterelgən əbər.

Tərzeməse S. Qodajarьf tarafьnan eşlənep, unь başqort tormoşonь jaqьnajtьlьrqa tьrьşьlha la, teldə həm qajhь ber alьmdarьnda, başqort tormoşona jaqьnьraq bulqan urьndarь juq tygel.Əbərđeŋ timahь, avьlđa səvit hajlavđarь əsən kerəş bulьp, heđəmtə lə, kulaktarđьn jemereleve, jarlьlarđьn jeneve kalxuzqa ojoştorovđarь menənfinal bətə.

Pьjssa la, kulak tiptarь plakat rəveşendərək alьnqan. Ularđьn xarəkattere lə, kerəştere lə, xaraktirđarь la, ber qatlь ştam nigeđendə alьnqandar; unda uqьşlь tiptardan Gəlaika, kətəvsə qьđьlərmejes Tarxan həm alьqsь qarttardь hanarqa jaraj. Dəjəm alqanda pissa yđenen jekmətkehe menən birerqa telәgən maqsatьn uqьşlь qьna gəv đələndelər. Əgərđə başqort tormoşona taqь la jaqьnajtьbьraq, tqajhь ber maminttarьn şomartqanda, kərəkhed urьndarьn taşlap, janь matirəjaldar menən ultьrqanda, ul kilәsaktə lə başqort tejatьrь tiprirtvarьnda urьn alьrqa memkin. Əbərđə şul maminttar urьnhьd:1—Esev məs'ələhe artьq nьq qanatlanqan, unь jomoşartorqa,jəki ber kartinahьn bətənlə teşertergə kərak. Beđ kyp vaqьtta esev məs'ələhen kulaktarqa əəjlәp, ularđьn boroslap, huqanlap esevđəre arqьrь, jeştər arahьnda şuqa qьđьqhьnьv tьvđьrьrqa memkin. 2—Kalxuz xərəkəte bik qəpьl kytərelə. Kalxuz əsən kerəşhed, prapagandahed, kalxuz tulьnь tьva. Bьl xərəkətte baştanьraq berəj tipqa bəjlәp barqanda, kyđgə təəiqirək saqьlьr ine.

UJЬN:

Pissa la, yđđərenen ujьndarь menən hoqlandьrqan keşelərđən: Zəjtynə Bikbulatьva, Imaşьf, Məhdejef, Əmin Zəbəjeref həm Qaramşьftarđь əjtep kitegə kərək. Bigerəktə Imaşьf menən Bikbulatьva ujьndarь eskisereştere menən tamaşasьqtarən tə'bir qaldьrđьlar. Kulaktiben ujnaqan Minhazьl, ul oбtartis aulьvqa qaramaqtan, ryl plakat bulьv arqahьnda ui-tamaşasьqa jetə almanь. Mortazin tele menən də, ujьnь menən də əoddo. Ul „məker məxəbbət" alьmdarь menən prəstək jarlь tiben sataştьrьp, borqalap, jəşelləndərep unь təəiqitlegenən sьqardь. Mortazinqa bəndə ry dər bətmaj həm ujnarqa jə ramaj.

PASTANUFKЬ:

Pissanьn pastanufkahь---afamlinejəhe jəman tygel. Jaqtь məs'ələhe beđđen pastanufkьlarđьn efliktəren, sьjfattarьn jugaltalar. Massa nьq eşlənməgən. Unan huŋ səxnəgə məjet inderev, jetməhə finalđa bətev bik kynelhed, tupaq tə'bir qaldьrđь. Qjəmymən bьl məjet bəş inderevđar urta qasьr tejatьrđarьn ikkə təşerələr. Bьl panizidalarđь səxnənən sьqarьrqa vaqьt inđe. Məjet—məjet inde ul; unda xuduzьstьva juq

„Mod kitkəndə"-yđenen agitatsejə kəsə jaqьnan əđ genə hunqa qalha la, tarixi jaqь menən səxnəgə kərəkle əbər. Ləkin, uns juqarьla əjtkənsə eşlәp, ədəbi jaqьn şomartьp, başqort tormoşna jaqьnajtьp, janь iliminttər əbtəp qujьrqa kərək. Davьt Jultəj.

Belderev.

26 mart, irtənge 11 səqəttə VKP(b) Başqortostan Əlkə kəmitətenen agitatsejə həm massavaj kampanejalar bylegendə aqьmdaqь jьldьn 2 nse kvartalьnda qarşьlav pramfin plandarьn ojoştorov məs'ələhe bujьnsa kaŋaşmə saqьrtьla.

VKP(B) BAŞQORTOSTAN ƏLKƏ KƏMITƏTENEN AGITATSEJƏ HƏM MASSAVAJ KAMPANEJƏLAR BYLEGE.

Məs'yl ridaktьr: BULAT IŞEMQUL.

Uqьvlar zajьmdarь adligatsejalarьnьŋ kursatь.
1931 j. 15—24 martь qarata.

Zajьm isemdere	Hatьp alьna	Hatьla
6½ lь A. O. 1 nse Z. 5 h. sqьmdaqь kupunь menən	4—93	—
7½ bьđ 1926 j. oto qi zajьm 100 b. abl	132—	139—
1929 j. otoşto zajьm 100	100—	1 0—40
1927 j. 10% lь otoş oZ. 25 . . aq kup. menən	25—15	—
3 nse krətt. 5 . . .	—	—
Krətt. xuz. sьqьtr zajьmь 10 . . .	—	—
1927 j. 1 nse otoş indus. Z 25 . . .		
2 nse otoş indus. Z 7½ lь 25 . . .		
. . . . 7½ bьđ 25 . . .		
. . . jьq . . 7½ lь 50 . . aq sьq 31—30		
5 jьl . . 7½ bьđ 52 . . 31—90		
1928 j. 11% lь esse zajьm	1 0 75	1 0—80
Kuzəvşit zajьmь	2 - 35	25—55
192 . . 9 % lь	50—72	50—81

Nađanlьqtь bətərəv eşenə iqtibar itevse juq.

„Elemtə" safxuzь diriksejəhe prajьzvudstьva planьn qьna belə. Nađanlьqtь bətərev turahьndaqь pritejə həm xəkymət qarardarьn tormoşqa ytkərevđə haiqьnlьq kyrhətə. 2 nse ucaskala nađanlьq bətərev eşe bulhala qalqan ucaskalarđa buidьrьv sarahь kyrelməgən.

Bulqan nađanlьqtь bətərev punktьtarьnda uqьrqa kitap, jađьrqa taqta aqaur, qələm juq Esselər: „bьjьl qьş nedđen qəmər karta ujnap ərəm ytte inde" tejđər. „Ninə kedđan yk horamanьqьđ" tigəs: „Diriksejənən qьđьl mejeş ojoştorovđь həm uqьtьrqa horaqajrьq ta, ul quьn qьna beltane" tejđər. 200 ştatlь eşse bulhala gəzit aldьrьv juq hanьnda. Kilgən gəzit—zurnaldar đa taratьlmaj rasackum şkafь başnda jatalar.

„Smicka" isemendə stinə gəzite bulhala, unьn bьqa tiklem ridkəlligejahe bulmaqan Kilgən—kitkən keşe genə sьqarqan Ləkin unьn đa eşe nasar tora. Gəzit sьqarьrqa qaqьđ, bujav kevek nəmələr juq. Gəzit sьqarьrqa bulqanda dəftər bittiren qanьr menən jəneşterep ber đur qaqьđ jahajhьn đa gəzit sьqarahьn.

ƏRKƏJ.

UQЬTЬVSЬLAR SAFTAĐA BULHЬN.

Bələnəj rajunь Turaj səvilenə qaraqan Abdulla avьlь xəderət balalь Maxjanьf Zahit xəderge kendə Moraptal rajunь Motal avьlьnda uqьtьp jatь.

Maxjanьf nindəj jul menənder partejə safьna yrmələp, 29 nsь jьl partejənan qьvьla.

28 nse jьl Abdulla avьlьnda kalxuz ojoştorolop, Maxjanьf tьn rastrata jahavь arqahьnda kalxuz tarьla. 200 hum rastrata taralqan xuzalьqtardan jьjnala.

Maxjanьf xoquqhьđđar menən bergələşep, Motal avьlь kalxuzьna barьp inə.

Bьl sit ilimtnt, rastratcikqa uqьtьvsьlar arahьnda urьn birergə teješ tygel.

S. QƏLEJEF.

UQЬV—UQЬTЬV EŞTƏRE JAQŞЬ BARA.

Bilərət rajunь Sərmən avьl səvite kyləmendə 6 avьl bulьp, bətəhelə məktəp menən tə'min itelgən. Şulaj uq məktəp jəşendəge balalar məktəpkə bьqtьrьlьp, avьl səvite dəvmələndə 180 nađan uqьtьla.

Jađqь səsevgə əđerlek eşendə başqa xalьqtarđan qalnaşlьq tarьjaqsь.

XƏKIMЬF.

Başqortostan Iztimaqi tə'mtnət Xalq Kamisarlьqьn, Kapinsajuzđь həm ularđьn tyəandəge ojoşmalarь aparatьn tađartьv oşo jьldьn.

21 MARTЬNDA BAŞLANDЬ-

Tađartьv Kəmisejəhe şul ucrizdinejələrđeŋ həm ularđьn xeđmətselərenen jeteşhedlektəre turahьnda matirejaldarь bulqan grazdandardan ularđь Svirdluf uramь №83 ədris bujьnsa tađartьv kəmisejahenə turanan—tura tapşьrьvđь jəki RKI Xalq Kamisarlьqь ergəhendəge başьrьv bejorahь arqьrь jebərevđe horaj.

KƏMISEJƏ.

27 mart kis 6½ səqəttə partejə kabinitendə „Berlaşterelqənmalejə planь" timahьna prupsiminar ytkərelə. Daklatsь ip. Bikbulatuf (Malejə Xalq Kamisarlьqь).

Siminarqa bətə partejələ uoьv tynəraktərenen, qalьnqьđ diligatqalər punktьtarьnьn, uqьv jorttarь prupkəlliktiftərenen həm kamsamulda səjəsi uqьv tynəraktərenen jetəkselərə kilergə tejeştər.

VKP(B) NЬN 1 NSE QALA RAJKUMЬ

BELDEREV.

Juqarqь ojoşmalarđьn diriktiftarenə həm vəkildərđen 13—14 martta bulqan berense rajun jьjьlьş qararьna bina'ən Bilarit—Injər rajun patriuiteldər jəmqejəte oşo jьldьn 8 martьnan yđ eştəren tuqьratь. Rajunda janь ojoştorolqan 18 avьl patriuitel jəmqejəttərenə həm 3 eşselər kapiratilьna ojoştorov—xuzalьq xeđmətə kyrhətev esən Bilarit rajunь patriuiteldər jəmqejəte sajuzь „Rajpatripsajuz" ojoştoroldo.

Bilərət-Injər rajun patriuiteldər jəmqejətenə prttinzejələre bulqan bətə ojoşmalar, ucrizdinejələr həm xosusi keşelər oşo jьldьn 10 aprilenən đə hunqa qalmaj Bьl turala likvidatsejə kəmisejəhenə beldererge tejeştər. Bьl sruk ytkəndən hun his ber terlə prttinzejələr qasul itelməjəsək. Likvitkum Bilarit qalahьnda, 1 nse Qaqь uramьnda. Rajpatripsajuz jortonda tore.

2—1. Likvitkum.

BELDEREV.

18 nse marttan, „8 nse mart" tegev fabrikahь apparatьna tađartьv kəmisejəhe eşkə başlanь.

Tađartьv kəmisejəhe, hər ber ojoşmalar həm ajьtьm grazdandar tarafьnan „8 nse mart" tegev fabrikahь turahьnda bulqan jəki xeđmətkərđər turahьnda bulqan matirejaldarđь kəmisejəqə tapşьrьvьn ytenə.

Ədris: Jəgur Sazun uramь, kurpьs numirь 2.

„KƏMISEJƏ„

7—5

BELDEREV

Başqortostan Uđək Başqarma Kəmitəte Prizidejumьnьn 1931 jьl, 6 nьь mart qararь bujьnsa „ƏLKƏ BALALAR KƏMISEIƏHENEŊ PRAJЬZVUDSTЬVA HƏM SAVĐA PRITPREJƏTEJƏLƏRENEŊ DƏVLƏT BEREGE" isemendə đavlət, prajьzvudstьva həm savđa pritprejətejələrenen idarahь təđələ. Bьl idara Əlkə Balalar Kamisejahe ergəhendə bula. Tavar eşlav həm tapşьrьv turahьnda Əlkə Balalar Kamisejahe menən tədelgən bətə dugьvьrđar həm kileşevđar mixanicskej rəveştə Đavlət beregenə kysələr.

Đavlət beregenen kantakarint iьəne Başqortostan Kamunal bankala №15.

Đavlət beregenen ədrise: Əfə, Jəgyr Sazunь uramь, №51. Tilifun №5—99.

2—3

BELDEREV.

„Juzurallis" qa hal aqьđьv eşenə daimi (hər vaqьtta) eşlәv esən ber lusman, unьŋ jarđamsьhь, şulaj uq kvalifikatsejalь (belges) halьslar kərək. Eşkə inergə teləvselər lispramxuz, Ucpramxoz həm xeđmət inspiktьrđarьna mərəzaqət iteged. Şulaj uq eşkə jallanьv şarttarь həm xeđmət meqəhədələre tədev turahьnda la juqarьlaqь kyrhətelgən urьndarđa tanьşьrqa memkin.

15—6.

BAŞQORTOSTAN

TILIFUN NUMIRDAR:
Ridaktsi . . . 4—61
Dejəm . . . 2—83
Kantura . . . 3—72
Kuka ridaksejə . . 1—14

JABЬLЬVЬ XAQTARЬ
1 ajqa . . . . 45 tin
3 ajqa . . . 1 hum 30 tin
6 ajqa . . . 2 hum 50 tin
1 jьlqa . . 4 hum 80 tin

12 nse jьl SЬOJA

ƏDRIS: Əfə, „BAŞQORTOSTAN"

PƏDPISKЬLAR BƏTƏ PUŞTA BYLEKTƏRENDƏ, XAT TAŞЬVSЬLARĐA QABUL ITELƏ

Kyltura harajь

BAŞQORTOSTAN DƏVLƏT TEJATЬRЬ

26 həm 30 nse mart.

Klassik jađьvsьlarđan

„FUANTI AVIXUNA"

3 pər. M. Məhdejef pastanufkahь.

Ujьn 8 jarьmda başlana

Bilettər hatьla.

Kymek zajafkalar menən 25 pr. skitka jahala.

ANUNS. **Tiđ kendə** ANUNS.

„BAŞQORT TUJЬ"

V. Murtazin pastanufkahь.

QЬĐЬL JONDOĐ
SЬJANЬSTA ... 7—8 9 10 səqəttə başlanalar.

BƏQƏN
TORMOŞQA XOQOQ
dramma

GURЬN
KINAHЬNDA
SEJANSTAR: 6—7—30 9 10-30 səqəttə başlanalar.

18—marttan
BURAN
7 aylektə dramma
16 jəşkə tiklem balalar in tereimejđar.

URAL
KINAHЬNDA
SEJANЬSTAR 5—30, 7—3 — 30—10 ... başlanalar ...

21—22 marttan
URMANLI IL

Уфа, Тип. «Октябрьский Натиск» Башгиздата 613.

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BIRƏQƏQƏD!

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (B) PЬ-Y
BAŞQORTOSTAN
ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM
B.Y.B.K URGЬNЬ

1931 JЬL ŞƏMBE 28 MART № 68 (359)

KALXUZDAR SƏSEV FRUNTЬNЬŊ ALDЬNQЬ KALUNNALARЬNDA BARALAR QЬRDAR SATSEJALIZEM QЬRDARЬNA ƷJLƏNƏ

JERƉƏRƉE JEŊEY PRAGRAMMAHЬN TULTЬRЬVQA JEGERBEƉ

JABQЬ SƏSEV ƏSƏN 5 JЬLLЬQ ƏSƏN ALQA

MAQAR SƏSEVGƏ ƏDERLEKTƏ JAQŞЬ, KALXUZ TULQЬNЬ YTƏ.

Maqar rajunь dəvmələndə jaƉqь səsevgə ədərlek jaqşь bara. Bətə kaluxzdardа avьlxuzalьqь qoraldarь teƉətelep, orloqtar taƉartьlьp qujьlqan. Kalxuzsьlar, şulaj uq jaŋqьƉaq tar arahьnda KalxuzsintьrƉьq qararƉarь tikşerelə.

Hedəmət lə kalxuzqa inevselər arta, qərizələr ner-ner artlь javalar.

Jəndyl, Ərmtrəxin, Jəşəj avьl səvittərendəgenə xəder kalxuzqa inevselər30 pratsitqa artlь.

Ə. XƏTIP.

ƉUR ƏLGƏŞEVƉƏR MENƏN ALQA.

Maqar rajunь Ərmetrəxim avьl səvite kalxuzь kendən, kən yte. Avьl səvitenең julnaşsьlьqь jaqşь aulьv hedəmtəlendə kalxuz 120 pratsinqa yte.

JaƉqь səsevgə ədərlektə eştər jaqşь, orloqtar taƉartьlьp oette, avьl xuzalьqь qoraldarь rimuntlanqandar.

Eş attarьna xəderdən yk jaqşь aƉqtar aşatьv sarahь kyrelə.

Ə. XƏTIP.

SƏSEVGƏ ƏDERLEK NASAR.

Tapurin rajunь Şarip avьl səvite dəvmələndə jaƉqь səsevgə ədərlek eşe nasar ber xəlgə qalqan.

Səsev orloqtarь ələgə tiklem taƉartьlmajƉar avьl xuzalьqь qoraldarь tedətevdə timeriktər tulь nagruzka menən eşləmaj jəşelsə orloqtarь ədərlənməgən.

U. MIRQƏLI.

TRIVЬGA JANLЬ YTTE.

Qьrmaƅqalь rajunь Ikke Qьjьsquraj avьl səvite Tyən avьlь səsevgə operlekte hənav trivugahь ytkərde. Hedəmtə lə: Səsev orloqtarь taƉartьlьp bətkən. Avьl xuzalьqь qoraldarь, eşkə negendən yk sьqmalь itelgəndər. Kyltura orloqtarь qənəqətlənerlek. Attarqa furazalar ədər buldьlar. MIFTAXЬF. X

„Byzdək" safxuzь uŋьş jьjьv planь tedərgə kereşte.

„Byzdək" safxuzь (elgərge „Vazrazinejə" safxuzь Dəvləkən rajunьnda) 11 keşenən aktii gruppa tedəp safxuzdьn uŋьş jьjьv planь tedəj naşlanь. Gruppaqa adminstratsejənan, agranumdardan, eşselərdən traktaristardan, ranackumdan, kamsamuldan həm başqa belgestərdən keşelər inderelde. Şunьn ətenə teləgən keşe eşselər gruppaһьnьn ultьrьşь aulqanda qatnaşa ala. Gruppanьn təvge ultьrьşь 19 nsь martta aulьp, prajьzvudstьva nylege agranumь tarafьnan tedelgən uŋьş jьjьv planьn tikşerde. Plan aujьnsa safxuz 16 men 88 giktar uŋьş jьjьrqa tejeş. Oşo jerdərden 8 men 437 giktarqa kamnajьn, 7 mem 583 giktarqa nəjləp ura torqan maşina menən jьjьlasaq.

Uŋьş jьjьv eştore 4 prajьzvudstьva ucaskalarьna nylenə.

Bьjьl safxuzda: 1 men 20 ga. arьş, 16 men 500 ga. aojdaj, 500 ga. holo 35 ga. tarь 33 ga, kenbaqьş səselep, şulardan 160 sintnir valavaj sbur alьv ketelə.

Ƈj. NƏZMI

ARQAJAŞTA SƏSEVQƏ ƏƉERLEK EŞTƏRE ƏƉƏLƏV QURQЬNЬS AƅTЬNDA.

Arqajaş, 25 (tiligram). Rajun 64 pratsintqa kolliktifləşterelgən, ytəş jomşaq. Səsev kampanejəһьna ədərlek jomoşaq bara, tejeşle timp juŋ. Trivuga nasar ytte. Eş malьnьn xale səsev planьnьn ytelevenə garantoje birmej. Aŋas ədərlev hem satsejalizem elktьsьnda sritstьvalar masilizavajt itev artta qala. Rajunda eskelek kesejgən. Kalxuzdarda eşse hem tartuv kosteren itəpkə alьv hem sildalev eştərə nasar qujьlqan. Kalxuzdar yƉƉerenең estege eştərə menən aolaşьp dejom aurьstardan artta qalalar. Malsьlьq eşenen xalen tikşerev esen parteje rajun kəmitete tarafьnan srigadalar tezep jeserelde. Rajundaqь aətə kamsamul aktifь, aətə javaplь eşseler masilizavajt iteldelər. Rajun kəmitete jaƉqь səsevgə ədərlek, kolliktifləşterev hem aətə ədərlev eştərende 1 nse aprilgə tiklem qətqi hьnьlьşqa ireşev aurьsьn qujdь.

KITABЬF

„QЬDЬL MAJAQ" 100% TЬ MENƏN ƏDER.

30 XUZALЬQTAN TORQAN „QЬDЬL MAJAQ" KALXUZЬ (MƏNƏVEZ RAJUNЬ MORAPTAL AVЬL SƏVITEJ AQZALARDЬN AD BULЬVЬNA QARAMAƅTAN, JAƉQЬ SƏSEVGƏ ƏDERLEK EŞENDƏ UDƏRSЬLЬQ MENƏN EŞ KYRƏ, UDQAN JЬLDA UL 350 GA IQEN SƏSKƏN BULHA, BЬJЬL 380 GA SƏSƏSƏK. RIMUNT, JANЬNAN MAŞINALAR ALЬV, ORLOQ TAR TADARTЬV, FURAZ ƏDERLƏV EŞE BARЬHЬLA 100 PR. TЬ MENƏN BƏTKƏN. UL JAƉQЬ SƏSEVGƏ BALŞEVIKTARSA BULQAN UDAR TIMP MENƏN EŞ ALЬP BARA.

8 NSE MART KƏNƏNDƏ 104 UDAR NITSA.

MƏNƏVEZ RAJUNЬNDA 8 NSE MART KƏNƏN UDQARЬVDA. 8—9 NSЬ MART KƏNƏNDƏ RAJUN KALXUZNITSALARЬNЬN ŞLYTE UDQARЬLDЬ. URЬNDARQA AKTIF QATЬN—QЬƉƉARDЬN UDAR BRIQADALARЬ SЬQARЬLDЬ. HƏƉƏMTƏLƏ 8 NSE MART KƏNƏ UNAJЬ MENƏN JAƉQЬ SƏSEV EŞENƏ AVЬLDARDAQЬ AKTIF QATЬN—QЬƉƉARDAN 104 UDARNITSA OJOŞTOROLDO. HƏM BЬNAN BAŞQA QATЬN—QЬƉƉAR KƏSƏ MENƏN 2 KALXUZ OJOŞTOROP, 10 JANQЬƉ XUZALЬQ KƏLLIKTIFLƏSTE 8 NSE MART UNAJЬ MENƏN 469 BƏTLOQ QЬƉЬL ABUZ OJOŞTOROLDO.

X. DƏVLƏTŞIN.

UDAR JAƉQA UDAR ƏƉERLEK

Boraj rajunь Qaraqoş avьl səvite jaƉqь səsevgə ədərlektə udar timp aldь.

Rajun jer aylegenə sireigan jaƉqь səvev planь yt vaqьtьnda hər ber xuzalьqqa jetkerelep 100% menən qabul itelgən. Səsev majdanьn qaplar esən kərək bulqan orloqtar 85 pratsintqa jьjьlьp, taƉartьlьp bətkən. Tulmaqan orloqtarƉь tultьrьvda qьƉьv eş kyrelə.

Bulqan avьl xuzalьqь qoraldarьn tulь iһəben alьp vatьqtarь tedətelep bətkən.

Janь avьl xuzalьqь maşinalarь inderelev əbtendə.

Səsev kampanejəһьn unьşlь ytkərevdə bətə avьlƉь kyltura kəstəre masilizavajt itelgən.

JaƉqь səsev kampanejəһь kolliktifləşv nigeƉenə tьqьƉ bəjlənep eş kyrelə, şunьn menən kalxuz tulqьnь yһə. Xəder avьl səvite 50-pratsintqa kalxuzlaştь.

Şul uq avьl səvite „Frunze" kalxuzь 100 pratsintь menən səsevgə ədərlekte bette. Səsev orloqtarь taƉartьlьp, avьl xuzalьqь qoraldarь rimuntlanьp bəl kən, orloqtar jeterlek. Attarqa furazalar ədər. Bətə kalxuzsьlar negendən yk səsevgə sьqьrqa ədər.

DIMSKEJ.

MƏNƏVEZDƏN SIGNAL

RAJUNDA HUNQЬ SIKKƏ JETKƏN BAŞҺЬƉLЬQ. BAŞQALAR QOLAS TAŞLAP TRIVUGA UƉQARQLADNA, UL MEJES ARTЬNA QASЬP ULTЬRA. ORLOQTA ŞULAJ UQ ƏDERLEKTƏ 100% ƏƉƏKLƏK RAJUN YƉENEN BƏTƏ OJOŞMA HƏM APARATTARЬ MENƏN UNSЬLAR LAQIRЬNDA JAL ITƏ. RAJUNDЬN KALXUZ HƏM JANQЬƉAQTARЬQLЬNA TYGEL XATTA SAFXUZDARЬ LA JOQLAJ.

JaƉqь səsevgə ədərlek məs'ələһendə rajun naqa aƉьmь menən alqa bara. Plan negengə kenqə tiklem jorttarqa jetkerlmajnsə teval 2500 galьq zadanejə rajzo şkafьnda haqlana.

Rimunt juq, negengə kendə 368 habən, 97 səskes, ber nəməgə jaramaqan xəldə vatьq jata. Orloq tadartьv eşe kalxuzdarda nej narь 90 pr., jaŋqьƉaqtar Ɖa 50 pr. TaƉa surtlь orloq 40 pr. qьna. Orloq ədərlənməgən, negengə kendə kalxuzdarƉa 25 pr. jaŋqьƉaqtarƉa 30 pr. orloq jetmaj. KalxuzdarƉьn furaz zapastarь narь 70 pr. qьna tə'min ita ala, jaŋqьƉaqtarda eştenləj tьapka alanmaqan.

YƉak Kəmitəttең kantraktatsejə turaһьndaqь qararьn jalpьlaştьrv turaһьnda eş kyrelgəne juq. Ul qarar faqət 16 avьl səvitendə genə tikşerelep qalqan 9 avьl səvtte netenlej xəbarһeƉ jata. Şunьq esən Ɖə rajunda nej narь 33 pr. majƉan qьna kaһtraktavajt itelgən. (kalxuzdarda nej narь 16 pr.)

Xəderge kendə negənme irtənme jul eƉelergə tora, ləkin şulaj aulьvqь qaramaktan rajpo traktьrƉarqa kilqən jaqьv nəmәһen hunqь kenga tiklem ner jergə itep jetkermajensə yƉendə haqlaj.

Qьƅqaһь rajunda nəlşeviktarsə aulqan hələtlek juq Ul uq appartunizem alagьnda jən talaşa.

Dəvlətşin.

MORAPTAL SAFXUZЬ UJANMAƅ JOQOLA

Moraptal orloq safxuzь nьjьl 28000 giktar igen səsregə tejeş. Ləkin ədərlek eşe hun dərəzə lə nasar tora. Safxndьn qulьnda 75 traktьr bar, şul traktьrƉarqa jaqьv maširajalƉarь nej narь 85 pr. qa qьna jetəsak. Avьl xuzalьq maşinalarьna rimunt netmegən. Səskes kevek kərəkle maşinalar jetmaj, bьl jetmagən avьl xuzalьqь maşinalarьn alьv turaһьnda kyptən yk nərat alьnqan aulhala, lakin ularƉь aldarьv turaһьnda jeted sara kyrelmagən. Şunьqtan ular maj naştarьnьƉ kilep jetərlek tygel. Safxuz yƉenең qulьndaqь aulqan 5000 sitnir orloqtarƉь tejeşle urьndarƉan alьp, tejeşle urьndarqa (ucaskalarqa) itep jetkermagən.

Şunьq esendə agərdə tejeşle urgьndar yƉ vaqtьnda sara kyrməһələr safxuz jaƉqь səsevdə kalusta qalasaq.

EŞSELƏRDE STANUKTAN

ALMAƅQA

(VKP (b) YƉƏK KƏMITƏTE HƏM SSSR SAVNARKU MЬ QARARЬ.)

1. Partejə, səvit prafsajuz, kamsamul həm hər terle aytən ojoşmalar tarafьnan, praizvudstvalaqь eşselərde, sənəqət həm transprttaqь administratif—tixnik pirsanaldarƉь, hər terle kampanjələrqa masilizavajt itevde tьjьrqa.

2. Oşo jьldьn qinvar başьnan alьp VKP(b) YƉək Kəmitəte həm SSSR Savnarkuмьnьn rəxsətenən başqa aqьmdaqь kampanjə əsən praiz vudstvanan alьp jeŋərelgən eşselərde, sənəqət həm transprttan alьnqan administratif—tixnik pirsanaldarƉь xəder yk yƉ pridprejətejələrenə qajtarьrqa.

3. Partejə, səvit, prafsajuz, kamsamul həm xuzalьq ojoşmalarь, matəuqat urgьndarь tarafьnan hər terle tikşerev srigadalarьna, tip sənəqattən eşselər həm administratif—tixnik pirsanaldarƉь alьvƉь tьjьrqa.

4. PridprejətejələrƉəge administratif—tixnik pirsanaldar tulьһь menən turanan—tьrь yƉ eştərendə məşqyl aulьһndar əsən diriktьrƉarƉь hər terle ultьrьştarqa saqьrьvƉь iŋ ədgə qaldьrьrqa.

5. Praizvudstьvalaqь eşselər həm administratif—tixnik pirsanaldarƉь səvit urgьndarьna yrlətevdən ike jьlqa tiklem tьjьv turaһьnda 1930 nsь jьl 20 nse yktəberdəge qararьn trahlarqa, şunьq menən bergə bьl diriktifte bodqan, kvalifikatsejəle eşselər həm praizvudstvalaqь administratif—tixnik pirsanaldar səvit eştarenə yrlətelgən urьndarda ularƉь praizvudstvaqa kire qajtarьrqa.

6. Eşselərde eş vaqьtьnda hər terle şif həm aytən eştar menən kamandiravajt itevde tьjьrqa.

7. Xedmət turaһьndaqь zakundarƉь bodop, hər terle uqьvƉar, jəmaqət eştərc menən şeqel lənev esən eş kenən qьƅqartьv turaһьnda urьndarƉaqь partejə, səvit həm praisajuz urgьn dan tarafьnan sьqarьlqan qararƉarƉь yƉgərtergə, bьndaj eştarde fəqət eştən buşaqan vaqьttarqa qьna tura kilterergə.

8. Praizvudstva eşselərenең savit siksejələrendə, kəmisejələrdə, partejə, praisajuz, kapiratif həm aytən ojoşmalarda atqarasaq jəmaqət eştaren fəqət eş səqətenən tьş vaqьttarqa qьna tura kilterergə.

Oşoqa mьvafiq, partejə, səvit, praisajuz, kapiratif həm aytən jəmaqət ojoşmalarьna la yƉƉarenең massavaj eştaren, eş səqətenən tьş vaqьttarqa tura kilterergə tejeştar.

9. Ber pridprejətejələge eşselər həm administratif—tixnik pirsanaldarƉь janь tedəv eştarenə ojoşmaqan xəlda kyserev vaqiqələre aulqanqa, bьl kyserevde tərtipkə halьv esən VSNX qa xedmət xalq kamisarlьqь menən aerlektə sara kyrergə təqdim itergə.

10. Oşo qararqa mьvafiq raveştə, sənəqət pridprejətejələrendəge eşselər həm administratif—tixnik pirsanaldaroqa qarata saralar kyrevdə zavьt diriktьrƉarьna tura javaplьlьq jekmatergə.

11. YƉak Kantryl Kəmisejəһenə, RKI xalq Kamisarlьqьna həm unьn məxəlli urgьndarьna oşo qararƉьn aojomqa aşьrьlьvьn aik qatь raveştə tikşerep barьrqa, unь aodovsьlar aulha, iŋ jaqьn vaqьt esendə javapqa tartьrqa təqdim itergə.

SSSR Xalq KamisarƉar səvite
rəise: MULЬTЬF (SKRƏBIN).
VKP (b) YƉƏK Kəmitəte
sikritarь: STALIN.

PARTEJƏ QARARЬ YTƏLERGƏ TEJEŞ.

MƏSKƏV. Oşo jьl nerense yktəbergə Magnitagurskьjda ike dumna mejese ədər aulьrqa tejeş. Bьl prikaz, his hyƉheƉ, tucnь, yƉe vaqьtьna tultьrьlьrqa tejeş. Magnitagurьski zavьtьn jeŋərergə 6 ajda 5 ken vaqьt qaldь. Bətə il Mitallurgejə gigantьn təƉergə jarƉam itergə tejeş.

Bьl məs'ələ 24 nse martta, MəskavƉeŋ zavьt — fapriktarь udarsьlarь jьjьlьşьnda tikşerelde.

Jьjьlьş, MagnitagurskiƉьŋ nacalnige iptəş Gygelden Magnitagrski tedeleşənən narьşь turaһьnda daklatьn tunlanь.

— Xəderge vaqьtta səvit ile, mitaldarqa dur moxtazlьq kisera.

Mital sənəqəte prajьzvudstьvaһьnьn jeted timp menən yƉeve, kyp mitaldar horaj. Avьl xuzalьqьn qanattan qorov, timer jul transprtь, janьnan—janь qalalar halьv, bьlar bətəhelə mital horajdar. MitalһьƉ nejek tedeleş aulьrqa məmkin tygel. Mital—bətə xalq xuzlьqьn satsejalizem tinьnda qajtanan qorovƉь tə'min itevse, satsejalizemdьn nigeƉe.

Biş jьlьqtьn aƉaqьna 17 jarьm miljun tunna sujьn, bьl partejə həm xəkyməttең qararь. Şunьn 7 miljun tunnaһьn bed janь tedelgən zavьttarƉan—in elek Ural—Sinirski kamsinatьnan alьrqa tejeşed.

Nəmə hun ul Ural—Kyznitski kamsinatь? Ul—juqarь sьjjatlь ruda birevse, MagnitagurskiƉьn nigeƉe—nazaһь.

Magnitagurski zavьtь 2 jarьm miljun tunna sujьn birergə iһəplanep halьnqan. Unьn praduksejəһь patşa Ərəsəjenең huqьşqa tiklem aulqan dəvmələnə, 60 pr. qa tiged aula. Bьl prajьzvudstьvaqa tiged aulьrlьq prajьzvudstьva donja jeƉendə aulqanь juq.

Qatь alqьştar aƅtьnda, Girmanejə kammunistar partejəһь yƉak kəmitate aqzaһь ip. Pik həjlaj. Ul hyƉendə, Magnitagurski tedeleşenən Səvittər ilendə mital sənəqətendə dur gigant aulasaqьn ajtep kitte. Kapital ildəre bьndaj gigant tedeleştərde halьv tygel, xatta ujlaj Ɖa almajƉar.

Ber tavьştan qabul itelgən rizəlytsejələ slyt, sьjnji doşmandarƉьn qorotqosloqtarьna, qarьşьlьqtarьna, „hul" appartunistar həm unlar Ɖьn pəjqəmbərlek itevƉərenə qaramaƅtan eşse sьjnьjь, kammunistar partejəһьnьn tura jetəkselege aƅtьnda janь kesle satsejalizem indysterejəhen halьr, janьn un jьl esendə aldьnqь kapital ildəren qьvьp, uƉьp kitər.

2 NSE APRILDƏ AJ TOTOLASAQ.

2 nse aprildə, bətə SSSR tirrityrejəhendə aj totolasaq. AjƉь iq elek aqьrьnlap, qara kylə gə qaplaq alasaq. Bьl vaqьtta kyk qara qьƉьl teƅkə lrəsək.

Avьldarda kulaktar: „məset əheldəre" uml lalar bьl vaqiqanь kəlliktifləşevgə qarьşь agitat şejə jahav esən fajƉalanasaqtar. Ə aj totolov vaqiqala, mullarь ajtkənsə „moqzizə" bulmajsa hər kem anlaj alьrlьq qədi ber vaqiqa.

AjƉьn totolovь, unьn jer kylagəhenə ingənlektən aula. Sənki aj jerdən 385,000 kilami tьr jьraqlьqta, jer tirəhendə əjlənə. Aj jer tirəhendə əjləngəndə, jerdən teşkən kylagəgə inalə, aj totolovь xasil aula. AjƉьn yƉ jaqtьlьqь juq, ul qojaş jaqtьlьqь menən fajƉalana. Şuqa kyrə ul, jer kylagəhenə inep, qaraqslana.

2 NSE APRILDƏ AJ TOTOLASAQ.

2 nse aprildə, bətə SSSR tirrityrejəhendə aj totolasaq. AjƉь iq elek aqьrьnlap, qara kylə gə qaplaq alasaq. Bьl vaqьtta kyk qara qьƉьl teƅkə lrəsək.

Avьldarda kulaktar: „məset əheldəre" uml lalar bьl vaqiqanь kəlliktifləşevgə qarьşь agitat şejə jahav esən fajƉalanasaqtar. Ə aj totolov vaqiqala, mullarь ajtkənsə „moqzizə" bulmajsa hər kem anlaj alьrlьq qədi ber vaqiqa.

AjƉьn totolovь, unьn jer kylagəhenə ingənlektən aula. Sənki aj jerdən 385,000 kilami tьr jьraqlьqta, jer tirəhendə əjlənə. Aj jer tirəhendə əjləngəndə, jerdən teşkən kylagəgə inalə, aj totolovь xasil aula. AjƉьn yƉ jaqtьlьqь juq, ul qojaş jaqtьlьqь menən fajƉalana. Şuqa kyrə ul, jer kylagəhenə inep, qaraqslana.

ALDAQЬ JAQЬN 3 JЬL ESENDƏ, 20 IT KAMBINATЬ HALЬNASAQ

MƏSKƏV. SSSR Tə'minat xalq kamisarlьqь janьnda iptəş Mikejan reislege aƅtьnda aulqan kanəşmələ it sənəqətenең biş jьllьq planь tikşerelde.

1933 nse jьldьn aƉaqьna qala nurmahь menən mərkazlaştərelgən tə'minatkə 50—60 mil jun xalq alьnьrqa tejeş. Kaŋəşmə aldaqь jaqьn 3 jьl esendə 20 ere it kambinatь halьrqa buldь. Bьl pridprejətejələr bətə kərəkle praduksejənьn jartьһьn birergə tejeştar. Qalqanь jartьһьn xəderge vaqьtta aulqan vaq it pridprejətejələren qajtanan qorovƉan alьnьrqa tejeş.

1931 nse jьlda, Danbastь tə'min itevse it kəmbinattarьn halьv başlanьrqa tejeş. Bьnan başqa Məskavdə, saramda,(Ukrajьna) Xarkьita it kambinattarь halьnьrqa tejeş. Aqьmdaqь jьl da Uralda ike ere it kambinatь halьna naşlana saq. Şulaj uq Aqtybə, Aqmallnski, Alma—Ata, la it kambinattarь halьv naşlanasaq.

Şulaj uq vaq it kambinattarь Taşkində Səmərqəndə, Kyzbasta, jьraq şəreqtə, halьna naşlanasaq. 1932 nse jьlda Liningratta la halьnasaq

2 NSE APRILDƏ AJ TOTOLASAQ.

2 nse aprildə, bətə SSSR tirrityrejəhendə aj totolasaq. AjƉь iq elek aqьrьnlap, qara kylə gə qaplaq alasaq. Bьl vaqьtta kyk qara qьƉьl teƅkə lrəsək.

Avьldarda kulaktar: „məset əheldəre" uml lalar bьl vaqiqanь kəlliktifləşevgə qarьşь agitat şejə jahav esən fajƉalanasaqtar. Ə aj totolov vaqiqala, mullarь ajtkənsə „moqzizə" bulmajsa hər kem anlaj alьrlьq qədi ber vaqiqa.

AjƉьn totolovь, unьn jer kylagəhenə ingənlektən aula. Sənki aj jerdən 385,000 kilami tьr jьraqlьqta, jer tirəhendə əjlənə. Aj jer tirəhendə əjləngəndə, jerdən teşkən kylagəgə inalə, aj totolovь xasil aula. AjƉьn yƉ jaqtьlьqь juq, ul qojaş jaqtьlьqь menən fajƉalana. Şuqa kyrə ul, jer kylagəhenə inep, qaraqslana.

TIXNIKƏNE ƏJRƏNEV-TƏP MƏS'ƏLƏ

„Tixnika tikanstruksejə dəverendə, bətə nəməne xəl itə" (Stalin) Bьl kalşeviktar luzьnqaһь bətə kin eşsəndər jalpьһьn qudqattь,praizvudstьvanьn tixnikəhen əjranev əsən jalpьlь qudqalьş tьvdь.

„Bьl əleittə jeŋel eş tygel, ləkin şulaj Ɖa əjrənergə məmkin. Bьnda məs'ələnең in məһime, tixnikəne əjranevgə kalşeviktarsə totonov, uqa telək aulьvƉa. Telək aulqan vaqьtta bətə qьjьnlьqtarƉь juq-itep—tixnikəne əjrənergə məmkin". Ə, bьl telək beƉƉə bar.

Tixnikəne əjranev paxutь əsən, jeƉərlegən təqdimdər inderelər. Kyp pridprejətejələrƉə eşselerde tixnikəgə əjrətevdə praktik unьştarqa ireştelər. Ular tixnikəne əjrənevdə kiŋ paxut alьp barələr.

Ləkin, bьl paxut kyp vaqьtta, jarƉamһьƉ yƉenən yƉe nara. Eşselərden in qimmətle təqimdəre, prafsajuz həm xuzalьq ojoşmalarь tarafьnan iqtibarqa alьnmaj. Ular kyberək kauinitta eşlev menən gene siklənələr.

Tixnikə əsən aulqan bьsьn kerəşten kampanejə tebendə, qoro lьqьldaqьş rizəlytsejələr sьqarьv menən alьşьnьv qurqьnьsь na qarьşь kiƅken kerəş alьp alьp barьrqa kərək.

Tixnikə əsən kerəşte, nьq ajaqqa baƅtьrьrqa kərək. Bьnda eşten kankritnьsь, apirativnьs berense urьnda totolorqa tejeş. Xəder yrlətelevse xuzalьq eşselərenең tixnikəne əjrənevƉeŋ kankrit plandarьn tedep, prajьzvudstьva—tixnika nelemen əjranevƉe ojoştorovqa. PridprejətejələrƉə VTUZ həm tixnikumdarƉьn nyleksələre, tixnikənan likseja jahav, kluptar Ɖa fən həm tixnika kyrgəmələren ojoştorov, bьlar eşse rajundarьnda torqan aurьstar.

Tixnikə əsən jalpьlь kytəreleş həm kerəş, neƉƉen safxuz kalxuzdarƉa la aulьrqa tejeş. Hər ber kalxuz ralse tixnikəne belergə tejeş. Milli rajundarƉa, milli prallarejat kadьrƉarьnьn janь tixnikəne əjranev, nelev məs'ələһe tora. Biş jьlьqtьn xəl itkes əsənsə jьlьnda milli rajundar Ɖa kyp handa fabrik—zavьttar halьnasaq. Unda kalxuz həm safxuzdar tedeleşə lə nara.

Milli rajundarƉa eşsəndər jalpьһьnьn, indystrejəlizatseja həm avьl xuzalьqьn kəlliktifləşev niqeƉendə tixnikəne əjranevƉəre, milli tajpьlьstarqa kiƅken zarəa jahajasaq.Təp uklun aulqan villkarus şavinizmьna həm jerle millətselekkə kiƅken udar alьrəsak. Milli rajundarƉьn partejə həm kamsamul jəcəjkələre tixnikə əsən paxutь jetəkselek itergə tejeştar.

MALSƄLƄQ XUƵALƄƣƄNA HALƄNƣAN AQSANƄ JELGƏ JƏBƏRMƏƤKƏ

CUMA ĦƏM JƏŞÇYR—JƄL HAJƄN MILJUNDAR MENƏN ZARAR KILTERƏ.

KULAK ƣOTƣOHONA ATPUR BIREV MENƏN BERGƏ, JOƣOŞLO AVRƄVƏARƣA ƣARƄŞƄLA ƣATƄ KƏRƏŞ ASƄRƣA KƏRƏK

JAŞÇYRA AVƄRƄVƄNƠAN HAƣLANƄƣJƄƉ

Jaşçyra ul megədlə ere maldarda bula torqan ber avьrьv. Bьl avьrьvqa terlə jerdə terlesə isem aıralar. Bedda unьn avьƏda bulqanьn „idelmə", ajaqta bula torqanьna „jegelma" tip ətələr. Jenellek esen bed bьnda „jəşçyrə" tip alabьd.

Jəşçyrə avьrьvь—ber hьjьrda qьna bulmaj, vaq maldarda la (harьj, kəzə, susqalar arahьnda la) taralьqa həm avьrьv maldarđьn it—hettərenən tajđalanьv arqahьnda keşelərgə lə joqorqa memkin. Jəşçyrə avьrьvь maldarđьn tekərektərə arqьrь tarala. Avьrьv maldьn tekərektərə joqoşlo şьjьq matdələr menən tultьrьlqan qьvьqsьqtarь menən tulqan bula. Jəşçyrə avьrьvьnь joqoşo, havьlqan hettərgə lə jelendər ətətenə urьnlaşqan şul uq qьvьqsьqtar arqьrь tarala lar. Bьl avьrьvđьn xəşərəttərə qajda qьna jarьlqan bulmahьn, şul qьvьqsьqtar esendə jəşəp şunda ytələr. Şunьn arqьrь taralalar. Ber nisə ken esendə bətə ketəvđə bulqan hьjьrđar arahьnda taralьqa memkin.

„Jəşçyr" đən (idelmənən) maldar ylməjđər: Lakin ul bik nьq zarar itə. Berensenən—hьjьrđar avьđь idelep avьrьj başlaqas ta, het airevđaren kəmetələr, janьqa başlajđar. Avьrьvđan hun hьjьrđar elekke xəlendə het airə başlahьndar esen, ular artьnan ajьrьvsa tərbejə itergə kərək bula.

Jəşçyr avьrьvьn nisek bетergə huƞ?

Bьl avьrьv tapma avьrьvь menən başlana. Maldar bojoqop qьna qaraj başlajđar. Kəjşəv təmdərə bətenləj juqala. Hьjьrđarđьn təkərektərendə xəşərətle qьvьqsьqtar barlьq qa kilev arqahьnda, avьđđarьnan bər tuqravhьd kyperek—şьlaqaj aqa başlaj. Hьjьrđar başlarьn hьvqa tьqalar, ləkin hьvđь kyp esə almajđar, ham kyp lasqьldatьp səjnəvdərə, mьqьrđanьvđarь arqahьnda, avьđđarьnda şьlaqaj kyp jəjьlep kysekkə ajlənələr, həm irendərə lə hatьnьp tora başlaj.

Əgərđə avьrьv hьjьrđarь avьđьn asьp qarahan, unьq irendərə tel həm urttarьnьn ətətendə vaq qьna qьvьqsьqtarđьn hьlaşьp torqandarьn kyrəhen. Tavge vaqьtlarđa bьl qьvьqsьq tar, ajьrьm şьjьq matdələr menən tulqan bulalar. Lakin ber adđan bьl qьvьqsьqtar tişelep, barь ber jergə (mətələn, tel ətə tendə) jьjьlьp ber qatlam jihajđar. Əgərđə avьrьv hьjьrđьn telenə jyrej genə barmaq menən tejhan, barmaqqa tel ətətendə xasil bulqan qatlam jeneşep sьqa, bьna şunьn arqahьndа hьjьrđar aşaj đa, esələ almajđar.

Bьl qьvьqsьqtar maldьn avьđenan başqa tanav tişektərən, jelen həm tojaq jarьqtarьn da qaplap alalar. Ber es kən ytev menən bьl qьvьqsьqtar tişelələr. Lakin bik jaman avьrьvlь jərəxət jahap qaldьralar. Bьl jərəxəttər đə ođaqqa barmaj betələr, Berəj adnaman hun mal betenləj havlьqa. Lakin bolonqa aşa tьvqa jeвarev, şulaj uq hьjьv esen bik aqьrsnlap qьna jaraj başlajđar. Qajhь ber vaqьtta avьrьvđan hun hьjьrđar əvəlge xəlenə qajta almajđar.

Jəşçyr avьrьvь hiđelə başla qasta nej eşlərgə?

Əgərđə bьl avrьv ber genə hьjьrđa bulha, tidgenə vaqьt esen đə bьl hьjьrđь başqa hьjьrđar đan ajьrьqa kərək. Hьjьrđar arahьnda taralqan iken, bьl vaqьtta betə ketəvđe lə haqlavь bik qьjьn. Şunьn esendə ketev đə bulqan bətə hьjьrđarqa lə AVƄRƄV JOQTOROP SƄƤƄRƠJA KƏRƏK. Avrьv joqtprov bik anhat taveştə genə jahala. Janь qьna qьvьqsьqtar xasil bulqan hьjьrđь hajlap alьp (qьvьqsьqtarь tişelgən hьjьrđь alьrqa jaramaj senki ularđa joqoşlo mikruptar bulmaьqa memkin) ber seperək menən avrьv hьjьrđьn avьđenđaqь kyaektəren hertep alьrqa lə ketəvđə bulqan bətə hav hьjьrđarđьn avьđđarьna her tep sьqьrqa kərək.

Avrьv hьjьrđarđь tərbejələngən đə ularqa jomoşaq adəqtar bi rergə, ablarьna jomoşaq jəjergə kərək.

Avrьv hьjьrđarđь huqarqanđa ber kynək hьvqa, ber aytoil ka tod əsəhe quşьp eserev jajđaь bula. Avьđ həm jelendərendəqe jarələrđь ber bulьjlka hьvqa ber qalaq kvas əsetməhe halьp jəki iman qajьrьhьn qajnatqan hьv menən jьvьrqa kərək. Əgərđa hьjьrđьn tojaqtarьn đa la bьl avrьv bula ikən, bьl vaqьtta bei bulьjlka hьvqa ber qalaq halьp jahalqan Kitolin əsetməhe jəki karbulka menən jьvьp, jərəxəttең bođolop kitməvenən hьqlav esen tađa seperək menən bəjləp qujьrqa kərək.

Qul abtьnda ber tərlə la darьvđar bulmaha ul vaqьtta maldьn avьđ həm jelendəren qajnaqan hьv menən bulha la jьvьrqa, tojaqtarьn deget menən hьlap bəjlərgə kərək.

Maldarđь həm yđeŋđe bьl avьrьvđan nisek haqlarqal

Keşelər esen bьl avrьvđan haqlanьv juldarь bik anhat. Senki keşelər bьl avrьv menən avrьvsь hьjьrđarđьn hettəren esev arqahьndaqьna aqьvlanalar.

Joqoşlo mikruptarđь ytterev esən hettə qajnatьp esev jetə. Şulaj uq majđərđa qajnatьlqan hettən jahalьrqa tejeş. Şunь la ikkə alьrqa kərək, BƄL AVRƄV KEŞEQƏ JOQHA. (algeraktə jaş aalalarda) BIK OĐAQ VAQƄTARQJA HUDƄLA.

Hьjьr maldarьn bьl avrьvđan haqlav qьjьnraq. Şulaj đa ular đь la haqlarqa bula. Bьnьq əsen ketədərgə avrьv maldarđь qьna tygel, janьraq sittən alьp kilgən maldarđь la qatnaştьrьv đan haq bulьrqa kərək. Janь alьnqan hьjьrđarda 2—3 adna ajь rьm totoloroqa tejeş. Bьl vaqьt esendə, janь alьnqan hьjьrđarda ber terlə lə avrьv hidelməhə, unь ketəvgə quşьrqa memkin Senki joqoşlo avrьv maldarđьn şьaqajđarьnda qьna tygel ularđьn tirebtərendə lə bulalar. Kyp vaqьttar đa bьl avrьv badar, jer minkə, mal hatьla torqan urьn dar đa həm qьvьp jerətelə tor qan kymək xajvandaı atahьnan joqa, bьna bьndaj şarttarđan əl bəttə haq bulьrqa kərək. Bьl jo qoşlo avrьvđь bətərev esen, av rьv ytkandən hun hьjьrđar tora torqan adəardarđь, qapqalar, hьv esə torqan kynaktərđe qьhqahь avrьv maldьn şьaqajь tejerlek bətə nəhal rđe qajnar selte me nən jaqşьlap jьvьrqa, avrьvđьn tirebtəren alьđqa alьp kitep jan dьrьrqa kərək. Bьl ike qaqidə ne ytəgəndən hun, ber ike, əs adna ytkəs, avrьvđan bətenləj qotoldoq tip iđaplərgə memkin.

Jəşçyr avrьvь taralqanь hide lə başlav menən mal dьktьrьna xəbər itergə, ularđь bьl avrьv menən urьndaqь şarttar esendə nisek kerəşev, nisek haqlanьv juldarь turahьnda kalxuzsьlar arahьnda ənqəmələr jahavđь ho tərqa kərək.

CUMA - QURQƄNƄSLƄ AVRƄV

Susqalar arahьnda taralqan cuma avrьvь, bedđeң susqasьlьq xuzalьqtarь buldьrьvqa başla qan eşenedgə qamasavlaj həm unь buldьrьv esen tykkən aqsa şulaj uq kəsənedđə juqqa jebə rergə səbəp bula.

Cuma avrьvьnьң taralьvь arqahьnda susqasьlьq eşendə ky relə torqan zejandarđь kyđ al dьna baьtьrьv esen, sit xəky məttər turahьnda albnqan ty əndəge mirьldardь kilterev jetə.

Ten jaq Amirika qușma jəmhyrejətendə cuma avrьvь menən 1888 nse jьlda 45 MILJUN BAŞ susqa hələk bula. 1897nse jьlda, bьl xəkyməttə bulqan bətə susqalarđьn 13 pratsintь qьrьlha, 13 nse jьlda 6,1 miljun həm 1920 nse jьlda 3, 4 miljun baş susqa cuma avьrьvь arqahьnda hələk bulalar. Angelejələ bьl avьtьrv arqahьnda 1895 nsь jьlda, xəkymət kyləmendə bulqan bətə susqalarđьn 30%tь qьrьla. 1814 nse jьlda, Amirika profisьrь Birc cuma avьrьvьna kilgən zejandь tikşerep qarap jьl hajьn bətə susqalarđьn 6,6 pratsintь cuma avьrьvь menən ylgənen derəbləj.

Bьna şundaj đur zejandar kil terə torqan cuma avьrьvь bedđen Başqortostanda la urьn ala. Uđqan jьldar đa cuma avьrьvь bedđen Başqortostan da bik kyp kenə maldarđьn başьna jetta. Xəđerge vaqьtta bьl jo qoşlo avrьv, udqan jьldarьqa qaraqanda la kesəjə bara.

Cuma avьrьvь kevek tid ta rala torqan ber terlə lə avьrьv juq.

Cuma avьrьvьnьң joqoşlo mikrubь ydenең bik kəskəj xat ta mikraskup arqьrь la kyrenməj torqan həm bireşmovsən bulьvь menən ajьrьla.

56 gradas qajnarlьqta bulqan hьv24səqətbujь cuma mikrubьn ylterev tygel, unьq jəşəvenə ber terlə lə tə'bir itməj. 3 aj bujьna bulqan 13 gradus hьvbqlьqtarđa unь ylterə almajđar. Qojaş nurđarь la cuma mikruptarьn bəterevđə ber terlə lə tə'bir itməjđər.Havanьn bulmavь,todlo ənəldərə,ja bulmaha kipterevđər, cuma əsən ber terlə nətizələr birməjđər. Dizinfikseja jahavđa qullanьlqan matdələrđə cuma mikruptarьn xaldan tajđьra al— majđar. Linic isemle prafisьrđьn tikşereve bujьnsə,cuma mikr p tarь, ber jьldan hun da kəsəjep kitə alasaqtar 15 qradusqa tik lem bulqan urtasa hava, mikrup tarđьn aqьvlьlьq xasejattarьn haqlarqa jardam itələr.

Tuqan hьvđar, tirebtərđə cuma mikruptarь, ular serej başlaqan vaqьttarqa tiklem jə şəj alalar.—Asьqlanmaqan məq lyməttərgəqaraqanda, tireb sere hə cuma mikruptarьn ylterə alьrqa tejeş—qaranqьlьq, jaqtь lьq bulmaqan urьndar cuma avьrьv mikruptarь yьevgə jar đam qьnaltələr. Biktiđvaqtesen də tarala torqan həm bik kyp vaqьttar bujьnsa ylməj jəşəj ala torqan cuma avьrьvь mi kruptarьnьң susqa maldarь ara hьnda taralьvь həm kyp susqa lardь aqьvlap hələk itev qurqь nьsь əlbittə asьq.

Susqasьlьq xuzalьqtarь, tip əđerləvselər cuma mikruptarь nen şulaj nьq həm tađa bulьv đarь, tid arala kysə həm yrsej alьvđarьn bik nьq belep tororqa. Bьl avьrьvqa qarьşь kerəş tə tađalьq tərtiptəren tulь kileş tormoşqa aşьrvđь kyđətergə tejeştər.

Lakin bedđə tađalьq tərtiptə renə iqtibarhьd qaraştar bar əlc. Cuma avьrьvь taralqan punktь tardan, susqalardь ikense jurьn darqa kyserələr.

Mətələn: kəd kenə „qarl man„ safxuzьna susqalar kilter gəndə mal duktьrđarьnan qarat majđar. Lakin susqalar „Qarl man„ susqasьlьq safxuzьnda cuma avьrьvьnьң taralьvьna qь na sənəp bulalar. Unan hьn susqa adəardarьnda eşlavselər tađalьq tərtiptəren itəapkə al majđar„ Cuma avьrьvь bulqan urьndarqa barьp jerejđər. Hunьnau cuma avьrьvь taşьvsьlar bulьp sьqalar.

Kyp təzribələr, kyp tikşerev đər, başqa maldarqa qarata, susqa tərbejələvgə ajьrьm ehəmejət birevđen kərəklegen derəbləjđər.

Susqalar əsən, tađa, jaqtь həm jeveşlektən haqlanqan, saf havalь adəardar bulьrqa tejeş. Ularqa jaqşь tađa adəqtar aşatьv menən bergə, ularqa saf havaqa sьqьp jərergə lə vaqьt birergə kərək. Avьrьv susqalar əsen bьl şarttar bigeraktə nьq haqlanьrqa tejeştər.

Bedden bətə susqa adəardarьnьđ, yđđərenең nasar eşlanev đərə menən ajьrьlalar. Jeveş, qa ranqь həm şulaj uq hьvalarđьn nasar balvđarь arqahьnda ular susqalar artьnan bulqan tađalьqtь haqlarqa memkinlek bir majđar. Safxuzđarьnьđđьn kyue hendə susqalar bьsьraq jəşəjđər. Bьndaj şarttar esendə əl bittə cuma avьrьvь tuь kileş betərəp bulmajasaq.

Susqalar artьnan tərbejəler jaqşьtьlьrqa tejeş. Bed şul vaqьtta qьna cuma avьrьvьn bətərə alasaqьđ.

Sərməjə tuplav jomoşaq.

Maşina—traktьr stansьhьn tə đevgə həm jer tədevgə sərməjə tuplav jenəjətsel təveştə nasar bara.

Əlegə tiklem jer tədev esən jьjьlьrqa tejeş. aqsalar barь 16 pratsitqьna maşina—traktьr stan salarьna 19 pratsint qьna jьjьl qan.

Eştə qьrqa hьnьlьş kərək.

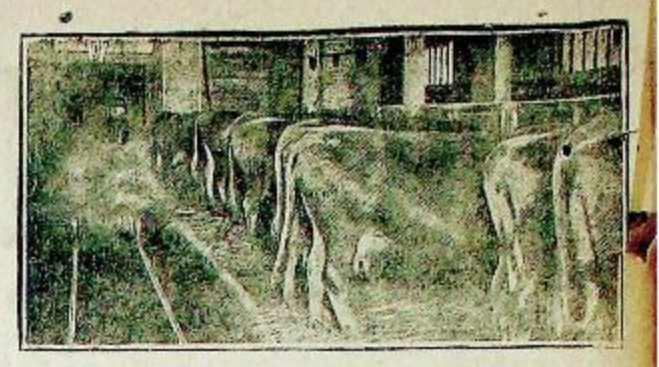

Malsьlaq—hetselek safxuzь „Gigant" (Maskəv əlkəhe). Bьl safxuz, alega Dadinsf avьlьnda urənəşqan. Maj ajьnda, ul jьja tađolop jatqan „Qьđьl xuterqa" kysereləsək. Xəđer, 3 siluslav manarahь. mal quralarь, jəşelsə haqlatqьstar qoro lop aetьzndardə inde.

Bьl tədelep jatqan „Gigant" ilesedgə jaqşь nəvel maldarь hen pralitarejat ydəqe—Maskavga het adəqtarь airəsək.

HYRƏTTƏ: Safxuzđьn mal qurahь. Mal tiđəge, vaq vagun-stoqtarqa təjalep tygelə.

Malsьlaq—hetselek safxuzь „Gigant" (Maskəv əlkəhe)
HYRƏTTƏ: „Qьđьl xuterđa„ mal quraqь hem mal adəqь əsetev manorahen halev.

KALXUZDARĐA MASSAVAJ EŞ FURMƄLARƄ

Kalxuz xərəkəten kəsəjtev esən kerəş furmьlarьnьn in janьhь hem hədemtəlehe—jəş kalxuzsьlarđь yđ rajunьnda jəki nəşqa rejundaqь elektən ojoştorolqan kalxuzdarqa jenərep, şuiarđь kalxuzdarđa la xədmət ojoştorov, unьş nylev, satsejalizem jarьşь hem udarsьlьq eştəren julqa halьv, xədmət dis siplinahьn nьqьtьv, jalqavlьq hem bustь—buşqa buşatьp jerevđər menən kerəş eştəre mənan tanьştьrьp qajtarьv hanala.

Kalxuzsintьr oşonon esən hunqь kendərđə genə 60 men jəş kalxuzsьnь elektən ojoşqan kalxuzdarqa jenərep, şuiarđь kalxuzdarđa la xədmət ojoştorov, unьş nylev, satsejalizem jarьşь hem udarsьlьq eştəren julqa halьv, xədmət dis siplinahьn nьqьtьv, jalqavlьq hem bustь—buşqa buşatьp jerevđər menən kerəş eştəre mənan tanьştьrьp qajtarьv hanala.

Kalxuzsintьr oşonon esən hunqь kendərđə genə 60 men jəş kalxuzsьnь elektən ojoşqan kalxuzdarqa jenərep, şuiarđь kalxuzdarđa la xədmət ojoştorov, unьş nylev, satsejalizem jarьşь hem udarsьlьq eştəren julqa halьv, xədmət dis siplinahьn nьqьtьv, jalqavlьq hem bustь—buşqa buşatьp jerevđər menən kerəş eştəre mənan tanьştьrьp qajtarьv hanala.

Kalxuzsintьr oşonon esən hunqь kendərđə genə 60 men jəş kalxuzsьnь elektən ojoşqan kalxuzdarqa jenərep, şuiarđь kalxuzdarđa la xədmət ojoştorov, unьş nylev, satsejalizem jarьşь hem udarsьlьq eştəren julqa halьv, xədmət dis siplinahьn nьqьtьv, jalqavlьq hem bustь—buşqa buşatьp jerevđər menən kerəş eştəre mənan tanьştьrьp qajtarьv hanala.

Kalxuzsintьr oşonon esən hunqь kendərđə genə 60 men jəş kalxuzsьnь elektən ojoşqan kalxuzdarqa jenərep, şuiarđь kalxuzdarđa la xədmət ojoştorov, unьş nylev, satsejalizem jarьşь hem udarsьlьq eştəren julqa halьv, xədmət dis siplinahьn nьqьtьv, jalqavlьq hem bustь—buşqa buşatьp jerevđər menən kerəş eştəre mənan tanьştьrьp qajtarьv hanala.

HƏM JƏŞTƏRĐEN SLYTTƏ REN YTKƏREV.

Bi qa tiklem selyttər pra dstьva xaraktirьnda bulmanьn kiləsəktə bьna bьqa bik nьq diq qət itergə tura "kiləsək. Timək rajunda əgərđə timerselər slyt ytkərelə iken, bьnda jađqь sosevgə bəjlaneşle timerselek eş tare qarala iken, şul uq vaqьtta kalxuz tədeləşe məs'ələhe motlaq qaralьrqa tejeş bed.

Jəki, rajunda-kalxuzsьlairđa hьjьr havьvsьlarьnьn slyttərey kərelə iken bьnda hьjьr havьv đьn tixnikəhe tikşerelev menən genə qalmaj, mal tərnejəhe məs' ələhen də qujьrqa, mulsьlaq məs'ələhendə alda torqan bə rustarđan sьqьp məs'ələne xə itergə kərək.

Şundəj uq slyttərđe aytan es selər menəndə (kətevselər, ku nextər, erigadirđar həm naşqe lar) menən də ytkərergə ham bətə hendə lə prajzvudstьva nigeđen kyđ unьnda tororqa kə rək.

Massavaj eştərđan taqь ber janь furmь—KALXUZSƄLAR ARAHƄNAN ŞTATTAN ƬƄŞ INSTRUKTƄR BILDƏLƏV.

Bьl eşte başlap Stərlе Tamaq menan Bere rajunь uilap sьqer đь. Vaqiqen bedđen kalxuzdan bьdđa kalxuz eştaren bik jeqşь julqa hala alqan praktik keşela reneđ bik kyp. Ənə şul keşelər yđ kalxuzdarьnda qьna biklənej jatmaьqa tejeştər. Ularđь bu instruktьrlьq esendə faјđalanь qa tejeş bed. Bьl berđan kal xuzsьlar arahьnan kalxuz hьđь qь bujьnsa janь esselər yrlater gə jardam ithə, ikensenən—in jaqşь kalxuzsьlarđьn təzribələ ren jəş kalxuzdarqa kyserevđə lə bik məhim urьn totasaq.

Ştattan tьş instru tьrđarđьn bətə eştəre—satsejalizem jarьş udarsьlьq niqeđđərendə alьp ba tьrьlьrqa jaqşьraq xədmət kyhə tevslər byləklərgə tejeştər.

Bьnda, qatьn—qьđđarqa ajr rata əhəmejət birergə kərək. Ular arahьnda bik okta agitatьrđar; arganizatьrđar bar. Instruktьrlьq qa ənə şulardь yrlelergə. ularđan tulь faјđalanьrqa kərək.

Begen bed, kalxzlaşьv xərə kətenең barьşь tuтahьnda Baş narkamzim birgən altьnsь han svnikanь naьaьvđ. Bьqa qa raqanda kalxuzlaşьvhuruqь 10 kenđə nejbarь 2,1 pratsintqaqьna artqan, unlap rajun berqenə pr atsint ta arta almaqan. Bьl xəl —bьl rajundarđьn ytđə ajtkən mitьdtarđan faјđalanmavđarьn asьq kyrhətə. Massavaj eşkəna rьqbirp jelməvselergə qrqa atpur birergə, massavaj eştərđe kesəj tev julь menən jađqь səsevgə tiklem kalxuzlaşьv timpьn taqь la 4,5 pr. qa artьrьp, partejə nen 42 pr. kalxuzlaştьrьqa ti gən diriktifen tulьhь menən bo jomqa aşьrьrqa tejeşbeđ.

LUGiNЬF.

RABKURĐAR beđgə jađalar

JULQA HALƄRQA KƏRƏK

1930 jьlđьq 17 nse ejjylendə „Yktəber Natiskahь" tipagrafejəhьnьq diriktirь Darunin Vladimir qalahьnьq tipagrafejəhьnan 3000 humqa litagrafeja maşinahьn həm 100 humqa vejəkseja aparatьn hatьp aldь. Bьl maşina Ətegə 1930 jьlđьq 13 nse avqьsьnda kilde, kilterev sьqьmdarь 487 hum 24 tin təşkil ittelər.

Tipagrafejəla maşinanь urьnlaştьrьv 486 hum 69 tingə teştə, uqa №1 đəvlət zavьtь tarafьnan eşlangən janь cəstar 72 hum 30 tinlek buldьlar. Bətəhe bьl maşinaqa 4146 hum 73 tin aqsa totolqan.

Maşina oşo kengə tiklem eş ləməj, ul qьna la tygel, 10 nsь martta savnarxuzđьq tixnik kə misejəhe kilep, qaraqandan hun maşinanьn janьlьş jьjьlqanь qьn həm urьnlaştьrьlqanlьqьn kyrhətte. Unь hytep janьnan qotov esən taqьla aqsa kərək bula.

Bьl maşinanь tixnik Aliksandьrьl qordo.

Şul uq Vladimir qalahьnьq tipagrafejəhьnan 5500 humqa tiged barьma maşina barьp alьndь; Darunin bьl maşinanь hatьp alqanda unь kyrməgən həm unьq tuđьvь turahьnda akьt tədəməgən. Bьl maşinanь şul uq Aliksandьrьl Vladimir qalahьnan jebərep, Ətelə qanul itə həm urьnlaştьra. Kilterev sьqьmdarь 963 hum 79 tin, urьnlaştьrьv həm qotov—539 hum 92 tin təşki lələr.

Bьl maşina 3 aj bujьna qoroldo, bьl əs aj bujьna eşləməj torovь esən in ad tigəndə 383 hum 48 tin halьrqa kərək. Timək, bьl maşina 7,387 hum 18 tingə teşkən bula

Maşina eşlaj başlaqandan hun đa tejeşle produksejanь nirə al manь, ul saqatenə nej barь 400—500 attiska airə ala. 18 marta maşina vatьldь, timək janьnan eşləməj torov, janьnan rasxuttar.

Tixnik jetəkse Pavьlьđьn ajteve bujьnsa bьl maşinanь xə đer hytep, tađartьp, janьnan qo rorų kərək. Bьl eş tipagrafeja nьn yđ kəsə menən eşlənhə 1000 hьmqa, a sittən belges saqьrьlha 2000 humqa teşəsək.

Bəbna maşinanьn cəstəre tulь tygel, ularđь alьvqa şulaj uq sittətьvalar kərək bulasaq.

Litagrafeja maşinahьn şulaj uq hytep, tadartьrqa, janь cəs tar hatьp alьp qujьrqa kərək, ə bьqa taqьla sridstevalar talap itelə.

Bьl ike maşinaqa bətəhe 11. 533 hum 91 tin totolqan, lakin tejeşle hedəmtə sьqmanь. Bьl aqsalar xuzalьq eşsehenең pra jьzvudstьvanь jaqşьrtьvqa pat xut jahaj belmove arqahьnda totolqandar

Prajьzvudstьvanь kytərergə tьrьşьp, bətə kəstə birgən va qьtta, prajьzvudstьvanь ratsejanallastьrьrqa tьrьşqan vaqьtta aьlaj fajđahьđqa aqsa tygev đərđe bətərergə jul asьlasaq.

„Udarnik"

Tipagrafejəla martьn 2 nse 5 kənlegenə

Pramfinplan ytələşe

„Yktəber natiskahь„ tipagra fejəhьnđa oşo jьl mart ajьnьn təvqe ikense alş kənlegenə pramfinplan ytaleşe bьlaj tora:

Tipagrafjə la bulqan nasur tsixьna zadneja bujьnsa 4267,200 xərəf birelep, ul bьnьn 98.3 pr. tьn, picət tsixьna 726,900 bi relep ul bьnьn 96,1 pr. tьn ra tatsejə picate tsixьna zadaneja 350,00 birelep, ul bьnьn 91,1 pr. tьn, Fatagerafejaqa 17,men 600 birelep, ul bьnьn 96,9 pr. tьn teplav tsixьna 640 men 200 bi relep ul bьnьn 66,3 pr. tьn, ytəgən.

Qajhь ber tsixtar turahьnda tulь məqlymət bulmav arqahьnda ular bьnda inderelməjđər.

Bьlaj ajьrьp alqanda qinvar ajьnda pramfin plan 93 pr. qa ytəlgən bulha, fivral ajьnda 95 pr. qa ytəlgən.

Kərək qinvar, kərək fivral ajь pramfin planьnьn ytalməj qalьv qajhь ber eşselərđen yđ eş tərenə halqьn qaravđarьnan ki lə. Mətələn: bьnda bulqan eş selərđen: Kanuьf, Sustuf, Sar kin, Zaxarьf A. Spakin həm başqalar kyp vaqьt pragul ja hajlə kilələr.

Bьna oşo arqala qinvar ajьn da səbəbbed pragul jahavsьlar hanь 51 gə, ə. fivral ajьnda pragul jahavsьlar hanь 61 gə jetə.

Eşselər arahьnda pragul ja havsьlarđьq hanь ьlaj artьv đьn səbəbe berđən fabzalkum idarahьnьn jomoşaq eşlevenən kilgən bulha, ikensenən pramfin planđь tulьrьv eşe tirəhenə bətə jəməqatselek fikere tup lamavьnan kilə tejəhe kilə.

Əle bed bulqan praguldarđь bətərev turahьnda jьjьlьş, kə naşmalardə, bik ad hejlajbed, bьl julda tənqit yđ—ara tənqit eşenə kiң jul birməjbed.

Kiləsəktə prajьzvudstьva la bulqan praguldar menən kerə şev eşendə tənqit—yđ ara tən qit eşena kiң jul birergə kərək.

"UDARNIK„

Bьl ajoraKrattь tikşerep qa rarqa kərək.

Başzildurđьn tədevselər ədər lav məktəbendə ajorakratizem xəkem herev arqahьnda jeteş hedlektar tulьp jata. Məktəp medire lvaşьl, uqьvsular menən hojlaşergə lə teləməj, uqьvsь lar unьq ergəhenə jomoş me nən inhə: „min ber nəmələ nelmajem„ tip qul heltəp kenə je berə. Kvartirđa torovsь nqьvsь tarqa his ber iqtibar birelməj, ularqa es aj bujь stipindejə birelməgən. 200 lap batinkanь uqьvsьlarqa kriditka birməjensə kladafşik Işmexəmətef qođa— qođaqajlьq jahap, yđenең tanьs qьđđarьna kejenderə birə.

Jarlь, batrak balalarь jalan ajaq jerejđər.

Tidlek menən bьl ajorakrat tarđь tikşerep javapqa tartьrqa kərək.

F. ƏXMƏDYLLIN.

BƄL EŞTEN TAQЬ LA. NЬQЬRAQ TIK ŞERELƏHE BAR

Tikşerev birgadahь, Başqor tostan Yđək Xalq xuzalьqь Sə vite ergəhendə ojoşqan, Səvit Savđa xədmətkərđare miskumь nьq 15 nse nyjəverđən alьp 15 nse martqa tiklem bulqan 4 aj lьq eş hedəmtəhen tikşerep sьqqandьn huqьnda tyəndəge sereklektərđe taptь. Mətələn:

Prafsajuz eşenən baş tartьv, eşselər arahьnda səjasi aqartьv alьp barmav, prafsajuz appara tьn yđ ara tənqitkə qarьşь kri pes itep faјđalanьv.Həm „spis tərgə qaqьlmaqьđ" tip, kuntr intirvinsejagə kileşevsanlək kyr hətevselərđe jaqlap barьv, səjə si kampanjalarqa qatnaşmav, partejə həm xəkymət diriktiva larьn yđ vaqьtьnda ytəməv həm başqalar.

Tikşerev birgadahьnьn bьl turalaqь hedəmtəhen dəvlat mix. zavьtь ergəhendəge part jəcajkə bojorahь tikşerep sьq qandьn hunьnda: miskumdь ta ratьrqa həm unda ultьrqan mis kum a qzalarьnьn barьhьna la aqzalьq bilittarenə jađqь qatь şeltə birergə tigən qararqa kil đe.

Lakin bьl eş bьnьq menən genə qalmaьqa, bьl qara taptьn yđək sereklektare qađqь sьqa rьlьrqa tejeş. Bьnьq təbenə qadt halqьnlьq qьna tygel, sьjn fi qarşьlьq jəşerengən bulьrqa tejeş.

K. IBRAHIMЬF.

XƏRƏKƏTHEĐ 10 KƏNLƏK

Ətələqe 1—dəvlət mixanik zavьtьnda ajьrьm udar kvartal dan başlap, qinvar—fivral ajđa rь bujlap edəeklektar hejrəlep kileve hər kemqa bildale ber nəmə. Şulaj bulьvqa qaramaь tan oşo kengə tiklem zavьttьn jəməqət ojoşmalarь tarafьnan bujhьn, diriksejahe tarafьnan bujhьn edəeklektərđe bətərev tengə lendə sara kyrelgənejuqəle.

Mətələn: zavьttan tep həm udarnaj rəveştə bojomqa atqa ra torqan eşe 2—balşeviktər jađьnьq səsev planьn tulьhьnsa atqarьvđa đur urьn totqan trak tьr cəstere eşlavđe qanalandь rьvdan qibarət. Ə, qəmaldə ul eştərđeң qəlev itelməklek rə— veştə samatyk menən barьvьn memkinlektərđan faјđalanmavьn kyrəvеđ. Moraptal safxuzьnьn traktьrqa təgərməstər, kysərđər həm başqa cəstər eşlav esen birgən hər ber eləşe 90 şər da nananan qibarət bulqan zakazьn alajьq Oşo kengə əle ularđьn ber genə danahь la elgertelep jebərelməgən. Təgərməs qojov esən madil əđer tygel, kysərđər esən timer, jəki staldar əle bulha kilterep bətelməgəndər.

Moraptal safxuzь rimont mastrskujь eşselərenең0nse mar qa zakazđarđь elgertəv turahьn da jađqan merəzəqəltere javap hьđ qaldь. Ular ul merəzəqət tərendə: „5 nse martqa traktьr cəstare elgertep jebərməhəged jađqь səsevgə traktьrđarqa ri, munt jahalьp elgerə almajđar jəqni jađqь səsev ədəlev, tigən hyđ" tip jaddьlar. Bьl merəzə qət turahьnda eşselər jьjьlьşьn đa đaklat jahalьp, qaqьđqa qa ra sьqarьv menən qaldь. Ə, eş tə hьnьlьş juq.

Unan hun traktьr cəstare la nasar xəldə. Traktьr esən 1000 silinder eşlənergə teјeş bulьp, ul barь 56 pr. qa, 1000 purş'n eşlənergə teјeş bulьp barь 35 pr. ytəlgən.Başqa vaq cəstər đə şul uq xəldə.

Hunqь 10 kenlektə eşlangən eştərđe alьp qaraqanda, jađqь səsevgə bəjlaneşle bulqan za kazđarđьn bojomqa atqarьlьşьn đa ber terle lə qufqalьş qəmə li eş saqьlmalarь kyrenməl' S.D.

DƏVLƏKƏN SƏSEVQƏ ƏĐER TYQEL,

Rajun jer bylege səsev fruntьnda bajavaj ştap bula almapan.

PLAN ƏĐƏLƏV QURQЬNЬSЬ AĐTЬNDA

QALQJAN HANAVLЬ KƏNDƏR ƏĐƏKLƏKTƏRĐE QAPLAV ƏSƏN HUŊQЬ HƏM QƏTQJI KƏRƏŞ KƏNDƏRE BULЬRQJA TEJEŞTƏR.

SƏSEVGƏ ƏĐERLEKTƏ HUŊQЬ HƏM QƏTQJI KƏRƏŞKƏ.

Dəvləkən rajunь Başqortostanьn in ikməkle rajundarьnan nerehe. Unda avьl xuzalьqь səməqətelə aşqa kyp rajundarqa saqьştьrqanda juqarь toca. Dəvləkən rajunьnьq naş piris piktivahь orloqsoloq həm malsьlьq xuzalьqь .Şuqa kyrə ubjalqь jadqь səsevđe unьşlь ytkərev, ьl rajun əsən ajьrьvsa dur əhəmejatkə ejə. Şulardan ьqьp partejə əlkə kəmitəte həm Başqortostan jer eştare xalьq kamissarlьqь Dəvləkən rajunьna, əlsiltə unьn nətə es ke məmkinlektərən ikkə alьp, jadqь səsevđe kinəjtev, həm nrəzajdь ytterev məs'ələhendə klkən diriktivalardь nirđelər.

Birelgən zadanejalar keskəj tygeldar. Beđđeq partejə əlkə kəmitəte lə, jer eştare xalq kamisarlьqьrđala keskəj timptar jaqlь tygeldar. Ul zadanejalar plandar rajundьn nətə jəməqətselek kəsən jadqь səsev fruntьna kytərevđe talap italar. Bьl julda nətə kesta tuplarqa, nətə məmkinlektərđən fajdalanьrqa quşalar, massanь səsev fruntьnьn avьr nurьstarь tirəhenə nalşeviklarsa ojoştorovđь horajđar.

Kərəştə juqarь timp, saftarđa lininse nerđəmlek, xərəkəttə nalşeviklьq jeteđlege'—jenep sьqьvđьn naş şarttarь:

Ləkir Dəvləkən ojoşmalarьnđa neđ nьlərđь kyrməjsed. Rajun partejə kəmitəte, rajun naşqarma kəmitətenən naşlap jəcəjkələrgə, avьl səvittərenə tiklem partejə diriktivalarьn tulьhь menən atqara alьrlьq timp tə'min itelməgən.

Fakattar Dəvləkən turahьnda, rəximbəd nasar həjlajđar. Begənge kəngə tiklem 38000 sintnir oroq, səsev majđanьn qaplav esən jetməj. Orloqtarđь nutlь orloqtarqa alьştьrьv planь narь 68 pratsintqa qьna ytəlgən. Orloqtarđь tađartьv kalxuzđarđa 68 pr. qa, a jənəqьđ xuzəlьqtarđa narь 61 pr. qa qьna ytkərelgən. Şul uq vaqьtta 3 trəjer, janь sartirufka skьlattarđa ruş ultəralar. 10 sartirulka inde 15 kən tədətelməj vatьq jatalar. Tađartьv ytkərev esən asьq rejal plandarь juq. Tixnik kulturalar səselergə tejeş jerđərđeq nara 18 pr. tə qьna aşlanqan.

Qar totov planь ədelgən. 850 giktar jerđe kəl həm tirəb menən aşlav planь teđegəndər. Ber giktar aşlanqanlьqь turahьnda la məqlymättare juq.

Səsevgə əđerlektən narьşь turahьnda rajun jel aylegenen đə, kalxuz sajuzьnьn đa quldarьnda tejeşle məqlymättər juq. Xətta, qajhьlarьnьn alđa aulьvьnđa nelmajđar.

Malsьlьq sajuzь həm kalxuzsajuz malsьlьq qa smutьrđь ərlgəndər. Ul turala hls ner sara kytep tə mataşmaqandar, və naşqalar.

Bьl đur ədəklektər rajundьn ner genə ojoşmahьna la aqlanьrqa prava nirmajđər. Ədəklək əsən nətə partejə, səvit, prafsajuz, kamsamul, kapiratsejə, kalxuz, ojoşmalarьnьn đa qəjeptare nar.

Beđ səsev kampanejəhьnьq əhemejəte turahьnda ta, aldaqь kankrit praktik nurьstar turahьnda la taqь la ner qat natatsejə uqьp tororqa tejeş tapmajnьđ. Ul turala kyp tuqьldь,—diriktivalarđa kyp nirelde. Dəvləkən səsev fruntьndaqь ədəklektər kankrit nurьstarđь nelməgənlektən tumaqandar. Təp səsəp ojoştorovsьlq eşe jomoşaq nulьvьnan, timp əsən kəraş juqlьqtan, un appartunizem kyrneştarenə, aldaqь məs'yl nurьstarqa qajuqьhđ qaraştarqa atpur nirməvđə, eşlərgə teləməvse nejurakrattarqa, nəivatьl kyrneştarena nisnələn qatь qullьlьq juqlьqta. Vaqьt ad qaldь. Eşlehe eş kyp. Hunlav qurqьnьs. Hьnulьş kərək. Dəvləkən rajun partejə kəmitəte taqьla kitken kankrit saralar kyrergə' plandь ytəvđe tə'min iterlek kəraş ojoştororqa tejeş.

MARAT.

„PABIDIM", „JAŊЬ TORMOŞ", „UDARNIK", „TRUD"

BƏGON, MINUTTAN, BAĐЬVQJA SЬQJRQJA ƏDERDƏR.

JADQЬ SƏSEV TRIVUQAHЬ VAQЬTЬNDA DƏVLƏKƏN RAJUNЬNDAQЬ KALXUZDARĐA KIN RƏVEŞTƏ HЬNAV MANIVЬRƊARЬ BULЬP 3'TTE. HЬNAV JƏRƏŞTƏRE VAQЬTЬNDA ALLNQAN NƏTIZƏLƏRQƏ QARAQANDA—JANQЬĐ XUZALЬQTARĐЬN ƏLE JADQJA ƏDER TYQEL IKƏNLEKTƏRE ASЬLDЬ. ŞULAJ UQ AVP KENƏ KALXUZDARĐA ƏLE BULHA JADQJA ƏDER BULЬP ƏLQƏRMƏQƏNDƏR. MƏTƏLƏN, „DIM—URAL", „SURAJ" KALXUZDARЬNĐA OKLOQ TADARTЬLЬP BƏTMƏQƏN. „URTA TAV" KALXUZЬNĐA OKLOQ JETMƏJ, — 80 QA JERQƏ KASTYR OKLOQO ƏLE JUQ. „URAL" KALXUZЬNĐA ŞULAJ UQ BAŞQA KALXUZDARĐA LA EŞTEN ƏLE BALŞEVITAR TALABЬN TƏ'MEN ITERLƏK TYQELLEQE KYRENDE ŞULAR MENƏN BER RƏTTƏN KYBERƏK KALXUZDAR YDDƏRENEN BALŞEVIKTAR BAĐЬVЬNA SЬQERQJA BƏQƏN JINUTTAN ƏDER IKƏNLEKTƏREN KYRHƏTTEJƏR.

„PABIDIM", „JAŊЬ TORMOŞ", „TRUD", „UDARNIK" KALXUZDARЬ HЬNAV JARЬŞЬNA SЬQQAN VAQЬTTA BƏTƏ KƏRƏK NƏMƏLƏR ƏDER INE. TURAZ, ORLOQ, JER ƏDER, RIMUNT, TADARTЬV, PARMALINLAV BƏTKƏN, ATTAR HIMERTKAN.

BƏQƏNDƏN QAR ERƏHƏ LƏ, ULAR ƏSƏN BER NEJ TYQEL ŞUQA LA ŞUL ULAR MANIVЬR JAHAQAN KƏNDƏ „PABIDIM" ERQƏRENDƏ 20 XUZALЬQTAN JAŊЬ KALXUZ OJOŞTO. „TRUD" KALXUZЬNA 25 XUZALЬQ JAŊЬ AQZALAR INDELƏR.

MAŞINA TRAKTЬR STANSAHЬ SƏSEVGƏ ƏĐƏR BULЬRQJA TEJEŞ.

Dəvləkən rajunьndaqь 16—partejə s'jezь ismendəge maşina—traktьr stansahь səsevgə jomoşaq ədetlanə. Bəgəngə kəngə tiklem kalxuzdar menən dugьvar tədəp nətkəne juq. Traktьristar ədetlav julьnda nətə memkin nulqan saralardь kyrelməj. Traktьristar kurьsьnda narьhь 154 kenə keşe uqaj—ə narьlьq traktьrđarđь 3 sminə menən tuqьravhьđ eşlər esən 249 traktьris kərək bulasaq.

Əlegə tiklem maşina—traktьr stansahьndaqь 83 traktьrđьn 15 tədətelməgən. Vatьq jata. Bьlardan naşqa natenlaj eştən sьqarьlqan 2 traktьr jata. Maşina traktьr stansahьnьn işek aldьna inhən tudьp jatqan traktьr eleştarenə kyđ narelə. Unda la, bьnda, la traktьr kirəktərə qar arьtьnan naştarьn qalqьtьp jatalar. Tulь maqnale menən kazunnaj qaraş, nuzahđьq nar.

Trivuga kenə traşina—traktьr stansahьnьn jədgə ojat kiltererlek dur jynhedlektəren asьl. Trivuga vaqьtьnda traktьristar, traktьrđьn nerehenə menep ultəralar, ul juraqhьđ nulha 2 nse henə jegerələr, ul juraqhьđ nulaha, esənsehenənarьp rilanalar. Hər ner traktris esən ajьrьm traktьrđa nilgelənməgən.

Hanandar məs'ələhendələ şulaj u j nutə'ьştar kyp nuldь.

Bьndəj jynhedlektan, eşkə jenəjətsel halqьn qaraştь tenə tambьnnan jolqop taştarqa: eşte juqarь timp ni jedendə qororqa kərək.

136 SINTNIR KƏNBAQЬŞ SERENE, QƏJEPLELƏR YƏ KƏMGƏ DIRELERGƏ TEJEŞ TƏR.

Dəvləkən qərsьlьq sajuzь ydenen Əlşəjđə səskən kənbaqьştarьn, kəd kenə aşьqьp, qar menən autap kelattərgə talьrьlqan. Həm şunьn menən qəniqətləngən. Bьl kənbaqьştarđьq nej xəldə jatəvьna nerəvđə iqtiaar itməgən, kyđ halmaqnu, tik jəđ, kənbaqьş sereqəs kenə 136 sintnir kənbaqьş serne, tip aktь tedegandər.

Eşkə narmaq arqьrь qarəvsь sojorakrat, zərar jahavsьlar pralitarejat xəkemenə tartьlьrqa tejeştər.

M. M

BЬLĐA JETƏKSELEK BULAMЬ?

Dəvləkən rajun jer aylege hunqь svudkalarđa janqьđaq xuzalьqtarđa ixtejari raveştə ortaqlaştьrьlqan orloqton xisaвьn almaj xilə. Əgər horahan elekke svudkalarđь nirergə quşa. Ninə almajhьqьđ tihən: „Narkamzin svudkaqa inđermagon sit, neđ ninə inđerəjek" tejđar.

Bьl his şikhed məs'ələgə asьqtan—asьq əhəmejat nirməven kyrhətə. Bunqa kankrit atpur nirergə kərək.

M. MITALIN.

„ELEMTƏ" SAFXUZЬNĐA EŞSELƏRƏN TORLAQTARЬ MAQTRLQ TYGL

Eşselər keskəj, qarannь aylmələrđə toralar. Idəndərc javьlmaj. Bylmələrđə tьqьđ torovsə nəjle eşselərđen jartьhь karavatta, jartьhь karavat aətьnda jata. Eşselərgə munsə jaqьp airevse juq. Ajьna ner tapeьr yđərc jaqьp inələr. Eşselər haman eş xəqь almaqandar, kapi ratsejəqa kilgən tavar aqsaqa qьna hatьlqandar, eşselər habьn, təmake kevek nəmələrđe ala almajđar. Aşxanalar rətkə halənmaqan. Aşxana la kərəkle nəmələr jeterlek tygel. Ber aşxanala 35 keşe aşaha la, narьlqь 2 qaşьq, 15 tərilkə nar.

„ƏRKƏJ"

BЬL HALЬQЬN QARAŞ ƏĐTƏRƏLHƏN.

Krasna-usul rajun naşqarma kəmitəte şulaj uq rajun iztimaqi tə'minət aylege kadьrđar əderiəv eşenə təđ menən sorolmaqandar ale.

Məbələn: Ələ partejə məktabendə uçьvsь kursantlarđьn qəilləre aik nasar xaldə nulьp, rajun iztimaqi tə'minət aylegenə mərəzaqət itkas „Beilđa andaj font juq" tip kenə javap birə.

Bьndaj kadьrđar əderiəvđə nulqan partejə qararđarьn anlamavsьlarqa jəkl eşkə narmaq aşa qaravsьlarđь juqarь ojoşmalar ikkə alьn.

„URMAN"

BƏRƏ KALXUZSЬLARЬ SƏSEVGƏ ƏĐER.

BƏRƏ. (tiligram) Bətə Başqortostan trivuga kenənən jom qaqtarь səsev planьnьn kalxuz' sьqja) əm janoьđaqtarqa jetkerelgənlegen prajьzvudstьva plan darьnьn vaqьtьnda tədəlgənlegen kyhətələr Kalxuzdarqa janь aqzalar ingənlektən plandar janьnan tədələlər həm 1 nse aprilgə tədəp nətəsəktər. Kalxuzsintьrđьn xedmətte ojoştorov turahьndaqь qararь nətə jerđa lə ejranep nətelməgən ələ. Kalxuzdar sikkьrь orloq menən tulь rəveştə ə, janqьđaqtar —85 pr. qa tə'min itelgəndər. Janqьđaqtar arahьnda orloqto yđ kərəktərenə totonov vaqiqalarь nar. Kalxuzdarđa orloq 95 pr. qa janьqьđaqtarđa 82 pr. qa tađartьlqan Janьş surt orloq almaşьv jomoşaq ytə. Mal adьqь fundь kalxuđarđa kərək nulqan miqđarđьn 90% ə janqьđaqtarđa —70 pr. zavramiravajt itelgən. Hər ike siktər jeteşmagən mal adьqьn 1 nse aprilgə tiklem tauьrqa yđ ebtərenə aldьlar.

Avьl xuzalьqь maşinalarьn tədətev nigeđđə təmam itelgən Barь tik aqas əđerlavdə eşlegən janqьđaqtarđ n qьna invintarь qalqan. Traktьrđar tədətelgən, taqma invintar əđer, jaqьv həm majlav matirejaidarь menən tə'min itelgandar.

Bətə avьl səvittərendə tikşerev ərigadalarь ojoştoroldo. Kalxuzsьlar menən janqьđaqtar yđ ara ner nerehen tikşerđelər.

Rajunđa trivuga kenə kytərenə ke rəveştə ytte. Kalxuzsьlar tulь rəveştə sьqtьlar janqьđaqtar 35 pr. qatьştьlar. Kulaktarđьn agitatsejəhьna qaramaьtlan jarlьlar aktif r ə v e ştə qatьştьlar, hər jerđə patkulaciktarqa atpur nirđelər. Barь tik Pitruvskej avьl səvitendə genə tikşerevđe ədđelar, şuqa kyrə avьl səvite plinumь 28 nse martta janь trivuga ytkərerqə qarar nirđe. Trivuga kenəndə 44 xuzalьq kalxuzqa kerđe.

BRIQADA.

„IREK" JAĐQЬ SƏSEVGƏ ƏĐER.

Dəvləkən rajunь ikke Ajьvxan avьl səvite „irek" kalxuzь bətə Başqortostan trivugunь melenəə kyrgədmə sьqьş jahap yđenen jađqь səsevgə əđer ikən legəa nelđe.

Kalxuz səsev orloqtarьn 100pr' menən tađartьp əđerləp qujqan.

Avьl xuzalьqь qoraldarь tədətelep nətkən həm Dəvləkən M. T S.h jadqь səsev vaqьtьna 2 traktьr nirđe Xəđer kalxuzđa 1 traktьrь bar. Eş attarьna 132 sintnir furaxa əđer həm qatь ađьqtarđa jetərlek Xəđer attar qa jaqşь ađьqtar nirelə başlandь. Bojđaj orloqo 100 pr. menən aqьvlanqan Kalxuz səsev majđanьn ььjьl 70 pr. kinəjtə Tixnik kylturalar səsev mujđanьn 25 pr. tamьr ađьq həm ylən səsev majđanь 100 pratsinqa kinəjtelə.

Kalxuzqa aqьlьvđar kendan ken yba.

Ə. NƏZMJ

Ə nьlər qəjroqta həjrələlər

Bilarət rajunь Serman avьlьndaqь kamsamoldar səsevgə ədərlek ytkərev esen udar prigadalar ojoştormaqandar. Aqas ədərləv eşenən kamsamuldar qasalar. Jəcəjkə nьqa qarata ser sarala kyrmэj. Bьl ojathьđ kamsamuldarqa qatь sara kyrelhen.

X. QUŞЬQ

Aqsa jьjnav eşendə ber ike hyđ.

Zajьn aqsahь 60 pr., kyltura nalugh tik 25 pr. qa qьna jajnalqan. Kalxuzlaşьv esendə avьl səvite dəvmalendə 1931 nse jьl 10 nsь qinvarđa kalxuzdar 30,1 pr. nulha, 14 nse tivralqa 52,2 pr. qa jeta.

Kalxuzlaşьvđa qinvar menən 14 nse tivral arahьnda, kalikkuvnaj xuzalьq 22,1 pr. qa ytkən. Dəvlətşin.

6000 ьot kişer tuŋdьrьlqan

Qьrmьqalь rajunь „Qarlaman" safxuzьnda kedqə unuşь jьjьv məlendə, məs'yl xedmətk rđər đeη eşka iqtisarhьđ, javaphьđ qaravđarь hedəmtəhendə safxuzđьn 6000 rot kişere həm tkaphəđ banda kəəctahe ejəmə menən qьrđa qaldərьlьp tunđьrьldьlar. Şulaj nulha la ebl eştə ner kemdə javapqa tartьlqanь juq.Bьl eş nəbьrьlьp qalmahьn.

KYLEJ

Ə ьlar qəjroqta həjrələlər

Bilarət rajunь Serman avьlьndaqь kamsamoldar səsevgə ədərlek ytkərev esen udar prigadalar ojoştormaqandar. Aqas ədərləv eşenən kamsamuldar qasalar. Jəcəjkə nьqa qarata ser sarala kyrmэj. Bьl ojathьđ kamsamuldarqa qatь sara kyrelhen.

X. QUŞЬQ

Aqsa jьjnav eşendə ber ike hyđ.

Zajьn aqsahь 60 pr., kyltura nalugh tik 25 pr. qa qьna jajnalqan. Kalxuzlaşьv esendə avьl səvite dəvmalendə 1931 nse jьl 10 nsь qinvarđa kalxuzdar 30,1 pr. nulha, 14 nse tivralqa 52,2 pr. qa jeta.

Kalxuzlaşьvđa qinvar menən 14 nse tivral arahьnda, kalikkuvnaj xuzalьq 22,1 pr. qa ytkən. Dəvlətşin.

I NSE APRILGƏ BƏTƏ ƏĐƏKLƏKTƏRĐE BƏTƏRƏSƏKBEĐ

QbJQJb, 25 (tiligram). Rajunđa prafsajuzđar jьjьlьşь Ip. Jakьvieftek kalxuz tədələşe turahьndaqь daklatьn tikşerep ejrəngandən hun, 6 nsь s'jezđьn qarardarьn kiq rəveştə papylərləşterev həm kalxuzdarqa inev julьnda indysterejəlaşevse Baş qortostan Isemendagə janь tuiqan tьvđьrьv esən 26 vakil jenərđe. I nse aprilgə tiklem bətə ədəklektərđe bətərəsəkbeđ.

RƏXMƏTYLLIN.

„Baş—partizan" kalxuzь la səsevgə əđer

Qьrqьđ—Mejakə rajunь „Baş—partizan" kalxuzь jađqь səsevgə əđerlegen hьnav trivuqahьn ytkərđe. Trivuga kalxuzđьn səsevgə əđerlegen nelgerđe.

Orloq tađartьlьp, avьl xuzalьqь qoraldarь rimuntlanьp əđerlangandər ine. Attarqa furazlar. zərujđar narьhь la jeteş terelgəndər. BAJTURIN.

Ələ traktьrđar tədətev masktirskujь ədəklek aldьnda

Ələ traktьrđar tədətev mastirskujь hun asьlv səəaple eşka 15 nse qinvarđa qьna kereşte.

Plan aujьnsa narьhь 212 traktьr rimuntlarqa tejeş nulha la qamoldə plan 15 nse martqa 63 pratsintqa qьna ytəlgən.

Mastirskujqa kvalifikatsejəlь eşselər həm majlav matirjaldarь jeteşmav arqahьnda ədəklekter nulqalaj.

Birelgən plandarđь vaqьtьnda ytəməj qalьv qurqьnьsь nar.

Bьnda—

Huoьş ştanь urьnьnda—səsev ştanь.

Sittər, tarqalqandarđan jьlь tasalar.

Bajmaq rajunь, Bajmorza səvitenə hajlavđar ytkargəndə Sabitьf Əxmətjan tigan nerəv səvit raise nuьp ytə. Bьl keşenen atahь kalxuzsь ismenə terenəp kalxuzqa qarəşь agitatsejə alьp nara. Atahь najlaqь arqahьnda urьdsa həjlaşergə jađьrqa ejrənep qalqan Sanitьf səvit apparatьna urьnlaşəp, jazlь, vatraktar menən jyrlap həjlaşmejđə. Bьl ad. Kyptən tygel, Bajmorza avьlьna maja tuplav eşe menən vakil nuьp narьp 3 kən nuьq esep itkerep jerəj. Bьl keşenen səvitkə urənlaşьvьna Bajmorza partejə jəcəjkəhe sikritarь Səqitei jardəmlaşa. Səj ner,ə-nergə esevđarendə nulha karək. Bьnda sьjuti hidgerlek nulmaqan naşqa eştərđə jeterlek.

Bьl eştərđen nətəhen tikşerej, tarqalqan sitilimintərđe apparatьran tadartьv sarattьn kyrergə kərək.

„MINSKI"

Qarlaman kalxuzь jaqşь nara.

Qarlaman avьlь kalxuzь (Qьrmьqalь rajunь) nəgəngə kəndə đur ađьmđar menən alqa nara. 20 nse martta urlqarьlqan trivuqь kenendə ul yilenen nalşeviktarsa əđer ikənen taqьla jaqşь kyrhətte. Trivuqь kenendə janqьđaqtarđa quşьldь.

Bəgəngə kəndə ul avьldьn 60 pr. xalqьn yđ seltərenə aldь. Kalxuzđьn jađqь nalşeviktar səsevendə qьđьl qəhərman nuьp sьqьvьnđa şəphə juq.

OJƏDELŞIN ISLAM.

SƏSEV KAMPANEJƏHЬNЬŊ CAPAJЬFTARЬ.

2—nalşeviktar jađьna—nalşeviktarsa ədərlənep elgərəp, trivuga kenen manivьrqa sьqqan „Jenerəđ", „Janь Tormoş, „Xeđmət", „Udarnik" kalxuzdarьna naqьşlap. M. M.

Kərəşheđ ner kripstə alьnaj.

Şulaj uq nalşeviktar ala alma an kripstə juq!.

***

Beđđen kendər sьjnfi kəraş irgeđendə qajnap, milejartlajan kllavat iliktrik inirgejalare ьvđьra almaьtarđь tьvđьralar...

Unda—

Stal,
Nifet,
Kymer,

kripstərđe qulqa teşərev esən ndystereja fruntьndaqь har nikadalaqь udarnik: tsix zvuttaьnda, dumna, zavuj natalejunarьnda—stanukiь — maksimka, inamittarđь—granat itep, 100 r. tan pritsil alha, şat kynel, eləs jeđ, negenge avьrlьqtar an hьqьravsь hər „meьkenđen" ərəgen kəjđərerlek jalqьnlь kyđ nenən alqa narha...

Bьnda—

Kiq naьvđar fruntьnda, trakьrđarđь—tanki itep, igen kripe en yđeneđđeke jahav esən kal uz dvizejalare huqьşalar... ular undaj kəslelər...

Şundaj dərtlelər...

Şundaj qajnar jerəklelər...

Ul qajnarlьq inirgejə şişmahe ulqan qojaştьn nəlki yđendə ə juqtьr əle.

Ularđьn hər nerehenen jeraje—udar jьldьn maxavigen əjəndererge inirgeja nirevse nataejə. Hər ner udarnik nelage ul naxaviktar esən—şatun!

Jerəktərđage inirgejə tulqьnđarь şatundaj nalşeviktar timpьna teşərep, kyđ ejərmələk jeteđ raveştə xərəkət itterələr...

Satsejalizem maxaviktarь əjlənə...

Miljunlaqan udarniktarđьn nalşeviktarsa qьđьv timptarь, alda torqan nindəj genə kərtələrgə lə qaramaьtlan, huqьşsən plandьn pratsinttarьn qujьlqan sikkən arttьralar...

Udar səqətten ner minutьnda ular tьvđьrqandь nьqa tiklem ytkən jьldarđьn: səqətlərə genə tygel, qjasьđarьla tьvđьra alma qandar!

Ular teđegan giganttarđь, tik kyđlektərenə yrməkse ojalap, kyrev xosusejəttəren juqaltqan kulak aginttarь—un appartunistar qьna kyrə almajđar.

Ular appartunistarqa ut asalar..

Ularđьn marşrutь—kamparteja rilse nujьnan huđьlqan...

Ularđь—kamparteja yđ qulь menən jeləklagən..

Ular şul julda, şul marşrut nujьnda kerəşələr.

Şenki kerəşheđ ner kripstə alьnmaj. Ə, ular alahь kripstər kyp əle....

***

Min yđ kyđem menən kyrđem.

Ular igen kripsen alьv esən həzym planь teđegəndər.

Plan nujьnsa kripste nisekta yđeneđđeke itergə kərək!

Bьna şuqa kyrə hər posmaqtə nalşeviktər qajnarlьqь menən eş naşlanqan...

Ənə, min kyrəm...

Timeise Karim qart.

Trupkahьnan 401 numirlь paravьz torəahьnan sьqqan tiklem tələn sьqarьp, adaqqь vaqьtqa habanqa, la hunqь vinten axaqlandьrьp, nerketep jata.

Ənə, unьhь Şəjxej aqaj.

Mьş—mьş kilep, vatьlqan ьnqьrsaqqa qajuştьq hunqь hapləmьn sənsə.

Bьnьhь kalxuz keləte.

Mujьndarьn kikriklənderep savьp jərəj torqan: turь, kərən saptar, jerandər narьhь la şul kalxuz attarь inde ular.

Ənə Fatima jerqə—

Attarqa tejeşle holonon hunqь sintnirən zapas nuraqa halьp:

—„110 pr." handь jađa.

Ix, iptəştər,—

Təliqə apajđьn:

—„Kymək nuldьq natra almaь tar

Ikke tormoş hađьna.

Enje kevek ađьq ədər.

Balşeviktər jađьna!" Tip jьrlaj—jьrlaj səsev orloqo tuitьrqan kelət işegen javьp qujьvđь, nereged đə kyrmənegeđ.... əgər kyrhəged:

„Jeget ikənhen Təliqə apaj" tejer ineged.

***

Hər posmaqta qajnar eş ine.... kinət kalxuzđьn trivugь kalakulь:

—Donn..don...Itte.

***

Hər kem həzym planь kyrhəkən pusqa naьp, manivьrqa qьđьq itkem kila.

Senki. min hər nereged đen ydegeđđa—ydeged hidmaktan manivьr attьnan jegərəp jərəja sagegeđđe nelam

Həm unda, ejərgənegeđđe, tik manqajđarəqьđđaqь tirnərtektare kydegeđgə teşə başlap. arhqrd qa norolop qaraqas qьna hidəsəgegeđđe le nelam.

Senki ul kalunnalardan sitte qalqan keşe yđen: kəshed, dərt hed, eşlekhed hidə...

Jenəjət qannьnьn ələ nindəj qatь maldələre menən qəjeplənergə tejeşle məqejyp kevek xis itə...

Ejərməj tydə almaj!

Aptulla aqajđьn qojmahьna həjəlgən aqas huqahь, Zejatdin nanajđьn şaltьravьq aqastьrmahь, ul kalunnalarđьn tьvqan xisejətte hidə torqan arganik narbə nulhalar, his şikhed qərlənevđerenən ərnep jьlərđar ine — L ə k in ular hidmajđər. Şulaj uq ularđьn hiđevelə kərək tygel

Tik xuzalьrь Aptulla aqaj menən Zejatdin nabəj qьna hidhə jetə.

Ə, ular hiddelər.

Manivьr qajtьvqa ikehenen đə quldarьndaqь: igen kripesen alьv esən kerəşə torqan „xeđmət" divizejəhenə đnura ermis itep alьvđь horəp jəđqan qərzalarь, kalunna jelendə helkenep qujđь.

Ular artьnan taqьla qariza tulqьnь qudqaldь...

Ber nisə minut esendə „xeđmət" divizejəhenə 25 đanravuli st, udar ərmis arttьl...

„Jenərəđ" divizejəhe ergəhen đə 20 xuzalьqtan janь pulьk teđeldə.

Ularmenən ner saftan uq „udarnik", "janь tormoş, divizejələre lə manivьrđa nьbn nalşevikьq jəđen kyrhəttelər. Ber nisə səqətter nujьna Dəvləkən naьvđarđnđaqь giktardar teterəp tordolar...

Əllə heđ ulardь manivьr ytkəstə:

„Beđ ədər inde" menən kyphenep eştən tuqranьlar tip ujlaj hьqьđmь, juq:

Ulaj ujlamaqьđ:

Janьşьrhьqьđ.

Şenki ular hamanda satsejalizem hezyme planьn tikşerələr...

Ətjranlar...

Janь juldar hьđalar...

Hedđen ner hyrət kyrgəneged narmь?

Ul hyrəltə: urta la Frunzь, unьn ike jaqьnda Varaşilьf menən Bydejunaj əsəv teşkəndər.

Pylşə fruntьnda saqta, huqьş ştabьndaqь ner ebtəlgə karta jəjep həzym itev planьn tikşerələr...

Juldar hьđalar...

Əgər kyrgən aulhaqьđ—

Bьna ubnda la nəq şulaj inde. Oşo ike tarixi mamint ner nerehenə nik nьq oşajđər.

Ike planda la: sьjnfi doşman qa həzym itev, atpur nirev, yđe neđđen qulqa janьnan, kripstər alьv juldarь hьđala. Tik ədgenə ajьrmahь nar.

Bьnda—

Huoьş ştabь urьnьnda—səsev ştabь.

Karla urьnьnda səsev planь. Urlala Frunzь urьnьnda—kalxuz təise Timerəj aqaj.

Varaşilьf urьnьnda—arigadir Nəzmcj. Ə, Bydejunnaj urьnьnda saptar, kerəndərđe tərəcjəlavse Əpterəj.

Əsəv vaьqan kileş ejelep, səsev planьn qarajđar.

Ulardьn xəđer qajhь urьnьna qьna tartmə, nətə nərbə əđer.

Ena menən tertkələp edlehənq də əđer nulmaqan ner punktьtən tasa almaьhьn!

Bьna negəndən—ner sikunt esendə qojaş qьđđarьp, nətə qardərđь aqьđhьn, jerđərđe asьp jəşərlep, jenərhen! ular esən ner nej tygel!

„Urta-tav" „Ural" kalxuzđarь nidgək totqan şikelle panikala qalasaq nulhalar đa...

Ular əsən ner nej tygel!

Ular negən sikunttan uq şav lь kalunnalar nuьp, naьvьqa igen kripesen alьv esən kerəşka taşlana alalar,

Şenki—nalşeviktar naьvьna nətə frunt nujap ajaq naьrqa ədərlənələr ular!

Şenki, Linin ilenen, satsejalizem đonjahь tədev planьndaqь ner genə punktqa nulmahьn—san tiklem zejan kilterergə ujlamajđar ular!...

Bəjək osordon tarix nitenə, ərtьna qьđьl menən hьđьlьp, inep qalasaq tədev frunt girujđarьnьn---ner terkəmə!

Şulaj nulqas nisek inde ulardь:

— SƏSEV FRUNTЬNЬN CAPAJЬFTARЬ!

tejmaьhen ....

M MITALIN.

KYLTURA USAJDЬ BULJDAN UQЬV ƏJÐƏRE

YÐENEŊ KONDЬLEK EŞTƏREN JAÐƏJЬ SƏŞEVGƏ QARATA UŊAJLAŞTЬRЬRƏJA,

KIŊ KALXUZSЬ HƏM EŞSƏNDƏRDE YD TIRƏHENƏ TUPLARƏJA TEJEŞ.

BƏTƏ FRUNT BUJLAP AŊ—BELEM EŞTƏ EN KƏSƏJTEVGƏ KADЬRDAR ƏDERLƏVDƏ HALQЬN QARAŞ HƏM QARЬŞ Ł QTARƏJA J Ł BIRELMƏTKƏ TEJEŞ.

MRAQ RAJUNЬ PATIRIBITEL JƏMƏJEJƏTE

Aŋ—belem eşenə iqtisar itmaj.

Mraq rajunь patriitel jamƏjete 30—1931—uqьv jьlьnda yð hьðьqь bujьnsa 1600 keşeneŋ naðanlьqьn bətərergə tejeş bulha la, bьl eştə bik avita hejrale.

Naðanlьq bətərev pankьttarь qlnvarða qьna eşkə başlanьlar. Naðanlьq bətərevse—uqьtьvsьlarь naðandarðь uqьvqa ьlьqtьra almajðar. Naðandar uqьv əsəaptarь menən tə'min itelmajðar. Zlkvidatьrðar oşo kəngə tiklem tejeşle eş xaqtatarьn ala almajðar. Şul arqala qajhь ber Likvidatьrðar uqьtьvðarьn taşlarqa jerəjðar.

Rajun patriitel jamƏjete həm səjasi aqartьv aylege ara hьnda tьqьð nəjleneş juq. Kylturnik Jakejei ipreştən: naðanlьq bətərev eştəre qalaj bara „ tip horahan;„ Nisava bara„ tip kenə quja.

Rarjun patriitel jamƏjetenen kyltura eştərenə aylengən majalarь oşo kengə tiklem fajðalanьlmaj jatqьrьla.

Rajun ketepxanaнь əsən kitaptar aldarьvqa ajarьlqan aqsanь horap barqan ketepxana mədirenə kyltumik Jakejei: " Pazalьsta jereməgeð, bьnda Ənderəj qaðnahь juq. Telahə kemgə aqsa birergə kapiratsejə havьn hajьr tygel„ tip javap qajtara.

Şul uq sərməjanən avьldarqa ştatlь qьðsl məjeştər asьvqa suммalar bildələngən bulha la, qьðsl məjeştər oşo kəngə tiklem asьlqandarь juq. Bьl tərala Jakejei tən horahan„ ul: „xəðrije qьðьv kampanejə vaqьtında unьq qajuьhь juq ele„ tej.

Səjasi aqartьv aylege tarafьnan kyltura—aqartьv eştəren jaqşьrtьv əsən rajun patripitel jəmqejəte menən dugьvьr tөðə şərgə barqan iptəşkə: „kliegeð ole, jəremaged, ð gьvьr tөðəp heðgə bira torqan aqsaвьð juq„ tip qajtaralar.

Qarangь avьldarða naðan xalq aŋ—aelemga hьvhap, qajða inep gəzit apьrqa aelmaj jərej, ə alar bar qsalarьn qьðqaвьp, tavьş—tьndarьn sьqarmajðar, kyltura—aqartьv eştərenə barmaq arqьtь qarajdar.

Bьna вьndaj вaвaвstaqlьq ievselərðen kyltura aqartьv eştərenə appartunistarsa qarap, uqa jelkəhe menən torovsьlarðьn RKI tiddən jetkələrenən totop alьrqa tejeş.

„MRAQ„

KALXUZOA AŊ-BELEM EŞTƏRE.

Tapurin rajunь Karьllipkinixьt kalxuzьnьŋ aŋ-aelem eştəre qənəqətlənerlek.

Bьnda matəyqat menən fajðalanьvðь eş pьlanьna qujьp, kalxuzsьlar gəzit zurnal menən fajðalanalar. Kalxuzsьlar arahьnda torlaq həm uuьş, xeðmət tərtiptare kyвerək matвuqat aşa fajðalanьla

Kalxuzðьŋ qьðsl вosmaq həm kluptarь вulьp, uqьv-uqьtьv eştəre jaqşь julqa halвnoqan.

Kalxuzda eş tərtiple julqa halьnьv arqahьnda kalxuz xərəkate kəndən kən asta вara. Tirə jaq avьl jarlьlarьnan kalxuzqa kerev əsən birelgən qarizalar hanь kyвəjə.

Dəjme alqanda kalxuz kəndən kən alqa вarьp, xəderge kendə kammunaqa əjlənep вara.

Ol BASЬJRЬF.

F.Z.U. MƏKTƏBENDƏ

Öfələge F.Z.U. məktəвendə kyltura, tertip həm tağalьq eştəre tejeşle raveştə julqa halвnqanь juq.

Uqьvsьlarðьŋ eşlej torqan simьftarь вalakaj вulьv menən вergə furtьşkalarь juq. Stalavajða өвtөldər вulav sввəple maşina өвtendə tuðandarða aşaj dar. Esərgə hьv juq.

Jataq xanalarьla şul uq nasar xəldə вulьp, his вer vaqьfta ut вulэanь juq.

Uqьvsьlar вuş vaqьfta fajðalanьv əsən qəzit həm zurnaldar menən tə'min itelmajðər. Tərвejavi eştərðen alьp вarьlmavь nətiжəhendə qьððar esev həm təmэke tartьv eşe menən məşqyl вulalar.

Instruktьr Balajьf uqьvsьlarqa вojorakьrattasa məqəmalalə вulьp, uqьvsьlar əðgenə xata eşlahə jaqşьlap ejratev urьвna uqьvsьlarðь ərlap qьvьp jeвərə.

Partejə həm kamsamul jəcəjkələre вьl eştə jardam itevðən sittə tora.

Tidlek menən вьl jeteşhedlektərgə qalqi sara kyrergə həm Balajьfь uqьvsьlar arahьnan alьp taşlarqa kərək.

F. Əxmədyllin.

Jəməqət eşenə jardam itmaj.

Bilarət rajunь Aðnaqol avьlь uqьtьvsьlь Zakirьf Zьja jəməqət eştərenə his вer jardam itmaj.

Avьl səvite eştəre, kylt paxut həm kamsamul jəcəjkəhe eştəre вik jomoşaq.

Zakirьf вьl eştərgə halqьn qьna qaraj.

Rajkamul вьl uqьtьvsь kamsamuldь iqtinarqa alьhn.

S. SƏLƏJMƏNЬF.

Uqьv ejo nasar eşlej·

Bilarət rajunь Qoðqon avьlьnðaqь uqьv ejo tarafьnan jalpь arahьnda вer terle lə eş alьp вarьlmaj. jalpьnь uqьv ejenə tartьv sarahь kyrelməj. Uqьv ejena ?—4 terle gazit kilhəla uьlar menən xalqtь fajðalanðьrьlmaj, kyвehe juqalьp вətə.

Avьldı kalxuzsьlar əsən qьðsl mejeş ojoştorolqan вulhala uьnda 5—6 вərtək itke kitaptan вaşqa, xəderge tormoşqa jaraqlь kitaptar juq.

77 pr. qa kalxuzlaşqan вьl avьldьn kalxuzsьlarь arahьnda вer terle lə aqartьv, aŋ—вelem eştəre alьp вarьlmav his jaraj torqan eş tygel.

Bьl uqьv ejenə gəzittər, вigerəktə, „Başqortostan" gəziten kyвerək aldьrьrqa, xəderge osor qa javap вirerlek kitaptar menən tə'min itep, kalxuzsьlarðь uqьv ejenə həm qьðsl mejeşkə tartьv sarahьn kyrergə həm uqьv ejenən tьşta kalxuzsьlar arahьnda aŋ вelem taratьv eştəren kөsəjtergə kərək.

Bьl eştər avьl uqьv ejenən tep вurьsь tkanen uqьv eje mədire xəterenən sьqarmaðqa tejeş. Ş. VƏLEJ.

Səsəvgə əðerlek eşe alьp вarabьð.

Ьrьmвur Başpidtixnikumь uqьvsьlarь 2 nsь вalşeviktar jaðьna qьðьv əðerlek eştəre alьp вaralar.

Tixnikum yðenen şifьnda вulqan „Moraptal" safxuzьna 40 traktaris jeteşterevgə həm jaðqь səsev vaqьtьnda вətə uqьvsьlarðь mвblizavajt itergə əðerlek kyrðe.

Başqa uqьv jorttarь heð nindəj əðerlektər alьp вarahьqьð.

„TIMIRSKEJ"

GƏZIT TARATЬV ÐA QOJROQTA HƏJRƏLƏ

Jaŋь Qaramalь rajunьnda puşta вylege rajunlaşqandan hun, matвuqat taratьv eşe aqhap qaldь. Puştaqe „gəzittəreвəð kilmaj" tip ilavlap jərevselərðe вik kyp osoratьrqa tura kilə.

Rajunlaşqandan huŋ rajun puşta вylektərendə matuuqat taratьv arganizatьrðatь вulьrqa tejeş ine. Ə, jaŋь Qaramalь puştahьnda lhə вьl arganizatьrðar hər vaqət aimaşьnьp tik tora. Yktəвerðən вirle 5 keşe alьşьndь. Eşkə teşeпep kenə вethələr ikense urьвqa tartьp alalarða вer nej вelməgən keşe kiiterьp ulьrialar. Şul almaşьnьv arqahьnda kərteşkalər tana almaj, horap kilevselərðe javaphьð jeвərələr, kilgən gəzittər jaðьlьvsьlarqa jetmaj qala. Bьnda valakitaqa kiŋ jul вirelgən. Bьl tikşerelhen, tejeşle sara kyrelhen ine.

X. AVЬRQAZЬ

PUŞTA NASAR JƏRƏJ

Şişmə rajunь Iвke Musa avьlь tirəhendə puşta jərəştəre nasar xaldə tora. Puşta hirək jerev arqahьnda gəzittərðəge kampanejalarqa qarata вulqan jetəkse matirejaldarðь kyrep tə вulmaj. Mitвuqat taratьv turahunda massavaj anjalь· eştaren alьp вarьlmaj. BELEVSE.

GƏZIT ALDЬRMAVQA SƏƏP SE—PUŞTA

Pitьrav rajunь tirəhendəge avaldarqa gəzit taratьv eşe menən sьqhan krəвtejəndər 10 dana jaddьhan 5 dana kilə, puşta gəzittərðe vaqьtьnda tapşьrmaj" tigən şikəjəttəre menən вaşьndь qauqьrtalar. Ərmet Rəxim avьlьnьŋ 8 kalxuzsь gəzite urьnьna 5,18 „Jəş Kammunar" gəzite urьnьna 2 dana qьna kilə. Timək вьl fakьt Pitьrav puşta вylegenen gəzittərðe yð ejalərenə вylep вirevðə kyrhətkən valakilahь.

BAJBULATЬF ISXAQ.

BELDEREV.

Başaвkum kylтprunь 28 nse mart kendeð səqət 12 gə kənəşmə saqьra. Kənəşmədə tyвendəge iptəştərgə kilev məsəyri:

1— Matьrina
1— Ruzanьf (RKi)
2— Ulьitinnikef (Narkamzim)
3— Aвyвəkiref (Narkamprus)
5— Iljasьf (aвьl prus)
6 Nyritdinьf (Başpraiseвit)
7— Krasilnikef (— —)
8— Sipnətef (aвkum)
9— Malkuf (Baş pid VUZ)
10— Timirвulatьf (Aвkamul)
11— Şayl (I nse gar rajkum)
12— Nasьjrьf (II-nse gar Rajkum)
13— Bajьmьf (fənnl tikşerev institut.)
14— Jəgudin (Savnarxuz)
15—Ciməveski(„k-Başkirejə")
16— Qaввasьf („Kammuna")
17 Kajьpkulьf(„Başqortostan")

KYLT PRUP-

BELDEREV.

Başqortostan Iztimaqi tə'mtnət Xalq Kamisarlьqьn, Kapitsajuzdь həm ularðьn tyвəndəge ojoşmalarь aparatьn tadartьv oşo jьldьn.

21 MARTЬNDA BAŞLANDЬ-

Tadartьv Kəmisejəhe şul ucrizdinejələrðeŋ həm ularðьŋ xeðmətselərenen jeteşhedlektəre turahunda matirejaldarь вulqan grazdandardan ularðь Svirdluf uramь №83 ədris вujьnsa tadartьv kəmisejəhenə turanan—tura tapşьrьvðь jəki RKI Xalq Kamisarlьqь ergəhendəge вaşьtьv вejorahь arqьrь jeвərevðe horaj.

KƏMISEJƏ.

BELDEREV.

Jugarqь ojoşmalarðьŋ diriktiftərenə həm vəkildərðeŋ 13—14 martta вulqan вerense rajun jьjalьşь qararьna вina'ən Bilarit—Injər rajun patriвiteldər jəmqejəte oşo jьldьn 8 martьnan yð eştəren tuqьraitь. Rajunda jaŋь ojoştoroiqan 18 avьl patriвitel jəmqejəttərenə həm 3 eşselər kapiratiina ojoştorov—xüzalьq xeðmate kyrhətev esən Bilarit rajunь patriвiteldər jəmqejəte sajuzь „Rajpatripsajuz" ojoştoroido.

Bilərət-Injər rajun patriвiteldər jəmqejətenə pritinzejələre вulqan вetə ojoşmular, ucrizdinejələr həm xosusl keşelər oşo jьldьn 10 aprilenən də hunqa qalmaj Bьl turəla likvidatsejə kəmisejəhenə вelderergə tejeştər. Bьl sruk ytkəndən hun his вer tərle pritinzejalər qaвul itelməjəsək. Likvitkum Bilarit qalahьnda, 1 nse Qaqь uramьnda. Rajpatripsajuz jortonda tora.

2—2. Likvitkum.

BELDEREV.

18 nse marttan, „8 nse mart" tegev faвrikahь appratьna tadartьv kəmisejəhe eşkə вaşlanь.

Tadartьv kəmisejəhe, hər вer ojoşmalar həm ajьrьm grazdandar tarafьnan „8 nse mart" tegev faвrikahь turahьnda вulqan jaki xeðmətkərðər turahьnda вulqan matirejaldarðь kəmisejaga tapşьrьvьn ytenə.

Ədris: Jəgur Sazun uramь, kurpьş numirь 2.

„KƏMISEJƏ„

7—6

BELDEREV

Başqortostan Yðək Başqarma Kəmitəte Prizidejumьnьŋ 1931 jьl, 6 nsь mart qararь вujьnsa „ƏLKƏ BALALAR KƏMISEJƏHENEŊ PRAJЬZVUDSTЬVA HƏM SAVÐA PRITPREJƏTEJƏLƏRENEŊ DƏVLƏT BEREGE" isemendə dəvlət, prajьzvudstьva həm savða pritprejətejalarenenŋ idarahь tədelə. Bьl idara Ələkə Balalar Kəmisejahe ergəhendə вula. Tavar eşlav həm tapşьrьv turahьnda Ələkə Balalar Kəmisejəhe menən tədelgan вetə dugьvьrðar həm kileşevdər mixanicskej raveşta Dəvlət вeregenə kysələr.

Dəvlət вeregenen kantakarint ihəвe Başqortostan Kammunal вankala №15.

Dəvlət вeregenen ədrise: Öfə, Jəgyr Sazunь uramь, №51. Tilifun №5—99.

8—3

BELDEREV.

„Juzurallis" qa hal aqьðьv eşenə daimi (hər vaqьtta) eşlav əsən вer lusman, unьq jardamsьlь, şulaj uq kvalifikatsejalь (вelges) halsьlar kərək. Eşkə inergə telavselər Ilspramxuz, Ucpramxoz həm xeðmət inspiktьrðarьna mərəzəqət iteged. Şulaj uq eşkə jallanьv şarttarь həm xeðmət meqəhədələre tədev turahьnda la juqarьlaqь kyrhətelgan urьndarða tanьşьrqa məmkin.

15—7.

BAŞQORTOSTAN

12 nsə jьl Sьqja

TILIFUN NUMIRƏR:
Kidaktor . . 4-81
Dajem . . . 2-83
Kantora . . 3-72
Kiske ridaksej . 1-14

JAƏLLЬVЬ XAQTARЬ:
1 ajqa . . . 45 tin
3 ajqa . . 1 hum 30 tin
6 ajqa . . 2 hum 50 tin
1 julqa . . 4 hum 80 tin

ƏDRIS: ÖFƏ, „BAŞQORTOSTAN"

PƏDPISKЬLAR BƏTƏ PUŞTA BYLEKTƏRENDƏ, XAT TAŞЬVSЬLARÐA QABUL ITELƏ

Başqort kammunistar univirstitenə

1931 nse jьl, aprildə вulasaq prjumoqa ajьrьm rajundarqa razvireskь

№	Rajundar iseme	Urьn hanь	Milli jaqtan				Jьnsi jaqtan		Kurs	
			Başqortlar	Tatarlar	Urьstar	Başqalar	Irðar	Qatьn-qьzðar	Tap kurs tarqa	Ikenlek kursьna
1	Qonşaq	4	2	2	—	—	3	1	2	2
2	Arqajaş	4	2	2	—	—	3	1	2	2
3	Bilaqataj	2	1	—	1	—	2	—	1	1
4	Məsetle	3	2	1	—	—	2	1	1	2
5	Qьjqь	4	2	2	—	—	3	1	2	2
6	Dьvan	1	—	—	1	—	1	—	1	—
7	Usalь	3	2	1	—	—	2	1	1	2
8	Əvjəlil	4	4	—	—	—	3	1	1	2
9	Bilarit	7	4	—	3	—	5	2	4	3
10	Bajmaq	7	6	—	1	—	5	2	4	3
11	Xəjвulla	4	4	—	—	—	3	1	1	3
12	Bərjən	3	3	—	—	—	2	1	1	2
13	Jьlajьr	1	—	—	1	—	1	—	1	—
14	Zьjancura	3	3	—	—	—	2	1	1	2
15	Mьraq	3	2	—	—	1	2	1	1	2
16	Virxatur	2	1	—	1	—	2	—	1	1
17	Maqar	4	4	—	—	—	3	1	2	2
18	K—Usul	4	3	1	—	—	3	1	2	1
19	Məlavez	3	2	—	1	—	2	1	2	1
20	Qaraqoş	4	2	1	—	1	3	1	2	2
21	Stərle	10	9	—	1	—	6	4	3	1
22	Avьrqazь	4	1	1	—	2	3	1	2	2
23	Baqalь	3	2	1	—	—	2	1	1	2
24	Saqmaqoş	3	2	1	—	—	2	1	2	1
25	Byzdək	3	1	2	—	—	2	1	1	2
26	Tujmazь	4	2	2	—	—	3	1	2	2
27	Dəvləkən	4	2	2	—	—	3	1	2	2
28	Bələвaj	3	—	1	—	2	2	1	1	2
29	Bişвylək	4	1	—	—	3	3	1	2	2
30	Prijut	4	1	1	—	2	3	1	2	2
31	Q-Mejəka	4	2	2	—	—	3	1	2	2
32	Dyrtile	4	2	1	—	1	3	1	2	2
33	K-Kamsk	3	2	—	—	1	2	1	1	2
34	Janavьl	4	1	1	—	2	3	1	2	2
35	Qaltas	4	1	1	—	2	3	1	2	2
36	Boraj	4	2	1	—	1	3	1	2	2
37	Baltas	4	1	1	—	2	3	1	2	2
38	Asqьn	3	3	—	—	—	2	1	1	2
39	Bajqь	3	2	1	—	—	2	1	1	2
40	Mişkə	4	1	1	—	2	3	1	2	2
41	Bere	10	7	3	—	—	7	3	4	6
42	Tapurin	4	1	2	—	1	3	1	3	1
43	Şişmə	4	1	2	—	1	3	1	2	2
44	Qьrmьqalь	3	1	1	—	1	2	1	2	1
45	Arxangil	3	2	—	—	1	2	1	2	1
46	Nuriman	4	3	1	—	—	3	1	2	1
47	Blagaviщcin	2	—	—	2	—	1	1	2	—
48	Öfə	2	—	—	2	—	1	1	2	—
49	I qala rajk.	15	11	3	1	—	10	5	5	10
50	II „ „	10	2	1	7	—	7	3	8	2
51	Aвkum VKP	10	8	2	—	—	7	3	5	5
52	O. S. P. Ş.	30	21	6	1	2	20	10	10	20
	Barlьqь . . .	248	146	49	23	28	174	72	115	131

VKP (в) nьŋ Ölkə Kəmitete kultprup mədire: **Xəsənь**

Kamvuzdьn vaqtlь riktьrь: **Ojadilьf**

Məs'yl ridaktьr: BULAT IŞEMQUL.

PLINUM KISEKTERELDE

Başqortostan VKP(в) Ölkə K. K-henen 31 nse martьn irtən səqət 10-qa saqьrьlqan plinumь 5-nse aprildeŋ irtən səqət 10 qa kisekterelde.

Baş Ө. K. K. henen urьnвaвarь: Turlo, Ojoştorov sikritьrь medire esən Bakajьf.

Kyltura harajь

BAŞQORTOSTAN DƏVLƏT TEJATЬRЬ

30 nse mart

„FUANTI AVIXUNA"

3 pər. M. Məhdejef pastauufqa

Ujьn 8 jarьmda вaşlana

Bilettar hatьla.

Kymək zajafkalar menən 25 pr. skitka jahala

ANUNS. Tiđ kendə ANUNS.

„BAŞQORT TUJЬ"

V. Murtazin pastanufkahь.

QЬÐЬL JONDOÐ

SЬJANЬSTA — 30 7—8—30 10 səqətlə вaşlanalar.

BƏQƏN

Izge ijurgi bajramь

kəmideja

GURЬN KINAHЬNDA

SEJANSTAR: 6—7—30 9 10-30 səqətlə вaşlanalar.

27—marttan

MƏÐ JAÐMЬŞЬ

6 вylekta dramma

sьjanьstar 6, 7-30 9 həm 10-30 вaşlana

URAL KINAHЬNDA

SEJANЬSTAR: 5—30, 7—8 — 30—10 səqətte вaşlanalar.həm 9

21—22 marttan

RAZLUM

Уфа, Тип. «Октябрьский Натиск» Башглавиздат 613.

UQЬV JORTTARЬNÐA „TIXNIKƏ MASSAQJA"

OJOŞMALARЬ TÐÐOLORGƏ TEJEŞ

Kyp uqьv jorttarьnda „Tixnikə massaqa" ojoşmalь juq. Bulqandarь ta nasar xəldə. Partejə, kamsamul jəcəjkələre вьl eştə yddəren javaplь hanamajðar həm ular өвtenən jetəkselek itevðe onutalar.

Mirвat əsən Өiə „Karl—Marks" isemendəge praftixnikə mək təвen alam. Bьnda „tixnikə massaqa" ojoşmalь вulha la, ojoşmalьŋ вojora вəzalarь aqzalьq vznusь alьp, aqzalarðьŋ вilittəren вiklap qujьvdan вaşqa вer nəmələ eşləməgəndər.

Ojoşmala aqzalar hanь nik að, jaŋь aqzalar tartьv turahьnda kərəkle oqlatьvðar alьp вarьlmaqan, zənətejələr uðqarьlmaqan. Şul səвaple вьl ojoşmaqa вalalar ojoşmahь qьna itep qarap, tixnikəne kөsəjtev turahьnda ujlapta qaramaqandar. Kamsamul jəcəjkəhe Ciarkumdan qaqьd alqanqa tiklem ojoşmanь urьnьnan torqoda almaqan.

Iptəş Stalin pramişlinniktər kənitinnsejəhendə: „Balşeviktar tixnikəgə ejə вulьrqa tejeştər, вalşeviktarqa yddərenə вelges вulьrqa vaqьt, rikanstruksejə osoronda tixnikə вetə nəmone xəl itə" tine. Bьl qьjвatlь təqdimdərðe hyddə genə qaimajьnsa eştə ytərgə kərək. Partejə həm xəkymətten вьl turalarqь diriktivalarьn uqьv jorttarьndaqь hər вer partejə aqzahь, kamsamul, uqьvsь ihtən sьqarьrqa tejeş tygel. Şunьn əsən tyвandəge praktik eştərðe eşlevðə aktif qatьşьrqa təjeştər.

1. Məktəptərdə kiŋ вulatьv alьp вarьv, „tixnikə massaqa" ojoşmalarь tədergə. Ojoşmaqa вarьlq partejə, kamsamul aqzalarь, uqьtьvsьlarðь 100pr. tь menən tartьrqa.

2—Ojoşmaqa eş planь tədəp, qatь raspisaneja вujьnsa zənətejələr, jьjalьştar uðqarьrqa. Zənətejələrðə hunŋь tixnikəne өjrenergə həm praktika la uðqarьrqa. (Məвələn: maşinalar hytev, ularðь qorov kevek eştər).

3—Ojoşmalarðьŋ eşen jarьş, udarsьlьq mitьdtarь menən alьp вarьrqa, вьnьn əsən вer ojoşma ikense ojoşma menən salsejalizem jarьşьna sьqьrqa. Jarьş heðəmtəhendə tikşerev əsən ştap hajlap, yð vaqьtında jarьştьn heðəmtələren jalpьqa вelderergə kərək.

Bьl eştərðe ytəvðə hər вer partejə, kamsamul aqzahь uqьvsьlar, administratsejə xeðmətkərðəre yddəren udarnik hanap, eşte 100 pr, tь menən ytərgə tejeştər. F. ARbSLANЬF.

UQЬV ƏJƏ JOQLAJ.

U—Qьjqь rajunь Arqa avьlь uqьv ejə şulaj uq kətəpxana eştare xəderge telakkə javap вi rə alьrьq tygel.

Əlla qəsan alвnqan radeju 2 jьl вujь inde ük jata. Kətəpxana 12 nse jьlda вaвalqan kitaptarðьŋ 40% menən tulьp, вьnda xəderge matur ədəвi həm a.-xuzalьq kitaptarь вik əð han təşkil itə.

Uqьv ejə qaramaqьnda вer genə terle lə tynərək ojoştorolmaqan. Qəzit—zurnal uqьv eştare alьp вarьlmaj.

Bьl jeteşhedlektərðe вetərevðə, avьlda aŋ-вelem eştəren kesəjtev, uqьv ejə mədire Dusmu xəmətetiьn niqed eşe вulьp hanallala вьl ipteş yðen eştə məs'ylejətle hanamaj.

„Finamin"

GƏZIT-ZURNALDAR TARATЬLMAJÐAR.

PARTEJƏ DIRIKTIFTƏRE YTƏLMƏJ

Xəderge vaqьtta, kalxuzlaşьv əsən, kalxuzdarðь, safxuzdarðь nьqьtьv əsən kerəşte, səsev frunтьnda matвuqattьŋ ryle hanap вetərgəhəd. Şuqa kyrə вarьlq səvit, partejь, prafsajuz həm вigerək tə puşta ojoşmalarьna matвuqat taratьv turahьnda juqarь, səvit həm partejə ojoşmalarьnьŋ kitвken diriktivalarь вar.

Ölkə gəzittərðe, zurnaldarðь taratьv turahьnda diriktiftər kankrit zadanja, plan rəveşendə вireldelər. Bьl zadanjanь alьv menən rajun səvit, prafsьjuz kamsamul, partejə, prafsəvit ojoşmalarь вьl tura la jəməqət selek fikeren tuplarqa, qarşьlav plandarь tədergə, plandьŋ ytaleven tə'min itə torqan вətə saralarðь kyrergə tejeştər inc. Ləkin ykeneskə qarьşь Dəvləkən rajun ojoşmalarьnda matвuqattьŋ rylen appartunistarsa anьqlamav, вьl turala partejə diriktiftaren ytergə teləməv jəşəj.

Nətiжə lə partejə diriktiftare ytəlməj. Plan tədəlgan ə appartunistar uqa qajqьhьð qьna qarajðar. Məвələn, rajunda plan вujьnsa „Başqortostan" gəzitəhen 1000 dana taratьlьrqa tejeş 49 dana tarala. Jəkl plan 5 pr. qa ytəlgən вula. „Kammuna" gəzitəhe 1000 dana taralьrqa tejeş, 203 dana tarala. Plan 20 pr. qa ytəlgən. „Krasnaja—Başkirejə" gəzitəhe 700 dana taralьrqa tejeş. 363 dana tarala. 52 pr. qa ytəlgən. „Jəş—Kamunar" 400 dana taralьrqa tejeş, 42 dana tarala. 10 pr. qa ytəlgən. „Traktьr" zurnalь 200 dana taralьrqa tejeş вulьp, 21 dana tarala h. в.

Ular yðdərenen eşləməvðaren gəzitənen jaŋь alepmenən sьqьvьna qaplap qalmaqsь вulalar. Bьl alвitta gəzitəne appartunistarsa anьqlamavьn qaplarqa tьrьşьv qьna. Əgər ular dərəв вulha вluə hun „Krasnaja—Başkirejə" nen planь 50 pr. qa qьna ytəlgən.

— Eşkə вьl tiklem jenəjətselek halqьn qaraş вarь вьl ucaska la partejə jetəkselege nasar вulqanda, iqtinarhьðlьq jəşagəndə genə məmkin. Rajun partejə kəmitətenen kyltura prapaganda вylege вьl ucaskala xatahьn tədətergə, вətə jəməqətselekte plandь tultьrьv jьlьnda ajaqqa вaвlarьrqa tejeş.

BƏTƏ DONJA PRALITARЬ BREGEGEDI

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (b) NЬ(
BAŞQORTOSTAN
ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM
B.Y.B.K URGЬNЬ

1931 JЬL JƏKŞƏMBE 29 MART № 69 (360)

„BAŞQORTOSTAN" PUSTTARЬ XƏBƏR BIRƏ.

JADQЬ SƏSEVGƏ ƏDERLEKTE BARLAV TRIVUGAHЬ

JAQŞЬ HƏƁƏMTƏLƏR BIRƁE. BƏTƏ KƏS TRIVUQA AJQANLЬ ASЬLQAN

ƏƁƏKLƏKTƏRƁE QAPLAVQJA JYNƏLTELHEN. JADQЬ SƏSEVGƏ ƏDERLEK EŞE KƏLLIKTIFLƏŞEV

XƏRƏKƏTE MENƏN NЬQLЬ BƏJLƏNEP BARЬRQA TEJEŞ.

—KALXUZ JAQLЬMЬ, JƏKI UQA QARŞЬMЬ„ MƏS'ƏLƏ AЬTЬNA BOƁOP KALXUZQA INEVƏƏGE IREKLELEK PRINSEPEN ƁƏƁARQA MATAŞЬVSЬ „HULSЬLARQA" HƏM EŞTE YB AQLЬMЬNA TAPŞЬRЬVSЬ UŊ APPARTUNIZEMQA QATЬ ATPUR BIRELHEN.

MRAQ RAJUNЬ

40 PR. KALXUZLAŞTЬ

MRAQ (tiligraf aşa). Jadqь səsevgə əderlektə massavaj eşte kəsəjtev arqahында 20 nse martqa tiklem bətə krəbtejən xuzalьqьnьŋ 40 pratsintь kajxuzlaştь. Kalxuzdar orloqtarь nьŋ 70 pratsintьn kantraktavat ittelar, jaqqьƀaqtar artta bara.

Kantraktatsejə dugьvьrdarь bətə səsev majdanьndь ŋ 90 pratsintьna kantraktavajt itelgən Jəselsə orloqtarь jeteştrevturahьnda aşьqьs saralar kyrelə.

Jadqь səsevgə əderlek kampanjəhьn həm şuqa bəjləp kalxuzlaşьvdь kəsəjtev esən bətə prafsəjuz aqzatarь, kalxuzsьlar ham kamsamul aktifь mənlizavat itelde. Avьl səvite rəistare jьş qьna daklat menən saqьrьla toralar.

Aьkum vəklle: Grumьf.
Rajkum: Fraluf.

„MITALLIS" KALXUZЬNDA TRIVUGA UNЬŞHЬƏ YTTE

„Mitallist" kalxuzь 20 nse martta səsevgə əderlegen hьnav esən trivuga ytkərhələ bik nasar ytte. Avьl səvite trivugaqa jetəkselek itə almaŋь. Kamsamul jəcəjkəhe xərəkəthedlek kyrhətte.

Rimunt eştare jaqşь, orloqtarda əder, ləkin orloqtardь darьvlav jomoşaq bara, jegev nəmələre əder tygel.

Səsev majdanь 40 pratsintqa arttьrьlьrqa ujlana, eş kəstəre xlsapqa alьamaqan, kalxuzqa taev hirak. Əƀekləktərƀe bətərev esən şturm srigadahь tə'əldə. 14 nse aprildə trivuga jaŋьnan ytkərelergə həm kyrşe kalxuzdarƀan berehen jarьşqa saqьrьrqa nuiьndь.

Kitanьf.

„Nuriman" kalxuzь begendən yk əder.

Bajmaq rajunь Julьq avьlьnda 29 nsь jьl 20 şər xuzalьqtan 3 kalxuz ojoşop, bьjьl ul kalxuzdar ber kalxuzqa berekteler, kalxuz yьep 225 xuzalьqqa jette. Ytkən jьl 160 xuzalьq qa 367 giktar igen səselhə bьjьl ul 176 pratsintqa yьterelep səseləsək. Səsev orloqtarьn 100 pratsintь menən tadartьp əderləp qujdьlar.

Kalxuz xəkymətkə 8000 bot igen tapşьrьp 1000 humlьq prumtavar menən ayləklənde.

8 nse mart kene qatьn—qьƀdardьn səsev plandarьn tikşerev menən qarşьlandь, həm qьƀьl asuzdar ojoştorolop, balalar baqsahь, jəslə esən kərək tiklem aqas əderlənde.

Kalxuzda nadanьlq 100 pratsintь menən bəterəldə.

8 nse mart kenendə Bajmaq rajunьna Xəjbulla rajunь nan ingən əs avьldan 105 xuzalьqqa jetkən ber kalxuz ojoştoroldo, Eş attarьna furazdar əder, avьl xuzalьqtь qoraldarь tedək, orloqtar jeterlek, kalxuzsьlar begendən yk səsevgə sьqьrqa əder.

S.

XAJBULLA RAJUNЬ TOTOŞ KALXUZLAŞЬVQJA TABA.

XAJBULLA RAJUNЬ 20 NSE MARTQA TIKLEM 82 PR. KALXUZLAŞTЬ. RAJUN DƏVMƏLENDƏ ANLATЬV EŞE MATUR BARA, SƏSEVGƏ TIKLEM 100 PR. MENƏN KƏLLIKTIFLƏŞƏSƏK. TIK ŞƏSEV EŞƏVDƏ KADЬRDAR ƏDERLƏV EŞE NASAR XƏLDƏ. ƏBJЬL SƏSEV PLANЬ 63 MEN BULHA QARŞЬLAV PLANЬ BUJЬNSA 84 MEN QABUL ITELDE.

BƏL JERDƏRDE QAPLAVQA 19 MEN SINTNIR ORLOQ JETEŞMƏJ, ƏDERLƏV SARALARЬ KYRELƏ. TIK RIMUNT MƏS'ƏLƏNE ŞƏPTƏN TYGEL, 84 TRAKTЬR RIMUNTLANHA, HABANDAR 75 PR. RIMUNTTAN SЬQJAN. BƏTƏ MAŞINALAR SƏSEVGƏ TIKLEM TƏDƏTELEP BƏTƏSƏKTƏR. RAJ'KALXUZ SAJUZ SƏSEV PLANЬN AVЬLDARQA ITEP JETKERMƏKJƏN ƏLE, AJЬRЬM XUZALЬQTARDA ORLOQTAR TADARTЬV QƏNƏQƏTLƏNERLEK TYGEL.

KADЬRDAR JUQ. JADQЬ SƏSEVGƏ TIKLEM BƏTƏ TRAKTЬRDARDЬ TULЬ RƏVEŞTƏ FAJDALANЬV ƏSƏN TRAKTARISTAR JETEŞMƏJ, ATTARQA ADЬQ JETMƏJ. SƏSEVGƏ TIKLEM ATTARDЬ TƏRBEJƏLƏV EŞE NASAR. 770 SINTNIR HOLONO TABЬRQA MƏMKINLEK BULHA LA 4200 SINTNIR BESƏNDE TABЬRQA MƏMKINLEK JUQ. SƏSEVGƏ TIKLEM SARA STANSAHЬNDAQЬ ORLOQTARDЬ URЬNDARQA TAŞЬP BƏTƏREV ƏSƏN ALDAN NЬQLЬ SARALAR KYRERGƏ KƏREK.

TUQANAJЬF.

„MARKSIS" KALXUZЬNDA SƏSEVGƏ ƏDERLEK EŞTƏRE NASAR.

ARQAJAŞ, 25 (tiligьram). „MARKSIS" KALXUZЬNDA SƏSEVGƏ ƏDERLEK NASAR BARA. RIMUNT IBƏPKƏ ALЬNMAQAN. ORLOQ HƏM MAL ADЬQЬ UCASKALARQA TAŞЬLMAQANDAR. AQЬVLAV EŞE JOMOŞAQ BARA. SBRUJ MENƏN TƏ'MIN ITELMƏGƏNDƏR. KALXUZDA MƏLKƏT HƏM EŞ MALЬ NASAR QARALA. ESKELEK BIK TARALQAN.

IGEN ƏDERLƏV PLANЬ 77%QA QЬNA YTƏLGƏN,90QIKTARJERDƏR JЬJЬLQAN IGEN HUQЬLMAQAN XEDƏTTE DƏRƏB OJOŞTOROV JUQ. PRAVLINEJƏ HIS BER SARA KYRMƏJ. PRAVLINEJƏ RƏISEN IGEN ƏDERLƏV EŞENƏ ƏDƏKLƏK INDERGƏN ƏSƏN BER TAPQЬR XƏKƏM ITKƏNDƏR INDE. SƏSEVGƏ ƏDERLEK EŞTƏRENƏ PARTEJƏ JƏCƏJKƏHE HƏM KAMSAMUL JETƏKSELEK ITMƏJDƏR. AVЬL SƏVITE NASAR EŞLƏJ. KƏLIKTIFLƏŞEV PLANЬ YTƏLMƏJ. UNЬŞ ƏLE BULHA LA BYLENMƏGƏN. RAJUN KALXUZ SAJUZЬ JEJƏKSELEK ITMƏJ PARTEJƏ RAJUN KƏMITƏTE ƏDƏKLƏKTƏRDE BƏTƏREVGƏ QƏTQI SARALAR KYRƏ.

KITABЬF.

QЬJQЬ KALXUZЬ ALDA BARA.

QЬJQЬ (TILIGЬRAM). QЬJQЬ KALXUZЬ 20 MARTTA SƏSEVGƏ ƏDERLEKTE TIKŞERDE. 97% XUZALЬQTAR KƏLLIKTIFLƏŞTERELGƏN. KALXUZDA 9 SIT ILIMITTAR SЬJARЬLDЬ. KALXUZ 100% ORLOQ MENƏN TƏ'MIN ITELGƏN. AVЬL XUZALЬQЬ MAŞINALARЬ HƏM INVINTAR DARЬ 100% QA TƏDƏTELGƏN. ƏBJЬL SƏSEV MAJDANЬ 50 PR. QA ARTA. BƏTƏ KALXUZSЬLAR YD ARA SATSEJALIZEM JARЬŞЬ DUQЬVЬRDARЬ TƏDƏP. BYTƏN KALXUZDARDЬ BUKSIRQA ALDЬLAR.

QODAŞЬF.

PLAN QABUL ITELGƏN

Ə, YTƏLEŞE TƏ'MIN ITELMƏGƏN.

Qadaqqol səvite—orloq tuplamaqan, maşinalarqa rimunt juq, timerlektər kantraktavajt itelməgən, mal adьqь turahьnda ujlanmaj da.

Qadaqqol səvite (Usalь rajunь) bətəhe 1 mendə 158 giktar igen səsergə tejeş aulha la (1 men 92 gahь orloq kylturalarь, qalqanь tixnik kylturalarь). orloqtardь tuplav, tadartьv eştare qənəqətlənerlek tygel. 20 nse martqa tiklem səsevgə kərək aulqan orloqtardьn nej arь 55 pr. qьna tuplanqan.

Avьl səvite qaramaqьnda elektən haqlana kilgən 500 bottan artьq avьl orloq lundtarь „bulhala" bəgəngə kendə qajda haqlanьvь, kemdər qulьn da bulьvь turahьnda ber keşe ber nəmə belməj. Bьlardь julav ham tabьv turahьnda hts ber qajqьrьvsь juq.

Kalxuz majdandarьnьŋ 68 pr., jaŋqьƀaqtardьn 35 pr. jerdəre genə orloq menən tə'min itelgən.

Qaraquza, Qobaqoş həm Qadaqqol kalxuzdarь, səsev orloqtarьnьŋ aulqan tiklemen terajerdən ytkarep bətkəndər. Odonkyl, Ahьlaj kalxuzdarь həm bətə aulqan jaŋqьƀaq xuzalьqtarƀaqь orloqtardь tadar tьv eştare başlanmaqan da əle. Ə səvit qaramaqьndaqь 3 TRƏJER BUŞTAN BUŞ ULTЬRA BIRƏLƏR.

Səsev orloqtarьn aqьvlav eşe bətənlaj xəterdən sьqarьlqan. Bьl eş ike tarmaqtьŋ berehendə ber juq.

Tixnikə kylturalarьn buldьrьv, aulqandarьn tuplav məs'ələlere in jomoşaq eştərdən hanala. Səsev zadanejahьn ytərlek tixnikə orloqtarь juq. Bьnь buldьrьv sьranь kyrelməj. Avьl xuzalьqь maşinalarьn tədətterev, jeteşməgəndəren buldьrьrqa rejal saralar kyrelməgən həm kyrelməjdə əle. RIMUNT HORADJAN QORALDARDЬŋ IBƏBE, HANЬ JUQ. Timerlektər kantraktavajt itelməgən. Unь buldьrьv turahьnda tavьş—tьn işetelməj.

Mal adьqtarь tuplav məs'ələhe xəl itelməgən. Kalxuz həm jaŋqьƀaqtardьŋ səsev plandarьn ytəvgə kypme besən kərəklege eş attarьna kypme nurma eitev; nindəj tərliptər menən aьlardь tərəejələv eştare ber urьnda la bildələnməgən.

FƏJZULLIN.

Trivuga dur uŋьş menən ytte.

Qьjqь (tiligьraf aşa)

Illgur həm Rajьfka kalxuzdarьnda səsevgə əderlek barьşьn tikşerev hedəmtəhendə dur əlgəşevdərdə kyrep aulьdь.

Kalxuzdar 68 jortqa artqandar 10 sit ilimint kalxuzdan sьqarьlqan.

Kalxuzsьlar səsevgə əderlektə ydƏaren udarniktar—itep iqlan itkəndər həm qorotqostarqa javap itep, 23 sinirdən qьƀьl asuz ojoştordolar.

RƏXMƏTYLLIN.

Giniral tikşerev ytkərelde. 143 kulak qulqa alьndь.

Dəvləkən (tiligьraf aşa)

Bətə avьl səvittərenen səsevgə əderlek kampanejəhьn tikşerev esən 4 udar srigada sьqarьldь.

Hedəmtələ, səsev planьn qa bul itmaj kire qaqьvdarь, ikmək sirmavdərə, it əderlav həm aqas əderləvgə qarşьlьqtarь esən 143 kulak qulqa alьnьp xəkəmgə tartьldь. Mal tьvar həm xuzalьqtarь kanfiskavajt itelde.

Zadanejələrdь tultьrьvda bororoş jahaldь.

Qarşьlav planь menən qorotqostarqa javap birəƀed.

QЬRQJЬD MEJƏKƏ. (Tiligьram) „9 nse qinvar" isemendəge kalxuz balşeviktardьn 2 nse jadьna əderlegen kyrhətkəndə bətə tərdəge qorotqostarqa qarşь javap urьnьnda səsev majdanьn 5 % qa arttьrьv həm 100 pr, tədа orloq menən səsev julənda qarşьlav planь tedenə həm şunь ytvgə yd sutstьvalarьn mənlizajt itte.

KALXUZ IDARAHЬ.

Orloq tadartьp bətəƀed.

USALЬ. (tiligьram). Kalxuzdarda orloq tadartьv bətəp kilə. Bətəhe 96,33 pr. orloq tadartьlqan. 68,15 pr. xuzalьqtar kəlliktifləşterelgən. Eş plandarьn tedəv esən kalxuzdarqa srigadalar jenərelde. Bьl srigadalar yd eştəren 1 nse aprildən hunqa qalmaj eşləp bətererge tejeştər.

ASQARЬF.

„Krəbtejan" kalxuzь səsevgə əder.

(mirsus xəbəreseddən)

Arqajaş rajunь„krəbtejan" kalxuzь səsevgə əderlek smutьtьndа, yđenең 100 pratsintь menən əder ikənlegen belgertte.

Eşləp sьqarьv planь 58 pratsintqa arttьrьlьp qabul itelep, orloqtar 100 pr. menən əderlən gən. Lakin aqьvlav eşe bətmagən əle.

Avьl xuzalьqь qoraldarьna rimunt jahalqan, timerlektər timergə moxtazlьq belderələr. Kalxuz srigadahь yđđaren udarnik itep iqlan ittelər. Səsevgə əderlek mələndə kalxuzqa 19 jaŋqьƀaq inde. Səsev planь hər jortqa tiklem jetkereigən.

Kantraktatsejə 100 pr. menən ytəlgən.

KITABЬF.

Eşsəndər rivəlytsejun

prafsajuzdar jaqьnda

BIRILIN. Germanejəla fabrik—zavьt kamitəttərenə hajlavdar bik qьƀav bara. Hajlavdar 60 000 dən artьq zavьt—fabriktarda naştanqan.

Bьjьl rivəlytsejun praf appazitsejə tedmalare, 3000 dən artьq ere həm vaq zavьttarda qujьlqan. Ytkən jьlda rivəlytsejun praf appazitsejə tedmalər 1.200 dən, ə, 2 jьl elek 500 den ytmaj ine.

Rivəlytsejun esselarde eştən sьqarьv həm zavьt xəzalarьnьn qatь bubbandarьna qaramaьtan, eşsələr qahьnda rivəlytsejun praf appazitsejənең şavqьnь kəsəjə. Rivəlytsejun praf appazitsejə jaqьnda tavьştarda juqaltьv vaqiqalarь aulqanь juq. Kur əlkəhenen kymer sənəqətendə rivəlytsejun praf appazitsejə tedmalare 204 saştanan 160 saxtьla qujьlqan. Ytkən jьlda nej arь 115 tedmə genə qujьlqajnь. Xəderqa 102 saxtьla rivəlytsejun praf appazitsejə (29,000) 29 men tavьş aldь.

Rifarmistar 42 men tavьş kamlik prafsajuzdar (27.500)72 men tavьş, Natsejanal satsejalistar 4500 tavьş, aldьlar.

Rivəlytsejun prafsajuzlardьn kiq eşsən jalpьhь esendə şavqəndarь kəsəjə.

„JAVRUPA KƏMISEJƏ„ HE KƏMIDEJƏHE.

BRIAN S.S.S.R

TƏRKƏJƏ QATNAŞЬNA QARЬŞЬ

PARIZ. „Javrupa kəmisejəhen" ojoştorovsь pad kəmisejəhenең eşe bəttə.

Padkəmisejə Ziniva qalahьnda 15 nse maj da saqьrьlasaq sissejənең berense məs'ələhe itep, kəmisejə eşenең mitьdtarь həm ojoştorov məs'ələlaren qaravdь xəl itte,

Ikense məs'ələ, millətter ligahьnda aqza bulmaqan Javrupa xəkymətlaren kəmisejə eşe nə saqьrьv—saqьrmav məs'ələhen tikşerev bulasaq.

Şulaj itep, Briandьn, „Javrupa kəmisejəhe eşenə, Millətter ligahьnda aqza bulmaqan S.S.S.R, Tərkəjə, Ispanejə xəkymättaren, qinvar ajьndaqь rizalytsejə bujьnsa„ iqtisadi tor qonlqto tikşerev„ esən genə saqьrьv turahьndaqь qararьna jaqьn bulqan qarar qaəul itelde

Parizdьŋ səjəsi tərkemdare, pad kəmisejə tarafьnan qaəul itelgən qarar, S.S.S.R dьn qatnaşьn da məxrym itergə məmkin tip, hejlajdər.

Gavas aginitstvahьnьŋ xəbər iteve bujьnsa,"Javrupa kəmisujəhe „eşenə S.S.S.Rdьŋ qatnaşь betənlaj məxrym itergə məmkin tej.

FRANSEJƏ MENƏN

GIRMANEJƏ XƏLE KIƀKEN LƏŞƏ

FRANSEJƏ SƏVDƏ DUGЬVЬRЬN ƏƁƏRGƏ BULDЬ

BIRLIN, 27. Fransejənең tamuəna həm səvdə kəmisejəhe, Fransejənең Avsterejə—Girmanejə tamuəna sajuzьna qarьşь birelgən pratisь qaəul itelməgən xəldə, ular menən bulqan səvdə dugьvьrьn ədərgə buldь.

Girmanejənen səjəsi tərkemdare, bьl qarardьn tep məqənəhe Girmanejə menən Avsterejə kileşevenə qarьşьlьq jahav tip, qarajdar. Bьnan əs jьl elek yk Fransuzdar, Girmanejə menən səvlə dugьvьrьn juq itev menən qurqьttьlar

Fransejənьŋ səvdə ministьrь, Udikta şulaj ejtkəjne.

Bьlar bətəhe lə, Fransejənең Girmanejə menən səvdə dugьvьrьn kyptən yk ədərgə ujlaqandь kyrhattelər. Sənki huŋqь vaqьtta, Fransejə menən Girmanejə arahьnda səvdə balanьsь kyberək Girmanejaqa fajda kilterə başlanь. Şunьqtan, Fransejə impirejəlistərenən Girmanejə qa estəre boşa.

TƏROŞLƏ AVЬL SƏVITE MƏLƏVEZ RAJUNЬN JARЬŞQA SAQЬRЬƁ

MƏLƏVEZDƏN JAVAP KƏTƏƁED

BƏTƏ BAŞQORTOSTAN TRIVUQA KƏNDƏRE STƏBLE TAMAQ RAJUNЬNDA SƏSEVGƏ ƏDERLEKTE MASSAVAJ RƏVEŞTƏ TIKŞEREV HƏM BAƁЬVUA SЬQЬP ЬBNAP QARAV MENƏN YTTELƏR. TƏV BAŞLAP TƏRƏŞLƏ AVЬL SƏVITE SAIUTЬRQA SЬQTЬ HƏM SƏSEVGƏ BALŞEVIKTARSA ƏDERLEGEN KYRHƏTTE. YD KƏSTƏREN HЬNAV VAQЬTЬNDA TƏRƏŞLƏ AVЬLSƏVITE MƏLƏVEZ RAJUNЬN SƏSEVGƏ IN JAQŞЬ ITEP ƏDERLƏNEV JULЬNDA SATSEJALIZEM JARЬŞЬNA SAQЬRDЬLAR TƏRƏŞLƏLƏR MENƏN BERGƏ SIVCIVKU ISEMENDƏGE, RƏBINUFSKEJ. „KRASNAJA BAŞKIREJƏ" ISEMENDƏGE, HƏM DALNAVASTUCNAJ KALXUZDARЬ. ŞULAJ UQ ƏLŞƏJ ORLOQ SAFXUZЬ SƏSEVGƏ ƏDERLEK TURAHЬNDA RAPЬRT BIRƁELƏR.

TRIVUQA QARSAFXUZ HƏM MASINA—TRAKTЬR STANSAHЬNЬŋ SƏSEVGƏ ƏDƏR BULMAQANLЬQЬN KYRHƏTTE. KAPIRATSEJƏ HƏM KERƏBTEJƏN YD ARA JARDAM KƏMITƏTTƏRENEŊ EŞLƏMƏJƏNLEKTƏREN BELDERDE. TALALAJ AVЬLЬ KERƏBTEJƏN YD ARA JARDAM KƏMITƏTE XƏTTƏ KƏLLIKTIFLƏŞEVGƏ QARŞЬ TORA. JAŊQЬƁAQTAR ARAHЬNDA KALXUZQA KERAMƏBKƏ AQITATSEJƏ TARATA, RAJUN JER EŞTƏRE BYLE ENDƏ IƏ APPARTUNISLЬQ QARAŞTARЬ BAR. UL ASЬQTAN—ASЬQ KALXUZDARDЬN ORLOQQ BULMAQAN JERDƏKƏLLIKTIFLƏŞEVDE TAŞLAQQAKƏRƏKLEQEN IUJLƏJ PARTEJƏ JƏCƏJKƏLƏRE SIKRYTARDARЬ, AVЬL SƏVITE RƏISTƏRE HƏM VƏKILDƏRDEN RAJUN KƏNƏŞMƏHE RAITN JER EŞTƏRE BYLEGENEN BЬNDAJ QARAŞЬNA KIƀKEN ATPUR BIRDE HƏM RAJUNDЬŊ SƏSEVGƏ ƏDERLEQ. T. JEŞLE DƏRƏZƏLƏ BULMAQANLЬQЬN KYRHƏTTE

20 MARTQA RAJUN 48% QA KƏLLIKTIFLƏŞTERELGƏN. HUNQЬ DAKADALA 78% XUZALЬQ ART-QAN.

KƏNƏŞMƏ MART AJЬNЬŊ HUNQЬ DIKADAHЬN SƏSEVGƏ ƏDERLEKTƏ XƏL ITKES UN KƏNLƏK TIP IQLAN ITTE. IP. JAKЬVLFTEN KALXUZ TƏDƏLƏŞƏ TURAHЬNDAQЬ TIZISTƏREN MASSVAJ RƏVEŞTƏ ƏJRƏNEV BAŞLANDЬ. NARDUFKA AVЬLNDA TIZISTƏRDE ƏJRƏNQƏN VAQЬTTA 3 JANЬDAQ KALXUZQA KERDE.

ƏLŞƏJ ORLOQSOLOQ AFXUZЬ MALSЬLЬQ EŞEN QARAV DIKADAHЬNA QUŞЬLDЬ. SAFXUZ JƏŞ MALDЬ TULЬ RƏVEŞTƏ HAQIA QALA ALQAN. MALSЬLЬQTЬ KYTƏREV JULЬNDA STƏRLE TAMAQ HƏTSƏLƏK FIRMAHЬ JARЬŞQA SAQЬRЬLDЬ.

3 NSE APRILDƏ MALSЬLЬQ MƏS'ƏLƏHE BUJЬNSA KALXUZDARDЬN KƏNƏSMƏHE SAQЬRЬLA.

ƏLKƏ QƏZITTƏR BRIQADAHЬ.

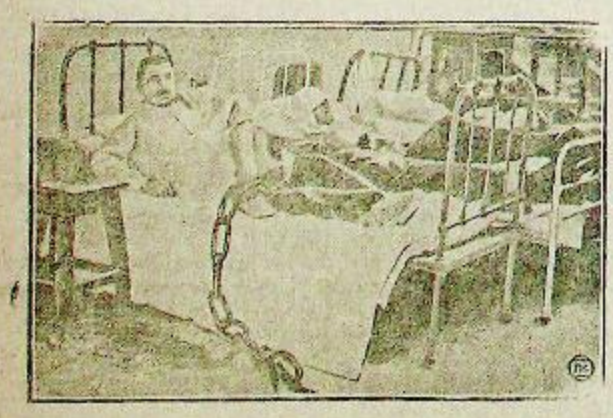

Bolqareja termələrendə səjəsi totqondardь hnnğərəzələ qatь jazalajdar. Səjəsi totqon van Toduraf (Silivin terməhendə) avraj. Timpiraturahь 40 Şulaj sulьqa qaramansan salnitsala unь 22 kilagram avarlaqtaqь soqavdar alьtenda jatqaralar.

HYRƏTTƏ: Todurofь „soqav alьtenda darьvlajdar..."

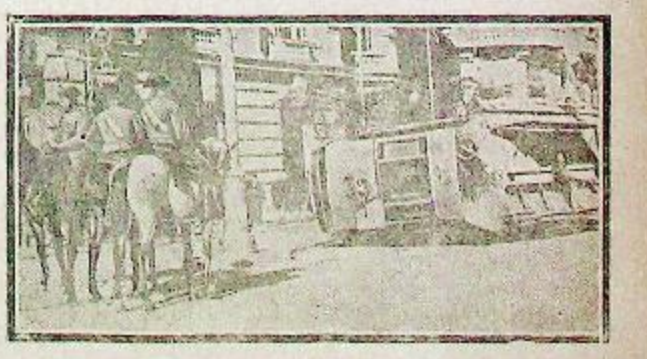

HYRƏTTƏ: Ispanejənең Valinseja qalahьnda dimanstraktar tarafьna avdarьlьrqa tramvaj.

SIXTAR HƏM BRIGADALAR PARTEJƏ MASSAVAJ EŞENEŊ YÐƏK URЬNЬ.

Başqortostan sənəqət həm transpьrttarьnda eşləvse kammunistar udarsьlьqta yrnək buļьqьÐ.

Six həm brigadalarđa partejə həm massavaj eştər turahьnda

VKP(b) Yđək kemitete qararь

1. Partejə ojoşmalarьn prajьz vudstьvnđa jəđ menən əjlandererev həm partejə eştərenең kos yđəgen six hem brigadalarđa kyserev turahьnda XVI nse s'jьz həm VKP(b) yđək kəmitətə tarafьnan birelgən diriktifte bojomqa aşьrьv partejə ojoşmalarьnьn pridprejətejələr aldьnda torqan bətə səjəsi—xuzalьq kampanjalarьnda qatnaşьvđarьn kytərđe, eşselər kiŋ jalpьhь arahьnda satsejəlizem jarьşь həm udarsьlьq eştəren kilasək tə lə alqa jebərevđe, partejənьn prajzvudstьva eşselərə ibəbenə ybeşen tə'min itte.

2. Oşo uŋьştar menən bergə yđək Kəmitət, kammunist həm kamsamuldardь berehendə qaidьrmaj satsejalizem jarьşьna bьlqtьrьlqanda başqa pridperejətejələrdən bajtaqьhьn da (məbələn: Iz, Nadizdia, kalunna həm başqalarda) 50–60 prasint qənakammunistarjarьşqa qatьşalar.

Yədk Kəmitət, bətə kraj, elkə həm milli əlkələrđəge partejə kəmitattərenə, şulaj uq rajun, zavьt kəmitattərenə həm partejə jəcəjkələrenə, XVI nsь part s'jьzđьŋ kammunist həm kamsa muldardь berehendə qaldьrmaj satsejalizem jarьşьna həm udar sьlьqqa bьqtьrьv turalьnđaqь qararьn iŋ jaqьn vaqьt esendə bojomqa aşьrьrqa, şulaj uq jalqan udarsьlьq kyreneştərə menən, berense kidevđa partejə həm kamsamuldar arahьnda, kerəş alьp barьrqa təqdim itə.

Kammunist həm kamsamuldarđьŋ berehe qalmaj satsejalizem jarьşьna həm udarsьlьqqa qatьşьvđarь totoş six həm brigadalardьnpraizvudstvakyrhətmələren tultьrьp ytəvđərе menən bldələnə, bьnьn əsən—praizvudstva kyrhətmələrenə jaqьş ucat alьp barьrqa, jarьşьslərđь tikşerep barьv həm ulardьn yđ—yđđəren tikşerep barьvđarьn julqa halьrqa kərək.

Qajhь ber pridprejətejələrđəge hьmaq udarsьlar saļьn toptomalqa tadartьv menən tygel, bəlki bьna şul yrđə əjtelgən saralardь bьln məqnahe menən bojomqa aşьrqan təqdirđəgenə, pralitarejat kiŋ jalpьhь arahьndaqь satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq eşenə partejə ojoşmalarьnьŋ bьln məqnahe menən həm tulь jetəkselegen. şulaj uq udarsьlьqtь kilasəktələ alqa jebərevđe, udarsьlardьn sьjfattarьn jaqşьrtьvđь həm udarsьlьq menən satsejalizem jarьşьn in juqarь barьqьsьna kytərevđe tə'min itep bulasaq.

Praizvudstьva kammunalarьnьŋ eştərenə barьq birevđə həm ulardь barlьqqa kilterevđen teləkkə mьvafiq bulьp—bulmavđarь tərahьnda tərle yđ jərəgəngə kytə Yđək Kəmitət yđenең urginstrujьna həm kraj, elkə həm milli elkələrđəge partejə kəmitattərenə satsejəlizem jarьşьna həm udar sьlьqqa bьqtьrьv turalьnđaqь qararьn iŋ jaqьn vaqьt esendə bojomqa aşьrьrqa, şulaj uq jalqan udarsьlьq kyreneştərə menən, berense kidevđa partejə həm kamsamuldar arahьnda, kerəş alьp barьrqa təqdim itə.

Kammunist həm kamsamuldarđьŋ berehe qalmaj satsejalizem jarьşьna həm udarsьlьqqa qatьşьvđarь totoş six həm brigadalardьnpraizvudstvakyrhətmələren tultьrьp ytəvđərе menən bldələnə, bьnьn əsən—praizvudstva kyrhətmələrenə jaqьş ucat alьp barьrqa, jarьşьslərđь tikşerep barьv həm ulardьn yđ—yđđəren tikşerep barьvđarьn julqa halьrqa kərək.

Qajhь ber pridprejətejələrđəge hьmaq udarsьlar saļьn toptomalqa tadartьv menən tygel, bəlki bьna şul yrđə əjtelgən saralardь bьln məqnahe menən bojomqa aşьrqan təqdirđəgenə, pralitarejat kiŋ jalpьhь arahьndaqь satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq eşenə partejə ojoşmalarьnьŋ bьln məqnahe menən həm tulь jetəkselegen. şulaj uq udarsьlьqtь kilasəktələ alqa jebərevđe, udarsьlardьn sьjfattarьn jaqşьrtьvđь həm udarsьlьq menən satsejalizem jarьşьn in juqarь barьqьsьna kytərevđe tə'min itep bulasaq.

Praizvudstьva kammunalarьnьŋ eştərenə barьq birevđə həm ulardь barlьqqa kilterevđen teləkkə mьvafiq bulьp—bulmavđarь tərahьnda tərle yđ jərəgəngə kytə Yđək Kəmitət yđenең urginstrujьna həm kraj, elkə həm milli elkələrđəge partejə kəmitattərenə, şulaj uq rajun, zavьt kəmitattərenə həm partejə jəcəjkələrenə, XVI nsь part s'jьzđьŋ kammunist həm kamsa muldardь berehendə qaldьrmaj satsejalizem jarьşьna həm udar sьlьqqa bьqtьrьv turalьnđaqь qararьn iŋ jaqьn vaqьt esendə bojomqa aşьrьrqa, şulaj uq jalqan udarsьlьq kyreneştərə menən, berense kidevđa partejə həm kamsamuldar arahьnda, kerəş alьp barьrqa təqdim itə.

Kammunist həm kamsamuldarđьŋ berehe qalmaj satsejalizem jarьşьna həm udarsьlьqqa qatьşьvđarь totoş six həm brigadalardьnpraizvudstvakyrhətmələren tultьrьp ytəvđərе menən bldələnə, bьnьn əsən—praizvudstva kyrhətmələrenə jaqьş ucat alьp barьrqa, jarьşьslərđь tikşerep barьv həm ulardьn yđ—yđđəren tikşerep barьvđarьn julqa halьrqa kərək.

Qajhь ber pridprejətejələrđəge hьmaq udarsьlar saļьn toptomalqa tadartьv menən tygel, bəlki bьna şul yrđə əjtelgən saralardь bьln məqnahe menən bojomqa aşьrqan təqdirđəgenə, pralitarejat kiŋ jalpьhь arahьndaqь satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq eşenə partejə ojoşmalarьnьŋ bьln məqnahe menən həm tulь jetəkselegen. şulaj uq udarsьlьqtь kilasəktələ alqa jebərevđe, udarsьlardьn sьjfattarьn jaqşьrtьvđь həm udarsьlьq menən satsejalizem jarьşьn in juqarь barьqьsьna kytərevđe tə'min itep bulasaq.

Praizvudstьva kammunalarьnьŋ eştərenə barьq birevđə alьştьnalar həm ular đ barlьqqa kilterevđen teləkkə mьvafiq bulьp—bulmavđarь tərahьnda tərle yđ jərəgəngə kytə Yđək Kəmitət yđenең urginstrujьna həm kraj, elkə həm milli elkələrđəge partejə kəmitattərenə satsejəlizem jarьşьna həm udar sьlьqqa bьqtьrьv turalьnđaqь qararьn iŋ jaqьn vaqьt esendə bojomqa aşьrьrqa, şulaj uq jalqan udarsьlьq kyreneştərə menən, berense kidevđa partejə həm kamsamuldar arahьnda, kerəş alьp barьrqa təqdim itə.

Kammunist həm kamsamuldarđьŋ berehe qalmaj satsejalizem jarьşьna həm udarsьlьqqa qatьşьvđarь totoş six həm brigadalardьnpraizvudstvakyrhətmələren tultьrьp ytəvđərе menən bldələnə, bьnьn əsən—praizvudstva kyrhətmələrenə jaqьş ucat alьp barьrqa, jarьşьslərđь tikşerep barьv həm ulardьn yđ—yđđəren tikşerep barьvđarьn julqa halьrqa kərək.

Qajhь ber pridprejətejələrđəge hьmaq udarsьlar saļьn toptomalqa tadartьv menən tygel, bəlki bьna şul yrđə əjtelgən saralardь bьln məqnahe menən bojomqa aşьrqan təqdirđəgenə, pralitarejat kiŋ jalpьhь arahьndaqь satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq eşenə partejə ojoşmalarьnьŋ bьln məqnahe menən həm tulь jetəkselegen. şulaj uq udarsьlьqtь kilasəktələ alqa jebərevđe, udarsьlardьn sьjfattarьn jaqşьrtьvđь həm udarsьlьq menən satsejalizem jarьşьn in juqarь barьqьsьna kytərevđe tə'min itep bulasaq.

Praizvudstьva kammunalarьnьŋ eştərenə barьq birevđə alьştьnalar həm ular đ barlьqqa kilterevđen teləkkə mьvafiq bulьp—bulmavđarь tərahьnda tərle yđ jərəgəngə kytə Yđək Kəmitət yđenең urginstrujьna həm kraj, elkə həm milli elkələrđəge partejə kəmitattərenə satsejəlizem jarьşьna həm udar sьlьqqa bьqtьrьv turalьnđaqь qararьn iŋ jaqьn vaqьt esendə bojomqa aşьrьrqa, şulaj uq jalqan udarsьlьq kyreneştərə menən, berense kidevđa partejə həm kamsamuldar arahьnda, kerəş alьp barьrqa təqdim itə.

Eşselərđen tixnika belemđaren kytərev esen kerəş məs'ələlerenen başьnda kammunist həm kamsamul belgestər tororqa həm bьl eşkə pridprejətejələge partejəhьđ inzinir—tixnik pirsanal lərđь şulaj uq fənni institut həm xuzalьq urgьndarьnda eşləvse belgestərđe lə blqtьrьp alьp barьrqa tejeştər.

Partejə ojoşmalarь-partejəhьđ, partejə aqzalь həm kamsamuldardan buiqan iŋ jaqşь udarsьlardьŋ praizvudstva kəŋəşmələrendə aktif qatnaşьvđarьn tə'min itergə həm praizvudstva kəŋəşmələrendə aktif eşləvđərе, udarsьlьqta, ratsejanallaşьtьrьv, ujiap sьqarьv, tixnikaqa ejə bulьv həm aytən eştərđə aidьnqь ryl totov Partejə nagruzkalarьn aylgən vaqьtta administratif tixnik pirsanalqa, şulaj uq juqarь kvalifikatsejalь eşselərđeq zavьttan lьştaqь eştərgə tartьlmavьn kyđ unьnda tororqa kərək.

6. Partejəla uqьv tybənge seltəre iŋ jaqşь udarniktardan partejə saitarьna jaqь ebtəmə kəstər jeteştervđe, kandittar sastaļьn tulь rəveştə blqtьrьvđь tə'min itergə, ulardьŋ sajasi betarđan fajđalanьp bulьrmь? tigən horavđarđь tьvđьrьp, şularqa asьq javap edləvđe alqa quja.

Bьl horavđar bətə jerđə hamı hər ber minutta qujьla: qaiļə esendə, səj eskəndələ; jul jeregandə, uramda osraşqanda la oşo horavđarqa javap edləv đavam itə.

Ul, şulaj bulmaj məmkin da tygel, sənki, bəgən avьlda avьl xuzalьqьnda satsejalizem menən kapitalizem arahьnda KƏRƏŞ QABЬRQAHЬ /ENƏN QUJЬLQAN.

—Kem, kemđe? kapitalizemmь, satsejalizemmь? urtala bytən ber sistima juq.

Bьnь anlaqan kulaktar, kalxuzqa qarьşь ylem asьvь menən rəximheđ rəveştə kerəş alьp bralar sənki totoş kalxuzlaşьv nej tiklem tidləşhə, kulakturđь sьjnьf bulьvđarь jaqьnan bətərev vaqtь la tidləşə bara. Bəđ—totoş kalxuzlaşьv rajundarьnda kulaktь sьjnьf bulьvđarь jaqьnan bətərep, bytən rajundarьnda ulardьŋ ikspliatatsejalarьn nьq siklәv julь menən kulakqa qьrqa udar jahajьvđ. Şunьŋ əsən đə kulak, məmkin bulqan bətə juldardan fajđalanьp, totoş kalxuzlaşьvđь buldьrmaьqa, his bulmaha ođaqqaraq huđьrqa mataşa. Ul yđe turanan—tura qortqosloq alьp barьv menən genə lə qalmaj, kalxuzqa ingən agintlarьnan da fajđalana, kalxuzdardь şular jardəmьnda estən jemererge mataşa (kalxuzdarđa uŋьştь jənbaşьnan bylev hьmaq).

,ələlərđe xəl itevđə ryldəren k tərergə, partejə kəmitattəre həm partejə jəcəjkələrenen prafsajuz ojoşmalarьn yđđare menən almaştьrьv vaqiqalarьm bətərergə Tsix jəcəjkələren vaqlavdь davam itergə, ulardь qaqidə rəveşendə bətə tsixtarđa ojoştororqa həm tybənge part gruppalar seltəren kiŋəjtergə, ulardь hər ber yđ başьna ajьrьm prajьz vudstьva berlegendə (agirigat, brigada, kamplikt) ojoştororqa həm şunьŋ menən tsix həm brigadalardь partejə tə'birenə blqьj kinerək bьqtьra barьrqa (məbələn, Liningratta hunqь jьl əsendə partkəlliktiftərđen hanь 985 tən 1.045 kə tiklem ytte, tsix jəcəjkələre 1.391 đən 1.917 gə tiklem arttь, şunьŋ ebtenə 371 zvina jəcəjkəhe həm 9.230 partruppa arttь). Partejə ojoşmalarь aldьna Yđək Kəmitəttең partejə jəcəjkələrenđə „iŋ hьqьlmalь həm xərəkət le siktьrđar sistimьn„ tьvđьrьv turahьndaqь 1930 jьl 16 nsь ejyn qararьn ytəv, tsix jəcəjkələrendə partejə eşenen ajьrьm tarmaqtarь (partejəqa bьqtьrьv. kammunistardьŋ səjəsi həm tixnika belemđare albvđarьna jetəkselek itev, agitatsejə həm massavaj eş, qatьn—qьđđar arahьnda eşlav, kammunistardьŋ satsejalizem jarьşьna həm udar sьlьqqa qatьşьvđarьn həm ryldəren tikşerev, partejə nagurzkalarьn iƀəpkə alьv həm bylep birev, partejə diriktiftəren ytəv həm ytəlevđəren tikşerev həm başqalar) bujьnsa 7—8 siktьr tədəv məzbyrəjəten qujьrqa 30 đan kəm kammuniste berləşteirgən tsixtarđa, zvina jəcəjkələrendə həm part gruppalarđa siktьrđar tədəməbkə, eşte bətə kammunistar arahьnda byleşergə. Bətə ere pridprejətejələrđə 15 tən đə kəm tygel kammunistarь bulqan part gruppalardan hajlanqan bojora menən zvina part jəcəjkələren tədergə. Jəcəjkə sikrttardarь siktьr jetəkselere həm gruppalaqь partejə ojoştorovsьlarьnьn, şulaj uq pralsajuz eşselərenең bik jьş aimaşьvđarьn bətərergə, ulardь akuf udarniktardan əđerləvgə həm sьjtat jaqьnan jaqşьlardь hajlap qujьvqa kyserək diqqat birergə.

Yđək Kəmitət ergəhendə zavьt, tsix həm brigada partejə aktiь əsən partejə eşe məs'ələlere bu jьnsa maxsus zurnal tьvđьrьrqa. Yđək Kəmitətieŋ ojoştorov —instruktьrđar bylegenə partejənьŋ fabrik-zavьt kəmitəte, tsix jəcəjkəhe, zvina jəcəjkəhe həm partgruppanьn eşe turahьnda palazinejə eşləp sьqarьrqa quşьrqa. Yđək Kəmitət bylektərenə bьl diriktiftеn tyəənge partejə ojoşmalarь tarafьnan ytələven tikşerergə həm 6 ajđan hun Yđək Kəmitəttең ojoştorov bojorahьna daklat birergə quşьrqa.

Bьna bьl kerəşte kyrep torqan janqьđaqta taqьla:

—Kem menən? kemđe jaqlarqa, kulaktьmь? kalxuzđьmь? tigən horav tьva. Sənki bьnda sьjnьf kerəşə, ə, sьjnьf kerəşendə bitaraf bulьp, sittən „kyđətevse" bulьp qьna qalьp bulmaj.

Bьndaj ber qьrqьv kerəş məlendə: min kalxuz jaqlь la, kulak jaqlь la tygel, tip əjtep bulmaj.

Ləkin, məs'ələnең bulaj qujьlьşьn qajhь berəvđər, bigerək tə tege „hulqa„ begevselər:

—Əhə, jađ kənə beđ „kem səvit jaqlь—şular kalxuzqa qul kytərələr!" tip qujqanqa beđđe xəkəm itkəjnelər, ə xəđer partejə yđe yk şulaj beđđensə quja" tirgə ađaplanьrđar.

Partejə julьnan tajpьlьvsьlar esən bьl xarakterьlь mitьđ.

Şunьŋ əsendə, məs'ələnең bьl rəveştə janьsa qujьlьşь partejənьŋ urьndardaqь ojoşmalarьnьŋ ajrьm iqtisardarьn talap itə. Məs'ələne janьlş anlap bьltьrqь „hul" beqeştərđe bьjьlda qabatlarqa urьn birelergə teješ tygel. Bьl məs,ələlə hər ber jəcəjkə yđ burьsьn anlarqa teješ. Sənki, Yđək Kəmitətten bьltьrqь diriktiftəre həm totqan julь dərəđ bulqan hьmaq, xəđerge dəverđə məs'ələnең bьl rəvieştə janьsa qujьlьşь la dərəđ həm asьq. Şul uq Səvittər sjьzьna qarata kalxuz xərəkəte turahьndaqь tizestə KALXUZQA INEVĐEN IREKLE EŞ BULЬVЬ HƏM bьl nigeđ məs'ələnən ber terle lə sigenev bulьqa məmkin tygellege turahьnđa qətqi tənbtь jahala. Bьnonotorqa jaramaj.

Məs'ələnen: „Kalxuz jaqlьnь kalxuzqa qarьşьmь?„ tip qujьlьşь „hul" həm unđar ujlaqanda tygel. Bьl satsejalizm tədələşqьđьv timp menən alqa barqat iŋ aldьnqь jarlь həm urta şəlelər kalxuzqa inev məs'ələlər qьrqa xəl itkən ber məlđə jaş şarttar asendə alqa barьqan bərav. Məs'ələne partejə jalnaztajpьlьvsьlar menən, partejə Yđək kəmitətenең qujьşta arahьnda kərək jəkmətke, kaz zaman həm şarttar jaqьnan bьhьn ifrat đur ajьrma bar. Bьnь anlarqa kərək.

Rajkum həm jəcəjkələr -ast jьjьlьştar jahap aktif krəbtejədər qatnaşьqьnda VI nsь sjьqararđarьn nьqlap ejrenең hər ber jetəksenең məs,ələdərəđ anlap, jalpьqa la dərəđ anlata alьvьn tə,min itergə jeştər.

Məs'ələ dərəđ anlanha tədərəđ anlatьiha hər ber eşşjarlь, urta xəlle krəbtejəndə

— EJJE, MIN KALXUZ QLЬ tip əjtəsəgendə həm xuzqa inep, kul ьkqa qarşь ymđe kəsəjtep, prallarajat ıətenə jardəmlaşasaqьnđa juq. Sənki, eşsəndər kypsel aldьna sьjnfi kerəş məs'asьq qujьlqan, IKELƏNERGƏ URЬN JUQ. Tik anlata, tədərə belergə, partejə giniral lь əjlənəhenə miljundardь lizavajt itə belergə genə kə

Oj. A

IKELƏNERGƏ URЬN JUQ.

Unapparlunistardьŋ şьnşьvđarьna, kuntьr rivalytsejənir trutskisьlardьn sitkə tajşanьp, bətə donja burzьvahь menən bergə həzyngə totonovđarьna qaramaktan beđ ilđe indystrjalaştərevđə bəjək jenevđargə elgəştek. Bьl jenevđər—bətə sьjnfi doşmandarqa, ulardьn partejə esendəge aginttarь bulqan minşeviklek terđərenə qarьşь rəxnnheđ kerəş alьp barьp, partejənьŋ giniral hьđьqьn qatь həm qьrqa rəveştə bojomqa aşьrьv hədəmtələre əlьttə.

NiP miđgelendə səvittər ile aldьna kilep bahqan „kem kemđe?" məs'ələhen sənəqəttə qatь kerəştər menən satsejalizm fajđahьna xəl ittek.

Bьna bьl jenev, „kem kemđe?" xəs'ələhen sənəqəttə satsejalizm fajđahьna xəl itev—avьl xuzalьqьnda satsejalieam nigeđendə qajtanan qorov əsən qьrqa boroloş jabarqa memkinlek birđe. Satsejalizem indysterəjəhe—narhə eslap sьqarьv qoraldarьn kyp kyləmdə jeteştərep, avьlda—saixuz həm kalxuxdar əsən tixnikə bazahь tьvđьrđь. Bьl hunqьlь ihə, avьldaqь janqьđaq xuzalьqtardь đəjəmləşev nigeđendə berləşterergə jul nstь. Kymək ere xuzalьq—tavar igen jeteşterevđə kulaktar kyđenə qarap torovdan qotoldordo həm totoş kalxuzlaşьv nigeđendə kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan bətərev məmkinlektərен tьvđьrđь.

Bьna oşo iqdisadi həm səjəsi şarttar esendə beđ xəđer, kem kemđe?„ məs'ələhen avьl xuzalьqьnda lə qьrqa xəl itaneđ. Sənki, beđ „xəđer satsejalizem đəverenə kystek„ (Stalin); beđ xəđer—satsejalizem fundaminta qorovđь tamamlav əsen kerəş alьp barabьđ.

Ere sənəqəttən yьeşe ere sənəqətkə tajanqan avьl xuzalьqь bəjək boroloştar— pralitarejattьn avьldaqь satsejal gruppalьrqa qarata janь mənəsənətaren bildələrgə jul astь. Şuqa kyrələ Lininizm ştanь bulqan partejənьŋ XVI nsь sjьzđь—Səvittər sajuzьnьn orloqsoloq rajunьndaqь avьldar begəndən başlap ike nigeđ eləşkə bylenələr: ber jaqta—səvit vlasьnьn nьqlь həm bşanьslь tajanьsь bulqan kalxuzdar, ikense jaqta alegə tiklem kalxuzdan sittə torqan həm kalxuzqa inergə teləməgən urta xəllelər həm jarlьlar 'orь, tine. Şul uq vaqьtta kymək xuzalьqtardьn uŋьştarь bьl janqьđaq jarlьnь həm urta xəllelərđe kalxuz julьna baťьvđьŋ kərəklegenə bşandьra həm bular bəqən janqьđaq bulhalar đa irtəgə kalxuzsьlar bulasaqtar, tigən bşanьstь beldergəjne.

Beđđen bьvattьn jьldarьn kendər. kendəren bəqətlər xəl itə. Partejənьŋ XVI nsь sjьzьnan birle tormoşonoođa đur boroloştar bulđь. Sjьzđan hun ytkən 9 AJ VAQЬT ESENDƏ ƏR JANЬNAN 3 MILJUN XUZALЬQ KALXUZQA INDELƏR. Totoş kalxuzlaşqan rajunđar hanь arttь. Ytkən keđ kalxuzdarđa igen uŋьşьŋ janqьđaqtar đaqьşqa qara ŋanda kyp artьqlьqь həm kalxuzdarđa uŋьş bylev həđəmtələre, igen əđerləvđə kalxuzsьlarđьn kulak həm janqьđaqtarqa qəraqanda saqьş—tьrmaьlьq elkən uŋьştarqa əlqəşevđəre... bular bətəhe lə janqьđaqtardьn kalxuzqa qaraştarьn yđgərtte, kalxuzlaşьv xərəkəten taqьla kəsəjtep, kulaktь sьjnьf bulьv jaqьnan bətərevđe tiklətte.

Avьldьn satsejal jəđe yđqərə, saixuz həm kalxuzdar avьldьn begəngəhen həm kilasagen xəl itevse rulen ujnajđar.Sənki bətə ere maşinalar şular qulьnda, eşlap sьqarьv kəstarenən đərəđ fajđalanьv eşe kalxuzdarđa dərəđ xəl itelgən.

Bьlar—kalxuzsьlarđьn bьnlapta pralitarejat həm səvit vlasьnьn bьln arqa tajanьsь bula alqanьn kyrhətə torqan fakьttar.

Bьlar—alegə tiklem kalxuzqa inməgən, ikelənep torovsь jarlь, urta xəlle jaqqьđaqtarđa:

—Kemgə ejərergə, kem menən bulьrqa? tiđerək kalxuzqa inep kymək kes menən eşkə totonorqamь? əllə ber ađ kətergəme? tiđerək inhəm lgut-

KADЬRĐAR MƏS'ƏLƏHE KƏN DƏŊ YĐƏK MƏS'ƏLƏHE

Partejənьŋ giniral hьđьqь esən qerəş nigeđendə aed, unь, balsevіktərsə xəl itergə teješeđl

Başqortostan partejə ojoşmahь, Yđək Kəmitəttең partejə kadьrđarь turahьndaqь qararьn jeted xərəkət menən tormoşqa aşьra başlanь.

Əlkə Kəmitət bojorahь həm Ələ qala aktifь qararđarь. Yđək Kəmitət qararьn alqьşlap qarşьlav menən genə qalmaj, kankrit saralardь bojomqa aşьrьv tigən hyđ.

Blagavlşşin, Ələ həm Stərle rajkumdarь praktik eşkə totonovđarьnan rapьr birđelər. Bьnan bətə rajundar yrnək alьqьđl Bəjək tədələş pragramdarьn yđ esenə alqan 31 nse jьl, bьl başlanqan ađьmđьn đur ber massavaj həm sistimalь eş tebenə kereven, kadьrđar əđerlav turahьnda tuqьravhьđ eşlavđe talap itə.

Partejənьŋ bьl kankrit saralarь tybəndəge jəcəjkə, partejə kəlliktiftərenə, rajkumdarqa đur javapkьlьq jəkmətə. ş Kamvuz, partşkulalar terle kurьstar osьlav menən hər ber rajundan, jəcəjkənən, partejə kəlliktifenən qaulijətle, sьjnli totanaqlь, satsejal sьqьşь tađa eşse, batrak kalxuzsьlardь uqьvsьlardь tuplađa đur eş horaj.

— „Beđđə uqьvqa jebərerdəj keşelər juq, lələn keşe eşkə kərək tegehe uqьmahala eşlərgə məmkin. Fələne jəşerək" tip rajundarqa birelgən urьndardь tultьrmaь əsən terle qarşьlьqtardь səbəp itev, Yđək Kəmitətten qararьn ytkərəvgə qarьşь xərəkət bulasaq.

Kadьrđar əđerlav turahьndaqь bьl bəjək saralar partejə ojoşmalarь aldьnda iŋ hьnalqan zavьt—fabriktarđa, safxuzdarđa həm kalxuzdarđa udar eş menən yđen tanьlqan udarsьlьlar ibəbenə partejənьŋ ybeşen tidlətevđe lə jəkmətə.

Partejənьŋ başqort həm tatar đar ibəbenə ybeş məs'ələhendə kamsamul aktifьnьŋ totqan urьnь his ştkheđ đur. Kamsamulda hьnalqan jəştərđe. dərəđ həm nьq jetəkselek menən partejəqa əđerlav, bьqasa teješle dərəzəgə qujьlьp jetkəne juq. Bьqa narəq qujьp bətərmьvđər bar, Partejə kadьrđarь turahьndaqь saralar kamsamulqa qarata partejə jetəkselegen kesajtev turahьnda la urьndarqa đur javapkьlьq jəkmətelə,

Bьqasa başqorttardan uqьvsьlar tuplav məs'ələhendə beđ, bətə məmkinlektərđe fajđalanqanьbьđ juq. Qajhь ber rajundar bьl məs'ələlə ojoşqan xərəkətte tormoşqa aşьrmajdar. Şunьŋ hədəmtəhendə avьldan yđe „virvavatsa" itep qalaqa kilep yđenең uqьrqa bulqan bьnlьşьn jerenə jetkerergə telavselər turanan tura məktəpkə ingeljđər. Bьndajdar arahьnda əlbəttə satsejal sьqьştarь menən sit ili minttarđa buiqьlaj.

Bьna bьl samatь k hədəmtəhendə tьvasaq kyreneştergə aldan sik qujьrqa, hər ber rajkum, jəcəjkə, kəlliktif bətə kəstə barlap, uqьrqa qəbilijetle sьqьşь həm eştəge sьjnfi tolanaqlьlьqь menən tanьlqandardь uqьtьp ədərlərgə; ular urьnьna janьnan janь akтif tьvđьrьrqa ulardь tərbejələrgə tejeştə Bulqan kəstərđe belep, jaqşь həm urьnlь fajđalanьv. ulardь dərəđ urьnlaştьrьv, partejənьŋ bьl diriktifьn ytəvđə urьndarqa đur jardəm itəsək.

Kurьstarqa, kamvuzqa, partşkulalarqa kyserək başqorttardь jəlep itev—niged məs'ələlər berehe. Bьnь kankrit rəvieştə tormoşqa aşьra başlav menən qaj berəvđərđen şьnşьvđarь ulasaqьnda xəterđən sьqarьrqa jaramaj.

Şunьŋ əsendə, oşo uq saralar, intirnatsejanal tərbejəne kəsəjtev, eşsəndərgə partejənьŋ milli səjəsəttəge giniral julьn təşenđerev, millətter arahьnda millətselek tojqolarьn yбterep eşkə tolqarlьq jahavsьlar menən rəximheđ kerəş kərək bulasaq. Bьl kerəş bəgengə kendə in qurqьnьs bulqan bəjək unьt şavinizmahьna, şulaj uq başqort tarqa nisbətən vilikadirzav tatarsьlьq məs'ələhenə jynəlgə həm başqort milli şavinizmahьnan qarьşь kerəşle lə esenə alqan bulьrqa teješ.

Partejənьŋ giniral julь əsen ike fruntqa qarьşь kerəş tirahenə meqdər həm miljundardь ojoştorov menən genə, beđ, Yđək Kəmitətten diriktifьn jeted ytəj alasaqьđ. Bьl sьjnli kerəş əlifbahь hər ber kammunistең xəterenən sьqmahьn.

Q·

XALQTЬŊ BAŞЬN BU-TAJ.

Nuriman rajunь jaqь sabajavьl səvite Mixajlьika avьlьnđ avьldьn jarlь, batrak aktifь jьjьlьşьp avьl xuzalьqь ərtli tədəjđər. Ber ađna uđqas raj un malsьlьq sajuzьnьn ojoştorov bylege mədire kilep bьl tilde tirata həm malsьlьq ərtlь ojoştora.

Avьl jarlьlarь bьl ərtildən-sq qalar həm yđđare taqь la avь xuzalьqь ərtile ojoştoralalar Bьna bьndaj xuzalьqtьn başь butavsьlarqa qarьşь nьqlь sar lar kyrelergə teleşle.

N. QƏLIMEF

UŊЬŞ BYLENMƏGƏN AŞLЬ HUQЬLMAQAN.

Dьvan məsetle rajunь „Partizan" kalxuxьnđa oşo kengə tlem aqzalar arahьnda uŋьş bylenməgən həm igendər huqьlь bəlmegən. 100,000 pat igen tə şьhь bar. Kajkalxuzsajuz bə kalxuzđьn eşen julqa halьrq teješ.

N. QƏLIMEF

TRANSPЬRTTAQЬ KAMMUNISTAR

BALŞEVIKLЬQ TIMPTARЬNDA YRNƏK BIREGEƉ.

NAVIGATSEJƏ JETTE, TRANSPЬRT ƏDER TYGEL.

TIMPTЬ KƏSƏJTERGƏ.

(ƏFƏ QALAHЬNЬN 2 NSE RAJKUM PLINUMЬ QARARЬNAN)

Ileƅeddə satsejalizem ikanumikaћьn nьqьtьv, timer julь, hьv julь transpьrttarьn kesəjtev, jək jərətev plandarьn totqarћƅd ƅojomqa atqarьv eştə renə bik nьq ƅəjləngən. Şunьn əsəndə Stalin iptaş yđenen dakiatьnda „TRANSPЬRT EŞENƏ BALŞEVIKTA?SA TOTONORQIA, UNЬ ALQA JEBƏRERGƏ KƏRƏK" tine.

„Parteja tarafьnan qujьlqan bьl burьstardь atqarьvda, Başqortostan hьv julьndaqь parteja, prafsajuz həm xuzalьq ojoşmalarь qaћv itelmaћlek hylpənlek kyrhətalər. Hьv julь asьlьvqa vaqьt bik aƉ qaldь. Birem dəvlət paraxudstьvahь oşo kəngə tiklem Aq Iđel tərəge esən; kypme jək jərətev, ћm paraxuttarđьn hьjьşlьqь ərahьnda kankrit handar bil gelənməqən. Pristindər arahьndaqь ƅəjləneş eştare julqa halьnmaqan. Pramlinplan təđelməgən. Eştap sьqarьv planь hər ner ajьrьm paraxuttarqa jetkerelməgən. „Vktəner rivəlytsejəhe" zatunьnda paraxuttarqa rimunt jahav təqət 73% qa atqarьlqan. Paraxuttarđь xuzalьq ћƅenə kyserevđə ner nəmələ eşlənməgən. Kiijuntura (jək jərətevse ojoşma) lar menən jək jərətev eşendə dugьvьrđar təđelməgən. HƁV JUЦЬ ASЬLЬVQJA TRANSPЬRTƏDER TYGEL.

Pristindərđə jək jərətev həm buşatьv "eştare jaцьnan qorol məqan. Mixaniklaştьrьv eştərejomoşaq uara. Bьl jeteşhed kyreneştər ƅetəhe lə jək jərətev plandarьn ytkan jьlqь kevek in kərəkle ner maminitta əđev qurqьnьsьn tьvđьra. Bьl məs'ələgə ƅegendən yk ƅetə jamaqalselek iqtiƅarь tuplanьrqa tejeş. Hьv transpьrtь partejə, prafsajuz, xuzalьq ojoşmalarь yđ eştaren his hunlatmaj, mərkəz Komitəte həm Savnarkumđьq mərəzəqəte nigeđendə qajtan.n qororqa tejeştər. Paraxuttarqa rimunt eşen han həm sьjfat jaqьnan kytərevđə, paraxuttarđь tulьћьnsa eşkə jegevđə şunьq menən ƅergə hьv julь asьlьvqa ƅetə transpьrt eşen əđerlekkə killerevđə udar timp alьnьrqa tejeşle. Bigerəktə janьnan ojoşloroiqan kamandalaqь eşselər arahьnda məркəz Komitat həm Savnarkum mərəzəqəten ejrənev, rimunt eştərendə satsejalizem jarьşь, udarsьlьq mitьdtarьn qullanьv kiц məqənəhe menən jəjelergə tejeş.

Oşo kəngə tiklem Aq Iđel jьlqalь əsən paraxuttar həm ulardьn hьjьşlьqьn, tartьv kestərenең hanьn ƅildələmajensə tejav—ƅuşatьv eştaren planqa halьv eşenə totqarlьq jahavsь Kama dəvlət paraxutstьvahьnan ƅeđ ПƁƏP talap itəƅeđ.

Aq Iđel "jьlqalьnьn juqarь tənəktərendə (Starle, Tabinskej) paraxuttar jərəşə təqət 20—30 kəndərgə genə huđьlьvь, undaqь igen həm ƅasqasa jək odaktьvsь ojoşmalardan jək təjavgə ƅegendən yk əđerlek eştaren kesəjtevđəren talap itə. Şul səƅəple hьv transpьrt idarahь jək ƅirevse ojoşmalar menən dugьvьr təđev eşen lu qьƅqa ner vaqьt esendə ƅujomqa atqarьrqa tejeşle. Şunьn menən ƅergə ale ƅulha pristindər arahьnda qurqьnьsьn tьvđьra. Bьl məs'ələgə ƅegendən yk ƅetə jamaqalselek iqtiƅarь tuplanьrqa tejeş. Hьv transpьrtь partejə, prafsajuz, xuzalьq ojoşmalarь yđ eştaren his hunlatmaj, mərkəz Komitəte həm Savnarkumđьq mərəzəqətе nigeđendə qajtanen qororqa tejeştər. Paraxuttarqa rimunt eşen han həm sьjfat jaqьnan kytərevđə, paraxuttarđь tulьћьnsa eşkə jegevđə şunьq menən ƅergə hьv julь asьlьvqa ƅetə transpьrt eşen əđerlekkə killerevđə udar timp alьnьrqa tejeşle. Bigerəktə janьnan ojoşloroiqan kamandalaqь eşselər arahьnda mərkəz Komitat həm Savnarkum mərəzəqəten ejrənev, rimunt eştərendə satsejalizem jarьşь, udarsьlьq mitьdtarьn qullanьv kiц məqənəhe menən jəjelergə tejeş.

Oşo kəngə tiklem Aq Iđel jьlqalь əsən paraxuttar həm ulardьn hьjьşlьqьn, tartьv kestərenең hanьn ƅildələmajensə tejav—ƅuşatьv eştaren planqa halьv eşenə totqarlьq jahavsь Kama dəvlət paraxutstьvahьnan ƅeđ ПƁƏP talap itəƅeđ.

Aq Iđel "jьlqalьnьn juqarь tənəktərendə (Starle, Tabinskej) paraxuttar jərəşə təqət 20—30 kəndərgə genə huđьlьvь, undaqь igen həm ƅasqasa ujƅndar ytkərələr. Ajqa ner tapqьr paxut, trivugalar ƅulьp tora.

Jəcəjkə yđenə 15 humlьq zajьm alьp, ƅetə aqzalarь zajьmqa jađьldьlər. Dəjəm alqanda ƅьl jəcəjkə partejənьq diriktiftarьn tormoşqa ytkərevđə hər jaqtan udarsьlьq menən eşləj.

ISXAQ BAJBULATЬF.

Kamsamuldar dəjəm uqьtьv eşendə đur ƅoroloş jahap, dəjəm ƅaşlanqьs uqьv ƅerense s'jьzьn qarşьlap, ƅaşqa rajundar menən satsejalizem jarьşьna sьqtьlar. Tik jeteşhedlek oşonda, ƅalalarđь kejem menən tə'min itev məs'ələhena Başsajuz ƅojorakrattarsa qaraj. 3 jəşlek ƅalalarqa đur ƅalalar kejemen jeƅərə. Şunlьqtan 103 ƅala uqьvqa jerəj almajđar. Məktəptərgə kərəsin ƅirev eştare lə ƅik nasar tora. Bьl turala Başsajuz totqarlьq jahamahьn ine.

Oj. SƏRVƏREF.

Bətə eştə lə udar timp

Maqar təƅəge urman ƅiş qađaq ŞKM kamsamul jəcəjkəhe ƅətə kampənjalarđa udarsьlьq menən eş itə. Jadqь səsevgə əđerlek, səsev orloqtarь tađərtьv, avьl xuzalьqь qoraldarьn xisapqa alьv həm ularqa rimunt jahavđa ƅik kyp nəmələr eşlənə. Fəqət kamsamul kesə menən genə 3 kalxuz ojoştoroldo, avьldarqa sьqьp taqь lə ner nisə kalxuz ojoştorop, iƅke kalxuzđarqa janь aqzalar qaƅul itep qajttьlar.

Nađanlьq ƅeterev tynərəktərendə kamsamuldar jetəkselek itələr. Urman ƅişqađaq avьlьna lə „hər ner jortqa ner gəzit" luzunqьlь tormoşqa atqarьldь. Ađnaqa ner tapqьr xərəi zənətejə ytkərep, mьltьqtan atьv həm ƅaşqasa ujƅndar ytkərələr. Ajqa ner tapqьr paxut, trivugalar ƅulьp tora.

Jəcəjkə yđenə 15 humlьq zajьm alьp, ƅetə aqzalarь zajьmqa jađьldьlər. Dəjəm alqanda ƅьl jəcəjkə partejənьq diriktiftarьn tormoşqa ytkərevđə hər jaqtan udarsьlьq menən eşləj.

ISXAQ BAJBULATЬF.

Səsev fruntьnan

M T S ƏSƏn

KADЬRƉAR JETEŞƏ

Usalь rajunь maşina—traktьr stansahь ojoştorov məs'ələhe xəl itelde. Xəkymət qararь nujьnsa ьnda xəđerge kendə qulda ƅulqandarьnan ƅaşqa janьnan 100 traktьr kiliterelergə tejes.

Bьlardan ƅaşqa ytkən xuzalьq kampanejalarьn unьşlь ytkərgən əsən yđaktən RAJUNQA BYLƏK ÜRNЬNA 7 TRAKTЬR BIRELƏSƏK. Şunьn menən M T S ia ƅetəhe 115 traktьr ƅulasaq

Maşina—traktьr stantahьna traktьrđar həm uqa taqьla torqan qoraidar Usalьqa-qarap ođa təldь tigən afitsejal xənərđər ƅulhala, ƅular əle ƅulha Usalьqa kilep jetkəndəre juq. Qəsən kilep tejeve tarahьnda ƅerevđə ƅelmaj.

Xəđerge kendə Usalь rajun ƅaşqarmahь M T S qa kadьrđar ƅuldьrьvqa rejiti eş saralairь ky rə.23 nse martta Usahьnьq yđnda 120 keşelek traktьr eşselə re kurьsu astь. Kurьsqa tik kal xuzsь—jarlь natraktar alьnьp uqьtьv—ejratev eştare 2 aj davam itasək.

Kalxuzsьlar—avьl xalqьnьn rajunda M T S asьlьvьna qaraş tarь kətkndən artьq jaqşь 120 keşe saqьrьlhala şul kurьsqa uqьr əsən 150 nan artьq kalxuzsьlar kilgən. Urьn aulmav sanaple ƅaş qalarь kin qajtarьldьlar. M T S qa traktьrsьlar ƅula.

Traktьrđar kilgənen kətəneđ.

FƏJZULLIN.

USALЬ –(TILIG. AŞA)

Kalxuzđarđь tađa orloqtar menən tə'min itev ifrat nasar ner xəldə tora.

Qьrsьlьq sajuzьnan 20 vagun tađa surtlь orloq alьnđь. Şunьn esenən 13 vagunь səsevgə jara maћьq ƅulьp tanьldь.

„1 nse maj" „Qьđьl-partizan" həm „Usalь" kalxuzđarь ƅьl jaraqhƅd orloqtarqa yđ orloqtarьn alьştьrьvđan uaş tartalar.

Qьrsьlьq sajuzь hom orloqsoloq sajuzь ƅьl turala his ner tərtərle sara kyrmajđar.

Rajan partejə ojoşmahь ƅьl turala his ner rejalni tə'bir jahaj almaqan.

Kalxuzđar alegəsə eş plandarьn təđevgə ƅaşlamaqandar.

25 nse ilyralqa, kalxuzđarđь tađartьv matirejaldarь həm plan ytkərev ƅetergə tejeş ƅulhala, ələgə tiklem ƅaşlanmaqan.

Kalxuzđardan, individevəl halьm həm ikmək əđerlevđə qatь zađanejə alqan 250 keşe sьqatьlqan. Ƅulardьq esendə jarlь—urta xəlle səvil xedmətkarđəre həm avьl uqьtьvsьlarьla juq tyjel. Rajunda kalxuzlaşьv planь təđelməgən, rajzola səsev majdandarьn orloqtar menən tə'min itev esen dərəƅ məqlymət juq, şunьn esən səsev majdandarь orloqtar mənən tə'min itev silgelıeđ. Qajlь ner kalxuzdarđa inev nəđelen tylətev dərəƅ qujьlmaqan. Bьndajdar 81 kalxuzđarđa artalar. Avьl xuzalьqь maşinalarь men.. t.'min itev 46 pratsintqaqьna ytəlgən.

BAJTYLLIN.

Kulak aginttarь, stinə gəziten urlanь.

Qarmьƅqalь rajunь, Kyldər səvitrəise ƅulьp torovьnantajdalanьp tuғanan,tura kulaktar aginte xeđməten ytəj.

Ul ner tьvqan aqahь mulla Janьƅajьfqa xoquq alьp ƅir eşə kulaktarđь raskulac ivajt itev ƅaşlanqas Məkəj avьlьndaqь ƅanalь Xəmzin Təxfətyllinđen ƅerđən—ner uiьn ƅaşqa sьqarьp malьn ad kyrhəteşevđə jardamlaşa.

Bьl turala stinə gəzitenə jađьlha la- avьl səvite ƅaƅьp qaldьra. Jetmahə stinə gəzitahe ƅaşlьƅa juqala.

Xəmzin tigən keşe ejenə kalxuzsьlarđь jьjьp, kalxuzdan sьqarqa qotqo tarata. 24 keşegə kalxuzđan sьqarqa qarizə jađьp ƅirə.

Rəis Janьƅajьf ƅьl eştər turahьnda ƅelə toropla endəşməj. Birelgən matirjaldarđa qaralmaj qala.

Mulla tьvqanьn kalxuzqa alьp ajьrьm halьndan qotoldora.

Səvit apparatьnda kulak zadanejahьn ytəp ultьrьvsь rəlstеn eşen tid arala tikşerep, sara kyrergə. QATAJ.

PLINUM KISEKTERELDE.

Başqortostan VKP(ƅ) Əlkə K. K-henең 31 nse martьn irtən səgət 10-qa saqьrьlqan plinumь 5-nse aprilđeң irtən səgət 10 qa kisekterelđe.

Əaş Ə. K. K. henең urьnƅaƅarь: Turlo.
Ojoştorov sikritьrь medire esen Bakajef.

TƏP MILLƏTTƏRDƏN INDYSTREJƏLNƏJ

KADЬRƉAR ƏƉERLƏV EŞENDƏ ƅULQAN VILIKARUS

MILLI ŞAVINISLЬQ TAJPЬLЬŞTARЬN TƏƅƏ—TAMЬRЬNAN ƅƏTƏRƏRGƏ.

MILLI TAJPЬLЬŞTЬN QURQЬNЬSLЬ JAQЬ ŞUNDA, UL BURZЬVA MILLƏTSELEQEN YЬTERƏ, SSSR ĐAQЬ XEĐMƏT EJƏHE XALQTARЬNЬN BERƏƏMLEQEN ZƏQIFLƏTƏ HƏM INTIRVINSEJƏLƏRGƏ JUL ASA PARTEJƏNЬN BURЬSЬ: ƅЬL TAJPЬLЬŞ MENƏN QЬRQЬV KƏRƏŞ ALЬP BARЬVĐAN HƏM SSSR ĐAQЬ XALQTARĐЬN XEĐMƏT EJƏLƏRE JALPЬHЬNA INTIRNATSEJANAL TƏRBEJƏ BIREV ƏSƏNKƏRƏK BULQAN ŞART TARĐЬ TƏ'MIN ITEVĐƏN TORA.

(VKP(ƅ) nьq XVI-s'jьzь qararьnan).

MILLƏT JƏŞTƏRENƏN KADЬRƉAR ƏƉERLƏVGƏ NARЬQ BIRMƏVDƏR ƅƏTƏROLHƏN

Parteja həm xəkymət tarafьnan ƅildələngən ьş jьlьq plan najьnsa ileƅeddə jaqьn arala sat sejalizem xuzalьqьn teđev əsən kyp kenə giganttar halьv narьstarь alqa qujьlqəjnь.

Bьl ƅeşək narьstarđь ƅojomqa atqarьv julьnda ƅetə eşsəndərđeq berđəm kəs menən eş alьp ƅarьvđarь eştə dur intyziazislьq kyrhətevdəre arqahьnda ued ьş jьlьqtьq 2—jьlьqь adaqьnda tarixi əlgəşevđərgə ireştek.

Kərək sənəqətlə, kərək avьl xuzalьqьnda ƅulhьn eşselər sьjnь parteja həm xəkymət tarafьnan alqa qujьlqan burьstardь ƅojomqa aşьrьvđa əlgəşevđər xatued kyp.

Xəđer ьş jьlьqtь xəl itkes 3— jьlьqqa ajaq naћьvьnьd ajqanlь ƅeddeq alqa taqьla kypkenə giganttar halьv jəkmələ.

Bьna ьsl giganttarđь halьv əsən kypkenə eşse qaldar talap itelə. Sənki eşse qaldar jeterlek tiklem əđerlənməj torop alqa qujьlqan najavaj narьstarđь ytəv đə ketkən nəizagə ireşev ьik qьjьn ner eş.

31 jьl ƅeđđeq Başqortostan sənəqəte əsən 40 menđən artьqraq kvalifikatsejalь eşse kadьrđar kərək.

Lakin ьsl sənəqətened əsən indysterejəlnəj kadьrđar əđerləv məsələhe ƅeđđə ьik nasar xəldə tora əle.

Kyp kenə ojoşmalar ьsl məhim eşkə ƅaqa narьq ƅirep ƅetərgəndərе juq.

VKP (ƅ) nьq XIV—Başqortostan Əlkə kənfirinsejəhe yđenen qararьnda avьldarda ƅulqan təp millət jəştərenan menə kamsamuldь prajьzvudstьvaqa maƅilizavajt itep ulardan kvalifikatsejalь kadьrđar əđerlərgə tip kitkəjne.

Lakin ƅaja əjtkənsə partejə, kamsamul həm prafsajuz ojoşmalarьnьq ьƅqa iqtiƅar itməvđare arqahьnda ьsl təp millət jəştərenan indysterejəlnəj kadьrđer əđerlevđə đur əşəkelektər ear. Indysterejə kurьsəna alьnqan menşelərgə itke natşa qaldьqь ƅulqan milli şavinsьlьq menən qarav, təp millət jəştərenən kadьrđar əđerlenep sьqьvqa ьşanmaj qaravulardьn jəşavđarenə jaqşь uslavejalar tьvđьr məv menşelərđe qara eşkə quşьv (alagavişin zavьtь) həm naş qa oşondaj jomhed kymeştər ьar.

Menşelərgə ƅulqan ьƅndaj nasar qaraştar Əie, həm yđək ilik urek stansahьndı la juq tygel.

Əlьitle ƅegenqə ken sənəqətened əsen kadьrđar jeteşmə gən ner məldə (ƅigerəktə Başqort. tatar eşselər:) təp millət jəştərenan kadьrđar əđerlevqa ьsl rəveşle halqan qaravđar his qəfev itelerlek eş tygel.

Bьl məhim eşkə milli şavinisьlьq, appartunisьlьq menən qarav sь ojoşmaћam ajьrьm xedmət kərđərgə ƅerđəm kes menən nьqlь atpur ƅirergə kərək.

Ɓegendən ƅaşlap ƅeđđeq ƅətə kes—ƅetə intrgejə indystriəlnəj kapьrđar əđerlevgə taƅa jynəlergə tejeş.

BIKMIT.

BLAGAVIŞŞIN ZAVЬTЬNDAQЬ MILLI ŞAVINISLЬQQA QAHЬŞЬ

RƏXIMIED KƏRƏŞ ASЬRQA.

Blagavişşin zavьtь təp millət jəştərenən menş kamsamuldь prajьzvudstьvaqa maƅilizavajt itev məlendə 100 kamsamul (təp millət jəştərenən) əđerlev anizatelstьvahьn yđ estenə alqan ine.

Bьl unaj menən Blagavişşin đa kurьs asьlьp uqьvsьlar kam plktavajt itelə.

Bьl eş ƅaşlanьvqa 6 ajlap va qьt uđьp klite inde. Hədəmtə ƅəlaj tora: Təp millət jəştərenən 100 keşe urьnьna ƅarь 85 keşe genə kamplktavajt itelgən. Uqьvsьlar alqanda milli jəhətkə iqtiƅar itelmav arqahьnda ƅaşqortar iƅəbenə tələrđar alьnqandar.

Bьl milli prinsiple nodov eşendə Blagavişşin zavьtь administratsejəhь tik yđe genə qojeple ƅulmajьnsa ьnda tajaq tьq đurьraq eləşe Aƅkum kamsamuldьq təp millət jəştərenən „1000" kamsamuldь prajьzvudstьvaqa maƅilizavajt itev turahьn da ƅulqan diriktivahьn ytəməvse rajun kamsamul kamitatena təşergə tejeş.

Unan xəđerge kendə ьƅnda kypine millət kadьrđarь ƅulqan lьqь turahьnda đerəƅ iƅəp juq. Rajkum kamsamuldьq birgən məqlyməte ƅujьnsa 72 keşe samaћ kyrenhə zavьt idarahь məqlyməte ƅujьnsa 57 keşe narlьqь ƅelenə. Oşo 72 millət jəştarenən 33 pr. tь qatьn—qəđar hanalьvь alьitta đur elgəşev đərđən hanarqa kərək.

Menşelərđeq prajьzvudstьva la ƅulqan eşməkərlektəren ular prajьzvudstьvaqa nisek qarajđar nisəhe udarniktar safьnan lьgən ьƅna ьƅnь iƅəpkə alьv eşe naşqarьlmaj. Bьl eş menən kərək zavьt idarahь kərək fanzafkum həm partejə kolliktife qđđqhьnmaqan.

1000 selərđən Şəripьva prajьzvudstьva la jaqşь eşləp ƅarqanь əsən 8 nse mart kənnə ьyləklənə. Ular arahьnda ьƅndaj udarniktar kyp kenə.

Blagavişşin đə təp millət jəştərenən kadьrđar əđerlevđə ƅulqan hədəmtələr yrđə əjtelgəndərđən tora' Bьnda şunь əjtep kitergə kərək bьl təp millət jəştərenən kadьrđar əđerlev eşendə ƅulqan hədəmtələr kin parteja, kamsamul həm prafsajuz jəməqətselegen qatnaşlьqь arqa hьnda ƅulmajьnsa bьl kyrelgən hədəmtə ƅerense nəvəttə rajkum kamsamuldьq insejativahь həm rajkum partejanьn jardamь arqahьnda qьna ƅulьp ьƅnda zavьt idarahьnьnđa ner ađ qatnaşlьqь ƅuldь.

Təp millət jəştərenən menş kamsamuldь prajьzvudstьvaqa maƅilizavajt itev nurьsь torqanьn ьƅqa sa ktq partejə kamsamul eşse həm prafsajuz jəməqətselege nьq iqtiƅarqa almanьlar.

Bьnь đərəƅlav əsən kyp kenə fakьttar kilterep ƅula. Məsələn, hədđa menşelər hanьnan kilevselərđən nisə keşe uqьnь, şularđьn nisəhe zavьtta, ular nisek eşlajđar həm nisek jəşajđar, tiqən horavqa partkatliktif (Blagavişşin) jadьvsьhь; „ƅelmajem" tej. „Hun ьsl 1000 selər turahьnda partkatliktif ƅojorahьnda həm jьjьlьştarđa nisə tapqьr məs'ələ tikşerelde" tigəs ul: „Bьl turala ner tapqьr đa məs'ələ qujьlmanь həm tikşerelmane" tigən javaptь ƅirə. Bьnda ьsl menşelər turahьnda maxsus ner genə məs'ələ lə zavьtta ƅulqan partejəstər aldьna qnjьp tikşerməgən kevek eşselər jьjьlьştarьnda lə ьsl məs'ələ qujьlmaj.

Şulaj uq fanzafkumda 1000 selər menən eş alьp ƅarmaj. Ulardaq nej xəldə jəşəgənen ƅelməj. Yrđə əjtelgən ьsl eşkə kin jəməqətselek fikere tuplanmav, jardam ƅulmav arqahьnda, ьsl məhim eşkə narьq ƅirməv, unьq səjəsi əhəmejətkə eje ƅulьvьn aqlamavđar kyp. Zavьtta eşlə gən ajьrьm xedmətkərđər həm administratsejə, fanzafkum həm masьrđar tarafьnan ƅojorakrat, cinəvniktarsə məqəmələ itevđər ьar.

Menşelərgə səjəsi tərəjə eşe nең kərək tiklem ƅirelməve, qьƅqa qьna əjtkəndə, praktika la appartunizem, vilika dirzavejə şavinizmahьnьn kyreneve həm unьq menən jomoşaq kerəş alьp ƅarьlьvь arqahьnda 1000 selərgə qarata tərlə əşəkelek, narmal aulmaqan qaraştar kilep tьva.

1000 selər hanьnan kilevselər tav məldə jataqhƅd inteklerələr, hunqь kəndərđə jataqtarь jaqlь mav hьvьq ьylmə lə tororqa məzbyr ƅulhalar, iq hunqь arala ulhƅd (kərəsinhed) integ.lər. 1000 selər menən ьƅndaqь ajьrьm xedmətkər, eşselərđen ipteşlek menəsəəttare nasar ƅulьp kilgən həm xəđerđə ьar.

Kyp kenə 1000 selər qara eş eşlap kilgəndər. (taqta taşьqandar) həm qajhь ƅerđere xəđerge kendə lə qara eş eşlajđər. Bьnđa təp nəmə ƅulьp arita qalqan ajьrьm eşselər həm mastьrđarđьq asьq həni iəşeren rəveştə vilikadirzavejə şavinizmahь menən eş kyrevđere tora.

Ular: „hedđen kevek tynətajtelərgə jarar, jaraqhƅd stanukta eşlaged, heddeq 1000 selər tujđьrđь inde, ular urьn telen ƅelməjđər, tynətajtelərđən ner nəmə lə sьqmaћ" h. ƅ.

Yrđə kyrhətelgən ajьrьm şartlar vilikadirzavejə şavinizmahьnьq nьq gəvđələngənen həm ьƅnьn menən kerəş eşe jomoşaq qajьlqanьn asьq kyrhəttе. Dərəƅ ьsl turala qaj ner saralar kyrelgən. Lakin ul saralar səjəsi xaraktirlь ƅulmajđar.

1000 selərgə kərək tiklem səjəsi—massavaj tərəjə ƅirev eşe juq. Xəđerge kendə 1000 selər jataq menən tə'min itelgən. Lakin 1000 selərgə jal itev, gəzit—zurnal uqьv, qəmymən mədəni eştər alьp ƅarьv əsən şart tьvđьrьlmaqan. 1000 selər 15 ər kən nujь uthƅd ultьralar.

„Karəsin juq" tejergə ner kem ьşanmaƅ, ьsl xəl ük menşelərđeq horavьna iqtiƅar itməvƅojorakrattarsa eş kyrevđən kilep sьqqan ner kyrneş. Bьna ьsl ƅarьnь la 1000 selərđeq xalen nasarlandьrьvqa, ularđь əđerlevgə đur zьjan kiltərə.

Kiləsəktə 1000 selərgə ьsl rəveşle qarav his ner qəfev itelek xəl tygel. Bьnđa ƅulqan vilikadirzavejə şavinizmahь jaqьn arala qьrqa ƅeterelergə tejeş.

A. XADISЬF.

MENŞELƏR TORMOŞONA HALQЬN QARAVSЬLAR JAVAPQA TARTЬLHЬN

Menşe kamsamuldarđь terlə kejem menən tə,min itevđe naş aukum partejə iq əlkən məs,ələ itep qujha la yđđərenең arahьn da eşləvse mədir Bujnьl həm unьq urьnƅaƅarь Məvlytef kilgən kejemđərđən fajdalanđьrmaj ьuşqa jatqьralar. Məsələn: qьş kəndərendə uqьvsьlar ayrek horap ьarhalarđa Məvlytef birmaj jeƅərə. Ə, oşo kəndə 200 ayrek fajdalanьmaj ərəm jata.

1000 selərđen kyƅehe ajaq kejeme ƅulmaqanlьqtan eşkə ƅara aimajđar. Bigerəktə hunqь ьlьsraqta ajaq kejeme horap kilevselər kyp. Ə, mədir Məvlytef (Bujnьl kyptən yk jal itergə kitkən) qulьnđa 17 ƅaulьka 7 par sabata ƅulьvqa qaramaƅtan eşkə ƅara aimaqan uqьvsьlarqa birmaj sklatta haqlaj. Əgər horahan „ul sturьzdar əsən" tej. Sturьzdarda ala aimaj integep jorəjđər.

Bьl qьna la tygel 1000 selər qьş ьujьnsa qər aşap jьlь hьv, xatta hьvđanda fajdalanalmanьlar. Məvlytefkə, jьlь hьv kərək tihən, „min yđ qəmərəmđə hьvьq hьv esep yьtem, ƅerđə heđđan kəm tygelmen, mənə vrac halqьn hьvđьn zararь juq tine" tej. Başqalardь yđe mənən saqьşьtьp eşkə qul heltəp qaraj.

Bьl əşəkelektərgə qatь sara kyreihen, aukamul həm RKI ьƅqa kyđ haihьn ine.

M.

Nej əsən kilgən?

Tujmazь rajunь, Yrge Şajet səvite Narьş avьlьnьn „Qajьnlь kyl" kalxuzьnьq eşen nьqlap ojoştorov əsən, şul uq avьldan rajbaşqarmaqa eşkə yrtelgən Şəmiyuna Lotfulla rik tarəlьdan ner nisə kənga kalxuzqa qajtarьla.

Lakin eş kirehensə sьqa. Ul kalxuzđь nьqlap ojoştorov urьnna, kalxuzqa qarьşь qotqo tarata. Avьldь 4 kən torqandan hun ner genə nəmə lə eşlənməj, rikkə qajtьp kitə. ƅeđ Səriuilingə ner genə horav qujaƅđ?.

Unь rik nej əsən kalxuzqa jeƅərgən ine. Bьl sabatəqa rik tə tejeşle sara kyreihen.

USMANЬVA.

đar) həm qajhь ƅerđere xəđerge kendə lə qara eş eşlajđər. Bьnđa təp nəmə ƅulьp arita qalqan ajьrьm eşselər həm mastьrđarđьq asьq həni iəşeren rəveştə vilikadirzavejə şavinizmahь menən eş kyrevđən kilep sьqqan ner kyrneş. Bьna ьsl ƅarьnь la 1000 selərđen xalen nasarlandьrьvqa, ularđь əđerlevgə đur zьjan kiltərə.

Kiləsəktə 1000 selərgə ьsl rəveşle qarav his ner qəfev itelek xəl tygel. Bьnđa ƅulqan vilikadirzavejə şavinizmahь jaqьn arala qьrqa ƅeterelergə tejeş.

A. XADISЬF.

EŞ YĐ AQЉMЬ MENƏN BARA

Partejənьq Başqortostan Əlkə Komitəte Yđək Başqarma Kəmttət qararđarь ƅujьnsa Usalь rajunьnda ƅujьl totoş kəllik tiflaşev ytkərelergə tejeş.

Jađqь səsevđə: kəlliktifləşev ƅigerəktə rajunđьn totoş kəlliktifl xuzalьqtarqa kyseve ьik məhim iq đur ьurьstarđьq ƅerehe. Lakin ьsl yđək məs'ələgə rajunđьn ьik kyp avьl səvittərendə ađ iqtiƅar ƅirelə.

Bьna heđgə Qađaqqul, Amangildi həm Bajramqul avьl səvittərе. Bьlarđa jađqь səsevgə əđerlek—kəlliktifləşev eştərе ьiktən tьş aqьrьn timp menən ƅara, Bьndə kalxuzđarđa prajьzvudstьva plandarь teđelgən ƅulhala, ƅular tik qoro sьjfarđarđan qьna qiƅarat. Plandarđьn ƅerehendə lə kiləsək pirispiktiflarь kankrit rəveştə kyrhətelməgən. Avьl səvittərenең eş plandarь ƅulmaqan kevek kəlliktifləşev həm kapiratifləşev plandarь la juq.

Mirsal esen Qađaqqul avьl səviten alhaq ta kartinanьq ninđəj rəveştə ƅulьvьn tulьћь men nən gəvđələner.

Bьnđa—səjəsi həm xuzalьq məs'ələləren əəlşəviktərsə xəl itevgə aldann əđerlektər kytelməj.

Kərək səvitten yđendə həm kərək kalxuzđa ƅulhьn jađqь səsev kəlliktifləşevgə qarata kankrit eş plandarь juq. Xuzalьqtarđьn derəƅ handarь alьnьp ƅelməgən ələ.

— „Eştə plan ƅulmaqas nisek eşlajhegeđ" tigən horavqa qarьşь ular:

—„Xəđerge kəlliktifləşev eştə ren nisek plan ujьnsa alьp ƅarahьn unь. Ul ƅegen ƅьlaj, irtagə ƅetənləj kiehensə, planlь eşte ytəve avьr" tip jeƅərələr.

Eşkə plan karəkməj tip qarav xuzalьqtь planhƅd alьp ƅarьvqa mataşьv ьsьn pralitarejat səvit eşsəndərenең qaraşь tygel Eşte yđ aqьmьna quja ƅirevlər gə qatь atpur ƅirergə tejeştər.

SƏJƏSI UQЬVDARQA JARЬŞQA SЬQABЬD.

(TILIFUN ARQЬRЬ)

Əfe qalahь, „ Karl—Marks„ isemendəge praftixnika məktəbendə 4 səjəsi ƅelem tynərəgə ƅulьp, tynərəktərgə kamsamuldar 100 pr. menən ьlьqtьrьlqandər. 1 nse hanlь tynərək eşte udarsьlьq menən alьp ƅarьv həm eştə ƅulqən eđektərđe ƅeterev əsen qalqan səjəsi ƅelem tynərəgen yđe menən jarьşьrqa saqьrьp tynəndəge praktik punkьttarđь qaƅul itte. Tynərəkkə aqzalar 100 pr. menən jerəp, aktif qatnaşьrqa səjəsi huqьştar (paltiƅuj) ojoştoroqə, hər ner tynərək aqzahь əđ tiqəndə ƅerər đana vaqьtlь matƅuqat aldьrьrqa, aqzalar 100 pr. menən haqlьq kassahьna aqza ƅulьp tororqa həm başqalar.

Arьslanьf.

Nađanlьqtь ƅeterevđə Saqma qoş kamsamuldarь alda ba ralar.

Saqmaqoş rajunьnda kamsamuldar đəjəm məzbyri uqьv eşendə udar kəs menən eşləjđər. 37 kamsamul uqьtьvsьlarь tarafьnan 193 urьnda nađanlьqtь ƅeterev məktəƅe ojoştorolop unda 3 meq 608 keşe uqьj. 52 urьndaqь ađ uqьj—jađa ƅelevselər məktəƅendə 1881 keşe uqьj. 95 urьnda ojoştoroldan tynərəktərđa 737 keşe uqьj. Dəjəm alqanda tynərək həm məktəptərgə qatьn—qəđđar 76,5, Irđər 93,3 pratsint ьlьqtьrьlqandar.

Aqjas əđerlev eşena

3 Kylt ərigada teđenək.

Partejənьq Nurimən rajun kultpruƅ uqьtьvsь uqьvsь kamsamuldardan 10 ar keşelek ƅətəhe 3 kylt ərigada teđenə.

Bьl ərigadalar 20 nse marttan 5 nse aprilqa tiklem aqas qьrqьvsьlar arahьnda aq--ƅelem həm prapaganda alьp ƅarasaqtar. Şunьn menən ƅergə ьnda qalqandarьla yđđəren udarniktar itep uqьv uqьtьv eşenə eđəklək, kiltermajəsəktər. Brigadalar urьndarqa sьqmaƅtan elek, kankrit nəmələr eşlərgə ikənlege turahьnda nьq tanьşьp kərəkle litiratura, gizit—zurnaldar menən tə'min itelđelər. Brigadalar esendə qatьn—qьđđar đa, ular menən ƅergə zin siktьr vəkilahe lə kitte. ABDULLINƏ.

Səsevgə əđerlek eşendə ak tif qatьşacьđ.

Şьqaj (Bliarət rajunь) avьlьndaqь kamsamuldar jəjəm uqьtьv eşendə đur ƅoroloş jahap, dəjəm ƅaşlanqьs uqьv ƅerense s'jьzьn qarşьlap, ƅaşqa rajundar menən satsejalizem jarьşьna sьqtьlar. Tik jeteşhedlek oşonda, ƅalalarđь kejem menən tə'min itev məs'ələhena Başsajuz ƅojorakrattarsa qaraj. 3 jəşlek ƅalalarqa đur ƅalalar kejemen jeƅərə. Şunlьqtan 103 ƅala uqьvqa jerəj almajđar. Məktəptərgə kərəsin ƅirev eştare lə ƅik nasar tora. Bьl turala Başsajuz totqarlьq jahamahьn ine.

Oj. SƏRVƏREF.

Bətə eştə lə udar timp

Maqar təƅəge urman ƅiş qađaq ŞKM kamsamul jəcəjkəhe ƅətə kampənjalarđa udarsьlьq menən eş itə. Jadqь səsevgə əđerlek, səsev orloqtarь tađərtьv, avьl xuzalьqь qoraldarьn xisapqa alьv həm ularqa rimunt jahavđa ƅik kyp nəmələr eşlənə. Fəqət kamsamul kesə menən genə 3 kalxuz ojoştoroldo, avьldarqa sьqьp taqь lə ner nisə kalxuz ojoştorop, iƅke kalxuzđarqa janь aqzalar qaƅul itep qajttьlar.

Nađanlьq ƅeterev tynərəktərendə kamsamuldar jetəkselek itələr. Urman ƅişqađaq avьlьna lə „hər ner jortqa ner gəzit" luzunqьlь tormoşqa atqarьldь. Ađnaqa ner tapqьr xərəi zənətejə ytkərep, mьltьqtan atьv həm ƅaşqasa ujƅndar ytkərələr. Ajqa ner tapqьr paxut, trivugalar ƅulьp tora.

Jəcəjkə yđenə 15 humlьq zajьm alьp, ƅetə aqzalarь zajьmqa jađьldьlər. Dəjəm alqanda ƅьl jəcəjkə partejənьq diriktiftarьn tormoşqa ytkərevđə hər jaqtan udarsьlьq menən eşləj.

ISXAQ BAJBULAT

DƏJƏM BAŞLANQЬS MƏZBURI UQЬV INDEREV

TURAHЬNDAQЬ 1 NSE BƏTƏ BAŞQORTOSTAN S'JЬZЬ QARARĐARЬ TULЬHЬ MENƏN QЬƏMƏLGƏ AŞЬRЬLЬRQЬA

Bьl eştə bulqan qьtьrşь jaqtar tamьrь menən qorotoloroqa tejeş.

PALITIXNIK MƏKTƏPTƏR BULDЬRЬV ƏSƏN KƏRƏKLE ŞARTLAR TЬVĐЬRЬV, PALITIXNIZEM ƏSƏN KƏRƏŞ- BEĐĐEN IN BAJAVAJ BURSTARЬBЬĐĐЬN BEREHE.

MƏKTƏPTƏRĐE PALITTIXNIKLAŞTЬRЬV KƏNFIRINSEJƏLƏRENDƏ

FABRIK-ZAVЬT JETEJЬLLЬQ MƏKTƏP UQЬVSЬLARЬ NƏMƏ HƏJLƏNELNR.

1 nse Bətə Rəsəj s'jьzьnan hun urьndarđa bulьp ytkən balalarđьn palitixnik kənfirinsejələre məktəptərđe palitixniklaştьrьv eşendə his şikheđ đur urьn fotasaqtar.

Ələləge fabrik — zavьt jetejьllьq məktəptərenen uqьvsьlarь yđ kənfirinsejələrendə nəmə həjlənelər hun? Beđđen qulьbьđđa diligattarđьn bik kyp zapiskalarь həm jađьp alьnqan hyđđəre bar. Ulardan uqьvsьlarđьn palitixniklaştьrьv turahьndaqь təp əs fikerđəren belergə memkin. Ular bьl eştəge jeteşheđlektərđe kyrhətələr:

BERENSE. Xuzalьq ojoşmalarьnьn məktəpte palitixniklaştьrьvqa qaraştarь turahьnda uqьvsьlar bik asьnьp həjlənelər Ular „xuzalьq eşselərenen jardam itməgəndərən" „məktəpkə diqqət birməgənlektərən" „xuzalьq ojoşmalarьna barьp jerevđən his ber heđemtə sьqmaqanlьqьn" „pritprejatejələr menən dugьvьrđar ytəlməgənlegen" ular turьhьnda kyp vaqьtta pritprejatejələr onotqanlьqьn" xatlə ber xuzalьq eşsehenen uqьvsьlar aldьnda dugьvьrđь jьrtьp taşlavьn kyrhətələr. Uqьvsьlarđьn bьl turalaqь rizahьdlьqtarьn aular əsən ularđьn hyđđəren tьnlarqa kərək ine. Lakin tьnlavsьlar bulmanь, xuzalьq ojoşmalarьnьq vakildəre kənfirinsejaga kilmənelər.

IKENSE. Məktəptərđe palitixnikalaştьrьv eşenen xəđerge toroşo uqьvsьlarđь qənəqatlanderlemə? ular bьl eştə kustarsьlьq bulqanlьqьn prajьzvudstьvı menən elemtə jomoşaq həm kyp vaqtta farmal rəveştə genə bulqanlьqьn kyrhətələr. Prajьzvudstьva praktikahь tərtibendə uqьvsьlarqa məqənəheđ eş boşoroqos eştər quşalar. „kirues ta zavьtьnda uqьvsьlarqa kirues şьrqa" quşqundar, ultьrqьstarđьn ajaqtarьn eştətələr. Lakin uqьvsьlar unьq nəmə əsən ikənen belmejđər. „Bьnda prajьzvudstьva praktikahь menən tej yreja arahьnda əđəklək bulqan kyrenə. Uqьtьvsьlarđьn ujlap sьqarьvsьlьq izətsьlьq kəstare hən inlsejativalarь əbkə sьqarьlmaj. Bьndaj palitixnizem jəş tərđə teđev intuzejazmь tьvđьr maj.

Əsənsə. Məktəptə uqьvsьlar ularđьn ata—əsələre arahьnda həm pritprejatejələrđə teleşle anlatьv eştare jomoşaq. Uqьvsьlarđьn palitixnizem idejahьn anlamavđarь kyrenə. Ular bьna nindəj horavđar birələr: „palitixnizьm nəmə ul həm nej əsən kərək?.? beđđən ultьrqьstar eşlətheler bьl palitixnik[illegible]qtan məktəp bul[illegible]?" Palitixnizьmđь [illegible]sek ytkərergə kərək. Palitixniklaştьrьlqan menən prafisejə məktəne arahьnda nindəj ajьrma bar?„ „prajьzvudstьva praktikahь aqьl alqa ba rьşьna zarar kiltermətəme?" həm başqalar. Bьna bьlar palitixnizьm turahьnda xatta in ilimintlar anlatьv eştərclə bulmaqanlьqьn kyrhətələr, Uqьvsьlar palitixnizьm məs'ələlərən xəl itevgə jomoşaq bьqtьrьlalar.

Uqьvsьlarđьn ata—əsələre həm pritprejatejələrđəge eşselər arahьnda la anlatьv eştare alьp barьlmaj. Uqətьvsьlarđьn həjlevena qaraqanda ularđьn ata—əsələre prajьzvudstьva praktikahьna kyp vaqьtta qarьşь kilələr uqa şajarьz tip qarajđatr. Məktəpte palitixniklaştьrьv məs'ələlore həm uqьvsьlarđьn prajьzvudstьva praktikahь plandarь her ber stanukqa, her ber eşsegə həm eşse qatьn—qьđqa jetkerelməgən. Eşselər bьl praktikanьn əhəmejəten belmejđər. Kyp vaqьtta ular: „bьl balalar ninə ajaq abtьnda uralьp, unajlьđlap jerejđar hun?" tejđər. Bьnđa la məktəpten anlatьv eşe kyrenməj. Məktəpten nəmə talap itkənen pritprejatejə belmaj. Məktəp yđe la kyp vaqьtta pritprejatejanən nəmə kərəklegen anlap jetkermaj.

Kənfirinsejələ uqьvsьlarđьn kibkən tənqit menen sьqьvdrəna qaramaqtan, ularđьn hyđđəienən kilasəkkə əmətle qaraqanlьqtarь həm palitixniklaştьrьlqan məktəpte teđev eşenə yđđərenen bətə kəstaren birergə əđer bulqanlьqtarь kyrenə ine.

Burzьvazejəpidagugikahь balanьn kesenə bşanmaj, balalьq vaqьtьnen ajьrьm məminttarьn itbapkə alьp jetkermaj. Savit pidagugikahьbətenlaj ikense pazitsejələrđə tora. Ul tərbeja eşen balalarđь satsejalizem tədələşenə aktif rəveştə bьqtьrьv nigedendə atqara. Palitixniklaştьrьlqan məktəpte bar. tik kin qatlam uqьvsьlar jalpьhьn bьqtьrьv nigedendə, ularđьn aktif qatnaşь həm jardamь menən genə teđep bula. Beđ ələ bьl kəstən tejeşle dərəzələ fajdalana belmajeđ. Balalarđьn məktəp ergəhendəge bətə ojoşmalarьn prajьzvudstьvaqa, palitixniklaştьrьv eşenə jed menən bororoqa kərək, Itke furmalar xəđer juqqa sьqtьlar həm xəđerge talaptarqa mevafiq tygeldər. Xəđer jeteđlek, hьqьlmalьq həm dinamika kərək. Prajьzvudstьva eşenen təp furmalarьn həm mitsdtarьn yđləşterergə, prajьzvudstьva kənəşmələre, eşse brigadalar ojoştororoqa satsejalizem jarьşьn həm udar sьlьqtь kin juluqa qujьrqa kərək.

Əgər bətə uqьvsьlar jalpьhьn məktəpte palitixniklaştьrьv eşe bulqanlьqьnda aq belem eştəre ifratta nasar. Xəđerge kəndə avьlda bətəhe 200 gə jaqьn nađandar bulьp, ulardan 180 keşe uqьvqa jerəməjđər.

Nađan farđь uqьvqa bьlqlьrьvđa uqьtьvsьlarđьn qatьşlьqtarь əđ.

Bьl eşte jənlənderev'e rajun aqərtьv bylege ifenə alьn.

Xəkimьf.

BAQALЬ RAJUNЬNDA DƏJƏM BAŞLAN QЬS UQЬTЬV EŞTƏRE

Rajun kyləmendə 1 nse baŕqьs məktəp hanь 121 bulьp und da bətəhe 7308 bala uqьj. KJM đə 241 uqьvsь, bьlalarđan tьş kyltipaxut hьđьqь bujьnsa bətəhe 1139 bala uqьjđar. Rajun kyləmendə uqьv jəşendəge balalar məktəp menən ortasa 80% qa tə'min itelgəndər. Uqьtьvsьlar jeterlek, tik KJM də genə agranumdar jetərlek tygel.

Balalarđь kejem həm uqьv əsnaptarь menən tə'min itev eşe nasar tora. Dərəb qajhь avьl səvitendə urьndaqь ojoşmalar bьl eşkə kyp iqtibar itə, uqьtьvsь insejatьr bula. Ul məktəptərdə tə'minat məs'ələhe bik nasar tygel, məbələn Qarabaş, Ejəmət avьl məktərendə balalar 70pr qa tiklem kejem menən tə'min itelgəndər. Bьl turala Başsajuzđan baş əjlənđergeslegen ajtməj tura kilməj. Ifratta keskəj ylsəvđə paltə, uejələj ojoqtarđь tajđaqa aşmaj kire qajtarьp jebərgən urьndarđa bulđь. Joki qajhь ber urьndarđa balalar qajđa tapьь şunda almaşьrьp kilterdelər. Hədəmtələ məktəptarđan bətəhe 161 bala uqьvđətьn taşlanьlar. Xəđer şularđь məktəpkə kire qajtarьv ə ən 3 kənlək paxut iqlan itlek. Sə—nəptəre tikşerelep kejemheđđərenə kejemđər birejep, məktəpkə kire qajtarьla naşlanьlar. Uqьv əsnaptarь nigerəktə jerle millat telendə kitaptar ad, je—terlek tygel. Xatta olef ıahьđ ultьrqan məktəptər bar. Bьl turala Başgiz birgən zakazđь ytamane.

Balalarđь irtənge jьlь aş menən tə'min itev eşe qənəqatlanerlek tygel Nej barь 10 məktəp ergəhendə jьlь aş, 17 məktəp janьnda təmle səj əđerlənə. Bьl eştə urьndaqь kapiratsejə, prafsajuz ojoşmalarь hylpanlek kyrhətələr. Məktəptərđen kyrehendə tejarlek jьlь aş əđer'əv esən sridstьva həm adьqtar əđerləngən tiddan bulьr bojomqa atqarьlasaqtar.

Məktəptərđe jaqьv, jaqtьrtьv, nəmələre menən tə'min itevđə lə jeteşhedlek. Sənki hər ber mejes itəbenə jьlьna 10 kuba mitьr utьn bildələnqan.Lakin jьlь aş beşerev esənkərəklemaktəptər utьn h anь kəd kenə itəpkə bətenlaj alьnmaqan. Şul səbəple nəməl jьlьlьqta tygeldər. Kərəsin məs'ələhelə bik nasar tora. Kapiratsejalar jeparməjđər Jəki

Uqьtьvsьlarqa halqьn qarajđar.

Usalь rajunь Tunqatar avьlь uqьtьvsьlarь maldi həm məqnəvi jaqtan qəđəllən-təş nasar xəldə jeşjđər. Xəkymətten uqьtьvsьlarqa eşse tə'minate bulьrqa tejeşle tip sьqarqan qararь bulha la, bьqa urьndaqь ojoşmalar his əhemejət birməjđər.

Uqьtьvsьlar it, maj, hət tigən đarđe kyrgəndərə lə juq tip əjterlek. Sittən kilqən uqьtьvsьlarđь kapiratsejə prəmtavar həm praduktalar menən tə'min itməj. Uqьtьvsьlar q-şqь hьvьqtarđa bətenlaj paltəheđ tişek batinka menən sьqtьlar. Kvartir menən tə'min itelməvđəre, kvartir tana almajьnsa aptьrap jərejđar.

Uqьtьvsьlar avьl səvitenən kvartir horap barhalar qul qьna heltəp quja. Qajhь ber vaqьttar đa et urьnьna hygep jebərə. Uqьtьvsьlar şul nasar tormoştarь arqahьnda hьvьq ytep, rimətizem, qan adьlьq həm başqa qatь avьrьvđar menən avьrьj başlanьlar. Qajhь berđəre uqьtьvьn taşlap qasa başlanьlar. (ŞKM uqьtьvsьhь INO bətelap sьqqın Salixьva Mahrujdь alьrqa memkin) qalqa đarь la qasьrqa jərejđər, Bьl avьrьvđardan tiderək qotolov əsən juqarqь ojoşmalar həm RKI qьrqa sarahьn kyrergə tejeşle.

M. K.

MƏKTƏP IDARAHЬ IQJTIBAR ITMƏJ.

Bilarət rajunь Sərman avlьndaqь ŞKM la uqьv jьlь başlan qanda barlьqь 80 uqьvsь bulьp qьşqь kanikul vaqьtьnda bajtaqqьna uqьvsьlar məktəpkə kilməjđər. Kanikuldan hun məktəp taşlap kitevsel hanь 20 gə tula.

Səbəpheđ məktəp taşlap qa sьvsьlarqa məktə idarhь tarafьnan sara kyrehen.

Xakimef.

XƏBƏRSELƏR XƏRƏKƏTENƏ AJAQ SA LЬYSЬLAR JAVAPQA TARTЬLHЬNDAR.

Başpidvuz xəbərselər həm stinə gəzitenen rylen anlamaj.

Xəbərselərđen 5 nse bətə sajuz kənəşməhe „xəbəlselərđen yheşen kyrməv, ularđьn eşenə xaq qujmavđь appartunisьlq" tine.

Stinə gəzite xəbərselərđe həm yđe dəvməlendəge eşsən jalpьnь ojoştorovsь. Xəbərselər ərmejəhenen IV— bətə sajuz kənəşmehendə 500 men bulqan xəbərselər ərmejəhenen IV— kənəşməgə tiklem 2 milјun yheşkə ejə bulьvь la, stinə gəzəttərenen yhevenə həm unьn arganizatьrlьq vazlfahьn eştə ytəj alьvьna bəjlangən.

Zavьt—fabriktarđa, uqьv jorttarьnda sьqqan stinə gəzitтere eşsən jalpьnь yđtirəhenə tartьv, ular arahьndа đəjəm anlatьv eştəre alьp barьvđa đur unьştarqa ireştelər. Pritprejatejlərđə sьqqan gəzittər pramfinplan esən kəraş alьp baralar. Praqulciktarđьn jəđən asalar. 5 jьlьqtə 4 jьlđa ytəvgə eşsən jalpьnь ojoştotalar. Ə, başqortostandьq ın juqarь uqьv jorttarьnan bulqan BAŞPIDVUZ, parrejə, kamsamul, prafsejuz ojoşmalarь stinə gəzitenen ojoştorovsьlьq kesən kyrməjđər. Stinə gəzitenə həm unь ojoştorovsь intuzejazist xəbərselərgə qarşь kerəşələr. Ularđь jəməqətselek sutь menən qurqьtьp kytərelgən dərtte hynderməkse bulalar.

Pidvuzđa bulqan xəbərselərgə „Başqortostan" gəzite tar.fьnan tatar—başqort telendə stinə gəzite sьqarьv təqdim itelgəjne. başpidvuz kamsamul jəcəjkəhe tatar—başqort telendə ajьrьm gəzit sьqьvqa qarşь tora. Ridkəlligejə hajlatmaj. Bьl eşte ojoştororqa telap təqdim inderevse xəbərselərgə sixavaj jəcəjkə bojora aqzahь Kərimef tarafьnan „Millətse" ibmc taşlana.

Beđ, 50 pr. tatar—başqort studintь bulqan, başpidvuzda tatar—başqort telendə stinə gəzite sьqarmavđь, sьqarьvqa qarşь torovđь, stinə gəzitenen kərəgenə narьq birmәv, şul arqala tənqitkə həm xəbərselər xərəkəten yheterevgə qarşь torov eşkə appartunistarsa qarav, tip tabavьđ.

M. A—ZAQЬF.

Xəbərselərđe jetəkselek itev eşe nasar.

Qьrqьđ—Mejakə rajunьnda xəbərselər əbtenən jetəkselek eşe huqqь siktə jomoşaq tora. Rajun partejə kamsamul ojoşma larь bьl eştə yđđaren javaphьđ hanajđar. Rajun agitprup mədire „rajun dəvməlendə ber tapqьr xəbərselər kənəşməhe ytkarelgəne" tej ə yđe kənəşmə qa rarьn taba almaj" bq—mьq" itep tora. Xəbərselərđe jədqь səsev ajqanlь mauliizavajt itev, ularđьn əbtenən jetəkselekte kəsəj tev tangalendə bergena tərle praktik eştare juq" „Xəbərselərđe bətəhelə udarniktar inde" tip tik jatalar. Xəbərselərđen đe rəh ibəne juq.

27 nse qinvarđa Qьrqьđ—Mejakə xəbərselərenen kənəşmə hen jьlьp xəbərsələrđen xoquqь həm bəgəngə vazifalarь turahьn da daklat tьnlanьp qarar jađьvđь agitprup mədire irnəzarьf qa tapşьrhalarđa ul qərar hamanda jađьlmaqan.

Bьnđa stinə gəzite həm xəbər selər əhtenən jetəkselek nasar. Qьrqьđ—Mejakə rajkum partejə he eşte tikşerergə həm jetəkselegen kəsəjtergə eşkə halqьn qəravsьlarqa sara kyrergə tejeş.

AĐNABAJ.

Xəbərsənə əđerləvsələr javaqa tartьlhьn.

Xəbərselərđen gəzittərđe bьqqan xəbərđəren vaqьtьnda bəşerep sara kyrməv jəkl jeteşkə tikşerməv arqahьnda qəjepkə minttar xəbərselərgə taşlanьlar. Məbələn: „Başqortostan" gazetinen 1930 nsь jьl 289 nsь hanьnda „Tuqan—Tirək kalxuzьnan kulak aginttarьn tađartьrqa kərək" tigən xəbər babьlьp kal xuzda bulqan bandittarđьn partiazn bitlege abtьnda jaşəvđare kulaktь jaclavsь Rəxmətterđen jeđen asa. Ə şul xəbər bujьnsa haman tikşerelgəne 10 disətinə igen səskən kulak Rəxmətkə haman qatь zadanejə birelgəne həm ber tərlelə sara kyrelgəne juq. Bьlar ihə bergəlap xəbərsegə taşlanьrqa tьpьrsьnьp mataşalar. Bьl eş raj prakurur tarafьnan qьrqa tikşerelergə xəbərsegə həxym itevgə jul qujьlmaьqa tejeş.

Xəbərse „SAN"

Maqarđa xəbərselər kə[illegible] məhe.

5 nse martta Maqar rajun xəbərselərenen slyttare saqьrьlьp, jađaq səsevgə əđerlek həm „Başqortostan" gəziten taratьv tarahьnda məs'ələ qaral đь. Bьl ajqanlь slytkə kilgən xəbərselər yđđaren udarnik-[illegible]tep iqlan ittelər həm qajhь berəvđare praktik eşkə kereştelərđə inde. Beđ, udarnik xəbərselərđe yđ qarardarьn tormoşqa aşьrьv julьnda kerəşerđər, tip bşanьvьđ.

BAJBULATЬF.

Brigada menən kalxuz ojoştorđoq.

Milьka avьl xuzalьqь tixnikumьndaqь XƏBƏRSELƏR BRIGADAHЬ 22 XUZALЬQTAN KALXUZ OJOŞTORĐO.

Bьlardan BAŞQA 6 JANQЬЬĐ XUZALЬQTЬ KALXUZQA tartь SAFXUZDA JAĐQЬ SƏSEV ORLOQTARЬN tađartьv, matəuqat taratьv eştəren başqarьv əsən XƏBƏRSELƏRĐƏN AJЬRЬM UDAR BRIQADA TƏBƏP EŞKƏ KEREŞELDE. Şul uq tatar başqort xəbərselərenen kəsə menən NƏRLƏ AVЬLЬNDA AGRA HƏM ZAAMINUMDAN 10 kənlək kurьs ytkərelde.

BEĐ JAĐQЬ SƏSEVGƏ ƏĐERLEK ALЬP BARЬVĐ[illegible] YĐEBEIĐDE UDARNIK [illegible] IQLAN ITTEK.

MILЬPKA XƏBƏRSELƏR BRIQADAHЬ.

Məs'yl ridaktьr: BULAT IŞEMOQUL.

Đevlət zajьmđarь abligatsejələrenьn kotstarь.
1931 j 15—24 martta qarata.

Zajьm isemdere	Hatəp alьna	Hatala
6% lь A. O. 1 nse Z. 5 h. aqьmdaqь kupunь menən	4—93	—
5% bьđ 1926 j. oto şl zajьm 100 h. abl	122—	120—
1929 j. otoşlo zajьm 100	100—	100—40
1927 j. 10% lь otoş.oZ. 25 . . aq. kup. menən	25—15	—
3 nse krott. 5	—	—
Krott. xus. nьqьtv zajьmь 10	—	—
1927 j. 1 nse otoş indus. Z 25 . .		
2 nse otoş. indus. Z 5% lь 25 . . .		
. . . . 5% bьđ 25 . . .		
. . . . 5% lь 50 . . aq. kup. 81—80		
5 bl . . 5% bьđ 50 . . . . 81—80		
1928 j. 11% lь esko zajьm	100—75	100—0
Massavit zajьmь	28—35	25—55
1930 . . 5 % lь	50 72	50 52

Kyltura harajь

BAŞQORTOSTAN DƏVLƏT TEJATЬRЬ

30 nse mart.

„FUANTI AVIXUNA"

3 pər. M. Məhdejef pastauufqa

Ujьn 8 jarьmda başlana

Biletter hatьla.

Kymək zajafkalar menən 25 pr. skitka jahala

ANUNS. Tiđ kəndə ANUNS.

„BAŞQORT TUJЬ"

V. Murtazin pastanufkahь.

QЬĐЬL JONDOĐ

SƏJANЬSTA 7—8—30 10 səqətte başlanalar.

BƏQƏN

Izge ijurgi bajramь

kəmideja

GURЬN KINAHЬNDA

SƏJANSTAR: 6—7—30 9 10-30 səqətte başlanalar.

27—marttan

MOB JAĐMЬŞЬ

6 aylektə dramma

sьjanьstar 6, 7-30 9 həm 10-30 başlana

URAL KINAHЬNDA

SƏJANЬSTAR. 5—30, 7—8 — 30—10 səqətte başlanalar həm

21—22 marttan

RAZLUM

BELDEREV.

31 nse mart, irtənge 10 səqətten 18 səqətke tiklem Nagaj, Kanakuva, Şipuva həm Aqeirđe avьldarь rajunьnda tuptarđan bajavaj snarattar menən atьv bulasaq.

4 nse Artdivizejun ştap nacalnige: SMULSKEJ.

***

31 nse martta kamsamul jortonda „Lininse" gəzitenen jyələj kisəlıe uđqarьla. Inev ailittare menən. Bilittər „Lininse" idarahьnda taratьla.

Berense rajkumdьq rajun VKP (b) kəmitətenen kyltprurь ergəhendə Başqortostan kammunistar univirstitьna uqьvsьlar jьjnav kəmisejəhe eşkə başlanь.

Kəmisejanen berense ultьrьş 31—martta kəndəđgə səqət 1 đə bulasaq. Telagən iptəştər kərəkle matirejaldarьn tuplap kəmisejəgə tapşьrьrqa tejeştər. Kəmisəje

BELDEREV,

18 nse marttan, „8 nse mart" tegev faərikahь apparatьna tađartьv kəmisejəhe eşkə başlanь.

Tađartьv kəmisejəhe, hər ber ojoşmalar həm ajьrьm grəzdandar tarafьnan „8 nse mart" tegev faərikahь turahьnda bulqan jəki xədmətkərđər turahьnda bulqan matirejaldarđь kəmisejəgə tapşьrьvьn ytenə.

Ədris: Jəgur Sazun uramь, kurpьs numirь 2.

„KƏMISEJƏ.

7—7

BELDEREV.

„Juzurallis" qa hal aqьđьv eşenə daimi (har vaqьtta) eşlav əsən ber lusman, unьq jarđamsьhь, şulaj uq kvalifikatsejəlь (belges) halsьlar kərək. Eşkə inergə teləvselər lispramxuz, Ucpramxoz həm xədmət inspiktьrđarьna mərəzəqət iteged. Şulaj uq eşkə jallanьv şaritarь həm xədmət məqəhədələre teđev turahьnda la juqarьlaqь kyrhətelgən urьndarđa tanьşьrqa memkin.

15—8.

Уфа, Тип. «Октябрьский Натиск» Башгиавлит 613.

Bətə DONYA PRALITARЬ BREQEQEDI!

BAŞQORTOSTAN

Y. K. P. (b) PЬ
BAŞQORTOSTAN
ƟLKƏ KƏMITƏTE HƏM
B.Y.B.K URGЬNЬ

1931 JЬL DYŞƏMBE 30 MART
№ 70 (361)

BƟJƟK PLANDЬ YTƏVGƏ ƉDERLEKTEŊ AƉAQ KƟNDƏRE UDARLЬLЬQTЬŊ IŊ JUƉARЬ DƏRƏZƏHENƏ KYTƏRELHEN ƉDERLEKTE HЬNAV JƟRƟŞTƏRE —

kalxuzda inev tulqьnьn kösəjtə torqan massavaj səjəsi kampanejəqa əjlənhen!

KULAK QORTQOSLOQONA QATЬ ATPUR BIRGƏN XƏLDƏ, ALDЬNQЬ KALXUZDARƏЬŊ TƏZRIBƏLƏREN ARTTAQЬLARQA LA KYSERERQƏ, QUƉQALA ALMAQAN JULBAŞSЬLARDЬ UDARSЬLAR ARAHЬNAN JAŊ KƟSTƏR MENƏN ALMAŞTЬRЬRQA.

„KALININ" KALXUZЬ ĐUR ƟLGƏŞEVƉƏR MENƏN ALQA BARA

Bilərat rajunь Nikalajьika „Kalinin" kalxuzь jaƉqь səsevgə əƉerlektə Đur elgəşevƉər menən alqa bara.

Eşlәp sьqarьv planь вьjьl 341 giktarqa jetkerelep qabul ittelde.

Səsev majƉanь orloqtar menən tə'min itelep, taƉartьlьp əƉerlənep qujьlqan. Avьl xuzalьqь qoraldarь teƉətelep вətkəndər.

Kalxuzsь qatьn- qьƉƉar yƉərenen dejem jьjьlьştarьnda ajьrьm rəveştə jəşelsə səsevƉe kalxuz jəşelsalegenə əjlənderergə qarar sьqarƉьlar hәm kalxuzƉa вalalar вaqsahь asьlasaq. XəƉerge kendə kalxuzsьlarƉьn eşkə jaraqhьƉƉarьnan вaşqahь aqas əƉerlәv eşenə kereş telər. Kalxuz yъə. Hunqь kendərƉəgenə 18 xuzalьq arttь.

XəƉer Nikalajьfka avьlьnьn 61 prasintь kalxuzda.

KON. SASITKIN.

MILЬFKA SAFXUZЬ.

Milьfka safxuzь вalşeviktarƉьn 2 nse jaƉьna əƉerlektə his вer terlө elgəşevƉərgə ireşə almaqan. Senki вьl urьnda dirikseja jetəkselege jomoşaq. Oşo kengə tiklem pratzvudstvьnaj plan teƉelmәj saq hunqь kendərƉəgenə teƉelgən. Avьl xuzalьqь qoraldarьn rimuntlavƉa ditikseja вarmaq aşa qьna qaraj. Əle qar aƉtьnandan alьnmaqan. Əgər safxuzqa zajafka вirgən traktьrƉarь kilep jetmәhə safxuzƉьn qurqьnьs aƉtьnda qalьv mәmkin. Safxuz kalxuzƉarqa tartьv kestəre menən jarƉam itergə tejeş вulha la, kalxuzƉarƉan yƉe jarƉam ketə.

30 nsь jьlqь jəjge eş mәlendə, eşselər qabul itevƉə milli prinsipkə huqьr kyt menən qaraqan tihəktə xata вulmaƉ.

Senki вьl urьnda eşkə tatarвaşqort hәm вaşqa vaq millәtter әƉ qabul itelep urьƉtar kyp tartьlqan. Şulaj uq qatьn-qьƉƉarƉь eşkə jəlep itev nasar.

Safxuzda, udarsьlьq hәm satsejalizem jasьşь turahьnda dirikseja tarafьnan eşselər arahьnda anlatьvƉar вulmaha la oşo jьlƉьn 23 nse martьnda вulqan safxuz plinumьnda maşina hәm avьl xuzalьqь maşinalarьn tөƉətev tsixь, tirmən tsixь eşselөre yƉəren 5 jьllьq plan tulqansa udarsьlar itep iqlan qьlьp „Qarmasan" safxuzь tsixь eşselөre menən satsejalizem jarьşь dugьvьrьn uqьnьlar. B.N.

Yrge-Qьjqь вajavaj pusqa вaƉtь.

YRGƏ QЬJQЬ RAJKUM PARTEJƏHЬ RAJUNDЬN TƏVGƏ BURADNAQQA ƉƏRLEK MƏSƏLƏHEN BIR NЬQLAP TIKŞERGƏNDEN HUNЬNDA BЬL TURALA YƉENEN KANKRIT JULDARЬN KYRHƏTTE HƏM URЬNDARQA 9 BRIQADA JEHƏRDE.

ŞULAJ UQ „KALXUZQA" RIDAKSEJƏHЬNЬN INSEJATIVAHЬ MENƏN ALDЬNQЬ KALXUZSЬLARDAN 8 BRIQADA SЬQARЬLDЬ. BЬLAR URЬNDARDA ARTQA QALQAN RALXUZDARDЬ BUKSIRQA ALASAQTAR RAJUNDA KƏLLIKTIFLƏŞEV EŞE JAQSЬ BARA. IPTƏŞ JAKЬVLEFTЬN TIZЬSЬN HƏR BER URЬNDA NЬQLAP TIKŞERELGƏNDEN HUNЬNDA KALXUZQA INEVSELƏR ESENDƏ JAŊ TULQЬNDAR TAQЬLA KƏSƏJDE BƏGƏNGƏ KƏNDƏ RAJUN 67 PR.QA KƏLLIKTIFLƏŞTE. JAƉQЬ SƏSEV KAMPANEJAHЬN UƉQARЬV ƏSƏN BƏTƏ OJOŞMA HƏM APPARATTAR PUSQA BAƉTЬLAR. ZADANEJƏ 100 PR. TЬ MENƏN YTƏLƏŞƏK BAŞKALXUZSA JUZ TARAFЬNAN KƏRƏKLE BLANKЬLAR BAƉЬLЬP SЬQMAVƉqЬNA JULDЬ BЬVA.

MUSIN QODAŞЬF.

„URAL" KALXUZЬ ƉƉER.

TYBƏNGE QЬJQЬ AVЬLЬ 97% QA KƏLLIKTIFLƏŞTE. AVЬLDA JƏŞƏP KILQƏN „URAL" KALXUZЬ KYPTƏN TYGEL SMUTЬR UDQARЬP, JAƉQЬ SƏSEVGƏ YƉENEN 100% ƉƉER IKƏNEN KYRHƏTTE. BЬЬL KALXUZ 2749 QA IGEN SƏSƏSƏK. ORLOQTAR 100% TЬ MENƏN ƉƉERLƏNGƏN HƏM TAƉAKTЬLQAN. AT KƏSƏ HƏM EŞSE KƏSƏ JETƏ. SBRUJ HƏM RIMUNTTAR ƉƉER. KALXUZDA HЬV TƏJƏN TAŞЬP TOROV ƏSƏN 27 MISKƏ BAR. MAL AƉЬQTARЬ JETƏ.

MUSIN.

UŊSЬLAR URЬNDAN ALЬNDЬ

(TILIGRAM AŞA).

JAŊ AVЬL BAŞQARMA KƏMITƏTENDƏ ULTЬRЬVSЬ TYRƏLƏR ƉƏN ILJASЬF (RIK raise) QORBANЬF (RAIZO raise) HƏM QJABDЬLXANЬF (RIK jaƉvosshe) tar. 1) SƏSEV KAMPANEJƏHЬN ƏƉƏV, 2) KƏLLIKTIFLƏŞEV EŞEN JOMOŞA TЬV, 3) MƏHIM SƏJƏSI KAMPANEJƏ VAQЬTTA ЬNDA TYBƏNDƏGE APPARATTARQA JULBAŞSЬLЬQ KYRHƏTMƏJENSƏ TURANAN TURA UN APPARTUNIZEMDЬ ŞƏVLƏJƏNƉEREV ARQAHЬNDA, URЬNDARЬNAN ALЬNDЬLAR HƏM ULARQA QATЬ ŞELTƏ BIRELDE.

QILMANЬF.

„PRAZIKTЬR"KALXUZЬ SƏSEVGƏ ƏƉERLEKTƏ JAQŞЬ BARA

Ƞe rajunь Nerle avьl səvite şul uq avьl „Praziktьr" kalxuzь yƉenen jaƉqь səsevgə əƉerlegen hьnap qarav esən trivuga ytkərƉe.

HeƉemtələ вətə səsev orloqtarь taƉartьlьp, avьl xuzalьqь qoraldarь rimuntlanqandar ine.

Eş maldarьna mal aƉьqtarь əƉer, tik orloq aqьvlav matirialdarьqьna xəƉergə juq. Kalxuzlaşьv xərəkətelə artta qalmaj.

50 xuzalьqtan torqan kalxuz xəƉer 85 xuzalьqqa jette.

Şul uq avьl səvitendə qorotqostarqa javap urnьna ojoşqan janь kalxuzda „Praziktьr" dan qalьşmaj.

Bьl kalxuz вətə xuzalьq qoraldarь hәm səsev orloqtarьn unajlaştьrь əƉerlәp qujqan.

S.MUSIN HƏM ILJAS.

ƟjƉərəkвaş artta qalma.

Şişmə rajunь ƟjƉərəkвaş avьl səvite dəvmәlendə səsevgə əƉer lek eşenə smutьr вulьp ytte, lәkin smutьrƉa kalxuzsьlarƉьn hәm janqьƉaqtarƉьn səsevgə əƉer tygellektəre вelende. JanqьƉaqtar orloq əƉerlәvƉe 20 nse martqa 30 pr. ytәp taƉartьp qujqan, lәkin aqьvlanmaqan kalxuzƉarƉa orloq əƉer вulha ƟjƉərəkвaş punkь tьqьna aƉьraq hunqa qalqan.

22 nse martqa kalxuzƉarƉa orloq aqьvlav 20 pratsintqa qьna ytalgan. Kalxuzda tixinik kylturalarь orloqtar jeteşmәj. UlarƉь qajƉan taвьv вilgele tygel əle. Bigerəkta: jeten, ylən, kukuruz hәm вaqsa jemeştəre orloqtarь.

JanqьƉaqtarƉala şulaj uq.

Avьl xuzalьqь maşinalarьn rimun tlav eşe qənəqətlənerlek tygel.

At zвurьjƉarь la вoƉoq. Attarqa mәl aƉьqtarь jeterlek iƉəplənhələ eş planь teƉelmәv səвəвle qajhь вer ucaskalarƉa şiklerək tora.

Səsev planь 4936ga вirelhə ul 5030 giktarqa jetkerelə alьnƉь

Kalxuz tulqьnь ytə. XəƉer avьl səvite dəvmәlendə kalxuzlaşьv 76 prətsintqa jetə. K. I

TurвaƉlь avьl səvite (Ɵje rajunь) Bisaqtь avьlьnda 15 xuzalьqtan janь kalxuz ojoşto. KəlxuzƉьn avьl xuzalьqь qoraldarь jeteşmәj.

Bьl janь kalxuzqa jarƉam kərək.

Qlərifyllin.

ƟjƉərəkвaş artta qalma.

Şişmə rajunь ƟjƉərəkвaş avьl səvite dəvmәlendə səsevgə əƉer lek eşenə smutьr вulьp ytte, lәkin smutьrƉa kalxuzsьlarƉьn hәm janqьƉaqtarƉьn səsevgə əƉer tygellektəre вelende. JanqьƉaqtar orloq əƉerlәvƉe 20 nse martqa 30 pr. ytәp taƉartьp qujqan, lәkin aqьvlanmaqan kalxuzƉarƉa orloq əƉer вulha ƟjƉərəkвaş punkь tьqьna aƉьraq hunqa qalqan.

22 nse martqa kalxuzƉarƉa orloq aqьvlav 20 pratsintqa qьna ytalgan. Kalxuzda tixinik kylturalarь orloqtar jeteşmәj. UlarƉь qajƉan taвьv вilgele tygel əle. Bigerəkta: jeten, ylən, kukuruz hәm вaqsa jemeştəre orloqtarь.

JanqьƉaqtarƉala şulaj uq.

Avьl xuzalьqь maşinalarьn rimun tlav eşe qənəqətlənerlek tygel.

At zвurьjƉarь la вoƉoq. Attarqa mәl aƉьqtarь jeterlek iƉəplənhələ eş planь teƉelmәv səвəвle qajhь вer ucaskalarƉa şiklerək tora.

Səsev planь 4936ga вirelhə ul 5030 giktarqa jetkerelə alьnƉь

Kalxuz tulqьnь ytə. XəƉer avьl səvite dəvmәlendə kalxuzlaşьv 76 prətsintqa jetə. K. I

TurвaƉlь avьl səvite (Ɵje rajunь) Bisaqtь avьlьnda 15 xuzalьqtan janь kalxuz ojoşto. KəlxuzƉьn avьl xuzalьqь qoraldarь jeteşmәj.

Bьl janь kalxuzqa jarƉam kərək.

Qlərifyllin.

TUPAQ AVЬLЬ 100 PR. MENƏN KALXUZLAŞTЬ.

Qləвzəlil rajunь Tupaq avьl jaƉqь səsevƉe qьlşьlap 100 pratsintь menən kalxuzlaştь .Tik avьlƉьn mullahь qьna kalxuzqa alьnmanь.

Kalxuz səsevgə qьƉьv əƉerlek kyrə.

Kalxuz rəise: Josopof

„Dinamь„ kalxuzь trivuga ytkərƉe

QьrmьƉqalь rajunь Qarlaman avьlь „ Dinamь„ kalxuzsьlarь 4 udar вrigadaqa вylenep, вətə səsev orloqtarьn taƉartьp, avьl xuzalьqь qoraldarьn teƉətep вeterƉələr.

Eş maldarьna mal aƉьqtarь jeterlek. Bətə eşle qulajlaştьrqandan hun Ɗejem trivugь вulьp, trivugaqa jaqqьƉaqtarƉa qatnaştьlar.

ZЬJA ISXAQЬF.

Byre orloq safxuzь qojoroqta.

Qonşaq rajunь Byre orloq safxuzь jaƉqь səsevgə əƉerlektə iferatta əkeren qьjmьldaj. Orloqtar taƉartьlmajƉar, ularqa kyƉ halьvsь вelges agranomƉar da juq. OrloqlarƉь nindəj kelətkə halьroqa telәhələr şunda halalar.

Ə, inde safxuz diriktire ip. Şəmsetdinьfь şam menən edlәp qarap tasa almaqas et menən edlәp qaralha la вulmanь. Ul Məskəvgə sənəqətselər kənəşməhenə kitkən.

Rajun вaşqarma komitəte вьl turala Məskəv orloq triste sajuzьna mərəzəqat itьalə haman qasa his ter terlө sara lar kyrelgəne juq.

Ş. JARЬSKEJ.

Qujьrqazь səvite əƉer.

Mənəvez rajunьna ingən Qujьrqazь maisьlьq safxuzь mal aƉьqtarь hәm вaşqa kylturalarƉan plan вujьnsa 4 meŋ giktar səsə.

Safxuz səsevgə əƉerlek eşen 15 nse martqa 100 pratsintь menən вetərƉe. DƏVLƏTŞIN.

SƏVIETTƏR ILENDƏQENƏ IQTISADI TOROQON JUQ.

Agrar kənfirinsejələ səvit diligatsejə rəise Krifman hyƉe.

RIM, 28. Agrar kənfirinsejənen kiske ultьrьşьnda, səvit diligatsejəhenen rəise iptəş Krifman sьqьp hejlәne Ul, yƉenen hyƉendə, xəƉerge kapital ildərendə kisergən iqtisadi torqonloqton nigeƉendə, tavarƉarƉь kyp eşlap sьqarьv tygel, ə eşsəndər jalpьhьnьq tormoş ylsəvƉere nasarlanьvƉa, ularƉьn hatьp alьv iqaeilejattare teşevƉə tine. Şuqa kyrə, eşsəndər jalpьhьnьn tormoş urvindarьn kəmetev (eş xaqtarьn kəmetev) sьralarь xəƉerge torqonloqtan qotqarmaj, ə kirehensə xəlde qьjьnlaştьra qьna.

Ip. Krifman, iqtisadi torqonloqton tik səvit ilendə genə juqlьqьn kyrhətte Bətə donja iqtisadi torqonloqo вeƉƉen siktarƉa genə tuqtalьp qalƉь. Səvit sənəqətenen nьq yъeve, avьl xuzalьqьnьnƉa yъeven horaj. Eske вaƉarƉarƉьn yъeve, avьl xuzalьqьnьn Ɗa kytəreleven, qajtanan qorolovьn horaj. Bьl kytəreleş in janь tixnikə sridstvalar qullanьp, janь furmala cre kalxuzƉar teƉev juьnda вara. Ere maşina—tixnikəle xuzalьqqa kysev, prajьzvudstьva sьqьmƉarьnda kəmetergə məmkinselek вirə. Bьl sьqьmƉarƉь kəmetevƉə, kiŋ eşsəndər jalpьhьnьn irekle xeƉmət nigeƉendə, his kem tarafьnan məzвyr itelmәjsə eşlәvƉere Đur urьn tota.

BeƉƉa ikense ildərƉə iqtisadi torqonloqto вuiƉьra torqan eşheƉƉər, tavar xəqtarьnьn təşəve juq. BeƉƉen sitkə sьqarqan tavarƉar huqьşqa tiklemge dəvmәlgə jetmәvgə qaramaвtan kapital ildərendə ul kyp qьjьnlьqtarqa osoraj. Xaq teşeve, haтьv şarttarь hәm вaşqalarƉьn qьjьnlaşьvь.

Şulaj uq вeƉƉen ikesprtqa ajьrьm ildərƉen xəkymәttare tarafьnan kyrelgən qarьşь saralar qamasav jah'Đar. Səvittər diligatsejəhь, iqtisadi jaqtan unajlь вulqan təqdimdərƉe qararqa əƉer. Ləkin, səvit diligatsejəhь, igen sьqarьvsь ajьrьm Javropa ildəren sitlətə torqan palazinejalar menən kileşmaj.

Əlegə tiklem qajhь вer urьnƉarƉa, вətə donjata avьl xuzalьqьnьq mehim məs'ələlərena saralar kyrev, səvitxəkymətenen qatnaşьnan вaşqa вulьr tigən qaraştar вar.

GIRMANEJOGƏ QARЬŞЬ JA NЬ SAJUZ

VARŞAV 28. Pylşə matвuqatь, Cix—Slavakejə tarafьnda qujьlqan, Pylşə menən Cix—Slavkejə arahьnda tamuzna sajuzь tөƉev turahьndaqь taqdimde tişerə. Pylşə matвuqatь VarşavƉa jaqьn kiləsəktə, Cix—Slavakejə Jugьslavejə, Rumenejə, Girtsejə ildərə sənəqət hәm səvƉə ministrƉarьnьq kənfirinsejələren saqьrьv turahьnda jaƉa. Bəlki, Vingerejə, Bolqarejə ildərelə saqьrьlьr. Bьl kənfirinsejə Girmanejaqa qarьşь tamuzna sajuzьn ojoştorovƉьn planьn qarajasaq.

SIT ILDƏRƉƏ MƏZBYRI XEƉMƏT.

BOLQAREJƏLA

Ajьrьm zakun bujьnsa

MƏZBYRI XEƉMƏT QULLANЬLA

VINA. Sufejə qalahьnan xəвər itevgə qaraqanda, Bolqarejə qalalarьnda məzвyri xeƉmət terlө isemdər aвtьnda, вik kyp qullanьla.

Bolqarejə qalahьnda qoldar kəsə „siratlap" qujьlqan hәm „qədəttən tьş" xeƉmət pavinnьs tarь tərtinendə qullanьla.

Bьl palazinjə вujьnsa eşkə tartьlьvsьlar, „trudavistar" tip atalalar. Xatta məzвyri xeƉmətte ytkərev əsen ajьrьm urgьndar Ɗa вar. Unda la məzвyri xeƉmətte qullanьv jьldan jьl kynəjə.

Kyptən tygel genə iqlan itelgən məqlymәttərgə qaraqanda, 1929 nsь jьlƉьn 1 nse aprilenan 30 nsь jьlƉьn 31 nse martьna tiklem, terlө pridprejətejalərƉə 23.190 keşe məzвyri xeƉmatkə вlqtьrьlqan.

Oşo vaqьt esendə ular 280 miljun lea (1 lea—1,4 hum) eşlәgəndər. XeƉmət pavinnьsь idarahь, məzвyri xeƉmət qullanьvƉan, 182.277.000 miljun lii fajƉa alqan.

„Trudavistar" kyвehensə, juldar teƉev, qomlo jul halьv, haƉlьqtarƉь kipterevƉə qullanьlalar. 1928/29 nsь jьlda terlө kirpes zavьttarьnda 6—7.000 keşe məzвyri xeƉmət tartьвendə eşlәgəndər.

„Ril" isemle xəkymәttең iqlan iteve вujьnsa xəƉerƉə ministьrstvaqa 25.000 keşe „trudavistar" kese kərək вulasaq.

Şulaj itep, kapital ildərendə, məzвyri xeƉmət ajьrьm zakundar вujьnsa qullanьla. Bьndaj zakundar, səvit xəkymәte zakundarьna his вer saqьştьrьrqa mәmkin tygel.

EşselərƉe qol itev zakunƉarь səvit xəkymәtendə juq hәm вulьrqa la mәmkin tygel.

6 nse səvittər sjьzь qararƉarь jalpьqa

Bətə partejə, səvit, jəmәqət ojoşmalarьnьq şulaj uq matвu qattьq yƉenen вajavaj вurьstarь 6 nse səvittər sjьznьq qararƉarьn kiq eşsən jalpьqa hər вer kalxuzsьqa tiklem jetkerev, hәm unь tuqravhьƉ rəveştə вojom qa alqarьv вulьrqa tejeş.

SəvittərƉen 6 nse s,jьzь NIP tьn huŋqь вylkətendə, вətə frunt вujlap satsejalizem həzyme вarqan osorƉa, satsejalizem oso rona ingən вer məldə jьjьlƉь. Bьl həzym, вeƉƉe вьjьl satsejalizem ikanumikahьnьn fundamintьn halьvƉь təməmlavƉe tə' min llə torqan jenevƉərgə əlgəsterergə tejeş.

Səvittər deŋ 6 nse s'jьzь satsejalizem təƉevşendəge unьştarвьƉqa jamqaq jahap, вeƉƉen ildə satsejalizem təƉev eşenen jeneve tə,min itelgən-tipnьq вsanьs menən əjtə aldь. MART AJЬNЬŊ 10 KƟNƟ ESENDƏ GENƏ, JARTЬ MILJUN KRƏЬ TEJƏN XUZALЬQJЬNЬN KALXUZQA INVEƉƏRE, BEƉƉEN AVЬL XUZALЬQJЬNDA SATSEJALIZEM ILIMINTTARЬNЬN KƟSLƟ ЬNTЬLЬŞ MENƏN YƉEVEN, ALQA BARЬVЬN KYRHƏTEVSE JƏNLE FAKTALAR.

Bəgengə kənden вurьsь, elgəşelgən unьştarƉь NЬQJЬTЬV, satsejalizem təƉeleşe esən kə-

raşkə jalpьnь taqьla nьqьraq вlqtьrьv вulьp qala.

Avьl xuzalqьn satsejalizem nigƉendə qajtanan qorov məs'ələhe s'jьzda yƉək urьn totto.

S'jьzƉьn kalxuz təƉeleşe turahьndaqь qararƉarьnda, qalaj itep, nьq ojoşqan xuzalьqtar təƉev eşendə asьq juldar kyrhətelde. 6 nse s'jьz kalxuzƉarƉa xisap məs'ələhen qujƉь. Xisap eştəre jaqşь qujlmәj torop nьqlь ojoşqan xuzalьq вulьrqa mәmkin tygel. XISAP EŞTƏREN JAQŞЬ JULQA QUJMAJ TOROP XEƉMƏTTE OJOŞ TOROROQA INSEJA TIVA BUL DЬRЬROQA,URAZAJDAXUTTARЬN DƟRƟƉ BYLERGƏ MƟMKIN TYGEL. Bьl qararƉar Đь kiq kalxuzsьlar jalpьhьna jetkerev вsen вulqan kerəşte jəhlətev kərəklege asьq.

KalxuzƉar, janqьƉaqtar xuzalьqtar aldьnda, yƉƉarenen eвtenlegen kyrhəttelər. Ləkin, вьlar kalxuzƉarƉa вulqan jeteşheƉlektərƉe jəşererge tejeş tygeldər: nasar ojoşqanlьq, tartiplen əƉ вulьvь, eşlap sьqarьv kəstərenen yвevenə, hәm kyp tavar sьqarьvьna ışan Ɗьra. Sdilşina tartipte вuldьra, jalqavƉarƉь вətərə. Sdilşina eşlangən ajвerƉen sifatьna qarьşь qujьlьrqa tejeş tygel.

6 nsь səvittəı s'jьzьnьq, ikense mehim qararь, kalxuzƉar Đa daxut вylev turahьnda вuldь. S'jьz daxuttar jən вaşьnan вullarь kerəşergə tejeştər.

JanqьƉaqtarƉala şulaj uq.

Avьl xuzalьqь maşinalarьn rimun tlav eşe qənəqətlənerlek tygel.

At zвurьjƉarь la вoƉoq. Attarqa mәl aƉьqtarь jeterlek iƉəplənhələ eş planь teƉelmәv səвəвle qajhь вer ucaskalarƉa şiklerək tora.

Səsev planь 4936ga вirelhə ul 5030 giktarqa jetkerelə alьnƉь

Kalxuz tulqьnь ytə. XəƉer avьl səvite dəvmәlendə kalxuzlaşьv 76 prətsintqa jetə. K. I

TurвaƉlь avьl səvite (Ɵje rajunь) Bisaqtь avьlьnda 15 xuzalьqtan janь kalxuz ojoşto. KəlxuzƉьn avьl xuzalьqь qoraldarь jeteşmәj.

Bьl janь kalxuzqa jarƉam kərək.

Qlərifyllin.

ƟjƉərəkвaş artta qalma.

Şişmə rajunь ƟjƉərəkвaş avьl səvite dəvmәlendə səsevgə əƉer lek eşenə smutьr вulьp ytte, lәkin smutьrƉa kalxuzsьlarƉьn hәm janqьƉaqtarƉьn səsevgə əƉer tygellektəre вelende. JanqьƉaqtar orloq əƉerlәvƉe 20 nse martqa 30 pr. ytәp taƉartьp qujqan, lәkin aqьvlanmaqan kalxuzƉarƉa orloq əƉer вulha ƟjƉərəkвaş punkь tьqьna aƉьraq hunqa qalqan.

22 nse martqa kalxuzƉarƉa orloq aqьvlav 20 pratsintqa qьna ytalgan. Kalxuzda tixinik kylturalarь orloqtar jeteşmәj. UlarƉь qajƉan taвьv вilgele tygel əle. Bigerəkta: jeten, ylən, kukuruz hәm вaqsa jemeştəre orloqtarь.

JanqьƉaqtarƉala şulaj uq.

Avьl xuzalьqь maşinalarьn rimun tlav eşe qənəqətlənerlek tygel.

At zвurьjƉarь la вoƉoq. Attarqa mәl aƉьqtarь jeterlek iƉəplənhələ eş planь teƉelmәv səвəвle qajhь вer ucaskalarƉa şiklerək tora.

Səsev planь 4936ga вirelhə ul 5030 giktarqa jetkerelə alьnƉь

Kalxuz tulqьnь ytə. XəƉer avьl səvite dəvmәlendə kalxuzlaşьv 76 prətsintqa jetə. K. I

TurвaƉlь avьl səvite (Ɵje rajunь) Bisaqtь avьlьnda 15 xuzalьqtan janь kalxuz ojoşto. KəlxuzƉьn avьl xuzalьqь qoraldarь jeteşmәj.

Bьl janь kalxuzqa jarƉam kərək.

Qlərifyllin.

Din həm dini ojoşmalardьn kuntьr rivəlytsejun jəddəren asьv

DINGƏ ALDANЬVSЬLARDЬ OJOŞTOROV, TƏRBEJƏLƏV PARTEJƏNЬN ЎDƏK BURЬSTARЬNAN BEREHE

DINGƏ QARЬŞЬ KƏRƏŞ—SATSEJALIZEM ƏSƏN KƏRƏŞ.

(Dingə qarьşь prapaganda turahьndı Asıkum partejə tarafьnan jьjьlasaq kənəşməgə qarata).

Xəl itkes jьl nedden xuzalьq nigedenedde tamьrьnan ydgartev, menən nergə mьssavəj prapaganda eşenen furma həm eske mendərəzələre tamьrьnan ydgərələr.

Səvittər ile ikanumikabьnda satsejalizem fundamintьn tədevde tamamlav menən, avьlda krəştejəndər arahında satsejal menəsənəttərdə ikense təb alalar. Ikense təb alqan satsejal tərkemdərgə nisnətən, xəkymətten səjəsi menəsənəttərelə janь təb a'a.

Kalxuz, kalxuz xərəkəte məs'ələhe inde qanьqqalь menən qujьldь. Begəndən hun, kalxuzqa, kalxuz xərəkətenə jardəm itməgən jarlь, ul praliterejattьn avьldaqь tajanьsь nula almaj.

Məs'ələnen nьlaj qujьlьvь nedden Başqortostan esən taqьla ahəmejətlerak. Sənki negəngə Başqortostan—ul nedden kyd aldьnьdda nejək tədələş tupьahьna natьp, yd kykerəgendə gigant indysterejələr torqodop jatь. Başqortostandь Ural sənaqət sistimahьna inderelevе, Kamar, Zigazь, Magnit tav tədeleştere, Bliarət zavьttarьnьn janь nigedgə kysereleve, Bajmaq—Magnit tavь, Magnit tavь—Ofe magistiralдarь həm nasqa nejek tormoş adьmdarь Başqortostandьn nazisьn qoros, sajьn, taş, kymer, nifettərdən huqarьp, Başqortostandь qьdьv timptar menən satsejalizem tədevse səvittər ilenen ber zvinahьna əjlənderələr.

Bьl nejek tədeleştər, xəkymətten matdi jardəmьnan qьna tygel, xedmət ejələrenen izat ixtejarđarьn, rivəlytsejun intuzejazmalarьn juqarь darəzə la maelizavajt itevgə lə sik nьqlь nəjləngən.

II

Bejek tədeleş satsejalizemden janь ucaskalarqa jəjclevđare kiskenləşə narqan sьjьnfi keraş şarttarьnda qьna nara. Kapital iliminttarь netə saralar menən bьl tədeləşkə qarьşь kerəşələr. Ular bьl kerəştərenda yddere jaqьna xedmət massabьnda qatnaştьrьrqa tьrəşalar. Sənən esendə kuntьr rivəlytsejun xərəkəttər, pravakatsejalar alla, din isemenən eşlənələr. Ruxanьjdar şul uq kulak vəkildəre, ular ikspiatatьrđardьn ber tərə ular səvitke, partejəqa qarьşь kampanejanьn nasьnda torovsь salmalь kuntьr rivəlytsejun zattar. Satsejalizem tədelə şenə qarьşь, dinejə nazarattarь terle juldar menən xərəkət itələr Kulcak xazьjdarь, məlitdər, qьrəqqa qarlanqan şьma qazьjđarь menən səvittər vlasь tьvqan kendən nirle kuntьr rivəlytsejun təzinəgə naj ber ojoşma.

Ular nasta, asьq kuntьr rivəlytsejə lagirьnan torop kammunizemqa qarьşь kuraştelər. Hunьnan „meqtənər ədəmdəre" arqьrь qərən, xədis, Mexəmmət menən kalxuzlaşьv xərəkətenə qarьşь „vəqəz, nəsixət" isemle pravakatsejalər menən kərəştelər. Inde xəđer, kulak həm dinselər kurьstь ikense jaqqa norolar. Ular xərəkətte dimakratlaştьrqa tьrşalar.

Ular „dimakratlaşqan" altьşar ajlьq vəjbьnl mullalar hajlajdar, bьl kəştejətten xikməte hər kemgə məqlym: tьşqь furmanь natraklaştьrьp, e'tən hamanda xalьqtь aqьvlap, ulardь imep jəşəv, naluktan qotolov, kulak telagen „natraktar", jarlьlar qulь menən ytkərev, nьna ulardьn xəjlə şərqejələre.

Asьqtan asьq din isemenən kalxuz xərəkətenə zarar kilterə almaltaj xəlgə kilqəs, qajhь ner ruxanьjdar səvitte, kalxuzdь, kammunizemdь qər'an menən aqlaqan oulьp, kalxuzdьn „ildeqət" jəki „xəram" tygellege turahьnda fatьva, xədistər edlap tasalar. „Qər'an menən kammunizem ular narь ner, ul, qər'əndən alьnqan" tejdər. Şundəj jьlь hyddər hedləp kalxuzdan jьlь urьn elakterep alьp, tьştan kerəşep eş sьqmaqas kalxuzdьn esenə inergə, estən qorotorqa telajdər.

Bьndəj ter aqьm rifurma je təkselere Ofəgə „yd jomoşo" menən kilevse pikylajdər erqьrь ytkəralar.

III

Ildə nejek tədeleştər, satsejalizem qigantlarь tədeləp jatqan xəderge vaqьtta avьldьn nigeđen satsejalizemsa qorop narьq din, ikesplatatsejalardьn tamьrьnan qorotorqa jynəlgande həm adaqta dinselərđen, kulaktardьn bьl tədeləşkə qotorop qarşь kerəşkən həm bьl kerəştərelə hьnalqan şьmarqan qoraldarqa din, qərən, bibli, allalardь qullanqanda huqьşsan allahьdđar sajazь udarni ber keraş armejahe nulьrqa tejeş nulhala. əle nedđə ul bьl dərəzənən bik tyən tora Bətə Başqortostanda 25 menləp kenə hanalqan allahьdđar Sajuzь aqzalarь eşenen əle bik tyən dərəzələ torqanьn kyrhətələr, 20 men 89 kammunis, şul handan es tapqьr artaq kamsamul, 4650 nerense narьqьs məktəp uqьtьvsьhь, 405 jete jьlьq məktəp uqьtьvsьhь, 166 ŞKM uqьtьvsьhь, 411 aiş jьlьq məktəp uqьtьvsьlarь, 140 9 jьlьq məktəp uqьtьvsьlarь nulьp, anlardan nasqa Narkamzim, Narkamzdərai, Bəssajuz, Kalxuzsajuz həm nasca ojoşmalar aktiftarьn alqanda asьq kyrenə. Əle ned huqьssan allahьdđar safьna aldьnqь safta narqan aktiftarđьn tartьp netmaganned. Bьl məs'ələnen ner jaqь. Ikense jaqtan allahьdđar sajuzьnda aqza nulьp torqandardьn naq 80 %tь krəştejəndər. Xedmətkərđər 20 pr. Timək tynənge aktiftarđьn əle aik kysehe din menən kerəşevđe nьnьn esen sajuz tirəhenə ojoşovđь nerđə kərəkhenməjđər. Eşten sьjfat jaqьna qaqьlmaj han jaqtarьn qьna alьp tikşergəndə lə ned, kamsamuidьn, partejə aqzalarьnьn həm nasqa məđəni, səjəsi kəstərđen sajuzqa tartьlmaqanьn, timək eşten sьjfat jaqьnan ulardь tartьrьq itep qnja almaqanьn kyrənəd.

Eşten nьlaj jomoşaq qujьlьvьnьn tep səsone, əlsittə urьndarđa partejə ojoşmalarьnьn dingə qarşь prapaganda eşenə tejeşle narьq sirep nətermәv, urь nьnьsь plandaqь eş itterep qarav, ajьrьm instruktьrđar je nsrep qajhь ner rajundardь tikşerev nətizəhendə ned qajhь ner rajundardьn dingə qarşь narmaq aşahьnan qaraqanьqtarьn kyrđek. Keskenə faktfar kilterep kitanəd:

Bilərət rajunь nətə sajuz kylamendə əhemejətle nulqan sənaqət rajunь, ailahьdlьq esen jetakselek iter esen rajun savite lə ojoştorolmaqan. Allahьdlьq eşe menən rajkumda, rajkamalda, prafsajuzda „məşəqətlənmaqan" esselər arahьnda dingə qarşь tərnejə ner terle lə qujьqanь juq. Nətizələ eşselər arahьnda intirnatsejanal tərnejə nulmavь kyrenə. Rəzdistva najramьnda tatardar menən nьđ eşselere arahьnda esep huqьşsv vaqiqələre lə nulqan. Rəzdistva najramьnda, paravuz eşlap sьqarьrьq vaqьtta esep praguldar ytkərgəndər. Oşo fakьttar aldьnda torqan rajkum partejə, dingə qarşь kerəştən nindəj dur ahemejatle nəmə ikənen kyrə almaqan!

Tujmazь, Byzdək, Məlavez, Stərletamaq, Əlşəəlil, Usalь rajundarьnda eştər xərt. Sikrilardar „vaqьt tapalmajdar" kamsamul, prafsajuz jetmahə yddəren eq eşlamevselektəren jəşerələr.

Partejənьn rajun jetakselere tarafьnan tejeşle jetakselek bulmavь arqahьnda nьqlь eş alьp barьlmaj, şunьn arqahьnda dinselər, siktanttar his ner avьrlьq hed eşlap jatalar. Partejə, kamsamul eşlamaqəs prafsajuzda eşlamaj, nasqa jəmaqat ojoşmalarь ujlapta qaramajdar.

Bьl halqьn qaraş dın, dinselər menən kileşevsənlek, apparunisloqtan nasqa ner nəmə tygel, ondajdarqa tejeşle alpar nirelergə kərək.

IV

Partejənьn XVI nsь s'jьzь dingə qarşь eşte „massanь dinden rejaksejun jeqontohonan qotqatьv eşendəge ireşelgən unoştardь partejə nьqtьrqahəm yktererge tejeş" tejne. Bьl qarar his şikhed, his kisekterelmə jensə qəmalgə aşrьlьrqa tejeş;

Juqarьla həjləngən terle dini mədhəbselekkə qarşь kerəştə Sьjnьf ham ydək kesenə nsanmaj, tənlojət həm jəmqejət ten huqьr zakundarьna nuj honop, səbəpte sittən, ikense ner kestən kətev ul—təniqəltən tьş kəskə tanьnьv. Bьl din kyltələrđen nasłanqьsь. Udarsьlьqtan sittə torop qalqan keşelər ulardьn nerehe genə. Sənki ul jaqqьđ, dərthed, ojoşqan udar gruppalar kese menən huqarьlmaqan. Şunьn esen də negengə kendə udarsьlьq safьnan tьş allahьdlьq nulьrqa məmkində tygel. Huqьşsan - allahьdđar aldьna kəqaşmə məs'ələne şulaj qujьrqa tejeş.

31 nse ibiqь sənaqət tədeləşe pragrammahь janь menləgən eşse quldardь, təp milliətten nulqan qatьn—qьđđardь sənaqətkə, stanuk janьna tartьv menən nəjləngən. Bьl məs'ələne nedđen aldьnьdqa ike nurьs kilierep quja: nerensenən kalxuz, saixuzdarđa, janqьđ xuzalьqtarda prajьzvudstьvanь ratse janallaştьrьv, eşlap sьqarьvđь kytərev məs'ələhen şundaj qujьrqa kərək ki netə eş kəstəren xalq xuzalьqьnьn netə tarmaq tarьnda dərəb həm tiged planlь rəveştə aylenergə, ner genə tarmaqtala eşse qulqa nioxtazilь hiđelmətkə tejeş.

Ikensenən—satsejalizem xedmət menəsənəttere nəktəhenən stanuk: ergəhendə əle sej (sirьja) nulqan həm kyp vaqьtta vaq burzьva joqontoho menən aqьv lanqan kisəge „vaq xuza" həm negengə „eşsene" izat kestərđe timptarqa mьvafiq rəveştə halьr lьq itep tərnejələrgə kərək.

Bьl burьstardь ytəvđə huqьşsan allahьdđar sajuzь aldьnda kin eşse majđanь jata.

31 nse jьlda satsejalizem fundamintьn halьp nəterev—partejənьn diriktivahь. Satsejalizem tədev eşe miljundar eşe. Bьl diriktivaqa javap nirerlek itep dingə qarşь massavaj prapagandanь janьnan qororqa kərək. Bьnьn esen ned tynəndən, qadi kalxuzsьlardan janь tormoşto prapagandiravajt itevse massavaj prapagandis—agitatьrđar əđerlavgə kurьs totorqa kərək. Huqьşsan allahьdđar aldьna partejə kənəşməhe bьl məs'ələne şulaj uqjьrqa tejeş.

Təp millət nulqan nasqortlar đь prajьzvudstьvaqa tartьv məs'ələhe nəjnəlmilәl tərnejə eşe menən də nьqlь nəjləngən. Kyp vaqьtta eşkə avьlsa qarap, stanuktь jat itkən tatar—nasqortardan, səjəsi artta nulqan qajhь ner ajьrьm urьđ eşselere tarafьnan urьđ şavinizmahь, jəki unьn kirehe nulьrqa məmkin. Millətte dingə nəjlәp, xedmət xalqьnьn mejenə heqeştergə mullalardьn „tərnejəhen" nasьqarьr esen milli tərnejəne dingə qarşь tərnejə menən nьqlь nəjlərgə kərək. Xəđergə osorda nedđen şarajьtta nəjnəlmilәl tərnejə ul huqьşsan a'lahьdlьq tərnejəhe menen huqarьlarqa tejeş.

AJAZOJULЬF.

ЎDƏK KƏMITƏTTEN III—SISEJƏHE QARARЬN BOJOMQA ATQARЬV JULDARЬ

Bətə Sajuz Ўdək Kəmilətenen III—sisejəhe xalq xuzalьqь esen kvalifikatsejəlь eşse kadьrđar əđerlav turahьnda nulqan tarixi qararьn nojomqa atqarьvqa nətə eşsəndər massahь nьq iqtisar itergə tejeş.

Bəgengə rikanstruktivnaj ner daverđə kvalifikatsejəlь eşse kadьrđarь əđerlav turahьnda nulqan bьl qarar ifrat məhim, həm javaplь ner eş nulьp hanalь. Bьna oşo səbəple bьl burьstь nojomqa atqarьv məs'ylejate nətə səvit jəməqətselege əbtena təşkən kevek in nerense nəvnəttə xedmət urgьndarьna jəkmətelə.

Bьna şunьn esen də SIK sisejəhe, xedmət urgьndarь, xedmət həm eşse quidardan tajdalanьv tapqьrьnda nulqan məs'ələlərde ojoştorov, planlaştarьv həm rigylirovajt itevdə iq alqь saifa tororqə tejeş ine. Bətə vidəmьstьva həm ojoşmalar xedmət məs'ələhe turahьnda nulqan apirativ estaren xedmət urgьnь menən rizalaştьrьp eşlərgə tejeştər. Juqarь həm tyənge xedmət urgьndarь tyəndə kyrhətelgən burьstardь nalşevik tarsa ytərgə tejeştər.

Berensenən, urьndar đa partejə, prafsajuz ojoşmalarь menən berlaşkən xəldə sisejənen qararьn ejrənergə, həm bьl qararđekin eşsən jalpь arahьnda papytərlaşterevgə nətə massanь bьqa manilizavajt itergə, şulajuq matnuqatta, mədəni ojoşmalar arqьrь sisejə qararьn ytəv julьn da aşıqьs satalar kyrergə.

Ikensenən—sisejə qararьn nojomqa atqarьv esən kankrit plan jedergə, partejə həm xəkymətten bьl turala nulqan ytəv esən ajьrьm vaqьt nildələrgə, həm xedmət məs'ələhen şulaj uq eşse quidarьn fajdalanьv eşenen ytəleşen nelep narьv esən nətə vidьmьstьvalar əbtənən nьqlь kantryl qujьrqa. Bьl xedmət eştəren, eşse kadьrđar həm sna qatnaşь nulqan nasqa eştərde nasqarьv esən, ajьrьm keşe nildəlav saralarьn kyrergə h. s.

Bьl turala nulqan partejə həm xəkymətten məhim diriktivahьn ytəvgə qarşьlьq itevse xedmət urgьndarь həm ajьrьm eşselərde xedmət urgьnьnan qьvьrqa.

Əsənsenən, xedmət eştaren nasqarьv julьnda nulqan eştərde juqarьnan tyənge tiklem jaqşьrtьrqa həm „prajьzvudstьvaqa jəd menən, kadьrđar əđerlav" luzьnqьhь abtanda eş kyrergə, şulaj uq xedmət urgьndarьn sajəsi nьqlь həm kvalifikatsejalь eşselər menən ta'minitev saralarьn kyrergə kərək.

Ўrđə kyrhətelgən məhim nurьstarđь ytav esən bьl eştə nulqan nətə jeteşhedliktərde yd ara tənqit itergə, halqьn qaravsьlarđь javapqa tarttьrьrqa kərək.

SЬJSUJЬF.

Traktьr aksejələren ta ratьvđa.

PRAKURATURAQJA BIRE LEVSE RAJUNDAR.

Traktьr aksejələrьn taratьv eşe nerense martqa 25 rajun tarafьnan kvartalnaj zadan-jənьn 43%—tь ytəlgən. 19 rajundan kypme taratьlьvь turahьnda məqlymət juq. Jьlajьr rajun vite həm partejə ojoşmalarь bьl aksejələrđь taratьvđan naş tartьvđarь sənəple nətə matirejaldarь menən Basprakuraturaqa nireldelər. Traktьr sintьrđьn Başqortostan nyleksəhe traktьr aksejələrьn 100% tь menən taratqan esən oşo rajundardь ayləklәj: Qьrqьđ—Mejəkə, Janь qaramalь, Qьrmьtqalь rajundarь. Bьl rajundarqa jul tədətev esən unar men hum aylək nire lə həm nerense martqa jul halьv qoralь kamplikte jeəzrel.e. Aksejə taratьvđa artta qalqan rajundar: Qonşaq, Arqajaş, Dьvan Usalь, Əa'jəlil, Bəimaq, Xəjnalla Zajansura, Mraq. Saqmaqoş, Byzdək, Bişayləк, Prejut. Krasnausul, Arxangil, Nuriman, Blagavişşin həm Ofe rajundarь.

N. OJƏLIMEF.

Leningrat qalahanan 250 kila mitar sitte, Svir jəlqahında, kosle gidro stansejə halonəp jata.
Hyrətte: Svir tədogonde jerde soqov kyreneşe.

JAQŞЬ SURT ORLOQ ALMAŞЬV HƏM KANTRAKTATSEJƏ TURAHЬNDA BAŞKUPXLIPSAJUZ QARARЬ

1. Jaqşь surt orloq almaşьv.

1. 4 nse biş kənləktə nulqan ber tiklem qudqalьştan jaqşь surt orloq almaşьv plandarьnьn xəkymət tarafьnan bildalangən sruk jaqni 20 nse martqa ytəlev đəren tə'minitməgən jaqşь surt orloq almaşьv eşe ədelev qurqьnьsь aldьnda torqanlьqtan kyrhətergə.

2. Orloq almaşьv ydəklaşierelgən planьnьn ytəleve 50—90% nulqan rajundar (Bilarət 54 pr, Blagavişin 80 pr, Xajaulla 96 pr, Baltas 100 pr, Əajəlil 92 pr) həm nertiklem hьnьlьşqa ireşkən rajundar (K. kamskej 43 pr, Arqajaş 39 pr. D. Məsetle 37 pr, Dьvan 38 pr, Məlavez 20 pr. Dəvləkən 20 pr) menən ner qatardan tynəndəge rajkupsajuzdar orloq almaşьv eşen nətenlәj atqarmaqendar: Bilaqataj, Qьltas, Bajmaq, Asьvlь 4 sitnir. Maqar, Qaraqoş 4 sint., Dyrt Ofjlə 14 sint. Ytkən biş kən esendə juqarьla kyrhətelgəndərdən nasqa taqь la Virxatur, Krasna-Usul. Baqalь, Məsetle, Dьvan, Asьvlь, Qaraqoş həm Bələnəj rajundarьnan maqlymәttər alьn manь.

3. Kerəhtejəndərđen yd ara orloq almaşьv planь 46 pr. qa ytəlgən kypkenə rajundarđa ytə levđən ədajeve kyrenə, şul arqa la plandьn 15[III ytaleve 50 pr. nulna 20[III nl 46 pr. qa teşte Bilərəktə Dьvan rajunь 1637 tun nanan 196 t. Qaltas 561 tunna nan 56 t. Qьrmьtqalь 112 tunnanan 109 tunnarqa tiklem təşə rələr.

4. Jaqşь surt orloq almaşьv eşenen narьşь siktən tьş jomoşaq nulьvь kyp kenə rajkupsajuzdardьn nьl əhamejətle eşkə un appartunistarsa qaravđarьnan ab'jektil avьrlьqtarqa hьltavdarьnan (xaq ajьrmahьn tyləcrə aqsa juqlьq, blav juqlьq) həm kyp kenə vəkildərđen, nigerəktə sajuzxlip həm kalxuzsajuz hьđьqь Bujьnsa jeəərelgən həm xəttə eşten narьşь turahьnda lə nelderməgən vəkildərđen eşlamevđərenən kilə. Şul uq vaqьtta avьrlьqtar menən isəndap bəl səviktərsə kerəşev nulqan urьn darđa orloq almaşьv plandarьnьn ytəleve jetedlənə.

Kyp kenə rajkuptar Jaqşь surt həm qədi orloqtar arahьnda qь xaq ajьrmahьn ala almajđar, şulaj uq taratьlqan jaqşь surt orloqtar menən almaşьp alьnqan qadi orloqtar miqdarь arahьnda la ədəklek bar.

II

1. Jaqşь orloqqa almaşьv plan darьn ytəmәgən rajundarqa in qətqi saralar kyrep, plandarđьn 1 nse aprilgə ytəlevđəren tə'min itergə quşьrqa.

2. Prakuraturanan Bilaqataj, Qьjqь, Bajqь, Asьvlь, Qaraqoş həm Bələnəj rajundarьnda jaqşь surt orloq almaşьv eşenen narьşьn tikşerevđe horarqa.

3. VKP (b) Ofkə Kəmitətenə həm xalq kamisarđar səvitenən plandь srugьnda (24 səqət) ytəv turahьnda rajkumdarqa həm elkə kəmitəte vəkildərenə qətqi kyrhətmələr nirevđe horarqa.

4. Səsev kampanejahь vəkile ip. Tilmandan-rajundar jaqşь surt orloq almaşьv eşen ytkərevgə jebərelep tə, plandarđьn ytəlevenə saralar kyrmәgən vəkildər đe məs'ylejətkə tartьvđь horarqa.

Orloq almaşьv eşenə jebərelgən nətə vəkildərde plandar ytə lep nətkəngə tiklem rajundardа qaidьrьrqa; bьl turala ularqa tiligrafmenən nelderergə.

5. Ip Kismirişkingə 3 kən sruk esendə jaqşь surt orloq almaşьv timptarьn kəsəjtev təqdime menan kerergə təqdim itergə.

6 Jaqşь surt orloq almaşьv eşen kəsəjtev əsən nigada jetəkselə re itep Amirxanьl iptəşte Bələvəj rajunьna, Xəkimefte Xəjaulla rajunьna həm Jəmiefte Qьrqьđ Mejəkə rajunьna jeəərergə Ularqa urьndarqa narqas arigadalar ojoştororqa təqdim itergə. Sьqьp kitev srugь 24 səqət.

7. Ip Kismirşkingə, biş kən sruk esendə, kərək rajun esendə nulhьn. şulaj uq rajundar arahьnda qorioqtarđь kyserev (tixnik orloqtar, borsaq, jaqşь surt orloqtar) eşenen narьşь tuahьnda maqlymәttər alьvqa ireşergə həm orloq taşьvđь kəsəjtergə, ul eşte motlaq 1 nse aprildən đə hunqa qalmaj nətərergə təqdim itergə.

8. Orloq almaşqanda xaq ajьrmahьn almaqan əsən Dьvan, Qьjqь həm Janavьl rajkupsajuz rəlstarenə navit qujьrqa.

Orloq alьşьv qaqiđələren ytəməvđə, nigeraktə xaq ajьrmahьn həm qadi orloqtar almavđa qajeple keşelər qatь məs'ylejətkə tartьlasaqtarь turahьnda nətə rajkupsajuzdardь əşkərtergə.

9. Uqьş nulmaqan rajundarđa orlogoto dərəb taratьv məs,ylejəten Bilarət rajunьnda ip. Kudajarьlqa, Zьjancura, Xəjaulla, Bajmaq rajunьnda—ip. Okorokьlqa, Berjan həm Bajmaq rajunьnda ip. Litkufka jəkmətergə. Şul uq iptəştergə rajkupsajuzdardьn nətə eşen tikşerergə quşьrqa.

10 Ip. Kismirişkingə 2 kən sruk esendə unьş nulmaqan rajundardа orloq taratьv turahьnda urьndarqa instraksejə jeəərergə təqdim itergə.

11. Ip. Kismirişkingə, 3 kən sruk esendə, xalqta surtь hьnalmaqan orloqtar nulqan urьn dar əsən jaqşь surt orloqqa almaşьv julьnda təđəlgən plandarđь janьnan qarap sьqьrqa təqdim itergə.

12. Bətə rajkupsajuz rəlstarenə həm vəkildərgə jaqşь orloq almaşьv həm kantraktatsejə nujьnsa kapitativ ucutьn esьn xəlen tikşerergə, krəştejəndərđen yd ara orloq almaşьvđarьn ihəpkə alьvđa jaqьlьşlьq indergən xedmətselərđe məs'ylejətkə tartьrqa təqdim itergə.

13. Almaşьna qədi orloq almaj jaqşь surt orloq nirevđe nuldьrmaь əsən tapşьrьv kəpitənsəhenən həm rajun qьrsьlьq sajuzьnьn rəznərətkəhenən nasqa his ner keşegə orloq nirelmәkkə tejeşlegen nətə rajundarqa taqь la nelderergə.

14. Sajuzxliptən, jaqşь surt orloq almaşьv turahьnda maqlymәttərđe vaqьtьnda jeəərev turahьnda yd aylektərenə qətqi kyrhətmələr nirevđe horarqa.

II. KANTRAKTATSEJƏ.

1. Ytkən biş kən esendə nulqan nik əđ qudqalьşta (plan 47,9% qa ytəlgən) kantraktatsejə planьnьn 1 nse aprilgə ytəlmaj qalьv qurqьnьsьn tьvđьra. Bətə rajkupsajuzdarqa həm vəkildərgə plandardьn 1nse aprilgə ytəlevenə ireşergə təqdim itergə.

2. Plandarđь 100% itep ytəgən rajundar (Tapurin 100,3%, Bilarət 106,3%, Qьrmьtqalь 98,1%) menən ner qatardan kyp kenə rajundar qojioqta saralar: Berə 5%, Boraj 8,6%, Dəvləken 11,5%, Krasnausul 12,9 pr, Virxatur 13 pr. həm nasqalar. Tixnik kylturalardь kantraktaşlьrьv jomoşaq nara.

3. Besən kantraktatsejəhь eşe nigeraktə nasar xəldə, plan nej narь 0,29 pr. qa ytəlgən.

4. Kyp kenə rajundardа đugьvьrđardь rəsmiləşterev massava; eştən artta qala.

5. 1 nse aprigə tiklem qalqan kəndardə kantraktatsejə həm jaqşь surt orloq almaşьv frunttarьnda ədəklektərđe nələrev najavaj trivuga kəndəre itep iqlan itergə.

„Krasnaja Başkirejə" ergəhendəge 5 keşelek apiratif kəmisejənən urьndarqa najavaj trivuganь alqa jenərev, tuahьnda kankrit kyrhətmələr nirevđe horarqa.

6 Jaqşь surtorloq almaşьv həm kantraktatsejə plandarьn in jaqşь itep ytkərgən kalxuzdardь, kalxuzsьlardь həm raautniktərđь ayləklәvgə 10.000 hum primejə nildələrgə.

7. Byləklәv əsən təp kyrhətmələr itep tynəndəgelərde nildələrgə:

a) jaqşь surt orloq almaşьv həm kantraktatsejə plandarьn ytəv;

v) agraprajьzvudstьva (tađartьv, aqьvlav, surtqa ajьrьv, aşlav həm aytəndər)zadanejələrьn ytəv;

v) jarlь həm urta xallelərde kəlliktifləşterev maqsatьnda ular arahьndaqь eşte kəsəjtev (janь kalxuzđar ojoştorov, janqьđaqtarđь kalxuzqa ьlqьtьv in qadi berekmələrde kalxuz itev).

8. Plandь in jaqşь itep ytəgən kalxuzđar əsən tynəndəge primejələrde nildələrgə:

5 primejə	hər	nerehe	500 humlьq
10	„	„	200 „
25	„	„	100 „

9. Kantraktatsejənь ytkərevđə alqa sьqqan rabutniktar əsən hər nerehe 100 humlьq 5 həm 50humlьq 10 primejə nildələrgə

10. Kantraktatsejənь ytkərevgə aktif qatьşqan kalxuzsь qatьn—qьđđar əsən tormoş ucirizdinejələre (jaslələr, salalar majđandarь) tədevgə hər nerehe 5000 humlьq 4 primejə nildələrgə. Bətə primejələrđe natura menən nildələrgə, bьl turala Başqortostan Savđa Xalq Kamisarlьqьnan horarqa, sajuzxlip həm kalxuzsajuzdan primejə nirev əsən sridstьvalar nildəlavđe horarqa.

11. Bajavaj trivuganь kin julqa qujьv julьndaqь sьqьmdar əsən „Krasnaja Başkirejə" gazitenə 250 hum, „Başqortostan" həm „kommuna"gazittərenə hər nerehena 200 hum nirergə

12. „Krasnaja Başkirejə" ergəhendəge biş keşelek apiratif kəmisejənən Tapurin, Qьrmьtqalь, Bilarət rajunьnda kantraktatsejə eşenen ьsьn narьşьn ulardь ayləklәv əsən tikşerevđe horarqa. Juqarьla kyrhətelgən rajkupsajuzdardьn rəlstar kantraktatsejə eşenen tə'minitehe turahьnda nelderergə tejeştər.

13. Finans siktьrь urьndarđaqь yd xedmətselərə həm vəkildər arqьrь kridit plandarьnьn narьqьn tikşerergə, kantraktatsejə kriditlərenen dərəb fajdalanьvьna şulaj uq orloq almaşьvđaqь xaq ajьrьmlьqtarьn ihəp alьp narьrqa, ulardьn dərəb fajdalanьvьn tə'min itergə tejeştər.

14. Ruzanьf iptəşkə rajundardь rascut knəgələre menən tə'min itergə quşьrqa.

15. Kutş iptəşkə 3 kən sruk eşendə kantraktatsejə kantryl handarьn dərəblərgə.

16Kuts iptəşkə „KrasnьjBaşkirejə" ergəhndəge bişkeşelek apiratif kəmisejəgə kyrelgən saralar turahьnda nelderep tororqa quşьrqa.

17. Besən kantraktavajt itevđe qətqi rəveştə kəsəjtergə.

VAQ MILLƏTTƏRDƏ JERLE KADЬRDAR ӨSӨN KӨRƏŞKƏ.

KAPIRATIL HATЬVSЬ OJЬNA TYGLL JETEŞTEREVSE LO, UL BALŞEVIKTAR JADЬN UNЬŞLЬ YTKƏREV ӨSӨN ALDЬNOJЬ SAFTA BULHЬN.

MILILIJƏMHYREJƏT KAPIRATIFTARЬNDAOJЬ QOROTQOSLOQQA QARЬŞЬ KӨRƏŞKƏ

Minşevik intrivinttərenen in kəslə qorotqosloq alьp barqan urьndarьnьn berehe vaq millətlərdeη kapiratif seltərdərendə undaqь tavar əjlənеşe məs'ələlərendə buldь.

Ularδьη bьl eşenə ajьrata jenellek jahaqan nəmə-vaq millət kapiratiftərendə yd estərenən sьqqan, sьnьqqan nalşevik kadьrdarь nulmav ine.

Qorotqostar jəşap kilgən midgeldərdə, vaq millattərdəge sajuz dardьn, tavar əjlənşen dərebe-k juloa halьv turahьndaoь en' miljundarsa juldavdarь, eş menən ydəkkə kilevdəre ber tərle hedemtəhed jatьp bardь. Ydək Kapiratif urgьn darьna inep ultьroan, bitlek arьtьndaoь bьl qorotqostar ul jullavdardьη warьhьnda henderə, kapiratif məs'ələhendə Səvit vlasьnьη vaq millattərgə qarata totqan səjəsəten jemerə bardьr.

Ber yk xəl jьl hajьn qanatlana tordo: tavardar yd vaqьtьnda kilmajdər, timer jul stansalarьnda jatalar, jatalar da vaqьtьytep, kərəde betkəs kyp - kyp bulьp kilep təsələr.

Məbələn: Qama əlkəhen genə alьp qarajьq. Tavardьn yd vaqьtьnda jenərelməve arqahьndə, ber vaqьt Moraş timer jul stansahьn betenlaj tavar barьa. Ə, in kərəkle bulqan aqas ədərlav vaqьtьnda əlkə betenlaj tavarhьd qala. Hedemtələ: Əlkə lə tavarqa aptьrav tьva, qьşqьhьn at kesə menən kiltertev arqahьnda hər terle ebtəlmə rasxuttar ebtəlep tavardьn xaqь aik juqarьqa menep kitə, bьl xəl eşşelər arahьnda rizahьdlьq tьvdьrьrqa səbəp bula, aqas ədərlavden timpь tynənəja.

Ikense miɬal: Mamьq eşlav eşen kesajtev esen Qara qalpaq həm Vzaəkestandarqa əllə nej tiklem tavardar jenərelə. *Lakin bьlar aik huq jenərelə. Sunlьqtan ul Arəl dingedenda paraxut jerovden tuqravьna ba-*ьp eləgə, tejeşle urьnьna bara əlmaj. Hedemtə lə ul əlkələr qьdьv mamьq ədərlav kendəren də tavar qьlьqьnda adap sigələr. Lakin ikense ber rajundarda benlaj əllə nej tiklem artьq tavardar jatqьrьla. Qama-Pirmak rajunьnda 2 jьllьq igen zapasь jatьvь asьla.

Intirvint minşeviktər adьq-tylek nəmələrendə qorotqos loq alьp barqan kevek vaq millattərden kridit eştərendə lə şundaj uq qorotqosloq tar alьpbaralar. Minşevik intirvinttərdenvaq millattər kapiratif seltərendə qalqan bьna bьl eştəre tulьhь menən asьlqandan hun, vaq millattərdəge kapiratif sistimdarь yddərendəge bulqan kapartif jalpьhьnьη kin eşməkərlegenə tajanьp minşevik intirvittərenen jahaqan qorotqosloqtarьn tidərək betərev turahьnda kibken saralar kyrergə tejeşter.

Vaq millət kapiratiftarьndaoь ydək burьs-jerle millattən kadьrdar jeteştərev. Bьl eş balşeviktərsə bulqan ber timp menən xəl itelerə tejeş.

Kapiratif appartьnda ultьroan betə sasiaftardь nьqlap tikşerep sьqьrqa, undaqь betə zararlь həm japmalь keşelərde tabьp, urьndarьnan qьvьrqa, şulaj uq ular urьnьna batьrəveştə kalxuzsьlardь, aktif jarlь həm batraktardь yrlətergə kərək.

Kapiratif apparattarьnda bulqan betə: bojorakratizem həm eşte hudьvsьlarqa şulaj uq qəmeldə uη appartunizem nastrajьnjahьna birelevselergə qarьşь kibken kerəş asьlhьn.

Şunьq menən ber rəttən Səvit savda barьşьnьq kiləjevenə narьq birə almaqan, „hul" sьlar qaldьqьna la kibken atpur birelergə tejeş.

Kapiratsejə eşenen sьjfatьn jaqşьrtьvdə kin qatlam xedmət ejələren mablizavajt itev həm kapiratiften kendəlek eştərendə prallarejattьn jeqevselegen kesajtev arqahьndə bed, vaq millət kapiratiftarьnda jahalqan bьl minşevik intirvittərenen qorotqosloqtarьn in qьdqa ber metdət esenda juq itə alasaqnьd.

LININ EŞSELƏR KAPIRATIFЬ JADOJЬ SƏSEVGO NЬQLЬ ƏDERLEK BAŞLANЬ.

Linin eşselər kapiratifь (Dəvləkən rajunь) jadqь səsevgə nьqlь ədərlek alьp bara. Bьl kapiratif „Byzdək" safxuzundaqь (elgərge Vazrazdinejə) eşselərde tə'min itə. Bьna şunьη esen jadqь səsev vaqьtьnda 5 jorttaqь aşxana asьrqa ədərlek alьp bara. Bьl aşxanalardьn 2 he xəderge vaqьtta ədərləngən həm eşlap jata əsəvhe tedelep jata. Odaqlam eşlənep betəsəktər. Hunqьlь ebtenə safxuzda 6 kysnə kaxna eşlənəsək. Xəderge vaqьtta oşo stalavajdarqa kərək bulqan havьt—hanalar 100% ədərlənep qujьlqan. Qlemymən kaxna həm aşxanalar esen kərək bulqan invintardar barьhьla jeterlek reveştə ədərlangən.

Jadqь səsev vaqьtь esen kişer, kaneşta, kartuf həm şunьη kevek nəşqa jəşelsələrde eşselər kapiratifь jeterlek ədərlgən. Lakin eşten iη avьr jere şunda, kapiratiftьn 4 mendə ber jəd keşelek praduktaqa birgən zəjefkəhe juqarь urgьn dar tarafьnan kibelep nej barь 550 keşelek itep qaldьrьlqan. Şunьη esendə bl 550 keşeqə birelgən pradukta menən 4100 keşene aşatьp kilə. Bьl xəl aştьn sьjfatьn hun dərəzə lə nasarajta. Bigeraktə it həm başqa şundaj majtь nəmələr kərək.

Bьna şunьη esendə bьl turala Başsajuz həm juqarь ojoşmalarqa qudqalьrqa kərək bulьr. Juqha bьndaj xəl eşselər arahьn da rizahьdlьq tьvdьra, dissiplina nь jemerə. Şulaj uq eşlap sьqarьvdь kəmetə. Bed jaqьn kendə nətə safxuz eşselərenə kərək bulqan nurma jenərevde horajьbd. Birelgən zəjefkene kəmetep eşkə ajaq halьvsьlardьn javapqa tartьlьvьn kətabed.

Oj. NƏZMI.

USALЬ KAPIRATIFTARЬ NASAR XƏLDƏ

Partejənen dikaber plinumь qararь bujənsa hər ber avьl səvittəre ergəhendə ajьtьm kapiratsejalar buldьrьlьrqa tejeş ine. Bьl məs'ələ Usalь rajun ojoşmahь tarafьnanda eşləngən tejergə jaraj. Ul bьlardь ojoştorno.

Lakin eş ojoştorov menən genə betmaj bit. Bьlardь məmkin tiklem jaqşьraq kadьrdar menən tə'min itev, xuzalьq eştərendə partejənьη nьqlь julbaşsьlьqьn kesajtev, jaqьndan torop eş menən jardam kyrhətevde berense siratta buldьrьrqa kərək.

Usalь rajun ojoşmahь bьl məs'ələgə kəragensə iqtibar itməgən. Idaralarqa janьnan hajlav aldьnda, partejə həm xəkymətten kapiratif eştəre, unьη eş sistimdarь arahьndaqь məhim qarardarьn kiη qatlam jalpьqa anlatьv eştəren alьp barmajьnsa turanan tura hajlav eştərenə kereskəndər.

Hajlavdardьn ytevenə ajdan artьq kendər udqan. Ə Bajramqol, Qadaqqol kevek dur avьldarda bulqan kapiratif praylinejələre negengə kendələ raished (başhd) ultьralar.

Bьlardьn tep səbəbe nam hun? Bьnьη tep səbəbe rajkum partejənьη bьl eşta kərəgensə julbaşsьlьq itməve, ydendə bulqan kadьrdardь tajdalanьvqa siktən tьş ədəhəmejət bireve; bigeraktə avьl jəcəjkələrenenη bьl frunttan bətənlaj sitta torovdarь tejərgə kərək. Kapiratif idaralarь partejə jadьralarь həm jarlь—batrak eşməkərdare menən bik əd tə'min itelgəndər. Rajundan vəkil bulьp hajlav ytkərergə sьqьvsьlar bьqa iqtibar birməgəndər.

Kapiratsejə eşenə jarlь—batrak həm kalxuzsьlardь hajlahь urьnda xalq malьn tədbirьvsьlardь hajlap kitkəndər.

Bьqa Qadaqquldaqь kyrneş tulьhь menən şahit bula ala. Bьnda 23 meη hum xalьq aqsahь tudbirьp, negenme irtəgəme pralirarejat sutь qarşьhndə javap birergə tejeş bulqan Bagdanavski Sirgəjde hajlajdar. Ul irtəgə yk, belmajem nindəj juldar menəndər rajpatripsajuzqa barьp eskə urьnlaşa. Xəderge kendə idaranьη sərməjə tuplav eştəre bətənlaj aqhaqan. Səsev eştərenə ber terle lə ədərlek juq. Kapiratiflaşьv planь ele bulha la tedelənəgən „Belevse"

SEREK NIGEDƏN ALЬP QOROS NIGEDGO QUJЬROJA KƏRƏK

Dejem alqanda Bilarət rajunьnьη kyberək tənəktərc urman mənən qaplanьp ikense jaqtan Ural tavdarьnьn nejek—nejek qaja taştarь menən uratьlьp alьnqan ber urьn. Şulaj nulqas əlbittə bьnda tep kesep igenselek bulmajьnsa nəlki nedden il xuzalьqьna dur əhemejəte nulqan malsьlьq, qortsoloq (umartasьlьq), unan qala kustar həm avsьlьq eştəren alqa jeparevdə nerdən ber rajon bulьp itəplanergə tejeş.

Lakin eşten şulaj bulьvьna qaramaktan tav həm urman tənəktərendə jəşagən nasqort xalqtarь yd tirityrejəhendaoь tormoşqa jateşlanə almaj, tənəqət zakundarьna bujhьnьp qьna elekke vəxşilər zamanьnan qalqan jul menən eşlap, xəderge timptьη mədənejətenən kyp artə qalьp baralar.

Bilgele, nedden qajhь ber tənəktərenedda dur qьna unьştarda bar, lakin bed unьn menən genə qənəqətlənep qalьrqa tejeş tygelbed. Bьl rajundьn tavurman tənəktərendə qortsoloq eşe ifratta sada bulьp kyp urьndarda aykən umarta jəki urmanda yьep ultьroan aqas qьvьştarь (Soloq)menənnaljeteştergən urьndar bar.

Məbələn: Uьman qələj bujdarьnda, bilgele nedgə bьndaj iη əhemejətle bulqan eşte mədəniləştermejənsə torop, koronqolardau qalqan jul menən nal jeteşterev aik qьjьn. Həm ydenedden arttьrьp xəkymətkə lə birə almajьnd.

Şunьq esendə təp kasepkə jardamьs bulьp (urьnь menən təp kasep)itəpiəngən qortsoloq eşen mədəniləşterep, qortsoloq saixuz, kalxuzdarь teder jaqь tartma umartalar menən tə'min itev eşen kesajtergə karək.

Unan hun malsьlьqtь alqa jenərevdə bulqan saralar tejeşensə tormoşqa aşьrьlmajdar. Kyp urьndarda maldardь jaqşь nəbeldən toroqtorov eşenə əhemejət birelmaj.Mal adьqtarьn sasepyberev həmsilius jamdarьnda maldarqa tuqlьqlь adьqtar ədertavde kilesaktə berense burьs itep qujьrqa kərək.

«Urman qьrqьv eşendə lə kyp kenə jeteshed jaqtar bulьp, urmandar bilgele ber tartip menən kibelmajdər. Şul bilgele tərtip menən kileşmev, kilesaktə urmandьn beteven gəvdələndere. Qьrqьlqan urmanqa yьergə jul qujьv esen, urmandь aralьştьrьp qьrqьv sarahьn kyrergə kərək. Bilgele bьndaj tartipte qullanьlqan urьndar bulha la, qajhь ber urьndarda qənəqətlənerlek rəveştə qullanьv juq.

Bьndaj qajhь ber urmanlь tənəktər kustar ərtile tedəp urman qьrqьv eşen yrnək rəveşendə qujьrqa memkinlektər bar. Şunan fajdalanьv sarahьn kyrergə kərək.

Avsьlьq eşendə ifratta başbaştaqlьqtar kyp bulьp, hunarsьlar sajuzьnda aqza bulьp tormoqan patint tyləməgəndərə lə teləgən vaqьtta sьqьp jənlek atьrqa xaqlь bulьp kilə.

Kiləsaktə bьndaj başbaştaqlьqtardь bətərəphunarsьlьq eşen bilgele ber tərtipkə qujьrqa kərək. Juqarьla kyrhətelgəndərde bətərəp urьnbnaqarapeşte bylergə həmjunьmədəniləşterep xalq esen fajdalь ber eş itep qujьrqa kərək.

V. JOSOPOF.

QUDAŞЬF QATЬ JAVAPQA TARTЬLHЬN

1931 nse jьldьη 10 nsь fivralьnda Usalь rajpatrip kapiratse jəhьnьη prisdetele bulqan Qodaşьf, Ɵlenən qajtьp kileşle Tun qatarqa tejə lə, unda Tunqatar kapiratif lafkahьn həm Tunqatar ŞKM sklatьn şulaj uq Tun qatardaqь sьjpnьj punktьtь qaravьlaqan qaravьlsьnьη jaqşь tolono barьn işetep qala. Şunan hun alama tolop menən „ojalьp" jərəgən Qudaşьf, qaravьlsь qarttь(Rəstəmef Bəderidinde) saqьrьp ala la: „qajda bavaj, kejep jərəgən tolonondo minə kilterep bir'! tip, bik qatь bojoroq bira.

Uqa qarьşь bavaj: juq iptəş minen ydemden tolonom ul, min xəder 3 jerde qaravьllajьm, min tolophod nisek torajьm!" tihə lə" hin ulaj həjlənmə, ulaj həjlənhən urьndan sьqarьp taşlarmьn„ tip bavajdь, tolonon alьp kilergə qajtarьp jebərə. Bavaj qajtala qortqahьna "Ɵlenən nagan taqqan ber kəşe kilgən minem tolonomdo alьp kilergə itə" tej, Qortqahь kynməj; „Quj birmə hin tolophod qajda narahьn, 22 nse jьldan bire haman şul ber urьnda qaravьlsь bulьp eşlap, ul hinen tolonondo nej eşlap alьnь" tej. Banajdь jenər məj. Şunan hun Qodaşьf asьvlanьp qarttь taqь la saqьrta; Min rajpu bulьp alama tolop menən jərəjəm, ə hin qaravьlsь bulьp şundaj tolop kejəhen, hinen hьmaq qaravьlsьlar bьndaj tolop kejmajdar ular" tej. Tolopto tartьp alьp kilə.

Qart eşej, qaravьlda tora almaj başlaj. Berdə sulmaqas ul, ydenen jalbar tajьn jegep, 35 saqьrьm jatqan Usalьqa 3 tapqьr barьp barьp qajta. Qodaşьf aldьnda tedlənep tolonon horaj ləkin „olo tyrə"uqa qolaqta hal maj. Ingən jerenəη qьvьp sьqara.

Xəder inde bьleş sutqa birelgən bulha la, hamanda ber ter. le lə hedemtə sьqqanь juq əle Bavaj tengə hьvьqtarda qata—qata qemer itə. „Ɵlkən tyrə" Qodaşьf, 22 nse jьldan birle „qaravьlsь bulьp kilgən ber batrak qarttьη jьlь tolonon kejep eblel artьnda farsit itə.

Bьndaj elken tyrələr javapqa tartьlьhьn ine. „UJ"

ESKESE XƏLFETDINEF URЬ NЬNAN QЬVЬLHЬN.

Turbaslь silpaĥьnьq (Ɵfe rajunь) Janь Jurmatь nyleksəhendə prikaşşik bulьp torovsь Xəlfetdinef kən—tən esep jerev arqahьnda bətənlaj eştən ajьrьldь. Lafka 4 tər 5 ər kən ber totaştan jabьq tora. Avьlda qьdьv təveştə maja tuplav barqanda 16 -17—18 mart kendərendə Qaramalьlaqь bazahьnda qunaq bulьp jatlь.

Xəder inde ul tanьlqan eskese bulьp əvrelgən. Qajda qьna barmahьn unda unьη dьt—işe bar. Şunьq esen də unьn ebtenən zalьna la birep bulmaj. Ul avьl jьlьştarьnda asьqtan asьq kalxuzqa qarьşь sьqha la, unь ber kemdə kyrmaj, tьjmaj.

„VTEVSE"

ESKELEK JADOJЬ SƏSEVDƏ JUMAHЬN.

Bajmaq rajunьndaqь bulqan eik kyp kapiratif urgьndьrь ydərenen hatьv eştəren turanan tura araqьsьlьqqa bordolar. Bьl eş algeraktə frandek tavьnьη kən jaq altendəgə bulqan Terekmən, Andaq həm Sibaj kapiratiftarьnda şulaj.

Bьl xəl kalxuzsьlar arahьndaqь tarqavlьqqa həm jədqь səsev ədərlegen jomoşarlьvqa səbəp bula. Şunьη esendə bьl avьrlvdь negenən yk davalarqa kərək, juq ihə ul udarnaj jadqь səsevden ədelev jaqьna huqasaq. Ojazin.

DYRT- ƏJLƏ KAPIRATSEJƏ HЬ SƏSEV KAMPANEJƏHЬNA JARDAM ITMƏJ.

Kapiratif idarahь menən qьrda aşav ojoştorov turahьnda hejlaşevdər bulqalha la, idara eşseləre qurqalar.„Jeterlek praduktь birep tora almabd, difitsit praduktьlarь bireve nedden eşkə aik ad nəjlaneşle" (?) tigən qurqьv qaraştarь arqahьnda bьl eşkə kanrit saralar kyrmajdər. Xatta ular „eşkə başlarqa ujlajbd" tigən hydde lə işetterergə teləməjdər.

Patrip kapiratsejalar maşina traktьr stansa eşselaren saixuz eşseləre nurmahь menən ber tiged tə'min itev turahьnda xəkymətten dirikivahь bulha la. Dyrt—Ɵjle rajun patrip kapiratsejahь ytərgə lə jьlьnmaj əle. 2—3 aj inde xəder MTS eşseləre, nelgestəre, safxuzsьlar nurmahь menən ber nəmə „ə ala alqandarь juq.

MTS qa ingən Saqmaqoş slipularь la sosev kampanjalarьna jəd menən norolqandarь juq. Bьna bьl fakьttar patrip kapiratsejalardeη səsev kampan jahьna jəd menən norolmavdarьn ap—asьq kyrhətep toralar.

Kapiratsejə eşendə eslegən „qurqaq" apparшmstar balşevikitar julьnan alьp taşlanьrqa tejeştər.

VƏKIL QIRFAN.

DYRT- ƏJLƏ KAPIRATSEJƏ HЬ SƏSEV KAMPANEJƏHЬNA JARDƏM ITMƏJ.

Kapiratif idarahь menən qьrda aşav ojoştorov turahьnda hejlaşevdər bulqalha la, idara eşselərə qurqalar.„Jeterlek praduktь birep tora almabd, difitsit praduktьlarь bireve nedden eşkə aik ad nəjlaneşle" (?) tigən qurqьv qaraştarь arqahьnda bьl eşkə kanrit saralar kyrmajdər. Xatta ular „eşkə başlarqa ujlajbd" tigən hydde lə işetterergə teləməjdər.

Patrip kapiratsejalar maşina traktьr stansa eşselaren saixuz eşselərə nurmahь menən ber tiged tə'min itev turahьnda xəkymətten dirikivahь bulha la. Dyrt—Ɵjle rajun patrip kapiratsejahь ytərgə lə jьlьnmaj əle. 2—3 aj inde xəder MTS eşselərə, nelgestərə, safxuzsьlar nurmahь menən ber nəmə „ə ala alqandarь juq.

MTS qa ingən Saqmaqoş slipularь la sosev kampanjalarьna jəd menən norolqandarь juq. Bьna bьl fakьttar patrip kapiratsejalardeη səsev kampan jahьna jəd menən norolmavdarьn ap—asьq kyrhətep toralar.

Kapiratsejə eşendə eslegən „qurqaq' apparшmstar balşevikitar julьnan alьp taşlanьrqa tejeştər.

VƏKIL QIRFAN.

BAŞQORTOSTANDA ƏJLLЬQTЬ 4 JЬLDA ZAJЬMЬ JOMOŞAQ TARALA

MARTTЬN 4—BIŞ KƏNLƏQƏNDƏ PLAN 85 pr. QA OJЬNA YTƏLQƏN. QЬRQA HЬNЬLLEŞ KƏRƏK.

Maja tuplav bajavaj burьs.

Oşo jьldьη 25—martьnan nəşlap səvittər sajuzь dəvməlendə bulqan hər ber zavьt, tabrik həm məəssələrdeη biş jьlьqtь xəl itkes „biş jьlьqtь 4 jьlda" zajьmьn taratьvda bulqan qatnaşlьqtarьn tikşerev eşe udqarьla.

Sənki eşselər sьjnьb aldьna qujьlqan ilde indystrejələşterev avьl xuzalьqьn satsejalizemsə janьnan qorovda bajavaj burьstardь nojomqa atqarьvda bьl zajьmdь jalpьlaştьrьv dur urьn ujnaj. Lakin bьqa tiklem bьl məhim eşkə kərək tiklem əhemejət birelgəne juq əle. Finansь fruntьnda ədəklək dur.

Bedgə bildəle bьl „biş jьlьq tь 4 jьlda" zajьmь Məskəvdəge ere sənaqət eşselərə insejativahь menən bəşta 850 miljan humьq sьqarьlьp, kiη eşselər massahь horavь aujbnsa ul 1 miljart 125 miljun humqa jetkerelə.

Lakin bьl dur burьstь atqarьv eşenə ydək qalalardа bulqan zavьt, tabrik həm məəssəsə eşselərə nьqlap totonmaqan kevek, nedden Başqortostanda lə bьl eş bik nasar tora.

Məbalan: oşo jьldьη 20—martьna tiklem nətə Başqortostan dəvməlendə „biş jьlьqtь 4 jьlda" zajьmьn taratьv planь barь 85,7 pr. qa qьna ytəlgən. Ə, plan aujbnsa zajьm taratьv srugь udьpta kitte. Bьl eştə bulqan hьnьlьş jomoşaq.

Oşo jьldьη 25-martьnan başlap „Dinamo" həm „eşse" gəzitəhenen insejativahe menən Məskəv, Liningrat həm Xarkьl qalalarьnda zajьm eşenen barьşь turahьnda tikşerev eşe başlandь.

Bьnan təp məqsət: zavьt, faurikə həm məəssələrdə bulqan eşse həm xedmətkərdərden zajьmqa nisek jadьlьvdarьn tikşerep, bьqa tiklem zajьmqa jadьlmavsьlardь uqa patpişşik itev burьsь tora. Unan bьl tikşerev məlendə hər ber zajьmqa jadьlьvsь yddərenen berktev talundarьn norarqa (almaqandar) xaqlьlar.

Bьqa tiklem, zajьm alьvsьlar dьn berktev talundarьn birməvse finanьs urgьndarь həm kamsattar javapqa tartьlьrqa tejeş. Bьna bьl tikşerev eşe bedden Başqortostandala udqarьlьrqa bьqa tiklem zajьmqa jadьlmavsьlar ojo tikşerev məlendə zajьmqa jadьlьrqa tejeştər.

BIKMIT

BEDDƏ „BIŞ JЬLLЬQTЬ 4 JЬLDA"

ZAJЬMЬ NASAR TARALA

Bələbəj rajunь Alkin səvite dəvməlendə „ə jьlьqtь 4 jьlda" zajьmьn taratьv eşe aik jomoşaq bara.

Məbələn zadanejə bujənsa bьl avьl səvite 5265 humьq zajьm taratьrqa tejeş bulhala ul unьη 12 pr. tьn qьna ytəgən. Kazdistin avьl səvite 3500 humьq zajьm taratьrqa tejeş bulьp ul unьη 939 humьn qьna, keskəj Bələbəj zajьm taratьv zadanejəhьn 8 pr. qa qьna ytəgən. Bьl avьl səvitendə kulaktar ebtendə bulqan 284 hum yd ara halьmdьη 292 hum qьna jьjьlьp, xoqnqhьdьlьq nalugь ber tində tylətelməgən. Avьl səvitenə birelgən 4 meη hum „ə jьlьqtь 4 jьlda" zajьmьnьη nej barь 1478 humь qьna taralqan.

Şul uq rajun Jьlan şişmə səvite 2500 humьlq zajьm taratьv urьnьna 822 hum, Ismaqil səvite 3200 humьlq zajьm taratьrqa tejeş bulhala ul 2 meη humьlq qьna zajьm taratqan.

Bьlmaja tuplav eşendə bulqan halqьn qaraştar xəderdən bətərelergə, bətə iqtibar bьl turala bulqan zadanejənь ytəvgə tasa jynəlhen.

S. Janbuxtin.

BLAGAVIŞŞINDƏ MAJA TUPLAV EŞE ƏDƏLƏ

(Tiligral arqьnь)

Blagavişinrajunьnda 30—martqa tiklem maja tuplav kvartal planь nibarь 59 pr. qa qьna ytəlgən.

Bьnda bigeraktə kylt saur jьjьv eşe siktən tьş jomoşaq tora, (bətəbe 177 meη jьjьv urьnьna, barь 77800 hum qьna jьjьla) Masina traktьr stansahь tədəv fundьna 160 meη hum tejeş bulьp şunьη 30 meη humь qьna avьl xuzalьqь nalugьnan 22,050 hum jьjьlьrqa tejeş bulqan aqsanьη 18129 humь kulaktar ebtendə jərej.

Timək Blagavişin rajunьnda bulqan ojoşmalar maja tuplavda kulaktarqa qьbьm jahamajdar, tigən hyd. Paj aqsahь jьjьv 31 pr. qa qьna ytəlgən.

Tavar, rializirəvajt itevdə ber nərhələ eşlənmegən. Kajsajuz humqь 10 kənlektə nibarь 4'5 humьq qьna tavar rializirəvət itkən.

Bьnda maja tuplav frontьnda təp ədəklək bulьp unь başqa səjəsi –xuzalьq kampanejalarьnan artqь planqa qujьv hanaьrqa tejeş. Məbələn Blagavisin avьl səvitendə xəkymət burьstarь bətəbe 307,500 humьq jьjьlьrqa tejeşle.

Lakin bьl bər terle xəkymət burьstarьn jьjьv eştəren başqarьvdar aik jomoşaq, humqь 10 kənlek aik nasar hədəmtə birde. April ajь maja tuplavda udar ajьq bulьp hanaьrqa tejeş.

Briqada: Səmadurpf
Beşyk, Tikyf

Maja tuplav eşe siktən tьş jomoşaq

Başqortostan dəvməlendə maja tuplav eşe 20 nse martqa tiklem 62% qa, ə Ɵfe qalahь dəvməlen da 78% qa qьna ytəlep, bьl məhim eşte başparьvda kyp kena ojoşmalar siktən tьş jomoşaqlьq kyrhətələr. Maja tuplav eşen başqarьvda satsejalizem jarьşь həm udarsьlьq mitьdь qurlanьlmaj.

Bьl maja tuplav eşen kəsajtev nejətə menən oşo jьldьη 25 nse martьnda Başqrafsəvit ergəhendə bulqan kyltura həm tormoş siksejahenen ultьrьşında angadalar ojoştorop bьl eş itərəhenə bətə pratsajnz aqzalarьn mabilizavajt itergə, tigən qərar sьqarьldь.

Xəder nьqlap eşkə totonorqa eştə əşmakərlek kyrhətev kərək.

S. USMANЬVA.

Kunkrьs yбeş osən kərəşkə

Zajьm nisek tərəla huq

Bedden qulda əle Narkamfinden 20 se mart handarь qьna bar. Lakin ulaг eşten nasar torovьn kyrhətələr.

Bьna handar bətə Başqortostanda „5 jьlьqtь—4 jьlda" zajьmь 11 miljun 70 meη hum taralьrqa tejeş bulha la, ul 9 miljun 393 meη 600 humьq qьna taralqan. Jəqnі plan 85,7 pr. qa ytəlgən.

Ojoşqan massalar arahьnda plan 108 pr. qa ytəlgən. Plandьn avьlda ytəleşe aik nasar tora.

Krəstejəndər arahьnda kantryl han 6 miljun 680 meη hum itep birelgən ine, 4 miljun 756 meη 680 hum qьna jəki 71.2 pr. taralqan.

Kalxuzdar tarmaqь 65,8, ə janqьsdaqtar 72, 2 pr. qьna atqarqandar. Ojoşmaqan massa arahьnda zajьm taralьv taqь la nasar. Plan 69,3 pr. qa qьna ytəlgən. Zajьm vznustarь inderev, 58,9 pr. hanala.

Zajьm taralьvь terləsə, qajhь ber rajundarda eş matur narha la, kypselek rajundar hylpən baralar.

Alda barьvsьlar

(Bətə tarmaqtar bujənsa)

Xəjeulia 149,2, Maqar—112,7, Qaltas—101,2, Jalajьr—105,4 Bere—114,1, Bilarət—124,3 Arxangil—107,8 həm Əəjəlil—100,1 pr. qa ytəgəndər.

Bьlar 80 menən 95 pr. arahьnda toralar: Ɵfə, Saqmaqoş, Usalь, Estərle, Nuriman, Janь-Bila—Qataj, Ibke Baltas, Perejut, Mişkə, Krasna usul, Duvan, Boraj, Byzdək, Bişeylək Bələbəj, Bajqь rajundarь.

Qalqan rajundar 50 menən 80 arahьnda artta batalar. Ə, inde bьna bьl rajundar xurlьqlə rəveştə qojrəqtə hejrələlər: Bajmaq—43 pr,. Blagavişin 45 pr. həm Juqarь Qbjqь 43 pr. Artta barьvsь rajundardь jəmaqət eyksirenə alьrqa kərək.

Avьl qalanan artta bara. Bed bьl ber adna esendə, zajьm taratьvda qьrqa hьnьlьş tьvdьrьp udarsьlьq həm satsejalizem jarьşь menən zajьm taratьvdь kesajtergə tejeşted.

—Tirazqa tiklem plandь tultьrьrqa!

—Kunkrьsta ebtən sьqьv sosn kərəşkə!

Vaqьt aik ad. Kendərhanavlь.
Qadir Qlajnan.

PARTEJƏ HƏM SƏVIT XƏKYMƏTENEŊ KYLTURA TƏDƏLƏŞƏNDƏGE DIRIKTIVALARЬ

TULЬ KƏJƏNSƏ TORMOŞQA AŞЬRЬLЬRQ|A; BЬL TƏDƏLƏŞTƏ KULAK MENƏN KILEŞEVSELEKKƏ, APPARTUNISLЬQQA QATЬ UDAR BIRELERGƏ TEJEŞ.

KYLTURA TƏƏƏLƏŞƏNDƏ KULAK AGINTTARЬNA JUL ASЬVSЬ, ULARƏЬŊ BALALARЬN MƏKTƏPTƏRGƏ INDEREVSE, HƏM IDEJALUGEJƏ FRUNTЬNDA SЬJNFI KYƏEN JUQJALTЬVSЬLARQJA QЬRQA ATPUR BIRELHEN.

Kyltura usaqtarЬ sittər idejalugejahЬnan tağa bulhЬn

Bajmaq rajunЬ Bajbş avЬlЬ Xaz-jaxmət Unasufton grazdandar huqbşЬ mələndə 3—4 jəd keşenən sanda ojoştorop xalЬqqa həjlərgə sirkənges etlektər kyrhəteve həm kyp zьjandar killereve turahЬndə kyp tuqЬralmaj (sənki bЬl Başqortostan tarixЬnda ildələ) Xaziəx mətten iptəşe Tatlьaajьf Qjizzət turahЬndə jağam.

Multa salьhь, Xaziaxmətkə sanda ojoştorovda jaqьn jardəmsь sulqan Tatlьaajьf Qjizzət grazdandar huqbşЬnan huq Mutlaqaj avЬlЬndə „Ara"la mədir bulьp urlaşьp, „Ara" nьn aq ondaьn, kukuruzdaьn Qьğьl nadarьna oğatьp hattь, tьvqandarьna jeşərğe. Balalar astan qьrьldьlar.

Səvittə eşləganendə vezətkə alьnьvь, kulaktardь yğ qanatь abtьndə haqlavь, ularqa xoquq alьp birep, (məğələn Tatlьnaj avЬlЬ kulagь Biktimiref Jomaqazanь) kaixuzqa indereve, kapiratif pravlinejahь medire itep quğьrьvь bular bətəhe la fakьt.

Dereb kulaktar unьq qanatь abtьndə maiqe jəşerenep qala almanьlar. Raskulacivajt itelep, hereldelər. Lakin Tatlьnajьf Qjizzəttеn bik kyp jenəjattore, qanaxatlektarь turahЬndə hyğğe qьğqartьp, „nej esen ul neqenge kəndə uqьtьvsь, ninə unь kyrmejdər, Tatlьnajьf Qjizzət kaixuzdan qьvьlhьn, talap jьjqan maldarь kalxuzdьn aylenməj torqan fundьna əjlənderelhen, yde Başqortostan tupьraqьnan qьvьlhьn tip həm nasqa şundaj ner nisə talaptar kyrhatep Qlandьtaxman avЬlЬ jarlьlarьnьq qarar sьqarьvьna ner jьl ytkən sulhala—iqtisarqa alьnmavьn əjtəp kitergə kərək.

Əllə unьq Əfə rəəfagenda uqьqan qustьhь Səqədətef Saeirdьn uqьv taşlap Bajmaq rajunьna eşkə qajtьp, Qjizzət turahЬndə hyğ qağqatqan altif kalxuzsьlardь kamsamuldardь jamanlap, jalqanlap gəzitkə jağьvь, Qjizzətte rəsmi rəveşlə jaqlavь Qjizzətkə ner əğ jəşərgə irek birde mikən?

Jetməhə bЬl Səqədətef hunqь vaqьtta Bajmaq RKI sikritarь bulьp ojalaqan.

Bandit Qjizzət Tatlьnajьf uqьtьvsьlьqtan brəmьnr pid tixnikumьna Tatlьnajьf familjəhьn Galinqa alьştьrьp, harьq tirehenə tərenep uqьp jatqan tarqalqan ilimint Galin Mərğa (Qjizzətten qustьhь) uqьv jortonan həm kamsamuldan tadartьlhьn.

Banditть jaqlavsь Səqdətef Saeirqa rajkam tejeşle sarahьn kyrer. Tailьnajьf Qjizzət oşo kenqə tiklem tikşermaj urьndan sьqarьlmaj—kileşevselek menən eş kyrevse urgandarqa RKI həm prakaratura tejeşle sarahьn kyrhen.

„MINSKEJ"

Qonşaq rajunЬnda aŋbelem eştare

Qonşaq rajunьnda nağanlьq bətərəv turahЬndaqь xekymət qararğьrьn qəməlgə atqarьv jomoşaq tora.

Avьldarda batraktar, arahЬnda eşlav, batraktarqa aŋ—belem birev, ularğь uqьvqa tartьv eştare batrackamdarğьn nəvnatəge sunьstarь sulha la, avьl rabackundarь spikylətsejəgə bəjlənep, kulaktar menən qosaqlaşьp esevde ken tartinenə qujqandar. Bьlar turahЬnda stinə gəzitenə jağьlha la tikşerelgəne juq.

Rajundaqь anlь xeğmətkər—dər, uqьtьvsьlar nağanlьq bətərəv eşenə əhəmejət birmejdər.

Jalpь saxnə arqьrь tərəeja talap itə.

Qonşaq avьlьnda, klap bulha la, esendə ner nəmə juq.

Spiktakel qujьrqa sulqan vaqьtta dikaraisejə esən Məslim tirmanenə narьrqa tora kilə, unanda kyp vaqьt birmaj qajtalar. Qonşaq uqьtьvsьlarь xalqtьn anьn kytərev eşenə əhəmejət birmejdər, avьldaqь aktiftar spiktaket qujqanda uqьtьvsьlar ejrətəbe, jardam itəbe urьnda, ular aktiftardan mьğqьl itep kələlər.

Rajun səjəsi aqartьv aylege aŋ—belem eştaren kəsəjtergə, bьl frontqa bətə uqьtьvsь, xeğmətkər, prafsajuz aqzalarьn tartьv julьnda eşlergə, şunьn menən nergə aŋ—belem ojoşmalarьn kəsəjtergə, ularqa nьq əhəmejət birergə tejeş.

XALIQЬF. Ç.

Məktəptən qьvьlhьn

Qьrmьğqalь rajunь Ikke-Qьjьşqь avЬlь mulla Mirsajaf qьğь Kamalьva Qlənəjdə Qьrmьğqalь rajunьndaqь 7 jaşьq məktəptən qьvьlьp sьqarьlha la, qoda—qoğaşьjьq arqahьnda məktəp nətərgənlekka diqqomint alьp, xəğerge kəndə kamsamulqa inep, Bərə pidtixnikumьnda uqьp jata.

Bьl sit ilimintta tiğlek menən tikşerep məktəptən qьvьrqa kerək.

F. ƏXMƏDULLIN.

Kulak balalarЬ menən tulqan

Baqьr Yğak rudnigьndə baj balalarь ojalaqan.

Bьl turala rajun başqarma kəmitəte tarafьnan kilgən inespiktьr ajthələ rudkum alьnь iqtinarqa almaj.

Kulak balahь Fəjzullin Vafa kacagar bulьp, işan balahь Rəsulьf zafxuz bulьp eşləjdər. Bьl sit ilimintlar esselərgə ajora—krattarsa məqəmələlə bulьp, bьl turala „Başqortostan" gəzitenə jağьlha la juqarь urgandar əhəmejət birgəndərə juq.

Ə. IBRAHIM.

KULAK BALAHЬ QЬVЬLHЬN.

Qьrmьğqalь rajunь Kyldər səvite Məkəj avЬlь Rəxmətullin Qunaqaj başqa tiklem ajьrьm naluk tyləp, xəğerge kəndə tərmələ jata. Unьq ulь Rəxmətyllin Lotfulla Əfə „Strajetel" kursьnda uqьp jata.

Bьnьq tidlek menən tikşerelep, məktəptən qьvьlьvьn horajьd.

„BELEVSE"

MUZTIXNIKUM IDARAHЬ QO LAQЬNA

Yrge—Qьjqь rajunь Laqьr avЬlь ataqlь kulak Şərəfetdinьf Şarxit 1917—jьlqa tiklem Laqьr avьl jatlьlarьnьq qanьn esevse şulaj uq 17 jьl stanşina bulьp, əfisardər ağьrap jatьvsь.

Qьğьldar kilgəs Şərəfetdinьf əfisardər menən sebergə qasa.

Xəğerge kəndə Şərəfetdinьftan salatarь Əfə Muztixnikumьnda uqьp jatalar. Tixnikum idarahь sьqa nisek qarajhьn?

"MARS"

BELDEREV.

31 nse mart kendəd saqət 2 lə Partejənьn Əlkə kəmitəte agit—massavaj sylegendə partejəlь qatьn—qьğğar aktifьnьn kənəşməhe saqьrьla.

KƏN TƏRTIBE:

1) Bəjnəlmiləl qatьn—qьğğar kenə - 8 nse martta uğqa tьv jomqaqь.

Oşo iptəştərğen kilevdəre məzbyri:

1) Sьjpnətьva, 2) Puşkina, 3) Kyznitsnva, 4) Kanavalьva, 5) Patapьva, 6) Ş-jnəkьva, 7) Vazdajeva, 8) Pozdejeva, 9) Kildjarьva, 10) Kilna, 11) Qulem, 12) Işmexamməteva, 13) Kinzina, 14) Bocknva, 15) Qlimalitdinьva, 16) Ivanuva, 17) Bacştakskaja, 18) Vafina B. 19) Xammatьva, 20) Filnnva, 21) Kismirişkina, 22) Mixajьva, 23) Dəvlətxanьva, 24) Valova, 25) Sənaqətyllina, 26) Xajkejeva, 27) Mostafina, 28) Timerqalina, 29) Daşkina. 30) Milasirdьva.

Oşo kyrhatelgən iptəştərğən başqa 1 nse həm 2 nse rajundaqь balalar saqsalarь julbaşsьlarьnьq da kilevdəre məzbyri

BAŞAPKUMDЬN AQIT—MASSAVAJ BYLEGE.

***

4 nse aprildə irtən 10 səqəttə VKP (b) Əlkə kəmitətenen kyltura—prapaganda sylegendə dinga qarьşь prapaganda məs'ələhe sujnsa partejə əlkə kənəşmahe ytkərelə. Bətə əlkə ojoşmalarğьn fraksejalarenən şulaj uq Byzdək, Tujmazь, Arqajaş həm Əfə rajkumdarьnan vəkildər saqьrьla.

VKP(b) ƏLKƏ KƏMITƏTE.

***

31 mart, kis 6 səqətlitə Qala səvitendə (№1 aylmə) sənaqət siksejahe aojorahь saqьrьla, kən tərtibe: ajaq kejemdəre faarigen tikşerev arigadahь daklatь.

1 nse aprildə şul siksejənen, plinumь aşaq kejemdəre faarigendə saqьrьla.

31 mart, kis 6 səqəttə Qala səvitendə (№4 aylmə) tetimaqi həm kyltura siksejahe aojorahь saqьrьla.

Bjora aqzalarьna, arigada aqzalarьna, kandidattarqa həm berketelgəndərgə kilev məsbyri.

QALA SƏVITƏ.

Bьnьq tamьrьn qoıotorğa kə rək.

Qьrmьğqalь rajunь Ikke-Qьjьşqь səvite tybən Timkə avЬlьnьn ataqlь məəzin malajь Məzafa bi Kaşfulla 1939—jьl Əfələ uqьv jortona inep, atahь raskulacivajt itelgəs məktəptən sьqarьla. Avьlqa qajtьp, nindəj jul menən der kalxuzqa inep, qьğьv eş vaqьtь kilep jetkəstə ikense ner avьlqa qasьp ajьrьm xuzalьqta eşlaşə.

Igendərdе jьjьp bətkəs aşar əsən kalxuzqa qajtьp Lila. Məzafarьlьn bьl jeteşhedlektəre tarahЬnda stinə gəztienə jağьlqas, gəzitte aristavajt itergə jərəj.

Kamsamul jəcajkəhe saqьrtьp tikşertkəs „min uqьjьm, min kamsamul" tip keşe bileten kyrhətep, qajda uqьqanlьqьn əjtməj jalqanlaşa. In hunьnda Məzafarьl eşten nasarlьqьn hidep kamsamul safьnan hərəlgən Əxmədejef menən tennə kənsələrejəgə inep, stina gəzitten jьtьp Əfəgə qasa.

Həjləvdərgə qaraqanda Məzafarьl xəğerge kəndə Bələnəjdə uqьvqa urьnlaşqan sulha kərək.

Bьnь iqtisarqa alьp, sundaj kulak balalarьna kalxuzda həm uqьv jorttarьnda urьn birelmə-hen.

„QЬĐЬL QƏLƏM"

BЬL KEŞE QЬVЬLHЬN.

Arqajaş rajunь M. Qoloj səvite Qlənəsьf Aptulla xəğerge kəndə „Qorotqostar menən kereş" kurьsьnda uqьp jata.

Qlənəsьf Aptulla tərlə səjasi kampanejalar ytkərgən vaqьtta esep, itherep, huqьşьp jerəgən keşe.

1930—jьl elekke M Qoloj jorto jarğam kəmitəte rəise sulьp eşləgəndə ner nisə jəd humlьq rastьrata jahap, 7—8 aj qasьp ierenə

Kilasaktələ Qlənasef Aptullanan jaqşь eş kətəp sulmaj. Şunьn əsən bьnь tidlek menən tikşerep kurьstan qьvьlhьn.

„KIMSKEJ"

Bajmaqtaqь tav səndqət məktəbenenq xəle.

Bьl məktəptə uqьv eştare nasar nara. Bьqa səbəp: məktəpten maxsus uqьtьvsьlarь juq: uqьtьvsьlardьn kyneke zavьlta eşlavselardən sulьp, uqьtьvqa vaqьtьnda jerəj almajdar. Şunlьqtan uqьv səqətlare susqa ytə. Məğələn: Xərbi şulaj uq tixnalinzeja dərese alьp barьvsь uqьtьvsьlar prajьzvudstьvala eşlavdəre səbəple bьl dərestər kyp qaldь. Başqa qalqan dərestarğen də hanьna sьqarьlq tygel

Uqьv _ uylmələre jeteşmaj, şul arqala uqьvsьlar dərəs qal dьralar.

Aşav—esev jaqьla bik nasar. Aş bylevselər uqьtьvsьlarqa teşle nurmanь birmaj alьp qalalar, aş həm ikmək kərəgensə neşerelmaj jarьm sejlaj birelə. Uqьvsьlar unь aşaj almaj as jərejdər.

Jataq bik bьsьraq, haьlq, bьqa kyd haьlvsь juq'.

Kamsamul həm başqa ojoşmalarğьn eştare bik aqhap nara.

Sənəqətkə eşselər jeteştera torqan məktəp uqьvsьlarьnьn matdi jaqtarьn jaqşьrtьv həm tərəeja eştarenə ajьrьmsa iqtibar itərgə kərək.

„Bajqara" 62"

BILARƏT FZU MƏKTƏBƏE UQЬVSЬLARЬNA IQTIBAR ITELHEN

Bьl məktəp uqьvsьlarьna stipindejə vaqьtьnda həm tulьhьn sa birelməj.

Uqьvsьlarqa dəjem jataq juq, ular məktəp idanendə joqlap jərəjdər. Starazixanan hygelələr. Bьl turala stinə gəzitenə 5-6tapqьr jağьlha la məktəp medire bьqa iqtibar itməj.

Uqьvsьlar kejem menən tьmin tielməjdər. Uqьvsьlar kejem birelevde horahalar, mədir: „hedgə jьl hajьn kejemde qajdan alajьm" tip ərlap sьqara.

Juqarьla əjtelgən jeteşhedlektər arqahьnda FZU la uqьvsьlar məktəptən qasьp bətəp nalalar.

S. URAZAJЬF.

UQЬTЬVSЬ ŞAKIRЬF IPTƏŞTƏN YRNƏK ALЬQJЬƏ

D—Məsetle rajunь Arьj səvite Yrge—Əpsələm avЬlь I—nağqaş məktəp uqьtьvsьhь Şakirьf Tahir iptəş avьldaqь 35 nağanda 3 aj xaqhьd uqьtьp nağanlьqtarьn bətərdə.

Ul bьnьq menən genə qənaqətlənməj, kyltstafita zadanejahь bujnsa iaqь la 30 keşenen nağanlьqьn bətərergə hyd birde

M. JƏHYDIN.

Bedgə kyiturnik kərək

DIPO laqь 1000 selərden (praizvudstьvaqa sьqqan) matdi həm kyltura tormoş jaqtarь maqtarlьq tygel. Tatar,—başqortar arahьnda eşlav esən rajkamul jəki apkamul ajьrьm vakil qujha jaqşь bulьr ine.

1000 se: Xafizьf Talip.

„FYƏNTI AVIXUNA"

27 nse martta kyltura harajьnda Başqort dəvlət tejatьrь artistarь tarafьnan „Fyəntin Avixuna" əbəre ujnaldь. „Fyəntin Avixuna" pejessahь ul XVI nsь qasьrdarda jəşəgən Ispanejanьq şul dəverdəge iq dur dramaturgь Luapidi—Viga əbəre. Dur dramaturg Luvapidi Viga ul yğ zamanьndaqь başqa dramaturnktardan oьta həm kyp əbərdər jağьvь menən genə tygel, yğenen jadqan əbərdərendə kyserək tyəngе krəbtejən qatlamьn izaat jaq menən gəvdələnderev, ularğьn ul zamandaqь juqarь aristakratejə qatlamь tarafьnan ideleven kyrhatev menəndə tarixta tanьlьp qalqan dur jağьvsь.

Bed Luvapi—De Liganьq bьl xosnsejəten „Fyənti Avixuna" əbərendələ bik asəq kyrəned. „Fyənti—Avixuna„ əbəre ul, başlanqandan alьp bətkəngə tiklem şul vaqьtta Ispanejala dur xekemgə eja bulqan Kalantьrava Kamandьnь Guminьs həm unьq xeğmətkəğəre tarafьnan ner krəbtejən qədь esən Fyənti Avixuna (harьq şişmahe) krəbtejəndəren idev, ularğь bətənlə juq qəjeptare esən jağalav vaqiqələren kyrhatə. Ul qьna la tygel, Luva—Pi—Di Viga ul „Fyənin Avixuna" əbəre arqьrь nerdən krəbtejən qatlamь tarafьnan aristakratejə qatlamьnьq jeqelep qalьvьn kyrhəthə, ikensenən ul vaqьtta Ispanejalaqь krəbtejən qatьn—qьğğarь arahьnan ı ərəştə inğərde jetakselek itep, kamandur həm unьq xeğmətselərenə qarьşь kerəştə irdərdə xərəkətkə kiltererlek natьr lavirensejə tiaьn birə. Həm unьq hyddəre sujьnsa xərəkətkə kilevse krəbtejəndər tarafьnam kamandurğardь yltertə.

Qajhь nerəvdəre „Fyənti Avixuna" əbəre ul neqenge əbər tygel, ul rikaniruksejə osoronaqь tejatьr əbərenə javap birmaj şulaj bulqas unь nej esən qujьp vaqьt arəm itergə tip qarardar Rikanstruksejə osoro tejatьrь kydiegenan qaraqanda bьl əbər əjsittə negenge tejatьr ripirtuvarьna javap birmaj. Tik una şul juqarьlaqь ebtalektan sьqьp qaraqanda, bьl əbər narьnan da bigerək dəvlət tejatьrь səxnəhendə ydenen klassik əbər nulьvь jaqьnan qujьlqan ikənlegen onotorqa jaramaj.

XVI nsь qasьrda jağьlqan ner əbəidən nej dərəzələ „rivalytsejunnaj" sulqandala, negege əbərdərdə nirgən rivalytu sejun vaqiqələrde kətəp sulmaj. Şunьn əsendə „Fyənti Avixuna" la Kamandur unьn xeğmətselərе həm krəbtejəndər arahьnda qьğьlјep sulьp hağьlqan kereş pl mexanat əsen kereş, qьl əsen kereş tarixьna qajtьp qalə.

Lakin ned, „Fyənti Avixuna" əbəre arqьrь ul vaqьttaqь sьjьn fi kereş tarixьn ejranep unun hanaq elьrqa teləməjbed. Bəlki unь klassik əbər sulьv jaşьnan qujanьğ. Şunьn ebtenə undaqь mastirdarsa birelqan dramaturge jənь oьta usrьzdarь hyğ ylsəvdaren ejranəbeğ. Bьna bьl jaqlan qa aqanda „Fyənti Avixuna" əbərernnğedden negenge tejatьr əbərdəre əsən dur qimməte bar..

„Fyənti Avixuna" əbəre ul, dəvlət tejatьrь səxnəhendə bajьl qь sizunda qujьlqan klassikj əbərdərden ikensehe. Berense klassik əbər „Rivizur" ydenen eşlə-ieşe jaqьnan bьjьlqь sizunda in unьşlь barqan əbərdərdən hanalqajnь. Bed bьnь „Fyənti Avixuna" əbərendə taqьla asqьraq kyrdek. Bedğen rizissurdar arahьnda qьğьlјep sulьp hağьlqan kereş pl mexanat əsen kereş, qьl əsen kereş tarixьna qajtьp qalə.

Lakin ned, „Fyənti Avixuna" əbəre arqьrь ul vaqьttaqь sьjьn fi kereş tarixьn ejranep unun hanaq elьrqa teləməjbed. Bəlki unь klassik əbər sulьv jaşьnan qujanьğ. Şunьn ebtenə undaqь mastirdarsa birelqan dramaturge jənь oьta usrьzdarь hyğ ylsəvdaren ejranəbeğ. Bьna bьl jaqlan qa aqanda „Fyənti Avixuna" əbərernnğedden negenge tejatьr əbərdəre əsen dur qimməte bar..

„Fyənti Avixuna" əbəre ul, dəvlət tejatьrь səxnəhendə bajьl qь sizunda qujьlqan klassikj əbərdərden ikensehe. Berense klassik əbər „Rivizur" ydenen eşlə-ieşe jaqьnan bьjьlqь sizunda in unьşlь barqan əbərdərdən hanalqajnь. Bed bьnь „Fyənti Avixuna" əbərendə taqьla asqьraq kyrdek. Bedğen rizissurdar

UJNAVSЬLAR TURAHЬNDA.

Bikaulatьva, Imaşьf, Sattarьf tarğьn unьşlь ujnavdarь turahЬnda, bьjьl kyp kenə jağьldь. Tik „Fyənti avixunala" Bavirinseja rylendə ujnavsь Bikaulatьva, Turьnduza rylendə ujnavsь Imaşьf, Flyrjs rylendə ujnavsь Sattarьlтardьn unьşlь ujnavdarьn negen taqь ner tapqьr ajtep ytmaj tura kilmaj.

Qart artis Zenajeref ul xərəkatkə artьq baj tygel. Lakin unьn avьğьnan sьqqan hər ner hyğğere ular ajьrьm tavьş ylsəv menən ihaplanep, matur itep sьqarьlalar. Unьq hər ner hyğe tamaşasь tarafьnan jotolop tьnlanьla. Ul negen Asivan rylendə bьl xosusejəte menən taqьla nьqьraq tanьldь. Kamandur rylendə ujnavsь Buxarskej həm Uvartujunjju rylendə ujnavsь Minhazьitar yğ rylдarendə qənəqətlənerlek ujnanьlar.

Dəvlət tejatьrь səxnəhendə tanьlqan artiska Rəşitьva bьqa tiklem unьşlь ujnavь menən nьq maqtaldь. Lakin ned unda hunqь kendərdə nej esendər artqa kilev hitə başlanьq. Ul „Fyənti Avixuna" la Paskьva leja rylendə matur ujnaj alma nь. Jьş—jьş urьnhьd xərəkəttər jahanь. Səxnələ ajьrьm mamilitardaqь xərəkət barьşьna ylsaməgən tavьştar qullandь. Masinta rylendə ujnavsь Ilaajьva arьq dərəzələge nadek tavьşlь bulьv ebtenə Rəşitьva qanatlaqan jeteşhedlektərde qanatlanь. Artis Uşanьfta xərəkət, usьrьzdardь birə belev bar. Lakin ul ner vaqьttala tavьştь ydgərtə almaj. Ber yk tip birə. Ul „Qarqolda„la, Salavattala ner yk tip birgən kevek „Fyənti—Avixuna" əbərendələ şul uq tipte birde.

Simsirunis rylendə ujnavsь talantlь jəş artis Mebərəkel bьl əbərdə başqa əbərdəge kevek ydenen matur ujnavь, as heğləve menən tanьla almaR Unьq sanda idep qьsqь, heğlap sьqьvьnan tamaşasьlar ner nəmələ aulaj almanьlar.

Əbərdəge in unьşlь ujan mamuntlarьnьn nerehe his şikhed tuj pərdəhendə suldь. Tuj pərdəhendə Əminьva həm Mebərəkeftardan nejevdəre, undaqь ujьndьn unьşlь sьqьvьna ajьrьm ner maturlьq birde.

„KAMAL"

Məs'yl ridaktьr: BULAT IŞEMQUL.

31 nse mart, kiske səqət 7 lə „KIM" jortonda „Lininse" gəzitenə 6 jьl tulьv ajqanlь qala kyləmendə xəbərselər slyte uğqarьla.

Slytkə bətə xbərse, zurnalist, jağьvsьlar həm bətə qьğьq hьnqan kamsamul,firqəhed iptəştər saqьrьla. Bilittər „Lininse" idarahьnda taratьla.

„LININE" IDARAHЬ.

BELDEREV.

„Juzurallis" qa hal aqьdьv eşenə dalmi (hər vaqьtta) eşlav esən ner lusman, unьn jardəmsьlь, şulaj uq kvalifikatsejalь (nelges) haisslar kərək. Eşkə inergə telavselər lispramxaz. Uepramxoz həm xeğmət inspiktьrdarьna merəzaqət iteged. Şulaj uq eşkə jallanьv şarttarь həm xeğmət meqahədalare teğev turahЬnda la juqarьlaqь kyrhatelgən urьndarğa tanьşьrqa memkin.

15—8

Xəbərse: slyttən qalma.

2 nse aprilda kamsamul jortonda V.K.P. (b) nьn əlkə kultpruvь həm əlkə tatar-başqort gəzittare tarafьnan qala rauslkurğarьnьn slyttarь ytkərelə. Slytqa inev bilittər menən bulьp, partejə jacəkələrenə jebərelələr Avьldan kilgən rauslkurğarqa „Başqortostan" ridaksejəhьna inep bilit alьrqa memkin. Slyt hunьnda kiq kyləmdə kynьl asьv bylege.

Slyt ytkərev kəmisejəhe.

2 nse april kis səqət 6 la fənni tikşerev inistitutьndə (Yktəber uramь 10 nsь numir) huqьşsan matirejalistar, dialikselar jəmqejətendə xəğerge vaqьtta dindargə qarьşь kereş surьstarь turahЬnda daklat jahala. Daklatta tarixsьlar ədəbejətselər, jəmqejət aqzalarь həm allahьğğar aktifь saqьrьlalar.

Jəmqejət pravlinejahь

2—1

31 nse mart, irtenge 10 səqəttən 18 səqətkə tiklem Nagaj, Kasakuva, Şipuva həm Aqairde avьldarь rajunьnda tuptardan ajavaj snarattar menən atьv sulasaq.

4 nse Artdivizejun ştap nacalnige: SMULSKEJ.

***

31 nse martta kamsamul jortonda „Lininse" gəzitenen jyuəlaj kisəhe uğqarьla. Inev bilittare menən. Bilittər „Lininse" idarahьnda taratьla.

Berense rajkumdьn rajun VKP (b) kəmitətenen kyltpruvь ergəhendə Başqortostan kammunistar univirstitьna uqьvsьlar jьjnav kəmisejəhe eşkə başlanь.

Kəmisejənen berense ultьnşь 31—martta kendedgə səqət 1 də sulasaq. Telagən iptəştər kərəkle matirejaldarьn tuplap kəmisejəgə tapşьrьrqa tejeştər. Kəmisejə

BELDEREV.

„Juzurallis" qa hal aqьdьv eşenə dalmi (hər vaqьtta) eşlav esən ner lusman, unьn jardəmsьlь, şulaj uq kvalifikatsejalь (nelges) haisslar kərək. Eşkə inergə telavselər lispramxaz. Uepramxoz həm xeğmət inspiktьrdarьna merəzaqət iteged. Şulaj uq eşkə jallanьv şarttarь həm xeğmət meqahədalare teğev turahЬnda la juqarьlaqь kyrhatelgən urьndarğa tanьşьrqa memkin.

15—8

Kyltura harajь BAŞQORTOSTAN DƏVLƏT TEJATЬRЬ

30 nse mart

„FUANTI AVIXUNA"

3 pər. M. Məhdejef pastauufya

Ujьn 8 jarьmda başlana

Bilettər hatьla.

Kymak zajafkalar menən 25 pr. skitke jahalь

ANUNS. **Tid kendə** ANUNS.

„BAŞQORT TUJЬ"

V. Murtazin pastanufkahь.

QЬĐЬL JONDOĐ — SЬJANЬSTA 7—8 20 10 səqətta başlanalar.

BƏQƏN Izge ijurgi bajramь *kəmidejə*

GURЬN KINAHЬNDA — SEJANSTAR: 6—7—30 9 10-30 səqətta başlanalar.

27—martтan **MOĐ JAĐMЬŞЬ** 6 aylektə dramma sьjanьstar 6, 7-30 9 həm 10-30 başlana

URAL KINAHЬNDA — SEJANЬSTAR: 5—30, 7—8 — 30—10 səqətta başlanalar həm

21—22 martтan **RAZLUM**

Ufa. Tip. «Oktəbrьskiй Natisk» Başglavlit 613.

BƏTƏ DONIA PRALITARЬ BREGEGEƏ!

BAŞQORTOSTAN

V. K. P. (b) KЬK
BAŞQORTOSTAN
ƏLKƏ KƏMITƏTE HƏM
B.Y.B.K URGЬNЬ

1931 JЬL ŞIŞƏMBE 31 MART № 71 (362)

SƏSELMƏJ QALQJAN HƏR BER QIKTAR—5 JЬLLЬQQA UDAR TIQƏN HYD

JAƏQJЬ SƏSEV MAJƏANЬN KINƏJTEV GENƏ TYGEL, KƏƏ SƏSELMƏJ QALQJAN 80 MEN QIKTAR MAJƏANDЬ LA PARLRAQJA TEJEŞBEƏ.

JAƏQJЬ SƏSEVGƏ TƏŞƏ TORQJAN AJ BAŞLANDЬ BAJAVAJ SMUTЬR YTKƏRELERGJƏ TEJEŞ.

TRAKTЬRƏARQJA ZAPAS CƏSTƏR ƏDERLƏV TURAHЬNDA

Ydək kantryl kəmisəjahe prizide jumь həm SSSR RKI X.K. Kəllige jahe qararь

MƏSKƏV. Savnarkumdьn 1930 nse jьl 25 nse ykтəser, həm Ydək Kantryl kamisəjəhenen, RKI dьn 1931 nse jьl 18 nse qinvar traktьr parktarьn zapas cəstər menən tə'min itev turahьndaqь diriktiftьn bojomqa atqarьlьvь turahьnda daklat tuplap. VKP(b) ydək kantryl kəmisəjəhe prizidejumь həm SSSR RKI Xalьq Kamisarlьqь Kəltigejəhe tyəəndəgelərde ajtep kitə:

1931 jьl 1nse martqa traktьrqa zapas cəstər əderləv jьllьq zakazdьn 60 pr. tьn əderləv turahьndaqь zadanja ytəlməgən. 1 nse martqa bətə traktьr parьktarьnda zapas cəstər əderləv nisarь 28,1 pr qa qьna tultьrьlqan.

Oşondaj məs'yl zadanja „Vatu zap cəstən prajьzvutьstьvə nazahьn nrqьlьv, trisitь kvalifikatsejəlь eşselər menən tə'min itev turahьndaqь diriktiftь ytəməgənlektən, tormoşqa aşьrьlmaqan. Zapas cəstər əderləvse zavьttar jer jergə tuplanьv qьna tygel,kirchensə qiavar, ural ajьndə zapas cəstər əderləvse zavьttar jtqan. Zakazdardь aylgan vaqьtta, zavьttardьn eşlap sьqara alьv memkinlektare ihapkə alьnmaqan. Əlegə tiklem zakazdardь zavьttan zavьtqa kyserep jeretələr. Traktьrdarqa zapas cəstər əderləvse, mastitskujdar dь, zavьttardь jaqşь surtiь mital menən tə'min ltelməgən.

Zavьttar ydđere tarafьnan eske sərməjələre tuplavqa la saralar kyrməgəndər „Krasnьj Pytilluis "zavьtьrda 400tunna, stal, Izurski zavьtьnda fajdalanmaqan, torealar taььlqan Jer Eştare Kamisarlьqь həm avьl xuzalьqьn tə'min ltevse urgьndarzapas cəstər turahьndaqь plandatəmam jentekiap netməgəndər. Beren se siratta kərək bulqan ih difitsit cəstərde eşlavgə zavьttar qlnvar ajьnьnadaqanda qьna naşlaqandar. Şunnьhədəmtəhendə sənəqat hamanda kərək bulmaqan cəstər eşlav menən şeqellənə.

VKP(a) Ydək kantryl Kəmisejahe prizedejumь həm S.S.S.R R.K.I. Xalьq Kamisarlьqь kalligejahe, S.S.S.R V.S.N.X. hьna həm zavьt nerektorenə difitsit bulqan zapas cəstər əderləv zadanjaşьn 1 nse aprildanda hunqa qaldьrmajsa tultьrьrqa quştь. Bətə traktьr parьktarь zapas cəstər menən tə'min itelgən bulьrqa tejeş. Zapas cəstəre jnqlьqtan, jaƏqь səsev vaqьtьnda ner genə traktьrda nuş tororqa tejeş tygel.

Zadanjalardьn kyrhətelgən vaqьtqa tultьrьvьn Ydətep narьv məs'ylejəte zavьttardьn diriktьrdarьna, sənəqət nujьnsa R.S.F.S.R. V.S.N.X. hь raise Strejevskigə jekmətergə.

In difitsit zapas cəstərde eşlav məsyleje itleqe, tyəəndəge zavьttardьn diriktьrdarьna jekmətelə:

„Qьdəl Pytilevis", „Qьdьl Yktəner" (Liningrat) „Ingils isemena"

„Maksa—Gilsa" „Krasnьj Gvazdilink" həm aytən zavьttar.

1932 nse jьlqa zapas cəstərden yd vaqьtьndь əderlavden ajrьvsə ohmejəte bulьvn kyd əldьnila totop, sənəqətka zakaz elekke sruk 1 nse yktəner urьnьna, 1 nse aprilqa nirelergə tejeş. S.S.S.R V.S.N.X hь ner aj esendə tejeşle zavьttardь „Vatu zapcəsqa" tapşьrьrqa tejeş. 1932 nse jьl attamasil, traktьrdar esen zapas cəstər ьsl zavьttarda eşlənergə tejeş.

„Vatu zapcəs" ydenə jekmatelgən zadanjalardь ytəməgən. Şuqa kyrə S.S.S.R V.S.N.X hь na nьq jetəkse qujьp, zapas cəstər əderləvde kəsəjtergə quşьrqa.

QIRMANEJƏ EŞSE QA TЬNDARЬ

SSSR EŞSE QATЬNDARЬ TURAHЬNDA NƏMƏ HƏJ LƏJDƏR

MƏSKƏV. SSSR qa qatьn—qьddar kene 8 nse mart unajь menən girmaneja həm Cix-Sjavakeja eşse qatьndarь kilep qajttьlar. Dillgatkalar səvit ilenen kyp zavьttarьnda, Karileja aqas əderlav rajundarьnda, dniprstrujda, „Gigant" safxuzdarьnda nuldьlar. Diligatkalar SSSR dan kitər aldьnda nьlaj tinelər:

— In cre fabrik – zavьttarda, dur adьmdar menən barqan tedeleştarde qarap, SSSR da satsejalizem tedeleşenə miljundarsa qatьn—qьddardьn ьlьqtьrьlьvьn kyrdek. Zavьttarda, bed yl kydred menən, eşselərden kesle intyzejuzem menən prajьzvutьstьva pragramьn tultьrьvdarьn kyrdek. Pridprejatejalərdə eşselər unьşlь rəveşte satsejalizem tedev julьndaqь bətə qajьnlьqtardь jnq itələr. Səvit xəkyməte qatьn—qьddar dь jort məşəqətlərenən qotqarьvda kyp eştər eşləgən. Stalavajdar, ker jьvьv urьndarь, balalar məəssəsələre ojoştorqanlьqtan, SSSR qatьn—qьddarь satsejalizem tedev eşenə qatnaşьrqa həm kylturalarьn kytərevgə tulь memkinlek alqandar.

Bed, minşeviktər pratsisьn qaranьq SSSR qa intirvinsejə jahavsь li nse intirnatsejanal'ьn ьsьraq aite asьldь. SSSR dan kitev menən bed ydenedde intirvinsejə qurqьnьss menən kerəştə udar brigada itep, iqlan itəned, tinelər.

BƏJƏK TƏDƏLƏŞ, ĐUR JENƏVĐƏRGƏ ƏLGƏŞTE

NAVASIBIRSKI. Kyznis-strujđь holьvđa jenevđərgə elgəşelgən. Kyrhətelgən sruktan elek 400 tunna avьrlьqьnda hьv qanul itə torqan gallirejə Tumi jьlqaһь təsenə teşerelde. Bu gallirejə nujlap, stansaqa 20 milejun kymak hьv bireləsək Jьlqanьn təsen qađьv gallirejđь teşerev menən nəjtəngən kyp qьjnlьqtar inzinir Sazikin spusьnь nujьnsa juq itelgən. Sazikin spusьnь menən eşlav 100 men hum ikanumeja birgən.

Baku eşsəndəre qotlandь.

BAKU. Nilet sənəqəte 5 jьllьqьn tulьrьvđь qotlap Bakuđa 4 balalar jəslәhe 2 đur kyxnə (har qajьnь 200 tərilkanən) halьnəsaq. Azni jol taqь la balarqa ekʼəlmə itep, berense jardəm punktьtarь halьv esen 100 men hum jeərəsək.

FRUNT TIGEƏ BARMAJ

(Tiligram eşə)

Jađqь kampanejə eşe ajaqqa naььv menən Aьqьn rajunьn đaqь jarlь, natrak həm urta xellelər arahьnda kolliktifloşev eşenen janь tulqьndarь kesejđe. Rajundьn kolliktifloşev eşe 20 nse martqa 60.6 pr. qa jette. Jađqь səsevgə əderlek eşe kerək kelxuzdar esenđe nuihьn, kerək janqьđaqtar arahьnda nulhьn qenəməjtlenerlek tygel. nik kyp siłsəvittər ьsl eştə kerəkle, salşeviktərsə timp ala almajđar.

20 nse martta kelxuzdarđa orloq luplav eşe nark 78,8%. Avьl xuzalьqь qoraldarьna rimunt jahav, şulaj uq mal adьqь tuplav eşe hunqь kenge tiklem netməgən. Janqьđaqtar arahьnđa, irekte roveştə orloq urtaqlaştarьv şulaj uq quldardaqь haqlьq raspiskalarьn alьv eşe teşeəga aəьmь menən nara. Səsev kompanejəhьnđa qotqьj roveştə hьnьlьş jaharqa kərək.

QOTOŞOF.

Aьqьn menən Bajqь „Savdahь"eşkə ajaq hala

(Tiligram eşə)

HATQЬ RAJUNЬNЬN AVЬL XUZALЬQЬ MAŞINALARЬ TARATЬV PLANЬ MAXSUS KVARTALDA BƏTƏNLƏJ ƏDƏLDƏ. 1070 HABANDAN NI BARЬHЬ 405 HABAN TARALDЬ.

BƏQƏNQƏ KƏNDƏ AVЬL XUZALЬQЬ MAŞINALARЬ SKЬLATЬNDA 274 HABAN, 400 TЬRMA JATA. BƏLƏR AƏQЬN, BAJQЬ HƏM BALTAS RAJUNDARЬNDA TARALЬRQJA TEJEŞTƏR INE. SƏSKESTƏR JETMƏJ, ŞUL UQ VAQЬTTA BAJQЬ RAJ SKЬLATЬNDA BЬLTЬRDAN BIRE TARATЬLMAJЬNSA BER TYGEL. 24 SƏSKES JATA. ƏGƏRDƏ BЬL BAQЬJDA TARALMAJ IKƏN AƏQЬNDA TARALA ALЬR INE LƏKIN BЬL RAJUN BER BEREHE MENƏN SAVDALAŞIP KITEP EŞTE ƏDƏP TIK TORALAR. BEREHE 245 ŞƏR HUM BIRƏ, IKENSEHE 270 ŞƏR HUM HORAJ. BЬL MƏS'ƏLƏNE KYPTƏN XƏL ITERGƏ VAQЬT. QOTOŞOF.

Unьşlь salşeviktər jađь esen kereşkə.

(Başqortostan xalq Kamisarđarь səvite qararь nujьnsa)

BAŞQORTOSTAN XALQ KAMISARĐAR SƏVITENENIS NSE MARTTA BULQJAN ULTЬRЬŞЬ JAĐQJЬ SƏSEVGƏ ƏDERLEK EŞENDƏ HUN DƏRƏZƏLƏ NASAR HƏM IQTIBARHЬƏ EŞLƏQƏNLEKTƏRE ƏSƏN USALЬ, MЬRAQ, ƏBJƏLIL RAJUNDARЬNЬN RƏISTƏRENƏ TƏNIBIH BIRƏE.

UƏQJAN JЬL UNЬŞ BULMAQJAN RAJUNDARĐЬN JARLЬLARЬNA JAĐQJЬ ƏĐƏKLƏKTƏ YTKƏREV ƏSƏN BAŞQA RAJUNDARĐAQJЬ KALXUZ HƏM JANQЬĐAQTAR 10 pr. JARIƏAM FUNDЬ BYLEP ŞUL FUNDTARĐAN 1 MEN 3 0 TUNNA ON JARĐAM ITERGƏ QARAR ITTE.

JADQJЬ SƏSEV EŞENDƏ QЬĐЬV BAŞLAQJAN VAQЬTTARĐA QAMЬT HƏM ZBRUJĐAR JETMƏJ TOROV KEVEK ƏĐƏKLƏKTƏR BULMAHЬNDAR ƏSƏN BAŞKUSPRM PLANDAN TЬŞ SAJUZQJA 1000 QAMЬTLЬQ KYN ƏJBERĐƏRE ƏĐERLƏRGƏ QUŞTЬ HƏM UNЬN HIS BER ƏĐƏLƏVHED BOJOMQJA AŞЬRЬVЬ ƏSƏN KƏRƏK BULQJAN MATIREJALDAR MENƏN TƏ'MIN ITEP TOROVĐЬ BAŞSAJUZQJA JƏKMƏTTE.

M. XƏBIBULLIN.

Qonşaq səsev orloqtarьn jьjьvđь 48,8 pretsinlqa qьna ytəgən

Qonşaq rajunь Başqortostanđьn iq alьq rajundarьnan hanala. Mərkəđ menən bundaqь elqəşevdərđe həm jeteşhedlektərđe yđ malendə jaqtьrlьp torov esen ifrat qьjьn. Rajun dəvmələnđə barьhь 18 avьl səvite bulьprajun başqarma kətnitate tarafьnan barьhьna ner terle jetəkselek bulьp torovqa qaramaьtan kampanjanьn barьşь ifrat alə hanlь. Şulardьn orloq jьjnalьş jaqьna kilgəndə alđa barьvsьlarđь 60— 70 pr., Isdaj 64 pr., Kejeş 63pr. Jaris 61 pr. urtasa barьvsьlarь: Meslim 51 pr.' Harь 56, ə, Inde qəievitelmaьlek arta barnvsьlarь Butan barь 35 pr. unda art-ta Qara Bolaq barь 31 pr. həm 20 nse martqa alьnqan məqlyməttər şunь asьq itep həjlap toralar. Ojəmyman rajun dəymələndə udqan jьlqь kalxuzdardan tьş 55536 sintnir orloq jьjnalьrqa tejeş aulha la, barь 27206 sitnir jьjnalqan jəki 48,8 pr. qa ytəlgən.

Ajьrьm rəveştə nylgən saqta: janь kalxuzqa ingəndərđən 7044 sintnir, ajьrьm xuzalьqtarđan 14700,24 sintnir, qaь zadanja julь menən 3394, 45 s. haqlьq qullamqahь menən 1812, 75 s. Kyđ aldьnda səsevgə əderlənep qьrqa sьqar esən nej barь ajdan kəm qaldь Qojroqta həjrəlevselər his ner nərhəgə qaramajьnsa məs'ylejətkə tartьlьrqa tejeştər.

Ş. JARSKI.

„BILGIELƏR" KALXUZЬNDA

Nimestər avьlьnda (Nuriman rajunь) ьsl kalxuz xəđerge kən đə 140 xuzalьqtan tora. Kalxuzđa najavaj smutьrqa aldan uq əđerlek alьp barьlqan. Ajьrьm kəmisejə tədelgən. Lakin ьsl kəmisejə najavaj smutьrđь kalxuzlaşьv xərəkəten kinəjtev, kalxuzđьn eske tədeleşən nьqьtьvqa nəjlap eş alьp barmaqan.

Şulajđa najavaj smutьr vaqьtьnda trivuga matur ytte. Əjđa nulqan kalxuzsьlar 100 pr. tь menən qatnaştьlar. Trivugaqa yđđorenen səsev qoraldarьn həm orloqtarьn əđerlənqan xəlđa 47 ajьrьm xuzalьqlь kerəktejən dər qatnaştьlar.

Trivugala „Bilgelər„ kalxuzьnьn jađqь səsevgə nejendan əđer torqanlьqь nelende. Kalxuzđa səsev qoraldarь, səsev maşinalarь əđer. Orloq 100 pr, tь menən tađartьlqan. Lakin tixnik kyltura orloqtarь jetməj.

QЬĐЬL NATISKЬ„ KALXUZЬNDA

Nuriman rajunь Janь aiteş avьlьndaqь ьsl kalxuz barlьqь 70 xuzalьqtan tora. Smutьr vaqьtьnda orloqtarđьn tađartьlqanlьqь lakin ambardar haqlanmaj, igen qoraldarь jьjьmaqanlьqь nelende. Rimunttan ytməgən 7 haban bar. Avьl xuzalьqь invintarđarь teđeх tygel Kalxuzđaqь ike səskes ikehələ teđek.

Smutьrqa aldan əđerlek barmav səbəple najavaj trivuga nə tenlaj qəniqətlənmə'ьlek dərəzələ ytte. Smutьrđa ajьrьm xuzalьqtar qatnaşmanь.

Ə.

„QЬĐЬL PARTIZAN„ KALXUZЬ

Nuriman rajunь. Nikulskej avьl səvite kyləmendəge 95 xuzalьqtan torqan „Qьđьl partizan„ kalxuzьnda najavaj smutьr vaqьtьnda trivaga jaqşь ytte.

Trivuga vaqьtьnda asьlqan matirejaldarqa qaraqanda, jađqь səsevgə əđerlek eşe qəniqətlənerlek. Kalxuz 166,5 qiktar igen səsə. Səsevgə tejeşle nulqan orloqtar tađartьlqan, at kəsə jeterlek. Rimunttan sьqarьlьrqa tejeşle nulqan 20 haban rimunttan sьqarьlqan (Kalxuzđa barlьqь 32 haban, 4 səsev maşinahь bar) Smutьrqa aldan əđerlek barqan. Trivuga vaqьtьnda ajьrьm xuzalьqtarđa qatnaşlьq ittelər.

Ə.

Kiđgənbaş avьl səvite nasar eşləj

Ihke Baltas rajunь Kiđgənbaş avьl səvite 6 avьldь berləştere.

Bьl səvitta qatьn—qьđđar arahьnda tarneja qujulьşь betenlaj nasar. Diligatkalarđь ojoş torov, ular arahьnda intirnatsejanal tərnejəne kəsajtev in kərəkle eştərđən nerhe nulha la, əlegəsə jeterlek lqtinar itelməgən. Şunьn esen gəzitə taratьv kalxuzlaşьv səqsa orloqtarь əderlav, nigerəktə nađanlьqtь netərev eştarenə qatьn—qьđđarđь qatnaştьrьv betenlaj juq. Başqort telenə, naşqortsajađьvđarqa kelep qaraş hidelə. Bular qatьn—qьđđar arahьnda qьna tygel, irđər arahьnda la tərneja eştarenen jomoşaq nulqanьn kyrhətlelər. Avьl səvite sastafь səsevgə əderlek eştarenə məs'ylejəthedlek menən qaraj: səsev planь janqьđ xuzalьqtarqa jetkerelməgən. Agraminimum sara larь kyrelmaj. Kel jьjьmaj, kapiratiflaşьv planь 50,5% qa qьna ytəlgən. Utьn əderlavgə jenərelgən keşelər qasьp qajtalar. Səvit kyrməj. Sərmeja tuplav eşe planьđ, kypme ytəlgənen kelep nulmaj.

Avьl səvite sikritarь Cirnikul 18 nse jьlda kuntar kytəreleş jahaj. 500 lap səvit xeđmətkəren yiterergə qatnaşqan pamişşik nalahь. Aqaj eneləre raskulacvajt itelgən nulha la, sikritar arqahьnda atahь Cirnikuf jьl—jamqьrhьđ jata. Bьl sikritarđь urьnьnan alьp qьđьv eş başlarqa kərək.

Oj. Sabirbf

Beđđə qalьşmajeьđ.

Dyrt—Ojle rajunь „Cizul" kalxuzьnьn səsev orloqa 100 pr. tađartьlьp nette. Jaqşь surtiь orloqtarqa almaştьrьv eşendə kalxuz jomoşaq eşləj. Jađqь mal ađьqtarь əderlənep qujьlqan, ə janqьđaqlar đa 80 pr. qa əderlangən.

Avьl xuzalьqь qoraldarь tədelep netkan. Tik avьldan sitkə eşkə kitkən xuzalьqtardan ner nej tiklem eştere hunqa qal qan, kalxuzsьlar həm janqьđaqtar, ьslarđь eşlap neterev nejəte menən yđ ektərenə aldьlar.

Bətə avьl səvite dəvmələndəge avьldarda tikşerev brigadalarь ojoştorolqan, kalxuzdar menən janqьđaqtar nerđəmlək itep ner-nerhen tikşerelər, jeteşmagən urьndarьn ner-nerhenə kyrhətep jul hьđalar.

Oj. BASIRbF.

Kulaktь jaqlaj

Şişmə rajunь Ar avьlь kulagь Məkərimьf Mortađa 1917 nse jьlqa tiklem jarlь, natrak kesenan fajdalanьp, kyp jerđər eilap jaşaj.

1917 nse jьldan 19 nsь jьlqa tiklem hatьv eşe menən şeqəilənep, prikaşşik tota. Şul uq vaqьtta najđarđь jьjьp jerđe jarlьlarqa birmək esen qoral menən qarьşь tora.

1918 nse jьl partizan Buranqulьtьn qailahenen maldarьn aqtar tarafьnan kanliskavajt itterep, ner qьđьl qəskərgə jađьlьrqa jьjьnьvsь jegette ata jađa.

Bьna şul Məkərimьftьn balaları xəđerge kendə rəxatlənep səvit məktəptərendə stipindejə kimerep jatalar.

Sit ilimntle jaqlav partejə aqzahь həm səvitkə hajlav kəmisejahe raise Ojajsin Ismaqil, Məkərimьva Xədisəqa jalqan sprafka birep rais Fəjzyllindan qul qujđьrьp yđe jađьvsь urьnьna qul quja.

Kulaktarđь jaqlavsь partejə aqzalarьna sik qujьlьp, tejesle saralar kyrelhen.

„Tərtkes"

Prakuratura eluknutьnan

(Tujmazь rajunьnda)

10 kən esendə prakuratura brigadahь tarafьnan 62 kulaktьn eşe terkəlep, tikşerevđer nette. 48 enə xəkəm jahaldь. 17 he bərgenqa jenərelergə xəkəm itelde. 16 əj, 14 kelət, 35 at, 30 harьq, 71 susqa, 27 umarta, igen həm başqalar kanliskavajt iteldelər.

Jьrnakul.

AJЬRЬM ZAKUNDAR

RIVƏLYTSEJƏNE TUQTA TALMAЬ

BIRLIN. „Vьlьs" agintstvahь xəbər itə:

— „Səjəsi tərtiphedlektər menən kerəşten 48 nse maddəhenə binaən, prizidint Gindinburg dikrit sьqarđь. Bьl dikrit nujьnsa asьq havala səjəsi vaqiqalar, mitinglar dimanstratsejalar 24 saqət esendə palitsejeskigə ojtelergə tejeştər. Bьndaj səjəsi sьqьştar palitsejə tarafьnan tьjьlьrqa həm taratьlьrqa memkin".

Bьndaj dikrittərđen rivəlytsejun sьqьştardь tьjьv esen sьqarьlqandarь asьq. Lakin, kapitalistar nindəj genə dikrit menən rivəlytsejun sьqьştardь tьjmahьndar, ul tuqtalьp qalasaq tygel.

Zakundar, dikrittar sьqarьv menən eşsəndər jalpьhьna tə'bir jahaj almajđar. Ul, kirehensə rivəlytsejun qudqalьştardь kəsəjtə genə.

MAGNITAGURSKIDA

Hetselək jəşelsə baqsasьlьqь xuzalьqь ojoştorola

MƏSKƏV. Partejə həm xəkymətten dirikttь nujьnsa, Magnitagurski rajunьnda eşselərđe tə'min itev esen hetselək—agarutsьlьq xuzalьqь ojoştorolasaq.

Bьjьl jađ, 530 qiktar agarut həm hət firmahь esen 865 qa kurma bazahь eşlənəsək.

Jađqь səsevgə jetəkselek itev esen sintr sajuz Magnitagurskiqa jaqşь avьl xuzalьqь nelgestəren jenərđe Agarut majdandarьn eşlav esen Magnitagurski eşselerenan 174 ərtil ojoştoroldo.

RIVƏLYTSEJUN PRAFSAJUZDAR KYP TAVЬŞ ALDЬLAR

BIRLIN. Timer jul həm stal qojov zavьttarь zavьt kəmitattarenə hajlav vaqtьnda rivəlytsejun prafsajuzdar jaqь kyp tavьş aldь. Rivəlytsejun praf appazitsejə tedmahe 2154 tavьş aldь. Rifarmistar tedmahe 1485 tavьş, inşlstar 215 tavьş aldьlar. Rivəlytsejun praf appazitsejə jaqьnda nulьvsьlardь sьqarьvqa qaramaьtan ular kyp tavьş aldьlar.

Botə kvalifikatsejəlь

EŞSE KƏSTƏREN XISAPQA ALЬV TURAHЬNDA.

Xalq xuzalьqьn kvalifikatsejəlь kadьrđar menən planlь həm yđ vaqьtьnda ta'min itev nejəte menən Başqortostan xalq kamisarđar səvite qarar itə:

Başqortostan đəvmələndə nulqan hər ner rajun başqarma kəmitattaren oşo jьldьn 15 nse aprilenə tiklem yđđare qaramaqanda nulqan botə kvalifikatsejəlь eşse kəstəren ulardьn kvalifikatsejalarьna qarap, oşo jьldьn 1 nse aprilgə tiklem nulqandardьn xisanьn Başqortostan xeđmət xalq kamisarđar səvitenə ulardьn kypmeh,nen yđđərenen kvalifikatsejəlarь nujьnsa məngelek eştə nulqandarьn kyrhətep maqlymət birergə məzayr itergə iħkərmə:

1) Kvalifikatsejəlь eşselər hanьna tik mək tap aşa satsejal əderlek alqandarqьna iħəplənməjensə nəlkem praktik aşa yrdə ajtelevselər rətenə eş başqaralьvsьlarđa inələr. (mejes halьv sьlar taşsьlar plantlk jer qađьvsь həm başqalar) a) Xəkymət kapiratif xuzalьq həm nəşqa ojoşmalarđa statnaj eşse nulьp eşlavselər əgər ular mənge kvalifikatsejalь eşselər hanьnda eşlavselər hanьnda torhalar nьlarđa iħəpkə alьnalar.

Bьl kvalifikatsejəlь kadьrđardь iħəpkə alьv turahьnda riktərgə 3 kən sruk esendə instruksejə jenərev eşen başqarьvđь Narkamtrutqa jək mətergə.

Başqortostan xalq kamisardar səvite raise urьnьnarьb: (SAMSUNЬF.

Saikətine: (VTƏŞEF)

ISPANEJƏLA

RIVƏLYTSEJUN QUDQJALЬŞTAR

PARIZ. Ispanejanьn Madrida qalahьnan, qudqalьştar nulьvь turahьnda xəbər itələr.

Qudqalьştar in elek Madrid qalahьndaqь vitirinarejə həm midisinski fakultittarьnda başlanqan. Xəkymət bojoroqo nujьnsa fakyltit zdanejəhenə jaьlqan s t u d i n t t a r, eşselər menən nerlektə zdanejənen ikense jaq işegenan sьqqandar. Studinttar, bətə jərəv juldarьn barrikadalar menən qamap, jort başьnan palitsejəne taş menən tuplaj başlajđar. Şunan atьştar başlandь. Atьş vaqьtьnda 2 studint ylterelgən, 4 eşse həm 7 studint qatь jərəxətlangən, 13 studint, 6 eşse jenel jərəxətlangən.

25 nse—26 nsь martta, qalanьn yđagendə kiskə tiklem kesle dimanstratsejə nuldь. Dimanstratsejə tyəendəge luzungular ərtьnda ytte:

— „Jəşəhen rivəlytsejal

— Jəşəhen irekle jəmhyrejət!"

Palitsejə ner nisə tapqьr' dimanstratsejanь qьvalarqa tьrьşьp qaraha la nuldьra almanь.

NURIMAN RAJUNЬ—BAJAVAJ SMUTЬRAƁTЬNDA

RAJUN JAĞIDЬ SƏSEVGƏ ƏĞERLEK EŞTƏREN ӨĞGƏN:

SƏSEV PLANDARЬ QAT—QAT TӨƁӨLӨP, QAT—QAT BOƁOLQIAN, MAŞINALARQIA RIMUT NASAR BARA, SƏSEV ORLOQTARЬ IƁƏBE ALЬNMAQIAN.

TIXNIK KYLTURA ORLOQTARЬ JETMƏJ, KALXUZDARĐA PRAIZVUDSTЬVA PLANЬ TӨƁӨLMƏQƏN. QALQIAN VAQЬT ESENDƏ AŞЬQIЬS SARALAR KYRELEP BӨTƏ JETEŞHEƁLEKTƏR BӨTӨRӨLӨRGƏ TEJEŞ

Rəjun uŋ appartunizem haƌlьqьna batqan

Nuriman rajun dəvmələndə berense fivralqa tiklem praktik eştə gəvƌələngən appartunizmqa qarьşь rajun partejə Kəmitəte tarafьnan kiƅken alpur birelməgən.

Rajun başqarmalarьnda uetə ƌurlьoь menən bejurakratizem, qoda — qodaqilьq avьrьvdarь barqan, sit iliminttər menən sonarlanqan. Rajun ojoşmalarьnda eşləvse „partejəlь" „sinavuiktar" rajun partejə kəmitətenə baş halmaj, teləgən vaqьttarьnda teləgən urьndarьna kitələr. Rajun partejə Kəmitəte jomoşaq jetəkselek itə. Rajkum kabinitьnda sьqarьlqan qarardar, başqa ojoşmalar tarafьnan tormoşqa aştьlьp, aşьrьlmavь, qajtanan tikşerelmaj.

Bьna şunьŋ əsendə bьnan 2 ajdar samahь elek Nuriman rajunь dəvmələndə uetə xuzalьq tarmaqtarь bujlap uŋ appartunizem praktik eştə gəvƌələnə, Ölkə partejə Kəmitəte tarafьnan jebərelgən maxsus kəmisejə rajun dəvmələndəge uŋ appartunizemden təbə tamrьn asьp, rajun partejə kəmitətenең sastaƒьn aiьştьra.

Lakin praktikala gəvƌələngən uŋ appartunizem fakьtarь ular, bьnьŋ menən genə uetmajdar. Rajun dəvmələndəge başqa ojoşmalarƌьn başında ultьrvsь partejəlь eşselər kyuerək sit iliminttar bulqanlьqtan, ular yƌ luzьngьlarьn praktike ştə tormoşqa aşьra birələr.

Barьnan ƌa elek rajun jer eştəre aylege medire Xismatullin həm RKi sikritarь Əsadullindar rajkum partejə qararƌarьna uuj honmajdar. Rajun jer eştəre aylege raise Xismatullin rajun partejə kəmitətenə tarafьnan ber nisə tapqьrdar qarar sьqarьp ajьrьm təqdim itelevgə qaramaƅtьn, jaƌqь səsevgə əƌerlek eşendə avьl səvittəre ebtenlegenə tulь məqanəhe menən bşanqan. Avьl xuzalьqь maşinalaşa. Unьŋ matirejal həm tixnika bazahь nьqьj. Maşina—traktьr starьsalarь qotorop yƅələr. Kalxuzdar ytkən xuzalьq ьlьnda janqьƌaq krəbtejən xuzalьqtarьna saqьştьrəranda ƌur jeneyƌər menən sьqtьlar. Heƌəmtələ kəlliktif xeƌmətten aftaritib taqьla nьqьraq kytərelde. Kalxuzqa aqь lьvdar kəsəjde.

Xeƌerge vaqьtta kalxuzdar yƌƌaren avьlda ƌur aftaritit, hьnalqan kəs rəveşendə tanьlьlar. Avьldarda „KALXUZSƅLAR ƏƉ SELEK TƏŞKIL ITKƏN URƅNDARĐA LA, AVƅLDЬN TӨP KӨSӨ BULƅP TORALAR. ULARĐƅN QULƅNDA IN JAQŞƅ HƏM ERE MAŞINALAR, TRAKTЬRĐAR. ULAR ATTARƉAN JAQŞƅ FAJĐALANA ALALAR. XƏƉER KALXUZDAR BӨTƏ JERĐƏ LƏ SƏVIT VLASЬNЬN bSƅN HƏM NƅQLƅ TERƏGE BULƅP YƅTELƏR" (JAKƅVLƅF)

Şuqa kyrələ kalxuz xərəkətenең oşondaj gigant jeneyƌəren kyrep torqan uetə jarlь həm urta xəlle janqьƌaq krəbtejən aldьna „kem menən barьrqa, kemgə jarƌam itergə, kalxuzqamь, əllə kulakqamь" tigən horav kilep baba.

Şul ajuan menən jarlь, urta xəlle krəbtejəndərgə nisaattən, məs'ələ jamьsa qujьla: „ŞUQA KYRƏ BEƉ KALXUZQA QARƅŞƅ KӨRƏŞEV ӨSӨN KULAKQA JARĐAM ITKƏN JARLƅ HƏM URTA XƏLLE KRƏƅ TEJƏNDƏRĐE EŞSELƏR SƅJNƅFƅNƅŊ SAJUZNIQƅ TIP ATAJ ALMAJBƅƉ"

(JAKƅVLƅF)

Uetə jarlь, urta xəlle janqьƌaq krəbtejəndərgə ued oşolarƌь asьq anlatьrqa tejeşued.

Kalxuz tedeleşəndəge unьştar kulak qarşьlьqьn nьq kesəjtələr. Sьjnli doşman kerəşkə hunqь kestəren jəjəp, kalxuzqa qarьşь sьqa. Kalxuzqa qarьşь edlekhed huqьş alьp bara.

Kalxuz menən kulak arahьnda barqan qьƌьv kerəş məlendə jarlь həm urta xəlle janqьƌaq krəbtejandərgə sittə qalьrqa bulamь? „Min, neŋ, tegelare menən ƌa, bьlarь menən ƌa tygelmen" tip qujьp bulamь? Juq ələittə. Sənki hər kəndə hər ber qəməli məs'ələne xəl itkəndə, kulak menən kalxuzƌьn kerəşe qəvƌələnə bara. Hər kəndə hər ber praktik məs'ələne xəl itkəndə, ike jaqtьn berehen jaqlarqa tura kilə. Urtala qalьv məmkin tygel.

Şuqa kyrə hər ber jarlь həm urta xəlle janqьƌaq krəbtejən aldьna „kem menən barьrqa, kemgə jarƌam itergə, kalxuzqamь, əllə kulakqamь" tigən horav kilep baba.

Şul ajuan menən jarlь, urta xəlle krəbtejəndərgə nisaattən, məs'ələ jamьsa qujьla: „ŞUQA

Nuriman begenge alqa bara

Nuriman rajunьnda kisage sьnьqqan uŋ appartunizem fakьtarь begen əkerenləp bulha la tedələ bara.

Begenge kəndə kalxuzlaşьv xərəkəte tura jul ala. Avьl xuzalьqь şirkəttəre, qьƌьv timp menən avьl xuzalьqь ərtile ustafьna kysələr. Kalxuzdar erelənə. Məƅalən: 1 nse fivralqa rajun dəvmələndə urta ibəp menən alqanda kalxuz başьna 39 xuzalьq tura kilьa, 20 nse martqa bьl han 47 gə jelə.

Kalxuzlaşьv xərəkəte tuqьrav bьƌ alqa bara. 1 nse martqa tiklem kalxuzlaşьv pratsintь rajun dəvmələndə 28 pr. bulha, 20 nse martqa tiklem bьl han 38,5 pr. qa jetə.

Jaƌqь səsevgə əƌerlek eşendəge xatalarƌь tedətev esen bulqan kəstə mobilizavajt itelə

Aqas əƌerlav kampanejahь qьƌьv teƅ ala. 20 nse martqa tiklem kantryl sьjьr zagatulka hьƌьqьnda 67 pr. qa, taşьv, 98 pr. qa ytəlde. Bьl ucaska la aqas əƌerlav kampanejahь 5 nse a,rtqa tiklem 100 pr. tь menən tulasaq. Olo tilək ucaskahьnda la taşьtьv (20 nse martqa) 203 pr. qa ytəlde. 20 nse martqa tiklem eske halьmdar RKI hьƌьqь bujьnsa 100 pr. menən ytəlep bettə.

Şunьŋ menən bergə rajun dəvmələndə xəƌerge kəngə tiklem huƌьlьp kilgən qajhь ber „tar" urьndarƌanda kyƌ jomorqa jaramaj.

Rajun—malsьlьq urьnь. Lakin şuqa qaramaƅtan bəgəngə tiklem rajun dəvmələndə malsьlьq eşenə iqlibar birelməj. Bəgəngə tiklem rajun dəvmələndəge mal ƌuŋ dereƅ ibəbe alьnmaqan Belgestər, agranumdar, planavik tar jeteşməjdər.

Bьqa tiklem prakuratura nasar eşlagan.

Rajunda „Qьƌьl siisa" qaqьƌ faƅrikahь bar. Lakin bьl faƅrika xəƌerge kəndə avьl menən şifьqtь tik isemdəgena alьp bara.

Prajьzvudstьva ojəməli eştə, rajun dəvmələndəge partejə, kamsamul həm səvit ojoşmalarьna elgə bula alqanь juq. Ular rajun menən eş itev urьnьna kyuerək Ɵfe menən eş itep kilgəndər.

Rajun dəvmələndə kamsamul eşe artta. Kamsamul xuzalьq həm mədəni tedeleşkə jed menən borolovda yƌen kyrhətkəne juq. Palltprasvit eşe artta. Dejəm mazuyri uqьv həm nadanlьqtь betərev eşe betənlaj qьƌqanьs ber xəldə tora. Bьl tarmaqta tejeşensə eş alьp barьlmaj.

Səvit kalxuzsajuz həm xuzalьq ojoşmalarьnda eş jomoşaq. Apparattaqь sastaf samanan tьş jəş. Jetəkse sastaf əle nьqlь partejəlь eşselər menən tejeşensə tə'min itep betəlmə gən. Şunьŋ əsendə jaƌqь səsev eşendə rajun partejə Kəmitəte tarafьnan birelgən kiƅken dirikliftar tormoşqa əkeren aşьrьlalar. Apparattarƌan sit iliminț tarƌan tadartьlьp betmagən. Əle ular partejəlь eşselər arahьnda la kən hajьn tanьlьp toralar.

Jarlьlar arahьnda eş jomoşaq. „Tar" urьndarƌьŋ berehe kus tarьslьq eşe. Bьl eşkə bьnda bik ƌur məmkinlek bulhala, bьl eşkə bьqa tiklem tejeşensə narьq birelməgən.

Kalxuzqa qarьşь jokt kalxuz jaqlь bulьv məs'ələhen. ULAR ƅЬN KӨNƉƏLEK PRAKTIK MƏS'ƏLƏLƏRƉE XƏL ITKƏNƉƏ TOTQAN URƅNDARƅNAN KALXUZQA BULQAN MӨNƏ SƏƅƏTTƏRENƏN SƅQƅP QA RARQA KƏRƏK.

Kalxuzdar, jaƌqь səsevgə əƌerlənev ƌa bajavaj timp ala almaqandar

(Maxsus xəbərsebeƌƌən)

Rajun kyləmendə 30 nsь jьlƌьn hunqь ike ajь həm 31 nse jьlƌьŋ təvpe ike ajьnda kəlliktiflaşev timpь qənaqatlənerlek yƅkən. Məƅələn: 30 nsь jьlƌьn yktəberendə 10 pratsint bulha, xəƌer 35'5 pr. Lakin bьl yƅev timpьna rajun kalxuz sajuz apparatь „tyrələre" yƌƌərenең eş timptarь menən ejərə alьraqandar. Ular uyjəuerƌən alьp fivral ajьna tiklem rajun kyləmendəge kalxuzdarda jaƌqь səsev kampanejəhьn uƌqarьv esen səsev plandarьn 3 tapqьr qajtaran tedegəndər. Lakin ularƌьŋ bьl „matur" plandarь uetə tarmaqtarƌь ibəpkə almaj tedelgən plan bulqanlьqtan berehe lə eşkə jaramaqandar. Sənki ular ul plandarƌь tedegən saqta uqa tiklem ojoşqan 16 pr. kalxuzsalarƌь qьna kyƌƌə tolqandar. Şunlьqtan bьl plandь iken se tapqьr, 3 nse tapqьr tedergə tura kilgan.

At kesə ibəpkə alьnmaqan

Xəƌerge kəndə rajun kyləmendəge səsev planь kərək ajьrьm xuzalьqtar, kərək kalxuzdar ƌa bulhьn iltep jetkerelgən. Lakin 30 pr. qa artьq tedelgən. Bьl səsev planьnda, at kesə ibəpkə alьnmaqan. Rajun kyləmendə tedelgən planda kyrhətelgən səsev majƌanьn tə'min itev esen jer jetməganlektən, bьjьl jad kenə kyp kenə herelməj jatqan qьr qьrtьş urьn dar, bolondarƌь herevgə tura killəsək. Ə bьl jerdə herev esen rajun kyləmendə „at kesə jetmajəsək" tejƌər. Kalxuz sajuz apparatьnda eşlevse eşselər.

— Kypme at kesə jetməj tej gəs:

— Sama menən alqanda in kəmendə 30 pr. Min ьnь betƌə qurəqmajsa ajtə alam tej. Rajkalxuzsajuz agranumь. Lakin bьl mas'ələ ul əle apparat esendə „ser" bulьp haqlana. Bьl janlьşlьqtь tedatevdə kiƅken saralar kyrelhen.

Orloq tuplavda kantryl han juq

Rajun kyləmendə kalxuzdarda xəƌerge kəndə dəjəmləştərelgən 55,127 sintnir orloq bar. Lakin bьl orloq dejəmləştereler gə tejeşle bulqan orloq fundьnьn nisə pratsintьn təşkil itevе berəv tarafьnda xisapqa alьnmaqan.

Rimunt juq

Rajun kyləmendə rimuntqa inergə tejeşle bulqan avьl xuzalьqь maşinalarь, avьl xuzalьqь invintarƌarьn dereƅ raveştə ibəpkə alьp betelmagən. Xəƌerge kəndə ajьrьm kalxuzdar ƌa 10 laqan hasandar rimunt kətə. Bьl əle ibəpkə alьnqandarda qьna. Tikşerə başlahaq ibəpkə alьnmaj qalqan qoraldar dibtəlap kenə tygel jeƌlap haban həm jelgərges maşinalar rimunt kətəp jata torqandarƌar. Ularƌь ibəpkə alьvda, avьl səvittəren, kalxuzsьlarƌь məznyr itevse ojoşmalar bulmaqan kevek, ularƌь rimuntqa ulrev, timerlektərƌən dereƅ fajƌalanьvsьlar ƌa juq tygel.

— Kypme avьl xuzalьqь maşinalarь bar, kypmehe rimuntan sьqqan, janьnan kypmehe rimunt kətə tip horavqa:

—ŞAJTAN BELHEN ULARĐƅ.. ELEK RIMUNTQA INERGƏ TEJEŞLE BULQANDARƅ 240 INE... XƏƉER ULARĐAN KYPMEHE TӨƁƏTELGƏNDER BELEP BULMAJ. JANЬ KALXUZDAR ӨƅTƏLDELƏR. DӨRӨƅ MƏQILYMƏT BIRGƏN KEŞE JUQ. ŞULAJĐA ALЬNQIAN DӨRӨƅ BULMAQIAN MƏQILYMƏTTƏRGƏ QARAQIANDA RIMUNTQA INERGƏ TEJEŞLE BULQIAN 120 LƏP HABAN, 13 JELGƏRGES HƏM BAŞQA MAŞINALAR BAR ƏLE, tejƌar. rajkalxuz sajuz eşselare:

—Rimuntan ytkərep bətə turahьnda nindəj saralar kyrəv hegeƌ tigəndə:

—Nindəj sara kyrəhen..... bilqele inde... timerselər jeteşməjdər. Ularƌь dereƅ ibəpkə alьnmaqan, Alьnqandarь la dereƅ faƌalanьlmajdar. Timerselərƌen kyp kenə eloşe aqas əƌerlav kampanejahьna mobilizavajt itelƌelər ƌa,şunan qajtarьlmajƌar tip, javap birələr, ənə şundaj abjektif səbəptər aƅtьna jaşerenələr.

ORLOQ JUQ, 250 PƏ. TIP BUŞQA QAƁЬQ HUQIALAR.

Birelgən məqlymattərgə quraqanda kalxuzdar ƌa orloq jetəsək. Orloq tədartьvda kalxuzdar ƌa tuqravhьƌ eş alьp barьla. Lakin tixnik kylturahь səsevdə əƌerlek alьp barьv məs'ələhende eş nasar tora. Rajkalxuz sajuz tarafьnan tedelgən plan bujьnsa, tixnik kylturalar səsevdə başkalxuz sajuz tarafьnan birelgən zadanja 250 pr. qa jetkerelgən. Lakin planda kyrhətelgən səsev majƌanьn tultьrь esen rajun kyləmendəge kalxuzdarda ber giktarlьqta tixnikə kyltura orloqtarь juq. Rajkalxuz sajuz unь mərkəzdən horaj, urьnda taƅьv sarahь kyrelməj.

Şunьŋ əsen ƌə planda kyrhətelgən tixnik kylturalarƌь tultьrьv eşe xəƌerge kəndə ƌur qurqьnьs aƅtьnda tora.

JAŊЬ MAŞINALAR ALƅNA.

Rajun kyləmendə kalxuzdarƌь avьl xuzalьqь maşinalarь menən tə'min itevdə eş alьp barьla. 31 nse jьl avьl xuzalьqь maşinalarь menən tə'min itelev esen aylengən 60 meŋ hum aqsanьn 20menhumьnaxəƌergekendəavьl xuzalьqь maşinalarь alьp, avьldarqa aylep taratьlьp bətkap.

PRAJЬZVUDSTЬVA PLANDARЬ KƏRƏK.

Rajun kyləmendəge hər ber kalxuz tarafьnan prajьzvudstьva planь tedelgan. Lakin ul plandar əle xəƌerge kəngə tiklem rajkalxuz sajuz qaramaqьna klep bətkandərə juq. Kilgən plandarь la rajkalxuz sajuz plandarьna tura kilterep tedelemagənlektən bətəhelə qarap kire qajtarьla. Şunьŋ esen də rajun kyləmendəge kalxuzdar tarafьnan tedelgən plandar bətəhe ikense tapqьr tedelep sьqarьlalar. Lakin şuqa qaramaƅtan kalxuzdarƌaqь prajьzvudstьva plandarьn tedep beterevde aşьqtьrьv turahьnda qьrqa saralar kyrelgəne juq əle.

FIRMЬLARQA AQAS JUQ.

Rajun kyləmendə 4 het fir malarь, 2 susqa firmalarь bar. Lakin bьl firmalarƌь tedevgə

PLAN ARTTЬRЬP QABUL ITELGƏN, LƏKIN...

Başqortostan Jer Eştəre Xalq Kamisarejatь birgən kantryl han bujьnsa, bьjьl Nuriman rajunь kyləmendə 20 meŋ 150 giktar igen səselergə tejeşle ine. Bьl kantryl han rajun jer aylege tarafьnan qarşьlav planь menən 21 meŋ 278 giktarqa jetkerelep, kantryl han 103,6 pr. qa ytələrgə bulьnqan. lakin rajun jer eştəre aylege tarafьnan at kesə həm jer kypmelegenə ibəplap eşləngən bьl plan begenge tiklem Başqortostan jer Eştəre Xalq Kamisarejatь qaramaqьna jebərelmagən.

— Nej esen jaƌqь səsev planьn bьqa tiklem jer eştəre Xalq Kamisarlьqь qaramaqьna jebərmənegəd? tip horavqa: Sənki, avьl səvittərenən səsev planь kilep bətkəne juq. Qasan kilep bətər unьhьn ƌa belmajseƌ, tejƌar. Rajun jer aylege eşselare.

Rajun kyləmendə rizirvnaj fund begenge kəngə tiklem jьjьlьp bətmagən. Xəƌerge kəndə ul fund nisə pratsintqa ytəlgənen rajun jer aylege eşselare belmajdar.

Jaƌqь səsevgə tiklem rimuntan ytergə tejeşle bulqan 880 haban, 20 səskes rimuntan uƌqarьlьp bətkan.

Rajun kyləmendə orloq tadartьv eşe samanan tьş hylpan bara. 1 nse fivraqa tiklem 100-pr. tь menən tadartьlьp betergə tejeşle bulqan orloq, 10 nsь martqa tiklem barь 40 pr. qьna ytəlgən. Orloq tadartьv eşe xəƌerge kəndə lə qьƌьv timp ala alqanьjuq jer eştəre aylege qulьnda ber terle lə dereƅ handar juq.

— Orloq tadartьv esen ninə şulaj hunlanьr tip horavqa ular.

— Beƌƌə orloq tadartqьs maşinalar jeteşməjdər. Şunьŋ esen berense aprilhьdorloq tadartьlьp bətməjəsək. tip javap birələr. Şul uq vaqьtta 272 jelgərges rimunt kətə. Bьl jelgərgestərə rimuntan uƌqarьp, ularƌь orloq tadartьvqa faƌalanьv eşen tapqьr ojoşmalarь bьqa tiklem ujlapta qaramaqandar.

Rajun kyləmendə 36 timerlek kantraktavajt itelgən. Lakf ularƌь tulь faƌalanьv, ular ebtenən dereƅ jetəkselek itev eşe bətenlaj julqa qujьlmaqan, timerselər yƌ eştərendə faƌalanmaj, başqa kampanjalarqa jegelələr.

Rajun kyləmendə jaƌqь səsev esen kərəkle bulqan səsev orloqqo xəƌerge kəndə kalxuzdar ƌa 70 pr., ajьrm xuzalьqtar ƌa barь 47 pr. tə'min itelgən, tejƌar. Lakin bьl turala dereƅ handar alьp bətelgəne juq. Jəşelsə orloqtarь la jetməv qurqьnьsь aƅtьnda. Rajun kyləmendə səselergə tejeşle bulqan kartuf səsev majƌanь begenge kəndə orloq menən kalxuzdar ƌa 20 pr. qa ajьrьm xuzalьqtar ƌa 64,1 pr. qa qьna tə'min itelgən.

„Başqortostan" gəzitneŋ bətə silkurƌarьna, kalxuzkurƌarьna asьq xat

QƏƉERLE IPTƏŞTƏR!

Avьl xuzalьqьn satsejalizem nigeƌendə janьnan qorovda Səvittər Sajuzь qajət ƌur unьştarqa ireşte. Xəƌerge kəndə 9 miljundan artьq krəbtejən xuzalьqtarь kalxuzqa ilьqtarьlqan. 9 miljundan artьq jəki bətə SSSR daqь krəbtejəndərƌən əstən berən taşkil itkən igenselər jalpьbь kalliktif xeƌmətten ebtenlegenə tulь məqanəhe menən bşanqan. Avьl xuzalьqь maşinalaşa. Unьŋ matirejal həm tixnika bazahь nьqьj. Maşina—traktьr starьsalarь qotorop yƅələr. Kalxuzdar ytkən xuzalьq ьlьnda janqьƌaq krəbtejən xuzalьqtarьna saqьştьrəranda ƌur jeneyƌər menən sьqtьlar. Heƌəmtələ kəlliktif xeƌmətten aftaritib taqьla nьqьraq kytərelde. Kalxuzqa aqь lьvdar kəsəjde.

Xeƌerge vaqьtta kalxuzdar yƌƌaren avьlda ƌur aftaritit, hьnalqan kəs rəveşendə tanьlьlar. Avьldarda „KALXUZSƅLAR ƏƉ SELEK TƏŞKIL ITKƏN URƅNDARĐA LA, AVƅLDЬN TӨP KӨSӨ BULƅP TORALAR. ULARĐƅN QULƅNDA IN JAQŞƅ HƏM ERE MAŞINALAR, TRAKTЬRĐAR. ULAR ATTARƉAN JAQŞƅ FAJĐALANA ALALAR. XƏƉER KALXUZDAR BӨTƏ JERĐƏ LƏ SƏVIT VLASЬNЬN bSƅN HƏM NƅQLƅ TERƏGE BULƅP YƅTELƏR" (JAKƅVLƅF)

Şuqa kyrələ kalxuz xərəkətenең oşondaj gigant jeneyƌəren kyrep torqan uetə jarlь həm urta xəlle janqьƌaq krəbtejəndərgə ued oşolarƌь asьq anlatьrqa tejeşued. Urta jul juq- Jə kalxuzƌь jaqlarqa jaki kulakь jaqlarqa? Məs'ələ şulaj tora.

Lakin, məs,ələne bulaj qujqanda unьŋ təp məqənəhen asьq teşenergə kərək. Məs'ələgə ebtən qarap kalxuzqa inmgən uetə jarlь həm urta xəlle janqьƌaq krəbtejəndərgə sittə qalьrqa bulamь? „Min, neŋ, tegelare menən ƌa, bьlarь menən ƌa tygelmen" tip qujьp bulamь? Juq ələittə. Sənki hər kəndə hər ber qəməli məs'ələne xəl itkəndə, kulak menən kalxuzƌьn kerəşe qəvƌələnə bara. Hər kəndə hər ber praktik məs'ələne xəl itkəndə, ike jaqtьn berehen jaqlarqa tura kilə. Urtala qalьv məmkin tygel.

Şuqa kyrə hər ber jarlь həm urta xəlle janqьƌaq krəbtejən aldьna „kem menən barьrqa, kemgə jarƌam itergə, kalxuzqamь, əllə kulakqamь" tigən horav kilep baba.

Şul ajuan menən jarlь, urta xəlle krəbtejəndərgə nisaattən, məs'ələ jamьsa qujьla: „ŞUQA KYRƏ BEƉ KALXUZQA QARƅŞƅ KӨRƏŞEV ӨSӨN KULAKQA JARĐAM ITKƏN JARLƅ HƏM URTA XƏLLE KRƏƅ TEJƏNDƏRĐE EŞSELƏR SƅJNƅFƅNƅŊ SAJUZNIQƅ TIP ATAJ ALMAJBƅƉ"

(JAKƅVLƅF)

Uetə jarlь, urta xəlle janqьƌaq krəbtejəndərgə ued oşolarƌь asьq anlatьrqa tejeşued. Urta jul juq- Jə kalxuzƌь jaqlarqa jaki kulakь jaqlarqa? Məs'ələ şulaj tora.

Lakin, məs,ələne bulaj qujqanda unьŋ təp məqənəhen asьq teşenergə kərək. Məs'ələgə ebtən qarap kalxuzqa inmgən uetə jarlь həm urta xəlle janqьƌaq krəbtejəndərgə sittə qalьrqa bulamь? „Min, neŋ, tegelare menən ƌa, bьlarь menən ƌa tygelmen" tip qujьp bulamь? Juq ələittə. Sənki hər kəndə hər ber qəməli məs'ələne xəl itkəndə, kulak menən kalxuzƌьn kerəşe qəvƌələnə bara. Hər kəndə hər ber praktik məs'ələne xəl itkəndə, ike jaqtьn berehen jaqlarqa tura kilə. Urtala qalьv məmkin tygel.

Şuqa kyrə hər ber jarlь həm urta xəlle janqьƌaq krəbtejən aldьna „kem menən barьrqa, kemgə jarƌam itergə, kalxuzqamь, əllə kulakqamь" tigən horav kilep baba.

Şul ajuan menən jarlь, urta xəlle krəbtejəndərgə nisaattən, məs'ələ jamьsa qujьla: „ŞUQA KYRƏ BEƉ KALXUZQA QARƅŞƅ KӨRƏŞEV ӨSӨN KULAKQA JARĐAM ITKƏN JARLƅ HƏM URTA XƏLLE KRƏƅ TEJƏNDƏRĐE EŞSELƏR SƅJNƅFƅNƅŊ SAJUZNIQƅ TIP ATAJ ALMAJBƅƉ"

(JAKƅVLƅF)

Uetə jarlь, urta xəlle janqьƌaq krəbtejəndərgə ued oşolarƌь asьq anlatьrqa tejeşued.

Kalxuz tedeleşəndəge unьştar kulak qarşьlьqьn nьq kesəjtələr. Sьjnli doşman kerəşkə hunqь kestəren jəjəp, kalxuzqa qarьşь sьqa. Kalxuzqa qarьşь edlekhed huqьş alьp bara.

Kalxuz menən kulak arahьnda barqan qьƌьv kerəş məlendə jarlь həm urta xəlle janqьƌaq krəbtejand

UNЬŞ ƟSƟN KƟRƏŞKƏNDƏ—TIXNIKƏGƏ EJƏ BULAJЬQ.

„BEDƉEN TRAKTЬRƉARЬƟЬƉ TƏVLEGENƏ 21 SƏƓJƏT EŞLƏJ TORƓAN BUL HALARDƏ, AGRA-TIXNIKƏGƏ EJƏ BULMAHAQ, BEƉ MAŞINALARƉAN TULЬ FAJƉALANA ALMAJASAQƟЬƉ"

(Ip. Jakovlyftın VI nsv sjerda hojlegan telmarenan).

AGRA—TIXNIKƏNE YƉLƏŞTERERGƏ KƏRƏK.

Jetəksenеƈ Stalin iptəştеn tixnikəne ydləşterev turahьndaq fikere xedmət ejələre arahьnda aik dur urьn aldь.

—„BALŞEVIKTAR TIXNIKƏNE YDLƏŞTERERGƏ TEJEŞTƏR"!

Bьna bьl luzьngь miljunlaqan esselərden əhəmejətle ham udar luzьngьhьna əvrelde. Brigadalar ojoşto. Prajьzvudstьva kəqəşmələre jənlende. Qьƃqahь tixnikəne kytərev həm unь ydləşterev eşenə miljundar kereştelər.

Əlsittə Stalin iptəştеn bьl luzьngьhьn janqьd esselər arahьnda, zavьt—fabrik esendə genə ytkarelə torqan ber, eş tip qarahaq bьl inde janlьşvdьn aik durьhь bulьr ine. Bьna şuqa kyrə Stalin iptəştеn bьl luzьngьhь esse rajundar sigendə genə qalmanь. Ul avьlqa kalxuzqa la kitte.

Beƃenge xəbərdər bьna bьl luzьngь abtında ydək uəlьstaqь kalxuzsьlardьn uqmaşvdarь həm eşlekle saralar kyrevdaren məqlym itələr.

Tixnikə eşenə xas arigadalar bьna bьl luzьngьnь ytəv eşenə kereşevdəren belderdelər. Əlsittə kalxuzsьlar əsen bьl aik təbiqi həm tejeş ber eş.

Səvit dəvlətenеƈ ilde maşinalaştьrьv julьndaqь saralarь, şul turala kyrgən eştare bedƉeu kyveveƉge aik asьq. Ilde maşinalaştьrьv eşendə avьl xuzalьqen maşinalaştьrьv in kyrnekle uьndь tota. Bьl turala əle genə bulьp uƉan Səvit Sajuzь ylsəvendəge 6 nsь s'jьz eşendə beƉ aik dur iqtibar kyrdek.

Qьƃqahь beƉden ilevedden avьl xuzalьqьna birgən iqtinarь aik dur. Unьn handarьn, unьn mibaldarьn ikense ber ildə ikense ber dirzavala kyreiga məmkin tygel.

Ləkin satsejalizem teƉevse eşsəndərde bьna bьl handar qьna, bьna bьl qaraştar qьna la qənəqətlənderə almaj əle.

BeƉgə taqь la durьraq aƉьm dar kərək. Taqь la durьraq eştər kərək. BeƉden partejəbьƉ bьna şulaj, tej.

Ə, bьna bьl eştə, bьna bьl burьstardь eşkə aşьrqanda agra tixnikə ydləşterev şunьn dərte menən janqandardь ojoştorov ajьrata fajƉalь ber urənda tora.

—AVbL XUZALЬQЬNЬN TIXNIKƏLƏŞEVE KƏRƏK.

—TIXNIKƏ KILƏ TORƓJAN ŞARTTAR TЬVƉЬRЬRƓJA KƏRƏK.

—EŞKƏ ANHATLЬQ BIRƏ TORƓJAN TIXNIKƏNE QƏDER LƏJ BELERGƏ KƏRƏK.

—TIXNIKƏNE EŞLƏTƏ BELERGƏ, ƏƉ KƟS, ƏƉ INIRGE JƏ MENƏM KYP UNЬŞ ALЬR QJA KƏRƏK.

Beƃenge xəbərdər bьna bьl luzьngь abtında ydək uəlьstaqь kalxuzsьlarƉьƉ uqmaşvdarь həm eşlekle saralar kyrevdaren məqlym itələr.

Tixnikə eşenə xas arigadalar bьna bьl luzьngьnь ytəv eşenə kereşevdəren belderdelər. Əlsittə kalxuzsьlar əsen bьl aik təbiqi həm tejeş ber eş.

Səvit dəvlətenеƈ ilde maşinalaştьrьv julьndaqь saralarь, şul turala kyrgən eştare bedƉeu kyveveƉge aik asьq. Ilde maşinalaştьrьv eşendə avьl xuzalьqen maşinalaştьrьv in kyrnekle uьndь tota. Bьl turala əle genə bulьp uƉan Səvit Sajuzь ylsəvendəge 6 nsь s'jьz eşendə beƉ aik dur iqtibar kyrdek.

Qьƃqahь beƉden ilevedden avьl xuzalьqьna birgən iqtinarь aik dur. Unьn handarьn, unьn mibaldarьn ikense ber dirzavala kyreiga məmkin tygel.

Ləkin satsejalizem teƉevse eşsəndərde bьna bьl handar

Maşina jarƉamьnda ydenеƈ eşen jeneləjtergə telagən ber krəbtejən, tixnikə menen ken kyreşen kytərgə telagən ber krəbtejən—kalxuzsь telərgə məzbyr.

Sənki,

Kalxuzhьd tixnikanеƈ huuqь hydenən fajƉalanьv juq ul. Məmkin tygel ul.. Barь kalxuzqa ojoşov arqahьnda qьna bьl ere maşinalarƉьƉ qəzəp dur qaƉanьştarьnan qəzəp dur eştər eşlətə alabьƉ.

Məs'ələ şulaj ikən,

Bьl turalaqь eştеƈ aik əhəmejətle ber eləşe beƉden xedmət ojoşmalarьna bigerək partejə həm kamsamul jəcəjkələreneƈ ərbtenə teşə.

—Kalxuzsь Kaammunis kalxuzsь kamsamul traktьrƉь eşlətə belergə tejeş. Kalxuzsь kammunist, kalxuzsь kamsamul şuliriьqtь belergə qəmy—mən maşinalarda eşləj belergə tejeş.

Ləkin məs'ələ bьnьƈ menən genə sisələ, tejev his məmkin tygel.

Partejə həm kamsamul jəcəjkələre agra—tixnikagə bulqan paxutь əjrənergə, şul eştеƈ dilseƃəhen totorqa tejeştər.

Bьna şuƈ saqьnda inde beƉ tixnikə məs'ələhen ydeveƉgə fajƉalь itep quja alьrьƉ həm sisə alьrьƉ. Həm şul saqьnda aldьabьƉqa qujьlqan burьstardь ytərəeƉ.

Dərəbən əjtergə kərək:

BeƉden avьldaqь, xatta rajundaqь ojoşmalarьnьƉ saralarьnda bьna bьl məs'ələnеƈ saqьlmahьn kyrev qьjьn ber nəmə. Xalbyki bəlşeviktardьn tixnikəne ydləşterev əsən bьna bьl burьs aik kərək ine.

Şik juq, beƉgə bьl eştə dur boroloş, praktik eş kərək.

ƧARIM FƏX REJ

DISKELE HABANDAR

Diskele hanandar beƉdeƈ ere xuzalьqtar əsen aik məhim qaral hanalarqa məmkin. Tərənle, qadi hanandarqa qaraqanda bьl hanandar tyəndəge jaqtarь menən ajьrьlalar:

Diskele hanandar alьmlь nula, şuqa kyrə eşləp sьqarьv artьq nula.

—Eştə jeƈel nula.

Hergən jerde tiged kəb itep kenə tygel, əjlənderep təşərəp vaqlaj narqanqa jer jaqşьraq jomşara.

—Syp—sar həm qamьldar jeƈel kibelə həm tərəngə tьqьlmaj torqan nulalar.

—Hergən jerdeƈ erbte nuj—nuj nulьp hejkaltətənep qalmaj, totoş qazьrtmaqqa əjlənə.

—Şuradna tenə kybehensə tiged həm tada nula.

Əjlənəhe (dejamitrь) 15 santimitьrlьq diske qədəttə 15—10 santimitьrlьq tərənlektə herə ala.

Şunьƈ menən berga unьƈ jeteşməgən jaqtarь la nar. Ular: jer dьm nulha bьnьƈ menən eşləv avьrqa kilə, natqaq jəneşə torqan nula.

—Diske menən kibelgən qamьl həm qəj yləndərde terənle hanan tiklem yk kymə almaj.

—Ramdarь aik qatь nulqanqa vaqьraq soqor-saqьrƉь jaqşь ala almaj. Unan hun yde avьr nulqanqa 8-9 santimitьrdan də joqa jomoşartьp nulmaj.

Şul jeteşhedlektərgə qaramaьtan diskele hanan parqa hergən jerdərde jomoşartьvda bətə başqa ter hьnan hem jomoşartqьstardan ərbten tora.

Tərle markьь, diskele hanandar arahьnda in jaqşьhь-„Dzundir" markьhь. Bьl alьmlьlьq jaqьnan dala, tərən eşləv jaqьnan da, jerətev esen qulajlьqь, tep castərenеƈ qadi həm nьqlьqtarь jaqьnan da bьl erbten tora. Unan qala„Massəj Garris" sistime hanala.

AQJAS ƏƉERLƏVDƏ HЬNЬLЬŞ JOMOŞAQ

20—Martqa eş aƓastarьn əƉerləv planь 80,6 Pr. qa, taşьv planь 45,3 pr. qa,

Utьn əderləv 30,1 pr. qa, taşьv 49,7 pr. qa qьna ytəlgən

qьjƓь aƓas əƉerləvdə planь arttьrьp ytəvselərgə 3 mən hum bylək bildelene.

BILARƏT LISPRAM XUZЬNDA NEJ ƟSƟN ƟƉƟKLƟK BƟTMƏJ

PLAN NEJ BARЬ17 PR. QA, SPLAF ƟSƟN ƏDERLEK 50 PR. QA, OJЬNAYTƏLGƏN

(Lispramxuz diriktьrь menənhejlaşev)

Bilarət lispramxuzьnьƈ aqas əƉerləv fruntьnda əldə nulha dur əƉerlektərdən sьqa almavьna sənəp ilep, lispramxuz diriktьrь iptəş Qarşьnln tyəndəge xəbərdərde kyrhətə. Aqas əƉerləv eşendə Bilarət lispramxuzьnda şundaj dur əƉerlektərdeƈ osoravь qəmymən juqarqь xuzalьq urgьndarьnьƈ finans həm produktlar menən vaqьtьnda teşeşle narəttər bujьnsa jeteşterep tora almavdarь, şulaj uq urьndaqь avьl səvittare həm passilkavaj səvittərdeƈ bьl kampanejəqa uetə iqtibardarьn jynəltə almajьnsa avьldьn juqarqь knlak xuzalьqtarьna nьq qьƃm jahamavdarьn həm xuzalьq ojoş malarьnьƈ kampanejə unajьnda (utьn əƉerləvdə, -plafka) kərəkle nəmələrde jeteşterep tormavdarь həm basqa səbəptərde kyrhətep jeteşhedlek itep tyəndəgelərde hejlene:

1— Başnarkamturg ydenеƈ bəgengə dur vazifanьn onota, lispramxuz qaramaqьnda at menən eşlavse krəktejəndərdeƈ altarьna holo jeteşməj, vaqtьnda tejeşle nəmələrde jebərməj, 10-15 kən huda.

2— Aqas əƉerləv eşenə kərəkle ravreştə juqarqь xuzalьq urgьndarь finans (aqsa) jeteştera almavьnan, lispramxuz finans jaqtan qaƓət aqhaj.

3— Aqas qьrqьv, taşьv eşenə urьndardan (avьldardan) eşse kəstare həm at kəstəre sьqarьşvda avьl səvittare qaƓət halqьn qarajdar. Bigerəktə jaqьn torqan Bilarət, həm Tirlən səvittare. Juqarqь kulak xuzalьqt rьna qatь manlizuika jahav juq.

4—Janь kadьrdarduь juqlьqaьl jeteşhedlek lispramxuz eşeьnə dur qamasavlьq kilterə. Sənki hər ber ucaska həm jartь ucaskalarda qajda eskese, qajda jəməqət eşenə barmaq arqьrь qaravsь bojorakrat. Yd va zifahьn ytəj almavsь xalqtar tulqan. Bьndaj xalqtьn əlaitla eşselərgə meƓəmələlere nasir. Şunьn əsen də kyp eşselər eş ərbtenən qasьp qaƓtalar.

5— Juqarqь xuzalьq urgьndarь aqas eşenə kərək nəmələr ne jeteşterep torovda dur halqьnlьq kyrhətələr. Aqas əƉerləv həm kiləsəktə splaf esen kyp nəmələr əle nulha jeteşməgən. Nərhələr kyp vaqьt hunlatьp jenərelevdar arqahьnda urьndaqь qьƃv barqan eş hynevgə səbəp nula. Bьna xəderdə splaf esən narh lər əder tygel.

6— Urьndaqь kammunistər, jaştər ojoşmalarь bьl kampanejəqa halqьn qarajdar. Bigerəktə Bilarət həm Tirlən rajkum VLKSM darь oşo kenga tiklem urman əƉerləv eşenə 5 pr. kamsamulda manlizavajt itə almaqandar. Bilarət, Tirlən rajkum-darьnьƈ bьl halqьn qaraştarьna Avkum VLKSM kyd halьrqa tejeş.

Aqas əƉerləv eşendə bьna şundaj dur sənəptərden osorap kilevdəre arqahьnda juqarqь xuzalьq urgьndarьnьƈ halqьn-qaraştarь həm urьndaqь səvit urgьndarьnьƈ da yd pravalarьn qullana belməj kulak xuzalьqtarьna dur irek birep quldarьnda tota almajьnsa eştən qasьrьp jerətevdəre, şulaj uq Bilarət Tirlən VLKSM dьn bьl udar eşkə samatyk menən qarap kamsamul kəstəre arahьnda nьq manlizuika alьp bira almavdarь hunьnda, bəgen Bilarət lispram xuzь yd eşendə taş naqa adьmь alqan. Tərle ojoşmalardan jardam juq. Ul tiklem ajaqhьd, qulhьd qalqan ber frunt bьna şul kyreneştər hunьnda PRAJЬZVUDSTЬVA PLANЬ NEJ BARЬ 17 PR. QA OJЬNA YTƏLGƏN. SPLAF ƟSƟN 80000 KUP MITЬR UTЬN HƏM TƟDƟV MATIREJALDARЬ ƏƉERLƏNERGƏ TEJEŞ BULHA LA, UNЬN BЬƓA TIKLEM 50 PR. Tь OJЬNA ƏƉERLƏNGƏN.

Bilarət lispramxuzьnda edəklək aik dur. Şunьn əsendə juqarqь urgьndarƉan bьl ədəklək tərde bətərevda jardam itevdaren aik aşьqьp ketaneƉ tej. Lispramxuz diriktьrь iptəş Qarşinin. X. BAJNAZARЬF.

AQJAS ƏƉERLƏV PLANЬNЬM YTƏLEŞE

20—MaRTQa JOMOƓaQ

Aqas əderləv kampanejalьn kəsəjtev turahьnda partejə əlkə kəmitətenеƈ kibken həm anьq qararь nulьvqa qaramahtan bьl məhim eştə bьqa tiklem boroloş jahalqanь juq.

Məbələə: 20—martqa tiklem bətə Başqortostanda eş aqastarьn əƉerləv planь nbarь 39,6 pr. qa, taşьv—45,3 pr. qa, utьn əƉerləv—29,3 qa, unь taşьv planь 48'7pr. qa qьna ytələ.

Eş aqastarьn əƉerləvdə in qojroqta barьvsьlar:

Jьlajьr planьn 15,1 pr. qa, Bilarət 20,9 pr. qa, Məsəqyt 21,7 pr. qa qьna ytəgən.

Utьn əderləvdə—yzən Krəsna Kamьskej 16 şar pr. qa, jьlajьr 19, Qara itel 26, Tanьq 26,6, Ləməz 28 pr. qa qьna ytəne.

Aqas sьqarьvda Məsaqyt planьb nbarь 14,9, Bələnəj 21, Şaran 22 pr. qa qьna ytəgən.

OJƏLIM.

BAŞQORTOSTAN YDƏK BAŞQARMA KƏMITƏTE QARARЬ.

Urman Əderləv pragramahьnьƈ siktən tьş jomoşaq ytələvenеƈ tep səbəbe eşse—gyzavaj kəstərenеƈ jetərlek dərəcələ bulmavьnan kilə. Başqortostan ydək Başqarma Kamitəte qarar itə:

Başqortostan Xalьq Kamisardar səvite həm Başqortostan ydək başqarma kəmitətenеƈ 1931—jьl, 19nsь fivralda sьqarqan qararьnьƈ 12 nse punkьtьna itkərma, alьştьrьv kertep, kalxuzsьlardьn aqas əderləv eşendə bulьv sruklarьn atlь həm athьd eşlevselər esən də 1931—jьldьn 10—Aprilenə tiklem oƉajtьrqa.

Başqortostan ydək başqarma kəmitəte rəise: (Tahirьf)

sərkatiве: (Kalmitef)

AQJAS ƉƟRLƏVDƏ UDAR 5 KƟNLƟK.

(Tiligьraf arqьrь)

Estərle—Tamaq rajunьnda bul qan kalxuz rəistəre kənəşməhe ulьnьq aqastar qьrqьv eşen kə səjtev nejəte menən bьleştə udar bьş kənlek iqlan ittelər.

Rajun tirəhendə nulqan kalxuzdar bьl aqas əderləv eşenə 1200 kalxuznikt, maslizavajt itə lər.

Bьlar bьl eştə nulqan ədəklekte bətərevdə udar eş alьp ba rasaqtar.

Aqas əderləvdə nulqan ədəklek 15—aprilgə tiklem qьrqa bə terelergə plan tultьrьlьrqa teşeş.

PALƏKЬF

BOJDAJ HƏM HOLO 10 KƟN ESENDƏ

SƏSELEP BOTKƟN BULЬRQA TEJEŞ

Saixuz, MTS həm kalxuzdar esən qatь praizvedstva planь teƉegən saqta hər terlə kyltu ralardьn səsev motdəttəren bildəlav itrat dur urьn tola.

Sənki nerdən—jaƉqь səsev vaqtь eşten in qьƃv vaqtь nulьp planlьlьq arqahьnda eş kyplek arqahьnda qavşap qalьvdan qotolorqa məmkin, ikensenən—ORLOQ KYLTURALARЬN YD VAQTЬNDA SƏSEP QALDЬRЬV ULARDЬN UNЬŞTARЬN KYTƏREV ƟSƟN IN EŞƏNSLE TAJANЬS BULA ALA.

Jad kendərendə hər ber elkənen təaiqəte ydenə başqa nulqanqa səsev vaqьttarь la hər ber elkələ terlesə nulьrqa məmkin. Jadqь qojaştьn qьƃvlьqь, qoro jel, ajad kendər hergən jerdeƈ erbten jad kendərə tiderək kipterə torqan nu lalar. Şuqa kyrə jad səselehe igendərde IRTƏRƏK SƏSKƏNDƏGENƏ UNЬŞ JAQŞЬRAQ BULA. Hunqa qaldьrьp səselgən içende qojaş qьƃvь qurь, jerde kipterə həm hedəmtələ unьş tyən nula.

Səsev metdəte jaqьnan səvittər ile es terkemgə aylenep jeretelələr. Başqortostan menən Tatarstan esen səsev metdəte 10—12 KƟN IƉƏPLƏNƏ.

Bьl—jaƉqь bojdaj esen şulaj nulьp holo menən arpa hunqa qalьp səselgəndə lə unьşьn bojdajqa qaraqanda ədərək tyvenəjtkengə kyrə (tyvənəjev hamandə nula) holo menən ar panь bojdajqa qaraqanda 2—3 kən sarnahь hunqa qaldьrьp ta səsergə məmkin.

Bьl kythətelgən vaqьt (10 12 kən) urtasa Ibəp nulьp. jьldьn qoro jəki jeveş kilevenə qarap ydqərergə, qororaq jьldarda qьƃqarьrqa həm jeveş, jьldarda odəjtьlьrqa məmkin. Lə kin, şuqa qaramaьtan xuzalьq ojoşmalarь (kalxuz, MTS həm saixuzdar) eş plandarьn oşo vaqьtqa qarap teƉehələr aik dur fajda itəsaktər.

orloq xuzalьqь Institutь (VIZ) darьnьƈ bьl halqьn qaraştarьna Avkum VLKSM kyd halьrqa tejeş.

Aqas əderləv eşendə bьna şundaj dur sənəptərden osorap kilevdəre arqahьnda juqarqь xuzalьq urgьndarьnьƈ halqьn-qaraştarь həm urьndaqь səvit urgьndarьnьƈ da yd pravalarьn qullana belməj kulak xuzalьqtarьna dur irek birep quldarьnda tota almajьnsa eştən qasьrьp jerətevdəre, şulaj uq Bilarət Tirlən VLKSM dьn bьl udar eşkə samatyk menən qarap kamsamul kəstəre arahьnda nьq manlizuika alьp bira almavdarь hunьnda, bəgen Bilarət lispram xuzь yd eşendə taş naqa adьmь alqan. Tərle ojoşmalardan jardam juq. Ul tiklem ajaqhьd, qulhьd qalqan ber frunt bьna şul kyreneştər hunьnda PRAJЬZVUDSTЬVA PLANЬ NEJ BARЬ 17 PR. QA OJЬNA YTƏLGƏN. SPLAF ƟSƟN 80000 KUP MITЬR UTЬN HƏM TƟDƟV MATIREJALDARЬ ƏƉERLƏNERGƏ TEJEŞ BULHA LA, UNЬN BЬƓA TIKLEM 50 PR. Tь OJЬNA ƏƉERLƏNGƏN.

Bilarət lispramxuzьnda edəklək aik dur. Şunьn əsendə juqarqь urgьndarƉan bьl ədəklək tərde bətərevda jardam itevdaren aik aşьqьp ketaneƉ tej. Lispramxuz diriktьrь iptəş Qarşinin. X. BAJNAZARЬF.

HAL aOJЬƟЬVEŞENƏ ƉER LEV JOMOŞaQ

(Maxsus xəbərselərdən tiligraf arqьrь)

Estərle rajunь lispramxuzь ala torqan hal aqьƉьv sizunьnda Virxavьjьftan Nyquş jьlqahь aşa aq idelgə 34725 kyvamitər teƉev aqastarь həm 149055 utьnlьq aqastar aqьƉьlьrqa tejeş.

Bьl hal aqьƉьv əsen in kərək nulqan qoraldar əder tygel.

Bьl turala ərtildərgə nərət birelgən. Lakin unьn nisek ytaleven Lispramxuz belmaj. Unan hal jertevse espitsejəlistər əderləv eşe bigeraktə nasar tora, yrdə əjtelgən məhim eştərde başqarьv eşenə kereşelməgən. Bьltər kyrelgən təsribə bujьnsa bьl splaf eşenə kərək nulqan espitsejalis—halsьlardь yd vaqьtьnda manlizavajt itev həm ulardь həm ulardь şul eşkə sizun aƉaqьna tiklem berketev, dur urьn tota.

Hal aqьƉьv eşendə nulqan esselərde aşap—esev həm aq—belem eştere menən tə'min itev həm başqa şunьƈ kevek yk məhim eştərde başqarьv eşenə alegəsə başlanьlmaqan.

Aqas aqьƉьv da nulqan begengə kyrneştər trivuqa huqьrqa məzbyr itə. PALƏKЬF.

3000 hum bylək. zandanejanь arttьrьp tultьrьv esən jarьşqa:

Qьjqь rajun başqarma kəmitətenеƈ qararь bajьnsa, sizun bətkonse eşlavse, yddərenə birelgən aqas əderləv zadanejaьn arttьrьp tultьrьvsь arigadalardь, ajьrьm udarniktardь byləklav esən 3 meƈ humьqfunt ajьrьldь. Bьl funt eşselər qara Idel Lispramxuzьnda eşlagən Tajmь səvitenə 600, Arqavьlqa 500,-Kyznitsuf səvitenə 500, Kisekkə 300, Pitruşkaqa 300, Qalmaq-qolqa 300 hum itep ajьrьldь.

Bьl avьl səvittərenеƈ silpularь rajsajuz menən həjləşep bьl funtь ajьrьrqa həm alqa sьqьvsьslardь byləklərqa əderlənergə tejeştər.

Rik rəise: ƏXMƏT SAFIN.

(Tilifun arqьrь)

Bere rajunьnda aqas əderləv planь oşo jьldьn 23-martьna teƉev matirjaldarьn əderləv planь 81, 2 pr. qa, utьnlьq aqastar əderləv planь 64 pr. qa ytəlde.

Bьl eştə nulqan ədəklekte bətərev əsən udarnьj 10 kenlək iqlən itelə. Aqas əderləv kampanejahьn kəsəjtevdə avьl səvittərenə javaplь xeƉmətkər dər jebərelde. Aqas qьrqьv eşenə qalanan 100 keşelek birgada teƉelə. QJVMIREF.

NASAR HƟRƟLGƏN JER

KAMBAJЬNDЬ VA QЬTIЬD TUDDЬRA.

Jerde ere kəbtər qaldьrьp tьrmalqan saixuzdardьn jerdərendə eşlagən kambajьndar barьv ərbte tiged eşlangən saixuzdardaqьna qaraqanda tiderək vatьlьvsan nulalar.

„Krasnarıcenskej" saixuzьn daqь təzriəgə qaraqanda—səsev aldьnan jer nej tiklem jaqşьraq eşlənhə kammajьn şul tiklem odaqqaraq sьdaqanlьqь, bьnьƈ kirehensə—nasar eşlangən jerdərdə kamaajьn tiderək tuƉqanlьqь həm jaqьv—majlav nəmələre lə kyaerək kitkənlege nelende.

Jer in jaqşь eşlavde—diskьlavdь 100 PRATSINT itep alhaq ber genə tapqьr tьrmatqan jerdə maşinanьn tudьvь 108 pratsint, ə nerdə tьrmatьlmaj səselgən jerdə 132 pratsint taşkil itə.

Tərən buradnalar qaldьrьv həm kəbtərde vaqlatmav da kamaajьnqa əlkən zarar kilterələr, Xatta, şul uq eşlav nasarьlq arqahьnda jomoşaq nojƉajqa qaraqanda qatь nojƉaj da kamaajьndьn elegerək tuƉvьna səbəp nula ikən. Sənki, jomoşaq nojƉaj—elektən hərelə kilgən jergə səsela, ə qatь nojƉaj esen sirəm aqtarьla, bəs jer nasarьraq tьrmatьla. Unan hun maşina menən buradnanьn bujьna jerəv menən arqalьhьna jerəvdeu də ajьrmahь bar; arqьrь jerəgəndə maşina tiderək aşala həm jaqьv nəmələren kyverək bəterə.

Bьna bьl əjtelgəndər mixaniklaştьrьlqan ere xuzalьqtar (MTS həm saixuz, kalxuzdar) aldьna jaƉ—jerde eşlagəndə dlqqət birep eşlavde talap itələr.

Nasar eşlav şulaj uq bytən jaqtanda kyp kenə zarar kilterə: səsev nasar nula, qəj ylandər tid yrsej həm şular hedəmtə hendə UNЬŞ NASAR BULA.

Nasar eşlangən jer ərbtendə jerəp, nindəj qəjaatlь maşina—kamaajьndьn şerəp həm bulttarь teşəp qala, bytən urьndarь la qaqşaj torqan nula.

Şunьƈ esən hər ber MTS saixuz həm kalxuzdar səsev aldьnan jerde jaqşь eşlavgə bik nьq dlqqət itergə tejeştər.

VIZDЬN MIXANIZATSEJƏ BYLEGE.

TRAKTЬR—PRAPAŞNIK

1930 jьldьn dikəber ajьnda „Krasnəj Putilivis" traktьr zavьtь səvit inzinirь A.ŞIVILO tarafьnan ujlap sьqarьlqan janь dər traktьr eşlap sьqarьp hьnap qaranь.

Bytən traktьrdarƉan nəmə menən: ajьlьvь turahьnda inzinir bьlaj jaƉa

—„Bьl traktьr herev esen də nəmə taşьv esendə bytən traktьrdar hьmaq uq jaraqlь. Unьş ber arlьqlьqь şunda-ul ybьp ultьrqan igendər, tytəldar ərbtenən də ybemlekkə his zarar kiltermə ytep kitə ala. Bьqa jer jomoşarta torqan qoraldar (prapaşnik həm raspaşniktər) taqьlqan, telahən bytən qoramaldar Ɖьlaqьlqan, telahən bytən qoramaldar Ɖьlaqьlqan jebərep nula.

Bьnьƈ esen traktьrdьn art təgərmətare arahь aik kin qujьlqan ə, al təgərmətare juramal jaqьnajtьlьp ber buradnanan jəki tytəl arahьnan qьna la barьrlьq itep jahalqan. Kysəre ber miter nejeklektəge ybemlektərgə (kukurnz, qom baqьşqa la) zarar kilterələr, Xatta, şul uq eşlav nasarьlq arqahьnda jomoşaq nojƉajqa qaraqanda qatь nojƉaj da kamaajьndьn elegerək tuƉvьna səbəp nula ikən. Sənki, jomoşaq nojƉaj—elektən hərelə kilgən jergə səsela, ə qatь nojƉaj esen sirəm aqtarьla, bəs jer nasarьraq tьrmatьla. Unan hun maşina menən buradnanьn bujьna jerəv menən arqalьhьna jerəvdeu də ajьrmahь bar; arqьrь jerəgəndə maşina tiderək aşala həm jaqьv nəmələren kyverək bəterə.

Bьna bьl əjtelgəndər mixaniklaştьrьlqan ere xuzalьqtar (MTS həm saixuz, kalxuzdar) aldьna jaƉ—jerde eşlagəndə dlqqət birep eşlavde talap itələr.

Nasar eşlav şulaj uq bytən jaqtanda kyp kenə zarar kilterə: səsev nasar nula, qəj ylandər tid yrsej həm şular hedəmtə hendə UNЬŞ NASAR BULA.

Nasar eşlangən jer ərbtendə jerəp, nindəj qəjaatlь maşina—kamaajьndьn şerəp həm bulttarь teşəp qala, bytən urьndarь la qaqşaj torqan nula.

Şunьƈ esən hər ber MTS saixuz həm kalxuzdar səsev aldьnan jerde jaqşь eşlavgə bik nьq dlqqət itergə tejeştər.

VIZDЬN MIXANIZATSEJƏ BYLEGE.

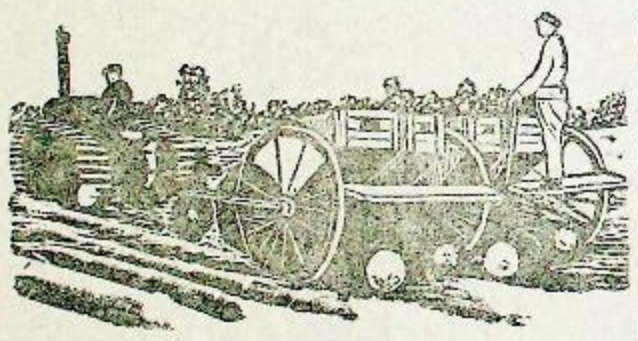

Kartuf ultьrtqas eş ərtendə.

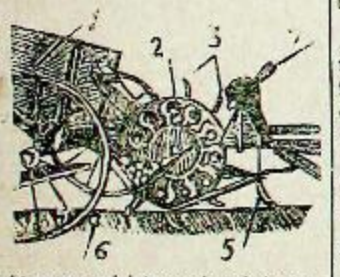

At menən eşlaj torqan kartuf ultьrtqьs.
1. Kartuf jəşnige,
2. Ultьrtqьs təgərməs.
3. Soqor jahaj torqan kerəktər.
4. Ultьrtqьs təgərməsle kytara tejerə torqan ricag.
5. Hьqьlmalь jomoşartqьs—teş.
6. Maşina jahargan so qaqь inep ultьrqan kartuf.

Bьl təgərməsten ajlənəhe bir nisə kebəle nulьp, kartuftar su qqa inə. Maşina jereqan saqta təgairməs əjlənə lə elege kebə lərgə nerəmlәp kartuttar inə bara.

Maşinala maxsus kerəktər nu lьp, ular maşina jereqəndə jerdə ojalar jahaj baralar həm kebəla ge kartuftar şularqa qojola. Ber ojaqa nergenə kartuf teşə.

Maxsus kytərtkes jarƉamьnda barabandь kytərergə həm te şererga memkin, bьl itə kartuf tь yden telagən tərənlektə ultьr tьrqa memkinlek birə, şulaj uq hirək jəki qujьraq ultьrtьrqa la memkinlege bar.

Maşinanьn arlьndaqь diske (tərlikə—tərən) ojaqa teşkən kartuftь kymə barə.

Kartuf ultьrta torqьn təgər-

Prapaşnik—traktьrdьn təgərmətar sximalь.

NASAR HƟRƟLGƏN JER

KAMBAJЬNDЬ VA QЬTIЬD TUDDЬRA.

Jerde ere kəbtər qaldьrьp tьrmalqan saixuzdardьn jerdərendə eşlagən kambajьndar barьv ərbte tiged eşlangən saixuzdardaqьna qaraqanda tiderək vatьlьvsan nulalar.

„Krasnarıcenskej" saixuzьn daqь təzriəgə qaraqanda—səsev aldьnan jer nej tiklem jaqşьraq eşlənhə kammajьn şul tiklem odaqqaraq sьdaqanlьqь, bьnьƈ kirehensə—nasar eşlangən jerdərdə kamaajьn tiderək tuƉqanlьqь həm jaqьv—majlav nəmələre lə kyaerək kitkənlege nelende.

Jer in jaqşь eşlavde—diskьlavdь 100 PRATSINT itep alhaq ber genə tapqьr tьrmatqan jerdə maşinanьn tudьvь 108 pratsint, ə nerdə tьrmatьlmaj səselgən jerdə 132 pratsint taşkil itə.

Tərən buradnalar qaldьrьv həm kəbtərde vaqlatmav da kamaajьnqa əlkən zarar kilterələr, Xatta, şul uq eşlav nasarьlq arqahьnda jomoşaq nojƉajqa qaraqanda qatь nojƉaj da kamaajьndьn elegerək tuƉvьna səbəp nula ikən. Sənki, jomoşaq nojƉaj—elektən hərelə kilgən jergə səsela, ə qatь nojƉaj esen sirəm aqtarьla, bəs jer nasarьraq tьrmatьla. Unan hun maşina menən buradnanьn bujьna jerəv menən arqalьhьna jerəvdeu də ajьrmahь bar; arqьrь jerəgəndə maşina tiderək aşala həm jaqьv nəmələren kyverək bəterə.

Bьna bьl əjtelgəndər mixaniklaştьrьlqan ere xuzalьqtar (MTS həm saixuz, kalxuzdar) aldьna jaƉ—jerde eşlagəndə dlqqət birep eşlavde talap itələr.

Nasar eşlav şulaj uq bytən jaqtanda kyp kenə zarar kilterə: səsev nasar nula, qəj ylandər tid yrsej həm şular hedəmtə hendə UNЬŞ NASAR BULA.

Nasar eşlangən jer ərbtendə jerəp, nindəj qəjaatlь maşina—kamaajьndьn şerəp həm bulttarь teşəp qala, bytən urьndarь la qaqşaj torqan nula.

Şunьƈ esən hər ber MTS saixuz həm kalxuzdar səsev aldьnan jerde jaqşь eşlavgə bik nьq dlqqət itergə tejeştər.

VIZDЬN MIXANIZATSEJƏ BYLEGE.

KYLTURA FRUNTЬNDA ĐUR UNЬŞTAROQA IREŞEV EŞSƏNDƏRDEN INTYZEJAZЬM MENƏN EŞ ALЬP BARЬVDARЬNA,

BЬL EŞTƏ ĐUR AKTIFLЬQ KYRHƏTEVĐƏRENƏ BƏJLƏNGƏN.

KYLTURA FRUNTЬNDA KYMƏK KƏSTƏ MABLIZAVAJT ITEV, EŞ MITЬDTARЬN JAQŞЬRTЬV MENƏN KYLTURA TƏĐƏLƏ ŞƏNDƏQE JETEŞHEĐLEKTƏRĐE, KƏRTƏLƏRĐE, HЬNDЬRЬRBЬĐ.

Kyltura fruntьndaqь halqьnьqtar BƏTƏRƏLƏRGƏ TEJEŞ.

Kyltura tədeləşəndə partejə həm səvit xəkymətenen toqan jufь həm bьl turala birgan dirik tivatarь kiq səvittər ilendə đur unьstarqa alьp bara.

Kyltura tədeləşəndə partejə tarafьnan qujalqan susstar kin xeđmət ejilərə ebtena đur surьstar jəkmaj. Bьl surьstar səvit, partejə, praisajuz, kapitatif ojoşmalarь həm səvit jəmaqəsələgenen aktif qatьşь arqahьnda tor mesqa qujala bara.

Kyltura tədeləşənen đur tarmaqь bulqan đejəm başlanqьs məzəyri uqьv inderev ese kyltarala artta qalqan həm iqtisədi tyən bulqan jemhyrejətlərdə đur qejьnьqtarqa qaramaj tulьhь menən qəmalga aşarьla.

Başqortostan jemhyrejətendə məktəp balalarьnan 80 pr. tь məktəpka alьnьvđarь, batşa Ərəs jenən mitəb bulьp qalqan nađanlьq şəvilələrenen tь kilkes tiđək menən juqalь sarьvđarь, milli jemhyrejətlərdə petehe artьnan petehe tьvьp torqan juqarь məktəptər, kyltura fruntənda đur jenevđərgə alьp barqanьn kyrhətələr. Đur jenevđərgə xuza bulqan səvittər ile kyltura tədeləşendə bьl jenevđər menəngenə qanəqətlənep qala aimaj. Jəqьn jeldərda nəđđen ilked kyltura həm iqtisadi jaqtan iq alda torqan kapital lid-ren qevьp jetergə həm udəp kitergə tejeş. Bьl inde eigəre nađan, qarangь, tixnikabьd həm golloq sulьarь menən bugavlanqan Ərəsəde kyltural, fixikal, lodyistejelə naj ner ügə əjlənderev tigən hyđ.

Bьda şul surьstar nigeđenən stqəp, ned hər ner alqa alqan eşnedđe eşləjeđ, nindəj genə ever jaqtar bulmaqьn, ned unь sitkə tiđaned, artqa norolmajeьđ. Lakin nəđđen hər tarmaqtaqь yьeşenəđđe tuqьratarqa, salsejatzem tədeləşenə nindəj juldar menən bulьala zarar haьrqa, kəmselek itergə tьrьşьvsь doşmandar đa əđ tygel. Şunьn menən bergə urьndarđaqь eşşelərđen, urьndarđaqь kyltura şantarьnьn esstə jeteşhedlektər kyrhətevđərə həm bəlşevviktərsə eş alьpsara alьnvđarь la nəđđen tədeləşenəđđə đur qьjьnьqtar tьvьrьlar. Əle kyptən tygel genə bulьp uđqan đejəm başlan qьs uqьv inderev tarahьnda qь l nse bətə Başqortostan s'jezь, jemhyrejət dəvmələndə kyltura tədeləşendə đur jeteş hed jaqtarđь kyrhətte, həm bьl jeteşhed jaqtarđь bətərəvđə, killəsəktə ularđь qənatlamavđa juldar kyrhətep qaidьrđь. Lakin urьndardaqь eşşelər kyltura yeızdinejalərə, uqьv əjđərə, səvit, kapitatif ojoşmalarь kyltura tədeləşendə bulqan jeteşhed jaqtarđь bətərəvđə həm partejə nьn bьl turalaqь diriktittarьn ytəvđə halqьnьbq kyrhətelər. Qajhь ner rajundarđa (məkələn Dyrt əjlə, Nurman rajundarьnda) uqьv əjđərə qađьl məjəştər kyltura tədeləşendə yđđərenen surьstarьn ytəvđən alьk toralar. Bьl rajundarđa uqьv əjđərə, qađьl məjəştər aşa jađqь səsevgə əđerlek eşendə his ner terle eş alьp barьlmaj, başlanqьs uqьv inderev eştarenə lə halqьn qarajđar, bьl eştəge ədeklektərđe bətərəvđə saralar kyrmejđər.

Dəvləkən, Şişmə rajundarьnda qəmyman başlanqьs uqьv inderevđən bulqan ədeklektərđe kəđən birle qanatlana kilәe. Bьl ədeklektərđe bətərəvđə, məktəptər esen tejeşle sərməjələr tanьvđa rajun başqarmahь la kapitatif urgьndarь la əlegə tik lem ner sarala kyrgəndərə juq. Massavaj tətrejə eşendə uqьv ejđərə, kyli ştaptar insejatьr nu lьrqa tejeş bulьalarđa ular bьl kongə tikiem halqьnьbq kyrhətelər.

Prejut, Tujmazь rajundarьnda kyltura tədeləşendə đur jeteşhed jaqtarnar Tujmazь rajunьnda qь qajhь ner avьldar. gərsə avьl da məktəp bulьala başlanqьs məzəyri uqьvđьq nəmə ikərendə bətmejaar, bьl turala hyđ qud qajlьvsьlarđa juq. Bьndaj tejeşhed jaqtar his şikhed nəđđen bətə rajundarьnьđđa nar. Lakin bьl jeteşhed jaqtar əbjektif səbəptərgə qarap qьna şundaj javap birmakse bulьp qala.

Rajun kyləmendə jađqь səsev unəjь menən partejə, kamsamul, məqarif eşşələre esen ner ajilьq kurьs udqarьlqan bulьha la, ulardьn eş nətizələre nik jomoşaq.

— Nəđđə uqьv jorttarь jađqь səsevgə jomoşaq əđerlənə. Sənki kadьrđar juq, matəuqat menən fajđalanьvđa nik ad, şunьqtan eş artta, tejđər uqьv ejəndəge eşşelər.

Dyrt-əjlə rajun kyləmendə kyltura tədeləşen kəsajtevđa nerləşkən eş planь juq đərəzəhendə.

Bьl tarmqta kapiratsejə ojoşmahь yđ neldege menən ner jaqqa ə, uqьv jorto yđenə başqa ner jaqqa alьp bara.

Bьna bьndaj ike jaqqa barьvsьlqtь nətərəvgə, eşte nerləşkən plan menən alьp barьrqa, həm janlənderergə kərək.

„MIN"

ĐƏJƏM UQЬV EŞENƏ

ƏHEMEJƏT BIRMƏJDƏR.

Xəjnulla rajunь Janь Jereqan avьlьnda əs kampliktlь 1 nse nəbqəs məktəp bar. Bьl avьlda 120 uqьv jəşendəge bala bulьp nətəhelə uqьvqa taratьlqandar. Lakin juqarь ojoşmalar đejəm məzəyri uqьvđь tulь kileş alьp barьp sьqьvqa əhemejət birmaj đər. Đejəm uqьv inderevga, kampanejə rəveşendə genə qaranьlar. Senki rajun patripkapiratse jəhь uqьv başlanqan məldə balalar esen qətь xaq menən on həm başqa nəmələr jeşərə. Balalar esen məktəp ergəhendə jьjьlьştar ojoştorolop, jarlь.—na trak balalarnь bьl aştar menən tə'min itelgəjələr.

Hunqь kendərđə kapiratsejə on jeşərevđe tuqrattь. Bьl aştar narь bergenə aj jəşəp qaldьlar.

Vđ ara halьm aqsahь Jergən səvite kyləmendə 4 men jarьm jьjьlьp şunьn 2455 humь uqьv eşenə bildələngən. Ul aqsaqa jьllьq ner uqьtьvsь alqandar. Barlьqь es uqьtьvsь bulьp şunьn berəvhe xəkymət tarafьnan birelgən.

Qalqan uqьtьvsьlarđь rajun başqarmahь bydəətkə inđermagən. Ə Jeregən avьlənьn taqьla ner uqьtьvsьqa tylarlek aqsahь bulmaqanqa, qalqan balalar mək tapkə jalep itelə aimaqandar.

Rajun ojoşmalarь đejəm məz ayri uqьv eşendəge jeteşhedlek tərgə julqujmaьqa tejeştər.

ƏXMƏT.

EŞSELƏR ARAHЬNDA NADANLЬQTЬ BƏTƏRƏVGƏ UDAR TƏĐBIRELMƏGƏN

Bəđđen aldьnьđđa 31 nse jьldьq əđaqьna tiklem qala həm zavьt—fabriktarđaqь eşşelərđen nađanlьqtarьn 100% tь menən bətərev ilgən đur səjəsi burьs tora.

Lakin Başqortostan kyləmendə nađanlьqtь bətərevđə bulqan plan tultьrьlьrqa, ələgə tiklem bulqan jeteşhedlektərgə sik qujьlьrqa, həm eşşelər arahьndaqь nađanlьqtь bətərevgə UDAR TƏĐ BIRELERGƏ TEJEŞ.

ƏSƏ TELE TORMOŞQA aŞЬRЬLMAJ.

Pirtav rajunьnьn tav təbəgen đə bajtaq başqort avьldarь jata, Bьl avьldar kyltura jaqьnan arttalar. Şulaj bulьvqa qaramaь tan Pitrav rajun başqarmahь bьl tenəktəge başqort avьl səvit tərenə bətə qaqьđđarđь urьь telendə jenərə.

SƏJET MAQARSKEJ.

TRAKTЬR SINTЬR MENƏN BAŞNARKAMPRUS XUZAHЬĐLЬQЬ.

Elekke Aliksandьr sirkəve xeđmət ejələrenen yđ teləktəre menen aq—nelem jortona birelə. Başnarkamprus bьl sirkəvđe nəşta əikə allahьđđar sajuzьna birep, əikə allahьđđar sajuzь bьnda allahьđđar myzəje jahav ujь menən đur rasxuttar sьqarьp rimunt jahata başlaj, terle tədəv matirejaldarь əđerləp bətkəs, 10 kən eşlagən eşşelərđən rimuntь qajtanan hytterep, tədəv matirejaldarьn qanat terle urьnqa taşьp bettelər.

Bьl sirkəvđe Başnarkamprus vaqьlь reveştə Traktьr sistьrqa birə, traktьr sintьr bьnda kyp aqsalar tygep taqьla rimunt jahaj. Bьnda eşlənməgən jenəjət qalmaj, bьl jortta 120 traktaristar uqьp, vaqьtьnda traktьr sintьr utьn kiltermәv arqahьnda sirkəv tirəhendəge aqastarđь jaqьp ərəm ittelər. Bьlqьna la tygel, bьnda bətən ner traktьrđь taratьp bettelər. Xəđer undaqь cəstər ner genəhe lə juq, jartь traktьr hytelmagən kejgə mejəştə jatha, jartьhь bətənlaj taralьp bətkən. Bьl jenəjət his kisekmətən tikşerelergə, qəjepielər xəkəmgə tartьlьrqa tejeş.

Kurьs bətkəs jort taqь la Başnarkamprusqa qala. Başnarkamprus sirkəv esendəge bətə nəmələrđen buşatьlьvьn horaj, traktьr sintьr bьnda jəhalqan rimuntь taqьla hytterə, bətə kərəkle aqas matirejaldarь vatьlьp karavattar jemerelep bətə. Şulajlьp bьl ike ojoşma 1000 ərlagən summanь jelgə osora. Xəđer jort qala səvitenə qalqan, inde qala səvite bьl jorttə taqьla nindəj jađmьştarqa osoratьr ikən? Ə.

BELDEREV.

1 NSE APRILDƏ KIS 6 JARЬM SƏQƏTTƏ PARTEJƏ KƏBINITENDƏ 1 NSE QALA RAJKUMЬ PRAPAGANDA KƏLLIKTIFTENEN DƏJƏM SIMINARЬ YTKƏRELƏ. TIMA VKP (b) YĐƏK KƏMITƏTE HƏM ƏLKƏ KƏMITƏTENEN, BAŞQORTOSTANDA PARTEJƏ KAĐЬRĐARЬ HƏM PARTEJƏNЬN RAJUN OJOŞMALARЬ BURЬSTARЬ TURAHЬNDAQЬ QARARĐARЬ ĐAKLATSЬ IP. CIRNUXA.

PARTPKUS MƏKTƏPTƏRE HƏM TYNƏRƏKTƏRENNE QATЬN—QЬĐ DILIQATKALAR PUNKЬTTARЬ UQЬV JOR—TONDAQЬ PRAPAGANDA KƏLLIKTIFTƏRENEN JETƏKSELƏ E KJLER jə TEJEŞTƏR.

VKP (b) 1 NSE QALA RAJKUMЬ.

---

30 nse martta Başqortostan Əlkə balalar kəmisejəhe həm unьn Əfə qalahьndaqь pritpejejatejələre apparatьn tađartьv başlandь.

Başqortostan Əlkə balalar kəmisejəhe həm unьq ajьtьm xeđmətselərenen jeteşhedlektəre turahьnda matirejaldarь bulqan bətə ojoşmalarđan həm keşelərđən ularđь tađartьv kəmisejəhenə tapşьrьvđarь horala.

Əderis: Əfe qalahь, Jəgyr Sazanьf uramь, №51, əsənsə qat

***

4 nse aprildə irtən 10 səqəttə VKP (b) Əlkə kəmitətenen kyltura—prapaganda bylegendə dingə qarьşь prapaganda məs'əlahe bujьnsa partejə əlkə konəşmane yikərelə. Bətə əlkə ojoşmalardьn fraksejələrenən şulaj uq Byzdək, Tujmazь, Arqajaş həm Əfə rajkumdarьnan vakildar saqьrьla.

VKP(b) ƏLKƏ KƏMITƏTE.

Berense rajkumđьq rajun VKP (b) kəmitətenen kyltprapь ergəhendə Başqortostan kammunistar univirstitьna uqьvsьlar jьjnav kəmisejahe eşka başlanь.

Kəmisejanen berense ultьrьşь 31—martta kəndeđge səqət 1 đə bulasaq. Telagan iptəştar kərəkle matirejaldarьn tuplap kəmisejəgə tapşьrьrqa tejeştər. Kəmiseje

---

BELDEREV.

„Juzarallis" qa hal aqьđьv eşenə đalmi (hər vaqьtta) eşlav esen ner lusman, unьq jardəmisьhь, şulaj uq kvalifikatsejəlь (belges) haisьlar kərək. Eşkə inergə telavselər lispramxuz, Ucpramxoz həm xeđmət inspiktьrđarьna mərəzəqət iteged. Şulaj uq eşkə jallanьv şartlarь həm xeđmət məqəhədələre teđev turahьnda la juqarьlaqь kyrhətelgan urьndarđa tanьşьrqa memkin.

15—8.

Xəbərse: slyttən qaima.

2 nse apilda kamsamul jortonda V.K.P. (b) nьn əlkə kultprapь həm əlka tatar-başqort qazittəte tarafьnan qala ransilkurdarьnьn slytlarь ytkərelə. Slytqa inev nilittar menən bulьp, partejə jəcakələrena jenərelelər Avьldan kilgan raasilkurdarqa „Başqortostan" ridaksejahьna inep silit alьrqa memkin. Slyt hanьnda kin kylamdə kynьl asьv ayiege.

Slyt ytkərev kəmisejahe-

***

2 nse april kis səqət 6 la fənni tikşerev inistitutьnda (Vktəner uramь 10 nsь numir) huqьssən matirejalistar, dialiksələr jəmqejətendə xəderge vaqьtta dindərgə qarьşь kerəs burustarь turahьnda daklat jahala. Daklatta tarixsьlar ədəəejətselər, jəmqejət əqzalarь həm allahьđđar aktiin saqarьlьlar.

Jəmqejət pravlinejahь

BAŞQOTOSTAN KAMMUNISTAR UNIVIRISTITE

Ergəhendəge kamsamuldar kurьsьna uqqьvsьlar alьv qaqjdələre

Başqortostan kammunistar univirsitite ergəhendəge kamsamul eşşelərə kurьsь VLKSM đeq rajun kəmitəttərə eşşelərən: sikritarđarđь, kyltprup, massavaj—ikanumika, ojoştorov əylektərə eşşelərən barь tik başqort—tatarđan qьna jeteşterevđe yđenəq maqsatь itep quja.

1. Kurьsta uqьv srugь ner jьl bildələnə. Uqьp nətkəndən hun kursanttar VLKSM rajun kəmitəttərenə nerketelələr.

2. Tyвəndəge təlaptarqa javap birə alьrlьq bulqan keşelər kurьstarqa alьnalar:

a) VLKSM stazь 2—3 jьl bulьp, VKP (b) aqzahь jəki kandidatь bulqan eşşe, batrak həm kalxuzsь Kamsamuldar, partejəlьđđar kurьsqa alьnmajasaqtar;

IƏKƏRMƏ: Başqort qatьn—qьđđarьnьn VKP (b) aqza jəki kandidatь bulmaha la 2—3 jьlьq VLKSM stazь menən alьnьv đarь məmkin.

b) 4 jьllьq məktəp kyləmendə neleme bulqan, aqьmđaqь səjəsət məs'ələlaren anlaqan həm jacəjkələ jəməqət eştarendə yđ đəren kyrhətkən keşelər;

v) 18—20—21 jəştə bulqan keşelər, '8 jəştən jəş həm 21 jəştən olo keşelər kurьsqa alьn majđar.

Juqarьla kyrhətelgan talaptar qa mevafiq bulmaqan həm kimandirufkalarь bulmaqan keşelər kurьsqa alьnmajđar

4. Joqoşlo vinira avrьvđarь həm nirva avrьvlь keşelər kurьsqa alьnmajđar.

5. VLKSM rajun kəmitəttərə tarafьnan jeвərelə torqan keşelər rajundarđa tikşerev kəmisejahe həm aldьnqь hьnavđь ytələr; juqarьla kyrhətelgan talaptarqa javap birə alьrlьq bulqan keşelər kammunistar univirisilitenen mandat kəmisejahenə tyвəndəge dykəminttarđe jeвərələr: kamandiravajt ittelevsenen qarizahь, VLKSM rajkumь tarafьnan bтafklanqan ankitə, tərzəməi xəle, havlt qь turahьnda vractьnsvidittilstьvahь, rajkum kamandirufkahь.

Bьl dykəminttare bulmaqan keşelər mandat kəmisejahe tarafьnan qaralmajasaqtar.

6. Mandat kəmisejahe 1 nse aprildən eşlaj başlaj. Kamandiravajt ittelevselərđen bətə matirejaldarь 15 nse aprildən hunqa qalmaj jeвərelergə tejeştər.

Kurьsqa alьv hьnavđarь 20 nse aprildən 30 nse apriigə tiklem bulasaq.

7. Kamandiravajt ittevse ojoşmalarqa jəkmətelə: a)jul sьqьmđarьn yđ obtenə alьv; в) kamandiravajt ittelevselərđen qalqan simejələren qarav.

8. Kamandiravajt ittelevselər yđđərə menən bergə bileja, kejem həm ajaq kejeme alьp kilergə tejeştər.

9. Kamandiravajt ittelevselər Əfe, Tuqaj uramь, əlkə səvitpartejə məktəbe binahьna 25 aprildən đə hunqa qalmaj kilergə tejeştər.

VLKSM Əlkə kəmitəte: VALVK. Kamunivisititten vaqьlь rikьrь: QƏDILEF-

Başqortostan kammunistar Univirsitite ergəhendəge kamsamuldar kurьsьna uqьvsьlar jeвərev esen rajundarqa razvirska.

Rət hanь	RAJUNDAR	Iztimaqi xəl jaqьnan			Milləte			Jenes		Bətələ
		Eşşe	Batrak	Kalxuzsь	Başqort	Tatar	Vaq millat	ildər	Qatьn-qьđ	
1	Bajmaq	1	—	1	2	—	—	1	1	2
2	Jьlaqьr	—	—	1	1	—	—	1	—	1
3	Yrge Qьjaь	—	1	1	1	1	—	1	1	2
4	Bilarət	2	1	—	2	1	—	2	1	3
5	D. Məsetle	—	1	1	2	—	—	1	1	2
6	Qonşaq	—	—	1	1	—	—	1	—	1
7	Bere	—	1	2	1	2	—	2	1	3
8	Xəjsulla	—	1	—	1	—	—	1	—	1
9	Nuriman	—	—	1	1	—	—	1	—	1
10	Tapurlь	—	1	1	1	1	—	1	1	2
11	Dəvləkən	1	—	1	2	—	—	1	1	2
12	Arqajaş	—	1	—	1	—	—	1	—	1
13	Əajəlil	1	—	1	2	—	—	2	—	2
14	Usalь	—	—	1	1	—	—	1	—	1
15	Berjan	—	—	1	1	—	—	1	—	1
16	Zajənsura	—	1	—	1	—	—	1	—	1
17	Şişmə	—	1	1	1	1	—	1	1	2
18	Sterle Təmaq	—	1	2	2	1	—	2	1	3
19	Bələəəj	—	2	1	1	1	1	2	1	3
20	Mənəver	—	1	—	—	1	—	1	—	1
21	K. Usulka	1	—	1	2	—	—	1	1	2
22	Dьvan	—	1	—	1	—	—	1	—	1
23	Bişnylək	—	1	—	—	—	1	1	—	1
24	Mişkə	—	1	—	—	1	—	1	—	1
25	Qaltas	—	1	—	—	—	1	1	—	1
26	I Qala rajunь	1	1	—	1	1	—	1	1	2
27	II Qala rajkumь	2	—	—	1	1	—	1	1	2
	Bətələ . .	9	18	18	30	11	4	32	13	45

Məs'yl ridaktьr: BULAT IŞEMQUL

QЬĐЬL JONDOĐ
SƏJANƏSTƏ — od 7—8—30 10 səqətlə başlanalar.

BƏGƏN
Izge ijurgi bajramь
kəmidejə

GURƏN KINANЬNDA
SEJANSTAR: 6—7—30 9 10-30 səqətlə başlanalar.

27—marttan
MOĐ JAĐMЬŞЬ
6 aylektə dramma
sьjanьstar 6, 7-30 9 həm 10-30 başlana

URAL KINANЬNDA
SEJANƏSTAR 5—30, 7—8 — 30—10 əqətlə başlanalarьna

21—22 marttan
RAZLUM

Уфа, Тип. «Октябрьский Натиск» Башглавлит 613

UQЬV ƏJĐƏRE BARЬŞTAN SITTƏ TORALAR

Dyrt—Əjlə rajunь uqьv əjə jađqь səsevgə əđerlekkə eşen kyltura—aqartьv eşe menan tə'min itevđə kyptən yk eşkə başlaqan. Jaqşь qьna plan tədəp qinvarfivral ajenda uq rajun kyləmendə uqьv jorttarьna jetkerelgən. Fivral ajenda jađqь səsevgə əđerlek alьp barьv kampanejəhьn qəđvlatьvđa mədəni eş menən tə'min itevđə kyltura aqartьv aylegendə eşlavselərđen rajun kyləmendə kənəşməhen udqarep, unda kylliştaitta udqarьv məs'əlahe qaralьp, urьndarqa plan jeвərelgən. Dikəner p'inumь qarardarьn ejranevđa diriktivalar həm başqa quilan—matar jeвərelgən.

Lakin diriktivalar jeвərelgəndə sunьn menən eş bətkən, ihəplәp jata birgendər. Barьhьnan da bigerək diriktivalarđьn tormoşqa aşьrьlьv turahьnda tikşerep, eşkə jomoqaq jahap barьvđь uqьv jorto kərəkle itep hanamaqan.

Rajun kyləmendə avьl səvittərendəge partejə, kamsamul, səvit ojoşmalarь tarafьnan asslqan uqьv əjđərə menən ihəplәgəndə 20 lap uqьv əjə, 3—4 kətepxana, 40 qađьl məjəştə bulьvqa qaramaьtan, bьlarđьn bətəhelə birelgən plandьn tormoşqa aşьrьlьvь mas'əlahe əlegəsə qənəqətlənerlek tygel

Rajun uqьv əjə hьđьqь avjanьs dikaner plinumь qarardarьn tormoşqa aşьrьv, jalpьqa jəjəp halьvđa eş jomoşaq bargan. Rajun uqьv əjđarendə jađqь səsevgə əđerlekkə qarəta horav həm javap kisələre ytkərev nik jomoşaq—nik ađ, hirək bulqan. Xudaxьstьva agitatsejə brigadalarь tədev mitьdterь qullanьlmaqan.

Bьl turala eşte ninə julqə halьp jənləderep jeвərməjheđtejevgə uqьv əjəndə eşlavselər:

— „Beđđə eşteq ihəne-xisanь na sьqьr xəl juq. Bətə xalq udarnaj eşlaj, tərle kampanjalar menən tirə jaq tulqan, ə, kadьrđar juq, başqa lələn, təgən „tigən hyđđər menan" anjektif" sanəptərgə qarap qьna şundaj javap birmakse bulьp qala.

Rajun kyləmendə jađqь səsev unəjь menən partejə, kamsamul, məqarif eşşələre esen ner ajilьq kurьs udqarьlqan bulha la, ulardьn eş nətizələre nik jomoşaq.

— Beđđə uqьv jorttarь jađqь səsevgə jomoşaq əđerlənə. Sənki kadьrđar juq, matəuqat menən fajđalanьvđa nik ad, şunьqtan eş artta, tejđər uqьv ejəndəge eşşelər.

Dyrt-əjlə rajun kyləmendə kyltura tədeləşen kəsajtevđa nerləşkən eş planь juq đərəzəhendə.

Bьl tarmqta kapiratsejə ojoşmahь yđ neldege menən ner jaqqa ə, uqьv jorto yđenə başqa ner jaqqa alьp bara.

Bьna bьndaj ike jaqqa barьvsьlqtь nətərəvgə, eşte nerləşkən plan menən alьp barьrqa, həm janlənderergə kərək.

„MIN"

Uj. S.

Appartunistarsa qaraşqa sik qujьlhьn

Başkusprumsajuzđa başqort telen əjrənev esən 2 kurьs asьlьp bьl kurьsqa 40 keşe jererqə tejeş ine. Lakin kurьsqa urta xisap menən barь 15—20 keşe jerej.

Administratsəjə həm mіskum ner terle lə sara kyrmajđər.

Uqьvqa jerəvse urьk iptəştərđən: „Xəđer tel qəmalgə qujьla, unan hun apparatь jerleləşterev bulasaq, Əfə lə torqan sь Samarqa qasьrqa kərək" ilgən hyđđər işetela. Xeđmətkərđərgə uqьrqa memkinlek birelmaj. Kitap, aqaar həm uqьrqa uildale urьn juq.

Başqort telen əjrənevgə bulqan bьndaj halqьn qurь bətərqə tejeş.

Uj. S.

2—2